Biblioteca Judeteana ASTRA
243P

Anul LXIX. Sibiu, 1/14 Ianuar 1921 Nr. 1

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

...etul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraf... mân». Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Cătră Cn. cititori

Anunțăm cu bucurie că, înlăturându-se piedecile care se iviseră în mersul apariției mai dese a ziarului nostru, cu începere de astăzi «Telegraful Român» va apărea de două ori în fiecare săptămână: Marția și Vinerea, cu prețul abonamentului arătat în fruntea foii.

Stând în serviciul bisericii și al binelui obștesc, și înconjurând discuțiile de personalități, «Telegraful Român», organ neatârnător de partide politice și consecvent programului statorit de întemeetorul său, îș va continua atitudinea obiectivă și va lucra cu orce jertfe în folosul clerului și al poporului nostru.

Redacția ziarului, ajutată de colaboratori valoroși, se va năzuì din toate puterile să prezinte în coloanele sale o materie aleasă și cât mai bogată care să intereseze pe orce bun creștin și bun român.

În acest scop cerem sprijinul larg și binevoitor al cititorilor vechi și noi. Conform acestui sprijin, vom putea aduce foii și alte îmbunătățiri.

Vestim în acelaș timp, că pentru a promovà și mai mult interesele bisericii și ale slujitorilor ei, va reapărea în zilele apropiate ***Revista Teologică.*** *Ea se va ocupa, ca și în trecut, cu studiul problemelor religioase, în deosebi cu privire la actualitate, respândind în cercuri cât mai largi ideile de cultură și morală. Revista se va adresa nu numai preoțimii, ci oricărui intelectual doritor de a se adâncì și a se lumina cât mai mult în materie de religie și creștinism.*

Pe lângă aceste vestiri, dorim tuturor cititorilor noștri: Anul nou cu bine, cu rodnicie și cu neturburată mulțumire!

Redacția și administrația
Telegrafului Român

Inceput de an

(=) Ne-a învrednicit Dumnezeu pe noi, românii desrobiți, să intrăm în al treilea an, de când piedecile de ordin politic nu ne mai opresc să desfășurăm, în ramurile vieții publice, o activitate potrivită aspirațiilor noastre naționale pentru întărirea bisericii, școalei și a întregului neam românesc.

După doi ani de [illegible] în libertate, starea generală a țării — constatăm cu durere — nu prea bate în culoare trandafirie. Anul expirat 1920 ne lasă drept moștenire numeroase neajunsuri, pentru înlăturarea cărora se cere înfăptuirea marilor reforme economice, financiare și administrative; — ni s'a realizat însă în 1920, cel puțin o parte, din năzuințele spre bine și adevăr.

Anul trecut n'a fost sărac în evenimente ce privesc biserica și credința ortodoxă. In parlament s'a pus la ordinea zilei chestiunea unificării bisericești pentru Ardeal, Bucovina, Basarabia și vechiul regat. Fundamentarea organizației unitare, a bisericii noastre autocefale ortodoxe temeiul principiilor democratice, rămâne să se îndeplinească în anul 1921.

O mitropolie și trei eparhii și-au în 1920 cârmuitorii. Aleșii lor sânt: tropolitul și arhiepiscopul Dr. Ni Bălan în Ardeal, Dr. Iosif Traian Bad episcop în Caransebeș, și Roman Cioro primul episcop al reînființatei eparhii Oradea-mare.

Am chemat, în zilele critice prin trecem, să ne conducă biserica bă conștienți de misiunea lor, înțelepți, roși și probați. In jurul acestor ca căror alegere a fost întâmpinată cu mulțumire, precum și în jurul celo fruntași, avem să ne strângem rându cler și popor, să ne apărăm și să lu de câteori cere trebuința, lucrând cu goste și bunăînțelegere spre binele și întarea noastră a tuturora.

Grijile și necazurile, de multe ori mărite prin relele pricinuite de lungul boi, nu se pot lecuì, decât după vr îndelungată, petrecută în muncă nesfâr

Deși înșelați adese în așteptările n stre, nădejdea și credința în destoini neamului românesc nu ne părăsesc.

Știm, că răsbate adânc nemulțum în toate păturile sociale. Lumea îș proc cu enorme greutăți articolele necesare iului zilnic. Comerțul tânjește, sări crește, prețul banului scade, căile fe funcționează scump și defectuos, specula dau mereu înainte, corupția sporește și dușmanii continuă să ne discredit în străinătate.

FOISOARA

Scrisoare cătră invalizi, orfani și văduve

Am primit și primesc necontenit reclamațiunile voastre și cu mulță durere am văzut că nu vi se dă grija ce vi se cuvine și că din nenorocire și rușine se mai găsesc încă și câte unii din funcționarii voștri, care nu vă dau drepturile la timp ș'atâta cât vi se cuvine.

Vă fac cunoscut: 1. Că nimeni nu are dreptul să facă vre-o reținere din pensie pentru nici o dare sau datorie. 2. Că cu începere dela Ianuarie 1921 un colonel delegat al comandamentului va veni în satul vostru ca să vă vadă și să vă asculte plângerile și nevoile.

Aceasta nu înseamnă însă că cei ce au a de reclamat acuma sau până atuncia să epte pe colonel. Nu. Acela și ori și cine nu-și primi drepturile, sau se va vedea năpăstuit, anat și tratat neomenește, să reclame, direct mandamentului, ca și până acuma. Odată cu easta vă cer însă: *Să nu reclamați neadeuri.* Să spuneți verde și românește pe cei vor cere mită, vor dijmuiri din drepturile voastre sau vor pretinde să le faceți munci sau alte servicii gratuit. In comunele voastre să fiți exemple bune, de purtare, muncă și cinste. Să vă feriți de beție și scandaluri.

Voi invalizii și văduvele să fiți pentru tineretul localităților voastre cei mai buni și înfocați propovăduitori ai vitezei noastre armate. Voi invalizii să iubiți mai vârtos ca ori și care pe orfanii și văduvele de răsboi, căci voi sunteți cei mai aproape de eroi, deci voi faceți cu ei, una și aceeaș familie.

Voi, văduvele să fiți mândre de bărbații voștri și să vă lăudati cu faptele și moartea lor. Să înălțați ruga sfântă pentru ei și să vă creșteți copiii, să fie tot ca ei.

Iar voi orfani, copii de eroi și feciori de viteji, voi să iubiți cu iubire sfântă pe tatăl vostru și pe mama voastră. Să fiți buni, ascultători și cinstiți. Să învățați carte și să creșteți în iubirea nețărmurită cătră țară și armată și Regele nostru *Ferdinand I.*, căci el cu oltenii, muntenii și moldovenii lui și părinții voștri a făcut România mare.

Comandantul comandamentului terit.
al corp. VII armată
General: *Vlădescu.*

Serbare în Sibiu

— Pentru mormintele eroilor —

Sub înaltul patronaj al I. P. S. Sale a episcopului și mitropolitului nostru *Nicolae* ținut în prima zi de Crăciun, în sala *Ura* trei reprezentații deplin succese, cu un bo program de muzică, recitări și alte produ artistice.

Serbarea s'a dat în folosul societății *M mintele Eroilor*, și s'a organizat de damele Sibiu, ajutate din partea oficiu ui de aproviz nare a armatei. In sala, decorată cu mult gu au asistat numeroși ascultători, între cari am marcat pe I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, neralul Văitoianu și alți membri distinși ai cietății sibiene.

O mică piesă teatrală, *Nunta lui Pârj* jucată de școlari, sub conducerea învățătoru Dop, a obținut multe aplauze. Filmele, cu subiecte eroice și religioase, au fost asemenea bine primite.

Bufetul, tombola și dansul au întregit serbarea dela «Urania». Rezultatul material este dintre cele mai satisfăcătoare.

243.

Dar, mai ştim şi aceea că momentele dureroase se întipăresc totdeauna mai tare în sufletul omului. Mâhnirea, chiar dacă precumpăneşte bucuria, ce ni-a adus-o anul expirat, — totuş nici în împrejurările grele în care începem anul 1921, n'are să ne scârbească, ci dimpotrivă are să ne îmbărbăteze. In loc să privim într'una înapoi, vom privì mai des înainte.

In locul nepăsării sau al jălaniei nefolositoare şi al criticei de prisos, să stăruim prin cuvinte şi fapte la reducerea patimilor, la întărirea moralităţii prin demascarea păcătoşilor şi prin răspândirea cunoştinţelor de folos.

Cei chemaţi vor căuta ca preoţimea să se bucure de o situaţie materială corespunzătoare, ear candidaţii de preoţie să-şi poată dobândì în seminarii învăţăturile necesare, ca să ştie înrâurì moralicește asupra voinţei viitorilor parohieni.

Mântuirea ţării atârnă dela conlucrarea fiilor săi harnici şi neiubitori de măriri deşarte.

In deosebi dorim ca *amvonul* să se facă de aici înainte în tribuna, de unde se binevestească în fiecare Duminecă sărbătoare ideile de cultură şi de moală. Propoveduind, poporul să se încredinţeze cu tărie, că biserica liberă în patrie liberă îl îngrijeşte ca o mamă iubitoare. Obştea ascultătoare să simţească tot mai viu, că ţara aceasta, întregită cu trudă şi jertfă, este vrednică de apărat ori când şi fără de tocmeală, şi că viaţa ei stă în munca braţelor şi a minţilor noastre.

Numai acolo, unde se lucrează *bucuros* şi *cinstit*, Domnul tăriei pune capăt suferinţelor şi necazurilor.

Ziditorul lumii să ne trimiţă bunăvoirea şi pacea între oameni şi între popoare. Ear la sfârşitul anului să putem rostì: Anul 1921 a fost unul din anii binecuvântaţi în mersul vieţii naţiei române.

Nr. 8497 Plen.

Circulară

către toate oficiile protopresbiterale şi parohiale din arhidieceza ortodoxă română a Transilvaniei.

La finea acestui an expirând mandatul corporaţiunilor noastre bisericeşti alese pe 3 ani, adecă pe anii 1918, 1919 şi 1920, şi aşa în baza Statutului organic în proxima lună Ianuarie 1921 acele corporaţiuni având a se alege din nou, pe un period de 3 ani, adecă pe anii 1921, 1922 şi 1923, venim şi dispunem următoarele:

I. In cursul lunei Ianuarie 1921 la un termin anumit, care să se publice în biserică cu 8 zile mai nainte, are să se întrunească în fiecare comună bisericească sinodul parohial ordinar pentru agendele ordinare indicate în Statutul organic, între cari pentru astădată vine în special alegerea comitetului şi a epitropiei parohiale, precum şi alegerea de membri supleanţi în comitetul parohial în număr de jumătate, conform concluzului congresual din 1891 Nr. 149, care după alegere se vor constitui, iar lista lor se va trimite la Consistorul arhidiecezan.

Terminul pentru acest sinod se fixează cu provocare la § 9 din Statutul organic şi la îndrumările oficiului protopresbiteral pentru cazul, când însuşi protopresbiterul ar voi să conducă sinodul parohial.

II. Comitetele şi epitropiile parohiale alese pentru periodul de 3 ani ce expiră îşi continuă funcţiunile lor până la alegerea comitetelor şi epitropiilor nouă, respective până la introducerea acelora în oficiu.

Intr'aceea comitetele şi epitropiile de până acuma execută dispoziţiunile Statutului organic din §§ 21, 23 şi 27 privitoare la raţiociniile anuale, la bugetul pentru anul nou şi preste tot la averea comunei bisericeşti.

III. Fiindcă comitetele parohiale conform concluzului congresual din anul 1878, Nr. 196, sunt totodată şi scaune şcolare provăzute în legea ţării (articlul de lege XXVIII. §-ul 9 din 1876) şi fiindcă în timpul de acuma şcoalele pretind tot mai multă îngrijire, de aceea la alegerea de membri în comitete, să se ia în consideraţiune mai ales acei bărbaţi fruntaşi, cari pe lângă alte distinse însuşiri au dat dovezi de deosebit interes pentru şcoala noastră confesională şi pentru actuala noastră organizaţiune bisericească.

IV. Tot în acelaş sinod parohial ordinar din anul 1921 are a se face şi alegerea de membri mireni la sinoadele protopresbiterale.

Oficiul protopresbiteral are să facă cunoscute tuturor comunelor bisericeşti spre orientare cercurile electorale.

a) Alegerea de membri la sinodul protopresbiteral se face în sinodul parohial ordinar îndată după terminarea agendelor ordinare, şi despre alegerea aceasta se face protocol special de sine.

Se lasă şi acum în voia sinoadelor parohiale, ca ele la alegerea de membri mireni pentru sinodul protopresbiteral sau să rămână sub prezidiul lor natural, sau să-şi aleagă pentru actul acesta un prezident cu abatere dela § 10 şi analog cu § 91 lit. *e*) din Statutul organic, în tot cazul însă sinoadele acestea electorale au să-şi aleagă şi câte 2 bărbaţi de încredere pentru controlarea votării, precum şi un notar pentru agendele scripturistice, conform Statutului organic § 7, pct. *b*) combinat cu §§ 40 şi 140.

b) Unde o singură comună bisericească formează un cerc electoral, acolo sinodul parohial alege prin aclamare sau prin votare nominală un membru mirean în sinodul protopresbiteral, despre alegere se face, precum am accentuat, protocol special subscris de prezident, de bărbaţii de încredere şi de notar, şi acela se trimite numai decât la oficiul protopresbiteral ca credenţional pentru membrul ales.

c) Unde o singură comună bisericească formează două sau mai multe cercuri electorale, acolo sinodul parohial alege pentru sinodul protopresbiteral atâţi membri mireni, câte cercuri dă aceeaşi comună, urmând în celelalte după normele din punctul precedent.

d) Dacă un cerc electoral se compune din două sau mai multe comune bisericeşti pentru alegerea unui membru mirean la sinodul protopresbiteral, sinoadele parohiale au să procedeză în modul următor:

e) In sinodul parohial constituit după punctul 2, se face votare nominală sau secretă pentru un individ, care să fie ales membru al sinodului protopresbiteral din partea cercului electoral.

Deci la alegerea aceasta aclamarea n'are loc.

f) Votul singuraticilor alegători se înseamnă după nume la protocol, întocmai ca la alegerea deputaţilor sinodali şi congresuali, iar dacă votarea va fi fost secretă, adecă prin şedule, toate şedulele se pun sub covertă, se sigilează, şi sigilate se alătură la protocolul special despre actul alegerii.

g) După terminarea votării, protocolul special se încheie şi subscrie de prezident, de bărbaţii de încredere şi de notar, apoi împreună cu şedulele de votare, dacă va fi fost secretă, se pune sub sigilul parohial, sau al prezidentului, sau al unuia dintre bărbaţii de încredere, şi aşà sigilat se dă la mâna unui bărbat de încredere, ca la timpul şi locul anumit să-l ducă în persoană, şi acolo să participe la actul scrutinării.

h) Oficiul protopresbiteral deodată cu publicarea cercurilor electorale prescrise mai sus, are să facă cunoscut sinoadelor parohiale ziua şi locul, când şi unde se vor adunà bărbaţii de încredere cu protocoalele de votare.

i) La terminul fixat de oficiul protopresbiteral bărbaţii de încredere din comunele, cari laolaltă formează un cerc, se adună la locul anumit aducând cu sine protocoalele de votare sigilate; apoi protopresbiterul sau locţiitorul lui în prezenţa bărbaţilor de încredere deschide pe pe rând toate protocoalele de votare, le ceteşte cu ton înalt, scrutină voturile din ele şi enunţă rezultatul; apoi pe acela, care din cercul întreg va fi întrunit cele mai multe voturi, îl declară de membru ales al sinodului protopresbiteral, iar de cumva doi sau mai mulţi ar avea în asemenea număr voturile cele mai multe, între ei decide soartea.

In fine despre rezultatul scrutiniului pentru fiecare cerc se face câte un protocol separat, subscris prin toţi cei de faţă, şi astfel de protocol serveşte de credenţional pentru cel ales.

Scrutinarea cumulativă pentru mai multe cercuri într'un singur protocol nu are loc.

V. Despre convocarea sinodului protopresbiteral, despre conducerea, despre agendele lui nu mai facem amintire la acest loc, fiind procedura cunoscută, şi mai pe urmă expusă pe larg în circularul consistorial din 5 Decemvrie 1911, Nr. 14.111 Plen., cu care s'a pus la cale reconstituirea corporaţiunilor bisericeşti pe periodul de atunci.

Oficiile protopresbiterale şi parohiale sunt poftite a observa normele din vigoare şi acuma la reconstituirea corporaţiunilor bisericeşti, şi a îngriji, ca lucrările să aibă curs normal.

Sibiu, din şedinţa plenară, ţinută la 28 Decemvrie 1920.

Dr. Nicolae Bălan,
arhiepiscop şi mitropolit.

Dr. George Proca,
p. secretar consistorial.

Lui Avram Iancu

In 2 l. c. s'a ţinut în sala primăriei dela Cluj o adunare, în care s'au ales comitetele pentru ridicarea unei statui eroului Avram Iancu în acel oraş.

Dl Meteş, prefectul Clujului, arată iniţiativa consiliului comunal, care a votat 50 de mii de lei pentru statue.

Dl I. Lupaş, profesor universitar, face un scurt istoric al activităţii lui Iancu şi al rolului însemnat ce l-a jucat Clujul în mişcarea naţională a românilor ardeleni.

S'a ales un comitet central, unul de propagandă şi unul de control, alcătuite de personalităţi, alese din Ardeal şi din vechiul regat.

Au fost proclamaţi preşedinţi de onoare: I. P. S. Sa Mitropolitul primat Miron, dnii O. Goga ministrul cultelor, N. Iorga şi I. Maniu.

Clerul nostru şi Concordatul

In 1 Ianuar 1921 s'a votat în adunarea societăţii, «Ajutorul» din Bucureşti următoarea moţiune:

Societatea clerului român ortodox «*Ajutorul*» din Bucureşti şi societatea studenţilor în teologie, deliberând astăzi 1 Ianuar 1921 în adunare extraordinară convocată în scop de cercetare a gravei chestiuni a «Concordatului» propus regatului român de către scaunul papal:

Având în vedere marea şi legitima îngrijorare care a cuprins toate sufletele româneşti în faţa primejdiei naţionale a concordatului:

Văzând că în locul cuvântului de linişte pe care toată lumea îl aşteaptă dela conducătorii ţării, în şedinţa Camerei dela 31 Decemvrie 1920 dl Take Ionescu, ministru de externe, a declarat: «In numele guvernului refuz categoric să dau vre-o lămurire în această privinţă, înainte de a fi ajuns la un rezultat»;

Considerând că acest refuz categoric de a lumina şi liniştì opinia publică este nejustificat, deoarece guvernul şi reprezentanţii naţiunii nu pot lucra afară de voinţa poporului român; Că de oarece în momentul alegerilor actualei reprezentanţe chestiunea Concordatului nu exista, poporul nostru nu a fost consultat şi nu şi-a exprimat voinţa asupra acestei chestiuni, aşa că guverul nu o cunoaşte;

Considerând că deoarece Constituţia noastră nu prevede «referendum», calea prin care s'ar fi putut consulta voinţa poporului, este o datorie cetăţenească pentru toţi românii să informeze guvernul despre voinţa lor, înainte de a se atinge rezultatul, adică înainte de votarea acestui concordat; dar este şi pentru guvern datoria de a asculta, ceeace Onor. guvern refuză:

Declarăm: Noi ne considerăm autorizaţi prin întreaga declaraţiune a dlui Take Ionescu, lucrăm cu toate puterile noastre, prin grai şi prin scris, pentru a trezì conştiinţa românească şi a îndemna să ia apărarea Sfintei noastre biserici creştine ortodoxe.

Declarăm: Că biserica noastră este atacată în scop de a distruge elementul creator al sufletului naţiunii noastre.

Declarăm: Că nici sabia de veacuri a turcilor, nici ocupaţia duşmanilor din ultimul războiu, nu au fost primejdii mai mari, decât concordatul ce ne propune biserica catolică, de oare ce toţi duşmanii trecuţi râvneau numai la bogăţiile noastre, pe când biserica catolică urmăreşte desfiinţarea sufletului nostru.

Chemăm la datorie pe toţi românii, preoţi şi mireni, cari îş iubesc legea şi neamul. Aşa să ne ajute Dumnezeu!

Ştirile zilei

Naşterea Domnului. Sfintele sărbători ale Naşterii Domnului au fost prăznuite anul acesta aici în Sibiu cu deosebită pompă. In ziua primă serviciul divin a fost oficiat în catedrală prin însuş I. P. S. S. arhiepiscopul şi mitropolitul nostru *Nicolae*, asistat de I. P. C. Sa arhimandritul Dr. Ilarion Puşcariu, Matei Voileanu, Lazar Triteanu, Dr. George Proca, Dr. Vasile Bologa, Dr. Vasile Stan, Dr. Aurel Crăciunescu, Ioan Dăncilă, Trandafir Scorobeţ şi de diaconii Sofronie Morariu şi Ilie Beleuţă. A cântat corul mixt condus de profesorul T. Popovici.

La finea sfintei liturghii I. P. S. S. mitropolitul a ţinut o cuvântare despre însemnătatea Naşterii Domnului şi Mântuitorului nostru, pentru crearea unei superioare vieţi sufleteşti prin primirea lui Hristos şi a darurilor, ce El ni le-a adus, în inimile noastre. Adresându-se îndeosebi intelectualilor, a arătat datoria lor de a se ridica spre culmile morale spre cari ne chiamă evanghelia creştină, căci numai aşa vom putea face faţă problemelor ce ni le înfăţişează prezentul şi pe cari le ascunde viitorul pentru neamul nostru.

Prin apelul adresat la sfârşitul cuvântării: *Să ne întoarcem la Hristos!* cuvântul arhieresc, ascultat cu toată atenţiunea, a făcut o adâncă impresie asupra numeroşilor credincioşi.

La ora 1 din zi a întrunit apoi I. P. S. Sa la ospitala-i masă un număr frumos de onoraţiori, militari şi civili.

A doua zi a celebrat sfânta liturghie părintele asesor Matei Voileanu, asistat de dnii Dr. Vasile Bologa, Dr. Vasile Stan, Marcu Jantea, Mihail Neagu, Ioan Dăncilă şi diaconul Sofronie Morariu. A predicat părintele Ioan Dăncilă. Răspunsurile liturgice le-a dat corul bărbătesc al Reuniunii meseriaşilor români de aici, condus de dl C. Popa.

A treia zi au servit preoţii Ioan Dăncilă, Patriciu Marcu, Trandafir Scorobeţ, Ioan Isac şi Valeriu Hurdu.

La finea sfintei liturghii s'a cetit pastorala I. P. S. mitropolitului nostru *Nicolae* trimisă tuturor parohiilor din arhidiecesă şi dieceza Clujului, — pe care am publicat-o în nrul trecut al ziarului nostru.

Pentru săraci. Majestatea Sa Regele *Ferdinand* a trimis I. P. S. Sale părintelui Mitropolit *Nicolae* înaintea sfintelor sărbători ale Naşterii Domnului suma de 15 mii lei spre a se distribui între săracii din mitropolie Suma primită s'a şi distribuit prin consistoriile eparhiale, din mitropolia noastră celor mai strâmtorati materialiceşte.

Familia regală a petrecut sărbătorile Crăciunului la Sinaia, unde a sosit şi Diadocul Greciei. Prinţul moştenitor Carol a fost de sărbători la Atena.

«Pomul de crăciun» al Orfelinatului bisericii noastre. In ajunul naşterii Domnului direcţiunea Orfelinatului a aranjat pentru copiii din acest orfelinat în edificiul orfelinatului un Pom de crăciun, spre a le procura momente de bucurie şi elevaţie sufletească, şi spre a arăta cum părinţii lor sufleteşti se ştiu îngriji de ei.

S'a executat în mod satisfăcător toate punctele din programul acestei festivităţi, publicate în nr. trecut al ziarului nostru, ear la fine directorul Orf. P. Marcu a adresat copiilor cuvinte de îmbărbătare şi ascultare faţă de mai marii şi binefăcătorii lor, îndemnându-i a urma sfaturile şi poveţele lor. La această festivitate au luat parte în frunte cu I. P. S. Părintele Mitropolit Nicolae şi domnii generali Boeriu şi Papp, prefectul oraşului Dörr, un public ales şi numeros.

Direcţiunea Orf. îşi ţine de plăcută datorinţă a mulţumi tuturor sprijinitorilor şi binefăcătorilor cari au contribuit şi de astădată cu obolul lor pentru micii orfani, şi anume: I. P. S. mitr. Nicolae 100 cărţi de rugăciuni, domnul Colonel Marcovici a colectat dela ofiţerii din loc 4167 Lei 70 bani, domnul Colonel Vasilescu a donat 40 parechi păpuci, domnul Maior Mihailescu câte 20 bucăţi flanele, cearceafuri, cămeşi, stergare şi 10 părechi păpuci, dl Dr. V. Stan 330 exemplare din biblioteca şcolarilor. Din acest prilej s'a făcut şi o frumoasă colectă de bani, al cărui rezultat îl vom publica în numărul viitor al ziarului nostru.

Cercul de studii social-creştine s'a constituit în Bucureşti sub patronajul I. P. S. Sale Mitropolitului Primat *Miron*. Programul cercului: Organizarea unei propagande pentru educaţia morală a masselor; Un cerc de studii cu scop religios social; Editarea de lucrări cu caracter didactic-religios; Strângerea unui fond în vederea creării unui institut biblic; Ţinerea de conferinţe; Crearea unei biblioteci creştine-sociale pentru popor; Un organ de publicitate: *Solidaritatea*. Societatea face apel la unirea tuturora, pentru a face faţă acestor trebuinţe. — Revista *Solidaritatea* apare lunar. Abonamentul 36 Lei pe an. Adresa: Bucureşti, B-dul Independenţii 51.

Congresul ziariştilor. Comitetul provizor al Sindicatului presei române din Ardeal convoacă pe toţi ziariştii români din Ardeal şi Bănat la congresul general, ce se ţine la *Cluj* în 6/19 şi 7/20 Ianuar 1921, cu scopul constituirii definitive a sindicatului. Un festival şi un bal costumat se organizează cu acest prilej.

Moş Crăciun între orfanii noştri. Toţi cari am avut fericirea să luăm parte la bucuria micuţilor noştri orfani din Sibiu în ajunul Crăciunului în sala palatului dela prefectura judeţeană, când inimi simţitoare le-au pregătit şi lor un prea frumos pom de Crăciun, încunjurat de nenumărate bunătăţi strânse la un loc spre a servi de daruri în seara bucuriilor, am avut prilejul să ne convingem despre felul cum harnicile noastre dame, în frunte cu prezidenta ocrotirilor orfanilor de războiu din loc dna Catinca Bârseanu, ştiu să-şi împlinească misiunea ca locoţiitoare de mame, — acolo unde soartea a răpit veselia pruncilor prin perderea mamei lor.

Haine, alimente, bomboane etc. au fost împărţite nu numai între orfani, ci şi între văduvele mame din oraş, cari s'au prezentat cu micuţii lor la această serbare, astfel că au putut simţi şi aceşti nenorociţi ai sorţii veselia ce se revarsă asupra omenirii în seara naşterii Mântuitorului, care prin mila sa adusă ca dar lumii, eată că pune în acţiune păturile largi ale societăţii omeneşti, spre împlinirea celei mai sublime misiuni a inimii omeneşti: ajutorarea şi miluirea celor oropsiţi. *Rap.*

Congres învăţătoresc se ţine la Cluj, Duminecă, în 23 Ianuar a. c. Se învită la congres învăţătorimea din Ardeal, Bănat, Crişana şi Maramureş, precum şi profesorii şcoalelor normale şi civile, funcţionarii revizoratelor şcolare şi conducătoarele grădinilor de copii.

Timbru cultural. Guvernul român, la intervenirea prefectului din Cluj, a dat autorizare pentru înfiinţarea unui timbru cultural de 50 bani în interesul ridicării catedralei ortodoxe române în Cluj. Timbrul va fi aplicat pe toate biletele de teatru, cinematograf, concert şi alte spectacole în întreg Ardealul pe durata anului 1921.

† Petru Pop, fiul preotului din Cerghidul mare (Târgul Mureş), învăţător diplomat, în etate de 21 ani, împărtăsit cu sf. taine ale muribunzilor, a răposat în Domnul în 3 Ianuar 1921 şi s'a înmormântat în 5 Ianuar în cimitirul bisericii de acolo. Fie i ţărâna uşoară.

Ei şi noi. Dl Gr. *Alevra*, director al Revistei politice şi parlamentare, în amintirea multelor nedreptăţi ce ungurii au făcut românilor — şi ca să li se arate că noi înţelegem altfel tratamentul minorităţilor, — a oferit ministerului artelor o bursă anuală de patru mii de Lei care sa fie dată celui mai bun student ungur, ca ajutor pentru a-şi termina studiile academice. Bursa poartă numirea de «bursa Octavian Goga» şi se plăteşte la 1 Ianuar şi 1 Iulie.

Agenţie română la Paris. Se înfiinţează în luna aceasta la Paris o agenţie română, sub firma *Agence Roumaine* în Strada Rue Louis le Grand. Instituţia urmăreşte scopul să informeze exact şi repede presa de pretutindeni despre evenimentele şi situaţia din România şi ţările vecine.

Logodnă în casa domnitoare. *Ştirea logodnei apropiate a principesei Maria a Romăniei cu regele Boris al Bulgariei, începe a lua caracter oficial.*

Partidul naţional liberal s'a constituit şi la Braşov. Membrii comitetului local sânt dnii: Dr. Alexe Sulică preşedinte, Ion Peteu vicepreşedinte, Ion Stinghe cassier, Virgil Popescu secretar şi alţi 10 membri în comitet. *Gazeta Transilvaniei* află că faptul acesta constitue «un dezastru» pentru societatea română din Braşov, în care gruparea liberală a produs o «sciziune», o «sfăşiere şi slăbire». — Noi, cari sântem departe de Braşov, mărturisim o părere mai bună despre societatea română braşoveană. Viaţa publică se manifestă nu numai în politică, ci şi pe alte multe, — şi poate mai folositoare, — terene, unde oamenii de orce partid politic, se întâlnesc, — dacă vreau să se întâlnească. Braşovenii să facă excepţie ?

Revista Invăţătorul, nr. 1 din Ianuar a apărut cu instructiv cuprins padagogic cial. Abonamentul anual 50 Lei pentru tori, 80 Lei pentru alţi intelectuali. Adresa: strada Avram Iancu 62.

Sibiul are, conform recensământulu urmă, 32.156 locuitori. Români sânt 8550 mani 17876, unguri 4255, evrei 1248, alţ

Tun. La o mare turnătorie din Lie construeşte azi un nou tun, numit «turboc a cărui bătae va fi de trei ori mai lun cât aceea a «Berthei», cu care s'a bom Parisul în războiu.

Calendare. La casa de editură W. în Sibiu au apărut, pe anul 1921, Cale săteanului, preţul 3 Lei, şi Amicul pop preţul 7 Lei. Ambele sânt întocmite cu îngrijire de profesorul T. Popovici.

O bună ordonanţă. Darea şi luarea d şi bacşişuri este o mare piedecă pentru mers al afacerilor obşteşti. Intru stârpi cestei boale, prefectul Clujului, dl P. Me publicat o ordonanţă către autorităţile donate din Cluj şi judeţul Cojocna, pen plicarea unor măsuri foarte potrivite. Pr de judeţe şi poliţia din toată ţara, ar trel sprijinească, în cercul lor de activitate, ac pentru combaterea urâtului obicei, care n promite şi ne ameninţă cu catastrofă dint mai ruşinoase.

Serată dansantă organisează Reuniu meilor române din Sibiu în preseara anul (Sf. Vasilie) 1921, ora 9 seara, în sala *Un*, în beneficiul şcoalei de menaj şi industrie casnică. Biletul: 15 Lei de persoană, 40 Lei de familie, loja 50 Lei; se vând bilete la Librăria arhidiecezană şi la cassă.

Ştire ziaristică. Dela 6 Ianuarie a. c. apare la Bucureşti cotidianul maghiar Bukaresti Hirlap. Se prezintă în bune condiţii tehnice.

La Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu s'au mai înscris ca membri pe viaţă: Gavril Crişan, culegător tipograf, dna Maria Crişan croitoreasă de costume săliştenesti, Nicolae Fleschin, consiler financiar, Nicolae Roşca, culegător tipograf, Nicolae Popa, măestru croitor şi Ioan Pomeran, măestru cismar, achitând fiecare taxa de câte 50 Lei.

Calendarul arhidiecezan pe 1921. Fiecare cititor, dela sat şi dela oraş, dorind să aibă un bogat şi interesant calendar, să ceară dela Librăria arhidiecezană din Sibiu şi dela alte librării *Calendarul arhidiecezan*, acum apărut. Acest calendar, care se vinde în mai multe mii de exemplare (în două ediţii) cuprinde, ca şi altădată numeroase şi variate lucrări, cu frumoase ilustraţii. Calendarul conţine, între alte multe articole: Despre I. P. S. Sa mitropolitul Dr. Nicolae Bălan; Ştiri şi fapte însemnate: Povestiri; istorioare; Ce trebue să ştie meseriaşii şi economii; Cum să ne ferim de unele boale răspândite; Cele mai frumoase versuri din popor, ostăşeşti şi altele; Glume pline de haz ş. a. Ilustraţiile înfăţişează: lucruri petrecute în războiul dela Tisa. Preţul unui exemplar cu şematism 10 Lei, fără şematism 8 Lei. De vânzare la: Librăria arhidiecezană, Sibiu, şi la alte librării din ţară.

Cinema Apollo, Sibiu, Piaţa Herman, are zilnic cele mai bune filme. Inceputul reprezentaţiilor la ora 6 şi jumătate, şi 8 şi jumătate seara. Direcţia cinematografului doreşte publicului vizitator an nou fericit.

Nr. 260/920. prot. (343)1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Cigmău**, protopresbiteratul Geoagiului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu protopesbiteral în terminul arătat, ear concurenţii cu prealabila încuviinţare a subscrisului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta, şi celebra.

Geoagiu la 21 Noemvrie 1920.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Geoagiu în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Todea.
adm. protopresb.

Nr. 880/920. (338) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa a III a **Sâmbăta de sus apuseană** în protopresbiteratul Făgăraş se publică din nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresb, în terminul deschis, iar concurenţii, pe lângă observarea dispoziţiilor regulamentare, se pot prezenta în vreo Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta, eventual a liturgisi.

Făgăraş, la 18 Decemvrie 1920.

Oficiul protopresbiteral român ortodox în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea,
protopop.

Nr. 419/920. (340) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Tămăşasa**, tractul Orăştiei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt celea fasionate în coala B. pentru întregirea venitetor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs se vor adresa subsemnatului protopop, în terminul deschis, iar concurenţii pe lângă observarea dispoziţiilor regulamentare se pot prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Orăştie 17 Decemvrie 1920.

Oficiul protopopesc român gr.-or. în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domşa,
protopop.

Nr 380/920 prot. (339) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de clasa a III **Felmer**, protopresbiteratul Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, ear concurenţii, cu prealabila încunoştinţare a subscrisului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta şi celebra.

Cohalm la 5 Decemvrie 1920.

Oficiul protoprezbireral ort. român al tractului Cohalm în înţelegere cu comitetul parohial:

Emilian Stoica,
protopresbiter

Nr. 420/1920 (336) 3—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III-a **Trestia**, protopresbiteratul Zarandului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B., pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenţii cu observarea dispoziţiilor reglementare se vor prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Brad, la 4 Decemvrie 1920.

Oficiul protopresb. ort. rom. al Zarandului.

Pompiliu Piso,
protopop.

Nr. 705/1920. (335) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Aita-mare** şi filiile, tractul Treiscaunelor, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sunt cele fasionate pentru întregirea dela stat, statorite în coala A şi B.

Concurenţii au să şi aştearnă cererile instruite, cu observarea normelor în vigoare, în terminul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi până în 8 zile înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta, respective a celebra şi cuvânta.

In înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Intorsura-Buzăului, 11 Decemvrie 1920,

Oficiul protopresbiteral al Treiscaunelor.

George Neagoviciu-Negoeşcu,
adm. protopresbiteral.

Nr. 319/1920. (334) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Juncul de jos şi sus**, protopresbiteratul Zarand, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Tel, Român».

Emonumentele sunt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze subscrisului în terminul susindicat.

Concurenţii, după încuviinţarea protopresbiteratului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a şi celebra.

Brad, 11 Noemvrie 1920.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Pompiliu Piso,
protopop.

Banca „Steaua"
strada Măcelarilor Nr. 5
cumpără (337) 2—3
acţii „Lumina" buc. cu 200 Lei
Tot aci se cumpără şi Dolari şi alte valute.

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Sttvu Dragomir,
profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**

Calendarul arhidiecezan pe an. 1921

PREŢUL: cu Şematism 10 Lei, — fără Şematism 8 Lei. — Plus porto postal 2 Lei

---

Pe On. noştri deponenţi avem onoare a-i anunţa, că având în vedere împrejurările actuale grele, nu i-am uitat nici de data aceasta, ci din propriul îndemn am urcat cu **1 Ianuar 1921** st. n. camăta pentru

Depuneri spre fructificare

precum urmează:

Depuneri în cont curent . . . . . **3½% netto**
Depuneri pe libel, conform condiţiunilor în vigoare la . **5%** „
Depuneri pe libel cu termin fix, de cel puţin o jumătate de an, apoi conf. condiţiunilor în vigoare la . . . . **5½%** „

Darea după interesele de depuneri o plăteşte ca şi până acuma institutul direct.

Credem că condiţiunile de mai sus vor îndemna pe cât mai mulţi la cruţare, — nu ţinând banii nefructificaţi în ladă sau în şerpar, prin ceeace contribue numai la scumpetea de azi, — ci îi vor aduce spre păstrare şi fructificare la

Banca Centrală
(343) 1— **pentru industrie şi comerţ s. p. a.**
Filiala Sibiu: strada Cisnădiei Nr. 7, etajul II.

A sosit acuma

Un mare transport de maşini de cusut

marca «SINGER-CENTRAL-ROBIN» maşină îmbunătăţită şi cufundătoare; pentru cea mai mare productivitate se garantează. De căpătat la depoul

W. ROTH, atelier mehanic, Sibiu, str. Ocnei Nr. 8.

Aceste maşini de cusut sunt nu numai din cauza calităţii lor afară de orice concurenţă, ci şi la preţ sunt în urma unei cumpărări avantagioase mai ieftine cu cca 1000 Lei ca toate celelalte. (3259) 332, 3—3

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea.. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezne.

Art. 23. Cauzele matrimoniale între catolici şi între soţii de religie mixtă vor fi judecate de tribunalele ecclesiastice catolice, iar Art. 24 prevede ca copiii născuţi din căsătoriile mixte celebrate după normele bisericii catolice, vor fi crescuţi în religia *catolică fără deosebire de sex.*

Art. 25—32 se ocupă de alcătuirea unui «patrimoniu sacru» care va fi sub administrarea exclusivă a congresului episcopilor după normele de stabilit sub controlul statului.

Se extinde la toate eparhiile catolice atât la cele de rit latin, cât şi la acele de rit român ale regatului «autonomia bisericească» de care se bucura sub regimul trecut eparhia latină a Transilvaniei relativ la administrarea bunurilor bisericeşti (Art. 27)

Dreptul de patronat se desfiinţează. Statul recunoaşte bisericii catolice personalitatea juridică proprie şi reală şi capacitatea de a exercita drepturile, care derivă din asemenea personalitate. (Art 29)

Biserica catolică are dreptul şi capacitatea de a dobândi poseda şi administra în toată întinderea regatului bunuri mobiliare şi imobiliare (Art. 30).

(Art. 34) Concordatul de faţă va intra în vigoare imediat după schimbul de ratificări între sf. Scaun şi guvernul regal.

Articolul adiţional se ocupă de o comisiune, care va proceda la delimitarea noualor circumscripţiuni eleclesiastice, la constatarea bunurilor fiecărei eparhii, etc.

•

In afacerea concordatului:

In Cernăuţ s'a ţinut zilele acestea o mare întrunire de popor, organisată de partidul democrat al unirii.

Fostul ministru, dl I. *Nistor* a făcut cu această ocazie un expozeu politic, în cate a atins şi chestiunea concordatului.

Dl I. Nistor constată cu regret atitudinea ministrului nostru de externe faţă de concordat. Despre îndrăsneţele cereri venite dela Roma, zice următoarele:

«Nu înţelegem să ne legăm cu scaunul papal printr'un concordat medieval, înainte ca noua constituţie să fi fixat principiile generale în materie de credinţă. Nu înţelegem ce rost ar putea să aibă înfiinţarea de două episcopii catolice în Bucovina pentru o populaţie catode cel mult 80 mii de suflete, când stăpânirea *austrică* — care era catolică, — n'a găsit de bine să înfiinţeze *nici o singură episcopie.*»

Pentru consolidarea statului

— Intrunirile dela Sibiu —

Din iniţiativa dlui *Dr. Lazar Popoviçi,* inspector sanitar în Sibiu, un număr imposant de cetăţeni sibieni precum şi din judeţ s'au întrunit în ultimele 2 Dumineci în sala prefecturii judeţene, ca să discute situaţiunea, în care se află statul nostru.

După discuţiuni serioase, la care au luat parte mai toţi fruntaşii vieţii noastre publice, dornici de o accelerare a refacerii şi consolidării statului, cu mare însufleţire s'a votat în 16 l. c. următoarea *moţiune:*

«Noi, cetăţeni ai oraşului Sibiu şi din împreiurimi, întrunindu-ne în ziua de 16 Ianuar 1921, pentru a ne consfătui şi a aviza asupra măsurilor prin care s'ar putea mai repede lucra pentru refacerea şi consolidarea ţării, — după ce am ascultat ideile ce s'au emis în adunare, convinşi că exprimăm gândirea şi sentimentul întregii suflări româneşti din cuprinsul României-Mari, şi conduşi de apelul făcut de marele român, gloriosul nostru Rege către toată naţiunea: «Puneţi la o parte certurile, sfârşiţi cu desbinările, fiţi buni români»,

Am hotărât următoarele:

1. Facem apel la toţi factorii vieţii noastre publice, fără deosebire de coloare politică, cari ridicându-se deasupra intereselor de partid, şi însufleţiţi numai de interesele superioare ale ţării, să avizeze la mijloacele cele mai potrivite să concentreze toate valorile noastre pentru a conlucra la accelerarea operei de refacere şi consolidare a regatului nostru.

2. Apelăm la toţi cetăţenii din întreaga Românie Mare să adereze la această moţiune a noastră. Să se adune în jurul flamurei desfăşurate in numele cinstei şi a muncii pentru tron, ţară şi neam».

In contra concordatului

Preoţimea Bucureştilor şi un mare număr de cetăţeni s'au întrunit în 10 l. c. după amiazi în sala societăţii clerului român *Ajutorul.* Preşedintele societăţii, părintele *D. Georgescu,* zice: «Nu ne gândim să facem greutăţi nimănui; voim numai ca vechea credinţă în care s'au născut strămoşii noştri şi noi, să o păstrăm nestirbită. Mulţumim presei care ne-a sprijinit. Trebuie să se ştie, că aici nu este o chestiune preoţească, ci o chestiune pur naţională. Ne vom face datorie şi vom propune cele ce credem de cuviinţă. Dacă nu vom fi ascultaţi avem să propovăduim şi de pe amvonul bisericii, pentruca poporul credincios să-şi apere legea străbună, şi să întronăm liniştea în biserică».

Păr. *Ion Petrescu,* subdirectorul mitropoliei, aminteşte că toate vechile episcopii ale bisericii apusene, înfiinţate la noi, s'au năruit, pentrucă *n'au avut nimic comun cu sufletul poporului.* Concordatul ar fi o primejdie naţională, dacă biserica noastră l-ar primi.

Mai iau cuvântul dnii: *Belu,* măestru la şcoala de cântăreţi bisericeşti de pe lângă mitropolie, şi *Tudor Popescu* în numele societăţii ortodoxe zicând: Religia noastră a creiat neamul românesc şi a unit toate ţările româneşti laolaltă. Religia şi credinţa noastră a făcut minuni în toate vremile de primejdie pentru neamul nostru. Tot religia noastră a făcut minunea dela Mărăşeşti. Să se ştie de toţi, că noi voim să păstrăm această ţară de neam român, de origine latină şi de credinţă ortodoxă. In această ţară voim să fim noi stăpâni. In concordat, Papa ne cere cu şapte guri, dar nu ne dă absolut nimic. Concordatul este făcut pentru *străinii* cari se organisează în ţara noastră. Sânt atâţia unguri, duşmani înverşunaţi ai ţării. Concordatul îi adună, cu alţi străini, la un loc, pentru a putea unelti mai uşor contra noastră. — Vorbitorul citeşte concordatul în întregime, împreună cu moţiunea de protestare. Moţiunea este aprobată în aplauze unanime.

Dl *G. Scraba* spune că concordatul trebue cercetat mai ales din punct de avere politic şi diplomatic, care îndreptăţeşte statul român să răspundă pretenţiunilor printr'un *non possumus* fără revenire, respingând chiar ideea încheerii unui condordat. Propune să desvolte o conferinţă în aceste vederi.

Adunarea admite ca aceaste conferinţă sa se ţină Luni în 17 l. c. la ora 6 seara, în acelaş local.

Dl *V. Goldiş* declară, că fraţii de dincolo, din Ardeal şi celelalte provincii, simţesc la fel cu fraţii din capitală. Când eram ministru, continuă dl Goldiş, am spus că cei 800 de mii de oameni au murit, ca pe ruinele unui stat poliglot să se ridice un stat naţional. Noi nu facem greutăţi celorlalte naţionalităţi. Trebue să ştie însă că trăiesc în mijlocul unui stat naţional român şi creştin, şi anume ortodox. Noi stăm aici de două mii de ani. Românul dela Tisa are aceleaşi simţiri ca acela dela Dunăre. Inconjuraţi de slavi, originea noastră latină ne-a ferit de slavism. A doua pârghie a neamului român este ortodoximul nostru. Ortodoxismul ne-a apărat de occident. Eu nu cred, că guvernul va putea face corcordatul înainte de-a se face nouă constituţie. Invoelile, de aici încolo, trebue să se facă dela popor la popor. Un popor nu trăeşte decât prin *credinţă:* când şi a pierdut credinţa şi-a inscălit sentinţa de moarte. Vă declar, că *intreg Ardealul este pentru păstrarea vechilor drepturi ale bisericii noastre ortodoxe.* Altarul ne-a mântuit, şi cred că tot altarul va fi mântuirea neamnlui nostru.

Preşedintele întrunirii, resumând cuvântările, mulţumeşte celor cari răspund pentru apărarea intereselor mari naţionale.

Intrunirea s'a sfârşit la ora 6 şi jumătate.

Notificare oficială

Comunicăm onoratei noastre preoţimi, că toate fotografiile dimpreună cu recepisele de plată întrate la Consistor, au fost trimise Direcţiunii căilor ferate din Cluj pentru extradarea carnetelor de călătorie cu preţ redus.

Din partea numitei direcţiuni s'au returnat cu observarea de a trimite pe lângă fotografie şi recepisul de plată a taxei de 7 lei la preceptorat pentru fiecare persoană câte 3 lei.

Deci toţi preoţii a căror fotografii şi recepise de plată sânt deja aici, să trimită cu posibilă grabă pe calea oficiului protopopesc concernent încă 3 lei oficiului de casă consistorial pentru a se trimite din nou direcţiunii căilor ferate pentru extradarea carnetelor.

Sibiu, 2 Ianuarie 1921

Consistoriul arhidiecezan.

Işi aduc aminte Maramureşenii...

La Sighetul Maramurăşului s'a întrunit ieri comisia româno ceho-slovacă pentru stabilirea frontierei noastre spre Ceho-Slovacia.

Numeroase întruniri de popor s'au ţinut, în prejma acestui evenimen', pretutindenea în Maramureş.

Astfel, la *Vişeul de sus* s'au adunat opt mii de români, ridicându-şi glasul împotriva încercării d'a se înstrăina acest pământ alipindu-l la alt stat, de care nimic nu-l leagă.

Adunarea dela Vişeu a trimis M. Sale Regelui şi guvernului un *memoriu,* în care se dovedeşte deplina îndreptăţire ca hotarele României să fie mutate până la graniţele Maramurăşului istoric.

In acest important memoriu al cetăţenilor din plasa Vişeului, întru apărarea Maramurăşului ca patrimoniu român, se spun şi următoarele:

«Voevodul Balicza şi Drag-Meşter în 13 August 1391 câştigă dela patriarhul Antoniu din Constantinopol «Stavropighia» mănăstirii Peri, întăresc episcopia Maramurăşului, a cărei chiriarchie o extind asupra Sălajului, Ugocei... Restaurează *cea mai democrată* episcopie, care a servit de model (!) Marelui Andrei Şaguna pentru statutul său organic. Stăpânirea Habsburgilor aduce la putere catolicismul şi episcopul din Munkács la 1650 trece la unire cu Roma. De aici *se începe subminareu bisericii româneşti, care nu se predă* Episcopul Stoica din Peri în anul 1699 ţinù sinod la Drăgueşti (Kövesliget) şi se intitulează imperialist de «administrator metropolii de Belgrad Semigrada.» Cel din urmă episcop român este Grigore de Bârsan în 1739. Cu anul 1800 majoritatea românilor se poate socoti trecută la «unire» şi *supusă hierarhiei slave* din Munkács. Abia la 1856 a scăpat din robia babilonică a slavilor o parte a românilor, majoritatea lor însă a rămas şi mai departe sub păstorirea slavă în urma politicei guvernamentale *divide et impera.* In acest timp s'a început procesul de slavizare a românilor.»—

Eată, maramureşenii înşişi constată *urmările* «unirii» cu Roma papală şi a părăsirii cetăţii de adăpost, care a fost biserica ortodoxă!

---

că această furtună, care începe a murmura, se deslănţue cu furoare, şi că eşti silit să treci pe pe celălalt ţărm al râului. Tu ai înaintea ta un pod zidit solid, şi mai multe punţi pentru picior; una din aceste punţi este puţin solidă; ea este chiar despărţită în mai multe locuri; alta pare destul de trainică, dar e foarte îngustă, şi în unele locuri, trecerea e împiedecată de obstacole.

— Care cale vei alege-o ca să treci?

— Eu voi trece pe pod, îi răspunsei.

— Cu toate acestea, îmi obiectă el, se poate trece râul şi pe punţi.

— Fără îndoială; dar pe cea dintâi punte mă tem de ameţeală; distracţia mă poate face să fac un paş greşit tocmai în locul, unde ea este despărţită; şi cum nu văd nimic, ce ar putea să-mi oprească căderea, n'aş avea oare să mă tem în acelaş timp şi de vijelia vântului?

— Pe cea de a doua punte mersul mi-ar fi stingherit, întârziat, poate că făcut imposibil din partea obstacolelor.

(Va urma)

Ştirile zilei

Inscrierile la universitatea din Cluj pentru al doilea semestru se fac dela 24 Ianuar până în 5 Februar. Inscrieri ulterioare, în cazuri motivate de ajuns, se încuviinţează dela 9 — 24 Februar prin decani, şi dela 25 Febr. până în 4 Martie prin rector. După data aceasta nu se mai admit înscrieri.

Românii şi bulgarii. Prim-ministrul bulgar, Stambulinski, cu prilejul vizitei sale la Bucureşti, a declarat reprezentanţilor presei că doreşte relaţiuni bune cu toţi vecinii Bulgariei, şi ca dsa n'a aprobat politica dusă în timpul războiului de Bulgaria, fapt pentru care a stat trei ani în închisoare. Prim-ministrul bulgar doreşte menţinerea bunelor raporturi cu Înţelegerea.

Arături de grâu ce nu s'au putut face în toamnă, se fac acum în multe locuri din Ardeal, fiind zilele calde şi cu soare — în Ianuar 1921!

† Maria Dobrotă n. Ghişe. Parohul nostru, Ilie Dobrotă din Poiana Sibiului, a îndurat o grea perdere prin moartea soţiei sale *Maria n. Ghişe*, răposată în etate de 43 ani şi în al 27 lea an al fericitei căsătorii. Înmormântarea i s'a făcut Luni în 17 Ianuarie n. a. c. în cimiterul din Poiana Sibiului. Odihnească în pace!

Ziar festiv. Cu ocazia congresului ziariştilor români din Ardeal, comitetul provizor al sindicatului presei va scoate un ziar comun la care vor colabora redactorii tuturor ziarelor ardelene. Ziarul festiv de 8 pagini se numeşte *Gazeta Noastră*, cu un tiraj de 10 mii exemplare, fără preţ fixat. Serbările presei, cum anunţat, se ţin în 19 şi 20 l. c. la Cluj, cu bal costumat şi tombolă.

Vaticanul pentru Habsburgi. Ex-împăratul Carol care se află în Elveţia, şi a organizat un serviciu de propagandă pentru a-şi redobândi tronul pierdut. Ziare elveţiene, plătite de bănci din Ungaria şi Germania, trimit presei europene informaţii tendenţioase despre România, Cehoslovacia şi Iugoslavia — între altele ca Ardealul în plină «revoluţie» a cerut ajutor(!) dela unguri, ear bolşevicii se apropie de — Iaşi. Guvernul elveţian, luând măsuri, a suspendat o agenţie de presă, care avea legături cu eximpăratul şi cu magnaţii unguri, şi a început o anchetă. Ziarul *Dacia* află dela un ministru plenipotentiar, că Vaticanul este amestecat în această afacere în favoarea Habsburgilor.

Dintr'un extrem în altul. Rusia lui Lenin, care a ştiut să proclame dreptul anarhiei, a hotărât acum: Să se pedepsească cu închisoare până la cinci ani toţi provocătorii de grevă, ear familiile celor arestaţi să nu aibă drept la nici o aprovizionare dela stat... Rusia trece astfel din desfrâu drept la tirănie.

Mulţumită. Direcţia orfelinatului ort. român din Sibiu mulţumeşte corporaţiilor şi tuturor persoanelor mai jos semnate pentru darurile făcute la pomul de crăciun: Colecta miliţiei Lei 4167·70, Ioan Chirca, notar în Sălişte Lei 500, Colecta maicelor Lei 365, Octavian Vulc Lei 150, Elevele din Internat Lei 120, «Albina», Institut de credit şi economei »Banca Centrală», Banca Chrissoveloni, Banca de scont a României, Creditul tehnic Transilvănean, Ioan Iliu, Reuniunea fem. prot. câte 100 Lei, Colecta în sara de ajun Lei 270, Pantilimon Şerbescu Lei 70, Maria Moga văduvă, Comuna Mercurea, Dr. Stochiţa, Miselbacher, «România», Dr. Ioan Muţlu, Ioao Dordea, Constantin Pop câte 50 Lei, Ilie Măcelar Lei 40, «Steaua», Veindel câte 30 Lei, Arseniu Stinghe Lei 25, Dr. Octavian Rusu, Dr. Z. Ghiaja, Dr. Ilie Beu, Ioan Vătăşan, Ioan Rebega, «Lumina», Aron Păcurar, Ştefan Olariu, Dr. Traian Petraşcu, Şofron Roşca, Ioan I. Lăpădat, Vlasa, Dr, Măcelar, Dr. Turcu, Mureşan, Bunea, N. N., Stoianovici, Ana Broşteanu Dir. câte 20 Lei, Anghel Bena, Dumitru Stinghe, Aurel Papp, Nicolae Cismaşiu, Ioan Daluniu, Dumitru Săndean, Autel Sfetea, Nicolae Frâncu, Iuliu Pop, Gheorghe Cosma, Cornel Dordea, Aurel Borzea, Vasilie Sfetea, N. N.. Alexe Odor, Gheorghe Avrigeanu, Dr. Creţu, Moise Oprişan, Ioan Grecu, Dumitru Vulc, Romul Popp câte 10 Lei, Lucreţia Dragomir, Vasilie Crăciun, Moise Popovici, Vichi Bărdaş, Eft. Traian, Nicolae Petruţiu, Nicolae Domnariu, Elie Pătruţiu, Lisai, Ioan Bratu, Fleischer, Livia Puşcariu, N. N., Mihail Avrigean, Ioan Voilean, Ileana Coleşan, Iaan Ghinghiriţă, Alfred Müller, A. Schuster, E. Comboş, Traian Chipara câte 5 Lei, Octavian Lupean, N. N. câte 3 Lei. Suma totală 7568·70 Lei. Sibiu, la 11/I. 1921

Direcţiunea Orfelinatului ort. rom.

Calendarul arhidiecezan pe 1921. Fiecare cititor, dela sat şi dela oraş, dorind să aibă un bogat şi interesant calendar, să ceară dela Librăria arhidiecezană din Sibiu şi dela alte librării *Calendarul arhidiecezan*, acum apărut. Acest calendar, care se vinde în mai multe mii de exemplare (în două ediţii) cuprinde, ca şi altădată numeroase şi variate lucrări, cu frumoase ilustraţii. Calendarul conţine, între alte multe articole: Despre I. P. S. Sa mitropolitul Dr. Nicolae Bălan; Ştiri şi fapte însemnate: Povestiri; istorioare; Ce trebue să ştie meseriaşii şi economii; Cum să ne ferim de unele boale răspândite; Cele mai frumoase versuri din popor, ostăşeşti şi altele; Glume pline de haz ş. a. Ilustraţiile înfăţişează: lucruri petrecute în războiul dela Tisa. Preţul unui exemplar cu şematism 10 Lei, fără şematism 8 Lei. De vânzare la: Librăria arhidiecezană, Sibiu, şi la alte librării din ţară.

Cinema Apolo, Sibiu, Piaţa Herman. In 20 şi 21 Ianuar: Frumoasa, Elena, mare dramă cu Ellen Richter. Inceputul la ora 6½ şi 8½ seara.

Nr. 503/921 (1) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa a III-a **Peştera**, conform ord. Ven. Cons. Nr. 7778 Bis. protopopiatul Zărandului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreunate cu acest opst sânt cele fasionate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenţii cu observarea dispoziţiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Brad, la 20 Decemvrie 1920.

Oficiul protopopesc ort. rom. la Zărandului.

Pompiliu Piso
protopop.

Nr. 880/920. (338) 3—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Sâmbăta de sus apuseană** în protopresbiteratul Făgăraş se publică din nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresb, în terminul deschis, iar concurenţii, pe lângă observarea dispoziţiilor regulamentare, se pot prezenta în vreo Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta, eventual a liturgisi.

Făgăraş, la 18 Decemvrie 1920.

Oficiul protopresbiteral român ortodox în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea,
protopop.

Nr. 419/920. (340) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Tămăşasa**, tractul Orăştiei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt celea fasionate în coala B. pentru întregirea venitetor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs se vor adresa subsemnatului protopop, în terminul deschis, iar concurenţii pe lângă observarea dispoziţiilor regulamentare se pot prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Orăştie, 17 Decemvrie 1920.

Oficiul protopopesc român gr.-or. în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domşa,
protopop.

Nr 380/920 prot. (339) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea parochiei de clasa a III **Felmer**, protopresbiteratul Cohalmului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, ear concurenţii, cu prealabila încunoştinţare a subscrisului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta şi celebra.

Cohalm, la 5 Decemvrie 1920.

Oficiul protoprezbireral ort. român al tractului Cohalm în înţelegere cu comitetul parobial:

Emilian Stoica,
protopresbiter

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**

Calendarul arhidiecezan pe an. 1921

PREŢUL: cu Şematism 10 Lei, — fără Şematism 8 Lei. — Plus porto postal 2 Lei

Pe On. noştri deponenţi avem onoare a-i anunţa, că având în vedere împrejurările actuale grele, nu i-am uitat nici de data aceasta, ci din propriul îndemn am urcat cu **1 Ianuar 1921** st. n. camăta pentru

Depuneri spre fructificare

precum urmează:

Depuneri în cont-curent . . . . . **3½% netto**
Depuneri pe libel, conform condiţiunilor în vigoare la . **5%** „
Depuneri pe libel cu termin fix, de cel puţin o jumătate de an, apoi conf. condiţiunilor în vigoare la . . . . **5½%** „

Darea după interesele de depuneri o plăteşte ca şi până acuma institutul direct.

Credem că condiţiunile de mai sus vor îndemna pe cât mai mulţi la cruţare, — nu ţinând banii nefructificaţi în ladă sau în şerpar, prin ceeace contribue numai la scumpetea de azi, — ci îi vor aduce spre păstrare şi fructificare la

Banca Centrală
pentru industrie şi comerţ s. p. a.
Filiala Sibiu: strada Cisnădiei Nr. 7, etajul II.

(343) 2—

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea.. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezne.

Anul LXIX. Sibiu, 8/21 Ianuar 1921 Nr. 3.

ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Român

Nr. 6 ...ira de

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

...ețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Sprijin și încurajare

(=) Au trecut 68 de ani dela apariția primului număr al *Telegrafului Român.*

Intrând în noul an de muncă, pentru susținerea acestui organ de publicitate național-bisericesc, — ca vechime al doilea în presa română de pretutindeni, — avem trebuință neapărată de concursul vrednicilor slujitori ai bisericii noastre din țara întregită.

Orce tagmă de oameni îș are ziarul acela, pe care îl merită să-l aibă.

Fără publicațiuni proprii, bine îngrijite, nu se mai afirmă astăzi diferitele pături sociale, în deosebi dacă e vorba de-o întinsă organizare culturală, politică, economică.

In astfel de împrejurări nici o instituție, cu putere de viață, nu trebue să rămâie nesimțitoare.

Preoțimea, la înălțimea chemării, nu va privi fără interes cum sboară vremea, ci va dovedi cu fapte că formează, în mijlocul societății nouă, un factor sănătos și decisiv.

Pentru a putea orienta și informa cercurile autorităților, precum și opinia publică, asupra chestiunilor care preocupă clerul în situația lui actuală, biserica din mitropolia noastră nu se poate lipsi de organele sale de publicitate cât mai tari, mai măduvoase, și mai multe. Ea va trebui să editeze foi bune și cinstite, care să adune la olaltă puterile răslețe și să formeze dintr'însele curente capabile de a duce mai departe opera începută în lupta pentru adevăr, ordine, dreptate și cultură nefalșificată.

Organul nostru, pe lângă partea aceasta informativă, va cuprinde tot ce poate să intereseze cititorii săi, în materie de religie, cultură, viață politică și socială. Va deschide coloanele pentru dorințele îndreptățite ale celor ce servesc biserica și neamul. Va publica: rapoarte și corespondențe de interes obștesc din toate centrele românești, dări de seamă despre cărțile bune de răspândit, material de istoria bisericii și a școalelor sale, și alte cunoștințe, povețe și îndrumări de folos.

Toată această menire se va putea realiza, dacă vom fi împărtășiți de interesarea și sentimentul de jertfă al onoraților preoți, cari în cercul lor de activitate se vor hotărâ a stărui pentru câștigarea unui număr îndestulător de abonamente pe seama ziarului nostru.

Apelăm deci la vechii noștri cititori, și colaboratori, cari înțeleg munca și sacrificiile ce se depun la redactarea și susținerea unei foi, rugându-i cu stăruință să ne acorde întreg concursul lor, ca să putem desfășura o lucrare cu izbândă cât mai desăvârșită.

Prin această mijlocire, care o cerem în interesul tuturora, vom putea ridica foaia noastră la treapta ce i se cuvine, așa cum dorim să fie: un stindard cu rost și chemare.

An de an se cheltuesc la noi sume considerabile pentru lucruri mai mult sau mai puțin de prisos. Înțelepțește lucrează ceice îș încurajează și îș sprijinesc organele lor, dând putința ca în vremuri nouă presa aceasta, ocrotitoarea lor, să fie în stare a întrebuința arme, care să producă efectul așteptat.

Sfârșim rugarea noastră cu vorba dela început:

Orce tagmă de oameni îș are ziarul acela, pe care îl merită să-l aibă.

Nou guvern francez. Președintele republicei franceze, dl Millerand, a însărcinat cu formarea noului cabinet pe dl Aristid *Briand*, fost de mai multe ori președinte de consiliu. Noul șef de guvern a luat externele. Ministru de războiu este dl Louis Barthou.

Botezul Domnului în Sibiu

A treia oară dela fericitul eveniment al întregirii neamului s'a serbat în centrul mitropoliei noastre praznicul Botezului Domnului cu mare solemnitate și paradă militară.

La ora 8 și jumătate a. m. era deja postată înaintea catedralei și rezidenții arhiepiscopești o companie de onoare din Regimentul 10 Putna în frunte cu muzica militară.

La 9 ore preoțimea îmbrăcată în ornate, în frunte cu corul bărbătesc, conduce pe I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae* în biserică.

După întrarea în catedrală și îmbrăcarea arhiereului, I. P. S. Sa celebrează sfânta liturghie asistat de preoții: Lazar Triteanu, Dr. G. Proca, Dr. V. Bologa, Dr. A. Crăciunescu, Dr. V. Stan, Ioan Dăncilă, Marcu Jantea, Mihail

FOIȘOARA

Premiul Nobel

Premiul Nobel pentru literatură s'a dat în anul acesta unui scriitor foarte puțin cunoscut. Trăind retras în Elveția, după lungi peregrinări prin Rusia *Carol Spitteler* a trăit isolat.

Profesor de limbi romanice în Rusia, scrie la vrâstă de 35 ani o epopee mistică «Prometeu și Epimeteu». In 1885 publică «Flutur...le». In proză a scris câteva romane, «Bustov», o idilă, și Micii Misogini, studiu de psihologie a copiilor. Neluarea în seamă, până acuma, a poetului se datorește faptului că a scris literatură idealistă. In aceste timpuri, de realism acut, simbolismul poetului era o monedă ștearsă, cu care cu greu putea atrage atenția contimporanilor.

Frumoasele scrieri ale lui Carol Spiteller au atras atenția areopagului, care împarte premiile nemuritorului scandinav.

Carol Spitteler este cel mai mare poet al Elveției. El a rostit un discurs celebru la «Noua societate elvețiană», împotriva propagandei germane în 1914, și a semnat manifestul prin care protesta împotriva violării Belgiei. Suflet idealist a fost dușmanul neîmpăcat al pumnului german.

Trecerea e mai sigură pe pod decât pe punți

— Articol ireniç —

(Sfârșit)

— Ei bine! îmi zise surâzând respectabilul savant, ai dat însuți răspunsul la întrebarea dtale. Podul este, în cugetarea mea, imaginea bisericii sobornicești. Râul este viața pământească, peste care noi sântem datori să trecem dincolo pentru a ajunge la viața veșnică. Cum putem noi trece în mod sigur un râu larg și agitat, dacă nu pe un pod trainic și bine construit? Cum putem din această viață pământească, plină de ispite și de turburări, să trecem la viața cerească, dacă nu sub conducerea sfintei biserici apostolice?

Cele două punți vor fi, dacă voești, biserica protestantă și biserica catolică romană modernă. Cea dintâi corespunde în cugetarea mea primei punți. Intr'adevăr, această biserică păstrează, împreună cu alte multe dogme, dogma fundamentală a creștinismului, cea despre divinitatea Mântuitorului nostru Isus Hristos, ceeace îi dă dreptul să poarte titlul de biserică creștină, și membrilor ei dreptul de a nădăjdui mântuirea. Dar, din nenorocire, ca și cea dintâi punte, această biserică nu prezintă toate garanțiile necesare pentru trecerea sigură către eternitate: Ea respinge dogme, care trebue să facă parte din credință și să servească la integritatea și soliditatea bisericii; ea lasă membrii săi fără conducere, atribuind toată autoritatea bisericii în materie de credință individului, acordând libera cercetare fără margini cu privire la o interpretare a dogmelor creștine. Și astfel, afară de adevărații membrii ai bisericii protestante, care păzesc credința lor întreagă și-și *fac mântuirea în frica de Dumnezeu*, cu înțelepciune, câți nu sânt într'însa, cari, din distracție sau printr'un fel de ameteală, fac pași greșiți? In loc să-și supună rațiunea în fața credinții, în ce privește anumite dogme, pe care ar trebui să le considere ca revelate, ei încep a le discuta, și încheie adeseori, respingându-le, cu aceea, că înlătură și alte dogme, recunoscute de însași biserica lor; câți nu sânt printre ei, cari, clătinați și răpiți de toate vânturile învățăturii, se răstoarnă în prăpastie, adică

Stoia, Trandafir Scorobeţ, Patriciu Marcu, Mih. Neagu, Valeriu Hurdu şi diaconii Sofronie Morariu şi Ilie Beleuţă, în prezenţa autorităţilor militare şi civile în frunte cu dl general Boeriu şi prefect Dr. Comşa.

Răspunsurile liturgice le-a dat corul mixt sub conducerea dlui prof. T. Popovici.

După terminarea sfintei liturghii a urmat procesiunea în Piaţa Ferdinand, unde s'a celebrat sfinţirea apei.

Cortegiul a fost foarte imposant. Inainte mergea compania de onoare, apoi muzica militară, care atât la mergere cât şi la întoarcere a cântat imnuri religioase, urmă corul mixt, preoţimea celebrantă, apoi sub baldachinul dus de preoţii Stoia, Scorobeţ, Neagu şi Hurdu, I. P. S. Sa mitropolitul în splendide ornate arhiereşti cu mitra şi cârja.

După baldachin urmau dnii generali cu ofiţerii din garnizoană, autorităţile civile şi public imens.

In piaţa mare erau postate trupele garnizoanei, iar în mijlocul pieţii era aşezat un podiu, pe care s'a oficiat sfinţirea apei. Şi aici a cântat corul mixt. La rostirea ecteniei din partea I. P. S. Sale pentru Majestatea Sa Regele *Ferdinand I.* muzica militară a intonat Imnul Regal. La finea slujbei corul mixt, acompaniat de muzica militară, a cântat «In Iordan».

I. P. S. Sa botează apoi pe cei prezenţi. Urmează defilarea, care a stors admirarea celor prezenţi, în decursul căreia I. P. S. Sa a stropit pe soldaţi cu apă sfinţită.

In ordinea în care a mers procesiunea urmează întoarcerea la catedrală. Se încunjură biserica, stropindu-se din partea I. P. S. Sale. La intrarea în catedrală I. P. S. Sa continuă stropirea cu apă sfinţită, apoi dă binecuvântarea şi împarte anafora.

Se apropia ora unul, când preoţimea a condus pe înaltul prelat la reşedinţă.

Ordinea exemplară a fost susţinută de ostaşi sub conducerea dlui colonel Marcovici, căruia i se cuvine atât pentru aceasta, cât şi pentru aranjarea şi decorarea pieţii toată recunoştinţa.

Pastorale

de Sfintele serbători ale Naşterii Domnului

II

Din pastorala P. S. Sale *Dr. Iosif Tr. Badesca*, episcopul eparhiei ortodox-române a Caransebeşului, reţinem următoarele:

«Căutaţi să nu vă răpească cineva cu filozofie şi cu înşelăciune deşartă, după tradiţia oamenilor, după elementele lumei şi nu după Hristos» — zice sf. Apostol Pavel către Coloseni.

Acest îndemn să-l punem şi noi la inimă şi să nu ne lăsăm ademeniţi de lozinci ademenitoare, străine de binele nostru naţional. Mulţi se ridică ca fericitori de societate, fericitori, cari nu vor să cunoască neam, naţionalitate, nu vor să cunoască religie şi biserică, mai mult, nu vor să cunoască patrie. Una însă cunosc, şi aceasta este: binele propriu. Ei merg până acolo, că periclitează interesul general al binelui public, al patriei, pentru satisfacerea intereselor lor particulare sau de castă.

Noi însă ne-am născut, după voia bunului Dumnezeu, ca români şi în sânul bisericii noastre dreptcredincioase, ortodoxe. Cu însuşirile noastre româneşti şi cu credinţa noastră străbună ne-am desvoltat, înaintat până astăzi. Cu-acestea au învins părinţii şi strămoşii noştri toate valurile străine ce s'au revărsat asupra lor, pânăce au închegat statul şi regatul român. Acest regat apoi în urma puterii de viaţă ce rezidă, ce se află în sufletul poporului românesc, în urma însuşirilor lui şi a credinţei lui strămoşeşti, a realizat, a înfăptuit România de azi, şi cu ajutorul lui Dumnezeu vom ajunge şi acel moment fericit, când nici o suflare românească să nu fie străină, ci toţi fraţii să ne aflăm în o casă şi la o masă, în casa şi la masa neamului românesc.

România, ţara noastră, a adus multe jertfe pentru eliberarea neamului şi în urma acestor jertfe din cursul războiului sânt diferite neajunsuri, cari însă toate se pot delătura, dacă vom urma îndemnului Mântuitorului Hristos: «Daţi împăratului ce este a împăratului şi lui Dumnezeu ce este a lui Dumnezeu».

Statul, pentruca să facă faţă tuturor cerinţelor, are neapărată lipsă de concursul tuturor cetăţenilor, şi cu deosebire de al nostru, al românilor, căci statul este românesc. Acestor concurs îl vom da în prima linie, dacă ne vom îndeplini îndatoririle faţă de stat prin *plătirea dărilor*. Să nu aşteptăm numai favoruri, ci să îndeplinim şi sarcinele ce le avem ca cetăţeni. Dacă dările încurg regulat, statul se întăreşte, prestigiul îi creşte în afară, toată maşinăria statului merge regulat, de unde numai îndestulare şi bunăstare rezultă pentru cetăţeni. Deci, nimenea să nu aştepte ca să fie provocat, să i se ceară darea, ci fiecare fără provocare să-şi plătească contribuţia.

Să dăm mână de ajutor statului, nu numai prin plătirea diferitelor dări, ci să-i dăm ajutor şi în opere de caritate, în care privinţă ne îndeamnă iarăşi Mântuitorul când zice: «Iubeşte pe deaproapele tău, ca pe tine însuţi».

Războiul a lăsat urme pline de suferinţi: diferite boale, invalizi, neputincioşi, orfani, cari toţi aşteaptă o mână binefăcătoare, care trebuie să li-se întindă nu numai din sentimente de milă, ci şi din sentimente de datorie creştinească şi cetăţenească.

Cuvântul Mitropolitului Primat

Luni seara s'a continuat la societatea clerului *Ajutorul* discuţia asupra concordatului.

La această întrunire I. P. S. Sa Mitropolitul primat *Miron* a zis următoarele:

Mişcarea preoţimii, faţă cu svonurile despre Concordat, este foarte firească. Pentru apărarea credinţei noastre strămoşesti veţi avea toată aprobarea mea. In situaţia vechiului regat, catolicismul nu prezenta aproape nimic. Odată însă cu întregirea neamului am adus şi câteva milioane de străini. Intre aceştia sânt vreo două jum. milioane de catolici. Acest fapt sileşte ţara noastră să reguleze chestiunea bisericească cu Papa. Chestiunea este: ce anume condiţiuni se impun prin acest Concordat. Şi aici vă dau dreptul să fiţi îngrijaţi, ca nu cumva pretenţiunile Papei dela Roma să meargă prea departe.

Ţara noastră a fost totdeauna foarte toleranţă. Vom fi şi în viitor toleranţi faţă de toate credinţele. Le vom da deplina libertate, cu condiţia ca să nu primejduim credinţa şi ţara noastră. Să nu ne ceară însă în loc de libertate paritate, căci paritatea nu o putem da nimănui. Cei 800.000 de mucenici au murit, pentru ca ţara noastră să rămâe a neamului românesc.

Eu am şapte judeţe, cu 2 şi jum. milioane de credincioşi, — pe când toţi catolicii au tot atâţia credincioşi şi *au zece episcopii*. O sporire deci de episcopii catolice nu este justificată.

Cererea ca copiii născuţi din căsătorii mixte să fie botezati catolici, nu se poate admite.

O altă chestiune este a călugărilor catolici. Sânt ţări pur catolice, care nu permit ordurile călugăreşti să se aşeze acolo. Cu atât mai mult aceşti călugări nu pot fi toleraţi la noi.

Unitatea sufletească

In părţile ardeleneşti, după doi ani dela desrobirea lor, se poate observa mai pretutindenea, la poporul nostru, sentimentul desiluziei şi al nemulţumirii, care se manifestă câte odată în izbucniri de aspre vorbe la adresa fraţilor vechiului regat.

Vorbele acestea, rostite în pripeală, nu pot avea deosebită gravitate. Greşelile şi păcatele unuia sau altuia nu se pot generaliza asupra masselor.

Unitatea sufletească, între român şi român, pe lângă toată desiluzia şi nemulţumirea, iese la iveală cu orce ocazie potrivită.

Un exemplu: In ziua de Crăciun veniseră la Cluj săteni din jur cu colinde ardeleneşti. Vorbeam cu unul din colindaşi, cu un bătrân din Cojocna, — povesteşte corespondentul unui ziar bucureştean.

— Domnişorule, spunea bătrânul, unde s'a pomenit pe timpul ungurilor să umblăm noi prin Cluj, ca acum! Indată eram duşi la «renderşig» (poliţie) şi închişi. Acum, slavă Domnului, ne ducem pe tot locul, şi ne ascultă şi domnii de ungur colinda noastră. *Se vede că-i România-mare!*

Vedeam, scrie corespondentul, cum lacrimile, *de bucurie* de astădată, stăteau să izvorească din ochii omului... care a umblat prin Clujul, fost odată al magnaţilor unguri, şi a colindat fără frică în limbă românească...

în braţele indiferenţii, ale raţionalismului şi ale necredinţii, şi pier în chipul acesta pentru totdeauna?

A doua punte, continuă profesorul meu, este biserica catolică romană modernă. Ea a păstrat toate dogmele descoperite; însă, în acelaş timp, ea a adaus la ele inovaţii, care sânt tot atâtea obstacole sămănate sub paşii membrilor săi. Aceste inovaţii sânt dogmele ei cele nouă, bunăoară cele: despre puterea supremă a papii, despre concepţiunea nepătată, etc... Sânt mulţi catolici romani, cari ştiu desfide şi învinge aceste obstacole şi a-şi continua mersul lor regulat în calea religiunii. Dar vai! sânt şi alţii, cari se lasă amăgiţi de aceste inovaţii, se isbesc de aceste obstacole şi cad.

Biserica romană modernă, cu toate că a păstrat învăţătura creştină despre necesitatea conducerii conştiinţelor, transformă adeseori această conducere în despotism. Ea nu vrea să îngăduie credincioşilor săi decât un foarte slab avânt în domeniul inteligenţii, ea nu le acoardă nici o libertate de judecare. Ce rezultă adeseori din această tiranie a bisericii catolice romane moderne? Câtă vreme unii din creştinii catolici ştiu împăca drepturile conştiinţii lor cu drepturile legitime ale autorităţii bisericeşti, făcând, cât priveşte aceasta din urmă, distincţia celor ce vin dela Dumnezeu şi a celor ce se trag din puterea oamenilor, alţii rup cu autoritatea bisericească şi cad în abis.

In sfârşit, podul este *biserica ortodoxă*, biserica cu adevărat sobornicească, care s'a conservat până astăzi aşa, cum a fost ea întemeiată de Isus Hristos şi de Apostolii Săi. Ea n'a adaos nimic, nici n'a şters nimic din învăţătura descoperită, şi cu toate că exercită supravegherea legitimă asupra conştiinţelor, ea nu le impune, cu toate astea, un jug despotic, ea le lasă dreptul de a-şi folosi inteligenţa şi dreptul de a judeca, în limitele legale, asupra cestiunilor de credinţă. Această biserică, care conducea altădată toate conştiinţele, în apus, ca şi în răsărit, este reprezentată astăzi mai ales de biserica orientală, care n'a inovat niciodată în ce priveşte doctrine, n'a suprimat nimic din ea, n'a adaos nimic la ea.

Poate că, aceste explicări prezintă inexactităţi sub raportul teologic; eu nu îndrăznesc a mă pronunţa în această privinţă. Ceeace mă mărginesc să constat, e că ele îmi dădură o satisfacţie completă şi calmează toate îndoelile mele.

Incepând din acea epocă, eu pot să împac în chip desăvârşit dorinţa mea profundă după reunirea bisericilor cu ideea, că creştinii cari aparţin la alte comunităţi creştine, pot fi mântuiţi.

Nu este nici o îndoială, că e posibil să treci pe celălalt ţărm al râului pe punţi, ca şi pe pod; dar totuşi, e cu totul firesc să doreşti, ca toţi creştinii să apuce drumul cel mai solid şi cel mai sigur, şi ca punţile, devenind inutile, să dispară. Astăzi, ori de câte ori întâlnesc în calea mea un creştin protestant sau unul romano-catolic, văd în el un frate, care merge într'acolo, încătrău merg şi eu; dar în acelaş timp sânt ispitit a-i spune: Frate, urmezi o cale bună; totuşi ai putea apuca o altă cale, mult mai sigură; urmează mi mie, şi eu te voiu conduce pe ea.

Prelucrare de: *Minimus*.

Inalt ordin de zi

Ostaşi, — Pe pragul unui nou an, gândurile Mele se întorc cu dragoste spre iubita Mea armată.

Cu mândrie Mă uit înapoi mulţumind credincioşilor Mei ostaşi, cari au fost fala neamului şi pavăza sigură a ordinei în timpuri grele; cu încredere privesc în viitor când văd ca legitimă bucurie, cu ce avânt au alergat sub drapel contingentele chemate în serviciul patriei. Intâia dată s'au reunit anul acesta recruţi din tot cuprinsul României întregite şi au răspuns chemării Mele plini de simţământul datoriei. Modul voios cum aţi alergat sub drapel, Imi este cea mai bună chezăşie că şi pe viitor statul şi regele vostru se pot bizui pe credinţa şi vitejia armatei. La toţi vă urez an bun şi fericit.

Dat în Bucureşti, la 14 Ianuar 1921.

Ferdinand.

Cultură şi morală

Trebue bine ştiut, că paşii uriaşi, pe care omenirea îi face spre progres, sânt numai în domeniul material, — dar se neglijază terenul *moral*. De aceea pasiunile, viciile, luxul şi desfrâul, nu numai că nu descresc, ci se rafinează. Spitalele şi temniţele sânt tovarăşi tot aşa de obişnuiţi ai progresului ştiinţific, ca şi palatele luxoase şi fabricile măreţe.

In reşedinţele sgomotoase, pe strade pardosite cu asfalt şi luminate cu sori de electricitate, azi întâlnim feţe tot aşa de sleite şi posomorâte ca şi altă dată pe uliţele târgurilor sărace. In mijlocul celei mai mari îngrămădiri de bogăţii, găsim oameni, cari mor de foame şi de cumplite boale.

Contrastul dintre sărăcie şi progres, — dintre spoiala de cultură a veacului şi între corupţia morală, rămâne în picioare şi îngreuiază luptele sociale şi politice turburând lumea fără ca filantropii şi sociologii de azi să le poată uşura. Şi aceasta se întâmplă, pentru că golurile cele mai mari şi de care nu voim să ne îngrijim, sânt *goluri morale*, şi ştiinţa e fără putere în faţa lor.

Apostolii şi filosofii, cari au predicat blândeţea şi înfrăţirea între popoare şi-au împlinit misiunea fără telegraf şi telefon. Azi însă milioanele de sârme, care au împresurat pământul ca o pânză de păianjen, servesc mai mult jocurilor de bursă şi ştirilor de senzaţie, întreţinând ţesături politice şi intrigi diplomatice de vrăjmăşie între popoare.

Chinezii paşnici, după ce au descoperit praful de puşcă, îl întrebuinţau pentru artificii: civilizaţia europeană însă l-a prefăcut în cea mai cumplită armă de distrugere.

Comparaţi cantitatea de earbă explosibilă pe care popoarele culte o întrebuinţează în bine pentru săparea tunelurilor, lărgirea trecătorilor înguste din munţi şi înlăturarea stâncilor din mare cu formidabila cantitate de explosibile din armamentele armatelor, şi vom fi siliţi a recunoaşte că cultura ştiinţifică, — lipsită de echilibru moral, — nu nobilează pe oameni.

Arhim. *V. Puiu*
(Predici pentru oraşe)

Biserica neamului la Mărăşeşti

Comitetul alcătuit în scopul ridicării bisericii dela Mărăşeşti, în amintirea eroilor căzuţi pentru unirea tuturor românilor, a publicat programul de concurs, în care se comunică următoarele:

Terenul pe care se va zidi monumentul formează un platou situat spre vest de şoseaua Naţională Focşani-Bacău în apropierea acesteia în dreptul kilometrului 18. Monumentul va avea un subasment care va cuprinde galerii, în care se vor amenaja racle pentru osemintele eroilor.

Partea centrală va fi rezervată criptei, iar partea din fund va forma un altar pentru oficiarea serviciului religios.

Deasupra acestui subasment se va înălţa mausoleul. Accesul în subasment se va face atât din exterior cât şi din interiorul mausoleului.

In jurul monumentului se vor practica esplanade (terase) de unde mulţimile vor putea lua parte la anumite sărbări şi servicii ce se vor face.

Suma destinată pentru ridicarea acestui monument şi care nu va putea fi întrecută, este de lei 3.500,000, în care nu se cuprind lucrările anterioare ale mausoleului propriu zis, adecă tencueli, pardoseli şi pictură.

Casa parohială va cuprinde: locuinţa preotului compusă din 4 încăperi cu dependinţele lor, iar pavilionul de primire se va compune dintr'o sală mare de primire şi trei camere pentru oaspeţi, cu dependinţele lor.

Suma destinată pentru aceste clădiri este de lei 500,000.

Concurenţii vor produce:

1. Un plan de asamblu în care se va indica aşezarea monumentului-mausoleu, casa parohială şi casa de primire, precum şi alte clădiri ce eventual s'ar mai construi ca: Muzeu militar, azil de invalizi etc. 2. Un plan al subasmentului (cripta). 3. Un plan al parterului (mausoleu). 4. una secţiune longitudinală. 5. una secţiune transversală. 6. una vedere din faţă. 7. una vedere laterală. 8. una vedere perspectivă. 9. un deviz.

Toate aceste planuri se vor face la scara de 2 c. m. pe metru. Termenul de predare va fi la 1 Mai 1921. Concursurile vor purta un motto, iar numele autorului va fi închis într'un plic cu acelaş motto. Lucrările vor fi prezentate în ziua fixată la cancelaria Ateneului Român din Bucureşti. După această dată nu se va mai primi nici un concurs.

Comitetul pune următoarele premii la dispoziţia juriului examinator care va hotărâ de întrebuinţarea lor:

Premiul I lei 35,000 şi conducerea lucrărilor. Premiul II lei 25,000. Premiul III 15,000. Planurile premiate, rămân proprietatea comitetului.

Intrecerea tinerimii şcolare

Dela Societatea ştiinţifică literară «*Tinerimea Română*», fondată în anul 1877 şi recunoscută ca persoană morală, primim următoarele:

Societatea «Tinerimea Română» cheamă şi în anul 1921 la întrecere pe tineretul dela şcoalele patriei. Prin metoda aceasta, aplicată timp de 40 ani, «Tinerimea Română» a provocat şi susţinut în tineretul şcolar emulaţiunea pe teren fizic şi sufletesc.

Dela toate şcoalele supraprimare din întreg pământul românesc chemăm pentru 1, 2 şi 3 Iunie şcolari la întrecerile noastre. Anul acesta lucrările se vor da numai din *limba românească*, rămânând ca în anii viitori să se dea din *religia* şi *istoria ţării*, şi tot astfel în fiecare an succesiv din aceste trei materii, care în chip oarecum simbolic reprezintă credinţa şi puterea naţiunii noastre.

Va fi o lucrare scrisă din limba românească, de puterea şi greutatea cunoştinţelor dobândite în acest an de elevii din fiecare clasă şi regiune.

Dorind ca fiecare şcoală să fie reprezentată, sântem nevoiţi a limita numărul concurenţilor astfel: liceu, seminar şi şcoale secundare de fete gr. II câte 8 elevi; gimnazii (şcoale cu 4 clase) câte 4 elevi; şcoale normale câte 6 elevi; externate secundare de fete gr. I, şcoale profesionale şi comerciale câte 5 elevi.

Spre a se atrage deosebita atenţiune a tuturor celor chemaţi să se ocupe cu educaţia fizică a şcolarilor vom ţinea anul acesta prima *Olimpiadă şcolară*.

In antichitate sporturile şi exerciţiile aveau întâetatea în pregătirea viitorilor cetăţeni, deşi oamenii nu erau aşa de slăbiţi ca astăzi. A propăvădui regenerarea fizică şi morală a poporului nostru, în timpul de faţă, este cea mai de căpetenie datorie a tuturor oamenilor de bine.

In acelaş timp ne-am gândit la nevoia de a se cultiva cât mai mult în şcoale muzica, şi în special corurile, şi de aceea anul acesta vom ţinea un *concurs* între corurile şcolare.

Toate şcoalele din acel oraş, de băeţi şi de fete, vor întocmi unul singur cor cu elemente alese din acele şcoale de către maeştrii respectivi, în bună înţelegere. Aceştia vor delega tot prin bună înţelegere pe unul dintre dânşii să conducă corul şi vor alege trei piese corale, de preferinţă din muzica poporană locală, cu care să se prezinte.

Cu şase-şapte săptămâni înainte de 1 Iunie, se va trimite corurilor înscrise la concurs, un cor, care va fi *piesa hotărâtoare a concursului*.

Serbările ce se vor ţinea cu ocazia concursurilor din anul acesta, se vor da în parcul «Carol», unde pe lângă *Carele alegorice* va fi şi *o expoziţie a lucrărilor făcute de şcolari în timpul anului*. Fiecare şcoală poate expune orce lucrări, făcute de elevi, în pavilioanele aranjate de Societate. Obiectele vor fi vândute în profitul şcoalelor, ear cele mai de seamă se vor premia.

Concursul va începe în ziua de 1 Iunie, ear distribuţia premiilor se va face în ziua de 3 Iunie 1921.

Serbările ţin trei zile: 1, 2 şi 3 Iunie 1921.

Elevii concurenţi şi însoţitorii (adică profesorul însoţitor) vor avea gratuit drumul, casa şi masa.

Orce deslusiri şi amănunte se pot lua dela preşedintele Societăţii, dl *Nae Dumitrescu*, director în ministerul de instrucţiune.

Programul detaliat al acestui concurs se va comunica la timp.

Citind ziare

Despre organizarea muncii, scrie «Infrăţirea»:

Munca este forţa care va creia ce s'a pierdut, care va descoperi isvoare de bogăţii şi va smulge naturii din tainica ei putere mijloace pentru a asigura progresul. Vânjosul şi anonimul lucrător, care sparge cărbuni în adâncurile bogatului pământ, ca şi savantul care caută deslegarea enigmelor universale, muncitorul din uzină ca şi inginerul din laborator, plugarul simplu ca şi poetul, toţi sânt meşteşugari ai progresului umanităţii.

Dar pentru ca munca să fie rodnică, ea trebue să fi continuă. Nu printr'o sforţare istovitoare, ci printr'o muncă tihnită, rânduită, se va putea îndruma omenirea spre mai bine.

Şi atunci se impune organizarea muncii. Cât mai mult, cât mai bine şi cu o cât mai mică cheltueală de energii, ţinând seamă ca organismul celui care munceşte să rămână neatins din punct de vedere fizic, moral şi intelectual, iată ce ne poate aduce organizarea muncii.

Nu se poate spune de pildă, fără a fi nedrepţi, că în România nu se munceşte îndeajuns. Dar, munca noastră a fost fără spor, pentrucă ni-a lipsit organizarea ei.

Munca manuală ca şi cea intelectuală pentru a aduce roade fabuloase trebue să aibă un plan.

Ne trebue dar o educaţie a muncii. Ea ne va învăţa care sânt condiţiunile cele mai prielnice de muncă, cum şi când vom trebui să facem sforţarea necesară, date precise asupra împrejurărilor în care se produce oboseala, diferitele categorii de profesiuni spre care să ne călăuzim aptitudinile....

Ştirile zilei

† **Ion Caraiani.** Duminecă a fost înmormântat la Iaşi venerabilul profesor universitar *Ion Caraiani*, membru al Academiei române dela înfiinţarea ei şi al fostei societăţi literare *Junimea*. De origine macedonean, fusese profesor de limba elenă la universitatea din Iaşi. A colaborat pe vremuri la «Convorbiri Literare». In urma sa rămâne o serie de manuscrise literare şi filologice. S'a stâns sărac şi aproape uitat de toţi.

Măsuri potrivite. Consistorul arhidiecezan din Sibiu a făcut paşii necesari la forurile chemate, pentru ca în comunele noastre să se închidă, Dumineca şi în sărbători, cârciumile şi alte localuri publice unde se vând băuturi spirtuoase.

Scutire pentru invalizi. Ministrul de finanţe a dat organelor fiscale instrucţiuni pentru scutirea de *impozit personal pe viaţă* a tuturor invalizilor de răsboi, fără deosebire dacă sânt ofiţeri, sau grade inferioare.

Invăţământul prin imagini. A apărut în editura institutului de editură «Cartea românească». *1. Carte cu chipuri*, şi *2. Istorioare morale în chipuri*, fără vorbe, pentru copii, întocmite pentru înlesnirea învăţământului prin imagini, de Marin *Biciulescu*. Preţul Lei 6 fiecare. De vânzare la principalele librării din ţară.

Locuitorii judeţului Sibiu. Suma totală: numărul locuitorilor 142.769. Bărbaţi 69.526. Femei 73.241. Bărbaţi trecuţi de 21 ani: 39.013. După naţionalităţi: Români 104.167, unguri 1.467, germani 33.638, evrei 150. Alte naţionalităţi 3.345.

Învăţătorii şi concordatul. Congresul «Asociaţiei învăţătorilor» din judeţul Ilfov s'a întrunit în şedinţe la Bucureşti. S'a discutat: starea învăţământului primar, retribuţia învăţătorilor, înfiinţarea unui organ de publicitate ş. a. Privitor la concordatul cu Vaticanul, s'a hotărât, ca în desideratele ce se înaintează guvernului, să se arate punctul de vedere al corpului didactic primar, care va face acţiune comună cu biserica noastră ortodoxă.

Desbinarea pe teren religios, scrie «Renaşterea Română», trebue evitată cu orce preţ. Ar fi dăunător neamului, patriei întregite, ca între două biserici surori — ortodoxă şi unită — să se ivească astăzi germenul neînţelegerii pe urma chestiunii de concordat. Să avem în faţa noastră figurile măreţe ale marilor arhierei Şaguna al bisericii ortodoxe, şi Maior şi Samuil Micu Clain ai bisericii unite, cari pe lângă apostolatul credinţii erau cei mai mari apostoli ai neamului. — Luăm act despre toate aceste doriri şi mărturisiri ale «Renaşterii». Dar, dacă ele sânt sincere, nu înţelegem râvna aceluiaş ziar întru «înfiinţarea unei *mitropolii unite* şi a unui *seminar unit* la Bucureşti». Aşezămintele pomenite — orce s'ar zice — sânt şi rămân mijloace de propagandă greco-catolică într'un centru, unde numărul credincioşilor uniţi cu Roma este disparent, şi nu e interes al statului ca el să fie mărit. Mitropolia unită şi seminarul unit ar avea la Bucureşti cam aceeaş înfăţişare, ca bună oară o mitropolie ortodoxă şi un seminar ortodox — la Blaj. Dacă viitorii preoţi uniţi voesc să înveţe limbă şi literatură românească, cum doreşte «Renaşterea Română», aceasta se învaţă mai bine la facultatea de litere, decât la seminarul dorit.

Revista România Viitoare apare în Ploeşti, str. Justiţiei 11. Primul număr al acestei reviste bilunare cuprinde articole bine scrise de: D. Munteanu-Râmnic, Gh. Popp, Dr. I. Irimesc, A. Murăşanu, Al. Stamatiad ş. a. Revista are ilustraţiuni şi desenuri. Abonamentul anual 50 de Lei.

Cinema Apollo, Sibiu, Piaţa Herman. In 22 şi 23 Ian. dramă celebră cu Sara Fedak. In 24 şi 25 Ianuar: Interesantă comedie ca *Henny Porten*. Inceputul la 6½ şi 8½ seara.

Ad. pp. Nr 554/1920 (2) 1—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a II-a **Mănăşturul-român** cu prediul **Râşca**, prin aceasta se deschide concurs repeţit cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele arătate în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Doritorii de-a ocupa acest post, sânt poftiţi a-şi aşterne suplicele subsemnatului până la terminul sus indicat, fiind instruite conform normelor în vigoare, şi a se prezenta la sf. biserică în vre-o zi de Duminecă sau sărbătoare ca să fie cunoscuţi din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Cluj, la 28 Noemvrie 1920.

Tuliu Roşescu,
protopresbiter

Nr. 260/920. prot. (343) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Cigmău**, protopresbiteratul Geoagiului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu protopesbiteral în terminul arătat, ear concurenţii cu prealabila încuviinţare a subscrisului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta şi celebra.

Geoagiu la 21 Noemvrie 1920.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Geoagiu în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Todea.
adm. protopresb.

Nr. 503/921 (1) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa a III-a **Peştera**, conform ord. Ven. Cons. Nr. 7778 Bis. protopopiatul Zărandului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenţii cu observarea dispoziţiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Brad, la 20 Decemvrie 1920.

Oficiul protopopesc ort. rom. la Zărandului.

Pompiliu Piso
protopop.

Banca „Steaua“
strada Măcelarilor Nr. 5
cumpără (337) 3—3
acţii „Lumina“ buc. cu 200 Lei
Tot aci se cumpără şi Dolari şi alte valute.

Pe On. noştri deponenţi avem onoare a-i anunţa, că având în vedere împrejurările actuale grele, nu i-am uitat nici de data aceasta, ci din propriul îndemn am urcat cu **1 Ianuar 1921** st. n. camăta pentru

Depuneri spre fructificare

precum urmează:

Depuneri în cont-curent . . . . . **3½% netto**
Depuneri pe libel, conform condiţiunilor în vigoare la . **5%** „
Depuneri pe libel cu termin fix, de cel puţin o jumătate de an, apoi conf. condiţiunilor în vigoare la . . . . **5½%** „

Darea după interesele de depuneri o plăteşte ca şi până acuma institutul direct.

Credem că condiţiunile de mai sus vor îndemna pe cât mai mulţi la cruţare, — nu ţinând banii nefructificaţi în ladă sau în şerpar, prin ceeace contribue numai la scumpetea de azi, — ci îi vor aduce spre păstrare şi fructificare la

Banca Centrală
(343) 3— **pentru industrie şi comerţ s. p. a.**
Filiala Sibiu: strada Cisnădiei Nr. 7, etajul II.

A apărut şi se găseşte de vânzare la **Librăria Arhidiecezană în Sibiu**

Calendarul arhidiecezan
pe anul comun 1921

cu următorul cuprins, din care amintim următoarele: *Către cititorii Calendarului.* — *Arhiepiscopul şi Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan.* Alegerea, hirotonirea, instalarea şi investirea. — *Gândiri.* — *Ştiri şi fapte din 1920.* Cronică bisericească. — *Ce este bolşevismul? — Din zilele de mărire,* cu 5 ilustraţii. — *Suferinţa,* poveste din popor. — *Snoave şi istorioare*: 1. Binefacerea şi Recunoştinţa. 2. S'a dat de gol. 3. Curajul femeii. 4. Aşa se poate. 5. Măgarul şi alcoolul. 6. Mânzul ţiganului. — *Pentru meseriaşi*: Meşteşugarul cum se cade. — *Pentru economi*: 1. Plugurile cu motor, după C. M. 2. Gunoiul. 3. Sfaturi sănătoase, după I, M. P. — *Soldăţeşti.* — *Versuri*: 1. Scrisoarea fetiţei, de Lt. Eft. Barbu Bogdan. 2. Mama, de Maximilian G. Dopp. 3. Cicoarea, din popor, col. Teodorescu. 4. Cântece din război, col. E. H. 5. Dela Tisa. 6. Cântecul lancului, din Zărand, col. E. H. 7. A lui Balint. — *Ostăşească.* — *Fel de fel:* 1. Credinţe despre rândunică. 2. De pe pământ în lună. 3. Puterea exemplului. 4. Sănătatea femeilor. 5. Legea cercetaşului. 6. Impotriva măniei. 7. Cărţile... 8. Radiul şi razele sale, după Dr. A. Lanich. 9. Sfaturi. — *Gândiri.* — *D'ale doctorilor:* 1. Gripa sau influenţa. 2. Baia de soare, după Dr. Forest. 3. La durere de cap. 4. Mierea. 5. De ce mâncăm repede? după Dr. P. Schmid. 6. Carnea şi nutrirea. 7. Nasul roşu. 8. Tusa măgărească. 9. Ingrijirea părului. 10. De ce nu trebue să bei? 11. Dimineaţa — oboseală. 11. Epilepsia (boala rea). — *Gândiri.* — *Alte versuri*: 1. La Oituz, de Şt. Bălceşti. 2. Cătăneşti, din popor, col. E. H. 3. Mormântul Stegarului, de V. Voiculescu. 4. Sus inima! de G. Coşbuc. 5. Gâcitori. — *Scântei.*

In celelalte părţi ale Calendarului sunt: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii. — *Insemnarea târgurilor* aranjate după *alfabet şi luni.*

Ilustraţiile: I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan. — Statul major la frontul dela Tisa. — Intrarea triumfală a generalului Moşoiu în Sibiu. — Generalul Moşoiu şi statul său major trec trupele în revistă. — Revista trupelor care au trecut Tisa şi au capturat şase divizii bolşevice. — M. S. Regina Maria la podul peste Tisa asistă la trecerea trupelor.

Calendarul s'a tipărit în două ediţii: o ediţie cu «*Şematismul*» bisericii ort. rom. din Transilvania, Bănat şi părţile anexate din Ungaria, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parchiale, catiheţi şi învăţători, — şi altă ediţie, *fără Şematism.*

Preţul: { **Ediţia cu Şematism 10 Lei** / **„ fără „ 8 Lei** } **plus porto postal 2 Lei şi sunt a se trimite înainte prin mandat postal.**

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea.. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezne.

ASOCIAȚIUNII
SIBIIU

Anul LXIX. Sibiu, 12/25 Ianuar 1921 Nr. 4.

Telegraful Ro[illegible]

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
wis Loco

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențe.
să se adreseze Redacției «Telegrafului Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefranc. Articole nepublicate nu se înapo.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
administrației ziarului «Telegraful Ro- Măcelarilor Nr. 45.

Reunirea bisericilor române

I.

Poporul român, divizat în trecut sub diferite stăpâniri străine, azi e unit într'un singur stat unitar național. Precum se strâng copiii în jurul mamei — și precum găina își cheamă puii sub aripile sale ocrotindu-i contra oricărei primejdii, — tocmai așa prin credința în D-zeul neamurilor și prin vitejia ostașilor români ne-am adunat și noi, toți fiii de obârșie română, la sinul maicii noastre, România. Și totuși, parecă bucuria noastră a revederii n'ar fi deplină, ne simțim străini încă, nu ne cunoaștem de ajuns. Aceasta pare a fi și explicabil, căci toți am avut stăpâni deosebiți.

O privire asupra istoriei bisericii românești, dela cele dintâi orândueli bisericești de pe timpul împăratului Constantin cel Mare până în veacul al XX-lea, ne prezintă un tablou foarte variat în ceeace privește influențele străine de legea și neamul nostru asupra vieții religioase a poporului nostru drept credincios.

In lupta pentru existență, legea românească a avut mai mult să sufere ingerințele catolicismului, care căuta prin capii statului să influințeze asupra vieții religioase a poporului nostru.

In această luptă de principii și de interese de stat erau expuși cu deosebire episcopii de odinioară, dar în mare măsură actele de intoleranță și siluire se resfrângeau și asupra preoților și mirenilor mai de seamă. Biserica română din Ardeal a avut să sufere din partea principilor și stăpânitorilor lumești, dintre cari unii stăteau sub influința calvinilor, ear alții sub înrâurirea iezuiților trimiși dela Roma papală pentru a propaga catolicismul în țările Orientului.

Soartea bisericii românești era strâns legată de iscusința și energia conducătorilor săi firești.

Ajungând la conducerea bisericii române mitropolitul Teofil, om slab de înger, cade iute în cursă pusă de iezuiții Romei și, ademenit de promisiunile făcute de primatele Ungariei Kollonits, — încheie un compromis cu Roma, recunoscând pe papa dela Roma de supremul cap al bisericii lui Hristos, — pe lângă celelalte 3 puncte din actul Unirii: Purcederea Duhului Sfânt și dela Fiul, Purgatoriul și admiterea pânei nedospite (azimă) la cuminecătură. Ca recompensă, «*prin actul Unirii făcut din nevoință — s'a cerut între altele dela Măria Sa împăratul Vienei scutiri și venituri pentru clerici, slujbe pentru mireni, primirea în școli pentru copiii românilor.*» (N. Iorga, ist. bis. rom.).

In urma acestui act s'a hotărât la Viena în 23 August 1697, că preoții români se vor bucura de toate drepturile religiei catolice la cari se vor alipi. (Laurian, magas. istoric).

Nu încape îndoială deci, că actul «Unirii» s'a făcut din interese de stat, ca să ne desbine și să ne slăbească neamul, precum și din interese personale.

Credem
ca aceea legătură
tropolitul Teofil, acum 200,
și să se reunească cele două biserici surori într'o singură biserică națională.

Impotriva acestei idei de împreunare a bisericii gr.-cat. cu cea gr. ortodoxă — nu credem să fie vreun suflet adevărat românesc.

Și totuș se va afla oarecine, și-mi va răspunde, că nu se poate rupe cu apusul, căci nu dela răsărit, ci dela apus ni-a venit cultura și scăparea de sub jug străin, deci cum ne vom rupe de puterile aliate nouă din apus?

Pentru a liniști pe cei nedumeriți răspundem: Conducătorii de azi ai popoarelor peste tot, — deci și ai celor din apus — au în vedere mai ales fericirea țărilor și a popoarelor lor pe teren economic și social, și puțin își vor bate capul că cutare biserică din orient nu mai vrea să recunoască pe papa dela Roma de supremul cap al bisericii lui Hristos și cu atât mai puțin își va frământa cineva creerii cu celelalte trei puncte din actul «Unirii».

Prin reunirea bisericilor române într'una singură nu se va face nici o sguduire, nu se va produce nici o criză în organizația bisericească, ci din contră se va pune temelie mai solidă bisericii române, care adunându-și energia toată, va cerca să refacă sufletele credincioșilor readucându i la credința adevărată și ferindu-i a cădea în povârnișul ideilor anticreștinești și antinaționale.

Prin reunirea bisericilor surori statul român va câștiga o forță nouă întru consolidarea

FOIȘOARA

Dări de seamă

— O revistă a tinerimii. — Schițe și nuvele de Pătrășcanu. —

O revistă pentru copii și tinerime, care poate fi recomandată cu inima împăcată tuturor acelora, cari au dragoste față de micii noștri cetitori, este publicația săptămânală a dlui *C. G. Costa-Foru* și a fiicei dsale, dna *Maria Edeleanu*. «*Revista copiilor și a tinerimii*» a intrat cu anul nou în anul al IX-lea al existenței.

Ca să-și facă idee cititorul, învățător, profesor, preot sau tată de familie, despre calitățile revistei, amintim următoarele:

Anul al VIII-lea conține contribuții dela scriitori ca *Elena Farago* (povești și poezii), *Maria Cunțan, Nestor Urechia* (povești), *Șt. O. Iosif, Alex. Vlahuță, Brătescu-Voinești, Al. Cazaban, P. Dulfu, Victor Eftimiu, I. Slavici, L. Rebreanu, C. Vissarion.*

Se află traduceri din *Dickens, Kipling, Dumas, Andersen, Lesage* (romanul adaptat: Gil Blas).

Profesorul univ. și popularizatorul cunoscut *I. Simionescu* din Iași tipărește aici unele din interesantele sale descrieri din viața plantelor și animalelor.

La loc de frunte, în fiecare număr, vorbește directorul, dl *Costa-Foru*, cu cetitorii săi. Tonalitatea, în care vorbește, nu este pentru cei mici, ci pentru tinerimea din licee. Scrie cu căldură, confidențial, împrăștiind cu dărnicie la semințe de bun simț, de dragoste, îndemnând spre tot ce este bun și frumos. Pledează cu elocință pentru «cercetășie» și pentru principiile ei. Are o bogăție întreagă de amintiri, pe care le utilizează cu mult folos în decursul convorbirilor cu cetitorii.

Poeziile (de leagăn, pentru copii mai mărișori, pentru liceani), poveștile, snoavele, partea hazlie — cu versuri și ilustrații umoristice — predomină.

E de dorit ca revista aceasta să se răspândească și la noi, — circulare din partea autorităților noastre s'au dat, dar atâta nu este de ajuns, e vorba să se și înfăptuiască cele recomandate. — Fiecare școală să se aboneze la revista aceasta și fiecare părinte să-și țină de datorință a o da în mânile copilului său.

Dacă a fost cu cale cândva ca tineretul să aibă o lectură sănătoasă, — în ziua de astăzi este imperios cerută această lectură. (Redacția și administrația: *București*, Strada Enăchiță Văcărescu, Nr. 8 bis.) Abonamentul: pe un an 60 lei, — se poate plăti în 3 rate.

*

Timotheiu Mucenicul (schițe și nuvele) de D. D. Pătrășcanu ediția a 2-a. Operă *premiată de Academia Română*. București. Edit. libr. H. Steinberg. Prețul 5 lei.

O carte, pe care și preoții români dela noi vor ceti-o cu plăcere. Autorul ei este unul din urmașii vrednici ai lui Caragiale.

O pagină din volumul acesta va ilustra mai bine ceeace vrem să spunem.

Preacucernicul econom Grigorie Timothei, fost în două rânduri protoiereu, etc. etc., om în vârstă, povestește amintirile sale, cu un păhăruț de vin din via dela Socola lângă sine, și — între altele — ajunge și la scena când Mitropolitul din Iași duce fețele bisericești din cancelaria sa *pe jos* din Iași până la Mănăstirea Neamțului, de sfintele Paști. Un arhiereu, un vicar, rectorul seminarului, economul stavrofor,

organismului său. Fruntaşii vieţii noastre publice s'ar uni într'o singură tabără, ne mai având interese de ordin confesional. Pe de altă parte s'ar rezolva şi chestiunea lipsei de preoţi, ştiut fiind că în multe sate mici sânt câte 2 preoţi greco orientali şi gr.-catolici, amândoi săraci îngreuind ambii bugetul statului.

Despre împreunarea bisericilor surori scrisesem acum e anul — două articole în «*Românul*» (Românul, Nrii 174 şi 175, 1919) din Arad, la cari articole «Unirea» ziarul mitropoliei din Blaj răspunse că nu e vremea potrivită să discutăm această problemă grea, care numai pe bază dogmatică se poate rezolva.

In legătură cu aceste articole marele nostru istoric Nic. Iorga publicase în «Neamul Românesc» (Neamul Românesc Nr. 281, 1919) următoarele: «Neuniţii ardeleni voiesc să [illegible] prindă în noua şi marea formă viitoare [illegible] doxiei româneşti pe aceia dintre [illegible] sânge cari, după o tra[illegible] astăzi nu mai e[illegible] din[illegible]

[illegible]pă sine o [illegible]n ce mai redusă,

Omţii, din partea lor, îşi fac iluzia că ar putea să câştige la biserica lor din Blaj pe aceia cari, printr'o lungă şi grea luptă, dusă cu energie şi jertfă întru apărarea «legii celei vechi», şi-au recăpătat dreptul la organizarea ierarhică deosebită».

Iar de încheiere dl Iorga spune: «Dogmele le-au fixat teologii; rămâie cu ele! Formele le-a stabilit vremea; lie şi de-acum înainte în sama ei!

De ce am căuta aici un teren de apropiere care se înfăţişează dela sine aiurea.

El este în vastul domeniu al vieţii culturale a neamului. Vie aici cu toţi! Ortodocşii trebuie să-i înţeleagă numai încă mai larg rostul, iar ceilalţi să mai slăbească puţin că «alumnii» cari nu caută la Roma cultura latină, nici amintirile romane.

Atâta ni-ar ajunge, şi e aşa de mult»!

Acestea le scria dl Iorga acum e anul, când nu era vorba de-a se încheia Concordat cu biserica din Roma. Credem deci a face serviciu statului şi neamului românesc, sulevând din nou chestiunea reunirii bisericilor surori, în speranţă că acum, după 2 ani dela unirea politică, să se încerce şi unirea bisericească.

Nădăjduim că fruntaşii bisericilor surori vor face un schimb de idei, în această cauză. Cum cetim — chiar şi fruntaşi de-ai noştri mireni — ca eminentul nostru bărbat dl Vasile Goldiş făcând constatarea că «*guvernul nostru s'a grăbit cu Concordatul, căruia trebuie să-i premeargă constituţia, şi că este o adevărată primejdie naţională a vârâ cele două biserici (gr.-cat. şi rom. cat.) în acelaş Concordat. Interesul statului român, zice dl Goldiş, nu cere alipirea tot mai strânsă a bisericii unite de cea romano-catolică, ci dimpotrivă deslipirea acestora şi apropierea celei dintâi de biserica ortodoxă naţională a celor 13 milioane de români*».

Făcând aceste constatări, se va putea convinge ori cine, că ne mai fiind nici o siluire peceţile «Unirii» se pot rupe fără alte comentarii — care nu pot avea bază discutabilă.

Asupra modalităţilor de reunire şi a foloaselor reale şi practice, care ar rezulta dela acest act de însemnătate istorică vom vorbi într'un al doilea articol. *Pr. I. Crăciun*

Recăsătorirea preoţilor

Rămăsese în sarcina Comitetului central al Asociaţiei clerului să se adreseze într'un memoriu Preasfinţitului sinod episc[illegible]esc, ca luând contact cu sinoadele [illegible]scopeşti ale celorlalte biserici să caute [illegible]ire favorabilă pentru *căsătoria a* [illegible] preoţilor.

Chestiunea se găseşte între problemele fixate de sf. sinod al României, pentru a se supune deliberării unui sobor ecumenic, ce ar urma să se convoace (!).

Opreliştea recăsătoririi preoţilor se întemeiază pe expresiunea apostolului Pavel: să fie «bărbat *al unei* femei». Legiuitorii bisericeşti apoi au precizat prin canoane această cerinţă într'acolo, că preotul nu poate contrage decât *o singură* căsătorie cu fată fecioară, şi aceasta mai nainte de hirotonire.

In anii din urmă, oameni de reputaţie în ştiinţele teologice, au arătat interpretarea greşită, ce s'a dat cuvintelor apostolului prin canoanele de mai târziu, şi alţii au dovedit pe deplin nepotrivirea cu nevoile vieţii, arătându-se necesitatea de a se da o deslegare, în conformitate cu cerinţele vremii.

Voiesc să fixez aici o singură latură a chestiunii. Incontestabil ea aparţine disciplinei bisericeşti. Ear privitor la legile disciplinare eată părerea celui mai vestit cunoscător al dreptului bisericesc oriental, episcopul *Nicodim Milaş:* «Aceste nu sânt deloc neschimbătoare, ci se pot schimba după nevoile bisericii şi după schimbările, pe care le indică starea socială dintr'o epocă sau alta. Asemenea schimbări se puteau face odinioară şi se pot face şi azi, numai cu condiţie să ţinem cu tărie la legile fundamentale ale organizării bisericeşti, ...*ferindu-ne de a produce sminteală printre credincioşi*» (p. 48). Şi aduce imediat exemplul cum s'a validitat în trecut acest principiu. Canonul 12 al sinodului Trulan a desfiinţat canonul 5 apostolesc, (care ameninţa cu depunere pe episcopul care şi-ar alunga soţia) pentrucă în acel timp vieţuirea în comun a episcopului cu soţia sa provoca scandal şi sminteală în popor.

Din acest punct de vedere privită situaţia preoţilor văduvi, — cari cei mai mulţi sânt totuşi nevoiţi să ţină femee străină în casă, tot aşa de oprit prin canoane (18 sin. VII. ec.) pe cât provoacă şi sminteală în popor, — e de datoria bisericii chiar să-i dea o deslegare, nu pentru a răsturna regulele apostolilor şi legiuirile canoanelor, ci din pricină că trebue să avem grijă şi de mântuirea şi înaintarea poporului în bine, şi ca preoţimea să fie fără prihană; căci zice dumnezeescul apostol: «Faceţi toate spre cinstea lui Dumnezeu, nu fiţi sminteală nici iudeilor, nici păgânilor, nici bisericii lui Dumnezeu, după cum şi eu mă potrivesc fiecăruia în toate felurile, şi nu mă uit la ceea ce-mi foloseşte mie, ci la ceeace e de folos multora, ca să se mântuească. Urmaţi pildei mele, cum şi eu urmez pildei lui Hristos».

Pentru a grăbi rezolvirea chestiunii după această analogie, şi pentru a da un bun sprijin Sfântului Sinod al bisericii româneşti, socotesc potrivit, ca *fiecare preot văduv să supună opinării credincioşilor săi, în sinod parohial, chestiunea recăsătoririi.* Eu cred că nu va fi om cu bună judecată, care să se împotrivească înfiripării unui nou trai legal în viaţa preotului, cercat de soarte, în locul traiului necuviincios cu femeie străină în casă. Procesele verbale luate în sinoadele parohiale, ca o exprimare fidelă a sentimentului popular, ar vădi deplin, că nu sminteală în popor, ci *aprobare generală* ar găsi îngăduirea de a se recăsători preoţii văduvi. Zic numai *văduvii*, pentru-că voi să păstrăm şi pe mai departe spiritul legii şi să înlăturăm numai legământul literei. *Cei-ce prin voia sau prin vinovăţia lor au rămas singuri, singuri să vieţuiască.* Preotul care conştient de lucrul ce săvârşeşte s'a sfinţit necăsătorit, «a renunţat la căsătorie prin primirea hirotoniei, şi prin aceea că s'a consacrat lui Dumnezeu nu i se poate îngădui să renunţe la slujba spirituală pentru o plăcere fizică, să dispreţuiască făgăduinţa dată lui Dumnezeu şi să slujească plăcerii fizice». Nu mai puţin

---

economul, protoiereul ţinutului, un arhidiacon eclisiarhul, etc., trebue să o pornească la drum cu toate că trăsurile stau la dispoziţie, să treacă prin sate şi oraşele, ziua şi în puterea nopţii, la lumina unui felinar, ca să ajungă, în sfârşit, după mare sdroabă, în mănăstire. Iată ce au păţit în Lunca:

«.... Am trecut», povesteşte Timothei, «prin dosul Vânătorilor Neamţului, pe sub Zlătioară, şi am ţinut tot drumul de sub munte, adică prin bolovăniş şi prin ochiuri de apă. Inaintea noastră se vedea biserica din Lunca, iară toaca se auzia până la noi, căci era pe la şapte dimineaţa. Mitropolitul întrebă pe protopopul de Neamţ:

— «Cine e preot aici?»

— «Părintele Costache Bârliba, Inalt Prea Sfinte».

— «Să mergem la biserică».

«Giosan protopopul, la această vorbă nesocotită, vru să treacă înainte; dar mitropolitul l'a oprit:

— «Stai cu noi şi nu te grăbi».

«Şi cu toţii am intrat în bisericuţă.

«Dragă Dle Mitache», povesteşte Timothei, «om 73 de ani şi în viaţa mea am văzut multe. Dar dacă ar fi să mai trăesc nu odată, nu de două ori, ci de 99 de ori pe cât am trăit, şi încă n'aş putea să uit chipul popii când a dat cu ochii de noi....

«In biserică nimeni — numai dascălul. Preotul săvârşise proscomidia, zisese «slavă sfintei şi cei de o fiinţă» şi era la catavasii — după tipic, — iar acuma cădè la Maica Domnului fiind la peasna a noua. Când mulţimea asta de potcapete roşii şi de beţe de fildeş a umplut biserica, în frunte cu Mitropolitul, preotul, — un bătrân alb ca oaia, — punând palma streşină, a rămas cu gura căscată şi cu cădelniţa în mână. Apoi, făcând un pas în lături, s'a şters la ochi ca pentru o arătare, şi galben la faţă de par'că atunci i-ai fi luat pânza de pe obraz, a dat să sărute mâna Mitropolitului, care pe la dveră intn altar.

«Mitropolitul l-a întrebat:

— «Eşti pregătit să slujeşti, părinte?»

— «Pregătit, vai de mine, cum nu... Inalt Prea Sfinte».

— «Nu huli în altar» — îl probozi Mitropolitul.

«Dar preotul, cu ochii holbaţi, se uita speriat la fieştecare din noi, nedumerindu-se de fel, de unde apăruseră în ceasul acela toţi mamarii lui afară de Dumnezeu...

— «Ia să vedem sfântul Trup», zise Mitropolitul.

Preotul, zăpăcit, alergă de colo până colo prin altar, dar vicarul Chesarie îi grăi cu binişorul:

— «Incet, părinte. Nu te tulbura. Uite sf. masă».

Şi bătrânul, la aceste vorbe blânde, desfăcând chivotul, scoase la lumină pyxida aşteptând să vadă ce va ieşi dintr'însa.

— «Mai ai din sfintele taine?» întrebă Mitropolitul.

— «Tot ne-a mai rămas» — răspunse preotul.

— «Vezi de le potriveşte». — Apoi încruntându-se: «De ce nu-i lume la biserică?»

— «E de dimineaţă, Inalt Prea Sfinte».

Şi preotul, tremurând, îşi trecea înzadar cădelniţa dintr'o mână 'n ceealaltă.

— «Caută de fă slujba cum se cuvine», îl sfătui aspru Mitropolitul.

trebue oprit dela recăsătorire preotul divorţat. Dacă n'a putut evita o astfel de ruptură în căsnicia sa, care în sfârşit şi pentru slujba lui de preot e totuş mai de preferit de cât o viaţă chinuită, dacă s'a produs stricăciunea şi el însuşi n'ar avea nici o altă vinovăţie, atâta totuşi rămâne asupra lui, că preot fiind nu şi-a ştiut chivernisi casa, ca să nu dea scandelă în popor..

Şi până-ce autorităţile noastre bisericeşti în drept vor aduce o hotărâre, e consult să strângem într'un mănunchi părerea credincioşilor asupra chestiunii: Căsătorirea a doua a preoţilor.

P. Moruşca

Congresul dela Cluj

In 19 şi 20 l. c. s'a întrunit la Cluj prima adunare generală a *Sindicatului presei române din Ardeal.*

Au participat ziarişti clujeni şi reprezentanţii altor gazete ardeleneşti.

S'au discutat şi votat statutele societăţii şi s'a ales comitetul în frunte cu dl I. Agârbiceanu preşedinte, dl D. Tomescu vicepreşedinte şi alţi 10 membri în comitet.

In seara de 19 l. c. s'a ţinut festivalul artistic, ear în saera următoare balul costumat, organizate de sindicat.

Succesul festivităţilor a întrecut aşteptările tuturora, — scriu ziarele din Cluj, care publică lungi rapoarte despre adunare şi serbări.

Concert în Sibiu

(=) Duminecă, în 23 l. c., la ora 5½ seara s'a dat în sala *Urania* concertul organizat de Cercul de recrutare, cu concursul societăţilor corale sibiene, în folosul invalizilor, orfanilor şi văduvelor războiului.

Uvertura de Sarti, executată cu mult simţ de muzica regimentului Putna Nr. 10, a deschis concertul.

Reuniunile de muzică, din oraşul nostru, au ţinut să contribue fiecare la reuşita acestei manifestări de artă şi filantropie.

Publicul numeros a avut bună ocazie d'a face comparaţie între trei reuniuni corale sibiene, care s'au distins fiecare în felul său, executând câte două cântece de compozitori cunoscuţi.

Reuniunea *română* de muzică ni-a cântat, afară de imnul regal, un cântec de Dima, Floarea în câmp, şi altul de Huber, Dorinţa, reuniunea *Hermania* două cântece, de Kreutzer şi Jüngst; reuniunea *Maenner-Gesang* alte două, de Kirchl şi Humperdink.

Toate bucăţile au fost bine interpretate şi sincer aplaudate. Credem a nu greşi, când zicem că reuniunea amintită în urmă, *Maenner-Gesang-Verein*, a ieşit cu izbândă prin corurile sale mai rotunjite, mai armonioase, şi prin vocile mai supuse baghetei dirigentului.

Despre invalizi, orfani şi văduve a citit dl colonel Patiţia câteva informaţiuni vrednice de luat în seamă.

Un marş vioi, al excelentei orhestre militare, a terminat concertul dat pentru jertfele războiului.

Reuniunea sibiană de agricultură

Comitetul Reuniunii române de agricultură din judeţul Sibiu s'a ocupat zilele acestea cu reorganizarea societăţii.

In raportul prezentat de dl R. Simu se arată următoarele:

Reuniunea va împrăştia în cercuri cât mai largi metodele ştiinţifice de cultura pământului, viei, pomilor, albinelor, creşterea animalelor şi păsărilor domestice.

Unul din scopurile reuniunii va mai fi şi desvoltarea spiritului *cooperatist*, aranjarea de *expoziţii* agricole, viticole, horticole şi de vite, pentru a încuraja cultura sistematică a pământului şi creşterea vitelor.

Se va alcătui o *bibliotecă agricolă* pe înţelesul plugarilor şi se va încerca scoaterea unei *reviste* agricole pentru întreg Ardealul.

Reuniunea va stărui pentru aducerea şi împărţirea cu preţ convenabil la mici agricultori a maşinelor agricole necesare, şi pentru obţinerea cu ocazia împroprietăririi a unei întinderi de pământ, care să fie transformată în fermă model.

Pentru realizarea acestor scopuri judeţul Sibiu a fost împărţit în cercuri regionale, înfiinţându-se următoarele secţiuni:

Secţiunea I se va ocupa cn economia rurală, cu reforma agrară, chestia islazurilor şi înfiinţarea de bănci populare şi cooperative.

A II se va ocupa cu industriile: agricolă, casnică şi a vermilor de mătasă.

A III cu pomicultura şi viticultura.

A IV cu legumi-cultura.

A V cu agricultura.

Regenerare prin mijlocirea Ardealului ...

Chestiunea regenerării vechiului regat prin influenţa Transilvaniei formează subiectul unui articol scris de dl Gh. Popp în nrul 1 din a. c. al revistei România Viitoare.

Aceice au trezit această falşă nădejde — se zice în acest articol — au uitat o regulă fundamentală a medicinei: prin contagiune nu se transmit decât boalele, *nu însă şi sănătatea*. Insănătoşirea unui bolnav nu poate veni decât dela *el însuşi*, din reacţiunea forţelor de rezistenţă şi vitalitate ale organismului său. Căci or ce boală nu este decât o luptă între microbii cari atacă, şi organismul care rezistă şi se apără cu toată încordarea puterilor lui de viaţă.

Dacă ţara veche nu ar avea vitabilitatea necesară de a rezista şi de a se curăţi singură de boală, nici o intervenţie dinafară nu ar putea-o salva. Nu este însă nici un român care să creadă aceasta. Dimpotrivă, avem încredere, nu în clasa de sus «suprapusă», pe care o cunoaştem din scrisul lui Eminescu, ci în sănătatea şi în instinctul de viaţă biruitor al claselor de jos din România mică de ieri. Ascensiunea lor socială şi politică, orcât de înceată, va elimina treptat primejdiosul *virus*, şi va reda ţării sănătatea ei naturală şi înnăscută. In acest proces de prefacere şi însănătoşire care trebue să vie *dinnăuntru* Ardealul nu va putea să aibă din afară decât un rol secundar, — rol a cărui importanţă nu vrem să-l tăgăduim totuşi. Aceasta e ce poate da Transilvania. In lupta dintre rău şi bine, dintre adevăr şi minciună, dintre sănătate şi corupţiune, noi ardelenii, cu toate puterile noastre bune, cu tot fondul de idealism şi de curăţenie pe care-l păstrăm încă aproape neştirbit, trebue să înlesnim şi să ajutăm triumful principiului de sănătate morală.

Aceasta este datoria noastră. Şi avem convingerea că, în ciuda tuturor aparenţelor, tot ce este bun şi curat în Ardeal, partea covârşitoare a acestei provincii, îş va face datoria cătră ţară şi cătră ea însăşi.

Ştirile zilei

Stemă nouă. O comisiune formată din dnii Argetoianu, Onciul, Săulescu, Gore va întocmi un proect de lege pentru adoptarea stemei noui, care să simbolisezе România de astăzi.

Caz de moarte. Precum aflăm, în Bucureşti a repausat în Domnul inginerul Ioan Joe Puşcariu în vârstă de 69 ani, în ziua ajunului de Crăciun. Repausatul a fost înalt funcţionar în ministeriu de comunicaţie, însă dela un timp se află în retragere.

Incă cu 20 ani înainte perzându-şi soţia prin moarte s'a îngrijit de bunacreştere a trei fice ale sale, cari s'au măritat după bărbaţi distinşi. Inginerul Puşcariu a fost fiul mai mare al Septemvirului Ioan C. de Puşcariu, decedat în a. 1912.

Dintre fraţi a premers cu moartea Iuliu Puşcariu jude de tablă apoi Iuniu Puşcariu consul general austro-ungar mort în a. 1918 în Haga. Prelângă acestea a mai suferit familia perderea unui nepot Zeno Puşcariu, căpitan de cavalerie în armata austro-ungară căzut în a. 1918 pe câmpul de război în Italia.

Pre reposatul inginer Ioan J. Puşcariu îl jelesc pe lângă fiicele lui şi unicul fiu, Em'l Puşcariu profesor de Universitate în Iaşi şi unchii lui advocatul Iosif Puşcariu şi arhimandritul Dr. Ilarion Puşcariu.

Ne asociem şi noi cu condolenţă la tristul caz.

Ziua de 24 Ianuar se serbează după *vechiul* stil. Ministerul instrucţiunii a hotărât ca această zi să fie serbată în mod deosebit.

Premiu. O româncă din Ardeal a pus la dispoziţia ziarului sibian Dacia Traiană 500 Lei, pentru a se decerne ca premiu autorului celei mai bune poezii făcute cu prilejul nunţii A. S. R. Principesei *Elisabeta*. Manuscrisele, nesemnate şi însoţite de un plic închis conţinând numele autorului, se trimit redacţiei ziarului până în 15 Februar a. c. Un juriu se va pronunţa pentru darea premiului.

«Ardealul să fie al ardelenilor», cuvintele dlui Vaida, rostite zilele acestea unui redactor, au făcut şi fac mare zvon în presa română şi neromână din patrie. Organul partidului naţional, *Patria*, explică formula, — nu tocmai norocoasă, — prin lămurirea că în vorbele atribuite dlui Vaida nu se cuprinde separatism, ci numai o critică la felul organizaţiei în Ardeal.

Prisoneri din Siberia. Ziare din Triest scriu, că în 5 l. c. a sosit în portul de acolo un vapor japonez aducând transport de 3075 pasageri, cei mai mulţi foşti prisonieri austro-ungari aflaţi în Siberia. Intre aceşti foşti prisonieri sosiţi se află aproape o mie de români.

Examenele de fochişti şi mecanici (maşinişti) se ţine în 6 Februarie a. c. în Sibiu. Rugările pentru examen, cu toate actele necesare sânt a să înainta inspectoratului industrial, Sibiu Piaţa Ferdinand Nr. 14.

— «O fac... cum să n'o fac?... vai de păcatele mele».

— «Nu hulì!»

Ieşirăm din altar şi bocănind cu beţele prin biserică părăsirăm lăcaşul, lăsând spaimă pe urmele noastre. Când am ajuns în pridvor, am întors capul. Preotul şedea în mijlocul uşelor împărăteşti, cu mâna la gură, uitându-se năuc la ceeace i se părea că este un vis urât. M'am înturnat îndărăt:

— «Ce-a fost asta, părinte revizor?» mă întrebă el abia îngăimând.

— «Ce să fie? I. P. S. trece în inspecţie la mănăstirea Neamţului».

— «S'a întâmplat cumva vre-un fapt?»

— «Nu s'a întâmplat nimic...»

— «Oleacă de n'am murit!» zise preotul trăgându-şi duhul.

— «Caută, părinte, de te linişteşte şi fă slujba până la sfârşit, ca nu cumva I. P. S. trimiţând pe vr'unul, să te ispitească...

— «Fac, părinte revizor, numai de oi putea. Mi s'au tăiat picioarele dela încheleturi, răsuflarea mi s'a împuţinat, iar la lingurică mă ţine ca un boţ...» —

Celelalta 9 schiţe şi nuvele sânt — deasemenea — vrednice de cetit. Mai cu seamă sânt de remarcat trei: «Inzăpădiţi», cum doi prietini «o fac latâ», cum se zice, în noaptea de anul nou, deoarece trenul s'a oprit la o staţie mică — atmosfera din «Momentele» lui Caragiale; — cum inspectorul, trimis să inspecteze un internat de fete, e silit aproape, de gentila, de seducătoarea, de gureşa directoară Pompiliu, să scrie în «condica internatului» laude, — dar îşi dă mai apoi dimisia, — factura tot ca în Caragiale, — şi o relatare serioasă: năcazurile lui Aurel Vlaicu al nostru până să sboare cu aeroplanul său.

O carte, care merită să fie cetită de preoţimea noastră, şi pentru conţinutul ei, — academia a premiat-o, — şi pentru preţul ei neobişnuit acuma: 5 lei — 232 pag.

Ilie Marin.

Pentru copii. Au apărut: *Păcăleli*, din viaţa animalelor, cu ilustraţii, de Tabico. Preţul: 10 L.

Spre luare aminte. Direcţia generală a poştelor, telegrafelor şi telefoanelor anunţă: De câtva timp s'a observat că răi făcători demontează materialele de pe liniile telegrafice şi telefonice şi le vând. Aceste furturi aduc mari pagube atât Direcţiunii prin dispariţia materialelor, cât şi publicului prin întreruperea comunicaţiunilor. Apelăm la public şi-l rugăm a veghia şi a denunţa pe toţi cei care-i va afla că şi-au însuşit astfel de materiale. Comercianţii sânt rugaţi a nu cumpăra materiale oferite de aceşti indivizi, şi a i da pe mâna autorităţilor, căci altfel se expun, pe lângă confiscarea materialelor, la penalităţi legale. Jandarmii şi autorităţile comunale sânt invitate a fi mai vigilinte la paza liniilor. Autorităţile comunale vor avea în vedere art. 164 din legea T. P., care le face răspunzătoare de stricăciuni.

Aviz. Numeroşi indivizi pun în vânzare *aparate telefonice* şi alte *materiale*, care şi le-au însuşit prin mijloace nepermise din depozite rămase dela germani sau din alte locuri. Direcţia generală a poştelor aduce la cunoştinţa publicului şi a negustorilor, să nu cumpere astfel de aparate şi materiale; căci, ori unde se vor găsi, au să fie confiscate.

Tariful poştal: 1. In ţară: O scrisoare simplă în ţară până la 20 grame 30 bani, de fiecare 20 gr. sau fracţiune de 20 gr. în plus 25 bani. Cărţile poştale închise 30 bani. Cărţile poştale simple 20 bani. Imprimate de fiecare 50 gr. sau fracţiune de 50 gr. 10 bani. Ziarele de fie care 50 gr. sau fracţiune de 50 gr. 03 bani. Taxa de recomandaţie: 1 L. Peste taxele acestea pentru fiecare scrisoare şi cartă poştală în ţară — 10 bani timbru de ajutor. Cărţile poştale din industria privată se vor expedia numai dacă sânt complet francate.

2. In străinătate: O scrisoare simplă până la 20 gr. 2 lei, de fiecare 20 gr. sau fracţiune de 20 gr. în plus 1 leu 20 bani. Cărţile poştale închise 2 lei, cărţile poştale şimple 1 leu. Imprimate de fiecare 50 gr. şi fracţiune de 50 grame 40 bani. Ziare de fiecare 50 gr. sau fracţiune de 50 gr. 10 bani. Taxa de recomandaţie 2 lei. Pentru străinătate timbrul de ajutor nu e obligator.

Progrese... Limba românească *progresează* în Sibiu. Eată anunţul cel mai nou, ce ni-l trimite consiliul oraşului Sibiu:

«M. Z. 14598/1920. Conform ordinul ministerial se face una evidentia noa despre gratele inferioare de invalizi de razboiu si pensionari vechi invalizi, vaduvi, si orfani de razboiu si despre acelor parintii de morti si disparuti, care au nu venit anul mai putin, ca 100 Lei, mai putin ca 1 hectar de pamant cultivabil, daca nau alte fin valid maior. Persoanele susnumiti locuitor din Sibiiu sunt invitati sa prezenteaza la consiliul orasonesc, trepte 1, usa 3 (oficiant Rudolf Schmidt) dela 20 pana la 31 Januarie a. c. iuainte de amiazi dela 8—12 oarele carticica (certificatul) de penzie, documentele de invaliditate, de nastere al tuturorii membrii familiar, documentul de moartea sau cartea cel din urma ai disparutilor. Consiliul orasenesc».

Cinema Apollo, Sibiu, Piaţa Herman. In 26 şi 27 Ian. film cu artistul Paul Wegener. Începutul la ora 6 jum. şi 8 jum. seara.

Nr. 672—1920 (3) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Cornăţel** (Egerszeg) cu filia **Sâncrai** declarată vacantă prin abzicerea parohului Al. Borda, pe baza ord. din 18 Decemvrie a. c. Nr. 3200 B. se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat, statorite în coala B.

Concurenţii au să-şi aştearnă cererile, instruite, cu observarea normelor în vigoare, în terminul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi până în 8 zile înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta, respective a celebra şi cuvânta.

Târgul-Mureş, 18/31 Decemvrie 1920.

Oficiul protopresbiteral ortodox român.

Stefan Russu,
protopop.

Nr. 376/1920 (4) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia **Acmariu** (cl. II.) se escrie nou concurs, cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Venitele şi întregirea dela stat sânt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul susindicat la subsemnatul oficiu, iar concurenţii — pe lângă observarea normelor reglementare — se vor prezenta, în o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta şi predica respective celebra.

Alba-Iulia, 19 Decemvrie 1920.

Oficiul protopresbiteral al tract. Alba-Iulia în înţelegere cu comitetul parohial.

Ion Teculescu
protopop.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de casă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

Pe On. noştri deponenţi avem onoare a-i anunţa, că având în vedere împrejurările actuale grele, nu i-am uitat nici de data aceasta, ci din propriul îndemn am urcat cu **1 Ianuar 1921** st. n. camăta pentru

Depuneri spre fructificare

precum urmează:

Depuneri în cont-curent . . . . . **3½% netto**
Depuneri pe libel, conform condiţiunilor în vigoare la . **5%** „
Depuneri pe libel cu termin fix, de cel puţin o jumătate de an, apoi conf. condiţiunilor în vigoare la . . . . **5½%** „

Darea după interesele de depuneri o plăteşte ca şi până acuma institutul direct.
Credem că condiţiunile de mai sus vor îndemna pe cât mai mulţi la cruţare, — nu ţinând banii nefructificaţi în ladă sau în şerpar, prin ceeace contribue numai la scumpetea de azi, — ci îi vor aduce spre păstrare şi fructificare la

Banca Centrală
pentru industrie şi comerţ s. p. a.
Filiala Sibiu: strada Cisnădiei Nr. 7, etajul II.

(343) 4—

A apărut şi se găseşte de vânzare la **Librăria Arhidiecezană în Sibiu**

Calendarul arhidiecezan
pe anul comun 1921

cu bogat cuprins, din care amintim următoarele: *Către cititorii Calendarului.* — *Arhiepiscopul şi Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan.* Alegerea, hirotonirea, instalarea şi investirea. — *Gândiri.* — *Ştiri şi fapte din 1920.* Cronică bisericească. — *Ce este bolşevismul?* — *Din zilele de mărire,* cu 5 ilustraţii. — *Suferinţa,* poveste din popor. — *Snoave şi istorioare*: 1. Binefacerea şi Recunoştinţa. 2. S'a dat de gol. 3. Curajul femeii. 4. Aşa se poate. 5. Măgarul şi alcoolul. 6. Mânzul ţiganului. — *Pentru meseriaşi*: Meşteşugarul cum se cade. — *Pentru economi*: 1. Plugurile cu motor, după C. M. 2. Gunoiul. 3. Sfaturi sănătoase, după I, M. P. — *Soldăţeşti.* — *Versuri*: 1. Scrisoarea fetiţei, de Lt. Eft. Barbu Bogdan. 2. Mama, de Maximilian G. Dopp. 3. Cicoarea, din popor, col. Teodorescu. 4. Cântece din războiu, col. E. H. 5. Dela Tisa. 6. Cântecul lanculuí, din Zărand, col. E. H. 7. A lui Balint. — *Ostăşească.* — *Fel de fel:* 1. Credinţe despre rândunică. 2. De pe pământ în lună. 3. Puterea exemplului. 4. Sănătatea femeilor. 5. Legea cercetaşului. 6. Impotriva mâniei. 7. Cărţile... 8. Radiul şi razele sale, după Dr. A. Lanich. 9. Sfaturi. — *Gândiri.* — *D'ale doctorilor:* 1. Gripa sau influenţa. 2. Baia de soare, după Dr. Forest. 3. La durere de cap. 4. Mierea. 5. De ce mâncăm repede? după Dr. P. Schmid. 6. Carnea şi nutrirea. 7. Nasul roşu. 8. Tusa măgărească. 9. Ingrijirea părului. 10. De ce nu trebue să bei? 11. Dimineaţa — oboseală. 11. Epilepsia (boala rea). — *Gândiri.* — *Alte versuri:* 1. La Oituz, de Şt. Bălceşti. 2. Cătăneşti, din popor, col. E. H. 3. Mormântul Stegarului, de V. Voiculescu. 4. Sus inima! de G. Coşbuc. 5. Gâcitori. — *Scântei.*

In celelalte părţi ale Calendarului sunt: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii. — *Insemnarea târgurilor* aranjate după *alfabet şi luni.*

Ilustraţiile: I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan. — Statul major la frontul dela Tisa. — Intrarea triumfală a generalului Moşoiu în Sibiu. — Generalul Moşoiu şi statul său major trec trupele în revistă. — Revista trupelor care au trecut Tisa şi au capturat şase divizii bolşevice. — M. S. Regina Maria la podul peste Tisa asistă la trecerea trupelor.

Calendarul s'a tipărit în două ediţii: o ediţie cu «*Şematismul*» bisericii ort. rom. din Transilvania, Bănat şi părţile anexate din Ungaria, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheţi şi învăţători, — şi altă ediţie, *fără Şematism.*

Preţul: { Ediţia cu Şematism **10 Lei** / „ fără „ **8 Lei** } plus porto postal **2 Lei** şi sunt a se trimite înainte prin mandat postal.

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezne.

Anul LXIX. Sibiu, 15/28 Ianuar 1921 Nr. 5.

ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful

Nr. 6
Procuratura de stat (Of.)
Str. Schewis
Loco

Organ național-biseri[illegible]

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român». Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Conferențe preoțești

(***) Preoțimea ortodoxă română din arhidieceza Transilvaniei va fi în curând chemată *în conferențe tractuale* pentru a desbate și a se pronunța în chestiuni cari privesc deaproape viața bisericească. In afară de obiectele, cari vor fi puse la ordinea zilei din partea celor în drept, atragem atențiunea preoțimei noastre asupra unor chestiuni, cari stau în strânsă legătură cu viața bisericească. Astfel de chestiuni sânt: *Concordatul, catehizația* în *școalele de stat* și *salarizarea preoțimei.*

Dintre toți factorii vieții noastre politice, preoțimea ortodoxă română din Ardeal este cea mai competentă a-și spune cuvântul în chestiunea concordatului cu Roma. Aceasta îndreptățire i-o dă suferințele de veacuri, pe care le-a îndurat această preoțime pe urma acțiunei subversive de asuprire și desnaționalizare a bisericei papistașe. După cum actul unirii dela 1700 n'a fost rezultatul unei intense propagande religioase, ci fructul unor apucături viclene, totasemenea și «concordatul», ce vrea «Sfântul Scaun» să-l încheie cu Statul român, nu este un act religios, ci un contract politic cu urmări neprevăzute. In România ortodoxă, deci *națională*, religiunea catolică să se bucure de *paritate absolută* cu religiunea de stat; episcopatul catolic să aibă aceleași *drepturi civile și onorifice*, ca și episcopatul român ortodox. Probabil că vor să participe și la încoronarea Regelui!? In vesela și răbduria cetate a lui Bucur să fie două mitropolii papistașe, una romano-și alta greco-catolică, cea din urmă cu numirea de «Făgăraș». România să-și deschidă larg porțile pentru a cuprinde toate ordurile și congregațiile catolice, cari sunt alungate din țările apusene. Și vor veni în cete dese flămânzii, atrași de pământul binecuvântat al Canaanului... iar pe urma lor pânza intrigilor și corupția sufletelor se va întinde dela un capăt la celalalt al țării... Intr'o vreme, când biserica ortodoxă din Ardeal, în considerarea unor superioare interese de stat, este silită să renunțe la susținerea școalelor confesionale, aceste inexpugnabile fortărețe ale conștiinței naționale, atunci concordatul asigură bisericei catolice din România dreptul de a-și înființa și susținea școale confesionale de toate categoriile. Copiii născuți din căsătorii mixte, fără deosebire de sex, vor fi crescuți exclusiv în religiunea catolică; asemenea toate cauzele matrimoniale se vor desbate și decide exclusiv la tribunalele eclesiastice catolice. Cu îndrăzneala «Sfântului Scaun» nu se poate compara decât generositatea escesivă a guvernului, care este gata a introduce între zidurile cetății noastre calul troian. Credem, că preoțimea noastră își va spune cuvântul cu demnitate și că cuvântul ei va fi ascultat și respectat la locurile în drept. —

Ungurii ziceau, că preotul în ora de catehizație dărâmă tot ce a clădit, respective a falșificat profesorul șovinist, în sufletul elevilor peste săptămână. De aceea bagatelizau studiul religiunei și nu remunerau după cuviință pe catecheți. Guvernul român de azi ne tractează cu aceleași măsuri. Intre obietele de învățământ, studiul religiunei, chemat a forma caractere religioase-morale, este considerat ca o cenușotcă, iar catecheții — sunt îndatorați să facă lecții gratuit. In școalele medii orele de religiune s'au redus dela 2, la 1 pe săptămână, iar preoților din comunele rurale pentru propunerea religiunei în școalele de stat li-s'a denegat orice remunerație. Regularea dotației preoțești n'a fost încuviințată pe motiv, că avem legea ungurească de congruă, și preoțimea ortodoxă română, care se credea scăpată de aceasta lege nedreaptă și umilitoare, trebue să moară azi sub povara vremii și a dispozițiilor din aceasta lege. Un învățător are de două ori, iar un profesor de patruori mai mare leafă, ca un preot. Ar fi o înjosire pentru tagma preoțească ca s'o folosim ca termen de comparație și cu alți funcționari inferiori, ca pregătire și chemare, pentru a învedera marea nedreptate ce se face preoțimei noastre. De aceea o înțelegem foarte bine, că întrunindu-se în conferință ține să-și descopere nemulțămirea și să pretindă sanarea acestei situații insuportabile.

Preoțimea română a fost și va rămânea multă vreme principalul factor politic în viața poporului nostru românesc. Aceasta calitate nu i-s'a contestat nici în timpurile cele mai vitrege și va trebui să i-se recunoască mai ales în zilele democratice de acum. Valoarea lor indiscutabilă zace în împrejurarea, că în calitate de conducători naturali ai poporului dela sate stau în contact direct și neîntrerupt cu alegătorii și având să poarte în măsură mare răspunderea pentru rătăcirile politice, au nu numai cuvântul, dar și datorința să-și spună cuvântul asupra diferitelor acte de politică internă.

Deci pe când recunoaștem cu multă solicitudine preoților noștri acest drept, ținem să le spunem, că importanța individuală a fiecărui preot, în afară de valoarea sa morală și intelectuală, zace în legătura intimă și nedespărțită dintre el și turma sa cuvântătoare; iar valoarea colectivă a preoțimei stă în solidaritatea de principii și în unitatea de acțiune. Deci nu divizați în partide, ci organizați sub același drapel vor putea influința acțiunile publice și vor putea realiza lucruri bune și folositoare pentru țară și biserică.

Mai multă armonie

(=) Când slăbește armonia între societate și biserică, lumea năpădită de sărăcia sentimentelor nobile și ușor de influințat prin aparențe, se adâncește în iubirea de trai comod, în slăvirea luxului și a plăcerilor scumpe și trecătoare.

Răsturnând credințe și obiceiuri, sguduind temelii «putrede», — câți se mândresc astăzi cu «progresele» culturii moderne, — ca să-și acopere lăcomia, lenea, risipa, răutatea, dar și lipsa de fericire adevărată.

Nesocotirea învățăturilor bisericești a rodit nemulțumirea, cearta și stricăciunea în societățile de intelectuali mai ales.

Scris este, și așa are să rămâie: Casa din care s'au stâns învățăturile creștinești, izvorâte din frământări de sute și mii de ani, pleacă spre derăpănare.

Prin forța din afară nu poți stăpâni firea omului. Ființa rațională se conduce mai ales prin forța din interiorul său. Boala turburării și a stricăciunii, de care pătimesc orașe și sate, nu este altceva decât urmarea slăbiciunii sufletești, produse de împrejurările vremii.

Scăderile, ce ascund primejdii multe și mari, se vor înlătura prin lucrare încordată și chibzuită.

Orașul nostru, *Sibiul* românesc, a făcut cu ziua de 16 Ianuar 1921 un însemnat și promițător început de mișcare curățitoare pentru strângerea rândurilor. Lupta, dusă cu stăruință și imitată de cât mai numeroase centre, va trebui să iasă d'asupra vanităților și nevredniciilor care de-ocamdată prea s'au împuternicit.

Intr'un sfânt entuziasm, deslănțuit în anii războiului, oamenii și-au cheltuit energiile pentru desrobire și libertate. Avântul acela, înlocuit cu prevederea și cu judecata rece, ne îndeamnă să ne supunem ideilor de ordine, muncă și disciplină.

Pentru înfăptuirea acestor idei se cere întâi *voința proprie*, nu porunca poliției dela spate.

Dacă însă omul nu-și *cultivă* sufletul, — cum să stârpească din sine sămânța trândăviei și abuzului?...

Regenerarea moravurilor se realisează prin potolirea patimilor, care falşifică adevărul; dar şi prin educaţie mai temeinică a tinerimii de toate gradele şi felurile.

Bisericii îi trebue cler cât mai luminat, — prin reforma seminariilor noastre, — pentruca viitoarea tagmă de preoţi să se bucure, din partea societăţii, de altă consideraţie.

Primenirea sufletească va fi continuată prin lucrarea preoţilor şi a celorlalţi intelectuali.

Biserica nu va întârzia să îngrijească de respândirea literaturii religioase, atât de reduse la noi pe lângă toată bogăţia şi frumuseţa învăţăturilor din vechile cărţi bisericeşti şi din sfânta scriptură. Cu cât scade, în mersul anilor, numărul analfabeţilor, cu atât devine mai simţită trebuinţa publicaţiilor de asemenea conţinut. Căci zadarnic e înzestrat dela natură ţăranul român cu însuşiri poate superioare altor neamuri, dacă în lipsa cultivării acestor însuşiri alunecă pe drumuri lăturalnice care-l primejduesc.

Alăturea tipăririi acestor cărţi, vor da mâna de ajutor societăţile religioase, cu buni predicatori şi moralişti. In aceeaş ordine de idei, prin tălmăcirea şi simplificarea cultului, prin melodia mai cultivată a cântărilor bisericeşti, prin cărţi de rugăciuni potrivit întocmite, prin explicarea evangeliilor — la care n'ar fi de prisos colaborarea *scriitorilor* de seamă — şi prin alte asemenea opere, conduse de o voinţă tare, se va înviora toată societatea, alegându-se mai blândă, mai cumpătată, şi prin urmare mai mulţumită. Interesele personale, poftele sălbatice, domolindu-se, au să fie înlocuite prin răbdare şi muncă.

Ingăduitori fiind şi iertându-ne unul pe altul, ca fiinţe înfrânate şi cruţătoare, cum pretind interesele pentru asigurarea viitorului nostru, să restabilim raporturile de armonie între societate şi biserică, pentruca lucrarea de închegare desfăşurată de preoţime, să fie susţinută de lucrarea în acelaş fel a mirenilor.

Experienţa trecutului ne spune, că numai aşa vom ieşi biruitori din vălmăşaguri, în care am adus «jertfele enorme de sânge, sănătate şi averi»: Vorbe frumoase, care se înfăptuesc — dacă voim.

Reunirea bisericilor române

II.

Prin reunirea bisericilor, într'una singură naţională, se creiază o nouă stare de lucruri în cadrul unei noui organizaţii bisericeşti. In ceeace priveste modul de rezolvire a problemei ar trebui căutat un modus vivendi între dorinţele fiecărei părţi interesate, căutându-se în primul rând o apropiere între bisericile surori pe baze dogmatice, ceeace ar cădea în competinţa unui sinod episcopesc, cu participarea tuturor arhiereilor de ambele confesiuni.

In acel sinod episcopesc se va lua de bază a apropierii doctrina care se cuprinde în dogmele vechei biserici creştine. Nu cercetăm care doctrină e cea originală: a bisericii ortodoxe răsăritene, sau a bisericii din apus; constatăm însă că întemeetorul legii creştine, Hristos, nu a lăsat două legi creştine, nu s'a împărţit *în două*, ci ni a lăsat o credinţă, o biserică a toată lumea. Mai ştim încă un lucru: că poporul aparţinător bisericii unite n'ar simţi nici o greutate pe constiinta sa religioasă întorcându-se la biserica ortodoxă din care a făcut parte altădată.

Tăria oricărei biserici residă în bunăînţelegerea dintre toţi fiii ei credincioşi; tăria unei ţări se bazează pe unitatea în vederi a cetăţenilor săi de aceeaş limbă şi lege. Având în vedere acest principiu al consolidării statului şi al înfrăţirii între fiii aceluiaş neam, credem şi cerem că cei chemaţi la conducerea bisericilor surori să caute modalitatea rezolvirii chestiunii reunirii bisericilor întâi pe baze dogmatice, căutându-se apoi o apropiere între constituţia bisericilor ortodoxe şi între praxa bisericii unite cu Roma.

Problema organizaţiei nouă bisericeşti să se încredinteze unei comisiuni mixte, de preoţi şi mireni, de ambele confesiuni. In această comisiune să fie reprezentaţi arhiereii, protopopii şi preoţii dela sate, cari cunosc avantagiile şi scăderile ce se ivesc în executarea ori cărui paragraf al instituţiei bisericeşti.

In proiectul de elaborare să se ia de bază următoarele 4 puncte:

1. Fixarea numărului diecezelor şi arhidiecezelor.
2. Stabilirea fondurilor şi fundaţiunilor tuturor eparhiilor.
3 Organizarea nouă a parohiilor.
4. Impreunarea şcoalelor confesionale din parohiile mixte.

Vom arăta, în generalităţi, cum trebue să se rezolve fiecare punct.

La fixarea numărului diecezelor şi arhidiecezelor ar fi de dorit ca toate diecezele existente să rămână intacte, din punct de vedere al practicabilităţii şi din consideraţie de interes obştesc şi personal. Pentru Banat şi părţile ungurene să se decreteze înfiinţarea unei mitropolii cu sediul în Arad. Pentru o mai uşoară administrare a diecezelor se poate face o nouă arondare a diecezelor, ca să nu fie unele prea întinse, altele prea mici.

Cu privire la fonduri şi fundaţiuni să se lase fiecărei dieceze fondurile sale, creiându-se fonduri nouă generale pentru trebuinţele fiecărei mitropolii.

Organizarea parohiilor, credem că s'ar putea face în modul următor:

Intr'un sat cu două parohii mixte, în care abia sânt laolaltă până la 2000 suflete, acolo din două parohii să rămână una, şi anume aceea cu credincioşi mai mulţi, iar parohia cealaltă să se desfiinţeze trecând cu credincioşii şi cu întreaga averea sa la prima parohie.

Parohul care ar rămânea fără parohie, dacă e bătrân şi a împlinit 35 ani de serviciu, să i se dea pensie, dacă n'ar voi să meargă în altă parohie apropiată; iar dacă preotul e mai tinăr, să i se dea altă parohie *fără concurs*, având aceleaşi beneficii şi avantagii ca în parohia veche.

Cu un cuvânt, să se maximeze numărul sufletelor pentru o singură parohie la 2000 suflete; — şi dacă într'un sat ar fi mai mulţi preoţi, decât se cer după numărul sufletelor, să se procedeze la fel — fără considerare — că sânt sau nu de aceeaşi confesiune.

In acest fel am rezolva problema lipsei de preoţi, — dat fiind că un număr mai mare sau mai mic de preoţi s'ar aşeza în alte parohii, care de multă vreme poate n'au auzit slujbă în biserică din lipsă de preoţi; — pe de altă parte, în satele cu doi ori trei preoţi cu o biserică, n'ar mai sta în fiecare săptămână unul dintre preoţi în rezervă.

Sânt doar nenumărate cazuri unde într'un sat cu o populaţiune abia de 700 suflete funcţionează de preoţi, ambii cu pregătire completă — unul gr.-or., iar celalalt gr.-cat, primul fără eclejie, — al doilea cu eclejie, — dar ambii fără casă parohială cu un cuvânt: *două sărăcii legate una de alta.*

Nu mai amintesc neînţelegerile dintre doi preoţi de confesiuni diferite, şi uneori între preoţi de aceeaşi confesiune.

E necesar deci, sub toate raporturile, să se facă o nouă organizaţie a parohiilor, câştigând de o parte din energiile, cari se pierd fără rost în viaţa unor preoţi aşezaţi în parohii mixte cu puţini credincioşi; de altă parte, asigurând preoţilor o existenţă mai sigură prin faptul că fiecare preot ar ajunge la eclejii şi la case parohiale chiar şi acolo, unde de prezent nu sânt dar unde devenind parohia mai puternică mai cu uşurinţă s'ar putea aduna materialul necesar pentru zidirea caselor parohiale.

Protopopiatele să se rotunzească, — desfiinţându-se unele şi înfiinţându-se altele nouă, în legătură cu arondarea diecezelor.

Ca o urmare a organizării şi împreunării parohiilor mixte rezultă apoi şi împreunarea şcoalelor confesionale cu câte un învăţător în şcoala cu câte două şi trei puteri didactice, — ceeace ar aduce iarăş un folos real pentru învăţământul primar, şi astfel n'am mai avea două şcoale sărace cu doi învăţători slabi.

Incheind acest articol, — mărturisim că nici decum nu voim să impunem cuiva primirea acestor desiderate, ci voim numai să atragem atenţiunea celor chemaţi asupra unei probleme,

---

FOIŞOARA

Pandectele Române

Dl C. Hamangiu, consilier la Inalta Curte de casaţie şi justiţie, va face să apară o importantă publicaţiune juridică, întitulată: *Pandectele Române*, repertoriu lunar de jurisprudenţă, doctrină şi legislaţie.

Fie care număr lunar din «Pandectele Române» va cuprinde între 80—100 pagini, tipărite pe trei coloane, textul fiecărui deciziuni sau sentinţe fiind adnotate cu un studiu referitor la starea doctrinei şi a jurisprudenţei asupra fiecărei speţe.

In afară de aceasta Pandectele Române vor publica, în fiecare lună, toată legislaţia curentă, adnotată cu expunerea de motive, şi rezumate despre desbaterile parlamentare.

Abonamentul la Pandectele Române pentru avocaţi 250 lei anual; pentru magistraţi 150 lei.

Noutăţi literare

Anatole France, **„Paiaţa Maicii Domnului“**, trad. de Gala Galaction. Iaşi, edit. «Viaţa românească» S. A., 1920, (preţul 2 lei) «Foi volante», 28 pag.

Bine a făcut traducătorul că a oferit publicului românesc lucrarea aceasta a scriitorului francez Anatole France. O duioasă şi adâncă povestire e «Paiaţa Maicii Domnului». Paiaţa, adecă măscăriciul-echilibrist Varnava («din zilele craiului Ludovic» din Franţa), un biet muritor, care trăieşte din jocul cu cuţitele, din rotile făcute 'n aer, «întru sudoarea frunţii», — scârbit de viaţa purtată se călugăreşte într'o zi şi ajunge într'o mănăstire, unde fiecare călugăr laudă pe Domnul în felul său, unul cântând frumos, altul pictând icoane sfinte, altul, *miniator*, scriind şi ilustrând cărţi sfinte.

Numai Varnava, sărmanul, nu ştia *cum* să aducă laudă Domnului şi Maicii Preacurate, — pentrucă era un biet măscărici prost, conştiu de prostia sa. A găsit calea cea adevărată, furişându-se odată în paraclis şi producându-se în arta sa cu aruncatul cuţitelor, cu statul în moalele capului, cu celelalte minuni ale sale, în faţa Maicii Domnului. Aşa voia să şi ispăşească păcatul, că nu se pricepe la altă jertfă. Monahii ceilalţi s'au mirat de lipsa lui Varnava, — căci de aici înainte lipsea în fiece zi — şi l-au prins jucând în creştetul capului uitându-se ei prin crepătura uşii bisericii. Voiau să-l dojenească, dar!... minune!... Maica Domnului s'a pogorât atunci pe scara altarului ca să vie «să şteargă, cu pulpana felonului ei albastru, sudoarea ce picura de pe fruntea paiaţei».

La vedenia aceasta zise stareţul, închinându-se: «fericiţi cei cu *inima curată*, că aceia vor vedea pe Dumnezeu!», iar ceilalţi monahi s'au dat şi ei împăcaţi cu fosta paiaţă.

Paiaţa Varnava este înrudită sufleteşte cu «măturătoarea» Antinie din biserica românească (Agârbiceanu). Şi ea mătură în biserică pentru sufletul ei şi bate la mătănii, zilnic, în simplitatea sufletului ei curat.

Anatole France este — de sigur — una din personalităţile literare cele mai pronunţate din Franţa de astăzi. Ca cugetător şi ca stilist este remarcabil. Aici a cântat un verset de laudă unui sărac cu duhul, dar bogat cu inima.

Cu schimbări de cuvinte s'ar putea ceti povestirea şi la şezătorile caselor culturale.

Ilie Marin.

care trebuea pusă *pe primul plan îndată după unirea politică făcută la Alba-Iulia.* Dorința noastră e să contribuim şi noi cu o cărămidă la zidirea nouei biserici naţionale române, spre care scop primim cu plăcere propuneri din orce parte.

Istoria popoarelor ne învaţă multe lucruri folositoare. Să nu uităm deci că acţiunile noastre toate, urmând să fie însemnate în istorie, trebuie să ne arătăm oameni vrednici ai timpurilor nouă

Să lăsăm prejudiţiile şi preocupările personale şi să dovedim lumii de azi şi urmaşilor noştri, că sântem demni de obârşia numele de român adevărat.

In aceste chemări de reunire a bisericilor nu vibrează numai glasul smerit al unui preot român, ci în dosul acestui apel e *vocea poporului dela sate*, şi a preoţilor români fără deosebire de confesiune.

A sosit plinirea vremii; cei sus puşi, arhierei şi mireni, să înţeleagă glasul vremii. *Dorim să fim o turmă, cu un păstor — Hristos.*

Frământările bisericii şi legii creştine din trecut — avându-le şi acum înaintea ochilor — să ne fie îndemnul puternic de a ne zidi o biserică tare, pe care puterea vrăşmaşului să nu o poată zdrobi; iar pe temeiul solid al unităţii religioase să se înalţe forţa vie a idealului naţional, întruchipat în viaţa noului *imperiu românesc: România-Mare.*

Să ne însufleţim cu toţii de cuvintele Mântuitorului nostru Isus Hristos: «*Indrăsniţi, eu am biruit lumea!*» şi sântem siguri de reuşită pe toate terenele vieţii noastre pământeşti.

Cu Dumnezeu înainte!

Pr. *I. Crăciun.*

Căsătoriile princiare

Din izvor oficial se anunţă următoarele amănunte despre celebrarea căsătoriei Principelui CAROL, moştenitorul tronului, şi a principesei ELISABETA:

Căsătoria Principesei Elisabeta a fost fixată pentru Duminecă 12 Februar ora 11 a. m. la Mitropolie în Bucureşti.

In primele zile ale lunei Februar va sosì în capitală Regina Greciei ca să asiste împreună cu fiica sa cea mică la căsătorie.

Regina Greciei va rămânea în capitală şi după căsătorie, când împreună cu Regina Maria, probabil şi cu Regele Ferdinand, vor pleca la Atena spre a asista la căsătoria Principelui Carol.

După celebrarea cununiei în palatul Cotroceni se va da un dejun intim, iar seara la palatul Regal un dineu de gală, urmat de bal. Tinără pereche după căsătorie se va imbarca la Constanţa pe un crucişător grec şi va pleca la Atena, unde li se pregăteşte o primire strălucită.

Căsătoria Principelui Carol se va celebra în primele zile ale lunii Martie în catedrala din Atena.

Nr. 107 Plen.

Concurs

Pentru ocuparea unui post de oficiant la cassa arhidiecezană (ajutor de contabil) se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Concurenţii au să documenteze absolvarea unei şcoli comerciale medii, eventual cunoştinţe în afaceri de cassă.

Emolumentele se vor stabili prin învoială cu Consistorul arhidiecezan, în care scop în cererile de concurs se vor preciza pretensiunile reflectanţilor.

Cererile de concurs sânt de a se trimite la Consistorul arhidiecezan în terminul legal.

Sibiu, din şedinţa plenară a Consistorului arhidiecezan, ţinută la 9 Ianuar 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Parlamentul

In 25 l. c. s'au redeschis corpurile legiuitoare.

Dl general *Coandă*, deplin restabilit de pe urma atentatului criminal, a presidat şedinţa senatului, deschisă la ora 3 d. a.

Inainte de deschiderea şedinţei, mitropolitul primat *I. P. S. S. Miron* ţine slujbă religioasă în memoria celor căzuţi în odiosul atentat dela senat, şi în cinstea acelor cari au scăpat cu viaţă.

Dl Coandă, care are mâna stângă bandajată, luând cuvântul, aduce elogii celor căzuţi.

Senatul exprimă omagii preşedintelui său însănătoşit.

Ministrul *Garoflid* depune proectul de lege asupra reformei *agrare.*

Guvernul depune trei proecte de legi, prin care se cer credite pentru cumpărare de locomotive. —

Şedinţa *camerei* se deschide la ora 4·15 de vice-preşedintele adunării *Eusebiu Popovici*, care comunică faptul întristător că preşedintele adunării dl Duiliu Zamfirescu este crud lovit prin moartea fiului său căzut în duel.

Se depune proectul de lege privitor la *reforma electorală* şi se trimite în cercetarea comisiunii permanente.

Centenarul lui Tudor Vladimirescu

Se împlinesc în 1921 o sută de ani, de când eroul *Tudor Vladimirescu* a ridicat steagul revoluţiei în contra stăpânirii fanariote.

Liga Culturală va sărbători în mod deosebit acest eveniment atât de însemnat în urmări pentru noi românii. Intre altele, a hotărît să organizeze un bal la care să fie invitate să ia parte în costume naţionale *delegaţiuni* din toate judeţele României-Mari.

Majestatea Sa Regina a binevoit a primì patronajul acestui bal.

Români şi române din toate unghiurile ţării se vor întâlni, vor avea ocazie să se cunoască şi într'o atmosferă străbătută de spirit curat naţional sufletele se vor apropia, se vor înţelege, făcându se astfel un mare pas înainte întru înlăturarea asperităţilor din calea unităţii noastre sufleteşti.

Costumele noastre naţionale, cari au trăit răsleţite, ameninţate pe ici-colo să dispară, şi din care multe au fost prezentate străinătăţii când ca produse ale industriei casnice ungureşti, când ca austriace sau ruseşti, strânse la un loc, vor căpăta o nouă viaţă şi vor putea fi prezentate ţării şi străinătăţii ca ceeace ele sânt în realitate: produse ale gustului şi hărniciei româneşti.

Balul în Bucureşti se va ţinea în 26 Februar a. c.

Drepturile bisericii noastre naţionale

Un prim articol al ziarului *Viitorul* din 24 Ianuar a. c. apreţiază rolul bisericii naţionale ortodoxe în următorul mod:

Chestiunea concordatului fiind din acelea care privesc direct raporturile dintre cultul nostru strămoşesc cu cele străine şi rolul bisericii noastre naţionale ortodoxe, era firesc ca clerul român să înceapă o mişcare de trezire a conştiinţelor credincioşilor.

Dela început trebue să spunem că mişcarea preoţilor noştri, pusă sub înalta priveghere a Mitropolitului primat, nu poate fi decât binevenită; căci desigur clerul nostru este cel dintâi chemat a lămuri tendinţele bisericii romanocatolice şi a clarifica scopul ce urmăresc propunerile formulate de Vatican în anteproectul concordatului.

Intrunirea dela societatea «Clerul» a dat de altfel putinţa şefului ierarhic al bisericii noastre să pună în lumină ce poate fi, şi ce nu îngăduit în ţara noastră bisericii dela Roma.

Ceeace reese din proectul concordatului, este tendinţa de a întrona într'o ţară, unde a domnit cea mai deplină toleranţă religioasă, concepţiile medievale după care biserica devine un stat în stat, fără legături cu statul laic, ci numai cu Scaunul papal.

O atare concepţiune, potrivită curţii Habsburgice, sau învechitei organizaţii a statului maghiar ce se întitula «apostolic», nu poate fi primită la noi, unde tradiţia bisericii ortodoxe a fost de-a fi naţională.

Amestecată în toate mişcările de regenerare naţională, şi luând parte la toate actele prin care conştiinţa românească s'a manifestat, biserica ortodoxă se deosebeşte astfel de concepţiile Vaticanului, care totdeauna a fost preocupat mai mult de superioritatea puterii spirituale în stat, decât de întărirea statului întreg şi a naţionalităţii însăşi.

Biserica papală urmăreşte prin concordat a face din ea un stat spiritual deosebit de statul laic românesc.

Tendinţele papale, atât de contrare cu caracterul naţional al bisericii noastre, — şi unele din ele, cum este înfiinţarea de congregaţii şi de bunuri de mână moartă sânt măsuri neîngăduite nici în unele ţări complet catolice, cum este Franţa, — ne arată că pentru o minoritate de 2 milioane şi jumătate de catolici se caută a se creia prin concordat un regim care nu este potrivit nici cu concepţia statului modern, şi mai puţin cu tradiţia şi viaţa bisericii noastre ortodoxe, îngăduitoare, liberale şi profund naţionale.

Biserica noastră ortodoxă nu poate accepta ca pe pământul ţării să se instituе un regim religios care creiază romano-catolicilor un rol în stat pe care ea, ca biserică naţională, nu l a avut.

Biserica noastră, care nici odată nu a avut veleităţi de a forma stat în stat, şi care a ştiut să se confunde cu revendicările şi aspiraţiunile neamului nostru dealungul veacurilor; biserica noastră, care a ştiut să primească fără protestare, înţelegând progresul vremii, secularizarea averilor ei, nu poate să nu se simtă jicnită în faţa tendinţelor exprimate prin proectul Vaticanului cu privire la concordat.

Ştirile zilei

Stampilarea efectelor de stat austro-ungare din Ardeal şi Bucovina. Conform dispoziţiunilor din tratatele de pace între puterile asociate şi aliate cu Austria şi Ungaria, ministrul nostru de finanţe a luat dispoziţiuni pentru stampilarea tuturor efectelor de stat austro-ungare, ca: titluri de rentă, obligaţiuni de stat, bonuri de tezaur etc., emise de fosta monarhie înainte de 28 Iulie 1914 Titlurile de împrumut cu rentă, obligaţiuni, bonuri de tezaur etc., emise de Austria şi Ungaria în timpul duratei războiului dela 28 Iulie 1914 până la 31 Octomvrie 1918, se vor stampila şi retrage contra unui certificat. Operaţiunile de stampilare se vor face prin directoratele financiare din Transilvania şi prin perceptoratele din Bucovina.

Inchiderea operaţiunilor se va fixa ulterior

Reducere Briand, noul prim-ministru francez, a declarat că înarmările Franţei trebue reduse. De asemeni, are să fie redus şi serviciul militar, adaptându se condiţiilor de acum ale vieţii naţionale.

Misiunea maghiară, care formează ambasada Ungariei în România întregită, a sosit la Bucureşti.

O lege britanică recentă permite femeilor d'a face parte din curtea cu juraţi.

Carti pentru copii. In colecţia Tabico au apărut: *Păcăleli*, isprăvi minunate din viaţa animalelor, de M. I. Tabico, ilustraţii de A. Dragoş. Editura Cartea Românească. Preţul 10 Lei. Este o carte care va procurà mare păcere copiilor.

La fondul Victor şi Eugenia Tordăşianu pentru înzestrarea fetelor sărace, administrat de Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu, s'a incassat prin vornicul Ioan Imbăruş suma de 58 Lei dela ospăţul lui Ioan Mohan cu Leontina Nan. — Pentru prinos mulţumeşte:

Comitetul.

Modern. In oraşul Dunkerque, o copilă de doisprezece ani, Lucie Brunet, s'a sinucis — în urma iubirii «nenorocite».

Cinema Apollo, în Sibiu, Piaţa Herman. Zilnic rulează filme interesante. Inceputul la ora 6 şi jumătate şi 8 şi jumătate seara.

Chestiunea concordatului

— Intrunirea dela soc. clerului „Ajutorul“ —

Luni, la ora 4 d. a., s'a ţinut o nouă întrunire a preoţilor şi mirenilor din Bucureşti cu privire la chestiunea concordatului cu Vaticanul.

Prezidează părintele Georgescu, care dă cuvântul preotului Grigorie Georgescu, fost arhivar al mitropoliei.

Vorbitorul a cetit o scrisoare a lui Andrei Şaguna către fostul mitropolit Nifon, cu privire la chestiunea uniţilor şi a romano catolicilor, şi în care se arată pericolul ce-l prezintă pentru biserica ortodoxă spiritul bisericii papiste.

Dl prof. *Scraba*, a vorbit despre Concordat şi urmările lui. A arătat că principiile de bază ale religiei creştine au fost totdeauna nesocotite de biserica Apusului care, începând că Grigore al VII-lea Hildebrand, au determinat acele lupte religioase între mireni şi clerici, întrebuinţând ca mijloace: persecuţiile, inchiziţiile şi excomunicările şi cari au adus acea desagregare socială pe care o cunoaştem. In trecut, concordate nu s'au încheiat decât între papi şi împăraţii popoarelor romano-catolice.

Istoria politică ne îndeamnă să respingem orce tentativă de concordat, el fiind un pericol naţional.

Dl advocat *Popescu Tudor*, cere tuturor bunilor creştini să facă o vie propagandă în contra Concordatului şi face apel să se adune sumele necesare acestei propagande.

Preot. *Georgescu* mulţumeşte celor prezenţi şi anunţă o nouă întrunire pentru Lunea viitoare.

Congresul învăţătorilor ardeleni

In aula dela casa judeţului dela Cluj s'a deschis Duminecă congresul învăţătorilor ardeleni, sub preşidenţia d-lui Traian Şuteu.

Congresul s'a ocupat cu luarea în primire a «Casei Invăţătorilor», proprietatea învăţătorilor. Director al acestei instituţiuni a fost aclamat dl Andrei Pora, subrevisor din Cluj.

Congresul, conform ordinului ministrului instrucţiunii a asigurat, în statutele acestei instituţiuni, şi un loc pe seama unui delegat din partea Universităţii din Cluj, care va avea datoria şi dreptul de a supraveghia şi conduce educaţia studenţilor aflători în acea casă.

Congresul a pus în discuţie chestia *şcoalelor normale*, arătând într'un memoriu că reducerea studiului în şcolile normale dela 8 ani la 6 ar însemna o decadenţă.

A. Domide prof. zice că şcoala normală din vechiul regat cu 6 ani de şcoală, sub conducerea celor mai recunoscuţi profesori, şi cu 2 ani de praxă după absolvirea şcoalei a fost cea mai bună şcoală normală din Europa răsăriteană. Trebuinţa urgentă de învăţători nu ne poate permite luxul ca să augmentăm şcoala de 6 ani la 8 ani, ceea ce rămâne numai un desiderat pentru viitor.

Se discută memoriul şi se hotăreşte presentarea lui d-lui ministru al instrucţiunii.

Punctul al 3. de program a fost chestia *salarizării* învăţătorilor în legătură cu unificarea.

Invăţătorii confesionali şi comunali nefiind salariaţi din budgetul statului, ca şi pe vremea ungurilor, au rămas astăzi neplătiţi.

Intr'un memoriu cer ministrului instrucţiunii să se hotărască în mod obligător, ca susţinătorii acestor şcoli să plătească ca şi celor dela stat.

Congresul cere în sfârşit statificarea şcoalelor.

Nr. 8/1921 (6) 1—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Lelese** cu filiile **Sohodol** şi **Runc Gura Vadului** din protopresbiteratul Hunedoarei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele parohului ales vor fi cele statorite în coala B. a dotaţiei dela stat.

Concurenţii să şi înainteze cererile provăzute cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat şi, pe lângă observarea dispoziţiilor § ului 33 din regulamentul pentru parohii, să se prezinte în vre-o sărbătoare poporului în biserică în calitate de concurenţi.

Hunedoara, 2/15 Ianuarie 1921.

Oficiu protopop. ort. rom în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Andrei Ludu
protopop

Nr. 19—1921 (5) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa III **Trestia**, protopopiatul Zarandului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenţii cu observarea dispoziţiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Brad, la 8 Ianuar 1921.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Zarandului.

Pompiliu Piso,
protopop.

Nr. 14/1921 Prot. (7) 1—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Chirpăr**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în »Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenţii vor înainta petiţiile provăzute cu documentele de concurs subsemnatului în terminul susindicat, având a se prezenta pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, eventual a celebra şi cuvânta.

Agnita, 7 Ianuarie 1921.

I. Munteanu
protopop.

Ad. pp. Nr 554/1920 (2) 2—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a II-a **Mănăsturul-român** cu prediul **Raşca**, prin aceasta se deschide concurs repeţit cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele arătate în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Doritorii de-a ocupa acest post, sânt poftiţi a-şi aşterne suplicele subsemnatului până la terminul sus indicat, fiind instruite conform normelor în vigoare, şi a se prezenta la sf. biserică în vre-o zi de Duminecă sau sărbătoare ca să fie cunoscuţi din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Cluj, la 28 Noemvrie 1920.

Tullu Roşescu,
protopresbiter

Nr. 260/920. prot. (343) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Cigmău**, protopresbiteratul Geoagiului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat, ear concurenţii cu prealabila încuviinţare a subscrisului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta şi celebra.

Geoagiu, la 21 Noemvrie 1920.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Geoagiu în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Todea.
adm. protopresb.

Nr. 503/921 (1) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa a III-a **Peştera**, conform ord. Ven. Cons. Nr. 7778 Bis. protopopiatul Zărandului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenţii cu observarea dispoziţiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Brad, la 20 Decemvrie 1920.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Zărandului.

Pompiliu Piso
protopop.

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**

Calendarul arhidiecezan pe an. 1921

PREŢUL: cu Şematism 10 Lei, — fără Şematism 8 Lei. — Plus porto postal 2 Lei

Pe On. noştri deponenţi avem onoare a-i anunţa, că având în vedere împrejurările actuale grele, nu i-am uitat nici de data aceasta, ci din propriul îndemn am urcat cu **1 Ianuar 1921** st. n. camăta pentru

Depuneri spre fructificare

precum urmează:

Depuneri în cont-curent . . . . . **3½% netto**
Depuneri pe libel, conform condiţiunilor în vigoare la . **5%** „
Depuneri pe libel cu termin fix, de cel puţin o jumătate de an, apoi conf. condiţiunilor în vigoare la . . . . **5½%** „

Darea după interesele de depuneri o plăteşte ca şi până acuma institutul direct.

Credem că condiţiunile de mai sus vor îndemna pe cât mai mulţi la cruţare, — nu ţinând banii nefructificaţi în ladă sau în şerpar, prin ceeace contribue numai la scumpetea de azi, — ci îi vor aduce spre păstrare şi fructificare la

Banca Centrală
pentru industrie şi comerţ s. p. a.
Filiala Sibiu: strada Cisnădiei Nr. 7, etajul II.

(343) 5—

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezne.

Anul LXIX. Sibiu, 19 Ianuar (1 Februar) 1921 Nr. 6.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Telegraful

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Germania n'a rupt cu trecutul

— Ce spun francezii —

Economistul și profesorul francez *Blondel* a publicat zilele acestea o interesantă carte despre Germania, sub titlul: Ce putem spune astăzi despre nemți?

Învățatul francez, care în ochii presei germane este firește un germanofob, după o călătorie întreprinsă de curând în fosta împărăție a lui Wilhelm, arată că nemții încă tot nu pot pătrunde vina lor în provocarea marelui războiu, și că prin dorul lor de răsbunare formează o primejdie evidentă pentru liniștea Europei și a lumii întregi.

Nemții, cu mândria lor exagerată de «Deutschland über alles», și cu ideile militariste, se împacă foarte greu cu democrația: le trebue forța în persoana unui *șef*, care să le poruncească și să-i «disciplineze». Republica germană n'a îmbunătățit până acum situația economică a țării; de aceea forma actuală de stăpânire în Germania este considerată ca nepotrivită și dăunătoare pentru propășirea poporului german. Starea de lucruri s'ar îndrepta prin restabilirea comerțului și prin ani roditori.

Firea intoleranță a nemților, zice Blondel, este însă și astăzi ca altă dată. Celebra «Kultur» le ispiră cea mai desăvârșită încredere. Germania stă la pândă. Năzuințele ei de răsbunare sânt cu atât mai periculoase, cu cât în lucrarea lor nemții se folosesc de șiretenia caracteristică a popoarelor biruite și inferioare din unele puncte de vedere.

Păstrându-și marea încredere în sine, Germania nu voiește să vadă alt ceva, decât ceeace îi place și-i vine la socoteală. Astfel, în mijlocul nenorocirilor care au cotropit-o, nu judecă mult asupra viitorului său, ci își urmează stăruitor lucrarea de restaurare, pentru a pregăti calea monarhiei militare, în care se simte 'n largul său.

Francezii sânt încredințați, că Germania aceasta voește să se înalțe earăș acolo, unde fusese mai nainte, amenințând lumea toată.

Blondel afirmă, că Înțelegerea făcea lucru cuminte, dacă în interesul păcii generale ar fi aplicat principiul naționalităților și ar fi desfăcut unitatea imperiului german, — pentrucă unitatea aceasta n'a contribuit și nu va contribui la păstrarea și întărirea păcii popoarelor doritoare de înaintare. —

Acestea sânt sentimentele și credințele francezilor de astăzi, — învinuiți de germanofobie din partea poporului aceluia care, prin ambiția sa nemăsurată și prin exclusivismul său, a respins simpatiile tuturor neamurilor mari din lume.

Consiliul suprem, întrunit acum la Paris, este chemat să aducă deslegări hotărâtoare pentru pacea continentelor. Chestiunea cea mai însemnată este tocmai a *despăgubirilor* impuse Germaniei.

Pentru lege și neam

I

La ordinea zilei s'a pus, de câtva timp, Concordatul proectat pentru catolicii din România Mare și șeful lor suprem, papa dela Roma. Această chestiune nouă nu se prezintă așa ușoară, cum se pare multora, și ea nu trebue lăsată numai în seama celor puțini, cari dela început au ridicat glasul contra înfăptuirii acestui concordat.

Ori cine simte românește și e conștiu deplin că trăește în România nouă, punându-și la contribuție judecata sănătoasă, poate vedea din programul aderenților concordatului că ideile ce-i călăuzesc maschează *alte* intenții.

Nu este vorba numai de o simplă convenție religioasă, sau de o formă a cultului religios, ci se atinge prin aceasta laturea sensibilă și pur națională a românismului.

La drepturi egale, în cele bisericești, se va pretinde mai târziu egalitatea în toate privințele. Și aceasta n'ar fi pericol, dacă romano-catolicii n'ar fi străini neamului și națiunii române. Trebue respectată credința altora și trebue să fim toleranți, — însă atâta, cât această toleranță nu primejduește credința și țara noastră. Sacrificiile materiale și morale și jertfa sutelor de mii de ostași ortodocși, s'au făcut pentru o Românie a neamului românesc, una singură din toate punctele de vedere.

FOIȘOARA

Nu vă este milă de timp?

Zilele trecute mă aflam într'o librărie, și servitorul unui domn necunoscut a întrat cerând: «Să-mi dai pentru stăpânul meu pe: Sherlock Holmes împotriva lui Rasputin». Librarul a mișcat din umeri: nu l am! Atunci a ieșit servitorul, desiluzionat, că o librărie românească nu are de vânzare o nestemată ca cea cerută.

Dar desiluzia e numai pe partea servitorului său și pe partea aceluia, care aude că unui «domn» i-a dat prin cap să citească o năsbătie ca aceea — de sigur o fascicola «senzațională», scrisă de cutare Vântură țară, care numai cu literatura nu trăiește pe picior de pace.

Nu sunteți orientați pe dată asupra necunoscutului «domn» și a mentalității sale? Nu vi s'a prefăcut, cât ai bate'n palme, *necunoscutul cunoscut*, cunoscut până 'n măruntaie?

O, dragă domnule, îți vine să te adresezi «domnului» — dragă, preastimate dle! Nu ți-e milă de timp?

Bine, — vrei distracție, — dar asta este *distracție*? Ai numai o viețușoară și cărțile *bune* de cetit sânt atât de multe, numai să le știi, numai să *vrei* să le iai în mână! *Zece* vieți să ai, și nu una, ca să citești ce au scris oameni de seamă, din diferite timpuri, din diferite țări, din diferite tabere. Ceri «distracție»? Ce minunată distracție îți poate oferi o pagină smulsă din inimă, scrisă cu sângele autorului — în locul paginei maculatură, pe care afli tipărit cum cutare pișicher a dovedit pe cutare descreierat! *Asta* să fie o lectură, care se respectă?

Și încă vei da mai departe broșura, pe care vei găsi-o, de sigur, în vreo librărie de a treia mână — și vei face «propagandă»!...

Gândindu-mă la aceasta îmi ascund capul de ... scrie dta ce crezi că se *cade* în locul acesta gol, însemnat cu trei puncte negre. Fii *aici* Sherlock Holmes.

P.

Cărți bune

Ministerul cultelor și artelor intenționează să înceapă o puternică activitate în direcția culturii sufletești, tipărind biblia în ediție populară, precum și broșuri cu conținut religios și moral, traduceri și lucrări originale, pe care să le pună la îndemâna tuturora, spre a înlătura acțiunea nenorocită a scrierilor imorale, care corup tineretul.

De asemenea se vor tipări lucrări de propagarea armoniei sociale, a disciplinei sufletești a dragostei de muncă, de patrie și de neam, spre a înlătura curentele, care tind la nimicirea tuturor bunurilor morale și materiale ale prezentului.

Vorbe înțelepte

Fă bine celuice îți face rău și-l vei birui.

•

Mai bine este să ții tu singur taina ta, decât fără nevoe să o încredințezi la altul ca să ți-o — păstreze.

Justificarea, foarte anemică în folosul acestui concordat, nu merită consideraţie atâta vreme, cât sânt în joc interesele superioare ale unei naţiuni, care are nevoie de *consolidare*, nu de desagregare. Cele 2½ milioane de catolici însemnează foarte puţin faţă de cele 15 milioane ortodocşi ai noului stat român.

In ţara românească mai avem evrei şi turci, a căror credinţă se respectă fără nici un concordat cu şefii lor supremi.

Concordate religioase s'au mai încercat şi în alte timpuri şi s'au contractat de naţiuni puternice şi respectate: n'au adus însă folos...

Ce câştigă statul român prin concordat? Ce însemnează prietinia papei dela Roma pentru noua Românie Mare? — Cuiul lui Pepelea în Bucureşti.

Credinţa face tăria popoarelor, şi pentru neamul românesc în special ea a fost legătura sfântă prin care s'a păstrat individualitatea acestui popor, din timpurile cele mai vechi până azi. Credinţa a fost schinteia divină, care a învăţat poporul nostru să sufere prin văgăunele munţilor, şi să se opună catolicismului papistaş.

Pentru credinţa ortodoxă şi-a jertfit domnitorul Constantin Brâncoveanu viaţa sa şi a familiei lui...

Trebue deci păstrată credinţa neatinsă, aşa cum ni-au lăsat-o strămoşii noştri. *I. Diaconescu.*

II

Cred şi mărturisesc că dela «Calul Troian» până azi nu s'a mai îmbiat unui popor ceva mai amăgitor pentru distrugerea sa prin sine însuşi, decât proiectul de *Concordat* oferit nouă de Roma papală.

Sub haina iscusită a diplomaţiei, sub masca îngrijirii de suflete, ni se vără în organismul intern al statului nostru bacilul cel mai primejdios, pentru a produce încet şi sigur destrămarea românismului.

Cei cari văd în acest Concordat un bine, sânt deja cuprinşi de boala ce va atăca de moarte statul şi poporul român.

Noi sântem azi popor, care mărturisim una şi aceeaşi lege românească şi creştinească. Cu papa sânt numai preoţii uniţi din Ardeal; dar şi aceştia sânt papişti cu vorba, căci în faptă ţin legea poporului dreptcredincios de răsărit, — şi de n'ar ţinea-o, de mult ne-am fi scăpat de ei.

Elementul, care ne-a păstrat ca neam şi în care s'a plămădit românismul, e legea noastră care, dovadă Ardealul, a rămas lege românească, chiar şi la poporul zis unit, — acesta, poporul, habar n'are de papa, cu toate predicele ce i se ţin de 220 de ani.

La 1700 ni s'au oferit din partea Romei cele 4 puncte. Le-au primit episcopii, protopopii şi preoţii nu pentru dogmatismul lor, ci pentru «*scutinţe*». Poporul însă, prin rostul unui bătrân din comuna Baci, judeţul Hunedoarei, a pecetluit pentru totdeauna credinţa sa cea veche, căci a zis siluitorilor trimişi de Maria Terezia: «Acest cojoc, care-l am pe mine e acum al meu. Dar dacă ar vrea să mi-l ia crăiasa, i-l dau. Cu aceste slabe mâni şi picioare şi cu trupul meu am lucrat, zi şi noapte, ca să plătesc porţia. Ele sânt ale crăiesei, şi de ar vrea să mi le ia, nu am ce face. *Dar nu am decât un suflet, pe care eu îl păstrez pentru Dumnezeu din cer şi nici o putere omenească nu-l poate îndoi*».

Eată legea românească, care n'a putut fi zdrobită. Popii, cari au primit punctele, s'au poticnit de această puternică mărturisire de credinţă, şi până în ziua de azi n'au cutezat să schimbe nimic. Aşa stăm azi «o lege avem dela Nistru la Tisa» în popor; şi criminal e acela, care cearcă să vâre desbinarea popilor uniţi în conştiinţa massei poporului.

Până acum deci «Hristos întru noi nu s'a împărţit». Acum vine Concordatul. Preoţi uniţi, în frunte cu mitropolitul Blajului, îl primesc. Dar nu pentru «scutinţe», ci pentru «dogmatism». *Aici* e pericolul.

Din acest Cal Troian vor scoate agenţii papistăşiei rând pe rând otrăvuri sufleteşti pentru poporul nostru tocmai când cea mai mare nelinişte sufletească îl bântue.

Vânturi protivnice bat la ferestruia sufletului românesc. Românul a deschis ferestruia şi ascultă muzica tuturora; dar, nedumirit stă încă pe loc, — deci toţi fiii buni ai naţiei române trebue să fie atenţi, *cărui* vânt vin în ajutor.

Va trebui să lărgim ferestrile căminului nostru sufletesc, *dar vatra să stea pe loc*, credinţa să ni rămâe întreagă; căci de vom strica-o, pe noi ne vom strica.

Vatra noastră de aşezare, credinţa strămoşască, vrea să ni-o strice papa, producând din nou lupte între noi tocmai azi, când are atâţia soldaţi cu multă trecere în sânul poporului românesc, fii ai confesiunii unite, crescuţi la şcoala de «propaganda fide». Vrea să ni rupă în două pe Hristos, — credinţa de baştină a poporului român.

De aceea Concordatul e neavenit pentru noi, şi ori care român cu dragoste pentru stat şi neam îl va respinge cu energia cuvenită.

Pr. Pavel Borzea.

Episcopat român în Macedonia

I. P. S. Sa mitropolitul primat *Miron* a primit zilele acestea într'o lungă audienţă pe membrii delegaţiei macedonene.

Inaltul prelat a ascultat, cu părintească dragoste, expunerea ce i s'a făcut despre situaţia grea, din punct de vedere bisericesc, a fraţilor noştri din Macedonia, şi a răspuns că va stărui ca românii de acolo să aibă cât mai curând un conducător al lor cu rangul de episcop.

Nu încape îndoială că năzuinţele I. P. Sfinţitului mitropolit primat vor fi susţinute de guvern; şi elementul românesc, atât de prigonit în Balcani, îşi va primi ocrotitorul de mult aşteptat.

Nici stăpânirea sârbească, nici cea grecească nu pot avea motive adevărate de a împedecă realizarea dorinţelor creştineşti ale unui popor muncitor şi credincios patriei, în care trăeşte.

Cuvinte arhiereşti

La adunarea convocată de P. S. Sa episcopul *Ioan I. Papp* al Aradului, cu scop de a înfiinţa *Societatea ortodoxă naţională a femeilor române* la Arad, ca filială a Societăţii dela Bucureşti, înaltul prelat a ţinut o cuvântare de deschidere, zicând că ia act cu plăcere despre zelul desvoltat de membrele diferitelor reuniuni culturale şi filantropice româneşti din acel oraş. Prea Sfinţia Sa îşi termină vorbirea cu următoarele cuvinte:

Stând în faţa moravurilor rele ridicate la suprafaţă în zilele noastre, privind atâtea datini şi dansuri străine şi indecente introduse în societatea noastră română; dându-ne seamă, că petrecerile nocturne se aranjează chiar în ajunul unor anumite sărbători; iar în ziua praznicului aranjatorii, pretinşi sfetnici ai vieţii publice, lipsesc cu desăvârşire dela biserică împreună cu soţii lor de petrecere, — cine n'ar constata slăbirea sentimentului religios şi naţional?

De aceea, acum, când am intrat într'un an nou de activitate, prin organizarea într'o societete ortodoxă naţională a femeilor române, ca filială a Societăţii cu asemenea titlu din Bucureşti, vi se dă teren de a vă ocupa mai intensiv de combaterea luxului, introdus şi aici pe toată linia, urmările căruia un ziar ce apare într'un oraş dela poalele Carpaţilor le descrie astfel: «Căsătoriile între tinerii români şi fete străine se înmulţesc zi de zi: Acestea au înţeles să păstreze decenţa în îmbrăcăminte, şi de sigur şi decenţa în viaţă».

Urmările acestea, care reduc numărul credincioşilor bisericii, nu fac cinste neamului nostru românesc.

Dar, în noua organizaţie puteţi să vă ocupaţi mai intensiv şi de însaşi soarta generaţiunii ce acum îşi croieşte viitorul şi ca atare are trebuinţă nu numai de instrucţie, ci şi de educaţie religioasă morală, cu atât mai vârtos, cu cât experienţa de toate zilele ne arată, că binele şi fericirea neamurilor şi a indivizilor singuratici nu atârnă numai dela deşteptarea minţii, ci în deosebi dela cultura şi nobilitarea inimii.

Recomandân-tu-vă organizarea amintită cu toată căldura inimii mele, declar şedinţa adunărli noastre, convocate pe ziua de astăzi, de deschisă.

Sfătuirea din Iaşi

In sala de recepţie a palatului mitropolitan s'a ţinut un sfat al I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei cu un număr de fruntaşi preoţi. Au luat parte membrii consistoriului, protopopii din eparhie şi preoţi Cicerone Iordăchescu, Gotcu, Savin şi Andreescu.

Inaltul prelat a întreţinut pe preoţi cu cele stabilite relativ la *unificarea* bisericii, arătând că proectul va veni în curând în desbaterea parlamentului.

Mai interesantă a fost sfătuirea cu privire a concordat. Mitropolitul a dat în această privinţă toate explicaţiile.

La urmă sfatul preoţilor şi-a exprimat dorinţa ca nimic să nu seştirbească pentru ca biserica ortodoxă autocefală să rămâe ca şi până acuma cu toate prerogativele şi drepturile câştigate de veacuri ca biserică naţională.

D.

Bancnotele Băncii generale

Prin tratatul de pace dela Versailles, Germania s'a obligat să plătească statului român 2 miliarde 500 de milioane, reprezentând emisiunea de hârtie monedă a Băncii generale în timpul ocupaţei.

Suma aceasta este a se plăti după trecere de şase luni de la ratificarea tratatului de pace.

Guvernul german a făcut guvernului român propunerea, ca în schimbul emisiunii Băncii generale să trimită mărfuri în valoare de 2 miliarde şi jumătate.

Propunerea fiind admisă în principiu, se urmează tratativele.

Banca Naţională, asupra căreia statul a trecut datoria germană, voeşte să aducă din Germania locomotive, vagoane, materiale pentru industria petroliferă, şi alte maşine, care ar contribui la intensificarea producţiei naţionale.

Mărfurile vor fi vândute în schimbul leilor. Suma rezultată din vânzare ar urmă să fie retrasă din circulaţie. Prin reducerea inflaţiunii monetare, s'ar mai ieftini traiul.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără şematism 10 lei cu porto cu tot.

Monumentul Unirii naţionale

In Arad s'a luat iniţiativa pentru înălţarea unui monument măreţ, prin care să se comemoreze actul unirii pe veci a Ardealului cu vechiul regat.

Un nou apel, semnat de dl V. Goldiş şi apărut în *Dacia*, spune următoarele:

Aradul a fost, prin excelenţă, punctul de ciocnire între români şi unguri. Tot astfel are să rămână, cred, veacuri încă dearândul. Şi atunci?... Pe locul statuei lui Kossuth în Arad trebue să se înalţe cât mai curând «Monumentul Unirii». In oraşul, din care s'a condus lupta rezistenţei naţionale româneşti împotriva opresorilor milenari, de unde impetuos a pornit chemarea la unire, trebue să se ridice fără amânare simbolul dreptăţii istorice, omagiul civilizaţiunii.

Sufletul românesc al Aradului ear s'a afirmat. In ziua, în care se sărbătorea aniversarea a doua a zilei celei mari dela Alba Iulia, un puternic comitet s'a constituit la Arad pentru Monumentul Unirii. Or care naţiune mai vârtos trăieşte prin trecutul său, dacă el face parte din conştiinţa celor vii. Monumentele istorice sânt farurile ţării, cari luminează aceste conştiinţe. Nici o statue din Bucureşti nu se poate asemăna în proporţiile ei cu aceea a lui Kossuth din Arad. Cu toate acestea, în curând, pe locul acestei statui şi mai mare şi mai impunător are să se înalţe simbolul solidarităţii noastre naţionale, Monumentul Unirii, falnic şi strălucitor. Undele gălbui ale Tisei să i simţă puterea... Monumentul Unirii în Arad va fi cea mai credincioasă sentinelă de frontieră a naţiunii noastre. Presa română mă va înţelege şi va tălmăci dealungul şi dealatul ţării, mult mai luminos, decât scrisul meu, rostul rugămintei mele: Dati pentru Monumentul Unirii din Arad!

Ştirile zilei

Circulară ministerială. Din Bucureşti: Ministerul cultelor şi artelor a trimis o circulară pentru parohiile din ţară, însoţită de un formular care urmează a fi complectat cu toate datele necesare relative la compunerea parohiei, descrierea geografică şi averea parohiei. De asemenea se vor complecta chestiunile privitoare la enoriaşi, la miş area culturală şi viaţa morală şi socială din parohiile ţării.

Episcop gr.-cat. la Oradea-mare. Din Bucureşti se anunţă, că în curând se va face numirea noului episcop în locul regretatului Dr. Dimitrie Radu. Guvernul susţine pentru acest post pe protopopul dela Cluj, *Dr. Ilie Dăian.*

Conflictul între patriarhul din Constantinopol şi noul regim din Atena s'a agravat. Patriarhul se pronunţase împotriva întoarcerii regelui Constantin în Grecia. Guvernul din Atena a răspuns cu suprimarea subvenţiei de 2½ milioane de drahme acordate patriarhului.

Convenirile sociale în Sibiu se urmează cu programe bine alcătuite. La întrunirea din Joia trecută s'a cântat la pian şi din vioară, s'a recitat un monolog umoristic, iar la sfârşit s'a ţinut o disertaţie primită cu multă căldură de numeroasa asistenţă. Succesul se datoreşte celor ce au luat parte activă la aceste producţiuni: dşoarei Halalai, dlor colonel Grigoriu şi sublocotenenţilor Bălan şi Covrig.

O sută de ani. In Iaşi se organisează serbări cu prilejul împlinirii a 100 de ani dela prima reprezentaţie teatrală în limba română. Se crede că Suveranul şi familia regală va participa la festivitatea dela Iaşi, organizată de dl T. Burada. Serbările se vor ţinea la începutul lui Martie 1921. Se va reprezenta piesa *Mirtil şi Chloe*, tradusă de Asachi, — prima lucrare dramatică jucată românește, — şi alte piese.

Călătoria dlui N. Iorga în străinătate s'a făcut la invitaţia ce i-a adresat «Collége de France», pentru a ţinea o serie de prelegeri asupra României şi a rolului ei în orient. Dl Iorga care a deschis cu acest prilej şcoala românească înfiinţată din îndemnul său la Paris, a organizat în capitala franceză o expoziţie de documente vechi româneşti, stampe şi gravuri, menite să arate publicului din Paris părţi din istoria românilor.

† **Victor Popea,** preot în Satu-lung, fratele mai mic al regretatului episcop Nicolae Popea a încetat din viaţă în 26 Ianuar a. c. în etate de 70 de ani. Cu preotul Victor Popea dispare o marcantă figură a generaţiei mai vechi, care s'a distins prin devotament şi desinteres faţă de neam şi biserică. Odihnească în pace!

Sârbii şi limba românească. Din Bănatul Românesc: Tinerimea română din Biserica-Albă a aranjat o petrecere cu prilejul Anului-nou, tipărind invitaţiunile în limba română, sârbească şi germană. Petrecerea *nu* a fost autorizată, decât cu condiţia, ca invitările să fie făcute numai în limba sârbească şi nemţească. Fără comentar.

Dela «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu». Joi în 3 Februar n. c. Reuniunea meseriaşilor români va ţinea prima *şedinţă literară* din anul acesta, în casele proprii din strada Brukenthal Nr. 17. Inceputul la ora 8 seara. La această şedinţă literară, după cum suntem informaţi, va ţinea o prelegere dl Dr. Lazar Popovici, inspector sanitar.

Muzică şi teatru. Maestrul *Ciorobea*, cu concursul mai multor artişti, dă în sala dela Unicum, Sibiu, o reprezentaţie, *Joi în 3 Februar* a. c. la ora 8½ seara. Se va reprezenta: Barbu Lăutarul, de Alexandri. Muzica va cânta: Doine şi alte cântece. Bilete se găsesc la Librăria Foaia Poporului.

Aviz. Se aduce la cunoştinţă tuturor fabricilor din cuprinsul judeţelor Făgăraş, Sibiu şi Alba Inferioară, care au nevoe de *koks de Lupeni* pentru forje şi topitul bronzului, ca în termin de 5 (cinc) zile de la apariţia prezentei, să aducă la cunoştinţa Inspectoratului Industrial din Sibiu cantităţile de care au trebuinţă, pentru a putea fi trecuţi pe tablou, fără care nu vor putea obţinea kokul necesar.

Congresul socialist italian a declarat cu mare majoritate, că rămâne pe terenul democraţiei şi nu se avântă în direcţia extremă a internaţionalei a treia, dirijată dela Moscova. Astfel nu se adevereşte părerea, că partidul socialist italian ar fi cel mai apropiat de bolşevism.

Cinema Apollo, Sibiu, Piaţa Herman. In fiecare seară rulează interesante filme, la ora 6½ şi 8½.

Despre credinţă

— Predică pentru vremurile noastre —

«Unde este credinţa voastră?»
Luca 8, 25.

Aşa a întrebat Isus pe apostolii spăriaţi de furtuna mării. Un vifor, ne spune evangelia, a cuprins odată corabia în care călătorea Isus cu apostolii săi. Spăriaţi de valurile mării, apostolii au alergat la Isus strigându i: «Mântueşte-ne, Doamne, că perim». Şi ne spune evangelia că s'a ridicat Isus, i a mustrat pentru puţina lor credinţă, a poruncit vânturilor şi mării să tacă, şi îndată s'a făcut ear lin şte.

Această evangelie, cu cele spuse în ea, se potriveşte la vremurile noastre, este par'că anumit scrisă pentru ele.

Viforul de care aminteşte evangelia că s'a făcut în apele mării de atunci, îl avem şi noi în apele din marea vieţii. De ani de zile furtună cumplită, cu fulgere şi tunete de războiu a tulburat marea vieţii omenirii.

De ani de zile viaţa noastră s'a făcut corabie bătută de valurile şi vânturile războaielor, suferinţelor şi greutăţilor.

Şi furtuna noastră nu se mai gată. Şi dacă nu se mai gată, pricina sântem noi, căci n'alergăm ca apostolii spre Isus, spre ajutorul şi mila lui. Pricina sântem noi cari credem că vina vremilor grele şi năcazurilor multe de azi o poartă oamenii. Pricina sântem noi, cari nu înţelegem că vremile şi năcazurile noastre de azi nu sânt altceva decât întrebarea şi mustrarea lui Isus: «Unde este credinţa voastră?»

Peste furtunile vremilor de azi s'aude glasul lui Isus, întrebarea lui: «Unde este credinţa voastră?» Până când nu vom cerca să dăm răspuns la această întrebare, furtuna din marea vieţii nu se va linişti.

Ne vom întreba dar: unde este credinţa noastră, unde sânt purtările noastre, datinile noastre cele bune: zestrea părinţilor noştri? La această întrebare alt răspuns nu vom putea da decât acela — trist şi dureros — că le-am pierdut şi le perdem mereu. In sute de feluri putem vedea lucrul acesta, uitându-ne în traiul oamenilor noştri de azi.

Nici odată ura, zavistia de oameni n'a ajuns la aşa înflorire ca azi. Se pare că iubirea, pe care Isus ni-a lăsat-o să ne fie testament şi să ne facă fiii lui şi fraţi între olaltă, — s'a stins cu totul.

Oriia de suflet n'a fost niciodată aşa de puţin căutată — şi atât de mult uitată — ca acum. Pe zi ce merge golesc oamenii bisericile lasă tainele, părăsesc datini curate şi bune, părăsesc ceeace părinţii noştri au avut şi ni-au lăsat ca mare şi sfânt, şi apucă ce este rău şi stricat.

Ce să mai zic de faptul că s'a umplut lumea de idoli, ca pe vremea Israiltenilor. Banii, averile şi plăcerile s'au făcut parcă idolii vremilor noastre, şi foarte mulţi oameni nu mai cred în altceva şi nu să mai încred în altceva decât în ei. Pentru ei trăesc, şi lor li se închină.

Ce să mai zic de *lăcomia*, pofta nebună ce a cuprins pe foarte mulţi oameni, să facă avere cu or ce preţ. Această lăcomie care a omorât parcă cu totul mila dintre oameni, orbeşte pe unii oameni şi îi îndeamnă să şi «lărgească» pungile şi hambarele din câştiguri necurate, din lipsurile, năcazurile şi lacrimile văduvelor, orfanilor şi săracilor. Se pare că virtuţile lui Isus stau azi fugărite şi în locul lor păcatele: corupţia, nedreptatea, minciuna, desfrânarea umblă pe toate drumurile şi îşi fac cuib în suflete.

Iată dar, din câteva pilde, luate din traiul oamenilor de azi, ne putem da seamă că la întrebarea şi mustrarea lui Isus «Unde este credinţa voastră»?, nu putem răspunde cu bine. Nu putem, pentrucă am perdut credinţa, purtările cele bune şi le perdem mereu. Şi până când le tot perdem, înzadar aşteptăm şi suspinăm după vremuri mai bune, mai uşoare. Nu vor veni.

Frământările, neliniştea, năcazurile de azi nu sânt numai ale noastre. Ele sânt ale omenirii întregi.

Toate neamurile trec azi prin aceste frământări. Dzeu vrea aşa pentrucă războiul a fost chemarea Domnului către popoare să-şi îndrepteze purtările, moravurile. Dar omenirea n'a ascultat chemarea Domnului, ci mai rea s'a făcut. Deaceea furtuna vremilor grele de azi stărue ca o pedeapsă a Lui.

Din furtunile vremilor de azi numai acele neamuri vor scăpa, care vor putea răspunde cu bine la întrebarea lui Isus. Vai însă acelora, cari nu vor putea da seamă despre credinţa lor. Perdute vor fi şi înghiţite de valurile vremilor.

Noi românii mai ales, şi mai curând ca oricare alt neam, să înţelegem acest adevăr. Să l înţelegem, că pe noi nu numai Isus şi evangelia ne îndeamnă spre el, ci întreg trecutul şi istoria noastră ne strigă să nu-l uităm. O corabie dea pururi călătoare peste valurile şi prin furtunile vremii, a fost trecutul neamului nostru.

Cine a ajutat scăparea noastră? Numai credinţa sfântă, credinţa tare a părinţilor şi strămoşilor noştri. De câteori se tulbura marea vieţii bătrânilor noştri, ei alergau la biserici, chemau pe Isus, iertarea Lui, şi Domnul iarăşi îi căuta cu bine.

Noi însă nu facem lucrul acesta, şi de aceea vremile noastre nu se limpezesc, ci par'că tot mai tulburi se fac. Din furtunile vremilor trecute strămoşii noştri au ieşit întăriţi în legea şi credinţa lor; noi, din furtuna războiului, am ieşit şi ne-am întors acasă cu otravă în sufiet.

Pe noi românii aşa dar întrebarea lui Isus ne mustră îndoit, căci ea ne întreabă ceva deosebit: *Unde este credinţa părinţilor voştri?* aceea credinţă pe care părinţii ni-au apărat-o în furtunile trecute şi ni-au lăsat-o ca moştenire sfântă.

Vai va fi nouă, de nu vom putea da seamă de ea, de o vom lăsa să scadă pe zi ce merge. Liniştea şi binele atunci nu le vom mai simţi ci vom trece numai din o furtună în alta. O greutate va pica de pe umerii noştri, şi zece în locu-i se vor pune.

•

Din frământările şi viforul vremilor noastre să înţelegem dar, că numai o singură cale de scpare avem: aceea aleasă de apostoli în evangelie şi arătată de părinţii noştri în istorie: a întoarcerii cu credinţă, cu rugăciuni, cu purtări bune spre Isus şi poruncile Lui.

Numai pe această cale pornind vom simţi earăşi liniştea pogorându-se în traiul şi sufletele noastre. Amin.

Pr. *Iosif Trifa.*

Nr. 8/1921 (6) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Lelese** cu filiile **Sohodol** şi **Runc Gura Vadului** din protopresbiteratul Hunedoarei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele parohului ales vor fi cele statorite în coala B. a dotaţiei dela stat.

Concurenţii să şi înainteze cererile provăzute cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat şi, pe lângă observarea dispoziţiilor § ului 33 din regulamentul pentru parohii, să se prezinte în vre-o sărbătoare poporului în biserică în calitate de concurenţi.

Hunedoara, 2/15 Ianuarie 1921.

Oficiu protopop. ort. rom în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Andrei Ludu
protopop

Nr. 19—1921 (5) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa III **Trestia**, protopopiatul Zarandului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenţii cu observarea dispoziţiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Brad, la 8 Ianuar 1921.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Zarandului.

Pompiliu Piso,
protopop.

Nr. 14/1921 Prot. (7) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Chirpăr**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în »Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenţii vor înainta petiţiile provăzute cu documentele de concurs subsemnatului în terminul susindicat, având a se prezenta pe lângă observarea dispoziţiilor reglementare în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, eventual a celebra şi cuvânta.

Agnita, 7 Ianuarie 1921.

I. Muntean
protopop.

Ad. pp. Nr 554/1920 (2) 3—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a II-a **Mănăşturul-român** cu prediul **Raşca**, prin aceasta se deschide concurs repetit cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele arătate în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Doritorii de-a ocupa acest post, sânt poftiţi a-şi aşterne suplicele subsemnatului până la terminul sus indicat, fiind instruite conform normelor în vigoare, şi a se prezenta la sf. biserică în vre o zi de Duminecă sau sărbătoare ca să fie cunoscuţi din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Cluj, la 28 Noemvrie 1920.

Tullu Roşescu,
protopresbiter

Nr. 672—1920 (3) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III a **Cornăţel** (Egerszeg) cu filia **Sâncrai** declarată vacantă prin abzicerea parohului Al. Borda, pe baza ord. din 18 Decemvrie a. c. Nr. 3200 B. se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat, statorite în coala B.

Concurenţii au să-şi aştearnă cererile, instruite, cu observarea normelor în vigoare, în terminul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi până în 8 zile înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta, respective a celebra şi cuvânta.

Târgul Mureş, 18/3 Decemvrie 1920.

Oficiul protopresbiteral ortodox român.

Stefan Russu,
protopop.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

Nr. 376/1920 (4) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia **Acmariu** (cl. II.) se escrie nou concurs, cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Venitele şi întregirea dela stat sânt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul susindicat la subsemnatul oficiu, iar concurenţii — pe lângă observarea normelor reglementare — se vor prezenta, în o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta şi predica respective celebra.

Alba-Iulia, 19 Decemvrie 1920.

Oficiul protopresbiteral al tract. Alba-Iulia în înţelegere cu comitetul parohial.

Ion Teculescu
protopop.

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal

în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,
profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află de vânzare următoarele cărţi:

Dr. Ilarion Puşcariu: Istoria bisericească pentru şcoale poporale.
— Istoria biblică, pentru şcoale poporale.
— Istoria bisericească, pentru şcoale medii.
— Istoria biblică, pentru şcoale medii.
I. Popescu: Intâia carte de lectură (Abcdar).
— Carte de cetire pentru cl. II a poporală.
— Carte de cetire pentru cl. III-a poporală.
M. Toma: Catehism pentru şcoale poporale.
S. Popescu: Catehism pentru şcoale medii.

Comandele se pot expeda prin postă contra rambursă.

A apărut şi se găseşte de vânzare la **Librăria Arhidiecezană în Sibiu**

Calendarul arhidiecezan

pe anul comun 1921

cu bogat cuprins, din care amintim următoarele: *Către cititorii Calendarului.* — *Arhiepiscopul şi Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan.* Alegerea, hirotonirea, instalarea şi investirea. — *Gândiri.* — *Ştiri şi fapte din 1920.* Cronică bisericească. — *Ce este bolşevismul? — Din zilele de mărire*, cu 5 ilustraţii. — *Suferinţa*, poveste din popor. — *Snoave şi istorioare*: 1. Binefacerea şi Recunoştinţa. 2. S'a dat de gol. 3. Curajul femeii. 4. Aşa se poate. 5. Măgarul şi alcoolul. 6. Mânzul ţiganului. — *Pentru meseriaşi*: Meşteşugarul cum se cade. — *Pentru economi*: 1. Plugurile cu motor, după C. M. 2. Gunoiul. 3. Sfaturi sănătoase, după I. M. P. — *Soldăţeşti.* — *Versuri*: 1. Scrisoarea fetiţei, de Lt. Eft Barbu Bogdan 2. Mama, de Maximilian G. Dopp. 3. Cicoarea, din popor, col. Teodorescu. 4. Cântece din război, col. E. H. 5. Dela Tisa. 6. Cântecul lancului din Zărand, col. E H. 7. A lui Balint. — *Ostăşească.* — *Fel de fel:* 1. Credinţe despre rândunică. 2. De pe pământ în lună. 3. Puterea exemplului. 4. Sănătatea femeilor. 5. Legea cercetaşului. 6. Impotriva măniei. 7. Cărţile... 8. Radiul şi razele sale, după Dr A. Lanich. 9. Sfaturi. — *Gândiri.* — *D'ale doctorilor:* 1. Gripa sau influenţa. 2 Baia de soare, după Dr Forest 3. La durere de cap. 4 Mierea. 5. De ce mâncăm repede? după Dr. P Schmid. 6. Carnea şi nutrirea. 7. Nasul roşu. 8 Tusa măgărească. 9. Ingrijirea părului. 10 De ce nu trebue să bei? 11. Dimineaţa — oboseală. 11. Epilepsia (boala rea). — *Gândiri.* — *Alte versuri*: 1. La Oituz, de Şt. Bălceşti. 2 Cătăneşti, din popor, col. E. H 3. Mormântul Stegarului, de V. Voiculescu. 4. Sus inima! de G. Coşbuc. 5. Găcitori. — *Scântei.*

In celelalte părţi ale Calendarului sunt: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii. — *Insemnarea târgurilor* aranjate după *alfabet şi luni.*

Ilustraţiile: I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan. — Statul major la frontul dela Tisa. — Intrarea triumfală a generalului Moşoiu în Sibiu. — Generalul Moşoiu şi statul său major trec trupele în revistă. — Revista trupelor care au trecut Tisa şi au capturat şase divizii bolşevice. — M. S. Regina Maria la podul peste Tisa asistă la trecerea trupelor.

Calendarul s'a tipărit în două ediţii: o ediţie cu «*Şematismul*» bisericii ort. rom. din Transilvania, Bănat şi părţile anexate din Ungaria, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parochiale, catiheţi şi învăţători, — şi altă ediţie, *fără Şematism.*

Preţul: { **Ediţia cu Şematism 10 Lei** / **„ fără „ 8 Lei** } **plus porto postal 2 Lei şi sunt a se trimite înainte prin mandat postal.**

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezne.

Anul LXIX. Sibiu, 22 Ianuar (4 Februar) 1921 Nr. 7.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Telegraful

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Aniversara zilei de 24 Ianuar

(=) Se împlinesc 62 de ani în 24 Ianuar 1921, de când țărișoarele române, Moldova și Muntenia, s'au contopit într'un singur stat, sub suzeranitatea Turciei și sub garanția colectivă a puterilor europene, în conformitate cu vestita Convenție din Paris dela 1858.

Provinciile române desrobite prăznuesc acum a treia oară ziua de 24 Ianuar, pe care o consideră ca cel dintâi pas hotărât spre unirea națională dela 1918. Importanța sărbătorii o scoatem la iveală prin manifestarea sentimentelor noastre de recunoștință și pietate, dovedite față de figurile mărețe, care au știut să creeze din două principate, adeseori dușmane, o Românie mică încă, dar totuși o țară «cu viitor de aur».

Hotarele României nouă cuprind astăzi aproape întreg neamul românesc. Puțini frați de-ai noștri mai suspină sub domnie străină, așteptând ziua de înviere și pentru dânșii.

Sărbătorind astăzi unirea cea dintâi, a fraților noștri de peste Carpați, ținem să ne reamintim marile caractere ale românilor mai ales noi, cari eram opriți de a ne ocupa, de pe catedră, de pe amvon, sau în presă, cu viața și faptele bărbaților politici ai țărilor românești.

Unul din acești distinși bărbați și mari caractere a fost, fără îndoială, principele *Alexandru Ioan I.* sau Cuza Vodă.

Născut la Huși în 1820, este trimis în 1834, împreună cu Alecsandri, la studii în străinătate. Învață la Paris, Pavia, Bolonia, și după 5 ani se întoarce în patrie. Intâi e militar, apoi director în ministerul de interne, ear la 1848 luptător pentru libertate și egalitate. Moscoviții, intrând în țară, îl resplătesc cu închisoare, din care Cuza scapă la Viena. Indată ce se retrag rușii, exilatul revine în Moldova intră earăși în armată, e numit colonel pe timpul guvernului provizoriu și apoi prefect la Galați. Își dă însă demisia, când vede uneltirile și abuzurile guvernului la alegerile pentru adunările ad hoc.

Protestul lui Cuza și al celorlalți patrioți anulează primele alegeri și pun la cale alegeri nouă: acestea izbutesc să arate Europei care sânt anume dorințele poporului român.

In 1858 Cuza era ministru de răsboi.

Urmează *memorabilul an 1859*, care dă țărilor românești, Moldova și Muntenia, o *îndoită* alegere de principe: In 5 Ianuar, Cuza este ales în unanimitate domn al Moldovei, în 24 Ianuar domn al Munteniei, — și Milcovul încetează d'a mai fi hotar despărțitor de frați. Nu râvnise la distincție înaltă princiară, tinerul și inteligentul colonel, care era pe-atunci de 39 de ani, dar, la stăruințele prietenilor săi patrioți, primește alegerea.

Napoleon III ia principatele sub scutul său puternic și îmblânzește statele dușmane unirii, cari erau firește Turcia și în deosebi Austria, împărăția de prea tristă pomenire.

Unirea definitivă, cu o singură cameră și un singur minister, se înfăptuește în 1862. Lucrurile, la început, merg greu. Barbu Catargiu, șeful unui minister, care s'a încăpățînat să refuze introducerea reformelor și împroprietărirea țăranilor, este asasinat în vara anului 1862.

In curând însă vine în fruntea guvernului cel mai valoros om de stat al țării, istoricul și îngrijitorul cronicelor moldovenești, *Mihai Cogălniceanu*. Statul primește o nouă constituție, se desființează claca sau robota (1864) și se face prima împroprietărire țărănească, se introduce învățământul gratuit și obligator, se înființează universitățile, se întocmesc legi nouă, cu multe reforme....

Dar, toate schimbările realizate produc și grave nemulțumiri, — mai ales că în administrația slabă a țării unite s'au găsit prea mulți slujbași abuzivi...

Ministerul lui Cogălniceanu cade în 1865, și Cuza pierde stâlpul de căpetenie pe care s'a răzimat.

Ziua de 11 Februar 1866 însemnează sfârșitul domniei unui prea bun principe, care în domnia sa de șapte ani, într'o țară ai cărei hospodari se schimbau atât de des, a lăsat urme de vrednicie neperitoare.

Cuza Vodă acum părăsește țara, și în anul 1873, în etate de 53 de ani, se stânge la Heidelberg.

FOIȘOARA

Legiunea din Italia

— Amintiri —

Pe lângă multe pagube și nesjunsuri, produse de lungul răsboi, trebue să înregistrăm și faptul, că zeci de mii de soldați români au trebuit să sufere, după armistițiu, mai bine de un an, robia de prisonieri, fie în țările aliate, fie în țările dușmane.

S'a scris prea rar despre acești năpăstuiți de soarte, — așa că puțini am avut o icoană clară și fidelă despre viața și modul de trai al acestor fii ai Ardealului.

Voesc să mă achit acum de o datorie națională și creștinească, făcând o mică expunere a situației ce-am aflat între legionarii români din Italia.

In 3 Iulie 1919, chemați fiind de secția organizării VI—VII, 8 preoți, 2 medici și 5 mediciniști, am fost însărcinați cu păstorirea legionarilor români aflători pe pământul generoasei Italii.

Această chemare am primit-o ca datorie, ce se impune oricărui conducător al poporului nostru. Era însă ceva, care ne cam punea pe gânduri: totala neorientare, ce o aveam cu toții, despre adevărata stare în care se aflau soldații noștri. Se vorbea de primejdioase boale, ce s'ar fi încuibat în legiunea română, se șoptea de curentul bolșevic, care își întindea rădăcinile în inima soldaților prisonieri.

Astfel, pe de-o parte cu teama în sân, ear pe de altă parte cu credința în Dumnezeu, în 16 Iulie 1919 îmbarcați pe vaporul românesc «Impăratul Traian» am plecat spre Italia.

Ajunși în Roma la Legațiunea românească ni s'a spus, că întreaga legiune în 1—2 luni va fi reîmpatriată.

Trei inși dintre preoți curând au și părăsit pământul Italiei, însoțind batl. 21 și 22.

Noi, care am mai rămas, am fost împărțiți de ataşatul militar al României, colonel Ioan Florescu, la spitale și la batalioane, primind fie care instrucțiunile necesare.

Când am sosit la lagărul principal în *Avezzano*, eram pregătiți să vedem roadele bolșevismului. Când colo, spre mirarea noastră, la tot pasul întâmpinăm, caracteristica armatei române: *Liniște și ordine.*

Ți creștea inima, văzând pe fiii Ardealului voinici și veseli, întorcându-se dela exercițiile militare, cântând frumoase cântece naționale.

In timpul liber îi vedeai câte 20—25 inși la umbra pomilor, în mare liniște, jucând tombola, sau cetind foaia românească ajunsă în Italia. Acești români nici decum nu erau ispitiți de idei bolșevice. Dorul ce-i mistuia, era dorul de vatra familiară și de a vedea cu ochii visul împlinit, unirea tuturor românilor, despre care mult li s'a povestit atât în predici, cât și în convorbiri particulare.

Ca fost censor al ligiunii române, m'am convins din scrisorile lor, ce trimiteau acasă familiilor, despre adevărata stare sufletească. Nu odată am cetit, exprimându-și dorința de a putea servi cât mai îngrabă în armata M. S. Regelui Ferdinand I.

In spitalul din Avezzano, unde câteva luni am fost părintele sufletesc al bolnavilor, am avut cel mai bun prilej de a pătrunde până în tainele sufletului soldatului înstrăinat. Aici

A murit principele departe, în exil; dar numele lui Ioan Alexandru I, domnitorul iubitor şi iubit de ţărănime, rămâne pe veci strâns legat de sărbătoarea naţională dela 24 Ianuar.

Reforma agrară în vechiul regat

Noul proect de lege pentru reforma agrară conţine:

Expunerea de motive, a dlui ministru Garoflid, începe prin a specifica modificarea art. 19 din constituţie.

In baza decretului-lege din 16 Decembrie 1918 s'au expropiat 2.224. 588.50 ha.

După aplicarea primei expropieri, au rămas din cele 2.224,000 hectare, 650.000 hectare care nu s'au putut da în stăpânire sătenilor.

Parte din acest pământ a fost reluat în arendă de foştii proprietari, parte a rămas pârleagă, şi anume: 350.000 hectare în 1919 şi 200.000 hectare în 1920; pentru această suprafaţă statul plăteşte arendă foştilor proprietari, fără a încassa nici un venit.

Suprafaţa de pământ, expropriabilă în Cadrilater, va atinge probabil 30—40.000 ha.

S'a supus exproprierii şi pământul inundabil, pe care în mod greşit prima expropriere îl cruţase.

Pământul inundabil al ţării se ridică la 460.000 ha. din acestea 200.000 ha. sânt arabile şi se folosesc şi azi de săteni.

S'a fixat un maximum de 500 ha. proprietate în una sau mai multe moşii, expropriind tot ceea ce trece peste acest maxim. Prin exproprierea proprietarilor cu mai multe moşii, s'ar obţinea o suprafaţă de 34.133 ha.

Inainte de 1915 suprafaţa anuală cultivată de proprietarii cu peste o sută de ha. era în mijlociu de 1.733.130 ha.

Pentru moşiile arendate şi cultivate prin arendaşi la 23 Aprilie 1920 şi azi arendate, s'a admis un regim de 100 ha. la munte, deal, şes cu populaţie deasă: 150 ha. şi 250 ha. la şes, unde cererile de împroprietărire sânt satisfăcute.

Improprietărirea se va face pe loturi de 5 ha. întregi şi loturi de completare până la 5 ha. In regiunile cu populaţie deasă se pot reduce, cu consimţământul locuitorilor, aceste loturi până la 3 şi 4 ha., iar în regiunile de colonizare s'au prevăzut loturi până la 7 ha. In Dobrogea loturile vor fi de 8 şi 10 ha.

In afară de aceste loturi, legea prevede înfiinţarea de loturi mari între 10—50 ha. Aceste loturi se vor da de preferinţă ofiţerilor invalizi şi agronomilor. Cultura lor va servi de model micilor plugari şi va înlocui în această privinţă proprietarul mare.

Pe pământul obţinut prin a doua expropriere se vor împroprietări de preferinţă văduvele de războiu, preoţii şi învăţătorii cari nu au avut loc la prima împroprietărire.

Prin această reformă agrară se limitează divizibilitatea marei proprietăţi rămase. Pentru aceasta se acordă proprietarilor, cari au investit capitaluri mari, un spor de 50 la sută peste limita maximă a regiunii.

Dela 1917 până la 1 August 1920 s'au vândut direct sătenilor circa 82.000 ha. din marea proprietate şi este probabil, că această suprafaţă azi să se ridice la cel puţin 100.000 hectare,

S'a mai prevăzut în lege, că pământul ţărănesc să poată fi cumpărat de orce agricultor.

Noua lege electorală

Dăm aici un resumat al proectului de lege electorală, depusă în parlament de dl ministru Argetoianu:

Alegerea deputaţilor. Alegerea se va face pe circumscripţii electorale egale, cuprinzând fiecare 250 000 locuitori, şi vor alege 5 deputaţi. In chip excepţional o singură circumscripţiune va alege 5 deputaţi chiar dacă va trece numărul de 250.000 loc.; deasemenea se va putea face o singură circ. de 150.000 loc., care va alege 3 deputaţi.

Excepţional deasemenea Maramureşul va alege 4 deputaţi.

Circumscripţiunile electorale se fixează prin lege.

In chip obligatoriu oraşele ce depăşesc 100.000 loc., vor trebui să fie secţionate spre a face parte din cel puţin două circ. electorale.

Vechile hotare nu sânt piedică pentru compunerea circumscripţiunilor.

Spre a fi ales în cameră se cere: a fi cetăţean român, a avea exerciţiul drepturilor civile şi politice; a avea vârsta de 25 ani împliniţi, a avea domiciliul real în România.

Au drept de vot toţi cetăţenii români dela vârsta de 21 ani împliniţi.

Alegerea senatorilor. Senatul se compune din senatori aleşi cu sistemul majoritar, din membri aleşi prin cooptare de senatorii ce au fost aleşi cu sistemul majoritar, şi senatori de drept.

Cetăţenii dela vârsta de 40 ani împliniţi şi cei ce vor dovedi că sânt absolvenţi ai unei şcoale primare, de la 25 ani împliniţi, vor alege câte un senator la 125.000 tocuitori, adică câte 2 de circumscripţie. Dacă circumscripţia ar fi numai de 150.000 locuitori, atunci va alege un singur senator.

Maramureşul va alege doi senatori.

Senatori cooptaţi. Numărul lor este de 14 şi anume: 3 preşedinţi ai camerelor de comerţ, 3 preşedinţi ai sindicatelor agricole, 3 preşedinţi ai consiliilor de administraţie dela instituţiile financiare, 4 preoţi de mir ortodox, doi preoţi de mir greco-catolic.

Senatori de drept. Cu vot deliberativ: Moştenitorul tronului de la 25 ani împliniţi, Mitropoliţii ţării, superiorii diferitelor confesiuni, foştii preşedinţi de consiliu cel puţin un an în această calitate şi cu trei ani de exerciţiu ca ministru, foştii preşedinţi ai Corpurilor legiuitoare, cari au prezidat cel puţin opt sesiuni ordinare; foştii miniştri cu o vechime de cel puţin 5 ani, precum şi acei cari, indiferent de vechime, au avut 4 numiri de ministru; ministrul Casei regale, foştii preşedinţi ai curţii de casaţie cu o vechime de cel puţin 5 ani, preşedintele Academiei Române, cel mai vechi rector de universitate.

Fără vot deliberativ:

Moştenitorul tronului dela 18 până la 25 ani, şeful de stat major al armatei, şeful de stat major al marinei, preşedintele consiliului superior tehnic, primul preşedinte în exerciţiu al curţii de conturi.

Pentru a fi ales senator, în afară de celelalte condiţii ca la deputaţi, se mai cere şi vârsta de 40 ani împliniţi. Senatorii de drept ca şi cei aleşi prin cooptare sânt scutiţi de această din urmă excepţie.

In art. 17 se prevede: dintre funcţionarii statului pot fi aleşi deputaţi numai: miniştrii, subsecretarii de stat, miniştrii plenipotenţiari, profesorii universitari, agregaţii şi conferenţiarii definitivi şi profesorii secundari definitivi.

Aşa dar: *preoţii şi învăţătorii au fost excluşi.* Ei nu vor putea fi aleşi, decât dacă îşi vor da demisia în termenul prevăzut de lege.

Indrumări pentru conferinţe preoţeşti

Intr'un articol apărut în Dacia Traiană dela 1 Febr. a. c. şi semnat de preoţii Ioan Crăciun şi Gheorghe Maior, care cer convocarea unui nou congres preoţesc, ziarul nostru este învinuit că în Nr. 55 din 1920 a dat preoţimii noastre «*îndrumări întârziate* în chestia conferenţelor preoţeşti».

Ca să dovedim cât sânt de «întârziate» aceste îndrumări (şi câtă dreptate au ceice iscălesc articolul amintit), reproducem, în resumat, toate punctele îndrumărilor din Nr. 55. Eată-le:

1. Să se alcătuească programele de conferenţe, şi între problemele de discutare să se pună: Raportul sufletesc al preotului cu Mântuitorul. Constituirea despărţămintelor şi împărţirea în cercuri religioase.
2. Infiinţarea caselor culturale.
3. Şcoalele de Duminecă.
4. Alcătuirea sfaturilor păcii, pentru aplanarea neînţelegerilor care tulbură armonia satelor.
5. Chestiunea şcoalelor confesionale.
6. Incasarea taxelor de membri la Asociaţia clerului.
7. Sfânta Scriptură, publicată cu litere latine de Sf. Sinod, se va distribui membrilor.

Acestea sânt punctele de informaţie şi de îndemn, cuprinse în articolul semnat de preşedintele şi secretarul Asociaţiei. Şi ele sânt, cum vedem, foarte departe d'a fi întârziate...

---

m'am convins de marea dragoste ce o are românul de pământul strămoşesc. In sublimele ceasuri de chinuri, cu ochii rătăciţi, îmi ziceau: «Părinte văd, că mi se apropie moartea, dar nu mi-ar părea aşa rău de viaţă, dacă aş şti, că mă îngroapă în pământul României!»

La început nu erau mai mulţi de 60—70 de inşi, cu timpul însă s'au umplut toate bărăcile, ce adăposteau pe bolnavi. Zilnic soseau cu zecile soldaţi bolnavi din toate părţile Italiei, ba chiar şi din Albania, cei mai mulţi de malarie. Aproape cu toţii, dar cu deosebire cei ce sufereau de ani de zile de acest morb, ziceau: «Părinte eu ştiu, că dacă ajung acasă numai decât mă voi vindeca; căci în ţara noastră şi apa, şi aerul e mai bun».

In Septemvrie se iviseră câteva cazuri de disenterie; nu mult după aceea numărul lor crescu, încât pusese pe gânduri serioase pe medicii noştri. Cazurile de moarte n'au fost multe.

Numele acelor morţi, cari au fost îngropaţi de mine în intervalul 14 Aug. — 13 Noemvrie 1919:

Arsenie Mărginean, Daia rom., Ioan Moldovan, Migeadola, Adam Martin, Şipet, Ilie Percean, Boz, Petru Marşeu, Socodor, Trăilă Ruja, Ghiroc, Petru Oancea, Tălmăcel, Vasile Bobora, Haidău, Teodor Deac, Şaneţ, Precup Toţa, Valea-Neagră, Constandin Giorgovici, Vasce, Dumitru Mercea, Ghişaga, Achim Stanciu, Stupini, Garnila Coman, Coveş, Nicolae Moldovan, Ghijasa-super., Dumitru Jura, Murani, Ilie Suru, Sicheriţa, Constandin Popa, Jurjeşti, Iosif Adam, Buziaş, Gavrila Duma, Coveş, Iiarie Mariş, Căpâlna, Nicolae Busuioc, Verendin, Dumitru Vodă, Boarta, Vasile Florea, Hidiş, — toţi aceştia din Ardeal.

Din Bucovina au murit următorii:

Gheorge Tăriţa, Cupca, Vasile Botezat, Cernăuţ, Ioan Cuşnier, Davideni, Ioan Stadler, Tarstental.

Pe lângă aceşti morţi, în Avezzano îşi mai dorm somnul de veci vre-o 350 legionari, în mare parte răpuşi de tifosul exantematic.

Având instrucţiune şi din partea înaltului Minister de războiu, cu ajutorul dlui maior Ermil Cosmuţa şi al dlui căpit. Dumitru Stinghe, în decurs de 2 luni prin colectă dela legionari, dar cu deosebire prin colecta ofiţerilor, şi din ajutorul primit dela Legaţiunea română s'a putut aduce în ordine cimiterul, care pe timpul sosirii noastre în Italia era în stare slabă. Astăzi, dela depărtare se iveşte frumosul monument, — pe vârful căruia falnic îş întinde braţele crucea noastră ortodoxă, — zidit în mijlocul cimiterului. In jurul acestui monument sânt 5 statuete, pe a căror placă de marmoră, pe lângă o sentinţă din sfânta scriptură, se poate ceti numărul morţilor, ce sânt îngropaţi într'unul din acele 5 rânduri de gropi. Ear cipreşii sădiţi în jurul monumentului şoptesc tainic în adierile vântului cuvinte de mângâiere celor ce zac în pământul străbunilor noştri.

Legaţia română din Italia se va îngriji pe viitor, ca acest loc al odihnei atâtor români se fie în ordine aşa cum se cuvine; ear noi, cei de acasă, întotdeauna ne vom aduce aminte în rugăciunile noastre de aceşti viteji, cari cu dorul nestins au murit, neputându-şi vedea ţara lor mare, mândră şi puternică aşa cum o doreau să fie.

Ioan Răceu
paroh în Acmariu, (prot. Alba-Iulia)

Vaticanul în orient

— Păreri germane din Austria —

Sub titlul «Der Vatikan im Osten» citim în ziarul sibian D. Tagespost, din 2 Februar, un prim-articol scris din Viena, despre politica Vaticanului în ţările răsăritene.

Autorul articolului zice, între altele, următoarele:

Camera franceză s'a ocupat de mult cu reluarea raporturilor dintre Vatican şi Franţa. Toate partidele camerei, afară de socialişti, s'au exprimat în favoarea Romei papale. Motivele, care au adus earăş la sânul mamei pe cea mai mare fiică a bisericii romano-catolice, sânt *politice*, nu trans-cendentale, şi anume sânt motive de politică externă. Impăcarea între cei doi adversari este a se atribui *înrâuririi ce o are Vaticanul în ţările dunărene şi în Polonia.*

In Ceho-slovacia şi în Iugoslavia nu este potrivit terenul pentru propaganda dorită. De aceea nădăjdea se îndreaptă mai mult spre Polonia, Ungaria şi *România.* Influenţa Vaticanului în statele acestea ar face dintr'însele unelte mlăd oase pentru scopurile Franţei. Vaticanul lucrează pretutindeni cu mare zor. Roma s'a grăbit să-şi trimită în capitale pe diplomaţii săi cei mai încercaţi, să ocupe repede nunţiaturile. Monsignore Schioppa la München, Ratti la Varşovia, Ogno Sera în Silezia de sus.

Dela München, monsignorele Schioppa este dirijat ca nunţiu apostolic la curtea lui *Horthy în Budapesta,* unde politica vaticană şi-a găsit adevăratul om în persoana episcopului Ottocar *Prohászka,* ale cărui opere fuseseră oarecând puse la indice, acum însă omul s'a pocăit. Afară de Viena şi Budapesta, a devenit şi Elveţia centrul năzuinţelor pentru a restabili monarhia habsburgică: Roma papală sprijineşte în Austria germană pe legitimişti şi pe toţi aderenţii ascunşi ai habsburgilor din partidul creştin-social. Cu iscusinţă iezuitică mijloceşte afacerile şi episcopul din Vorarlberg, Dr. Waitz. Preoţii Hlinka şi Iuriga îş desfăşoară activitatea pentru desfacerea Slovăciei de Cehia... Rol important în politica din orient a Vaticanului şi a Franţei se atribue României Mari. Interesul Parisului şi al Romei este să câştige pe români alături de *şleahta* polonă şi de *gentry* maghiari. Este fapt ce nu poate fi trecut cu vederea, că în vremea critică de astăzi se iveşte, pentru întâia oară în istoria României, un nunţiu papal la Bucureşti. Politica vaticană şi-a întins cele mai rafinate mreje: Ratti la Varşovia, Marchetti la Viena, Schioppa la Budapesta, şi Marmaggi la Bucureşti.

Agitaţie fără temei?

Un ziar bucureştean vrea să ştie cu siguranţă, că agitaţia lipsită de temei (?) pe chestia concordatului este opera partidului naţional-liberal. Motivul? Foarte clar: «S'a tipărit un manifest — împotriva romano catolicilor, greco-catolicilor şi a concordatului propus de scaunul papal, — s'a tipărit, mă rog, nici mai mult, nici mai puţin, decât — *«la o tipografie liberală».*

Este, — aşadar şi prin urmare, — învederat, «că cine trag sforile în această agitaţie, sânt liberalii», — scrie indignat confratele îngrijat (!) de soartea bisericii.

Cu oarecare mirare vedem, că acest articol, comis probabil de cutare urmaş al lui Rică Venturiano, este reprodus tocmai de organul clujan al partidului naţional din Ardeal.

Dacă ar fi să ne luăm după «ideile» lui Rică, am putea afirma şi noi că b. o. ziarul «Neamul Românesc» care a susţinut campania împotriva concordatului, este cumpărat de liberali, — sau că în apărarea scaunului papal, cu siguranţă trage sforile — partidul naţional din Transilvania... şi aşa mai departe.

Adevărul este, că nici liberalii n'au produs «agitaţia», şi nici partidul naţional n'a sărit în ajutorul «sfântului scaun», — ci oameni *fără deosebire de partid* au voit şi voesc să-şi manifeste îngrijorările în faţa tratativelor pornite între stat şi o biserică. Cei ce afirmă contrarul, pot să fie orce, dar prieteni ai bisericii *creştine* nu sânt şi n'au fost.

Dela românii din America

Ziarul *Românul* din Youngstown, Ohio, scrie:

Românii au emigrat în America venind din Ardeal, Bucovina, Bănat, Macedonia şi Basarabia. Un foarte mic număr a venit aici din România.

Afară de cei din regat, ceilalţi au fugit din ţară pentru a scăpa de persecuţia guvernelor maştere, sub care pământul lor era ţinut cu forţa.

Acum lucrurile s'au schimbat în Europa. Toţi românii sânt liberi între aceleaşi graniţe ale aceleiaşi ţări mărite.

Luptele pentru libertate au încetat. Nu ne mai împuşcă maghiarii, nu ne mai zbiciueşte rusul.

Şi totuşi, semnele arată că America va fi mult timp pământul făgăduinţii multor zeci de mii de români.

Sânt alte pricini, aduse de alte vremuri.

Ori cum, românii cari sânt în America au prilejuri, pe care fraţii noştri de acasă nu le vor avea curând.

Păcat însă că ne-am mărginit totdeuna la câştig bănesc, lăsându-ne întunecaţi de strălucirea aurului american.

Cu toate opintirile noastre, putem spune că nu avem oameni bogaţi, deşi fiecare român are pe lângă sine ceva bani.

Avem doar câţi-va fabricanţi de rachiu, cari s'au îmbogăţit, dacă a avea câte-va zeci de mii de dolari face mare bogăţie.

Românul e muncitor cinstit, harnic, econom, dar... subjugă totul poftei de înavuţire, trecând pe lângă atâtea bunuri fără să le atingă.

E atât de uşor ca fiecare emigrant să ajungă la o sumă îndestulătoare pentru a se *educa.*

In fiecare seară sânt larg deschise uşile a zeci de mii de şcoale, care făuresc suflete nouă, oameni noi.

O foarte mică parte dintre români merg în şcoale.

Toate celelalte popoare dau acestei ţări oameni învăţaţi, până şi umilii noştri vecini de acasă, sârbii.

Atunci, când românii vor învăţa să valorizeze timpul de după lucru, când într'un număr mare vor năvăli în şcolile noastre americane, pentru a culege mierea înţelepciunii, pe care această ţară o îmbie nouilor veniţi, alături de bani, libertate etc. atunci vom avea mângăierea că exilul nostru a fost nu un mare rău, ci un nepreţuit bine.

Nr. 107 Plen. (2)

Concurs

Pentru ocuparea unui post de oficiant la cassa arhidiecezană (ajutor de contabil) se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Concurenţii au să documenteze absolvarea unei şcoli comerciale medii, eventual cunoştinţe în afaceri de cassă.

Emolumentele se vor stabili prin învoială cu Consistorul arhidiecezan, în care scop în cererile de concurs se vor preciza pretensiunile reflectanţilor.

Cererile de concurs sânt de a se trimite la Consistorul arhidiecezan în terminul legal.

Sibiu, din şedinţa plenară a Consistorului arhidiecezan, ţinută la 9 Ianuar 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără şematism 10 lei cu porto cu tot.

Ştirile zilei

Nu se dau baluri. Preşedintele republicei franceze, dl Millerand, şi dna Millerand, au anunţat că nu dau baluri, nici dineuri, din cauza suferinţelor multe ce domnesc în poporul Franţei. Banii, destinaţi petrecerilor din carneval, se dăruesc celor lipsiţi, cu deosebire copiilor.

Adunarea generală a Reuniunii femeilor române din Sibiu se ţine *Luni în 7 Februar* a. c., la ora 6 seara, în sala de şedinţe a Asociaţiunii.

Resultatul alegerilor parţiale din capitală, pentru locul de senator, rămas vacant în urma morţii lui Spirea Gheorghiu, este: *D. Dobrescu* ales cu 14.914 voturi. Dl Vintilă Brăteanu a obţinut 14.634 voturi. Alegerile au decurs în linişte.

Căsătorie. Dşoara *Paraschiva Aurelia Avrigeanu* şi dl *Stefan Puia* anunţă celebrarea cununiei lor religioase, care se va ţinea în 6 Februar n. c. la ora 4 d. a. în catedrala gr.-cat. din Blaj.

Pentru timpul postului. Ministrul Cultelor şi al Instrucţiuni publice a dispus cu Nr. 49414 1920, ca în primele trei zile ale postului mare, adică Luni, Marţi şi Mercuri din săptămâna a şasa înainte de Paşti, tot astfel în săptămâna mare, adecă dela Florii până la ziua Invierii, şi în fine la ziua ajunului Paştilor, să nu se ţină nici un fel de reprezentaţii, să nu se permită să cânte muzica în localuri publice. In ajunul Paştilor toate localurile publice vor trebui să fie închise. Aceste termine se înţeleg după calendarul Iulian. După calendarul Gregorian primele trei zile ale postului mare cad în anul acesta la 7, 8 şi 9 Martie, săptămâna Paştilor la 11—17 April. Sibiu, 27 Ian. 1921. *Primăria.*

Comunicat. Societatea studenţilor în teologie din Bucureşti a publicat în *Neamul Românesc* şi în alte ziare următoarele: Ceeace am făcut şi vom face împotriva concordatului, desmintim categoric că s'ar face sub influenţa vreunui partid politic, deci, nici a partidului liberal. Tot ceeace au făcut cei cari luptă împotriva acestui concordat, au făcut şi vor face numai din dragostea pentru biserica păstrătoare a neamului nostru, ear noi ne-am spus părerile ca mai competenţi decât alţii. Nu facem agitaţie, ci numai aducem la cunoştinţa oamenilor cu răspundere şi marelui public, pericolul ce-l prezintă concordatul.

Preşedinte: *Victor N. Popescu.*

Plata cotei de 40 la sută, conform convenţiei dintre stat şi Banca naţională, se începe la 10 Februar.

Ruşii — bolnavi. Ziarul oficios al bolşevicilor, Pravda, a publicat raportul unui doctor către comisariatul sănătăţii publice. In raport se spune, că numărul nebunilor furioşi în Rusia este astăzi de două ori mai mare ca înainte de 1918. Afară d'aceasta, a cincea parte dintre locuitorii Rusiei sufăr de neurastenie.

Dela sate. Dintr'o corespondenţă, primită dela un venerabil bătrân, publicăm următoarele: In valea şerpuitoare a Hârtibaciului, comuna *Ţichindeal,* multă vreme lipsită de preot, ajunsese într'o stare de jale. O nespusă bucurie a cuprins inimile credincioşilor, când în sfârşit li-a sosit păstorul duhovnicesc în persoana tinărului Ioan Ceteanu, care la orce prilej binevenit ne îndeamnă cu vorba şi faptă: La muncă fraţilor, cu toţii, căci ogorul e înţelenit!

La o colectă benevolă pentru cumpărarea unui clopot la biserică vreo 70 familii au contribuit suma de 4000 Lei. S'a pus bază unei «Case Naţionale», unde poporul îş va afla izvorul de cunoştinţe folositoare. Tineretul sârguincios cercetează sf. biserică şi cântă, în Dumineci şi sărbători, respunsurile la sf. liturgie. S'au întocmit apoi două producţiuni, împreunate cu cântări şi teatru, bine reuşite. S'a întemeiat o bibliotecă şcolară, la care preotul nostru a donat 60 de cărţi instructive.

Abonat credincios. Un comerciant bogat din Kansas a lăsat testament prin care hotăreşte ca după moartea lui, să i se pună pe mormânt, în timp de 20 ani neîntrerupt un ziar cotidian. O lampă electrică va lumina mormântul şi va înlesni citirea ziarului celor care vor trece pe acolo.

Serată dansantă se va ţinea în ziua de trei sfinţi la 12 Februar n. în sala hotelului Univers din Blaj. Venitul curat este destinat pentru «fondul studenţilor bolnavi». Preţul de intrare: de persoană 10 lei, de familie 20 lei.

Dare de seamă şi mulţumită. Sâmbătă în 22 Ianuar a. c. s'a dat în *Uroiu*, prot. Geoagiului, un concert organizat de tinerimea adultă, sub conducerea parohului, în folosul fondului pentru edificarea bisericii din loc. Cu această ocazie au supraplătit dnii: D. Petrişor, preot, 70 Lei, St. Ocskai 60 Lei, Gáspár Steiner 50 Lei, Iosif Steiner, I. Sibik, Pavel Lungu, Aurel Dima, V. Păscău, preot, câte 40 Lei, I. Suciu, Dr. St. Márák, câte 30 Lei, N. Tănase, I. Pasca, A. Boca, N. Pataki, B. Gulácsi, câte 20 Lei, A. Săbău O. Reck, câte 15 Lei, A. Popovits, I. Farkas, M. Chon, A. Faur, Adam Lula, preot, I. Pintér, V. Cristolovan, A. Costa, câte 10 Lei. C. Balinca, insp. C. F. R., Ioan Nedelcu, George Bocos, Sabin Irinca, D. Ohabă. Subl. V. Greceanu, I. Ács, I. Durlescu, I. Voina, P. Totoiu, câte 5 Lei, O. Mermezanu, N. N., câte 2·50 Lei. I. Ferenc, A. Bădica, A. Moga, câte 2 Lei şi Z. Morariu 1 Leu. In total 712 Lei. Pentru aceste marinimoase contribuiri aduc dăruitorilor cele mai călduroase mulţămiri. Pr. *Valer Goron.*

Cinema Apollo. Sibiu, Piaţa Herman. In 5 şi 6 Februar: Contractul morţii, dramă. In 7 şi 8 Februar: Tren accelerat în flacări, piesă de senzaţie. Inceputul: 6 jum. şi 8 jum. seara.

Nr. 376/1920 (4) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia **Acmariu** (cl. II.) se escrie nou concurs, cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Venitele şi întregirea dela stat sânt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul susindicat la subsemnatul oficiu, iar concurenţii — pe lângă observarea normelor reglementare — se vor prezenta, în o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta predica respective celebra.

Alba-Iulia, 19 Decemvrie 1920.

Oficiul protopresbiteral al tract. Alba-Iulia în înţelegere cu comitetul parohial.

Ion Teculescu
protopop.

Nr. 672—1920 (3) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Cornăţel** (Egerszeg) cu filia **Sâncrai** declarată vacantă prin abzicerea parohului Al. Borda, pe baza ord. din 18 Decemvrie a. c. Nr. 3200 B. se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat, statorite în coala B.

Concurenţii au să-şi aştearnă cererile, instruite, cu observarea normelor în vigoare, în terminul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi până în 8 zile înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta, respective a celebra şi cuvânta.

Târgul-Mureş, 18/31 Decemvrie 1920.

Oficiul protopresbiteral ortodox român.

Stefan Russu,
protopop.

Nr. 14/1921 Prot. (7) 3—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Chirpăr**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în »Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenţii vor înainta petiţiile provăzute cu documentele de concurs subsemnatului în terminul susindicat, având a se prezenta pe lângă observarea dispoziţiilor reglemnetare în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, eventual a celebra şi cuvânta.

Agnita, 7 Ianuarie 1921.

I. Muntean
protopop.

Nr. 19—1921 (5) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa III **Trestia**, protopopiatul Zarandului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenţii cu observarea dispoziţiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Brad, la 8 Ianuar 1921.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Zarandului.

Pompiliu Piso,
protopop.

Nr. 8/1921 (6) 3—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III **Lelese** cu filiile **Sohodol** şi **Runc Gura Vadului** din protopresbiteratul Hunedoarei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Emolumentele parohului ales vor fi cele statorite în coala B. a dotaţiei dela stat.

Concurenţii să şi înainteze cererile provăzute cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul indicat şi, pe lângă observarea dispoziţiilor § ului 33 din regulamentul pentru parohii, să se prezinte în vre-o sărbătoare poporului în biserică în calitate de concurenţi.

Hunedoara, 2/15 Ianuarie 1921.

Oficiu protopop. ort. rom în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Andrei Ludu
protopop

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,
profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

A apărut şi se găseşte de vânzare la **Librăria Arhidiecezană în Sibiu**

Calendarul arhidiecezan
pe anul comun 1921

cu bogat cuprins, din care amintim următoarele: *Către cititorii Calendarului.* — *Arhiepiscopul şi Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan.* Alegerea, hirotonirea, instalarea şi investirea. — *Gândiri.* — *Ştiri şi fapte din 1920.* Cronică bisericească. — *Ce este bolşevismul?* — *Din zilele de mărire*, cu 5 ilustraţii. — *Suferinţa*, poveste din popor. — *Snoave şi istorioare*: 1. Binefacerea şi Recunoştinţa. 2. S'a dat de gol. 3. Curajul femeii. 4. Aşa se poate. 5. Măgarul şi alcoolul. 6. Mânzul ţiganului. — *Pentru meseriaşi*: Meşteşugarul cum se cade. — *Pentru economi*: 1. Plugurile cu motor, după C. M. 2. Gunoiul. 3. Sfaturi sănătoase, după I, M. P. — *Soldăţeşti.* — *Versuri*: 1. Scrisoarea fetiţei, de Lt. Eft. Barbu Bogdan. 2. Mama, de Maximilian G. Dopp. 3. Cicoarea, din popor, col. Teodorescu. 4. Cântece din războiu, col. E. H. 5. Dela Tisa. 6. Cântecul lanculuiu, din Zărand, col. E. H. 7. A lui Balint. — *Ostăşească.* — *Fel de fel:* 1. Credinţe despre rândunică. 2. De pe pământ în lună. 3. Puterea exemplului. 4. Sănătatea femeilor. 5. Legea cercetaşului. 6. Impotriva măniei. 7. Cărţile... 8. Radiul şi razele sale, după Dr. A. Lanich. 9. Sfaturi. — *Gândiri.* — *D'ale doctorilor:* 1. Gripa sau influenţa. 2. Baia de soare, după Dr. Forest. 3. La durere de cap. 4. Mierea. 5. De ce mâncăm repede? după Dr. P. Schmid. 6. Carnea şi nutrirea. 7. Nasul roşu. 8. Tusa măgărească. 9. Ingrijirea părului. 10. De ce nu trebue să bei? 11. Dimineaţa — oboseală. 11. Epilepsia (boala rea). — *Gândiri.* — *Alte versuri*: 1. La Oituz, de Şt. Bălceşti. 2. Cătăneşti, din popor, col. E. H. 3. Mormântul Stegarului, de V. Voiculescu. 4. Sus inima! de G. Coşbuc. 5. Găcitori. — *Scântei.*

In celelalte părţi ale Calendarului sunt: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii. — *Insemnarea târgurilor* aranjate după *alfabet şi luni.*

Ilustraţiile: I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan. — Statul major la frontul dela Tisa. — Intrarea triumfală a generalului Moşoiu în Sibiu. — Generalul Moşoiu şi statul său major trec trupele în revistă. — Revista trupelor care au trecut Tisa şi au capturat şase divizii bolşevice. — M. S. Regina Maria la podul peste Tisa asistă la trecerea trupelor.

Calendarul s'a tipărit în două ediţii: o ediţie cu «*Şematismul*» bisericii ort. rom. din Transilvania, Bănat şi părţile anexate din Ungaria, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheţi şi învăţători, — şi altă ediţie, *fără Şematism.*

Preţul: { Ediţia cu Şematism **10 Lei** / „ fără „ **8 Lei** } **plus porto postal 2 Lei şi sunt a se trimite înainte prin mandat postal.**

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezne.

Anul LXIX. Sibiu, 26 Ianuar (8 Februar) 1921 Nr. 8.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Telegraful R

Nr. 6
Procuratura de stat (Of.)
Str. Schewis
Loco

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Scurtarea liturghiei

In legătură cu introducerea predicei sistematice aminteam altădată necesitatea de a se scurta și slujba sfintei liturghii, care abundează de repetirea aceloraşi ectenii uneori lungi, mai sporite și prin felurite adause cerute de împrejurări și obiceiuri locale; iară de altă parte, liturghiile Sf. Ioan Gură de aur și Vasilie cuprind partii, cari nu sânt decât o reminiscență istorică (a celor chiemați) cari nu mai au actualitate și nu sânt nici în legătură cu însuși actul consacrării.

Desigur nu este de competența noastră o schimbare volnică, dar în aceeași vreme este o necesitate a vremii și împrejurărilor de viață, ca Sf. Sinod să-și extindă și aici gândul de revizuire, ținându-se seamă de așteptările credincioșilor, — alții decât în primele secole ale creștinismului, — ca și de greutatea care apasă preoțimea trebuind să țină slujba 2½—3 ore și apoi să mai și cuvinteze atunci când dispoziția sufletească îi este scăzută în urma oboselii fizice.

Pentru credincioșii din popor, ca și pentru intelectuali mai ales, cari toți asistă pasiv la o lungă slujbă, una și aceeași aproape în cursul întreg al anului, — după experiențe — e un lucru nesimpatizat, iar pentru preotime e o povară care o împedecă dela datoria de a rosti cuvântul mântuirii. Faptul acesta trăește în conștiința fiecăruia și nu odată s'a dat exprimare dorinței de a se ajuta în vreun fel. Eu socotesc o soluție în următorul chip:

Utrenia de Duminecă dimineața, ca și din sărbătorile care se vor menținea, — căci și aici va trebui o reducere a numărului lor prea mare — să nu se facă. Ori unde bătrânul cantor, cu cei de o vârstă nu s'ar putea împăca, — măsura fiind același sentiment al publicului care se ridică de sfătuitor în toate chestiunile de disciplină bisericească, — să se facă de dimineață fără a fi obligatorie pentru participare. In schimb însă liturghia să se înceapă la ora fixă, anunțată fiind, prin tragerea clopotului cu ½ oră înainte, pentru a se strânge credincioșii la biserică în vederea începerii slujbei.

Scurt înainte de ora fixată ar intra și preotul pregătind cele pentru proscomidie, începându-și îndată rugăciunile de pregătire la cele 2 icoane și îmbrăcându-se în odăjdii.

Ar da binecuvântarea și ectenia de începere, la liturghia din sărbători așa cum e în liturghie, iar altă dată înlocuindu o cu ecteniile speciale la diferite trebuințe și ocaziuni.

Până s'ar cânta antifoanele, fără întrerupere cu ecteniile mici care ar rămânea afară, și fericirile, preotul a terminat proscomidia și la *mărire* și *acum* ar face intrarea cu evanghelia.

După veniți să ne închinăm s'ar cânta troparele sfântului zilei și a sărbătorii pentru a avea variația după acelea.

Apoi: că Sfânt ești Dumnezeul nostru — Sfinte Dumnezeule, Apostol și Evanghelia.

Ectenia: Să zicem toți s'ar elimina, iar ectenia pentru morți, când se slugește liturghia pentru odihna sufletelor acelora, s'ar pune la ectenia de începere. — Tot asemenea s'ar lăsa afară ectenia: Rugați-vă cei chemați Domnului și cele următoare până: Că sub stăpânirea Ta fiind păziți... în cursul cărui ecfonis s'ar desface antimisul, se însemnă crucis cu buretele, iar până cântă strana «Carii pe Herovimi», preotul face cele prescrise acolo, ieșind cu darurile și făcând pomenirile pentru ca să se satisfacă și obiceiul atât de înrădăcinat, — deși desaprob cu toată hotărârea târguiala ce se face în bisericile noastre în jurul acestor pomeniri.

«Să plinim rugăciunile noastre Domnului» ar rămânea deasemenea cu încheere cu tot, și ar zice îndată după așezarea sfintelor pe prestol și tămâiare: Pace tuturor, și celelalte, cu rostirea Crezului. De aici s'ar continua fără schimbare până la «Pre toți sfinții pomenindu-i...» de unde s'ar mai rosti al doilea și al treilea stih: Pentru cinstitele daruri și «Ca iubitorul de oameni... și îndată: Și ne învrednicește pe noi... Tatăl nostru. Și celelalte: Cu frica lui Dumnezeu, Mântuește Dumnezeule poporul Tău, și încheind cu «Totdeauna, acum și pururea... după care se cântă: Să se umple gurile noastre de lauda ta Doamne ca să lăudăm mărirea Ta; întărește-ne pre noi întru sfințenia ta, toată ziua să ne învățăm dreptatea ta. Aliluia. — Textul intermediar: «că ne-ai învrednicit pe noi a ne împărtăși»... s'ar pune numai când se cuminecă credincioși. Tot asemenea numai în acest caz s'ar rosti: «Drepți — primind... altfel stringând antimisul așează evanghelia și după Aliluia anunță: Cu pace să ieșim, rugăciunea amvonului.

Iar până se cântă, Fie numele Domnului, de 3 ori, preotul se reculege și pregătește *să și țină predica, ce acum nu mai poate lipsi*, și numai după aceasta face încheierea: Binecuvântarea Domnului preste voi etc. după cele prescrise, împărțind anafora.

Astfel socotesc a fi păstrat tot ce este esențial în slujba sfintei liturghii evitându-se — după sfatul Domnului: când Vă rugați, nu ziceți multe — repetirea atâtor ectenii. In schimb însă, liturghia se termină în cel mult o oră și predica în alte 12—15 minute de obicei, preotul fiind însă destul de proaspăt în puteri, iar credincioșii neosteniți prea din cale afară de statul în picioare, — până se va introduce și la noi sistemul băncilor și iarna al încălzirii în biserică, lipsuri care deasemenea alterează în mare măsură asis-

FOIȘOARA

Un preot francez, apostol al binelui

Rândurile următoare ne vor apropia — sufletește — de un preot francez. Ele ne vor descoperi pe unul, care s'a frământat pentru răspândirea binelui, după cum se luptă mii, zeci de mii de preoți în ziua de astăzi, și salutul lui să servească drept îndemn, ca să persevereze cei buni pe cărarea apucată. Astfel de saluturi prind bine sufletului omenesc din ziua de astăzi, când omul se sbate ca nici când altădată între bine și rău.

Ne avem și noi, slavă Domnului, idealiștii, cari să se poată măsura cu abatele *Aigouy*. «Popa Tanda» este una din rudeniile apropiate, iar Sărăcenii lui au ceva din Kremlin Bicêtre-ul de lângă Paris.

Dar să ascultăm o referadă despre preotul francez, apostol al binelui:

La ședința publică anuală, din 1906, a «Academiei franceze», a ținut academicianul *René Bazin* darea de seamă despre premiile date de Academie pentru «virtute» și — între altele — a scos la iveală pe un *preot francez*, «*creiatorul unei civilizații*» nouă la *marginea Parisului*. Iată cum a vorbit despre preotul acesta idealist scriitorul de talent Bazin:

«...Lista oficială poartă mențiunea aceasta: «Un premiu de 800 de fr. dlui abate Aigouy, directorul operelor (sociale) din Kremlin-Bicêtre (Seina)». Purtătorul acestui premiu este, e drept, directorul unor instituții (sociale), dar este totodată și preotul din Kremlin-Bicêtre și fondatorul parohiei acesteia, în care a venit să se instaleze acum 18 ani, în mijlocul unei populații, de care poți spune că nu forma un mediu pregătit pentru așa ceva. Duminecă, în 4 Mai, pe o vreme friguroasă și o ploaie întețită, treceam prin Paris ca să mergem să ne facem ancheta la fața locului. Era o zi de târg la bariera «de Italia». Chiar acolo unde se întretaie strada, dealungul zidurilor povărnișului spintecat, au așezat oamenii în fața lor, pe cârjele lor sau pe țepele lor, umbrele de 13 centime, de câte 1 fr. 25, de câte 1 fr. 45. Erau chiar și de acelea de 1 fr. 95; dar, ca să li se manifeste superioritatea și stima, care trebuia să le o arăți, le-au culcat pe o căruță negustorească. Indată ce am străbătut fortificațiile, de un kilometru lungime, am trecut între două rânduri de instrumente vechi, de haine vechi, de legături de ceapă, de farfurii și ghetărie. Case scunde, grădini, terene necultivate, vagoane ambulante, adunate, mărginesc drumul și, în capătul acestei lungi linii drepte, se rotunzește Kremlin-Bicêtre, orașul în formațiune. Intrăm într'o sală modestă, în care 7 sau 8 notabili din localitate, aproape toți tineri, deliberează asupra interesului la o întreprindere, nu mai știu care. Ai voie aici să te pierzi, fiindcă documentele, care ni s'au înfățișat, și oamenii, pe cari i-am întrebat, ne vorbesc, afară de școli de patronaj pentru tineri, de patronaj pentru fete tinere, de cursuri de învățământ în privința menajului, de o bibliotecă poporală, de atelier ca să învețe tâmplarii în abanos, de cuptor economic, da o garderobă, de o societate pentru rufării de copii mici, o casă de prevedere (asigurare) militară, de conferințe de ale lui St. Vincențiu de Paul, o societate pentru

tarea cuviincioasă şi concentrarea sufletească în cursul slujbei.

Pentru a face însă din slujbă un act înălţător, pe lângă slujirea solemnă a preotului, care va da cuvinte respicat rostite şi însoţite de interpretare exactă, — trebue să ne întoarcem grija deosebită asupra cântării bisericeşti pentru a elimina rătăciri păgubitoare sufletului de care sufer cântăreţii noştri, căutând a-i da timbrul artei prin întroducerea generală a corurilor bisericeşti, atât de preţuite la popor ca şi la intelectuali. Altădată voi avea prilejul să spun o vorbă mai pe larg şi asupra acestei chestiuni importante. Deocamdată supun opinării modul scurtării slujbei sf. liturghii, rămânând deschise unele amănunte cum şi o tâlcuire corectă, aşa de necesară pentru a înlătura slujba, în atâtea forme, câte biserici. *Pr. P. Moruşca.*

---

† Vasile Bălan

Firul telegrafic ni-a adus Sâmbăta trecută trista ştire, că un vrednic lucrător în via Domnului preotul Vasile Bălan, în vârstă de 64 de ani, după o viaţă trăită în muncă cinstită şi vrednicie a răposat în Domnul. Singurul fiu al vestitului notar al acelui ţinut, Nicolae Bălan, a fost binecuvântat cu familia numeroasă de 8 copii Deşi creşterea lor îi va fi pricinuit zile de frământare şi îngrijorări multe, — dar a avut parte de mângâierea şi mândria dată puţinora, de a-şi vedea fiul cel mai mare ridicat la cea mai înaltă treaptă de distincţie, pe care o putea îmbia sufletul neamului nostru de dincoace de Carpaţi unui fiu al său, scaunul de Mitropolit al Ardealului.

Dar nu numai în grija familiei, unde a fost un rob al dragostei pentru copiii săi, ci acelaş grije o a purtat pentru fiii săi sufleteşti din Blaşfalăul de sus, unde a păstorit cu demnitate ca paroh timp de 40 ani. Mărturie vie sânt biserica şi şcoala, zidite în timpul păstoririi sale. De curând renovată biserica ajustându-o cu cele necesare pe dinlăuntru, nădăjduia să o vadă sfinţită de fiul său, I. P. Sfinţitul nostru mitropolit Nicolae.

A fost cunoscut în cercuri largi, bucurându-se de stimă şi preţuire aleasă din partea tuturora, dar mai ales în acel ţinut, al Bistriţei, unde n'a fost o mişcare de interes obştesc, n'a fost o acţiune, ori întreprindere de cultură, binefacere, ori bunăstare, în care, dacă n'a stat în frunte, să nu-şi fi dat contribuţia de muncă şi sprijin valoros.

Vreme de 3 ani (1906—1909) a condus şi protopopiatul Bistriţei, în calitate de administrator protopopesc, până-ce a fost aşezat actualul protopop, spre desăvârşita mulţămire a oamenilor de acolo şi a autorităţii bisericeşti, pentru care fapt din prilejul sărbării centenarului naşterii fericitului Arhiepiscop şi Mitropolit Andrei în 1 Octomvrie 1909 a fost distins cu dreptul de a purta brâu roşu din partea Mitropolitului de atunci Ioan Meţianu, şi doară o cerinţă de formalitate de l-a împedecat să nu ajungă protopop, — lipsa de pregătire şcolară completă, fapt, care nu l-a împiedecat însă să fie unul din cei mai distinşi preoţi ai bisericii sale.

Deşi viguros până în timpul din urmă, s'a stâns pe neaşteptate de o boală, ce s'a desvoltat repede în curs de 2—3 luni, când i putea să mai trăiască zile sen ne în mulţămire şi fericire. Dar la cuvântul de chemare a Celui ce toate le orânduesţe cu adâncă înţelepciune tainică, a putut închide ochii în deplină linişte a conştiinţii împăcate, că şi-a făcut datoria în viaţă. Luptă bună a luptat, vrednic este de cununa dreptăţii.

Domnul îl odihnească cu cei drepţi, căci amintirea îi va fi neştearsă pentru ceice l au cunoscut.

Aducem I. P. S. Sale, arhiereului nostru, şi familiei decedatului expresiunea sentimentelor noastre de adâncă durere.

*

Sâmbătă în 5 Februarie n., îndată-ce membrii Consistorului arhidiecezan au aflat de ioliul I. P. S. Sale Mitropolitului nostru *Nicolae*, s'au prezentat în corpore înaintea înaltului prelat şi prin cuvintele de mângâiere adresate de I. P. Cuviosia Sa arhimandritul *Dr. Ilarion Puşcariu*, vicar arhiepiscopesc, şi-au exprimat condoleanţa.

*

Pentru a lua parte la actul înmormântării părintelui său *Vasile Bălan*, — I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat Sâmbătă d. a. la Blaşfalăul-superior, însoţit de părintele asesor consistorial Matei Voileanu, prof. sem. Aurel Popovici şi corul funebral al clericilor seminariali. Rămăşiţele pământeşti ale defunctului s'au aşezat spre veşnică odihnă Luni în 7 Febr. 1921, la ora 11 a. m., în cimiterul bisericii, unde a păstorit.

Memoriul

facultăţii de teologie dela universitatea din Cernăuţi adresat guvernului şi corpurilor legiuitoare privitor la concordat

Domnule Ministru,

Cu îngrijorare am luat la cunoştinţă din diferite organe de publicitate ştirea despre lovitura ce se pregăteşte bisericii noastre naţionale prin încheerea unui aşa zis «concordat» cu Curia romană.

Ca fii credincioşi ai sfintei noastre biserici ortodoxe naţionale autocefale şi ca dascăli ai viitoarei preoţimi avem imperioasa datorie de a ne spune şi noi cuvântul, de câte-ori ameninţă vre-o primejdie această instituţie divină. Şi o astfel de primejdie ne ameninţă prin cererile nemotivate ale catolicismului în forma proiectului de concordat, prezintat de scaunul papal din Roma.

Sântem pentru libertatea deplină a cultului, asigurată fiecărei confesiuni, dorim să trăim în pace cu cetăţenii noştri de altă credinţă, dar nu putem admite să seştirbească drepturile noastre!

Oricărei biserici, oricărei credinţe i s'a asigurat şi garantat libertatea prin constituţia regatului României, şi orce biserică şi confesiune se poate manifesta liber în cadrele legilor statului. A cere acum încheierea unui concordat cu Scaunul papal este inutil şi neavenit. Orce stat are putinţa de a garanta tuturor cetăţenilor săi toate libertăţile, fără intervenţia unei puteri străine, fie ea un stat suveran, sau o persoană exteritorială, cum este episcopul sau papa Romei.

Concordatele sânt o rămăşiţă din vremurile când biserica apuseană tindea la o stăpânire politică în loc să se mulţumească cu păstorirea sufletească a fiilor ei, cum a poruncit-o Mântuitorul nostru Isus Hristos întregii biserici creştine, spunând că împărăţia lui nu este din lumea aceasta.

Împrejurarea că papa dela Roma până la 1870 era şi suveran al «Statului pontifical» a uşurat încheerea concordatelor. Dar soartea acestor concordate este caracteristică. Concordatele s'au încheiat între papa, ca şef al bisericii occidentale catolice şi statele catolice (cu excepţia Rusiei) pentru a regula situaţia bisericii catolice în statul respectiv. Totuşi dela început în timpurile moderne, fiecare stat şi-a asigurat drepturile de deplină suveranitate, — mai mult: fiecare stat dela început a publicat legi, cari au făcut stipulaţiile concordatelor iluzorii.

Aşa s'a întâmplat cu concordatul încheiat cu Napoleon la 1801, aşa s'a întâmplat cu concordatul încheiat cu Bavaria la 1817, o soarte asemănătoare a avut concordatul încheiat de papa cu Austria la 1855, cu toate că acesta a fost cel mai favorabil pentru curia romană. În Franţa nu s'a publicat concordatul decât în 8 April 1902 împeună cu aşa numitele «articole organice», cari între altele prevăd următoarele măsuri: Art. 1. Nici o bulă, nici un brevet, rescript, decret, mandat, nici o diplomă de instalare, nici un act de instituire şi nici altă scrisoare a curiei romane, referindu-se chiar şi numai la interese particulare, nu se poate primi, publica, tipări sau executa pe altă cale fără a asentimentului guvernului francez. Art. 2. Nici o persoană, poarte ea numele de nunţiu, legat, vicar sau comisar apostolic sau orce altă numire, nu poate exercita o funcţiune privitoare la biserica galicană nici pe teritorul francez, nici altundeva fără asentimentul guvernului francez. Art. 20. Episcopii, fiind obligaţi de a resida în diecezele lor, nu le vor putea părăsi decât cu asentimentul guvernului francez.

Şi concordatul bavarez din 1817 s'a publicat numai în 1818 împreună cu aşa numitul «edict al religiunii», care-l desfiinţează în parte, şi guvernul bavarez a luat în timpul următor multe măsuri cari contrazic concordatul. Până şi în Austria concordatul a fost limitat în stipu-

---

săracii, bolnavi, o casă a familiilor, în caz de boală, grădini muncitoreşti, o societate pentru coloniile de vacanţă pentru copii, cari merg la Recloses, în apropiere de Fontainebleau, alta pentru fetiţele stabilite în apropiere de Laon; societatea Plateau de Bicêtre, care nu e altceva decât o nouă parohie în formaţiune. Sânt sigur că am uitat ceva.

«În timp ce vizităm sălile, hangarele, cursurile, privesc cum umblă pe lângă noi preotul acesta, care voia, odinioară, să între în seminarul misiunilor străine şi căruia i s'a răspuns: «Vei găsi China la 15 minute dela barierele oraşului Paris»; pe preotul acesta, care n'are linişte, fiindcă nici mizeria din jurul său n'are linişte; care s'a consumat pentru Kremlin-Bicêtre până să-şi mineze sănătatea; omul acesta încă tânăr, cu pieptul scobit, cu obrajii scofâlciţi, cu ochii căzuţi în orbite şi care n'are peste măsură de pronunţat decât numai flacăra privirilor sale. Putere, care dă viaţă, putere a caritătii, curaj zi de zi, fraternitate fără de cuvinte, dar cari treceţi cu mânile pline de opere bune, — voi sânteţi răsplătite în persoana domnului abatele Aigouy!

«Pe învelitoarea diformă a dosarului Kremlin-Bicêtre am găsit o adnotare scrisă de-a latul, o scrisoare frumoasă, hotărâtă, concepută astfel: «Marele premiu din 1913 pentru creatorul minunat al unei civilizaţiuni». Aceasta este acelaş lucru: o civilizaţie în locul barbariei, atât de grele de trăit...» (Rev. «*Les Annales*», 30 Noemvrie 1913). *Ilie Marin.*

Dare de seamă

Rodica în vârtejul războiului, povestire de *Constanţa Hodoş*. Editura librăriei Socec et Co. S. A. Bucureşti, 1921. (8·50 lei) cu ilustraţii numeroase.

Neobosita noastră scriitoare, doamna Constanţa Hodoş, ne oferă de astădată o povestire pentru tinerime. Va procura multă bucurie cartea aceasta tineretului nostru, căci — într'o formă literară frumoasă, într'un stil uşor şi atrăgător — îşi vor reaminti mulţi necazurile prin cari au trecut în decursul războiului mondial.

Rodica era o fetiţă de 14 ani, când a isbucnit războiul mondial — «de ani, *o ho*, a trecut de zece», — o recomandă autoarea cetitorilor ei iubiţi. — Din Câmpina, unde-i este tata funcţionar, e silită să se refugieze cu părinţii şi cu o sorioară, mai întâi la Ploieşti şi mai apoi la Iaşi, şi să petreacă în exil până după încheiarea păcii.

Iscusinţa ei, deşteptăciunea Rodichii este nu numai o bucurie pentru părinţi, dar totodată şi un ajutor preţios. Ea nu-şi pierde capul în nici o situaţie. Pretutindeni sare într'ajutor, la gări, când e mama şi sorioara bolnavă, când e vorba să se îngrijească *ea* de mâncare. Vioiciunea ei şi drăgălăşia ei îi asigură dragostea tuturora. Este o adevărată «cercetaşă».

Şi de astfel de «cercetaşe» avem noi trebuinţă în zilele noastre, «cercetaşe», care caută cărările inimii omeneşti şi le curăţă de polomidă.

Cartea aceasta este scrisă în serviciul «cercetăşiei» acesteia — şi de aceea e vrednică de a fi pusă în mâna fiecărui copil de al nostru, dela 7—8 ani încolo. Părinţii n'au să regrete preţul cărţii, căci vistieria sufletului se va spori.

Dna Hodoş, care a împlinit zilele acestea 30 de ani de activitate literară, poate să fie satisfăcută, că a contribuit cu încă o cărămidă la edificiul, de care n'are să-i fie ruşine.

(Cartea se vinde şi la Librăria arhidiecezană, Sibiu).

Ilie Marin.

---

laţiunile sale prin legile din 1868, şi după-ce la 1870 se privea de desfiinţat, legea din 7 Mai 1874 declară în Articolul I. că patenta imperială din 1855 (care conţinea concordatul) se desfiinţează întregul ei cuprins». Iar § 1 anunţă ca principiu valabilitatea legilor statului şi ale celor bisericeşti, întru cât acestea din urmă nu ar fi în contradicţie cu cele dintâi.

Şi totuşi concordatele acestea asigurau statelor francez, bavarez şi austriac, deplina suveranitate, numirea arhiepiscopilor, episcopilor, vicarilor, prepoziţilor, canonicilor, profesorilor ş. a. prin Primul Consul prin Rege sau împărat şi supravegherea statului. Cu toate acestea s'au desfiinţat fie pe calea juridică, fie pe cale practică, fiindcă statul are dreptul şi datoria şi putinţa de a-şi regula el însuşi toate afacerile interne. Ce conţine însă proiectul curiei romane care a fost prezintat guvernului nostru? O sumă de pretenţii pe care nu le poate împlini un stat, oricare ar fi el, fără a-şi stirbi suveranitatea, pe care le poate primi cu atât mai puţin un stat ortodox, şi pe care nu le poate admite cu nici un chip biserica noastră naţională ortodoxă.

Chiar articolul prim conţine o provocare la adresa bisericii noastre, provocare ce nu poate rămânea fără răspuns. Conform § 21 din Constituţia Ţării, «Religia ortodoxă a răsăritului este religiunea dominantă a Statului Român».

Iar în legea sinodală se spune expressis verbis că Sfântul Sinod al Bisericii autocefale române este membru al Sfintei Biserici Ecumenice şi Apostolice a Răsăritului, al cărei cap este Domnul nostru Isus Hristos». Prin Simbolul credinţei mărturisim că credem într'una sfântă sobornicească şi apostolică biserică — prin urmare nu poate să poarte biserica occidentală catolică, ce s'a desfăcut în 1054 de biserica adevărată a lui Hristos în legislaţia unui stat naţional ortodox numirea de «Apostolică», ci numai de «Biserică romano-catolică», numirea pe care o întrebuinţează faţă de Rusia însăşi curia papală în convenţia dela 1847. Şi s'ar putea încheia cu statul nostru o convenţie cu o biserică fără a aminti că drepturile bisericii noastre strămoşeşti rămân neatinse?

Poate admite un stat existenţa a doua episcopii catolice exempte? Se poate admite cererea de a înfiinţa o episcopie unită pentru 22.000 suflete în Bucovina, şi alta catolică pentru 90 000 în acelaşi colţ al vechii Moldove? Dar nici Austria cea catolică, perpetua şi tradiţionala duşmană a bisericii şi naţiunii noastre, n'a îndrăznit să facă astfel de episcopii!

Numirea şi instituirea arhiepiscopilor, episcopilor şi prepoziţilor catedralelor numai prin Papa este o pretenţiune pe care n'a recunoscut-o Curiei romane nici un stat. Concordatul francez prevede numirea episcopilor prin Primul Consul, în mâna căruia trebuiau să depuie episcopul jurământ de fidelitate, pe când preoţii erau obligaţi la jurământ faţă de autorităţile civile designate anume. Şi Bavaria avea dreptul de numire, Bavaria care şi-a asigurat pe lângă acestea prerogativele Coroanei («Kirchenoberhocheitsrechte»). Tot aşa avea dreptul de numire şi prezentare împăratul Austriei. În Rusia, care nici n'a privit concordatul de lege, nu se putea numi nici un funcţionar bisericesc catolic fără asentimentul guvernului.

Proectul de concordat al curţii romane cu România nici nu ţine cont de existenţa guvernului nostru şi de suveranitatea Regatului. Intenţiunea de a avea două episcopii supuse direct curiei papale, numirea tuturor episcopilor şi a celorlalţi d'gnitari «pleno jure» conform cu noul codice de drept catolic prin papa fără intervenţia M. Sale Regelui şi a guvernului, numirea superiorilor şi profesorilor seminariali «exclusiv» de episcopul catolic, cererea unei şcoli superioare teologice «agregată Universităţii» din Bucureşti, fără a întreba această înaltă instituţie autonomă, — toate aceste pretenţiuni nejuste menite să creeze un stat în stat nu jignesc numai biserica noastră naţională ortodoxă, dar constitue totodată un dispreţ faţă de suveranitatea statului nostru. Unde s'a mai pomenit ca să admită un stat functionarea unei comisiuni pentru delimitarea episcopiilor — prezidată de un legat papal? Astfel de pretenţiuni putea avea biserica papală în evul mediu, când papii se luptau cu împăraţii romani de naţiune germanică pentru stăpânirea politică. Astăzi — astfel de presumpţii, când nu sânt jignitoare, sânt cel puţin neavenite.

Domnule Ministru, biserica noastră strămoşească a avut un rol atât de înălţător în trecutul nostru. Ea a fost maica neamului nostru. Ea a fost scutul nostru împotriva undelor barbare, ea a fost sprijinul nostru împotriva agresiunilor catolicismului cuceritor, în serviciul căruia se puseră regii Unga iei şi împăraţii Habsburgi, ea a fost ocrotitoarea culturii noastre. Şi astăzi când regalitatea apostolică ungară, care a fost o unealtă de catolicizare şi desfiinţare a neamului nostru în mâna Curiei papale, e de domeniul istoriei, astăzi când casa de Habsburg care la 1700 a rupt o parte d n fraţii noştri de sânge unindu-l cu catolicismul, pentru a izola şi desface pe românii din Transilvania de fraţii lor din Principatele totdeauna combătute de Austria catolică, astăzi când dinastia aceasta s'a pogorât din g'oria imperială, curia romană vine să ne impună un tratat pe care nu l-ar fi admis nici o Austrie! Cea mai credincioasă fiică a papei, Austria, a desfiinţat concordatul dela 1855 după câţiva ani în întregime, Franţa l-a făcut iluzoriu prin «Articolele organice», Bavaria prin «edictul religiunii», Rusia nici nu l-a publicat măcar şi nu l-a îndeplinit nici odată; toate aceste state au asigurat libertatea bisericii romano-catolice prin legi ale statului; chiar statele acestea mari dintre care trei eminamente catolice, au arătat inutilitatea concordatelor. Şi astăzi încearcă curia romană să ne impună nouă Stat ortodox, stipulaţiuni care taia adânc în suveran tatea Statului nostru şi jignesc simţitor biserica noastră strămoşească. A încheia un concordat este inutil, a încheia un astfel de concordat este trist, umilitor şi jignitor.

Domnule Ministru, — ca fii credincioşi ai sfintei noastre biserici, ca cetăţeni devotaţi ai statului nostru, ne ridicăm cu toată hotărârea împotriva astorfel de tendinţe. A fost o imperioasă datorie a noastră de a apăra biserica noastră, de a ne spune cuvântul, de a lămuri, de a pune lucrurile în adevărata lor lumină.

Ar fi fost o neiertată greşală dacă am fi tăcut. Vrem libertatea tuturor, dar nu admitem jignirea noastră!

Vă rugăm Domnule Preşedinte, să comunicaţi acest memoriu şi onoratului guvern, care nu ne îndoim că va ţinea cont de glasul nostru şi va apăra cum se cuvine suveranitatea şi demnitatea statului nostru şi drepturile şi libertatea bisericii noastre strămoşeşti. —

Colegiul Profesoral al Facultăţii de Teologie pe lângă Universitatea din Cernăuţi:

Dr. în teolog e şi filosofie, *Nicu Cotlarciuc*, Decanul facultăţii de teologie, profesor titular pentru teolgia practică şi suplinitor pentru Morală. *Dr. Vasilie Tarnavschi*, prorectorul Universităţii şi prof. titular pentru testamentul vechiu. *Dr. Vasile Gheorghiu*, prodecanul facultăţii şi prof. titular pentru testamentut nou. *Dionisie Ieremijew*, prof. titular pentru teologia practică. Dr. în teologie şi drept, *Valerian Şesan*, prof. pentru drept bisericesc. Dr. în teologie şi filosofie, *Romul Cândea*, prof. pentru istoria bisericească. *Dr. Nicu Cotos*, prof. pentru teologia fundamentală şi suplinitor pentru Dogmatică.

Congresul dela Glasgow

Delegaţi, învitaţi din toate părţile globului pământesc, au sosit în prima săptămână a lui Ianuar a. c. la *Glasgow*, pentru a participa la mişcarea studenţilor creştini din Marea Britanie şi Irlanda.

Au venit reprezentanţi şi din Australia, făcând o călătorie lungă de opt săptămâni.

Congresul l-a deschis Lordul *Grey*, fost ministru de externe la începutul marelui răsboi şi cetăţean de onoare al Glasgowului.

Din România iau parte: Arhimandritul I. *Scriban*, dşoara Stratilescu, studentul basarabean Budeanu, bucureşteanul Landau, student în Manchester. —

Din scrisorile trimise de părintele Scriban Universului din Bucureşti, mai aflăm următoarele:

Lordul Grey se iveşte la masa de seară în casa studenţilor. Ii sânt prezentat, mă întreabă ce e prin România? Stăm la aceeaş masă. Nu-mi pot lua ochii dela el, gândindu-mă că acesta e bărbatul care a avut un rol atât de hotărâtor la începerea marelui răsboi.

Terminăm masa iute. Ne grăbim să mergem la recepţiune. In foarte spaţioasa aulă a universităţii, în formă de biserică, sânt deja mii de persoane care forfotesc. De jur împrejur, mese cu ceai şi prăjituri. La intrare, stă rectorul, întru întâmpinarea tuturor. E în togă de catifea roşie închis, brodată cu fir de argint. Oaspeţii i se prezintă, dau mâna cu el şi cu alţi demnitari ai universităţii. Toţi deschid ochii mari când aud că sânt *from Roumania* (din România). O mare vioiciune domneşte. La fiecare pas conversaţiunile se închee cu unii şi se leagă cu alţii. Câţi cunoscuţi nu întâlneşti din *Mişcarea studenţească creştină*! A doua zi, dimineaţa la 10, ne adunăm cu toţii în imensa sală de conferinţe *St. Andrews Hall*. Mi se spune că cuprinde 4500 de persoane. Apariţia Lordului Grey pe scenă e salutată cu aplause. Sânt momente de mare emoţiune. La sunetul orgei, sala întreagă cântă imnuri religioase, de o pietate care-mi furnică toată fiinţa. Aici e toată lumea. Sânt reprezentate 36 de naţiuni: japonezi, chinezi, africani etc. Toată sala e în picioare şi cântă. Valul iubirii de umanitate se revarsă în inimi. Toţi sânt una în *Isus Hristos*. El este, de sigur, prezent între noi. Toate buzele rostesc «Tatăl nostru», fiecare în limba lui.

Lordul Grey se suie la tribună, rosteşte un discurs de adâncă însemnătate socială, politică şi religioasă: toţi ochii sânt ţintă la el.

Omul de stat cere pătrunderea ideii *creştine* în conducerea politică a popoarelor, şi declară că viitorul e asigurat numai dacă o simţire idealistă străbate relaţiunile dintre neamuri. Dacă nu se poate avea o lume nouă, putem avea însă o *lume mai bună*. Lupta este între idealism şi materialism. Trebue să facem imposibile războaele viitoare, ori — lumea civilizată se prăbuşeste. «Schimbarea condiţiunilor externe nu poate produce singură o lume mai bună... Trebue să meargă paralel o îmbunătăţire în adâncirea şi întărirea sentimentelor morale ale oamenilor». Nici o ţară singură însă nu poate face o lume mai bună, ci *toate* trebue să lucreze în aceeaşi direcţie. — Discursul produce mare emoţiune. După şedinţă se discută mult asupra lui. Urmează salutarea adresată diferitelor naţiuni. Ţările sânt citate în ordine alfabetică. Rând pe rând reprezentanţii se scoală şi sânt aplaudaţi. Francezii sânt cei mai numeroşi: 22. Eată şi numele *României* răsunând dela tribună. Ne sculăm şi mulţumim aplauselor de salutare, care răsună pentru noi. Conferinţa apoi se împarte în diferite săli, pentru a asculta subiecte la care lumea aleargă setoasă.

La masă legări de cunoştinţe la fiecare pas, veselie fără margini şi... fără vin. Singura băutură e *apa*.

Amânare

Conferenţa protopresbiterilor şi administratorilor protopresbiterali din arhidieceză a fost convocată din partea I. P. S. Sale Mitropolitului nostru *Nicolae* pe ziua de 27 Ianuar (9 Februar) a. c. având a se pertracta şi discuta mai multe chestiuni actuale de importanţă deosebită.

Ivindu-se tristul caz al decedării părintelui *Vasile Bălan*, tatăl I. P. S. Sale, conferenţa a fost amânată. O nouă convocare se va comunica în timpul apropiat.

Reorganizare

In judeţul Sibiu s'au luat măsuri în scopul de-a se reorganiza *partidul naţional român*. S'a lansat către cetăţenii judeţului un *apel* semnat de următorii domni din Sibiu: Dr. Enea Andrea, A. Bârseanu, Dr. L. Borcia, N. Bratu, I. I. Lăpădatu, N. Petra Petrescu, Dr. V. Preda, Dr. O. Russu, Dr. I. Stoichiţa, Dr. I. Stroia şi N. Togan.

In scurtă vreme se va convoca o conferinţă a fruntaşilor din comunele Sibiului, spre a face organizaţia pe judeţ.

Apelul fruntaşilor sibieni sfârşeşte cu următoarele cuvinte:

«Urmând unei cerinţe poruncitoare a vremii statele caută astăzi o aşezare nouă, bazată pe principiul dreptăţii, chemând la viaţa de stat şi la conducere, în toate trebile de interes public, întreg poporul. Omenirea s'a convins, că numai în felul acesta, prin democraţie, statele sânt clădite pe temelii trainice. Noi, românii din Transilvania, sântem după firea şi structura noastră socială democraţi şi nu putem înţelege altă aşezare a statului, decât una democratică. De aceea *partidul naţional român* este alăturea de partidul ţărănist din vechiul regat şi

cel din Basarabia, alăturea de democraţii Bucovinei şi alăturea de partidul naţionalist-democrat, luptând împreună cu aceste, ca organizarea României întregite să se facă pe baze democratice, — *dar totodată fiind gata a da concursul său şi altei formaţiuni politice,* pentru soluţionarea problemelor, care privesc necesităţile şi interesele vitale ale statului. Pătrunşi de răspunderea ce trebue să apese — între împrejurările grele de azi — orce suflet românesc, noi, vechi aderenţi ai partidului naţional român, am luat iniţiativa pentru reorganizarea partidului în judeţul nostru».

Pregătiri ungureşti

Infrăţirea din Cluj publică, într'un număr mai nou, programul de acţiune iredentă maghiară. Eată câteva porunci impuse maghiarilor din Ardeal, cu scopul îndrăzneţ de a distruge instituţiile noastre şi a submina temelia statului român:

1. Să căutaţi, voi maghiari ardeleni, să puneţi mâna pe bunurile mobile şi imobile din Ardeal.

2. Să boicotaţi toate întreprinderile româneşti.

3. Să înfiinţaţi societăţi culturale şi biblioteci iredentiste în fiecare sat; să păstraţi harta Ungariei vechi în fiecare casă.

4. Broşuri de propagandă vor fi distribuite străinilor cari vizitează România.

5. Să nu trimiteţi copii la şcoale româneşti.

6. Să batjocoriţi pe ungurii filoromâni.

7. Să provocaţi revolte muncitoreşti, şi în armată.

8. Să ascundeţi arme, pentru a le avea în caz de revoltă.

9. Să ţineţi Budapesta în curent cu cele ce se petrec în armată.

10. Funcţionarii căilor ferate să i câştigaţi pentru cauza noastră.

11. Să sprijiniţi mişcarea republicană.

12. Să susţineţi relaţii cu socialiştii extremişti.

13. In saşi să susţineţi ideea, că sânt oameni superiori românilor, şi că trebue să păstreze legături cu vechea conducere maghiară.

14. Să strângeţi prietenia între unguri şi saşi, şi să pregătiţi antisemitismul.

«Ungurii să fie necontenit pregătiţi, să scuture, la semnalul dat, jugul românesc». —

Desvăluirile acestea trebue să ne îndemne mai ales a fi cu ochii deschişi şi a denunţa orce încercare d'a răsturna starea de azi în Ardeal.

Ştirile zilei

Memoriu. Publicăm în numărul de faţă al ziarului nostru, după G. B., memoriul bine motivat al facultăţii de teologie dela universitatea din Cernăuţ adresat guvernului şi corpurilor legiuitoare, privitor la concordat. Dl I. Nistor a depus acest memoriu în şedinţa senatului din 3 l. c.

La universitatea din Bucureşti s'au înscris în anul acesta *zece mii* de studenţi.

Sărbarea zilei de 24 Ianuar (6 Febr.) s'a făcut în Sibiu prin o festivitate în legătură cu serviciul divin celebrat în catedrală. Au asistat elevii şi elevele şcoalelor româneşti din localitate împreună cu corpul didactic şi un numeros public. A vorbit despre însemnătatea zilei, dl I. Isacu, profesor la liceu. Corurile, bine executate, au contribuit d'asemenea la înălţarea sufletească a ascultătorilor.

Circumscripţiile electorale. Art. 2 din proiectul de lege a reformei electorale pentru alegerile la adunarea deputaţilor şi senat prevede că teritoriul regatului trebuie împărţit în circumscripţiuni electorale de câte 250 mii alegători. S'a alcătuit o comisiune, care după datele ultimei statistici a populaţiunii din toate teritoriile regatului, să procedeze la împărţirea regatului în circumscripţiuni electorale, conform proectului de lege.

Recrutările contingentului 1922 se încep în 15 Februar a. c. şi durează până în April.

† **Augustin Paul,** a răposat în spitalul din Cluj. In anii tinereţei redactase câtva timp Gazeta din Braşov de sub direcţia lui Aurel Mureşanu. Mai târziu a fost secretar la consulatul român dela Budapesta; în vremea din urmă a lucrat în ministerul ardelenesc dela Bucureşti. Ca ziarist şi ca slujbaş s'a distins prin idealismul său şi prin hărnicia omului, care iubeşte munca.

Reducerea sărbătorilor. Ministrul Argetoianu a declarat în şedinţa camerei dela 3 l. c. că într'un consiliu de miniştri s'a hotărât reducerea numărului sărbătorilor naţionale. Se spune că toate sărbătorile acestea vor fi unificate în ziua de *zece Mai.*

Rezultatul alegerilor parţiale: La Romanaţi este ales dl *I. O. Duca,* liberal, pentru cameră; la Sânmărtin dl *O. Prie,* guvernamental, pentru cameră.

Dl Brătianu renunţă la mandatul de deputat. Unul dintre deputaţii camerei, dl Carol Davila, a cerut în şedinţa din 1 l. c. să se aplice dlui Ionel Brătianu prevederile regulamentului pentru absenţă nemotivată dela şedinţele camerei. Şeful partidului liberal, dl Brătianu, a răspuns prin o scrisoare, în care spune preşedintelui camerei că nu poate să participe la lucrările parlamentului şi cere să i se aplice regulamentul. După trecerea a 20 de zile, începând cu 2 Februar, prevăzute de regulament, camera se va pronunţa asupra anulării mandatului său de deputat.

Dl profesor N. Iorga părăsind Parisul, s'a dus la Strassburg, de acolo în Italia, la Turin şi Milan. In toate oraşele acestea, ilustrul nostru istoric a ţinut conferenţe. Din Italia, dl Iorga s'a înapoiat în ţară.

Reforma agrară este aspru criticată de presa saşilor. E ştiut că saşii sânt, de obicei, oameni înstăriţi, având 200—1000 jughere. Averile acestea întinse, ca şi ale altora, vor fi supuse exproprierii, căci aşa cere duhul democratic al vremii, care nu mai recunoaşte privilegiile.

Capela ortodoxă română din Satu-mare s'a inaugurat în 27 Ianuar a. c. Episcopia Oradiei mari a fost reprezentată prin părintele protopop Horvat, care a oficiat serviciul religios împreună cu preotul Răuţ.

Concert în Sibiu. Reuniunea meseriaşilor români dă un concert, cu bogat şi variat program, în sala dela *Unicum,* Sâmbătă în 12 l. c. După concert urmează dans.

Schimbarea coroanelor în Ungaria se va face în curând. Schimbarea aceasta este foarte grea, din cauză că sânt trei feluri de bani: Emisiunea băncii austro-ungare, banii comunişti, şi cei din cassa de depunere a poştei.

Crezut mort. Pavel Şinca din Estergom (Ungaria) a fost depus în capela cimitirului din localitate spre a fi înmormântat a doua zi. Peste noapte Şinca s'a trezit, şi zbătându-se a căzut jos cu cosciug cu tot. Vă închipuiţi spaima familiei, când s'a pomenit cu el.

Membri noi la Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu s'au înscris: a) *membri fundatori:* Nicolae Băltăreţ, adv., Dumitru Simionescu, comerciant pentru import-export, Manole Vidrighin, măcelar, Răşinari; b) *membri pe viaţă:* Ioan Borjea, măestru blănar şi Maria Borjea, soţie de măestru blănar. Ioan Pinciu, culegător tipograf şi Nicolae Stanciu, măestru croitor.

Reprezentaţia Ciorobea, amânată din cauze neprevăzute, se ţine Vineri în 11 Februar la Unicum, Sibiu. Inceputul la ora 8 jum. seara.

Cinema Apollo, Sibiu, Piaţa Herman. In 9 şi 10 Februar: Jertfa ruletei, dramă în 5 acte, cu Mady Christians. In 11 şi 22 Februar: Urme în zăpadă, mare dramă în 5 acte. Inceputul la ora 6 şi jumătate şi 8 şi jumătate seara.

Nr. 108—921 (10) 1—1

Publicaţiune de vânzare de lemne

Comuna Cristian (Grossau) publică, cumcă în partea de pădure numită «Cioara Pucioasa» se vând în teritorul de 22 jug. catastr. lemne de brad la înălţimea pept şi preţuite la 4026 m.³ lemne de construcţie şi 1200 metri steri lemne de foc, la primăria comunală Cristian în 5 Martie 1921 la ora 11 a. m. în licitaţie publică verbală.

Preţul de strigare este 72,855 Lei.

Vadiul este 7286 Lei.

Masivile lemnoase nu se vând sub preţul de strigare. Condiţiunile de licitaţie şi de contract se pot vedea la primăria comunală Cristian în orele oficioase.

Cristian, la 6 Februar 1921.

Primăria comunală.

(8) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de clasa a III. Varţa cu filia Valea-lungă protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegreful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenţii cu prealabilă încunoştiinţare a subscrisului protopresbiter, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Varţa, la 16 Ianuarie 1921 st. v.

Silviu Andrica, paroh pres. comit. — **Aron Modro** notar.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom. al tractului Ilia.

Constantin Moldovan protopop.

Nr. 78/920 (9) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. III-a **Măceu** din protopresbiteratul Haţegului, se publică concurs cu termin de **30** zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu în terminul deschis, iar concurenţii — cu prealabila încunoştiinţare a subsemnatului — se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Haţeg, în 10/23 Ianuarie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom. al tractului Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu protopop.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află de vânzare următoarele cărţi:

Dr. P. Şpan: Călăuza Noului Abcdar.
— Cartea de cetire a II-a.
— Poveştile în educaţia şcolară.
— Treptele formale ale învăţământului.
— Şcoala lui Şaguna.
— Lecţii de psihologie.
— Lecţii de pedagogie.
— Idei pregătitoare în pedagogie.
— Lecţii de didactică.
— Intrebări de educaţiune şi instrucţiune.
— Dr. Daniil P. Barcianu, viaţa şi activitatea lui.

Comandele se pot expeda prin poştă contra rambursă.

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**

Calendarul arhidiecezan pe an. 1921

PREŢUL: cu Şematism 10 Lei, — fără Şematism 8 Lei. — Plus porto postal 2 Lei

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezne.

Anul LXIX. Sibiu, 29 Ianuar (11 Februar) 1921 Nr. 9.

ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

In ziua sfinților trei ierarhi

Dela prima predică rostită de apostolul Petru în biserica din Ierusalim, prin care s'a întemeiat prima comunitate religioasă, și până astăzi, biserica creștină în desvoltarea ei a dat peste uriașe piedeci și a trebuit să poarte crâncene lupte. Dar, din toate acestea a ieșit învingătoare, fiind azi fapt constatat, că nu este luptă, pe care biserica să nu o fi avut și să nu o fi învins.

Iar rezultatul acestor lupte ne dă o eclatantă dovadă despre instituțiunea divină a ei, arătându-se totodată mâna providinței, care a îngrijit, ca în timpuri critice să-i trimită astfel de slujitori, cari să conducă naia, cea aruncată de vânturi, la limanul dorit.

Prin timpuri grele a trecut biserica creștinească. Dar a timpurilor grele dată și chemare este, să nască și să crească oameni, cari să delăture greutățile și necazurile, și să dea o nouă direcțiune, un nou impuls, spre un spornic rezultat.

Intre astfel de bărbați, înzestrați cu virtuți extraordinare, cari și-au jertfit viața lor pentru înaintarea și prosperarea bisericei Domnului, sânt și sfinții trei ierarhi pe cari îi prăznuim, și cari ne sânt o *făclie aprinsă*, care ne luminează și ne conduce în mersul nostru spre înaintare și perfecțiune în spirit creștinesc.

Dacă o luptă este viața omenească, apoi viața celor trei mari dascăli ai bisericii noastre este un model de luptă, un model de sânțenie, un model de viață adevărat creștinească.

A luptat sfântul *Gregoriu* viața sa întreagă pentru *credința* cea adevărată și plin de bucurie pentru ea și-a dat sufletul. El zise odată către episcopii, cari l-au ales episcop al Constantinopolei:

«Uniți-vă și dați-vă mâna frățește: eu însă spre a scăpa corabia cea sfântă sau biserica lui Dumnezeu, voiesc să devin al doilea Iona. Se va afla un pește mare care mă va înghiți! Pentru-că cu un lucru mai sânt dator, cu moartea mea — și aceasta fie a lui Dumnezeu». Și apoi luându-și rămas bun zicând: «Rămâi sănătoasă biserica mea, care ai ridicat credința noastră cea atât de urgisită oarecând! Rămâi cu bine scaun episcopesc, tu scaun invidiat și periculos și voi preoților onorați prin umilința și etatea voastră! Rămâi cu bine tu oraș mare și iubitor de Hristos. Rămâi fericit, tu răsărite și apuse, pentru care și de care am fost prigonit».

Pentru lupta purtată de dânsul contra ereticilor întru apărarea și păzirea neschimbată a credinței ortodoxe formulată la sinodul prim ecumenic dela Nicea, și pentru scrierile sale cari se disting prin sublimitatea ideilor și prin frumusețea formei, și pentru explicarea înaltă și adâncă a doctrinei despre misteriul trinității, și dumnezeitatea Mântuitorului Isus Hristos, i s'a dat numele onorific de *Teologul*.

Bogat în *speranță* ne apare sfântul *Ioan:* «Hristos ne-a promis, zice dânsul bunuri mult mai mari decât acelea ce le avurăm înainte de păcat. Lupta s'a terminat și triumful este al nostru. Privește numai la sfânta euharistie și vei zice: prin trupul acesta nu sânt pulbere și cenușă, nu mai mult sclav ci liber; prin aceasta sperez eu viața de veci, viața îngerilor și petrecerea cu Hristos!»

Această speranță i-a fost ultima lui mângâiere, iar murind în exil la anul 407 rosti cuvintele: «*Mulțămesc lui Dumnezeu pentru toate*».

Amvonul bisericilor din Antiohia și Constantinopol prin strălucitele și neîntrecutele sale predici a căpătat viață, iar biserica i-a dat numele de *Gură de aur.*

Ideal de *iubire* creștinească a fost *Vasile.* «Dacă citesc la apostolul Pavel, zice sfântul Vasile, că iubirea nici când nu scade, atunci mă mir cum se îngrijesc oamenii așa de tare de lucruri trecătoare, și le iubesc așa de mult, pe când de cele vecinice, de iubire nici nu gândesc! Lărgiți și înălțați sufletele voastre, iar nu casele voastre, zice el celor bogați. Iată cum se îmbulzesc săracii cu mulțimea la ușile voastre, și se roagă cu durere pentru milostenie; iar voi, voi le răspundeți cu asprime, că nu sunteți în stare a-i mulțumi pe toți. Eu însă caut numai la mâinile voastre și văd, că ați mințit. Diamantul care strălucește pe degetul tău este, deși mut, un martor în contra ta».

Pentru această iubire manifestată de Vasile în întreaga sa viață, și pentru co-

FOIȘOARA

O zi de împărțeală

— Amintiri —

Era al treilea an de războiu, când sosiră și la noi, pe la Vidra de sus, *împărțelile* oficioase de făină, petroleu, zahăr etc. Notariatul deveni deodată centru-magazin. Femei sărace din 3 comune cu peste 10.000 locuitori începură a călători, cu desagii în spate, din depărtări de câte 15—20 klmetri la dl «notarăș», după kilogramele de făină fixate. Se publicară «*zile de făină*», și drumurile se umplură de sărăcime călătoare.

Prea adese însă împărțeala dela centru se sfârșea cu lacrimi și blăstămuri, pentrucă nu ținea seamă de sistem și echitate. Astfel, și mai cu sminteală și mai cu propteală, căpătau făină cei mai tărișori; ear cei într'adevăr lipsiți de pâne și de... proptele, de cele mai multe ori aduceau desagii goi de făină, și ochii plini de lacrimi. O astfel de zi de făină fu cea din X.

Se prevedea o zi mare, căci toate trei comunele au fost vestite să-și trimeată săracii după făină.

Pe la 8 ore dimineața mulțime de femei sărmane își așteptau rândul în fața magazinului-central.

Magazinul era clădit din vremile de pace cu intenția de a sprijini învârtelile unei bănci ungurești.

Nu este clădire mare, e mic magazin bine încheiat. Cu ușile largi, cu ferestrile luminoase, este chiar simpatic ca exterior. Ca interior e aranjat după cerințele vremii. Sticle maximale, cumpene, butoaie, saci, tot felul de măsuri mari și mici, în mijlocul cărora stă ca o bunică între nepoței *lada cea mare*, unde se mestecă făinele și prețurile înainte de a intra în sacii săracilor fericiți cari pot străbate până acolo.

In dreapta magazinului se ridică casele nouă cu etaj ale notarului.

Micul magazin răsărit la stânga lor parcă vrea să-ți spună că el este copilul caselor măreție din dreapta. In fața lor trece drumul de țară, între ele se desface o curte largă, ambele terenuri potrivite să poata încăpea mulțimea celor ce vin la împărțeală. —

Distribuirea începe la ora 9. Abia durează scurtă vreme, și din lăuntru vine înștiințarea că «s'a gătat făina», alta nu mai este.

S'a gătat făina! Și vorba trece ca un ecou dureros dela femee la femee.

Pădurea de capete începe a se clătina ca pornită de o adiere. Adierea creștea făcând loc unui murmur nelămurit la început, apoi deslușit, — pe urmă freamătul începu să vorbească.., Și vorbea de cei 20 de porci, cari făceau în cotețe unsoare din bucatele săracilor, vorbea de sutele de galițe, care culegeau prin curte grăunțele lor. Vorbea de grămezile de ouă ce le strângea petrolul satelor, și de zahărul ce se topea făcându-se unt... Freamătul pornit în pădurea de femei mai striga apoi, că au mai rămas în magazin saci destui, plini cu «rezervă», și dacă azi nu-i făină pentru desagii goi, este mâne pentru cine va veni «de acasă» cu ei plini și va trece și va intra prin bucătărie la — magazin. Și mai șoptea freamătul că sub magazin se află pivniță tăinuită, betonată, plină

losala activitate pastorală desvoltată de el pe terenul pastoral, a fost înzestrat cu numele de *mare*.

Biserica în sfântul Vasile cel mare ne arată un model şi tip de viaţă şi disciplină creştinească.

Mâhnit de neînţelegerile pe cari le-a văzut între oameni, — neînţelegeri de cari durere şi astăzi sunt destule — în cartea primă pe care o a scris, zice cu durere, că motivul tuturor neînţelegerilor provine din vanitatea oamenilor, cari «mai bucuros cred combinaţiunilor şi ideilor lor, decât voinţii şi legii Domnului».

Ivindu-se în secolul al XI dispută asupra întrebării, la care anume din aceşti trei mari dascăli ai bisericii se cuvine în tăietate, biserica a întrodus la anul 1084 o nouă sărbătoare, sărbătoarea sfinţilor trei ierarhi, cu scopul, ca prăznuindu se deodată amintirea lor să se arate prin aceasta, că biserica pe toţi trei îi ţine egal de mari şi îi stimează deopotrivă.

•

Urmând şi noi preoţimea de astăzi exemplul marilor dascăli ai bisericei şi adăpându-ne zilnic din bogăţia cea nesecată a evangeliei Domnului, vom putea tot cu mai mult succes satisface tuturor îndatoririlor ce se aşteaptă dela noi.

Dr. G. Proca.

Salarele preoţilor. După cum sântem informaţi, se va regula în cel mai apropiat timp spre mulţămirea preoţimii, în modul următor:

Preoţii cu cualificaţiune superioară vor primi 400 Lei salar de bază; apoi gradaţii după toţi anii de serviciu, astfel un preot cu 20 de ani de serviciu va avea pe lângă salarul de bază încă 400 de Lei gradaţii, cari fac parte integrantă din salar. Unde nu există casă parohială, va avea 15% bani de chirie după salar şi gradaţii, deci în cazul de faţă, — la 20 de ani de serviciu 120 Lei lunar; la aceste sume se mai adauge îndemnizaţia de scumpete în sumă de 400 Lei lunar; laolaltă deci 400 salar de bază + 400 gradaţii + 120 chirie + 400 îndemnizaţie de scumpete — total 1320 retribuţie lunară. Iar acolo unde nu există porţie canonică, vor primi încă 25% după salarul de bază, deci 100 Lei lunar. Din totalul retribuţiunilor se va detrage venitul curat stabilit de fasionare de pe vremuri.

Conferenţa protopresbiterilor din arhidieceză

Conferenţa protopresbiterilor şi administratorilor protopresbiterali din arhidieceză este convocată la Sibiu din partea I. P. S. Sale arhiepiscopului şi mitropolitului nostru Nicolae pe ziua de Joi 4/17 Februar 1921. având a se trata chestiuni actuale de importanţă deosebită.

Credinţa la îndoială?

Nu odată auzi, în toiul înflăcăratelor discuţii, vorbindu-se despre cea mai înaltă problemă a filozofiei, despre existenţa dumnezeirii. Această discuţie adeseori însemnează oarecare îndoială în credinţa veche creştină.

Crâncenul războiu care a învălmăşit în hora focului pe cei buni şi pe cei răi, pe credincioşi şi necredincioşi, a făcut ca după ce în momentele desperării, în faţă cu moartea, omul şi-a găsit mângăerea în chemarea ajutorului lui Dumnezeu, astăzi să se ridice de sub ruinele dezastrului marele pericol al omenirii: *îndoială în credinţă.*

Oamenii tari în credinţă, ajungând în contact cu cei slabi în credinţă, şi-au însuşit obiceiuri şi porniri străine de ideile creştinismului.

Foamea şi goliciunea, primejdiile şi ispitele li-au întunecat mintea şi i-au făcut să se lapede de unul din idealele vieţii: de religie.

Înapoierea lor, cu asemenea gândiri, în mijlocul celor rămaşi acasă a produs în multe suflete pioase nu puţină rătăcire.

Microbilor le place întunerecul, — nu e mirare deci, dacă în întunecata Rusie bolşevică s'a prins cu atâta coheziune negura pornirilor rele.

Şi nu e mirare, dacă elemente moralicește decăzute, indoelnice în credinţă, unite cu elementele de suferinţă ale mizeriei şi desnădejdei, se ridică astăzi pe ici pe colo în contra celui mai puternic scut al lor, în contra religiei. Aceasta o fac mai mult inconştient, conduşi de furia răzbunării şi de dorul răsturnării ordinei sociale.

Când slăbeşte credinţa, şi când cresc nedreptăţile şi mizeriile, se adună destul material pentru explozie. Urmările exploziei le vedem astăzi în Rusia, unde tulburările se datoresc mai ales lipsei de credinţă, căci «*inima zăcând moartă ochiul nu mai poate să vadă*», şi atunci cele mai înalte idealuri se stâng repede din inimile omeneşti.

Astăzi cetăţeanul din atâtea state, învăluit în haina minciunii de tot felul, respinge adevărul, îi place şovăirea între Dumnezeu şi diavol, ca să slujească deodată la doi stăpâni.

Trăim epoca refacerii, dar înconjuraţi de valurile ispitelor, mulţi îmbracă vestmântul necredinţii şi păşesc mândri ca şi când ar fi îmbrăcati într'o scumpă mantie şi nu în stofă zdrenţuită.

Cum să se pună capăt acestor rătăciri?

Căci dacă procesul descompunerii ar continua, societatea se va adânci fără scăpare în primejdia ipocriziei, care dă naştere şi mai departe minciunilor şi tuturor grozăviilor.

Inainte de-a vorbi de lecuirea relelor, trebue înlăturate cauzele lor. Rătăciţii în credinţă, întorşi la turmă, prin glasul păstorului au să se încredinţeze că viaţa nu este înşelăciune întâmplător plăsmuită ci este mare adevăr pe care îl datorim dumnezeescului Mântuitor.

Ear sarcina de a propovădui acest adevăr cade şi în împrejurările nouă actuale pe umeriii celor doi apostoli ai satului: In conferenţe şi predici preotul şi învăţătorul nu vor putea lipsi dela împlinirea datoriei de a da piept năvălirilor de idei păgubitoare neamului şi bisericii.

Crucea trebue să iasă biruitoare.

V. Costin.

Citind ziare

Românul aradan, care este, dacă nu ne înşelăm, organ al partidului naţional, stăruieşte pentru alcătuirea unui cabinet tare şi armonic, zicând următoarele:

Dacă partidul naţional s'ar arăta gata să înceteze activitatea desfăşurată alăturea de tărănişti, căutând *modalitatea conlucrării cu liberalii şi cu naţionaliştii bucovineni şi basarabeni*, s'ar putea realiza un cabinet tare şi armonic alcătuit, conform situaţiei actuale şi nevoilor naţionale.

•

Românul din America:

Un fabricant, de două ori milionar, are doi fii. Amândoi au fost daţi la şcoale. Unul, cel mai bătrân, a ieşit acum un an din universitate. Imediat a fost angajat în fabrica tatălui său cu 16 dolari la săptămână la Shipping Clerk, poate cea din urmă poziţie pe care un tânăr ar dori să o ocupe în orce întreprindere. A muncit alături cu ceilalţi şi a fost avansat, nu de favoare, ci numai atunci când a putut să facă raport amănunţit despre ceeace a învăţat ca slujbaş în despărţământul acela al fabricei. Tinărul n'a cerut să i se facă nici un favor. Nu a apelat la bunăvoinţa tatălui său nici când. Avansat şef de despărţământ, a muncit cu stăruinţă, îmbunătăţind pe cât a fost cu putinţă mersul lucrului. A fost după un timp luat între directori. A muncit 12 ore pe zi, patru ore mai mult decât alţii, cari aveau aceeaşi slujbă în alte departamente. A înaintat, conform cunoştinţelor sale, până la vicepreşidenţia companiei şi apoi, la cererea directorilor, a fost ales preşedinte în locul tatălui său, care s'a retras. — Celalalt fiu, la eşirea din universitate s'a angajat ca lucrător de rând într'o fabrică străină. A urmat aceeaş cale, dela cea din urmă slujbă, până la postul de cassier al unei întreprinderi uriaşe.

Aceasta este povestea a doi copii de milionar, cari, având milioanele tatălui lor, ar fi putut trăi toată viaţa în tihnă. Mă cuget la ti-

---

cu saci de făină şi alte articole trimise pentru distribuire.

Şi murmurul tot mai mare se făcea. In faţa magazinului luă formare un vulcan, un mic vulcan care aduna şi se umplea mereu cu durerile, necazurile, lacrimile sărmanelor femei.

Uşa magazinului se deschide şi deodată tumultul înceată. Notarul iese afară, cu protocolul şi socotelile încheiate, o cheie se aude învârtindu-se şi uşa magazinului, şi cu ea nădejdea celor cari mai nădăjduiau, se încuie brusc. Din oastea necăjită de femei, din liniştea clipei, se desface un glas. O femee cu ochii plânşi întreabă: «N'avem acasă pâne, domnule, ce să facem cu copiii?» — «Spânzuraţi-i şi îi puneţi în pod la fum», răspunse răstit slujbaşul.

Pădurea de capete începu a se clătina şi freamătul porni mai respicat aruncând vorbe, întrebări... «De aceea ne-ai chemat aici să ne înveţi cum să ne spânzurăm copiii»... «Bărbaţii se luptă şi mor la front... Ne porţi «dea'n bolunda», cu desagii 'n spate pe drumuri... zile întregi... *Nu ne ducem cu dăsagii goi de aici!*»...

Şi sute de mâni ridicară sute de dasagi în sus şi cu ei odată se ridică întrebarea:

«Ce să facem sa dăsagii goi?»

«Legaţi-i acasă sus la grindă şi puneţi copiii să lingă făina de pe ei» răspunse omul dârz...

«Dacă-i aşa, să ştii că nu ne ducem de aici acasă fără făină»!

— De nu mergeţi acasă, duceţi-vă la dracu... sbieră mânios slujbaşul şi plecă spre cancelarie.

Din ceata femeilor se desprinse una, se apropie de dânsul rugându l plângând:

«Dle, am acasă 7 copii, bărbatul mi-i la front, pâne n'a rămas acasă pe masă, fără pâne n'am ce căuta acasă».

— «Dar nu v'am spus să vă căraţi de aici»! răcni el şi mâna lui noduroasă prinse capul femeii, şi cealaltă mână se ridică să lovească.

Păharul era plin. Vulcanul clocotea de amărăciunile strânse în el.

O femee se aplecă în drum, ridică o peatră; — altele, — sutele, — făcură acelaş lucru, şi într'o clipeală oastea celor flămânzi şi batjocoriţi era înarmată.

Petrile începură a sbura spre omul legii. El, în faţa neaşteptatului atac, se retrase în cancelarie. Petrile apucară direcţiunea fugarului şi ferestrile cancelariei răsunară ascuţit, strigau par'că şi ele 'n lume durerea sărmanilor flămânzi...

In vreme ce furtuna se descărca, telefonul din cancelarie bătea alarmă şi cerea ajutor.

Apărură jandarmii împănaţi, şi astfel capul slujbaşului unguresc fu mântuit, — numai ferestrile cancelariei vorbeau despre furtuna trecută...

•

Am auzit noaptea glasul femeilor întorcându-se dela împărţeală, cu jandarmii strigând şi mânându-le dindărăt. Era noaptea târziu şi cum trecea această oaste de femei chinuite pe lângă casa noastră în sus pe drumul suferinţelor plângând şi blăstămând, n'am mai putut odihni.

Un fior m'a sculat, mi-a pus psaltirea în mâni, m'a plecat în genunchi. Cu glas emoţionat, am început a ceti respicat: «Scoală-te, Doamne, Dumnezeul meu, nu uita pe săracii tăi până în sfârşit» (ps. 7, 32). «Inalţă-te cela ce judeci pământul, înalţă-te «părintele celora săraci, judecătorul văduvelor» (ps. 67, 5) «că pe văduva şi săracul l-au omorât» (ps. 93, 7).

•

neri dela noi, cari sânt deprinşi să urască munca serioasă, cari studiază nu pentru a fi pregătiţi să ia răspunderi mari, ci pentru a putea să trăiască fără să muncească. Ce deosebire între felul de a fi al americanului, şi între al românului de acasă!

•

Predici, în bisericile din Bucureşti, luminează credincioşii prin explicarea formelor rituale şi prin poveţe bine alese pentru îndrumarea sufletească a ascultătorilor:

Auzisem de curând, scrie dl C. N. Pârvulescu în N. R., că sânt în Bucureşti câţiva preoţi cari vorbesc serbătoarea în biserică şi m'am dus la biserica «*Cuibul-cu-barză*». Clădire mică, totuşi, în Dumineca asta, întâia după «Anul Nou», pe o vreme urâtă, ea e plină de ascultători. Unui glas blajin din altar îi răspunde corul. Cântările şi cuvintele preotului sânt de o blândeţă, care pătrunde până în cele mai depărtate colţuri. Înnainte de a se fi terminat slujbă, preotul al cărui nume nu l ştiu încă, iese din altar şi începe să vorbească, tot atât de blajin şi pătrunzător, şi cu pilde neaşteptate. Face o comparaţie de felul cum se pregăteşte regelui calea, curăţindu-i-o şi aşternându-i-o cu nisip, şi împodobindu-i-o pe laturi cu steaguri, atunci când merge la parlament sau la vre-o paradă. Prorocii Ioan Botezătorul, Isaiia au făcut la fel pentru Isus Hristos; dar, pe când cei de astăzi se îngrijesc de lucrurile *exterioare*, ale primirii, ceilalţi s'au îngrijit de *cele din lăuntru*, sufleteşti, pregătind inimile, — ceea ce este nemăsurat mai greu.

Cu astfel de comparaţii actuale, cu arătarea în câteva trăsături caracteristice a figurii lui Ioan Botezătorul, care a şi apărut par'că acolo în biserică, evocare vioaie, cu o vorbire liniştită, dar stăruitoare, preotul nostru a luminat tot ceea ce în alte biserici, rămâne formă întunecată, nelămurită pentru o lume care nu mai poate rămânea într'un misticism neînţelegător. Predicatorul a făcut să ne coboare în biserica lui pe însuşi Isus Hristos, când voind să arate că e mai uşor să credem într'însul noi cei de astăzi, L-a arătat cu o înfăţişare simplă, înconjurat totuşi de atâtea intrigi şi ponegriri ale vrăşmaşilor săi. Pe credincioşii amorţiţi i-a asemuit cu funcţionarul dela Căile ferate, care a ajuns la postul său, ear când s'a deşteptat era târziu, căci trenul se prăbuşise, şi a răspuns nebun frângându şi mâinile şi mărturisindu şi în momentele limpezi că nu voise să se întâmple aşa, dar că a luat în seamă prea târziu învăţăturile pe care le primise. Predica s'a terminat luminând tot restul slujbii religioase şi feţele ascultătorilor, şi producând îndemnuri bune chiar în suflete care altfel sânt mai greu de mişcat.

Azi, pe locul unde s'a descărcat durerea sermanelor femei, o ruină de petri spune că a fost cândva locuinţă, casă de om. Străinii trecători în sus, spre casa Iancului, vorbesc că ar fi fost acolo o fabrică de ... oţet, alţii clatină din cap vorbind cu îngrijorare de «curentul bolşevic», care a pătruns la munte.

Pentru noi, cari cunoaştem împrejurările, ruinele nu-s altceva decât judecata Domnului, o judecată în care şi «o zi de fărină» şi-a avut partea sa.

Pivniţa tăinuită, betonată, a fost aflată plină de saci cu făină, de haine venite pentru orfani, de saci cu opinci, butoaie pline, şi alte articole.

Pentru noi ruinele vestesc puterea şi mărirea lui Dumnezeu, căci era o vreme când pe toate drumurile plângeau şi blăstămau săracii. Dar psalmistul ne îmbărbătă spunându-ne «şi încă puţin — numai puţin — şi nu va fi păcătosul, vei căuta locul lui şi nu-l vei afla» (ps. 36, 10).

Blăstămurile săracilor nu puteau rămânea pe drumuri. Ele strigau pedeapsă. — Şi a venit pedeapsa, căci scris este «rugăciunea celui ce blastămă întru amărăciunea sufletului său, o va auzi Cel ce l-a făcut pe el» (Sirah 4, 6).

Iosif Trifa.

Din Ungaria

Într'o întrunire agitată ţinută în 5 l. c. partidul guvernamental unguresc a votat, cu 62 voturi în contra a 58, o moţiune prin care se declară *desfiinţată sancţiunea pragmatică* şi se adoptă principiul alegerii libere a regelui în Ungaria.

Membrii prezenţi ai guvernului, afară de ministrul agriculturii, Ştefan Szabo, au votat în contra acestei moţiuni.

Contele Apponyi însă a susţinut astăzi, în adunarea naţională, că nu s'ar putea nici măcar vorbi d'a se alege un suveran atâta vreme, cât trăeşte regele care purta coroana ungurească. A declarat că, aflându-se acuma de curând, în Elveţia, îşi considerase ca o datorie morală şi patriotică să se ducă la Prangis, să prezinte omagiile sale regelui încoronat al Ungariei.

Discursul lui Apponyi a fost aclamat de adunare, afară de membrii grupului micilor agrarieni care s'au abţinut.

După ziarul *Pester Lloyd*, partizanii restaurării lui Carol de Habsburg ar constitui o majoritate de 32 voturi.

Ştirile zilei

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* s'a întors Miercuri la reşedinţa sa, venind dela înmormântarea mult regretatului său părinte Vasile Bălan, fost paroh al Blaşfalăului de sus.

Dreptul de a fi ales. Din Bucureşti se anunţă: Comisiunea camerei deputaţilor, pentru cercetarea proiectului de lege electorală, a introdus în acest proiect dreptul preoţilor şi învăţătorilor de a fi aleşi în parlament.

Conferinţele începute sub egida Asociaţiunii, se continuă în sala prefecturii judeţene din Sibiu. Sâmbătă în 12 l. c., la ora 4 d. a., va face citiri dl Horia P. Petrescu din lucrările sale. Duminecă în 13 l. c., la ora 5 d. a. ţine o conferinţă dl căpitan Năsturaş despre războiul nostru naţional. Intrare: 4 Lei locul I, 2 Lei locul II. Tinerimea şcolară gratuit.

Graniţa maramureşană. Din Bucureşti se anunţă, că o nouă comisiune va fi trimisă la Maramureş pentru a statori definitiv graniţa Maramureşului.

Universitatea săsească. In şedinţa senatului din 5 l. c. s'a votat, cu 72 voturi contra 2, proiectul de lege privitor la alegerea reprezentanţei Universităţii săseşti. Articolul unic este următorul: Art. de lege ungară XII din 19 6 se scoate din vigoare. Reprezentanţa Universităţii săseşti se va compune şi alege în conformitate cu legea ungară XII din 1876 şi cu observarea legii electorale în vigoare.

Constatare. Am anunţat înapoierea în ţară a dlui N. Iorga. Intre constatările făcute de profesorul şi istoricul român la Paris, aflăm în ziare bucureştene şi următoarea: Dl Iorga constată cu durere ca studenţii români la Paris petrec în loc să studieze: din vreo 1300 înscrişi nu asistă regulat la cursuri decât cel mult treizeci.

In stare de sălbatici. Japonezii au aflat, într'un colţ păduros al ţării lor, în preajma râului Sanda, un neam de oameni cari nu cunosc limba japoneză, trăesc în stare de sălbătăcie, se hrănesc din vânatul cu arcul şi nu cunosc ce este vestmântul.

Preoţii văduvi. Aflăm, că îndată după sfintele Paşti din anul acesta se va convoca, din partea comitetului central al preoţilor ort. văduvi, un congres la Bucureşti în chestiunea recăsătoririi preoţilor văduviţi.

Bursă în Cluj. Cercurile financiare, comerciale şi industriale din ţinuturile alipite transilvănene au prezentat zilele acestea un memoriu dlui ministru al industriei şi comerţului, ca să admită înfiinţarea unei *burse de efecte şi mărfuri* cu sediul în Cluj. In comitetul de pregătirea lucrărilor pentru înfiinţarea acestei instituţii se afla ca preşedinte dl Dominic Raţiu, ca secretar dl N. Căciulă.

Cinema Apolo, Sibiu, Piaţa Herman. In 13 şi 14 Februar: Rita Clermont. Inceputul la ora 6½ şi 8½ seara.

Revista Invăţătorul din 1 Februar, nrul 3, cuprinde: articole de A. Pora, N. Bembea, Memoriu în chestiunea şcoalelor normale, versuri de poetul bănăţean G. B., Monografia şcoalei din Telciu de A. Rusu. — Revista apare de două ori pe lună. Abonamentul pentru învăţători 50 Lei pe an. Administraţia: Cluj, str. Avram Iancu Nr. 62.

Centenarul lui Tudor Vladimirescu. Comitetul de organizare a sărbătorilor ce se ţin la Bucureşti aduce la cunoştinţă: Sărbătorile în amintirea lui Tudor Vladimirescu se ţin dela *14 până la 22 Martie n. 1921.* Delegaţiunile vor trebui să fie în Bucureşti în 13 Martie.

Despre duel. Citim în Universul: Dl M. Negru, vorbind despre duel, zice că «duelul este instituţie direct creştină.» Nu este aşa. Duelul e instituţie creiată de creştini, dar *nu-i creştină.* Tot aşa închiziţiunea a fost practicată de creştini, dar *n'a fost creştină.* Instituţia sau întocmirea creştină îşi poate avea temelia adevărată numai în cuvintele pronunţate de Hristos, huiduit, bătut, scuipat şi răstignit pe cruce, pronunţate cu ochi ridicaţi la cer: «Eartă le lor, Doamne, că nu ştiu ce fac!» Aşa a vorbit Hristos.

Anticipare. Unul dintre cotidianele Clujului publică în nrul său de Marţi, 8 Februarie, următoarea ştire primită—cum spune—dela corespondentul său permanent din Sibiu: «Joi, în 3 Februarie *a avut loc* (!) în sala Unicum o reprezentaţie a maestrului Ciorobea cu muzică şi teatru ... A plăcut foarte mult *Barbu Lăutarul* cântecul (?) lui Alexandri». — Reprezentaţia lui Ciorobea adevărat că putea să găsească loc destul în sala mărişoară dela Unicum, în seara de 3 Februar; chiar şi Barbu Lăutarul, piesa lui Alecsandri, ar fi «plăcut foarte mult», — însă din întâmplare toată reprezentaţia măestrului Ciorobea, se ţine (loc va avea probabil de ajuns!) abea astăzi, în 11 Februarie, dacă nu va interveni nouă piedecă.

Reuniunea sodalilor români din Sibiu invită la *Concertul* împreunat cu recitări şi joc, ce se va aranja în sala mare dela «Unicum» Sâmbătă la 12 Februar nou 1921. Dirigent: dl Ioan Stanciu. Inceputul la 8 ore seara. Biletele se află la Librăria arhidiecezană şi în seara concertului la cassă. Piătiri peste taxe se primesc cu mulţumită şi se vor chita în ziare. Preţul de întrare: Locul I: 20 Lei. Locul II: 15 Lei. Loc de stat 10 Lei. Locurile din balcon: rândul I: 20 Lei, rândurile următoare: 15 Lei. Plus darea de lux. Insemne pentru dansatori: 3 Lei, iar pentru aceia cari participă numai la dans: 15 Lei. *Programa:* Imnul regal, cântat de corul mixt al Reuniunii. Intr'un crâng, cor mixt de Gaugler. Cântec, cor mixt de I. Mateiu. Teaştept, romanţă de A. Pora, şi Cântecul Ilenei de T. Brediceanu, soluri de sopran, cântate de d-na Stanciu, cu acompaniare de pian. Creangă ruptă, cor mixt de I Vidu. Barcarola de Ivela, şi un mic potpuriu, executare de orhestră compusă din meseriaşi şi elevi dela Liceul «Gheorghe Lazăr». Imnul Sonată, de Beethoven, şi Bordeiaşul, de N. Nicorescu, coruri bărbăteşti. Curcanii, anecdotă de T. Speranţă, recitată de dl D. Axente. Pescarul, cor mixt, de D. G. Kiriac. Măestri şi plugari, cor mixt cu acompaniare de pian, muzica de Augustin Bena, dedicată «Părintelui meseriaşilor români Victor Tordăşianu». După concert dans.

Producţiune teatrală în Sibiu. Comitetul parohial ort. român din Strada Lungă, Sibiu, aranjează, întru amintirea eroului *Tudor Vladimirescu* cu concursul şcolarilor din cl. I şi II primară, o producţiune teatrală impreunată cu dans Marţi în 2/15 Februar 1921, («Intâmpinarea Domnului») în sala cea mare dela Unicum. Inceputul la ora 7 seara precis. Preţul de întrare: Loc I Lei 20 de persoană, Loc II Lei 15 de persoană, Loc III Lei 10 de persoană, Loge pentru 4 persoane Lei 60, Loc de stat Lei 5 de persoană. Venitul curat e destinat pentru Cantina Şcolară a şcoalei confesionale din strada Lungă, Sibiu. Plăţile peste taxe se chitează pe cale ziaristică. Programa: Imnul Regal, cor de copii. Conferinţă despre Tudor Vladimirescu. Visul lui Tudor, dialog. Cântecul lui Tudor, terţet. Recrutii, act unic. Rugămintea din urmă, de G. Coşbuc. Doamna Stanca, de I. Neniţescu, recitare. Nunta lui Pârjol, glumă dela sate de I. Vulcan.

Despre conştiinţă

— Predică —

(NS.) Evanghelia Mântuitorului însemnează vestea bună despre mântuirea neamului omenesc. Din ea transpiră cea mai largă *dragoste*, *pace* şi *bunaînţelegere* între oameni. Aceste trei virtuţi au stăpânit pe creştinii dintâi şi în scurt timp «creştinismul se văzu în toată lumea». Creştinismul a întrat în lume nu cu forţa braţelor sau cu arma, ca de ex. învăţătura lui Mohamed; Isus Hristos n'a purtat nici o armă, iar apostolii săi în luptă contra duşmanilor, iudei şi păgâni, nu se foloseau de alte arme, decât de cele sufleteşti.

Cuvântul lui Dzeu le era spada, dreptatea deplină platoşa, credinţa nestrămutată în d-zeirea Mântuitorului, — scutul, şi nădejdea în fericirea veşnică le era coiful lor.

Pacea, acest cuvânt d-zeesc, trece ca un fir rosu prin întreaga istorie a vieţii Mântuitorului. Deja la naşterea sa, în Vifleemul Iudeii, cerurile cereşti intonară: ***Mărire întru cei de sus lui Dzeu, pe pământ pace, între oameni bunăvoire.***

Oare nu este bătător la ochi, că vestitorii cereşti nu au adus dulcele dar ceresc al păcii tuturor oamenilor, ci numai acelora, cari au inimă bună şi suflet curat, caci sf. scriptură spune, că păcătosul nici când nu are pace sufletească, ci numai cel temător de Dzeu, omul virtuos şi drept.

Şi acea pace, ce este altceva, decât fructul unei conştiinţe bune.

Să vedem care sânt roadele binecuvântate ale conştiinţii bune şi ce chinuri produce omului o conştiinţă rea.

Isus Hristos aseamănă biserica cu o grădină, ai cărei pomi sânt credincioşii. O comparaţiune cât se poate de nimerită, căci între pom şi om, ochiul ager într'adevăr poate observa o mare asemănare: pomul îşi ramifică rădăcinile în pământ de unde îşi trage nutremântul; omul după trup e făcut din pământ, e legat de pământ şi şi câştigă nutremântul tot din pământ. După cum pomul cu trunchiul şi cu coroana tinde spre cer, aşa şi omul cu ţinuta sa dreaptă şi cu faţa sa priveşte în sus, la cer spre Dzeu, de unde sufletul său aşteaptă lumina credinţii, căldura şi roua darului ceresc.

Grădinarul îşi cultivă pomii, să-i aducă fructe gustoase, tot aşa şi sufletul creştinului e cultivat de grădinarul ceresc, de Isus, ca să aducă fructele iubirii către Dzeu şi deaproapele.

Prin ce se deosebeşte pomul de suflet? Rodind pomul bine, fructe dulci şi gustoase, grădinarul le culege spre mulţumirea sa. Dacă însă sufletul unui om drept e împodobit cu fructele faptelor bune, grădinarul ceresc nu va lua nimic, ci sufletul nobil însuşi se va bucura de fructul său. Această bucurie sufletească a omului preţueşte mai mult ca toate comorile lumii. Această pace internă e binecuvântarea unei *conştiinţe bune*, — care avem s'o cercetăm mai deaproape.

Inchipuiţi vă un lac de munte. De obicei e foarte adânc şi cu toate aceste atât de străvăzător că ai putea număra pietrile de pe funful lui. Soarele, regele zilei, aruncă raze luminoase asupra apei limpezi ca cristalul. In întreaga natură domneşte linişte adâncă. Dar, eată că deodată pe orizont se ridică nori negri, soarele se ascunde, şi în depărtare se aude durduitul tunetului. Vântul turbat răstoarnă din rădăcină pomi uriaşi, un sgomot asurzitor cuprinde întreagă natura.

Toată suflarea este agitată, pasărea în aer, căprioara în pădure, greerusul în câmp şi omul în colba sa.

Toţi tremură de frică, orbiţi de lumina fulgerului şi îngroziţi de uraganul ce urlă. Lacul singur rămâne nemişcat la furia elementelor naturii. Căci el este înconjurat de pereţi puternici de stâncă, de care furtuna se înfrânge.

Aceasta este icoana sufletului înarmat cu o conştiinţă bună. Bogat în simţăminte laudabile şi plin de străduinţe nobile este sufletul unui om drept; cu toate acestea atât de clar şi de limpede că-l poţi privi până în cele mai ascunse ale sale.

Nu este întunecat de făţărnicie. Ce are în inimă, are pe buze. Stâncile unei credinţe tari în Dzeu, îi formează scutul puternic. Ochiul lui Dzeu priveşte cu mulţumire la un asttel de suflet, harul dzeesc îl luminează, îl încălzeşte şi-l întăreşte cu razele sale.

Dar nici omul drept nu e scutit de anumite furtuni, după cum zice ap. neamurilor: «Toţi cari voesc să trăiască cu temere de Dzeu în Isus Hristos urmăriţi vor fi». (II Tim. 3. 12) Cu toate acestea el are un scut puternic, conştiinţa bună, care-i ajută să supoarte uneltirile duşmane.

Dacă oamenii răi îi aruncă batjocură, nedreptate şi clevetiri, ori dacă îl apasă griji grele lipsă şi boală, conştiinţa bună îi procură bucurie nespusă, că uitând toate necazurile, potolindu-i lacrimile în ochi, îl face să privească vesel în lume. Dacă îşi perde toată averea, nu se vaetă, ca cei-ce trăesc numai pentru pântece, ci cu resignaţiune zice: «Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvântat».

Omul cu conştiinţă bună primeşte cu mulţumire tot ce vine dela Dzeu, sănătate, boală avere, sărăcie, bucurie, întristare, moarte şi viaţă.

O singură grijă are: de a câştiga pe Hristos şi de a-şi mântui sufletul nemuritor. De oare-ca el ştie, că «sufletele dreptilor sânt în mâna lui Dzeu şi chinurile morţii nu le ating» omul cu conştiinţă bună nu se teme de atacul nelegiuiţilor, ci zice: «Dacă Dzeu este cu noi, cine ne stă împotrivă? Cine ne va despărţi de iubirea lui Hristos? Suferinţă, strâmtorare sau urmărire, foamete, primejdie ori spadă? Căci sânt întredinţat, că nici moarte, nici viată, nici îngeri, nici stăpâniri, nici ce este, nici ce va fi... nici vre-o altfel de făptură, nu va putea să ne despartă, de iubirea lui Dzeu, ce este în Hristos Isus, Domnul nostru!» (Rom. 8, 31. 38—39).

Sfântul Ioan Gură de aur, aflând, că duşmani săi Arienii pândesc să-l omoare, scrise prietenului său Chiriacus: Când mi s'a adus la cunoştinţă că trebue să fiu exilat din oraş, mi-am zis: «Să mă alunge duşmanii, eu sânt liniştit, căci pământul lui Dzeu e pretutindeni.»

Profetul Isaia a avut o asemenea moarte. «De mă vor arunca în mare, mă voi gândi la profetul Iona; de mă vor da fiarălor sălbatice, mă mangâi, că şi Daniil a fost aruncat în groapa leilor; de mi vor tăia capul, am un soţ de suferinţă pe Inainte Mergătorul Domnului; de-mi vor lua averea toată voi zice: «gol am venit pe pământ, gol mă voi reîntoarce.»

Eată binecuvântările unei conştiinţe bune: Un suflet senin şi mulţămit, libertate morală şi curaj nestrămutat în toate împrejurările vieţii!

Cu totul altcum se prezintă omul, la al cărui arbore de viaţă roade vermele conştiinţii rele. Conştiinţa rea te face laş şi fricos. Pe hoţ îl înspăimântă or ce sgomot nevinovat, pe ucigaş — umbra proprie, pe cel leneş darea de seamă înaintea superiorilor.

In lumea veche era credinţa într'o răsplată dreaptă şi oamenii se temeau de răsbunarea zeilor. Evanghelia ne vorbeşte cu multă seriositate de un foc nestâns şi de un verme rozător ce nu moare, ear experienţa de sute de ani spune omului să se ferească de muşcătura de viperă a conştiinţii rele. Nimic în lume nu este atât de stricăcios ca păcatul, căci răpeşte omului puterea şi curajul, dejosindu-l la treapta de sclav. Nu numai atât, dar conştiinţa rea răpeşte păcătosului or ce bucurie. Ori unde s'ar afla, în societăţi ori cât de vesele, totdeauna i se va întâmpla ca regelui Valtazar. Acesta adecă dădu o cină mare în onoarea principilor săi. Când se ameţi, porunci să-i aducă vasele sfinte de aur şi argint, ca să bea din ele. Tatăl său, Nabuhodonosor, luase din biserica din Ierusalim vasele acestea. La fapta sa neegiuită, eată că pe pereţii sălii apărură degetele unei mâni, ce scria «*Mane, tekel, fares.*» Faţa regelui se desfigură şi genunchii îi tremurau. Din toţi înţelepţii, numai profetul Daniil descifră scrisoarea.

Mane: «Dzeu a numărat zilele împărăţiei tale care se va nimici.»

Tekel: Ai fost cumpănit şi ai fost aflat prea uşor.

Fares: Impărăţia ta se va împărţi între mezi şi perşi.

Aşa se va întâmpla şi păcătosului care nu se căieşte. Când crede, că viaţa îi e mai dulce având din belşug de toate, conştiinţa rea îi zice: Zilele tale sânt numărate, în or ce clipă stăpânul vieţii şi al morţii te poate chema, — şi ce va fi atunc? Faptele tale vor fi cumpănite în cumpăna dreptăţii divine şi vor fi prea uşoare; câtă vreme averea ta o vor împărţi alţii, bietul tău suflet va ajunge în locul de pierzare, unde-i plângere şi scrâşnirea dinţilor.

Fraţilor! dacă voiţi să vă faceţi părtaşi de fericirea veşnică, feriţi-vă de păcat, luaţi coiful mântuirii şi sabia Duhului, care e cuvântul lui Dumnezeu. *Amin.*

Nr. 14/1921 (11) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la şcoala primară confesională ort. rom. din comuna **Feleag**, protopresbiteratul tractului Sighişoara, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele legale, — întregite de stat.

Cererile să se înainteze, în terminul indicat, instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopopesc, cu îndatorirea ca concurenţii să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta şi a face cunoştinţă cu poporul.

Sighişoara, 21 Ianuarie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom. al tractului Sighişoara, în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 2/1921 (12) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de clasa a III-a **Feleag** cu filia **Sidrias**, protopresbiteratul tractului Sighişoara se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat, ear concurenţii cu prealabila încuviinţare a subscrisului se vor prezenta în vre-o Duminecă **sau** sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta, eventual celebra.

Sighişoara, 11/24 Ianuarie 1921.

Oficiul portopresbiteral ort.-rom. al tractului Sighişoara în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal
în secolul XVIII
de
Silviu Dragomir,
profesor universitar, membru al Academiei Române.
Vol. I.
Cu 150 documente anexate.
Preţul 20 Lei.

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**

Calendarul arhidiecezan pe an. 1921

PREŢUL: cu Şematism 10 Lei, — fără Şematism 8 Lei. — Plus porto postal 2 Lei

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezne.

Anul LXIX. Sibiu, 2/15 Februar 1921 Nr. 10.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Nr. 19 (Sch.)

Red. «Transilvania»

Sibiu

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Lipsa de preoți

Intr'un articol precedent (din Nr. 56 a. trecut) am arătat, că reducerea parohiilor, cerută de unii preoți în scopul de a se acoperi în parte lipsa mare de preoți, nu este nici folositoare, nici de recomandat, având în vedere rostul și chemarea păstorilor sufletești pentru viața dela sate.

Despre lipsa mare a preoților, care s'a accentuat adeseori în timpul din urmă, s'a putut convinge ori cine cetind în organul nostru multele concurse repetite, fără a se găsi concurenți, astfel că cei în drept s'au văzut necesitați a lua măsuri excepționale față de preoți, și adecă: nu se mai permite acestora să ocupe alte funcțiuni, decât cu prealabila încuviințare a autorității bisericești, — o măsură, care reduce oarecum libertatea individuală și personală a preotului.

Cercetând realitatea, vom constata ușor, că pe lângă motivele de ordin material sânt numeroase alte cauze, îndreptățite, care au îndemnat preoții să-și schimbe cariera. A-i sili pe toți să rămână la cariera apucată, este nedreptate, — dar este și pagubă pentru biserică și stat.

In trecutul nostru ardelenesc, două cariere erau mai libere: cea de preot și cea de advocat; deci nu e mirare, că la preoțime au intrat multe elemente, care n'au simțit adevărată chemare pentru profesiunea aceasta, dar, împrejurările și sentimentul național i-a forțat să se dedice acesteia, pregătindu-se în același timp și pentru alte cariere, așteptând ocazia să o poată schimba. Ocazia s'a prezentat cu lărgirea țării noastre, când lipsa de oameni pregătiți s'a simțit în toate ramurile și când interese mari de stat i-au chemat la altă muncă. Așa ni s'a dat să vedem medici, — a căror lipsă poate e mai mult simțită decât a preoților, — chemați a ocupa funcții de prefecți, advocați directori la căile ferate, directori sau alți slujbași de bancă ocupând funcții de consilieri agricoli, secretari comunali avansați în slujbe din minister și altele, am văzut cum unii dintre preoți părăsind centrul de conducere bisericească, debrăcând reverenda au ocupat slujbe rentabile, sub cuvânt că pot aduce mai mari servicii neamului.

Toate aceste treceri dela o carieră la altă, care au fost călăuzite mai mult de dragostea de muncă pe teren mai larg, mai vast, nu numai de dorul de căpătuială, nu se pot condamna la alți profesoniști, dar tot din acest motiv nu se poate pune stavilă nici dorului de muncă al preotului. Cu atât mai dureroase sânt cazurile, — și acestea sânt poate cele mai multe, — când numai interesele *materiale* au forțat pe unul sau altul să-și părăsească locul în care a muncit.

Pentru a pune stavilă lipsei tot mai simțite de preoți, trebue înlăturat motivul care a ademenit pe mulți, să-și aleagă altă carieră.

Prin opreliști sau pedeci nu se va menținea preoțimea dela sate, ci prin asigurarea condițiilor de viață se va atrage preoțimea, ca și alți funcționari la munca cu care s'au însărcinat. Până când însă un părinte dela sate va trebui să jertfească, pentru un singur copil dela școala din oraș, salarul său anual întreit, va fi greu a-l împretini cu gândul să-și încheie zilele în cariera ce și-a ales.

Ameliorările de trai, care s'au făcut de fapt până acum sânt încă departe de-a acoperi trebuințele sale. Năzuințele, pentru schimbarea situației, trebue continuate în toate direcțiile.

Am cetit concurse repetite, dar nu am observat să se fi promis îmbunătățiri de salar viitorului preot. In punctul acesta aflu de corectă propunerea conferinței preotești din Făgăraș, ca pe viitor numai în acele comune să se deschidă concurs, unde se pune în vedere pentru preot cel puțin locuință, lemne de foc, grădină; iar unde nu se face aceasta, să se alipească o parohie la alta, sau să se creeze tipul *«preot învățător»*. Acest nou tip s'ar recruta din elementele cele mai bune, din învățători harnici și cu o practică îndelungată de cel puțin 5—10 ani, și recunoscuți de preoțimea din jurul lor ca destoinici pentru a fi preoți.

Pe lângă îmbunătățirile materiale, trebue căutate mijloacele pentru întărirea poziției preotului în afacerile obștești comunale. In organizarea nouă administrativă să se asigure preotului și învățătorului locul potrivit, care, în parte, l-a avut și sub legile ungurești. La ultimele alegeri am văzut în unele locuri, cum spiritul

FOIȘOARA

Ce a făcut Franța pentru noi?

— Pierderile franceze. — Oliteri și material pentru România. — Tratatul din București. — Chestia transilvană. — Bucovina, Basarabia, Dobrogea și Bănatul. — Renunțări. — Greutăți. — Două date: 1914 și 1919.

Plenipotențiarul Franței la conferența păcii, *André Tardieu*, ilustrul fiu al Franței, a scris despre Franța și România următorul articol, pe care îl dăm după ziarul Dimineața:

Un zvon ce mi-a fost greu să-l cred adevărat, mi-a venit din București. O parte a opiniei române reproșează, mi se spune, Franței, de a fi susținut rău, la Conferința din Paris, drepturile și interesele României. Știu din experiență că publicul, în toate țările, nu cunoaște bine istoria păcii și, prin faptul acesta, legendele au toată latitudinea. Aceasta însă, dacă a găsit într'adevăr crezare, depășește totuș măsura.

Franța a dat României, în timpul războiului, dovezi de afecțiune, asupra cărora nu voi reveni. In ofițeri și material, țara noastră, încercată de atâția ani de luptă, — cu cei 1.400.000 de uciși, cu cei 800.000 de mutilați, cu cei 3.000 000 de răniți ai ei, cu provinciile sale cele mai industriale în mânile inimicului, — a trimis în România 300.000 de puști, 10.000 de mitraliere și de puști mitraliere, 250 milioane de cartușe, 50.000 de obuze de gaz, tunuri și automobile în valoare de peste o jumătate de miliard. Din Franța au pornit, în Octomvrie 1918 ordinele către generalul Franchet d'Esperey și generalul Berthelot cari, grație remarcabilei repeziciuni a executării, au pus România în măsură de a reintra în război. Această politică de război de deplină solidaritate să fi fost urmată de o politică de pace inversă? La această întrebare voi răspunde, nu prin fraze, ci prin fapte.

Prima problemă: A păstra României beneficiul tratatului din 1916. Toți legiștii aliați erau de părere că, în drept, tratatul din București desființase obligațiunile tratatului din 1916. Impotriva acestei teze de drept, strict, — care se întâlnea cu refuzul Statelor Unite de a recunoaște or ce tratate încheiate înainte de intrarea lor în război, — Franța era aceea care a susținut, prin glasul meu, teza dreptății. Nimeni n'a mai remis în chestiune tratatul din 1916. In fapt, de dânsul s'a inspirat Conferința, fără a se referi în mod explicit la el, în toate soluțiunile particulare.

Chestia *Transilvaniei* s'a pus înaintea tuturor celorlalte. Ea a dat loc la o lungă și anevoioasă desbatere. Din motive etnografice, două din puterile aliate voiau să retragă spre ost frontiera occidentală a Transilvaniei, ceeace ar fi lipsit-o pe aceasta de calea ferată nord-sud, indispensabilă pentru existența ei economică, ca și pentru siguranța ei.

Franța e aceea care, ajutată de Italia, a izbutit să facă să se includă această linie în teritoriul român și să se adopteze frontiera din tratat. Altă chestie: *Bucovina*. Unele din marile puteri contestau dreptul României. Franța a realizat unanimitatea în comisiunea specială și la 23 Mai 1919, Consiliul miniștrilor de externe a adoptat traseul propus de această comisiune.

obştei este contrar lumii cărturarilor, dar am văzut şi înstrăinarea unor ogane administrative faţă de preot şi biserică, şi cum au esclus pe aceşti slujbaşi dela orce conducere şi de multeori i-au şicanat. Am ajuns, de în chestiile interne morale, la extradarea certificatelor de moralitate, la concesionarea întrunirilor publice, petreceri, şezători etc. nu se cere opinia preotului, — restrâns astfel la activitate între marginile zidurilor bisericii, — pe când răspunderea pentru mersul afacerilor comune în primul rând se resfrânge asupra conducătorilor fireşti, a preoţilor şi învăţătorilor.

Reducându-i-se astfel importanţa la sat, preoţimea desgustată a început a părăsi satele, căutând slujbe împreunate cu răspundere numai pentru faptele proprii.

Menţinându-se importanţa ce a avut şi în trecut în viaţa satelor noastre, şi asigurându-i-se condiţiile de trai cinstit, preoţimea nu-şi va părăsi cariera, şi lipsa de preoţi, care pune pe gânduri pe toţi cei ce-şi dau seama de urmări, nu se va mai resimţi. *Pr. P. Cataveí.*

Căsătoria Principesei Elisabeta

In vederea căsătoriei principesei Elisabeta cu prinţul Gheorghe al Greciei, se va da o serie de serbări, ce vor începe Joi în 24 Februar la Ateneu printr'un concert de gală.

A doua zi, Vineri la 3 d. a., se vor primi darurile la Palat. Sâmbătă, la 11 dim. se va oficia la Palat de către dl Mişu Antonescu, ministrul justiţiei, căsătoria civilă, ear seara se va da o reprezentaţie la teatrul naţional.

Căsătoria religioasă se va celebra Duminecă în 27 Febr. a. c. la ora 11 dim., la Mitropolie. Slujba se va face de toţi Mitropoliţii României-Mari.

La această solemnitate nu vor asista decât 150 de persoane, care vor primi invitaţiuni speciale. Seara se va da un prânz de gală. A doua zi, Luni, prinţii vor pleca la Constanţa şi de acolo în Grecia, unde vor rămânea vre-o câteva săptămâni. Nuni vor fi prinţul Nicolae, fratele regelui Greciei şi soţia sa.

Refacere şi consolidare

— Apel —

In adunarea cetăţenilor oraşului şi judeţului *Sibiu*, dela 16 Ian. 1921, s'a desbătut asupra mijloacelor potrivite ca să se concenteze toate valorile noastre pentru a conlucra la accelerarea operei de refacere şi consolidare a regatului român.

In legătură cu moţiunea votată atunci, primim astăzi spre publicare următorul *apel:*

Domnule, — Goana nebună de a se îmbogăţi repede, cu orce preţ şi pe orce cale; pânda vicleană după os de ros, după protecţii, posturi şi favoruri; destrăbălarea moralităţii publice; lenea păcătoasă; suspicionarea neîntreruptă şi bârfeala clandestină încontra factorilor vieţii publice; indiferentismul fatal pentru binele obştesc; râvna oarbă după putere şi mărire; desconsiderarea selecţionării valorilor de muncă cinstită; deslănţuirea patimilor, certurilor şi desbinărilor între partidele politice; amestecul în politica militantă fără multă pricepere şi fără credeu statornic politic; trecerea dintr'un partid în altul fără bătaie de cap şi fără nici o sfială; vânarea după adăpost în sânul partidului care făgăduieşte mai multe favoruri particulare, şi alte multe rele ce ne-au copleşit, sânt nu numai simptome de o extremă gravitate, ci semne neîndoelnice şi sinistre ale unei boale sociale care, primejduind viaţa publică şi privată a cetăţenilor, ba ameninţând chiar existenţa statului, trebue să pună pe gânduri grele pe fiecare român cu sinceră tragere de inimă către tron, ţară şi neam.

Impotriva acestei boale sociale, care ca o plagă îngrozitoare şi cu o furie nemai pomenită s'a năpustit asupra ţării întregi, atingând şi molipsind aproape toate straturile claselor sociale şi încercând să paralizeze şi să zădărnicească munca de refacere şi consolidare a statului, datori sântem a lua şi a întrebuinţa cele mai aspre măsuri de combatere şi de nimicire ce ni le ofere şi porunceşte moralitatea şi legalitatea.

Solia gloriosului nostru rege care cu cuvintele «*Puneţi la o parte certurile, sfârşiţi cu desbinărilee şi fiţi buni români*» s'a adresat aleşilor naţiunii noastre, trebue să afle viu răsunet în inimile tuturor adevăraţilor patrioţi.

Inţelegând şi noi, cetăţenii oraşului şi judeţului Sibiu, sfatul părintesc al celui dintâi cetăţean al României-Mari şi pătrunşi de adânca Lui dragoste de părinte al nostru, ne-am întrunit într'o mare adunare publică, sfătuindu-ne asupra mijloacelor şi măsurilor, prin care, combătând relele ameninţătoare, să ajungem a lucra mai repede şi mai cu izbândă la refacerea, orânduirea şi consolidarea statului nostru.

Rezultatul consfătuirii noastre, concretizat în moţiunea aici alăturată, Vi-l trimit cu rugarea frăţească ca să ne urmaţi pilda, adunându-vă şi înţelegându-vă şi D Voastră asupra mijloacelor de conlucrare în scopul mai sus amintit.

Părerea neclintită a adunării noastre a fost şi este, că cele mai eficace mijloace pentru combaterea şi sufocarea relelor din regatul nostru sânt:

1. Munca cinstită;

2. Concentrarea în conducerea statului a celor mai încercate şi distinse valori — fără deosebire de coloare politică, — şi

3. Crearea opiniunii publice prin sprijinul politicei sociale care, scutită de patimile şi interesele de partid, să supravegheze şi să direagă bunul mers al afacerilor publice, pregătind astfel calea pentru consolidarea şi propăşirea ţării.

Apelez deci, cu toată dragostea frăţească, şi la Dv., rugându-vă să binevoiţi a vă alătura şi a vă asocia acţiunii de sanare, iniţiată de noi, sibienii, convocând şi Dv. fruntaşii vieţii publice şi private din oraşul şi judeţul Dv. şi, aderând direct sau acţionând în sensul moţiunii noastre, să facem, cu toţii, ca sfatul bunului nostru rege să fie ascultat de întreaga obşte, iar glasul Dv. şi al nostru să fie auzit de toţi românii.

Convins că apelul acesta, adresat Dv. în numele concetăţenilor mei sibieni, va afla răsunetul cuvenit şi apreţierea dorită, vă rog să binevoiţi a primi asigurarea stimei şi expresia sentimentelor mele frăţeşti.

Dr. Lazăr Popovici,
inspector de igienă socială.

Moţiunea, în întregime este următoarea:

Moţiune

luată în adunarea dela 16 Ianuar 1921 a cetăţenilor oraşului şi judeţului Sibiu:

Noi, cetăţenii oraşului Sibiu şi din împrejurimi, întrunindu-ne în ziua de 16 Ianuar 1921, ora 5 p. m. în sala palatului judeţean pentru a ne consfătui şi a aviza asupra măsurilor, prin care s'ar putea mai repede lucra pentru refacerea şi consolidarea ţării, după ce am ascultat ideile ce s'au emis din adunare, convinşi că exprimăm gândirea şi simţământul întregei suflări româneşti din cuprinsul României-Mari şi conduşi de apelul făcut de marele Român, gloriosul nostru Rege către toată naţiunea: «puneţi la o parte certurile, sfârşiţi cu desbinările şi fiţi buni români», am hotărât:

1. Facem apel la toţi factorii vieţii noastre publice, fără deosebire de culoare politică, cari, ridicându-se deasupra intereselor de partid şi însufleţiţi numai de interesele superioare ale ţării, să caute mijloacele cele mai potrivite ca să concentreze toate valorile noastre pentru a conlucra la accelerarea operei de refacere şi consolidare a Regatului nostru.

2. Apelăm la toţi cetăţenii din întreaga România-Mare să adereze la această moţiune a noastră şi să se adune în jurul fiamurei desfăşurate în numele muncii cinstite pentru Tron, Ţară şi Neam.

Dr. Lazăr Popovici, preşedinte; Ioan Cioran, secretar; Bărbaţi de încredere: Nicolae Togan, protopop; Dr. Octavian Russu, avocat şi fost preşedinte al contenciosului administrativ; Dr. Nicolae Vecerdea, avocat şi fost prefect de judeţ; Dr. Ioan Bunea, director de liceu; Dr. Gheorghe Măcelar, avocat şi jurisconsult judeţean; Dr. Lucian Borcia, avocat şi fost secretar general de resort; Gheorghe Poponea, preşedintele Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu; Arsenie Stinghe, subdir. de bancă.

Universitatea săsească

Iniţiatorii proiectului de lege, votat de senat, cu privire la alegerea reprezentanţei «Universităţii săseşti», au fost senatorii: Dr. I. Beu, Al. Gheţie, I. Papp, C. Ardeleanu, V. Gr. Borgovanu, I. Câmpeanu şi Pr. Givulescu.

Din expunerea de motive reţinem următoarele:

Teritoriile din Transilvania, locuite în parte de poporul săsesc, au avut în cursul veacurilor oarecare autonomie administrativă, dispunând şi de avere publică proprie. In jurul administrării acestei averi s'a dat o luptă politică îndelungată şi îndârjită, care nu s'a terminat nici prin legea ungară XII din 1876, adusă anume în acest scop.

Averea cu menire exclusiv culturală este proprietatea *tuturor* locuitorilor de pe teritoriul menţionat, fără deosebire de limbă şi confesi-

---

In şease rânduri, în cursul Conferinţei, atribuirea *Basarabiei* către România a fost energic contestată, în special de Statele Unite. Franţa a apărat în mod ireductibil revendicarea română. In Iulie 1919, prezidând, în lipsa domnilor Clemenceau şi Pichon, Consiliul suprem al aliaţilor, am combătut obiecţiunile viguroase ale unuia dintre reprezentanţii americani la teza română, şi am menţinut, de acord cu domnul Brătianu, că plebiscitul era inutil. Franţa a sfârşit prin a face să prevaleze punctul ei de vedere. Delegaţii români i-au mulţumit.

In patru rânduri, într'o altă problemă, aceea a *Dobrogei*, Franţa aproape singură de părerea ei, a luptat contra propunerii de a cere României retrocedarea Dobrogei către Bulgaria. Cum se invoca interesul echilibrului balcanic, am răspuns: «Când belgienii au cerut rectificări de frontieră din partea Olandei, propunând să acoarde Olandei o compensaţie pe contul Germaniei, consiliul celor zece a găsit că ajunge ca o putere neutră să fie parte la chestia în discuţie, ca Conferinţa să nu mai aibă dreptul de a interveni. Ne vom aroga acum atare drept, când e vorba de un aliat, de România?» Acest argument a pus capăt discuţiei şi nimeni n'a mai vorbit de a sfătui România să retrocedeze Dobrogea. Rămâne o chestie îndelung şi penibil discutată: Chestia *Bănatului;* căci în această afacere se aflau în litigiu două ţări aliate. Dacă se ţine seamă că Conferinţa pusese principiul general al atribuirilor etnografice; dacă se studiază traseurile prezintate în Ianuarie de delegaţiunile americană şi britanică pentru frontiera Bănatului; dacă se compară aceste traseuri pe de o parte cu traseul propus de Franţa şi pe de altă parte cu acela care a prevalat în cele din urmă; dacă, în sfârşit se recitesc procesele-verbale ale celor douăsprezece sau cincisprezece şedinţe consacrate acestei chestiuni, se va constata că Franţa a cerut şi a obţinut în favoarea României, maximum din ceeace principiile generale adoptate de Conferinţă permiteau a spera. Adaug că, că în Iunie şi Iulie 1919, eu am fost acela care, ca preşedinte al comisiunii centrale teritoriale, am făcut să se respingă aceste propuneri, amintind tot ce suferise România din partea Ungariei.

Aceste fapte se cunosc la Bucureşti? Probabil că nu, căci dacă s'ar cunoaşte, zvonul absurd la care am făcut aluzie la începutul acestui articol, n'ar fi găsit crezare. E nevoe să amintesc pentru a da toată forţa lor constatărilor ce preced, că, fiind plenipotenţiar al Franţei la Conferinţă, am prezidat şi comisiunea afacerilor române şi comisiunea centrală teritorială? Am trăit aceste lungi discuţii, ale căror procese-verbale au rămas. Am apărat, cu asistenţa dlui Jules Laroche, ministru plenipotenţiar, pas cu pas, tezele române. N'am obţinut ce ceream, dar esenţialul.

Pentru a judeca rezultatul, trebue comparat. In materie teritorială România, o ştiu, a trebuit să consimtă la renunţări parţiale în Transilvania şi în Banat. Dar Italia n'a trebuit oare să renunţe la Dalmaţia, Belgia la Flandra zelandeză şi la Limburg, Franţa la frontiera ei din 1814 şi la crearea unei Renanii independente?

Noua frontieră face din România o mare putere. Fără plebiscit, suveranitatea română e întinsă asupra unor imense teritorii, — pe câtă vreme Polonia a fost supusă consultării locui-

une, şi se administrează sub numirea de «*Universitatea săsească*» prin o reprezentanţă compusă din preşedinte, un secretar şi 20 membri. Preşedintele de drept al Universităţi săseşti este prefectul judeţului Sibiu, cei 20 membri ai reprezentanţei se aleg în baza dreptului de vot pentru parlamentul ţării în circumscripţii electorale speciale, iar secretarul vine ales din partae reprezentanţei. Cum însă dreptul de vot până de curând avea la baza lui un cens urcat, majoritatea poporaţiunii nu putea influenţa prin votul său administrarea averii şi nici nu se putea împărtăşi de beneficiile acesteia în măsură cuvenită.

Legea electorală ungară din anul 1913 lărgind baza dreptului de vot, periclita şi influenţa minorităţii de pe teritoriul Universităţii săseşti.

Acest motiv a îndemnat guvernul unguresc ca, prin articolul de lege ungară XII din 1916, nu numai să prelungească mandatul de expirare la 31 Decemvrie 1915, ci să dispună ca pentru alegerea următoare, ce este a se ţinea la trei luni după încheierea păcii, să aibă drept de vot numai cetăţenii introduşi în listele electorale din anul 1914.

In situaţiunea schimbată, tertoriul menţionat aparţinând astăzi României şi prin decretul-lege Nr. 3621 din 24 August 1919, relativ la organizarea şi procedura electorală din Transilvania, introducându-se dreptul de vot universal, egal şi direct, credem a fi o nedreptate prea mare faţă de massa cetăţenilor alegători, dacă s'ar mai susţinea articolul de lege ungară XII din 1916, cu dispoziţiunile lui privitoare la dreptul de vot. Legea din 1876 să se respecte şi observe fără restricţiuni ulterioare, străine de spiritul ei.

---

torilor la Allenstein, Marienwerder, Silezia de sus, şi Iugoslavia la Klagenfurt. România poate fi mândră de câştigurile ce, prin curajul soldaţilor săi şi prin înţelepciunea politicei sale, a ştiut să le realizeze. Dar, îi cerem să nu uite că, spre a le realiza, a găsit sprijinul constant, activ şi frăţesc al Franţei.

In România ca şi în Franţa: Traiul e scump; toate sânt anevoioase. Cum ar putea să fie altfel după o zguduire fără precedent în istoria lumii, după un războiu, care a mobilizat în cele două tabere 70 de milioane de oameni, şi a culcat la pământ 30 de milioane de răniţi şi 9 milioane de morţi? Dar dificultăţile prezentului, consecinţe inevitabile ale luptei titanice, nu trebue să ascundă privirilor marile foloase ale izbândei. Dacă voim, voi şi cu noi, ca aceste foloase să se desvolte, să păstrăm sensul acestei victorii şi să nu ne lăsăm să ne «îndoape craniul» defetiştii păcii. Două date: 1914, 1919. Să ne uităm la hartă, şi să alegem.

---

† Vasile Bălan

Inmormântarea regretatului *Vasile Bălan*, paroh în Blaşfalăul-de-jos, s'a făcut Luni în 25 Ianuar, desvoltându-se în o frumoasă manifestare de stimă din partea românilor din ţinutul Bărgăului, al Bistriţei şi al Năsăudului. Intreg aparatul administrativ, advocaţi, preoţimea diferitelor confesiuni, corpul profesoral dela Năsăud, preoţimea noastră din tract s'au prezentat la actul înmormântării, condus de protopopul Matei Voileanu, asesor consistorial, cu asistenţa protopopului tractual Gregoriu Pletos, însoţit de 9 preoţi.

Prohodului i-a premers săvârşirea sfintei liturghii, oficiată de numitul asesor consistorial şi de preotul dela penitenciarul din Aiud, Rusu. Răspunsurile le-a dat un cor compus din clerici ai seminarului nostru arhidiecezan din Sibiu sub conducerea profesorului Aurel Popoviciu.

La 11 ore a început prohodul în biserica din parohie şi s'a terminat la orele 2½.

In cuvântarea sa conducătorul ceremonialului şi al rituălelor a scos la iveală în liniamente generale viaţa răposatului, care a umblat pe căile Domnului. Protopopul Gregoriu Pletos a arătat activitatea răposatului ca preot în corporaţiunile din tract şi în comuna sa, ear advocatul Tripon în o cuvântare de rară frumseţe şi duioşie a schiţat activitatea răposatului în viaţa naţională a românilor din ţinut.

Cu adevărată evlavie a ascultat publicul număros şi distins acest prohod timp de peste 3 ore. A făcut onoare institutului corul seminarial.

La dreapta bisericii din Blaşfalăul-de-sus s'a ridicat o nouă groapă, în care zace rece trupul fără viaţă al unui om, care a fost în viaţa sa model de preot, model de părinte iubitor, şi bun român.

Dormi lin, cum lin şi fără valuri a fost cursul vieţii tale, iubite frate Vasile.

Cuvântarea

părintelui asesor consistorial Mateiu Voileanu este următoarea:

Luptă bună m'am luptat, curgerea o am plinit, credinţa o am păzit.
Ep. II. către Timoteiu IV 7.

De 4 zile jalnic sună clopotele dela biserica din comuna aceasta.

Cu inima întristată ne-am adunat noi aici, în acest sfânt lăcaş al Domnului şi cu lacrimi în ochi stăm în jurul acestui sicriu, care cuprinde în sine partea pământească din fiinţa parohului acestei parohii de Dumnezeu binecuvântate.

Mai zăbovim încă puţine momente spre a ne lua rămas bun dela fiinţa nouă iubită, care a fost *Vasile Bălan.*

Trupul îl vom aşeza în pământ, spre a se împlini Scriptura: Pământ eşti şi în pământ te vei întoarce.

Este grea despărţirea aceasta, căci ea este cea de pe urmă, de acea să mai zăbovim puţin iubiţilor, Jalnici ascultători. Să ne mai împrospătăm în liniamente generale viaţa fericitului în Domnul iubit frate al nostru. Să vedem ce învăţătură putem stabili din viaţa lui?

Fericita copilărie şi-a petrecut-o aici în casa părintească. Părinţii lui oameni evlavioşi şi cu frica lui Dumnezeu, fruntaşi între fruntaşii acestei comune, oameni cu rol de conducere în părţile acestea, în viaţa poporului românesc din acest ţinut cu trecut glorios, părinţii au dat creştere aleasă fiului lor.

Inainte de aceasta cu 45 de ani am învăţat a-l cunoaşte ca student la şcoalele din Târgul-Murăşului, mai târziu ne-am întâlnit în seminarul nostru arhidiecezan din Sibiu, ca student în teologie.

După absolvirea teologiei tânărul Vasile Bălan s'a pus în serviciul poporului din comuna aceasta ca paroh, pe care l-a păstorit necontenit aproape o jumătate de veac până la moartea sa.

La logodnă cuvintele Psalmistului au aflat resunet puternic, în inima tinerului Vasile.

«Fericiţi ceice se te tem de Domnul, cari umblă, în căile lui.

«Ostenelele rodurilor tale vei mânca.

«Fericit eşti, şi bine va fi ţie.

«Muerea ta ca o viţă rodită în laturile casei tale.

«Fiii tăi, ca nişte odrasle tinere de maslin împrejurul mesei tale.

«Eată, aşa se va binecuvânta omul celce se teme de Domnul». Psalm — 125 I—5.

Cuvintele acestea au aflat resunet puternic în inima tinărului mire, care are să păşască în viaţă.

Fericit celce se teme de Domnul, care umblă în căile lui.

Zugrăvită viaţa, zugrăvită fericirea lumească în aşa vii culori — a păşit cu încredere, cu credinţă în luptă.

Şi tot atunci un alt glas puternic răsună în inima lui, glas de îmbărbătare, care i-a sguduit întreagă fiinţă.

«Că îngerilor săi porunci-va pentru tine ca să te păzească în toate căile tale.

«Pe mâni te vor ridica, ca să nu se impedece de piatră piciorul tău.

«Peste aspidă şi vasilisc vei încăleca, şi vei călca peste leu şi peste bălaur». Psalm 90, 11, 13.

Plantată în inima lui frica Domnului, indicate ca cinosură a drumului cărările Domnului, pus sub scutul şi conducerea îngerilor Domnului, cu armele acestea înzestrat a păşit în viaţă tinerul preot Vasile Bălan.

«Fericit eşti şi bine va fi ţie».

Aşa i s'a cântat în biserică, şi în faptă aşa a şi fost.

A fost fericit, şi i-a mers bine.

Aşa s'a binecuvântat, cum i s'a cântat la logodnă, căci s'a temut de Domnul şi a umblat în căile lui.

Poporul acesta a fost condus cu râvnă spre cele bune, a fost ţinut în iubire strâns de biserică şi de şcoală. A fost condus şi crescut în frica lui Dumnezeu.

De aceea reposatul a fost iubit şi stimat de poporul acesta, stimat în întreg ţinutul.

A luat parte activă în toate corporaţiunile bisericeşti din tractul protopopesc. Autoritatea bisericească a avut în evidenţă vrednicia preotului Vasilie Bălan, în timpul vacanţei în scaunul protopopesc i-a încredinţat lui administrarea tractului, şi l-a ridicat între cei mai distinşi preoţi ai săi.

Ca slugitor al bisericii Vasile Bălan cu drept cuvânt a putut zice cu Apostolul Neamurilor «Luptă bună m'am luptat».

In viaţa sa familiară Dumnezeu l-a binecuvântat după cântarea din Psalm: «Muierea lui ca o viţă rodită în laturile casei lui, fiii lui ca nişte odrasle tinere de maslin împrejurul mesei lui.

Eată, aşa se va binecuvânta omul, cel ce se teme de Domnul.»

Preotul Vasile Bălan, ştiind că zestrea cea mai de mare preţ este creşterea bună şi învăţătura, a dat bună creştere şi învăţătură fiilor sei.

Şi la bătrâneţele sale a avut cea mai mare fericire, cea mai deplină mângâiere, ce se poate da unui muritor: şi-a văzut pruncii bine crescuţi şi bine aşezaţi.

Şi aici încă se potrivesc cuvintele din cântarea bisericească: Veseleşte-te începătorul Păstorilor, împrejurul mesei Tale văzându-ţi fiii tăi, purtând stâlpări de fapte bune.

A mai avut o bucurie rezervată numai pentru puţini, pentru cei aleşi. A văzut cum biserica a chemat în scaunul de mitropolit pe fiul lui cel mai mare.

Eată, aşa se va binecuvânta omul cel ce se teme de Domnul.

Luptă bună m'am luptat, curgerea o am plinit.

In viaţa naţională a neamului nostru a avut idealurile, speranţele întocmai ca ori care dintre noi, şi Dumnezeu l-a învrednicit de a ajuns zilele noastre, a văzut mântuirea neamului, unirea tuturora românilor.

Aşa a binecuvântat Domnul pe robul său Vasile, pentru că a umblat în căile lui.

Şi în boala sa grea, simţindu-şi sfârşitul a putut zice cu apostolul: *Lupta bună m'am luptat, curgerea o am plinit, credinţa o am păzit.*

«Eară ce este mai mult, mi s'a dat mie cununa dreptăţii, care o va da mie Domnul în ziua aceea, judecătorul cel drept, şi nu numai mie, ci şi tuturor celor ce iubesc arătarea lui».

Cuvintele lui din urmă, rostite prin graiul meu, este: binecuvântarea lui asupra iubiţilor săi.

Şi cu acestea ne luăm rămas bun dela Tine, iubite frate Vasile.

Ear Ţie, Părinte ceresc, ne rugăm cu cântarea bisericească:

«Odihneşte Dumnezeule cu dreptii pre robul tău, şi-l aşează în raiu, unde celele sfinţilor tăi Doamne, şi dreptii ca luminătorii strălucesc. Pre adormitul robul tău îl odihneşte trecându-i lui toate greşelile. Amin. *Rap.*

Concertul meseriaşilor

(=) Producţiile artistice, organizate cu îngrijire, dar fără pretenţiuni, de Reuniunea sodalilor români sibieni, s'au bucurat în toată vremea de simpatii deosebite din partea publicului românesc al oraşului.

Succes respectabil a avut şi concertul din urmă, dat Sâmbătă seara, în 12 l. c., la Unicum: Sală tixită, programă bună, şi multă veselie în dansul ce i-a urmat.

Corul mixt şi corul de bărbaţi, sub dirigenţa neobosită a dlui *Ion Stanciu*, cunoscut şi pe scena teatrului, se prezintă destul de arătos, ca număr şi ca voci, biruind greutăţile împreunate cu executarea compoziţiilor mai complicate

şi excelând în cântarea pieselor brodate pe motive din popor.

Cântecul Ilenei, doină ardelenească prinsă în note de T. Brediceanu şi tălmăcită în sopranul sonor şi bine modulat al dnei Marioara *Stanciu*, a scos la iveală întreg farmecul poetic al acestui fel de compoziţie românească. Aplauzele vii au cerut repetarea cântecului Ilenei.

Menţiune onorabilă merită străduinţele orhestrei alcătuite din meseriaşi şi tineri elevi ai liceului din localitate.

Element de mare valoare s'a dovedit din nou, dl *D. Axente* prin iscusite recitări din G. Coşbuc şi T. Speranţă. Părţile hazlii ale versurilor, spuse cu sublinieri discrete, produceau generală ilaritate. Genul comic pare a fi forţa recitatorului.

Producţiile meseriaşilor noştri au fost onorate cu prezenţa dlor generali Boeriu D. Pap, Vlădescu şi Florian, a mai multor ofiţeri, preoţi, profesori şi alţi intelectuali.

Ştirile zilei

Tot nu ne cunoaştem. ¡Cu prilejul desbaterilor în senat asupra proiectului de lege, cu privire la «Universitatea săsească», unul dintre confraţii dela Bucureşti raportează despre: «Universitatea săsească *dela Cluj*»... Aşteptăm să ne spună, mâne sau poimâne, că universitatea aceasta se compune din mai multe facultăţi, şi că s'a inaugurat zilele acestea cu mare pompă...

La Răspântii, câteva întrebări conştiinţei, este titlul unei interesante broşuri, publicate de cunoscutul scriitor *Ilie Marin* (dl Horia P. Petrescu). Broşura, apărută în Tipografia arhidiecezană, costă 6 Lei.

Dela o ţigară. La câţiva chilometri dela gara Braşovului s'a întâmplat Mercuri seara o groaznică explozie în trenul personal, care plecase spre Teiuş. Un soldat avea un bidon cu benzină, care a luat foc dela o ţigară. Explozia a aprins întreg vagonul. Jertfele sânt 3 morţi, 10 greu răniţi, şi câţiva uşor răniţi.

Albinărit. Pe lângă resortul de agricultură s'a înfiinţat un serviciu special de apicultură pentru toate ţinuturile din Ardeal Bănat, Maramureş şi Crişana, în scopul organizării sistematice a culturii albinelor. Directorul general al acestui serviciu a fost numit dl Konya. Toate ţinuturile au fost împărţite în direcţiuni regionale cu reşedinţele la Mehadia, Cluj, Baia-Mare, Tg. Mureş şi Sibiu.

Cinema Apollo, Sibiu, Piaţa Herman. In 16 Februar: Abnegaţiune, dramă în 4 acte. In 17 şi 18 Februar: Banii care omoară, dramă în 4 acte. Inceputul: ora 6½ şi 8½ seara.

Poşta redacţiei

Dlui E. M. în N. S'a publicat, pe larg, în nr. 57, şi o notiţă în nr. 55 din anul 1920. Altele cu plăcere.

Nr. 445/921 (13) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de cl. I-a **Vinerea**, tractul Orăştiei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.

1. Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat pentru capelani.

2. Jumătate venitele dela altar şi jumătate venitele stolari, sau mai bine zis, întregi venitele stolare dela parohienii de sub Nr. casei 239 până la 560 ai parohiei.

3. Câte una măsură (à 20 litri) de cucuruz cu tulei, dela fiecare familie din parohie.

Toate venitele din filia Cuţir.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, ear concurenţii cu prealabila încunoştiinţare a subscrisului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta şi celebra. Orăştie, în 12 Ianuar 1921. v.

Oficiul protopopesc gr. or. în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domşa,
protopop.

Nr. 20/1921 (14) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh, în parohia de clasa III-a **Fornădia**, protopresbiteratul Deva, se escrie concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh, să-şi prezenteze cererile concursuale, instruate conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu prot. în terminul arătat, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserica respectivă, avizând înainte oficiul protopresbiteral despre aceasta.

Deva, la 12/25 Ian. 1921. Oficiul prot. al Devei.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 14/1921 (11) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la şcoala primară confesională ort. rom. din comuna **Feleag**, protopresbiteratul tractului Sighişoara, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele legale, — întregite de stat.

Cererile să se înainteze, în terminul indicat, instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopopesc, cu îndatorirea ca concurenţii să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta şi a face cunoştinţă cu poporul.

Sighişoara, 21 Ianuarie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom. al tractului Sighişoara, în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 78/920 (9) 2—3

Concurs

Pantru întregirea postului de paroh în parohia de cl. III-a **Măceu** din protopresbiteratul Haţegului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficu în terminul deschis, iar concurenţii — cu prealabila încunoştiinţare a subsemnatului — se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Haţeg, în 10/23 Ianuarie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom. al tractului Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu
protopop.

(8) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de clasa a III. **Varţa** cu filia **Valea-lungă** protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenţii cu prealabilă încunoştiinţare a subscrisului protopresbiter, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Varţa, la 16 Ianuarie 1921 st. v.

Silviu Andrica,
paroh pres. comit.

Aron Modro
notar.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom. al tractului Ilia.

Constantin Moldovan
protopop.

A apărut şi se găseşte de vânzare la **Librăria Arhidiecezană în Sibiu**

Calendarul arhidiecezan

pe anul comun 1921

cu bogat cuprins, din care amintim următoarele: *Către cititorii Calendarului.* — *Arhiepiscopul şi Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan.* Alegerea, hirotonirea, instalarea şi investirea. — *Gândiri.* — *Ştiri şi fapte din 1920.* Cronică bisericească. — *Ce este bolşevismul?* — *Din zilele de mărire*, cu 5 ilustraţii. — *Suferinţa*, poveste din popor. — *Snoave şi istorioare*: 1. Binefacerea şi Recunoştinţa. 2. S'a dat de gol. 3. Curajul femeii. 4. Aşa se poate. 5. Măgarul şi alcoolul. 6. Mânzul ţiganului. — *Pentru meseriaşi*: Meşteşugarul cum se cade. — *Pentru economi*: 1. Plugurile cu motor, după C. M. 2. Gunoiul. 3. Sfaturi sănătoase, după I, M. P. — *Soldăţeşti.* — *Versuri*: 1. Scrisoarea fetiţei, de Lt. Eft. Barbu Bogdan. 2. Mama, de Maximilian G. Dopp. 3. Cicoarea, din popor, col. Teodorescu. 4. Cântece din război, col. E. H. 5. Dela Tisa. 6. Cântecul lancului, din Zărand, col. E. H. 7. A lui Balint. — *Ostăşească.* — *Fel de fel:* 1. Credinţe despre rândunică. 2. De pe pământ în lună. 3. Puterea exemplului. 4. Sănătatea femeilor. 5. Legea cercetaşului. 6. Impotriva mâniei. 7. Cărţile... 8. Radiul şi razele sale, după Dr. A. Lanich. 9. Sfaturi. — *Gândiri.* — *D'ale doctorilor:* 1. Gripa sau influenţa. 2. Baia de soare, după Dr. Forest. 3. La durere de cap. 4. Mierea. 5. De ce mâncăm repede? după Dr. P. Schmid. 6. Carnea şi nutrirea. 7. Nasul roşu. 8. Tusa măgărească. 9. Ingrijirea părului. 10. De ce nu trebue să bei? 11. Dimineaţa — oboseală. 11. Epilepsia (boala rea). — *Gândiri.* — *Alte versuri*: 1. La Oituz, de Şt. Bălceşti. 2. Cătăneşti, din popor, col. E. H. 3. Mormântul Stegarului, de V. Voiculescu. 4. Sus inima! de G. Coşbuc. 5. Gâcitori. — *Scântei.*

In celelalte părţi ale Calendarului sunt: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii. — *Insemnarea târgurilor* aranjate după *alfabet şi luni.*

Ilustraţiile: 1. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan. — Statul major la frontul dela Tisa. — Intrarea triumfală a generalului Moşoiu în Sibiu. — Generalul Moşoiu şi statul său major trec trupele în revistă. — Revista trupelor care au trecut Tisa şi au capturat şase divizii bolşevice. — M. S. Regina Maria la podul peste Tisa asistă la trecerea trupelor.

Calendarul s'a tipărit în două ediţii: o ediţie cu «*Şematismul*» bisericii ort. rom. din Transilvania, Bănat şi părţile anexate din Ungaria, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheţi şi învăţători, — şi altă ediţie, *fără Şematism.*

Preţul: { Ediţia cu Şematism **10 Lei** / „ fără „ **8 Lei** } plus porto postal **2 Lei** şi sunt a se trimite înainte prin mandat postal.

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 5/18 Februar 1921 Nr. 11.

ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Nr. 19 (Sch.)
Red. «Transilvania»
Sibiu

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Un distins general

(x) Strălucitul nume al generalului Boeriu se rostește astăzi cu fală și recunoștință nu numai pe plaiurile ardelenești, ci și mai departe de hotarele acestor locuri.

Este clipa, când acest viteaz oștean se desparte de cariera militară activă, după ce a săvârșit un bun și temeinic început de organizare în armata românească a Transilvaniei.

Inainte cu câțiva ani flăcăii noștri dela oaste și-au împlinit jalnica datorie de a se jertfi, sub comande străine de limba lor, pentru binele altora.

Dar, au venit și alte vremuri. Și, după o luptă uriașă, ne-am trezit stăpâni în țara, unde până mai ieri eram sclavi, — noi, coborâtori din Dacii și din Romanii alcătuitori de state puternice.

In noua rânduială a lucrurilor, fiecare român, fără deosebire de vârstă și situație, și-a oferit mâna de ajutor, unii chiar și peste îndatoririle lor. Intre cești din urmă trebue să numerăm și pe omul gata totdeauna de-a se jertfi pentru pământul românesc, pe generalul nostru Boeriu.

In scurtul timp cât a stat în fruntea noilor săi soldați, a știut să le câștige încrederea și alipirea fiească, adevărata forță a ori cărei oștiri.

Generalul Boeriu a rămas, în toate împrejurările, acelaș: exemplu de energie și exactitate, însoțite de înțelepciune și caldă însuflețire.

Acest viteaz fiu al Ardealului n'a fost ispitit, în lunga sa carieră militară, nici de trufie, nici de ambiții deșarte. Ostaș, cu trup și suflet, și părinte al ostașilor, a avut înaintea ochilor săi de vultur: împlinirea datoriei până în sfârșit.

Erou s'a dovedit în lupte, și neîntrecut muncitor întru păzirea ordinei și a cinstei în vremea de refacere.

Pentru calitățile sale personale distinse, și pentru faptuirile lui în opera de organizare, Maiestatea Sa Regele Ferdinand, suveranul bun și drept al tuturor românilor, a conferit generalului Boeriu, ca semn al gratitudinii regale, ordinul Coroana României în gradul de mare ofițer.

Cu grea inimă se va fi despărțind ilustrul bărbat al armelor de iubiții săi voinici, cărora li-a închinat o lucrare plină de râvnă și dragoste. Toți vor simți că despărțirea aceasta însemnează nu puțină pierdere, — noi dorim ca ea să însemneze un îndemn mai mult, pentru urmașii săi în orce ram de activitate, de-a se îndruma pe căile de progres arătate de acela, care azi pleacă dela înaltul post ce l-a ilustrat prin hărnicie și talent.

Generalul Boeriu, o recunosc toți cei ce îl cunosc, și-a consacrat puterile cele mai bune în interesul armatei, dela a cărei virtute atârnă, în parte covârșitoare, viitorul țării și al neamului.

Vredniciile distinsului militar le vor pomeni cu admirație atât frații de arme, cât și numeroșii săi stimători din întreaga Românie. In tălmăcirea acestor sentimente, urăm iubitului general mulți ani de pace, sănătate și deplină bucurie.

Reducerea sărbătorilor

(=) Mulțimea din cale afară a sărbătorilor naționale și bisericești, la care trebue să adaogăm și prăznuirile superstițioase răspândite pe la țară, nu poate să fie prielnică înaintării neamului, dacă toate sărbătorile acestea sânt legate cu nu puțină cheltuială de timp și de bani, câte odată poate și de sănătate.

Guvernul nostru dela București a răspuns la o dorință obștească, nu mai încape îndoeală, când într'una din ședințele trecute ale camerei s'a hotărât să vestească *reducerea* sărbătorilor naționale și concentrarea lor într'o singură zi din an.

Ideea este salutară și e întâmpinată cu aprobări din toate părțile.

Mai puțin norocoasă s'ar părea intenția cercurilor conducătoare de a unifica sărbătorile naționale în ziua de *zece Mai*.

Nu cunoaștem motivele, pentru care va trebui să sărbăm pe 10 Mai ca cea mai luminoasă pagină în desvoltarea neamului românesc, și ca praznic național pentru toate înfăptuirile istorice ale poporului nostru de pretutindeni.

Comemorarea evenimentelor naționale s'a făcut până acum în mai multe zile ale anului: amintirea unirii principatelor într'un singur principat la *24 Ianuar*; ridicarea la rangul de regat a României la *10 Mai*; adunarea dela Alba-Iulia, pentru alipirea Ardealului la țara mamă, în *1 Decemvrie*. Basarabia și Bucovina își au d'asemenea ziua de evlavie și de strălucire, când s'au întors la viață și libertate; — și mai avem pe al nostru 3/15 Mai, în care Ardealul își prăznuește mișcarea iobăgimii dela 1848.

Chestiunea este: In care din aceste zile să fie sărbătorită amintirea evenimentelor mari din trecutul neamului românesc?

Evenimentul cel mai mare este negreșit *înfăptuirea idealului național* în urma războiului pentru întregire: Ziua cea mai potrivită ar fi astfel 15/28 August 1916, când armata României desrobitoare trece Carpații, — dar sărbarea zilei de 15/28 August n'are încă tradiție.

Zilele, în care s'a declarat alipirea provinciilor la vechiul regat, au dată deosebită, și sânt deocamdată și ele lipsite de tradiție.

Ziua de 3/15 Mai, pe lângă tot trecutul său venerabil, este o sărbătoare, cum s'ar zice astăzi, «regională».

Rămâne 10 Mai și 24 Ianuar.

Pentru 10 Mai, aniversarea proclamării regatului, nu se prea pot invoca argumente în legătură cu unitatea politică a neamului; se pot ușor invoca alte argumente: bunăoară considerații de temperatură și de învierea naturii: în Mai e cald și frumos, că-i primăvară cu flori și verdeață, când lumea e predispusă de sărbătorire...

Dar *24 Ianuar* este alt ceva: *E actul unirii* Moldovei și Munteniei, este actul care a fost prevestitor și hotărâtor pentru unirea tuturor românilor, ce s'a realizat prin marele războiu al întregirii.

Aceasta firește nu însemnează că pe 10 Mai, pe 3/15 Mai, pe 1 Decemvrie șcl. să le sărbăm la 24 Ianuar, (ar părea obicei cam ciudat) ci ziua de *24 Ianuar* rămâne să se serbeze ca ziua *unirii celei mici*, care a pregătit drumul *unirii celei mari*. Sărbătoarea națională va fi împreunată cu slujbă religioasă și cu festivități potrivite, în cuprinsul întreg al țării.

Privitor la manifestări școlare se pot lua dispoziții speciale, ținând comemorări în cadru mai restrâns, conform împrejurărilor și cerințelor locale. De sigur că orce pedagog va căuta să reverse, la asemenea prilejuri de sărbare mică sau mare, nu numai cuvinte frumoase, ci mai ales sentimente de însuflețire pentru muncă, cinste și dragoste de țară, arătând tinerimii izvorul de putere în luptele ce-o așteaptă în viitor.

După a noastră părere, praznicul mare național, de care este vorbă, se cade să fie sărbat în ziua de *24 Ianuar*.

Căsătoria Principesei Elisabeta

Vineri, 25 Februar: MM. LL. Regele şi Regina, încunjurate de Familia regală şi Casele Lor militare şi civile, vor primi în Palatul regal din Capitală pe deputaţiunile şi delegaţiile venite din toate unghiurile ţării, spre a oferi daruri augustilor logodnici.

Aceste deputaţiuni şi delegaţii vor fi alcătuite fiecare din câte 2—3 persoane.

Sâmbătă, 26 Februar, seara, se va da la Teatrul Naţional o reprezentaţie de gală, la care asistă întreaga familie regală.

Duminecă, 27 Februar la ora 11 dimineaţa, va fi celebrată la sf. Mitropolie ceremonia căsătoriei religioase a A. S. R. Principesei Elisabeta cu A. S. R. Principele moştenitor Gheorghe al Greciei, în prezenţa M. S. Regelui şi Reginei, a familiei regale, membrilor guvernului, corpului diplomatic, Caselor civile şi militare ale MM. LL.

După ceremonie urmează dejun la Palatul Regal. Seara va fi recepţiune tot la Palat.

In apărarea bisericii

Societatea clerului *Ajutorul* din Bucureşti şi Societatea studenţilor în teologie au înaintat dlui ministru de culte un *memoriu* în chestiunea concordatului.

In acest memoriu se expun şi următoarele:

Având-se în vedere că în Octomvrie trecut nu s'a convocat în sesiune ordinară nici Sfântul Sinod, nici Consistorul superior bisericesc, că nu s'au complectat vacanţele, cum s'a hotărât în sesiunea de Mai 1920; că episcopia Râmnicului, Noului Severin şi a Argeşului stau vacante de doi ani şi mai bine; că doi episcopi sânt bolnavi; din arhiereii titulari trei locuri sânt vacante, ear un arhiereu este bolnav;

Având-se în vedere că organele care reprezintă biserica ortodoxă din vechiul regat, sânt descompletate în aceste momente, când se plănuiesc aşezări nouă pentru biserică, —

Societatea clerul român «Ajutorul» din Bucureşti şi Societatea studenţilor în teologie au convocat pe preoţi, studenţi, oameni intelectuali şi credincioşi, cari se interesează de bunul mers al bisericii ortodoxe române, şi în mai multe şedinţe, ţinute la sediul Societăţii Clerului, au discutat chestiunea din punct de vedere bisericesc şi naţional.

(In concluziunile memoriului se constată):

Art. 21 din Constituţiune spune că «Religia creştină ortodoxă este religia *dominantă* a statului»; iar prin art. 82 se prevede că «coborâtorii Majestăţii Sale Regelui vor fi crescuţi în *religiunea ortodoxă a răsăritului*».

Proiectul de Concordat cere ca religia catolică să se bucure de paritate absolută cu celelalte religiuni ale regatului. Se înţelege dar, că acea paritate o cere şi cu religia dominantă a statului. —

In aliniatul 2, al articolului 2, se cere înfiinţarea unei mitropolii greco catolice a Făgăraşului cu reşedinţa la Bucureşti. In dreptul canonic şi în legiuirile bisericeşti nu s'a pomenit ca reşedinţa unei eparhii să fie în afară de eparhie.

In Bucureşti românii greco-catolici (uniţi) au o singură bisericuţă, care în nici un caz n'ar putea servi de catedrală mitropolitană. Prin cererea de înfiinţare a unei asemenea mitropolii se urmăresc tot scopuri de propagandă.

Nu se poate admite înfiinţarea unei mitropolii române unite în Bucureşti. Numărul eparhiilor catolice şi greco-catolice trebue să fie în proporţie cu numărul credincioşilor lor, faţă de credincioşii eparhiilor ortodoxe. —

Practica bisericii catolice de a numi Vaticanul *direct* pe arhiepiscopi, mitropoliţi şi episcopi a dat naştere la multe discuţiuni şi lupte în ţările catolice şi mai ales în Franţa. In timpul de azi, care este timpul democraţiei în ţara noastră, nici papei nu mai poate fi îngăduit să-i numească direct. Ei trebue *aleşi* de cler şi credincioşii r.-catolici sau gr.-catolici, confirmaţi de guvern şi întăriţi canoniceşte de Vatican, aşa cum se aleg ierarhii ortodocşi şi superiori ai celorlalte rituri.

Seminariile. Dacă s'ar înfiinţa câte un seminar la fiecare eparhie r-catolică şi gr.-catolică ar fi 11 seminarii, care ar da în termen mediu 300—400 absolvenţi anuali. La 2,000.000 de catolici şi gr.-catolici, numărul acesta reprezintă aproape jumătate din numărul preoţilor necesari lor. Au să moară sau retragă în fiecare an din cler aproape jumătate din preoţi şi diaconi catolici şi greco-catolici? neapărat că nu. Vaticanul intenţionează a-şi spori elementele de propagandă în ţara noastră.

Şcoalele catolice existente azi în ţară, au dat naştere la multe discuţiuni, au înstrăinat multe conştiinţe, au atras mulţi copii de oameni bogaţi, cari şi-au lăsat averile congregaţiunilor catolice. Dacă numărul lor s'ar înmulţi, ar deveni un pericol naţional, fiindcă ar pregăti sau întreţinea spiritul de iredentism al celor de alt neam, care azi fac parte din ţara noastră. Ele ar răci sentimentul naţional în inimile copiilor de români, care s'ar duce să înveţe acolo.

In vechiul regat erau legi şcolare, care impuneau şcoalelor catolice să primească inspecţii din partea inspectorilor şcolari, limba română să fie predată după programele statului, iar religia pentru copiii ortodocşi să fie predată de un preot român. Prin stăruinţe şi tot felul de şicane toate acele dispoziţiuni nu s'au putut aplica, chiar în timpul celor mai zeloşi miniştri ai instrucţiunii. Dacă atunci, când nu aveam un concordat cu vaticanul, dispoziţiunile legii nu s'au putut aplica, cu atât mai mult după încheerea concordatului.

Congregaţiunile catolice au dat mult de lucru ţărilor din apusul Europei. Unele din ele, cum sânt iezuiţii, sânt foarte periculoase ordinei de stat. Toate congregaţiunile catolice sânt internaţionale. Ele n'au nici o legătură cu interesele naţionale ale diferitelor ţări şi cu sufletul poporului.

Biserica romano-catolică posede azi averi însemnate în Transilvania şi în alte părţi. Dacă şi congregaţiunilor li s'ar recunoaşte dreptul de persoană juridică, nu va fi departe timpul, când ele vor ajunge stăpâne pe o mare parte din averea ţării. Din istoria catolicismului şi a ţărilor apusene se ştie cât de experte sânt congregaţiunile catolice de a decide pe mulţi bogaţi să lase averea acelor congregaţiuni. Altele cumpără proprietăţi cu bani strânşi în diferite moduri, din vânzarea iertării păcatelor, la fabricarea absintului şi altor băuturi ameţitoare.

In scurt timp se va ajunge ca în vremea călugărilor fanarioţi, care stăpâneau mare parte din averea ţării şi pe care guvernul nostru i-a putut goni şi le-a luat averile din mână, fiindcă ei nu erau susţinuţi de o putere, cum este puterea papală. Călugării catolici nu vor putea fi goniţi ca cei greci, sau dacă vor fi goniţi, ţara va trebui să facă multe sforţări şi jertfe.

*

Memoriul a fost citit şi votat de adunarea clerului şi a credincioşilor, ţinută în ziua de 7 Februarie 1921, în sala societăţii clerului român *Ajutorul* din Bucureşti.

Solemnitate în Sibiu

Joi, în 17 l. c., s'a ţinut solemnitatea predării şi luării comenzei Corpului 7 de armată.

Sărbarea înălţătoare, prezidată de dl general de corp armată, *Artur Văitoianu*, s'a desfăşurat la ora 11 a. m. în «Piaţa Regele Ferdinand». Au luat parte: toţi ofiţerii fără trupe, toate trupele garnizoanei, şcoalele Sibiului, autorităţile civile şi bisericeşti, reprezentanţii presei şi public enorm. Oraşul era pavoazat, arborându-se în piaţă şi stradele principale numeroase drapele.

Comandamentul trupelor de vest, cu ocazia aceasta a sărbătoririi retragerii dlui general de divizie *I. Boeriu* dela comandamentul Corpului VII de armată şi a numirii în locul Dsale a dlui general de divizie *E. Cihosky*, a dat o masă la ora 1 în sala mare dela Unicum, la care au luat parte fruntaşii civili, bisericeşti şi militari ai vieţii noastre publice din părţile acestea. Seara la ora 8 s'a făcut retragere cu torţe, ear la ora 9 s'a dat la Cercul militaro-civil o serată de gală pentru membrii cercului şi familiile lor.

In jurul pământului

Joi seara la ora 9 dl general *Găvănescul* a ţinut la Ateneu o conferinţă despre călătoria făcută în jurul pământului cu A. S. R. Principele Carol. A spus următoarele:

Când au ajuns în Bombay, capitala Indiei, în gară au fost întimpinaţi de guvernator, de armată şi mult public, care i-au salutat cu multă căldură. Plecând în oraş au vizitat mai înainte pe Parşi. Aceştia sânt urmaşii unor vechi emigraţi din Persia, cari în Bombay sânt cei mai bogaţi şi ocupă cele mai înalte demnităţi. Plecând la guvernator, au avut ocazia a vedea mai bine oraşul. Conferenţiarul povesteşte un lucru ciudat: morţii sânt conduşi într'un parc frumos,

FOIŞOARA

Prisonierii români din Germania

Un colonel medic în armata rusă, *Romanţev*, a descoperit răul tratament al prisonierilor români din captivitatea Germaniei.

Generalul Tarnoschi a aflat despre acest tratament următoarele: Germania în marele războiu, a făcut aproape două milioane de prisonieri.

Intreţinerea acestor prisonieri s'a făcut în condiţiile cele mai *detestabile.*

Pentru adăpostirea prisonierilor, Germania a fost nevoită să înfiinţeze peste 40 lagăre, situate în diferite regiuni ale imperiului. Intre acele lagăre, să găseau şi acele unde se deţineau prisonieri de la toate naţiunile, între care şi români; dar mai ales *lagărul Tukel* era destinat pentru români; el conţinea peste 20.000. Lagărul Tukel era construit numai din scânduri, fără nici un confort. Oamenii dormeau pe pământ gol. Nici pae nu se găseau pentru aşternut. Alt neajuns: lagărul era aşezat pe un teren mlăştinos.

Dacă la aceste inconveniente se mai adaugă şi acele că din cauza lipsei, nu se da cărbuni nici la cele câteva camere care aveau sobe, lesne ne putem face o idee de viaţa pe care o duceau acolo nenorociţii prisonieri.

In acel lagăr — Tukel — au fost timpuri când mureau pe fie care zi 90 de oameni! Cu privire la acest lagăr şi la această mare mortalitate, iată ce îmi spune medicul acelui lagăr, *Romanţev*, colonel medic în armata rusă, activ, şi care în timp de pace îndeplinea serviciul de medic şef al Crucii Roşii ruse al lazaretului II din Petrograd:

«Prin luna Decemvrie 1916 căzând prisonier în bătălia dela lacurile Mazuriene, am fost trimis de germani ca medic curant şef al lagărelor de prisonieri Rammerskair-Tukel-Czersk, care făceau un comandament. Mi-am început serviciul din primele zile ale lunei Ianuar 1917 şi am continuat a fi medic şef al acelor lagăre, până în luna Iunie 1917, când am fost mutat aici în lagărul Daenholm tot ca medic. Indată ce am luat serviciul în primire, — m'am dus la lagărul Tukel chiar după ordinul comandaturei, să constat cauza marei mortalităţi de acolo. Am găsit peste 100 de cadavre, care nu putuseră fi încă îngropate, şi după aspectul exterior nu mă puteam pronunţa asupra diagnosei. După cercetările făcute am ajuns la concluzia, că oamenii aceia au murit de foame. Comandatura s'a supărat, şi mi-a spus, să schimb diagnoza, dar am refuzat categoric, pe motiv că eu fac *ştiinţă*. Atunci, am raportat în scris, menţinând diagnoza *foamea!* Comandantul refuzându-mi raportul am cerut să fiu controlat de un medic german. In adevăr, peste 3 zile a sosit în localitate un medic german având gradul de general. Tocmai se aflau afară vre-o 30—40 cadavre, care erau înghetate, deci bine conservate şi i am spus că, dacă n'are timp să asiste a autopsia tuturor, atunci, să aleagă d-sa — la întâmplare — sau după alegere, atâtea cadavre câte vrea şi eu i le desfac în faţă. Aşa a şi făcut. A ales 10 cadavre, eu i le am desfăcut în faţă, şi atunci acel general s'a convins că, diagnoza mea era bine spusă.

numai de prietini şi cunoscuţi, rudele rămânând acasă. Ajunşi în acest parc, corpul neînsufleţit este aşezat pe earbă, mulţimea depărtându se. In mai puţin de 20 minute, mii de vulturi se reped asupra cadavrului devorându-l.

Intre Bombay şi Calcuta misiunea s'a oprit în oraşul Agra, unde au vizitat vestitul mausoleu, construit numai din marmoră albă, la care s'a lucrat 18 ani încontinuu cu 20,000 de lucrători.

Ajunşi la *Tokio*, în capitala Japoniei, în gară au fost primiţi de prinţul imperial moştenitor şi o întreagă suită, iar muzicile intonau imnul românesc. Pe tot parcursul dela gară până la palat, erau înşirate sute de şcoli cu drapele româneşti. Se trăgeau în acest timp tunuri, cântau muzicile şi se înălţau artificii. La ferestri nu era nimeni, căci nu e voe ca să se privească împăratul de sus.

Pe străzi pancarte scrise în româneşte: «Bine ai venit». Seara s'au făcut prezentările împărătesei, căci împăratul era bolnav. S'a servit un dineu de 200 persoane. Toate tacâmurile de aur masiv. Prinţul imperial a închinat primul pahar în sănătatea regelui Ferdinand I, la care a răspuns principele Carol. In tot timpul a domnit cea mai perfectă armonie.

Misiunea a plecat de acolo foarte mişcată de felul cum a fost primită.

Trecând apoi în America au vizitat cascada Niagara. Aici fetele americane au ţinut să fotografieze pe prinţul nostru. Una l-a luat de braţ, ear alta l-a fotografiat împreună cu îndrăsneaţa sa însoţitoare.

Pentru orfani

In răsboiul pentru întregirea neamului au căzut sute de mii de părinţi, cari şi-au lăsat copiii singuri în lume.

Gândiţi-vă bine, români, că în îmbelşugatele voastre mese şi în locuinţele voastre calde ar avea loc şi câte un orfan de răsboi. Din aceşti orfani, sub ochii voştri părinteşti şi sub îngrijirea şi educaţia ce le veţi da, vor ieşi viteţii de mâne cari vor apăra pământul ţării noastre şi avutul nostru.

Insăşi Maiestatea Sa Regina creşte alături de Alteţele Lor Regale, patru orfani de răsboi. Pilda cea mai frumoasă ne vine de la duioasa noastră Suverană.

Care din d-voastră doreşte a face acest gest înălţător, va da dovadă de adevărat patriotism salvând pe aceşti mici orfani şi uşurând astfel greaua sarcină a statului, împovărat şi el de atâtea nevoi.

Persoanele care ar dori să ia sub îngrijirea lor orfani de răsboi, pot lua informaţiuni precise dela Direcţiunea Generală a Oficiului Naţional I. O. V., precum şi la toate oficiile judeţene aflate cu sediul în capitalele judeţene.

România şi Sovietele

Dl general Coandă, preşedintele senatului, a citit în şedinţa din 8 l. c. răspunsul dlui Take Ionescu, ministru de externe, la întrebarea făcută de un senator asupra relaţiunilor guvernului român cu guvernul sovietelor ruse. Eată răspunsul:

1. Din ultimele radiuri schimbate între guvernul român şi guvernul sovietelor reese, că acel guvern recunoaşte punctul de vedere al României, şi anume că între cele două state nu există stare de răsboi şi că deci sântem în pace.

Guvernul sovietist propunându-ne să regulăm unele chestiuni ca de exemplu relaţiile comerciale şi navigaţia pe Nistru, la rândul nostru am propus ca fiecare din cele două guverne să numească câte un delegat, cari întrunindu-se să stabilească programul chestiunilor ce ar fi de discutat ulterior între cele două ţări. Acesta este ultimul stadiu al tratativelor.

2. Guvernul nu ştie nimic positiv în privinţa tezaurului dela Moscova. S'a svonit că el ar fi neatins, dar guvernul nu are nici o cunoştinţă în această privinţă.

Românii din Macedonia

Prigonirile sârbilor, împotriva elementului românesc, continuă atât în Bănat, cât şi în Macedonia.

Românii macedoneni aveau, cu mult înainte de ocupaţia sârbească, şcoale şi biserici româneşti. Insă autorităţile nouă ale sârbilor nu permit românilor de acolo să-şi deschidă şcoalele şi să liturghisească în limba românească.

Prin tratatul dela Bucureşti din 1913, sârbii au luat angajamentul să păstreze autonomia bisericească şi şcolară a românilor din Macedonia. Recentele tratate de pace cuprind clauze privitoare la protecţia minorităţilor.

Până acum însă guvernul sârbesc nu le respectează.

In Bitolia se află un liceu şi o şcoală profesională de fete, cari cu izbucnirea răsboiului s'au închis. Directorii acestor şcoale au voit înainte de vre o câteva săptămâni să le redeschidă, însă cererea adresată inspectorului sârb fu respinsă. A doua zi au fost chemaţi toate profesoarele şi profesorii români la poliţie, unde li s'a citit un ordin prin care se interzice redeschiderea şcoalelor româneşti.

Tot astfel, preotul român Teodor din Bitolia, după serbarea Bobotezei a fost dus la poliţie, unde i s'a interzis de a mai liturghisi în limba românească, obligându l a preda toate cărţile bisericeşti scrise în limba românească.

Soartea românilor din Macedonia e tristă; e de datoria guvernului de a se interesa mai de aproape de fraţii noştri, urgisiţi de stăpânirea unui popor, care nu ţine cont de drepturile naţionalităţilor minoritare.

Ştirile zilei

Predici. In urma iniţiativei luate din partea I. P. S. S. Arhiepiscopului şi Mitropolitului nostru *Nicolae*, începând cu Duminecă în 7/20 l. c. până la praznicul Invierii Domnului, se va ţinea în catedrală din partea preoţimii din localitate la s-ta liturgie un ciclu de predici. In decursul s-tului post se vor ţinea câte două predici: la liturgie, şi la vecernie. Duminecă va rosti predica preotul *I. Dăncilă*, confesor militar.

Comemorare. Din Cluj se anunţă: In 14 Februar s'au împlinit o sută de ani dela moartea lui *Petru Maior*. Universitatea a comemorat această dată prin o festivitate ţinută Marţi la ora 5 p. m. Au vorbit profesorii S. Puşcariu, I. Lupaş şi Al. Lăpădatu.

Biserica Sf. Sofia. Măreaţa operă de arhitectură bizantină din Constantinopole, biserica Sfintei Sofii, transformată în moschee, ameninţă să se dărâme. Dela ocuparea oraşului de turci în 1453, cutremurile de pământ au pricinuit mare stricăciune clădirii, ear reparaţiuni nu s'au făcut.

Ministerul instrucţiei publice a dat revizoratelor şcolare o circulară, în care li se pune în vedere, că învăţătorii din vechiul regat pot trece ori când în învăţământul dela şcoalele din Ardeal, unde se simte lipsa de învăţători.

Serata rozelor organizată din partea damelor sibiene ale comitetului societăţii Ocrotirea Orfanilor, s'a ţinut Luni seara în sala feeric a ranjată de la Urania. Lume elegantă şi multă, buchete, ghirlande, terase ornate cu roze, toate întocmite cu cel mai desăvârşit gust, au produs admiraţia tuturora. Profitul bănesc, pentru orfani, este considerabil şi în raport cu ostenelile desfăşurate pentru succesul acestei serate.

† **Vasile Hodoş**, paroh ortodox român în Iclandul-mare, după scurte suferinţe, împărtăşit cu sf. taine, şi-a dat sufletul în mânile Creatorului Luni în 7 Februar n. 1921 la ora 4 p. m. în anul 80 al etăţii, 57 al preoţiei şi 19 al văduviei. Rămăşiţele pământeşti ale defunctului s'au depus spre repaus etern Joi, în 10 Februar n. a. c. la ora 1 p. m. în cimiterul de lângă biserica din Iclandul-mare. Odihnească în pace.

Invăţământul religios în Cehoslovacia. Ziarul Prager Tageblatt crede a şti că în Cehoslovacia, reglementându-se raporturile dintre stat şi biserică, se va suprima instrucţiunea religioasă, care însă, după dorinţa părinţilor, totuşi va fi făcută de preoţi sub controlul statului în edificii scolare de stat.

Un trist aniversar. In 1/14 Februar a. c. s'a împlinit un an dela moartea mult regretatului preşedinte al Reuniunii meseriaşilor români din Sibiu, *Victor Tordăşianu*. Din acest trist prilej nemângâiata sa soţie, d-na Eugenia Tordăşianu, profesoară, în loc de pomană pentru odihna sufletului iubitului şi neuitatului ei soţ dăruieşte la fondul «Victor Tordăşianu» pentru căminul învăţăceilor dela meserii, întemeiat de Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu, în memoria mult regretatului ei fost preşedinte, suma 100 Lei, fica sa Mioara V. Tordăşianu 20 Lei. Tot la acest fond dăruieşte 50 Lei un domn, prietin al răposatului. Pentru prinos mulţumeşte:

Comitetul.

† **Pavel Boşa**, preot ort.-român, învăţător pens. şi profesor la liceul din Năsăud, după lungi şi grele suferinţe şi-a dat sufletul în mânile Creatorului în 7 l. c. în al 75-lea an al etăţii. Rămăşiţele pământeşti ale defunctului s'au aşezat spre odihnă veşnică în 9 Februar 1921 la 1 oră p. m. în cimiterul ort.-rom. din Borgoprund. Odihnească în pace.

Manuscrise de Eminescu. Cineva din Iaşi, o persoană care se ocupă cu cărţile şi al cărei nume nu sântem autorizaţi să-l comunicăm, ar fi posedând în manuscris original traducerea întreagă a *Criticei raţiunii pure* a lui Kant şi a încă unui formidabil monument de concentrare în filozofie, *Lumea ca voinţa şi ca reprezentare* a lui Schopenhauer, ambele manuscrise ale lui Eminescu. Ştirea importantă o dă dl M. Negru în Universul.

Cinema Apollo, Sibiu, Piaţa Herman. In 19 şi 20 Februar: Calea datoriei, mare dramă în 5 acte. In 21 şi 22 Februar: Răsbunarea. In curând: J'accuse.

Acel general medic german, s'a putut convinge că, hrana nenorociţilor prisonieri români se compunea din:

O pâne de un kgr. *la 7 oameni pe zi*, neagră ca pământul, cleioasă şi cu tot felul de amestecături, mai ales pae tocate.

Ca *alimente*, de două ori pe zi, se da câte un castronaş mic de supă cu gulii, sau varză, care d'asemenea nu putea susţinea viaţa, de oarece nu era decât apă fiartă, căci numai câteva feliuţe de gulie sau de varză erau aruncate în cazan, ca să se zică că e supă cu gulii sau cu varză.

Ca măsuri de remediare a stării sanitare a lagărului Tukel — mi-a spus medicul rus colonel Romanţev — pe la jumătatea lunei Ianuar 1917, am primit ordinul comandaturei, să aleg dintre prisonierii români, tot ce e mai bun şi am format din ei 6 batalioane de câte 2000 oameni fiecare batalion, sau în total 12.000 oameni. Aceste batalioane au fost trimise pe frontul francez, pentru lucrările de şanţuri. Pe la jumătatea lunei Martie 1917, adică după trecere de 2 luni, toate acele 6 batalioane s'au întors iarăşi în lagărul Tukel, cu efectivele foarte reduse. In interval de 2 luni au murit peste 9.000 oameni!.. Din cei rămaşi pe loc în lagărul Tukel, din Ianuar şi până în Martie au murit exact după controalele ţinute de mine 2240 oameni!...

Crucea roşie română din Paris, de sub preşedenţia d-nei Ana Cantacuzino, a salvat restul şi iată cum: Prin luna Aprilie 1917, d-na Ana Cantacuzino a trimis pentru prisonierii români de la Tukel o cantitate de pesmeţi şi cutii cu conserve de carne. Cei *trei* pesmeţi de fiecare om, care s'au distribuit în prima zi, a fost salvarea. Imediat mortalitatea a încetat. Am văzut oameni care râdeau, glumeau, ba chiar cântau! Era un mare eveniment.» —

Mai este oare nevoie, să comentez declaraţiile medicului rus colonel Romanţev? Ar fi de prisos. Inchei acest articol binecuvântând instituţiunea *Crucea roşie română* şi mulţumind d-nei Ana Cantacuzino, care numai prin munca ei fără preget a isbutit a scoate din ghiarele morţii mii şi mii de ofiţeri şi soldaţi prisonieri români din Germania şi din Bulgaria. *U.*

Reîntoarcerea Casei habsburgice pe tronul Ungariei, reîntoarcere dorită de magnaţii unguri, întâmpină opoziţia Italiei, Angliei şi a Franţei. Un *veto* s'a comunicat dlui Horthy la Budapesta, alt veto s'a trimis exîmpăratului Carol la castelul din Prangins în Elveţia.

Noui advocaţi ai Statului. Au fost numiţi în posturile de advocaţi ai Statului, cl. II. în Transilvania, următorii: Dl Dr. Valer Hango, pe lângă instanţele judecătoreşti din judeţul Solnoc-Dobâca şi Bistriţa-Năsăud, cu reşedinţa la Dej; dl Dr. Iustin Nestor, pe lângă instanţele judecătoreşti din judeţele Mureş Turda şi Ciuc, cu reşedinţa în Târgu-Mureş; dl Dr. Vasile Albu, pe lângă instanţele judecătoreşti din judeţele Târnava-Mare, Târnava-Mică şi Odorhei, cu reşedinţa la Ibaşfalău; dl Dr. Valer Mărcuş, pe lângă instanţele judecătoreşti din judeţele Satu-Mare şi Sălaj, cu reşedinţa în Satu Mare; dl Iosif Rednic, advocat, pe lângă instanţele judecătoreşti din judeţele Maramureş, cu reşedinţa în Sighet.

Act de mulţumiri. Subsemnaţii aducem mulţumiri tuturor rudelor şi prietinilor, cari prin graiu, scris, sau prezenţa lor au luat parte la doliul nostru, suferit prin pierderea iubitei noastre soţii, mame, soacre, fiice şi bunici Sofia Pulca. — Zoltan, 15 Februar 1921. *Dumitru Pulca*, preot, soţ, şi *familia*.

Legiunea română din Siberia. Primind dela Misiunea română din Siberia, precm şi dela cei 18 camerazi ai noştri rămaşi la Vladivostok, unele date şi îndrumări, rog pe *toţi ofiţerii şi intelectualii* cari au luat parte la munca si sbuciumarea Corpului al II-lea al voluntarilor români şi legiunea română, să-mi comunice în grabă adresa precisă pentru a putea transpune fiecăruia un exemplar din actele primite şi pentru a putea intra în contact unii cu alţii. Toţi cei ce ştiu adrese de ale camerazilor sânt rugaţi a mi le comunica. *Augustin Şandru*, învăţător (Viştea de jos, jud. Făgăraş).

Prisonieri de războiu germani la noi? Ziarul nemţesc «Voss. Zeitung» scrie că tot mai sânt soldaţi germani reţinuţi în captivitate la Braşov(?) în cetăţuea de acolo, şi anume: «în suteranele nesănătoase ale unui lagăr de prisonieri». E ştire de fantazie; — dar, ştirile ce le publicăm în foişoara numărului de faţa a ziarului nostru, sânt durere, crude adevăruri.

Oraşele crimelor. Criminologul german Heindl arată într'un articol, apărut în Berlin, că oraşul cel mai bogat în criminali este Chicago, după care vine îndată Berlinul. Aceste două oraşe au aproape aceeaş mărime. Intre anii 1914 şi 1918 Chicago a avut 455 de omoruri, ear Berlinul 428. Londra, de şi de trei ori mai mare ca Chicago, are numai 88 crime în această periodă.

Nr. 21/921 (15) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III-a **Briznic**, protopresbiteratul Dobrei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post — pe lângă casă parohială — sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, cu a căruia încunoştiinţare concurenţii se pot prezenta la biserică spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Dobra, la 28 Ianuarie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom. al tractului Dobra, în înţelegere cu comitetul parohial.

Iosif Morariu
protopop.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidieeezan pe 1921 costă fără şematism 10 lei cu porto cu tot.

Nr. 1 ex. jud. 1921 (16) 1—1

Edict de licitaţie

Subscrisul, delegatul judecătoresc, aduce în baza §ului 102 art. LX din 1881 la cunoştinţa publică, precum că în urma decisului judecătoresc Nr. P. k. II 4590/1919 va vinde în licitaţiune publică obiectele pemnorate: mobile de casă, ca execuţiune de escontentare în valoare de 1800 Lei pentru pretensiunea Consistorului arhidiecezan reprezentat prin Ioan de Preda în suma de 679 Lei capital şi dobândă, spese în sumă de 249 Lei 60 bani statorită judecătoreşte prin decisul judecătoriei de ocol Nr. P. k. II 4590/1919, — în 7 Martie 1921 a. m. la 10 ore a. m. în oraşul Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 28 şi se invită doritorii de a cumpăra, cu observarea, că mobilele amintite, în sensul §§-lor 107, 108 art. IX din 1881 se vor vinde plus oferentului pe lângă bani gata, în caz de lipsă sub preţul estimat.

Dacă pe mobilele amintite au efectuit şi alţii pemnorare, această vânzare se va ţinea în sensul §-ului 120 art. LX 1881 şi în favorul acelora.

Sibiu, la 14 Februar 1921.

Armin Székely,
delegatul judecătoresc.

Nr. 2/1921 (12) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de clasa a III-a **Felesg** cu filia **Sidriaş**, protopresbiteratul tractului Sighişoara se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat, ear concurenţii cu prealabila încuviinţare a subscrisului se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta, eventual celebra.

Sighişoara, 11/24 Ianuarie 1921.

Oficiul portopresbiteral ort.-rom. al tractului Sighişoara în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

---

(8) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de clasa a III. **Varţa** cu filia **Valea-lungă** protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenţii cu prealabilă încunoştiinţare a subscrisului protopresbiter, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Varţa, la 16 Ianuarie 1921 st. v.

Silviu Andrica, paroh pres. comit. — **Aron Modre** notar.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom. al tractului Ilia.

Constantin Moldovan
protopop.

Nr. 14/1921 (11) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la şcoala primară confesională ort.-rom. din comuna **Felesg**, protopresbiteratul tractului Sighişoara, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele legale, — întregite de stat.

Cererile să se înainteze, în terminul indicat, instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopopesc, cu îndatorirea ca concurenţii să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta şi a face cunoştinţă cu poporul.

Sighişoara, 21 Ianuarie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom. al tractului Sighişoara, în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 20/1921 (14) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh, în parohia de clasa III-a **Fornădia**, protopresbitaratul Deva, se escrie concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh, să-şi prezenteze cererile concursuale, instruate conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu prot. în terminul arătat, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserica respectivă, avizând înainte oficiul protopresbiteral despre aceasta.

Deva, la 12/25 Ian. 1921. Oficiul prot. al Devei.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 78/920 (9) 3—3

Concurs

Pantru întregirea postului de paroh în parohia de cl. III-a **Măceu** din protopresbiteratul Haţegului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficu în terminul deschis, iar concurenţii — cu prealabila încunoştiinţare a subsemnatului — se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Haţeg, în 10/23 Ianuarie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom. al tractului Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu
protopop.

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană** din Sibiu

Cântece pentru voce şi piano

de

Emil Monţia

Caetul IV:

15. Singur şi robit de jale, poezia de St. O. Iosif.
16. Dorobanţul, poezia de G. Coşbuc.
17. Nemurirea e un vis, poezia de Algeorge.
18. Cobzarul, poezia de St. O. Iosif.
19. Cântec de leagăn, poezia de I. U. Soricu.

Preţul **Lei 10**—, plus porto postal **Lei 2**—

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**

Calendarul arhidiecezan pe an. 1921

PREŢUL: cu Şematism 10 Lei, — fără Şematism 8 Lei. — Plus porto postal 2 Lei

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezne.

Anul LXIX. Sibiu, 9/22 Februar 1921 Nr. 12.

ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-biseric

(Of.)

Procuratura de stat

Str. Schewis Loco

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Conferența protopresbiterilor din arhidieceză

Intr'o atmosferă sărbătorească și senină s'a ținut în zilele din 4 și 5 Faur v. a. c. conferența protopresbiterilor din arhidieceză convocată de I. P. S. Sa arhiepiscopului și mitropolitul nostru *Nicolae*.

In cele 2 ședințe din ziua primă I. P. S. Sa, într'un mod clar și minuțios, ca omul care știe ce vrea și știe unde dorește să ajungă, arată, că în situația fericită schimbată, în fața refacerii organizării și vieții interne multe probleme își așteaptă îndrumătorii și muncitorii, pentrucă timpul a ridicat la suprafață chestiuni, cari reclamă urgentă resolvire.

A amintit în primul rând unificarea organizării bisericei noastre impusă prin situația politică în urma unității naționale. Poporul nostru deși s'a aflat sub diferite stăpâniri, și-a păstrat intactă și nealterată credința strămoșească moștenită dela înaintașii noștri, dupăcum a fost stabilită și precizată în cele dintâi opt veacuri în sinoadele ecumenice, având același cult — dar deosebite organizațiuni.

Ajutându ne Dumnezeu a ajunge sub același sceptru este necesar de a da bisericii o organizațiune uniformă. Inițiativa în aceasta direcțiune s'a luat din partea noastră, mai întâi în congresul preoților din iarna anului 1919, apoi în sinodul arhidiecezan și în congresul național-bisericesc din 1920.

Arată stadiul în care a ajuns lucrările de unificare, accentuând punctul de vedere al nostru de a se face unificarea ținând cu tărie la autonomia și constituționalismul bisericei noastre, pe care le considerăm parte din canonicitatea ei. E bine ca aceasta să se facă cu orientarea și aprobarea factorilor constitutivi ai bisericei noastre: cler și popor, având în privința aceasta o experiență de peste o jumătate de veac, care ne-a întărit convingerea în bunătatea autonomiei, și sântem convinși, că numai o biserică, care are o viață a ei poate avea conștiința întreagă a misiunii sale în lume și numai ea poate fi folositoare. O biserică aservită e redusă la inactivitate, și aceasta ar fi cu mult mai periculos astăzi, când toți fac apel la popor. Nu e permis să lăsăm, ca alții să l conducă, căci atunci preotul rămâne izolat.

Nu cerem să fim stat în stat, dorim să mergem mână în mână cu statul, dându-i ajutorul necesar la consolidarea și întărirea lui, dar pretindem deplină libertate în acțiunile noastre.

Arată apoi stadiul la care a ajuns lucrările de unificare din partea comisiei exmisă din sinul constituantei. Ea a prezentat un proiect care însă nu ne poate mulțămi. Vom stărui pentru apărarea punctului nostru de vedere.

Intr'un mod clasic a arătat apoi I. P. S. Sa meritele neperitoare ale nemuritorului Andrei și a colaboratorilor săi, cu ajutorul cărora i-a succes a inarticula în legile statului ungar autonomia bisericii noastre și a ne da Statutul organic, această cetățue nebiruită a bisericei și naționalității noastre.

A doua chestiune sulevată de I. P. S. Sa a fost ameliorarea dotației preoțești. Indată după ocuparea scaunului arhieresc a adresat Dompului Ministru al cultelor un memoriu prin care a cerut cu insistență ameliorarea dotației preoțimei noastre, și «cu timp și fără timp» de câteori a fost în capitala țării n'a întrelăsat d'a întreveni la domnul ministru al cultelor, în interesul resolvării favorabile a justelor așteptări a preoțimei noastre. Și Vă pot aduce, spune I. P. S. Sa, la cunoștință speranța întemeiată, că în scurt timp dotațiunea clerului se va ameliora conform greutăților timpului de azi. In acelaș timp însă aștept, ca preoțimea să-și îndeplinească conștiințios și în deplină măsură misiunea desvoltând o activitate pastorală cât mai intensivă observând și o disciplină cât mai severă.

Frânele disciplinei trebuiesc strânse. Face apel la protopopi, ca călăuziți de gânduri bune să-i stea în ajutor în opera de refacere a disciplinei care lasă mult de dorit.

A sulevat apoi înaltul prelat lipsa de preoți. In noua organizare a statului făcându-se apel la serviciul lor, mulți s'au dus și tocmai din cei mai buni. Dela cei rămași se cere îndoită muncă ca să putem umplea golurile rămase. Deși aceasta lipsă va fi trecătoare, totuș trebue să ne gândim la o soluție potrivită ca credincioșii să nu rămână fără păstor, inteținu-ne zelul cei rămași în sinul bisericei. Prin

FOIȘOARA

Gânduri pe pământ udat de sânge

de Ilie Marin

Te-ai plimbat vreo-dată printre ruine? Ți-ai dus ochi vii la plimbare peste ruinele unor orașe dispărute, Pompei și Herculanum? Ai colindat pe străzile tăcute, unde numai larma pașilor tăi răsună dureros și ți-ai pus întrebarea: *Unde* sânt oamenii, cari au trăit odinioară pe aici? In vitrina dela Pompei unul din ei, stă încă sgârcit, cu pumnii încleștați, și statuetele de Tanagra te învită să reconstruiești cu mintea ta frumusețea trupurilor dispărute, vioiciunea mișcărilor lor, chiar și viața culorilor bogate ale vieșmintelor lor. In casa Vettiilor par'că te așteaptă (o minune, casa a rămas neatinsă!) familia romană, să te găzduiască, să-ți arate ea pe dansatoarele pompeiane, cari acum sânt numai în frescurile de pe pereți! Frumusețe, putere, dragoste de viață — toate dispărute! Dar la Solfatara poate să tot fumege vulcanul, la Bosco-trecase se cântă și se închină la pahare de «Asti spumanti», viața de astăzi izbucnește vulcanic pe ruine...

Ce mică ți se pare pustiirea Vesuvului, ce mică și neînsemnată, față de pustiirile săvârșite de isbucnirea *altui* vulcan, al vulcanului patimilor omenești din veacul nostru! Am bătut recordul. Sântem negustorii, cari lucră *en gros* față de negustorașii de mai 'nainte (Napoleon!) cari lucrau *en detail*!

Un al doilea Voltaire, care nu există, oricât l-am căuta în ziua de astăzi, ce comentarii ar putea scrie despre pustiirile de acum, dacă se ingrozea Voltaire de un mic cutremur de pământ, de pe o insulă oareșcare, unde trăiau... oameni! Să se fi plimbat astăzi pe la *Reims* Voltaire, să fi văzut orașul ruină, apărând ca un spectru al lui Banquo conștiinței omenești!

Ca Herculanum și Pompei, ar trebui să se păstreze neatins orașul-ruină Reims — pentru veacurile ce vin. De l-ai putea așeza subt o sticlă-clopot, să poată fi loc de pelerinaj al tuturor generațiilor viitoare, și mai cu seamă a generației de acum!

La intrare să fie inscripția cu pară de foc: «Aici au trăit oameni!», ca un «Lasciate ogni speranza» a lui Dante, ca sufletul omenesc să se cutremure la gândul: oamenilor li-a fost hărăzit iadul acesta pământesc.

Și de aici, din Reimsul acesta, acum ruină, — ironia sorții! — preamărea Leon Bourgeois, în 1909, la al VI-lea «congres național al păcii», «colaborarea rațiunii!»

Cinci ani înainte de izbucnirea războiului! Acum? Catedrala, podoaba lumii, deteriorată, capetele îngerilor sburătorite de granate, altarele, înaintea cărora alte dăți regii Franciei erau unși cu mir sfințit, împroșcate cu sânge roșu de martiri ai omenirii, cele două turnuri gotice par nește mâni ciungărite de războiu, cari își așteaptă «protezele» în zadar.

De dantelele minunate, din piatră, ale ferestrilor gigante, de pe la portaluri, își bat joc firimiturile de piatră căzute bizar la pământ, imitându-le tersitic, iar soclul gol de monument din fața catedralei așteaptă ceva, cu durerea unei mame, căreia i-a murit copilul, singura odraslă.

muncă intensivă să i stăm poporului într'ajutor în toate privinţele.

A trecut după aceea I. P. S. Sa la chestiunile pastorale. Simţindu-se necesitatea refacerei sufleteşti a poporului nostru, acum după războiu, aceasta este chemată s'o facă în prima linie biserica şi respective slujitorii ei. Sfătueşte pe părinţii protopresbiteri a îndemna clerul la îmbrăţişerea organizaţiei clerului, desvoltând în cadrele acesteia o propagandă vie religioasă în cercurile religioase şi în conferinţele pastorale, tractându-se tema: care e raportul preotului cu Hristos? Trebuie să revenim la adevărata noastră misiune având vecinic înaintea ochilor pe Mântuitorul. Trebuie să dăm glas amvoanelor. Nu e de lipsă a ţinea la toate ocaziunile predici sistematice. E de ajuns a aduce o pildă bună, o interpretare corectă a unui cuvânt din sfânta evangelie, în genere a face o vie propagandă pentru evangelie. Să nu întrelăsăm d'a ţinea conferenţe religioase la şcoală, de a îngriji de catichizaţie şi a înfiinţa *case culturale* după inviaţiunile date în statutele organizaţiei clerului, căci prin întrunirea poporului în aceste case în zile de Dumineci şi sărbători se abate dela multe rele. Aici trebuie să le cetim lucruri folositoare, să le punem la dispoziţie jurnale bune, să le formăm biblioteci parohiale, ba să ne îngrijim şi de distracţii potrivite, a cânta cu ei, a face cor, a le face o popicărie etc.

Trece la altă chestiune: zidirea caselor parohiale, cari sunt necesare din motivul liniştei poporului şi al stabilităţii preotului.

Dupăce I. P. S. Sa a dat unele lămuriri în chestia «concordatului», care a produs o legitimă consternare în sufletele credincioşilor noştri, şi a expus situaţiunea şcoalelor noastre confesionale faţă de pretensiunile guvernului — sedinţa s'a ridicat la ora 7 şi jumătate sara.

In şedinţa de Vineri s'a prezentat mai întâi un nou proiect al arondării protopopiatelor pe teritorul arhidiecezei, decizându se a se transpune sinoadelor protopopeşti spre a-l pertracta mai întâi acolo.

S'a prezentat apoi noua împărţire a cercurilor electorale pe teritorul arhidiecezei pentru alegerile deputaţilor la sinodul arhidiecezan. Impărţirea aceasta va intra în valoare şi alegerile pentru sinod se vor face după aceasta nouă arondare în cazul, când dieceza cea nouă a Clujului va afla sancţiunea cuvenită. Aceasta arondare se va comunica tuturor oficiilor parohiale.

A urmat apoi o interesantă discusiune la care a luat parte aproape toţi cei prezenţi asupra punctelor sulevate de I. P. S. Sa în ziua precedentă, lămurindu-se multe chestiuni şi dând I. P. S. Sa deslusirile necesare.

Exhauriindu-se programa primei confenţe a protopopilor şi mulţumind I. P. S. Sa pentru participare, îndeamnă de nou pe părinţii protopresbiteri, ca experienţele câştigate să le comunice preoţimei îndemnându-o la o activitate tot mai intensivă în agrul Domnului, ridică şedinţa la orele 1 şi jumătate, întrunind apoi pe toţi cei prezenţi la ospitala sa masă.

La aceste interesante şedinţe au participat aproape toţi protopresbiterii, iar din centru membrii senatului bisericesc în frunte cu I. P. C. Sa părintele arhimandrit vicar arhiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu.

Incheind acest scurt raport al nostru ne exprimăm nădejdea, că sămânţa aruncată de I. P. S. Sa n'a căzut pe peatră ci în loc mănos şi va aduce roade însutite şi înmiite.

Preoţimea Făgăraşului şi concordatul

Primim următoarele:

«Preoţimea protopopiatului Făgăraş, întrunită în conferenţă preoţească, luând în desbatere proiectul de concordat al Romei papale,

în considerare, ca neamul nostru românesc în nici un ţinut de pe întinderea României Mari n'a avut atâta de suferit, pe urma atacurilor continue ale bisericii catolice apusene, ca în ţinutul Făgăraşului,

în considerare că istoria trecutului nostru ne dovedeşte, până la evidenţă, că dintre toţi duşmanii noştri, cel mai mare a fost papa, cu biserica papistaşă, care, spre a ne putea distruge, s'a unit, ori de câteori a putut, cu toţi duşmanii noştri;

în considerare, că aceşti doi ani de viaţă trecută ai României-Mari dovedesc, că statul nostru ştie să satisfacă principiului de deplină libertate religionară, exprimat în adunarea naţională dela Alba-Iulia;

In considerare în fine, că statul nostru, ca suveran, poate să legifereze acest principiu prin parlamentul său, fără amestecul factorilor externi,

declară solemn, că încercarea Romei de a încheia concordatul propus o priveşte ca o tentaţie temerară de a submina ce avem mai scump, legea noastră românească ortodoxă, care singură ne-a susţinut în trecut, ne susţine în prezent şi ne va susţinea în viitor, şi deci ca o tentaţie temerară de a submina tăria noastră de neam şi de ţară, şi

prin urmare, ca şi predecesorii noştri, vom lupta cu toată îndârjirea posibilă în contra încercării actualului şi a oricărui guvern de a se dimite să d scute proiecte de talia acestuia, care taie adânc în fiinţa noastră de neam românesc ortodox».

A. P.

Dotaţia preoţimii

In Nr. 9 al «Telegrafului Român» se dă informaţia asupra lefii, ce ar avea să primească un preot cu calificaţie superioară, după noul proiect de salarizare. Ni se pare este pe cale unificarea dotaţiunii clerului, după norma dată prin legea clerului mirean din 1893. Această lege împarte clerul din viaţa pastorală în *urban* şi *rural*, ear după pregătire în *3 categorii*: 1. cu licenţă sau doctorat; 2. cu seminar complect, şi 3. cu seminar inferior. In conformitate cu această împărţire statoreşte leafa. Sumele fixate în lege s'au modificat prin decretul dela 1 Septemvrie 1919, ear acum se prevede nouă schimbare în legătură cu proiectul de buget al statului, începând cu 1 April 1921.

Tabloul comparativ asupra lefii se prezintă astfel în:

		1893	1919	1921
1. Preot urban:				
paroh cu:				
licenţă	Lei	200	350	500
sem. compl.	„	100	250	350
sem. inf.	„	60	180	280
preot ajutător cu:				
licenţă	Lei	150	300	—
sem. compl.	„	80	200	300
sem. inf.	„	60	150	250
2. Preot rural:				
paroh cu:				
licenţă	Lei	150	300	400
sem. compl.	„	80	200	250
sem. inf.	„	50	150	200
preot ajutător cu:				
licenţă	Lei	80	250	?
sem. compl.	„	50	150	?
sem. inf.	„	40	120	?

Cifrele coloanei din urmă, ale noului proiect, le-am cules din o notiţă răsleaţă a unei gazete, şi de aceea nu sânt complete. Preotul ajutător ar corespunde preotului capelan dela noi.

La aceste salare de bază legea din 1893 prevede la 10 ani un spor de 20% şi la alţi 10 alte 20%. Decretul din 1919 fixează 4 gradaţii la câte 5 ani de câte

---

Dar văduvite sânt toate casele pe aici, nu numai soclul de monument! Plimbă-ţi paşii, muritor, pe străzile acestea, pe ruinele de străzi, şi dă-ţi seama ce a fost şi ce găseşte ochiul astăzi. Urechea ta să adune, ca într'o pâlnie uriaşă, glasurile de durere, cari au răsunat, vai, de atâtea zeci de mii de ori pe aici; inima ta să cuprindă svâcnitul inimelor omeneşti, cari au bătut aici pentru ultima oră. Fantazia din Apocalips este prea slabă, mâna omenească, ce poartă peana, prea mirmidonă, ca să redea ceeace s'a petrecut *aievea* printre ruinele acestea, între zidurile astăzi căzute la pământ, altele, ca scheletele unor stârvuri uriaşe.

Ferestile sparte, mormanele de pietri şi nisip, rămăşiţele de mobile, care se văd bizar în câte o casă, dărâmată ca şi când ai fi tăiat-o cu un cuţit, transversal, de 1 se pot număra caturile şi încăperile; «piaţa regală» lipsită de regalitate, primăria, peste toate şi-a jucat carmagnola, dansul revoluţiei, furia războiului; ear, ca grotescul să-şi ajungă apogeul, au rămas neatinse, în pivniţe învecinate, cu acelea unde băieţi şi fetiţe de şcoală ţineau să înveţe carte pe timpul bombardării, — mii, zeci de mii de sticle de şampanie Mumm, menite să fie deliciul bogătaşilor din toate ţările.

O_2 te persecută o idee blăstemată! Nu se poate să fie toate aievea aşa!

Aici a fost fericire odată, aici s'au dat «jocuri olimpice», moderne, de o tinerime veselă, guralivă, plină de sevă de viaţă, aici au fost grădini rizătoare, balcoane împodobite cu flori, copii şi mame, cari şi-i alintau şi le cântau să adoarmă; aici a pulsat viaţa cu o putere elementară, de-ţi râdea inima'n piept de bucurie, gândindu te la manifestarea aceasta de energie... Astăzi? puterea elementară a distrugerii, spiritul negaţiunii a tot ce se construieşte cu mâni înfiorate de sfinţenia muncii, a prefăcut viaţa de atunci în mormânt...

Un spirit rău te-apucă de ceafă, ca pe o marionetă şi te sileşte să te sbuciumi cum nu s'a sbuciumat pământean până la războiul acesta, rânjindu-ţi în faţă: «E opera mea grandioasă! Iată ce poate geniul meu, al distrugerii»!

A'nnoptat. Contururile mormanelor de ruine se profilează respicat. Ţi se pare că te preumbli într'o atmosferă descrisă de E. Th. A Hoffmann, cel cu poveştile, pe cari, cetindu-le, capeţi «pielea găinii».

Un singur om colindă printre ruine, aparе mic, o furnică, iar în mână ţine un felinar, cu lumină fosforescentă.

E Diogene, cu felinarul său? Caută şi omul dela Reims ceva, îşi îndreaptă razele de lumină în stânga, în dreapta, dar nu dă de ce cerşeşte cu sârg, căci caută şi el «un om», un om, care să-i dea medicina tămăduitoare. E «omul», care ştiriceşte printre ruinele făcute (!) de oameni după o temelie nouă, ca să poată ridica ceva temeinic. Greu, anevoios drum! Picioarele îl dor, trupul îi e încovoiat, genunchii îi tremură, inima-i bate: Voi putea eu găsi leacul? Şi, iată, că din mijlocul catedralei ciungărite s'a pornit o umbră, care se apropie mereu şi cu cât se apropie, cu atât mai mult ochiul ispititor prin întuneric recunoaşte într'însa că nu e făptură vie.

— «Incătrău?», întreabă umbra pe omul cu felinar. Un «Quo Vadis»? Nu este Via Appia, Roma este departe!

25%, a salarului de bază, deci nu «după toţi anii de serviciu», cum se spunea, ci numai după 20 de ani, dela cari în sus nu se mai sporesc gradaţiile. Lipsa de pământ (ecleji) se rebonifică anual cu 25% a salarului de bază. Asemenea se mai prevede o gradaţie de merit de 25% la cel mult câte 2 preoţi ai unui judeţ. Preoţii dela episcopii (fără parohie) mai primesc un spor de 30% din leafă.

In afară de leafa fixată prin lege — leafă de bază şi gradaţii — se adauge indemnizaţia de scumpete 400 lei lunar, şi în lipsă de case parohiale 15% dela salarul de bază şi gradaţiile de care beneficiază. Pe lângă aceste, în senzul art 45, preoţii dela parohii se vor bucura de venitele epitrahilului.

Evident deci, că *salarul fix dela stat se dă pe lângă venitele din parohie* şi în consecinţă e absolut injust să ni se scadă nouă celor de aici «venitul curat stabilit de fasionarea de pe vremuri». Aceasta cu atât mai mult, că venitele dela patrafir, în parohiile din vechiul regat, sânt neasămănat mai mari.

Spre orientare arăt care sânt taxele fixate de legea din 1893 pentru diferitele servicii: botezul 2 lei, cununie 3 lei, parastas cu slujbă 3 lei, fără slujbă 50 bani, înmormântare 3 lei, la un prunc 1·50 lei, maslu 1 leu de preot, sărindar 5 lei, aghiasma mică (sfinţirea apei) 1 leu, aghiasma mare 2 lei, toate celelalte rugăciuni la diferite trebuinţe 25 bani. — Desigur astăzi sânt alte taxe; dar în sfârşit e o cerinţă inexorabilă, dacă se dă salar fix, *să se stabilească fix şi aceste taxe pentru ţara întreagă*, peste cari preotul să nu poată pretinde mai mult, dar peste cari credinciosului îi stă în voie să ofere — în conformitate cu prevederile regulamentului legii clerului art. 323: «Aceste venituri ale epitrahilului se socotesc cele mai mici, liber fiind enoriaşul a da mai mult dacă voieşte; preotul însă la nici un caz nu are voie să ceară plată mai mare...» Asemenea trebue necondiţionat aranjată chestiunea dotaţiei în natură: zile de lucru, ferdele de bucate etc., cari s'ar putea răscumpăra să zicem în 75% a mediei anuale, şi să se încasseze de acelaş oficiu, care încassează alte contribuţii bisericeşti, cu cea din urmă rată anuală, şi după tabloul, ce îl pune la dispoziţie preotul asupra acelora, cari din îndemn propriu n'au satisfăcut în natură. Mai de preferit ar fi dacă aceste contribuiri pentru susţinerea clerului ar fi răscumpărate de biserici fie prin acoperire din venitele fondurilor, fie din repartiţii, proporţional.

Nu pot să trec în amănunte. Voi avea prilejul să o fac altădată, când voi prezenta un tablou comparativ, faţă cu dotaţia corpului didactic, a funcţionarilor din administraţia civilă şi a ofiţerilor armatei. Aici mai amintesc, că parohul administrator al unei parohii vacante după lege are drept la jumătate leafa celuia pe care îl înlocueşte, iar dacă depărtarea trece peste 8 km are îndreptăţire la leafa întregă.

Cele trei categorii de preoţi prevăzuţi de lege la noi s'ar categorisi: 1. cu cel puţin 8 clase de liceu şi teologie sistematică, 2. cu cel puţin 4 clase de şcoală secundară şi teologia sistematică, şi în fine 3. toţi ceilalţi preoţi în funcţiune. Se va face şi la noi deosebirea aceasta şi cea în urban şi rural?

O altă chestiune foarte delicată e: raportul faţă cu fondul de pensiune. Se aplică legea pensiunilor şi clerului dela noi după norma celui din vechiul regat, şi sântem recunoscuţi cu toţi anii de serviciu? Pun întrebarea, deşi altfel nici că s'ar putea, dacă e vorbă de unificarea salariilor. *Pr. P. Moruşca.*

Pentru moţiunea sibienilor

Românii din *Sebeşul săsesc* au votat, într'o adunare bine cercetată, o moţiune asămănătoare cu a românilor din Sibiu.

Sebeşenii declară următoarele:

Pretindem cu toată insistenţa încetarea certelor şi desbinărilor ivite între factorii chemaţi să conducă destinele ţării şi închegarea tuturor puterilor de seamă, fără deosebire de partid.

Drept aceea voim ca solia bunului nostru Rege «puneţi la o parte certurile, sfârşiţi cu desbinările şi fiţi buni Români», să afle viu răsunet atât în palatele pompoase, cât şi în cele mai sărăcăcioase căscioare ale plaiurilor româneşti.

Cerem dela toţi şi în orce colţ al ţării, muncă cinstită, la urma căreia să răsară adevărata opinie publică, care fără milă şi cruţare să ţintuească la stâlpul de batjocură pe fiecare păcătos care ar lucra împotriva tronului, ţării şi neamului.

Moţiunea e semnată de preşedintele adunării: *Sergiu Medean*, protopop. Secretari: Silviu Cărpinişanu şi Ioan Vulcuţ, profesori. Bărbaţi de încredere: Dr. N. Lazar, şef-judecător. P. Paul, dir. silvic. Oct. Berghezan, pretor. I. Bumbea, primar. Z. Tătar, şeful poliţiei. Dr. I. Etekeş, medic. Dr. I. Blaga, adv., P. Muntean, cojocar. P. Opincar, cojocar. T. Muntean, I. Tincu, N. Opincar, I. Blăndea, P. Opincar, G. Vintilă, P. Mila, N. Santei, economi toţi din Sebeş, I. Muntean din Lancrăm. Nic. Aleman, Săsciori. Ilie I. Colhon, Laz. Seb. Oancea, Cacova. Vas. Pop, secr. şi I. Stoica, prim., Strugar. Nicolae Opriş, Ion Bota, Filimon Floca din Petrifalău.

Libertatea cultelor

— Instrucţiuni ale ministerului de interne pentru toată România —

Direcţiunea ţinuturilor alipite şi unificării administrative a trimis prefecturilor de judeţe, oraşe şi de poliţie, subprefecturilor din Ardeal, secretariatelor generale de interne din Cluj, Chişinău şi Cernăuţi, comandamentului corpului de jandarmerie şi direcţiunii poliţiei şi siguranţei generale următoarele instrucţiuni:

In comun acord cu dl ministru al cultelor, vă comunicăm prevederile legale în materie de culte şi vă rugăm să procedaţi faţă de anabaptişti şi de diferitele culte nerecunoscute formal.

Cultele *recunoscute*, până în prezent, sânt: Greco oriental; greco-catolic; romano-catolic; protestant (luteran şi calvin); anglican; lipovan; armeano-oriental; armeano-catolic; musulman; mozaic.

Cultul greco-oriental este recunoscut, în vechiul regat şi în Basarabia, ca *religiune de stat*.

Cultele recunoscute au libertatea, de a profesa public credinţa lor în cadrul legilor ţării.

Adunările credincioşilor, aparţinând cultelor *nerecunoscute*, pentru celebrarea cultului public sau privat, se vor ţinea în conformitate cu legile şi ordonanţele în vigoare, relative la întrunirile publice.

Cultul public este permis numai în casele proprii de rugăciuni; prin urmare, nu se va putea ţinea în localuri publice, ca: teatre, sălile de spectacole etc.

Dacă se va dovedi că în propaganda confesională ce se face, se depăşesc marginile îngăduite de necesităţile ordinei publice şi respectării bunelor moravuri, indiferent de cultul recunoscut în contra căruia se face propagandă, se vor închide casele de rugăciuni.

Această măsură nu se va putea lua, în afară de cazurile urgente, decât pe baza unui ordin al ministerul cultelor. Autorităţile administrative şi poliţieneşti se vor mărgini să semnaleze cazul.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără şematism 10 lei cu porto cu tot.

— «Caut un om».

— «Un om?»

— «... Un om, care să-mi dea talismanul, ca să pot deschide tainiţele sufletului omenesc creiator, zămislitor de viaţă nouă între ruine».

— «Greu lucru cauţi!»

— Un «sesam, deschide-te», ca în poveştile din o mie şi una de nopţi! Şi nu găsesc...»

— «Să-ţi dau şi eu un sfat..»

— «Tu?»

— «Da, eu».

Şi a suflat arătarea asupra felinarului, de s'a cutremurat flacăra pentru o clipită, apoi a spus:

— «Du-te. Ai talismanul căutat», şi a dispărut.

O, cum s'a pornit omuleţul nostru să alerge într'un suflet, cu felinarul strâns la piept, până ce-a ajuns lângă soclul gol din faţa catedralei. A aşezat felinarul pe soclu şi şi-a şters fruntea cu batista. Când colo, ce i-a fost dat ochiului să vadă?

Din flacăra felinarului s'a înfiripat, cât ai bate-odată 'n pălmi, un copilaş, în cămăşuţă numai — durduliu, cu păr de aur, cu ochi ca conştiinţa liniştită a unui om bun.

Copilul (din basmul danezului Andersen) singura fiinţă, care a îndrăznit să spună împăratului, încunjurat de curteni slugarnici:

«Eşti numa 'n cămaşă»!?

Şi copilul şi-a smuls ceva din piept, — era o inimă, mică, roşie, care a'nceput să ardă cu vălvătaie.

«Inima lui Dancu», a eroului rusului Gorki, a lui Dancu, care şi-a smuls inima din piept şi şi-a dus poporul prin întuneric, la luminiş, sacrificându-şi astfel viaţa?

Şi inima par'că a prins grai şi, dacă ai fi avut o hârtie la îndemână, ai fi putut însemna pe ea cuvintele, ce le vestea, atârnând hârtia, ca în ilustraţiile comice, aici tragice, ale revistelor englezeşti.

Şi pe hârtie ai ti putut scrie:

«*Ce ţie nu-ţi place, altuia nu face*»!, cu litere mari, de-o şchioapă.

Stăpânul felinarului a căzut în genunchi şi s'a închinat. Par'că era el unul din Saduchei, cărora Isus îi spune respicat, că după porunca poruncilor: «Să-ţi iubeşti pe Domnul Dzeul tău», este cea dintâi şi mai mare: «Să iubeşti de deaproapele tău, ca pe tine însuţi».

Şi-aşa sta smerit omul, păgânul Diogene? cu felinarul înainte, în atmosfera din fanteziile lui Hoffmann, germanul, după ce a ascultat un «Quo Vadis»?, ca pe Via Appia, creştină, cerşind talismanul din poveştile arabe şi dând, ca într'o poveste românească, de un copil de al danezului Andersen, cu inima lui Dancu, al rusului Gorki, de cuvintele doftorie, scrise ca într'o ilustraţie englezească, toate astea pe pământ francez, scăldat bogat cu sângele premenitor...

Vorbe înţelepte

Supuşii bine cârmuiţi plătesc mai mult, decât oştirile cele mari.

*

Înţeleptul care tace, spune mai multe de cât nebunul care vorbeşte.

Ştirile zilei

Academia Română a ţinut Vineri în 18 l. c. o şedinţă solemnă pentru comemorarea lui *Petru Maior*, dela moartea căruia s'au împlinit anul acesta o sută de ani. Dl N. Iorga, în comunicarea făcută, a preamărit în cuvinte calde pe marele patriot, care prin studiile sale de istorie şi limbă a adus servicii nepreţuite neamului românesc.

Congres. Reuniunea secretarilor cercuali şi comunali din judeţul Albei inferioare a decis ţinerea unui congres al secretarilor. Congresul se va întruni în 28 Martie a. c. în sala judeţeană la Cluj.

Comemorare. Duminecă în 20 l. c. la ora 4 d. a. s'a făcut în sala prefecturii judeţene din Sibiu comemorarea marelui apostol al românismului *Petru Maior*, dela a cărui moarte se împlinesc în anul acesta o sută de ani. La această comemorare, organizată de biroul Asociaţiunii, a rostit o cuvântare profesorul şi scriitorul dl Ioan Ursu Soricu. Dumineca cea mai apropiată, în 27 Februar n., se ţine un parastas pentru Petru Maior în biserica gr. cat. din Sibiu, la care se invită publicul să participe în număr cât mai mare.

Prigonire. Un ordin, dat de ministerul sârbesc al cultelor, opreşte preoţimea română din Iugoslavia să slujească în bisericile clădite de români pentru trebuinţele lor religioase. Studenţi macedoneni dela universitatea din Bucureşti vor ţinea o întrunire de protestare împotriva prigonirii fără seamăn, deslănţuite de guvernul dela Belgrad pentru a lovi în elementul românesc din Iugoslavia.

Foamea a mânat, zilele acestea, pe unsprezece bolşevici să treacă Nistrul pe teritor românesc. Cinci s'au înecat, şase s'au predat autorităţilor. Aceştia spun că în Rusia stăpâneşte cumplită foamete.

Parastas. Împlinindu-se anul dela moartea mult regretatului său preşedinte Victor Tordăşianu, Reuniunea meseriaşilor din Sibiu a dat Duminecă în 20 l. c. în catedrală un parastas, la care au participat, pe lângă familia răposatului şi comitetul Reuniunii, numeroşi membri, meseriaşi, comercianţi şi alţi intelectuali.

Dl C. Stere pe lângă tot germanofilismul de care a fost acuzat, va intra în parlament ca deputat ales la Soroca, susţinut de partidul ţărănesc din Basarabia.

Destituiţi. Ziarele bucureştene publică numele mai multor funcţionari din serviciul C. F. R., cari au fost destituiţi, fiindcă au luat mită dela negustori spre a le procura vagoane pentru transporturi de mărfuri. Între funcţionarii destituiţi se află: şefii de gară G. Huţu, I. Săndulescu, Cătunianu, V. Cătană ş. a.

Decorare. La Cluj s'a făcut zilele acestea ceremonia decorării a şapte lucrătoare dela fabrica de tutun. Ele, cu prilejul grevei generale, au dat dovadă de înalt patriotism. Cuvântul lor hotărât a făcut să vină la lucru încă 520 lucrătoare, dintre care 20 unguroaice.

Împotriva unei piese. Teatrul naţional din Cluj a reprezentat într'una din serile trecute piesa *Ringala* a dlui V. Eftimiu. La a doua reprezentaţie, studenţii universitari, veniţi în mare număr la teatru, au împedecat jucarea acestei piese, care fusese de altfel scoasă din repertoriul Teatrului naţional din Bucureşti.

La fondul Victor şi Eugenia Tordăşianu pentru înzestrarea fetelor sărace, administrat de Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu, au dăruit: Aurel Popescu, comerciant 20 Lei, iar vornicul Ioan Imbăruş a colectat dela nuntaşii ospăţului lui Ioan Henteş din Ocna suma de 33 Lei. Pentru prinos mulţumeşte: *Comitetul.*

Numărul studenţilor străini înscrişi în anul curent la facultăţile pariziene este de 1971 faţă de 3250 din 1914 Diferenţa provine din dispariţia studenţilor germani şi austriaci şi din reducerea considerabilă a studenţilor ruşi. — Afară de aceasta, în cartierul universitar din Paris trăiesc 15 mii străini, neînscrişi în facultăţi, dar cari studiază la ei acasă. Studenţii chinezi cari înainte de război erau numai 15, sânt acum 2000 în toată Franţa şi îşi câştigă cunoştinţe în toate ramurile.

Cinema Apollo, Sibiu, Piaţa Herman. Zilnic interesante reprezentaţii. In curând: Piesă cu artista Suzana Grandais, filme colorate şi alte surprinderi.

Nr. 445/921 (13) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de cl. I-a Vinerea, tractul Orăştiei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.

1. Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat pentru capelani.

2. Jumătate venitele dela altar şi jumătate venitele stolari, sau mai bine zis, întregi venitele stolare dela parohienii de sub Nr. casei 239 până la 560 ai parohiei.

3. Câte una măsură (à 20 litri) de cucuruz cu tulei, dela fiecare familie din parohie.

Toate venitele din filia Cujir.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, ear concurenţii cu prealabila încunoştiinţare a subscrisului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta şi celebra. Orăştie, în 12 Ianuar 1921. v.

Oficiul protopopesc gr. or. în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domşa,
protopop.

Nr. 20/1921 (14) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh, în parohia de clasa III-a **Fornădia**, protopresbitaratul Deva, se escrie concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh, să-şi prezenteze cererile concursuale, instruate conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu prot în terminul arătat, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserica respectivă, avizând înainte oficiul protopresbiteral despre aceasta.

Deva, la 12/25 Ian. 1921. Oficiul prot. al Devei.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 2/1921 (12) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de clasa a III-a Feleag cu filia Sidriaş, protopresbiteratul tractului Sighişoara se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.»

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat, ear concurenţii cu prealabila încuviinţare a subscrisului se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta, eventual celebra.

Sighişoara, 11/24 Ianuarie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom. al tractului Sighişoara în înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

A apărut şi se găseşte de vânzare la **Librăria Arhidiecezană în Sibiu**

Calendarul arhidiecezan
pe anul comun 1921

cu bogat cuprins, din care amintim următoarele: *Către cititorii Calendarului.* — *Arhiepiscopul şi Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan.* Alegerea, hirotonirea, instalarea şi investirea. — *Gândiri.* — *Ştiri şi fapte din 1920.* Cronică bisericească. — *Ce este bolşevismul?* — *Din zilele de mărire*, cu 5 ilustraţii. — *Suferinţa*, poveste din popor. — *Snoave şi istorioare*: 1. Binefacerea şi Recunoştinţa. 2. S'a dat de gol. 3. Curajul femeii. 4. Aşa se poate. 5. Măgarul şi alcoolul. 6. Mânzul ţiganului. — *Pentru meseriaşi*: Meşteşugarul cum se cade. — *Pentru economi*: 1. Plugurile cu motor, după C. M. 2. Gunoiul. 3. Sfaturi sănătoase, după I, M. P. — *Soldăţeşti.* — *Versuri*: 1. Scrisoarea fetiţei, de Lt. Eft. Barbu Bogdan. 2. Mama, de Maximilian G. Dopp. 3. Cicoarea, din popor, col. Teodorescu. 4. Cântece din războiu, col. E. H. 5. Dela Tisa. 6. Cântecul lanciului, din Zărand, col. E. H. 7. A lui Balint. — *Ostăşească.* — *Fel de fel:* 1. Credinţe despre rândunică. 2. De pe pământ în lună. 3. Puterea exemplului. 4. Sănătatea femeilor. 5. Legea cercetaşului. 6. Impotriva mâniei. 7. Cărţile... 8. Radiul şi razele sale, după Dr. A. Lanich. 9. Sfaturi. — *Gândiri.* — *D'ale doctorilor:* 1. Gripa sau influenţa. 2. Baia de soare, după Dr. Forest. 3. La durere de cap. 4. Mierea. 5. De ce mâncăm repede? după Dr. P. Schmid. 6. Carnea şi nutrirea. 7. Nasul roşu. 8. Tusa măgărească. 9. Ingrijirea părului. 10. De ce nu trebue să bei? 11. Dimineaţa — oboseală. 11. Epilepsia (boala rea). — *Gândiri.* — *Alte versuri*: 1. La Oituz, de Şt. Bălceşti. 2. Cătăneşti, din popor, col. E. H. 3. Mormântul Stegarului, de V. Voiculescu. 4. Sus inima! de G. Coşbuc. 5. Gâcitori. — *Scântei.*

In celelalte părţi ale Calendarului sunt: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii. — *Insemnarea târgurilor* aranjate după *alfabet şi luni.*

Ilustraţiile: I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan. — Statul major la frontul dela Tisa. — Intrarea triumfală a generalului Moşoiu în Sibiu. — Generalul Moşoiu şi statul său major trec trupele în revistă. — Revista trupelor care au trecut Tisa şi au capturat şase divizii bolşevice. — M. S. Regina Maria la podul peste Tisa asistă la trecerea trupelor.

Calendarul s'a tipărit în două ediţii: o ediţie cu «*Şematismul*» bisericii ort. rom. din Transilvania, Bănat şi părţile anexate din Ungaria, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheţi şi învăţători, — şi altă ediţie, *fără Şematism.*

Preţul: { **Ediţia cu Şematism 10 Lei** / **„ fără „ 8 Lei** } **plus porto postal 2 Lei şi sunt a se trimite înainte prin mandat postal.**

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezne.

Anul LXIX. Sibiu, 12/25 Februar 1921 Nr. 13.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Nr. 6
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Telegraful român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

La cununia princiară

*Duminecă în 14/27 Februar 1921 se celebrează, la Mitropolia capitalei București, căsătoria religioasă a Alteților Lor Regale, a Principesei **Elisabeta** a României și a Principelui moștenitor **Gheorghe** al Greciei.*

Popoarele din țări cu lărgite hotare iau parte, într'un gând și o inimă, la bucuria acestui praznic regal, ridicându-l la însemnătatea unei adevărate sărbători naționale.

Elisabeta, mândra Domniță română, cu farmecul neasămănat al crăeselor din basmele poporului său, pleacă pe alt plai pământesc, ca să urce odată tronul țării amice, a Greciei renăscute și în veci slăvite prin trecutul său depărtat și măreț fără pereche în istoria popoarelor din vechime.

In ziua aceasta, de mare fericire pentru familiile regale, instituții publice și particulare s'au grăbit din toate laturile patriei noastre să aducă scumpe daruri spre a-și învedera de nou respectul profund și dragostea nesecată pentru dinastia și tronul românesc.

In această mișcare, dela sine pornită, n'au lipsit nici cei înzestrați cu mai puține bunătăți materiale, ci cu toții și-au adus prinosul potrivit sentimentelor ce poartă pentru augustii noștri suverani și vlăstarele regale. Astfel au ținut să răspundă la îngrijirile și la înalta bunăvoință a casei noastre domnitoare, a cărei iubire de țară s'a arătat și se arată cu prisos, față de întregul popor al patriei, atât prin fapte culturale, naționale și de caritate publică, cât și prin înțelepte cuvinte rostite la momente grele și hotărâtoare pentru soartea neamului.

Unele din așezămintele publice, în semn de sincer devotament pentru familia domnitoare, s'au gândit ca în clipele zilelor de sărbătoare să-și aibă partea lor de bucurie și săracii, orfanii și văduvele războiului, și ca omagiu adus mirilor regali au ținut să svânte câteva lacrimi din ochii celor nenorociți și prin ajutoarele dăruite să-i facă să participe și dânșii, fie în măsură cât de mică, la veselia obștească din din două țări.

In acest chip, celebrarea căsătoriei princiare este însoțită cu potolirea multor dureri și cu alinarea suferințelor atâtor ființe nevinovate.

Puterile cerești, care decid soartea oamenilor și popoarelor, să primească sub a lor ocrotire puternică pe tânăra pereche regală, care stă în ziua de Duminecă în fața sfântului altar.

Poporul românesc, ori unde s'ar află, se roagă în acestă zi Domnului tuturora, Mântuitorului lumii, să dăruiască Alteților Lor Regale ani mulți și bogați în fericiri, senine ca cerul cald și binecuvântat al clasicului pământ dela mează-zi, scăldat de smaraldul mărilor și deșteptat la o viață cu mare viitor.

Nr. 3731 Plen. 1920.

Circulară

către toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhidieceză

După înființarea consistorului ortodox român din Cluj cu parohiile din cele 12 protopopiate din complexul arhidiecezei, în urma ordinului consistorial din ședința plenară din 2 Septemvrie 1919 Nr. 6637 s'a făcut o nouă împărțire a cercurilor electorale pentru alegerile la sinodul arhidiecezan, care împărțire s'a prezentat congresului național bisericesc.

Consistorul mitropolitan prin actul din 30 April 1920 Nr. 164, ne-a adus la cunoștință, că congresul national-bisericesc prin conclusul Nr. 72/920 a luat act cu aprobare de noua împărțire a cercurilor electorale și a hotărât, că protopopiatul Alba Iulia trece la dieceza Clujului, afară de 6 parohii de pe malul stâng al Mureșului, cari rămân la arhidieceză. Urmează deci: ca să se facă *o nouă arondare a cercurilor electorale pentru sinodul arhidiecezan* cu omiterea protopopiatului Alba Iulia.

In urma acestora am făcut o nouă împărțire a cercurilor electorale în arhidieceză pentru alegerile sinodale. Impărțirea aceasta va intra în valoare și alegerile la sinodul arhidiecezan se vor face după această nouă arondare în cazul, când dieceza cea nouă a Clujului va afla sancțiunea cuvenită prin cercurile legale cu cădere.

Va urma aceasta sancțiune încă în primăvara anului acestuia, sau doară mai târziu, aceasta acuma nu o știm. Pentru orice aventualitate publicăm în cele ce urmează noua împărțire a cercurilor electorale, pe care la timpul seu o vom supune aprobării Veneratului Sinod Arhidiecezan.

Intrucât alegerile proxime la sinodul arhidiecezan se vor face după aceasta nouă arondare numai pentru părțile ce au rămas la arhidieceză după constituirea consistorului din Cluj, sau se vor face după arondarea cea veche pentru arhidieceza întreagă înainte de organisarea diecezei Clujului, aceasta se va norma și publica în circulara, cu care vom ordina alegerile.

Impărțirea cea nouă este următoarea:

I. *Cercul Sibiu.* Comunele: Bungard, Cristian, Gușterița, Loamnes, Mohu, Ocna-de-jos, Ocna-de-sus, Roplaca, Reșinar, Râu-Sadului, Ruşciori, Ruși, Sadu, Sibiu (cetate), Sibiu sub. Iosefin, Sibiu sub. inferior, Slimnic, Șelimber, Șura-mare, Tălmăcel, Turnișor.

II. *Cercul Săliște.* Comunele: Aciliu, Alămor, Amnaș, Cacova, Galeș, Gura-râului, Mag, Săcel, Săliște, Sibiel, Tilișca, Topârcea, Vale, Ludoș, Rod.

III. *Cercul Mercurea.* Comunele: Boz, Călnic, Cărpiniș, Cunța, Deal, Gârbova, Jina, Mercurea, Poiana, Reciu, Sângătin, Spring, Vingard, Apoldul-de-jos, Apoldul-de-sus, Dobârca.

IV. *Cercul Sebeș.* Comunele: Cacova, Căpâlna, Cioara, Daia, Lancrăm, Laz, Loman, Oarda-de-sus, Petrifalău, Pianul-de-jos, Pianul-de-sus, Răchita, Răchita-Purcăreț, Rehău, Săsciori, Sebeș, Sebeșel, Sibișani, Șugag, Tărtăria, Vințul-de-jos.

V. *Cercul Blaș.* Comunele: Armeni, Bachnea, Berghin, Beșineu, Blaș, Bobohalma, Bogatu, Broșteni, Căpâlna-de-sus, Cetatea de baltă, Chesler, Cirade, Ciugud, Coibi, Corolu-Sânmărtin, Custelnic, Drâmbariu, Gusu Hașag, Hepria, Laslăul-român, Lepindea, Limba, Lupu, Mihalț, Oarda-de-jos, Ohaba, Păuca, Șomfalău, Șoimușul-român, Tău, Tapu, Tatoiu, Subpădure, Suplac.

VI. *Cercul Orăștie.* Comunele: Balomir, Beriu, Binținț, Bucium, Castău, Dâncul-mare, Dâncul-mic, Geimar, Ludești, Măgura, Mărtinești, Orăștie, Orăștioara-de-jos, Orăștioara-de-sus, Petreni, Pischint, Pricaz, Romoz, Romoșel, Sereca, Sibișelul-vechiu, Sibișelul-nou, Șibot, Slimeria, Tămășasa, Toltia-mare, Turdaș, Vaidelu, Vinerea.

VII. *Cercul Deva.* Comunele: Almașul-mic, Almașul-sec, Băcia, Banpotoc, Bârcea-mică, Bârsău, Bejan, Biscaria, Boholt, Caenelul-de-jos, Cârjiți, Certejul-de-sus, Chergeș, Chiscadaga, Cristur, Dealul mare, Deva, Fizeș, Fornădia, Hărău, Hondol, Lesnic, Măgura, Nevoieș, Noșag, Sânt Andreș, Secărâmb, Selistioara, Șoimușul-mureșan, Sligete, Tâmpa, Vălișoara, Varmaga, Vulcez, Băița, Crăciunești, Ormindea.

VIII. *Cercul Hațeg.* Comunele: Băiești, Bărești, Covragiu, Federi, Fizești, Gânțaga, Hațeg, Livezeni, Luncani, Lupeni, Măceu, Nucșoara, Ohaba-de-sub-peatră, Petrila-Brad, Petrila-Lunca, Petrila-Poeni, Petroșeni, Rea, Ruși, Rușor, Sălașul-de-sus, Sânpetru, Streiu-Plopi, Vălcelele-bune, Vălcelele rele, Vulcan.

IX. *Cercul Hunedoara.* Comunele: Alun, Baia-lui Craiu, Batiz, Booz, Cerbel, Cerișor, Cinciș, Căunoasa, Ghelar, Hășdeu, Hunedoara, Josani, Lelese, Mănierău, Nădăștia-de-jos, Nandru-Vale, Paștișul-mare, Ruda, Sâncraiu, Nădăștia-de-sus, Socet, Teliuc, Zlești, Bătălariu, Bosorod, Chitid, Grid, Ocolișul-mare, Ocolișul-mic, Sfântă-Măria-de-peatră, Silvasul-de-jos, Silvașul-de-sus, Streiu-Săcal, Streiu-Sângeorgiu, Valea-Sângeorgiu.

X. *Cercul Ilia.* Comunele: Almaș-Seliște, Băcia, Bărești, Booz, Brădătel, Branișca, Burțuc, Câmpuri-Câmpeni-Surduc, Cărmăzinești, Cerbia, Certejul-de-jos, Fueș Băgara, Furcșoara, Gialacuta, Glodghilești, Godinești, Gothatea, Gurasada, Ilia, Micănești, Mureș-Bretea, Sârbi, Tătărești, Visca, Vorța, Zam, Briznic, Dobra, Lăpușnic, Sacămaș.

XI. *Cercul Geoagiu.* Comunele: Almașul-mare-Brădet, Almașul-mare Joseni, Almașul mare-Suseni, Almașul de-mijloc, Almașul mic, Ardeu, Băcâia, Băcăinți, Balșa, Bobâlna, Boiu, Bozeș, Bulbuc, Ceru Băcăinți, Cibu, Cigmeu, Feredeu,

Folt, Gioagiul-de-jos Ioseni, Gioagiul-de-jos Suseni, Glod, Homorod Ioseni, Homorod Suseni, Mada, Mermezeu Văleni, Nădăştia, Poiana, Porcurea, Rapoltul-mare, Rapoltul mic, Renghet, Stănini, Techereu, Uroiu, Valea-Epii, Valea-mare, Voia, Baştea, Bătrina, Fintoag, Lăpugiul-de-jos, Lăpugiul de sus, Mihăeşti, Muncelul-mare, Panc, Poeniţa-Tomii, Rădulești, Roşcani, Teiu, Tisa.

XII. *Cercul Zarand.* Comunele: Birtin, Blăjeni-Criş, Blăjeni-Grosuri, Blăjeni-Plaiu, Blăjeni Sat, Brad, Buceş Vulcan, Bucureşti, Bulzeşti de jos, Bulzeşti de sus, Câinel, Căraci, Cărăstău, Cebea, Crisciori, Curechi, După peatră sat, După peatra Valea Porcuri, Grohot, Hertegani, Lunca, Luncoiu de jos, Luncoiu de sus, Mesteacăn, Mihăleni, Peştera, Podele, Potingani, Prihodişte, Ribicioara de jos, Ribicioara de sus, Rişca, Rovina, Ruda, Scroafa, Seliște, Şesuri, Stânjina de jos, Stânjina de sus, Tomnatecu de jos, Tomnatecu de sus, Trestia, Tărăţel, Vaca, Valea-Brad, Zdrapţi.

XIII. *Cercul Mediaş.* Comunele: Agârbiciu, Alma, Atel, Bierthan, Blăjel, Brateiu, Buzd, Copşa-mare, Copşa-mică, Curciu, Dârlos, Dupuşdorf, Elisabetopole, Ernea-săsească, Fráua, Haşag, Hundorf, Idici, Mediaş, Moşna, Motişdorf, Păucea, Rechişdorf, Şaldorf, Şaroş, Şeicamare, Şmig, Şoaia, Ştenea, Velţ, Veseud, Vorumloc, Boian, Crăciunel, Beşa, Criş, Daneş, Hetur, Felţa, Jacul-român, Laslea-mare, Nadeşul-săsesc, Seleuşul-mare.

XIV. *Cercul Sighişoara.* Comunele: Andraşfalău-rom., Bodogaia-inferioară, Boiul-mare, Criţ, Feleag, Ferihaz, Galamfalău-mare, Hasfalău, Hendorf, Malencrav, Noul săsesc, Retşdorf, Şaeş, Şard, Şarpotoc, Saschiz, Sas-Daia, Sighişoara, Ţelina, Trapold, Vidacutul-român, Zoltan, Agoştin, Archita, Bogata-Olteană, Bundorf, Caţa, Cohalm, Crihalma, Draos, Mateiaş, Merchiaşa, Paloş, Ştena, Ungra.

XV. *Cercul Treiscaune.* Comunele: Aitamare, Arini, Arpătac, Bacitelec, Borcan, Belini, Boroşneu-mic, Breţcu, Budila, Cernatu-de jos, Chezdi-Mărtinuş, Chichiş, Covasna, Dobârlău, Doboli-de-jos, Heghig, Intorsura-Buzău, Lisneu, Marcoş, Micauifalău, Ozun, Poiana-sărată, Sângeorgiu, Sita Buzău, Teliu, Vama-Buzău, Vâlcele, Zăbala, Zagon.

XVI. *Cercul Braşov.* Comunele: Apaţa, Bacifalu, Bod, Braşov-Cetate, Braşov-Dârste, Braşov-Scheiu, Braşov-Stupini, Braşov-Tocile, Braşov-Vechiu, Cernatu, Crizbav, Feldioara, Hălchiu, Herman, Măgheruş, Preşmer, Purcăreni, Rotbav, Sânpetru, Satulung bis. sf. Adorm, Satulung bis. Arch., Tărlungeni, Ţinţari, Turcheş, Zizin.

XVII. *Cercul Bran.* Comunele: Cheia, Codlea, Cristian, Fundata, Ghimbav, Holbav, Măgura, Moeciul de-jos, Moeciul-de-sus, Peştera, Poiana-Mărului, Poarta, Predeal, Râşnov, Şimon bis. nouă, Şimon bis. vechie, Şirnea, Sohodol bis. nouă, Sohodol bis. veche, Tohanul-nou, Vlădeni, Vulcani, Zărneşti.

XVIII. *Cercul Făgăraş.* Comunele: Beclean, Berivoii-mari, Berivoii-mici, Breaza, Comăna de jos, Comăna-de-sus, Cuciulata, Dridif, Făgăraş, Galaţi, Grid, Herseni, Hurez, Lisa, Ludişor, Luţa, Mândra, Márgineni, Părău, Perşani, Recea-Telechiană, Riuşor, Sâmbăta de jos, Sâmbăta de sus răs., Sâmbăta de sus apus., Şercăiţa, Şinca-nouă, Şona, Toderiţa, Veneţia de-jos, Veneţia-de-sus, Voila, Voivodenii-mari, Voivodenii-mici.

XIX. *Cercul Avrig.* Comunele: Arpaşul de-jos, Arpaşul-de-sus, Avrig, Coluni, Corbi, Drăguş, Feldioara, Glâmboaca, Oprea-Cârţişoara, Porceşti, Porumbacul-de-jos, Porumbacul de sus apus., Porumbacul-de-sus răs., Sărata, Scorei, Sebeşul-de-jos, Sebeşul-de-sus, Viştea-de-jos, Viştea-de-sus, Boiţa, Săcădate, Streza Cârţişoara, Ucea-de jos, Ucea-de sus, Cornăţel, Nucet, Roşia.

XX. *Cercul Agnita.* Comunele: Agnita, Alţina, Bârghiş, Bendorf, Bruiu, Cichindeal, Cincu-mare, Chirpăr, Coveş, Fofeldea, Găinari, Ghijasa de-jos, Hosman, Hundrubechiu, Iacobeni, Ighişdorf, Ilimbav, Măgărei, Marpod, Merghindeal, Nocrichiu, Proştea, Rodbav, Ruja, Săsăuş, Seliştat, Şomărtin, Şoarş, Şulumberg, Toarcla, Vecerd, Veseud, Ziagna, Vurpăr, Crihalma, Dăişoara, Fântâna, Felmer, Hălmeag, Jibert, Lovnic, Mucundorf, Roadeş, Ticuşul-Român, Valendorf, Varghiaş, Boholţ, Calbor, Cincşor.

Sibiu, din şedinţa consistorului arhidiecezan ca senat plenar, ţinută 6 Februar 1921.

Dr. Nicolae Bălan,
arhiep. şi mitropolit.

Nicolae Colan,
sec. cons.

Dela Academia Română

Implinindu-se 100 de ani dela moartea lui P. Maior, a cărui activitate în folosul culturii şi românismului a fost o preţioasă pildă de muncă plină de abnegaţiune, Academia Română a ţinut să aniverseze Vineri după amiazi centenarul acestui mare om.

Dl D. Onciul, prezidentul savantului corp, a amintit rostul şedinţei, dând cuvântul învăţatului nostru istorician, dlui N. Iorga.

Evocând personalitatea lui P. Maior, dl Iorga a făcut descrierea vieţii celui sărbătorit care şi-a consacrat întreaga-i muncă în deosebi luminării poporului.

Fiu de preot ardelean P. Maior, şi-a terminat studiile la Roma.

După întoarcerea lui, fu numit profesor la Blaj, unde a avut mult de luptat cu episcopul Bob, a cărei intoleranţă amăreşte sufletul marelui propovăduitor P. Maior.

Dl Iorga a scos în relief personalitatea lui P. Maior, care a dat întâetate luminării clasei de jos a poporului. Făcând o paralelă între cel pomenit şi Tudor Vladimirescu — al cărui centenar se împlineşte tot în anul acesta — domnul profesor arată pe Maior ca om al cărţii, iar pe al doilea ca om de acţiune, amândoi luptători încălziţi de acelaş ideal: patriotismul.

Din desbaterile senatului

In şedinţa senatului dela 18 l. c. păr. *Posa* depune memoriul de protestare votat de adunarea clerului şi credincioşilor întruniţi în 7 l. c. la Bucureşti în chestia concordatului.

Iau cuvântul, apărând concordatul, dnii *Take Ionescu*, ministru de externe, şi *Iuliu Hossu*, episcopul Gherlei.

In şedinţa senatului din 19 Februar a. c., părintele *Posa* luând cuvântul la sumar, protestează contra faptului că nu s'a specificat afirmaţia sa din şedinţa precedentă, referitoare la concordat. Reaminteşte că episcopul Hossu a vorbit în această importantă chestiune, luând apărarea concordatului, contra voinţei unei mari părţi din populaţie.

Episcopul Iuliu *Hossu* al Gherlei zice că nu a protestat şi nu a acuzat pe nimeni. Eu am zis — spune vorbitorul — că nu este locul aici în senat să discutăm acum chestiuni religioase. Oratorul este de părere să nu se turbure pacea bisericească prin discuţii zadarnice, — dar în din nou apărarea concordatului susţinându-l.

Mitropolitul primat *Miron Cristea*, în aplauze unanime, spune că din cele ce s'au rostit în şedinţa de azi şi în şedinţa precedentă, cât şi din discuţiunile din ziare în jurul concordatului, s'a putut observa un lucru, că toţi credincioşii bisericii autocefale ortodoxe, sânt cuprinşi de o temere necunoscută. Eu împărtăşesc în totul îngrijorarea supuşilor mei credincioşi şi o spun tuturor, s'o ştie că nu pot admite ca liniştea sfintei biserici să fie astăzi turburată, iar organizaţia ei să fie ştirbită, prin concordat.

Episcopul I. *Hossu:* Sârbia a încheiat concordatul...

O voce: Asta nu poate s'o spună un bun român...

Mitropolitul *Cristea*: Fiindcă mă simt îndatorat să nu trec peste această chestiune aşa de importantă, şi pentru că apărarea bisericii mele este viaţa României întregite, (aplauze nesfârşite) trebue să vă spun că biserica ortodoxă a fost stăpânită de cel mai tolerant spirit de pace. Insă, ceea ce trebuia să adaog este că o penibilă impresiune au cauzat concordatele în ţările catolice. Să ne gândim la concordatele lui Napoleon care n'au fost admise decât cu mari modificări. In ţara noastră nu se poate vorbi de intoleranţă. Istoria neamului nostru de dincolo de Carpaţi ni-a arătat timp de 1000 de ani, că românii au suferit îngrozitor din cauza catolicismului hasburgic. Când guvernul va veni cu proectul concordatului, ne vom arăta părerile noastre: până atunci trebue să fim pătrunşi de sentimente înalte patriotice. (Aplauze îndelungate). Să băgăm de seamă că Bavaria a admis concordatul, şi apoi l-a revocat. Regret că n'am fost de faţă când dl Take Ionescu, ministru de externe, a accentuat că or ce piedici ar întâmpina, concordatul se va încheia. Eu nu aprob cele afirmate da d-sa (Aplauze). Concordatul îl vom sprijini numai în cazul, când el va fi conform vederilor noastre pravoslavnice. Vom acorda tuturor drepturi, după spiritul cel mai larg de

FOIŞOARA

Zile trăite

— Intru pomenirea unui aviator —

Primim dela părintele *Ion Rafiroiu* din Poiana Sărată Oituz următoarea scrisoare:

Vă trimit o cuvântare ce am rostit la moartea eroului aviator, care a luptat pe Valea Oituzului şi care fusese unul dintre cei mai îndrăzneţi aviatori în războiul de întregire, şi distins cu frumoase decoraţii pentru viteţia dovedită. A murit la Bârlad în timpul păcii dela Buftea.

Subsemnatul am fost preot militar în tot timpul războiului pentru întregire, din 1 Nov. 1916 până în 10 Iunie 1918.

Pe front, la Oneşti, am luat parte ca preot la îngroparea eroilor aviatori: Claudiu Petrescu şi Stefan Popa etc. Ca preot militar am fost decorat cu «Coroana României cu spade» în gradul de cavaler.

Deşi trecuţi doi ani şi mai bine, am gândit să evoc prin această cuvântare memoria eroului căpitan de aviaţie *Craiu*, care după mamă era ardelean, ca să cunoască şi din acest prilej cititorii acestui ziar pe viteţii văzduhului cari s'au jertfit pentru noi. Primiţi şcl.

Cuvântarea

ţinută la moartea aviatorului căpitan Craiu, răposat în August 1918, în Bârlad, este aceasta:

Te-ai dus şi tu, dragă Craiule! Crai nobil, crai frumos! Din străbune vremuri, de când acest nume întruchipa în poveştile neamului nostru eroismul Făt-frumoşilor, cari încălecau caii ageri ca vântul, spintecau văzduhul şi se luptau cu smeii, să libereze Ilenele-Cosinzene şi până la tine, crai mândru, nime n'a încălecat cal mai năsdrăvan, maşină mai aprigă ca a ta.

In sborurile tale despicai văzduhul, prindeai fulgerul din înălţime şi răpeai, ca Prometeu, focul iubirii de neam, ca să ne încălzeşti idealul inimilor noastre în zilele reci de acum.

Azi frânte ţi-s aripile, şi noi numai prin închipuirea noastră te mai vedem strălucind acolo în zările albastre, unde eată, te-ai înălţat ca să nu mai vii.

Scump erou al neamului! N'am venit în ceasul de jale, ca în vorbe meşteşugite să ţi cânt vrednicia, căci faima ta o cunosc cele patru colţuri de ţară; numele tău îl strigau copilaşii mititei, când te arătau sus, sus, zicând: *«Uite! Uite! sboală Craiu!»*

Nu! Am venit să frâng o lacrimă şi să plec genunchiul pentru a săruta ţărâna, care te acopere, pentru aceia şi în numele acelora, cari în drumul lor spre casă, pe tine te aveam călăuză sigură, ear cei de peste culmile în zare, ai tăi şi ai noştri fraţi, surori şi moşnegi rupţi de jale, te aşteptau, să le duci solie, *că venim earăş.* Ardealul te plânge prin mine, Ardealul, care cu ochii spre răsărit, ardea de dorul să te vadă trecând culmile Carpaţilor şi rupând peceţile unei «păci», ce nu este a noastră.

Dar se vede, că cu cât culmile unui ideal sânt mai înalte, cu atât şi jertfele trebue să fie mai bogate. Prin trecerea ta, alături de Vlaicu, Petrescu şi Popa, maiorul Capşa şi alţi eroi ai văzduhului, drumul ni se netezeşte spre culmi, ce le urcăm cu atâtea jertfe.

Dormi în pace! Ziua Invierii se apropie:

toleranţă. Să fie toată lumea liniştită şi sigură că drepturile bisericii noastre strămoşeşti al cărei duh se respândeşte din fiecare floare, din fiecare arbore, vor rămânea deasupra tuturor, neştirbite. (Vii aplauze).

Mitropolitul *Pimen* se asociază la cele spuse de primat şi spune că nimeni în România întregită nu are dreptul să protesteze, fiindcă istoria a arătat, în decursul veacurilor, larga toleranţă de care s'au bucurat toate confesiunile.

*

Reforma agrară. In şedinţa din 21 l. c. a senatului s'a început discuţia legii agrare pentru vechiul regat. Sânt înscrişi la cuvânt 30 de senatori. Raportorul Cantili a citit proiectul modificat, a urmat apoi discuţia generală care se continuă cu viu interes.

Conferenţa preoţească a tractului Braşov

Vineri 5/18 Febr. a. c. s'a ţinut la biserica sf. Nicolae conferenţa preoţimii din tr. Braşov. Intre problemele care s'au discutat, relevăm cu deosebire decisul conferenţei, de a se întruni de *patru-ori* pe an, având trei din aceste întruniri caracterul de conferenţe de studiu, ear una fiind rezervată pentru comunicări şi resolvări de ordin administrativ. Apoi decisul de a se reactiva cercurile pastorale (grupurile religioase) cu o energie şi intensitate de muncă din ce în ce mai efective. Intreaga preoţime priveşte grupurile acestea religioase ca mijlocul cel mai nimerit pentru înfăptuirea unei propagande permanente de viaţă religioasă în sânul poporului şi pentru păstrarea contactului de intimitate, încredere şi dragoste între preoţime şi poporul păstorit, făcând prin aceasta să se renască prestigiul de vrednicie al preoţimii.

Membrii conferenţei s'au constituit apoi ca secţie tractuală a «Asociaţiei clerului».

Hotărârile aduse s'au desbătut cu deosebit interes; în tot decursul desbaterilor a domnit deplină armonie de vederi, şi astfel preoţimea s'a depărtat mulţumită şi convinsă, că prin cea mai complectă solidaritate a muncii unitare o nouă eră se va inaugura, o eră de întinsă propagandă religioasă, educativă şi culturală.

X.

Reflexii asupra bisericilor

— Duhul sfânt trebue să le însufleţească —

Toate bisericile creştine reclamă cu insistenţă a fi identice cu biserica primitivă. Din faptul, că fie-care din ele pretinde a fi, am putea conclude, că nici una nu este. In tot cazul discuţiile dintre diferitele partide, care îşi atribuie succesiunea acestei biserici, propagă acest adevăr profund: biserica, pentru a-şi îndeplini misiunea răscumpărătoare în lume, trebue să aibă caracterul bisericii primitive.

Chestiunea succesiunii, în sine, este inutilă; darurile lui Dumnezeu, darurile Duhului Sfânt nu se moştenesc; trebue ca ele să întâlnească în oameni simţemintele, care sânt în Isus Hristos; ori de câte ori dragostea Lui jertfitoare *pentru toţi oamenii* se pierde, duhul se stinge, sfeşnicul se mişcă din locul său. (Apoc. cap. II şi V.)

La ce îi servia evreilor, că erau descendenţi ai lui Avraam, când ei nu mai aveau credinţa lui? Ei erau poporul legăturii, cunoşteau făgăduinţele; şi când Hristos a venit, ei strigară: Răstigneşte-l, răstigneşte-l, pe el!

Ioan Botezătorul, pregătind calea Domnului, îi zicea:

Faceţi dar roduri vrednice de pocăinţă, şi să nu vi se pară a grăi întru sinevă: «Părinte avem pre Avraam; că zic vouă, că poate Dumnezeu şi din pietrile acestea să ridice fii ai lui Avraam». După cum El ar putea zice bisericilor, care îşi discută moştenirea apostolică: Recunoaşteţi-vă neputinţele voastre şi nu mai spuneţi: «Eu sânt biserica primitivă, că zic voauă, că din aceste mulţimi (de oameni), pe care voi le socotiţi pierdute, pentru-că sânt în afară de limitele voastre, Eu pot să ridic biserica primitivă».

Bisericile ar trebui să se ocupe mai puţin cu titlurile lor de succesiune, şi mai mult să se pătrunză de cugetarea şi de simţemântul lui Dumnezeu, descoperite în Isus Hristos. Lăsând fie care la o parte or ce dispută, pentru a îmbrăţişa cauza omenirii întregi, pe care Mântuitorul, fiind pe cruce, a proclamat-o de a Sa, pentru a se jertfi pentru ea asemenea Lui, curând s'ar întâlni toate în această sfântă slujbă spre a nu mai fi decât o singură biserică, biserica primitivă restabilită.

Căci, ce era aceasta? Tovărăşia acelora, cari au crezut, că Dumnezeu a iubit atât de mult lumea, încât a dat pentru ea pe unicul său Fiiu.

Voind să-i asocieze la opera Sa de răscumpărare, El nu le-a vorbit nici de organizaţie, nici de disciplină, nici de doctrină, ci li a zis: «Luaţi Duh Sfânt». Duhul Sfânt era legătura unităţii lor, el era puterea lor de a lega şi de a deslega; cu ajutorul Duhului Sfânt au tămăduit ei pe cei bolnavi şi au înviat pe cei morţi; el era toată viaţa bisericii, trupul lui Isus Hristos, cum zice Sfântul Pavel. (I. Cor. 12).

«Şi sânt osebiri darurilor, iar acelaş Duh; şi osebiri slujbelor sânt, iar acelaş Domn; şi osebiri lucrărilor sânt, iar acelaş Dumnezeu este care lucrează toate întru toţi. Iar fie-căruia se dă arătarea Duhului spre folos.

«Că numai *prin Duhul* se dă cuvântul înţelepciunei, iar altuia cuvântul cunoştinţei *întru acelaş Duh*. Şi unuia credinţa întru acelaş Duh iar altuia darurile tămăduirilor întru acelaş Duh. Unuia lucrarea puterilor, iar altuia prorocie, unuia alegerea duhurilor, iar altuia feluri de limbi, şi altuia tălmăcirea limbelor. Şi toate acestea le lucrează unul şi acelaş Duh, împărţind deosebi, fiecăruia precum voieşte». (I. Cor. XII, 4—11).

Să conchidem împreună cu sfântul Pavel că acolo unde este Duhul Sfânt, acolo este şi biserica.

Este-ne departe de definiţia, ce se dă bisericii primitive: societatea, care a păstrat învăţătura dumnezeească în curăţenia şi în plenitudinea ei; societatea, care a rămas credincioasă constituţiilor apostolice ale organizaţiei disciplinare, societatea, care a păzit neatinse elementele liturgiei, ca expresie şi aplicaţie a darurilor mântuirii.

Nu tăgăduim însămnătatea acestor puncte ci zicem, că peste tot locul, unde Duhul Sfânt va lucra cu putere, ele se vor găsi în mod firesc; acolo, unde ele se găsesc, fără suflarea lui dătătoare de viaţă, constituiesc un mecanism, o ortodoxie respectabilă, dar cera nu vivifică sufletele.

Evreii aveau înfiierea, slava, alianţa, legea, slujba dumnezeească şi făgăduinţele şi au condamnat pe Isus Hristos; tot asemenea o biserică poate avea doctrina în curăţenia ei şi în plenitudinea ei, constituţiile apostolice ale organizaţiei disciplinare, elementele liturgiei, în sfârşit deplina succesiune a bisericii primitive; dacă însă n'are pe Duhul Sfânt, ea nu înseamnă nimic.

Să cerem aşadară stăpânului nostru comun o nouă revărsare a Duhului Sfânt, care este curentul dragostei Sale pentru suflete, pentru-ca sub însuflarea Lui noi să ne unim cu toţii, spre a aduce lumea înaintea crucii Sale. Catolicul să nu mai ceară Duhul Sfânt numai pe sama bisericii sale, ci pentru toţi aceia, cari şi-au pus nădejdea lor întru Iisus Hristos; creştinul ortodox şi protestant de asemenea să iasă din limitele bisericilor lor spre a atrage o nouă pogorâre a Duhului Sfânt *asupra a tot trupul.*

Cum se face, că cea mai mare parte din omenirea răscumpărată de Iisus Hristos este încă sub puterea satanei, şi bisericile îşi pierd vremea disputând pentru rang şi prerogative? Să alergăm mai bine după cucerirea sufletelor, şi când evanghelia se va fi propovăduit la toată făptura, biserica, care va fi muncit mai mult, va fi cea preferită.

*

E sigur, că unde este Duhul Sfânt, acolo este şi biserica, că fără graţia care vivifică sufletele, toate cele ce se ţin de exteriorul bisericii nu sânt decât mecanism şi formă curată. Noi sântem departe de a fi formalişti, dar nu putem crede cu toate acestea, că forma n'ar însemna nimic. Iisus Hristos a întemeiat biserica sa pe sama oamenilor şi nu pe sama îngerilor. Chiar vedem, dela început, că biserica a fost o societate exterioară, organizată, în posesia nu numai a învăţăturii descoperite, ci şi a instituţiilor disciplinare şi a formelor cultului. Să nu aşezăm mântuirea în actele exterioare pentru a nu ne atrage îndreptăţitele mustrări, pe care Iisus Hristos le făcea evreilor, dar să nu tăgăduim nici aceea, că e de lipsă o organizaţie exterioară în vederea oamenilor alcătuiţi dintr'un trup ca şi dintr'un suflet, şi cari nu pot avea între ei nici un fel de raport decât prin mijloace exterioare.

O biserică, care ar fi curat *formalistă*, n'ar avea adevărul pe partea ei, admitem acest lucru fără greutate; dar oare o biserică, care n'ar avea nici credinţele, nici instituţiile revelate sau apostolice, ar fi ea adevărată? S'ar putea ea oare mândri, că-i condusă de Duhul Sfânt? Duhul suflă unde vrea, de sigur. Dar poate el sufla contra învăţăturilor şi aşezămintelor lui Isus Hristos şi ale apostolilor? N'am putea susţinea, aşa ni se pare, aceasta, fără a insulta religia, pe Dumnezeu. Biserica, care poate nădăjdui a fi condusă de Duhul Sfânt este aşadară aceea, care va fi păstrat cu mai multă credincioşie *depozitul* adevăratei învăţături, care va fi prin urmare mai conformă cu biserica apostolică prin credinţele, prin legile şi prin aşezămintele sale. Nu se poate zice, că Iisus n'a propovăduit o doctrină, că El n'a aşezat păstori în biserica sa, că El n'ar fi încredinţat acestor păstori cârmuirea acestei biserici. O doctrină, anumiţi păstori, o cârmuire, alcătuiesc o societate exterioară. Această societate exterioară, care va fi păstrat toate câte a aşezat şi învăţat Iisus Hristos, va fi cu necesitate condusă de Duhul Sfânt, fiind că Duhul Sfânt nu poate decât să secundeze opera cuvântului întrupat.

Prelucrare de: *Minimus*

Românii din peninsula balcanică

Despre însemnătatea elementului românesc în peninsula balcanică scrie dl I. Foti în Viitorul următoarele:

Dacă treci Dunărea, de la Rusciuc prin Vidin până la Negotin, găseşti o mare massă de români, cari şi-au pierdut în parte limba. Numai în valea Timocului până aproape de Pojarevaţ (vechea Sârbie) se menţin şi vorbesc oltenește.

In jos de Kiustendil, lângă Coceana (şi în Coceana chiar) începe elementul românilor din Pind.

Românii aşezaţi dealungul Dunării au aceeaş limbă şi aceleaşi moravuri ca cei din regat. Sânt aceeaşi ramură a rasei noastre, pe când din Rodopi începe cealaltă ramură a rasei, muntenii cari vorbesc dialectul macedo-român şi se întind de-alungul munţilor Macedoniei până în lanţul munţilor Pind, ce se revarsă de-alungul Epirului, Tesaliei până în Acarnaniea şi în apropierea Atenei.

Românii aşezaţi la dreapta Dunării, în *Bulgaria* şi în *Serbia*, sânt pe cale de desnaţionalizare. N'au nici şcoale, nici biserici, n'au organizaţie naţională şi sânt în pericol să se piardă în massa slavă.

Pe când românii din *Rodoni, Macedonia şi Pind*, au oare-care organizaţie naţională, o mândrie specifică, de a-şi conserva neamul şi

---

Tu vei fi printre noi cel dintâi şi vei trăi cu noi, câtă vreme pe plaiurile deasupra cărora tu sburai va mai răsuna graiul neamului. Căci: «Eroii nu mor»! Şi din povestea ta şi a altor Feţi frumoşi ca tine, se va întrupa cea mai frumoasă legendă, care prin realitatea ei va fi dată unui neam: Sărbătoarea, ce de mult o aşteptăm. Etern vei fi, ca şi poporul, al cărui fiu viteaz ai fost.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără şematism 10 lei cu porto cu tot.

sânt una din cele mai puternice elemente din acele regiuni.

Românii din Pind — îi denumim generic — sânt în număr de peste 900.000 răspândiţi astfel: 200 000 în Sârbia — în afară de românii din Timoc cari sânt vro 300 000 după înşişi istoriografii sârbi; — 500.000 în Grecia şi 200.000 în Albania de Sud.

Cei cari sânt meniţi să prospereze mai mult sânt românii din *Albania*, din Pind (cuprinzând Epirul şi Tesalia) şi românii din regiunea Veriei.

Deasemenea la Bitolia şi Scopia s'ar putea grupa un important centru de români (numai în Bitolia sânt peste 10.000 de români).

Am spus însă că cei cari pot forma o organizaţie politică, bucurându-se de o independenţă imediată ca minoritate etnică importantă sânt românii din *Albania de sud* şi cei din *Grecia*.

In Albania de sud se găsesc români munteni, cari se ocupă cu păstoritul, sânt printre aceştia *fârşoreţi*, cari deţin tot comerţul cu vite şi întreaga fabricaţie a produselor laptelui şi sânt români cari lucrează pământul în Muzacheia (una din cele mai bogate regiuni din peninsula balcanică).

Aici ar fi vorba să se creeze un centru românesc important, care să cuprindă Albania de sud dela Coriţa până la Valona.

La Delvino sau Preneli se poate înfiinţa un liceu românesc, şi un altul la Berat sau mai bine Coriţa.

Românii, cari au cele mai vitale interese cu albanezii, pot avea şi o divizie la Preneli recrutată numai de români. Înfiinţându-se şcoale biserici, dând o autonomie religioasă, şcolară şi administrativă românilor, s'ar creea aici un mare focar al romanismului în peninsula balcanică.

Ar putea apoi şi românii din Pind să-şi obţie drepturile ce li se cuvin dela guvernul grecesc şi cel sârbesc. Ar putea să-şi înfiinţeze şi ei şcoli şi biserici, mai ales că averile vacufurilor (instituţiile religioase sub regimul turcesc) au rămas comunităţilor româneşti. Din venitele acestor averi, românii ar trebui să-şi ţie şcoalele, bisericile şi să se organizeze mai târziu politiceşte pentru a şi putea apăra în statele în care trăesc drepturile naţionale.

Desigur că or ce guvern român va privi cu cea mai mare simpatie şi va da tot concursul moral şi material acestui puternic element naţional românesc. care asigură României — va asigura şi mai mult în viitor — cel dintâi rol cultural economic şi politic în peninsula balcanică.

Cu mare bucurie aflăm că o puternică mişcare naţională se desemnează printre romnâii din peninsula balcanică. Marele războiu a sdruncinat conştiinţele adormite şi unirea naţională a tuturor românilor, de la Nistru la Tisa, n'a contribuit mai puţin la redeşteptarea orgoliului de rasă.

Românii din Pind, cari au avut cultura grecească sau sârbească şi poate unii îş uitaseră limba lor, ofiţeri în armata sârbă greacă, îşi exprimau în gura mare mândria de a fi români când armatele noastre victorioase au intrat la Budapesta şi când sigure de isbândă respingeau pe Nistru valul cotropitor al bandelar bolşevice.

Acest val de redeşteptare naţională a pătruns şi în Tesalia.

In Albania mişcarea este şi mai viguroasă. Românii din Albania de sud s'au constituit în comitet, care tratează cu guvernul albanez şi bazându-ne pe patriotismul oamenilor politici din Tirana, pe priceperea şi entusiasmul românilor, sperăm că aceste tratative vor aduce un acord politic între cele două neamuri surori (albanezi şi români) pentru o lucrare rodnică şi folositoare.

Pe de altă parte este de datoria Societăţii de cultură macedo-română, — care în mod evident va trebui să ia locul fostei Lige culturale a tuturor românilor, — să ia în mânele sale şi să conducă toată această mişcare a românilor din Balcani.

Vorbă înţeleaptă. Bunătatea nu mai este în lume, căci s'a luat mierea şi au rămas viespile.

Ştirile zilei

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat cu trenul de ieri la Bucureşti.

Predică în catedrală. Duminecă în 14/27 Februar a. c. va predica în catedrala noastră din Sibiu, preotul *Mihail Neagu*, esactor consistorial.

Moartea văduvei lui Vasile Alecsandri. Din Roman vine trista ştire a încetării din viaţa a dnei Paulina Alecsandri, văduva marelui poet naţional. Defuncta a fost o vrednică şi iubitoare tovarăşă de viaţă a marelui poet, după moartea căruia a păstrat intact cuibul bardului dela Mircesti, pe care îl transformase într'un muzeu naţional. Rămăşiţele pământeşti ale regretatei defuncte au fost înmormântate Luni la Mircesti alături de regretatul său soţ.

Dispensă. Monitorul oficial publică raportul dlui ministru de războiu către M. Sa Regele care aprobă, cu ocazia căsătoriilor Alteţelor Lor Regale principele moştenitor şi principesa Elisabeta, să se acorde dispensă la art. 4 din legea asupra căsătoriilor militare. De această dispensă beneficiază ofiţerii (trecuţi de 23 de ani) cu începere dela 27 Februar până la 27 Martie 1921.

Serată dansantă în Sibiu. Societatea de Cruce Roşie a României, filiala Sibiu, aranjază o *Serată dansantă* Sâmbătă în 26 Februar a. c., ora 9 seara, sala «Unicum», în beneficiul societăţii. Biletul pentru persoană 20 Lei, pentru familie 50 Lei, Loge 80 Lei, Loge sub balcon 60 Lei. Intrarea în sală e permisă numai celor invitaţi. Biletele se vând la Librăria arhidiecezană (str. Măcelarilor), librăria Drotleff (strada Cisnădiei) şi sara la cassa. Toaletă de salon, ori costum naţional.

Experienţe de reîntinerire. Se anunţă din Craiova: Dl Dr. Alex. Daniel, care împreună cu dnii doctori Poenaru şi Vernescu din Craiova, au făcut experienţe de reîntinerire după metoda Steinbach dela Viena, la câţiva bătrâni între 65 şi 80 ani din asilul dela Craiova, spune că păstrând toate rezervele pe care le impun asemenea experienţe, poate totuşi să constate câteva rezultate îmbucurătoare, deşi rezultatul definitiv nu se poate cunoaşte decât după 60 zile. După 20 de zile dela operaţie, bătrânilor respectivi li-a sporit considerabil pofta de mâncare, voioşia şi puterea fizică, unul dintre ei cerând să fie lăsat liber pentru a şi câştiga existenţa prin muncă.

Când legea e lege. Din America: Zilele trecute a fost arestat V. Mabens, un milionar, împreună cu şoferul său, pentru că au călcat legea *iuţelii*, mânându-şi automobilul cam 50 de mile de oră, unde trebuia să încetinească la cam 20 de mile pe oră. Opriţi de poliţist cei doi s'au împotrivit de a urma pe omul legii la judecătorie. Mabens, care se bucură de mare trecere, a ameninţat de poliţist cu pumnul; acesta l-a lovit cu măciuca în frunte, l-a trântit în automobil şi sub ameninţare că-l va împuşca a poruncit şoferului să mâne la poliţie. Aici în faţa judecătorului de noapte Mabens a început să strige şi să ameninţe. «Cincizeci de dolari şi costul!» a fost răspunsul judecătorului la ameninţările milionarului. «Şi dacă mai zici un cuvânt, te pun la închisoare!» a adaugat împărţitorul dreptăţii. Mabens a plătit şi a plecat ca plouat.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,

profesor universitar şi membru al Acad. române

Nr. 445/921 (13) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de cl. I-a **Vinerea**, tractul Orăştiei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român.

1. Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat pentru capelani.

2. Jumătate venitele dela altar şi jumătate venitele stolari, sau mai bine zis, întregi venitele stolare dela parohienii de sub Nr. casei 239 până la 560 ai parohiei.

3. Câte una măsură (à 20 litri) de cucuruz cu tulei, dela fiecare familie din parohie.

Toate venitele din filia Cujir.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, ear concurenţii cu prealabila încunoştiinţare a subscrisului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta şi celebra. Orăştie, în 12 Ianuar 1921. v.

Oficiul protopopesc gr. or. în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domşa,
protopop.

Nr. 21/921 (15) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III-a **Briznic** protopresbiteratul Dobrei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post — pe lângă casă parohială — sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, cu a căruia încunoştiinţare concurenţii se pot prezenta la biserică spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Dobra, la 28 Ianuarie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom. al tractului Dobra, în înţelegere cu comitetul parohial.

Iosif Moraru
protopop.

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**

Calendarul arhidiecezan pe an. 1921

PREŢUL: cu Şematism 10 Lei, — fără Şematism 8 Lei. — Plus porto postal 2 Lei

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezne.

Anul LXIX. Sibiu, 16 Februar (1 Martie) 1921 Nr. 14.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Loco
Str. Schewis

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Fantoma concordatului...

*** In ședința Senatului din 5/18 Februar a. c. dl *Take Ionescu*, ministrul de externe al României întregite a ținut să fie mai elocuent decât în cameră și astfel a grăit: «*Concordatul îl vom încheia cu toată agitația, ce se face în jurul lui, deoarece este în spiritul civilizației și nu ne aduce nici un rău, căci resolvă o chestie religioasă, așa cum s'a resolvit în toate țările*».

După această categorică declarație, care constitue o amenințare și o sfidare la adresa opiniei publice, imediat s'a ridicat Prea Sfinția Sa *Iuliu Hossu*, episcopul greco-catolic din Gherla, ca în numele celor un milion și optsute mii (?) de greco-catolici să-i exprime d-lui ministru de externe cele mai călduroase mulțumiri.

De altă-dată, dl *Take Ionescu*, a cărui iubire de neam, de țară și de biserică, o consideram până de curând mai pe sus de ori ce îndoială, nu s'ar fi simțit prea măgulit de elogiile, ce i le-ar fi adus episcopul greco-catolic din Gherla. Se poate însă, că azi, pe dl Take Ionescu în calitatea sa de ministru al afacerilor externe, nu-l mai încape haina strâmtă a unui patriot român și de aceea o desbracă, ș'o înlocuește cu toga largă, internațională, croită anume după personalitatea sa de mare european. Numai în această ipostasă poate afirma, că încheierea concordatului, în condițiunile *stipulate* de Curtea papală și în mare parte *admise* de guvernul român, este «în spiritul civilizației» și că nu ne aduce nici un rău.

Condițiunile concordatului se găsesc într'o flagrantă contrazicere cu însași Constituția țării, întrucât concordatul pretinde pe seama religiunei catolice «*paritate absolută*» cu celelalte confesiuni din România. Dar între *celelalte* confesiuni din întâmplare se află și religiunea *ortodoxă română*, pe care Constituția țării a ridicat o la rangul de «religiunea dominantă», iar conștiința națională a așezat'o între odoarele scumpe pentru apărarea cărora au sângerat strămoșii veacuri de-arândul: pentru *lege, limbă* și *moșie*.

«Pruncul dela sân o soarbe'n fiecare strop de lapte;
Leagănul în care doarme i-o șoptește 'n blânde
[șoapte».

Asta-i «legea românească» și în cuprinsul României mari alături de această lege, pe picior de «paritate absolută» nu poate sta altă confesiune, care nu și identifică chemarea într'o armonie deplină cu scopurile supreme ale statului român.

In fosta Ungarie, (regnum Marianum) religiunea catolică era decretată religiune de stat, iar regele Ungariei era recunoscut ca patron al bisericii catolice. Prin edictul regal din 9 August 1870 s'a stabilit că: hotărârile și Constituțiile Papei sau ale sinodului roman, inclusiv cele de ordin dogmatic (bule, breve, enciclice, scrisori etc.) nu pot fi promulgate, nici răspândite în Ungaria, înainte de a fi obținut aprobarea Regelui. (Dr. I. Lupaș: Istoria bisericească, pag. 255).

Așadară exercitarea dreptului «*jus placeti regii*» i s'a acordat și recunoscut regelui dintr'o țară catolică, dar i se denegă acest drept Domnitorului din România ortodoxă, căci după art. 7 din proiectul concordatului episcopii catoli i din România corespondează direct cu «sfântul Scaun», și viceversa, cu ocolirea totală a Regelui și a guvernului său constituțional.

Biserica ortodoxă română nu s'a împotrivit la *secularizarea* averilor mănăstirești, atunci când interesele superioare ale țării au pretins această măsură de purificare a vieții viciate prin bufnițele fanariote, ce se adăposteau între zidurile acestor mănăstiri, devenite cuiburi de trândăvie.

Concordatul ridică bariera și asigură *tuturor ordurilor* și *congregațiilor* catolice trecere liberă și așezare tihnită pe pământul răbduriu al României, unde își pot câștiga, în dragă voie, bunuri de mână moartă și averi întinse spre atingerea scopurilor, ce urmăresc. In locul călugărilor greci inculți vom avea deci șleahta călugărilor din apus, cari unși cu toate unsorile, înarmați cu armele «civilizației moderne» vor inficia într'o măsură și mai mare atmosfera vieții publice din România.

Omul școalei, *Spiru Haret*, ministrul cultelor și al instrucției publice, de fericită pomenire, a avut primul îndrăzneala să rupă zăvorul de pe ușa claustrelor catolice, în cari se otrăveau sufletele tinerelor fecioare române cu otrava învățăturilor papistașe. De când li-se pretinde planul de învățământ analitic și manualele didactice spre censurare, de atunci institutele de educație «Notre Dame» s'au redus la număr. Se vor spori însă după încheierea concordatului, cum se sporesc ciupercile după ploaie.

- Bisericii catolice i se asigură dreptul de a înființa și susținea școale confesionale de toate categoriile, a căror corp didactic se va numi exclusiv din partea episcopilor. *Nici una* dintre confesiunile țării nu va mai fi în stare să înființeze și să susțină școale din puterile proprii. Fondul religionar din Budapesta acum licuidează; o parte însemnată din acesta va trece asupra catolicilor din România spre scopuri religioase-culturale; alături de acesta vor vărsa sume fabuloase celelalte fonduri de «propaganda fide» din străinătate și pământul României va fi cel mai prielnic câmp pentru desfășurarea proselitismului catolic nesațios.

Prin concordat se susțin blăstematele de «reversalii», în înțelesul cărora toți copiii născuți din căsătorii mixte vor fi botezați și crescuți exclusiv în religiunea catolică. In vechiul regat era o singură religiune: a bărbatului; soția și copiii mărturisiau credința capului de familie. Pe viitor se vor îngriji preoții catolici, ca să nu mai fie așa. Iezuitul prin lingușiri se strecoară mai întâi în familie, apoi în școală, de aici în societate și pe urmă în viața publică de stat.

«Ca duhovnic prea cucernic el doar suflete culege,
Dar când a cules destule, Papa să preschimbă
['n Rege».

Ce putere misterioasă, dinlăuntru sau din afară, constrânge guvernul României să grăbească cu încheerea acestui contract, într'o vreme când țara sângerează din o mie de răni? Sau recunoaște actualul guvern, că libertatea conștiinței și libertatea cultului catolic — fără acest concordat — sânt prigonite și periclitate în România? Nici într'o țară din lume nu e libertatea religioasă mai desăvârșită, ca în România. Eventual sânt unele chestiuni importante, cari nu pot fi rezolvite în lipsa concordatului? Noi știm, că I. P. S. Sa *Dr. Vasile Suciu* mitropolitul greco-catolic din Blaj a fost întărit, consacrat și instalat, *fără concordat!* Dacă nu se prăbușia Ungaria, care avea concordat — cine știe, dacă I. P. S. Sa ar ședea azi pe scaunul mitropoliei de Alba-Iulia și Făgăraș?

In zilele democratice de acum nu putem tolera, ca chestiuni de importanță capitală, cum e încheerea concordatului, să fie tratate după uși cuptușite și cu perdelele lăsate. Vrem să știm: dincotro vine încercarea de înjosire a demnității statului și de coborâre a bisericii ortodoxe?

Ceice zoresc încheerea concordatului lucră inconștient la reînvierea timpurilor dureroase, când catolicismul în numele «civilizației» amenința cu cutropire principatele române. In Moldova stăpânia polona catolică Ringala Maria-Iagellona, iar beciurile din jurul Curții de Argeș din

Muntenia gemeau de dușmanii *Doamnei Clara*, fiica Palatinului catolic maghiar.

«Și de vor a ști boierii pe moșia lor română:
Vlad e frunte 'ncoronată, Clara Doamna e stă-
*[până».**

Istoria ne învață, că străduințele Papei dela Roma nu țintesc la îndrumarea omenirii spre *Damasc*, ci spre *Canossa*.

Probleme sufletești

Tâlcul liturghiei

In timpul din urmă s'a adus în discuție problema scurtării serviciului divin de Duminecă dimineața și sărbători. Și cu toată dreptatea.

Vremile de azi, cu frământările sociale pe care le-a pregătit războiul cu turmentarea generală ce s'a produs în sufletele oamenilor, pretind și înoiri de natură ierurgică. Dar cu atâta numai, problema reformei religioase — sub raportul cultului — nu se desleagă.

Cultul religios, cu toată măreția și mistica lui splendoare, s'a închegat în chip firesc în cele dintâi veacuri ale creștinismului. Liturghia avea un înțeles adânc, pentrucă era *înțeleasă și trăită* de ceice participau la săvârșirea ei. Dar de-atunci au trecut aproape două mii de ani... Și vremea schimbă concepțiile și necesitățile sufletești ale oamenilor; «că nu vremile stau sub cârma omului, ci bietul om sub vremi».

Neobișnuita bogăție a acestui cult atunci își avea rostul binecuvântat, căci splendoarea lui îmbrăca un adânc și activ fond sufletesc. Azi am rămas în mare parte numai cu forma din afară, care singură nu e în stare să trezească, să mențină și să promoveze viața contemplativă-religioasă în manifestările ei superioare.

Iată de ce-am zis, că simpla scurtare a serviciului dumnezeesc nu desleagă problema în chip integral și efectiv.

Oricât de scurt va fi acest serviciu și prin urmare oricât de comod sub raportul asistenței temporale a credincioșilor, el rămâne o alegorie îndepărtată, străină și fără viață. Câtă vreme credinciosul nu va fi în stare, ca interpretând singuraticele momente din viața Mântuitorului, simbolizate prin slujba dumnezeească, *să trăiască în ele, iar ele în el*, nu va ieși din biserică nici mai credincios, nici mai drept, nici mai bun, decum intrase. Liturghia va rămânea pentru el un spectacol care n'are nici măcar avantajul unei curiosități artistice, căci vechimea ei de-atâtea veacuri i-a irosit în parte și farmecul acesta.

De altfel valoarea ei esențială nici nu zace în elementul exterior, teatral, ci în simbolul plin de viață eternă pe care-l îmbracă.

Acesta trebue să fie înțeles și simțit de lumea credincioșilor din biserică. Altfel slujba preotului nu va fi în stare să înalțe și să purifice sufletele lor nici măcar pentru moment, necum să aducă efectiva lor fructificare în «marea vieții» cu «viforul ei de ispite».

Necesitatea tâlcului liturghiei se impune deci cu toată puterea.

Cum?

Foarte ușor: prin predici. Am zis ușor, fiindcă momentele care nu se pot explica ușor, nici nu-și au rațiunea de a fi săvârșite. Silogismul își poate plasa suveranitatea aiurea, dar nu aici.

Preotul are și priceperea și datoria de a face acest tâlc. In felul acesta va da oamenilor posibilitatea de a se retrage în biserica ascunsă și linștită a sufletului lor, săvârșind acolo «cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste» marea și mântuitoarea taină a purificării. Iar atunci, urmărind cu sufletul toată viața Mântuitorului, până pe înălțimile Golgotei, se vor mântui, căci ieșind din biserică vor fi mai credincioși, mai drepți și mai buni...

Neculce.

---

* Versurile citate sânt din Vlaicu Vodă de A. Davila.

Căsătoria princiară

Cel dintâi festival, din programul alcătuit în onoarea căsătoriei principesei *Elisabeta* cu principele *Gheorghe* al Greciei, a fost concertul simfonic, dat Joi seara la ora 9, de ochestra «Filarmonica» în sala Ateneului din București.

In sala, împodobită cu drapele în culori române și grecești, se aflau: reprezentanții armatei, membrii guvernului, reprezentanții corpurilor legiuitoare și ai partidelor politice, fruntași ai bisericii, învățământului, finanțelor și presei ș. a.

In loja regală, decorată cu flori și plante, au luat parte, afară de familia regală și mirii princiari, oaspeți sosiți dela curtea Greciei și a Spaniei.

Orchestra, condusă de măestrul Georgescu, a cântat uvertura din Măestrii cântăreți de R. Wagner, Moartea și transfigurația de Strauss, și Poema simfonică de Ceaikovski. La început și la sfârșit s'au executat imnurile regale, românesc și grecesc.

Vineri la ora 5 d. a. s'au primit delegații cari au oferit daruri părechei princiare. Darurile splendide au fost depuse pe mesele așezate în acest scop. Primirea s'a făcut în prezența familiei regale în sala de recepțiune a palatului. Darul Băncii naționale de un milion de Lei va fi distribuit săracilor, conform hotărârii principesei Elisabeta. După fiecare cuvântare de prezentare a darului respectiv, principesa, regina și regele dădeau mâna fiecărui membru din delegație și schimbau câteva cuvinte. Apoi s'a servit un bufet.

Sâmbătă la ora 5 d. a. s'au primit la palat deputațiunile care au prezintat felicitările Alteților Regale. La ora 9 seara s'a dar reprezentație de gală la Teatrul național. S'a reprezentat un act din piesa Vlaicu Vodă, tablouri din Noaptea regilor, balet și un act din opera Aida.

Duminecă la ora 11 s'a făcut la palat căsătoria civilă, iar la ora 11.30 MM. LL. și A. L. R., în două trăsuri à la Daumont, au plecat la Mitropolie, escortate de regimentul de escortă regală. La ora 12 s'a celebrat căsătoria religioasă în biserica Sfintei Mitropolii. Amănunte vom da în numărul viitor.

La 28 Februar nouii căsătoriți au plecat la Sinaia, unde vor sta până după căsătoria prințului Carol, care se va face la 12 Martie, apoi se duc la Atena.

Intrunirea funcționarilor publici din întreaga țară

Duminecă s'a ținut la București întrunirea funcționarilor publici, la care au participat delegați din întreg cuprinsul țării. Adunarea a fost presidată de dl Brădișteanu, președintele societății funcționarilor publici din România.

Primul orator, dl Schina, președintele Uniunii generale a sindicatelor funcționarilor, expune statutul unic al funcționarilor, arătând principiile democratice aplicate la alcătuirea statutului de salarizare.

Dnii Nastase (din Bucovina), *Dr. Lazar Popovici* (Ardeal), O. Putici (Bănat), Vasile Mândrescu (Basarabia), salută cu însuflețire adunarea, declarând că susțin din toate puterile statutul unic, care va da la o parte elementele stricăcioase și va scoate la iveală elementele de valoare muncitoare, cinstite, conștiențioase, singure de care țara are trebuință.

Adunarea ovaționează pe dl Dr. Lazar Popovici, care a criticat după cuviință goana după bani, certurile și sistemul de favoruri.

Adunarea a votat unanim următoarea moțiune:

FOIȘOARA

Kremlinul

— Palatul dela Moscova —

Cetatea falnică, cu ziduri bătrâne, *Kremlin*, lăcașul istoric și favorit al familiei imperiale rușești, este astăzi sediul celui mai revoluționar guvern rusesc.

Kremlinul catedralelor faimoase supoartă resemnat pe oamenii, cari susțin lăpădarea de biserică.

Kremlinul elegantei aristocrații a banului și a clerului, adăpostește astăzi înlăuntrul zidurilor sale: proletariatul socialist.

*

Un scriitor francez descrie astfel Kremlinul în vremea păcii:

Palatul și împrejurimea sa se înalță pe un colnic, dominând Moscova și zarea. Zidurile lui dințate străjuesc catedralele, mănăstirile și palatele.

Inlăuntru se pătrunde prin cinci porți, păzite de santinele înarmate. Deasupra porții Spasky sau poarta sfântă plutește imagina Mântuitorului, ocrotitorul Kremlinului, și nimeni nu trece pe aici fără să se închine, nimeni nu ar putea trece pe sub poartă fără să se descopere.

Aproape două secole și mai bine, de când acest ordin a fost dat de țarul Alexe Mihailovici, se zice că nici odată n'a fost călcat.

Turle și catedrale, clopotnițe bulboase, construcții vechi și amintiri naționale, alcătuesc un amalgam bizar și fascinant. Nicăiri nu s'ar găsi reunite într'un singur tot mai multe bogății — comorile catedralelor și palatelor fastoase, — nici mai multe minunății arheologice.

E un amestec de construcții nouă, de turle frânte și refăcute, de mănăstiri și biserici, cu sute de clopotnițe strălucitoare, văpsite puternic în albastru sau verde, sau chiar aurite...

In piața roșie, la marginea Kremlinului și în afară de cuprinsul său, catedrala Vasile-Blaghenoi pare că întrunește în sine toate surprisele orașului sfânt, și astfel se explică cum scriitorul Teofil Gautier, îndrăgostit de arta bizantină, a făcut aici mai mult decât un pelerinaj. «Vasile Blaghenoi, zicea el, face să te îndoești de însuși ceeace ochii îți arată că este».

Nimic nu se poate închipui, ca să semene cu ceea ce vedem aici; nimic mai straniu, ca arhitectură sau altceva, care să uimească mai mult imaginația.

Totul este uriaș, maiestos și barbar. Douăzeci de clopotnițe se ridică înfipte nu se știe unde și cum, nici pentruce; ele sânt albastre, verzi sau aurii. Ear întregul amestec de culori vii, această întruchipare de orce stil, eleganța sălbatecă a vârfurilor de turn ne aruncă într'un extaz profund.

Se zice că Ivan cel Groaznic, chemând arhitectul l-a întrebat: dacă ar putea să zidească o catedrală mai frumoasă ca aceasta. La răspunsul lui afirmativ, Ivan a pus să i se taie capul. Alții zic că a pus să i se scoată ochii, pentru ca să nu mai fie tentat să înceapă în altă parte o nouă catedrală, în felul lui Vasile Blaghenoi.

Societatea centrală a funcţionarilor publici din Bucovina, Asociaţia generală a funcţionarilor publici din Ardeal, Banat şi ţinuturile ungurene, Asociaţia funcţionarilor publici din Basarabia, Societatea funcţionarilor publici din România şi Uniunea generală a sindicatelor profesionale naţionale ale salariaţilor de Stat, judeţ şi comună, convocând în adunarea generală extraordinară, astăzi 20 Februar 1921, în palatul Ateneului Român pe toţi salariaţii publici, faţă fiind reprezentanţii autorizaţi ai acestor organizaţiuni, precum şi salariaţii de orce categorie din întreaga ţară, în urma discuţiunilor avute, aprobă întru totul proiectul de statut unic al funcţionarilor, elaborat de numitele asociaţiuni, şi deleagă reprezentanţii lor împuterniciţi, să depună acest proiect de statut atât guvernului, cât şi corpurilor legiuitoare.

Autorizâ deasemenea, să se trimită telegrama de omagiu M. S. Regelui, precum şi domnului preşedinte al consiliului de miniştri, domnilor preşedinţi ai corpurilor legiuitoare şi domnului ministru al justiţiei, în calitate de preşedinte al comisiunii formate de guvern în vederea alcătuirii proiectului de statut al funcţionarilor anunţat prin Mesajul regal, rugându-i să aducă în desbaterea corpurilor legiuitoare chiar în această sesiune.

(ss) F. Hanuş, preşed. soc. funcţ. din Bucovina; Lazăr Popovici, reprezentantul soc. funcţ. din Ardeal; Nicolae I. Codreanu, reprezentantul asoc. funcţ. din Basarabia; St. Brădişteanu, preşed. soc. funcţ. din Banat; N. Schina, reprezentantul Uniunii generale a sindicatelor profesional naţionale ale salariaţilor de stat, judeţ şi comună.

In jurul concordatului

Primim: In chestiunea proiectului de concordat, pe care papa dela Roma voieşte să-l încheie cu Statul român, Sinodul parohial al bisericii ortodoxe române din *Hunedoara* votează în unanimitate următoarea moţiune:

Credincioşii bisericii ortodoxe române din Hunedoara, jigniţi adânc şi îngrijoraţi în urma intenţiilor de subminare a bisericii noastre prin proectul de concordat, protestează contra aceluia: toţi într'un glas şi cu tăria credinţei şi alipirii de biserica stăbună, moştenită dela vrednicii înaintaşi şi martiri ai bisericii ortodoxe române din Hunedoara, — ca Episcopul Ioan dela anul 1460, protopopii Petru, Arhirie de mai târziu şi vicarul Nicolae Huţovici dela 1805 — şi aşteaptă dela guvernul ţării româneşti, ca libertatea confesională deplină să li-o asigure celoralte confesiuni din ţară pe cale de legi votate de corpurile legiuitoare ale ţării noastre, nu prin încheere de concordate jignitoare suveranităţii bisericeşti ortodoxe şi statului român.

Şcoalele şi bisericile române din Sârbia

Am anunţat că Duminecă s'a ţinut la universitatea din Bucureşti o mare întrunire de protestare împotriva persecuţiunilor autorităţilor sârbeşti din Macedonia contra elementului românesc din acea provincie. Intrunirea a fost convocată de societatea studenţilor macedo-români, şi pusă sub prezidenţia dlui prof. Gusti.

Au luat cuvântul, între alţii, dl Papahagi, care analizează rolul economic şi cultural al aromânilor din Balcani, zicând că odinioară existau o sumedenie de colonii comerciale macedonene pe coastele Mediteranei, cu cari negustorii francezi au avut strânse legături de afaceri. In ce priveşte laturea culturală a reamintit de Şaguna, de cărturarii aromâni, şi de o bogată literatură populară a macedo-românilor.

După dl Papahagi a vorbit dl Rally, care aduce o notă conciliantă, susţinând că trebue să se facă deosebire între autorităţi şi *poporul sârb*, lipsit de orce duşmănie faţă de noi.

Dl Diamandi a expus teroarea din Macedonia, unde sârbii au închis şcolile şi bisericile, neţinând seamă că tratatul dela Versailles, semnat şi de ei, proclamă dreptul de toleranţă şi auto-determinare a popoarelor.

Seria cuvântărilor o închide dl Gusti, care resumă cele spuse în adunare, cerând studenţimei să se solidarizeze şi să continue lupta pentru triumful dreptăţii, «singura neclintită».

Se dă citire unor moţiuni adresate studenţilor italieni, celor din Paris, Ligei naţiunilor, guvernelor sârb şi român.

Nr. 873 Plen.

Circulară

către toate oficiile protopresbiterale din arhidieceza ortodoxă română a Transilvaniei

Problemele nouă, cari cer o fericită deslegare în timpurile noastre, se pot înlesni prin o nouă organizare a protopopiatelor, tinzind şi la o înmulţire a lor.

Intenţionăm o rotunzire a protopopiatelor pentru o mai bună şi mai uşoară administraţie.

Protopopiatele cu populaţiune sub 25.000 de locuitori se vor rotunzi, dându-se unele dintre comune la tractele, spre cari gravitează şi este mai înlesnită comunicaţia.

Cele cu populaţie de preste 25.000 de locuitori se vor împărţi.

Se vor rotunzi deci protopopiatele actuale: 1. Agnita. 2. Avrig. 3. Cohalm. 4. Dobra. 5. Geoagiu. 6. Hunedoara. 7. Ilia. 8. Mediaş. 9. Orăştie. 10. Sălişte. 11. Târnava. 12. Sighişoara.

Protopopiatele cu populaţiune peste 25.000 de suflete se vor împărţi, formându-se protopopiate nouă. In special:

1. Se va împărţi protopopiatului Bran şi Braşov, formându-se un al treilea cu sediul în comuna Feldioara.

2. Din protopopiatul Deva şi eventual şi din Ilia se vor lua unele comune şi se vor da la protopopiatul Dobra, egalisându-se posibil numărul sufletelor.

3. Protopopiatul Haţeg se va împărţi, formându-se un altul cu sediul în Petroşeni.

4. Protopopiatul Făgăraş se va împărţi, formându-se un altul cu sediul în Şercaia.

5. Din comunele rămase la arhidieceză după trecerea protopopiatului Alba-Iulia la dieceza Clujului şi din comunele protopopiatului Mercurea, cari gravitează spre Blaj, se va forma un nou propopiat, cu sediul în Blaj.

6. Protopopiatul Sebeş se va împărţi formându-se unul nou cu sediul în Vingard. In cazul, că se va exopera la congresul naţional-bisericesc reîncorporarea tractului Alba-Iulia sau a comunei bisericeşti Alba-Iulia la arhidieceză, se va combina un tract cu sediul Alba-Iulia.

7. Protopopiatul Sibiu se va împărţi, formându-se unul nou cu sediul în Răşinar.

8. Protopopiatul Treiscaune se va împărţi, formându-se unul nou cu sediul în Covasna.

9. Protopopiatul Zarand se va împărţi, formându-se unul nou cu sediul în comuna Crişciori.

Chestia aceasta voim să o săvârşim cu consultarea sinoadelor protopresbiterale, cari vor avea a se pronunţa cu privire la noua grupare a comunelor bisericeşti, ca să ajungem la o administraţie mai lesnicioasă.

Oficiile protopresbiterale sânt poftite să supuie chestia deliberării sinodului protopopesc din sesiunea ordinară a anului 1921, şi concluzele luate încă înainte de întrunirea sinodului arhidiecezan ordinar din anul acesta să le promoveze aici cu provocare la acest ordin consistorial.

Sibiu, 6 Februar 1921.

Dr. Nicolae Bălan,
arhiepiscop şi mitropolit.

Nicolae Colan,
secretar consistorial.

Din Ungaria

Dl Stârcea, ministrul nostru la Budapesta, a făcut următoarea declaraţiune ziarului «Pester Lloyd»:

Depun cea mai mare străduinţă să stabilesc relaţiuni amicale între România şi Ungaria. Consider ca prima mea datorie restabilirea raporturilor economice dintre cele două ţări şi în privinţa aceasta pe lângă reprezentarea intereselor României voesc să viu în ajutorul Ungariei. Din convorbirile cu ministrul de externe Gratz m'am convins că există premisele pentru colaborare. Sântem dispuşi să venim în ajutorul mult încercatului popor maghiar cu produsele noastre ca: lemne, sare, benzină şi petrol.

Dl Stârcea a mai declarat că a tratat cu ministrul de externe maghiar asupra schimbului de prisonieri. In Ungaria şi în România se mai află prisonieri de războiu.

Inmormântarea parohului Vasile Hodoş

In 7 Februar 1921 s'au depus spre repaus etern rămăşiţele pământeşti ale veteranului paroh în Iclandul-mare din Câmpia-Ardealului, *Vasile Hodoş*, răposat în vârstă de optzeci de ani.

Adormitul în Domnul a fost păstor liturgisitor 8 ani în comuna bisericească Mălâncrav, protopopiatul Sighişoarei, şi 49 ani în parohia Iclandul-mare. Activitatea pastorală şi-a încoronat-o cu fapte vrednice şi neperitoare pentru comuna sa. A făcut parte din toate corporaţiile bisericeşti ale protopopiatului, luând parte activă la conferinţe, colegii preoţeşti şi alte întruniri şi deosebindu-se prin caracterul său rezolut şi prin voiciunea veşnic tinără a unui nobil spirit.

Indatoririle oficiului său pastoral le-a îndeplinit totdeauna conştienţios şi punctual: una din însuşirile caracteristice ale preoţimii din epoca marelui nostru arhiepiscop Şaguna.

Consistorul diecezan din Cluj a trimis, ca reprezentant al său la înmormântarea veteranului paroh, pe dl Teodor Cotuţ, exactor consistorial.

La îndeplinirea ceremonialului de înmormântare dnul delegat consistorial a fost însoţit de preoţii Ştefan Stoicovici din M. Cristur, Octavian Albani din Bandul de câmpie, Alex. Buda din Nasna, D. Şuteu prof. de religie în Târgul Mureş, şi Pavel Suciu, paroh în Deda. Intelectuali din loc şi împrejurime şi poporul credincios din Iclandul-mare, cu mic şi mare, şi mulţi credincioşi din satele învecinate s'au prezentat la înmormântare.

Cuvântarea funebrală a ţinut-o domnul delegat consistorial, scoţând în relief calităţile activităţii preoţeşti a răposatului, ear obişnuitele iertăciuni le-a rostit preotul P. Suciu.

S'a remarcat, că adormitul în Domnul a trăit în bune relaţiuni cu preoţimea celorlalte confesiunii.

In lunga sa păstorire a ridicat o şcoală frumoasă, pentru care a avut de suferit nu puţine amărăciuni dela autorităţile statului ungar.

Dela bunul părinte al sătenilor a rămas un fond cu numele «Vasile Hodoş», în sumă de peste o sută de mii, în scopul edificării unei biserici noua în această comună.

In loc de cunună peritoare, mulţi dintre credincioşii păstoriţi contribue cu sume însemnate la augmentarea fondului amintit.

După terminarea prohodului, sicriul răposatului Vasilie Hodoş a fost dus în curtea bisericii, unde părintele Albani, în duioase cuvinte, dă mortului onorul din urmă.

După citirea rugăciunilor de deslegare se aşează în mormânt osămintele ultimului preot vlăstar al vechei familii preoţeşti Hodoş...

Groapa lui este aşezată într'un loc acoperit cu brazi înalţi, sub umbra cărora îşi dorm somnul soţia răposatului, părinţii lui amândoi, şi fostul său ginere Victor Grindean, mort ca păstor al parohiei Iclandul-mare. *P. S.*

Citind ziare

Viitorul: Când ai să răpui un duşman, sau să ridici un prieten într'o situaţie mai bună, se cere: 1. să ştii de unde să-l apuci, 2. să ai putere, şi al 3. să ştii operă.

Un grădinar cuminte ştie că pentru a da arborilor o formă dorită, nu e de atacat trunchiul, care e rigid, ci ramurile flexibile. Un fierar nu va alege fonta, care e rigidă, pentru a face din ea o sârmă şi un metal maleabil. Un filantrop priceput nu va chema la act de filantropie pe un avar prin vorbe, ci printr'un artificiu de câştig.

Ţinând seamă de această ştiinţă să ne întrebăm: de unde trebue apucat ţăranul nostru, ca să-l putem ridica la situaţia de bun agricultor şi bun gospodar?

Cu toţii ştim că ţăranul, ca toţi oamenii şi ca toate animalele, «are pornirea de a imita».

Aşezând în centrul fiecărei colonii unul sau doi coloni, aduşi din părţile ţării în cari agricultura şi gospodăria se fac cum trebue făcute: obligând pe cei cari vor fi însărcinaţi să supravegheze pe coloni, să îndemne şi ei pe ţărani să facă ca cei mai buni dintre ei, şi dacă trebue să-i silească chiar să imiteze, ţăranul nostru va avea în faţa lui, în fiecare an, dova-

da de fapt că a lucrat mai bine decât era el obişnuit să lucreze, că a recoltat mai mult decât putea el să chibzuiască.

Indemnul şi obligaţia de a imita pe cei mai buni sânt necesare ca precauţiune şi ca prevedere, deoarece se ştie că pornirea de a imita e la mulţi oameni o slăbiciune cu caracter intermitent. Slăbciunea aceasta — care este mai accentuată spre rău decât spre bine şi mai ales la noi — nu are la toţi continuitate. Totuşi e o slăbiciune pe care o putem utiliza cu succes în interesul general al ţării, căutând a o canaliza pentru imitarea, dacă se va putea, numai a ceea ce este cu adevărat bun şi util pentru ei.

Ştirile zilei

Restabilit. P. S. Sa episcopul Roman Ciorogariu al Oradiei-mari a părăsit spitalul, fiind deplin restabilit.

Daruri din averea domeniilor statului. Citim în ziare, că secretariatul de agricultură, direcţiunea domeniilor, a donat orfelinatului de războiu din Blaj 10 vaci, iar internatelor celorlalte instituţii din Blaj alte 23 vaci şi 56 porci. — Foarte bine. Dar ne mirăm, cum de la astfel de distribuiri din averea statului, biserica noastră ortodoxă, ca prima biserică a statului român, nu a fost luată ea în primul rând în combinaţie, pentrucă şi ea susţine *cu mari jertfe materiale* un orfelinat şi alte multe instituţii culturale.

Nou deputat. In şedinţa camerei dela 24 Februar s'a admis, conform regulamentului, anularea mandatului de deputat al dlui Ion I. C. Brătianu, în locul căruia este proclamat ales deputat la colegiul de cameră al judeţului Ilfov dl Jean Th. Florescu.

Concert în Sibiu. Societatea Mărăşti, constituită de ostaşii armatei a doua, imediat după glorioasa bătălia din vara anului 1917, şi recunoscută persoană juridică şi morală prin legea publicată în Monitorul oficial Nr. 92/920, organizează pentru mărirea fondurilor sale necesare reconstruirii regiunilor devastate de războiu, cum şi clădirea unui mausoleu unde se vor depune osămintele eroilor, căzuţi pe câmpul de glorie, diferite sărbări în ţară. La acest nobil scop a răspuns basul *I. Bălteanu*, care îşi oferă concursul pentru a da *un concert* Marţi, în 1 Martie, n. a. c. în sala *Urania*, la ora 9 seara. După concert bal. Biletele se vând la cassă.

Numire. Dl Dr. N. Şerban, prefectul judeţului Sălagiu, a fost numit jurisconsult al judeţului Făgăraş, în locul vacant delegându se în acelaş timp a îndeplini funcţiunea de prefect al judeţului Sălagiu.

Spre luare aminte. Toate punctele vamale din spre Ungaria au fost încunoştinţate de direcţia generală a vămii, că trebue să facă cercetare la bagajele şi coletele ce trec spre Ungaria, deoarece în ultimul timp s'a observat că multe obiecte de valoare au fost furate din muzeele din Ardeal şi au fost trecute peste graniţă.

«Romănia Viitoare» ziar de interes public şi cultură generală, a apărut la Ploeşti, sub direcţia distinsului profesor D. Munteanu Râmnic. Nrul 2, din 15 Februar, conţine articole bune şi variate. Redacţia: Ploeşti, str. Justiţiei 11.

La fondul Victor Tordăşianu pentru căminul ucenicilor dela meserii din Sibiu, au mai dăruit din tristul prilej al împlinirii unui an dela moartea regretatului Victor Tordăşianu: Timotei Popovici, profesor 30 Lei, Ioan Opriş, măestru rotar şi Maniu Băncilă, măestru croitor, câte 20 Lei. Pentru prinos mulţumeşte:

Comitetul.

Contra tuberculozei. Doctorul francez Rappin, directorul institutului Pasteur, din Nantes a descoperit vaccinul antituberculos cu baza de fluor şi sodiu. Primele experienţe ar fi dat rezultate excelente.

Intunecime totală de soare. In 8 April a. c. Europa va asista la un interesant fenomen natural: o eclipsă totală de soare la ora 10 dimineaţa. Va dura mai bine de o oră. In cazul când cerul va fi senin, se vor vedea stelele. In aceeaş zi pe la ora 2 d. a. va fi eclipsă de soare parţială. Eclipsa va fi bine observată din Ardeal. Pentru studierea ei vor sosi astronomi din Greenvich.

Şedinţă literară. La Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu se ţine Joi în 3 Martie n. c. a doua şedinţă literară în casele proprii din strada Brukenthal Nr. 17. Inceputul la ora 8 seara. Această şedinţă literară va fi dedicată memoriei lui Victor Em. Tordăşianu din tristul prilej al împlinirii unui an dela moarte.

Avis. Se aduce la cunoştinţă dlor industriaşi din cuprinsul judeţelor Sibiu, Făgăraş şi Alba de jos, că pentru orce material pe care voiesc a-l primi dela «Soc. Refacerea Industrială», au a se adresa întâi Inspectoratului XX Industrial din Sibiu, pentru a obţinea viza, fără de care nu vor primi materialele cerute.

Examenele de fochişti şi mecanici se ţin în 6 Martie n. 1921 în Sibiu. Cererile pentru examen şi toate actele necesare sânt a se înainta Inspectoratului XX Industrial din Sibiu, Piaţa Regele Ferdinand 14, cel mai târziu până în 5 Martie n. 1921.

Stârpirea insectelor. Ministerul agriculturii a luat măsuri pentru stârpirea insectelor vătămătoare ce s'au înmulţit în pădurile din judeţele următoare: Maramureş, Bistrita-Năsăud, Târgul-Mureş, Trei-Scaune, Braşov, Făgăraş Sibiu, Hunedoara, Caraş-Severin, şi ocoalele silvice: Joseni, Gheorgheni, Tulghes, Frumoasa, Trei Fântâni, Valea Doamnei, Bolovăneasa, Tarcău, Tatroşi, Mărghita.

Cinema Apolo, Sibiu, Piaţa Herman. In 1 şi 2 Martie: Spectrul trecutului, mare dramă. Inceputul la ora 6½ şi 8½ seara.

Nr. 50/1921 Protop. (17) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Săsăuş**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze subscrisului în terminul sus indicat.

Concurenţii după prealabila încuviinţare a protopresbiterului să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a şi celebra.

Agnita, 26 Ianuar 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Joachim Munteanu
protopop

Nr. 21/921 (15) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III-a **Briznic** protopresbiteratul Dobrei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post — pe lângă casă parohială — sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, cu a căruia încunoştiinţare concurenţii se pot prezenta la biserică spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Dobra, la 28 Ianuarie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom. al tractului Dobra, în înţelegere cu comitetul parohial.

Iosif Morariu
protopop.

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană** din Sibiu

Cântece pentru voce şi piano

de

Emil Monţia

Caetul IV:

15. Singur şi robit de jale, poezia de St. O. Iosif.
16. Dorobanţul, poezia de G. Coşbuc.
17. Nemurirea e un vis, poezia de Algeorge.
18. Cobzarul, poezia de St. O. Iosif.
19. Cântec de leagăn, poezia de I. U. Soricu.

Preţul **Lei 10**—, plus porto postal **Lei 2**—

A apărut şi se găseşte de vânzare la **Librăria Arhidiecezană în Sibiu**

Calendarul arhidiecezan

pe anul comun 1921

cu bogat cuprins, din care amintim următoarele: *Către cititorii Calendarului.* — *Arhiepiscopul şi Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan.* Alegerea, hirotonirea, instalarea şi investirea. — *Gândiri.* — *Ştiri şi fapte din 1920.* Cronică bisericească. — *Ce este bolşevismul?* — *Din zilele de mărire*, cu 5 ilustraţii. — *Suferinţa*, poveste din popor. — *Snoave şi istorioare*: 1. Binefacerea şi Recunoştinţa. 2. S'a dat de gol. 3. Curajul femeii. 4. Aşa se poate. 5. Măgarul şi alcoolul. 6. Mânzul ţiganului. — *Pentru meseriaşi*: Meşteşugarul cum se cade. — *Pentru economi*: 1. Plugurile cu motor, după C. M. 2. Gunoiul. 3. Sfaturi sănătoase, după I. M. P. — *Soldăţeşti.* — *Versuri*: 1. Scrisoarea fetiţei, de Lt. Eft. Barbu Bogdan. 2. Mama, de Maximilian G. Dopp. 3. Cicoarea, din popor, col. Teodorescu. 4. Cântece din războiu, col. E. H. 5. Dela Tisa. 6. Cântecul lancului, din Zărand, col. E. H. 7. A lui Balint. — *Ostăşească* — *Fel de fel:* 1. Credinţe despre rândunică. 2. De pe pământ în lună. 3. Puterea exemplului. 4. Sănătatea femeilor. 5. Legea cercetaşului. 6. Impotriva mâniei. 7. Cărţile... 8. Radiul şi razele sale, după Dr. A. Lanich. 9. Sfaturi. — *Gândiri.* — *D'ale doctorilor:* 1. Gripa sau influenţa. 2. Baia de soare, după Dr. Forest. 3. La durere de cap. 4. Mierea. 5. De ce mâncăm repede? după Dr. P. Schmid. 6. Carnea şi nutrirea. 7. Nasul roşu. 8. Tusa măgărească. 9. Ingrijirea părului. 10. De ce nu trebue să bei? 11. Dimineaţa — oboseală. 11. Epilepsia (boala rea). — *Gândiri.* — *Alte versuri*: 1. La Oituz, de Şt. Bălceşti. 2. Cătăneşti, din popor, col. E. H. 3. Mormântul Stegarului, de V. Voiculescu. 4. Sus inima! de G. Coşbuc. 5. Gâcitori. — *Scântei.*

In celelalte părţi ale Calendarului sunt: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii. — *Insemnarea târgurilor* aranjate după *alfabet şi luni.*

Ilustraţiile: I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan. — Statul major la frontul dela Tisa. — Intrarea triumfală a generalului Moşoiu în Sibiu. — Generalul Moşoiu şi statul său major trec trupele în revistă. — Revista trupelor care au trecut Tisa şi au capturat şase divizii bolşevice. — M. S. Regina Maria la podul peste Tisa asistă la trecerea trupelor.

Calendarul s'a tipărit în două ediţii: o ediţie cu «*Şematismul*» bisericii ort. rom. din Transilvania, Bănat şi părţile anexate din Ungaria, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheţi şi învăţători, — şi altă ediţie, *fără Şematism.*

Preţul: { Ediţia cu Şematism **10 Lei** / „ fără „ **8 Lei** } **plus porto postal 2 Lei şi sunt a se trimite înainte prin mandat postal.**

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Pop.nea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezne.

Anul LXIX. Sibiu, 19 Februar (4 Martie) 1921 Nr. 15

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Loco
Str. Schewis

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Petru Maior și — Unirea

I.

S'au împlinit *o sută* de ani dela moartea marelui român și vestitului protopop gr. cat. Petru Maior. Sufletul românesc, recunoscător, a căutat să prăznuiască în chip cuviincios amintirea unuia dintre aceia, cari în acea întunecime a vieții, în care ne sbăteam încă pela sfârșitul veacului al 18-lea și începutul celui de al 19-lea, ni-a brăzdat cărări luminoase, pe cari înaintând, ori cât de încet, am ajuns totuși la mărirea zilelor de acum. Cuvine-se să-i aducem și noi prinosul de pomenire cu vrednicie aceluia care nu numai prin origine a fost cu noi de aceeași obârșie și prin credeul său politic și național a fost luminătorul unui neam năcăjit, ci prin credințele lui religioase a fost mai aproape de biserica strămoșească, ni a aparținut mai mult nouă, ortodoxismului nostru, decât bisericii unite, așa după cum au făcut-o urmașii și o înțeleg și cărturarii ei de azi.

Când ne gândim la Petru Maior (1753—1821) noi ni-l putem înfățișa mai bine în lumina clară a acelei «treimi» de bărbați, cu cari împreună a strălucit și a luminat cerul vieții noastre românești, cu Samuilă Micu-Clain (1745—1806) și Gheorghe Șincai (1754—1816). Ei ni-au desgropat trecutul, alături de alții, făcându-ne să tresărim de mândria originei noastre, oricât de batjocoriți am fi fost de alte neamuri. Ne-au apărat dreptul la viață pe acest pământ al nostru, dreptul la «unitatea neamului prin aceiașimea limbei și religiunei străvechi ortodoxă între Români, dela așezarea lor în Dacii prin Traian și până în prezent. Ei au apărat cu toată puterea lor sufletească credința ortodoxă, singura existentă la noi și respectată între Români cu toate încercările pătimașe și viclene ale apusului... cari n'aveau alt scop decât slăbirea unității neamului românesc, provocând desbinări, uri și neînțelegeri continue între fiii aceleiași mume. Vrăjmașii vedeau în unitatea credinții, a datinelor și obiceiurilor, tăria lor» (a Românilor, C. Erbiceanu).

Da, și acum după 220 de ani dela ruptura unei părți a românilor și alipirea lor la biserica papală, putem susținea cu acelaș temei că «unitatea credinții, a datinelor și obiceiurilor» a fost tăria noastră, cetatea de care s'au sfărâmat toate săgețile vrăjmașilor, apărându-ne sufletul românesc de toate primejdiile de moarte. Pentru-că deși «sau împărțit popii» poporul a rămas una în credință ca și în limbă, statornici în «legea românească» așa cum o au înțeles și acei mari fii ai neamului: Gheorghe Șincai «în ideile sale religioase tolerant și foarte judicios, apostolul ideii naționale și prin urmare de unire a Românilor». (M. Străjanu); și Samuilă Clain, care a fost prigonit fără milă de episcopul său pentru-că «în chestiuni religioase apăra și umile idei singulare, cari ceilalți nu le credeau edificătoare pentru credincioși» (Bunea).

Și acesta din urmă în alipirea sa către ortodoxie, pe care nu înțelegea să o părăsească, își dedică istoria sa mitropolitului sârbesc din Carlovitz, pe care chiar în temeiul actului de unire îl socotea patriarhul său de drept, căci doar scris era: «să stea în voia soborului pe cine ar alege să fie vlădică, pe care sfinția Sa Papa și Înălțatul împărat să-l întărească și *Patriarhul de sub biruința Înălției Sale să-l hirotonească*», adecă nu mai mult Vlădica dela București să hirotonească pe episcopul unit, ci Patriarhul dela Carlovitz. Așa scrieau și protopopii: «Insă într'acest chip ne unim ... cum pe noi și rămășițele noastre din *obiceiul Bisericii* noastre a Răsăritului să nu ne clătească». Iar Românul a înțeles în toată vremea sub «obiceiul Bisericii» credința religioasă însași. Altfel cum s'ar fi putut lăți faima lui Clain, că vrea să fie «episcop neunit la Sibiu», decât așa, că *poporul n'a făcut în trecut cum nu face nici azi deosebire de credință între biserica ortodoxă și unită.*

Și acest Samuilă Micu-Clain studiase la institutul Sf. Barbara din Viena, centru tot așa de catolic, ca și Roma, unde a studiat Gheorghe Șincai, împreună cu Petru Maior, în acelaș institut de «propaganda fide», ca și mulțimea urmașilor, cari în măsura sporirii cunoștințelor teologice, s'au depărtat tot mai mult de sufletul poporului, până ce au isbutit să dea bisericii unite o altă concepție târziu, în deosebi sub Mitropolitul Vancea, — decât aceea, pe care o aveau Clain și mai ales Maior, care scrie vestitul său *Procanon*, pentru a-și fixa părerile asupra papalității și unației.

Mă opresc acum aici, pentru a spune un cuvânt de smerită închinare în fața *operei* acestor apostoli mari ai redeșteptării noastre naționale, cari au fost mai întâi români, prin toată ființa și lucrarea lor, precum îndrăsnesc să adaug: *ei prin naștere numai s'au ținut biserica unită, prin credința lor însă aparțin ortodoxismului nostru.*

Părintele Terențiu.

Dela Asociația «Andrei Șaguna» a clerului ortodox

Convocare

In înțelesul §-ului 10 din statutele Asociației «Andrei Șaguna» a clerului mitropoliei ortodoxe române din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș, — având arhierească binecuvântare, — convocăm al II-lea congres ordinar, ca *Congres biblic* al preoțimi, pe zilele de 16/29 și 17/30 Martie a. c. în *Sibiu* cu următorul

program:

1. *Slujba sfintei liturghii în catedrala mitropolitană, cu predică și chemarea Duhului sfânt.*
2. *Deschiderea congresului prin prezident.*
3. *Preotul și cuvântul lui Dumnezeu.* (*Cuvântare, după care urmează împărțirea sf. Biblii, ediția sf. Sinod, între preoții prezenți).*
4. *Raportul comitetului central.*
5. *Raportul casieriului.*
6. *Problema păstoririi de suflete între noile împrejurări de viață.*
7. *Atitudinea preoțimii în viața politică.*
8. *Discuție asupra concordatului.*
9. *Biblia și viața sufletească a poporului.*
10. *Unificarea bisericească.*
11. *Dotația clerului.*
12. *Propuneri.* (*Se vor anunța în scris biroului comit. central cel puțin cu 3 zile înainte de congres*).

Delegații despărțămintelor, aleși în sensul §-lui 6, pct 1 din Regulament, precum și toți câți doresc să ia parte la Congres, vor binevoi a se anunța la adresa: Preot P. Morușca, Sibiu, Seminarul teológic. La aceeaș adresă vor trimite dnii referenți lucrările ce li s'au încredințat de prezidenții Secțiilor, cari vor designa referenți pentru fiecare chestiune din program, afară de punctele 4, 5 și 12.

Membrii comitetului central se convoacă la ședință pe ziua de 15/28 Martie a. c. ora 2 p. m. In aceeaș zi la ora 6 consfătuirea intimă a membrilor Asociației.

Dr. V. Saftu, președintele Asociației — *Preot P. Morușca*, pt. secretar general.

NB. Reprezentanții clerului român și ai celorlalte confesiuni din Țară, precum și oaspeții sânt binevăzuți.

Contra revoluția în Rusia

Ziarele din Paris află din Helsingsfors că la Petrograd lucrătorii s'au răsvrătit contra sovietului central din Moscova, punând stăpânire pe aproape toate stabilimentele publice și refuzând cu energie de a se supune ordinelor dela Moscova. Ziarele bolșevice recunosc că situația la Petrograd este gravă, întrucât revolta marinei din Kronstadt n'a putut fi înăbușită.

Cununia princiară

— In mijlocul ovaţiilor. — Cortegiul. — Cununia civilă. — Cununia religioasă. — Dejunul de gală. — Cuvântul Regelui. — Recepţia. — Darul Regal. — Darul Principesei. —

Solemnitatea cununiei A. S. R. Principesei Elisabeta cu A. S. R. Principele Gheorghe al Greciei s'a săvârşit în mijlocul ovaţiunilor entuziaste ale unui întreg popor.

Încă din zorii zilei cetăţenii capitalei au alergat să ocupe locuri pe trotuarele din centru, spre a vedea trecerea frumosului cortegiu.

Străzile erau pavoazate cu drapele româneşti şi greceşti. Coşuleţe de verdeaţă şi flori, suspendate pe stâlpi şi legate între ele cu braţe de brad făceau o impresie încântătoare. Balcoanele erau decorate cu covoare şi ferestrele înţesate de public.

Armata a fost înşirată pe ambele trotuare pe tot parcursul de la Palatul Regal până la Mitropolie. In curtea Mitropoliei, şcoalele militare şi mai multe cordoane de jandarmi pedestri.

In faţa Palatului regal, o imensă mulţime staţiona spre a vedea pe nouii căsătoriţi. In piaţa Palatului era tradiţionalul brad al miresei împodobit cu beteală, tricolorul român şi culorile greceşti.

La poartă se afla o splendidă coroană luminoasă care se deschidea şi se închidea treptat. Pe ea era scris: «*Să trăiască AA. LL RR. Principesa Elisabeta şi Principele Gheorghe.*

La ora 11 dim. s'a celebrat princiara cununie civilă în sala marei biblioteci din Palatul Regal, în cerc intim. Au fost de faţă: M. S. Regele şi Regina, Principele Nicolae şi Principesa Elena a Greciei, Infantele Alfons al Spaniei, Principesa Maria, Principele Nicolae şi Principesa Ileana a României. Apoi preşedintele Consiliului de miniştri, dl general Averescu, şi ministrul de justiţie dl Mişu Antonescu, care a îndeplinit funcţiunea de «Ofiţer al Stării civile».

La ora 12 s'a anunţat, prin trei semnale, sosirea cortegiului.

Drumul era deschis de prefectul poliţiei, generalul Nicoleanu.

Apoi un escadron din regimentul de escortă şi o trăsură à la Daumont, în care luase loc M. S. Regele cu A. S. R. Principesa Elisabeta. Urma o altă trăsură în care se afla M. S. Regina cu Principele Gheorghe al Greciei.

Cortegiul era închis de un alt escadron din regimentul de escortă.

Urale nesfârşite au salutat trecerea nouilor căsătoriţi atât la ducere, cât şi la întoarcere dela Mitropolie.

Două aeroplane au executat cele mai frumoase viraţuri, cu tot gerul, pe tot parcursul drumului, în timpul trecerii cortegiului.

Inainte de sosirea cortegiului iau loc, în dreapta altarului Sf. Mitropolii, membrii guvernului, corpul diplomatic, foştii prezidenţi ai Corpurilor Legiuitoare, Curtea Regală civilă şi militară; iar în stânga doamnele de onoare şi soţiile persoanelor prezente. Vin apoi ofiţerii generali comandanţi de corpuri de armată şi ofiţerii generali din garnizoană, foştii miniştri, membrii corpurilor legiuitoare, miniştrii plenipotenţiari, etc.

La ora 12 jum. soseşte Principele Nicolae al Greciei şi soţia sa Principesa Elena, apoi Infantele Alfons al Spaniei împreună cu AA. LL RR. Principesa Marioara şi Ileana. După câteva minute a sosit M. S. Regina cu A. S. R. Principele Gheorghe al Greciei, după care M. S. Regele cu A. S. R. Principesa Elisabeta.

Muzicele din curtea mitropoliei intonau imnul regal român şi grec, iar mulţimea aclama Familia Regală.

La intrarea în Mitropolie Suveranii au fost întîmpinaţi de I. P. S. S. Mitropolitul primat şi de dl prim-ministru general Averescu.

In biserică au intrat întâi M. S. Regina cu A. S. R. Principesa Elisabeta, iar Principesa Ileana a României ţinea trena Augustei Mirese; au urmat apoi M. S. Regele cu Infantele Alfons al Spaniei, după care ceilalţi înalţi oaspeţi.

M. S. Regele ocupă scaunul regal din dreapta având alături pe infantele Spaniei şi Principele Nicolae; iar cel din stânga a fost ocupat de M. S. Regina şi Principesa Maria.

Principesa Elisabeta şi Principele Gheorghe al Greciei, stau în faţa altarului, având în dreapta şi în stânga Inalţii Nuni, Principele Nicolae şi Principesa Elena ai Greciei.

Serviciul divin a fost celebrat de I. P. S. S. Mitropolitul primat Miron Cristea, Mitropolitul Pimen al Moldovei, Mitropolitul Bucovinei Vladimir de Repta, Mitropolitul Ardealului Dr. N. Bălan, Arhiepiscopul Gurie al Basarabiei şi Arhimandritul Timoteus, superiorul bisericii Elene din Bucureşti.

Răspunsurile au fost date de corul mitropolitan.

După terminarea serviciului religios Mitropolitul primat a ţinut o scurtă cuvântare, aducând mirilor felicitările bisericii române şi amintind de un fapt din istoria greacă, când înţeleptul Chilon a arătat că o căsătorie este fericită atunci când bărbatul este înţelept. Urează apoi Principelui George să ia ca exemplu faptele socrului său, Regele Ferdinand, care a dat cea mai frumoasă pildă, plecând urechile la nevoile poporului Său.

«Iar mireasa, — continuă I. P. S. S. — trebue să ia şi Ea exemplu dela Mama Ei, Regina Maria, care în timpurile cele mai grele a ştiut să aline suferinţele neamului românesc, azi când pleci într'o ţară frumoasă scăldată din toate părţile de mare. In liniştea ce-Iţi vor da apele albastre, să nu uiţi Carpaţii unde Te-ai născut şi unde ai simţit toate bucuriile copilăriei».

După aceasta Mitrepolitul primat împreună cu dl prim-ministru au condus la eşire familia regală.

Muzicile încep din nou să cânte imnurile regale; armata dă onorurile. In prima trăsură se urcă Augustii căsătoriţi, iar în a doua M. S. Regele şi Regina.

La ora 1 jumătate întreg cortegiul s'a reîntors la palatul regal, unde era aşteptat în poartă de elevele şcoalelor de fete din Bucureşti, însoţite de profesoarele lor, cari au urat tinerei Domniţe felicitări.

Oaspeţii ajunşi la palatul regal au intrat în sala Tronului de jos, unde s'a dat dejunul de gală, la care au luat parte 150 de persoane, între cari membrii guvernului, foştii prezidenţi de consiliu, foştii şi actualii prezidenţi ai corpurilor legiuitoare, şefii misiunilor diplomatice ş. a.

La ora 2 d. a. dejunul a început să fie servit.

La şampanie M. S. Regele a ţinut un mişcător discurs dând sfaturi părinteşti Principilor căsătoriţi şi arătându-şi regretul că nu are la acest ospăţ şi Familia Regală greacă căreia i a transmis urările cele mai sincere. Indeamnă apoi pe Domniţa Elisabeta să iubească poporul grec, căruia îi va aparţinea şi să nu uite ţara unde s'a născut. A răspuns foarte emoţionat Diadocul. Au mai vorbit dl Averescu, I. P. S. Sa Mitropolitul primat şi dl Take Ionescu.

Dejunul a luat sfârşit la ora 4 d.

In urmă Familia Regală, împreună cu înalţii oaspeţi, s'au dus la Palatul Cotroceni.

Seara la ora 9 s'a ţinut tot la Palatul regal, în sala de sus şi cea de jos, o recepţie de gală, la care au fost invitate peste 2500 persoane. Familia regală a intrat în bal la ora 10 vizitând ambele săli şi întreţinându-se cu asistenţa.

La ora 11 noaptea M. S. Regele împreună cu ceilalţi membri ai Familiei Regale au făcut cerc cu invitaţii, după care s'au retras.

Petrecerea a mai ţinut, servindu-se oaspeţilor un bogat bufet.

M. S. Regele Ferdinand a adresat dlui general Averescu următoarea scrisoare:

Scumpul meu preşedinte al consiliului, — Număroasele felicitări ce am primit cu prilejul căsătoriei scumpei Noastre fiice Elisabeta cu Principele Gheorghe, moştenitorul tronului Greciei, şi a iubitului Nostru fiu Principele Carol, Moştenitorul Tronului României, cu Principesa Elena a Greciei, Ne-au umplut sufletul de adâncă bucurie. Aceste mărturisiri de dragoste şi devotament sânt cea mai scumpă şi vădită dovadă cât de puternice au devenit legăturile între iubitul Meu popor şi vlăstarele Familiei Regale, născute pe pământul românesc şi crescute cu dragoste vie de ţară şi de popor. Regina, împreună cu Mine, însufleţiţi de cea mai caldă recunoştinţă pentru partea ce ia întreaga ţară la bucuria Noastră, vă rugăm să fiţi interpretul viilor Noastre mulţămiri faţă de toţi cetăţenii dela mic până la mare. Iar ca semn al dragostei şi gratitudinii Noastre, am hotărât să dăruim suma de 300 mii lei, spre a se împărţi prin mijlocirea comitetului «Fondul Regiunei» în 100 zestre de câte 3000 lei fetelor celor morţi sub arme în războiul nostru naţional, sau fetelor invalizilor de război, din întreaga ţară, care s'aa căsătorit în cursul anului 1921, cu preferinţă în luna Februar, şi care vor dovedi că sânt lipsite de mijloace şi cu bune purtări. Primeşte, te rog, cu această fericită împrejurare, încredinţarea stimei şi afecţiunei ce-ţi păstrez. *Ferdinand.*

FOIŞOARA

Cârciuma spionului

Era în timpul stăpânirii ungureşti de tristă amintire, când noi românii n'aveam nici chiar dreptul de a protesta în contra persecuţiunilor duşmanilor noştri seculari, — ear ceeace ni se acorda din vreme în vreme era mai mult fărîmituri decât drepturi.

Fruntaşa comună românească, aşezată de Dumnezeu în pasul Turnu-Roşu şi la marginea provinciei noastre frumoase, ceruse dela stăpânirile ungureşti licenţă pentru vânzarea de beuturi spirtuoase pentru casa Nr. 311, de prezent cancelarie comunală.

Autorităţile ungureşti au promis comunei acest drept pentru cazul când în raport cu numărul licenţelor din comună, se va ivi cu timpul vacanţă.

In ajunul războiului din Balcani s'a şi ivit o vacanţă în şirul licenţelor comunale.

Dar credeţi că autorităţile ungureşti şi-au ţinut promisiunea? Doamne fereşte! Un finanţ ungur a reflectat la licenţa ajunsă în vacanţă, tăind astfel dungă peste socoteala comunei noastre româneşti.

N'a fost destul atât:

Finanţul ungur şi-a pus licenţa la câţiva metri de cancelaria oficiului nostru parohial.

Ce scopuri se vor fi urmărit din parte ungurească în jurul acestei licenţe, vom afla uşor dacă vom şti, că preotul românesc în timpul războiului mondial a fost internat, supraveghiat, purtat pe la tribunale, interogat cu privire la războiul din Balcani şi cu privire la războiul pentru înfăptuirea unităţii noastre naţionale.

Finanţul, ajuns în timpul războiului la rangul de detectiv unguresc, nu în zadar a primit dreptul de a deschide cârciuma la fereastra oficiului nostru parohial!

După înfăptuirea unităţii noastre naţionale, finanţul acesta şi-a vândut casa, şi aşa se vede că şi licenţa, şi şi-a luat catrafusele din comună.

Nici nu mai avea rost rămânerea lui în partea locului, după ce şi-a îndeplinit misiunea «patriotică» în timpul războiului, — aşa încât cârciuma de lângă fereastra oficiului parohial cu drept cuvânt o putem înfiera cu blăstemul neamului.

Finanţul s'a dus, detectivul a dispărut, — dar cârciuma a rămas şi continuă a funcţiona şi în statul românesc tot la fereastra oficiului nostru parohial....

Oare până când vom mai împrumuta din pornirile rele ale duşmanilor noştri de veacuri?

Din pasul Turnul-Roşu.

Institut de studii sociale

Ziarele scriu despre înfiinţarea la Bucureşti a unui institut de studii sociale, care are menirea să popularizeze teoriile ştiinţifice şi realizările practice în câmpul activităţii sociale, şi să fie de folos conducătorilor politici şi sociali din ţară.

Institutul a luat naştere din desvoltarea cercului format împrejurul revistei «Arhiva pentru studiul social şi politic».

In fruntea institutului se găseşte domnul *D. Gusti*, profesor de sociologie la universitatea din Bucureşti.

A. S. R. Principesa Elisabeta a făcut următoarea donaţiune:

Domnule preşedinte al consiliului, — Adânc mişcată de atâtea mărturisiri de iubire şi bunătate, care Mi-au venit din toate unghiurile ţării cu prilejul căsătoriei Mele, nu ştiu cum să mulţămesc mai cu dragoste tuturora şi vă rog pe Domnia Voastră să binevoiţi a fi interpretul sentimentelor Mele de recunoştinţă faţă de întreaga ţară. Sufletul meu înduioşat de sosirea ceasului, pe cât de fericit pe atât de greu, în care trebue să păşesc peste pragul casei părinteşti îndreptându-Mă spre ţărmurul frumoasei Elade, noua Mea patrie, voi păstra deapururi cu sfinţenie o caldă şi neştirbită dragoste pentru mândra ţară unde am născut şi am crescut. Ca un mic semn de mulţămire şi recunoştinţă pentru darurile ce Mi s'au hărăzit şi ca o amintire trainică pentru scumpa Ţară Românească unde Mi-am petrecut frumoşii ani ai copilăriei şi ai tinereţei, vă aduc la cunoştinţă că am hotărât depunerea la fundaţiunea Universitară Carol I din Bucureşti a sumei de 300 mii (trei sute mii) lei în rentă română, din veniturile căreia să se acorde cinci burse de câte 3000 lei anual la cinci studente merituoase şi lipsite de mijloace, şi anume: câte una dela facultăţile de medicină din Bucureşti, Iaşi şi Cluj, una pentru o studentă dela Universitatea din Cernăuţi şi una pentru o elevă din şcoala superioară de fete din Chişinău. Vă rog să primiţi, domnule preşedinte al Consiliului, expresiunea sentimentelor mele celor mai distinse. *Elisabeta,* Principesă a României. Bucureşti, 26 Februar 1921.

La concordat

In 16 Februar v. (1 Martie n.) a. c. s'a întrunit conferenţa preoţilor noştri din tractul Sibiu, în care s'au desbătut diferite obiecte şi chestii de interes. Intre chestiile acestea, nu se putea altcum, a fost şi chestia concordatului. Reproducem din protocolul conferinţei punctul patru, care cuprinde în mod precis motivele, pentru cari preoţimea nu poate consimţi, ca acum, în ruptul capului, să se încheie concordatul, care ar constitui consecuenţe fatale pentru însaşi constituţia ţării, care are să se facă.

Concluzul sună:

Se prezintă chestia concordatului proiectat a se încheia de guvernul ţării cu papa dela Roma. La discuţie iau parte toţi membrii. In această discuţie preoţimea constată cu regret, că nu înţelege rostul şi graba, cu care unii bărbaţi de stat vor să încheie acest concordat, când sânt atâte şi atâte chestii vitale ale neamului întreg, ale ţării întregite cari cer imperativ o rezolvare grabnică, fără de cari noua noastră alcătuire de stat, abia înfăptuită, este ameninţată în existenţa sa. Preoţimea acestui tract nu poate consimţi, ca să se recunoască şi să se legifereze pentru o seamă de cetăţeni ai României drepturi şi prerogative, cât timp constituţia ţării, care este chemată a da României de azi bazele de existenţă cerute în actuala ei estindere şi a cuprinde drepturile şi datorinţele tuturor cetăţenilor acestui stat, nu este stabilită, legiferată şi introdusă. In această constituţie natural se va norma şi raportul între biserică, respective biserici şi stat, şi se va legifera cadrele, în cari biserica peste tot îşi poate împlini chemarea şi rostul dat ei de Mântuitorul. In limitele acestor cadre, admise de noua constituţie a ţării, se vor putea încheia şi concordate. A face invers în România, în care este proverbială libertatea neţărmurită, de care s'a bucurat şi se bucură şi azi toate bisericile şi societăţile, ar însemna să adaptezi constituţia ţării după unele contracte încheiate cu factori în afară de graniţele ţării, cari urmăresc interesele lor şi nu ale ţării. Un astfel de procedeu ar fi nenatural, nelogic şi foarte periculos pentru ţara întreagă.

Din aceste motive conferenţa cu unanimitate decide:

1. Protestăm cu toată tăria dragostei de patrie şi neam contra încheerii unui concordat cu papa dela Roma înainte de ce s'ar fi legiferat constituţia României întregite.

2. Rugăm pe dl ministru al cultelor, ca fiu de preot ortodox, crescut lângă mormântul Marelui Şaguna, precum şi pe ceilalţi factori competenţi să nu încheie acest concordat, până ce nu vor legifera mai întâi constituţia României întregite, pe care mai intâi aşteptăm să o vedem consolidată şi pusă pe baze solide, pentrucă făcând contrarul ar aduce o mare ofensă întregului neam ortodox, care cu atât belşug şi-a vărsat sângele pentru înfăptuirea României, şi care aşteaptă cu drept cuvânt, să vadă mai întâi constituţia acestei Românii întregite şi apoi organizarea bisericii strămoşeşti în cadrele acestei constituţii.

3. Declarăm, că întru cât concordatul cu papa nu se va lua dela ordinea zilei, vom deslănţui cea mai aprigă luptă contra concordatului şi tuturor persoanelor, cari ignorând interesele vitale ale patriei, vor în contul bisericii noastre şi în detrimentul obştei a recunoaşte unor grupuri de oameni — în parte chiar străini patriei noastre, — drepturi şi prerogative, cari nu-şi au baza în constituţia ţării întregite, pentrucă această constituţie nu există încă. —

Acest decis se trimite domnului ministru de culte şi corpurilor legiuitoare spre a-l lua la cunoştinţă.

*

La încheierea foaiei primim ştirea telefonică din *Avrig*, că ieri s'a ţinut conferenţă preoţească, din acel protopopiat ocupându-se cu chestiunile importante dela ordinea zilei, între cari şi cu chestiunea concordatului. A votat o moţiune de protestare contra încheerii lui înainte de legiferarea constituţiei ţării şi a unificării constituţiei biserici ortodoxe.

In chestiunea Concordatului

I. P. S. Sa, Mitropolitul nostru *Nicolae*, a primit adresa de mai jos a studenţilor în teologie dela seminarul arhidiecezan, pe care o dăm pe cum urmează:

Inalt Prea Sfinţite Stăpâne, — In aceste timpuri de binefăcătoare consolidare a vieţii noastre naţionale, când vremea cere o nouă îndrumare a sufletului poporului român spre desăvârşire; azi, când porţile zăvorite de impilatorii prăbuşiţi sânt larg deschise, şi drumul spre o lume nouă mai bună şi fericită e liber, — silinţele de precupeţire sufletească ale bisericii papale ne ispitesc, neliniştindu-ne conştiinţele. Papa dela Roma, prin proectul său de concordat cu guvernul român, voeşte să samene germenii distrucţiei naţionale, ştiut fiind, că biserica romano-catolică e de un caracter cosmopolit, autocrat şi diametral opus curentului de regenerare prin democraţie, ce-l reprezintă biserica noastră românească ortodoxă.

Noi vedem în proectul concordat o tentaţie îndrăsneaţă la adresa bisericii noastre româneşti şi o pretenţie arogantă, de a-şi croi canale, prin cari să strecoare venin ucigător în arterele vieţii noastre religioase morale.

Nu noi, ceice avem experienţa dureroasă a trecutului de asuprire tocmai din partea acestei biserici în deosebi, nu noi suntem pentru siluirea conştiinţelor şi nici împotriva libertăţii de cult, dar gândindu ne la dezastrul, ce ar urma pentru iubita noastră patrie, când concordatul s'ar înfăptui, aşa cum este proectat, sentimentele noastre cele mai nobile se tulbură, şi o legitimă indignare ni se sălăşlueşte în inimi faţă cu tentativa aceasta a papei dela Roma, care ne reînvie în suflet noianul de umiliri, ce a trebuit să îndurăm din partea bisericii papale.

Drept aceea societatea de lectură «Andrei Şaguna» a studenţilor în teologie dela seminarul arhidiecezan «Andreian» ortodox român se adresează către I. P. S. Voastră, ca bunului său părinte, rugându Vă, să luptaţi cu toată hotărârea şi cu toată energia sufletului contra acestui dezastru, asigurându-Vă de cea mai nestrămutată a noastră alipire fiiască, fiind totodată gata să aducem orce jertfă, ce ni s'ar cere pentru apărarea drepturilor şi prestigiului bisericii noastre, care ne-a fost scutul neamului şi credinţei noastre ortodoxe strămoşeşti.

Dotaţia preoţimii

Am văzut azi cel mai nou proiect de unificarea salarelor tuturor categoriilor de funcţionari publici. Este alcătuit de reprezentanţii funcţionarilor de tot felul şi de reprezentanţii guvernului pentru a introduce o singură normă de salarizare, la baza căreia stă calificaţia şi leafa e legată de oficiul, ce ocupi. Sunt 15 clase împărţite în 5 categorii. Cu următoarele salare de bază lunare: cl. I 5000 lei, II 4000 lei, III 3500 lei, IV 3000 lei, V 2500 lei, VI 2000 lei, VII 1800 lei VIII 1500 lei, IX 1200 lei, X 1000 lei, XI 800 lei, XII 700 lei, XIII 600 lei, XIV 500 lei, XV 300 lei. — Pentru clasele XV-XIV se cere pregătirea şcolară de 4 cl. primare, cl. XIII-XII, 4 clase de liceu, cl. XI-IX, liceu complet, cl. VIII-VI, licenţă sau şcoală superioară, cl. V-III, titluri academice, iar II şi I sânt căpeteniile bisericii şi reprezentanţii naţiunii.

Preoţimea este împărţită în clasele: VIII-XIII şi anume în cl. VIII cu lei 1500, preot-teolog cl. IX cu lei 1200, preot-teolog ajutător, cl. X cu lei 1000, preot cu seminar complet, cl. XI cu lei 800, preot cu sem. compl. ajutător, cl. XII cu lei 700, preot cu seminar inferior, cl. XIII cu lei 600, preot cu sem. inf. ajut.

In acelaş rang cu preotul teolog (cl. VIII) sunt: Şeful de birou, judecător de şedinţă, judecător de ocol, procurorul, maiorul în armată profesor secundar, revizor şcol. medic. In rând cu preotul cu sem. compl. (cl. X) stau: oficiantul de birou, locotenentul, institutorul, învăţătorul dirigent.

Proiectul mai prevede îndemnizaţie familiară, pentru soţie dublu ca pentru copil, şi chirie după localităţi: rural, oraş fără reşedinţă, cu reşedinţă şi capitală.

Desigur totul e «proiect» până acum, dar are de bază ideea justă a-i unei singure norme de salarizare a tuturor felurilor de funcţionari.

Dacă se va realiza, — indiferent dacă cu sumele de mai sus, sau mai scăzute ori mai ridicate, — va avea darul să pună capăt frecărilor dintre diferitele oficii, cum şi râvnei de a trece dintr'o slujbă în alta pentru o leafă mai mare şi nu de dragul aplicării. Tinerii chiar la alegerea carierei se vor dirija după aplicarea lor fiească, dacă nu va mai ademeni o carieră mai bănească decât una alta.

In deosebi pentru biserică ar fi înlăturarea unei nedreptăţi vechi, aceea de a nu-şi fi putut creşte preoţii săi să poată sta la înălţimea chemării şi demnităţii, ce compoartă oficiul de păstor de suflete, care plătit fiind cuviincios, i se poate cere pregătire culturală superioară tuturor celorlalţi de aceeaşi categorie, precum şi muncă pozitivă, în dreaptă proporţie cu remuneraţia ce primeşte. Astfel va putea ajunge biserica prima putere de cârmuire sufletească a poporului, întâiul factor de viaţă în stat.

Amănunte n'au importanţă deocamdată. Acelea vor fi actuale, dacă se va accepta de factorii în drept această normă de salarizare generală. *Pr. P. M.*

Ştirile zilei

Predică în catedrală. Duminecă în 6 Martie n. c. va predica în catedrala noastră din Sibiu, părintele protopop *Dr. Ioan Stroia.*

Distincţii. I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Vladimir de *Repta* a fost distins cu ordinul sârbesc sf. Sava în gradul de comtur, P. S. Sa Episcopul Dr. Ipolit *Vorobchevici* cu acelaş ordin în gradul de Mare Ofiţer, şi secretarul consistorial Eugen *Nesciuc* cu acelaş ordin în gradul de comandor.

Sesiunea parlamentară s'a prelungit până la 28 Martie.

Dela Asociaţia clerului. Presidenţii despărţămintelor aparţinătoare Secţiei Sibiu (şi dieceza Cluj) vor binevoi a trimite în cel mult 14 zile rapoartele asupra activităţii desvoltate dela constituire, pe cercuri religioase şi pe comune. Asemenea casierii vor înainta rapoarte asupra numărului exact de membri şi taxele incassate. Rapoartele se vor trimite la adresa: Preot. P. Moruşca — Sibiu, Seminarul teologic.

Consfătuire. Intelectualii români din Sibiu şi împrejurime se întrunesc Vineri, în 4 Martie a. c. la ora 6 p. m. în sala de şedinţe a Asociaţiunii la o consfătuire în chestiunea conferenţelor publice care se vor ţinea la sate şi oraşe.

† **Ioan Cloaje**, fost medic al primăriei din Ploeşti, a răposat în 25 Febr. a. c. în vârstă de 68 de ani. Născut din o familie fruntaşă de ţăran din Boiţa Sibiului, a fost unul dintre cei mai distinşi medici ai ţării. Intre alte frumoase legate, doctorul Cloaje lasă bisericii sale din Boiţa zece mii de Lei. Veşnică îi va fi amintirea.

Supărarea presei ungureşti din Arad. Câteva afişe, tipărite de comitetul pentru Monumentul Unirii ce se va ridica la Arad, au fost lipite pe soclul statuei lui Kossuth din acel oraş. Faptul este anunţat de presa ungurească aradană ca *atentat* (!) contra monumentului kossuthist. Din acest prilej *Românul* dela Arad scrie: Monumentul lui Kossuth, ca şi toate celelalte monumente înălţate în semn de omagiu imperialismului şi şovinismului unguresc, vor trebui să dispară. Se va şti însă şi atunci alege momentul şi mijloacele, prin care aceste monumente vor fi îndepărtate. Agitaţiile presei maghiare, în jurul cazului cu monumentul lui Kossuth, prezintat cu exagerări ce nu se admit într'o presă cinstită şi obiectivă, sânt potrivite a face să se vadă, că presa maghiară, în majoritatea ei, nu doreşte să lupte pentru a găsi drumurile, ce duc mai curând la apropierea şi buna înţelegere dintre popoare.

Înştiinţare. Primim dela Cercul de recrutare Sibiu: In conformitate cu Regulamentul de mobilizare al armatei, Art. 63, se aduce la cunoştinţa ofiţerilor de rezervă din vechiul regat cari locuesc pe raza acestui cerc, că sânt obligaţi a anunţa domiciliul şi datele personale, la acest cerc. In caz contrar se vor urmări conform codului justiţiei militare. Informaţii în toate zilele de lucru dela ora 10—12 la cercul de recrutare, Sibiu, strada Scheviss Nr. 46. Toate ziarele sânt rugate a reproduce această înştiinţare. Comand. cerc. recrut. Sibiu: Colonel *Patiţia*. Şeful biroului recrut. şi mob. Sibiu: Maior *Georgescu*.

Aviz. Se aduce la cunoştinţa On. public interesat, că terminul pentru subscrierea acţiilor la «Intreprinderile Forestiere Rom. din Cluj şi la «Refacerea Industrială» din Bucureşti s'a prelungit până *la 15 Martie a. c.* «*Albina*»

Bacşişurile în restaurantele şi cafenelele Sibiului s'au înlăturat cu ziua 1 Martie 1921. In locul lor s'a introdus sistemul de 10% (în restaurante) şi 15 la sută (în cafenele) după suma plătită pentru cele consumate. Procentele acestea se împart între chelneri.

Membri noi la Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu s'au înscris: a) fundatori: Ilie Floaşu sen., comerciant, Ilie Floaşu jun., comerciant, şi Liviu Măgean, fiul lui Elie Măgean, propr. librăriei «Săteanului», achitând fiecare taxa de 100 Lei, b) pe viaţă: Iosif Bonaţiu, sculptor, achitând taxa de 50 Lei.

Cinema Apollo, Sibiu, Piaţa Herman. In 4 Martie: Vis de iubire, dramă vestită în 4 acte, cu Gaby Morlay, In 5 şi 6 Martie: Primul film *colorat*: Tiranul şi Severo Torelli, dramă în 4 acte, după un roman de Fr. Coppèe. In 11 şi 12 Martie: Memoriile Prinţesei Luiza, film celebru.

Nr. 39/1921 prot. (18) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III a **Slimnic**, tractul Sibiului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele cerute (Atestat de botez, atestat şcolar dela şcoala medie, Absolutorul teologic, atestatul de calificaţie preoţească şi de eventuale servicii) se vor inainta subscrisului în terminul deschis.

Aspiranţii la această parohie se vor prezenta cu observarea dispoziţiilor regulamentare în vre o Duminecă sau sărbătoare şi în parohie şi la biserică, spre a se face poporului cunoscuţi.

Sibiu în 12 Februar 1921.

Oficiul protopresbiteral al Sibiului în înţelegere cu comitetul parohial.

D. Ioan Stroia,
protopresbiter

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

„LUMINA“,
institut de credit şi economii, societate pe acţii în Sibiu

Convocare

P. T. Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii «LUMINA», societate pe acţii în Sibiu, se învită, în sensul statutelor, la

a XII-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în *20 Martie st. n. 1921, la 11 ore a. m.*, în localul institutului, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. *Raportul direcţiunii şi al comitetului de supraveghiare şi stabilirea bilanţului.*
2. *Deciderea asupra împărţirii profitului curat şi darea absolutorului.*

Domnii acţionari, cari voesc a participa la adunarea generală, în persoană sau prin plenipotenţiaţi, trebuie să depue acţiile şi documentele de plenipotenţă la cassa centrală a institutului, eventual la Cassa arhidiecezană în Sibiu până la 18 Martie st. n. a. c., ori la filiala noastră din Turda, sau la institutele financiare membre la «Solidaritatea», până la 15 Martie n. 1921.

Sibiu, din şedinţa direcţiunii, ţinută la 8 Februar 1921.

Direcţiunea.

Activa — **Contul Bilanţ la 31 Decemvrie 1920** — **Pasiva**

	Lei	b.		Lei	b.
Cassa		328 539·34	Capital social		600,000·—
Capitale elocate la alte bănci		572,228·62	Fond de rezervă		45,000·—
Portofoliu:			Fondul de pens. al funcţionarilor		65 145·—
a) cambii de bancă	67,915·50		Dep. spre fruct. în libr.	1.563,707·57	
b) cambii cu acop. hip.	40,700·—	108,615·50	Dep. spre fruct. în C.-crt.	290,760·—	1.854,467·57
Obligaţiuni hipotecari		50,615·—	Dividende neridicate		14,955·—
Obligaţiuni cu cavenţi		26 300·—	Diverse conturi creditoare		19,128·89
Credite în Cont-Curent		791 933·—	Interese transitoare		5,580·—
Efecte		710,720·—	Depozite de retras		1.131,435·—
Efectele şi depun. fond. de pensii		65,145·—	Deponenţi de titluri în gaj		1 286,175·—
Diverse conturi debitoare		3,807·76	Profit net		54 212·06
Mobiliar		584·30			
Depoz te libere		1.131,435·—			
Depozite în gaj		1 286,175·—			
		5.076,098·52			5.076,098·52

Debit — **Contul Profit şi Perdere** — **Credit**

	Lei	b.		Lei	b.
Interese:			Interese:		
pentru dep. spre fruct. în librete	27,844·15		dela cambii	16,011·08	
pentru dep. spre fruct. în Cont-curent	3,306·—	31,150·15	dela cambii cu acop. hip.	11.439·06	
Spese:			dela oblig. hipotecari	10 477·80	
salarii	59,009·50		dela oblig. cu cavenţi	3,286·82	
chirie	4585·—		dela credite în C.-curent	58,571·02	
porto, tipărituri, registre şi alte spese de regie	11,718·24		dela depuneri proprii	0 980·18	
marce de prezenţă	1,600·—	76,912·74	dela efecte	32,131·22	138 897·18
Dare:			Proviziuni şi alte venite		31,414·37
erarială şi aruncuri	4,921·59				
10% după inter. depun.	3,115·01	8,036·60			
Profit net		54,212·06			
		170 3 1·55			170,311·55

Sibiu, la 31 Decemvrie 1920.

D. Vulcu m. p., Director-executiv — **Octavian Fulea** m. p., şef-contabil

DIRECŢIUNEA:

Lazar Triteanu m. p., v.-preşedinte — **Dr. George Măcelariu** m. p. — **D. Comşa** m. p. — **P. Lucuţa** m. p. — **Nicolae Borzea** m. p. — **Dr. Ittu** m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiare, am examinat conturile prezente şi le am aflat în consonanţă cu registrele institutului purtate corect.

Sibiu, la 8 Februar 1921. (19) 1—1

Ioan Teculescu m. p., preşedinte — **Ioan B. Boiu** m. p. — **Dr. Ioan Bucur** m. p.

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**

Calendarul arhidiecezan pe an. 1921

PREŢUL: cu Şematism 10 Lei, — fără Şematism 8 Lei. — Plus porto postal 2 Lei

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Pononea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezne.

Anul LXIX. Sibiu, 23 Februar (8 Martie) 1921 Nr. 16.

ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Telegraful

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Petru Maior și — Unirea

II.

Petru Maior fu trimis la Roma în 1774, împreună cu Gh. Șincai, să învețe teologie și filosofie romană, tocmai acolo, în nemijlocita apropiere a papei. Ei însă învățară, pe lângă aceste, mai ales istoria românească și încă ceva: Învățară să prețuiască ce însemna papismul pentru noi românii. Despre această învățătură din urmă, caută să-și dea seamă în deosebi Petru Maior, în *Procanonul*, transcris și publicat în 1894, de C. Erbiceanu, după manuscriptul autograf, existent la Academia Română.

Părerile acestui învățat unit au deosebita lor actualitate, în aceste zile, când sufletul neamului nostru este de nou ispitit de papa dela Roma prin faimosul proiect de concordat.

Actul unirii făcut la 1698 de cei vreo 38 protopopi, — «cei mai mulți, protopopi fără hotar sigur al puterii lor, preoți de sat cari pentru bani, purtau un titlu mai mare decât al popilor obișnuiți» (Iorga); — acest contract a fost neasemănat mai inofensiv decât acela, ce se îmbie acum guvernului român. Acolo o seamă de preoți se recunoșteau mădulări ale «Bisericii sfinte catolicească a Romei», spunând deschis îndemnul, care îi determinase: «cu acele privelegiomuri vom să trăim cu care trăesc mădulările și popii acestei biserici». Și la sfârșitul actului se mai adaugă «și așa ne unim acești, ce scriem mai sus, cum toată legea noastră, slujba Besearicii, leturghia și posturile să stea pe loc, iară de n'ar sta pe loc acele, nici aceste peceți să n'aibă nici o tărie asupra noastră» . . . Un foarte simplu contract politic-bisericesc, prin care în schimbul recunoașterii dreptului pe seama papei de a întări alături de Impărat pe episcopul unit, — pe care însă avea să-l hirotonească Patriarhul ortodox de sub biruința Inălției Sale, — se nădăjduiau favoruri materiale în primul rând, cum spune dl Iorga: «Nu se poate din partea unor *clerici* o mai vădită urmărire a interesului material, o mai mare neîncredere față de aceia, cărora le întind mâna spre Unire și o mai mare iubire spre rosturile îndatinate, de care în ruptul capului nu se pot despărți, ale vechii biserici, în care trăise neam de neamul lor, luptându-se cu puterea sau cu vicleșugul, pentru păstrarea lor, ca cea mai sigură scară spre Dumnezeu și «spăsania sufletelor».

O târguială din afară și *nu un act de conștiință a fost Unirea!* Așa o socoteau cei ce au subscris actul cari înțelegeau să-și păstreze biserica neatinsă, întocmai cum le-a fost în trecut. Ce a făcut mai apoi episcopul Atanasie, rob al momelilor, toate au fost mărturisiri, făgăduieli și juruințe personale, cu cari n'a îndrăznit să se prezinte niciodată în fața «protopopilor» *săi*, cu atât mai puțin în fața poporului. Analizând actele și faptele episcopului Atanasie dl Iorga îl caracterizează în cuvinte aspre, dar îndreptățite, când spune: «Va recunoaște oricine după citirea acestui act autentic, în care se oglindește sufletul unui om fără demnitate, al unui arhiereu uitător de toate datoriile și jurămintele sale, al unui român fără simț de neamul său, că între deosebitele forme de unire cu biserica Romei, pe care le-au întrebuințat neamurile ajunse în stăpânirea Austriei, nici una n'a fost așa de rușinoasă și de brutală. Ori câte foloase culturale, mari și netăgăduite ar fi adus unirea, foloase pe cari Atanasie nu putea să le înțeleagă și să le prevadă, declarația lui din Aprilie 1701 e desigur cel mai înjositor act public, săvârșit până atunci de vreun vlădică românesc» (Ist. bis. II. 28 p.).

Și cum n'a îndrăznit Atanasie să vină în fața alor săi cu mărturisiri din scrisori personale, ori făcute în numele lui, și cu declarații spuse la Viena, nici urmașii săi în vlădicie, cu toată recunoașterea celor *patru puncte* și a inovațiunilor introduse pe rând, n'au îndrăznit să-și pună în practică credința lor înoită, pentrucă nici până azi nu se pomenește preot greco-catolic, care să fi săvârșit slujba sfintei liturghii cu pâne nedospită pentru cuminecarea credincioșilor. Nici au îndrăznit să introducă în Credeu «Filioque», temându-se să schimbe ceva, că atunci «peceții nu mai aveau nici o tărie» și unirea s'ar fi primejduit, pentrucă poporul nu suferea înoirile.

Așa rămâne cea mai grea piedecă de

FOIȘOARA

Liceu modern

— Școala «Mănăstirea Dealului» —

In legătură cu chestiunea de educație fizică a viitorilor cetățeni români, dl G. Cotescu, scriind în Viitorul despre școala «Mănăstirea Dealului», unde în fiecare an devin vacante 50—60 locuri pentru elevi, dă următoarele amănunte:

Liceul militar «Mănăstirea Dealului», a fost întemeiat în 1912 de către regretatul Nicolae Filipescu, pe când era ministru de războiu. Ideea întemeierii acestui liceu model, care nu are caracter pur militar, a fost de a îmbina pregătirea intelectuală a elevilor cu desvoltarea însușirilor fizice, îmbinare din care să iasă o educațiune complectă a cărei rezultantă să fie întreitul principiu de *sănătate, cultură* și *ordine morală.*

Concepțiunea ideii acesteia în amănuntele ei aparține valoroșilor primi colaboratori ai întemeietorului școalei, dnii general Marcel Olteanu și colonel Virgil Bădulescu; pe atunci primul fiind maior și comandant al liceului, cel dealdoilea căpitan și director de studii ajutor al comandantului.

Programul acestul liceu model cuprinde și astăzi:

Cultivarea *caracterelor*, înlăturând toate mijloacele de corecțiune ce provocau abuzuri și știrbeau demnitatea elevilor (precum: închisori, carcere etc.);

Intregirea programului de învățământ prin introducerea *educației fizice raționale*, pe deoparte pentru a asigura elevilor sănătatea fizică și morală, trezind încrederea în sine, voința, cumpătarea și spiritul de camaraderie și de cavalerism; pe dealtă parte pentru a corija excesul de muncă intelectuală, care apasă în deosebi regimul școlilor noastre publice de curs secundar;

Indeletnicirea practică cu diferitele dexterități ca: fotografia, lucru manual în lemn și carton, grădinărit și altele;

Cunoașterea *ținuturilor* țării prin *excursiuni*, vizitând în fiecare an câte-o regiune și studiind-o prin prelegeri în plin aer, din punctele de vedere: geografic, etnografic, geologic, istoric și economic, totul socotit ca în 7 ani elevul să cunoască tot cuprinsul țării;

In sfârșit, pregătirea militară cât mai plăcută și pe nesimțite prin exerciții colective de citire a hărților, întocmire a crochiurilor, tragere în țintă, serviciu de pionieri și oarecare principii de serviciu în campanie.

Aplicarea acestui program este astfel tocmită, încât corpul didactic civil și cel militar se asistă și colaborează împreună la desăvârșirea pregătirii elevilor lor, participând și unii și alții împreună cu elevii la exercițiile fizice, care deși parte integrantă din program apar astfel ca un mijloc de recreațiune generală pentru activitatea intelectuală desfășurată la cursurile școalei.

Pentru realizarea acestui admirabil program, liceul «Mănăstirea Dealului» posedă în însăși curtea liceului: O sală de gimnastică, având tot materialul necesar predării gimnasticei suedeze și la aparate, și un portic exterior, pentru practica acestor exerciții în aer liber;

O curte de tenis în aer liber; earna sau pe timp rău putându-se juca chiar în interiorul sălii de gimnastică;

învins, peretele despărţitor de înlăturat: recunoaşterea papei de căpetenie bisericească. Şi aceasta stă clar şi în intenţiunea lui Petru Maior, când porneşte, în cartea sa, mai suspomenită, să combată punct de punct, citaţie, de citaţie argumentele, ce se invoacă îndeosebi în favorul primatului şi a infalibilităţii,

Ar trebui să reproduc în întregime broşura de 100 pagini, pentru-că fiecare cuvânt îşi are interesul său, spus fiind nu de un «schismatic», ci de un credincios, protopop chiar, care 5 ani a văzut în Roma pe papa şi acasă a trăit împreună cu «supuşi credincioşi» ai papei. Vor ajunge însă câteva citaţii, spre deplina edificare a acelora, cari se mai lasă ispitiţi şi acum.

Părintele Terenţie.

Se va supune Germania? Delegaţia germană, venită la conferenţa dela Londra, a oferit ca despăgubiri 30 de miliarde, afară de alte 20 de miliarde, care li-ar fi plătit până acum prin furniturile făcute aliaţilor.

Propunerea germană nu este primită. Aliaţii rămân solidari şi cer împlinirea condiţiilor de pace. In cazul când Germania refuză, se vor ocupa teritorii noue germane, şi vor fi luate şi alte măsuri, pentru executarea tratatelor semnate.

Căsătoria Prinţului moştenitor

Căsătoria A. S. R. Principelui moştenitor CAROL al României cu A. S. R. Principesa ELENA a Greciei se va oficia Joi în 10 Martie 1921 la Atena.

Familia regală română, afară de M. S. Regele care rămâne în ţară, a plecat la Atena.

Principele moştenitor George al Greciei şi soţia sa Principesa Elisaveta vor fi primiţi la Atena în mod oficial cu o zi mai nainte.

In lumina istoriei

Istoricianul de recunoscută valoare, membru al Academiei Române, profesorul universitar, dl *I. Lupaş*, s'a pronunţat în chestiunea concordatului.

Patria din Cluj publică în această chestiune articolul scris de dl Lupaş, — articol din care reproducem mai jos o parte:

...In partea introductivă a proiectului de concordat se pretinde paritate deplină între biserica ortodoxă şi cea catolică. Dar din cuprinsul dispoziţiilor ulterioare se vede clar, că nu e vorbă de paritate, ci de o adevărată privilegiare a bisericii catolice faţă de biserica ortodoxă-română, întrucât pentru un număr de cetăţeni catolici, cari nu formează decât ¼ din numărul credincioşilor ortodoxi, concordatul cere două mitropolii şi o arhiepiscopie, pe când întreagă obştea românilor ortodoxi abia are de tot patru mitropolii şi o arhiepiscopie. Dacă ar putea, fi vorba în cazul acesta de paritate, ar trebui să se înfiinţeze numai decât 16 mitropolii şi 4 arhiepiscopii ortodoxe-române.

...Regii ungurilor au fost provocat pe papii dela Roma adeseori, să silească pe români a primi catolicizmul, ori să-i stârpească din cuprinsul regatului lor. Toate încercările au rămas însă zadarnice până la sfârşitul secolului XVII, când Transilvania ajunse sub stăpânirea Habsburgilor hipercatolici, o parte din românii ardeleni amăgiţi de uneltirile iezuitice şi de promisiunile curţii împărăteşti din Viena, s'au desfăcut din vechile legături seculare cu mitropolia din Bucureşti şi s'au unit cu «legea împăratului» habsburgic. Iar ceice au rămas statornici în vechea credinţă, au suferit cele mai cumplite chinuri: preoţi, călugări şi ţărani, vrednici de toată admiraţiunea pentru statornicia lor, au luptat ca nişte adevăraţi mucenici pentru apărarea credinţei lor, preferind să putrezească în temniţele dela Kufstein, decât să intre la târguială cu împărăţia şi să schimbe ceva din vechea lor «lege românească».

Fără stăpânire habsburgică în Transilvania, desbinarea bisericească a românilor nu s'ar fi produs în felul trist şi dureros, pe care ni-l înfăţişează îndeosebi istoria, plină de sbuciumări şi lupte fratricide, a secolului XVIII, istorie caracterizată de G. Bariţiu ca «tragedia cea mare românească».

Ce ar fi fost mai firesc decât a vedea pe conducătorii destinelor poporului nostru stăruind ca în momentul, când stăpânirea habsburgică a fost surpată, fiind astfel distrusă însaş cauza desbinării poporului român ardelean, să se ia toate măsurile necesare pentru înlăturarea desbinării religioase — mai mult fictive, decât reale — din sânul poporului nostru?

Şi în schimb ce vedem?

Inşişi cârmuitorii statului român vor să deschidă şi mai largă prăpastia între fiii neamului românesc, aruncând prin nefericitul concordat peste un milion de români, greco-catolici, pradă nesăturatelor pofte de stăpânire ultramontană, care a fost în toate timpurile duşmanul cel mai neîmpăcat al drepturilor naţionale şi al libertăţii individuale. De 200 de ani aceşti români greco-catolici din Ardeal au luptat cu înverşunare, să scape din jugul proiectatei autonomii romano-catolice, în care voia să-i înglobeze stăpânirea ungurească. Şi acum să ajungă, din mila stăpânirii româneşti, în acelaş jug odios?

De sigur, nici unul dintre partidele politice, cari au principiul naţional la baza existenţii lor, nu vor putea sprijini această tentaţiune de a înstrăina şi mai mult pe românii greco-catolici de milioanele fraţilor de acelaş sânge.

Tot astfel pare imposibil, ca vreun partid patriotic să poată acorda sprijinul său acestui proiect de concordat, adânc jignitor pentru însaş suveranitatea statului român! Concepţia modernă a statului nu admite, sub raport de drept public, nici un fel de contract bilateral cu cetăţenii săi proprii. Astfel de lucruri numai în concepţia statului medieval sânt admisibile. Statul modern, dacă ţine la suveranitatea sa şi voeşte să fie respectat de toţi, nu poate intra la târguială cu o parte din cetăţenii săi, încuviinţând ca ei sau vre-o căpetenie a lor, în afară de graniţele ţării — să stipuleze prin contract limita, până unde se vor putea întinde drepturile statului şi în ce măsură să fie acestea atârnătoare de bunul plac al unui factor străin, în cazul de faţă, al Sanctităţii sale din Roma. Un stat suveran poate să dea cetăţenilor săi drepturi confesionale cât de largi, dar îndatăce admite, ca la stabilirea acestor drepturi să aibă cuvânt un factor străin, îşi periclitează suveranitatea.

Concordatul proectat nu va fi de cât un instrument în interesul acelui regnum Marianum, — care timp de 1000 de ani a fost totdeauna copilul alintat al «Sf. Scaun» din Roma şi pentru a cărui reînviere episcopii romanocatolici nu vor lipsi a pune în lucrare toate uneltirile iezuitice şi a întinde mrejele cele mai periculoase.

Toţi ceice au ceva de spus în această importantă cauză, ar trebui să-şi reamintească cuvintele rostite la 1916 de Briand în senatul francez: «Noi nu dorim altceva decât dreptul de a guverna statul nostru fără nici un amestec străin. Clericalii (catolicii) însă doresc, ca un străin, din ţară străină şi susceptibil de influenţe străine, să ne dicteze legile».

E clar, că cine doreşte consolidarea tânărului stat român, cine e prieten sincer al naţionalismului românesc ca principiu de cârmuire în viaţa statului şi a poporului nostru, nu va putea sprijini concordatul în forma, cum vrea să-l impună papa dela Roma.

In ce priveşte în special atitudinea, pe care o va avea sau cel puţin s'ar cuveni s'o aibă *partidul naţional* faţă de concordat, vom arăta cu alt prilej socotinţele noastre asupra ei.

Polonia şi România

Prinţul *Sapieha*, ministrul de externe al Poloniei, în petrecerea sa la Bucureşti, a primit în saloanele legaţiei polone pe reprezentanţii presei.

Ministrul Poloniei şi-a arătat satisfacţia pentru primirea călduroasă ce i s'a făcut în ţară şi mai ales în şedinţa parlamentului.

Despre acordul cu România prinţul a zis către ziarişti: Facem o politică de pace şi nu ne gândim să atacăm pe nimenea. Pe baza tratatelor existente dorim să asigurăm pacea, care nu poate fi cu putinţă altfel. Marea Înţelegere nu ne poate garanta pacea, probă războiul ce l-am purtat noi singuri în anul trecut şi războiul din orient; de aceea trebue noi înşine să ne asigurăm în contra unei eventuale năvăliri.

«Bolşevicii au concentrat multe forţe pe frontul occidental (frontul polon), dar cea mai mare parte din trupe le au la graniţa Basarabiei. Nu cred că bolşevicii caută să ne atace, — la ei sânt două curente: unul pentru pace — care este dominant acum, — şi altul pentru războiu. Dar nu credem, afirm, că vor face războiu: siguranţă, însă, nu există în această direcţie. De altfel un atac în contra Poloniei este o imposibilitate de fapt. In teritorul invaziei din anul trecut dela Vistula (Varşovia) până la Dunaburg şi Pripet nu există nimic, totul a fost luat de bolşevici. Nu e nici un kilogram de făină, nici un cartof, nici un polog de fân. Totul e pustiu, şi populaţia din aceste regiuni trebue s'o întreţinem cu alimente aduse din interiorul Poloniei. Mai probabil este, însă, un atac în contra României, care este bogată în alimente. Dar aceasta este simplă eventualitute. Atacându-ne bolşevicii, cari n'au alimente şi sufăr din cauza transporturilor, ar avea în faţa lor — în caz când ne-ar bate — un pustiu, n'ar avea nici cu ce se aproviziona, şi înaintarea cu căruţe ar fi cu neputinţă, deoarece caii ar muri de foame. Pacea *dela Riga* se va încheia cât de curând. Mai toate clauzele sânt semnate. Bolşevicii au târâgânat lucrurile, crezându-ne ahtiaţi după pace, mai mult decât sânt ei înşişi; dar, sper, că s'au convins că toată dorinţa noastră de pace nu ne împinge să facem sacrificii. Cererile noastre au fost foarte modeste şi vor fi satisfăcute cu uşurinţă. Politica noastră este menţinerea păcii, o repet, nu nutrim nici un gând agresiv». —

O sală de scrimă şi de box; Un loc de 300 metri pentru alergări pe jos, cu linie dreaptă de 100 metri.

Ear în afară de liceu la poalele dealului: Un câmp de jocuri, aruncări şi sărituri; Un basin pentru natatiune şi canotaj, lung de 300 metri şi lat de 80 metri şi un câmp de tragere.

In ce priveşte asigurarea regimului de igienă şi terapeutică, liceul are, în corpul clădirii internatului, 48 de cabine cu duşuri calde şi reci, împărţite în săli de câte 12 în cele patru aripi ale clădirii sus şi jos, şi o sală de electroterapie.

Am vizitat în mai multe rânduri această şcoală, înainte de războiu, şi am rămas surprins de rezultatele admirabile ale mediului de viaţă ce domnea în această cetăţue de copii. Regularitatea şi liniştea bărbătească cu care în mod absolut nesilit se desfăşură pe nesimţite programul şcoalei, vigoarea cu care mişcările regulare ale acestei vieţi se desfăşurau în fiecare ceas, isteţimea ce se citea pe chipul şi în înfăţişarea până şi a celui mai debil dintre elevi şi în general, armonia vieţii de toate zilele pe care o aducea acel spirit de înduioşătoare camaraderie între personalul şcoalei, dela comandant până la trupă, şi elevi — lăsa să se vadă întreagă dovada străduinţelor ce mii de familii puneau pentru a asigura în fiecare an copiilor lor unul din cele 50—60 de locuri vacante ce oferea acest liceu model.

Nu mai vorbesc de atmosfera pioasă şi în acelaş timp înviorătoare pe care o răspândea tradiţia istorică a locului, minunatul monument al mănăstirii şi prezenţa, în acea intimă apropiere, a raclei cu rămăşiţele eroice ale celui mai mare voevod al neamului. Această atmosferă de netăgăduit efect moral se simţea în cele mai mici unghere ale acestui lăcaş de adevărată educaţie naţională.

L-am revăzut şi după războiu, e drept, jăfuit de multe din cele ce constituiau perfecţiunea instalaţiunii acestui liceu, şi oare cum chiar lipsit de o bună parte din personalul conducător militar format aşa de bine de «maestrul» său, primul comandant al liceului, totuşi, sânt dator să recunosc, destul de bine refăcut şi repus la punctul organizaţiei din trecut, de actualul ajutor al comandantului, dl major St. Manolescu, singurul — îmi pare — din reprezentanţii vechilor conducători...

Prințul Sapieha a regretat, că nu poate spune nimic cu privire la aranjamentul ce se tratează între România și Polonia, care aranjament, în orce caz nu poate fi decât pacific și ale cărui angajamente nu pot depăși garanțiile pentru o pace durabilă.

Armata viitoare

Cum are să fie viitoarea organizare a armatei, o arată ziarul «Le Journal», care dă următoarele explicații:

Armata va deveni o școală de ucenicie a vieții. Ea nu va mai fi exclusiv consacrata învățământului meșteșugului milităresc. Ea se va ocupa de viitorul economic al țării. Practica industrială, comercială sau agricolă în armată va servi ostașilor și după terminarea stagiului militar. Această practică se va face în corpurile de trupă, în stabilimentele militare, sau chiar în stabilimentele private. Profesori militari și civili, membri ai universității, ai școalelor profesionale, ai băncilor, ai stabilimentelor de credit și comerciale vor fi folosiți în acest scop. Practica agricolă se va face fie în întreprinderi agricole conduse de autoritățile militare, fie în fermele private. Incercări de acest fel au și dat excelente rezultate în armata de Rhin. La Maiența funcționează o școală tehnică de comerț, având ca program pe acela propus de subsecretarul de stat al învățământului tehnic. Din luna Octomvrie, s'a deschis o școală normală de agricultură la o fermă model din împrejurul localității Wiesbaden. In curând, se vor mai înființa în localitățile, unde se află sediul diviziilor renane. Viticultura și tehnica agricolă germană, în deosebi a îngrășămintelor, vor fi obiectul de studii speciale. Generalul Degoutte, comandantul armatei de Rhin, s'a dedat cu tot sufletul acestei opere așa de utile.

Deputați congresuali

Pentru noul period de 3 ani (1921—1924) pe teritorul diecezelor *Arad* și *Oradea-Mare* s'au ales următorii domni deputați la congresul nostru național-bisericesc:

I. Din cler:

In cercul Arad: Traian Vățian, prot. Arad.

In cercul Giula: Dumitru Barbu, prot. Chișineu.

In cercul Șiria: Ioan Georgea, prot. Boroșineu.

In c. Buteni: Florian Roxin, prot. Buteni.

In c. Birchiș: Gerasim Sârb, prot. Belinț.

In cercul Lipova: Fabrițiu Manuilă, prot. Lipova.

In cercul Timișoara: Ioan Oprea, prot. Timișoara.

In cercul Oradea: Andrei Horvath, prot. Oradea.

In cercul Tinca: Nestor Porumb, paroh în Tinca.

In c. Beiuș: Petru E. Papp, prot., Beiuș.

II. Mirenî:

In cercul Arad: Ion F. Moldovan, revizor școlar, Arad.

In cercul Radna: Dr. Vasile Avramescu, presid. trib. din Arad.

In cercul Giula: Dr. Lazar Popovici, inspector sanitar, Sibiu.

In cercul Chișineu: Dr. Iustin Marșeu, advocat, Arad.

In cercul Ienopolea: Dr. Teodor Burdan, advocat, Boroșineu.

In cercul Șiria: Dr. Simion P. Zaslo, primpretor Târnova.

In cercul Buteni: Vasile Goldiș, fost ministru, București.

In cercul Hălmaj: Dr. Ioan Robu, primar, Arad.

In cercul Birchiș: Petru Ionașiu, secretar domenial, Bulciu.

In cercul Chiseteu: Dr. George Adam, advocat, Timișoara.

In cercul Lipova: Antoniu Mocsonyi, mare proprietar, Bulciu.

In cercul Vinga: Emanuil Ungurean, advocat, Timișoara.

In cercul Timișoara: Dr. Aurel Cosma, advocat, Timișoara.

In cercul B. Comloș: Dr. Antoniu Ardelean, ad., B. Comloș.

In cercul Oradea-mare: Dr. Aurel Lazar, adv., Oradea-mare.

In cercul Pețeș: Dr. Dimitrie Mangra, advocat, Oradea-mare.

In cercul Tinca: Dr. George Roxin, adv., Oradea-mare.

In cercul Beliu: Dr. George Popa, notar public, Oradea-mare.

In cercul Beiuș: Dr. Augustin Ciavici, primpretor Beiuș.

In cercul Vașcău: Dr. Gavril Cosma, advocat, Beiuș.

Din Bucovina

La adunarea preoțimii din județul Rădăuți, ce s'a ținut zilele acestea, s'a discutat și s'a cerut ca forurile în drept, să se întrepună cu toată greutatea pentru fixarea unui salar egal cu ceilalți funcționari ai statului cu studii universitare. Până la unificarea salarului se cere avizarea unui nou spor de scumpete în mărimea diferinței dintre salarul actual și cel proiectat de 1100 lei, începând cu 1 April a. c.

Discutându-se chestia sesiilor preoțești, mulți preoți se plâng că comisiile agrare comunale, sau județene au respins cererile pentru schimbarea sesiilor de calitate rea cu pământ de calitate bună. Se recomandă preoților intervenți în chestie să se adreseze de cu bună vreme Comisiei agrare regionale prin consistor cu cereri pentru avizarea loturilor de pământ sesial de calitatea primă.

După aceste chestii de ordin material se trece din nou la propaganda distrugătoare a pocăiților. Considerând că provăduitorii acestei secte importate din țări dușmănoase neamului, sânt agenți plătiți ca să zdruncine ordinea în statul nostru dușmănit de vecini, factorii responsabili ai statului sânt avizați, să dea preoțimii române tot concursul pentru stârpirea acestei buruiene. Se constată necesitatea de cărți religioase pentru popor și se cere ca P. V. Consistor să comande Testamentul nou cu tâlcuri, precum și alte cărți religioase scrise în stil popular.

Delegatul cosistorial, păr. consilier Dimitrie Dan, dă deslușiri relative la salar și sesii, și la proiectul de unificare; spune că consistorul a comandat 1000 bucăți din scrierea populară a lui Radulescu-Niger, Rătăciții. Cât despre Sf. Scriptură, observă că se va publica de institutul biblic care se va înființa în curând.

Adunarea crede că vizitarea parohiilor, bântuite de această sectă, prin I. P. S. S. Episcopul Rădăuților și inspectorul diecezan, și slujbele în sobor ar contribui asemenea foarte mult la edificarea sufletească a credincioșilor.

Trecându-se la alte chestii, se roagă forul suprem să intervină, ca preoții să fie încredințați și după unificare cu purtarea matriculelor.

Se exprimă mulțumiri facultății teologice din Cernăuți pentru memorandul rezolut și temeinic adresat guvernului central contra Concordatului papal.

Adunarea desaprobă ideea deschiderii la Rădăuți a unei școale pentru forestieri cu limba de predare germană și cu profesori germani, și protestează contra încercării de-a pune fondul bisericesc și în România Mare în serviciul nemților. Dă deslușiri delegatul consistorial.

Știrile zilei

Demobilizare. Din București se anunță demobilizarea contingentului 1918 pe ziua de 15 Martie și 1 Aprilie a. c.

Spectacole oprite. Poliția de stat din Sibiu anunță: In 14, 15 și 16 Martie 1921, adecă în primele *trei zile din postul mare*, precum și în 25—30 Aprile a. c., adecă 6 zile în *săptămâna patimilor*, sânt oprite toate soiurile de reprezentații, ca teatru, cinematograf, concert, circ ș. a. Asemenea se interzic, pentru zilele sus amintite, muzica și cântarea în localuri publice.

Moartea unui rege. In urma unei emoragii cerebrale, a încetat din viața la Antibes regele *Nichita* al Muntenegrului.

Despăgubiri de răsboi. Comisia interaliată a hotărât sumele ce trebue să plătească Germania: Franței 228·5 miliarde franci francezi, Angliei 3846 mil. livre sterlinge, Belgiei 3375 mil. franci, României 31099 mil. franci în aur, Portugaliei 1944 mil. centos, Greciei 5000 mil. franci în aur.

Știre ziaristică. Ziarul *România*, organul din Cluj al partidului guvernamental, a încetat să mai apară. In locul lui primim *Gazeta Ardealului*, ziar de dimineața. (Redacția și administrația: Cluj Piața Uniri 4.) Tipar legibil, hârtie bună; — rămâne ca și ideile confratelui să fie spre folosul țării.

† **Iosif Lissai**, fost director general al băncii Albina din Sibiu, a răposat în 5 Martie a. c. în vârstă de 69 de ani, după aproape 40 de ani, petrecuți în serviciul numitei bănci, al cărei zelos funcționar fusese dela înființarea ei și până acum. Il regretă toți ceice l-au cunoscut.

Inlesnirea comerțului cu aur. Deputații parlamentari, dnii P. Piso și I. Russu Abrudeanu, au înaintat ministrului de finanțe un memoriu, în care se expune situația minelor de aur din munții apuseni, și se cere luarea de măsuri pentru a înlesni producțiunea și comerciul cu aur, în interesul unei poporații de 120 mii de suflete românești.

Parastas. In 20 Februarie s'a ținut în Garceu (Sălagiu) un parastas pentru odihna sufletelor soldaților căzuți în luptele cu armatele săcuiești în primăvara anului 1919. A oficiat parohul Stefan Sabo. Serviciul divin s'a ținut în liber lângă mormintele eroilor căzuți pentru întregirea neamului. Poporului adunat în număr mare din toate comunele din jur s'au ținut frumoase vorbiri din partea parohului, a colonelului Branea și a prefectului județan Dr. N. Șerban. A urmat masa dată de Reg. 16 Vânători în castelul contelui Vesselényi, la care au participat generalul Daschievici, prefectul Dr. N. Șerban și contele Vesselényi.

Afară soldații și țăranii au încins hora, — și poporul nostru din părțile acelea admirau frumoasele jocuri executate de soldații din vechiul regat.

Ca buni români. Dl M. N. Pacu, fost senator, scrie în *Dacia* din 5 l. c. despre greco-catolici și concordat, următoarele cuvinte: «Să nu ni se pue înainte dorințele fraților noștri uniți din Ardeal, în număr de un milion și ceva, Dânșii, ca buni români, ar trebui din contră să lucreze din răsputeri, pentru a înlătura tot ce ar aduce vrajbă și zizanie în neamul nostru. Și concordatul cu papa ca și unirea lor, cu tot numele său frumos, numai armonia inimelor nu poate aduce».

Banditii operează. Capitalele au devenit, după răsboi, punctul de atracțiune pentru mulțimea aventurierilor și a existențelor dubie. Granițele nu sânt atât de închise, ca să nu poată străbate elementele primejdioase ordinei publice. Câtevea crime, începând cu atentatul dela senat, s'au comis și în București. Autoritățile caută acum urmele persoanelor bănuite ca complici în dispariția milionarului Veleanu și în asasinarea dnei Spânescu. Se crede că este vorba de o tovărășie de banditi ruși, care lucrează nu numai în București, ci și în străinătate.

Ideea unui editor. Un editor francez a propus unui număr oarecare de scriitori să-și scrie înșiși biografiile. Lucrarea va apărea sub titlul: «Cei despre cari se vorbește, povestiți de ei înșiși».

Papa și Habsburgii. Corespondentul din Roma al ziarului *Universul* scrie: Acum câteva zile a fost primit de papa arhiducele Franț Iosef, însoțit în această vizită de personalul legațiunii maghiare. Ziarele n'au vorbit nimic de această vizită, de sigur ca să-i lase un caracter privat. Dar la Vatican arhiducele a fost primit cu toate onorurile datorite.

La fondul «Victor și Eugenia Tordășianu» pentru înzestrarea fetelor sărace, administrat de Reuniunea meseriașilor sibieni, a colectat vornicul Ioan Imbăruș dela nuntașii ospățului lui Savu Albu cu Maria Rău, suma de Lei 140·50. Pentru prinos mulțumește: *Comitetul.*

Cinema Apollo, în Sibiu, Piața Herman. Zilnic rulează cele mai frumoase filme, cu vestitele artiste Mia May, Gabriela Robin, Ellen Richter ș. a.

Nr. 20/1921 (7) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II **Sânmihaiul inf.** cu filia **Sânmihaiul superior** în protopresbiteratul Turda, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima inserare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat. Locuinţa şi supraedificate în natură.

Reflectanţii să-şi înainteze cererile concursuale instruite în ordine în termin deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezenta la parohie pe lângă observarea normelor regulamentare, spre a celebra, cuvânta şi a lua contact cu poporul.

Turda, 25 Ianuar 1921.

Oficiul protopresbiteral, în înţelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murăşianu
protopop

Nr. 436/1921 şcol. (23) 1—3

Concurs

Sistemizându-se prin rezoluţia Nr. 37510/1920 dela 5 Febr. 1921 a Secretariatului General al instrucţiunii pentru elevii ortodoxi dela toate şcoalele primare din **Târgul-Murăşului** un post de profesor de religie, prin aceasta publicăm concurs cu termin de 30 de zile.

Concurenţii trebue să fie preoţi, sau clerici cu examene de maturitate, iar preferiţi vor fi cei ce au ascultat cursurile de profesori de religie la universitatea din Cluj. Petiţiile însoţite de documentele cerute sânt a se înainta la Consistorul Diecezan în terminul prescris.

Cel numit va trebui să-şi ocupe postul imediat şi să se strămute cu locuinţa în Târgul-Murăşului.

Cluj, la 4 Martie 1921.

Consistorul Diecezan, Cluj.

Nicolae Ivan,
arhim. preş. Consistorului.

Nr. 39/1921 prot. (18) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III a **Slimnic**, tractul Sibiului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele cerute (Atestat de botez, atestat şcolar dela şcoala medie, Absolutorul teologic, atestatul de calificaţie preoţească şi de eventuale servicii) se vor înainta subscrisului în terminul deschis.

Aspiranţii la această parohie se vor prezenta cu observarea dispoziţiilor regulamentare în vre o Duminecă sau sărbătoare şi în parohie şi la biserică, spre a se face poporului cunoscuţi.

Sibiu, în 12 Februar 1921.

Oficiul protopresbiteral al Sibiului în înţelegere cu comitetul parohial.

D. Ioan Stroia,
protopresbiter

Dr. Constantin Bucşan

deputat, fost advocat în Sibiu, şi-a deschis biroul de advocat în **Bucureşti, Parcul Filipescu, Alea Zoe 7.**

(22) 1—2

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

„VOILEANA",
cassă de economii, societate pe acţii în Voila.

Convocare

P. T. Domnii acţionari ai cassei de economii «VOILEANA» societate pe acţii în Voila se convoacă la

a XVII-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în *2 April 1921 la 2 ore d. a.* în localul institutului cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. *Prezentarea bilanţului încheiat cu 31 Decemvrie 1920.*
2. *Raportul direcţiunii şi al comitetului de supraveghiare despre activitatea societăţii pe anul 1920.*
3. *Luarea deciziunei referitor la subscrierea a 1072 acţii rămase neoptate din emisiunea ultimă.*

Direcţiunea face următoarea propunere:

Să se dea drept fiecărui acţionar vechiu în ordinea cererei să semneze de fiecare acţie veche o acţie nouă, plătibilă cu suma de 75 Lei. Dreptul de semnare durează dela 2 April până la 2 Iulie 1921, dela acest termin înainte Direcţiunea cu acelaş preţ poate distribui acţiile rămase nesemnate ori şi cui.

4. *Împărţirea profitului curat.*

Direcţiunea.

P. T. acţionarii cari doresc a lua parte la adunarea generală au a depune la cassa societăţii acţiile lor până cel mult în 1 April a. c.

Activa. **Contul Bilanţ la 31 Decemvrie 1920.** **Pasiva.**

	Lei b.		Lei b.	
Cassa în numerar	60,476·13	Capital	125,050·—	
Efecte	37,820 —	Fond de rezervă	91 000·—	
Anticipaţii	875.—	Fond special de rezervă	15,319 85	
Pădure	241 623 20	Fond de pensii	13,600·—	
Credite cambiale	351,284·22	Fond filantropic	827·23	245,797·08
Imprumuturi hipotecare	137,954·20	Dividende neridicate		1,752·48
		Cont curent		22,541·10
		Depuneri spre fructificare		541,216·81
		Interese transitoare		2,500·—
		Profit curat		16,215·28
	830,032·75			830 032 75

Spese **Contul Profit şi Perdere.** **Venite**

	Lei b.		Lei b.
Marce de prezenţă	80 —	Provizii	58·—
Chirie	250·—	Interese după efecte	45·—
10% dare după interesele dep.	734·62	Interese după dep. proprii	513 86
Dare directă şi aruncuri	2 492·50	Interese hipotecare	11,092 50
Efecte	3,450 07	Interese escont	24,972 20
Salare	6,000 —		
Interese după depuneri	7.459 09		
Profit curat	16 215·28		
	36,681·56		36,681·56

Voila, în 31 Decemvrie 1920.

DIRECŢIUNEA:

Dr. Octavian Vasu m. p., preşedinte **Nicolae Bertea** m. p. **Dr. Dănilă Vasu** m. p.
Leon Solomon m. p. **Ioan Prescure** m. p. **Dr. Alexandru Vasu** m. p. **Ioan Dobrin** m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiare am cenzurat contul prezent şi l-am aflat în deplină regulă.

Matei C. Jiga m. p. **Procopiu Benţia** m. p. **Teodor Nemeş** m. p.
Ioan Timoftă m. p. **Traian Siuteu** m. p.

Propunerea direcţiunei referitoare la împărţirea profitului curat.

1. 6% Dividendă la acţionari	Lei	9,053 60
2. Tantiema Direcţiunii	„	872·—
3. „ comitetului supraveghetor	„	648·—
4. „ funcţionarilor	„	480·—
5. Fondului special de rezervă	„	2,455·40
6. „ de penzii	„	2,000·—
7. Masa studenţilor Făgăraş	„	600·28
	Total Lei	16,215 28

(21) 1—1

Direcţiunea

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană** în Sibiu

Calendarul arhidiecezan pe an. 1921

PREŢUL: cu Şematism 10 Lei, — fără Şematism 8 Lei. — Plus porto postal 2 Lei

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 26 Februar (11 Martie) 1921 Nr. 17.

ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Nr. 6 Procuratura de stat (Of.)
Str. Schewis Loco

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Căsătoria Prințului Carol

Prin binecuvântarea divină, chemată în biserica dreptmăritoare a răsăritului, s'au unit în ziua de 10 Martie 1921, pentru o viață întreagă, moștenitorul nostru de tron, A. S. R. Principele Carol și A. S. R. Principesa Elena a Greciei.

Principele Carol, cel dintâi moștenitor de tron al țării mărite, este născut pe pământ românesc, a crescut în mijlocul unui bun și blând popor, ale cărui aspirații le-a înțeles și aprobat. In momentele mari ale istoriei a stat alăturea de oștenii săi, luptând și suferind deopotrivă cu cei credincioși idealului național.

Principesa Elena, frumoasa și gingașa mireasă, venită de pe pământul poeziei și al artelor, va fi întâmpinată în țara dela Dunăre cu toată dragostea și tot devotamentul de care este capabil un nobil neam de oameni.

Căsătoriile princiare, dintre cele două case domnitoare, formează o și mai puternică legătură între două națiuni, pentru care se deschide după războiu o nouă epocă de înflorire mult promițătoare.

In haina sărbătorilor și primeniți în corp și suflet, înălțăm rugăciuni în toate bisericile țării pentru lunga și neturburata fericire a mirilor princiari. Indurarea cerului să-și reverse bogăția bunătăților nesfârșite asupra iubitului nostru Prinț Carol și asupra alesei inimii Sale, a Principesei Elena, și a întregii dinastii române.

Nr. 1201 Plen.

Circulară

către toate oficiile protopresbiterale și parohiale din arhidieceza Transilvaniei

In anul acesta la Dumineca Tomii expiră mandatele deputaților aleși la sinodul arhidiecezan pe periodul din urmă 1918, 1919 și 1920, și este a se face o alegere nouă pentru un nou period de 3 ani: 1921, 1922, 1923, care se va începe cu Dumineca Tomii în anul curent, observându-se exact și la aceste alegeri dispozițiunile din Statutul organic § 91 și din regulamentul votat de sinodul arhidiecezan din anul 1899 pentru alegerile sinodale, care regulament este adnexat la protocolul acelui sinod sub litera G. paginile 123—138.

După înființarea consistorului ortodox român din Cluj, cu parohiile din 12 protopiate trecute la acea dieceză nouă, pentru parohiile rămase la arhidieceză s'a făcut o nouă împărțire a cercurilor electorale, care s'a publicat prin circularul consistorial din 6 Februar 1921 Nr. 3731/1920 în ziarul Telegraful Român Nr. 13, pentru orientarea publicului nostru, cu observarea, că alegerile pentru sinodul arhidiecezan pe noul period de trei ani 1921—1923 se vor face după această nouă arondare în cazul când noua dieceză a Clujului va afla sancțiunea cuvenită la locurile cu cădere.

Având încunoștiințarea oficială, că la locurile cu cădere noua dieceză a Clujului nu întimpină greutăți, prin aceasta dispunem alegerile sinodale pe periodul 1921—1923 în special numai pentru arhidieceză fără părțile trecute la noua eparhie a Clujului. In scopul acesta se ia ca bază noua împărțire a cercurilor electorale, publicată prin circularul consistorial din 6 Februar 1921 Nr. 3731 Plen. amintit mai sus.

Impărțirea cercurilor o reproducem din nou și în circularul acesta, care este următoarea:

1. *Cercul Sibiu.* Locul central Sibiu. Comunele: Bungard, Cristian, Guștereița, Loamnes, Mohu, Ocna-de-jos, Ocna-de-sus, Reșinar, Râu-Sadului, Rusciori, Ruși, Sadu, Sibiu (cetate), Sibiu sub. Iosefin, Sibiu sub. inferior, Slimnic, Șelimber, Șura-mare, Tălmăcel, Turnișor.

2. *Cercul Sălișle.* Locul central Săliște. Comunele: Aciliu, Alămor, Amnaș, Cacova, Galeș, Gurarâului, Mag, Săcel, Săliște, Sibiel, Tilișca, Topârcea, Vale, Ludoș, Rod.

3. *Cercul Mercurea.* Locul central Mercurea. Comunele: Boz, Câinic, Cărpiniș, Cunța, Deal, Gârbova, Jina, Mercurea, Poiana, Reciu, Sângătin, Spring, Vingard, Apoldul-de-jos, Apoldul-de-sus, Dobârca.

4. *Cercul Sebeș.* Locul central Sebeș. Comunele: Cacova, Căpâlna, Cioara, Daia, Lancrăm, Laz, Loman, Oarda-de-sus, Petrifalău, Pianul-de-jos, Pianul-de-sus, Răchita, Răchita-Purcăreț, Rehău, Săsciori, Sebeș, Sebeșel, Sibișani, Șugag, Tărtăria, Vințul-de-jos.

5. *Cercul Blaș.* Locul central Blaș. Comunele: Armeni, Bachnea, Berghin, Beșineu, Blaș, Bobohalma, Bogatu, Broșteni, Căpâlna de-sus, Cetatea-de-baltă, Chesler, Cinade, Ciugud, Colibi, Coroiu Sân Mărtin, Custelnic, Drâmbariu, Gusu, Hașag, Hepria, Laslăul-român, Lepindea, Limba, Lupu, Mihalț, Oarda-de-jos, Ohaba, Păuca, Șomfalău, Șoimușul-român, Tău, Țapu, Totoiu, Subpădure, Suplac.

6. *Cercul Orăștie.* Locul central Orăștie. Comunele: Balomir, Beriu, Bințint, Bucium, Castău, Dâncul-mare, Dâncul-mic, Gelmar, Ludești, Măgura, Mărtinești, Orăștie, Orăștioara-de-jos, Orăștioara-de-sus, Petreni, Pischint, Pricaz, Romoz, Romoșel, Sereca, Sibișelul-vechiu, Sibișelul-nou, Șibot, Simeria, Tămășasa, Tolția-mare, Turdaș, Vaideiu, Vinerea.

7. *Cercul Deva.* Locul central Deva. Comunele: Almașul-mic, Almașul-sec, Băcia, Banpotoc, Bârcea-mică, Bârsău, Bejan, Biscaria, Boholt, Caenelul-de jos, Cârjiți, Cetejul-de sus, Chergeș, Chiscadaga, Cristur, Dealul mare, Deva, Fizeș, Fornădia, Hărău, Hondol, Lesnic, Măgura, Nevoieș, Noșag, Sânt-Andreș, Secărâmb, Selistioara, Șoimușul mureșan, Suligete, Tâmpa, Vălișoara, Varmaga, Vulcez, Băița, Crăciunești, Ormindea.

8. *Cercul Hațeg.* Locul central Hațeg. Comunele: Băiești, Bărești, Covragiu, Federi, Fizești, Gânțaga, Hațeg, Livezeni, Luncani, Lupeni, Măceu, Nucșoara, Ohaba-de sub-peatră, Petrila-Brad, Petrila-Lunca, Petrila-Poeni, Petroșeni, Rea, Rușl, Rușor, Sălașul-de-sus, Sânpetru, Streiu-Plopi, Vâlcelele bune, Văicelele rele, Vulcan.

9. *Cercul Hunedoara.* Locul central Hunedoara. Comunele: Alun, Baia lui-Craiu, Batiz, Booz, Cerbel, Cerișor, Cinciș Găunoasa, Ghelar, Hășdeu, Hunedoara, Josani, Lelese, Mănierău, Nădășdia-de-jos, Nandru-Vale, Paștișul-mare, Ruda, Sâncraiu, Nădăștia-de-sus, Socet, Teliuc, Zlești, Bățălariu, Boșorod, Chitid, Grid, Ocolișul-mare, Ocolișul-mic, Sfântă Măria-de-peatră, Silvașul de sus, Streiu-Săcel, Streiu-Sângeorgiu, Valea-Sângeorgiu.

10. *Cercul Ilia.* Locul central Ilia. Comunele: Almaș-Seliște, Băcia, Bărești, Booz, Brădățel, Branișca, Burjuc, Câmpuri Câmpeni-Surduc, Cărmăzinești, Cerbia, Certejul de jos, Fueș Băgara, Furcșoara, Gialacuta, Glodghilești, Godinești, Gothatea, Gurasada, Ilia, Micănești, Mureș Bretea, Sârbi, Tătărești, Visca, Vorța, Zam, Briznic, Dobra, Lăpușnic, Secămaș.

11. *Cercul Geoagiu.* Locul central Geoagiu. Comunele: Almașul mare-Brădet Almașul mare-Joseni, Almașul-mare-Suseni, Almașul-de-mijloc, Almașul-mic, Ardeu, Băcăia, Băcăinți, Balșa, Bobâlna, Boiu, Bozeș, Bulbuc, Ceru-Băcăințnți, Cibu, Cigmeu, Feredeu, Folt, Gioagiul-de-jos-Joseni, Gioagiul-de jos-suseni, Glod, Homorod-Joseni, Homorod-Suseni, Mada, Mermezeu-Văleni, Nădășita, Poiana, Porcurea, Rapoltul-mare, Rapoltul-mic, Renghet, Stăuini, Techereu, Uroiu, Valea-Epii, Valea-mare, Voia, Baștea, Bătrina, Fintoag, Lăpugiul-de-jos, Lăpugiul-de sus, Mihăești, Muncelul-mare, Panc, Poenița-Tomii, Rădulești, Roșcani, Teiu, Tisa.

12 *Cercul Zarand.* Locul central Brad. Comunele: Birtin, Blăjeni-Criș, Blăjeni Grosuri, Blăjeni-Plaiu, Blăjeni Sat, Brad, Buceș, Vulcan, București, Bulzești-de jos, Bulzesti-de sus, Câinel, Căraci, Cărăstău, Cebea, Crisciori, Curechi, După peatră sat, După peatra Valea Porcuri, Grohot, Hertegani, Juncul-de-jos, Lunca, Luncoiu-de-jos, Luncoiu-de-sus, Mesteacăn, Mihăleni, Peștera, Podele, Potingani, Prihodiște, Ribicioara de-jos, Ribicioara-de-sus, Ribița, Rișca, Rovina, Ruda, Scroafa, Săliște, Șesuri, Stânjina-de-jos, Stânjina-de-sus, Tomnatecu-de-jos, Tomnatecu-de-sus- Trestia, Țărățel, Vaca, Valea-Brad, Zdrapți.

13. *Cercul Mediaș.* Locul central Mediaș. Comunele: Agârbiciu, Alma, Atel, Biertia, Blăjel, Brateiu, Buzd, Copșa-mare, Copșa-mică, Curciu, Dârlos, Dupușdorf, Elisabetopole, Ernea-săsească, Frâua, Hașag, Hundorf, Idici, Mediaș, Moșna, Motișdorf, Păucea, Rechișdorf, Șaldorf, Șaros, Șeica-mare- Șmig, Șoaia, Ștenea, Velț, Veseud, Vorumloc, Boian, Crăciunel, Beșa, Criș, Danes, Hetur, Felța, Jacul-român, Laslea-mare, Nadeșul-săsesc, Seleușul-mare.

14. *Cercul Sighișoara.* Locul central Sighișoara. Comunele: Andrașfalău-rom., Bodogaia-inferioară, Boiul-mare, Criț, Feleag, Ferihaz, Galamfalău-mare, Hașfalău, Hendorf, Malencrav, Noul-săsesc, Retișdorf, Șaeș, Șard, Șarpotoc, Saschiz, Sas-Daia, Sighișoara, Țelina, Trapold, Vidacutul român, Zoltan, Agoștin, Archita, Bogata Oltează, Bundorf, Cața, Cohalm, Crihalma, Draos, Mateiaș, Merchiașa, Paloș, Ștena, Ungra.

15. *Cercul Treiscaune.* Locul central Sântul George. Comunele: Aita-mare, Arini, Arpătac, Bacitelec, Barcan, Belini, Borosneu-mic, Bretcu, Budila, Cernatu-de-jos, Chezdi-Mărtinuș, Chichiș, Covasna, Dobârlău, Doboli-de-jos, Heghig, Intorsura-Buzău, Lisneu, Marcoș, Micaui-

falău, Ozun, Poiana-sărată, Sângeorgiu, Sita-Buzău, Teliu, Vama-Buzău, Vâlcele, Zăbala, Zagon.

16. *Cercul Braşov.* Locul central Braşov. Comunele: Apaţa, Bacifalu, Bod, Braşov-Cetate, Braşov-Dârste, Braşov Scheiu, Braşov Stupini, Braşov-Tocile, Braşov-Vechiu, Cernatu, Crizbav, Feldioara, Hălchiu, Herman, Măgheruş, Preşmer, Purcăreni, Rotbav, Sâmpetru, Satulung bis. sf. Adorm., Satulung bis. Arh., Tărlungeni, Ţintari, Turcheş, Zizin.

17. *Cercul Bran.* Locul central Codlea. Comunele: Cheia, Codlea, Cristian, Fundata, Ghimbav, Holbav, Măgura, Moeciul-de-jos, Moeciul-de sus, Pestera, Poiana-Mărului, Poarta, Predeal, Râşnov, Şimon bis. nouă, Şimon bis. vechie, Şirnea, Sohodol bis. nouă, Sohodol bis. vechie, Tohanul-nou, Vlădeni, Vulcani, Zărneşti.

18. *Cercul Făgăraş.* Local central Făgăraş. Comunele: Beclean, Berivoii-mari, Berivoii-mici, Breaza, Comăna-de-jos, Comăna-de-sus, Cuciulata, Dridif, Făgăraş, Galaţi, Grid, Herseni, Hurez, Lisa, Ludişor, Luţa, Mândra, Mărgineni, Părău, Perşani, Recea Telichiană, Riuşor, Rucăr, Sâmbăta-de-jos, Sâmbăta-de-sus răs., Sâmbăta-de-sus-apus., Şercăiţa, Şinca-nouă, Şona, Toderiţa, Veneţia-de-jos, Veneţia de-sus, Voila, Voivodenii-mari, Voivodenii-mici.

19. *Cercul Avrig.* Locul central Avrig. Comunele: Arpaşul-de-jos, Arpaşul de-sus, Avrig, Colun, Corbii Drăguşi, Feldioara, Glâmboaca, Oprea-Cârţişoara, Porceşti, Porumbacul-de-jos, Porumbacul-de-sus apus., Porumbacul-de-sus răs., Sărata, Scorei, Sebeşul de jos, Sebeşul-de-sus, Viştea-de-jos, Viştea de-sus, Boiţa, Săcădate, Streza Cârţişoara, Ucea-de-jos, Ucea-de-sus, Cornăţel, Nucet, Roşia.

20. *Cercul Agnita.* Locul central Agnita. Comunele: Agnita, Alţina, Bârghiş, Bendorf, Bruiu, Cichindeal, Cincu mare, Chirpăr, Coveş, Foteldea, Găinari, Ghijasa-de-jos, Hosman, Hundrubechiu, Iacobeni, Ighişdorf, Ilimbav, Măgărei, Marpod, Merghindeal, Nocrichiu, Proştea, Rodbav, Ruja, Săsăuş, Seliştat, Şomărtin, Şoarş, Şulumberg, Toarcla, Vecerd, Veseud, Zlagna, Vurpăr, Crihalma, Dăişoara, Fântâna, Felmer, Hălmeag, Jibert, Lovnic, Mucundorf, Roadeş, Ticuşul-Român, Valendorf, Varghiaş, Boholţ, Calbor, Cincşor.

Conspectul comisarilor consistoriali pentru alegeri atât pentru colegiile electorale preoţeşti, cât şi dintre mireni pentru colegiile de scrutiniu mireneşti, se aclude la circulară sub litera *A*, iar timpul pentru diferitele momente ale actului electoral se fixează după după calendarul vechiu şi cu valoare pentru arhidieceză astfel:

a) Pentru alegerea deputaţilor din cler *Vineri 26 Martie a. c. v.*

b) Anunţarea sinoadelor parohiale se face în Dumineca a 3 a din postul mare, în *21 Martie a. c. v.*

c) Alegerile se fac în Dumineca a 4-a, în *28 Martie st. v.*

d) Scrutiniul se face în Dumineca a V-a din post, în 4 *Aprile a. c. st. v.*

Ca să aibă sinoadele parohiale şi acuma înlesnirile posibile, se aclude la acest cercular sub *B.* pentru fiecare comună matre câte un exemplar de blanchetă pentru protocolul electoral şi câte o covertă acomodată pentru două sigile, în care să se pună protocolul electoral încheiat, subscris şi sigilat conform regulamentului premenţionat. Se recomandă sinoadelor parohiale electorale a fi cu grijă, ca blanchetele de protocoale să fie esact îndeplinite, să nu lipsească lista generală a membrilor sinodali, prezentată în formă autentică, şi să nu se întâmple defecte de sigile la protocoale şi la coverte, sau vreo întârziere cu prezentarea protocoalelor la comisarul consistorial.

In special oficiile parohiale se fac atente, să studieze bine normele din regulament, ca la actul alegerii să poată da factorilor chemaţi toate deslusirile necesare, şi să nu lipsească nimic din cele prescrise, rămânând fiecare oficiu parohial sub grea răspundere pentru scăderile ce ar proveni din vina lui.

Oficiile protopresbiterale primesc deodată cu acest cercular un număr corăspunzător de cercularie spre distribuirea neamânată la fiecare oficiu parohial din tractul său spre ştire şi conformare.

Sibiu, din şedinţa plenară a Consistorului arhidiecezan, ţinută la 20 Februar 1921.

Dr. Ilarion Puşcariu,
vicar arhiepiscopesc.

Nicolae Colan,
secretar consistorial.

Comisari consistoriali

Comisari consistoriali pentru alegerile de deputaţi preoţeşti, respective pentru scrutiniul alegerilor de deputaţi mireni la sinodul arhidiecezan, s'au numit următorii domni:

a) *Pentru alegerile din cler*:

1. In cercul Sibiu: Mateiu Voileanu, as. cons. în Sibiu.

2 In cercul Sălişte: Dr. Dum. Borcea, protopop în Sălişte.

3. In cercul Mercurea: Avram Pecurariu, protopop în Mercurea.

4. In cercul Sebeş: Sergiu Medean, prot. în Sebeş.

5. In cercul Blaj: Nicolae Todoran, prot. în Cetatea de baltă.

6 In cercul Orăştie: Vasilie Domşa, prot. în Orăştie.

7. In cercul Deva: Dr. Ioan Dobre, prot. în Deva.

8. In cercul Haţeg: Dr. Cornel Popescu, protopop în Haţeg.

9. In cercul Hunedoara: Andreiu Ludu, protopop în Hunedoara.

10. In c. Ilia: Iosif Morariu, prot. în Dobra.

11. In cercul Geoagiu: Nicolae Todea, adm. prot. Geoagiu.

12. In cercul Zarand: Pompiliu Piso, prot. în Brad.

13. In cercul Mediaş: Romul Nicea, prot. în Mediaş.

14. In cercul Sighişoara: Dumitru Moldovan, protopop în Sighişoara.

15. In cercul Treiscaune: G. Negoescu, adm. protopop în Intorsura Buzău.

16. In cercul Braşov: Dr. Vasilie Saftu, protopop în Braşov.

17. In cercul Bran: Ioan Hamsea, prot. în Zerneşti.

18. In cercul Făgăraş: Nicolae Borzea, prot. în Făgăraş.

19 In cercul Avrig: Ioan Cândea, prot. în Avrig.

20. In cercul Agnita: Ioachim Munteanu, protopop în Agnita.

b) *Pentru scrutiniile mirenilor:*

1. In cercul Sibiu: Ioan de Preda, as. cons., advocat în Sibiu.

2. In cercul Sălişte: Constantin Herţa, director de bancă în Sălişte.

3. In cercul Mercurea: Dr. George Măcelar, advocat în Sibiu.

4. In cercul Sebeş: Dr. Lionel Blaga, advocat în Sebeş.

5. In cercul Blaj: Dr. Dionisiu Roman, advocat în Mediaş.

6. In cercul Orăştie: Dr. A. Vlad, advocat în Orăştie.

7. In cercul Deva: Dr. V. Olariu, advocat în Deva.

8. In cercul Haţeg: Dr. Nicolae Şelariu, advocat în Haţeg.

9. In cercul Hunedoara: Dr. G. Dubleş, advocat în Hunedoara.

10. In cercul Ilia: Dr. Simion Dragomir, advocat în Ilia.

11. In cercul Geoagiu: Dr. Ioan Marghita, advocat în Geoagiu.

12. In cercul Zarand: Dr. Ioan Radu, director gimnazial în Brad.

13. In cercul Mediaş: Dr. D. Pop, advocat Mediaş.

14. In cercul Sighişoara: Aurel Popa, rev. şcol. Sighişoara.

15. In cercul Treiscaune: Dr. Constantin Moga, advocat în Braşov.

16. In cercul Braşov: Dr. Iosif Blaga, dir. gimnazial în Braşov.

17. In cercul Bran: Dr. Ioachim Ciurea, advocat în Braşov.

18. In cercul Făgăraş: Dr. Octavian Vasu, advocat în Făgăraş.

19. In cercul Avrig: Dr. V. Preda, adv. în Sibiu.

20. In cercul Agnita: Dr. R. Curta, adv. în Agnita.

Petru Maior şi — Unirea

III.

Şi ce spune Petru Maior despre primatul papal? In legătură cu cuvintele: «Tu eşti Petru şi pe această peatră...», cari se întrebuinţează ca principalul argument pentru primatul papei, urmaş a lui Petru, care ar fi avut scaun de episcopie în Roma, Petru Maior spune: «Dar pentru aceea să aibă mai mare Petru puteare pe cât ceilalţi apostoli nici cum nu lăsăm, fiindcă luminat am adeverit, că atunci când au zis Isus: Tu eşti Petru şi pe această peatră..., cu nimic mai mare puteare decât celorlalţi apostoli n'au dăruit lui Petru. Apoi, au mai mult e piatră de cât tunetul? Ca Petru să aibă mai mare puteare de cât fiii tunetului, Iacob şi Ioan? Au mai mult însemnează Petru de cât Pavel, de cât vasul alegerii? (Procanon p. 34.)

Şi de a zis Hristos lui Petru, paşte oile mele... «Apostolii doară nu sunt oi lui Petru, ci împreună sluji Evangheliei, că nu numai lui Petru, ci şi celorlalţi apostoli şi următorilor lor se înţeleg a fi zise acele cuvinte... Că tocmai de s'ar înţelege şi numai pentru Petru, şi însemneze măcar ce puteare cuvântul acela (paşte), mai mare puteare nici cum nu va însemna decât cuvintele acelea: «Precum m'au trimis pe mine Tatăl şi eu trimit pre voi» şi «Mergând învăţaţi toate limbile» şi altele ce s'au zis de toţi Apostolii în tocma» (p. 26.)

«Iar când vei auzi (pe sfinţii Părinţi) dând titluri Sf. Petru şi laude care se văd a însemna lui Petru a fi dată mai mare puteare decât celorlalţi Apostoli, («Căpetenie-corifeul Apostolilor etc.») sau Petru a *fi* dascăl celorlalţi Apostoli, *zi că aceste sunt laude, iar nu dogmă*». Că alta-i a avea mai mare ferbinţeală de cât alţii şi a fi mai îndrăzneţ şi mai fără frică, şi alta-i a fi aceloraş dascăl şi păstor şi poruncitor». Sfinţii părinţi acum se văd a lăuda pe unul mai tare, acum pe altul, (dintre Apostoli) dară nici odinioară n'au fost mintea lor să-i osibească întru puteare, ci pe toţi cu dogma îi ţinea: «Impodobiţi cu aceeaşi împărtăşire şi a cinstei şi a puterii», Sf. Ciprian (p. 39.)

Intâia şedere a papei, dobândită într'o anume vreme, a fost pe urma întâietăţii cetăţii Romei, capitala imperiului Roman. Insă «întâia şedere nu e rânduită spre aceaia, ca să fie mijlocire de a ţinea unirea intre credincioşi... Ştiu că pe vremea Apostolilor au fost foarte mare price pentru tăierea împrejur... Creşte sfada se tulbură inimile credincioşilor... La cine aleargă creştinii? Au la Petru? Ba, ci la Sobor... (Fapt. Apost. 615) şi nu Petru, ci tot Soborul au pus sfârşit pricei, au făcut pace şi au ţinut unirea între creştini. Soborul drept aceaia iaste mijlocirea de a ţinea unirea între credincioşi, iar nu altul». «Latinii aduc înainte spre dovedirea întâietăţii pe Sf. Ieronim şi vr'o câţva Africani, adică pe sf. Chiprian, pe Optat şi sf. Augustin. Dar acestea nimica nu ne tulbură pe noi, nici din învăţătura noastră nu ne scot afară. Că de ar fi această dogmă adevărată şi de Dumnezeu descoperită învăţătură, au socoteşti, că numai în Africa o ar fi descoperit Dumnezeu?... La atâţia sfinţi Părinţi, Arhierei, Patriarci dascăli dumnezeeşti în tot răsăritul... unde a început credinţa, unde toţi Apostolii şi

însuşi Hristos au propoveduit, tocma acolo tuturor să fie acea învăţătură neştiută, neauzită din veac, tăinuită şi ascunsă!» Dar şi aceşti părinţi (africani) nu zic, că întâia şedeare iaste mijlocirea de a ţinea unirea etc... ci iaste obiceaiul lor (Latinilor) a umbla, a cerca în cuvinte, în toată mişcarea şi în tostă slova a afla taină pentru înălţarea Papei»... (p. 45.) «Drept aceaia mi se pare (că) cu dreptate voiu zice, că în pricea despre începătoria Papei mai mare autenţie au părinţii cei dela răsărit decât cei dela apus, şi cu zisele lor mai tare să ne îndreptăm de cât cu a celor dela apus. Acest canon de-l vei păzi mi se pare că multe încălcituri a pricei acesteia prea uşor se vor descurca». (p. 46)

Aşa trece înainte autorul Procanonului dovedind, că toţi arhiereii sânt următori ai Apostolilor, «şi aşa toţi arhiereii în toată lumea, măcar au fost rânduite episcopiile lor de la Apostoli, măcar ba, sânt următori scaunelor Apostolilor, unul ca şi altul... Aceştia, cari sânt în scaunele şi cetăţile în care au fost Apostolii, nu urmează să aibă ceva puteare mai mare decât ceilalţi, că toţi episcopii întocmai sânt la puteare»... şi stăpânirea tuturor Arhiereilor iaste în tocma şi din urzire nehotărâtă... şi s'au pus hotare ca unul să nu treacă nici să se amestice în Eparhia altuia, aceasta numai ca să nu fie gâlceavă şi price între arhierei şi haos întru popoare». (p. 51—52.)

Tot aşa arată că «din titlurile ce se dau papei nu urmează (ca) papa să aibă mai mare puteare decât ceilalţi arhierei»... pentru-că multe titluri au dat părinţii papei au pentru-ca să nu facă gâlceavă pentru nimica, dacă Roma le pohtea. Au pentru-că erau în nevoi, în strânsori sau ei sau credinţa, pentru aceea în tot chipul scria ca să li se dea ajutor». Şi astfel scoate încheierea: «Că precum episcopii cei dela răsărit aşa şi cei dela apus aceaiaşi puteare şi întocmai cu Papa au dela Hristos dată».

Părintele Ierenţie

Preoţimea şi credincioşii

Despre legătura sufletească dintre preoţi şi enoriaşi (credincioşi) atât din Ardeal, cât şi din vechiul regat, povesteşte *un creştin* în numărul de astăzi al Daciei următoarele:

Intr'o Duminecă din luna August, anul trecut, am asistat, în biserica unui sat din Transilvania la săvârşirea slujbei, oficiate de preotul satului.

Lume multă, cum e la noi în regat la Paşti, ori la Crăciun. După terminarea liturgiei preotul ţinu o predică pe înţelesul tuturor, atât de înălţătoare şi de întăritoare de credinţă, în cât auzeai zicând mai ales pe femei: »Dumnezeu drăguţul».

Preotul ştiuse să alcătuiască predica aşa fel, ca să sugestioneze sufletul plin de evlavie al enoriaşilor săi şi să întărească buna armonie între săteni.

Credeam însă că în această Duminecă sărbătoresc ei şi altceva afară de sărbătoarea Duminecii, şi se adunase atâta lume la biserică.

«La noi în totdeauna Dumineca şi la zile mari mergem la biserică, căci ceeace ne atrage mai mult sânt predicile ce le ţine preotul. Biserica la noi e nu numai pentru întărirea sentimentului religios, ci şi o şcoală pentru desvoltarea sentimentelor morale», îmi răspunde un cărturar.

In vechiul regat lucrul nu se petrece aşa. Foarte rar auzi câte un preot în sat, ţinând predică la Crăciun ori la Paşti; în celelalte Duminici din an predica o ceteşte dascălul după cazaniile vechi, scrise acum 200 ani, dascălul care, la cele mai multe biserici, e om bătrân şi abia poate pronunţa cuvintele.

Ce poate dar să atragă pe săteni la biserică? Putem noi spune că preoţii de sat contribuesc la desvoltarea sentimentelor religioase şi morale ale sătenilor din regat?

Eu socotesc că nu. Dacă ne mai gândim la taxele mari ce parte dintre preoţi pretind enoriaşilor pentru serviciile religioase, nu zici că înşişi preoţii aceştia suflă ca într'o lumânare în credinţa sătenilor şi sting licăririle de credinţă?

Până la 1883, preoţii se întreţineau numai din patrahir. Dela această dată statul li-a acordat salarii şi i-a pus alături de ceilalţi funcţionari, iar pentru serviciile religioase li-a fixat taxe maxime, peste care nu pot să treacă.

Dar e vreun preot la sat care să se mentină la aceste taxe?

In Transilvania, legătura sufletească dintre preoţi şi enoriaşi e cu mult mai mare decât în regat. Preotul acolo caută să-i înalţe sufleteşte, să le arate calea adevărată, şi astăzi putem spune că numai datorită acestei legături de veacuri s'a putut păstra limba românească şi obiceiurile strămoşeşti. Preotul li-a luminat viaţa chinuită ca o stea purtătoare de veşti bune.

Conferenţele preoţeşti

Zilele acestea s'au mai întrunit conferenţe preoţeşti, pentru a desbate chestiuni de interes general bisericesc, în protopopiatele: *Săliste, Zarand, Dej, Cohalm*, precum şi sinodul parohial din Boiţa.

Cu prilejul conferenţelor s'au trimis de pretutindeni la Bucureşti adrese şi telegrame de protestare în chestiunea concordatului plănuit.

S'au mai discutat: problema organizării şi unificării bisericii noastre ortodoxe, afacerea şcoalelor confesionale şi alte lucrări puse la ordinea zilei.

Bisericile maghiare

Foaea ungurească dela Oradea-mare «N. Napló» scrie că bisericile maghiare din Ardeal se luptă cu mari greutăţi materiale, şi că statul român întârzie să le vie în ajutor, conform tratatului dela Trianon.

Dar statul român cunoaşte şi stările deplorabile, în care se găsesc bisericile *româneşti*, prigonite pe timpul domniei maghiare, şi este datoria lui să le ajute pe *acestea* întâi, şi nu pe acelea ale ungurilor, — cu atât mai vârtos, că preoţii maghiari ardeleni eată cum lucrează:

Ştim precis, scrie Isbânda, şi toţi cari vin din centrele ardelene o pot confirma, că în bisericile ungureşti din Ardeal, după terminarea slujbei, preoţii ţin cuvântări cu caracter iridentist, ear asistenţa, arborând pe piept, tricolorul unguresc, cântă imnul naţional maghiar. Se face, aşadar, pe pământul românesc, sub ochii guvernului, o deşanţată şi periculoasă propagandă şovinistă, după indicaţiile Budapestei. Acestea toate trebue să ne pue pe gânduri.

Pentru cei ce pleacă în America

Rău voitori, şi agenţi plătiţi de duşmanii neamului nostru, fac propagandă printre ţăranii ardeleni, spre a-i convinge să plece în America, unde după spusele lor ar fi «raiul pe pământ».

Adesea propagande de acestea prind printre oamenii năcăjiţi şi sătui de viaţă amară.

Intr'o scrisoare recentă, dl I. Jivi Bănăţeanu, secretarul ligii românilor din America arată că soarta bieţilor imigraţi este vrednică de plâns.

Pe cât este posibil liga românilor le împarte ajutoare, dar de cele mai multe ori nu poate să-i ajute, neştiind unde sânt.

In afară de mizeria ce-o îndură, sânt nevoiţi să sufere şi din partea lucrătorilor localnici, cari îşi văd situaţia periclitată prin venirea de braţe nouă când nu se simte lipsă, şi când sânt aproape 4 milioane de lucrători fără lucru.

In afară de aceasta, noua lege care impune restricţia imigrărilor face mari mizerii celor ce vor să pătrundă în «pământul făgăduinţii», astfel că mulţi sânt nevoiţi să se reîntoarcă, sau să moară de foame prin porturile în care s'au oprit.

Cei interesaţi pot căpăta lămuririle dela cassa centrală a asigurărilor muncitoreşti şi sociale.

Despre post

— Predică —

Nu acest fel de post am ales eu, zice Domnul.
Isaia, 58, 6.

Trecerea în postul mare şi sfânt al învierii Domnului trebue să o facem nu numai cu pregătiri de mâncări şi băuturi, ci şi cu pregătiri sufleteşti: cu gândiri despre post, despre însemnătatea lui, despre cerinţele şi foloasele lui.

Ce este postul? Postul este un lucru anumit ales şi pus de biserică pentru sufletul nostru, pentru folosul lui, pentru sănătatea şi mântuirea lui. Nu or ce post aduce ajutor şi folos sufletului, ci numai postul cel bun şi adevărat. Vă voi spune dar care sânt cerinţele postului celui bun.

Cerinţa întâi este *înfrânarea*, adecă alegerea şi lăsarea unora mâncări grase şi a tuturor băuturilor ameţitoare. Este lucru de mare trebuinţă, pentrucă în corpul nostru stau ascunse patimi, pofte rele care se războiesc cu năzuinţele noastre bune. Mâncările multe şi grase, şi toate băuturile îmbătătoare în această luptă a noastră sprijinesc şi ataţă patimile rele din noi.

Prin înfrânarea şi alegerea mâncărilor ajutăm năzuinţele noastre bune şi ne uşurăm sufletul de povara patimilor rele. Dar ferirea şi alegerea mâncărilor ele singure încă nu fac post bun şi adevărat.

Altă cerinţă a postului este: rugăciunea.

Post fără rugăciune nu poate să fie, pentru-că rugăciunea este graiul sfântului post. Prin rugăciune vorbim cu Dumnezeu, spunem Lui ranele, durerile, părerile de rău ce le simţim în suflet. Fără de rugăciune postul ar fi ca un clopot fără glas.

Prin post trebue să ne ridicăm la căinţă, la părerea de rău pentru păcate şi la hotărârea de a ne lăpăda de ele. Mai ales postul acesta este chemarea sfântă pentru tot creştinul de a-şi face socoteală cu starea şi sănătatea lui sufletească. Şi apoi, mai are postul o cerinţă însemnată: *faptele bune.*

Intrarea noastră în sf. post trebue să aducă nu numai alegeri şi schimbări în mâncările noastră, ci şi schimbări de bine în viaţa şi faptele noastre.

Fără de această schimbare postul nu foloseşte. Deaceea zice sf. Ioan Gură de aur: «Posteşti? arată-mi prin faptele tale»... «să postească nu numai gura ta, ci şi ochii, urechile, piciorele şi mânile tale», să postească toate membrele corpului tău, ferindu-l de faptele rele şi făcând pe cele bune.

Eată care sânt cerinţele postului bun şi adevărat.

Le avem noi, oare le are postul românilor, aceste cerinţe? Nu le avem, pentrucă cei mai mulţi, aproape toţi oamenii noştri intră în sf. post, trec prin iel şi ies din iel fără schimbare sufletească. Cei mai mulţi numai mâncările le schimbă, dar purtările nu.

Postul fără de fapte bune e ca nuca fără miez, — şi se pare că noi românii numai aceste găoci ale postului la avem şi ţinem la ele, dar nu căutăm miezul lui: faptele bune.

Frunze şi flori are pomul postului nostru, — dar frunzele şi florile se scutură înainte, de a lega roade de fapte bune. Postul acesta nu poate fi cel bun şi adevărat. Postul aşa cum îl avem şi îl ţinem este depărtat de învăţăturile lui Isus şi ale bisericii. Cu acest fel de post nu ne fericim. In o foaie străină am cetit odată că doi oameni de ai noştri ajunseră în temniţă, pentrucă bătuseră până la sânge pe un fărtat de al lor.

Intr'o zi de Vineri temniţarul li-a întins prin fereastra temniţei pâne şi brânză să mănânce. Şi cei doi oameni mâncau din pâne, dar de brânză nu se atingeau.

Intrebându-i mirat temniţarul de ce nu mănâncă brânza, ei răspund, că e «sfânta Vineri» şi e «păcat». Vedeţi, o istorioară prin care un străin arată cât de greşit şi de rău au înţeles acei oameni învăţătura despre post. Toată dreptatea o avea străinul, căci: ce folos că acei doi oameni se spăriau în temniţă de brânza întinsă lor spre mâncare, iar în traiul lor nu s'au spăriat să bată fără milă pe fratele lor în Hristos. Oamenii aceia vedeau păcatul ascuns în brânză, şi nu în sufletul şi faptele lor. Aşa apucaseră din tată în fiu să se sparie şi să se ferească de mâncările de frupt, — dar de faptele rele nu.

De câteori şi câţi în vremea postului scuipă după muşcătura de frupt ce s'a strecurat din greşală în gura lor, — dar sudalma şi minciuna o lasă cu toată liniştea să iasă din gura lor, uitând cuvintele apostolului Pavel, că «nu ceeace intră, ci ceeace iese din gură spurcă pe om».

Şi earăşi, aţi văzut undeva birturile goale în vremea postului? Nu, mai toate sânt pline. Băuturile tot aşa se trec în ele, beţiile se fac, sudalmele răsună şi poftele spurcate tot se aprind. «Nu acest fel de post am ales eu» zice Domnul şi ne mustră prin Isaia prorocul.

Şi dacă Domnul ne mustră, ear străinii ne judecă, este vremea să facem o schimbare de bine în felul nostru de a posti, alegând şi făcând postul cel bun şi adevărat.

Postul este grija de suflet, şi acela care lapădă posturile a uitat această grijă şi n'are alta decât pântecele şi plăcerile.

Şi apoi să ne gândim şi să ne silim a face post adevărat umplând viaţa şi traiul nostru de fapte plăcute lui Dumnezeu şi oamenilor. Să ne gândim că numai singură «mâncarea nu ne pune pe noi înaintea lui Dumnezeu», ci după ferirea de mâncări trebue să urmeze şi ferirea de fapte rele şi facerea de cele bune.

Intrând în sfântul şi marele post al Invierii ce v'aş putea dară altceva îndemna, decât să intraţi cu gândul curat, cu hotărârea de fier de a vă îndrepta şi curăţi sufletul şi traiul de păcate. Numai aşa făcând, ne vom apropia de sfânta zi a Invierii aşa cum trebue să ne apropiem: cu viaţa plină de lumina şi florile dragostei şi faptelor creştine. Amin.

Pr. Iosif Trifa.

Ştirile zilei

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* s'a întors cu trenul de ieri după ameazi la reşedinţa S».

Predică în catedrală. Duminecă în 13 Martie n. c. va predica, în catedrala noastră din Sibiu, preotul *Aurel Popoviciu*, prof. la şcoala normală «Andrei Şaguna».

Nouă împărţire. Comisiunea numită de ministerul de interne, să întocmească proiectul de împărţire a României întregite în judeţe, şi-a terminat lucrarea. Conform noului proiect, România va avea 48 de judeţe (în loc de 75), împărţite în 9 regiuni.

Intrunirea dela Cluj. Duminecă, în 6 l. c. la ora 10 a. m. s'a ţinut în Cluj o întrunire a studenţilor ardeleni, cari şi-au ridicat glasul împotriva *prigonirilor sârbeşti.* Intrunirea, condusă de prof. univ., dl *I. Lupaş*, a trimis moţiuni: studenţilor iugo-slavi la Belgrad, guvernului român şi I. P. S. Sale Mitropolitului Primat.

Retragere. In urma demisiunii din Federaţie a dlui N. Iorga, şeful partidului naţional-democrat, întreaga grupare parlamentară de sub conducerea dsale s'a retras din Federaţie. Retragerea aceasta se aduce în legătură cu desbaterea în chestiunea validării dlui C. Stere, ales deputat la Soroca.

Orfan al războiului. Societatea «Ocrotirea Orfanilor din Războiu» are de plasat la ori ce serviciu un orfan de războiu, vârstă 12 ani. Doritorii sânt rugaţi a se adresa biroului societăţii, Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 31. Prezidentă: Catinca A. Bârseanu. Secretar: Lt. Colonel N. Cimperca.

Ştiri din Cluj. Secretariatul general de interne a ordonat o anchetă la Târgu-Mureş, unde actorii teatrului maghiar joacă piese cu caracter irident.

— Prefectul Clujului Dr. Meteş, a dispus suspendarea până la alte dispoziţii a ziarelor «Ellenzék», «Újság», «Keleti Újság» şi «Hétfői Újság», pe motiv că au continuat să discrediteze, defaimeze şi ridiculizeze activitatea autorităţilor şi statului român.

Cinema Apollo, Sibiu, Piata Herman. Au sosit filme nouă, în care joacă artiştii cei mai renumiţi. De astăzi încolo reprezentaţiile încep la ora 9 şi 9 seara. In curând piesa ca Lidia Borelli, Mia May, P. Negri ş. a.

Nr. 20/1921 (7) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II **Sânmihaiul inf.** cu filia **Sânmihaiul superior** în protopresbiteratul Turda, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima inserare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat. Locuinţa şi supraedificate în natură.

Reflectanţii să-şi înainteze cererile concursuale instruite în ordine în termin deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezenta la parohie pe lângă observarea normelor regulamentare, spre a celebra, cuvânta şi a lua contact cu poporul.

Turda, 25 Ianuar 1921.

Oficiul protopresbiteral, în înţelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murăşianu
protopop

Nr. 436/1921 şcol. (23) 2—3

Concurs

Sistemizându-se prin rezoluţia Nr. 37510/1920 dela 5 Febr. 1921 a Secretariatului General al instrucţiunii pentru elevii ortodoxi dela toate şcoalele primare din **Târgul-Mureşului** un post de profesor de religie, prin aceasta publicăm concurs cu termin de 30 de zile.

Concurenţii trebue să fie preoţi, sau clerici cu examene de maturitate, iar preferiţi vor fi cei ce au ascultat cursurile de profesori de religie la universitatea din Cluj. Petiţiile însoţite de documentele cerute sânt a se înainta la Consistorul Diecezan în terminul prescris.

Cel numit va trebui să-şi ocupe postul imediat şi să se strămute cu locuinţa în Târgul-Mureşului.

Cluj, la 4 Martie 1921.

Consistorul Diecezan, Cluj.

Nicolae Ivan,
arhim. preş. Consistorului.

Nr. 39/1921 prot. (18) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III a **Slimnic**, tractul Sibiului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele cerute (Atestat de botez, atestat şcolar dela şcoala medie, Absolutorul teologic, atestatul de calificaţie preoţească şi de eventuale servicii) se vor înainta subscrisului în terminul deschis.

Aspiranţii la această parohie se vor prezenta cu observarea dispoziţiilor regulamentare în vre o Duminecă sau sărbătoare şi în parohie şi la biserică, spre a se face poporului cunoscuţi.

Sibiu, în 12 Februar 1921.

Oficiul protopresbiteral al Sibiului în înţelegere cu comitetul parohial.

D. Ioan Stroia,
protopresbiter

Nr. 50/1921 Protop. (17) 2—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Săsăuş**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze subscrisului în terminul sus indicat.

Concurenţii după prealabila încuviinţare a protopresbiterului să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a şi celebra.

Agnita, 26 Ianuar 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Joachim Muntean
protopop

A apărut şi se găseşte de vânzare la **Libraria Arhidiecezană în Sibiu**

Calendarul arhidiecezan
pe anul comun 1921

cu bogat cuprins, din care amintim următoarele: *Către cititorii Calendarului.* — *Arhiepiscopul şi Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan.* Alegerea, hirotonirea, instalarea şi investirea. — *Gândiri.* — *Ştiri şi fapte din 1920.* Cronică bisericească. — *Ce este bolşevismul? — Din zilele de mărire*, cu 5 ilustraţii. — *Suferinţa*, poveste din popor. — *Snoave şi istorioare*: 1. Binefacerea şi Recunoştinţa. 2. S'a dat de gol. 3. Curajul femeii. 4. Aşa se poate. 5. Măgarul şi alcoolul. 6. Mânzul ţiganului. — *Pentru meseriaşi*: Meşteşugarul cum se cade. — *Pentru economi*: 1. Plugurile cu motor, după C. M. 2. Gunoiul. 3. Sfaturi sănătoase, după I. M. P. — *Soldăţeşti.* — *Versuri*: 1. Scrisoarea fetiţei, de Lt. Eft. Barbu Bogdan. 2. Mama, de Maximilian G. Dopp. 3. Cicoarea, din popor, col. Teodorescu. 4. Cântece din războiu, col. E. H. 5. Dela Tisa. 6. Cântecul lanculuí, din Zărand, col. E. H. 7. A lui Balint. — *Ostăşească.* — *Fel de fel:* 1. Credinţe despre rândunică. 2. De pe pământ în lună. 3. Puterea exemplului. 4. Sănătatea femeilor. 5. Legea cercetaşului. 6. Impotriva mâniei. 7. Cărţile... 8. Radiul şi razele sale, după Dr. A. Lanich. 9. Sfaturi. — *Gândiri.* — *D'ale doctorilor:* 1. Gripa sau influenţa. 2. Baia de soare, după Dr. Forest. 3. La durere de cap. 4. Mierea. 5. De ce mâncăm repede? după Dr. P. Schmid. 6. Carnea şi nutrirea. 7. Nasul roşu. 8. Tusa măgărească. 9. Ingrijirea părului. 10. De ce nu trebue să bei? 11. Dimineaţa — oboseală. 11. Epilepsia (boala rea). — *Gândiri.* — *Alte versuri*: 1. La Oituz, de Şt. Bălceşti. 2. Cătăneşti, din popor, col. E. H. 3. Mormântul Stegarului, de V. Voiculescu. 4. Sus inima! de G. Coşbuc. 5. Găcitori. — *Scântei.*

In celelalte părţi ale Calendarului sunt: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii. — *Insemnarea târgurilor* aranjate după *alfabet şi luni.*

Ilustraţiile: I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan. — Statul major la frontul dela Tisa. — Intrarea triumfală a generalului Moşoiu în Sibiu. — Generalul Moşoiu şi statul său major trec trupele în revistă. — Revista trupelor care au trecut Tisa şi au capturat şase divizii bolşevice. — M. S. Regina Maria la podul peste Tisa asistă la trecerea trupelor.

Calendarul s'a tipărit în două ediţii: o ediţie cu «*Şematismul*» bisericii ort. rom. din Transilvania, Bănat şi părţile anexate din Ungaria, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheţi şi învăţători, — şi altă ediţie, *fără Şematism.*

Preţul: { Ediţia cu Şematism **10 Lei** / „ fără „ **8 Lei** } plus porto postal **2 Lei** şi sunt a se trimite înainte prin mandat postal.

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 2/15 Martie 1921 Nr. 18.

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Telegraful Român

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Dela Asociația «Andreiu Șaguna» a clerului ortodox

Aviz

In urma coincidenței neprevăzute a datei convocării Congresului nostru preoțesc pe zilele de 16/29 și 17/30 Martie a. c. cu data Sfințirii P. S. Sale Episcopului Roman Ciorogariu și a investiturii P. S. Sale Episcopului Traian Badescu la București, pentru a putea participa și Arhiereii noștri, ținerea congresului biblic se *amână pe zilele de 31 Martie (13 April) și 1/14 April a. c. în Sibiu, cu același*

Program:

1. *Slujba sfintei liturghii în catedrala mitropolitană, cu predică și chemarea Duhului sfânt,*
2. *Deschiderea congresului prin prezident.*
3. *Preotul și cuvântul lui Dumnezeu. (Cuvântare, după care urmează împărțirea sf. Biblii, ediția sf. Sinod, între preoții prezenți).*
4. *Raportul comitetului central.*
5. *Raportul casierului.*
6. *Problema păstoririi de suflete între noile împrejurări de viață.*
7. *Atitudinea preoțimii în viața politică.*
8. *Discuție asupra concordatului.*
9. *Biblia și viața sufletească a poporului.*
10. *Unificarea bisericească.*
11. *Dotația clerului.*
12. *Propuneri. (Se vor anunța în scris biroului comit. central cel puțin cu 3 zile înainte de congres).*

Delegații despărțămintelor, aleși în sensul §-ului 6, pct 1 din Regulament, precum și toți câți doresc să ia parte la Congres, vor binevoi a se anunța la adresa: Preot P. Moruşca, Sibiu, Seminarul teologic. La aceeaș adresă vor trimite dnii referenți lucrările ce li s'au încredințat de prezidenții Secțiilor, cari vor designa referenți pentru fiecare chestiune din program, afară de punctele 4, 5 și 12.

Membrii comitetului central se convoacă la ședință pe ziua de 30 Martie (12 April) a. c. ora 2 p. m. In aceeaș zi la ora 6 consfătuirea intimă a membrilor Asociației.

Biroul comitetului central.

Notă. Ziarele din Ardeal sânt rugate să reproducă acest aviz.

Chestiunea Concordatului la Senat

In 9 Martie, mai nainte de plecarea din București, I. P. Sfințitul nostru mitropolit Nicolae a luat cuvântul la senat în chestiunea concordatului, determinând un răspuns al dlui ministru Goga. Și până vom putea da cuvântările în întregime, le redăm în resumat după gazetele din București.

I. P. P. Sa se asociază și împărtășește întru toate cele spuse în senat, de I. P. S. Sa Mitropolitul Primat și găsește întemeiate îngrijorările credincioșilor de dincoace și de dincolo de Carpați în fața pretențiunilor atât de exagerate ale scaunului papal.

«Paritatea absolută cu celelalte confesiuni ale Regatului», așa cum o prevede proiectul de concordat, ar fi o dureroasă lovitură dată de statul român ortodox bisericii române ortodoxe, mama poporului român, care a ținut în el unitatea sufletească. Această unitate a făcut opera mare a reîntregirii neamului, și de această unitate sufletească avem atâta nevoie pentru clădirea țării pe temelie desăvârșit de solidă.

Pretențiunea e și exagerată și inadmisibilă, pentru-că ar fi și o mare nedreptate față de biserica ortodoxă. Ilustrează cu cele 3 episcopii dela Oradea-mare: Episcopul romano-catolic, cu mai puțin de 40 mii suflete, are în folosință proprie 200 000 jugăre pământ și un palat, ce rivalizează cu cel dela Schönbrunn, și alte 70.0 0 de jugăre pe seama canonicilor; episcopul unit cu vre-o 40—50 mii credincioși, are în folosința proprie vre-o 140 000 jugăre de pământ și un splendid palat, iar bietul episcop ortodox, jertfă a atentatului dela senat, care se va întoarce în curând sfințit în dieceza sa, cu 250.000 suflete, nu are unde să-și plece capul, nici nu are o palmă de pământ. Este aceasta paritate? Nu s'ar menținea privilegiile din trecut ale unora alături de toată nedreptatea, sărăcia și amarul, pe care biserica ortodoxă le-a adus cu sine din veacuri de urgie?

Impotriva nedreptății de a pune biserica ortodoxă națională, a unui stat național, din biserică dominantă a statului pe picior egal cu celelalte confesiuni, se ridică I. P. S. Sa, dar însaș biserica nu și-o teme, cum unii și-au exprimat îngrijorarea. Dacă a rezistat această biserică în trecutul viforos, — acum când bat alte vânturi, nu va mai fi desființată.

Coborârea bisericii ortodoxe, la același rang cu celelalte confesiuni, ar mai constitui o primejdie și pentru stat. Ea ar slăbi legătura sufletească dintre poporul ortodox de peste 12 milioane și statul ortodox român, când acest popor ar simți, că țara lui de până acum s'a interconfesionalizat. Opera de armonie sufletească a cetățenilor se lucrează în adâncimile sufletului, iar peste aceste adâncimi e stăpână credința cu puterea ei făcătoare de minuni. Nu este în interesul statului să tulbure sau să slăbească vechea credință a poporului către stat, tocmai în aceste vremuri, când deasupra capului nostru se încrucișează atâtea curente.

Apelează la simțul de buni români al unităților, să nu caute un sprijin extern pentru biserica lor în raportul cu guvernul român, și roagă guvernul să amâie încheerea concordatului până după realizarea unificării bisericii ortodoxe și

FOIȘOARA

„Ei aș!“

de Ilie Marin

Nu cunoașteți pe «Ei aș!»? Eu, durere, îl cunosc prea bine. E elegant îmbrăcat, are ghete de lac, doi dinți de aur curat, care i se arată când zâmbește maliții os, poartă lanț greu, de aur, pe pântecele-i respectabil, iar de lanț atârnat un breloc: capul unui satir cu corniță de diavol.

I-am zis «Ei aș!», botezându-l așa fiindcă nu-i cunosc numele. Cuvintele astea două le are în gură, de câte-ori vrei să discuți cu dânsul și — neavând alt punct de razim mai valoros din discuția dlui, l-am stropit cu aghiasmă și am zis în sinea mea: «Ei aș!» să te cheme!»

Dacă aș vrea să-l caracterizez i-aș arăta o hârtie de 100 de lei, făcându l atent asupra muncitoarei cu secera, a României simbolizate, sânt sigur că nici n'ar privi la ea, ci la suma de 100, câtă vreme privirea-i de «zeflemist», a orice i-ai spune, aș lăsa-o bucuros să plece cu plutele de pe hârtia de 20 de lei.

«Ei aș!» este bogătan în ziua de astazi și-și dă aiere de a tăia și spânzura. Câștigă cât ai bate'n pălmi sută la sută și când îi vorbești despre responsabilitatea față de clasa săracă îți dă din cap, afirmativ, dar când e vorbă să-și deschidă punga, te plătește cu un «Ei aș!»

Ascultați o conversație, ca să-l cunoașteți până 'n măruntaie: Zic odată: «Domnule dragă, Am citit într'o revistă serioasă că o să avem de furcă în viitorul nu prea îndepărtat cu rasele aziate, pe cari le-am răscolit cu războiul nostru».!

«Ei aș» ridică sprâncenele, întrebător «Ei aș»?!

— «Da. Și bumbacul, cauciucul, cafeaua etc., pe cari ni-l procuram dela ele mult mai ieftin, — acum se vor scumpi. De ce? Fiindcă nu vreau «sclavii» de mai 'nainte să lucreze în folosul capitaliștilor europeni».

— «Ei aș!»

— «Nu «Ei aș!» Așa e... Și, dragă dle, spune-mi drept: dacă capitaliștii perseverează în strânsul sfidător al buzelor, cum o faci bunăoară dta, crezi că și «Ei aș!»-ul dtale o să fie lipsit de vină, dacă vom mai avea de furcă nu numai cu foștii sclavi din Azia?»

Acum a ajuns «Ei aș!» insolent. M'a privit așa, de-a călare, și mi a trântit pe «Ei aș»-ul lui, ca și când ar fi zis: «Așa un sclav de *dia* cu inel prin nas, ca să-l pot duce cum îmi place mie, ești și dta!»

Eu însă nu m'am dat bătut și — cu tot respectul cuvenit — i-am ripostat: «Privirea dtale are ceva din «*Odi profanum vulgus*» — dar și diplomația a trebuit să cocheteze în timpul din urmă cu acest «vulgus» — cu atât mai mult dta!»

Acum m'a privit ca și când mi-ar fi spus: «*Sireacu*»! Vrea să-mi dea *mie* lecții!» Eu n'am fost leneș și i am plătit cu argumentul următor:

— «Bine, nu înțelegi dta, că dacă perseverezi în ținuta dtale sfidătoare — și sânt mulți, foarte mulți ca dta! — o să ajungem să ne dăm iarăși pe la nas cu gazuri asfixiante?

Mai zilele trecute citeam raportul unui general dintr'o revistă de seamă, — țara nu

elaborarea unei noui constituţii, care să fixeze raporturile dintre biserică şi stat.

•

Domnul ministru Goga a răspuns îndată, că deşi chestiunea concordatului aparţine ministrului de externe, atinge şi departamentul dsale, deci poate da lămuriri.

Susţine că concordatul e necesar şi trebue încheiat, pentrucă au făcut-o toate statele.

Este nemulţămit, că un act diplomatic s'a divulgat şi discutarea chestiunei în şedinţă publică o socoteşte inoportună. Scaunul papal a făcut proiectul, guvernul l-a comunicat şefilor de partid şi capilor bisericii pentru a pregăti contra proiect. Dat publicităţii proiectul a fost exploatat şi chestiunea aservită intereselor de partid. In urma agitaţiilor primeşte proteste din toate părţile, fără ca să i se cunoască intenţiile adevărate.

Până acum, — spune dsa, — nu s'a produs nimic jignitor sau înjositor, şi discuţiile urmate pe cale diplomatică, — căci guvernul a dat un răspuns scaunului papal, — se vor face cunoscute la timp.

Asigură, că prin concordat nu se va ştirbi cetăţuia bisericii ortodoxe, şi înainte de a fi luat în discuţie concordatul, în parlament se va aduce proectul de unificare al acestei biserici. Crede că aceste lămuriri vor linişti pe cei alarmaţi. (*pm*).

Petru Maior şi — Unirea

IV.

Cu aceeaşi argumentaţie surprinzătoare, cu bogate citaţii din literatura sfinţilor părinţi şi cu observaţii scăpărătoare uneori ironice, trece apoi la combaterea *infalibilităţii*, «nesmăntnicia papei». Nu era încă dogmatizată această «nesmăntnicie», însă era destul de puternică şi lăţită, ca autorul Procanonului să simtă nevoia de a o combate.

Adevărurile religioase sânt descoperite în sf. scriptură şi lămurite în sfânta tradiţiune, cu toate aceste «prea mândru vra să fie acela, ce va zice, că nu se cuprind multe, care sânt cu înţelesuri ascunse, întunecate şi îndoite, încât lipsă avem de tâlcuitoriu care întunerecul acela să-l risipească şi căruia fără frică să ne încredinţăm şi să i credem... Sfânta scriptură ne învaţă, că acel tâlcuitoriu nesmăntniciaşte însaşi biserica, sau adunarea credincioşilor, la Mateiu cap. 18 şi 17 zice: «Iar de nu va asculta nice Soborul fie ţie ca cel păgân şi ca un vameş». (p. 60.) Şi continuă: »Nesmăntnicia bisericii nu pe lângă alţii, fără numai pe lângă arhiereii, laolaltă socotiţi, iaste că aici prin Sobor se înţelege adunarea arhiereilor numai chiar se vede din cele ce urmează din stih 18: «adevăr grăesc voao, ori câte veţi lega pe pământ vor fi legate în ceriu...»

Dar şi biserica e nesmăntnică numai întru învăţătura dogmatică... Spre mântuirea sufletului nu e de lipsă fără credinţă şi fapte bune. Aşa dară aceastea doao sânt de lipsă. Să ştim ce să credem şi ce să afurisim, şi carea lucrare e păcat şi care fapte bune... Nici altă învăţătură nu ne au învăţat Domnul Hristos afară de aceasta. Şi Domnul Hristos numai întru acelea ce au învăţat însuşi, au făgăduit nesmăntnicia: Acela pe voi va învăţa toate şi va aduce aminte toate câte am zis voao, (Ioan C. 14 s. 26)»

«Deci de vei afla cumva undeva că biserica sau întru învăţătura filozoficească sau întru învăţătura istoricească doară au greşit, sau că unele canoane şi aşezământuri, care nu se cuprind întru învăţătura dogmatică le-au mutat, nu te vei minuna nici te vei sminti...» (p. 63.)

Şi încheie acest capitol dovedind că «Nălucită e nesmăntnicia papei».

«La atâta întunearec în sutele trecute au fost venit la apus adevărul, cât partea cea mare a apusenilor învăţa şi socotea că papa încă iaste nesmăntnicie întru învăţătura dogmatică, ba încă cum îşi năluceа că şi nesmăntnicia bisericii dela papa ar fi împrumutată şi biserica fără papa învăţând ceva ar putea greşi. Eu întru tâlcuirea capului acestuia nu mă voiu lăţi prea tare... că nu pot arăta în vremurile cele vechi să fi fost vre-o pomenire despre Năluсita papei nesmăntnicie în biserica lui Dumnezeu. Şi această pricină îndestulată ar fi ca să tăgăduim nesmăntnicia papei, că orice nu ne arată îndestulat a fi de Dumnezeu descoperit, şi totuşi de o vei crede *aceasta nu e credinţă, ci superstiţie şi cimilitură bâbească*» (p. 64.)

Şi în sfârşit, în legătură cu această chestiune a infalibilităţii, adaugă Petru Maior cu ironie, dar în aceeaş vreme cu logică ireproşabilă: «.... de-ar fi papa nesmântnic la ce ne mai rupem capetele cu atâtea învăţături, la ce ne cheltuim bogăţiele pentru cumpăratul cărţilor şi cu primejdia vieţii a ne slobozi pe mare spre câştigarea ştiinţei, destul ar fi să scrii la Roma, ca de acolo prin o epistolie, prin o bulă, să-ţi vie ştiinţa dogmatică. Nice nu era de lipsă să trapezi atâţa sfinţi părinţi, atâţa bătrâni şi neputincioşi, carii orbi, carii schiopi să se adune la Soborul din Nicheia şi la cealelalte şi să-şi părăsească bisericele şi oile sale, destul era să aducă graiul papei. Bag samă, dintru această socoteală dascălii apusului în vreamile trecute de tot au fost părăsit cetania cărţilor sf. Părinţi, şi au fost în apus la nimica toată theologia» (p. 66).

Aşa scrie Petru Maior, ieşit din şcolile naţionale ale Blajului, trimis la Roma la «Propaganda fide», unde tocmai în nemijlocita apropiere a papei a învăţat carte şi şi-a însuşit meşteşugul de a cunoaşte oamenii, şi de a-şi formula judecată independentă. Şi acest Petru Maior a fost protopop al bisericii unite; deci nu un «schismatic» care face mărturie despre instituţia papismului în biserica apuseană.

Părintele Terenţie.

Atentat în Spania. Primul ministru spaniol *Dato* a fost omorât în Piaţa independenţei din Madrid prin focuri de revolver trase de trei indivizi îmbrăcaţi în haine militare, despre cari se crede că erau anarhişti.

In Germania. Aliaţii n'au primit contrapropunerile germane, şi au hotărât ca trupele de ocupaţiune aliate să înainteze în Germania. S'au ocupat oraşele Duisbug, Düsseldorf şi Ruhrort. Pentru asigurarea garanţiilor despăgubirilor datorite de Germania, aliaţii au luat şi vor lua toate măsurile necesare. Pentru a arăta păcatele războiului purtat de Germania, Lloyd George a arătat ce a distrus armata germană numai în Franţa: 21 mii de fabrici, toate minele din nordul ţării, 9 mii de kilometri cale ferată, aproape 5 mii de poduri, 1700 de comune în întregime, peste 52 mii kilometri de şosele, 4 milioane hectare de arături etc. etc.

Comemorarea lui T. Vladimirescu

S'au împlinit o sută de ani dela moartea lui Tudor Vladimirescu, *eroul care s'a jertfit pentru egala îndreptăţire a tuturor claselor sociale, şi a cărui revoluţie a izbutit să pună capăt unui regim umilitor.*

Poporul românesc sărbătoreşte cu pietate şi recunoştinţă centenarul morţii Domnului Tudor, omorât la 1821.

In Bucureşti şi în alte oraşe ale ţării, s'au făcut şi se fac comemorări vrednice de numele lui Tudor Vladimirescu.

---

importă: «Să se apuce deci chimiştii şi inginerii noştri să creieze mijloace din ce în ce mai puternice, mai grozave... Să perfecţioneze chimiştii întrebuinţarea gazelor otrăvitoare, să facă electricienii ca acea forţă misterioasă a energiei universale să producă efectele *cele mai spăimântătoare* ce se pot concepe...» (citez cu scumpătate cuvintele dlui general)...

— «Ei aş!»

— «Nu vezi dta *cercul vicios?* Alte şi alte înarmări, şi de-o parte şi de alta — oricât de «pacifist» ar fi omul în sufletul său, fiindcă.. domneşte «Ei aş»-ul dtale!?»

— «Ei aş!»

— «Am adus pe negrii din Africa, pe malaiezii din Indochina, pe laponezii din Asia ca să ne cunoască cultura europeană.

Cu ce s'au întors acasă? Cu un disgust de ce au văzut: Atâta ură la rasa albă! Am bătut recordul!»

— «Ei aş!»

— «Nu? Incă nu l-am bătut? Va mai trebui să ne dăm osteneala să-l batem? In «Revue de Paris» relata un cunoscător, în timpul din urmă, despre «falimentul prestigiului Europei în lumea africană şi mai ales asiatică», (citatul e după o revistă serioasă a noastră) şi povestea o luptă gigantică între Europa noastră, sărăcuţa de ea şi polipul gigant Asia, condusă de Japonia (Prusia Orientului).»

— «Ei aş!» Aici şi-a dat dl «Ei aş!» pălăria pe ceafă, ca şi când ar fi zis: «Ce mi-e Baba-Rada, ce mi-e Rada-Baba!», adecă: «Ce-mi pasă mie de hipotezele astea din viitorul îndepărtat!»

Ai văzut dta, când arunci o pietricică într'un lac, câte cercuri se desprind în toate părţile din lovirea asta a suprafeţii apei? Iţi dai seama, domnule «Ei aş!», că un cuvânt de al dtale poate să-şi transplante influenţa binefăcătoare sau disolvantă în cercuri din ce în ce mai largi, căci vorba-vorbă aduce, vorba naşte sentimente, şi dacă este urmată de faptă, fapta naşte faptă?».

«Ei aş!» aici gândea dlui: multe bazaconii am mai vorbit eu în viaţă! De ar fi să le cântăreşti pe toate!

«Dar acum, acum mai înainte de toate, după *cataclismul* acesta — vrei să contribui şi dta ca să se sporească *ura* între individ şi individ şi între neam şi neam, sau ai misiunea, da misiunea, tu, fiinţă omenească, numită de un filosof, nu ştiu care, «*homo sapiens*», de a nivela, de a atenua relele, cari bântue în ziua de astăzi?».

— «Ei aş!» Acum spuneau ochii lui: Eu nu simţesc răul atât de grozav de mare precum îl simţeşti dta.

— «Nu?» şi priveam la capul de satir de pe vestă, cap care-mi râdea şi el sfidător. «Dta *râzi* şi te veseleşti, minune mare, când vezi pe oameni fugind, ca furnicile, ca şi când ai fi dat cu călcâiul într'un muşinoi de furnici? Numai pântecele dtale de furnizor să ţi se îngroaşe şi altceva — basta?! Omul, domnule «Ei aş!», omul mai are şi altceva decât pântece şi decât lanţ de aur la vestă, — omul mai are, cel puţin ar trebui să aibă, un suflet. Şi sufletul omului de astăzi trebue pansat, ca la ambulanţă, căci a fi om în ziua de astăzi însemnează a şti lega rănile trupului şi ale sufletului şi nu a turna vitriol pe ele, ca să ardă şi să se mărească şi mai cumplit!»

Căsătoria prințului nostru moștenitor

Regina Maria, împreună cu noua pereche princiară, principesa Elisabeta și prințul George moștenitorul tronului elen, cu prințul Nicolae și principesa Ileana a României, cu ministrul de justiție M. Antonescu și cu toți oaspeții curții au sosit la Pireu Mercuri la ora 3 d. a., iar la Atena la 4 d. a.

Poporul elen a aclamat pe oaspeții Românici cu entusiasm, care amintea zilele de sărbătoare ale vechei Elade.

Capitala Greciei era împodobită cu un decor de sărbătoare regească. Tricolorul României fâlfâia alături de alb-albastrul Greciei pe toate străzile.

Cu ceremonialul protocolar s'a oficiat joi la ora 11 dim., în palatul regal, căsătoria civilă a prințului nostru moștenitor *Carol* cu prințesa *Elena* a Greciei, în prezența familiilor regale a Greciei, a reginei noastre Maria, a guvernului grec și a ministrului nostru de justiție M. Antonescu, care a îndeplinit oficiul de ofițer al stării civile.

După amiazi, la ora 5, s'a celebrat căsătoria religioasă în prezența întregii oficialități și a oaspeților României.

In toată Grecia e entuziasm desăvârșit cu prilejul acestei sărbători domnești.

Cununia religioasă a fost celebrată de patriarhul Alexandriei, venit anume pentru acest act, de mitropolitul Atenei și de mai mulți episcopi greci și un arhimandrit român dela muntele Atos.

Cu tot vântul puternic și frigul care a domnit, a participat mulțime mare la solemnitatea cununiei, salutând cu nesfârșite urale cortegiul nupțial: tânăra pereche princiară, suveranii Greciei și Regina Maria.

Martori au fost principii Andrei și Cristofor din partea prințesei Elena, și ministrul M. Antonescu.

Dela conferențele preoțești

Preoțimea protopopiatului *Ilia*, întrunită în conferență preoțească la 19 Februar v. (4 Martie) a. c., a desbătut probleme de interes pastoral. Între problemele care s'au discutat, relevăm cu deosebire decisul conferenței de a-și începe activitatea cercuril religioase în diferitele comune din tract. Despărțământul Ilia are 5 cercuri.

Intreaga preoțime privește cercurile religioase cu slujbă în sobor, predică ș. a. ca mijlocul cel mai potrivit pentru a porni o propagandă religioasă vie în mijlocul poporului nostru.

In postul Paștilor din a. c. cele cinci cercuri își încep activitatea misionară după plan stabilit de președintele și secretarul respectivului cerc, în comunele mai isolate și atinse de curentele dăunătoare neamului și bisericii noastre.

Cu acea ocazie se vor ține meditații și se va mărturisi poporul.

Membrii conferenței s'au constituit încă din 12 Noemvrie 1920 ca despărțământ cu sediul Ilia al «Asociației clerului».

— «Ei aș!» acum mă lua de-a călare, cu aierul: «mie-mi spui?»

— «Omul se înțelează că e «om»...

— «Ei aș!»

Am mai privit odată în ochii monosilabicului meu domn și i-am spus respicat: «Când ai tras la îndoială cu «Ei aș!»-ul dumitale atribuția de om la persoana dtale, ai întrebuințat pentru prima dată în «conversația» de acum *bine* «Ei aș!»-ul dtale!»...

Și am plecat capul în pământ. Mâhnit, mâhnit, fiindcă nu numai cutare domn este cuprins în ziua de astăzi de duhul acestui «Ei aș!» de moftangiu punibil, ci și alte persoane, dela cari atârnă mult. Cu «Ei aș!»-ul lor cred că și-au «astupat» gura, câtă vreme zeflemeaua ieftină, dureroasă roade la rădăcina sufletului omenesc, desfrunzind arborele vieții și desvlăguindu-l.

Învățătorul. Revista pedagogică socială dela Cluj, în nrul 4, acum apărut, cuprinde: Un dascăl care a fost (Gh. Lazăr), de A. Pora. Versuri de poetul bănățean G. B. Eminescu ca revizor școlar, și alte interesante articole, scrise de Iosif Stanca, I. Bratu, Cristescu, Dr. C. Stanca, E. Pocolu, D. Hancu Abonamentul 50 Lei pe an.

Urmând la ordinea zilei chestia concordatului, iau parte la discuție toți membrii, ear moțiunea împotriva încheerii acestui concordat s'a trimis dlor miniștri de externe și de culte, precum și parlamentului din București.

Scrisoare

Către credincioșii mei din Toracul-mic

Se împlinesc doi ani, de când am părăsit comuna și pe voi, luând drumul spre centrul Ardealului, unde era aer și stăpânire românească.

V'am lăsat pe voi sub stăpânire sârbească având nădejde că la întoarcere în mijlocul vostru, voi veni deodată cu trupele române. Aceasta o așteptați și voi și vă nutreați cu speranța în spusele mele și ale colegilor mei, pentru ziua mare și dorită.

Ziua mare și dorită nu a sosit, și eu nu m'am mai întors între voi.

Ne-am înșelat în așteptări, voi gemeți sub jug străin, ca pe vremuri. Cei scăpați dincoace mâhniți de cele ce se fac cu cei rămași acolo precum și scrisorile strecurate peste graniță, ne aduc vești triste care produc în noi jale și amărăciune. Ne doare și sântem îngrijați de soarta voastră.

Veți ști că în interesul vostru s'au ținut în lungul și latul României-Mari, adunări în care au cerut mii și mii de oameni ca frumosul Bănat să nu fie bejocorit și ciungărit, ci să fie în întregime alipit țării care cuprinde aproape toată suflarea românească.

Bărbații bănățeni trimiși în casa țării, cer cu energie întregirea țării cu ținutul bogat și frumos care cuprinde 150 mii români rămași sub stăpânire sârbească.

Durerea ne este mare când vedem că sforțările noastre sânt zadarnice, căci vai Doamne cum am veni și sări în ajutorul vostru, cu mic și mare.

Aud că în școlile voastre, susținute cu atâta dragoste de voi, învață acum dascăli sârbi și că din cei 10 învățători ai comunei mai sânt numai 3 români și că totul merge pe sârbește. Nu vă lăsați amăgiți, nici vă perdeți credința, virtutea creștinească, și vă puneți nădejdea în iubirea lui Dumnezeu, care totdeauna s'a arătat o față de poporul ales și cu frica în El.

Cercetați sfânta biserică și vă rugați, neîncetat vă rugați întrânsa, vă alinați durerile sufletești, vă întăriți contra tuturor relelor care vă întâmpină. Ocupați-vă cu cetitul și scrisul românesc, pentru-ca să nu uitați cei bătrâni, iar cei tineri să învățați.

Nu știu dacă scrisoarea aceasta va străbate până la voi, ceeace mult aș dori, ca să vedeți că gândul și sufletul meu este la voi în bine și în rău.

Să știți, că George alui Todor și Todorul babei Ana, cu cari împreună am părăsit comuna și am trecut granița, și-au ocupat serviciile și sânt desigur mulțumiți în România mare dară i va durea și pe ei, ca și pe mine, de soarta voastră.

Dorindu vă multă sănătate și răbdare creștinească, rămân al vostru binevoitor duhovnic:

Nocrih, în Martie 1921.

Eugen Munteanu

Dela sate

— Sărbătoarea Cărpinișului —

Dintre toate nenorocirile câte s'au deslănțuit asupra credincioșilor noștri din comuna Cărpiniș (tractul Mercurea), nici una nu i-a atins așa de greu la inimă, ca *luarea clopotelor* din partea stăpânirii ungare. Sufletul lor de creștini n'a putut fi împăcat înainte de a-și vedea clopotele înlocuite la biserica satului lor.

In urma sfaturilor date de părintele capelan Ioan Muntiu, au contribuit cu toții, de bună voie, bogați și săraci, și în 2 săptămâni au adunat suma de 26 mii lei.

Trei dintre dăruitorii mai de seamă, cari oferiseră câte 1000 lei, în frunte cu epitropul Savu Fulea, au mers la București și au adus 2 clopote nouă.

Ridicate din gara Mercurea, în 7/20 Februar 1921, au fost așezate pe un car, tras de șase boi. Inaintea carului și după el un grup de călăreți cărpinișeni cu steaguri tricolore și steag de țesături românești ale istețelor femei din sat.

Locuitorii din Gârbova, români și sași, au ieșit înaintea cortejului, ear clopotele dela biserica română din această comună sunau într'una până ce cortejul trecu prin comuna lor, alăturându se la el și o mulțime de oameni împreună cu fanfara românilor din Gârbova, care l-a petrecut până în Cărpiniș.

In drum l-au întimpinat pompierii cărpinișeni și tinerimea școlară și adultă, ear în capetul comunei sub o poartă de triumf l-a primit bătrânul paroh Ioan Muntiu cu o vorbire potrivită. Toaca din turn și clopotul cel mic mereu sunau și chemau.

Cu cântece și muzică înaintează călăreți, car, tinerime, femei, pompieri prin porți făcute din covoare cu motive românești, până în apropierea bisericii.

Aici sânt așteptați cu prapori de către comitet în frunte cu iubitul lor capelan, care ținând crucea în mână le rostește o cuvântare adânc simțită.

Cu mare însuflețire clopotele sânt duse în biserică și sfințite de ambii preoți, ear restul zilei l-au petrecut cu toții mângâiați și mulțămiți sufletește: poporul fiindcă și-a văzut dorul împlinit, preoții fiindcă glasul de păstor a fost ascultat.

Mai amintesc că înainte cu câteva luni, aceiași credincioși au pus bază fondului casei naționale cu o sumă de patru mii de lei.

Un parohian.

Comorile istorice și artistice ale României întregite

In muzeele din Viena se găsesc opere de artă, care constituesc patrimoniul cultural al provinciilor scăpate de sub Habsburgi.

Tratatul dela St. Germain, art. 196, spune lămurit că fosta monarhie habsburgică e obligată să cedeze statelor moștenitoare toate operele arheologice, artistice, care reprezintă subiecte din istoria culturală și națională a lor.

Italienii, ceho-slovacii, polonezii, ungurii, și-a prezentat cererile. Guvernul nostru trebue să facă același lucru. Orce valoare ar avea aceste opere din punct de vedere artistic, ele trebue socotite în lumina valorii istorice. Ele oglindesc geniul poporului nostru din Ardeal și din Bucovina. Operele culturale și artistice constitue istoria vie a poporului nostru.

Pentru a ne face idee de prețul acestor lucruri, amintim după «Viitorul» câteva din ele.

Astfel: Obiecte în aur cu inscripții latine, desgropate în localitățile din Ardeal; obiecte casnice, medalii, reprezentând figuri de împărați romani etc.

Muzeele noastre sânt aproape cu totul lipsite de obiecte, care reprezintă epoca latină. Imbogățirea muzeelor românești cu ele ne înfățișază un trecut, care trebue să rămână luminos, nu numai în fața noastră, ci mai ales în fața celor ce încearcă să ne conteste dreptul nostru istoric asupra acestor provincii.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii, medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără șematism 10 lei cu porto cu tot.

Dr. Constantin Bucșan

deputat, fost advocat în Sibiu, și-a deschis biuroul de advocat în **București, Parcul Filipescu, Alea Zoe 7.** (22) 2—2

Ştirile zilei

Dela senat. Legea agrară, pentru vechiul regat, s'a primit în unanimitate.

Ingrijirea monumentelor istorice. D-nii: general de divizie în retragere, N. Cena, din Mehadia; George Popovici, doctor în teologie, protoiereu din Lugoj; Ion Boroş, prepozitul greco-catolic din Lugoj; Dr. Valer Braniştе din Lugoj, membru onorar al Academiei Române, şi Victor Vlad, inginer din Timişoara, au fost numiţi membri ai secţiunii regionale a comisiunii monumentelor istorice din Lugoj, având sub îngrijire monumentele istorice din cuprinsul Bănatului.

Conferenţe la sate. Comandamentul teritorial din Sibiu, în înţelegere cu organele «Asociaţiunii», a luat iniţiativa d'a se ţinea în diferite comune rurale conferenţe cu subiecte patriotice încadrate în producţii şcolare. Conferenţe de acest fel s'au ţinut până acum la *Mohu* şi *Poplaca*, luând parte ţărănimea, în mare număr, din partea locului. Cu această ocazie se dau şi lămuriri în chestiunea I. O. V. Conferenţele urmează în fiecare Duminecă.

Monede de zinc. Consiliul de miniştri a hotărât baterea monedei de zinc de câte 25 şi 50 de bani, în valoare de 20 milioane de lei.

Conferenţă şi teatru. Duminecă în 3 l. c. s'a ţinut în teatrul comunal din Sibiu o conferenţă despre *«Artă şi rolul său educativ»*. Conferenţiar a fost dl Dr. I. Bunea, directorul liceului. Cu acest prilej elevii clasei a 8 a, sub conducerea artistului dramatic N. Băilă, au reprezentat dramă Zorile de Şt. O. Iosif şi comedia Sticla din urmă. Teatrul a fost bine cercetat. Venitul serii este menit pentru ridicarea unui monument la Şelimbăr în memoria lui Mihai Viteazul.

Cadavru în gara Sibiului. Duminecă s'a descoperit în gara oraşului nostru un cofăr care conţinea cadavrul, în stare de putrefacţie, al unei femei. Cofărul, expediat din Bucureşti, a adus la Sibiu, cum se crede cu siguranţă — cadavrul milionarei *Spânescu*. Poliţia de stat cercetează.

Geografia... Ziarul parisian Le Journal anunţase căsătoria principesei române Elisabeta în catedrala din *Budapesta*. Altă publicaţie, revista Lectures pour tous, publică fotografiile mirilor, a principesei Elisabeta, căsătorită la Budapesta, cu prinţul *Boris* al Bulgariei... Un confrate face observarea: Poate că o parte din presa franceză este încă sub amintirea cuceririi Pestei de către români, şi crede că încă n'am ieşit din capitala Ungariei!

Pedeapsă. In Bulgaria hoţii dovediţi sânt plimbaţi pe străzi purtând o tablă unde este scris numele hoţului, localitatea de unde este şi ce anume a furat. Măsura aceasta a contribuit la împuţinarea furturilor în Bulgaria.

Mulţumită. La fondul Victor şi Eugenia Tordăşianu administrat de Reuniunea meseriaşilor rom. din Sibiu au contribuit: vornicul Ioan Imbăruş a colectat dela nuntaşii ospăţului lui Victor Joandrea cu Elena Popa suma de 81 Lei. Dl Maniu Băncilă, măestru croitor, a colectat dela nuntaşii ospăţului lui Andrei Joandrea cu dşoara Elisaveta Stănese din Mercurea suma de 300 Lei dela următorii: Romul Bucşa, paroh, I. Dopp, înv, Ict. Zamfir Belciu, Ioan Pinciu jun. Ioan Vestemean, Bucur Bloanca, Andrei Joandrea, Ioan Stănese, Petru Simtion, librar, Nicolae Joandrea, câte 20 Lei. Nicolae Simtion şi soţia, 25 Lei. Petru Joandrea, 13 Lei. Maniu Băncilă, D. Albu, înv., G. Stănese, câte 10 Lei, Ioan Stănese, V. Stănese, Ioan Albu, V. Albu, N. Baciu, Dşoara Topârceanu, G. Stănese, câte 5 Lei. Mai mulţi câte 2 şi 1 Leu. Suma de Lei 300 s'a împărţit în 2 părţi egale: 150 Lei sus numitului fond, ear 150 Lei fondului pentru construirea unei case naţionale în Sibiu sub. inferior. Marinimoşilor donatori li se exprimă şi pe această cale mulţumită.

Comitetul Reuniunii meseriaşilor sibieni.

Cinema Apollo, Sibiu, Piata Herman. In fiecare zi două reprezentaţii. Inceputul la ora 7 şi 9 seara. In curând film cu Henny Porten.

Nr. 171 Plen. (24) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de protopresbiter ort. rom. al tractului **Treiscaune** conform ordinului consistorial Nr. 8033/1920 Plen. din 22 Ian. 1921 se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Viitorul protopresbiter va locui în locul central al protopopiatului în comuna Sf. Gheorghe.

Emolumente împreunate cu acest post sânt:

Venitele de protopresbiter statorite prin §. 19 din pragmatica de serviciu, cum şi taxele ce incurg din vizitaţiunea comunelor tractuale şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale.

Reflectanţii la acest post sânt poftiţi a înainta cererile lor la P. Ven. Consistor arhidiecezan în terminul deschis, documentând cvalificaţiunea prescrisă în concluzul congresual Nr. 111 din 1888.

Din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Treiscaunelor, ţinută în 10 Faur 1921.

Sfântul Gheorge, 10 Faur 1921.

Gheorge Negoescu
preş. adm. prot.

Mihail Petru
notar

Nr. 1134. Plen.

Aprobat

Sibiu, din şedinţa plenară ţinută la 20 Faur 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 50/1921 Protop. (17) 3—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a **Săsăus**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze subscrisului în terminul sus indicat.

Concurenţii după prealabila încuviinţare a protopresbiterului să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a şi celebra.

Agnita, 26 Ianuar 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Joachim Muntean
protopop

Nr. 436/1921 şcol. (23) 3—3

Concurs

Sistemizându-se prin rezoluţia Nr. 37510/1920 dela 5 Febr. 1921 a Secretariatului General al instrucţiunii pentru elevii ortodoxi dela toate şcoalele primare din **Târgul-Murăşului** un post de profesor de religie, prin aceasta publicăm concurs cu termin de 30 de zile.

Concurenţii trebue să fie preoţi, sau clerici cu examene de maturitate, iar preferiţi vor fi cei ce au ascultat cursurile de profesori de religie la universitatea din Cluj. Petiţiile însoţite de documentele cerute sânt a se înainta la Consistorul Diecezan în terminul prescris.

Cel numit va trebui să-şi ocupe postul imediat şi să se strămute cu locuinţa în Târgul-Murăşului.

Cluj, la 4 Martie 1921.

Consistorul Diecezan, Cluj.

Nicolae Ivan,
arhim. preş. Consistorului.

Nr. 20/1921 (7) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II **Sânmihaiul inf.** cu filia **Sânmihaiul superior** în protopresbiteratul Turda, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima inserare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat. Locuinţa şi supraedificate în natură.

Reflectanţii să-şi înainteze cererile concursuale instruite în ordine în termin deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezenta la parohie pe lângă observarea normelor regulamentare, spre a celebra, cuvânta şi a lua contact cu poporul.

Turda, 25 Ianuar 1921.

Oficiul protopresbiteral, în înţelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murăşianu
protopop

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardelen
de
Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană** din Sibiu

Cântece pentru voce şi piano
de
Emil Monţia

Caetul IV:

15. Singur şi robit de jale, poezia de St. O. Iosif.
16. Dorobanţul, poezia de G. Coşbuc.
17. Nemurirea e un vis, poezia de Algeorge.
18. Cobzarul, poezia de St. O. Iosif.
19. Cântec de leagăn, poezia de I. U. Soricu.

Preţul **Lei 10**—, plus porto postal **Lei 2**—

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII
de
Silviu Dragomir,
profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare următoarele cărţi:

Dr. Ilarion Puşcariu: Istoria bisericească pentru şcoale poporale.
— Istoria biblică, pentru şcoale poporale.
— Istoria bisericească, pentru şcoale medii.
— Istoria biblică, pentru şcoale medii.
I. Popescu: Intâia carte de lectură (Abcdar).
— Carte de cetire pentru cl. II a poporală.
— Carte de cetire pentru cl. III-a poporală.
M. Toma: Catehism pentru şcoale poporale.
S. Popescu: Catehism pentru şcoale medii.

Comandele se pot expeda prin poştă contra rambursă.

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană** în Sibiu

Calendarul arhidiecezan pe an. 1921

PREŢUL: cu Şematism 10 Lei, — fără Şematism 8 Lei. — Plus porto postal 2 Lei

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 5/18 Martie 1921 Nr. 19.

ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful

Organ național-biseric

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Red. Transilvania Loco Str. Sagunei 8.

Petru Maior și — Unirea

V.

(Articol final)

Am văzut cum judecă Petru Maior asupra primatului și imfalibilității papei. Să urmărim judecata lui despre oameni, ca să scoatem încheierea, ce se impune zilelor noastre.

Impotriva celor văzute la Roma are vorbe aspre: «Adevărat când privesc cu mintea și cu inima la această paradoxă a Stăpânului nostru Isus Hristos pildă, precum pe eretici nu pociu să nu-i afurisesc și să nu le blestem învățătura lor cea cu otravă amestecată, așa și asupra a unor socotitori și povățuitori bisericești purtare nu pociu de mânie și de râvnă duhovnicească să nu mă aprind... atâta și-au înălțat cornul, cât n'are nime den cei săraci mai nici prin instanție sau răvășel la dânșii, nu ca să fie slujiți, precum au fost Apostolii de Hristos, ci spre mângâiere numai, să răsbată. Ba fluturează, sudue, blastemă pe supuși, borăsc cuvinte de acelea, cât nici în gura unui rob osândit n'ar fi de a se suferi. Batăr înfricoșatul jertfealnic de ar rămânea scutit de aceastea. Ba și prin biserici pălmuesc pe preoți, îi scarmănă, îi lovesc cu toiagul, pren temniță cu furii și cu curvele îi bagă împreună. (p. 46).

Și ceva mai la vale adaugă: «Dar Romei încă din vreamurile cele de demult începusă ai răsări coarne, care după curgerea vremilor mai tare și mai tare au crescut, cât în suta a patra așa grăia sfântul marele Vasilie, dascălul a toată lumea despre Roma: Scârbitu-m'am de mândria bisericii aceia». (p. 47).

Iar despre teologii bisericii unite, cari au învățat la Roma, și s'au întors acasă cu pornirea de a încetățeni și între Români obiceiuri papistașe, spune:

«Ba și acuma se află unii și prin părțile noastre, cari învățând la Roma theologia, socotesc, că numai acelea sunt adevărate, care le-au auzit la Roma și doar sângele și l-ar vărsa pentru monarhia papei. O! de-ar fi apărat Dumnezeu neamul Românesc de acest feliu de oameni învățați și theologi! cari numai cu autenția, cu tiful și cu vâlfa, ce au în hanie, și în locul lăcașului său vrau să învingă pe toți, de spun ceva dela Roma să taci, să înlemnești, să caști gura. De arăți din sfinții Părinți, din soboare și din istoria cea veche a bisericii asupra poveștilor lor, îndată ești schismatic și mai rău decât ereticii. Trebue înaintea acestora toți să plece capetele... Și în aceastea lucrând li-se pare, că atunci țin mai tare caroanele bisericești și aduc slujbă lui Dumnezeu. O, vremi, o, obiceiuri!» (p. 48).

*

Și acum după 138 de ani, de când s'a scris Procanonul, «spre cunoștința și folosul mai cu seamă a Românilor», cuvintele lui Petru Maior. durere, nu și au pierdut actualitatea. Am stat 5 ani în Blaj, în viață am avut multe atingeri cu preotii greco-catolici, și o spun, cu mici excepții, preoții satelor, crescuți acasă, au altă mentalitate decât aceia, cari cred a se fi adăpat la izvorul Romei, unde «cuprinși cu acel feal de patimă și de prejudecăți, cresc întru prejudecățile acelea carele întru fire care-cum se prefac, și tare pururea le țin precum ar fi sfinte». Cu aceștia, cari se fac reprezentanții ultramontanismului, și se cred chemați să propage papismul în sânul poporului românesc, cu cei mai mulți dintre ei, nu poți prinde vorbă, fără să nu-ți arunce în față după al trilea cuvânt:» «Schismaticule». Chiar azi, în vremile schimbate mai sunt unii, cari nu odată lasă să se înțeleagă, că *sunt mai întâi catolici și apoi români*, dacă cumva nu sunt de aceia, în stare să se facă orice, numai să nu se despartă de papa. Nu pentru unii ca aceștia s'au reprodus judecătile învățatului protopop român, ci pentru mulțimea buni'or preoți ai bisericii unite, cari au crescut în contact cu vechile noastre tradiții de cultură și mai ales cu necesitățile culturale a vieții noastre românești și cari trăiesc aproape de sufletul neschimbat al poporului.

Către voi fraților și către intelectualii mireni ai bisericii voastre, stăpâniți de o cinstită gândire religioasă și pătrunși de adevărata concepție de viață românească, către aceștia se îndreaptă glasul nostru al ortodocșilor și vă spunem deschis, fără încunjur, — căci acum nu ne mai amenință sabia Vienei, nici pe voi vă mai poate ademeni cu făgăduieli deșarte: Noi ne-am pus de acum pintre cele dintâi probleme de viață, *readucerea turmei sfășiate la staulul vechiu, la sânul bisericii mame.* Nu ne amăgim cu ilusiuni, odată trebuie să sosească vremea care sfințește toate. Și în acest scop vom încerca toate mijloacele cinstite de a vă convinge pe față, cu scrisul marilor vostri înaintași, cu vorba și cu scrisul nostru, pe voi păstorii turmei, că vremea este, precum *un neam* suntem sub o sigură stăpânire, să fim și *o biserică*, pe care împreună apărându-o împotriva ori-căror încercări de destrămare, nici porțile iadului să nu o mai clătească.

Cât de mult s'ar înălța conștiința noastră religioasă și demnitatea noastră de neam și cât de impunător ne-am înfățișa vrășmașilor noștri mulți, dinăuntru și din afară, prin reunirea într'o biserică, prin refacerea unității religioase, pe care o aveam înainte de 1700, cu toate divergențele de stăpânire, sub cari ne găseam. Cât de mult ar desăvârși această unitate religioasă unitatea sufletească a neamului, și ar înlătura pe veci frecările dintre noi, pe cari străinii știu să le producă, să le alimenteze și să le exploateze în folosul lor și spre răul nostru.

Nu este vorba aici de pornirea unui proselitism odios, nici de confesionalism rău plasat. Mult mea covârșitoare a credincioșilor ortodoxi, mai mult decât de 10 ori numărul românilor uniți, având la spate și statul, însuși concrescut cu ortodoxismul, nu simțim nevoia unei vânători de oameni. Și trebue să o spun respicat: nici biserica nu ne-o temem, ori care ar fi și ori cât de temerare s'ar arăta mrejile, ce ni s'ar arunca, ca și acum prin proiectul de concordat. Dacă această biserică ortodoxă a neamului a avut tăria superioară de a resista în trecut, când bătuți păstorii turma nu s'a risipit, ci a desmințit chiar cuvintele Scripturei, că cei-ce n'au conducere se risipesc ca frunzele, — de acum ea nu va mai fi umilită.

Și dacă ne ridicăm totuși împotriva proiectului de concordat al papei o facem din o superioară conștiință a demnității noastre de neam, liber a-și orândui treburile înăuntrul țării sale, fără amestecul ori epitropia cuiva din afară de granițele statului și a sufletului românesc, cum este și Papa dela Roma. Susțin cu toată convingerea sufletului meu, că cel mai măreț răspuns, ce ar putea da neamul românesc soliei de tentație dela Roma, ar fi ruperea oricăror legături cu scaunul papal, și revenirea la vechea stare: *Restitutio in integrum!*

Unirea nu s'a încheiat pe baze de credințe religioase, iar tratatele politice, aibă acelea și caracter bisericesc, se desfac atunci, când nu mai sânt oportune. Și se înlătură cu totul, atunci, când o parte vrea să-și extindă dominația cu orice preț, învăluind chiar în primejdii pe cealaltă. Și noi nu vedem în proiectul de concordat decât tendința de a duce în rătăcire neamul nostru, ca să fie aceasta din urmă mai rea decât cea dintâi.

Nu este osândă cuvântul nostru, ci din el să desface numai îndemnul fratelui

mai mare, chiemând pe cel mai mic, îndepărtat de vatra părintească să se întoarcă! Destul am stat împărţiţi!

Poporul ni este una, Hristos Domnul nu s'a rupt în două în mijlocul neamului nostru, sufletul poporului a rămas unul şi după Unire. Şi acelaş este şi acum; nici cel mai răutăcios nu o poate trage la îndoială. Ori de câte ori nevoia împrejurărlior m'a mânat pe mine, ori a adus la mine un fiu al bisericii unite, el nu s'a simţit în faţa unui străin, ci tot aşa în faţa unui «*părinte*», la fel cu acela pe care nu-l vrea, ori nu-l putea avea la îndemână.

Şi de ne-a ascultat slujind împreună la praznice de bucurie, ori ne-a văzut alături la nevoi, el, bunul nostru ţăran, nu s'a poticnit; a găsit chiar de tot firească îmbrăţişarea frăţească. Cum s'ar fi crucit bietul român de dincolo ca şi cel de dincoace de Carpaţi, de v'ar fi văzut făcând frăţie alături de papistaşii raşi, dupăcum în trecut se mai rătăcea câte unul să o facă, dintre ceice adusese cu sine tiful şi vălfa dela Roma.

Sânt ele tradiţiile în care aţi crescut şi credinţele religioase pe cari le-aţi învăţat, atât de tari, încât să nu se înduplece de dragul ospăţului de fericire a unui neam? Eu nu cred să fi izbutit a sfărâma cu totul vechea unitate religioasă creşterea de care aţi avut parte.

De aceea se îndreaptă glasul nostru către voi preoţii satelor, cari împreună cu poporul alcătuiţi biserica unită, rugându-Vă să Vă apropiaţi cu încredere către ceice Vă chiemăm, să ne înţelegem şi la vreme cu prilej, — dare-ar bunul Dumnezeu să fie cât mai aproape — să ne ridicăm deodată preoţi şi popor, în toată măreţia conştiinţii de unitate: *un neam — o biserică*, şi să covârşim pe toţi, câţi vor să mai susţină şi pe mai departe, «păretele din mijloc al vrajbei» între frati buni.

Pe voi, iubit popor rămas întreg, cinstit şi credincios legii noastre strămoşeşti, Vă chiemăm cu glas duios de frate bun să Vă lăpădaţi de «meteahna» unirii, cum lapezi o haină, care nici după 220 de ani nu se potriveşte sufletului vostru, şi să Vă întoarceţi la vechea şi singură adevărata biserică a lui Hristos, care a păstrat întreagă şi curată învăţătura, cum o moştenise, fără înoiri şi fără abateri, cum le-a făcut papa, care se pune pe sine cap bisericei, în locul lui Hristos.

De vreţi să prăznuiţi cu adevărat o sută de ani dela moartea lui Petru Maior, faceţi să se pogoare în mijlocul vostru *duhul* acestui mare protopop care Vă va învăţa şi povăţui, încătrău să apucaţi, ca să faceţi cu adevărat mare bucuria unui neam, prea mult chinuit de străini.

Dacă un vlădică, Atanasie, uitător de sine, a săvârşit păcatul, lăsaţi să lucreze în sufletele voastre duhul luminat a lui Petru Maior, ca să şteargă orice urmă de greşală, şi earăşi *una să fim!* Ascultaţi cu înfiorare glasul lui de povăţuire, ce coboară din înălţimile albastre şi răsbate tot pământul mândrei noastre Românii întregite: «Numai întru aceasta toţi cu un gând şi cu un cuget trăbue să ne nevoim ca cele vechi ale biseariciі să ne învăţăm şi întru învăţătura sfinţilor părinţi să ne deprindem, ca să cunoaştem ce e al nostru şi ce a altuia,... şi ce cunoaştem a fi al nostru, tare să păzim, să apărăm, să scutim, nici robi nimănui să nu ne facem, că spre slobozire ne-au chemat Dumnezeu şi fii şi moşteni suntem». (Procanon p. 51).

Părintele Terenţiu.

Se duc sovietele. Revolta se întăreşte în toată Rusia. Se dau sângeroase lupte între ruşii albi şi ruşii roşii. Bolşevicii sânt alungaţi din numeroase localităţi. Mai mulţi comisari au fost măcelăriţi de trupele ruşilor albi. Soldaţi roşii desertează în massă. Se aşteaptă convocarea unei constituante şi dispariţia sovietelor.

Din protopopiate

Joi, în 10 Martie a. c. s'au ţinut în *Sebeşul-săsesc*, sub prezidenţia protopresbiterului Sergiu Medean, sinodul protopresbiteral ordinar al anului 1921 şi conferenţa de primăvară a preoţilor ort. rom. din tractul Sebeşului. Ambele corporaţiuni s'au pronunţat în cele două chestii vitale care preocupă azi opinia publică românească: unificarea bisericii şi concordatul.

In chestia unificării bisericii, — având-se în vedere spiritul democratic al vremii şi marile succese realizate de biserica din Ardeal prin organizaţia sa liberală depusă în Statutul organic al Marelui Şaguna şi prin participarea elementului mirean la conducerea bisericii, — s'a cerut factorilor competenţi să stăruiască cu toată tăria pentru înfăptuirea unificării pe bazele democratice ale Statutului organic

In chestia concordatului s'a protestat contra acordării de privilegii — în România întregită — unei biserici internaţionale, în detrimentul bisericii ortodoxe române şi în detrimentul statului român. *Ortodox.*

Incoronarea primului rege al tuturor românilor la Alba-Iulia

Comisiunea însărcinată cu studierea şi aranjarea programului sărbătorilor de încoronare a M. S. Regelui şi M. S. Reginei, compusă din dnii generali Coandă, preşedinte, Oct. Goga, ministrul cultelor şi artelor, N. Iorga, profesor universitar, I. P. S. Sa Mitropolitul Primat Miron Cristea, arhitecţii V. Ştefănescu şi Antonescu, pictorii Verona şi Costin Petrescu, au stabilit programul serbărilor de încoronare care se vor ţinea în *24 Septemvrie 1921.*

S'a hotărât ca în cetate la Alba-Iulia să se construiască o biserică în stilul celei Domneşti dela Târgovişte; în această biserică se va oficia ceremonia religioasă pentru comemorarea marilor lupte din care a rezultat România mare şi pentru încoronarea ca Rege al tuturor românilor a *M. S. Regelui Ferdinand I.*

Această biserică va servi în viitor la oficierea încoronării tuturor regilor României.

La marginea oraşului, pe locul pe unde a intrat Mihai Viteazul în Alba Iulia, se va construi o poartă monumentală cu inscripţii şi basso-reliefuri, scene din istoria românilor.

Dimineaţa, în noua biserică ce se construeşte în Alba Iulia, se oficiază serviciu divin de toţi mitropoliţii ţării. După terminarea slujbei M. S. Regele şi M. S. Regina încoronaţi şi îmbrăcaţi cu mantiile domneşti vor merge la poarta triumfală a Albei-Iulii, unde vor primi defilarea trupelor.

După ameazi: diferite serbări, ear seara un banchet oficial în sala unde a fost proclamată unirea Ardealului la patria mumă.

A doua zi, Familia regală încoronată va sosi la Mogoşoaia şi intră în capitală în triumf.

Partidul social-ţărănist

In Bucureşti apare, începând cu ziua de 6 Martie 1921, foaea săptămânală *Social-Ţărănismul*, gazeta muncitorilor şi ţăranilor. Comitetul de direcţie al noului organ se compune din dnii: Zamfir C. Arbure, Const. P. Brătăşianu, Arhim. Scriban, Ion Pangal, Ion Peretz, Ion Mihălcescu şi Aurel Crăciunescu.

Partidul social-ţărănist şi-a luat fiinţă, cum arată organul său acum apărut, pentru a corespunde nevoilor vremii.

Produs al voinţei unui grup însemnat de oameni, partidul şi-a stabilit principiile fundamentale în programul său. Va căuta să rezolve, fără sguduiri violente, conflictele ivite între clasele sociale din ţara noastră. Partidul se adresează tuturor oamenilor cinstiţi din cuprinsul României mărite, fără deosebire de religie şi de naţionalitate, şi crede că massele muncitorilor şi ale ţăranilor din ţara aceasta trebue să-şi dea mâna cu elementele intelectuale luminate, în lupta de desrobire politică, economică şi socială. «Nu va fi lupta unei clase împotriva celei

FOIŞOARA

Boala lenei

In romanul *Assomoir* autorul *Emile Zola* a descris sbuciumul în care se sbate un muncitor, Coupeau, care ieşind din spital nevindecat deplin, nu este în stare să se scuture de toropeala ce-l stăpâneşte. Ar vrea să se apuce de lucru, dar îi este groază de atelier. Amână reluarea lucrului pe azi, pe mâne. Pentru a căpăta gust de viaţă şi de muncă, se duce la cârciumă. Alcoolul îl ameţeşte, până în cele din urmă îi dă ultima lovitură, de graţie.

Sânt mulţi oameni pe cari acest războiu ia adus în această stare sufletească. Lipsiţi de orce urmă de voinţă, de energie, văzându-şi prăpădit avutul agonisit, privind cum necinstea domneşte, şi cum prin îndrăzneală şi obrăznicie se poate ajunge la ceva; găsindu-se de odată într'o lume schimbată în felul de a judeca şi de a se purta, nepregătiţi pentru a putea relua lupta pentru trai, simţind pustiul în sufletul lor, stau cu braţele încrucişate şi invidiază soarta acelora cari dorm somnul de veci.

Alături de aceşti revoltaţi şi desperaţi, sânt foarte mulţi cari au pierdut orce noţiune de a mai munci şi acum ar vrea numai să o ducă a lene, să nu mai muncească. Ar vrea să câştige cât mai mult, şi să muncească cât mai puţin. Ca şi Coupeau, din romanul lui Zola, ei au groaza de lucru, de atelier. Această stare sufletească se poate explica. Intocmai după cum un om obosit are nevoie de odihnă, precum după zile înorate dorim cer senin, soare cald, tot astfel cei cari au luat parte la războiu au venit acasă dornici de altfel de trai, de cum l-au dus în tranşee.

Luni, ani de zile au stat în noroi, în murdărie, nespălaţi, acoperiţi de sdrenţe, şi azi vor să trăiască în odăi curate, luminoase, încălzite.

Erau hrăniţi ani de zile cu mălai mucegăit, cu mazere cu gărgăriţe, cu o pâne neagră făcută din tărâţe şi cenuşă, — şi azi vor să mânânce mult şi bine. Luni de zile nu au azit decât gemetele desperate ale răniţilor, horcăitul muribunzilor, în toate clipele ei îşi vedeau moartea cu ochii, — acum ei vor să auză muzică, lăutari. Ani de zile supuşi, smeriţi, nu erau decât unelte docile în mânile superiorilor. Azi ei vor să trăiască earăşi ca oameni.

Psihologiceşte, fiziologiceşte, această dorinţă de a se odihni, de a petrece, este foarte explicabilă. Este o stare de reacţiune a organismului, pe care orşicine trebue să o înţeleagă.

Dar... orce reacţie a organismului, orce fenomen, orce stare sufletească, orce manifestare a organiznului, dacă trece de o anumită măsură, dacă se prelungeşte, dovedeşte o stare bolnăvicioasă.

Un om trebue să bea şi să mânânce o anumită cantitate de alimente pentru a îndestula nevoile organismului. Când însă omul mânâncă şi bea cu mult mai mult de cât este indicat că trebuie mânânce, atunci acest simpton dovedeşte că în organismul acelui om se petrece ceva bolnăvicios.

Fiecare om face oarecare gesturi, oarecare mişcări când vorbeşte. Când aceste gesturi sânt exagerate, medicul va recunoaşte o boală nervoasă de care este atins individul.

Somnul este fenomen necesar vieţii, ca şi pânea. Dar când cineva doarme prea mult, când cade într'o stare de somnolenţă prea îndelungată, medicul va fi de părere că acel individ este pe cale de a căpăta o boală gravă.

lalte, ci va fi lupta tuturor muncitorilor împotriva acelora cari i-au asuprit, cari i-au jertfit timp de decenii».

Grupul conducător din vechea Românie s'a sporit cu elemente de aceeaş natură din noualе teritorii. In acest grup stăpâneşte aceeaş mentalitate îngustă, acelaş spirit de sectă politică, aceeaş slugărnicie, care am cunoscut o înainte de războiu. «Este firesc deci că aceasta ceată de cârmuitori, pe cari îi vom desemna sub numele generic de oligarhie, să-şi ia toate măsurile pentru a nu fi înlăturată... Noi nu căutăm s'o răsturnăm prin forţă brutală. Ea va fi spulberată de marele tăvălug reprezentat de conştiinţa unanimă a masselor muncitoreşti şi intelectuale ce se razimă pe *forţa morală*».

Pentru clădirea edificiului politic şi social, partidul instituе *patru misiuni*, menite să consolideze forţa morală a neamului. Misiunile sânt: şcoala, justiţia, biserica şi armata. Ele au să devie înalţi factori de educaţie morală. —

Acestea sânt principiile noului partid, expuse în organul său *Social Ţărănismul*.

In drumul greu şi lung, ce şi-a propus să străbată confratele apărător al cauzelor bune şi drepte, îi dorim cel mai desăvârşit succes.

---

† Coman Baca

După multe şi grele suferinţe a răposat în fruntaşa comună Poplaca (prot. Sibiu), parohul primar al acesteia *Coman Baca*.

Implicat îndată la începutul războiului mondial într'un proces criminal pentru tradare de patrie, parohul Coman Baca a fost târât în temniţele Clujului, condamnat la moarte prin streang, dela care l-a scos învierea neamului după prăbuşirea statului unguresc.

Germenele boalei l-a adus din temniţă. S'a stins în puterea vieţii, când mai putea trăi pentru binele poporului şi fericirea familiei sale mult încercate.

Inmormântarea s'a făcut Luni în 1/14 Martie a. c.

In locul protopopului locului, reţinut prin boală, ceremoniile înmormântării le-a condus protopopul *Mateiu Voileanu*, asesor consistorial. (Vorbirea sa, cu acest prilej, o vom publica în numărul viitor).

La înmormântare au participat preoţii Ioan Manta senior şi junior din Gurarăului, preoţii din Reşinari Maniu Lungu, Emilian Cioran şi Emil Dancăş, preotul din Poplaca G. Modran şi preotul Ioan B. Boiu din Sibiu, care la groapă a ţinut o cuvântare pătrunzătoare, luând rămas bun în numele preoţimii din tract.

Cu Coman Baca dispare figura unui preot blând, cu frica lui Dumnezeu, şi cu iubire pentru pentru poporul său.

Dumnezeu să-l odihnească!

Nr. 1350 Şcol.

Notificare oficială

Prin adresa Secretariatului general din Cluj dto 25 Ianuarie a c. Nr. 2078 ni se comunică remuneraţia stabilită pentru învăţătorii suplinitori, ajutători sau practicanţi. Această remuneraţie este stabilită precum urmează:

1. Preoţii şi învăţătorii penzionari, cari proved instrucţia în şcoalele de stat, vor primi pe timpul serviciului o diurnă lunară de 300 lei.

2. Preoţii şi învăţătorii penzionari, aplicaţi în serviciul şcoalelor confesionale, vor primi o diurnă lunară de 250 lei, în care se compută retribuţia din resursele locale.

3. Învăţătorii ajutători, cari au 2 cursuri pedagogice de vară, se consideră ca suplinitori având ca remuneraţie 80% din retribuţiile titularilor.

4. Învăţătorii ajutători cu 1 curs de vară, precum şi cei cu 4 clase secundare, dar fără pregătire specială, vor fi retribuiţi cu 60% din leafa titularilor şi accesoriile.

5. Învăţătorii toleraţi vor primi o diurnă lunară de 200 lei.

Aducem aceasta la cunoştinţa tuturor acelora, pe cari îi priveşte.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 24 Febr. 1921.

Consistorul arhidiecezan

Din Bucovina

— Adunarea preoţimii în Cernăuţ —

In 8 l. c. s'a ţinut la Cernăuţ adunarea generală a Asociaţiei clerului ort. român din Bucovina, sub prezidenţa vice-preşedintelui Pr. Tomoiagă, care deschide şedinţa aducând, în numele adunării, expresia de recunoştinţă şi devotament M. S. regelui şi dinastiei.

Obiectele la ordinea zilei erau: *Învăţământul religios în şcoală*. Preoţimea bucovineană nu admite reducerea orelor de predare a învăţământului religios, şi cere *două* ore pe săptămână în fiecare clasă a şcoalelor primare şi secundare. La propunerea prof. R. Cândea, se alege o comisiune din cath eţi pentru redactarea unui memoriu, în care să se arate autorităţilor şcolare însemnătatea religiei în şcoală şi situaţia învăţământului religios în alte ţări.

Se votează o moţiune de protest împotriva *concordatului*. Preoţimea se asociază memoriului facultăţii teologice.

Senatorul Ipolit *Tarnavschi* aduce adunării salutul şi binecuvântarea Mitropolitului Bucovinei. Ca delegat al consistorului declară că în chestiunea învăţământului religios consistorul a înaintat un memoriu guvernului şi mitropolitului primat.

In chestiunea *fondului bisericesc*, adunarea cere să treacă în mânile Mitropolitului, sub controlul congresului bisericesc şi al statului, şi activitatea fondului să se întindă şi la înfiinţarea şi susţinerea şcoalelor.

S'a mai desbătut: salarizarea, eligibilitatea preoţilor, cântarea bisericească (respectarea muzicei bisericeşti, înfiinţarea corurilor săteşti ş. a.)

Adunarea a ţinut două şedinţe, una înainte de amiazi, a doua în aceeaş zi după amiazi dela ora 3 până la 9½ seara. A participat şi părintele Costiniu din vechiul regat. Toate discuţiile au decurs în mod demn şi în deplină armonie.

Convocare

Către învăţătorii români dela toate şcoalele primare din judeţul Sibiu

Învăţătorii români dela toate şcoalele primare din judeţul Sibiu, se convoacă, la adunarea generală extraordinară, care se va ţinea în *Sibiu*, Vineri la 25 Martie a. c., ora 11 a. m. în edificiul şcoalei primare de stat.

Obiectul: Chestia salarizării învăţătorilor confesionali şi comunali.

Nota: 1. Aceia dintre învăţători, cari, din or ce motive, nu se pot prezenta la adunare, sânt invitaţi să trimită — fără amânare — o declaraţie subscrisă şi de doi martori, că sânt solidari întru toate cu hotărârile ce se vor aduce.

2. Comitetul secţiei judeţului Sibiu roagă toate secţiile judeţene ale învăţătorilor români din Ardeal, să ţină încă în decursul acestei luni, adunări generale extraordinare cu acest program, iar hotărârile lor să se dea publicităţii prin presă.

3. Toate ziarele sânt rugate să reproducă această convocare.

Din şedinţa comitelului central al învăţătorilor români din secţia judeţului Sibiu, ţinută la 11 Martie 1921. — *Nicolae Iordan*, preşedinte. *Izidor Dopp*, secretar.

Citind ziare

Despre calităţile şi virtuţile poporului român din Ardeal, scrie Renaşterea Română:

Aceia cari au scornit sau repetă ca nişte papagali vorba, că Ardealul a fost o decepţie, pentrucă în guvernul precedent, alcătuit mai mult din ardeleni, au fost miniştri, cari n'au răspuns aşteptărilor puse într'înşii, sânt sau necunoscători ai adevăratei situaţiuni sau nişte răuvoitori.

In elementul românesc din Ardeal sânt adevărate comori de calităţi şi virtuţi, şi ar fi o fericire, dacă ni le-am putea însuşi şi noi în vechiul regat.

Românul ardelean are, în primul rând, puternic desvoltat sentimentul conştiinţei naţionale şi al dragostei şi mândriei de neamul din care face parte.

In al doilea rând, românul ardelean are spiritul de ordine, de continuitate la lucru, şi de metodă în activitatea sa.

Şi această dorinţă peste măsură, prelungă de a trândăvi, de a petrece, este un fenomen morbid. Cu atât mai simptomatic pare acest fenomen, acum când atât gol este de umplut, când atâtea lipsuri sânt de pus la loc.

Azi se simte mai multă nevoie decât ori când de o sforţare comună, de o încordare a tuturor energiilor, pentru a reclădi şi a introduce o stare mai bună în omenire.

Azi toată omenirea ar trebui să semene unui stup de albine, ca fiecare să aducă partea sa de miere pentru alinarea atâtor răni, pentru îndulcirea unei vieţi atât de amărâte. Această nepăsare de binele celorlalţi şi de preocupare egoistă a binelui propriu este semnul unei boale sociale.

Ajungă această beţie a lenei! Azi, după ce fiecare a mai gustat din plăcerile vieţii, ale libertăţii, azi trebuie fiecare să se desmeticească şi să se întrebe încotro mergem, în spre ce prăpastie ne îndreptăm cu toţii, dacă inactivitatea va dura multă vreme? O datorie sfântă se impune tuturor de a pune o stavilă acestei epidemii sociale.

Somnul este un binefăcător al organismului. Dar există şi o boală a somnului care în loc să repara organismul, îl distruge.

Şi această lene, această epidemie a trândăviei va submina existenţa organismului social, ducându-l spre dezastru.

Scumpetea traiului, lipsurile de tot felul, se datoresc lăcomiei de îmbogăţire a unora, şi a epidemiei lenii a celorlalţi.

In Franţa cugetătorii alarmaţi de epidemia lenei, îndeamnă toată lumea la muncă.

Emile Bergerat scrie: Numai atunci ne vom putea bucura de binefacerile păcii, când vom pune la loc tot ce a fost ruinat, punând la contribuţie toată vigoarea braţelor noastre, sudoarea frunţii noastre, sucul creerilor noştri.

In Germania, muncitorii având în vedere ţara lor ameninţată, au lăsat de o parte toate revendicările lor, toate teoriile lor de opt ore de muncă pe zi şi au hotărât de mult, să muncească zece ore pe zi, muncă serioasă, încordată, sinceră, ca produsul celor două ore suplimentare să fie destinat reclădirii ţării lor.

«Munca! munca! scrie Emil Zola, nu există altă putere mai nobilă! Când ai pus încredere şi credinţă în munca ta, atunci eşti de neînvins! Poţi crea o lume! In toate dimineţile te pui pe lucru! Pui pietricică cu pietricică, pentru a ridica monumentul şi îl faci măreţ, întrebuinţând metodic energiile fizice şi intelectuale pe care le posezi.

De ce să ne îndoim în ziua de mâne, când noi pregătim, graţie muncii ce o depunem azi? Tot ce semănăm azi, culegem mâne. Muncă sfântă! Muncă creatoare şi salvatoare! Tu eşti viaţa, tu eşti singura raţiune pentru care trăim pe acest pământ!»

Lumea muncitoare cu drept cuvânt revendică pentru ea dreptul şi gloria de a îndulci traiul, de a împuţina suferinţele unei omeniri chinuite şi nedreptăţite. A ei este sfânta datorie să silească toată lumea de a munci, ea care urăşte pe toţi trântorii, pe toţi parasiţii sociali. Muncitorii trebue să privească în muncă nu numai un mijloc pentru susţinerea existenţii lor, ci munca tuturor trebue să tindă la înfăptuirea unei lumi mai drepte, unei vieţi mai bune pentru întreaga omenire.

El nu e «deştept» în înţelesul ce i se dă în general acestui cuvânt în vechiul regat.

Prin «deştept» noi înţelegem de obicei un om lipsit de modestie, un om care se amestecă în toate, care se pronunţă în chestiuni despre care n'are nici o cunoştinţă, un om care caută să te ameţească printr'un potop de vorbe. În dosul acestor vorbe stă, însă, ori o absolută goliciune de idei, ori intenţii care nu totdeauna sânt din cele mai onorabile.

Şi e bine, că nu este deştept nici în înţelesul «de a şti să te învârteşti».

De asemenea, în ţăranul ardelean e puternic desvoltat spiritul de gospodărie, dorinţa de o casă curată şi bine îngrijită, grija de un trai mai bun, şi nevoia de o hrană intelectuală.

Ear familia ardeleană poate, prin armonia şi duioasa solidaritate dintre membrii ei, să fie citată ca model, precum e earăşi un model de virtuţi şi de hărnicie romînca din Ardeal.

Ştirile zilei

Predici în Catedrală. În Dumineca proximă (prima Duminecă din post) va predica la sfânta liturgie preotul Trandafir Scorobeţ, profesor la liceul Gheorghe Lazăr, iar la vecernie prof. sem. Dr. Aurel Crăciunescu.

Serviciile divine în Catedrală. În decursul sfântului post se vor ţinea serviciile divine în Catedrală în următorul mod: Utrenia se va săvârşi în fiecare zi între orele 6 jum. şi 7 jum. a. m., vecernia între orele 3—4 p. m. Sfânta liturgie se va oficia Mercurea şi Vinerea între orele 10—11, iar Sâmbătă între orele 8—9 a. m.

În fiecare Duminecă, pe lângă predica dela liturgie, se vor ţinea în legătură cu vecernia meditaţiuni religioase între orele 4—5 p. m. Ar fi de dorit ca aceste meditaţiuni să fie cercetate de cât mai mulţi credincioşi, şi îndeosebi de învăţăceii şi calfele dela meserii şi de servitorime.

Sesiunea corpurilor legiuitoare se prelungeşte până la 1 Iunie a. c. La cameră s'a depus proectul de lege despre reforma electorală.

Noul minister, al sănătăţii publice, începe să funcţioneze la 1 April 1921. Conducerea interimală o va lua dl Argetoianu.

Conferenţele organizate de biroul «Asociaţiuni». în sala prefecturii judeţene din Sibiu, în postul Paştilor a. c., se continuă: Joi în 17 l. c. a vorbit dl D. P. Bucşan despre vitamine, noţiuni de medicină alimentară. *Duminecă* în 20 Martie: Dl R. Simu, Cum se proiectează propaganda culturală. *Luni* în 21 Martie: dl Gen. Dr. Vicol, Basarabia şi Bucovina, note de drum, cu proecţiuni. Începutul la ora 6 d. a. Intrarea: 4 şi 2 lei. Şcolarii gratuit.

Proiectul despre noua împărţire a judeţelor din Ardeal face să înceteze câteva oraşe de a mai fi sedii de judeţe. Aceste oraşe sânt următoarele: *Făgăraşul*, (se va ţinea de Braşov), *Sighetul*, (sediul trece la Năsăud sau Bistriţa), *Aiudul* (înlocuit prin Alba-Iulia), *Sânmărtinul* (înlocuit prin Blaj), *Sighişoara* (trece tot la Blaj) *Turda* (la Cluj), *Odorhei* şi *S. Sângeorgiu* se contopesc.

Sediile nouă de judeţe ar fi *Şimleul*, *Năsăudul*, *Alba-Iulia* şi *Blajul*.

Din mai multe locuri s'au ridicat protestări împotriva împărţirii plănuite. Corpurile legiuitoare, la desbaterea proiectului, vor admite schimbările îndreptăţite.

Paştile. Din Londra se anunţă: Lordul Desborough a înaintat casei de sus un proiect de lege, prin care sărbătoarea Învierii Domnului se statoreşte, începând cu anul 1922, pentru *a doua Duminecă din April* a fiecărui an. Celelalte sărbători, care stau în legătură cu sf. Paşti, se vor schimba potrivit cu această nouă întocmire.

† Ioan Işan, fostul paraclisier al bisericii noastre catedrale, după un morb îndelungat, a răposat în Cluj în etate de 54 ani. Înmormântarea va avea loc astăzi, Vineri, în 18 Martie, în cimiterul bisericii gr.-or. române din Cluj.

Conferenţe. Societatea teologilor români «Academia Ortodoxă» din Cernăuţ a început în ziua de 13 Martie a. c. o serie de conferenţe religioase, care se ţin în reşedinţa mitropolitană din acel oraş. Participă public în mare număr.

Cum vorbeşte Horthy. Un ziar bulgar află din Budapesta, că o delegaţie de muncitori unguri s'a prezentat la Horthy să-i arate necazurile muncitoreşti. Şeful Ungariei a sfătuit pe delegaţi să nu declare greva generală, pentru că în astfel de caz el, Horthy, va trebui să ordone împuşcarea greviştilor fără excepţie, zicând: «Voi face să curgă atâta sânge, încât se va îngrozi lumea toată».

Muntenegrul nu este mulţumit cu dominaţiunea sârbească. Lupte aspre se dau între armata sârbilor şi răsculaţii muntenegrini la Podgoriţă şi alte locuri.

Cinema Apollo, Sibiu, Piata Herman. În 19 şi 20 Martie: Jocheul morţii, dramă. În 21 şi 22 Martie: Iubirea i-a fost moartea, piesa senzaţională. Începutul la ora 7 şi 9 seara.

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană** din Sibiu

Cântece pentru voce şi piano

de

Emil Monţia

Caetul IV:

15. Singur şi robit de jale, poezia de St. O. Iosif.
16. Dorobanţul, poezia de G. Coşbuc.
17. Nemurirea e un vis, poezia de Algeorge.
18. Cobzarul, poezia de St. O. Iosif.
19. Cântec de leagăn, poezia de I. U. Soricu.

Preţul **Lei 10**—, plus porto postal **Lei 2**—

Nr. 54/1921 (25) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Dâncul mic**, protopresbiteratul Orăştiei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele cuprinse în coala B pentru întregirea dotaţiei dela stat.

Concurenţii să-şi aştearnă petiţiile instruite în ordine, în terminul indicat, la oficiul protopresbiteral subsemnat, având a se prezenta într-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, pe lângă încuviinţarea protopresbiterului, spre a celebra predica şi a face cunoştinţă cu poporul credincios.

Orăştie, 18 Febr. 1921.

Oficiul protopresbiteral ortodox român în înţelegere cu comitetul perohial.

Vasile Domşa
protopop

Nr. 171 Plen. (24) 2—3.

Concurs

Pentru întregirea postului de protopresbiter ort. rom. al tractului **Treiscaune** conform ordinului consistorial Nr. 8033/1920 Plen. din 22 Ian. 1921 se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Viitorul protopresbiter va locui în locul central al protopopiatului în comuna Sf. Gheorghe.

Emolumente împreunate cu acest post sânt:

Venitele de protopresbiter statorite prin §. 19 din pragmatica de serviciu, cum şi taxele ce incurg din vizitaţiunea comunelor tractuale şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale.

Reflectanţii la acest post sânt poftiţi a înainta cererile lor la P. Ven. Consistor arhidiecezan în terminul deschis, documentând calificaţiunea prescrisă în concluzul congresual Nr. 111 din 1888.

Din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Treiscaunelor, ţinută în 10 Faur 1921.

Sfântul Gheorge, 10 Faur 1921.

Gheorge Negoescu
preş. adm. prot.

Mihail Petru
notar

Nr. 1134. Plen.

Aprobat

Sibiu, din şedinţa plenară ţinută la 20 Faur 1921.

Consistorul arhidiecezan.

A apărut şi se găseşte de vânzare la **Librăria Arhidiecezană în Sibiu**

Calendarul arhidiecezan

pe anul comun 1921

cu bogat cuprins, din care amintim următoarele: *Către cititorii Calendarului.* — *Arhiepiscopul şi Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan.* Alegerea, hirotonirea, instalarea şi investirea. — *Gândiri.* — *Ştiri şi fapte din 1920.* Cronică bisericească. — *Ce este bolşevismul?* — *Din zilele de mărire*, cu 5 ilustraţi. — *Suferinţa*, poveste din popor. — *Snoave şi istorioare*: 1. Binefacerea şi Recunoştinţa. 2. S'a dat de gol. 3. Curajul femeii. 4. Aşa se poate. 5. Măgarul şi alcoolul. 6. Mânzul ţiganului. — *Pentru meseriaşi*: Mesteşugarul cum se cade. — *Pentru economi*: 1. Plugurile cu motor, după C. M. 2. Gunoiul. 3. Sfaturi sănătoase, după I. M. P. — *Soldăţeşti.* — *Versuri*: 1. Scrisoarea fetiţei, de Lt. Eft. Barbu Bogdan. 2. Mama, de Maximilian G. Dopp. 3. Cicoarea, din popor, col. Teodorescu. 4. Cântece din războiu, col. E. H. 5. Dela Tisa. 6. Cântecul lanculuí, din Zărand, col. E. H. 7. A lui Balint. — *Ostăşească.* — *Fel de fel:* 1. Credinţe despre rândunică. 2. De pe pământ în lună. 3. Puterea exemplului. 4. Sănătatea femeilor. 5. Legea cercetaşului. 6. Împotriva mâniei. 7. Cărţile... 8. Radiul şi razele sale, după Dr. A. Lanich. 9. Sfaturi. — *Gândiri.* — *D'ale doctorilor:* 1. Gripa sau influenţa. 2. Baia de soare, după Dr. Forest. 3. La durere de cap. 4 Mierea. 5. De ce mâncăm repede? după Dr. P. Schmid. 6. Carnea şi nutrirea. 7. Nasul roşu. 8. Tusa măgărească. 9. Îngrijirea părului. 10. De ce nu trebue să bei? 11. Dimineaţa — oboseală. 11. Epilepsia (boala rea). — *Gândiri.* — *Alte versuri*: 1. La Oituz, de Şt. Bălcescu. 2. Cătăneşti, din popor, col. E. H. 3. Mormântul Stegarului, de V. Voiculescu. 4. Sus inima! de G. Coşbuc. 5. Găcitori. — *Scântei.*

În celelalte părţi ale Calendarului sunt: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii. — *Însemnarea târgurilor* aranjate după *alfabet şi luni.*

Ilustraţiile: I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. Nicolae Bălan. — Statul major la frontul dela Tisa. — Intrarea triumfală a generalului Moşoiu în Sibiu. — Generalul Moşoiu şi statul său major trec trupele în revistă. — Revista trupelor care au trecut Tisa şi au capturat şase divizii bolşevice. — M. S. Regina Maria la podul peste Tisa asistă la trecerea trupelor.

Calendarul s'a tipărit în două ediţii: o ediţie cu «*Şematismul*» bisericii ort. rom. din Transilvania, Bănat şi părţile anexate din Ungaria, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheţi şi învăţători, — şi altă ediţie, *fără Şematism.*

Preţul: { **Ediţia cu Şematism 10 Lei** / **„ fără „ 8 Lei** } **plus porto postal 2 Lei şi sunt a se trimite înainte prin mandat postal.**

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 9/22 Martie 1921 Nr. 20.

ASOCIAȚIUNEA CENTRALĂ SIBIIU

Nr. 6 Procuratura de stat (Of.)

Str. Schewis Loco

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

In chestia unificării organizației noastre bisericești

de jurisconsultul Consistorului arhidiecezan Ioan de Preda, adv. în Sibiu

Ancheta ce s'a fost întrunit spre a se sfătui asupra problemelor ce se impun spre resolvire în noua situațiune, creată prin fericita unire a neamului românesc într'un stat unitar, a exmis — dupăcum se știe — o comisiune, care să pregătească un proiect de organizare.

Comisiunea exmisă a și elaborat un proiect de statut organic, care să servească ca punct de plecare sau ca bază de discuție în corporațiunile reprezentative ale bisericilor din singuraticele provincii.

La elaborarea acestui proiect avea să servească drept punct de plecare pentru desbateri, Statutul organic al mitropoliei ortodoxe române din Transilvania.

Noul statut organic a și fost elaborat, în partea sa formală, după chipul și asemănarea Statutului organic șagunian... Aceeaș împărțire a materiei: la început o parte generală în care sânt expuse principiile, cari dominează materialul întreg. Apoi șase secții; secția mitropoliei centrale, a mitropoliilor singuratice, a eparhiei, protopopiatului și a parohiei.

Multe, foarte multe dintre dispozițiunile din Statutul organic șagunian sânt trecute din cuvânt în cuvânt în noul statut al comisiunei exmise. Și totuș, aceste două statute se deosebesc ca focul și apa unul de altul. Și această deosebire provine de acolo: *că ele sânt întemeiate pe principii fundamental opuse.*

Statutul organic șagunian admite potestatea absolută a episcopatului numai în chestiile: spirituale, dogmatice și simbolice — § 141 și 171 Stat. org. — ear toate celelalte afaceri de organizare: reprezentare, administrație, justiție și executare le încredințează osebitelor corporațiuni legiuitoare și reprezentative, precum și osebitelor oficii compuse din clerici și mireni, conduse însă toate acestea de episcopul respectiv.

Statutul organic șagunian este condus — cum se vede — de principiile cele mai liberale și democratice; el dă episcopatului, ceeace după dreptul divin se cuvine. Face însă de altă parte și clerul inferior și elementul mirean părtaș la acele drepturi și funcțiuni, care i se cuvin fără a se știrbi prin aceasta autoritatea și adevărata chemare a episcopatului.

Noul statut elaborat din partea comisiunei însă, concentrează toată autoritatea și toată potestatea în mâna episcopatului, făcând din reprezentanții și funcționarii diecezei o ciurdă de statisti, menită să servească numai spre înălțarea gloriei episcopului.

Spre ilustrarea aserțiunilor mele, mă provoc la singuratice dispozițiuni din noul elaborat:

Astfel în Art. III din partea generală ni se spune că: «In fruntea bisericii stă ca cea mai înaltă autoritate și suprem for, *în toate afacerile bisericești de orice natură*, Sfântul Sinod».

«Respectându-se această temelie, colaborarea clerului și a mirenilor e primită în corporațiuni bisericești autonome, constituționale cu sistem reprezentativ. Așa dară — pe lângă sf. Sinod — funcționează în viața administrativă și economică a bisericii, corporațiuni constituite parte numai din membri ai clerului, parte din clerici și mireni».

Partea a doua din art. III e evident menită să slăbească reaua impresiune, pe care partea dintâi trebue să o provoace în inimile credincioșilor și să întărească credința, că pe lângă episcopat, și clerul inferior și elementul mirean vor fi părtași la guvernarea bisericii.

Dar în partea e doua din art. III se zice: că *respectându-se aceeaș temelie* — va să zică numai pe lângă rezerva celei mai înalte autorități și a supremului for în toate afacerile bisericești de orce natură, pe seama episcopatului — mai pot funcționa și alte corporațiuni bisericești autonome, constituționale cu sistem reprezentativ.

Cum vor putea trece corporațiunile acestea *de autonome*, atunci când supremul for *în afacerile bisericești de orce natură* este sf. sinod, sau episcopatul? Eu unul nu o înțeleg. Adevărat însă că comisia care a elaborat noul statut, are de tot altă concepție despre autonomie decât o am eu și poate și alții.

In noul statut organic proiectat de comisiune se prevede un congres general bisericesc ca organ central pentru biserica întregită din România mare. Dar între atribuțiile acestui congres general bisericesc enumerate în § 14 din statut, nu se cuprinde cea mai de căpetenie din § 145 al statutului șagunian: că adecă congresul general bisericesc este *reprezentanța* întregii biserici și a românilor ortodocsi din regat. — Și după ce în § 7 din noul statut anume se zice că congresul general bisericesc va funcționa *«pe lângă sf. sinod»*, rămâne cel puțin dubiu, care dintre aceste înalte corporațiuni, are să fie în viitor adevărata reprezentanță a bisericii noastre din noul regat.

Cum poate fi considerată însă adunarea eparhială — sinodul nostru eparhial de azi — *de autonomă* atunci, când concluselе ei, numai atânci devin valide, dacă primesc *aprobarea* episcopului concernent?

Cum poate trece consiliul eparhial — consistoriul nostru de azi, — drept organ bisericesc autonom atuncea, când în § 37 al statutului comisiunii anume se zice: că chiriarhul conduce afacerile eparhiei cu ajutorul adunării eparhiale și al consiliului eparhial.

Evident deci că consiliul eparhial, el însuși nu conduce nimic, ci este creiat numai pentru a da ajutor episcopului, resp. arhiepiscopului sau mitropolitului și pentru a executa dispozițiile lui. De aceea i s'a și luat consistorului numirea aceasta și i s'a dat numirea de consiliu, ca să se știe din capul locului, că instituția aceasta nu mai are să fie un organ cu sferă de activitate proprie, ci numai un oficiu *ajutător* pe lângă episcop.

Aceeași situație inferioară o are și consiliul central bisericesc, organul suprem administrativ și executiv al congresului și sfântului sinod, Consistoriul nostru mitropolitan de azi. Căci deși se zice că el este organul suprem administrativ și executiv, activitatea lui se mărginește numai și numai pe lângă executarea actelor de administrație și ordonanțelor congresului și mai ales ale sf-lui sinod, care după cum am văzut mai sus este cea mai înaltă autoritate și supremul for în toate afacerile bisericești de orice natură, și care și în înțelesul §-lui 5 punct 5 din statut este *singur în drept* să decidă toate afacerile bisericești de orice natură.

Să vedem acum cine este sf. sinod, sau suprema autoritate și supremul for în biserica noastră?

Sfântul sinod este, după noul statut: întrunirea tuturor mitropoliților, arhiepiscopilor, episcopilor și arhiereilor vicari din întregul regat, sub prezidiul mitropolitului primat. Sf. sinod însă — după cum se vede — nu este o corporațiune permanentă, sau un oficiu permanent, pentru că el se întrunește numai de două ori pe an. Astfel deci adevărata cârmuire a bisericei întregi, o poartă faptice mitropolitul primat, căruia îi stau la dispoziție și într'ajutor:

1. Consiliul central bisericesc, compus din 10 membri aleși.

2. Consistoriul spiritual suprem, pentru deciderea causelor disciplinare ale clericilor, compus din 5 membri numiți de sf. sinod, tot pentru câte 5 ani.

3. Casa bisericii, care are să înlocuiască pe senatele noastre epitropești dela consistoriile de azi.

4. Un birou special, cu un director și personalul necesar de manipulațiune, care are să provadă treburile scripturistice și de manipulațiune, nu numai ale organelor de sub punctele premergătoare, și ale sf. sinod, ci verosimil și ale congresului general bisericesc, care să întrunește tot numai la 3 ani odată.

Din cele expuse mai sus este clar, că adevărata ocârmuire a bisericii o îndeplinește mitropolitul primat, și că el nu are lângă sine în permanență un organ învestit cu dreptul de a-și putea validita și el părerea sa, și de a conlucra și el la hotărârile și dispozițiile ce se fac în mod absolutistic.

Din cele expuse se vede mai departe: că noul statut elaborat de comisiune scurtează nu numai elementul mirean și clerul inferior, ci chiar și pe dignitarii noștri bisericești, pe episcopi, arhiepiscopi și mitropoliți în drepturile lor ierarhice și canonice, punându-i la ordinul și dispoziția mitropolitului primat, deși biserica noastră nu cunoaște diferite grade de mitropoliți, ci precum pe patriarhi așa și pe mitropoliți îi consideră de egali între sine.

Cu toate acestea noul statut de organizare chiar și mitropoliile le împarte: în mitro-

polia *centrală*, — pe care o tratează în secţia I separat, făcându-o părtaşă şi de o organizaţie separată — şi în mitropoliile *singuratice*, pe care din urmă le tractează în secţia II-a iar separat fără a le acorda şi lor aceeaş organizaţie, că mitropoliei centrale, sau apoi o organizaţie separată proprie, de unde urmează că le priveşte şi le consideră drept simple eparhii mai ales după-ce întreg statutul nu cuprinde în sine dispoziţii, care să reguleze raportul dintre ele şi simplele eparhii.

Dealtcum eparhiile şi resp. episcopiile sânt în noul statut — abstracţie făcând dela mitropolia centrală — mai bine organizate şi cu mai multe drepturi investite: Consiliul eparhial se împarte întocmai ca consistoriile noastre de azi, în trei senate speciale, care apoi întrunite formează Plenul consiliului eparhial şi tractează afacerile ce nu cad în competinţa singuraticelor senate.

Consiliul eparhial, care constă dintr'un număr corăspunzător de membri, aleşi de adunarea eparhială dintre clerici şi mireni, *conduce* în înţelesul § 69 din statut, afacerile eparhiei în toate ramurile lor, sub prezidiul episcopului său al *delegatului* său.

Insă în § 62 din acelaş statut ni se spune: că episcopul *conduce* episcopia. El desfiinţează căsătoriile, numeşte un revizor bisericesc, un vicar propriu al său cu rang de arhimandrit, apoi pe secretar şi personalul de manipulaţie şi dictează pedepse disciplinare.

Apare deci legitimă întrebarea: Care anume dintre aceste două autorităţi conduce aevea eparhia, episcopul sau consiliul eparhial? Şi ce-i mai rămâne de făcut *Consistorului spiritual eparhial*, compus din 3 preoţi constituit anume în fiecare episcopie pentru judecarea cauzelor disciplinare, — atunci când episcopul dictează însuşi după plac pedepse disciplinare?

Dealtcum nici membrii consiliului eparhial nu vor putea aduce altă hotărâre, decât aceea pe care o dictează episcopul sau delegatul lui. Pentrucă alegerea lor numai atunci devine valabilă dacă o întăreşte episcopul concernent; ei deci vrând ne-vrând sunt avizaţi să îndeplinească totdeauna voia celui ce are să-i întărească în slujba. Şi pentru că nici hotărârile consiliului eparhial nu vor putea fi valabile în caz de neaprobare din partea chiriarhului, după cum văzurăm mai sus, că nici chiar ale adunării eparhiale nu sânt valabile fără această aprobare.

(Va urma)

Consistorul superior bisericesc a fost convocat în sesiune extraordinară pentru ziua de 31 Martie 1921.

Exproprierea în Ardeal. Din Bucureşti: Proiectul de lege pentru reforma agrară în Ardeal a fost depus la cameră. Intinderea ce se expropriază prin această lege, este un milion şi jumătate jugăre. Guvernul speră să înceapă exproprierea în Ardeal la 1 April 1921.

Pace între Polonia şi Rusia. Tratatul de pace, încheiat acum între aceste două ţări, cuprinde: Se recunoaşte independenţa Ucrainei rutene; ambele părţi renunţă la cheltueli de războiu; Rusia se obligă a restitui Poloniei 30 milioane ruble aur şi a preda materialul rulant de cale ferată polonă.

Independenţa eparhiei Clujului

Sub acest titlu sugestiv, sprijinit pe un subtitlu sensaţional: «Contra unei tentative primejdioase», dl Dr. I. Mateiu scrie o serie de articole în ziarul «Infrăţirea» din Cluj. Cetindu-le, îţi face impresia voinicului care îşi clădeşte «mori în vânt», ca să aibă cu ce se războiu.

Se vorbeşte de «tentative condamnabile», de «conflict bisericesc», ce ar fi dorit să se rezolve pe cale constituţională, de «teorii nefericite», de «porniri anticonstituţionale», «tendinţe autocratice», de «curentul unui absolutism abusiv, care se iveşte ameninţător în viaţa constituţională a mitropoliei noastre». Şi aşa înainte. De ce era vorba?

Dl profesor S. Oprean într'un articolaş în «Patria» fixase raportul diecezei Clujului faţă cu arhidieceza (cu sinodul şi arhidieceza aceleia) din care s'a desfăcut, ca teritor. Şi cu bunul simţ al omului nepreocupat trage încheierile, ce se impun, până ce noua înfiinţata eparhie a Clujului va avea sancţiunea tuturor factorilor de cădere.

Era tocmai timpul să se ia măsuri pentru alegerile sinodale pe un nou ciclu de 3 ani 1921—1923, fiindcă mandatul deputaţilor din trecut expiră la Dumineca Tomii.

I. P. Sfinţitul nostru Mitropolit Nicolae, prin circulara Nr. 3731 Plen. spunea «întru cât alegerile proxime la sinodul arhidiecezan se vor face după noua arondare numai pentru părţile, ce au rămas la arhidieceză după constituirea consistorului din Cluj, sau se vor face după arondarea cea veche pentru arhidieceza întreagă, înainte de organizarea diecezei Clujului, aceasta se va norma şi publica în circulara, cu care vom ordona alegerile», pentrucă nu ştia dacă dieceza cea nouă a Clujului va afla «sancţiunea cuvenită. prin cercurile legale cu cădere încă în primăvara anului acestuia sau doară mai târziu».

Indoiala aceasta era sporită şi de faptul, că în proiectul de unificare bisericească sosit dela Bucureşti, Clujul era trecut numai ca Vicariat.

In înţelesul celor de mai sus a dat instrucţiuni I. P. S. Sa şi delegatului Consistorului din Cluj. In răstimp pleacă la Bucureşti şi luând «cunoştinţă oficială că la locurile cu căd-re noua diecază a Clujului nu întimpină greutăţi», dispune telegrafic la Sibiu, ca şi la Cluj, alegeri separate pentru arhidieceză şi pentru dieceză. Simplu şi clar pentru toată lumea, doară era ierarhul arhidiecezei Sibiului, ca şi a diecezei Clujului, unde sinodul arhidiecezan extraordinar în vara anului 1919 instituise în mod provizor un Consistor coordonat Consistorului din Sibiu, *după analogia Arad Oradea-mare*, sau cum se exprimă o hotărâre anterioară a aceluiaşi sinod arhidiecezan «*după norma Consistorului din Oradea mare*».

Iată ce nu vrea să ştie dl Mateiu, pentru ca să-şi poată face vânt cu teorii de drept bisericesc, şi să tragă clopotul într'o dungă că «se trage la îndoială existenţa şi independenţa eparhiei Clujului, — epocă de anarhie şi tulburare, — absolutism ierarhic» etc.

Pentru cine ştie ceti într'un drept bisericesc eparhia Clujului nu se poate considera înfiinţată, neavând încă sancţiunea ultimului for cu cădere. Ea a fost legiferată de biserică ca o chestiune internă. Dar Nicodem Milaş în dreptul său bisericesc pag. 586, pe care îl citează şi dl Mateiu abătând însă vorba în altă parte, scrie lămurit: «In competinţa comună a autorităţii bisericeşti şi publice cad acele afaceri, cari privesc direct atât biserica cât şi statul, deci: demarcaţiunea eparhiilor, înfiinţarea de episcopii... etc».

Deci eparhia Clujului nefiind legiferată şi de puterea publică, nu este definitiv aranjată ca eparhie de sine stătătoare. Prin înfiinţarea Consistorului, prin ordonarea alegerilor pentru sinod s'au făcut numai pregătiri pentru episcopie, pe care asemănându-o dl Matei cu o eparhie văduvită, dă dovada unei desăvârşite neorientări în elementele dreptului canonic.

Iar în faţa afirmaţiunei inexacte, că episcopia a fost recunoscută de Consiliul Dirigent, ale cărui acte constituţionale ar fi fost recunoscute şi de guvernul central, voiu îndruma pe dl Mateiu să cetească cum trebue cele două rezoluţii la care se provoacă şi va vedea, că a fost recunoscută numai «existenţa Consistorului ortodox român în Cluj», şi aceasta după frământări. Prezidentul acestui Consistor nu e decât un asesor al senatului bisericesc dela Sibiu, care şi plata de aici şi-o ridică, aşa cum se întâmplă cu ori care funcţionar detaşat în altă parte, pe un timp oarecare. Nu este deci Consistorul provizor dela Cluj faţă de cel dela Sibiu nici măcar ce era cel dela Oradea-mare faţă de cel dela Arad. Şi întreb când a avut Oradea-mare sinod propriu, în funcţiune, până n'a fost înarticulată în lege reînfiinţarea episcopiei? Nu ne estindem asupra chestiunii cu înfiinţarea Consistorului şi eparhiei Clujului din punctul de vedere al dreptului bisericesc şi canonic. Şi să nu mai vorbim de competinţa de amestec a I. P. S. Sale Mitropolitului, pe care trăgându-o la îndoială dl Mateiu, vrea să izgonească din organizaţia noastră bisericească principiul ierarhic, care stă la baza constituţionalismului şagunian?

Ridicolul însă îşi ajunge culmea când ridică acuza de anticonstituţionalism şi se aruncă bănuiala de absolutism I. P. S. Sale Părintelui nostru Mitropolit, care tocmai în numele constituţionalismului şi a democraţiei creştine a venit în fruntea bisericii ardelene. A uitat dl Mateiu discursul fostului profesor seminarial din preseara alegerii de Mitropolit? Şi de atunci de câte ori a răsunat glasul Mitropolitului Ardealului în discuţiile asupra Unificării bisericeşti şi va mai avea o grea sarcină întru apărarea constituţionalismului bisericesc faţă de părerile potrivnice prinse în proiectul de unificare.

Ne miră de unde vine glasul strident de protestare şi bănuiala de absolutism, când noi ştim de pornirile de suprimare a constituţionalismului sub ministerul Vlad-Borcea, din anume cercuri clujene. Dar şi mai uimitoare este îndrăzneala omului, când nu se sfieşte să tipărească, că telegrama Capului Bisericii ardelene dată din Bucureşti, prin care se ordonă alegerile separat pentru ambele eparhii, a venit pe urma unor articole ale sale, de cari I. P. Sfinţitul nostru mitropolit nici măcar cunoştinţă nu putea avea, necum să le dea o importanţă. Şi nu avea cunoştinţă nici de duhul răzvrătirei instăpânit în rândurile Consistorului provizor dela Cluj, de care va fi luat ştire cu regretul, că acolo unde se aştepta să se sălăşluiască duhul păcii, al muncii intensive pentru a se afirma noua instituţie bisericească şi pentru a fi de folos sufletelor mulţimii credincioase din acele părţi ale mitropoliei, date în administrarea Consistorului din Cluj, totul se grupează într'o desperată hărţuială pe care forurile în drept vor trebui să o tempereze trezind la realitate pe ceice trec nu numai peste competenţa lor, dar desconsideră şi dispoziţiile pozitive ale legilor, cum se poate vedea şi din adresa trimisă I. P. Sale, şi publicată în altă parte a ziarului nostru.

Ceeace importă mai mult însă, este faptul că episcopia Clujului e pe drumul drept, tot la stăruinţa I. P. S. Sale. Proiectul a trecut prin consiliul de miniştri şi prin secţii. La senat e raportor dl profesor universitar G. Bogdan-Duică şi credincioşilor eparhiei, preoţi şi mireni, le revine acum îndatorirea sfântă să-şi tragă seama pe cine trimet deputaţi în sinodul chemat să orânduiască statornic noua episcopie, aşa ca lucrul să fie spre mărirea lui Dumnezeu, spre folosul şi mulţămirea oamenilor! (—)

Rugare

adresată I. P. S. Domn arhiepiscop şi mitropolit
Dr. Nicolae Bălan

I. P. S. Părinte, — Consistorul provizor din Cluj prin circulara Nr. 400 Plen. din 11/24 Februar a. c. publică data şi modalităţile alegerilor de deputaţi sinodali ai diecezei Clujului pentru periodul 1921—1923. In această circulară se spune: «Aleşi pot fi din cler numai ceice au locuinţa stabilă şi oficiu bisericesc pe teritorul diecezei şi sânt induşi în lista alegătorilor din oarecare cerc electoral al diecezei după lista ce se pregăteşte din oficiu de consistorul diecezan, ear mireni asemenea numai ceice locuesc pe teritorul diecezei».

Această dispoziţie nouă trece peste sfera de competenţă a oricărui consistor, după-ce forul singur în drept a întregi sau a interpreta Statutul organic este congresul naţional-bisericesc. Acesta în repetite rânduri a dat interpretări în alt înţeles decât cel inventat de către consistorul provizor din Cluj şi în acest înţeles s'a şi format un uz în viaţa noastră bisericească.

Statutul organic § 91 lit. *i)* stabileşte următoarea condiţie generală pentru alegători şi eligibilitate: «Alegători şi eligibili sânt toţi aceia cari posed calităţile prescrise în § 6». La deputaţii din cler firesc se adaogă condiţia ca alegătorii precum şi aleşii să fie membri din cler.

Iar în regulamentul pentru alegerea deputaţilor se spune că consistorul pregăteşte lista alegătorilor din cler, «în care se petrec toţi preoţii din colegiul electoral afară de cei suspendaţi sau destituiţi prin sentinţă validă».

Restricţiunile consistorului din Cluj ar avea ca urmare perderea dreptului de a alege şi de a fi aleşi pentru o mulţime de preoţi vrednici pe cari necesităţile vieţii noastre culturale şi de stat i-a reclamat să îmbrăţişeze noui oficii, fără a se putea invoca pentru această răpire a dreptului etectoral vreo analogie din trecut şi fără a li se da — chiar cu jertfa destituirii lor din cler — măcar dreptul electoral de care se bucură mirenii.

In concluzul congresual Nr. 105 din 1887 se admite posibilitatea ca unul şi acelaş deputat să fie ales membru al mai multor sinoade eparhiale, în care caz în restimp de cel mult 3 zile dela verificare are a declara în scris la

consistoriile respective, că primeşte unul sau altul dintre mandate şi că renunţă la celalalt.

Iar în concluzul congresual Nr. 123 din 1886 se spune: «Ca membru al sinodului protopresbiteral poate fi ales şi acela, care nu e membru al vreunei comune parohiale din acelaşi cerc protopresbiteral, se recere însă ca alesul să fie membru al vreunei comune parohiale din mitropolia noastră ortodoxă orientală română».

Evident deci restricţiunea eligibilităţii numai la preoţii şi mireni cari locuesc pe teritorul diecezei Clujului stă în contrazicere faţă de hotărârile congresuale de mai sus.

I. P. S. S. Părinte! Pentru a nu lăsa teren liber de a se face abuzuri, mai ales acum când sinodul este chemat a săvârşi actul deosebit de important al alegerei celui dintâi episcop al Clujului, Vă rugăm în interesul liniştei şi al prosperării bisericii să binevoiţi a îndrepta luarea aminte a acestui consistor asupra sferei sale de competenţă şi a dispune să se respecteze dispoziţiunile Statutului organic şi interpretările autentice date de către congresul naţional bisericesc. Totodată îndrăznim să apelăm la simţul de dreptate al I. P. S. S. Voastre, care sânteţi Arhiereul rânduit de Dumnezeu să vegheze asupra respectării legilor şi în această nou înfiinţată episcopie şi să Vă rugăm cu toată supunerea să binevoiţi a lua imediat măsuri pentru înlocuirea pasajului menţionat cu dispoziţiuni legale şi potrivite uzului vieţii noastre constituţionale.

Ai I. P. S. S. Voastre fii sufleteşti

Cluj la 17 Martie 1921

Dr. Sextil Puşcariu, prof. univ. *Dr. Pavel Roşca*, preot, director. *Ing. Damian David*, insp. industr. *Romulus Demetrescu*, prof. *Traian Vulpescu*, prof. *Dr. Andrei Buzdug*, prof. *P. Capidan*, prof. *Dr Eugen Speranţia*, prof. *Ştefan Mateescu* prof. *Sabin Oprean*, prof.

Salariile preoţilor

Ziarele din capitală anunţă:

Ministerul cultelor în bugetul întocmit, care a fost adoptat de ministerul finanţelor, a egalizat salariile clerului, unificându le pentru întreaga ţară. S'a adoptat o gradaţie din cinci în cinci ani, care va fi de 25 la sută asupra salarului de bază, modificat şi el printr'o majorare.

Intregul buget al ministerului cultelor a fost majorat şi din cauza acestui spor cu 37 de milioane.

Nici un post nu va fi suprimat şi nici o reducere de salar nu s'a făcut la acest minister în prevederile bugetare.

Centenarul lui Tudor Vladimirescu

Luni a început în capitală sărbătorirea centenarului marelui erou naţional Tudor Vladimirescu. Pe piaţa Teatrului Naţional şi pe piaţa Victoriei echipe de soldaţi din regimentele de garnizoană, precum şi delegaţiuni din provinciile alipite au jucat, în sunetele muzicelor militare, jocuri româneşti care au stârnit entuziasmul numeroşilor spectatori.

Pe la ora 4 când s'au terminat jocurile militare, s'au încins hore cu publicul dinprejur într'o atmosferă de cald entuziasm.

Liga culturală a oferit delegaţiunllor un ceai, în salonul Cercului reangajaţilor.

Dna Cantacuzino a rostit, cu acest prilej, o înimoasă cuvântare, preamărind amintirea luptătorului Tudor Vladimirescu.

Corurile şcolare militare au cântat în timpul ceaiului.

Primăria capitalei a dat a doua zi la amiazi, în menajul şcoalei militare o masă populară în cinstea delegaţiilor din toate unghiurile României întregite, venite să prăznuiască împreună cu cetăţenii capitalei aniversarea de o sută de ani dela moartea eroului.

Curtea şcoalei militare avea înfăţişarea marilor adunări naţionale, în care se amestecau porturile tuturor ţinuturilor româneşti, purtate de cetăţeni din toate straturile sociale la un loc cu marii demnitari ai statului, membrii guvernului, mitropoliţii ţării, generalii oştirii şi reprezentanţii presei.

La ora 1, în sunetul fanfarei ostăşeşti, oaspeţii sau aşezat la masa de 700 de tacâmuri, luând locul de cinste mitropolitii Miron al României şi Pimen al Moldovei, miniştrii, preşedinţii corpurilor legiuitoare şi alţii.

Într'un colţ al manejului era masa urmaşilor gorjeni ai pandurilor lui Tudor, vre-o două sute de români.

Primul cuvânt a fost al preşedintelui comisiei interimare dl Dr. *C. Gheorghian*, care a închinat în sănătatea desrobitorului neamului românesc: regele Ferdinand şi a exprimat dragostea unanimă faţă de marele întemeetor al democraţiei române: Tudor Vladimirescu.

Fanfara a intonat imnul regal.

Mitropolitul primat *Miron Cristea* a rostit cuvântul bisericii pentru sărbătoarea centenarului lui Tudor, slăvind memoria marelui desrobitor al ţărănimii.

Dl *Take Ionescu*, ministrul externelor, a salutat delegaţiile în numele guvernului.

Dl *S. Mândrescu*, în numele comitetului de organizare al sărbărilor, a salutat azistenţa care cu suflet românesc a venit să ia parte la marile serbări ale centenarului. Dsa a amintit câteva episoade din vremea revoluţiei lui Tudor Vladimirescu.

Dl deputat de Gorj, Virgil Slavescu, a răspuns în numele descendenţilor lui Tudor Vladimirescu, arătând faptele de eroism din vremea războiului, pentru întregirea neamului, a acestor vrednici urmaşi.

Au mai răspuns câţiva cetăţeni din Ardeal, Bănat, Bucovina.

După masa populară, s'a încins o serie de hore, sârbe şi alte jocuri, până la ora 4 jum.

Un pitoresc deosebit înfăţişau ochilor aceste mândre cete de fete şi flăcăi în porturile naţionale din toate ţinuturile.

La ora 4 au început muzicile militare să cânte poporului în faţa Universităţii şi în grădina Episcopiei. Echipe de soldaţi au executat până la ora 7 seara jocuri naţionale.

Miercuri, 16 Martie, ziua întrării lui Tudor în Bucureşti, orele 10: Festivaluri în toate şcoalele din România.

Ora 3 d. a. Conferinţa dlui S. Mândrescu la Ateneul Român. Înainte şi după conferinţă «Cântarea României» a executat cântece naţionale, terminând cu «Cântecul lui Tudor», fragment din «Ţara Mare» de Tiberiu Brediceanu.

Asupra situaţiei politice

— Declaraţiile dlui Ion I. C. Brătianu —

Şeful partidului naţional-liberal, dl Ion I. C. Brătianu, a făcut Mercuri d. a. la ora 6 în clubul liberal o expunere a situaţiei noastre politice interne şi externe.

Dl Brătianu a început prin constatări asupra grelelor situaţiuni prin care a trebuit să treacă România dela izbucnirea războiului general până astăzi.

Războiul ne-a surprins în mijlocul unor prefaceri politice-sociale în curs de înfăptuire. Greutăţile războiului învinse, am avut apoi de luptat cu primejdiile anarhiei din jurul nostru, dela apus şi dela răsărit, ca o insulă în mijlocul furtunei. Ceea ce trebue să nu ne descurajeze în momentele actuale, este tocmai rezistenţa cuminte a poporului nostru în mijlocul tuturor greutăţilor.

Trecând la situaţia internă, o află de nemulţămitoare, adăugând că vina nu este numai a adversarilor, ci şi a partidului liberal şi mai ales a împrejurărilor.

O mare parte din vină revine, însă şi opiniei publice care n'a ştiut să aleagă oamenii. Datoria morală a momentului este reculegerea: să vedem nu ce nu s'a făcut, ci aceea ce trebue în viitor să se facă. In situaţia actuală, zice dl Brătianu, singurul partid organizat, care poate face faţă nevoilor ţării, este partidul liberal. «Dacă elementele culte s'au convins de rolul nostru, mai rămân massele mari în rândurile cărora trebue să facem o propagandă întinsă».

«Vorbind de curând despre situaţia noastră cu un străin, acesta m'a întrebat cum am putea fi ajutaţi. I-am răspuns:

«Lăsaţi-ne să ne ajutăm noi prin mijloacele noastre şi pe urmă vom vedea cum ne puteţi ajuta dv., însă venind aci, să nu veniţi cu impresia că intraţi într'o ţară în stare de faliment, unde să cumpăraţi tot ce mai puteţi apuca». Susţinând drepturile României la conferenţă mi s'a spus că eram pretenţios. Ce am spus eu cu doi ani în urmă spune azi toată lumea. Deşi n'am avut pretenţia să dau directive Europei, n'am cerut totuşi, pentru ţara mea decât ceeace tatăl meu ceruse printr'un memoriu adresat lui Napoleon al III-lea, la 1856, memoriu în care arată că neamul românesc se compunea pe atunci din 14 milioane, întinzându-se dela Tisa la Nistru şi că era stăpân pe gurile Dunării. N'am cerut decât eliberarea naţiei şi stăpânire deplină la gurile Dunării.

Privitor la alianţele în afară, situaţia de azi este foarte delicată. Trebue să fim prudenţi şi să nu facem cu ochii închişi alianţele pe care alţii n'au îndrăzneala să le încheie.

Nu putem vorbi de o consolidare internă, care să se impună străinătăţii, până nu vom avea un buget şi o aşezare temeinică a întregii economii naţionale. Impozitele şi economiile sânt secret pe care-l cunoaşte toată lumea; dar ca să le faci, trebue să ai autoritatea morală, pentru ca să dai cetăţeanului încrederea că banul lui nu va merge să îngraşe partizanii. Secretul unei guvernări tari este voinţa cinstită şi bărbătească de a servi numai interesele generale.

Se vorbeşte mereu despre căderea guvernului: pe noi nu interesează când va cădea guvernul actual, ci cum va fi guvernul care-i va lua locul.

Biserica Brâncovenească din Făgăraş

In afacerea restituirii bisericii Brâncoveneşti din Făgăraş în mânile acelora, pentru cari a fost întemeiată, s'a înaintat forurilor chemate, să hotărască, un *memoriu* semnat de comitetul parohial ortodox din acel oraş.

Credincioşii ortodoxi ai Făgăraşului şi-au ţinut de datorie să reclame din nou, restituirea bisericii, care a fost zidită de voevodul Constantin Bârcoveanu în anii 1697 şi 1698 şi încredinţată parohiei ortodoxe române răsăritene, dar după un sfert de veac este cum se ştie, rapită de episcopul greco catolic Ioan Patachi, care cu forţa a scos din biserică pe preotul ortodox *Toma* şi pe epitrop, i-a pus în obezi şi i-a închis în temniţa castelului. Viena, în cele din urmă, a consfinţit «unul din cele mai nelegiuite şi ruşinoase acte săvârşite împotriva noastră: răpirea bisericii din Făgăraş», (S. Dragomir, Ist. desrobirii, I. 107). Acestea sânt fapte istorice, care nu se pot tăgădui.

Cererea făgărăşenilor nu însemnează «provocarea războiului confesional în Ardeal»; şi însemnează şi mai puţin «pornirea luptei de exterminare» a bisericii unite, cum voeşte să prezinte afacerea aceasta, în «Ţara Nouă», părintele protoiereu Octavian Popa, preotul greco-catolic din Făgăraş. Cererea credincioşilor noştri dela Făgăraş este: apărarea unui drept, la care n'au renunţat.

Asupra *memoriului* au să se pronunţe factorii competenţi. Agitaţia împotriva lui, din or ce parte ar veni, este deplasată.

Tudor Vladimirescu

— Din viaţa eroului —

Tudor Vladimirescu, scrie Dacia cu prilejul centenarului morţii eroului, a ieşit din mijlocul clasei ţărăneşti subjugate de veacuri. El se identificase cu suferinţele ei şi cu speranţele ei.

Copilăria şi-a petrecut-o între ai săi, în Vladimir. A învăţat puţină carte. A păzit şi el oile, ca toţi copiii din sat. Şi el s'a jucat ca ei, a muncit ca ei şi a cântat cu ei. Dar, în spre deosebire de ei, îi plăcea să se urce sus, sus pe munţi şi să privească de acolo zările depărtate.

A învăţat să cunoască suferinţele ţării şi neomenia impilatorilor. Indată ce a fost în stare să poarte armele, s'a dus cu mai mulţi panduri să lupte în războiul ruso-turc din 1806 şi 1812.

Drept răsplată pentru bravurile sale, a fost decorat cu ordinul Vladimir. După încheerea păcii, Constantin Ipsilante îl făcu slujer, apoi vătaf de plai la Cloşani, unde-şi construi o casă. Deşi fusese ridicat la rangul boeriei, totuşi el nici odată nu-şi putuse potoli ura contra boierilor. Se spune că mergând adeseori să vadă pe

prietenul său Urdăreanu, nu se aşeza nici odată pe scaun, ci se preumbla necontenit prin casă, pentru a nu fi silit — dupăcum spunea el — «să se scoale, dacă ar veni cumva vre-un ciocoi».

Se povesteşte despre slujerul Tudor că era religios şi că pedepsea pe toţi cei ce nu veneau la biserică.

Aşa se spune, că pe un oarecare Anitescu care n'a venit la biserică, l-a băgat cu capul şi mânile în jug. Pe atunci, credinţa era în mare cinste. Şi sufletele virtuoase — şi atunci ca şi astăzi — găsiau un puternic sprijin în cruce. Tudor a făcut o biserică în lunca Prejnei, unde se află şi chipul său ca ctitor. Acestei biserici i-a dat ca avere o livade, care se cheamă livada lui Tudor Vladimirescu.

Viaţa i-a fost plină de sbucium şi plină de aventuri. Ca un fulger a luminat istoria neamului românesc tocmai când ea plutea mai mult în întuneric. Işi dedea bine seama de nestatornicia firii omeneşti, şi nu i-a fost greu să dea răspunsul următor, când i s'a cerut să se proclame Domn:

«Nu pentru mine trebue să vă răsculaţi, ci pentru dreptate. Nu trebue să veniţi, fiindcă eu vă chem, ci pentru că vă strigă *dreptatea*. Căci eu nu sânt de cât o făptură omenească care azi este şi mâne nu. De nu ţineţi de cât de mine, atunci după ce voi muri, nu vă veţi îngriji de dreptate, şi ţara va cădea şi mai jos de cât a căzut. Ear eu vă spun că drumul pe care calc, la moarte duce, la putere nu».

Aştepta moartea, dar nu se temea de ea. El însuşi o prevestea, zicând: «De când m'am îmbrăcat cu cămaşa morţii, nu mă mai tem de ea, ci o aştept în fiecare zi».

Şi moartea n'a întârziat să vină. Prins, prin mişelie, de oamenii lui Ipsilante, a fost dus la Târgovişte, unde a fost ciopârtit în chip sălbatic.

Nr. 1407 Şcol.

Notificare oficială

Cu provocare la ordinul circular dto 19 Faur a. c. Nr. 5087/921, emanat dela Secretariatul general al ministerului instrucţiunii publice, aducem la cunoştinţa membrilor corpului didactic dela şcoalele confesionale, că în viitor concedii din cauză de morb pe un interval de timp până la 6 luni, se vor acorda numai pe bază de *certificate date de către medici cu caracter oficial.*

Pentru acordarea concediilor pe timp mai lung de 6 luni, se cere necondiţionat vizitarea prin comisiunea centrală din Cluj, conform ordinului Nr. 14123/920.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 4/17 Martie 1921.

Consistorul arhidiecezan

Act de recunoştinţă pioasă

Apel

O cruce modestă de lemn, cu slove spălate de ploae şi de vreme, aşteaptă de 6 ani de zile, în cimiterul bisericii Sf. Nicolae din Braşov, să fie înlocuită cu o cruce demnă de memoria celui ce se odihneşte sub ea, de memoria lui *Virgil Oniţiu.*

Atâtea generaţii de tineri români au trecut pe sub mâna sa, hrănindu-şi sufletul din bogăţia şi sănătatea sufletului său,... atâţia din aceştia au ajuns la situaţii frumoase... Intre toţi aceştia nu credem însă să se găsească vr'unul, care să nu simtă, că această situaţie o datoresc, în parte, şi educaţiei şi luminei sufleteşti, primită dela fostul director al liceului ortodox român din Braşov.

Corpul profesoral al acestei liceu face apel la sentimentul de recunoştinţă al tuturor celor care îşi dau seama de ceeace datoresc memoriei fostului lor părinte sufletesc, precum şi la alţi români buni, care ştiu apreţia activitatea rodnică, închinată ridicării nivelului cultural al neamului nostru de dinceace de Carpaţi, a marelui dascăl, care a fost Virgil Oniţiu.

Cinstind memoria îndrumătorului tinereţelor noastre, ne cinstim pe noi înşine.

Corpul pofesoral
al liceului ortodox român
din Braşov.

N.B. Sumele iscălite să se trimită la adresa Direcţiunii liceului din Braşov.

Ştirile zilei

Secretar consistorial. In şedinţa plenară a consistorului arhidiecesan, ţinută în 18 Martie a. c. sub presidiul I. P. S. S. Mitropolitului nostru *Nicolae*, a fost ales secretar consistorial absolventul de teologie şi licenţiat în filosofie Nicolae *Colan.*

Hirotesire. I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* a hirotesit în 19 l. c. întru protopresbiter pe parohul Zaharie *Manu* pentru tractul protopresbiteral al Cetăţii de peatră. Cu această ocasiune a hirotonit întru presbiter pe diaconul *P. Sămărghiţan* ales paroh în Sălcud, protopresbiteratul Târgul-Murăşului.

Necrolog. La încheerea foii aflăm trista ştire, că dna *Maria Dr. Piso*, soţia dlui advocat Dr. Eugen Piso, a răposat azi, 22 Martie n. la ora 2 dimineaţa.

Rămăşiţele pământeşti se vor ridica din locuinţa proprie (strada Schewis Nr. 2) Joi în 24 Martie n. c. la ora 3 d. a. şi se vor depune spre vecinică odihnă în cimiterul orăşenesc.

Soţului îndurerat îi trimitem condoleanţele noastre. Dumnezeu s'o odihnească cu dreptii.

Donaţiuni. Primim: In scop de-a edifica o biserică pe pământul lui Mihai Viteazul la Şelimbăr, ni s'au făcut următoarele donaţiuni: Dela Curtea M. Sale Regelui nostru Ferdinand o mie lei, dela Petre şi Maria Penoşianu. din palatul Cotroceni, 500 lei, dela Ilie Drăgoiu din America 4200 lei. Oficiul şi epitropia parohială din Şelimbăr, în numele credincioşilor, aduce respectuoase şi calde mulţumiri pentru donaţiunile făcute. Nicolae Vlad, *paroh ort. român,*

Pace. Consiliul de miniştri a decis trecerea armatei pe ziua de 1 April 1921 pe picior de pace.

Ziariştii români la Praga, invitaţi la târgul de acolo, au fost primiţi cu multe onoruri din partea autorităţilor cehe. Ziariştii au vizitat vastele uzine din Praga şi târgul de mostre. Profesorul Urban Iarnik a trimis delegaţiei o adresă omagială în numele societăţii ceho-române din Praga. Ministrul de comerţ, şi ministrul de externe dl Beneş au făcut ziariştilor importante declaraţii cu privire la noua situaţie politică.

Avis. Oficiul Naţional I. O. V. Sibiu, a început activitatea sa. Localul birourilor se află în cazarma Chempel. Toţi invalizii, orfanii şi văduvele de războiu, cari au nevoie de sprijin moral sau material privitor la stabilirea drepturilor legale şi privitor la acordarea protecţiunii necesare, se pot adresa în scris sau personal la acest oficiu. *Direcţiunea Oficiului I. O. V. Sibiu.*

Teatru în Sibiu. Compania dramatică de sub conducerea dlui Mişu *Fotino* începe seria reprezentaţiilor, în teatrul comunal, cu un bogat repertoriu de piese româneşti şi străine. Prima reprezentaţie este Marţi, în 22 Martie 1921, când se joacă drama în 4 acte: *Onoarea*, de Suderman. Bilete la Librăria Foaia Pporului în str. Măcelarilor. Se pot face abonamente cu preţ redus. Inceputul la ora 8 seara.

Târg. La Ocna-Sibiului se ţine târg de vite în 31 Martie, de mărfuri în 1 April 1921.

Chestia unirii bisericilor române e mult discutată în judeţ, scrie din Satu mare corespondentul Infrăţirii. Toţi românii sânt convinşi de necesitatea unirii bisericilor. Credincioşii bisericii gr. or. adună fond pentru ridicarea unei mândre biserici în oraşul Satu-Mare, în vreme ce biserica gr. cat. stă şi azi părăsită, neîncăpătoare pentru 8 mii de suflete. Cei mai mulţi credincioşi gr. cat. cercetează biserica *gr. cat. maghiară* şi bisericile *latine.* Casa parohiei gr. cat. e aproape ruinată; parohia cea mai mare a diecezei de Oradea-Mare e şi azi vacantă, condusă de un sindur preot, capelanul N. Costin. Orăşelele dela frontieră, ca Săcuieni, Valea-lui Mihai, Mărghita, Salonta-Mare n'au nici azi biserică, cu toate că de doi ani e agitată de presa română chestiunea romanizării ţinuturilor ungurene.

D'ale Consiliului comunal din Sibiu. Primim următoarele: «Notiz. Viza livretelor. Toti oameni care au fost la formatiune in vechiul regat sa sa va presenta spre vizare livretelor de completasi cel mai tarziu pana la 20 Martie a. c. la cercul de recrutare Sibiu. Consiliul orasenesc». Vor înţelege poate cei interesaţi.

Dela Consiliul oraşului Ocna-Sibiului.

Nr. 419/1921. (26) 1—2

Publicaţiune de concurs

Pentru întregirea următoarelor posturi vacante dela primăria oraşului Ocna-Sibiului:

Primconsilier (cl. VIII. de plată)

Primnotar (II. consilier) (cl. VIII. de plată), eventual:

Cassar (cl. IX. de plată).

Controlor (cl. X. de plată).

Calificaţiune: cea din 3. art. de lege l. 1883. resp. cea prevăzută la lit. c.) punct 33. din normativul de salarizare al C. D.

Petiţiunile instruite cu documentele cerute se vor înainta la primarul oraşului până în 15 Aprilie 1921.

Ocna-Sibiului, la 15 Martie 1921.

G. Bărbat.
primar.

Nr. 171 Plen. (24) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de protopresbiter ort. rom. al tractului **Treiscaune** conform ordinului consistorial Nr. 8033/1920 Plen. din 22 Ian. 1921 se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Viitorul protopresbiter va locui în locul central al protopopiatului în comuna Sf. Gheorghe.

Emolumente împreunate cu acest post sânt:

Venitele de protopresbiter statorite prin §. 19 din pragmatica de serviciu, cum şi taxele ce incurg din vizitaţiunea comunelor tractuale şi pentru alte speciale funcţiuni protopresbiterale.

Reflectanţii la acest post sânt poftiţi a înainta cererile lor la P. Ven. Consistor arhidiecezan în terminul deschis, documentând cvalificaţiunea prescrisă în concluzul congresual Nr. 111 din 1888.

Din şedinţa comitetului protopresbiteral al tractului Treiscaunelor, ţinută în 10 Faur 1921.

Sfântul Gheorge, 10 Faur 1921.

Gheorge Negoescu
preş. adm. prot.

Mihail Petru
notar

Nr. 1134. Plen.

Aprobat

Sibiu, din şedinţa plenară ţinută la 20 Faur 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 54/1921 (25) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Dâncul mic**, protopresbiteratul Orăştiei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele cuprinse în coala B pentru întregirea dotaţiei dela stat.

Concurenţii să-şi aştearnă petiţiile instruite în ordine, în terminul indicat, la oficiul protopresbiteral subsemnat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, pe lângă încuviinţarea protopresbiterului, spre a celebra, predica şi a face cunoştinţă cu poporul credincios.

Orăştie, 18 Febr. 1921.

Oficiul protopresbiteral ortodox român în înţelegere cu comitetul perohial.

Vasile Domşa
protopop

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără şematism 10 lei cu porto cu tot.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 12/25 Martie 1 Nr. 21

Nr. 6 Str. Schewis Procuratura de stat (Of.) Loco
ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

In chestia unificării organizației noastre bisericești

de jurisconsultul Consistorului arhidiecezan Ioan de Preda, adv. în Sibiu

Trecând la organizația protopopiatului și a parohiei, aflăm și aici influința hotărâtoare a chiriarhului asupra organizării și conducerii acelora.

Astfel protopopul — după noul statut — nu se mai alege, ci se numește la propunerea consiliului eparhial — din partea chiriarhului. — Și anume tot numai pentru cinci ani, dar poate fi dimis și în cursul periodului de cinci ani, dacă autoritatea bisericească pierde încrederea în el.

Statutul nu ne spune apriat, care este acea autoritate bisericească, dela a cărei încredere atârnă funcționarea protopopului. După ce însă chiriarhul îl numește, lucru natural că tot numai el poate fi chemat să-l și dimită din slujba ce o ocupă.

In privința numirii sau alegerii protopopului, după ce el este mai mult un organ al consistoriului, — mai poate încăpea diverginţă de păreri. Dar, dacă el se institue numai pentru cinci ani și poate fi dimis ori când, — atunci el nu mai poate trece drept organ adevărat în constituția noastră bisericească, ci este numai un muncitor temporar, care nu se va simți nici când îndemnat a se identifica cu protopopiatul lui încredințat.

Parohul — după noul statut — încă nu se mai alege din partea viitorilor săi parohieni, ci se numește tot de chiriarh la propunerea consiliului eparhial. Tot asemenea și diaconii, cântăreții și dirijorii de cor. Singur personalul de serviciu îl numește protopopul. Și acesta la propunerea parohului.

Astfel deci dreptul de alegere al parohienilor, după noul statut, se mărginește pe lângă alegerea: consiliului parohial — comitetul nostru parohial de azi, — a comitetelor parohiale — organe create de nou de noul statut, pentru înzestrarea și înfrumsețarea bisericilor; organizarea și susținerea de coruri bisericești ș. a. — a administratorilor parohiali — epitropii noștri de azi — și a membrilor adunării protopopiatului. Pentru că membrii adunării eparhiale se aleg de adunarea protopopiatului, iar membrii congresului național bisericesc de adunarea eparhială. Și fiind că mitropolitul primat — după noul statut — are să fie ales de congresul general bisericesc, iar episcopii, arhiepiscopii și verosimil și mitropoliții din mitropoliile istorice, de adunările eparhiale: tot mai mult se reduce influința clerului inferior și a credincioșilor laici asupra alegerilor.

In ce privește mai departe organizația protopopiatului și a parohiei, noul statut ține să statorească o oare-care uniformitate, între organizația lor, a eparhiilor și a mitropoliei centrale. Toate au o conducere centrală, mai mult sau mai puțin absolutistică, — o adunare reprezentativă, numită în protopopiat adunarea protopopească, iar în parohii adunarea parohială, — apoi organe administrative și executive. In protopopiat: consiliul protopopesc și județul preoțesc, iar în parohii consiliul parohial, comitete parohiale și administratorii parohiali, — epitropii noștri de azi.

Adunarea protopopească constă din deputați clerici și mireni, aleși într'un număr, pe care are să-l statorească fiecare mitropolie pentru sine. Adunarea parohială însă se compune din totalitatea membrilor parohiei. Prezidentul adunării protopopești este protopopul, iar al celor parohiale, parohul.

Consiliile protopopiatului și ale parohiilor, nu sânt însile adevăratele organe executive ale respectivelor corporațiuni, ci organele executive după noul statut sânt atât în protopopiat, cât și în parohii administratorii, epitropii noștri de azi. Consiliile deci sânt organe de administrație și de control, în înțelesul §-lui 23 al statutului nostru organic de azi. Dar și activitatea lor aceasta vor avea să o îndeplinească mai mult numai ca ajutor pe lângă protopop și resp. paroh, cari în înțelesul § lor 135 și 175 din noul statut sânt adevărații conducători și administratori ai protopopiatului și resp. ai parohiei.

De remarcat este că pentru cauzele disciplinare ale preoților, noul statut prevede organe separate. Și anume la mitropolia primațială: Consistoriul spiritual suprem, constătător din 5 membri preoți, numiți tot pentru câte 5 ani de către sf. sinod. La eparhie: consistoriul spiritual eparhial, constătător din 3 preoți numiți tot numai pe câte 5 ani de chiriarh, *cu decret regal*?! In fine la protopopiat: județul preoțesc care se deosebește de cele de sus, prin aceea că se compune sub prezidiul protopopului din 4 parohi, un defensor matrimonial și un secretar, aleși de adunarea protopopiatului, dintre cari cei doi din urmă pot fi și mireni.

De remarcat este mai departe, că în sinul acestui județ preoțesc se aplică și un defensor *matrimonial* fără ca județul să aibă dreptul de a se ocupa cu chestii matrimoniale. Ba nici chiar consiliul eparhial, și nici consiliul central bisericesc nu numără între atribuțiunile lor dreptul de a decide în cauzele matrimoniale. Chiriarhul încă desface — în înțelesul §-lui 62 din noul statut — numai în cazuri urgente căsătoria. Intrebăm deci: cine decide procesele matrimoniale ne-urgente? Verosimil tot sf. sinod, sau mitropolitul primat.

Spre lămurirea chestiunei trebuie să observ: că unele dintre prevederile noului statut pe noi ortodocșii aparținători mitropoliei Ardealului, nu ne privesc, susținându-se pentru noi uzul de până acum în următoarele chestii. Și anume:

La compunerea congresului general bisericesc, contribue mitropolia Ardealului de fiecare eparhie cu câte 6 membri. Pe când însă celelalte mitropolii și Arhidieceza Chișinăului au să trimită jumătate deputați din cler și jumătate mireni, Mitropoliei Ardealului îi face § 9 din statut concesiunea de a putea susținea și pe mai departe — *până la o nouă delimitare a eparhiilor* — proporția de 1 la 2 între clerici și mirenii trimiși ca deputați în congres.

Tot asemenea la compunerea adunării eparhiale și a consiliului eparhial, noul statut susține pentru Ardeal dispozițiile din statutul organic șagunian. Și chiar și în ceea ce privește numirea protopopului și durata serviciului lui, § 138 din noul statut susține uzul de până azi acolo unde există în astă privință alte norme intrate în uz. Numai la compunerea adunării au să fie jumătate clerici, jumătate mireni.

Când asta ar fi numai ceea ce ar putea să ne neliniștească pe noi aderenții statutului organic șagunian, atunci cu această inovațiune ușor ne-am putea împăca. Sunt însă multe alte inovațiuni, cari schimbă total principiile fundamentale din statutul șagunian. Și pe deasupra noul statut al comisiunei sufere și de unele defecte și omisiuni de tot regretabile.

Cea dintâiu omisiune și resp. lacună este: că noul statut nu conține nici o dispoziție prin care să se reguleze situația mitropoliilor ne-primațiale și raportul dintre ele și arhiepiscopia din Chișinău de o parte, și între episcopiile aparținătoare la aceste mitropolii și resp. Arhidieceză, de altă parte.

Din noul statut nu se poate ști, dacă mitropoliile, care nu-s primațiale, ci numai istorice — cum le numește noul statut — mai sânt ele mai marile episcopiilor, de pe teritoriul lor? Au ele congresul lor separat, compus din deputații eparhiilor sufragane? Și consistoriul sau consiliul mitropolitan separat? Are mitropolia istorică afară de aceasta sinodul și consistoriul său eparhial, sau după numirile din noul statut, adunare eparhială și consiliu eparhial separat? Unde se aleg mitropoliții din mitropoliile istorice?!

Aceste sânt chestii de mare însemnătate care nu pot să rămână neresolvite și dubii în-

tr'un statut care să reguleze noua organizaţie a bisericii ortodoxe din noul regat.

O şi mai regretabilă omisiune şi mai neiertată lacună o formează însă împrejurarea că noul statut nu regulează raportul dintre biserică şi stat şi nu cearcă să asigure pentru toate timpurile autonomia bisericii. Era datoria comisiunii să statorească pentru totdeauna drepturile şi datorinţele bisericii faţă de stat şi ale statului faţă de biserică. Să statorească în deosebi condiţiile între care statul este aplecat a subvenţiona clerul şi şcoalele noastre confesionale şi a veni în ajutorul bisericii spre a da sancţiune hotărârilor şi dispoziţiunilor organelor noastre bisericeşti.

Noi credincioşii bisericii ortodoxe române din mitropolia Ardealului, avem autonomia şi constituţia noastră bisericească din partea regimului unguresc asigurate. Ca biserică autonomă şi în mod constituţional guvernată, ne-am alipit la statul român. Dacă e deci ca să urmeze unificarea organizaţiei bisericeşti din întregul regat, aceasta nu poate urma în aşa fel ca nouă să ni se ia, ceeace regimul unguresc — nouă dealtcum duşman — însuş ni-a încuviinţat; ci poate urma numai acordându-se întregii biserici ortodoxe din regat autonomie deplină şi o constituţie bisericească corespunzătoare vremii în care trăim.

Sosirea prinţului Carol

Serbările cu prilejul sosirii părechei moştenitoare în Bucureşti vor dura cinci zile.

Regina Maria, Prinţul Carol şi principesa Elena vor sosi în portul Constanţa Sâmbătă în 26 Martie, ear în Capitală Duminecă în 27 Martie, la ora 10 dimineaţa, în gara de Nord.

Dela gară se va forma un cortegiu până la Mitropolie, unde se va ţinea serviciu religios, oficiat de Mitropolitul primat, înconjurat de toţi Mitropoliţii ţării, de Arhiepiscopul Hotinului şi Chişinăului de episcopii prezenţi şi de înaltul cler mitropolitan.

La 9 seara se va da prânz de gală la Palatul regal, ear la toate teatrele din Capitală vor fi reprezentaţii gratuite. Muzicele militare vor cânta în grădinile publice şi pe pieţe.

In 28 Martie, se vor primi felicitările la Palat, în 29 Martie delegaţiile armatei. In ziua de 30 Martie, prinţul Carol şi soţia Sa vor primi felicitările delegaţiilor din ţară, cari se vor prezenta cu darurile de nuntă; seara, în aceeaş zi, va fi recepţie la Palatul regal.

Hirotonire şi investitură

Comunicăm cititorilor următoarele momente însemnate din viaţa noastră bisericească:

Hirotonirea întru episcop a I. P. Cuviosiei Sale părintelui arhimandrit ROMAN CIOROGARIU, ales şi întărit episcop al eparhiei Orăzii mari, se face la Bucureşti în 13/26 Martie 1921 în paraclisul reşedinţei I. P. S. Sale părintelui Mitropolit primat. Actul hirotonirii va fi îndeplinit de către I. P. S. Sa părintele Arhiepiscop şi Mitropolit NICOLAE BĂLAN, cu conlucrarea P. Sfinţiţilor Episcopi sufragani IOAN dela Arad, IOSIF dela Caransebeş, şi a unui Arhiereu din vechiul regat.

Dispoziţia aceasta, a hirotonirii în capitală, s'a impus de împrejurările ivite în urma fiorosului atentat dela Senat.

In 16/29 Martie a. c., Prea Sfinţiţilor Episcopi IOSIF dela Caransebeş şi ROMAN dela Oradea mare li se va da investitura regală.

Consistorul superior bisericesc s'a întrunit la 21 l. c. în sesiune extraordinară. După serviciul religios, oficiat la biserica Antim, dl ministru O. Goga a citit mesajul de deschidere. I. P. S. Sa Mitropolitul primat arată chestiunile de organizare bisericească ce se vor discuta. In şedinţa din 22 l. c. s'a citit proectul de nouă organizare şi expunerea de motive.

Alegerile pentru sinodul eparhial în eparhia Cluj

Consistorul eparhial din Cluj în şedinţa plenară din 24 Februar a. c. a dispus, ca alegerile deputaţilor la sinodul eparhial, pentru noul period de 3 ani, să se facă la următoarele termine:

Alegerile deputaţilor *din cler: Joi în 18/31 Martie 1921.*

Anunţarea sinoadelor parohiale electorale se va face Duminecă în 14/27 Martie a. c., ear anunţarea sinoadelor parohiale electorale în parohiile administrate se va face tot în aceeaş zi, Duminecă în 14/27 Martie a. c. la *vecernie* prin administratorul parohial, care are să se prezinte în persoană pentru a face convocarea sinodului electoral.

Sinoadele parohiale electorale se vor ţinea *Duminecă, 21 Martie v. (3 April)* a. c. eară în parohiile administrate se vor ţinea Joi în 25 Martie (7 April) a. c.

Colegiile mireneşti de scrutiniu se ţin la *locul central* al cercului Duminecă în 28 Martie v. (10 April n.) a. c.

Partidul naţional şi concordatul

Sub acest titlu lămureşte istoricul şi profesorul universitar dl *I. Lupaş*, în *Patria*, «atitudinea pe care o va avea sau cel puţin s'ar cuveni s'o aibă partidul naţional faţă de concordat». Din seria de 3 articole reproducem următoarele părţi:

I

Stăruinţa catolicismului de a se vârâ printre românii din principate în secolul XIV, o am înfăţişat ca un *instrument în mâna regatului ungar*, care prin misionarii catolici căuta să-şi netezească potecile expansiunii sale spre sud şi răsărit. Citând opinia competentă şi obiectivă a unui istoric ungar, — care nu e nici catolic nici ortodox, — am scos la iveală că «religia ortodoxă a împiedicat consolidarea stăpânirii ungureşti» în principatele române ca şi în sudul Dunării.

Dacă s'ar simţi totuşi cineva ispitit să pună la îndoială părerea că expansiunea ungurească s'a servit, ca de un excelent mijloc, de propaganda catolică, — ţin să aduc aici, în sprijinul ei, şi mărturia unui român (şi încă ce român!) greco-catolic care însuş faptul unirii religioase dela 1700 îl consideră ca un rezultat al intrigilor şi uneltirilor *catolice ungureşti*. Simion *Bărnuţiu* făcea, în celebra sa cuvântare dela 3/15 Mai 1848, următoarele constatări dureroase:

«Românii se plecară de a accepta această uniune cu *ungurii*, zic în adins cu ungurii, nu cu Roma, pentru că credinţa catolică şi uşurarea românilor nu era scopul ungurilor; şi acestea erau numai nişte împrejurări favoritoare, de care ungurii se bucurau, şi se foloseau de împrejurarea domniei austriace, ca să poată trage pe români în partea lor. Că *nici nu-i durea de sufletele românilor*, nici nu le doreau fericirea, ci li durea numai de aceea, pentru ce poartă protopopii românilor pe umere pe super-intendentul calvinesc şi pe episcopul dela Alba-Iulia sau pe rectorul iezuiţilor din Cluj. De aceea zisei, că uniunea aceasta au făcut-o ungurii singuri pentru binele lor, nu în folosul românilor... Strigoniul o a motivat în favorul bisericii ungureşti şi spre subjugarea şi căderea celei române. Strigoniul o a udat prin iezuiţi. Strigoniul o a crescut... Sub înalta protecţiune a acestui Strigoniu fabricau iezuiţii diplome falşe, scoteau rescripte dela curte şi bule dela Roma pentru noua subjugare a bisericii române»...

Această subjugare doreşte oare guvernul român s'o perpetueze prin concordat? Nu este fără motiv temerea, că şi concordatul proectat va deveni un instrument în interesul acelui regnum Marianum, care timp de o mie de ani a fost totdeauna copilul alintat al «sfântului scaun» din Roma şi pentru a cărui reînviere episcopii romano-catolici nu vor lipsi a pune în lucrare toate uneltirile iezuitice şi a întinde mrejele cele mai periculoase. —

...Aproape nu trece zi, care să nu ne aducă dovezi strigătoare despre sentimentele de care sânt animaţi faţă de statul român episcopii catolici de peste Tisa. In Februarie, cu prilejul inaugurării monumentelor iredentiste la Budapesta, episcopul romano-catolic Ştefan *Zadravef*, — numit de ziarele maghiare «apostolul cu gură de aur» — nu s'a sfiit a profera la adresa naţiunii române următoarele graţiosităţi:

«Sălbăticia balcanică a valahilor ni-a răpit toate comorile şi toate posibilităţile de viaţă ale statului. In acest coteţ ne aşteaptă decăderea complectă şi definitivă ca societate şi ca stat, dacă nu va interveni o mână de fier, care să ne forţeze a ne uni cu toţii şi *prin orce mijloace* să ne recucerim ţara furată. Locul acestor monumente este şi va fi cuptorul urei şi al răsbunării, care se apropie cu paşi gigantici». Iar în numele catolicismului a împodobit drapelul unguresc cu o flamură purtând inscripţia atât de mult grăitoare: «*Pro integro regno Mariano, catholici regni Mariani...*»

E foarte problematic, dacă prin încheerea unui concordat cu «sfântul scaun» romano-catolicii unguri de dincoace de Tisa vor putea fi înduplecaţi să nu se mai considere ca făcând parte din *regnum Marianum*, a cărui amintire biserica lor o va păstra cu sfinţenie.

Dar în cuprinsul României întregite mai sânt şi alte confesiuni minoritare, cu mult mai puţin agresive şi periculoase de cât catolicii sprijiniţi de papa dela Roma. Reprezentanţii acestor confesiuni se întreabă cu drept cuvânt pentru ce statul român se îngrijeşte numai de soarta catolicilor precipitând încheerea concordatului cu papa, pe când raţiunea de stat şi dreptatea elementară ar pretinde ca *chestiunea religioasă a tuturor confesiunilor minoritare să fie aranjată dintr'odată*, în mod echitabil, fără a preferi pe unii şi a neglija pe alţii?

Cuvântarea

rostită de părintele Mateiu Voileanu, asesor consistorial, la înmormântarea preotului Coman Baca din Poplaca.

«Intoarce-te suflete al meu întru odihna ta».

In prohodul de azi, la astrucarea preoţilor, la sfetilnă am cântat cuvintele cu atâta înţeles: *acuma m'am odihnit, şi am aflat uşurare multă.* Potrivite acestor cuvinte sânt şi cele puse în fruntea vorbirii mele de azi: întoarce-te suflete al meu întru odihna ta.

Intreaga viaţa noastră a oamenilor, după fericitul împărat Solomon, este deşertăciune, ear după cântarea bisericească ea este umbră şi vis. In formă mai poetică exprimată ideea aceasta tot în cântările bisericeşti mai aflăm definiţia: Ce e viaţa noastră?

Răspuns: floare şi fum şi rouă de dimineaţa.

Ajunge o noapte cu ger de primăvară, şi florile se pleacă, se veştejesc.

Ajunge o lină adiere de vânt, şi fumul dispare, sau cum cântăm din psalm: se stinge.

Ajunge o rază caldă de soare, o rază din binecuvântatele săgeţi de soare, şi roua s'a uscat, a dispărut.

Deşertăciune este viaţa, rouă, umbră şi vis. Se ascunde raza soarelui oprită de un nor, şi umbra dispare. E vis viaţa şi nălucire.

Plângând intrăm în viaţă, cu plâns ne despărţim de ea. Ţipet e primul semn de viaţă, gemet, suspin e ultima răsuflare. Şi ce mai este în acest interval când mai lung, când mai scurt între naştere şi moarte, ce umple acest gol, este osteneală şi durere.

Şi dacă aşa ni se presintă viaţa în zile normale, cum ni se arată ea în zile de răsboi, cum sânt de 7 ani zilele noastre?

Cercetatu-ne-a pe noi Dumnezeul nostru cercetatu-ne-a cu acest crâncen răsboi, cercetat-a aceasta comună binecuvântată, a cercetat şi pe fratele nostru Coman Baca, preotul acestei comune, preotul care zace acuma în acest cosciug.

Fără vina sa este încurcat într'un proces criminal îndată la începutul răsboiului. Se ridică asupra lui învinuire grea, tradarea de patrie, este stigmatizat cu pecetea de dujman al patriei sale, şi este aruncat în închisoare, dus înaintea divanului, este judecat, declarat vinovat, şi condamnat la moarte prin spânzurătoare.

Maltratat trupeşte şi sufleteşte, timp de 3 ani stă în temniţele din Cluj.

A trecut prin toate chinurile de martir al neamului, a fost încununat cu spini, nutrit cu fiere, adăpat cu oţet, — şi toate acestea fără de nici o vină.

Şi el le-a răbdat toate cu resignaţiune de mucenic.

A avut înaintea ochilor sufletului său chipul blândului Nazarinean, cuvintele profetice din Scriptură: Ca o oaie spre junghiere s'a adus, şi ca un miel nevinovat nu şi-a deschis gura sa împotriva celor ce-l tiranisau.

A ştiut că e chinuit fără vină, pentru neamul său, pentru legea sa, că este jertfa unei tendinţe de a se scoate trădător de ţară, fiindcă e român şi credincios bisericei sale, — şi a răbdat.

Şi cine va şti spune chinurile lui trupeşti şi sufleteşti în temniţele statului, cine umilirea la care e expus ca preot în temniţele şi pe străzile Clujului? Cine va spune frigul în zilele lungi de iarnă, foamea, ruşinea de care era cuprins la cuvintele de ocară cu care era întimpinat?

Şi el sufleteşte a rămas întreg, nu şi-a perdut nădejdea în triumful adevărului şi al dreptăţii; a fost tare în credinţă, tare în virtute, că va învinge dreptatea dumnezeească.

Zdrobit trupeşte, ruină a ieşit din temniţe, când s'a dărâmat domnia vrăjmaşului.

A sosit ziua mântuirii şi s'au deschis uşile temniţelor, şi s'au deslegat legăturile, s'au frânt lanţurile celor legaţi.

Precum odinioară la învierea Mântuitorului s'au zdrobit zăvoarele iadului, aşa şi aici cu ziua învierii dreptăţii, cu ziua învierii neamului nostru, s'au zdrobit încuietorile iadului pământesc, s'au sfărâmat lanţurile, şi creştinii chinuiţi au ieşit la lumina zilei.

Soseşte acasă trupeşte ruină. Şi ce află aici? Comuna, parohia ruinată, devastată, arsă, distrusă. Turma împrăştiată, cei cari au mai rămas în viaţă au luat lumea în cap, au luat drumul dureros al pribegiei.

Familia lui, soţia cu copiii cei mai mărunţi a luat şi ea drumul pribegiei, copiii mai mărişori doi morţi, odihneau în sinul pământului.

Casa lui pustiită sta goală, ca şi celalalte din satul sfărâmat de gloanţe, sabie şi foc. Şi dacă au fost mari durerile trupeşti şi sufleteşti în temniţele din Cluj, mari au fost chinurile văzând ce este acasă. Durerile morţii cu care a luptat în lunga sa robie, s'au înoit la cele aflate acasă.

Ca odinioară Iov din biblie, i s'au luat averile, i s'a stricat casa, familia în pribegie, Dumnezeu ştie cum şi unde? Copiii în mormânt. Şi el la toate acestea a zis cu dreptul Iov: «Domnul a dat, Domnul a luat, cum a plăcut Domnului aşa s'a făcut, fie numele Domnului binecuvântat».

«Intru toate acestea ce s'au întâmplat lui, n'a păcătuit înaintea Domnului nici cu buzele sale, şi n'a socotit neînţelepţie la Dumnezeu». (Iov I, 22).

Iată, iubiţilor jalnici ascultători, zugrăvită în cuvinte fără măestrie viaţa preotului care a fost Coman Baca.

Intrat în viaţă de preot cu frumoase pregătiri, cu eminente însuşiri de preot, ieşit din o cinstită familie de preot din comuna aceasta, stimat şi iubit de colegii săi preoţi din tract pentru viaţa sa corectă şi laborioasă, îndreptată strict după poruncile lui Dumnezeu, iubit şi stimat de parohieni pentru îngijirea turmei sale credincioase şi pentru zelul, cu care o conducea pe căile bune, iubit în familie pentru îngrijirea cu dragostea părintească de ai săi; înzestrat cu cele tebuincioase în viaţă şi pus la adăpost de alte griji, fratele nostru Coman Baca era pildă vie între preoţimea noastră.

Au venit zilele de grea cercare, semnele de iubirea Domnului, căci Domnul cearcă pe cei ce-i iubeşte, — au venit zilele de grea cercare din vremea războiului. Diavolul a luat tot ale lui Iov, însă de sufletul lui nu s'a atins.

Aruncat în temniţa, stigmatisat cu trădarea de patrie, condamnat la moarte, devastată a fost comuna, casa, alungată în pribegie familia, şi el sufleteşte a rămas întreg: Diavolul nu s'a putut atinge de sufletul lui.

Eată caracter de preot, ce ni se prezintă ca model de statornicie, în credinţă tare şi cu frica de Dumnezeu.

După o viaţă atât de sbuciumată, a sosit sfârşitul.

«Acum m'am odihnit, şi am aflat uşurare multă, căci m'am mutat din stricăciune».

Cuvintele de mare înţeles din sfetilna dela Prohod s'au împlinit şi în sbuciumata viaţă a preotului Coman Baca..

Sânt momentele din urmă, cele de despărţire.

Rămas bun, soţie iubită, rămas bun copiii mei orfani; rămas bun vouă rudeniilor mele, iubiţilor parohieni, colegi preoţi, cu cari împreună am slujit la altarul Domnului. Prin rostul meu, vă supune tuturor: Rămas bun.

Toţi, cari aţi stat aproape de inima răposatului, rămâneţi cu bine, şi în rugăciunile voastre cuprindeţi şi pe răposatul în Domnul.

Inainte de a merge la groapă, avem şi noi un cuvânt, cel din urmă cuvânt către tine, iubitul nostru, frate Comane.

Ai fost preot vrednic, ai umblat în căile Domnului. Ai fost unul dintre acei despre cari psalmistul zice: fericiţi cei fără prihană, cari umblă în căile Domnului.

Ai fost mai pe sus de toate om cinstit.

Ridică-te spre lăcaşurile cereşti, şi acolo înaintea judecătorului celui drept pune mărturie pentru poporul tău, care a suferit potopul războiului ce a trecut peste el, şi a rămas şi el cu sufletul întreg.

Odihneşte, Doamne, cu dreptii sufletul răposatului robului tău Coman. Amin.

In memoria unui dispărut

S'au împlinit în Martie a. c zece ani, de când a răposat profesorul *Dr. Petru Şpan.* Din acest prilej, revista pedagogică *Invăţătorul* (nr. 6) închină o pagină călduroasă în amintirea distinsului bărbat al şcoalei româneşti.

Se împlinesc, — scrie Invăţătorul, — zece ani dela moartea lui Dr. P. Şpan profesor de pedagogie la seminarul «Andreian» din Sibiu. Cine a fost Dr. P. Şpan, o ştie mulţimea de învăţători cari au avut norocul să i asculte lecţiile minunate şi pline de avânt şi cari au avut o aşa mare influinţă asupra mai multor generaţii de învăţători. Sânt rari acei profesori, cari să fi avut norocul acela de-a influinţa aşa puternic asupra elevilor săi şi să trăiască mai viu în sufletul acelora, cum a avut-o în viaţa sa Dr. P. Şpan.

La catedră Dr. P. Şpan a fost un adevărat artist prin felul lui de a preda lecţiile. Ştia să ţină încordată atenţiunea elevilor săi, aşa că orele de Psihologie, Didactică şi Pedagogie erau clipe de recreaţie sufletească şi l-ai fi ascultat ore întregi fără a simţi oboseală. Simţindu-se pe deplin stăpân pe ştiinţa sa, vorbea cu atâta foc şi competinţă, încât te captiva şi era imposibilitate să nu fi atent la lecţiile lui. Acestui fapt de a şti împărtăşi elevilor săi ştiinţele pedagogice, în mod atât de clar şi sugestiv e a se mulţămi, că mai multe generaţii de învăţători ieşiţi de sub mâna lui, au fost tot atâţia apostoli ai nouilor idei pedagogice propoveduite de distinsul profesor Dr. P. Şpan.

Activitatea laborioasă şi multilaterală a profesorului Dr. P. Şpan a avut o influinţă binefăcătoare asupra multor generaţii de învăţători, cari la rândul lor înarmaţi cu concepţiile pedagogice nouă, cu iubirea de limba, neam şi lege infiltrată în suflete a dat un nou avânt şcoalei primare române.

Pentru toate ce a făcut, eminentul profesor, luminatul pedagog, omul cinstit şi însufleţitul luptător naţionalist pentru cauza înălţării învăţătoreşti, pe care atât de mult a iubit-o, cred că ne împlinim o datorie de onoare închinând o pagină din acest număr — al Invăţătorului — întru pomenirea profesorului Dr. Petru Şpan.

Ştirile zilei

Personal. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat în 23 l. c. n. la Bucureşti.

Predici în Catedrală. In Dumineca proximă (a doua Duminecă din post), la sfta liturgie va predica protopresbiterul Dr. Vasile Bologa, directorul liceului de fete, iar la vecernie preotul Iacob Steflea, catichet la liceul de fete din loc.

Reuniunea femeilor române din Sibiu va deschide din nou în Aprilie a. c. *şcoala de menaj şi industrie casnică.* Programa detaliată a acestei şcoale precum şi condiţiunile de primire se vor publica în cel mai scurt timp.

Dela Asociaţia clerului. Pentru-ca participarea la *Congresul biblic* al preoţimii, ce se va ţinea în zilele de 31 Martie (13 April) şi 1/14 April a. c. în Sibiu, să fie uşurată, s'a făcut adresă Ministerului de Comunicaţie pentru reducere de 75% pe C. F. R., iar dela Direcţiunile regionale concernente sau cerut vagoane separate dela Arad, Oradea-mare şi Braşov, peste Copşa mică şi Făgăraş la Sibiu, care să fie ataşate trenurilor, din legătura cărora să fie aduşi la Sibiu cel mai târziu în 12 April ora 1 p. m.

Domnii prezidenţi ai secţiilor să binevoiască a se interesa la vreme de vagoane, iar cei ce vor să participe la congres să-şi ia informaţii înainte de plecare la dnia lor.

Biroul Comitetului central

Conferenţele «Asociaţiunii». Duminecă în 27 Martie a. c. la ora 6½ în sala prefecturei judeţene din loc dl profesor *Victor Păcală* va ţinea o conferenţă despre castelul *Peleş*, cu proecţiuni de schiopticon. Aceste proecţiuni le-a donat răposatul rege Carol înainte de izbucnirea războiului mondial dnului director E. Sigerus cu scopul de a le arăta în diferite capitale şi oraşe mai însemnate din occident. Conferenţa d-lui profesor Păcală promite a fi una din cele mai interesante din ciclul acesta.

Congres. In ziua de 12 Mai n. 1921, adică Joi după Dumineca Tomii, se întruneşte la Bucureşti congresul *preoţilor văduvi* din toată România. Credem a şti, scrie revista social-creştină *Solidaritatea*, că în acest congres se va cere dispensa de a se recăsători a preoţilor văduvi până la definitiva modificare a canonului VI Trulan prin vreun sinod ecumenic.

Cercuri culturale. Invăţătorii de stat, comunali şi confesionali din judeţul *Hunedoara* sânt convocaţi, de preşedintele Asoc. înv. judeţul Hunedoara, la adunarea de constituire în 27 Martie a. c. în scopul formării *Cercurilor culturale de plasă.* Adunările se ţin în Orăştie, Geoagiu, Hunedoara, Haţeg, Puiu, Baia-de-criş şi Brad. Plasele Deva şi Ilia sânt constituite.

Conferenţe la sate. In 20 l. c. s'a ţinut conferenţa pentru popor în comuna *Vaidei.* Seria aceasta de conferenţe instructive, întreprinse de Comandamentul teritorial în unire cu «Asociaţia», se continuă *Duminecă în 27 Martie* n. în comunele dintre Sibiu şi Copşa mică, şi anume în: Şura-mare, Slimnic, Şeica-mare, Călvaser, Agârbici, Frâua, Ruşi şi Copşa. — Poporul satelor este învitat a lua parte în cât mai mare număr.

Faust şi Aviatorul, de Ilie Marin (Horia P. Petrescu) este titlul unei poeme care, în limbă frumoasă şi cu multe cunoştinţe de literatură străină, persiflează obiceiuri şi patimi omeneşti. O pot citi toţi cei familiari cu această literatură. Preţul poemei 4 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu.

Dăruiri. Credincioşii *Mihail Zgârc* şi soţia sa *Ana* din prilejul căsătoriei lor au dăruit bisericii noastre 40 L. Li se duc mulţămiri. Oficiul parohial din Coroi S.-Mărtin. Pr. Traian Popa.

Sprijiniţi teatrul. Compania dramatică a dlui Mişu *Fotino* şi-a început reprezentaţiile, în sala teatrului comunal din Sibiu, Miercuri în 23 l. c. cu una din cele mai bune piese ale dramaturgului Sudermann, *Onoarea*, în 4 acte, jucată de multe ori, pe scena teatrului nostru. Trupa dlui Fotino se bucură de artişti excelenţi, ale căror reprezentaţii ar trebui să se dea totdeauna în faţa unei săli tixite de public. Munca acestor adevăraţi artişti este vrednică de toată atenţiunea. Preţurile biletelor nu sânt prea urcate. Joi în 24 l. c. s'a dat comedia *Punctul negru.* Vineri: *Năzdrăveniile divorţului*, o bună comedie în 3 acte. Pentru Sâmbătă se anunţă: *Mătuşica*, comedie în 3 acte, pline de haz. Inceputul seara la ora 8 fix.

Aviz. Examenele de fochişti şi mecanici (maşinişti) se vor ţinea în 3 April 1921 în Sibiu. Rugările pentru examen, cu toate actele necesare, sânt a se înainta Inspectorului Industrial, Sibiu, Piaţa Ferdinand Nr. 14, până în ziua de 2 April 1921. Inspector Industrial: *Ing. Silviu Crăciunaş.*

Cinema Apollo, Sibiu, Piaţa Herman. In 25 şi 26 Martie: Iohanes, mare dramă în 4 acte. In 27 şi 28 Martie: Film Nordisk. In 29 şi 30 Martie: Tatiana, romanul unei prinţese ruseşti dramă vestită, cu Mia May.

„CASSA DE PĂSTRARE“
Institut de credit şi econ., societate anonimă, Sălişte

Aviz

«Cassa de păstrare (reuniune) în Sălişte», şi «Cassa de păstrare societate pe acţii în Mercurea» au decis fuziunea sub denumirea «Cassa de păstrare» institut de credit şi economii, societate anonimă în Sălişte cu capital societar de Lei 2,000,000 împărţit în 20.000 acţii de câte 100 Lei nominal.

Condiţiunile stabilite sunt următoarele:

1. Membrii «Cassei de păstrare (reuniune) în Sălişte» primesc:

a) în schimbul fiecărei părţi de fondare avute câte 1 acţie, în total 5000 acţii.

b) dreptul de a opta după fiecare acţie veche una nouă cu preţul de Lei 150, în total 5000 acţii.

c) dreptul de a mai opta după câte 2 acţii vechi una acţie nouă cu preţul de Lei 200, în total 2500 acţii.

2. Acţionarii «Cassei de păstrare, societate pe acţii în Mercurea» primesc:

a) în schimbul fiecărei acţii vechi câte 1 acţie nouă, în total 3000 acţii.

b) dreptul de opta după fiecare acţie câte 1 acţie nouă cu preţul de Lei 150 şi Lei 25 întregire de capital, în total 3000 acţii.

c) dreptul de a mai opta după câte 2 acţii vechi 1 acţie nouă cu preţul de câte Lei 200 în total 1500 acţii.

3. Acţiile neoptate din partea celor în drept se vor vinde şi la neacţionari cu preţul de câte Lei 300.

Consiliul de administraţie e în drept să selecţioneze ofertele.

4. Sumele incurse preste nominalul acţiilor de Lei 100 vor trece la fondul de rezervă.

5. Terminul de optare începe la 20 Martie şi se închide la 30 Aprilie 1921.

6. Vărsămintele se fac în 2 rate şi anume: Prima rată de 30% până la 30 Aprilie a. c. A doua rată de 70% până la 30 Iunie a. c.

Sumele cerute preste nominalul acţiilor de Lei 100 se plătesc la prima rată.

Se pot solvi şi ambele rate deodată.

Pentru sumele solvite institutul rebonifică 5%, iar pentru ratele decăzute socoteşte 8% interese.

7. Faţă de cei ce nu efectuează vărsămintele în terminii fixaţi, se aplică dispoziţiile codului comercial şi ale statutelor societăţii.

8. Vărsămintele efectuate se vor cvita în titli provizorii, iar după achitarea preţului integral se vor elibera acţiile originale.

9. Cu începere dela 1 Ianuarie 1922 acţiile noui vor intra în toate drepturile şi se vor bucura de toate favorurile acţiilor vechi.

10. Toate părţile de fondare, respective acţiile societăţilor fuzionate trebue depuse până la 30 Aprilie a. c. pelângă revers, la casseria «Cassei de păstrare» institut de credit si economii, societate anonimă în Sălişte.

11. Părţile de fondare, respective acţiile depuse până la acest termin se vor anula şi în locul lor se vor emite acţii noui.

După acest termin valoarea nominală a părţilor de fondare respective a acţiilor vechi nedepuse se va administra ca depozit în favorul vechilor membri respective acţionari.

12. Subscrierile de acţii precum şi vărsămintele se pot face şi la sucursala din Mercurea precum şi la institutele «Albina» în Sibiu şi la sucursalele acesteia din Braşov, Cluj şi Lugoj, la «Banca Centrală pentru industrie şi comerţ» în Cluj şi sucursala acesteia din Sibiu, la «Ardeleana» în Orăştie, la «Bihoreana» în Oradea-Mare, la «Furnica» în Făgăraş, la «Mărgineana» şi «Mielul» în Poiana, la «Sebeşana» în Sebeşul-săsesc şi la «Victoria» în Arad.

Institutele designate ca locuri de subscriere sânt rugate a primi părţile de fondare respective acţiile vechi şi a le trimite institutului nostru, pentru a fi înlocuite cu reverse până la eliberarea acţiilor originale. (27) 1–3

Sălişte la 13 Martie 1921.

Consiliul de administraţie.

„ALBINA“, institut de credit si de economii în Sibiu

Nr. 12,521/1921

Convocare

Domnii acţionari ai Institutului de credit şi de economii «ALBINA», sânt învitaţi prin aceasta, în virtutea §-ului 19 din statutele societăţii, la

a XLVIII-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în Sibiu, *Sâmbătă, în 16 April 1921 st. n. la ora 9 a m.*, în sala festivă a Muzeului «Asociaţiunii», cu următoarea

Ordine de zi:

1. *Deschiderea şi constituirea adunării generale.*
2. *Bilanţul anului de gestiune 1920 şi raportul comitetului de supraveghiare.*
3. *Distribuirea profitului net realizat conform bilanţului.*
4. *Distribuirea sumei destinate pentru scopuri culturale şi de binefacere.*
5. *Fixarea preţului marcelor de prezenţă pentru anul curent.*
6. *Alegerea a 2 membri în Consiliul de administraţiune cu mandat pe 6 ani.*
7. *Eventuale propuneri în sensul §-ului 32 din statute.*

Domnii acţionari, cari voiesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotenţiaţi, în conformitate cu §§ ii 22, 23 şi 24 din statutele societăţii, sânt rugaţi a-şi depune acţiunile şi eventual dovezile de plenipotenţă cel mult până Marţi în 12 April a. c. st. n. la ora 6 p. m. la cassa Centralei noastre în Sibiu.

Depunerea acţiunilor respective a plenipotenţelor spre scopul indicat se poate face şi la filialele din Braşov, Cluj, Lugoj, Mediaş şi Târgul-Mureş, sau la agentura din D. Sânmărtin, la Banca Românească, Banca Ardealului şi Banca Marmorosch Blank et Co. din Bucureşti, precum şi la toate institutele membre ale «Solidarităţii», în acest caz însă cel mult până Mercuri în 6 April a. c. st. n.

Sibiu, 18 Martie 1921.

Direcţiunea.

Contul Bilanţ la 31 Decemvrie 1920.

Activa.		Lei b.	Pasiva.		Lei b.
Cassa: în numerar	7.469,838·54		Capital societar		10.000,000·—
în chitanţe 40% dela schimbul coroanelor	26.647,750·78	34.117,589·32	Fondul gen. de rezervă	5.250,000·—	
Cambii	8.011,337·23		Fondul spec. de rezervă	486,900·44	
Credite cambiale cu acoperire hipotecară	5.312,116·24	13.323,453·47	Fondul de garanţie al scrisurilor fonciare	280,000·—	6.016,900·44
Imprumuturi hipotecare în scrisuri fonciare		2.496 532·14	Fondul de pensiuni al funcţionarilor institutului		1.485,126·48
Credite de Cont-Curent		151.678 029·88	Fondul «Parteniu Cosma»		35,350·—
Obligaţiuni cu cavenţi (ţărăneşti)		187,572·55	Depozite spre fructific.	96.389,432·66	
Avansuri pe efecte publice		19,575 50	Depoz. în Cont-Curent	82.596,014·93	178.985,447·59
Casele instit. la Centrală şi Filiale şi alte realităţi de vânzare		236,720·02	Scrisuri fonciare 5% în circulaţiune	2.200,000·—	
Efecte publice şi diverse acţiuni		24.880,394·50	Scrisuri fonciare 4½% în circulaţiune	200,000·—	2.400,000·—
Efectele fondului de pensiuni al funcţionarilor institutului		682.875·10	Scris. fonc. eşite la sorţi în circulaţiune		822,000·—
Efectele fond. de garanţie al scris. fonc.		270 000·—	Diverse conturi creditoare		25.113,594·09
Monetă		170,880 75	Dividendă neridicată		91.039·—
Mobiliar, amortizat		— — —·—	Interese anticipate pe 1921		755,759·49
Diverse conturi debitoare		440,531·64	Interese transitoare de scrisuri fonc.		40,750·—
			Profit net		2.758,187·78
		228.504,154·87			228.504,154·87

Contul Profit şi Perdere.

Debit.		Lei b.	Credit.		Lei b.
Interese:			Profit transpus din 1919		40,000·—
pentru depozite spre fructificare	1.509,378·94		Interese:		
pentru depozite în Cont-Curent	342,882·08	1.852,261·02	dela cambii de bancă	367,762·36	
pentru scris. fonc. şi capital societar		123,530·97	dela credite camb. cu acop. hipotecară	376.849·16	
Spese:			dela împrum. hipotec.	231,807·04	
Salare	315,139·14		dela credite de Cont-Curent	2.875,304·72	
Bani de cvartir	43,265·—		dela efecte publice	524,767·49	
Imprimate, registre, porto, diverse	373,749·99		dela credite personale	34,227·01	
Marce de prezenţă	12,862·50		dela avansuri pe efecte	465·60	4.411,183·38
Chirii	25.254·15	770,270·78	Proviziuni		879,216·66
Contribuţiune:			Chirii		19,535 01
directă	84,865·50		Profit la monete		424,407·10
10% dela interese de depozite	185.226·10	270,091·60			
Profit net		2.758,187·78			
		5.774,342·15			5.774,342·15

Sibiu, la 31 Decemvrie 1920.

Vătăşan m. p., dir. exec. **Constantin Popp** m. p., dir. exec. **Ioan Rebega** m. p., contabil-şef.

CONSILIUL DE ADMINISTRAŢIE:

Dr. Beu m. p., prezident. **A. Bârseanu** m. p. **Dr. I. Lupaş** m. p. **Dr. Laurenţiu Pop** m. p.
Dr. G. Popoviciu m. p. **G. Dima** m. p. **G. Precup** m. p. **Dr. Bologa** m. p.
Dr. L. Borcia m. p. **Dr. Comşa** m. p. **Dr. Stroia** m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente şi le-am aflat în deplină regulă şi în consonanţă cu registrele institutului.

Sibiu, 18 Martie 1921. (28) 1–1

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Mateiu Voileanu m. p., prezident. **Victor Fincu** m. p. **T. V. Păcăţianu** m. p.
Dr. Nicolae Schiau m. p. **Emil Verzariu** m. p.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea **Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.**

Anul LXIX. Sibiu, 16/29 Martie 1921 Nr. 22

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Telegraful Român

Nr. 6 Procuratura de stat (Of.)
Str. Schewis Loco

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Congresul preoților văduvi

Comitetul central al preoților văduvi din întreagă țara românească, în urma consfătuirii cu delegații întruniți la București, a hotărât să se țină un *congres* al preoțimii văduvite.

Acest congres se va întruni în capitală sub prezidența profesorului universitar, a părintelui *Nazarie*, în ziua de 12 Mai n. 1921.

Lupta întreprinsă este, după unanima părere a cercurilor preoțești, una dintre cele mai nobile; căci n'are alt scop decât să introducă deplina rânduială și cinste în căminele pustiite ale preoților văduvi — aproape trei mii, — cari prin moartea tovarășei vieții au pierdut pe buna îngrijitoare a casei și pe mama copilașilor rămași orfani.

Suferințele preoților văduvi sânt de ajuns cunoscute și nu mai au nevoie să le înșirăm la acest loc. Nu va fi nici unul dintre dânșii, care să refuze învoirea sa la deslegarea potrivită a problemei de însemnătate hotărâtoare pentru viitorul preotului. Cu toții vor fi solidari întru a cere înlăturarea sarcinei ce apasă umerii lor, — dând putință întregii preoțimi să fie în toate împrejurările: *Sarea pământului și lumina lumii.*

In această chestiune publicăm următorul *apel*, lansat de Comitetul central al preoților văduvi:

Apel

— Către preoțimea din întreaga țară —

Prin mai multe petițiuni adresate sfântului Sinod al sfintei noastre biserici autocefale ortodoxe române, preoțimea văduvită din întreaga țară, pe temeiul sf. Scripturi a vechiului și noului Testament, ca și pe temeiul sf. tradițiuni a solicitat dispensa de a se recăsători prin derogare dela can. 6 trulan.

Preoțimea sârbă, conștientă de menirea și rostul său social, în mod solidar a cerut și obținut dela sf. Sinod al sf. biserici autocefale ortodoxe sârbești dispensa de a se recăsători.

In acest scop rugăm preoțimea din întreaga țară să binevoiască a lua parte la *congresul preoților văduvi*, ce se va ține în București în ziua de 12 Mai st. n. 1921, — Joi după Duminecа Tomii, — în localul societății clerului «Ajutorul» din bulevardul Pache 69, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Acordarea dispensei de a se recăsători fiecărui preot văduv, până la definitiva modificare a canonului 6 trulan prin vre-un sinod ecumenic.

2. Eventuale propuneri.

3. Alegerea unei comisiuni, care să prezinte un memoriu I. P. S. Mitropolit Primat, ca președinte al sf. Sinod, și cuprinzând doleanțele preoților văduvi.

Avem firma convingere, că sf. Sinod al sf. noastre biserici autocefale ortodoxe române, care prin adresa trimisă tuturor capilor bisericii ortodoxe, a recunoscut cel întâi, ca o necesitate vitală pentru preoțimea văduvită, dreptul de a se recăsători, va cumpăni împrejurările actuale, și cunoscând că un Sinod ecumenic nu se poate întruni în timpul de față, va binevoi a alege calea adoptată de sf. Sinod sârb, adecă acordarea dispensei individuale de a se recăsători fiecărui preot văduv.

In acest scop rugăm întreaga preoțime, văduvită și nevăduvită, a lua parte la acest congres al preoților văduvi, ca astfel în mod solidar și demn să putem ajunge la definitiva rezolvare a acestei vitale probleme.

Adesiunile se vor trimite Păr. *Gh. Păunescu*, str. Piscului Nr. 4, București, dela care se pot obține orce lămuriri.

Comitetul central al preoților văduvi.

Retragerea opoziției din cameră. In urma unor măsuri disciplinare luate de președintele camerei în ședința din 23 l. c., prin care se exclud din parlament pe 10 zile patru deputați opoziționiști (dnii D. Roman și Murășanu din Ardeal, Buzdugan și Bârcă din Basarabia), opoziția a hotărât să se retragă din cameră pe acelaș timp de 10 zile. Se va publica un manifest despre situația politică a țării și despre atitudinea minorității parlamentare.

Partidul național și concordatul

de I. Lupaș

II.

In fața primejdiei de înstrăinare tot mai pronunțată, care amenință pe frații greco-catolici atât prin încheerea concordatului, cât și prin direcția ultramontană, — pe care din timpul mitropolitului Vancea au încercat câțiva doctori dela Roma a o încetăți la cârma acestei biserici — din punct de vedere național și patriotic remediul cel mai recomandabil ar fi reîntoarcerea acestor frați la sinul bisericii ortodoxe române....

Cultul este absolut același în biserica românilor greco-catolici, ca și la ortodoxi. Aceeaș liturghie, aceeaș mărturisire a credinții (fără «filioque») aceleaș ceremonii și datini religicase a reușit conservatismul sănătos al poporului dela

---

FOIȘOARA

Apropiere

Schiță de Ilie Marin

Domnule! Hotărât lucru: dta nu mă ai la stomah și nici eu nu mă uit tocmai frumușel la dta, când te întâlnesc pe stradă, — și tot îți scriu rândurile de față, cu primejdia de a primi, drept răspuns, un surâs, care taie și spânzură...

Odată, la o adunare culturală, când vorbeai poporului, mi-ai aruncat o privire, pe care am tălmăcit-o așa: «vezi, ce-mi plătește pielea?!» și mi-am zis: «își dă *ifose* de dictator», ieșind afară ostentativ. Plecarea aceasta a mea a avut urmări. Nevasta dtale a spus nevestii mele, după adunare: «Bărbatul dtale ar fi putut să-și aleagă altă clipă de ieșire....» Nevasta mea, înțepat: «Ba și a ales-o foarte bine. *Atmosfera* nu-i priia». Și din «atmosferă» s'a ridicat «atmosfera» dintre noi tot mai tare. Prin neveste ne-am trimis grațiosități, chiar și servitorii noștri se uitau chiondorâș unul la altul — iar acum vreo șapte ani am făcut cunoștință și cu judecătoria.

De atunci și până în ziua de astăzi, câte înțepături, câte priviri, cari se întreceau să bată recordul maliției, și câte fire de paianjen ca să ne prindem fiecare în plasă și să ne secătuim puterile!

De se da o reprezentație teatrală, ne concuram locurile și dacă actorul cerca să-și vândă biletele mai întâi la dta, nu-l mai încrestam, iar reprezentația lui era boicotată de ai nostri. Dacă porneai dta la o prelegere publică poporală, te ocoleam cale de o poștă, — dupăcum mă ocoleai și dta pe mine. După banca dtale, am fondat eu o altă bancă în orășelul nostru. Și așa mai departe.

Zilele trecute însă am avut un sdruncin sufletesc mare. Vreau să îl cunoști și dta, și te rog citește, în scrisoarea aceasta a mea, următoarele rânduri, decopiate dintr'o istorie a literaturii noastre:

«.... *Micu* (Inocențiu M. Clain) s'a văzut silit să părăsească Blajul și să caute alt adăpost. Tradițiunea spune că hotărându-se să plece din Blaj, a rostit câteva cuvinte în biserica de acolo, spunând: «*n'am crezut* nici odată că am să pot scoate *din piatră apă*» și întorcându se spre părete și-a ascuns *lacrimile*, ceeace a impresionat adânc pe cei de față». (Ovid Densușianu, Lit. rom. mod.). *Gheorghe Șincai*, citesc tot în aceeaș istorie a literaturii, a scris în «Cronica» sa despre stările din 1412: «Pre neamul românesc mai mult l-au stricat întâi *neînțelegerea între dânșii* și *pizma din lăuntru*, carea și pe strămoșii noștri, Romanii cei vechi, singură i-au mâncat, apoi *pizma* și *fala creștinilor* din vecini și mai vârtos a Leșilor, decât neamurile cele păgâne, tătarii și turcii, căci de aceștia lesne și prea ușor s'ar fi apărat românii mai ales de nu s'ar fi despărțit moldovenii și muntenii în două domnii, ci ar fi fost *toți supt un cap, ținând laolaltă*». Intr'alt loc scria Șincai de «nedragostea între sine» a neamului românesc și exclama «vai neamului românesc și iarăș vai!»

Petru Maior scria, combătând pe cei ce sânt deprinși «a vomi (voma) *cu condeiul*» împotriva noastră, că a adunat materialul său și l-a dat la lumina zilei, «ca văzând românii din ce viță strălucită sânt prăsiți, toți să se îndemne strămoșilor săi întru *omenie* și în *bună cuviință* a le urma».

sate să le păstreze neştirbite, împotriva tuturor încercărilor, cari s'au făcut timp de 2 secole, spre a le modifica şi occidentaliza.

Dată fiind aceeştă unitate perfectă a credinţei şi a practicelor religioase se impune oricui constatarea, că poporul român din Transilvania nu are două confesiuni, ci una singură, pe care şi o înţelege atât de frumos şi o exprimă aşa de plastic prin două cuvinte: lege românească!

Bărbaţii ieşiţi din şcoala ardeleană la sfârşitul secolului XVIII, fiind înainte şi mai presus de toate buni români, au început o serioasă mişcare pentru reunirea celor două biserici române. In direcţia aceasta a stăruit între alţii, însuş Petru Maior. Deşi scopul nu s'a putut ajunge câtă vreme stăpânirea catolică a Habsburgilor era atât de puternică, s'a obţinut totuş un rezultat însemnat, pe care Maior îl înregistrează cu satisfacţie, arătând că protopopii «cu hărnicia şi cu cumpătul lor au stâns urgia aceea între uniţi şi neuniţi, care mai nainte se vedea a fi neînvinsă, cât acum nu numai nu se gonesc, nu se batjocoresc unii pe alţii, ci încă cu prietinie frăţească petrec la olaltă; ba şi la îngropăciunea morţilor şi la maslu şi întru alte tocmeli duhovniceşti şi bisericeşti se adună laolaltă, cântă, slujesc împreună, fără a se sfii unii de alţti.... Ce e mai mult fără osebire se ispovedueşc uniţii mireni la preoţii neuniţi şi neuniţi la preoţi uniţi; ba şi însişi preoţii fac aceeaş. Pre multe locuri nici nu mai auzi acum vorbă de unire şi de neunire» (Ist. bis. pag. 118).

Iată deci, care era pentru preoţimea şi poporul român din Transilvania rezultatul procesului istoric după îndelungatele şi neînduplecatele stăruinţi proselitistice din cursul secolului XVIII. La începutul secolului următor desbinarea bisericească numai exista de fapt nici pentru preoţi, nici pentru popor. Ea devenise o simplă «chestie vlădicească», cum se înfăţişează şi în zilele noastre.

Permanentul caracter militant al catolicismului n'a lăsat însă nici odată chestia aceasta să ajungă la un punct de repaos statornic. Necontenit se porniau alte şi alte valuri de convertire, isbind în stânca atât de rezistentă a statorniciel poporului nostru în vechea sa lege românească. Istoria unirii religioase, a progresului şi scăderilor ei în sinul poporului nostru, se înfăţişează ca unda în veci neodihnită a fluxului şi refluxului. Atârna în mare parte dela dispoziţiile sufleteşti ale celor ajunşi în fruntea bisericii greco-catolice felul mai domol sau mai agresiv al proselitismului religios, care pornea dela curţile vlădiceşti, ca să tulbure şi să neliniştească viaţa bietului popor dela sate. (Urmează cuvintele rostite de S. Bărnuţiu, despre uniune, în cuvântarea sa din 3/15 Mai 1848, apoi continuă:)

Aceste adevăruri mărturisite de Bărnuţiu cu o surprinzătoare sinceritate şi cu atâta putere de convingere au înduplecat măreaţa adunare de pe Câmpul Libertăţii să pună în programul politic al naţiunii române din Transilvania, la locul al doilea, restabilirea unităţii naţionale-bisericeşti în felul, cum fusese ea înainte de anul 1700. Cârmuirea hiperşovinistului catolic, a ministrului de culte din Viena, Leo Thun, care se ocupa cu gândul să facă din nou încercarea de a trece pe toţi românii ardeleni la catolicism, s'a grăbit a înfiinţa episcopiile greco-catolice dela Gherla şi Lugoj, dintre cari aceasta din urmă nu avea credincioşi mai mulţi decât un protopopiat ortodox. Fireşte, că înfiinţarea acestor episcopii urmăria scopul nemărturisit de a împiedeca ducerea la îndeplinire a postulatului precizat în punctul 2 al programului nostru naţional-politic din 1849: restabilirea unităţii şi independenţei bisericii române din Transilvania.

Dar pe conducătorii şi membrii partidului naţional i a preocupat mereu problema aceasta. G. Bariţiu d. e. credea că singura piedecă în calea reîntregrării bisericeşti ar fi teama greco-catolicilor de a nu-şi pierde domeniile dăruite de împăratul austriac şi privilegiile, de care se împărtăşiră în cursul timpului.!

La sfârşitul secolului XIX această chestiune începuse a lua din nou o înfăţişare mai serioasă făcându-se propagandă ziaristică în interesul reunirii bisericeşti. Vom arăta în articolul următor frumoasa atitudine românească, manifestată de către dl Alexandru Vaida, care avu îndrăzneala să pună întrebarea, cum trebue pusă în mod categoric şi astăzi: «români ori catolici»?

Depunerea jurământului

In prezenţa suveranului, a dlor prim-ministru Averescu, O. Goga, ministrul cultelor şi artelor, a casei regale civile şi militare, s'a făcut Sâmbătă depunerea jurământului episcopilor romano-catolici *Mailath* din Alba-Iulia şi *Glatfelder* din Timişoara, şi a episcopului luteran *Teutsch* din Sibiu.

Formula jurământului, — rostit de episcopii romano-catolici latineşte, ear de episcopul luteran în limba germană, — este următoarea:

Jur pe Atotputernicul Dumnezeu şi pe sfânta Evanghelie credinţă M. Sale Regelui României şi ascultare ce se cuvine Episcopului. Voi urma legile regatului, şi mă voi îngriji ca ele să fie respectate de supuşii mei. Impotriva liniştei şi integrităţii ţării nu voi încerca nimic şi, întru cât depinde de mine, nu voi îngădui credincioşilor mei să participe la asemenea acţiuni. Aşa să-mi ajute Dumnezeu şi sfânta Evanghelie.

Sărbătorile religioasa şi naţionale

Respectarea sărbătorilor religioase şi naţionale şi aniversărilor Familiei Regale se va face de toate serviciile publice din întreaga ţară, după normele mai jos indicate:

I. Se va suspenda serviciul pentru următoarele sărbători *religioase*:

1/14 Ianuar: Sf. Vasile.
6/19 Ianuar: Botezul Domnului.
7/20 Ian: Sf. Ioan Botezătorul.
2/15 Febr. Intâmpinarea Domnului.
25 Martie (7 April): Buna Vestire.
Trei zile Martie sau April: Sf. Paşti.
21 Mai (3 Iunie): Sf. Costantin şi Elena.
... Pogorârea Sf. Duh şi ziua Sf. Treimi (2 zile).
29 Iunie (12 Iulie): Sf. Ap. Petru şi Pavel.
20 Iulie (2 August): Sf. Ilie.
6/19 August: Schimbarea la faţă.
15/28 August: Adormirea Maicei Domnului.
8/21 Sept. Naşterea Maicii Domnului.
14/27 Sept. Inălţarea Sf. Cruci.
26 Octomvrie (8 Noemvrie): Sf. Dumitru.
8/21 Noemvrie: Sf Arh. Mihail şi Gavril.
21 Noemvrie: (4 Dec.) Intrarea în biserică.
6/19 Decemvrie: Sf. Nicolae.
25 Decemvrie (7 Ianuar): Naşterea Domnului (trei zile). —

II. Se va supenda serviciul şi se va oficia Te-Deum în toată ţara la următoarele sărbători *naţionale:*

10/23 Mai, Proclamarea Independenţei (1877). în care zi se va comemora şi aniversarea «Unirii tuturor românilor» (1859 şi 1918) şi Proclamarea Regatului (1881).

... Aniversarea zilei eroilor morţi pentru Patrie (Inălţarea Domnului). —

III. Se va oficia Te-Deum în toată ţara, fără suspendarea serviciului, la următoarele aniversări *ale Familiei Regale*:

22 Iulie (4 August): Onomastica Maestăţii Sale Reginei.
11/24 August: Naşterea Maiestăţii Sale Regelui.
3/16 Octomvrie: Naşterea A. S. R. Principelui Carol.
16/29 Octomvrie: Naşterea Maiestăţii Sale Reginei.

Congresul economic în Bucureşti

Reprezentanţii economici din Transilvania Bănat, Basarabia şi Bucovina s'au întrunit Joi, la ora 11 dim., într'un mare congres economic în palatul Camerei de comerţ, pentru a discuta diferitele probleme economice ale nouilor ţinuturi.

Congresul, sub prezidenţia dlui *Octavian Russu*, a desbătut următoarele chestiuni:

1. Situaţia impositară specială în Ardeal; 2. Principii vamale şi convenţii economice cu străinătatea; 3. Tarifele de transport, şi chestiunea comunicaţiilor; 4. Statistica industrială, agricolă şi comercială; 5. Export şi import; 6. Unificarea legii comerciale şi a legislaţiei economice; 7. Chestia valutară şi Banca de emisiune, şi alte probleme din domeniul economiei naţionale.

Au participat: dnii Al. Vaida-Voevod, Maniu, I. Mihalache, V. Bontescu, M. Popovici, I. G. Bibicescu guvernatorul Băncei Naţionale, V. C. Osvadă, Sever Dan, I. Morandini, C. Bucşan, I. Iancu, o mulţime de parlamentari din nouile ţinuturi şi reprezentanţii ministerului de comerţ şi ai ministerului de interne.

Am sărutat paginile acestea ca pe o carte sfântă şi mi-am zis: în zilele noastre *trebue* să ne scriem acestea cu litere de foc în conştiinţa noastră. Şi m'am gândit la dta, să ţi le comunic şi dtale.

Să-ţi mai amintesc de suferinţele unui *Gheorghe Lazăr*, care voia să răspândească lumina între noi; să-ţi vorbesc despre cuvintele *mitropolitului Andrei*, din ceasurile sale de durere, când se vedea subminat de ai săi, sau să ţi aduc înaintea ochilor acel oftat al lui *Dimitrie Ţichindeal*, fie el imitat chiar şi după sârbul Obradovicii: «Mintea! Mărită naţie daco-românească în Bănat, în ţara românească, în Moldova, în Ardeal, în Ţara ungurească, mintea! când te vei lumina cu învăţătura (şi) cu luminatele *japte bone* te vei uni, mai aleasă naţie nu va fi pre pământ înaintea ta»... ?

Inchină-te şi dta în faţa acestor cuvinte, rostite sau scrise de Micu Clain, Gh. Şincai, Petru Maior, Dimitrie Ţichindeal, acum, când s'a înfăptuit România, cu aproape toţi cei ce vorbesc româneşte — şi simţeşte cu Micu Clain împreună lacrima din ochi, încondeind şi dta «neînţelegerea» din 1412, subliniind cu unghia şi cu peana «pizma» şi «nedragostea»; vină şi luptă-te şi dta împotriva «vomitorilor cu condeiul» şi cu vorba, de care avem — vai! — astăzi atâţia, în toate ţările! — dă-ţi şi dta osârdia ca să troneze între noi «Mintea», la «mărita naţie daco-românească».

Vezi — o să ţi se pară, poate, lucru îndrăzneţ să citez întru strângerea legăturilor noastre pe neşte oameni ca cei de sus, — dar oricât de mai mari decât noi au fost ei, sfatul lor este atât de limpede şi de vrednic de urmat şi de cei mici, încât dacă nu l-am avea înaintea ochilor, ca un fel de decalog, nu ştiu zău cum am da la luminiş din besna, prin care înnoată omenirea întreagă astăzi. Pe drept cuvânt ne-ar putea spune atunci cineva: «Cum? Aplaudaţi pe copilaşii şi pe fetele voastre mai mărişoare, când îi vedeţi că joacă pe scenă «România întregită», — vărsaţi lacrimi, când vedeţi Basarabia, Transilvania, Banatul, Bucovina, Moldova, Muntenia cum îşi întind mâna, — vă lăsaţi cutremuraţi de un fior de durere, când auziţi pe macedoneancă: numai eu am rămas singură, — iar când este să lucraţi *împreună* spre binele *comun*, daţi drumul la zeci de Milcovuri, ca să pustiiască totul? Ce ciudaţi oameni sânt românii ăştia! Celor mici le dau sfatul, pe scenă: fiţi uniţi! — iar ei, cei mari, în realitate, îşi sar în cap şi s'apucă de păr»!

Nu vezi dta feţe ofilite, cari cer ajutor, nu simţeşti durerea din inimele mamelor, a văduvelor, a copilaşilor rămaşi fără de fiu, de bărbat, de tată? Nu auzi glasul conştiinţei, care ar trebui să-ţi spună respicat: e mult de lucru! n'ai timp de pierdut!?

Ce mici, ce pitice îmi apar în clipele acestea vorbele noastre, aruncate unul altuia, şi chiar şi greşelile noastre vremelnice, câtă vreme ne chiamă ceva mai superior spre colaborare.

Vino să încercăm să ne apropiem deolaltă... Voi fi având greşurile mele, dar voi fi având şi câte o latură mai bună, pe care poate că n'ai prins'o până acuma dta. Nu ţi se pare că am fost fiecare până astăzi doi desenatori-caricaturişti, cari scot la iveală din persoana, pe care vreau să o usture, numai o latură?...

Iară vin cu un tâlc: Mi-a povestit o

Nr: 1753. Şcol.

Notificare oficială

Prin hotărârea Ministerului instrucţiunii publice Nr: 5304/921 s'a enunţat, că studiul religiunii în toate şcolile din Ardeal are să se propună în acelaş număr de ore la săptămână, ca şi în trecut. Această hotărâre o aducem la cunoştinţa organelor noastre inferioare pe lângă observarea, că studiul religiunii are să se propună în fiecare clasă dela ori-ce şcoală, în cel puţin 2 ore la săptămână — după planul de învăţământ, statorit de autoritatea bisericească. Intrucât în clasele superioare din unele şcoale medii s'a redus numărul orelor de religiune, catecheţii şi profesorii să reclame înmulţirea orelor conform ordinului prezent.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 11/24 Martie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

La răspântii...

— Dare de seamă —

Despre noua publicaţie a dlui Horia Petra-Petrescu (Ilie Marin), apărută de curând sub titlul: «*La răspântii*, câteva întrebări conştiinţei», Adevărul Literar (14) publică următoarea dare de seamă:

Dacă n'am avut cuvinte entusiaste pentru literatura d-lui H. Petra-Petrescu, avem în schimb, cele mai sincere elogii la adresa publicistului, care a publicat cartea asta. Cataclismul european doreşte să restabilească şi principiul libertăţii minorităţilor etnice. Dl Ilie Marin îşi ia asupra sa greaua sarcină, de-a documenta, din exemplul Ungariei, că politica de asimilare şi cotopire, duce la ruină statul modern. Ne desvăluieşte, din scrierile şi articolele celor mai de frunte politiciani unguri, problema naţionalităţilor din fosta Ungarie, ca o dovadă, că acesteia nu i-a lipsit fondul serios social niciodată.

«Cine se roagă mai bine unui Dumnezeu al dreptăţii, al bunătăţii: aceia care rechiamă planul de desnaţionalizare a câtorva neamuri de dragul unei chimere, încrezându-se pe patul de puşcă sau acela, care vrea respectarea drepturilor tuturor popoarelor, pe baza unei înţelegeri, spre binele comun?

«Acum — după cataclismul abia trecut — când neamurile, printre ruine, încearcă să se ridice şi să-şi lege rănile de cari sângeră, acum, când ca nici când altă dată ar putea să-o apucăm spre calea pe care ne-o arată Michelet, să fie în interesul unui neam sau al altuia, ca «Siberiile morale» ale evului mediu să se popularizeze earăşi»...

Este pledoaria caldă de umanitate a d-lui *Petrescu*, care arată românilor, din exemplul Ungariei, calea bună a politicei de înţelegere.

Ştirile zilei

Serbările centenarului marelui desrobitor al ţărănimii *Tudor Vladimirescu* s'au terminat Marţi prin pelerinajul delegaţiilor tuturor ţinuturilor la mormântul eroului în Târgovişte. Au participat peste 500 de pelerini, primiţi cu mare entuziasm de târgovişteni. Serbările au contribuit nespus de mult la înfrăţirea sufletelor din deosebitele ţinuturi.

Desfiinţare. S'a hotărât înlocuirea actualelor secretariate generale prin direcţiuni dependente direct de fiecare minister din Bucureşti. Pentru punerea în concordanţă a măsurilor centrale cu regimul legislativ din noile provincii s'a hotărât numirea câte unui comisar general al guvernului la Cluj, Cernăuţ şi Chişinău. Rolul acestui comisar va fi pe lângă acesta şi cel al coordonării activităţii direcţiunilor din noile ţinuturi.

Industria naţională. Zilele trecute s'au întrunit la Cluj reprezentanţii camerelor de comerţ din Ardeal, discutând modificările de adus tarifului vamal în legătură cu încurajarea industriei naţionale. Toţi au căzut de acord că taxele de import trebue sporite, pentru ca micşorându-se stocul produselor străine să se poată valorifica produsele fabricelor noastre.

† Daniil Păcurariu, preot ort. român în Vinerea (prot. Orăştie), după-ce a servit altarului, spre deplina mulţămire a parohienilor săi, timp de peste 40 ani, şi-a dat sufletul în mânile Creatorului, Sâmbătă în 19 Martie n. în etate de 79 ani. Rămăşiţele sale pământeşti s'au aşezat spre odihnă vecinică Luni în 21 Martie n. a. c. la ora 3 d. a. în cimiterul bisericii ort. din Vinerea. Odihnească în pace!

Iredenta maghiară. Acţiunea agenţilor iredenţii maghiare se manifestă cu multă îndrăzneală în judeţul Bihor. Autorităţile de acolo primesc scrisori de ameninţări, în care se vorbeşte de aruncarea în aer a edificiilor noastre publice. Astfel de scrisori au fost adresate şi d-lui general Moşoiu.

Şedinţă literară. La «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu» se ţine *Joi în 31 Martie n. c.* a treia şedinţă literară din anul acesta în casele proprii din strada Brukental Nr. 17. Inceputul la ora 8 sara. La această şedinţă literară a binevoit a-şi oferi concursul dl Trandafiir Scorobeţ, profesor la liceul Gh. Lazăr, ţinând o conferenţă.

Circulaţia poştală cu Ungaria s'a reluat, cum anunţă direcţia poştelor din Sibiu. Se pot trimite în Ungaria scrisori şi ziare. Din Ungaria se primesc scrisori, iar ziarele de acolo trec deocamdată prin cenzură.

Alb şi roşu. La un congres recent al comisarilor poporului, Lenin, ţarul neîncoronat al ruşilor, a declarat că armata bolşevică se asamănă cu o ridiche de lună: coaja este *roşie*, dar miezul *alb*.

Fără cârciumă. Satul Horodnicul de jos, din Bucovina, astăzi nu mai are nici o cârciumă. Singura care fusese odinioară, a fost transformată în locuinţă pentru preot.

Eleonora Duse, marea tragediană a lumii, s'a însănătoşit şi va reapărea pe scena teatrului din Turin, interpretând piesele lui Ibsen. Artista voeşte să joace in curând în câteva centre europene.

Teatru în Sibiu. Reprezentaţiile trupei dlui *Mişu Fotino* procură, seară de seară, delicioase plăceri publicului destul de numeros al teatrului comunal. Artistele şi artiştii rivalizează întru obţinerea de nouă succese. Damele *Sica Sergiu*, mult apreţiată comică, *Aura Fotino* de mare talent, *Capustin* şi *Gheorghiu* graţioase şi vioae, asemenea şi dnii Fotino, Carabin Tăutu şcl. contribue cu toţii ca spectacolele să fie cât mai armonioase şi izbutite. Direcţia, dorind a înlezni vizitarea teatrului, a redus mult preţurile.

Marţi se joacă: *Mătuşica*, comedie.

Zilnic reprezentaţii. Bilete la cassa teatrului.

Cinema Apollo, în piaţa Herman, Sibiu, are zilnic frumoase filme, la ora 7 şi 9 seara. In curând: *Cununia principesei Elisabeta*, film în care se eternizează strălucirea festivităţilor dela curtea domnitoare. Trec în faţa noastră: fermecătoarea mireasă şi măreţul ei mire, cu cortejul miilor care au asistat la serbările acestea, de care nu s'au mai văzut.

Poşta redacţiei

Dlui *Th. A. B.* în *Fărăgău*. Binevoiţi a trimite cele promise.

Dela Consiliul oraşului Ocna-Sibiului.

Nr. 419/1921. (26) 2—2

Publicaţiune de concurs

Pentru întregirea următoarelor posturi vacante dela primăria oraşului Ocna-Sibiului:

Primconsilier (cl. VIII. de plată)

Primnotar (II. consilier) (cl. VIII. de plată), eventual:

Cassar (cl. IX. de plată).

Controlor (cl. X. de plată).

Calificaţiune: cea din 3. art. de lege l. 1883. resp. cea prevăzută la lit. c.) punct 33. din normativul de salarizare al C. D.

Petiţiunile instruite cu documentele cerute se vor înainta la primarul oraşului până în 15 Aprilie 1921.

Ocna-Sibiu'ui, la 15 Martie 1921.

G. Bărbat.
primar.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără şematism 10 lei cu porto cu tot.

doamnă mai zilele trecute o întâmplare. Călătorea prin China — 15 zile în şir! Cu mare greu a dat în trenul tixit de chinezi de un european, englez. Frica ei trecuse pentru câtva timp, ştiindu-se lângă unul, care n'are ziduri chinezeşti sufleteşti. Deodată au tăbărât în compartimentul lor alţi albi. Ce mai larmă de arme! Unul din cei albi a început cu glas tare: «Haha! Da bune puşti mai avem»! Celalalt din noii-sosiţi: «Şi ce mai granate»!, şi pipăia pachetele de pe plasa de-asupra capului. Doamna îngheţase. Îşi zicea «să ştii că ăştia sânt neşte hoţi în stil mare». I s'a făcut inima cât un purice. — Dela o vreme au început să mănânce toţi, uitându-se pe furiş unul la altul. Unuia din noii-sosiţi s'a isprăvit pânea. Doamna, ca să îmbune întru câtva privirile străinilor, i-a oferit ea din sacul ei de merinde — avea şi pâne berechet. S'a lăsat înduplecat cel cu granatele şi i-a oferit *el* acum, ca contraserviciu, un pahar cu ceai. «Şi eu şi englezul», mi-a spus doamna, «am turnat ceaiul pe jos, pe neobservate, căci ne era teamă să nu conţină cine ştie ce venin». Dar din vorbă în vorbă a ieşit la iveală că şi străinii şi doamna cu englezul se înşelau: streinii au crezut că au de a face cu nişte hoţi travestiţi, de aceea aduseră vorba de puşti şi de granate, doamna şi englezul îi credeau de bandiţi, câtă vreme ei erau neşte vânători foarte pacinici, cari plecau să vâneze la o staţie oareşcare. — Şi, clarificând situaţia, au râs cu toţii şi au legat cunoştinţă, încât s'au despărţit cu părere de rău, când a fost să-şi ia rămas bun.

Nu suntem şi noi, dragă domnule, în parte, călătorii din trenul chinezesc? Nu ne-am ameninţat şi noi cu privirile şi cu puştile noastre sufleteşti, nu ne-am aruncat ceaiul pe jos, neîncrezători? N'ar fi mai bine să ne descoasem sufletele şi să ne dumirim asupra stării lor *adevărate?* Nu crezi şi dta că am putea râde şi noi, ca şi călătorii de mai sus, după ce ne-am povestit temerile împrumutat?

Nu simţeşti dta că este vorba aici mai mult decât de împăcarea a două persoane oareşcare? Intreagă viaţa culturală din orăşelul nostru, *dacă* a poticnit de atâtea ori, este a se atribui duşmăniei noastre. Orăşelul este împărţit în două tabere, una cu dta, alta cu mine. Ce săvârşeşti dta este criticat aspru de tot de a mea, ceeace zămisleşte creerul meu este dela început, vrednic de dispreţ pentru ai dtale.

Ce cercuri vicioase, năroade! Ca şi când n'ai putea avea şi dta un gând bun, ca şi mine, şi ca şi când la gândul acesta bun al nostru n'am putea colabora spre binele *comun!*

Wilson s'a revoltat de arma submarinelor, de maniera aceasta de a ataca din tufă şi de a nu da prilej de apărare şi de clarificare contrarului. Dar nu ne folosim noi, în zilele noastre, şi de *submarine sufleteşti*, tot atât de vrednice de combătut? Ce disgraţios, ce urât, ce revoltător!

Eacă, în loc de a arunca mânuşa, întind mâna şi o aştept pe a dtale, având firma convingere că ai cântărit greutatea argumentelor aduse aici.

Al dtale:

Irimie (care *nu* dă cu oiştea în gard).

Vorbe înţelepte

Nu aşteptă darul dela sărac, slujba dela omul leneş, sfatul dela invidioşi şi ajutorul dela duşman.

Nr. 11/1921 (29) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a doua (II) **Câlnic**, în protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Dotaţia este cea fasionată pentru întregirea dela stat şi ameliorată în sinodul parohial dela 10 Ianuar a. c.

Concurenţii au să'şi aştearnă cererile înstruite cu observarea normelor învigoare, în terminul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi până în 8 zile înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta, respective a celebra şi cuvânta.

In înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeş, 20 Ianuar, 1921.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului.

Sergiu Medianu,
protopop

Nr. 165/protop. 1921 (30) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de clasa III **Şeicamare**, protopresbiteratul Mediaşului, se escrie nou concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român»

Emolumente împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenţii pe lângă observarea dispoziţiilor regulamentare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, eventual a celebra.

Mediaş la 1 Martie v. 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Mediaşului în înţelegere cu comitetul parohial:

Romul Mircea,
protopop.

„CASSA DE PĂSTRARE"

Institut de credit şi econ., societate anonimă, Sălişte

Aviz

«Cassa de păstrare (reuniune) în Sălişte», şi «Cassa de păstrare societate pe acţii în Mercurea» au decis fuziunea sub denumirea «Cassa de păstrare» institut de credit şi economii, societate anonimă în Sălişte cu capital societar de Lei 2,000,000 împărţit în 20.000 acţii de câte 100 Lei nominal.

Condiţiunile stabilite sunt următoarele:

1. Membrii «Cassei de păstrare (reuniune) în Sălişte» primesc:

a) în schimbul fiecărei părţi de fondare avute câte 1 acţie, în total 5000 acţii.

b) dreptul de a opta după fiecare acţie veche una nouă cu preţul de Lei 150, în total 5000 acţii.

c) dreptul de a mai opta după câte 2 acţii vechi una acţie nouă cu preţul de Lei 200, în total 2500 acţii.

2. Acţionarii «Cassei de păstrare, societate pe acţii în Mercurea» primesc:

a) în schimbul fiecărei acţii vechi câte 1 acţie nouă, în total 3000 acţii.

b) dreptul de opta după fiecare acţie câte 1 acţie nouă cu preţul de Lei 150 şi Lei 25 întregire de capital, în total 3000 acţii.

c) dreptul de a mai opta după câte 2 acţii vechi 1 acţie nouă cu preţul de câte Lei 200 în total 1500 acţii.

3. Acţiile neoptate din partea celor în drept se vor vinde şi la neacţionari cu preţul de câte Lei 300.

Consiliul de administraţie e în drept să selecţioneze ofertele.

4. Sumele incurse preste nominalul acţiilor de Lei 100 vor trece la fondul de rezervă.

5. Terminul de optare începe la 20 Martie şi se închide la 30 Aprilie 1921.

6. Vărsămintele se fac în 2 rate şi anume:
Prima rată de 30% până la 30 Aprilie a. c.
A doua rată de 70% până la 30 Iunie a. c.

Sumele cerute preste nominalul acţiilor de Lei 100 se plătesc la prima rată.

Se pot solvi şi ambele rate deodată.

Pentru sumele solvite institutul rebonifică 5%, iar pentru ratele decăzute socoteşte 8% interese

7. Faţă de cei ce nu efectuează vărsămintele în terminii fixaţi, se aplică dispoziţiile codului comercial şi ale statutelor societăţii.

8. Vărsămintele efectuate se vor cvita în titli provizorii, iar după achitarea preţului integral se vor elibera acţiile originale.

9. Cu începere dela 1 Ianuarie 1922 acţiile noui vor întra în toate drepturile şi se vor bucura de toate favorurile acţiilor vechi.

10. Toate părţile de fondare, respective acţiile societăţilor fuzionate trebue depuse până la 30 Aprilie a. c. pelângă revers, la casseria «Cassei de păstrare» institut de credit si economii, societate anonimă în Sălişte.

11. Părţile de fondare, respective acţiile depuse până la acest termin se vor anula şi în locul lor se vor emite acţii noui.

După acest termin valoarea nominală a părţilor de fondare respective a acţiilor vechi nedepuse se va administra ca depozit în favorul vechilor membri respective acţionari.

12. Subscrierile de acţii precum şi vărsămintele se pot face şi la sucursala din Mercurea precum şi la institutele «Albina» în Sibiu şi la sucursalele acesteia din Braşov, Cluj şi Lugoj, la «Banca Centrală pentru industrie şi comerţ» în Cluj şi sucursala acesteia din Sibiu, la «Ardeleana» în Orăştie, la «Bihoreana» în Oradea-Mare, la «Furnica» în Făgăraş, la «Mărgineana» şi «Mielul» în Poiana, la «Sebeşana» în Sebeşul-săsesc şi la «Victoria» în Arad.

Institutele designate ca locuri de subscriere sânt rugate a primi părţile de fondare respective acţiile vechi şi a le trimite institutului nostru, pentru a fi înlocuite cu reverse până la eliberarea acţiilor originale. (27) 2—3

Sălişte la 13 Martie 1921.

Consiliul de administraţie.

„POPORUL", institut de credit şi cassă de schimb soc. pe acţii în Sălişte

Convocare

P. T. domnii acţionari ai institutului de credit şi cassă de schimb «POPORUL» societate pe acţii, se convoacă la

a XIII-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea Duminecă în *17 April st. n.* 1921 la 2 oare d. a. în sala şcoalei gr.-or. din loc cu următoarea

Ordine de zi:

1. Constituirea adunării, constatarea acţionarilor prezenţi şi a voturilor.

2. Raportul direcţiunii.

3. Prezentarea bilanţului pe anul 1920; raportul comitetului de supraveghiare şi darea absolutorului atât direcţiunii, cât şi comitetului de supraveghiare.

4. Impărţirea profitului curat.

5. Intregirea direcţiunii prin alegerea alor doi membri în locul celor doi sortaţi. Cei sortaţi pot fi realeşi.

6. Eventuale propuneri.

Domnii acţionari, cari doresc a lua parte la aceasta adunare cu vot decisiv, au să depună acţiile, eventual documentele de plenipotenţă, la cassa institutului nostru cel puţin cu 48 ore înainte de deschiderea adunării (§ 17 din statute) sau cel mult până la 12 April n. a. c. la cassa vreunui institut membru al «Solidarităţii».

Pentru cazul, că numărul acţionarilor şi al acţiilor depuse nu ar fi suficient pentru aducere de concluze valide, prin aceasta se convoacă o altă adunare generală pentru ziua de 21/24 April 1921 în acelaş loc, la aceeaş oră şi cu aceeaşi ordine de zi, când se vor aduce concluze valide fără considerare la numărul acţionarilor, al acţiilor reprezentate şi al voturilor.

Sălişte, în 20 Martie 1921.

(31) 1—1 **Direcţiunea.**

Activa. Contul Bilanţ la 31 Decemvrie 1920. Pasiva.

		Lei b.			Lei b.
Cassa		134,195·95	Capital		80,000·—
Monete		32,661·—	Fond de rezervă	28,500·—	
Depuneri proprii		23,45.524	„ special de rezervă	4,287·01	
Efecte:			„ de binefaceri	1,000·—	
Publice	100,294·—		„ de pensiuni	3,000·—	
Acţiuni dela dif. bănci	26,975·—		„ dif. de curs la efecte	6,983·50	43,770·51
Bon 40% dela schimbul coroanelor	60,864·50	188,133·50	Depuneri spre fructificare		1.096,692·92
Cambii de portofoliu		20,259·50	Dividendă neridicată		2,635·—
Obligaţiuni cu cavenţi		38,557·50	Diverşi creditori		1,703·60
Obligaţiuni hipotecare		150,126·—	Interese transitorii anticip. pro 1921		2,118·85
Debitori în Cont-Curent		666,362·52	Profit net:		
Imobile (Cassa institutului)	9,000·—		Din anul 1919	1,091·99	
După amortizare de	8,900·—	100·—	Din anul curent	25,938·34	27,030·33
Mobiliar	5,500·—				
După amortizare de	5,400·—	100·—			
		1.253,951·21			1.253,951·21

Debit. Contul Profit şi Perdere. Credit.

		Lei b.			Lei b.
Interese de depuneri spre fructificare		15,484·68	Profit transpus din 1919		1,091·99
Salarii		21,360·—	Interese:		
Mărci de prezenţă		594·—	dela cambii	5,078·65	
Spese, porto, tipărituri etc.		11,222·22	„ obligaţiuni cu Cavenţi	1,968·86	
Contribuţiune:			„ „ hipotecare	9,312·92	
10% dare după int. depuneri	1,548·46		„ Conturi-Curente	15,832·77	
dare directă şi aruncuri	5,252·40	6,800·86	„ depuneri proprii	1,401·09	
Amortizări:			„ efecte	5,337·50	38,931·79
din imobil (casa institutului)	8,900·—		Venite dela monete, cereale şi filială		50,574·85
din mobiliar	5,400·—	14,300·—	Proviziuni şi alte venite		6,193·46
Profit net:					
Transpus din 1919	1,091·99				
Din anul curent	25,938·34	27,030·33			
		96,792·09			96,792·09

Sălişte, la 31 Decemvrie 1920. **N. Hociotă** m. p., contabil.

DIRECŢIUNEA:

D. Banciu m. p., prezident. **Dr. N. Petra** m. p. **I. Batru** m. p. **D. Răcuciu** m. p. **Ioan Pavel** m. p. **Nicolae Lupaş** m. p. **I. Herţa** m. p. **Oprea Borcea** m. p. **Oprea Soră** m. p. **Ilie Mărtin** m. p. **Nicolae Dădârlat** m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiare am examinat conturile prezente şi le-am aflat în consonanţă cu registrele principale şi auxiliare ale societăţii.

Sălişte, la 20 Martie 1921.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Elie Petruţiu m. p., prezident. **C. Ţintea** m. p. **I. Dădârlat** m. p. **D. Bârsan** m. p.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea **Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.**

Anul LXIX. Sibiu, 19 Martie (1 A[illegible]21 Nr. 23

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Şase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marţia şi Vinerea

Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor, după învoeală
Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

„ASOCIAŢIUNEA" CENTRALA [illegible]

(Of.)
Procuratura de stat
Loco
Str. Schewis

Cuvântarea

I. P. S. Sale Mitropolitului NICOLAE, rostită în senat în chestiunea concordatului

In numărul 18, din 2/15 Martie, al ziarului nostru, am redat în resumat cuvântarea rostită în şedinţa senatului din 9 Martie din partea I. P. Sfinţitului nostru Mitropolit Nicolae *în chestiunea concordatului.*

Primind acum Monitorul Oficial *din 17 Martie, publicăm în întregime cuvântarea amintită, care este următoarea:*

Dl General C. Coandă, preşedinte: I. P. S. S. Mitropolitul Transilvaniei are cuvântul.

I. P. S. S. Mitropotitul Transilvaniei *N. Bălan*: (Aplause). Dle preşedinte, dlor senatori, regret că n'am putut să asist la şedinţele onoratului senat, în cari s'a discutat chestiunea concordatului care este vorba să fie încheiat între statul român şi scaunul papal. Am citit însă, acum în urmă, vorbirile rostite cu acea ocasiune şi vin să declar şi din partea mea, ca mitropolit al bisericii ortodoxe române de dincolo de Carpaţi, că mă alătur, întru totul, la punctul de vedere pe care l-a înfăţişat I. P. S. S. Mitropolitul Ungro-Vlahiei şi Primat al bisericii ortodoxe din ţara noastră. (Aplause).

Profit de prezenţa pe banca ministerială a dlui ministru al cultelor, care şi dsa a fost absent la şedinţa în care s'a discutat chestiunea concordatului, şi îi aduc la cunoştinţă că şi credincioşii bisericii ortodoxe de dincolo de Carpaţi, sânt cuprinşi de îngrijorări, pe cari şi eu le găsesc legitime şi mă identific cu ele, de îngrijorări pe urma ştirilor răspândite despre pretenţiunile extrem de exagerate, pe cari le-a ridicat scaunul papal în vederea încheierii concordatului.

Ţin însă să spun şi aci, că îngrijorările mele şi ale bisericii mele nu merg aşa departe ca ale unor cercuri de dincoace de Carpaţi, care au făcut, au riscat afirmaţiunea că prin concordat văd ameninţată biserica ortodoxă, în chiar existenţa sa. Această temere, dlor senatori, eu şi biserica mea nu o avem. Mai sigură de sine decât oricând, ea îşi zice: Alios vidi ventos.

Dacă atunci când scaunul papal şi regii Ungariei se opinteau să pornească cruciade întregi împotriva noastră, a schismaticilor dela răsărit, precum obişnuiau să ne numească, dacă sute de ani de asuprire nu au fost în stare să desfiinţeze biserica mea, ci, trecând prin focul tuturor necazurilor, a putut păstra întreagă şi curată naţionalitatea română dincolo de Carpaţi, cum m'aş putea teme că, astăzi, această biserică, care a triumfat asupra tuturor persecuţiunilor, această biserică care trăeşte, în ţara noastră liberă, prin opera ei salvatoare pregătită de ea, cum m'aşi putea teme că ar putea să fie desfiinţată? (Aplause).

Eu, mitropolitul ei, am cu mult mai mare încredere în dragostea şi în alipirea, prin focul multor ispite încercată, a poporului nostru credincios către biserica sa ortodoxă naţională, decât ca să mă pot teme că ar fi ameninţată de o asemenea primejdie. In doctrina ei, în aşezămintele ei divine şi în luptele pe cari le-a dus cu îndârjire dealungul veacurilor, văd atât de mult cuprinsă voinţa lui Dumnezeu, încât am convingerea deplină, pe care o pot spune pentru astăzi şi pentru vremurile viitoare, că nici forţele iadului nu vor putea s'o biruiască. (Aplause).

Dlor senatori. Ingrijorările noastre se referă la împrejurarea că scaunul papal, printr'o tactică diplomatică de altfel, dar foarte străvezie, tinde să obţină, prin încheerea grabnică a concordatului, ceeace nu speră să obţină printr'o nouă modificare a constituţiei. Eu credeam că scaunul papal, în conştiinţa vinovăţiei sale faţă de noi ortodocşii, va fi cu mult mai modest în pretenţiunile sale. Văd însă că m'am înşelat. Nu vreau să discut cu această ocaziune, toate pretenţiile formulate din partea scaunului papal, mă refer numai la una singură din ele, pe care o consider de o extremă gravitate: Scaunul papal ridică pretenţiunea de a fi aşezat în statul nostru românesc, printr'o absolută paritate — expressis verbis — alături de biserica ortodoxă.

Dlor senatori, o mie de ani nu am auzit sburând de pe buzele reprezentanţilor papalităţii, cuvântul de paritate în raport cu noi. (Aplauze). Ar trebui să mă bucur astăzi, că statul nostru românesc, această Românie a noastră, întregită prin atâtea jertfe, între alte binecuvântări, a avut şi darul acesta de a întoarce la sentimente mai creştineşti scaunul papal. Dar bucuria mea nu poate fi deplină, întrucât cererea de a li se acorda absolută paritate în statul nostru ortodox ar constitui, dacă ar fi încuviinţată, o nedreptate pentru biserica ortodoxă şi, în acelaş timp, ar atrage după sine consecinţe pe cari am convingerea că nici un bun român nu le-ar putea aproba în inima sa. (Aplauze).

A pune astăzi, dlor senatori, pe romano-catolici pe picior de egalitate, de absolută paritate, cu biserica ortodoxă, înseamnă să le susţii lor toate avantajele şi toate privilegiile cu cari vin din prielnicul lor trecut, iar pe mine, biserică ortodoxă, să mă laşi în mizerie şi în năcazurile mari cu cari viu şi eu din trecutul meu de prigonire. (Aplauze). Să mă explic. Vă voiu aduce, ca să înţelegeţi acest lucru, un exemplu concret:

La Oradea-Mare există o episcopie romano-catolică, care în Ungaria-veche, nu număra mai mult de 50,000 credincioşi, iar astăzi abia dacă are ceva peste 30,000 credincioşi. Această episcopie a fost dăruită din partea statului ungar de mai înainte cu întinse domenii, dintre cari cele cari sânt destinate folosinţei personale a episcopului se urcă la considerabila cifră de 200,000 jugăre cadastrale, ear în folosinţa canonicilor stau alte 70,000 jugăre, ear episcopul are reşedinţa într'un palat care face concurenţă celui din Schönbrunn!

Mai există o biserică greco-catolică a fraţilor uniţi, pe seama căreia statul unguresc a destinat în tolosul personal al episcopului 139,000 jugăre, canonicii nu au pământ fiindcă, *illo tempore*, au preferat să primească bani gata. Episcopul greco-catolic are şi el reşedinţa într'un foarte frumos palat, în piaţa din Oradea-Mare. Alături de aceste două episcopii, cari împreună nu au astăzi mai mult de 80.000 — 90.000 credincioşi, stă episcopia nouă ortodoxă, reînfiinţată după 225 ani de când a fost suprimată prin uneltirile reprezentanţilor papalităţii. Episcopia aceasta, care a fost desgropată din mormânt după 225 de ani, abia după ce a trecut dorobanţul nostru Tisa şi de acolo mai departe (aplause), a fost reînfiinţată prin voturile d-voastre, d lor senatori, în lunile trecute, şi nu de mult, pe seama acestei episcopii, a fost ales prea sfinţitul Ciorogariu...

Voci: Să trăiască!

I. P. S. S. Mitropolitul Transilvaniei: ... care peste două săptămâni are să fie sfinţit aci în Bucureşti, şi are să se ducă acasă cu mâna frântă pe urma odiosului atentat şi abia dacă are unde să-şi plece capul, pentrucă această episcopie care numără 250.000 de credincioşi, nu numai că n'a primit nici o palmă de pământ din partea asupritorilor de mai înainte cari au desfiinţat-o, dar i-a fost luat şi puţinul ce din iubirea de biserică a iobagilor credincioşi ai ei a putut să primească.

Dlor, fac apel la simţul de dreptate al tuturor şi al acelora cari poate nu privesc cu inimă bună cele ce spun eu: Este cu dreptate să se pună aceste trei episcopii pe picior de absolută paritate astăzi? Ar fi aceasta o operă de dreptate? Noi vrem să săvârşim o operă de dreptate prin aceea că prin reforma agrară împărţim pământ pentru acei cari l-au lucrat de veacuri cu sudoarea frunţii lor. Operă de drep-

tate este să fie menajate şi interesele bisericii ortodoxe, aşa cum pot fi menajate, pe urma favorurilor din trecut cu cari vin reprezentanţii celorlalte biserici! Dar aş putea să vă arăt nedreptatea ce s'ar face dacă biserica ortodoxă ar fi pusă pe picior de absolută paritate şi în alte privinţe. Noi n'am putut să ne creştem clerul aşa cum am fi dorit şi cum au putut să şi-l crească în urma condiţiilor prielnice în care se găseau celelalte confesiuni.

Este cu dreptate ca statul românesc să zică: mă voi interesa sau desinteresa tot atât de puţin sau tot atât de mult de biserica ortodoxă, cât şi de celelalte confesiuni cari au fost privilegiate până acum?

Aceasta n'ar fi o operă de absolută paritate, ci o operă nedreaptă pe care nu cred să fie în stare s'o săvârşească statul român faţă de biserica lui ortodoxă. (Aplause). Dacă s'ar aplica acest principiu de absolută paritate, s'ar susţinea pe întreaga linie o situaţie nedreaptă ca la Oradea-Mare. Dar daţi-mi voie, dlor senatori, să vă atrag atenţiunea şi asupra altor consecinţe ale acestui principiu de absolută paritate, pe care vrea să-l vadă aplicat scaunul papal. Dacă ar fi aplicat acest principiu, atunci biserica ortodoxă ar înceta de a mai fi ceeace a fost în tot trecutul ei, ceeace îi este astăzi garantat prin însăş constituţia ţării: ar înceta de a mai fi biserica ţării, biserica dominantă a statului român, ear statul românesc ar înceta de a avea caracterul pe care l-a avut de-a lungul veacurilor, caracterul de stat ortodox.

Aplicându-se principiul absolutei parităţi statul nostru ar ajunge un stat interconfesional. Vă întreb, dlor senatori: oare ce rezon de stat ar putea determina vreun guvern al ţării noastre să zică astăzi celor 12 milioane de cetăţeni ortodocşi pe cari în prima linie se spijinesc alcătuirile noastre de stat: dragilor mei, de aici încolo, legea în care aţi trăit voi şi în care a trăit şi murit şirul lung al înalţilor voştri, biserica aceasta care are extraordinar de mare merit pentru cultura, pentru existenţa, pentru însaş viaţa neamului românesc şi pentru statul român, biserica aceasta de aci încolo nu mai poate fi sprijinită cum a fost până acum din partea mea, stat românesc, ea încetează cu ziua de astăzi de a mai avea rolul bisericii ortodoxe din trecut, iar statul nostru va înceta şi el de a avea caracterul de stat românesc ortodox.

Dacă aşa s'ar întâmpla, s'ar nimici un factor politic de o extraordinară importanţă, şi asupra acestei colosale pierderi voesc eu să vă atrag atenţiunea.

Azi când se încrucişează atâtea curente în massele mari ale poporului, este bine să interconfesionalizezi statul ortodox?

Dlor senatori. E mare lucru să ştie mulţimea mare a cetăţenilor statului, cari sânt şi fii ai bisericii, că tu guvern şi tu stat românesc le ştii aprecia credinţa, care are o putere atât de covârşitoare asupra sufletului lor şi care este marea forţă de legătură sufletească pe care o susţine biserica ortodoxă pentru statul românesc.

Tocmai din cauza aceasta nu pot să înţeleg pe deplin atitudinea fraţilor noştri uniţi, în chestiunea concordatului. Cred fraţii noştri că-şi pot asigura drepturile legitime ale lor mai bine printr'un concordat ce s'ar încheia cu un for extern, cu scaunul papal, decât tratând de-a dreptul, frăţeşte şi româneşte, cu guvernul ţării noastre româneşti? (Aplause).

Dacă ar îndrăsni cineva să-mi răspundă afirmativ la această întrebare, atunci m'aş vedea...

Dl *G. Bogdan-Duică:* Pe cât ştiu eu, ei îşi elaborează proiectul autonomiei lor naţionale, care este chiar gata.

I. P. S. S. Mitropolitul Transilvaniei: Dar în acelaş timp ei sprijinesc concordatul, dovadă că au luat cuvântul aci în senat, sprijinind concordatul. Eu am însă încredere în fraţii noştri şi am convingerea deplină că ei îşi vor revizui mai curând atitudinea lor faţă de concordat, decât faţă de statul nostru. (Aplause). Tăria bisericii ortodoxe tocmai în aceasta rezidă, că nu este silită să constrângă statul la un acord extern (aplause), ci ea îşi organizează singură viaţa sufletească a fiilor ei.

O voce: Este o comunicare?

Altă voce: A trecut de 5 minute.

Dl *General C. Coandă*, preşedinte: Dlor senatori, faţă de manifestaţiunile dvoastre că s'ar călca deciziunea pe care aţi luat-o relativ la durata unei comunicări, cred, că dupăcum aveţi drept să prelungiţi şedinţele peste ora 5, prevăzută de regulament, tot aşa puteţi prelungi şi durata comunicărilor. Imi place deci să cred că veţi binevoi să încuviinţaţi prelungirea cuvântului I. P. S. Sale. (Aprobări).

I. P. S. Sa Mitropolitul Transilvaniei: Vă mulţumesc, dlor senatori. Voiu termina repede. In conformitate cu cele spuse, rog pe dl ministru al cultelor şi pe onoratul guvern să aibă bunăvoinţa de a amâna încheerea concordatului, până ce se va fixa regimul dintre biserică şi stat şi, în cadrul acestui regim, se va găsi şi raportul bisericii catolice faţă de statul nostru românesc. Dar mai am încă o rugăminte pentru dl ministru al cultelor: Să binevoiască a amâna încheerea concordatului, până ce se va legifera organizarea unitară a bisericii noastre ortodoxe.

Cred că este cu dreptate aceea ce cer eu, fiindcă consider ca un lucru drept, să se stabilească, în primul rând, raportul dintre biserica covârşitoare a cetăţenilor acestei ţări cu statul lor, şi numai după aceea să se treacă la fixarea raporturilor cu confesiunile în minoritate. (Aplause).

Nu cer o situaţie privilegiată pentru biserica mea. Nu am aprobat nici odată privilegiile şi nu voim să trăim, nici de aici încolo, din privilegii. Noi, cei cari nu am avut parte de libertate de-alungul veacurilor trecute, sântem astăzi ca să se acorde cea mai deplină libertate de conştiinţă tuturor confesiunilor şi tuturor cetăţenilor patriei noastre.

In ceeace priveşte acest lucru, vă rog, dle ministru, să primiţi asigurări din partea noastră, că veţi avea întregul nostru concurs. Dvoastră, sânt convins, veţi găsi limita intereselor statului şi veţi şti, prin urmare, mai bine decât mine chiar, până unde să fixaţi şi limita acelei libertăţi. Ceeace voesc eu, este să vă rog ca să-mi spuneţi părerea dvoastre cu privire la punctele pe cari le-am relevat eu. pentruca să pot duce, întorcându-mă în Ardeal, cuvântul liniştitor că biserica ortodoxă, în statul nostru român, nu va fi pusă astăzi în situaţiuni de nedreptate faţă de alte confesiuni. Am încredere în calităţile de bun fiu al bisericii a dlui ministru, care e fiu de preot din Răşinari, delângă mormântul lui Şaguna, şi am convingerea că va şti să menajeze interesele şi drepturile bisericii ortodoxe.

Această biserică a fost, precum s'a exprimat marele Eminescu, mama poporului românesc. Prin poveţele ce le-a dat, la fel, de o parte şi de cealaltă a Carpaţilor, prin formele cultului său, prin accentul dulcei noastre limbi româneşti, care a răsunat dela altarele ei, această biserică a ţinut şi întărit, în ciuda diferitelor stăpâniri străine, unitatea sufletească între toţi fiii neamului nostru, acea unitate care a fost o condiţiune indispensabilă pentru înfăptuirea unităţii politice şi naţionale de astăzi, (aplause), această unitate a sufletelor de care avem mare nevoe şi astăzi, pentru a consolida statul nostru românesc. Pentrucă, d-lor senatori, nu este destul să vorbească fiii aceluiaş popor, aceeaş limbă şi în vinele lor să curgă acelaş sânge, pentru ca să se înfăptuească armonia socială, de care atât de mult se vorbeşte astăzi. Aceasta rezultă din aceeaş îndrumare a cugetului şi a simţirii lor, îndrumare care se cimentează în adâncimea sufletului poporului peste care e stăpână credinţa. Prin extraordinara ei putere va face să se sălăşluiască acolo pacea şi armonia.

La această operă de armonizare a sufletelor e chemată să lucreze şi astăzi biserica noastră ortodoxă. (Aplause puternice).

Investirea noilor episcopi

In 16/29 Martie s'a făcut cu ceremonialul cuvenit investirea nouilor episcopi aleşi: *Gurie Grossu* al Chişinăului şi Hotinului, *Roman Ciorogariu* al Oradiei Mari şi *Iosif T. Bădescu* al Caransebeşului.

A participat: întreaga oficialitate civilă şi militară în frunte cu mitropolitul primat Miron Cristea, mitropolitul Moldovei Pimen, mitropolitul Ardealului Nicolae Bălan, miniştrii Goga, P. P. Negulescu, Trancu Iaşi, C. Argetoianu, Serghie Niţă, apoi reprezentanţii Academiei Române N. Iorga şi D. Onciul şeful marelui stat major. gen. Cristescu ş. a.

La ora 11 jum., cortegiul protocolar, precedat de doi călăreţi ofiţeri din escorta regală şi de prefectul de poliţie dl gen. Er. Nicolescu şi compus dintr'o trăsură á la Daumont în care era mitropolitul primat Miron Cristea de-a dreapta şi arhiepiscopul Gurie al Basarabiei, două cupeuri regale în care erau Mitropolitul Moldovei Pimen cu episcopul Iosif Bădescu al Caransebeşului şi Mitropolitul Ardealului Nicolae Bălan cu episcopul Oradiei Mari Roman Ciorogariu şi încheeat de două plutoane de escortă regală, a plecat dela Mitropolie la Palatul regal, în sunetele tuturor clopotelor bisericilor din Bucureşti şi în aclamaţiile populaţiei. La ora 12 cortegiul a ajuns la palat unde nouii episcopi cu întregul alai au intrat în sala de ceremonie a tronului, unde erau aşteptaţi de întreaga oficialitate. La ora 12 şi 5 Regele şi Regina au intrat în sala Tronului având alături pe principesa Marioara şi principele Nicolae.

Imediat după intrarea Suveranilor a fost întrodus arhiepiscopul *Gurie* al Basarabiei în odăjdii cu tot alaiul preoţesc, căruia Regele îi înmânează cârja păstorească primită din mânile Mitropolitului Moldovei, pronunţând formula ornamentală de investire şi credincioasă păstorie, ear ministrul cultelor a citit decretul regal.

Arhiepiscopul Gurie a rostit apoi o frumoasă cuvântare în care a spus că priveşte înfăptuirea României întregite ca o minune dumnezeească pe care I. P. S. Sa o apreciază şi mai mult, ca unul care a trăit o viaţă sub jugul ţarismului şi care cu greu a trecut Prutul la 1904 ca să vadă azi hotarul vechei Moldove la aşezarea lui din vremea lui Stefan-cel-Mare.

I. P. S. Sa a mulţumit apoi pentru primirea cârjei de arhipăstor al urmaşilor plăeşilor lui Stefan-cel-Mare, cari au ştiut păstra credinţa strămoşească şi graiul moldovenesc în tărie împotriva asupritorilor cari au încercat zadarnic să-i desnaţionalizeze.

I. P. S. Sa a încheiat cu făgăduinţa că va fi neadormit străjer şi întăritor al credinţei ortodoxe şi al neamului românesc între Nistru şi Prut şi a urat glorioasă şi îndelungă domnie Regelui Ferdinand.—

Cu acelaş ceremonial a fost întrodus apoi apiscopul *Iosif Bădescu* al Caransebeşului, căruia Regele i-a înmânat cârja primită din mânile Mitropolitului Nicolae Bălan al Ardealului, rostind aceeaş formulă sacramentală de investire şi credincioasă păstorie, ministrul cultelor citind decretul regal.

Episcopul Iosif Badescu a rostit următoarea cuvântare:

Maiestatea Voastră!

Cu ochii sufletului meu privesc în negura trecutului, pentru ca să poată vedea în toată splendoarea ei grandiositatea fericitului moment de astăzi.

Un destin vrăşmaş a urmărit neamul nostru românesc şi biserica noastră străbună dreptcredincioasă, sub care urmărire a avut să sufere cumplit, după cum o dovedesc aceasta paginile istoriei. Mă mărginesc la eparhia mea a Caransebeşului, de care sunt legat atât prin naştere, cât şi în urma poziţiei mele arhiereşti. Ajunsese sub influinţa unei ierarhii străine, carea întinzându-şi braţul ei înăduşitor, eparhiei Caransebeşului îi rămăsese numai numele. Influinţa acestei ierarhii a fost atât de dăunătoare naţionalităţii noastre, în cât se pornise un curent de desnaţionalizare. Provedinţa dumnezeească însă a trimis pe Moisi, al bisericei noastre, în special al bisericei noastre bănăţene pe nemuritoriul *Andrei Şaguna*, desrobitoriul bisericei noastre ortodoxe din fosta Ungarie şi în special a eparhiei Caransebeşului. S'a reînfiinţat episcopia Caransebeşului şi eliberată de cătuşele nefireşti ale unei ierarhii străine, în legătura metropoliei noastre transilvănene pe baza organismului nostru constituţional a păşit pe calea progresului atât pe teren naţional, cât şi bisericesc şcolar.

Eliberaţi eram de ierarhia nouă neprietinoasă, dar eram încătuşaţi politiceşte aflându-ne sub stăpânire nouă vrăşmaşă, a cărei maximă era: «divide et impera», şi în măsura progresului nostru cultural şi economic se înteţeau şi măsurile de suprimare, care aveau tendinţa desfiinţărei noastre naţionale. Biserica ni-a fost scutul nostru, până ce ne-a trimis Dumnezeu pe un alt Moisi, în persoana Maiestăţii Voastre. Maiestatea Voastră aţi sfărâmat cătuşile noastre politice, a dărâmat păretele, ce despărţea pe fraţi, şi eată, ce priveliste minunată, razele blânde ale soarelui vivificător al României s'a revărsat asupra noastră şi arhiereii noştri nu mai au să meargă înaintea unui domnitor străin pentru a depune jurământ de fidelitate, ci

se prezintă gloriosului rege al tuturor românilor pentru a primi toiagul arhipăstoresc.

Cu inimă smerită dau mulţămită lui Dumnezeu că m'a învrednicit ca, cu omagiala supunere, să mă prezentez înaintea Maiestăţii Voastre, gloriosul rege al tuturor Românilor, pentru a lua în primire toiagul arhipăstoresc. Dar în cupa de fericire ce îmi este dată din partea lui Dumnezeu, se amestecă şi un strop de pelin, şi n'aşi fi vrednic de demnitatea mea arhierească dacă n'aşi face amintire de aceasta cu toată supunerea omagială şi sinceritatea ce o datoreşte un arhiereu regelui său. Acest strop de pelin este durerea fiilor mei sufleteşti din teritorul Timişului şi Torontalului, care se repercutează în sufletul meu, cari au rămas dincolo de linia demarcaţională, şi astăzi sânt cuprinşi de temerea dismembrării lor, şi de a ajunge earăş sub dominaţiune străină. Am trebuit se ating aceasta ştiind că va servi ca balsam răcoritor pe rana lor sufletească.

Mulţămind din tot sufletul meu pentru graţia regală, cu care a fost confirmată alegerea mea de episcop al eparhiei Caransebeşului şi cu care mi se încredinţează astăzi toiagul arhipăstoresc, declar, că îmi voiu şti împlini datoria mea de arhiereu faţă de Inaltul tron al Maiestăţii Voastre şi faţă de biserica noastră ortodoxă.

Să trăiţi, Maiestate, trăiască Maiestatea Sa adorata noastră regină; trăiască şi înflorească augusta casă domnitoare; trăiască în veci scumpa noastră Românie şi în cadrele ei înflorească sf. noastră biserică. —

In sfârşit este investit episcopul senator *Roman Ciorogariu* al reînfiinţatei episcopii a Oradiei-Mari. P. S. Sa a spus următoarea cuvântare:

Maiestatea Voastră!

Generoasele cuvinte rostite de Maiestatea Voastră, că episcopia din Oradea mare se va înfiinţa, au străbătut ca o evanghelie în sufletul credincioşilor din această eparhie, cari astăzi îşi văd realizat şi acest vis. In numele acestor credincioşi, cari de 226 ani aşteaptă ziua de astăzi, depun la treptele tronului Maiestăţii Voastre, de biserici întemeietorule Rege, prinosul recunoştinţei. Votul sinodului eparhial sancţionat de Maiestatea Voastră mi-a încredinţat mie păstorirea sufletească a acestei eparhii cu glorios trecut în apărarea ortodoxiei.

Sunt conştiu de întreaga răspundere ce o iau asupra mea la vârsta cercetată de haine lovituri, dar am o credinţă, credinţa că Acela carele m'a povăţuit în zilele grele de luptă pentru existenţa naţională şi mi-a dat zile să am şi eu o patrie mamă; Acela carele m'a întors dela porţile morţii, mă va ajuta să pun şi eu o petricică la temelia României-Mari.

Inspirat de această credinţă primesc cu omagială supunere toiagul păstorirei sufleteşti, ca să-l port spre mărirea lui Dumnezeu, înflorirea patriei şi gloria Coroanei române. Aşa să-mi ajute Dumnezeu. Amin. —

Regele, răspunzând nouilor episcopi, a spus că se simte foarte fericit că a înmânat vlădicilor cârja pastorală. Adresându-se, întâi arhiepiscopului Gurie, M. Sa arată că azi după o sută ani de sclavie, I. P. S. Sa poate păstori în pace şi libertate turma credincioasă a moldovenilor Basarabiei şi şi-a exprimat credinţa că I. P. S. Sa va fi un credincios stegar al românismului între Prut şi Nistru, după cum a dovedit-o şi în trecut.

Adresându-se, apoi episcopului Iosif Bădescu al Caransebeşului, spune că e convins că va rămânea stâlp neclintit al ortodoxismului şi neamului românesc din Banat şi că va urma activitatea de pildă a predecesorului său, actualul mitropolit primat.

Indreptându-se către episcopul Oradiei-Mari, Roman Ciorogariu, M. Sa a spus că mulţumeşte lui Dumnezeu că i-a scăpat zilele de odiosul atentat, lui, vajnicului apărător prin grai şi scris al credinţei şi neamului românesc dela graniţă. —

După sfârşirea ceremonialului şi cuvântărilor, nouii învestiţi s'au întors cu acelaş ceremonial şi alai la Mitropolie, unde s'a oficiat o scurtă rugăciune de laudă ceriului de către vicarul Mitropoliei arhiereul Platon Glossu înconjurat de clerul mitropolitan, după care sărbătoriţii împreună cu oaspeţii oficiali au fost invitaţi la o gustare în palatul mitropolitului primat, unde au cuvântat ministrul cultelor dl Oct. Goga, care a evidenţiat meritele nouilor episcopi, şi mitropolitul primat Miron Cristea pentru ministru cultelor şi biserica ortodoxă. Ceremonia s'a sfârşit la ora 3 după amiază.

Partidul naţional şi concordatul

de I. Lupaş

III

In articolul, pe care-l publicase dl dr. Alexandru de Vaida-Voevod la 25 Septemvrie 1899 în «Tribuna» din Sibiu sub titlul: «Români ori catolici» se cuprind următoarele adevăruri: «Două secole de grele lupte au trecut — scrie dl Alexandru Vaida — de când strămoşii noştri ai uniţilor de astăzi au încheiat pactul cu Roma. Mari ilusii i-au înduplecat să provoace schisma, căci mari si importante drepturi aşteptau să dobândească pentru ei şi urmaşii lor. Nu este locul, nici timpul să discutăm, dacă binele ce a rezultat pentru neamul nostru din acel pact de natură pur politică a fost mai mare decât răul. Trebue însă să ne dăm seama, că interesul a dictat unirea, iar nu micile chiţibuşuri de natură dogmatică, ce de facto a fost şi de iure ar fi trebuit să rămână deosebirea între vechea biserică română şi fiica ei afiliată cu Roma.

«Şi când noi descendenţii semnatarilor actului de uniune, noi în interesul cărora s'au rupt strămoşii noştri de către biserica românească orientală, căutăm să ne dăm seama, ce rezultate au produs iluziile antecesorilor noştri, atunci cu inima amărâtă vedem, că răsplata iluziilor şi jertfei lor pentru noi nu este decât crâncena desiluzie. Poporul român desbinat în două tabere: uniţi şi neuniţi, sufere şi a suferit toate relele ce rezultă din desbinare.

«Biserica unită de astăzi de mult nu mai este biserica unită, precum a înţeles-o Atanasie şi preoţii săi. Moravuri, ceremonial, apucături străine, catolice, au fost contrabandate cu încetul în biserica unită de rit oriental. Sântem de mult pe cale de a deveni cu totul papistaşi».

In faţa pericolului, de care erau ameninţaţi românii greco-catolici prin planuita lor înglobare în autonomia bisericii catolice ungureşti, dl Vaida chema pe toţi coreligionarii săi la luptă şi propagandă în interesul reîntoarcerii lor în sânul bisericii ortodoxe-române. «Să strigăm în lumea largă — zicea el — că îndată ce contopirea noastră în autonomia bisericii catolice ar fi un fapt săvârşit, toţi uniţii vom trece fără regret în sânul bisericii ortodoxe-române! Şi spre a putea realiza aceasta, să lucrăm neobosiţi din toate puterile, ca faptă să poată deveni vorba, îndată ce ei ar cuteza să-şi realizeze planul lor autocratic! Urmărind interese mai mult particulare, decât obşteşti s'au rupt antecesorii noştri din sânul bisericii (surori-română din fire, română din sânge, română din limbă), care ca un liman mântuitor ne primeşte în momentul supremului pericol naţional în sânul său. Iar noi strănepoţii lor acuma, după un progres de 200 ani să nu posedăm oare atâta forţă de convingere, încât scopul ideal comun, consolidarea naţională, să-l ştim ridica asupra consideraţiilor confesionale, observarea cărora inevitabil ar produce învingerea catolicilor?» —

Cu prilejul înfiinţării episcopiei greco-catolice maghiare dela Hajdudorog însuşi dl Iuliu Maniu a declarat în adunarea de protestare dela Alba Iulia, că peceţile unirii cu Roma sânt rupte şi a vorbit în sensul vederilor exprimate de dl Vaida la 1899. Concluziile de ordin practic însă au întârziat şi de astădată, afirmativ din motivul, că nu ar fi fost oportun a indispune pe marele catolic, arhiducele Francisc Ferdinand, considerat ca un bun prietin şi sprijinitor al partidului naţional român din Transilvania.

Dar la sfârşitul anului 1918, când i-a fost dată partidului naţional posibilitatea de a înfăptui programul său dela 1848 (iar nu pe cel dela 1881), după proclamarea independenţei şi unităţii naţionale-politice, ar fi trebuit să procedeze şi la înfăptuirea unităţii şi independenţii naţionale bisericeşti, în senzul punctului 2 din acelaş program. Prilejul de a face pasul acesta era foarte prielnic, considerând că amândouă scaunele mitropolitane, atât cel dela Sibiu cât şi cel dela Blaj, erau vacante.

Dacă consiliul dirigent nu ar fi avut un colorit atât de pronunţat greco-catolic (românii din părţile Sibiului îl numiau «consistor greco-catolic») probabil s'ar fi pregătit în câtva de pe atunci unificarea bisericească integrală a neamului românesc. Intr'o convorbire particulară cu preşedintele fostului consiliu dirigent am stăruit asupra necesităţii şi datoriei partidului naţional de a-şi înfăptui programul acum, când orice piedecă a dispărut. Am rămas cu impresia că nici dl Iuliu Maniu nu este — fiindcă nu poate fi — străin de gândul acesta, care i-a rămas lui şi nouă tuturora ca o scumpă moştenire dela Simion Bărnuţiu.

Tot astfel am vorbit în diferite rânduri cu oameni dela conducerea bisericii române greco-catolice şi i-am întrebat, dacă întreagă propaganda catolică desfăşurată între credincioşii lor timp de două secole şi mai bine a fost în stare să înduplece poporul dela sate a primi în taina sufletului său vre-unul din cele patru puncte pentru care s'a făcut desbinarea în biserică, vrajba, zdruncinarea îndelungată în popor. Şi ei au recunoscut fără şovăială, că toţi credincioşii lor păstrează cu sfinţenie aceeaş credinţă şi aceleaşi obiceiuri religioase, pe care le au şi credincioşii bisericii ortodoxe-române. Nu este, nici n'a fost vreodată ţăran român, care să fi consimţit a se cumineca cu azimă, ci toţi se cuminecă cu sf. prescură şi cu vinul sfinţit, toţi au despre viaţa sufletului, dincolo de graniţele acestei lumi trecătoare, credinţa la fel. Iar cu Sanctitatea Sa dela Roma poporul român greco-catolic îşi bate tot atât de puţin capul, ca şi poporul român ortodox cu Sanctitatea Sa dela Constantinopol.

A susţinea deci şi mai departe păgubitoarea desbinare bisericească, uneltită şi dorită numai de duşmanii neamului nostru, — înseamnează a susţinea un lucru inmoral şi fictiv, o plăsmuire, care niciodată n'a avut şi nu are fiinţă aevea în sufletul poporului român.

Socotim, că ar fi un păcat şi faţă de neam şi faţă de statul nostru românesc, dacă s'ar continua cu desbinarea aceasta şi acum după ce am scăpat din cătuşele monarhiei austro-ungare, despre care dl Iuliu Maniu a spus cu drept cuvânt, că a fost personificarea imoralităţii politice. Putem adăuga, că cea mai imorală dintre toate imoralităţile acestei monarhii a fost tocmai politica ei de proselitism religios prin care a dus la îndeplinire şi a propoveduit cu cele mai păcătoase mijloace desbinarea între românii ardeleni, urmând faimoasa maximă de guvernare: învrăjbeşte şi stăpâneşte! (divide et impera!) Concluzia: Nici unul dintre şefii, subşefii sau gregarii partidului naţional nu va putea sprijini un proiect de concordat, care vrea să înglobeze pe românii greco-catolici, laolaltă cu ungurii şi nemţii romano-catolici. Atât tradiţia istorică genuină, cât şi programul istoric al acestui partid impune tuturor membrilor să lucreze neobosiţi din toate puterile — cum spunea dl Vaida la 1899 — pentru unificarea bisericească integrală a naţiunii române. Cu prilejul instalării mitropolitului din Blaj însuş dl N. Iorga a mărturisit, că neamul românesc nu are trebuinţă de două biserici şi două confesiuni religioase, cum n'a avut nici în trecut.

Acum este momentul de a vedea cari sânt adevăraţii şi bunii patrioţi români. Totodată se va lămuri, întrucât a rămas partidul naţional credincios principiilor şi tradiţiilor sale istorice, sau întrucât va păcătui contra lor, făcându-se vrednic de a a fi pedepsit — după cuvântul lui Bărnuţiu — «cu infamia de desertor»...

Din Dieceza Clujului

Părintele arhimandrit, preşedinte al consistorului din Cluj, *Nicolae Ivan*, cu provocare la *Rugarea* apărută în Nr. 20 al ziarului nostru şi semnată de fruntaşi ai bisericii noastre, ne trimite spre publicare următoarele:

1. Restricţiunea de a se alege numai membri din Dieceză în sinodul eparhial nu o a inventat Consistorul provizoriu din Cluj, ci este prevăzută în § 29 al Regulamentului pentru alegerile de deputaţi sinodali din Arhidieceză, şi deci dispoziţia este bazată pe o lege, care se poate modifica numai prin Sinod.

2. In meritul celor ce au părăsit cariera preoţească şi au întrat în alte slujbe de stat, consistorul Diecezan provizoriu din Cluj s'a adresat Veneratului Consistor mitropolitan încă la 7 Mai 1920, cu actul Nr. 917 pres. şi cu actul Nr. 1303 plen. din 4/17 Iunie 1920, ca să deslege chestia drepturilor, cari le pot avea în biserică aceşti foşti preoţi, cum şi dreptul celor ce au fost celibi şi s'au căsătorit, şi cu ocazia aceasta s'a înaintat şi un memoriu al unui asesor consistorial, care cerea, ca să se sisteze dreptul celor cari au ieşit din sânul bisericii, — dar până azi n'am fost învredniciţi de nici un răspuns, deci «*Qui tacet, consentire videtur*».

Cât pentru preoţii intraţi în slujba şcoalei şi cei dela culte, aceia toţi au fost luaţi în liste şi este numai o interpretare răutăcioasă, când se susţine, că ar fi fost scurtaţi de vreun drept al lor. Cluj, la 12/25 Martie 1921.

Nicolae Ivan
arhimandrit, preş. Consistorului.

Bugetul şi proiectele financiare

Ministrul de finanţe, dl *N. Titulescu*, a depus pe biroul bamerei noaăle proiecte de impozite şi bugetul pe exerciţiul anilor 1921—22.

Intre proectele financiare cele mai însemnate sânt: Impozitul pe capital dela 10.000 în sus după o scara progresivă; impozitul progresiv pe succesiuni, impozitul progresiv pe venit şi anume: 15 procente asupra capitalului neproductiv, 12 procente asupra capitalului depus spre fructificare, 6 procente asupra salariilor şi 10 procente asupra veniturilor profesiunilor libere, impozitul pe lux.

Bugetul viitor se prezintă în următorul mod:

La venituri:

	exerciţiul 1920—1921	propuse pe 1921—1922
Impoz. directe .	461.000,000	620.000,000
Impoz. indirecte .	1,901.000,000	2,650.000,000
Timbre şi reg. .	575.000.000	484 000,000
Monop. stat. . .	1,035.000,000	1,360.000,000
Domen. stat. . .	164,000,000	184.000,000
Subvenţii . . .	29.000,000	28.000,000
Min. finanţelor .	99.000,000	99.000,000
Min. interne . .	30.000,000	30.000,000
Min. justiţie . .	17.000,000	18.000,000
Min. externe . .	500,000	500,000
Com. agrar . .	14.000,000	18 000,000
Ind. şi muncă .	117.000,000	137.000,000
Răsboi	1.416,000	1.415,000
Lucrări publice .	4.272,000	1.320,000
Instr., culte, arte .	12.000,000	13.000,000

La cheltuieli:

	exerciţiul 1920—1921	propuse pe 1921—1922
Răsboiul	2,150,000,600	754.000,000
Finanţele . . .	1,583 000 000	1,800.000,000
Instrucţia . . .	666.000,000	666.000,000
Cultele . . .	166.000,000	205.000,000
Internele . . .	723.000,000	660.000,000
Lucrăr. publice .	117.000,000	160.000,000
Justiţie	216.000,000	200.000,000
Domeniile . . .	165.000,000	87.000,000
Industria	115.000,000	94.000,000
Afaceri străine .	52.000,000	24,000,000
Preşid. Cons. . .	4.500,000	3.000,000
Munca	30.000,000	18.000,000
Agricultura . . .	132.000,000	195.000,000

Ministerul de comunicaţii va avea buget separat cu 2,148.149,000 la cheltuieli, şi cu 2,292.233,000 la venit.

Făcând bilanţul veniturilor presupuse în suma de peste 5,000.000,000 cu cheltuelile prevăzute pe anul viitor în suma de 4,866.000,000, ar rezulta un mic excedent bugetar.

Discuţia asupra acestui buget se va face, cum se vesteşte, abea după sărbătorile Invierii.

Ştirile zilei

Personal. Cu trenul de Mercuri d. a., I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* s'a întors la reşedinţa sa.

Predici în Catedrală. In Dumineca proximă (a treia Duminecă din post), la sfta liturgie va predica asesorul consistorial *Dr. George Proca*, iar la vecernie *Ioan Isac*, profesor la liceul Gh. Lazăr Sibiu.

Noi episcopi în vechiul regat. Din Bucureşti se anunţă: Marele Colegiu, întrunit Miercuri, a ales pentru episcopia vacantă a Râmnicului şi Noului Severin pe P. S. Sa arhiereul *Bartolomeu Stănescu Băcăoanul*, ear pentru episcopia Argeşului pe arhimandritul *Visarion Puiu* dela episcopia Dunării de jos.

Din parlament. Prin decret regal se prelungeşte sesiunea parlamentară până la 28 April a. c. — Pe biroul camerei s'a depus proectul de lege al reformei agrare votat de senat.

Ştire ziaristică. Foaea din Bucureşti, *Biserica ortodoxă română*, va reapărea cu conţinut teologic, ştiinţific, pastoral şi cu o cronică pentru orientare asupra mişcărilor din biserica noastră. Pusă sub direcţiunea profesorului universitar *Mihălcescu* din Bucureşti, foaea se va trimite fiecărui preot gratis cu obligamentul de a o încorpora bibliotecii parohiale. Articolele vor fi remunerate.

Congresul advocaţilor din întreaga ţară se va ţinea în palatul de justiţie din Bucureşti în zilele de 6, 7, şi 8 Mai 1921. Un comitet al decanilor barourilor din ţară va statori ordinea de zi şi programul congresului.

Aviz. Primim: Se aduce la cunoştinţă, că tabela pentru scutirea recrutării a personalului din întreprinderile industriale va purta viza Inspectoratului Industrial.

In seria conferenţelor, organizate de Asociaţie în sala prefecturii judeţene din Sibiu, va vorbi *Duminecă*, în 3 April a. c., dna Constanţa Hodoş despre poetele române; ear *Joi*, în 7 April de prof. Al. P. Arbore, despre chestiunea agrară din punct de vedere istoric.

Liga consumatorilor din judeţul şi oraşul Sibiu este convocată în adunare generală pentru ziua de Duminecă, în 3 April n. a. c., la ora 3 d. a. în sala mare a magistratului din Sibiu.

Conferenţe la sate. Duminecă în 27 Martie n. s'au ţinut, de către Comandamentul VII teritorial în unire cu Asociaţia, conferenţe însoţite de producţii şcolare în toate comunele pe distanţa *Sibiu — Mediaş*. Au fost adevărate sărbători naţionale. Asemenea conferenţe se ţin: Duminecă, *în 3 April*, în comunele: Poplaca, Orlat, Gurarâului, Cacova, Săcel, Sălişte, Sibiel, Vale, Galeş, Tilişca, Apoldul-mare, şi mic, Mag. — Poporul e învitat să participe în mare număr.

Aviz. On. acţionari ai institutului de credit şi economii *Albina* din Sibiu, sânt rugaţi a prezenta Certificatele interimale primite cu prilejul emisiunii ultime (VI) de acţiuni, pentru a li se libera *Titlii provizori* cu cupoane pe 3 ani.

Direcţiunea.

Teatru în Sibiu. După câteva piese d'ale autorilor străini, compania dramatică a dlui Mişu Fotino, a reprezentat în săptămâna aceasta piese originale, două mai vechi: *La Turnu Măgurele* de Alecsandri şi *Noaptea furtunoasă* de Caragiale, şi una mai nouă *Manasse* dramă în 4 acte de Ronetti Roman, reprezentată Joi seara cu deosebit succes. Publicul sibian a avut earăş câteva plăcute seri, şi a aplaudat călduros jocul îngrijit al artiştilor noştri. Reprezentaţiile, cercetate, se urmează în fiecare seară.

Vineri, în 1 April n., se joacă: *Vechiul Heidelberg*, piesă în 5 acte.

Sâmbătă, în 2 April: *Curcanii*, dramă în 4 acte, de Ventura.

Inceputul seara la ora 8 jum. precis.

Aviz. Toţi ofiţerii invalizi de răsboi, cu domiciliu în judeţul Sibiu, sânt rugaţi a-şi comunica de urgenţă adresa prin o cartă postală Oficiului Naţional I. O. V. Sibiu.

Bâlciul la Orlat se ţine astfel: Bâlciu de oi, porci, cai şi vite cornute în 7 April; bâlciul de mărfuri tot asemenea în 7 April n. a. c.

Aviz. Primim: Dnii medici cari au primit *Buletinul* pe anul 1920 sânt rugaţi a trimite administraţiei abonamentul de 15 Lei.

Casă de vânzare. Realităţile administrate de «Asociaţiune» situate în Sibiu în strada Walkmühl Nr. 4a, se vând din mână liberă. Cei interesaţi se învită a face ofertă în scris Comitetului «Asociaţiuni», Sibiu, strada Şaguna 6.

Burse vacante. La Asociaţiune, în Sibiu, sânt vacante: *2 burse à 150 Lei* din fund. Petran pentru universitari români din Cluj, şi alte *2 burse à 100 Lei* pentru elevi din şcoale secundare şi comerciale. Petiţiile se adresează, până în 15 April a. c., către *Comitetul Asociaţiunii*, Sibiu, str. Şaguna 6.

Cinema Apollo, Sibiu, Piaţa Herman. Vineri în 1 April: *Alraune*, mare dramă. In 2 şi 3 April: *Lady Leve*, piesă de sport englez. In 4 şi 5 April: *Prinţesa voalată*, film celebru în 5 acte.

Poşta redacţiei

Dlui *Dr. W.* Galaţi. Articolul dv., ne mai fiind de actualitate, nu se publică.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,

profesor universitar şi membru al Acad. române

„CASSA DE PĂSTRARE“

Institut de credit şi econ., societate anonimă, Sălişte

Aviz

«Cassa de păstrare (reuniune) în Sălişte», şi «Cassa de păstrare societate pe acţii în Mercurea» au decis fuziunea sub denumirea «Cassa de păstrare» institut de credit şi economii, societate anonimă în Sălişte cu capital societar de Lei 2,000,000 împărţit în 20.000 acţii de câte 100 Lei nominal.

Condiţiunile stabilite sunt următoarele:

1. Membrii «Cassei de păstrare (reuniune) în Sălişte» primesc:

a) în schimbul fiecărei părţi de fondare avute câte 1 acţie, în total 5000 acţii.

b) dreptul de a opta după fiecare acţie veche una nouă cu preţul de Lei 150, în total 5000 acţii.

c) dreptul de a mai opta după câte 2 acţii vechi una acţie nouă cu preţul de Lei 200, în total 2500 acţii.

2. Acţionarii «Cassei de păstrare, societate pe acţii în Mercurea» primesc:

a) în schimbul fiecărei acţii vechi câte 1 acţie nouă, în total 3000 acţii.

b) dreptul de opta după fiecare acţie câte 1 acţie nouă cu preţul de Lei 150 şi Lei 25 întregire de capital, în total 3000 acţii.

c) dreptul de a mai opta după câte 2 acţii vechi 1 acţie nouă cu preţul de câte Lei 200 în total 1500 acţii.

3. Acţiile neoptate din partea celor în drept se vor vinde şi la neacţionari cu preţul de câte Lei 300.

Consiliul de administraţie e în drept să selecţioneze ofertele.

4. Sumele incurse preste nominalul acţiilor de Lei 100 vor trece la fondul de rezervă.

5. Terminul de optare începe la 20 Martie şi se închide la 30 Aprilie 1921.

6. Vărsămintele se fac în 2 rate şi anume:

Prima rată de 30% până la 30 Aprilie a. c.

A doua rată de 70% până la 30 Iunie a. c.

Sumele cerute preste nominalul acţiilor de Lei 100 se plătesc la prima rată.

Se pot solvi şi ambele rate deodată.

Pentru sumele solvite institutul rebonifică 5% iar pentru ratele decăzute socoteşte 8% interese.

7. Faţă de cei ce nu efectuează vărsămintele în terminii fixaţi, se aplică dispoziţiile codului comercial şi ale statutelor societăţii.

8. Vărsămintele efectuate se vor cvita în titli provizorii, iar după achitarea preţului integral se vor elibera acţiile originale.

9. Cu începere dela 1 Ianuarie 1922 acţiile noui vor întra în toate drepturile şi se vor bucura de toate favorurile acţiilor vechi.

10. Toate părţile de fondare, respective acţiile societăţilor fuzionate trebue depuse până la 30 Aprilie a. c. pelângă revers, la casseria «Cassei de păstrare» institut de credit si economii, societate anonimă în Sălişte.

11. Părţile de fondare, respective acţiile depuse până la acest termin se vor anula şi în locul lor se vor emite acţii noui.

După acest termin valoarea nominală a părţilor de fondare respective a acţiilor vechi nedepuse se va administra ca depozit în favorul vechilor membri respective acţionari.

12. Subscrierile de acţii precum şi vărsămintele se pot face şi la sucursala din Mercurea precum şi la institutele «Albina» în Sibiu şi la sucursalele acesteia din Braşov, Cluj şi Lugoj, la «Banca Centrală pentru industrie şi comerţ» în Cluj şi sucursala acesteia din Sibiu, la «Ardeleana» în Orăştie, la «Bihoreana» în Oradea-Mare, la «Furnica» în Făgăraş, la «Mărgineana» şi «Mielul» în Poiana, la «Sebeşana» în Sebeşul-săsesc şi la «Victoria» în Arad.

Institutele designate ca locuri de subscriere sânt rugate a primi părţile de fondare respective acţiile vechi şi a le trimite institutului nostru, pentru a fi înlocuite cu reverse până la eliberarea acţiilor originale. (27) 3—3

Sălişte la 13 Martie 1921.

Consiliul de administraţie.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 23 Martie (5 April) 1921 Nr. 24

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful

Organ național-bisericesc

(Of.)
Procuratura de stat
Loco
Str. Schewis

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Noua episcopie a Vadului și Feleacului

(=) Senatul român, cum arătăm la alt loc al numărului de față din ziarul nostru, a adoptat cu unanimitate proiectul de lege al *reînființării unei vechi episcopii* ortodoxe române a Ardealului, dându-i-se numirea de *Eparhia Vadului și Feleacului.*

Noua episcopie, cu reședința în Cluj, va avea o deosebită însemnătate atât pentru centrul cultural ardelenesc, cât și pentru celelalte părți ale eparhiei reînviate.

Vom reîmprospeta, cu acest prilej, câteva momente din trecutul bisericii noastre, după lucrările apărute până acum ale istoricilor, cari se ocupă cu acest trecut bogat în fapte și învățăminte prețioase.

Istoria bisericii Ardealului înregistrează mai multe episcopii ortodoxe românești, dispărute cu veacuri înainte de pe teritorul acesta. Astfel de episcopii sânt: Episcopia de *Vad*, episcopia din *Geoagiul-de-sus*, și episcopia *Silvașului.*

Cea mai importantă, prin șirul său lung de episcopi și prin întinderea sa, era a *Vadului*, de lângă Dej, unde se mai văd și astăzi ruine de biserică.

In fruntea numitelor episcopii se găseau arhierei, de obicei români, cu locuința statornică în mijlocul credincioșilor. Guvernul ardelean unguresc îi recunoștea de capi ai bisericii, deși întreținea legături ierarhice cu mitropoliile din țara românească, ear hirotonirea lor se făcea la Suceava și Târgoviște, la mitropoliile din capitalele țărilor românești.

Ștefan cel Mare, biruitorul regelui Matiaș al Ungariei, și stăpânul cetăților ardelenești Ciceul și Cetatea de baltă, «zidește în satul *Vad* — pentru satele ce aparțineau Ciceului — o frumoasă mănăstire, cu biserică măreață în stil gotic, ca și cele din Moldova acelui timp de glorie, așezând în fruntea ei un *vlădică*, recunoscut de regele Matiaș, care îș întindea autoritatea episcopească până departe asupra românilor ardeleni. Numele vlădicului însă nu-l cunoaștem». (Meteș, Ist. bis. 62).

Numele episcopilor de Vad, pe cari îi cunoaștem, sânt: *Ilarion*, la 1523, următorul său este *Varlaam* (1527); *Anastasie* (1529), «un vlădică-soldat căruia îi plăcea războiul și intrigile politice»; *Tarasie*, trimis de Domnul Petru Rareș (1546). Șirul acesta deocamdată se închee cu episcopul *Gheorghe*, în urma luptelor politice și religioase ce domneau atunci în Ardeal.

«Episcopii aceștia din mănăstirea Vadului atârnau cu totul de *Moldova*, de unde veneau trimiși fiind de voevozii moldoveni și recomandați prin scrisori domnești către magistratul săsesc al Bistriței și către mai marii Ardealului, și hirotoniți în mod canonic de mitropoliții din Suceava Moldovei» (o. c.)

Jurisdicțiunea episcopilor de Vad se întindea peste un ținut «aproape cât teritorul ardelean din dieceza de azi a episcopiei unite din orașul Gherla».

Pe la mijlocul veacului al 16-lea, când calvinii prin cărți tipărite căutau să-și introducă învățăturile și influența lor în biserica ortodoxă, și când îș adunau «*ferdela de grâu*», nu mai găsim episcopi la Vad. Dar șirul lor, liniștindu-se vremile, reîncepe în 1574 prin episcopul *Eftimie*, păstorind, până la moartea sa, (1576) în «comitatele Turda, Cluj, Dobâca și Solnocul din lăuntru». Urmașul său *Spiridon*, numit «cu învoirea preoțimii» de principele Ștefan Báthory și venit din Moldova, mai primește, pe lângă cele amintite mai sus, «și comitatele Crasna și Solnocul de mijloc». Alți episcopi: *Ioan Cernea*, sârb, apoi earăși *Spiridon* (până pela 1614), *Teofil* dela mănăstirea Prislopului «om învățat, cu viață cucernică și moravuri curate». Jurisdicțiunea lui Teofil se întindea «nu numai peste unele părți ale țării Ardealului, ci și peste comitatele Turda, Dobâca, Solnocul de lăuntru, Solnocul de mijloc, *Maramureș*, Crasna, *Bihor* și districtele Bistrița și Gurghiu». Ii urmează episcopul *Augustin*, care în curând trece în Moldova și e înlocuit prin *Eftimie II*, confirmat de principele Gavrilă Bethlen în 1623. Alți episcopi de Vad nu se mai cunosc. In curând, după anul 1623, episcopia Vadului se stânge. —

Despre o *episcopie* a Feleacului (lângă Cluj) istoricii nu fac amintire; se cunosc însă episcopi de Feleac. Documentele descoperite ne dau oarecare știri, cam puține, atât despre aceștia, cât și despre alți episcopi ai bisericii românești ardelene din veacul al 15-lea și al 16-lea, cari n'aveau reședință statornică.

Domnitorii Țării românești, stăpânind ducatele Amlașului, Făgărașului și Banatul Severinului, au întemeiat pretutindeni, cum știm, numeroase mănăstiri și biserici pe seama credincioșilor de aceeaș limbă și lege cu dânșii.

De răul prigonirilor deslănțuite, mai vârtos din partea bisericii latine, vlădicii ortodoxi se retrăgeau la locuri mai ferite și se întorceau când persecuțiile nu mai erau atât de aspre, ca să-și păstorească pe cei rămași atât de statornici în credința strămoșească.

Inainte de anul 1488 s'a stabilit în satul românesc Feleac un episcop, refugiat grec, *Marcu*, «și pentru asigurarea bătrâneților» cumpără dela preotul Vasile de acolo locuință și moșie. Pe fiul lui Vasile «pe Danciu, vlădica Marcu îl luă la sine îl crescu pentru preoție, și câtă vreme îi trăi soția fu parohul Feleacului. După moartea soției sale, preotul Danciu e făcut episcop, cu numele călugăresc de *Daniil*, de părintele său sufletesc Marcu, în locul căruia rămâne dela 1488 înainte» (o. c. 59). După Daniil, care a zidit o biserică în Feleac, aflăm episcop tot acolo pe *Petru*, «un frate sau rudă a lui Daniil», la anul 1538. Alți episcopi de Feleac nu se cunosc. —

Ori și cât de sărace ar fi știrile documentare despre vechea biserică și despre religiunea ortodoxă ardeleană, atât de persecutate și desprețuite în veacurile trecute, totuș, după izvoarele ce s'au desgropat și se desgroapă, ne putem face o icoană aproximativă despre viața trecută a bisericii noastre.

Vadul și Feleacul au fost două puncte luminoase ale acestei vieți, pline de lupte și sbuciumări, — urmate însă uneori de ruperea firului istoric.

*

Dar eată, că astăzi, după câteva sute de ani, a dat providința divină și vitejia ostașului român să reluăm firul istoriei: Se reînființează, — a doua oară, — cu ziua de 29 Martie 1921, o episcopie ortodoxă în Ardeal, purtând numele istoric de *Eparhie a Vadului și Feleacului*...

Să crească și să înflorească, această nouă eparhie, spre lauda Domnului și a Casei noastre domnitoare, și spre mulțumirea și bucuria veșnică a credincioșilor săi și a patriei românești de Dumnezeu ocrotite.

Exregele Carol IV, în bună înțelegere cu guvernatorul Horthy și cu guvernul maghiar, a trecut incognito prin Viena, a sosit Sâmbătă noaptea la Steinamanger (Szombathely) și a descins la palatul episcopului romano-catolic. A doua zi, în Dumineca Paștilor apusene, a sosit la Budapesta. După comunicatul oficial, dat abea Joi după Paști, de guvernul maghiar, exregele a descins la *palatul guvernatorului Horthy.*

Intre aliați există perfectă unitate de vederi asupra punctului privitor la revenirea pe tron a Habsburgilor, care constitue amenințarea păcii în Europa centrală și orientală. Prezența unui domnitor habsburg pe tronul Ungariei constitue *casus belli* pentru toți vecinii statului maghiar.

Desbaterile senatului

— După Monitorul Oficial din 19 Martie 1921 —

Răspunsul dlui ministru al cultelor şi artelor la comunicarea făcută de I. P. S. S. Mitropolitul Ardealului, în şedinţa dela 9 Martie 1921, relativ la chestiunea concordatului.

Dl general *C. Coandă*, preşedinte: Dl ministru al cultelor are cuvântul.

Dl *Octavian Goga*, ministrul cultelor şi artelor: Dlor senatori, problema încheierii concordatului cu sf. scaun, ca şi toate chestiunile de ordin diplomatic, priveşte ministerul de afaceri străine. Ministerul de afaceri străine tratează chestiunile de ordin diplomatic şi deci ministrul de afaceri străine ar fi în drept ca să dea lămuriri asupra tratativelor cari se duc cu sf. scaun.

In mod foarte firesc însă, această problemă atinge şi ministerul meu, ministerul cultelor, care a fost consultat de ministerul afacerilor străine, atunci când, începându-se tratativele cu sf. scaun, a trebuit să se discute problema. De aceea oarecari lămuriri — respectând în mod firesc tot secretul cuvenit în chestiuni diplomatice — lămuriri de ordin principial voiu putea să dau, crezând că prin aceste lămuri se va linişti întru tot opinia publică dela noi, într'o chestiune în care mi se pare că în mod intenţionat văd exagerându-se lucrurile şi începându se să se creeze chiar şi oarecari agitaţiuni.

Concordatul, dlor senatori, încheierea unui concordat este o necesitate, pentrucă concordatul între stat şi sf. scaun este un concordat în care se fixează de o parte drepturile bisericii faţă de stat, iar de altă parte drepturile statului faţă de biserică, astfel în mod normal conform obiceiului consacrat de către toate statele unde sânt cetăţeni romano-catolici sau greco-catolici, şi statul nostru vine pe urma celorlalţi acum când are în sânul său cetăţeni romano-catolici şi greco-catolici, vine ca să-şi fixeze raporturile cu dânşii printr'un concordat cu sf. scaun. Cred că nu se găseşte nimeni care, înţelegând lucrurile, să conteste acest adevăr. Dacă cineva se găseşte, vă rog să binevoiţi să vedeţi cum toate statele au făcut acest lucru; prin urmare ceeace au făcut toţi e bine să facem şi noi, cu deosebire că sf. scaun are încă în lumea politică şi diplomatică o greutate destul de mare pentru ca să o putem neglija.

O voce: O să vadă biserica acest lucru.

Dl *Octavian Goga*, ministrul cultelor şi artelor: Nu sânt aci apărătorul sf. scaun sau al papalităţii. Eu sânt omul care demonstrează nişte adevăruri cunoscute de toată lumea şi vă rog să nu mă consideraţi decât ca un element absolut obiectiv în această discuţiune.

Dl *Iuliu Dragomirescu*: Dvoastră, dle ministru, credeţi că sf. scaun există ca o putere politică, cu care se poate trata în mod diplomatic. Este un stat teritorial?

Dl *Octavian Goga*, ministrul cultelor şi al artelor: Cunoaşteţi cu totii, dlor senatori, acest lucru, că nu este o putere lumească, dar reprezintă, spuneam, o greutate politică în împrejurările actuale, de care trebue să ţinem cont şi aici, daţi-mi voe să vă atrag atenţiunea că duşmanii noştri, şi cu deosebire ungurii, fac o puternică agitaţiune în favoarea cauzei lor la Roma, în cercurile catolice de care trebue să ţinem seama şi contra cărora trebue să opunem contra-propaganda noastră. Prin urmare, aceasta este o necesitate de stat, care nimeni, cred, că nu o poate contesta în mod legitim. Am început atunci şi noi tratativele pentru încheerea unui concordat, şi ca o introducere, am primit aici pe nunţiul papal şi am trimis ministrul nostru la Roma să ne reprezinte înaintea sf. scaun. S'au început astfel tratativele cu un proiect de o parte şi cu un răspuns de altă parte. Când s'a primit de către ministerul de externe proiectul care serveşte ca bază concordatului, atunci acest proiect mi s'a trimis şi mie. Ce am făcut atunci? Am crezut că această chestiune nu se poate discuta cu uşile închise, oricât de mult sântem datori să păstrăm secretul chestiunilor diplomatice, şi atunci proiectul de concordat, pe care l-am primit din partea sf. scaun, împreună cu alt contra-proiect din partea guvernului, l-am prezentat la toţi factorii noştri bisericeşti, în frunte cu mitropolitul primat, cât şi tuturor partidelor politice, cari doreau să ia cunoştinţă de dânsul, pentruca toţi la olaltă chibzuind lucrurile, să alcătuim un contra-proiect. Atunci, dlor, a intervenit un lucru care se împotriveşte tuturor uzanţelor. In loc ca să primesc lămurit îndrumări în această chestiune din toate părţile, contrar tuturor uzanţelor, o chestiune cu caracter diplomatic ca acesta a fost dată publicităţii. S'a publicat proiectul care servea ca bază de discuţiuni pentru concordatul venit din partea sf. scaun, fără să se ţină seama de contraproiectul care l-a făcut ministerul de culte împreună cu ministerul afacerilor străine.

Părintele Vasile Alexe: Acesta e sistemul liberal.

Dl *Octavian Goga*, ministrul cultelor şi al artelor: Aşa s'au petrecut lucrurile şi regret foarte mult că am fost puşi în situaţiunea neplăcută şi cu totul puţin obicinuită ca chestiunile diplomatice care trebue în mod normal să fie tăinuite până la timpul lor, să fie date publicităţii.

Dl *Gh. Bogdan Duică*: Nu era întâiul caz.

Dl *Octavian Goga*, ministrul cultelor şi al artelor: Vă asigur, dlor, că nu ne servesc aceste lucruri şi vă spun, în perfectă cunoştinţă de cauză, că interesele noastre de stat prin aceste manopere n'au fost servite.

Dl *Iuliu Dragomirescu*: Diplomaţia secretă ne cam duce la râpă.

Dl *Octavian Goga*, ministrul cultelor şi artelor: D nul meu, nu faceţi întreruperi, d-voastră puteţi să scrieţi o carte despre necesitatea diplomaţiei publice, dar, deocamdată sântem in uzanţele consacrate ale diplomaţiei secrete, care nu sânt secrete, d nii mei, decât până în momentul în care se prezintă d-voastre pentru ca să vă spuneţi opiniunile... (Intreruperi).

Dl *General C. Coandă*, preşedinte: Vă rog să nu întrerupeţi, d-lor senatori.

Dl *Octavian Goga*, ministrul cultelor şi artelor: Şi acum, d-lor puteţi d-voastre să-mi cereţi mie sau puteţi să cereţi ministrului afacerilor străine ca într'o chestiune în care desbaterile sânt în curs, dânsul să aducă lămuriri publice? Nu puteţi.

Dl *I. Nistor:* Putem cere ca să luăm informaţiuni şi ca să cereţi părerile tuturor.

Dl *Octavian Goga*, ministrul cultelor şi artelor: Vedeţi d-voastre, aceasta este o chestiune care s'a pus în discuţiune.

Dl *general C. Coandă* preşedinte: V'aş ruga foate mult să nu mai întrerupeţi.

Dl *Octavian Goga*, ministrul cultelor şi artelor: D-le Nistor, d voastră ziceţi că ne puteţi impune ca să ţinem cont de dorinţele d-vastră...

Dl *I. Nistor:* Să ne informaţi.

Dl *Octavian Goga*, ministrul cultelor şi artelor:. şi să nu vă impunem două episcopii în Bucovina. D-le Nistor, nu pot să vă dau lămuriri asupra tuturor detaliilor, pentru că nu se potriveşte acest lucru, dar vă pot spune că nu intră în părerile guvernului ca să fie două episcopii străine în Bucovina. Prin urmare, vă dau lămuriri în această chestiune numai pentru aceea ca să vă arăt că sânt inoportune din partea d-voastră toate invinuirile pe cari puteţi să le aduceţi guvernului într'o chestiune pe care nu o puteţi cunoaşte.

Dl *I. Nistor:* Să nu ne puneţi înaintea unui fapt împlinit, de aceasta ne temem.

Dl *Octavian Goga*, ministrul cultelor şi artelor: Nu se poate să vă punem înaintea unui fapt împlinit, pentrucă înainte de a fi fapt împlinit, o să luaţi cunoştinţă de el. Tot ceace regret, este că o chestiune de ordin bisericesc în care intervin interesele noastre de stat, o chestiune care nu se preta câtuş de puţin politicei de partid...

Dl *Gh. Bogdan-Duică*: Dar nu face nimeni politica de partid. Este chestiunea dacă a fost aservită unei agitaţiuni de partid, dle ministru. (Aplause).

Dl *Octavian Goga*, ministrul cultelor şi artelor: Şi în absolută necunoştinţă de cauză au fost turburaţi în liniştea lor preoţii noştri. Primesc telegrame din toate părţile dela oameni cari cred că este primejduită biserica ortodoxă care nici nu ştiu nici proiectul pe care l-am primit ca bază de discuţiune din partea sf scaun, nu cunosc nici intenţiunile guvernului, dar sânt aruncaţi pradă unor agitaţiuni cari fac valuri tot mai adânci, aşa că, de exemplu, la minister am primit un protest împotriva încheierii concordatului dela preoţimea din judeţul Târnava-Mare.

Ei bine, dlor, este regretabil că s'au adus în senat lucrurile acestea. Socotesc că aceste lucruri nu servesc nici interesele statului şi nu servesc liniştei şi coeziunii interne în aceste momente, când avem atâtea lucruri de rezolvat.

Dl *Gh. Bogdan-Duică*: Insă liberalii cred că le vor servi lor aceste agitaţiuni.

Preotul *Alexe G. Vasile*: Este exact, dle ministru, că preşedintele Societăţii clerului, care a agitat chestiunea, este un agent liberal. (Aplause).

Dl *Al. Constantinescu*: Şi Mitropolitul Primat şi cel al Transilvaniei sânt agenţi liberali?

Preotul *Alexe G. Vasile*: Liberalii fac veşnic politică şi din chestiunile acestea.

Dl *Al. Constantinescu*: Cer cuvântul.

Dl *D. Dobrescu*: Cer şi eu cuvântul.

Voci:-Cerem şi noi cuvântul.

Alte voci: Inchiderea discuţiunii!

Dl general *C. Coandă*, preşedinte: Lăsaţi vă rog, pe dl ministru să termine.

Dl *Octavian Goga*, ministrul cultelor şi artelor: Dlor senatori, acum chestiunea e întrucât biserica ortodoxă prin încheerea concordatului şi prin articolele acestui concordat ar putea să fie într'un mod oarecare ştirbită în drepturile ei. Dela început, dlor senatori, vă pot asigura că nici un fel de ştirbire nu se va aduce bisericii ortodoxe prin concordat. Ne dăm cu toţii seama de rolul bisericii ortodoxe, care în trecutul nostru se confondă cu începuturile noastre de stat, ne dăm seama că biserica ortodoxă, în cursul veacurilor, a fost cea mai de seamă cetăţuie în care existenţa noastră de stat a fost asigurată. (Aplause).

Ne dăm seama de toată recunoştinţa pe care sântem datori să i-o purtăm pentru luptele grele pe cari le-a dus, şi ne dăm seama în mod normal de toate drepturile cari se cuvin unei biserici ce reprezintă, nu numai cheagul sufletesc al vieţii noastre religioase din trecut, dar reprezintă forţa numerică a credincioşilor noştri din acest stat.

Noi avem mai multe confesiuni în noul nostru stat. Noi putem să avem un stat în care alături de biserica ortodoxă mai sânt şi alte confesiuni, putem deci avea un stat multiconfesional, dar stat interconfesional nu sântem şi nu vom fi, pentrucă ne dăm cu toţii seama că la baza sufletească a acestui popor, biserica ortodoxă reprezintă peste 80 la sută. (Aplause).

Prin urmare, dlor senatori, paritatea poate să fie interpretată ca libertate desăvârşită a exerciţiului de cult, dar paritate în sensul adevărat al cuvântului nu poate să fie, fiindcă biserica ortodoxă singură reprezintă de două-ori şi poate de trei ori atâta cât toate celelalte confesiuni la un loc. Aşa dar, *în sensul de libertate a exerciţiului cultului divin, vă rog să interpretaţi cuvântul de paritate.*

I. P. S. Sa Mitropolitul Transilvaniei Dr. N. Bălan: Sânt foarte mulţumit cu explicaţiunile dlui ministru.

Dl *Iulian Vrăbiescu*: Sântem ţara toleranţei religioase.

Dl *Octavian Goga*, ministrul cultelor şi artelor: Ţara care asigură toate libertăţile sufleteşti, aceasta sântem noi şi o spunem cu mândrie.

Dl *M. Vlădescu*: Au spus-o cei dela 1866 în constituţiune.

Dl *Octavian Goga*, ministrul cultelor şi artelor: O spune M tropolitul din Ardeal, care vine dintr'o ţară unde persecuţiunile religioase au fost foarte crâncene, acolo unde Mitropolitul Sava Brancovici a fost bătut în târg şi unde preoţii noştri trebuiau să hrănească câinii preoţilor calvini.

Ei bine, noi ne-am ridicat la înălţimea principiului de libertate şi de toleranţă în materie sufletească şi nu vom aplica nici un fel de retorsiune pentru persecuţiunile de veacuri a căror rezonanţă, da, există încă în sufletul nostru. (Aplause).

De sigur, toate chestiunile concordatului care sânt multiple şi care se discută acum — discuţiunile nu au început decât în săptămâna trecută — la timp se vor prezinta d voastre. Socotesc că este oportun ca înainte de a se prezinta corpurilor legiuitoare chestiunea concordatului, să se înfăţişeze proiectul de unificare a bisericii ortodoxe.

Voci: Bravo, foarte bine.

I. P. S. Sa Mitropolitul Moldovei, Pimen: Ţinem să declarăm că sântem foarte mulţumiţi de ceeace ne spune dl ministru al cultelor.

Dl *Octavian Goga*, ministrul culrelor şi artelor: D-lor senatori, în această chestiune, la

ministerul meu, s'a desfăşurat o muncă paralelă. In timpul când ne ocupam de chestiunea concordatului, ne ocupam şi de proiectul de unificare bisericească a bisericii noastre ortodoxe. Lucrările pregătitoare s'au terminat, proiectul de lege pentru unificarea bisericii ortodoxe este gata. Acest proiect pe care l-am lucrat în colaborare cu reprezentanţii autorizaţi ai bisericii în urma unei întruniri, căreia îi dădusem atribuţiunea de constituantă bisericească, acest proiect este terminat, şi în curând, după ce vom îndeplini anumite forme de rigoare, îl vom înfăţişa d-voastre *înainte de a se prezenta proiectul concordatului* (Aplause).

Voci: Foarte bine.

Dl *Octavian Goga*, ministrul cultelor şi artelor: Socotesc, d-tor, că aceste lămuriri, fără a intra în toate problemele care privesc concordatul, sânt suficiente pentruca să se creeze o atmosferă de linişte, de pace, pentru a discuta problemele religioase, şi cred că, în urma acestor lămuriri, agitaţiuniie, care nu servesc câtuş de puţin statului nostru, vor înceta. (Aplause).

Reînfiinţaraa unei episcopii

In desbaterile senatului dela 29 Martie s'a primit proiectul de lege pentru reînfiinţarea *episcopiei ortodoxe la Cluj.*

I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a dat citire proiectului de lege cu privire la reînfiinţarea acestei episcopii.

I. P. S. Sa Mitropolitul primat *Miron* arată că reînfiinţarea după două veacuri a episcopiei Clujului însemnează reînvierea moştenirii lăsate de voevodul Ştefan cel Mare, care înfiinţase o episcopie ortodoxă în comuna *Vad*, aducând un episcop din Suceava.

Doisprezece arhierei au păstorit această eparhie, întemeiată de marele voevod moldovean, până când ungurii au desfiinţat-o. Vorbitorul aminteşte de cercetările dlui N. Iorga relativ la această chestiune şi cere ca noua episcopie să se numească *o Vadului şi Feleacului.*

Dl *O. Goga*, ministrul cultelor, a relevat de asemenea importanţa eparhiei cu acest nume.

I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului aduce prinosul de recunoştinţă a credincioşilor ortodocşi de dincoace de Carpaţi, pentrucă s'a căutat să se reînvieze pioasele amintiri ale sfintelor locaşuri.

Pus la vot, proiectul este adoptat cu 88 voturi pentru şi unul contra.

Fondul religionar

E de sine înţeles, că o instituţie care vrea să fie autonomă, nu poate pretinde pe veci şi ajutorul bănesc al statului, şi că o instituţie care trăieşte din *milă străină* nu va fi în stare niciodată să *lucreze.* De aceea şi biserica noastră va trebui să năzuiască din răsputeri a-şi crea mijloacele necesare pentru împlinirea rolului său naţional şi social-cultural în chip demn şi independent, înfiinţându-şi *fondul religionar.*

La aceasta s'a gândit însuşi marele arhiereu Şaguna, când a făcut fondul Pantazi cu menirea de a salariza din venitele lui preoţimea arhidiecezei, şi s'a gândit şi preoţimea în primul său congres, când a decis în principiu formarea unui fond religionar.

Fondul Pantazi vedem, că dă înainte, însă e foarte departe de a-şi putea împlini rolul.

Propunerea congresului preoţesc însă a rămas numai pe hârtie. Ii revine deci congresului să arate şi mijloacele, din care s'ar putea întruchipa un atare fond. Nu ştiu, dacă timpul îi va da răgaz şi pentru desbaterea pe larg a problemei acesteia, de aceea cred a fi binevenită şi pe această cale o propunere concretă.

Cred, că fondul religionar, cu puţină bunăvoinţă şi râvnă, s'ar putea înfiinţa şi alimenta din următoarele isvoare:

1. Fiecare parohie să fie obligată a contribui anual cu suma de 100 lei.

2. Fiecare preot, capelan şi diacon să cedeze anual ½% din salarul de bază fără adause sau sporuri; s'ar putea administra fondului *taxa de administrare* egală cu taxa timbrului fiscal şi de ajutor de pe chitanţă.

3. După fiecare caz de naştere, de căsătorie, de moarte să se încaseze în favorul fondului taxa de 1 leu.

4. Din *venitul curat,* rezultat prin vinderea luminilor în biserică, să se administreze fondului 25%.

5. Discul din ziua a doua de Crăciun şi de Paşti să fie iarăşi al fondului.

6. Eventuale daruri ale creştinilor de inimă.

7. Câştigul ce s'ar putea realiza cu vremea pe urma unei fabrici de lumini de ceară curată (atât de necesare sănătăţii preotului), care fabrică să se ridice din averea fondului formând proprietatea lui, sau pe acţiuni cari să cedeze fondului un anumit procent.

Considerând mitropolia întreagă cu circa 2000 parohii cu 2000 preoţi, iar pentru cazurile variabile din propunere luând proporţia după media din parohia mea, ar rezulta un venit anual aproximativ de:

Dela parohii	Lei	200.000·—
½% dela preoţi etc.	„	48 000·—
40.000 morţi	„	40.000·—
66.000 născuţi	„	66.000·—
10.000 căsătorii	„	10 000·—
25% dela lămini (cca 20 lei)	„	40.000·—
Discul dela Crăciun şi Paşti	„	20.000·—
La celelalte deocamdată nu contăm		
	Lei	424.000·—

deci rotund *patrusute mii de lei anual,* din nişte bagatele, cari n'ar istovi pe nimeni.

Fondul, urmează dela sine, să fie administrat de *Consistorul mitropolitan,* fără de a i se lua vre-o taxă de administrare în favorul altui fond.

Cu mai mult idealism, cu mai puţin materialism, cu oarecare devotament, de sus şi de jos, cred că n'ar fi imposibil să-i punem temelii şi să ne asigurăm viitorul. Lângă aceste izvoare poate s'ar găsi îndată şi altele, şi în scurtă vreme ne-am fi luat o peatră de pe suflet. Şi biserica autonomă ar putea lucra voioasă că a ajuns să scape de cuiul lui Pepelea.

Aşi dori, ca această propunere să facă obiect de discuţie atât la congresul preoţesc, cât şi pentru organele noastre bisericeşti superioare. *Gh. Maior*

Ştirile zilei

Predici în Catedrală. In 25 Martie a. c. la praznicul Bunei vestiri va predica la sfta liturgie în catedrală preotul *Patriciu Marcu,* directorul orfelinatului.

Congresul orfelinatelor de războiu se ţine în luna curentă la Cluj. Va asista şi M. Sa Regina *Maria,* care va vizita cu acest prilej câteva oraşe ardelene.

Pregătiri de încoronare. Dl general Coandă, preşedintele senatului, a fost la Alba-Iulia pentru a întocmi programul serbărilor de încoronare, ce se vor ţinea în Septemvrie a. c.

Teatru în Sibiu. Compania dramatică a d-lui Fotino va reprezenta: Joi în 7 April *Fracul,* în onoarea dlui director Mişu Fotino; Vineri: *Prostul* comedie; Sâmbătă *Manasse,* dramă, în onoarea dşoarei Capustin. In pregătire: *Aur,* piesă de Constanţa Hodoş.

Referat asupra admisibilităţii căsătoriei a II-a a preoţilor văduvi ortodoxi români, după broşura întitulată «*Memoriu pentru recăsătorirea preoţilor*», elaborată de comitetul preoţilor văduvi din Bucovina. Cernăuţi Tipografia universităţii 1920 Preţul 1 Leu 50 bani.

O problemă ca aceea pentru care militează «comitetul preoţilor văduvi din Bucovina», trebue tratată nu numai cu pătrundere în chestiunile canonice, ci şi cu demnitate şi cu mult bun simţ. Autorul «Referat»-ului anunţat mai sus n'a nimerit tonalitatea acestor însuşiri şi astfel ne vedem siliţi a mărturisi, că prin asemenea publicaţii se compromite numai justa cerere de a se admite căsătoria a doua a preoţilor. De ce nu s'a inspirat autorul «Referat»-ului de idealismul moral cu care regretatul profesor Găină a ştiut să înfăţişeze problema? Argumentele pentru admisibilitatea căsătoriei a doua a preoţilor au putere convingătoare numai dacă sunt aşezate pe un profund fond etic.

Membri noi la «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu» sau înscris: a) fundator: Ioan Bosdog, comerciant, Sibiu, achitând taxa de 100 Lei; b) pe viaţă: Vasile Lenghel, măestru zugrav de case şi Octavian Vestemean, maşinist tipograf, achitând taxa de câte Lei 50.

Urcare. Cu începere din 1 April 1921 ziarele bucureştene au ridicat preţul vânzării cu numărul la *1 Leu,* dela 50 de bani de până acum.

Dela Reuniunea rom. de muzică din Sibiu. Se aduce la cunoştinţă, că concertul Reuniunii se va ţinea în 14 April a. c. în sala «Urania» seara la 8 ore. Membrii ajutători cari au plătit taxa pe I semestru, primesc bilete gratuite şi sânt învitaţi a se prezenta personal la librăria «Arhidiecezană» din str. Măcelarilor în zilele de 5 şi 6 April d. a. 3—5 ore, unde vor lua biletele în primire. Incepând din 8 April se vând biletele pe seama publicului.

Ctitori. Primim: La biserica noastră din *Bulbuc* (prot. Geoagiu) s'au mai înscris trei femei între ctitorii acestei biserici şi anume: Ilina Jurj Nicolae, Ana Nuţa Ion şi văd. Blaga Ilina, cari au făcut pe seama bisericii o laviţă lungă, pentru a şedea femeile, în sfânta noastră biserică, în preţ de 50 Lei. Văd. Ilina Blaga acum a treiaoară aduce prinos bisericii prin dragostea către biserică şi din evlavie către cele sfinte. Pentru aceasta faptă vrednică de urmat le mulţumeşte în numele comitetului parohial: Bulbuc, la 19 Martie 1921, *Ioan Ceuca, paroh.*

Chestiuni oficioase

1. On. preoţime e poftită a trimite Consistoriului arhidiecezan chestionarul cerut de Ministerul Cultelor sub Nr. 7167 din a. c. pe calea oficiilor protopopeşti concernente.

2. On. oficiu protopresbiterale sunt poftite a trimite de urgenţă Consistoriului datele statistice (protocolul protopresbiteral) referitoare la cler şi popor.

Concurs

Reuniunea femeilor române din Sibiu publică concurs pentru postul de conducătoare a şcolii de menaj, care se va deschide în Sibiu în a doua jumătate a lunei curente. In termin de 15 zile dela prima apariţiune a acestei publicaţiuni, candidatele vor înainta comitetului Reuniunii (adr. dna viceprezid. Letiţia Bologa, Str. Şaguna 6) cererea lor însoţită de următoarele acte:

1. Certificat de botez şi de cetăţenie română;

2. Certificat de absolvire a cel puţin 4 cl. secundare;

3. Certificat, prin care să probeze că au terminat cu succes vreun curs sau şcoală de specialitatea pentru care candidează.

4. Certificat de bună purtare şi de conştienţioasă îndeplinire a serviciului avut până la data prezentării la concurs.

Salariul e de 400 Lei lunar precum şi întreagă întreţinerea în internatul şcoalei de menaj şi industrie casnică.

Sibiu 4 April n. 1921.

V. Păcală
secretar.

C. A. Bârseanu
prezidentă

Ministerul comunicaţiilor. C. F. R.

Publicaţiune

Pentru concesionarea biurourilor de vânzarea biletelor C. F. R. în oraşele arătate mai jos se va ţine licitaţie prin oferte închise depuse la Direcţiunea serviciului comercial C. F. R. strada General Berthelot Nr. 8 Bucureşti. Ofertele pot fi trimise şi prin scrisoare recomandată. Termenul de licitaţie este până la 25 Aprilie, după care dată nu se mai primeşte nici o ofertă.

Ca bază pentru licitaţie se ia convenţia tip despre care doritorii pot lua cunoştinţă după cum se arată mai jos în dreptul fiecărui oraş.

Nr. crt.	Oraşul	Nrul biurourilor ce se concesionează	Unde se poate lua cunoştinţă de convenţia-tip şi de condiţiile licitaţiei
1	Arad	1	La serv. Expl. din Dir. Reg. C. F. R. Arad şi la şeful staţiei Arad
2	Brăila	2	La şeful staţiei Brăila
3	Braşov	1	La Serv. Expl. din Dir. Reg. C. F. R. Braşov şi la şeful staţiei Braşov
4	Cernăuţi	1	La Serv. Expl. din Dir. Reg. C. F. R. Cernăuţi şi la şeful staţiei Cernăuţi
5	Chişinău	1	La Serv. Expl. din Dir. Reg. C. F. R. Chişinău şi la şeful staţiei Chişinău
6	Cluj	2	La Serv. Expl. din Dir. Reg. C. F. R. Cluj şi la şeful staţiei Cluj
7	Constanţa	1	La şeful staţiei Constanţa
8	Oradea-Mare	2	La şeful staţiei Oradea-Mare
9	Ploeşti	1	La şeful staţiei Ploeşti
10	Satu-Mare	1	La şeful staţiei Satu-mare
11	Sibiu	1	La Serv. Controlului veniturilor C. F. R. Sibiu şi la şefui staţiei Sibiu
12	Timişoara	2	La Serv. Expl. din Dir. Reg. C. F. R. Timişoara şi la şeful staţiei Timişoara

Vor fi preferiţi foştii funcţionari şi pensionari C. F. R. care au lucrat în specialitate şi acei care vor oferi în folosul orfanilor C. F. R. o cotă la sută din venitul brut anual al remizei ce se cuvine din vânzarea biletelor C. F. R. Sunt admişi la licitaţie numai români majori, cari se bucură de drepturile civile şi politice.

Se face cunoscut că oferanţii asupra căror se vor adjudeca biurouri trebue să lucreze în persoană în biurou nu prin persoane interpuse. Biuroul nu se poate ceda unei terţe persoane fără aprobarea Direcţiunei generale C. F. R. Nu se va adjudeca asupra unei persoane de cât un singur biurou.

Direcţiunea generală.

Nr. 14531/3709 C. 1921. (37) 1—2

Nr. 11/1921 (29) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a doua (II) **Călnic**, în protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Dotaţia este cea fasionată pentru întregirea dela stat şi ameliorată în sinodul parohial dela 10 Ianuar a. c.

Concurenţii au să'şi aştearnă cererile instruite cu observarea normelor învigoare, în terminul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi până în 8 zile înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta, respective a celebra şi cuvânta.

In înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeş, 20 Ianuar, 1921.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului.

Sergiu Median,
protopop

„BRĂDETUL“,

institut de credit şi economii, societate pe acţii în Orlat.

Convocare

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii «BRĂDETUL», societate pe acţii, se învită, conform §-lui 19 din statutele societăţii, la

a XXVII-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în Orlat la **3 Mai 1921 la 2 ore p. m.**, iar în cazul că nu se vor prezenta acţionari în număr suficient, adunarea se va ţinea la **11 Mai 1921** în localitatea institutului.

PROGRAM:

1. *Raportul direcţiunii despre rezultatul anului de gestiune şi propunerile acestuia.*
2. *Raportul comitetului de supraveghiare şi propunerile acestuia.*
3. *Deciziune asupra conturilor anuale şi asupra împărţirii profitului curat.*
4. *Alegerea unui membru în direcţiune cu mandat pe 1 an.*
5. *Exmiterea alor doi acţionari pentru verificarea procesului verbal al acestei adunări generale.*
6. *Eventuale propuneri în marginile statutelor.*

Domnii acţionari, cari în sensul §-lor 20 şi 21 din statutele societăţii, doresc a participa în persoană sau prin plenipotenţiaţi, sunt poftiţi a-şi depune acţiile şi eventualele documente de plenipotenţă la cassa institutului, cel mult până la 3 Mai 1921, înainte de deschiderea adunării.

Orlat, la 31 Martie 1921.

Direcţiunea.

(36) 1—1

Bilanţul pe anul 1920.

Activa

	Lei	b
Cassa în numărar şi asemn. la postă	4.758	97
Imprumuturi de obligaţiuni:		
a) Imprumuturi pe obligaţiuni cu hipotecă . . . . 4.831·50		
b) Imprumuturi pe obligaţiuni cu cavenţi . . . . 13.657·—	18.488	50
Escompt	2.683	50
Cont-curent	102.281	33
Efecte . . . . . 146.234·67		
Abscriere dif. de curs . . 10 000·—	136.234	67
Anticipaţiuni	119	92
Mobiliar	418	50
Casa institutului	20.000	—
Depuneri spre fructificare proprii .	320	—
Interese restante	768	12
	286.073	51

Pasiva

	Lei	b
Capital de acţii 500 bucăţi	12.520	—
Fond de rezervă general 25.000·—		
Fond de rezervă special 22.774·67		
Fond de binefacere . . . 6 905·66		
Fond de penziune . . . 4.320·61		
Depuneri spre fructificare 194.408·45	253.409	39
Dividendă neridicată	1.125	50
Interese transitoare	24	—
Fond la dispoziţiune	897	42
Diverşi creditori	519	45
Dare restantă	11.652	47
Profit curat	5.945	28
	286.073	51

Contul Profit şi Perderi.

Eşite

		Lei	b
Interese la depuneri spre fructificare		5.132	86
Spese administrative:			
a) Spese de cancelarie	1.145·56		
b) Porto postal	100·—		
c) Dare de stat şi judeţ	4 676·42		
d) Arunc comunal . .	1.737·75		
e) Competinţă	32·36		
f) Dare după interesele depunerilor . . .	513·29	8.205	38
Salare		1.400	—
Marce de prezenţă		800	—
Interese la cont-curent		1.286	67
Abscriere dela oferte		10.000	—
Profit curat		5.945	28
		32.770	19

Intrate

		Lei	b
Diverse interese:			
a) dela cambii	214·72		
b) dela oblig. pe hipot.	1.754 53		
c) dela oblig. cu cav. .	2.185·12		
d) dela cont-curent . .	4.052·89		
e) dela efecte	6.396·50	14.603	76
Interese de întârziere		403	08
Proviziune		702	26
Competinţă		396	09
Chiria		165	—
Casa institutului		16.500	—
		32.770	19

Orlat, la 31 Decemvrie 1920.

Dr. George Prunaş m. p. preşedinte. **Ioan Manta** m. p. v.-preşedinte. **Ioan Hanzu** m. p. membru în direcţiune **Valeriu Popoviciu** m. p. membru în direcţiune

Dionisie Aron m. p. cassar. **Ioan Iliu** m. p. memb. în direcţ. **Alexandru Drăgan** m. p. secretar. **Ludovic Pesamosca** m. p. contabil

Subsemnatul comitet de supraveghiare am examinat contul profitului şi al pierderilor şi asemănându-l cu registrele principale şi auxiliare l-am aflat corect şi în deplină consonanţă cu acestea

Orlat, la 31 Martie 1921.

Dr. Ioan Stroia m. p. preşedinte. **Ioan Rebega** m. p. membru în comitet. **Aurel Decei** m. p. membru în comitet.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea **Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.**

Anul LXIX. Sibiu, 26 Martie (8 A Nr. 25

Procuratura de stat (Of.)
Str. Schewis Loco

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Şase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marţia şi Vinerea

Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor, după învoeală
Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Câteva observări în legătură cu unificarea organizării bisericeşti

de **Dr. Lucian Borcia,** jurisconsultul mitropolitan

I.

Imediat după restabilirea constituţionalismului în Ungaria, parlamentul ungar a inarticulat în lege, — legea IX din 1868, — mitropolia independentă a românilor ortodocşi din Ungaria şi părţile ardelene, declarându-o egal îndreptăţită cu mitropolia sârbilor ortodocşi. In aceeaş lege a asigurat amânduor dreptul garantat încă prin legea XX din 1848 (§ 8), de a-şi regulamenta, administra şi conduce independent afacerile şi de a se organiza insele prin congresele lor. A rezervat statului dreptul de control îmbrăcat în haina dreptului maiestatic de supremă inspectiune. în consecinţă a supus şi statutele organice aprobării regelui. Aceeaş lege fundamentală a statului a prevăzut convocarea cât mai grabnică a congresului naţional-bisericesc românesc compus din ierarhi, 30 deputaţi din cler şi 60 mireni, căruia i-a impus ca întâia îndatorire stabilirea organizaţiei bisericeşti. Congresul s'a întrunit în toamna anului 1868 şi a votat statutul organic, pe care regele l-a aprobat şi întărit în 28 Mai 1868.

Astfel statul uugar a recunoscut şi garantat caracterul naţional, autonomia şi egala îndreptăţire a bisericii ortodoxe române. Rezerve a făcut numai în chestiunile şcolare, lăsând organizarea în grija bisericii. Clauza de aprobare a statutului organic este o nouă întărire din partea regelui a drepturilor garantate prin lege.

Insuşi statutul organic precisează în punctul I al dispoziţiunilor generale: «Biserica gr.-or. română din Ungaria şi Transilvania, ca biserică autonomă, după dreptul ei canonic, garantat şi prin art. de lege al IX-lea din anul 1868, — pe lângă susţinerea în integritate a dreptului de supremă inspecţiune a Maiestăţii Sale, îşi regulează, administrează şi conduce independent afacerile sale bisericeşti, şcolare şi fundaţionale în toate părţile şi factorii ei constitutivi după forma reprezentativă». Astfel raportul bisericii faţă de stat recunoscut şi garantat prin legea statului este precizat şi în legea organică pe care şi-a dat-o biserica.

Este deci lămurit şi bine stabilit:

că statul prin o lege a sa a recunoscut mitropolia ortodoxă română din Transilvania ca biserică naţională independentă, având deplină libertate de a se organiza, cârmui, regulamenta şi administra însaşi; că legea organică a mitropoliei noastre nu este o lege a statului, precum adeseori se aude, ci este o lege a bisericii autonome, alcătuită de ea după dreptul său canonic, drept pe care legea statului, IX din 1868, numai i-l recunoaşte şi garantează.

Statutul organic a fost odată numit în parlamentul român lege ungurească. De fapt el nu face parte din Corpus juris Hungarici şi este singura lege românească din fosta Ungarie.

II

Faptul unirii politice a Transilvaniei cu vechiul Regat nu a schimbat raportul de drept al mitropoliei noastre faţă de stat, şi ea a rămas şi mai departe cu organizaţia, pe care însaşi şi-a dat-o. Este vădit, că autonomia bisericească este un drept câştigat, care fără voia mitropoliei nu se poate altera, şi că organizarea ei nimenea nu este în drept să o modifice decât organul său reprezentativ. Oricare modificare făcută de altcineva, ar fi o violare de drept, un act nul şi neavenit, iar impunerea altor norme ar rămânea o simplă octroare.

Este bine să ne reamintim toate aceste acum, când se tratează de unificarea organică a bisericii ortodoxe din România întregită. Numai ţinându-se seamă de înţelesul organizaţiunii şi situaţiunii de drept a fiecărei biserici particulare şi având respectul cuvenit faţă de drepturile şi tradiţiile pe cari fiecare se intemeiază se poate da soluţiunea potrivită acestei plobleme mari şi de interes primordial şi pentru stat.

Proiectul elaborat de comisiunea «constituantei» nu ţine seamă de aceste consideraţiuni şi astfel cuprinde o serie de greşeli fundamentale, cari trebue eliminate pentru a ni-l face nouă acceptabil. Acest proiect ne arată oareşcare bunăvoinţă şi este cu o anumită condescendenţă faţă de încăpăţinarea noastră, când în foarte multe capitole strecoară câte o dispoziţie prin care ne permite susţinerea proporţiei între clerici şi mireni şi modalităţile de alegere stabilite în statutul Şagunian (§ 9, 38, 75, sau apoi ne permite «*menţinerea uzului de până acum*» ca la alegerea de mitropolit (§ 33), sau a «normelor intrate în uz» ca la numirile de protopop.

Dar mitropolia noastră este conştientă că temelia ei este o lege pe care ea însaşi şi-a dat-o, şi este conştientă, că legea sa este canonică, precum a constatat-o în textul ei congresul naţional-bisericesc din 1868, constituanta adevărată a mitropoliei noastre, compusă din toţi demnitarii noştri bisericeşti şi din aleşii clerului şi poporulni credincios şi condusă de una din cele mai măreţe figuri ale neamului românesc, de nemuritorul mitropolit Andreiu Şaguna.

Şi mitropolia noastră mai ştie că va avea el multe lipsuri şi defecte statutul nostru organic, pe care ea după o experienţă de 53 ani le cunoaşte mai bine, [illegible] va trebui să-i aducă unele modificări, de cari nu se va feri, fiindcă a ştiut totdeauna să subordoneze interese particulare oricât de legitime ar fi ele, interesului general naţional, — dar mai ştie, că numai ea este în drept să facă modificările şi că organizarea ei se intemeiază pe două principii mari şi binefăcătoare, pe cari tocmai din interes superior naţional nu le va jertfi şi anume:

1. eliminarea autocraţiei ierarhice şi întronarea unui adevărat constituţionalism;

2. chemarea la viaţă activă bisericească a întregului cler şi popor de aşa, că pe întreaga scară a organizaţiunii bisecşti reprezentanţii lor nu sunt sfetnici cu vot consultativ, ci ei inşişi decid având şi întreaga răspundere a hotărârilor date.

Astfel chiriarhul este adevărat suveran al eparhiei sale, chemat să o cârmuiască prin puterea personalităţii sale.

Proectul relativ la unificarea organică a bisericii ortodoxe din România întregită este clădit pe principiul autocraţiei ierarhice, incercând să-i dea aparenţa constituţionalismului prin consilii şi adunări bisericeşti. El adoptă principiul chemării la viaţa activă bisericească a clerului şi poporului, dar unde acest principiu ajunge în atingere cu puterea autocrată a chiriarhului, îl face iluzoric. Citez §§-ii următori:

§ 51. Hotărârile adunării eparhiale se prezintă chiriarhului spre aprobare.

§ 52. O hotărâre neaprobată de chiriarh se desbate din nou în adunarea eparhială şi dacă hotărârea din nou nu întruneşte asentimentul chiriarhului, chestiunea se trimite Sf. Sinod spre resolvire.

§ 78. Consilierii (asesorii consistoriali eparhiali) salariaţi cât şi cei onorari

se aleg de adunarea eparhială, *se aprobă de chiriarh*, şi se propun M. S. Regelui spre confirmare.

Chiriarhul numeşte pe judecătorii disciplinari (§ 100) pe protopop (§ 138 pe cinci ani) pe parohi, diaconi, cântăreţi şi dirijori de cor (§ 212).

III

Art. II. din dispoziţiunile generale ale proectului declară:

«Biserica ortodoxă română în înţelesul canoanelor şi al legii îşi reglementează, administrează şi conduce prin organele sale proprii afacerile sale bisericeşti, şcolare, fundaţionale şi epitropeşti, în întreaga sa activitate organică, cu observarea legilor statului».

Dreptul de a se organiza nu-l aminteşte.

Adevărat că acest drept nu este amintit nici în art. I. al statutului nostru organic, dar aici nici nu trebuia amintit, fiind că erà prealabil recunoscut şi garantat prin legea IX din 1868, iar statutul organic nu mai aveà să treacă prin corpurile legiuitoare.

Proectul amintit urmează să fie supus corpurilor legiuitoare ale statului şi înscris în legile statului. Astfel orice modificări s'ar dovedì mai târziu necesare, ele trebue legiferate de stat, — deci statul este în drept să-l modifice, precum el află de bine.

Fiind întreaga organizare a bisericii din vechiul regat reglementată prin legile statului, — în ce o priveşte pe aceasta, sigur este logic ca tot statul să vie şi asigurându-i dreptul de a se administra şi conduce independent, să-i fixeze anumite norme principiare privitoare la organizarea ei. Dar a legiferà prin stat organizarea bisericească până la cantori şi dirijori de cor, este sigur nepractic şi pentru biserică, şi pentru stat.

Fiind unificarea bisericească şi un interes de stat şi statul fiind chemat să intervină cu autoritatea sa pentru a concilia divergenţele, cari în mod firesc resultă din deosebirea fundamentală a diferitelor organizaţiuni bisericeşti, sunt şi momente de oportunitate politică ca statul să prescrie anumite principii de organizare acolo unde o poate face fără violare de drept. Nu încape discuţie, că dreptul Mitropoliei noastre de a se organiza nu se poate atinge, câtă vreme congresul naţional bisericesc nu renunţă la el. Este sigur că nu o va face tocmai pentru deosebirile fundamentale între principiile cari se întemeiază organizarea mitropoliei noastre şi între principiile pe cari se întemeiază proectul. Dar nu ar putea renunţa nici findcă omenirea se devoaltă în direcţiunea libertăţii, şi acestui principiu i corăspunde dreptul de a se organiza independent şi de a se cârmui în cale constituţională.

Singura soluţie pe care Mitropolia noastră o poate accepta este: legea unificării va cuprinde cu privire la ea singura dispoziţie limpede şi precisă, în care statul român recunoaşte şi garantează dreptul existent al ei de a se organiza, conduce, regulamenta şi administra independent. Legea unificării va cuprinde relativ la toate mitropoliile numai dispoziţii generale cari privesc raportul între stat şi biserică şi la organele ei conducătoare. Norme de organizare internă va preciza numai pentru mitropoliile cari de prezent nu au viaţă proprie independentă. Amănuntele însă este bine să le evite şi aci.

De încheiere încă un cuvânt faţă de observarea ce mi s'ar putea face, că în felul acesta nu există unificare organică.

Reproşul nu este întemeiat.

Insuşi proectul de unificare zice în § 32: «Mitropoliile fiind resultate ale evoluţiei istorice, se susţin împreună cu aşezămintele, cari se administrează după dispoziţiile în vigoare». Trecutul istoric şi resultatele lui nu se pot şterge cu buretele, iar unificarea nu înseamnă că imediat trebue să se desfiinţeze toate deosebirile. Unificarea nu pretinde altceva decât crearea unor organe cari exprimă unitatea bisericească şi au menirea ca treptat să niveleze deosebirile şi să pregătească unificarea în toate amănuntele. Unitatea organică există în momentul când avem o singură autocefalie şi avem un sinod episcopesc central pentru chestiunile dogmatice, duhovniceşti şi rituale, îndatorat să veghieze asupra drepturilor bisericeşti şi asupra legalităţii în chestiunile cari privesc biserica şi a o apăra în contra oricăror încercări, ce vor ameninţa pacea şi sfinţenia ei. (Cf. Stat. org. § 174 p. 6.) Dacă pe lângă sinodul episcopesc se mai institue un congres general bisericesc, îndatorat să susţină şi apere toate interesele şi drepturile bisericii autocefale ortodoxe române, dar fără dreptul de a lua ingerinţă în afacerile interne ale singuraticilor mitropolii, — drept pe care proectul i-l dă în § 14 p. 2., — atuncea de fapt am făcut unificarea, nu aruncând germenele discordiei prin o nivelare forţată şi pripită, ci dând bisericii *unitatea* organică şi deschizând procesul lent şi sigur al unificării treptate.

Prinţul Nicolae în Sibiu

Sosirea în Sibiu a A. S. R. prinţului NICOLAE fusese anunţată pentru 6 l. c. la ora 4 d. a. Din cauza unui defect al automobilului, Alteţa Sa Regală a sosit în oraş noaptea la ora 1½. A descins la reşedinţa I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae, şi la ora 2 a luat parte la supeul dela Cercul militar.

A doua zi, Miercuri, la ora 10 a. m. a asistat la serviciul divin în catedrală oficiat din partea I. P. S. D. Mitropolitul nostru Nicolae asistat de părintele arhimandrit Dr. Eusebiu R. Roşca, prof. sem. Dr. A. Crăciunescu şi diaconul S. Morar.

S'a celebrat ceremonialul rugăciunii de mulţămită cu rugăciunea în genunchi pentru îndelunga viaţă şi sănătate a Maiestăţii Sale Regelui nostru Ferdinand I.

Răspunsurile corale le-a dat corul seminarial, care la finea serviciului a cântat imnul regal «Trăiască regele».

A vizitat apoi şcoala militară unde a primit defilarea elevilor şi a asistat la exerciţiile făcute de ei pe lunca Poplăcii. După aceea a vizitat muzeul Asociaţiei şi al lui Brukenthal, însoţit de I. P. S. D. Mitropolitul Nicolae şi domnii generali comandanţi şi şefii de serviciu.

La ora 12 s'a ţinut recepţia dela Asociaţie. A fost salutat în numele celor presenţi din partea dlui Dr. G. Preda.

Alteţa Sa a mulţumit şi a dat mâna cu cei prezenţi.

A urmat apoi, la ora 1, banchetul dela şcoala militară de infanterie.

La ora 4 o companie de onoare a elevilor şcoalei militare, cu drapel şi muzică a dat onorurile la plecare în faţa reşedinţii mitropolitane.

A. S. R. îşi luă rămas bun, după-ce mulţumeşte pentru buna primire, şi-a continuat călătoria cu automobilul spre Orăştie unde a poposit peste noapte, iar Joi dimineaţa a plecat la Arad.

In tot timpul petrecerii sale în oraşul nostru pe toate edificiile publice şi particulare au fost arborate stindardele statului, iar publicul sibian i-a făcut pe unde trecea o caldă manifestaţie de simpatie prin strigăte de «Să trăiască».

Prinţul Nicolae peste câteva luni va împlini 18 ani. Este născut în castelul Peleş în 5 August 1903. Blond, svelt, cu ochi albaştrii, are o înfăţişare foarte simpatică.

Intruniri de protestare. Partidele din opoziţie au ţinut în săptămâna aceasta mari întruniri publice, în Braşov, Cluj şi alte oraşe ardeleneşti, pentru a-şi manifesta nemulţumirea faţă de politica internă a guvernului actual, şi în special faţă de felul în care se face administrarea Ardealului. S'au votat moţiuni în acest înţeles şi s'au trimis telegrame M. Sale Regelui şi Parlamentului.

S'a sfârşit. Adunarea naţională din Budapesta s'a rostit împotriva lui Carol şi a Habsburgilor votând o moţiune în care spune următoarele: Adunarea naţională a declarat în art. I. al legii din 1920 că exercitarea puterii regale a încetat în 13 Noemvrie 1918, şi a încredinţat guvernarea ţării — până la regularea problemei formei de stat — lui Nicolae Horthy. Adunarea somează guvernul să suprime energic orce încercare de a răsturna această stare de lucruri.

Exregele s'a napoiat în Elveţia.

Frământările din Ungaria

Privitor la evenimentele, petrecute acum în Ungaria, fostul prim-ministru, dl Al. Vaida-Voevod, a făcut ziarului Dimineaţa următoarele declaraţii:

Conducătorii maghiari au ţinut cele mai strânse relaţiuni cu cercurile regaliste romano-catolice şi ale marii finanţe internaţionale. Contele Andràssy, care se afla la Berna, căuta să influenţeze cercurile conservatoare *englese*, în vreme ce principele Windischgraetz, care se afla tot la Berna, întreţinea prin iesuiţi legăturile cu cercurile romano-catolice *din Roma*.

Acestora se adăuga acţiunea lui Garbay printre francmasoni şi a lui Szemrecsanyi din Gratz, care punea la cale răscoalele ţărăniste în *Croaţia*.

In acest timp Balla alerga de la Seghedin, la Belgrad spre a convinge atât pe reprezentanţii *Franţei*, cât şi pe cei ai *Sârbiei* că Ungaria este gata să renunţe la Banat în favoarea Jugoslaviei, ear Varjassy presinta, potrivit gustului frances, mirajul unei republici bănăţene subt suveranitatea Franţei.

Iuliu Miya (?) alerga la Sibiu pentru a oferi coroana Ungariei regelui *României*, în acelaşi timp în care la Budapesta, patronaţi de colonelul frances Vix, se pregătiau armetele ungare pentru atac împotriva României.

Toate aceste acţiuni erau duse în mod simultan de diverşi agenţi ai Ungariei.

După iscălirea păcii dela Saint-Germain, propaganda maghiară s'a făcut şi se face din America până în Germania pe scara cea mai întinsă, având la dispoziţie toate mijloacele necesare. Această propagandă este îndreptată pe deoparte în contra noastră a statelor întregite de pe urma Ungariei vechi, căutându-se astfel a ne discredita, ear pe de altă parte ea tinde să dovedească că numai o Ungarie reîntregită în graniţele ei milenare este viabilă şi singură în stare de a susţinea echilibrul în Europa centrală şi orientală.

Ungurii încearcă să convingă cercurile hotărâtoare şi opinia publică din apus, că Ungaria ciuntită de azi este şi va rămânea un focar de pericol perpetuu pentru pacea lumii...

Casele parohiale

Intre multele chestiuni, cari cer grabnică rezolvire, e şi lipsa atât de simţită a caselor parohiale. Astăzi când preotul cu bună stare, rezultată prin moştenire sau zestre, trece în domeniul istoriei, nu se mai poate trece aşa uşor la ordinea zilei peste ea, nu se mai poate tracta aşa de maşter din nici o parte, ca în trecut.

La poporul nostru e mare lipsă de apostolat, se spune de toate părţile şi o vedem toţi dar vremurile schimbate au transformat şi obiceiurile şi pe oameni, fie ei chiar şi apostoli; nu se mai încumetă nimeni să plece la propoveduire fără traistă, fără băţ, fără două haine, fără bani, fiind sigur, că de-ar face-o, ar pieri de nepăsarea lumii, ci caută mai întâi astfel de împrejurări date, între cari să-şi poată desfăşura pe deplin misiunea. Iar între toate misiunile, cea mai mare e a preotului, oricât de mare ar fi numărul detractorilor ori bârfitorilor lui. In orce comună, ori care fi ea, ce poate face *un harnic sincer şi devotat preot*, generaţii întregi de alţi funcţionari nu vor fi în stare să dea.

Lumea însă se sinchiseşte prea puţin de ei. Tot mai dese sânt plângerile lor, şi între altele lipsa locuinţii, în care să-ţi faci altar de muncă. Tot mai des vezi alergând dela o parohie la alta în nădejdea unor condiţii mai prielnice, între care cea dintâi e casa. La o parohie cu case parohiale, am auzit nu demult, că au fost 20 de candidaţi, deşi e lipsă mare de preoţi. O dovadă eclatantă, că şi în această privinţă trebue să se ajute în vre-un chip cât mai în grabă.

Azi, când lipsa de preoţi e atât de simţită, când mulţi au părăsit biserica, când cei cu dare de mână privesc spre atâtea oficii mai rentabile şi *mai cu vază*, în care au mai puţin val cu nesătulele, intrigantele şi egoistele masse extrem de îndrăzneţe, când auzi pe atâţia inşi, că nu vreau să mai ştie, că vre-un urmaş de al lor ar cutează să rămână în «cinstea» în care a stat el, să mai adăugăm şi nestatornicia cauzată de lipsa de locuinţe în general, nu vorbim de igienice şi coräspunzătoare, — ar însemna prea mare pagubă pentru poporul nostru şi prea multă nepăsare din partea noastră a tuturor, când n'am cerca să ne venim în ajutor. Nestatornicia gândului, aduce nestatornicia faptei, dacă va mai fi în stare să facă şi fapte; nimic temeinic şi durabil, şi deci cu valoare, nu va primi bietul ţăran dela un oficiant, care a doua zi după venirea să caută zarea în nădejdea să-şi afle un nou cuib.

Până acuma lipsa de case nu era aşa tare simţită, pentrucă parohiile de cele mai multe-ori erau zestrea unei familii; azi însă nu mai e o «cinste» să fi preot, l au bagatelizat mai toţi, cari ar trebui să înţeleagă altfel preoţia. Şi tinerii candidaţi de preot văd foarte bine, că nu oricine poate fi consoarta lui, dacă ceice ar trebui să înţeleagă această jertfire «a demnităţii» sale a unui tinăr absolvent de liceu, cu bacalaureat, cu trei ani de teologie, care şi el ar prefera să umble numai îumănuşat, pe trotoar cu ghetele vecinic sclipind, să cerceteze teatre, concerte, manifestări grandioase, iar nu tina satelor monotone, — nu vrau să înţeleagă. Şi aşa, nefiind regulate deloc referinţele locale de trai ale preotului, el rămâne pe drumuri, chinue câţi-va ani, neputându-şi singur ridica o casă, tot pândeşte vre-o altă parohie cu locuinţă parohială, în vreme ce parohia, în care e, tânjeşte alăturea de parohul său. — Nu pierdem la ţară deci numai preoţi şi familii de preoti, ci şi o tradiţie şi o comunitate sufletească dintre ţăran şi clasele celelalte, şi aceste salturi psihologice în sufletul poporului au urmări destul de dezastruoase, ca şi în al preotului, care trebue să-şi facă şi sieşi o tradiţie în fiecare mediu nou de viaţă.

Nu e destul să avem numai un preot în tot satul, trebue mai mult, trebue un trecut, trebue o inteligenţă: o zală în lanţul istoric. Şi această continuitate nu o putem avea, până nu se vor crea astfel de condiţii pentru existenţa preotului, ca el să fie deplin mulţămit, să se *jertfiască* cu drag, să se gândească cu drag şi la aceea, că drumul, pe care l-a bătut şi netezit el cu cinste, poate până la adânci bătrâneţe, să fie continuat cu aceeaş dragoste şi de odraslele sale. Numai un neam, care-şi asigură în chipul acesta viitorul, va trăi, şi numai acel neam are dreptul să ceară dela preoţii săi apostolat.

Avem circa două mii de parohii ortodoxe în mitropolia noastră, dar nu i greu a spune cu cât sânt mai multe peste un pătrar parohiile, cari au case parohiale, şi între ele câte sânt necoräspunzătoare. E timpul deci să i se pună capăt şi acestui neajuns.

E vorba de statificarea învăţământului. Edificiile bisericeşti, cari au adăpostit şcoli confesionale să fie deci transformate în case parohiale, şi numai acolo, unde sânt atari locuinţe să se vândă ori închirieze statului.

Edificiile, în cari au fost numitele şcoli, sânt edificii făcute cu multă sudoare şi multă trudă de câte-un pumn de oameni grupaţi în jurul bisericuţii lor; ar fi o nedreptate strigătoare la cer, ca simplu să se predee statului, deci tuturor, când nici statul şi nici nimeni altul afară de credincioşi n'a contribuit cu un ban, şi mai ales atunci, când biserica trece prin zguduiri sufleteşti din lipsa lor. Deci din edificiile şcolare, cari fac proprietatea bisericilor să se facă întâi case parohiale, pentrucă de deslegarea acestei însemnate probleme atârnă şi fericita rezolvire a problemii naţionale şi social-culturale, care aproape pe deantregul îi revine preoţimii.

In chipul acesta s'ar rezolvi în mare parte lipsa de locuinţe parohiale, prin ce ar lega pe mulţi oameni, cari sânt încă departe de valurile ispitelor vremii, de biserică şi de popor cu trup şi suflet, ar da statornicie întregii activităţi bisericeşti, şi am avea pe cine conta mai mult la regenerarea neamului întreg.

Gh. Maior

Dela sate

— **Sărbătoare în Porumbacul-de-jos** —

Ziua de 22 August 1916 fusese zi de grea cercare pentru poporul credincios din parohia Porumbacul-de-jos (prot. Avrig). In ziua aceea ni s'a luat clopotul cel mare dela biserică. Cu toate că era zi de lucru, mai întreg poporul s'a adunat la biserică. S'a săvârşit sf. liturghie, sub trasul clopotului, care era să ne părăsească. A venit miliţia şi a ridicat clopotul. Toată suflarea a plâns... Şi gândea fiecare: Ştii-va bunul Dzeu când vom mai avea altul în locul lui.

Ziua de întristare, din 22 August 1916, s'a prefăcut în 27 Martie 1921 în zi de bucurie: atunci s'a sfinţit şi aşezat în turn alt clopot în locul celui dispărut.

Inainte cu 25 ani s'a aşezat în Porumbac, venind din Săliste (judeţul Sibiu) comerciantul Ioan Grecu şi soţia sa Elena. Au petrecut în comuna noastră 16 ani, şi prin muncă continuă au ajuns la stare materială bună. Români de omenie, oameni cu frica lui Dumnezeu, cu evlavie şi cu dragoste către biserică, au făcut în cursul celor 16 ani multe daruri bisericii, între care şi un potir aurit.

Inainte cu 9 ani s'au strămutat la Făgăraş, dar nici de acolo nu şi-au uitat că au fost credincioşi ai parohiei Porumbacul-de-jos, şi în Decemvrie 1920 m'au autorizat ca în numele lor să comand un clopot dela fabrica Nicolae Spirean din Bucureşti.

L-am comandat făcându-se, la dorinţa donatorilor, următoarea inscripţie: «Acest clopot s'a procurat şi donat sf. biserici ort. române din Porumbacul-de-jos de comerciantul *Ioan Grecu* şi soţia sa *Elena* n. *Schitea*, originari din Săliste, jud. Sibiu, ca prinos atotputernicului Dumnezeu pentru isbăvirea şi întregirea neamului românesc sub fericita domnie al gloriosului rege al tuturor românilor *Ferdinand I*, sub păstorirea primatelui Ungro-Vlahiei *Dr. Miron Cristea*, a mitropolitului *Dr. Nicolae Bălan* şi a parohului Dimitrie Mandeal».

Clopotul e de 350 kg. A costat cu balancer cu tot 21,000 Lei. Clopotul comandat a sosit în 20 Martie din Bucureşti, ear în 27 Martie s'a sfinţit. La actul sfinţirii au participat dăruitorii şi întreg poporul. Prin această faptă nobilă dăruitorii Ioan Grecu şi soţia sa Elena, locuitori în Făgăraş, trec între ctitorii şi binefăcătorii sfintei noastre biserici.

Pr. Dimitrie Mandeal.

Vorbe înţelepte

Talentul neîntrebuinţat e un furt.

Nicolae Iorga.

Ştirile zilei

Consistorul mitropolitan I. P. S. Sa Metropolitul *Nicolae* a convocat consistorul metropolitan pe zilele de 11 şi 12 April n. a. c. în sesiune extraordinară pentru pertractarea mai multor chestiuni importante, dintre care amintim unificarea organizaţiei bisericeşti, chestiunea şcoalelor confesionale etc.

Predici în Catedrală. In Dumineca proximă (a patra Duminecă din post), la sfta liturgie va predica asesorul consistorial *Lazar Triteanu*, iar la vecernie *Mihail Stoia*, profesor la liceul Gh. Lazăr, Sibiu.

M. Sa Regina Maria, cum este informat un ziar american, are să viziteze în anul acesta America, unde va rămânea câteva luni.

In vederea excursiunilor şcolare pe care ministerul instrucţiuni le organizează pentru vacanţa şcolară din anul acesta, ministerul a cerut relaţiuni tuturor direcţiunilor de şcoale din ţară, cari în terminul cel mai scurt vor indica localităţile ce merită să fie vizitate. De asemeni ministerul cere direcţiunilor prepararea mijloacelor de găzduire, alimentare şi înfiinţare de colonii şcolare pe timpul de vacanţă.

Problema religioasă faţă de cerinţele vremilor de astăzi, a fost subiectul unei conferinţe ţinute Duminecă de dl profesor S. Mehedinţi la Fundaţia universitară Carol I în Bucureşti. Vorbitorul arată trebuinţa unei vieţi religioase, şi cum la noi, în vechiul regat mai ales, lumea este prea *nepăsătoare* în faţa acestei probleme. Conferenţiarul citează pe marele fiziolog şi psiholog James, care zice că «a te socoti neutru şi a proclama aceasta, înseamnă să mărturiseşti singur că eşti mărginit şi că n'ai un simulacru de cugetare». Să sperăm, închee dl Mehedinţi, că va fi posibil şi pentru noi ca prin discuţii să ajungem la acordul pe care l-au realizat Anglia şi ţările scandinave.

A murit Goluchowski. Din Lemberg se vesteşte că fostul ministru de externe austro-ungar, contele Agenor Goluchowski, a răposat în etate de 72 de ani. Mai înainte fusese reprezentantul diplomatic al Austro-Ungariei la Bucureşti.

Aviz. Primim: Cu 31 Martie a. c. s'au sistat toate carnetele destinate pentru călătoria pe C. F. R. cu preţul redus de 50% şi vor fi înlocuite cu alte carnete proaspete de către Ministrul de comunicaţie din Bucureşti. Deci toţi acei P. St. preoţi, cari pentru plecarea la Congresul văduvilor din 12 Mai a. c. s'au anunţat la secretarul, părintele Victor Hahon în Hliboca (Bucovina), binevoiască a trimite cu mare urgenţă fotografiile lor (format mic) şi taxa de 20 lei la adresa secretarului congresului, păr. Gh. Păunescu, strada Piscului Nr. 4 la Bucureşti, ca acesta de urgenţă să exopereze carnete nouă pentru fiecare congresist. *Comitetul central al preoţilor văduvi din România-Mare.*

Teatru în Sibiu. Seria reprezentaţiilor, date de trupa dlui Fotino, s'a reluat Joi cu piesa *Fracul*, în care jocul atriştilor a obţinut tot mai mult simpatiile publicului. Mult aplaudat a fost, în primul rol, dl Fotino, în beneficiul căruia s'a dat piesa aceasta scrisă cu rar talent. Vineri urmează comedia *Prostul*; Sâmbătă drama *Manasse*, a doua oară, în beneficiul dşoarei A. Capustin. Va fi earăş o reprezentaţie dintre cele mai reuşite. Inceputul preciz la ora 8½ seara. Biletele se vând la cassieria teatrului.

Cinema Apollo, Piaţa Herman, Sibiu. In curând piesa *J'accuse*, şi alte filme vestite, cu artiştii Olaf Föns, Gunar Tolnaes, Henny Porten. Vine şi *Căsătoria princiară*. Reprezentaţiile încep la ora 7 şi 9 seara.

Nr: 1562. Bis.

Concurs

Pentru ocuparea postului **de cântăreţ la biserica catedrală din Sibiu** se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Dela concurenţi se cere calificaţiunea indicată în Statutul organic § 22 pct 12.

Retribuţiunile se vor stabili în acord comun cu Consistorul arhidiecezan, la care sânt a se trimite şi cererile de concurs.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ţinută la 15 Martie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 564/1920 Prot. (33) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa a doua din comuna **Bodbav**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Rromân».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs împreună cu documentele ce se cer, să se înainteze subscrisului în terminul susindicat.

Concurenţii, după prealabila încuviinţare a protopresbiterului, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a şi celebra.

Agnita 11 Martie 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Joachim Muntean,
protopop.

Nr. 82/1921 (32) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Vărmaga**, protopresbiteratul Devei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Român.

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze subscrisului în terminul sus indicat.

Concurenţii, după prealabila încuviinţare a protopresbiterului, să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a şi celebra.

Deva, 7/20 Martie 1921.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 128/1921 (34) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II-a **Armeni**, protopresbiteratul Mercurei, se publică concurs cu termin de 30 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în normele din vigoare.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, având concurenţii a se prezenta la biserică spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Mercurea, 11 Martie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Mercurei în conţelegere cu comitetul parohial.

Avr. S. Pecurariu,
protopop.

Nr. 165/protop. 1921 (30) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de clasa III **Şeicamare**, protopresbiteratul Mediaşului, se escrie nou concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român»

Emolumente împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenţii pe lângă observarea dispoziţiilor regulamentare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, eventual a celebra.

Mediaş la 1 Martie v. 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Mediaşului în înţelegere cu comitetul parohial:

Romul Mircea,
protopop.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare:

Istoria bisericească a rom. ardeleni
de
Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

Ministerul comunicaţiilor. C. F. R.

Publicaţiune

Pentru concesionarea biurourilor de vânzarea biletelor C. F. R. în oraşele arătate mai jos se va ţine licitaţie prin oferte închise depuse la Direcţiunea serviciului comercial C. F. R. strada General Berthelot Nr. 8 Bucureşti. Ofertele pot fi trimise şi prin scrisoare recomandată. Termenul de licitaţie este până la 25 Aprilie, după care dată nu se mai primeşte nici o ofertă.

Ca bază pentru licitaţie se ia convenţia tip despre care doritorii pot lua cunoştinţă după cum se arată mai jos în dreptul fiecărui oraş.

Nr. crt.	Oraşul	Nrul biurourilor ce se concesionează	Unde se poate lua cunoştinţă de convenţia-tip şi de condiţiile licitaţiei
1	Arad	1	La serv. Expl. din Dir. Reg. C. F. R. Arad şi la şeful staţiei Arad
2	Brăila	2	La şeful staţiei Brăila
3	Braşov	1	La Serv. Expl. din Dir. Reg. C. F. R. Braşov şi la şeful staţiei Braşov
4	Cernăuţi	1	La Serv. Expl. din Dir. Reg. C. F. R. Cernăuţi şi la şeful staţiei Cernăuţi
5	Chişinău	1	La Serv. Expl. din Dir. Reg. C. F. R. Chişinău şi la şeful staţiei Chişinău
6	Cluj	2	La Serv. Expl. din Dir. Reg. C. F. R. Cluj şi la şeful staţiei Cluj
7	Constanţa	1	La şeful staţiei Constanţa
8	Oradea-Mare	2	La şeful staţiei Oradea-Mare
9	Ploeşti	1	La şeful staţiei Ploeşti
10	Satu-Mare	1	La şeful staţiei Satu-mare
11	Sibiu	1	La Serv. Controlului veniturilor C. F. R. Sibiu şi la şefui staţiei Sibiu
12	Timişoara	2	La Serv. Expl. din Dir. Reg. C. F. R. Timişoara şi la şeful staţiei Timişoara

Vor fi preferiţi foştii funcţionari şi pensionari C. F. R. care au lucrat în specialitate şi acei care vor oferi în folosul orfanilor C. F. R. o cotă la sută din venitul brut anual al remizei ce se cuvine din vânzarea biletelor C. F. R. Sunt admişi la licitaţie numai români majori, cari se bucură de drepturile civile şi politice.

Se face cunoscut că oferanţii asupra căror se vor adjudeca biurouri trebue să lucreze în persoană în biurou nu prin persoane interpuse. Biuroul nu se poate ceda unei terţe persoane fără aprobarea Direcţiunei generale C. F. R. Nu se va adjudeca asupra unei persoane de cât un singur biurou.

Direcţiunea generală.

Nr. 14531/3709 C. 1921. (37) 2—2

Nr. 54/1921 (25) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Dâncul mic**, protopresbiteratul Orăştiei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele cuprinse în coala B pentru întregirea dotaţiei dela stat.

Concurenţii să-şi aştearnă petiţiile instruite în ordine, în terminul indicat, la oficiut protopresbiteral subsemnat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, pe lângă încuviinţarea protopresbiterului, spre a celebra, predica şi a face cunoştinţă cu poporul credincios.

Orăştie, 18 Febr. 1921.

Oficiul protopresbiteral ortodox român în înţelegere cu comitetul perohial.

Vasile Domşa
protopop

Nr. 11/1921 (29) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a doua (II) **Câlnic**, în protopresbiteratul Sebeşului, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Dotaţia este cea fasionată pentru întregirea dela stat şi ameliorată în sinodul parohial dela 10 Ianuar a. c.

Concurenţii au să'şi aştearnă cererile instruite cu observarea normelor învigoare, în terminul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi până în 8 zile înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta, respective a celebra şi cuvânta.

In înţelegere cu comitetul parohial concernent.

Sebeş, 20 Ianuar, 1921.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului.

Sergiu Median,
prototopop

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII
de
Silviu Dragomir,
profesor universitar, membru al Academiei Române.
Vol. I.
Cu 150 documente anexate.
Preţul 20 Lei.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:
Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:
Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

Cu onoare aduce la cunoştinţa Onor. public deschiderea primului atelier românesc în oraşul Sibiu de

VĂRSĂTORIE DE ARAMĂ, CLOPOTE SPECIALE ŞI MONUMENTE FIZICE

Mare asortiment de diferite piese de aramă

Execut grabnic: **mânere de metal pentru uşi**, în orice mărime, **chei-verigi pentru hamuri de lucs**, precum şi diferite **firme vărsate din zinc**, etc.

Cu toată stima: **Moise Fărcaş,**
(35) 1—4 **Sibiu, strada Poschen Nr. 11**

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASTRA" SIBIU

Anul LXIX. Sibiu, 30 Martie (12 April) 1921 Nr. 26

Nr. 19
Red. «Transilvania» (Sch.)
Sibiu

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Congresul preoțimii ortodoxe din mitropolia Ardealului

Mâne se va deschide la Sibiu al doilea congres al preoțimii de legea ortodoxă din mitropolia Ardealului desrobit.

Lumea zilelor noastre a văzut atâtea congrese, încât s'a obicinuit să facă glume apriorice pe contul lor. Ba de multe ori nu le învredniceşte nici măcar de această puțin măgulitoare atenție... Abuzul de congrese a dus în chip fatal la discreditarea aparentă a acestei instituții, în care o anumită speță de oameni nu vede decât un bun prilej pentru a-şi etala importanța personalității lor de cea mai dubioasă calitate. Asta, firește, pentru a-şi crea platforme în vederea unor «operații» viitoare, calculate cu mult meşteşug, adese ori cu multă viclenie.

In consecință, congresul biblic de mâne încă va fi gratificat de unii cu obicinuitul dicton francez: «il faut mettre dans le même sac», băgându-l pe românește «în aceeaş căciulă» cu oricare alt — soviet.

Totuşi, privit sub raportul just al necesităților actuale, congresul preoților prezintă o deosebită importanță, întru cât e chemat să dea soluție principială unor probleme cari stau în directă legătură cu evoluția vieții religioase şi morale a unei părți a neamului nostru.

Din înțeleptele discuții ce se vor încinge cu acest prilej vor răsări adevăruri, cari vor trebui să călăuzească preoțimea noastră în *activitatea sa pastorală.*

Viața satelor e în funcție de îndemnurile preotului, de sfaturile lui chibzuite. El trebue să aibă o largă orientare asupra marilor chestiuni scoase la suprafață de noile împrejurări. Ear lupta pentru îndrumarea poporului pe căile cele bune numai aşa va putea fi dusă la bun sfârşit, dacă va fi organizată temeinic şi dacă va fi canalizată în aceeaş direcție. Preoțimea de astăzi nu se mai poate mărgini la mijloacele pe cari i le împrumută «molitvelnicul», «pravila» ori «ciaslovul»; acestea singure, nu mai au puterea magică de *«a sădi în inima omului credința în tot ce e frumos şi bun în lumea aceasta, prin credința în viața de dincolo de moarte».*

Şi 'n *acest* adevăr stă legea şi profeții!

*

Preoțimea trebue să-şi fixeze o atitudine demnă şi solidară în toate manifestările vieții sale publice. Asta, pentru păstrarea prestigiului său profesional ca şi pentru izbânda cât mai sigură a năzuințelor sale. In special i se impune fixarea unei atitudini principiale în viața politică cu viforul ei de ispite... Toată discuția în jurul acestei chestiuni s'a învârtit pân'acum în cercul vicios al unei alternative: «Să s'amestece sau să nu se amestece preotul în politică?» Problema nu poate fi pusă decât într'o singură formă: *Ce fel* de politică să facă preotul? Şi răspunsul e tot aşa de categoric: Politica pe care i-o dictează adâncul conştiinței sale neprihănite de patimi. Cercul de fier al disciplinei de partid i-ar limita şi stingheri activitatea spontană şi l-ar sili adeseori să calce peste îndemnul curat al propriei lui conştiințe. Şi atunci?

*

Unificarea bisericească e în pregătire. Nici o idee fericită, nici o propunere înțeleaptă nu e de prisos la această grandioasă operă. Preoțimea îndeosebi e datoare să-şi pună la contribuție toate puterile de care dispune pentru o cât mai temeinică întocmire a unificării bisericeşti. Cei în drept vor primi povețele bune, din orice parte ar veni ele. Altfel s'ar face un lucru de mântuială şi-ar fi păcat de vremea perdută...

*

Chestiunea dotației clerului încă va fi pusă la ordinea zilei. Preoțimea va întreba de bună seamă şi categoric, pe cârmuitorii țării, ce cred ei despre instituția sf. noastre biserici? Iar dacă sânt convinşi de utilitatea ei — şi nu ne îndoim de loc în această privință — atunci să o împărtăşască de un tratament mai echitabil şi să satisfacă justele pretenții ale celorce se roagă «pentru bună liniştea văzduhurilor, pentru îmbelşugarea roadelor pământului şi pentru vremi cu pace»... Ar fi şi vremea!

*

FOIŞOARA

Răspuns la „Apropiere"

de **Ilie Marin**

Domnul meu! Ți-am cetit rândurile, la început, cu mirare. Ne-am obicinuit, să ne tratăm cu «grațiosități», şi acum, deodată, întinzi dta mâna de împăcare. Alegi accente atât de evident izvorâte din adâncul sufletului dtale, încât mă îndatorezi să vorbesc într'aceeaş tonalitate.

Momentul este prea însemnat decât să mă întreb: *dela cine* porneşte inițiativa de împăcare? Aş da dovadă de micime de suflet, dacă după atâtea mizerii, câte ni le-am pricinuit împrumutat, după ce ne-am lovit amândoi cu capul de . . gard, aş lovi mâna, care mi se întinde. Nu este acuma vorba: dta sau eu am avut dorul de apropiere? — este în joc binele *comun* şi pentru aceea trebue să ne călcăm pe inimă amândoi.

Să-ți desvălesc şi eu un colț al sufletului meu, pe care poate că nu l-ai cunoscut până acum şi simțemântul, de care sânt pătruns poate că va forma chiagul legăturii noastre pe viitor.

Ca şi dta, domnul meu, am un copil. Nevasta mi l-a dăruit de un an şi jumătate. E mic şi plăpând. Mai bine ai să pricepi simțemintele de cari mă las pătruns față de dânsul, dacă am să-ți citez aici câteva versuri scrise lângă leagănul lui. După cum ştii mă îndeletnicesc câte odată cu scrisul şi din conversațiile acestea cu mine însu-mi aştern pe hârtie unaalta, dând la tipar, pe hârtia răbdurie, zdroaba gândurilor mele.

Iată ce am scris zilele trecute, privind la copilaşul meu:

Gângureşte —
Ochiu-şi pironeşte
Lung, mirat.
Stă pe spate,
'nfrigurate
Mâni spre mine-a îndreptat.
Imi zimbeşte,
Simt cum creşte
Trupuşoru-i alintat,
Iar motânul
Cât cârlanul
Lângă micul potentat
Toarce.
Părul de-aur
Scump tezaur:
Creieru-i micuț, supraveghiază —
Mâna-aduce,
Beliduce
Increzut că n'are 'n veci să cază . . .
Imi zimbeşte
Şi trezeşte
Zeci şi zeci aducerile-aminte
(Stai şi tremuri
De-alte vremuri!
Roase toate de-ale vremii dinte!)

In atmosfera aceasta, descrisă, poate, stângaci, dar pe care mi-am dat osteneala să o redau aidoma cum o simțeam, s'a zămislit în mine un şir întreg de idei. Să asculți şi dta unele din ele.

M'am întrebat: ce-ți las ție drept moştenire? Numai parale? Pot aduce paralele singure fericirea omenească? Nu-ți rămâne şi altceva: *ura*? Şi am plecat capul — fiindcă prevesteam în viitorul apropiat, după ce copilul meu va începe să vorbească, privirile de superioritate, pe cari le va avea, şi par'că auzeam disputele interminabile cu succesorii dtale, fiindcă dânşii au făcut parte din familia dtale!

Ce frumos, ce minunat lucru ar fi, mi-am zis, ca *energia* întrebuințată în direcția aceasta, ca seminţele acestea căzute pe pământ nepriincios să prindă, să încolțească într'un teren priincios tuturora! Da, dar dacă «ăla» *nu* se învoeşte! — cu «ăla» te-am înțeles pe dta şi m'am gândit atunci şi la urmaşii dtale. N'are şi *el* copil? — mi-am pus eu întrebarea. Nu se gândeşte că e răspunzător şi el, ca şi mine, de simțemintele, pe care le altoieşte în sufletul mlădiței sale? Vrea el ca certurile, bârfelile, bă-

Am trecut în revistă numai câteva din multele probleme, cari o să formeze obiectul congresului biblic de mâne. Ele sânt destul de elocvente pentru a arăta rostul şi importanţa acestuia. Nu ne îndoim că înţeleptele hotărîri ce se vor cristaliza din focul unor discuţii conduse cu tact, vor da activităţii preoţimii noastre un nou avânt în lupta pentru îndrumarea poporului spre idealul evanghelic şi în strădania de a coborî împărăţia cerului pe pământul prea mult stropit cu lacrimi şi cu sânge... *Neculce*

Sf. Sinod al bisericii ortodoxe române fiind convocat în sesiune extraordinară pentru Vineri în 8 l. c., în aceeaş zi, la ora 10 dim. s'a oficiat, în biserica Antim din Bucureşti, serviciu divin. După aceea înalţii prelaţi au trecut în sala de şedinţe a sinodului. Lucrarea principală pentru care s'a convocat sesiunea extraordinară, este desbaterea proiectului de lege cu privire la *unificarea* organizării bisericeşti. Şedinţele urmează.

Deputaţi congresuali

Pentru noul period de 3 ani (1921—1924) pe teritorul diecezei *Caransebeş*, s'au ales următorii domni deputaţi la congresul nostru naţional-bisericesc:

I. Din cler:

In cercul I Caransebeş: Filaret Musta, arhimandrit, vicar episcopesc.
In c. II Lugoj: Dr. G. Popovici, protopop.
In c. III Făget: Seb. Olariu, prot.
In c. IV Jebel: Dr. C. Cornean, secr. cons.
In c. V Ciacova: A. Ghilezan, prot.
In c. VI Vârşeţ: Tr. Oprea, prot.
In c. VII Petrovasela: Şt. Popa, paroh.
In c. VIII Iam: Dr. P. Barbu, dir. în Caransebeş.
In c. IX Oraviţa: A. Ghidiu, prot.
In c. X Mehadia: I. Pepa, prot.

II. Mireni:

In c. I Valeaboului: Dr. V. Budinţan, medic.
In c. II Lugoj: Dr. G. Dobrin, adv.
In c. III. Făget: Dr. G. Gârda, adv.
In c. IV Buziaş: Dr. V. Mercea, subprefect.
In c. V Ciacova: Dr. Al. Iancu, primpretor.
In c. VI Vârşeţ: R. Molin, ziarist.
In c. VII Iam: Dr. P. Nemoian, prefect.
In c. VIII Sasca-mont: Dr. M. Gropşian.
In c. IX Oraviţa-montană: Dr. P. Cornean.
In c. X Bogşa-mont. Dr. A. Oprea, şef judec. de ocol.
In c. XI Caransebeş: A. Moacă, asesor cons.
In c. XII Ohababistra: S. Simu, preş.
In c. XIII Teregova: Dragomir, primnotar.
In c. XIV Domaşnea: C. Pepa, cons. silvic.
In c. XV Mehadia: Dr. V. Braniste.
In c. XVI Prigor: Ion Marila, revizor şcolar.
In c. XVII Bozovici: P. Goanţă, inginer.
In c. XVIII Biserica-albă: E. Novacovici, învăţător.
In c. XIX Alibunar: Dr. I. Jian, advocat.
In c. XX Satul-nou: P. Stoica, director de bancă.

Monument pentru Avram Iancu

Primim spre publicare următoarele:

Sântem încredinţaţi, că aveţi cunoştinţă de înfiinţarea la Cluj a unui comitet de acţiune pentru ridicarea unui monument, în oraşul nostru, marelui şi neuitatului erou naţional *Avram Iancu.*

In curând — în anul 1924 — se vor împlini o sută de ani de la naşterea aceluia care a fost «Regele Munţilor», cea mai populară figură din luptele de desrobire ale românilor de dincoace de Carpaţi, care a ştiut ca nimeni altul să ridice un întreg popor de iobagi, la cea mai hotărâtoare luptă de desrobire. Nimeni n'a fost plâns cu lacrimi mai adevărate decât cel ce se odihneşte — în sfârşit — la umbra gorunului lui Horea.

Românii ardeleni au mai iniţiat odată o colectă pentru a ridica un monument lui Avram Iancu. Istoria acestei colecte, cu zecile de procese de presă, cu anii de închisoare pe care i-a adus peste capetelor celor ce au pornit şi au susţinut acţiunea, — va rămânea o veşnică pată a desfiinţatei stăpâniri ungureşti.

Avram Iancu n'a putut avea un monument, câtă vreme ne-au stăpânit aceia, ale căror oşti le-au sdrobit în munţii lui liberi şi cu cari Regele Munţilor, vorbea, pentru întâia oară în istoria românilor ardeleni, de la egal la egal, dela popor la popor; dar monumentul lui trebue să se ridice la împlinirea unui veac de la naşterea lui, azi când nimeni nu ne mai poate opri, ca să ne arătăm întreaga recunoştinţă către acest erou şi martir al luptelor noastre pentru independenţă.

Monumentul ce i se va ridica la Cluj, trebue să ia fiinţă din recunoştinţa unui neam întreg, pentru că al neamului întreg a fost Avram Iancu.

Patronii acţiunii noastre sânt MM. LL., ear prezidenţi de onoare d-nii: general Averescu, prim ministru, Octavian Goga, ministrul artelor şi cultelor, I. P. S. Mitropolitul primat Miron E. Cristea, Iuliu Maniu, Nicolae Iorga şi I. Brăteanu.

Cunoscând puternicul sprijin, pe care presa română l-a dat totdeauna acţiunilor de ordin cultural şi naţional, rugăm onor. redacţiune să binevoească a ne da tot sprijinul popularizând ideea în public şi deschizând o colectă în coloanele ziarului d-voastră şi apelând la cititorii preţuitului dv. ziar pentru contribuirea la fondul statuei Avram Iancu.

Sumele colectate de dvs. vă rugăm să binevoiţi a le trimite pe 1 Mai a. c. casierului fondului pentru statuia Avram Iancu, Cluj, primăria, camera No. 8.

Preşedintele, *N. Petala*, general de divizie.
Vice-prezident *Lupaş*, profesor universitar.
Secretar general, *Andea.*
Consilier orăşenesc, *D. Pop.*

Moartea unui episcop

Din Buzău se anunţă încetarea din viaţă a P. S. Sale Episcopului *Dionizie Climescu* al Buzăului, răposat Luni, în 4 l. c., la ora 6 seara, în urma unei congestii pulmonare.

Regretatul episcop Dionizie, care era cel mai bătrân dintre arhiereii existenţi, împlinise 74 de ani, era originar din judeţul Bacău. A fost hirotonit preot în 1868. Funcţionase ca preot şi învăţător în numitul judeţ, până la 1887, când este hirotonit arhiereu cu titlul de Craioveanul, ear mai târziu este numit director al Seminarului central din Bucureşti.

In 1894 a fost apoi ales episcop al eparhiei Buzăului şi a păstorit-o până în ultimele momente ale vieţii sale.

Convocare

Membrii Societăţii ocrotirii orfanilor din răsboi, secţia regională Sibiu, sânt convocaţi conform art. 18 din statute, la a doua adunare generală care se ţine la Sibiu în *24 April* 1921 în sala de şedinţe a Asociaţiunii.

Ordinea zilei:

1. Deschiderea adunării.
2. Darea de seamă a comitetului regional pentru activitatea desfăşurată în anul de gestiune 1920—1921.
3. Raportul cassierului despre gestiunea anului şi prezentarea pentru aprobare a bugetului ordinar şi extraordinar.
4. Raportul comisiunii de censori asupra socotelilor prezentate de comitet.
5. Prezentarea şi discuţia eventualelor propuneri din partea membrilor.
6. Incheerea adunării.

Prezidenta Secţiei regionale Sibiu a Societăţii ocrotirii orfanilor din răsboi:
Catinca A. Bârseanu.

Tot mai departe. Lovitura de stat, întocmită din partea magnaţilor maghiari, n'a reuşit, şi exregele Carol Habsburg a trebuit să părăsească Ungaria. Ştirile ultime din Elveţia vestesc, că exîmpăratul este hotărât să-şi schimbe exilul şi să plece în *Spania.*

---

tăile nesăbuite să se transplante din generaţie în generaţie între noi? *Ăsta* să fie scopul vieţii noastre?

... Şi mi-a venit în minte o scenă. O scenă de teatru şi, totuş, nu de «teatru», ci o scenă neuitată dintr'o piesă teatrală, scrisă de scriitorii francezi alsacieni Erckmann Chatrian. Poate că nu cunoşti piesa şi de aceea îţi scriu acuma despre ea. Au jucat-o de sute de ori actori mari francezi, pe toate scenele franceze: Coquelin sen., Got, Worms, iar Mascagni, entuziasmat, a compus o operă, folosindu-o ca libretto.

Doi fraţi, Rantzau (aşa se numeşte şi piesa: «Les Rantzau»), se urăsc cu o ură, care numai de fraţi nu este. Cauza? Pământul! Unul susţine că are dreptul de moştenire mai mare decât celalalt şi de aici procese interminabile, de aici cascade de insulte, de aici o persecuţie împrumutată, la cuţite. Montechi şi Capuletti din «Romeo şi Julieta». Odraslele fraţilor Rantzau, o fată sănătoasă, cuminte, drăgălaşă, şi un tinăr studios, înţelegător, marinimos, se apropie, se înţeleg, se iubesc, tind să fie o păreche, — dar părinţii lor nici nu vreau să ştie de una ca asta. De aici o serie întreagă de suferinţe. Intre părinţii înduşmăniţi şi tinerii îndrăgostiţi se sbuciumă un învăţător bătrân, care cunoaşte calităţile şi ale unuia şi ale celuilalt şi care se topeşte pe picioare de durere, că nu-i întâlneşte lucrând laolaltă. Tatăl fetei vrea să şi-o mărite după un forestier bogat, cu de-asila, căci astfel va avea un sprijin la procesele sale. Fata se împotriveşte — fără de a fi ascultată — mai pe urmă tânjeşte, se bolnăveşte rău, de supărare şi bolnavă ajunge chiar să înlăture mâncarea, voind să moară. Tatăl nu lasă capul în pământ — el vrea să-şi ducă în îndeplinire planurile de răsbunare. Dar, când ies odată medicii dela bolnavă, isbucneşte învăţătorul bătrân — citez aici cuvânt de cuvânt cele spuse de el —: «Iată adevărul, domnilor doctori! o să vi-l spun întreg, fie ce va fi! Să-mi pierd chiar şi slujba, din care trăiesc eu cu ai mei! — avem aici, la noi, doi oameni, doi fraţi, cari se urăsc şi se urmăresc, cari turbură liniştea ţinutului nostru întreg de 30 de ani încheiaţi! Pentruce? Pentrucă tatăl lor a dat la moarte mai mult celui mai bătrân, în paguba celui mai tinăr. Vedeţi ce poate nedreptatea unui tată! E grozav! Ei bine.. copiii acestor doi oameni — se iubesc!.. Cu toate acestea au fost crescuţi copiii să se urască! Dar *e un Dzeu* în cer! se iubesc adânc.. nebuneşte.. vreau să fie unul al altuia.. şi părinţii *nu* se învoiesc să-i împreune în căsnicie. Nu lasă să li se împace sângele în dragoste, nemulţămiţi că se urmăresc în întreagă viaţa lor, vreau ca *ura* să-i *supravieţuiască*, să treacă şi să trăiască în urmaşii lor! *E drept* asta, domnii mei, este lucru *omenesc* ăsta? E creştineşte?.. Nu! nu-i aşa?.. Iacă de ce moare biata fata asta! « — Şi acum vine scena de care îţi aminteam. Tatăl fetei stă, zdrobit de durere, în faţa casei, unde fata e bolnavă pe moarte, îşi pleacă adânc capul şi — după un sbucium mare, greu — se ridică şi cu paşi înceţi, dar hotărâţi, se apropie de casa protrivnicului său, gândindu-se la viitorul fiicei sale, şi se *roagă* de fratele său, cu care se învrăjbise: Lasă-mă să întru! e'n joc viaţa copilei mele! tu n'ai copil? vino, să aşezăm viaţa noastră pe *alte* temelii, *de aici înainte!* Să *uităm* trecutul dureros! E spre binele amândurora, spre binele celor ce vor urma după noi! — Fratele îl primeşte. Faţa lui mai are încă ceva

Penziune preoţească

Banii albi pentru zile negre ai unui oficiant public sânt *penziunea.* De dragul ei să gârbovesc la masa de scris oficianţii din birouri, pentru ea îşi uscă pieptul şi obrajii bietul învăţător, de dragul ei se svârcoleşte tot soiul de funcţionari. Numai bietul preot român e tratat mai maşter şi în această privinţă.

El nu are norocul să vadă atari bani albi; până poţi sta pe picioare, — fondul nu supoartă. Dar să-ţi păzească Dumnezeu şi familia de nenorocirea de a te pierde prea tinăr, că atunci moare de dorul binelui cu penziunea de câteva zeci de lei, ce-o primeşte văduva şi minorii la pătrar.

Se impune: *crearea unor penziuni cinstite.* Normele de penzionare de până acum nu corespund cu menirea grea şi cu greaua răspundere, ce o au persoanele cari se pun în serviciul bisericii, dacă vrem ca ele să muncească cu tragere de inimă. Şi prin penziuni trebue să se intenţioneze atragerea câtor mai multe şi mai valoroase elemente la preoţie. Să se creeze o normă de penzionare pentru toţi funcţionarii bisericeşti de sus şi până jos, aceea a *penziunii egale cu salarul din momentul penzionării.*

Penziunea încă e o însemnată rubrică în viaţa celuice se dedică preoţiei, care după liceu şi bacalaureat, după trei ani de teologie se încumetă să-şi ia asupra greaua răspundere de preot la ţară, jertfindu-şi ambiţiile nobile de om civilizat şi schimbând din idealism şi de bună voie referinţele unei vieţi uşoare şi mai convenabile din toate punctele de vedere, cum e cea dela oraş, — lipsindu-se până şi de-o locuinţă igienică, punându-se în imposibilitate de a-şi creşte familia cum se cuvine. Să i se ia măcar grija zilelor de durere şi de năcaz; ce ar putea da peste familia lui, să se considere, că biata soţie de preot, rămasă singură ori cu câţiva minori, a pierdut toată existenţa sa şi a familiei, că să se mărite, e o faptă osândită de popor, care pretinde ca şi preoteasa să rămână în inima lui fiinţa ce şi-a luat pe suflet o grea răspundere până la mormânt, — ear o muncă cuviincioasă la ţară nu îi e dat să poată săvârşi, — să o lase deci a fi pildă de curăţenie sufletească asigurându-i existenţa prin o penziune corespunzătoare. Tot mai mult se cere, ca şi preoteasa să fie un factor de mare valoare culturală şi un suflet superior; în interesul binepriceput al întregului neam, se cuvine deci ca şi ea să aibă un punct de razim în caz de văduvie: în *penziune.* — Şi aici prima dispoziţie dreaptă ce s'ar putea lua ar fi: *ca văduva soţie de preot să primească penziunea întreagă, ce i s'ar fi cuvenit bărbatului său în ziua morţii lui,* atâta timp, cât nu se căsătoreşte şi duce viaţă morală exemplară.

Ear în privinţa anilor de serviciu încă trebue să ascultăm glasul vremii. Cele mai multe instituţiuni, mai ales culturale, au acceptat norma, ca după *cinci ani de serviciu în carieră, să aibă dreptul la penziunea legală* (egală cu salarul în momentul penzionării), — aceeaş măsură să ni se aplice şi preoţilor. Ear limita extremă să fie 35 de ani de serviciu, şi numai dacă mai e în stare şi la propria lui cerere să fie lăsat să servească şi mai departe.

In acest caz nici un preot, cred, că nu s'ar opune unei urcări a cvotei anuale, care mai corect s'ar face în % după salar şi sporuri (cvincvenale), şi nu cred că atunci ar mai fi atâtea restanţe şi iregularităţi în jurul acelui fond.

E chestie de vitalitate pentru biserică regularea penziunilor în acest chip just şi echitabil, întroducându-se o singură normă de salarizare pentru *toţi* oficianţii bisericeşti, pentru cazuri de nenorocire cu drept la penziune dela *cinci ani de serviciu,* şi primind în toate cazurile atât *oficiantul cât şi soţia sa penziune egală* cu salarul în momentul penzionării, şi organele în drept socotim, că nu vor întârzia a considera, aproba şi regula această chestiune atât de importantă, în felul cum o privim noi, pe cari ne doare mai mult, şi cari nu ne-am pus de gând adunarea de comori pe pământ. Să nu se uite nici o clipă, câte se aşteaptă dela preot.

Gh. Maior.

Nota Redacţiunei. Publicând articolul părintelui G. Maior referitor la fondul de pensiuni pentru importanţa chestiunii amintim, că consistoriul arhidiecezan în frunte cu I. P. S. Sa mitropolit Nicolae s'a interesat cu totadinsul de augmentarea acestui fond.

A înaintat domnului ministru al cultelor un memoriu prin care s'a cerut o subvenţiune anuală corăspunzătoare necesităţilor actuale. Sperăm că domnul ministru va rezolva favorabil această justă cerere.

Ştirile zilei

Consistoriul mitropolitan. După cum am anunţat în nrul trecut al ziarului nostru, consistoriul mitropolitan s'a întrunit Lunia trecută în sesiune extraordinară sub presidiul I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae* fiind prezenţi P. S. S. Lor episcopii *Ioan* al Aradului şi *Iosif* al Caransebeşului. I. P. C. Lor arhimandritul Dr. Ilarion Puşcariu, Filaret Musta, N. Ivan, protopresbiterii A. Ghidiu, Dr. G. Popovici, P. Givulescu, Dr. I. Lupaş şi Dr. G. Ciuhandu, mirenii: A. Bârseanu, Dr. V. Branişte, P. Cosma, V. Goldiş, Dr. I. Marşeu, fiscalul Dr. L. Borcia şi secretariul L. Triteanu.

Propaganda religioasă. Din diferite părţi a le arhidiecezei (Braşov, Hunedoara, Mercurea, Sebeş, Sălişte, Zarand etc.), sântem informaţi, că în decursul acestui post preoţii noştri împărţiţi în grupuri religioase au desvoltat o intensă propagandă religioasă prin servicii religioase în sobor şi predici.

Carnete de călătorie pe C. F. R. Preoţii noştri sânt poftiţi să-şi trimeată de urgenţă la Consistorul arhidiecezan fotografiile (vizit) iscălite pe faţă şi taxa de 4 lei pentru exoperarea carnetelor de calătorie cu preţ redus pe C. F. R.

Conferinţe preoţeşti. In timpul din urmă în toate protopopiatele din arhidieceză s'au ţinut conferinţe preoţeşti, ocupându-se cu deosebire cu chestiunile tractate în conferinţa protopresbiterilor ţinută aicia în zilele de 4 şi 5 Februar n. sub presidiul I. P. S. Mitropolitului nostru Nicolae.

Indată-ce spaţiul ne va permite vom aduce un raport amănunţit despre activitatea diferitelor conferinţe.

Delegaţiune de prefect sistată. Gazeta Oficială a judeţului Sălaj, publică în nr. 7 din 24 Martie a. c. următorul act al ministerului de interne, secretariatul general Cluj:

Dlui Dr. Nicolae Şerban, prefect, Zălau. Legea măsurilor excepţionale relativ la funcţiuni publice şi consilii judeţene şi comunale fiind abrogată pe ziua de 1 Aprilie 1921, conform înaltului decret regal nr. 897—1921, delegaţiunea Dvoastră de prefect încetează pe acea zi. Comunicându-vă celea ce preced, vă rugăm a nu mai face nici un act de administraţie şi gestiune dela acest dat, iar până la numirea titularilor, subprefectul va gira afacerile prefecturei, vă rugăm totodată să primiţi *mulţumita* noastră, pentru *activitatea* ce aţi depus şi *priceperea* cu care aţi condus şi administrat acel judeţ. Pentru secretar general dela interne Cluj: *Palagescu, consilier.*

Conferenţe la sate. Duminecă în 10 April 1921 s'au ţinut conferenţe în seria întreprinsă de «Asociaţie» şi Comand. teritorial, Sibiu, în comunele: Sadu, Tălmaci, Tălmăcel, Boiţa, Porceşti, Sebeşul-de-sus, Sebeşul-de-jos şi Racoviţa. Au participat pretutindeni săteni în mare număr.

Amic al României. Savantul francez, dl *Emanuel de Martonne,* a cărui autoritate ştiinţifică ni-a dat preţios ajutor la conferenţa păcii, reducând la adevărata lor valoare informaţiile falşe ungureşti, a venit la Cluj pentru a ţinea câteva cursuri de geografie la universitatea noastră.

† **George Dogariu,** paroh ortodox român în comuna Marcoş, jud. Treiscaune, a încetat din viaţă în 3 April 1921, în etate de 74 ani şi în al 42-lea an al serviciului preoţesc. Rămăşiţele sale pământeşti au fost depuse la locul de odihnă în 5 April 1921, la 3 ore p. m. în cimiterul bisericii sf. Nicolae din Braşov-Schei. Odihneasca în pace!

Mare concert. Reuniunea română de muzică din Sibiu va da Joi, în 14 April 1921, în sala Urania, un *concert* sub dirigenţa directorului de muzică, dl Carol Glückselig, şi cu concursul orhestrei oraşului. Programa: Prometeu, de Beethoven, uvertură pentru orhestră; Două cântări pentru cor mixt; *Cruciaţii* de Gade, aria Armidei executată de dşoara Delia Olariu; Două cântece pentru cor mixt şi alte două pentru cor de bărbaţi; Solo (din Mendelsohn şi Dima) executate de dl O. Murăşianu; Kirie şi Glorie din Missa C Dur, de Beethoven, pentru soli, cor mixt şi orhestră. Inceputul la ora 8 seara.

Impotriva cerşitoriei. In legătură cu proiectul de lege pentru stârpirea cerşitoriei, se vor cumpăra de către ministerul muncei câteva ferme unde vor fi instalaţi cerşitorii şi unde se vor crea ateliere, ca să poată învăţa o meserie.

Cinema Apollo, Piaţa Herman, Sibiu. Rulează în fiecare seară cele mai frumoase filme cu artişti celebri. In curând: *Căsătoria princiară.* Reprezentaţiile încep la ora 7 şi 9 seara.

---

brusc, când spune: intră! dar se va domoli şi ea.

Pământul nostru — măr de ceartă? Nasul meu «mai aşa», cum te-ai exprimat dta în scrisoare şi ţinuta dtale, pe urma aceasta, din partea mea. Iacă, ţi-o mărturisesc şi eu: am dat de multe ori de amănunte şi fapte la dta, cari mi-au displăcut. Dar poate fi acum vorba de ele, când este în joc viitorul nu numai al nostru, ci al copilaşilor noştri?

Vrem noi, domnul meu, să lăsăm ca moştenire copiilor noştri, ca fraţii învrăjbiţi, toate amănuntele certurilor noastre, să le inoculăm, în creierul lor plăpând şi primitor acum, toate vorbele rele, răspândite, cu reavoinţă sau chiar şi cu bunăvoinţă de Stan, de Bran? Nu pricepi, domnul meu, că am aplica astfel principiile unei *pedagogii monstruoase*? N'ar fi mai cuminte, mai just, mai *omeneşte* ca să luăm copiii deoparte, în viitorul apropiat, când vor putea înţelege greutatea cuvântului, şi să le spunem: Omul e chemat să se înţeleagă cu alţi oameni! Dă-ţi osteneala să te înţelegi, pe tine şi pe ceilalţi! Fii duşmanul bârfelilor, protivnicul pescuitorilor în tulbure!

Să ne apropiem şi noi, ca tatăl din piesă, să batem şi la poarta conştiinţei noastre şi la poarta învecinată şi să cerem intrare, ca să putem pune la cale ceeace ne poate duce la liman verde, pe amândoi.

Nu e slăbiciune acest pas al nostru! Numai un om *neom* o poate tălmăci astfel. Acum, când viaţa culturală din orăşelul nostru atârnă dela ţinuta aceasta a noastră, este o *tărie* să-ţi calci pe inimă, este o *tărie* să ţi uiţi tot ce este rău, să ierţi şi să pui umărul, ca să scoţi carul din pietri.

Există o vorbă românească: «Cine râde — gura-şi întinde!» Frumoasă vorbă! Bietul român a fost luat de multe ori in batjocură, şi şi-a zis: lasă-l să râdă! Să-şi întindă gura cât îi va plăcea, — eu îmi urmez cărarea, pe care o cred *eu* bună.

Eu şi dta credem bună cărarea de care ţi-am scris: a împăcării.

De aceea îţi întind mâna, drept răspuns şi te aştept la mine acasă, spre binele comun

Al dtale:

Petre (care *nu* dă cu pietre).

Nr. 2378. (42) 1—3

Concurs

Pentru liferarea a 300—350 stânjini lemne de foc, de prima calitate, pe seama seminarului arhidiecezan, a şcoalei normale Andreiu Şaguna şi a Orfelinatului arhiediecezan se publică prin aceasta concurs cu termin până la 1 Mai a. c. nou.

Doritorii de a lua parte la acest concurs, să-şi înainteze ofertele în scris la Consistorul gr. or. român din Sibiu până la terminul sus indicat, arătând în ofert calitatea lemnelor şi preţul per stânjinul metric, aşezate la locul, ce se va designa cu ocaziunea descărcării din vagon.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat epitropesc, ţinută la 20 Martie 1921.

Consistorul arhidiecezan

„AVRIGEANA", cassă de economii, societate pe acţii în Avrig

Convocare.

Domnii acţionari ai cassei de economii «AVRIGEANA», societate pe acţii în Avrig, se invită la

a XVII-a adunare generală ordinară,

care se va ţineà în *Avrig, la 7 Maiu st. n. 1921, la orele 4 p. m.*, în sala de şedinţe a reprezentanţei comunale.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Alegerea a doi membri pentru verificarea procesului verbal.

2. Raportul direcţiunii despre gestiunea societăţii pe anul 1920.

3. Raportul comitetului de supraveghiare.

4. Prezentarea bilanţului încheiat cu 31 Decemvrie 1920.

5. Fixarea marcelor de prezenţă pentru membri direcţiunii şi comitetului de supraveghiare pro 1921.

6. Propuneri asupra distribuirii venitului curat.

7. Alegerea direcţiunei pe un period nou de 3 ani.

8. Propunere asupra urcărei capitalului societar.

9. Propunere asupra clădirei casei institutului.

10. Eventuale propuneri din partea direcţiunei.

NB. Acei domni acţionari, cari în persoană sau prin plenipotenţiaţi, voesc a luà parte la adunare, se fac atenţi a depune, conform §-lui 20 din statute, acţiile, eventual plenipotenţele, cel puţin cu o zi înainte de ţinerea adunării generale, la cassa societăţii, pe lângă revers.

Avrig, în 3 Aprilie 1921.

(38) 1—1 **Direcţiunea.**

Bilanţul cu 31 Dec. 1920.

Activa

	Lei	b.
Numărar	45,611	43
Cambii escontate	19,882	39
Imprumuturi hipotecare	18,997	63
Imprumuri pe obligaţiuni	174,655	32
Realităţi	1,000	—
Bon la alte bănci	59,509	16
Efecte publice	26,475	—
	346,130	96

Pasiva

		Lei	b.
Capital societar, 200 acţii à L 50		10 000	—
Fond de rezervă		19,653	—
Fond de pensiuni		2,250	—
Depuneri spre fructificare		300,543	83
Creditori		7,130	58
Dividendă neridicată		546	—
Interese transitoare pe 1921		2,794	50
Profit reportat din a. trecut	197 77		
Profit net din anul curent	3,015 28	3 213	05
		346,130	96

Contul Profit şi Perderi.

Eşite

		Lei	b.
Interese de depuneri spre fructificare		3,154	47
Spese:			
Salare	1,800 —		
Spese de cancelarie: chirie, luminat, încălzit, tipărituri	1.917 —		
Marce de prezenţă	225 —	3,942	—
Contribuţie:			
directă şi aruncuri	371 90		
10% după int. de depuneri	315 44	687	34
Profit curat		3,213	05
		10,996	83

Intrate

		Lei	b.
Profit reportat din anul trecut		197	77
Interese dela cambii escontate	1,048 03		
Interese dela împrumuturi hipotecare	3,699 80		
Interese dela împrumuturi pe obligaţiuni	4 227 02		
Interese de Cont-Curent	1,087 66	10,062	51
Proviziune		736	55
		10,996	83

Avrig, la 31 Decemvrie 1920.

DIRECŢIUNEA:

Irimie Răduţiu m. p., prezid. **Ioan Nicolae** m. p. **Ioan Răduţiu** m. p.
Ioan Oancea m. p. **Victor Preda** m. p. **S. Silca** m. p. **George Maxim** m. p.

Am revăzut conturile prezente şi le-am aflat în ordine şi în consonanţă cu registrele principale şi auxiliare.

Avrig, la 3 Aprilie 1921.

N. Sperlea m. p., prezident. **Nistor Vlad** m. p. **Toma Berghia** m. p.
Ioan Vlad m. p. **George Grancea** m. p.

„FRAŢIA", institut de credit şi economii, societate pe acţii în Agnita

Convocare

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii «Frăţia» se învită la

a XIV-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în *6 Maiu st. n. 1921, la 2 ore d. a.*, în localul institutului.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea şi constituirea adunării.

2. Raportul şi propunerea direcţiunii şi a comitetului de supraveghiare cu privire la bilanţ şi la contul profit şi perdere; distribuirea profitului curat şi darea absolutorului pe anul de gestiune 1920.

3. Fixarea marcelor de prezenţă pe anul 1921.

4. Urcarea valoarei nominale a acţiilor dela 100 cor. la 100 Lei prin jumătăţirea numărului lor reducându-l dela 1300 la 650, eventual urcarea şi a capitalului.

5. Modificarea paragrafului 6 din statute.

Domnii acţionari, cari voiesc să participe la adunare în persoană sau prin plenipotenţiaţi sânt rugaţi să-şi depună la cassa institutului acţiile eventual documentele de plenipotenţă cel mult până la 5 Maiu st. n. a. c. la 12 ore din zi.

Dacă numărul acţionarilor prezenţi sau al acţiilor reprezentate nu va fi deajuns pentru a se putea aduce deciziuni valide, adunarea generală se va ţinea în aceeaş zi la 2½ ore în localul şi cu programul susindicat.

Agnita, la 1 Aprilie 1921.

(39) 1—1 **Direcţiunea.**

Bilanţ cu 31 Decemvrie 1920

Activa

	Lei	b.
Cassa	35,823	19
Escont	34,845	—
Credite personale hipotecare	22,519	81
Credite cambiale hipotecare	2,470	—
Credite personale	210,106	50
Efecte	84,200	—
Acţiuni diverse	7,050	—
Cont curent	130,881	65
Depozite	22,180	—
Diverşi debitori	429	58
	550,505	68

Pasiva

	Lei	b.
Capital	65,000	—
Fond de rezervă	2,750	—
Fond special de reservă	2,019	—
Fond de pensiuni	521	72
Depuneri	450,059	40
Dividende neridicate	142	20
Creditori (conto diverşi)	8,739	56
Interese transitoare	4,807	86
Profit curat	16,465	94
	550,505	68

Contul Profit şi Perdere

Debit

	Lei	b.
Interese:		
după depuneri	7,841	12
Salare	3,975	—
Spese curente	1,444	86
Marce de prezenţă	295	—
Dare directă	1,541	60
Dare de 10% după depuneri	887	05
Inter. după capital soc. pro rata	862	65
Profit curat	16,465	94
	33,349	95

Credit

	Lei	b.
Interese:		
de escont	3,871	29
de cambii hipotecare	882	74
de credite personale	4,812	80
de credite personale hipotecare	3,368	79
Venite dela acţii diverse	392	50
Venite dela efecte	2 972	50
Interese de cont curent	3,342	56
Proviziuni	13 706	77
	33,349	95

Agnita, la 31 Decemvrie 1920.

Ioan Muntean m. p., prez. şi dir. exec.

DIRECŢIUNEA:

Nicolae Gavrea m. p. **I. Pareu** m. p. **Ioan Savu** m. p.
Emanuil Dutcuş m. p. **Ilie Ştirbeţiu** m. p. **Vasilie Boca** m. p.

Examinând conturile prezente le-am aflat exacte.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Dr. R. Curta m. p., preşedinte **R. Constantinescu** m. p., notar **Ioan Oros** m. p. **Ioan Crăciun** m. p.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 6/19 April 192[illegible] Nr. 28

Nr. (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Telegraful român

Organ naţional-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Şase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marţia şi Vinerea

Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor, după învoeală
Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Cuvântul universităţii din Cluj
către
congresul preoţesc din Sibiu

Cu prilejul congresului preoţesc a rostit dl profesor *Dr. Ioan Lupaş*, în numele universităţii din Cluj, următorul cuvânt ocazional:

Aduc onoratului congres preoţesc un cuvânt de călduroasă salutare din partea universităţii noastre din Cluj. Universitatea aceasta doreşte să-şi vadă cât mai curând complectat organismul său şi prin o facultate de teologie. Comisiunea care a lucrat în vara anului 1919 — din încredinţarea dlui Dr. Branişte, fostul şef al resortului de culte — la naţionalizarea universităţii din Cluj şi-a dat seamă, că în ordinea cronologică a înfiinţării şi desvoltării învăţământului superior facultatea de teologie a precedat pretutindeni, la cele mai vestite universităţi din ţările luminate ale Europei, înfiinţarea tuturor celorlalte facultăţi. A recunoscut deci necesitatea unei facultăţi de teologie românească aici în Transilvania, unde mai bine de 4 secole se desfăşură o aprigă emulaţiune culturală între diferitele confesiuni creştine, cari înfăţişează viaţa publică a ţării noastre ca un caleidoscop unic în felul său. Dar comisiunea noastră mânecând din principiul autonomiei bisericeşti a ajuns la concluzia, că este de căderea organelor de conducere bisericească să ia toate măsurile pentru o cât mai grabnică înfiinţare şi organizare a acestei facultăţi. In speranţa că această dorinţă îndreptăţită a întreg clerului român din Transilvania se va îndeplini fără întârziere, facultatea de litere şi filosofie a universităţii din Cluj a luat deocamdată asupra sa rolul de a îndeplini, măcar în parte, chemarea rezervată facultăţii de teologie, îngrijind să împărtăşească prin câţiva dintre profesorii săi şi educaţia religioasă indispensabilă oricărui student universitar şi oricărui om cult din zilele noastre.

Chiar din ziua deschiderii universităţii noastre din Cluj, în cuvântarea program, ce s'a rostit la 3 Noemvrie 1919, s'a accentuat cu deosebită stăruinţă, că această universitate nu se poate mărgini numai la rolul său din trecut, acela de a creşte simpli tehniciani ai diferitelor ramuri de ştiinţă, ci trebue să îndeplinească şi o misiune culturală religioasă, trezind toate energiile sufletului naţional şi chemându-le la muncă în interesul ridicării cugetului clasei noastre intelectuale dela preocupările materiale sterile spre scopurile divine şi eterne ale vieţii sufleteşti. Adevărata pedagogie pretinde o desvoltare armonică a tuturor facultăţilor sufleteşti. Intre aceste facultăţi cea religioasă este de o capitală importanţă, fiindcă numai cu ajutorul ei se poate crea şi susţinea echilibrul vieţii sufleteşti individuale şi se poate asigura armonia claselor sociale.

Universităţile străine, pe cari le-au cercetat în trecut intelectualii noştri, tocmai în punctul acesta au păcătuit foarte mult împotriva vieţii noastre sufleteşti: au încărcat mintea cu respectabile cantităţi de cunoştinţe variate şi incoherente, dar în acelaş timp le-au otrăvit sufletul studenţilor noştri cu un pronunţat dispreţ faţă de toate comorile tradiţiilor religioase şi naţionale ale poporului nostru.

Acum universitatea românească din Cluj cearcă să îndrepte greşelile trecutului şi cu mulţămire pot constata, că tocmai profesorii de filosofie, — cari în trecut îşi considerau drept un mare merit surparea tradiţiilor religioase, — s'au angajat de bună voie la munca de restabilire a echilibrului sufletesc prin o educaţie religioasă, cu ajutorul căreia să facă tineretul a înţelege, că certitudinea ştiinţifică nu este suficientă unei vieţi sufleteşti depline, ci este indispensabilă şi certitudinea religioasă, care are darul de a trezi energiile şi avânturile cele mai fructuoase în viaţa popoarelor.

Pentru răspândirea acestei certitudini religioase se desfăşură impunătoarea acţiune a asociaţiilor creştine studenţeşti din ţările culte şi numărul membrilor studenţi universitari ai asociaţiilor cari vor să facă pe Mântuitorul Hristos regele sufletelor noastre, se urcă în timpul de faţă la 180.000. La un congres al lor din anul trecut au fost representate 40 de naţiuni prin studenţii universitari. Naţiunea noastră însă a lipsit din acest mare congres studenţesc creştin. In viitor nu va fi bine să mai lipsească. Deaceea e de neapărată trebuinţă ca prin evanghelizare să fie îndrumată şi tinerimea universitară, deci clasa intelectualilor noştri de mâne, a da toată atenţiunea cuvenită acestei importante mişcări social-creştine. Un reprezentant al studenţilor englezi dela universitatea din Cambridge venind la Cluj a aflat studenţimea noastră întrunită chiar la o meditaţie religioasă, în momentul când un student în filosofie vorbea despre personalitatea lui Isus. Şi-a exprimat bucuria pentru această mărturisind totodată cât de fericit este, că dânsul cunoaşte pe Isus nu numai din cărţi, ci şi din simţul lăuntric al inimii sale. Ca să poată face şi intelectualii noştri asemenea mărturisire, e necesar, să adâncească Sf. scriptură şi îndeosebi să se pătrundă de învăţăturile sfinte şi mântuitoare ale Evangheliei lui Hristos, e necesară preocuparea luminată şi statornică a preoţilor şi a intelectualilor noştri mireni pentru problemele permanente ale adevăratei vieţi sufleteşti. Necesitatea aceasta a fost, dela reformaţiune încoace, necontenit accentuată din partea tuturor arhiereilor şi preoţilor noştri luminaţi. Astfel vestitul mitropolit al Ungrovlahiei Teodosie Veştemeanul spunea la 1688 în prefaţa Bibliei dela Bucureşti, că Sfânta scriptură e ca «o grădină închisă şi ca o fântână astupată» pentru mulţi dintre credincioşii sfintei noastre biserici. Este acum timpul suprem, să deschidem această grădină desfătată şi să destupăm fântâna menită a da apă vie tuturor sufletelor însetate de adevărurile scripturilor sfinte.

In acţiunea aceasta secotim, că activitatea preoţilor nu este bine să rămână izolată, ci trebue însoţită şi sprijinită în mod statornic de interesul luminat al tuturor intelectualilor noştri mireni, cari au înţelegere dreaptă pentru refacerea morală şi restabilirea echilibrului sufletesc al poporului nostru.

Prin o astfel de muncă armonică nu numai se va lămuri din nou adevărul propovăduit de apostolul Iacob că «credinţa fără de fapte moartă este», dar se va întări totodată în sufletele noastre convingerea că şi *ştiinţa fără de credinţă moartă este!* In acest înţeles şi în această direcţie doreşte universitatea din Cluj să contribue la opera de consolidare a patriei, de întărire a bisericii şi de preamărire a lui Dumnezeu.

Congresul biblic al preoţimii ortodoxe române din Ardeal

ZIUA I.

Şedinţa II. Deschiderea la 3 ore d. a.

Prezent I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae. Prezident Dr. V. Saftu. După deschidere salută pe reprezentantul studenţilor în teologie N. Popescu, care răspunde aducând congresului salutul societăţii tuturor studenţilor în teologie pe care tocmai au înfiinţat-o delegaţii societăţilor dela diferitele institute teologice din Ţară.

Intrând în ordinea zilei dă cuvântul preotului Trifa, care rosteşte o cuvântare frumoasă despre *«Preotul şi cuvântul lui Dumnezeu»*, ca introducere pentru actul festiv al împărţirii Bibliei.

In desbaterea generală ia cuvântul profesorul de universitate Dr. Ioan Lupaş, lăudând priceperea prelegetorului, care a ştiut scoate din Biblie locurile bine potrivite pentru ţinta lucrării sale.

Se pune la ordinea zilei *raportul general al comitetului.* Raportor preot. P. Moruşca.

La finea interesantului şi temeinicului raport prezentează în numele comitetului următoarele propuneri:

1. In ce priveşte educaţia clerului, dacă nu s'ar putea realiza nici pentru anul viitor cumularea seminariilor teologice într'unul, pe timpul cât durează lipsa de studenţi şi profesori, autorităţile noastre bisericeşti, în drept, să fie rugate a admite în seminarii numai studenţi cu pregătire completă, şi să se ridice la 4 ani.

2. Să se realizeze îngrijirea duhovnicească a nou hirotoniţilor, în cel puţin 14 zile, la centrul episcopiei, ca să nu plece în viaţa pastorală fără cuvenitele orientări şi în acest scop să se institue un duhovnic eparhial, care să primească pe candidat îndată la sosire.

3. Pe lângă reverendă, haina preoţească de gală la servicii şi prilejuri solemne, să se oblige toţi câţi au caracter preoţesc a se îmbrăca în un anume fel de uniformă civilă, la orice ocasie, când nu se îmbracă în revereandă.

4. Congresul să ceară de nou şi cu insistenţă înfiinţarea facultăţii teologice în legătură cu universitatea din Cluj, şi până la înfăptuirea ei încă în toamna acestui an, să se sistemizeze catedra de drept bisericesc, şi să se provadă cu profesor titular. Pe lângă aceasta să fie numit la universitate un conferenţiar pentru apologia vieţii şi filozofiei creştine în raport cu ideile filosofice moderne.

5. Să se exprime desideratul, ca în decursul verii anului acestuia să se organiseze cursuri pe seama profesorilor de religie pentru a-şi reîmprospăta cunoştinţele teologice şi a se familiariza cu noile rezultate ale ştiinţii şi vieţii bisericeşti. La aceste cursuri să se facă posibila participare şi să fie îndemnaţi toţi preoţii generaţiei mai tinere şi îndeosebi cei cu îndeletniciri literare.

6. Să se oblige toţi preoţii din serviciul bisericii, cu cel puţin 4 clase şi de vârstă nu prea înaintată ca şi profesorii de religiune să scrie şi să rostească anual cel puţin 10—12 predici conferinţe, meditaţii etc., de cuprins religios, pe cari le vor înainta spre cenzurare de odată cu raportul de activitatea de peste an.

7. Pentru educaţia populară, în legătură cu ideea şcoalei de Dumineca să se organizeze sistematic şcoala de adulţi, cu programă analitică, cu împărţirea muncii între preot şi învăţător, pentru ca îngrijirea din şcoala primară de ori ce caracter ar fi, să-şi afle continuitatea până la întrarea feciorilor sub drapel, până la căsătoria fetelor şi în general până la vârsta majorenităţii când intră în organismul bisericii, ca membri ai corporaţiei aceleia.

8. In locul publicării unei foi religioase pentru popor, cum se prevede în statute, să se hotărască înfiinţarea unei gazete pentru popor care să îmbrăţişeze întreg cuprinsul lui de viaţă: religioasă, culturală, politică, socială, economică privită prin prisma ideilor creştine.

9. Să se autorizeze Com. central să caute legătura cu celelalte organizaţii preoţeşti pentru a putea lucra unindu-ne puterile pentru realizarea aceloraşi scopuri: editarea bibliei pentru popor, literatură de propagandă religioasă etc.

10. Să se încuviinţeze din fondul propagandei religioase tipărirea unei cărţi de rugăciuni potrivite a se răspândi în ţara întreagă — cu binecuvântarea Sf. Sinod.

11. Relativ la recăsătorirea preoţilor văduvi să fie rugat Sf. Sinod să autorizeze pe arhiereul locului, ca sub rezerva aprobării unui sinod ecumenic, să poată da dispenze din caz în caz, după o minuţioasă cercetare, despre care va depune raport şi la biroul Sf. Sinod.

12. Congresul să aprobe ideea înfiinţării unei fabrici de luminări şi a unui atelier de ornate bisericeşti, şi obiecte necesare cultului, căutându-se legătura cu şcoalele noastre de industrie pentru furnisarea stofei, necesară la odăjdii, cum şi cu firme solide pentru procurarea diferitelor lucruri. Intrucât membrii Asociaţiei nu ar fi aplicaţi a concurge cu sumele necesare în mod egal să se dea voe unei societăţi pe acţii să organizeze acestea asigurându-i Asociaţia dreptul exclusiv de desfacere în bisericile ortodoxe în schimbul unei contribuiri la fondul ei, cu anumite procente a venitului curat. (Congresul admite înfăptuirea prin o societate pe acţii).

13. Membrii Asociaţiei să se oblige a abona «Revista Teologică», al cărei prim fascicol e sub tipar, iar «Biblioteca bunului păstor», trecută sub îngrijirea Asociaţiei să se dea şi pe mai departe premiu abonaţilor, «Revistei Teologice», cari îşi achită la timp abonamentul. Congresul să recunoască cheltuiala făcută cu publicarea numărului 9 din această bibliotecă, «Petru Maior şi Unirea», care să se trimită gratuit în parohiile gr. cat., membrilor senatului şi camerei române, ca o chemare la revenirea bisericii gr.-cat. în sinul bisericii ortodoxe.

14. Comitetul central să numească o comisie de censură pentru materialul, ce este a se publica în «Biblioteca bunului păstor» şi în cadrul mijloacelor Congresul să dea autorizarea de-a publica broşuri de cuprins religios.

15. Chestiunea serviciilor divine să se supună unui studiu, de modificări — scurtări — şi mai ales unificarea acelora, ca să se înlăture procedeurile arbitrare. In legătură cu aceasta să se unifice stolele pentru întreaga ţară, dacă se unifică dotaţia clerului, — ori măcar după eparhii, în mitropolia noastră.

16. Bugetul neputându-se fixa în poziţii, Comitetul propune, ca cele 30% rămase anual la dispoziţia centrului cum şi interesele fondului dela cele 20% să poată fi întrebuinţate în întregime. Iară secţiile cele 20% şi despărţămintele cele 30% să le poată cheltui pentru înfiinţarea bibliotecilor, caselor de adăpost, remunerarea secretarilor etc.

17. Norma adoptată de secţia Arad, ca acei preoţi, cari au fost în funcţiune în 1919 făcându-se acum membri, să-şi achite cotizaţiile pe toţi trei ani, câte 25 lei, să fie extinsă ca un obligament în cadrul întregei Asociaţii. Anul acesta să se îndeplinească organizaţia pretutindenea în despărţăminte, ear norma procentelor din punctul precedent să aibă valoare şi retroactiv, asupra tuturor incassărilor.

18. Comitetul să roage pe arhiereii noştri, ca patroni ai Asociaţiei, să intervină la factorii de stat pentru obţinerea de stofe pentru uniformă şi reverenzi cu preţ potrivit, asemenea şi alte articole de cari beneficiază funcţionarii publici. Să se caute legătură şi cu mănăstirea de maice Susana, judeţul Prahova, unde se gătesc stofe de lână pentru haine şi reverenzi.

19. Să se strângă datele personale ale membrilor, cum se prevede în statute şi deodată cu tabloul membrilor să se trimită de secţii şi la centru pentru evidenţă şi statistică.

20. Raportului, respective proceselor verbale, ce se înaintează despărţămintelor şi secţiilor, să li se alăture lucrările făcute în scris, pentruca comisia de censură să-şi poată da părerea şi eventual să dea la tipar cele cari prezintă o valoare sau pot servi de orientare şi altora.

21. In ce priveşte timpul de întrunire a secţiilor să se accepteze propunerea secţiei Arad de a fi în August, ear congresul în toamna fiecărui an.

22. Secretarii secţiilor şi secretarul general să fie remuneraţi după putinţă pentru munca, care trebue să o facă.

23. Despărţământul Chişinău cere şi vă roagă să vă identificaţi cu cererea, ca să premeargă în mod obligator căsătoria bisericească celei civile şi factorii de stat să fie rugaţi a legifera în acest înţeles.

24. In privinţa înfiinţării caselor culturale să se dea comitetului central autorizaţie a se pune de acord cu Asociaţiunea culturală şi cu Societatea naţională de sub conducerea colonelului I. Manolescu, cari ambele au şi în programul lor acelaş lucru pentru cultura şi educaţia la sate, ear cercurile religioase în activitatea lor să caute contactul şi cu cercurile învăţătoreşti, cu agenturile şi despărţămintele Asociaţiunii culturale.

25. Congresul să încuviinţeze un premiu pentru pregătirea unei broşuri de lămurire asupra problemelor Asociaţiei şi asupra activităţii preoţimii în cadrul despărţămintelor, cercurilor religioase şi a caselor culturale, cu îndemnuri de a se devota preoţimea chemării sale.

26. O ultimă chestiune: *Organul Asociaţiunii,* sau un organ preoţesc, nici azi nu este cu putinţă să scoatem pentru apărarea şi promovarea intereselor noastre. Dar nici nu l so cotesc între cele mai arzătoare probleme de rezolvit. Deocamdată avem în 3 centre organe cu caracter bisericesc, la Sibiu, Arad şi Caransebeş, care cred că nu-şi vor închide nici odată coloanele pentru condeiul nostru ori de câteori vom avea ceva de spus. Cred însă de necesar să facem următorul lucru, pentru ca să fim mai expeditivi:

Conducerea organului bisericesc, unde va fi prezidentul Asociaţiei, ori secretarul general al ei, să fie rugat a ne îngădui să ne facem publicaţiile Asociaţiei în coloanele lui. In schimb acest organ să fie abonat de toate despărţămintele, unde el nu se trimite tuturor preoţilor, ca prezidenţii acelora să poată lua ştire imediată de orice dispoziţie s'ar lua dela centru. Presidenţii de secţii la rândul lor vor îngriji ca lucrurile, ce trebue să ajungă la cunoştinţa tuturora, să fie publicate în organele locale.

Aş merge chiar mai departe, — dacă am putea constitui un cerc de preoţi, dintre cei mai îndemânatici — să cerem să ni-se îngădue accesiunea bunăoară la «Telegraful Român», ca să-l prefacem în organ bis. naţional, cu un-mai pronunţat caracter preoţesc şi să facem să apară mai des, îndatorindu-se toţi membrii a-l abona.

Cred că direcţiunea Telegrafului nu s'ar împotrivi şi nici n'ar fi piedecă pentru armonizarea intereselor pe cari le-a servit şi le serveşte această foaie, cu acelea cari sunt ale noastre. — Chestiunea se supune aprecierii Congresului. — Ceace trebue să înfăptuim însă este acea *gazetă penru popor*, prin care îmbrăţişând întreg complexul vieţii poporului în toate formele ei de manifestare, religioasă-culturală, politică, viaţa social-economică, privite toate prin prizma creştinismului nostru românesc, va putea da un puternic sprijin şi activităţii cercurilor religioase şi problemei caselor culturale şi în genere lucrului nostru în popor.

Acesta, poporul, trebue să fie baza operaţiunilor noastre şi terenul de afirmare cu adevărat. Toate celealalte organizaţii, în despărţăminte, secţii şi comitet central sunt mai mult pentru cultivarea proprie, sau pentru afirmarea mai cu succes a vredniciei şi aspiraţiilor noastre. — Reuşita gazetei o văd pe deplin asigurată, având şi numai un redactor, cu colaborarea permanentă alor cel puţin 10 preoţi, remuneraţi pentru lucrul lor. In ce priveşte răspândirea, greutăţile vor fi înlăturate, dacă fiecare preot va face să fie abonată în 5—10 exemplare în parohia de sub grija sa. Fără acest contact permanent cu poporul, călăuzit în senzul vederilor noastre, mă tem să nu se înstrăineze tot mai mult. Rog deci să hotărâţi înfiinţarea. Purtătorii de condei să se anunţe, şi toţi să dea cât mai în grabă adresele, la cari să se trimită.

•

In cele spuse până aici, veţi fi văzut mulţimea de probleme de cari ne-am ocupat în primul nostru Congres, aţi luat cunoştinţă de puţinul pe care l-am putut realiza în decurs de 2 ani; veţi fi recunoscut că ne-am preocupat şi ne mai preocupăm încă şi acum de lucruri a căror realizare nu stă în puterea noastră, dar le socotim absolut necesare pentru ca să poată fi răspândită, lumina şi viaţa cea adevărată, între oameni, şi în sfârşit Vi s'au prezentat într'un destul de însemnat număr de puncte, chestiunile cărora le putem şi trebue să le dăm o rezolvire şi încă fără amânare, pentruca Asociaţia să poată funcţiona cât mai bine şi pentruca străduinţele noastre bune să-şi facă drum în conştiinţa publică, pentru a săvârşi acolo prefacerea şi înălţarea, pe care o dorim şi prin care vrem să ridicăm prestigiul bisericii căreia-i slugim, ca şi prestigiul nostru de preoţi conştienţi de sine şi de chemarea lor de-a înfăptui idealul lui Hristos între oameni. —

Raportorul comisiei însăcinate cu censurarea raportului general, părintele Pavel Borza din Viştea, recomandă congresului să voteze propunerile comitetului central, cu neînsemnate modificări. Acelaş raportor propune să se ia la cunoştinţă raportul părintelui P. Moruşca asupra stării cassei Asociaţiei.

Se trece apoi la *«Problema păstoririi de suflete între noile împrejurări de viaţă»*, lucrată conştienţios de părintele Pavel Borza.

La sfârşitul expunerilor ascultate cu interes face următoarele încheieri:

Pentru ca munca noastră să fie în aceeaş direcţie şi cu aceleaşi mijloace, deci unitară, prezint spre discuţie On. Congres următoarele soluţii cari devenind hotărâri ale Congresului vor fi date spre ulterioară întregire Comitetului Central:

1. Pentru cultivarea conştiinţii naţionale, să se formeze în jurul fiecărui parohii la sate şi oraşe societăţi ale tinerilor dela 20 ani în sus de ambele sexe. In cadrele acestor societăţi să

se închidă toate obiceiurile naţionale împreunate cu sărbătorile bisericii noastre, ca jocuri colinde, urări.

Aceste societăţi să se conducă de preot după statute, cari odată aprobate de stat să devie obligătoare.

2. Pentru-ca preoţimea noastră să-şi poată întemeia autoritatea sa în societate, şi deci să poată aplica şi afară de biserică principiile creştinismului prin credinţă — morală, şi conştiinţa datoriei la muncă, propun ca să i se dee preotului loc şi timp de muncă în şcoala primară, de ori-ce caracter ar fi ea, cât şi în cele secundare, profesionale şi superioare.

Prin aceasta deoparte preoţimea se va obicinui cu o viaţă intelectuală intenzivă, pe de altă parte Hristos va fi propoveduit acolo, unde trebue şi cui trebue pentru armonizarea facultăţilor sufletului omenesc. In şcoală să ni se dee cel puţin 2 ore pe clasă în o săptămână.

3. Tipografiile bisericii să tipărească Testamentul Nou ediţia Sf. Sinod în broşură potrivită, şi să se vândă cu preţul de 2 lei. Această Biblie să fie dată tuturora, iar preotul în Dumineci şi sărbători să adune lumea la vecernii, după cari vor urma conferinţele biblice, având fiecare cartea în mână; iar preotul dând învăţătura bisericii, va arăta tuturora comoara scripturii, va ajuta astfel fiecăruia să înstăpânească pe Is. Hr. în inima şi mintea sa, aşa făcând, va depărta societatea de întâlnirile cu răul.

4. Preotul să fie de drept membru în sfaturile şcolare şi comunale, având aici a stărui asupra măsurilor de luat pentru supraveghierea societăţii din punct de vedere religios-moral, de ex. de a opri tinerimea şcolară dela participarea la teatru şi cinematografe, când direcţia acestora dovedeşte lipsă de sentiment creştinesc, de a interveni prin ordine oficiale, când societatea uitând preceptele creştineşti îşi permite distracţii şi ocupaţii în timpuri oprite de biserică.

Ou. Congres! Sf. Ap. Pavel zice: Nădejdea zidirii descoperirea fiilor lui Dzeu aşteaptă.

Dacă tot ceeace dorim, simţim şi voim, e în voia, simţirea şi dorirea M. n. I. Hr. noi ne vom descoperi fii ai lui Dzeu, şi atunci zidirea, omenirea, toată nădejdea şi-o va avea în noi, ear noi fiind una cu Dzeu prin I. Hr. vom robi lumea spre plinirea binelui, aşezând astfel pe bazele creştinătăţii: Credinţa, morală, şi munca cinstită. Aşa vom ajuta împărăţiei lui Dzeu, să vie pe pământ, şi vom ferici societatea, mulţămiţi fiind şi noi de împlinirea datoriei.

Asupra problemei scoase în relief de referent se încinge discuţie, în deosebi în jurul sectarismului şi combaterea rătăcirilor, la care iau parte mai mulţi, alţii se anunţă la cuvânt. Timpul însă fiind înaintat, continuarea discuţiei se amână pe a doua zi. Şedinţa se ridică.

Sf. Sinod

In şedinţa de Joi Sf. Sinod a discutat chestiunea preoţilor în armată; s'a hotărât să fie numit câte un preot de fiecare regiment, ţinându-se seamă de confesiunea religioasă, care formează majoritatea regimentului.

Sinodul s'a ocupat apoi cu reorganizarea facultăţilor de teologie.

In aceeaş şedinţă s'a citit telegrama de salutare trimisă Mitropolitului primat din partea congresului preoţesc din Sibiu.

In şedinţa din 15 l. c., ministrul cultelor d. Octavian Goga a declarat că adunarea reprezentativă a bisericilor ortodoxe din deosebitele ţinuturi va fi convocată după sărbătorile Paştilor, când se va căuta să se dea o formă definitivă proiectului pentru unificarea administrativă a bisericilor ortodoxe, depunându-se apoi imediat în parlament pentru a primi putere de lege.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de u.tare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără şematism 10 lei cu porto cu tot.

Impotriva speculei

Intre proectele de legi aduse în discuţiunea corpurilor legiuitoare, în actuala sesiune parlamentară, se află şi proectul menit să înfrâneze specula. Proiectul precisează lucrurile şi articolele de prima necesitate şi stabileşte oficiile pentru fixarea preţurilor.

Lucruri de prima necesitate sânt: locuinţa (case, hoteluri, camere goale sau mobilate, hrana, alimentele, combustibilul, restaurante etc.), apoi luminatul, îmbrăcămintea, obiecte şi alimente necesare igienei corporale, transporturile, medicamentele, cărţile didactice.

Comercianţii sânt datori să afişeze preţurile. Angrosiştii vor fi obligaţi ca la fiecare transport de mărfuri să facă declaraţiuni prin care să se arate exact natura şi cantitatea mărfurilor, şi preţurile după facturi.

Comisiunile pentru tarifarea preţurilor vor fixa un beneficiu de maximum 43 la sută (40 la sută câştig, ear 3 la sută pentru risipă).

Proiectul cuprinde dispoziţiuni speciale relative la închirierea imobilelor. Chiriile vor fi socotite, luându-se ca bază valoarea actuală a imobilelor. Nimeni nu va putea profita de o chirie care să reprezinte un venit mai mare de 3 la sută asupra valorii localului, plus taxele către comună. Pentru camerile mobilate, se acordă un câştig de 50 la sută peste cota de 3 la sută cuvenită proprietarului.

Cine va contraveni la dispoziţiunile legii contra speculei, va fi pedepsit întâi cu amendă dela 500 la 100.000 lei şi închiderea localului sau magazinului. Recidiviştii vor fi condamnaţi la închisoare corecţională dela 10 zile la 5 ani, şi cu închiderea localului până la un an.

Proprietarii şi chiriaşii cari nesocotesc dispoziţiunile legii, vor fi condamnaţi să plăteacsă de trei ori valoarea chiriei anuale. Se exceptează chiriaşii cari vor denunţa şi vor înlesni cercetarea abuzurilor.

Nr. 2284.

Notificare oficială

Atragem atenţiunea Preaonoratelor oficii protopresbiterale şi onoratelor oficii parohiale la dispoziţiunea § lui 9 din Statutele fondului de penziuni arhidiecezan, prin care se dispune a se purta pentru augmentarea acestui fond un disc de două ori pe an, şi anume la Dumineca Floriilor şi a doua zi de Rusalii. Prin urmare oficiile parohiale să dispună purtarea acestui disc, ear suma ce se va aduna a o trimite oficiului protopopesc concernent în termin de 8 zile; oficiile protopopeşti au să subştearnă Consistorului arhidiecezan pe lângă conspect banii colectaţi, în timp de 15 zile.

Sibiu, din şedinţa senatului epitropesc, ţinută la 31 Martie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Anunţ

Reuniunea femeilor române din Sibiu va deschide în a doua jumătate a lunei April a. c. şcoala sa de menaj şi industrie casnică. Cursul şcoalei de menaj va ţinea 3 luni şi elevele vor primi instrucţiune, teoretică şi practică, în toate ramurile economiei casnice. In cursul de industria casnică, care încă va ţinea trei luni, se va da instrucţie în tors şi ţesut, confecţionarea lingeriei, croitorie şi tot felul de broderii.

Elevele ambelor cursuri pot fi interne şi externe (acestea din urmă numai din Sibiu). Li se cere să fi împlinit 15 ani şi să fi absolvat cel puţin 6 clase primare. Petiţiile însoţite de actele necesare să se adreseze în timpul cel mai scurt Doamnei *viceprezidente Letiţia Bologa, str. Şaguna Nr. 6.* Taxele de întreţinere sânt pentru interne 600 lei lunar, externele plătesc o taxă şcolară de 60 lei lunar. Taxele se vor plăti anticipativ. Elevele cari vor fi primite în internat, au să-şi aducă: Aşternutul complect, 2 cearceafuri pentru plapomă, 2 cearceafuri pentru saltea, 2 feţe de perină, 4 serviete, 1 faţă de masă, 4 ştergare, 2 prosoape de bucătărie, cuţit, furculiţă, lingură mare şi mică, 1 pahar, 1 ceaşcă, 2 farfurii mari şi 1 mică precum şi obiectele de toaletă cele mai necesare.

Sibiu, în April 1921.

Pentru comitetul reuniunii:

V. Păcală secretar. — *Catinca A. Bârseanu* prezidentă.

Ştirile zilei

Biserica ort. din Bicsad. Credincioşii noştri din Bicsad, în număr de 800, au avut foarte multe de îndurat, în decursul războiului. Preotul închis, iar ei siliţi să-şi părăsească legea strămoşească. Dar cu toate intimidările, numai o parte mică s'a lăsat ademenită. Astăzi având preot pe C. Furtună şi primind în dar un clopot dela Banca naţională, în urma intrevenirii preotului A. Nistor din Arpătac, credincioşii noştri de acolo nu numai că s'au alipit de biserică cu trup şi suflet, dar îşi dau toată silinţa de a-şi însuşi şi graiul românesc, pe care în urma, vitregităţii timpurilor, îl uitaseră.

Pentru săptămâna mare. Dela Consiliul municipal din Sibiu: După ordonanţă superioară, este interzis orce reprezentaţie în Joia, Vinerea şi Sâmbăta din săptămâna mare ortodoxă, adecă după calendarul vechi la 15, 16 şi 17 April, după calendarul nou la 28, 29 şi 30 April. De asemenea este interzisă muzica în localuri publice. *Consiliul municipal.*

Noul Testament şi Cartea Psalmilor. Din Bucureşti se anunţă: Prin osteneala dlui D. Cornilescu a ieşit de sub tipar, cu multă îngrijire şi pe hârtie bună, traducerea Noului Testament şi Cartea Psalmilor.

Alegere de protopop. In 7 l. c. s'a făcut la Geoagiul de jos alegerea de protopop pentru acel tract, In aceeaşi zi a fost ales preot al parohiei Geoagiul de jos părintele *O. Gorun* din Uroi, cu unanimitate de voturi. Urmând şedinţa sinodului tractual pentru alegere de protopop, părintele O. Gorun a întrunit aproape toate voturile.

Şedinţă literară. La Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu, se ţine Joi în 21 l. c., a treia şedinţă literară, la ora 8 d. a. în casele proprii din strada Brukenthal Nr. 17. La această şedinţă literară a binevoit a-şi oferi concursul dl Trandafir Scorobeţ, prof. la liceul Gh. Lazăr, ţinând o conferinţă.

† **Nicolae Andrei,** preot ort. român în Căstău (tractul Orăştie) a încetat din viaţă în 6 l. c. Răposatul a fost unul dintre preoţii noştri cei mai vrednici, care a luat parte însemnată la toate mişcările naţionale şi culturale desfăşurate de românii din partea locului. Odihnească în pace!

Vacanţa parlamentară de sf. Paşti începe în 23 April. Sesiunea corpurilor legiuitoare va fi prelungită până la 28 Mai.

Revistă nouă. Din Cluj se anunţă, că începând cu 1 Mai 1921 va apărea o nouă revistă literară artistică şi socială, *Gândirea.* Va fi editată de un grup de publicişti aflători în Cluj, şi va continua să apară la 1 şi 15 ale fiecărei luni.

Act de mulţumire. Comitetul parohial ort. rom. din Şieul-mare, jud. Bistriţa-Năsăud, exprimă cele mai sincere mulţumiri dlui şi dnei *Teodor şi Hermina Cosma,* cari ni au împodobit sfânta biserică cu o frumoasă Evanghelie. Pr. *David Rusu.*

Convocare. Învăţătorimea română a subsecţiei Sighişoara se convoacă la adunarea ordinară, ce se va ţinea în comuna Haşfalău Vineri în 6 Mai st. n. (ziua Sf. Gheorghe) în edificiul şcoalei primare de stat la ora 8 a. m.

Aviz. Toţi d-nii colegi învăţători, cari cu ocaziunea adunării generale a secţiei înv. din judeţul Târnava-mare, ce se va ţinea în *Mediaş, la 3 şi 4 Iunie* st. n. a. c. doresc a fi incvartiraţi la privaţi gratuit, la hotel contra plată, sânt rugaţi a se anunţa până *la 20 Mai* st. n. a. c. la direcţiunea şcoalei primare urbane de stat din Mediaş, comunicând: ce cvartir, pentru câte persoane, când soseşte (ziua şi trenul) şi că doreşte a participa la banchetul ce se va aranja în ziua de 3/VI, la ora 12 din zi. Pentru anunţările sosite după această dată nu primim responzabilitate. *Direcţiunea şcoalei.*

Pentru coruri. Hristos a înviat, şi Câţi în Hristos, partiţiuni pentru cor mixt şi de bărbaţi, se capătă la prof. *Timotei Popovici,* Sibiu, sir. Cisnădiei 7.

Cinema Apollo. Piaţa Herman, Sibiu. Se reprezintă, în serile acestea, filmul senzaţional *J'accuse,* cu scene din marele răsboi european. Este unul din cele mai strălucite filme.

Nr 523/1921 (40) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. IIIa **Soporul de câmpie** se publică concurs cu termin de 30 de zile dela întâia inserare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. referitoare la întregirea venitelor dela stat. Locuinţă şi supraedificate în natură, 40 jugăre porţiune canonică.

Doritorii de-a ocupa acest post să-şi înainteze cererile concursuale instruite în ordine subsemnătului oficiu protopresbiteral, în termin deschis, stându-le în voie a se prezenta în parohie spre a celebra, cuvânta şi lua contact cu poporul.

Turda, 28 Decemvrie 1920.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murăşan,
protopop

Nr. 411/1920 (43) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II a **Hondol,** protopresbiteratul Deva, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea datoriei dela stat.

Concurenţii să-şi aştearnă petiţiile instruite în ordine, în terminul indicat la oficiul protopresbiteral subsemnat, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică pe lângă încuviinţarea protopresbiterului, spre a celebra, predica şi a face cunoştinţă cu poporul.

Deva, la 8 Decemvrie 1920.

Oficiul protopopesc al Devei.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 37/1921 prot. (41) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Rusciori,** tractul Sibiului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele cerute (atestat de botez, atestat şcolar dela şcoala medie, Absolutorul teologic, atestatul de calificaţie preoţească şi de eventuale servicii) se vor înainta subscrisului în terminul deschis.

Aspiranţii la această parohie se vor prezenta cu observarea dispoziţiilor regulamentare în vre-o Duminecă sau sărbătoare şi în parohie şi la biserică, spre a se face poporului cunoscuţi.

Sibiu, în 22 Martie 1921.

Oficiul protopresbiteral al Sibiului în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter

Nr. 2378. (42) 2—3

Concurs

Pentru liferarea a 300—350 stânjini lemne de foc, de prima calitate, pe seama seminarului arhidiecezan, a şcoalei normale Andreiu Şaguna şi a Orfelinatului arhiediecezan se publică prin aceasta concurs cu termin până la 1 Mai a. c. nou.

Doritorii de a lua parte la acest concurs, să-şi înainteze ofertele în scris la Consistorul gr. or. român din Sibiu până la terminul sus indicat, arătând în ofert calitatea lemnelor şi preţul per stânjinul metric, aşezate la locul, ce se va designa cu ocaziunea descărcării din vagon.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat epitropesc, ţinută la 20 Martie 1921.

Consistorul arhidiecezan

Nr. 564/1920 Prot. (33) 2—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de clasa a doua din comuna **Bodbav,** protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Rromân».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs împreună cu documentele ce se cer, să se înainteze subscrisului în terminul susindicat.

Concurenţii, după prealabila încuviinţare a protopresbiterului, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a şi celebra.

Agnita 11 Martie 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Joachim Muntean,
protopop.

Nr. 82/1921 (32) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Vărmaga,** protopresbiteratul Devei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Român.

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze subscrisului în terminul sus indicat.

Concurenţii, după prealabila încuviinţare a protopresbiterului, să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a şi celebra.

Deva, 7/20 Martie 1921.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 128/1921 (34) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II-a **Armeni,** protopresbiteratul Mercurei, se publică concurs cu termin de 30 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în normele din vigoare.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, având concurenţii a se prezenta la biserică spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Mercurea, 11 Martie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Mercurei în conţelegere cu comitetul parohial.

Avr. S. Pecurariu,
protopop.

Nr. 165/protop. 1921 (30) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de clasa III **Şeicamare,** protopresbiteratul Mediaşului, se escrie nou concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român»

Emolumente împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenţii pe lângă observarea dispoziţiilor regulamentare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, eventual a celebra.

Mediaş la 1 Martie v. 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Mediaşului în înţelegere cu comitetul parohial:

Romul Mircea,
protopop.

Nr: 1562. Bis. (44) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului **de cântăreţ la biserica catedrală din Sibiu** se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Dela concurenţi se cere calificaţiunea indicată în Statutul organic § 22 pct 12.

Retribuţiunile se vor stabili în acord comun cu Consistorul arhidiecezan, la care sânt a se trimite şi cererile de concurs.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ţinută la 15 Martie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Rodica

povestire din răsboi

de

Constanţa Hodoş

în preţul original de **Lei 8·50**

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,
profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană** din Sibiu

Cântece pentru voce şi piano

de

Emil Monţia

Caetul IV:

15. Singur şi robit de jale, poezia de St. O. Iosif.
16. Dorobanţul, poezia de G. Coşbuc.
17. Nemurirea e un vis, poezia de Algeorge.
18. Cobzarul, poezia de St. O. Iosif.
19. Cântec de leagăn, poezia de I. U. Soricu.

Preţul **Lei 10·—**, plus porto postal **Lei 2·—**

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană** în Sibiu

Calendarul arhidiecezan pe an. 1921

PREŢUL: cu Şematism 10 Lei, — fără Şematism 8 Lei. — Plus porto postal 2 Lei

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea **Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.**

Anul LXIX. Sibiu, 13/26 April 1921 Nr. 30

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Nr. 6
Procuratura de stat (Of.)
Str. Schewis
Loco

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Cuvântul

Rostit la Senat din partea I. P. S. Sale Mitropolitului nostru NICOLAE cu prilejul luării în cercetare a proiectului relativ la înființarea episcopiei ortodoxe a Vadului și Feleacului

— După Monitorul Oficial din 16 l. c. —

Vice-președintele senatului, dl *St. Meitani*, acordă cuvântul I. P. S. Sale Mitropolitului Ardealului *Nicolae Bălan*, care, ca raportor, citește raportul și proiectul de lege pentru reînființarea episcopiei amintite. La discuțiunea generală a luat cuvântul, după I. P. S. Sa Mitropolitul Primat, I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* zicând următoarele:

D-le președinte, d-lor senatori, în calitate de mitropolit al bisericii ortodoxe de dincolo de Carpați, dați-mi voie să mulțumesc d-lui ministru al cultelor și înaltului guvern pentru bunavoința cu care a încuviințat să fie reînființată vechea episcopie a Vadului și Feleacului. Vă mulțămesc și d-voastre, d-lor senatori, pentru aprobarea ce ați dat, în prealabil, proiectului de lege adus în această chestiune.

Noi românii de dincolo de Carpați, am trăit mai ales prin biserica noastră. Ea ne-a adăpostit, cum atât de frumos a spus dl ministru al cûltelor, sufletul și toate comorile noastre naționale și ea ne-a întărit nădejdea în răsărirea unor zile mai bune.

In această operă îndeplinită cu sfințenie dealungul veacurilor, biserica noastră a primit, în clipele cele mai grele prin care trecea, mare ajutor din partea Domnitorilor Moldovei și Țării românești cum și din partea bisericii acestor două principate.

Nu a fost nici un voevod pe tronul Moldovei sau Țării românești care, având contact cu părțile din Ardeal, să nu lase un altar zidit în piatră, care în acelaș timp pentru poporul nostru de acolo a însemnat și un altar zidit în inimi. (Aplause).

In chipul acesta s'a păstrat o legătură sufletească, în ciuda nedreptelor granițe ce ne-au despărțit. In chipul acesta, prin așezămintele bisericii, a putut să treacă cărți tipărite dincoace de Carpați la noi cei de dincolo.

Diecii și învățații călugări ni-au adus, în vremurile acelea cele mai grele, în desagi, trecând munții, care pentru dânșii nu au fost nici când prea înalți, ni-au adus întărire pentru sufletele noastre.

Cu simțiminte de adâncă recunoștință cugetăm la acest ajutor, care ni-a venit în vremuri grele de dincoace de Carpați.

Slăvită să fie amintirea marilor voevozi și erarhi, cari au făcut ca dulcea noastră limbă și credința noastră, ca o sfântă cuminecătură, trecând dela frați la frați, să ne mângâie în durere și să ne întărească în suferința noastră.

Aceste simțeminte îmi stăpânesc sufletul în clipa aceasta, când avem fericirea să desgropăm vechea episcopie a Vadului, ctitoria lui Stefan cel Mare, și cea a Feleacului, pentru creștinii ortodocși din nordul Ardealului.

Biserica noastră de dincolo de Carpați a simțit, de mult timp, necesitatea de a avea în în părțile acelea un scaun vlădicesc, dar nu a putut să-l așeze.

Congresul nostru național bisericesc, în diferite rânduri, a hotărât pe lângă înființarea alor două episcopii în Timișoara, Oradia-Mare, și a treia în Cluj, dar hotărârea pe care o aducea, era însoțită de rezerva, că abia atunci când se va găsi timpul oportun, acele episcopii vor primi ființă.

Timpul oportun mulți ani nu l-au putut găsi, dar a sosit deodată cu trecerea dorobanțului peste Carpați, deodată cu înființarea Statului nostru românesc.

Este o necesitate de a exista, în părțile acelea ale Ardealului, o episcopie, pentru că teritoriul arhidiecesei mele este mult prea întins pentru ca să poată fi bine păstorit în deosebi în părțile acelea ale Clujului.

Este necesitatea ca acolo să fie așezat un scaun vlădicesc, care va aduce cu sine toată lumina și cultura vieții noastre românești.

Mulțumesc încă odată d-lui ministru pentru buna voință ce a avut de a prezenta acest proiect de lege, pe care vă rog și eu să aveți buna voință de a-l vota. (Aplause prelungite).

Congresul biblic al preoțimii ortodoxe române din Ardeal

ZIUA II

Ședința III

(Continuare)

Urmând punctul: «*Atitudinea preoțimii în viața politică*» părintele *Gh. Maior* din Vingard își cetește lucrarea prinsă bine și în stil frumos, stând pe temelia principiilor exprimate în Congresul preoțimii din 1919.

In discuția asupra chestiunii părintele arhimandrit *Iuliu Scriban*, pune întrebarea facem ori nu facem politică ca preoți? Și răspunde afirmativ, căci altfel am lipsi dela datorie. Biserica fiind un organism social lucrează prin creștinismul său la îndreptarea lumii. Spune că a luat parte la Glasgow în Anglia la congresul studenților creștini, pe care l-au făcut oameni maturi pentru a face educația generației tinere în vederea de a face să pătrundă ideile și idealul creștin în toate formele de manifestare a vieții, și în politică. Așa cum lucrează creștinismul social în Anglia, America, Elveția, etc. trebue să facem ca și creștinismul nostru ortodox să se pronunțe nu numai în chestiunea politică internă a țării, ci și în chestiuni mari, mondiale, și în politica externă. Social-democrații și-au luat această sarcină, dar fără rezultat. Cât de mult e nevoie de întronarea principiilor creștinești și în viața politică, rezultă și din apelul ce-l fac comuniștii francezi la biserică, adecă la preoțimea ei prin «Le Humanité».

Amintește acea singură întrebare a lui Langston, căreia îi răspunde cu datoria de a duce Evanghelia în mijlocul mulțimii și reușita va fi a preoțimii.

Părintele *P. Borza*, aprobă principiile profesate de păr. arhimandrit Scriban.

Părintele *Iosif Trifa* spune că trebue să facem politică, căci nici un alt factor social nu dă garanța unei îndreptări sănătoase, ca preoțimea, dar nu politică exclusivistă, ci formând acel front creștin național democrat în înțelesul ideilor desfășurate de părintele Scriban.

Părintele *P. Morușca* își explică întreruperea făcută în cursul referadei: «Preoții să iasă din partide!» Să facă politică, dară nu fărămițați pe partide, cu desprețuirea solidarității, fără de care nici odată nu vom ajunge să se țină samă de noi. Cel regimentat în partid trebue să joace cum i se cântă, altfel nu scapă de a fi prigonit. Toate programele sânt bune și frumoase, dar când e vorba de traducerea lor în faptă se poticnesc. Preotul nu poate face decât politica poporului, fără de care orice încercare ar fi zadarnică, în consecință ieșind din partide prin îndreptarea mulțimii vom căuta să punem în practică, să realizăm principiile profesate de păr. Scriban.

Păr. *Dr. A. Crăciunescu*, spune că face parte din partidul social-țărănist, pentrucă propoveduirile lui se întemeiază pe însuș Isus Hristos.

Congresul a luat următoarele hotărâri:

1. Preoțimea ortodoxă română de dincoace de Carpați rămâne deplin credincioasă principiilor politice, votate în congresul său dela 6/19 — 8/21 Martie 1919.

2. Se declară pentru formarea frontului politic-social comun al tuturor oamenilor de omenie, în vederea căruia toți preoții, cari au aderat și întrat în vre-o grupare politică vor repăși; — nu va candida nimeni de deputat, fără a încunoștința și avea recomandarea Asociației Clerului; — și în vederea unei efective acțiuni politice-sociale votează deplină solidaritate, dând mandat comitetului central a începe și a încheia tratative cu asociațiile preoților ortodocși din întreaga țară, cu clerul unit și cu Asociația învățătorilor, formând toți laolaltă *frontul oamenilor de omenie.*

3. Se angajază a duce pe Hristos în toate manifestările vieții, crescând pe cetățeanul creștin capabil de cooperare, conștient mai întâi de datorințele și responzabilitatea sa publică, și apoi de drepturile sale, folosindu-se pentru aceasta de amvon, de presă, de artă, și de pilda propriei vieți, și de toate mijloacele morale, — și din atari indivizi să formeze partidul viitorului.

4. Comitetul central al Asociației noastre primește mandat a-și ține de sfânta datorie a sa: de a studia, trata și îndruma la bună vreme

atitudinea noastră politică în spiritul hotărârilor congreselor noastre de până acum.

Şedinţa IV.

Prezent I. P. S. Sa Părintele mitropolit *Nicolae*, prezidează Dr. V, Saftu.

La ordinea de zi punctul 9 «*Biblia şi viaţa sufletească a poporului*», temă lucrată cu multă înţelegere de părintele Trandafir Scorobeţiu, profesor în Sibiu. Congresul ascultă cu atenţiune expunerile sale bine întemeiate. la sfârşitul cărora propune următoarele soluţii:

1. O comisie biblică de teologi şi experţi să publice o ediţie nouă a sfintei Scripturi, cu comentar.

2. Să se publice ediţii populare, din cari să nu lipsească proroci vechi.

3. Bărbaţi competenţi, cari cunosc bisericile apusene, să fie încredinţaţi de episcopat ori de ministerul de culte să ne arete în broşuri de informaţie starea şi mijloacele de progres şi aşezămintele nouă, cari şi la noi sânt necesare.

4. Să se dea posibilitate şi preoţilor să facă călătorii de studii, să fie trimişi preoţi în bisericile din Apus, să cunoască viaţa religioasă şi aşezămintele lor. Şi aceleaşi cărţi de informaţie să se scrie şi despre bisericile ortodoxe.

5. Să se traducă operile de teologie din apus fără a căror cunoaştere nu se poate urni un curent nou, intelectual, în clerul nostru.

6. Episcopatul român să fie rugat a ne pune la dispoziţie în traducere românească toate scrierile de seamă ale sfinţilor părinţi şi alte opere teologice ortodoxe.

7. Să se facă pregătirile pe seama clerului pentru a putea cunoaşte ce este şcoala biblică şi misiunea internă, publicându-se din partea sf. sinod sau a ministerului de culte o carte cu informaţii precise, care să se trimită fiecărui preot spre studiare şi punere în practică.

8. Srierile de propagandă religioasă din apus, cari ajută la formarea unei concepţii creştine de viaţă să fie traduse şi răspândite în public de biserică.

9. O revistă pentru preoţime să ne pună în curent cu toate mişcările de azi, căutând în acelaş timp să eşim şi noi din toropeala în care ne găsim.

10. Clerul să fie controlat şi ajutat prin dese vizitaţii canonice şi prin conferenţe ca să-şi facă datoria ţinând pas cu vremea şi îndeletnicirile streine de misiunea apostolică să nu-şi mai strămute sălaşul şi în era cea nouă.

In desbaterile deschise asupra problemei aşa de importante, întâiul ia cuvântul *părintele arhimandrit Iuliu Scriban*, spunând că biblia a adus mulţimea sectelor şi sectele acum aduc Biblia în popor şi la noi. Aceasta este cea mai sigură armă de combatere a diferitelor rătăciri. Biblia să fie răspândită pe lângă o interpretare la înţeles. Este cartea tuturor, ea poate fi tipărită în ediţii pentru copii, pentru şcolari, pe seama adulţilor, însă în haina ei proprie în limba arhaică, ce nu se poate înlocui în frumseţi şi potriveală dar dându-i-se în aceeaşi vreme textului o mai mare claritate, de cum este în traducerile de până aci.

Insistă asupra importanţei Testamentului vechiu, care din punctul nostru de vedere omenesc ne este mai aproape, mai de înţeles de cât T. N., care ne cere înfrângerea omului. Pentru întărirea individului prorocii sânt un izvor neîntrecut şi nesecat. Şi peste tot sf. scriptură e temelia sigură şi indispensabilă pentru viaţa unui popor, ce vrea să meargă înainte. Laudă străduinţa părintelui Scorobeţiu.

Părintele *I. Dăncilă*, confesorul şcoalei militare, se ocupă de pocăiţi, cari sânt prin doctrina lor, dacă poate fi numită astfel, nu numai împotriva credinţei noastre, ci şi împotriva statului şi armatei sale.

Să se caute modalitatea cum să fie introdusă biblia şi în casarmă prin confesori şi preoţi militari, a căror situaţie trebue să fie aranjată, ca o chestiune de importanţă mare în educaţia tineretului aflător sub drapel.

Părintele *Şofron Roşca*, cere ca alături de răspândirea Bibliei să fie explicate şi interpretate diferitele servicii religioase ca ele să fie pe deplin înţelese.

Părintele protopop *N. Borza*, din Făgăraş arată cât de maşter e tratată problema educaţiei religioase, d. e. la şcoala de jandarmi de acolo, abia dacă e chemat preotul la 1 şi 15 a fiecărei luni pentru a oficia un serviciu scurt. Aprobă propunerea părintelui Danclă în ce priveşte instituirea confesorilor militari.

Părinte *M. Ţandrea*, spune ce poate face Biblia cu un popor, cum se evidenţiază cazul la Englezi, şi cere să se depună toate stăruinţele pentru tipărirea bibliei în ediţie populară.

I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae* spuue întâmplarea unui osândit, căruia învoindu-i-se un singur lucru să ia cu sine, a cerut în celula sa Biblia. Să nu plece preot dela acest congres fără să ducă cu sine sf. Scriptură, ca o scumpă amintire, dela cel dintâi congres biblic românesc. Dar aceasta nu ajunge, ci acasă trebue să-şi facă seama cu îndatorirea de a ceti zilnic în această carte de înţelepţire nesfârşită. Dacă omul cult găseşte zilnic timp suficient pentru a-şi ceti gazeta, cu cât mai mult trebue să caute vreme cu prilej, ca să se adape din izvorul nesăcat al vieţii. Iar preotul odată mai mult, căci el e şi interpretul acestui cuvânt dumnezeiesc către oameni.

Părintele *Dr. Moise Ienciu* spune că sectarii îşi fac propaganda cu Biblia în mână. Originea sectarismului e veche şi îşi găseşte explicarea în misticismul sufletului omenesc, acum din războiul mondial sporit şi mai mult. O combatere cu efect se va face prin alimentarea continuă a sufletului dornic, cu hrana cea adevărată.

Sectarismul este de altă parte mijlocul prin care streinii de neamul nostru încearcă să introducă deströmarea şi lucrează cu puteri enorme, dacă se ţine seamă de miliardele de dolari, ce stau în serviciul propagandei. Nu poate fi şi nu trebue combătut cu forţa, ci răul să fie alungat prin o propagandă sănătoasă, pentru care preoţimea ortodoxă va fi sprijinită cu toată căldura şi din partea ministerului cultelor.

Studentul în teologie *V. Popescu* spune că studenţii au fost solicitaţi de minister să se pună în serviciul propagandei adevăratei religiosităţi împotriva ideilor rătăcite. Recunoaşte, că deşi s'a făcut ceva, mulţi au lipsit dela datorie, ce nu se mai poate negliga în viitor.

Părintele *P. Moruşca* roagă pe membrii congresului să intervină înşişi ca să înceteze acţiunea de prigonire pornită pe ici pe colea de forţa statului (prin jandarmerie) împotriva sectarilor, pentrucă o astfel de acţiune mai mult îndârjeşte. Ci lupta să se dea de preoţime şi credincioşi cu arma sfintei Scripturi.

Părintele *Albani* de aceeaş părere, a reprezentat acasă acelaş punct de vedere şi cere ca preoţii şi candidaţii de preoţie să caute a răspândi cât mai mult cuvântul lui Dumnezeu.

Urmează la ordinea zilei «*Discuţie asupra concordatului*», raportor părintele *Dr. Sebastian Stanca*. Din lucrarea extinsă reasumă părţile mai de seamă şi în temeiul consideraţiilor expuse propune următoarele concluzii pe cari congresul le aprobă:

«Având în vedere interesele bicericii noastre creştine ortodoxe, cari sunt acelea ale neamului românesc, care stăpâneşte România Mare;

având în vedere că biserica noastră creştină ortodoxă este biserica naţională a statului român, pe când biserica romano-catolică este biserică internaţională, că acest caracter internaţional este cu desăvârşire dăunător şi opus oricărui fel de relaţiuni între România noastră şi sf. Scaun din punct de vedere confesional;

având în vedere că biserica noastră autonomă română este, şi trebue să rămână şi în viitor biserica dominantă a statului nostru;

având în vedere că concepţia concordatelor e o rămăşiţă a mentalităţii medievale, care astăzi nu mai are rost justificat de existenţă, şi

având în vedere că spiritul democratic al bisericii noastre şi al statului nostru este în contrazicere cu spiritul autocrat în care trăeşte, şi se desvoaltă biserica catolică:

1. Protestăm cu toată tăria dragostei de patrie şi neam contra încheerii unui concordat cu papa dela Roma înainte de ce s'ar fi legiferat constituţia României întregite.

2. Cerem guvernului şi corpurilor legiuitoare să ia dela ordinea zilei proectul de concordat propus de Papa.

3. Să sisteze orice tratative în această chestiune cu scaunul dela Roma.

4. Să-şi rezerve dreptul de a fixa în noua constituţie a ţării întregite regimul diferitelor culte, pe baza principiului de democraţie şi egală îndreptăţire la drepturiie şi datorinţele faţă de stat pentru fiecare confesiune din cuprinsul ţării, dând fiecăreia, ceeace se cuvine.

5. Şi declarăm că întru cât concordatul nu se va lua dela ordinea zilei, vom deslănţui cea mai aprigă luptă împotriva lui, pentrucă avem convingerea că reclamă prerogative în contul bisericei noastre şi în detrimentul intereselor vitale ale patriei noastre româneşti.

6. Totodată cerem comitetului conducător al partidului naţional ca respectând concluzele adunării naţionale din 1848, fără amânare să înfăptuiască concluzul de sub punct 2 al programului naţional: unificarea religioasă într'o singură biserică ortodoxă naţională.

(Va urma)

Sf. Sinod

Sesiunea extraordinară de primăvară a Sf. Sinod a fost închisă Vineri. Cu acest prilej I. P. S. Sa mitropolitul primat *Miron* a resumat desbaterile care au făcut obiectul activităţii Sf. Sinod în sesiunea actuală, mulţumind arhiereilor pentru râvna arătată spre binele bisericii ortodoxe române. Mitropolitul urează arhiereilor cari se întorc la scaunele lor, muncă spornică în eparhiile lor pentru înflorirea bisericii şi a ţării.

Ministrul cultelor, dl O. *Goga*, ia cuvântul pentru a aduce de asemeni mulţumiri înalţilor prelaţi şi le urează să revie în curând cu puteri nouă spre a desăvârşi reforma unificării bisericii ortodoxe din România.

Nr. 2224 Bis.

Circulară

către toate oficiile protopresbiterale şi parohiale din arhidieceză

Asilele de copii transilvănene au moştenit dela fostul stat ungar aproximativ 12,000 de copii aşezaţi la părinţi adoptivi şi crescători de naţionalitate şi confesiune străină, ca să servească anumite scopuri, ce le urmărea fostul stat ungar. Inspectoratul general al sănătăţii şi al ocrotirii sociale din Cluj, a îngrijit ca aceşti copii să fie aşezaţi la familii româneşti, spre a-i creşte ca cetăţeni români şi fii ai bisericii noastre străbune. Acţiunea aceasta, începută încă acum 2 ani, n'a dat rezultatele dorite. Cauza este lipsa de educaţie a populaţiunii româneşti în direcţiunea aceasta, intenţionat neglijată de fosta stăpânire, care aşeza copii numai în ţinuturi ungureşti.

Spre a delătura acest rău, în vederea rolului important ce-l poate avea preoţimea noastră, numitul Inspectorat general la 22 Martie a. c. Nr. 5645 ne-a adresat rugarea să intrevenim pe lângă preoţime ca prin cuvântări să pregătească poporul pentru înţelegerea problemei protecţiei copiilor şi să-l îndemne la primirea copiilor părăsiţi în familii româneşti.

Pentru aceşti copii crescătorii primesc plată după vârstă, precum şi hainele necesare. S'au luat măsuri, ca dela 1 April a. c. plata să fie mărită în raport cu scumpirea vieţii.

Având în vedere importanţa acestei chestiuni pentru neamul şi pentru biserica noastră, atragem atenţiunea preoţimii noastre asupra ei şi o îndemnăm să dea poporului îndemnurile şi învăţăturile de lipsă pentru a o îmbrăţişa cu căldură. Indeosebi familiile cu stare mai bună şi în condiţiuni morale bine ordonate să fie sfătuite a primi asemenea copii, şi să le dea creşterea cuvenită.

Aşteptăm ca îndemnul nostru în interesul neamului şi al bisericii să fie ascultat şi fiecare preot să ne comunice câţi copii ar putea să plaseze în familii în parohia sa. Aceste informaţiuni să ni se trimită în timp scurt, ca să le înaintăm locurilor competente.

Apelul ce ni s'a făcut şi în vederea cu care se solicită colaborarea bisericii la resolvirea favorabilă a acestei probleme, ne obligă să ne dăm în largă masură tot concursul nostru.

Sibiu, din şedinţa consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ţinută la 26 Martie 1921.

Nicolae Bălan,
arhiep. şi mitropolit.

Nicolae Colan,
secr. cons.

Dela Asociaţia clerului «Andrei Şaguna»

Comunicări

1. In conformitate cu decisiunile Congresului nostru, ce se pot vedea şi din rapoartele pe cari le dă această foaie, publicaţiile oficiale ale Asociaţiei se vor face pe viitor în «Telegraful Român». In urmare domnii prezidenţi ai despărţămintelor, îl vor primi pentru a se putea orienta direct şi imediat despre măsurile, ce se iau şi dispoziţiile, ce se fac de comitetul central pentru viaţa Asociaţiei. Fiecare număr al «Telegrafului» se va colecta şi îngriji la arhiva despărţământului, având a se plăti abonamentul din cele 30% a cotizaţiilor dela membrii cari stau la dispoziţia despărţămintelor. — P. O. dnii protopopi, cari primesc foaia întrucât nu sunt prezidenţi, sunt rugaţi a o preda prezidentului despărţământului, care se va anunţa pentru a i-se trimite direct, ori o vor păstra unde până acum nu s'a organizat despărţământul, fiind rugaţi cu insistenţă să binevoiască a face demersurile pentru neîntârziata organizare a despărţământului. — Statutele şi analele Asociaţiei despre primul congres, le pot avea dela prezidentul secţiei căreia aparţin sau dela biroul central.

2. Prin decisul Nr. 16 s'a hotărât că 30% din suma întreagă a cotizaţiilor încassate să se reţie la despărţământ pentru acoperirea trebuinţelor acestuia, ca bibliotecă, casă de adăpost etc., 20% se trimit secţiei pentru trebuinţele aceleia, iară 50% se administrează centrului la adresa: «Asociaţia clerului Andrei Şaguna».

3. Cotizaţiile dela membri se încasează în suma anuală de 25 lei şi dela cei ce s'ar înscrie acum, pe toţi trei anii, dacă au fost în funcţiune în 1919, în total 75 lei.

4. Prezidenţii despărţămintelor şi casierii acelora vor îngriji fără amânare să se alcătuiască tabloul exact al membrilor cu toate datele personale, cerute de § 5 din statute şi cu cotizaţiile plătite până acum, *pentru ca să se ştie cine sunt membrii* la Asociaţie şi din aceasta să scoatem orientările necesare.

5. In special despărţămintele din secţiile Sibiu şi Cluj, cari urmează să-şi ţină adunarea de constituire în timpul cel mai apropiat să grăbească a trimite comitetului secţiei respective aceste date cum şi procesele verbale de constituire a despărţămintelor şi cercurilor religioase, întrucât nu s'au trimis până acum, (anume despărţămintele: Agnita, Braşov, Făgăraş, Haţeg, Hunedoara, Ilia, Mediaş, Sălişte, Sebeş, Sibiu, Târmava şi Zarand dela Sibiu; şi Abrud, Câmpeni, Cluj, Dej, Reghin, Târgul-Mureş dela Cluj. Aceste din urmă se vor trimite la adresa părintelui protoiereu Dr. Ioan Lupaş, profesor universitar, prezidentul secţiei Cluj.

6. Asemenea sânt invitate secţiile Caransebeş şi mai ales Oradea-mare să înainteze comitetului central rapoarte despre organizarea îndeplinită până acum în despărţăminte şi pe cercuri religioase. *Şi întrucât nu s'ar fi îndeplinit organizarea pretutindenea să se facă fără amânare,* ca să ne putem face tabloul clar al situaţiei, în cadrul Asociaţiei noastre.

7. La secretarul general al Asociaţiei se mai găsesc bilete gratuite, de călătorie — dus şi întors — pentru adunarea generală a societăţii ortodoxe, ce se va ţinea la 27—30 Mai a. c. în Chişinău. Doritorii de a beneficia să se anunţe îndată părintelui P. Moruşca Sibiu, Seminarul teologic. *Biroul com. central*

Dăruiri pentru orfelinat

Doamna *Eugenia Pinciu*, văduvă de funcţionar de bancă din Micăsasa, în amintirea defunctului său soţ, a dăruit orfelinatului ort.-rom. din Sibiu 100 Lei.

Doamna *Irina V. Fincu* născ. *Zehan* din Sibiu, «în amintirea mult iubitei şi neuitatei sale prietine, doamna Maria Dr. Piso născ. Turcu» dăruieşte 100 lei. Ear dl *V. Kronner*, conducătorul magaziei băncii Centrale din Sibiu, 200 lei. Pentru aceste daruri marinimoase, direcţiunea Orfelinatului ort. rom. aduce cele mai adânc simţite mulţumiri.

Sibiu, la 21/IV 1921. *Direcţiunea*

Ştirile zilei

Mare solemnitate. Ca semn al legăturii frăţeşti între sufletul francez şi sufletul român, şi în acelaş timp ca omagiu al Franţei adus culturii româneşti, ministrul *Daeschner*, reprezentantul marei noastre surori în România, a remis profesorilor universitari români din Cluj Crucea legiunii de onoare, de Ofiţer de Academie, şi de Ofiţer al instrucţiei publice, acordate de guvernul republicei. Solemnitatea decorării s'a făcut în 20 l. c. în aula universităţii din Cluj. Decoraţi sânt următorii profesori universitari: Sextil Puşcariu, V. Dimitriu, G. Bogdan-Duică, D. Călugăreanu, I. Haţeganu, M. Ştefănescu şi G. Oprescu.

† **Constantin Proca**, fost paroh în Râşnov şi protopretor al plasei Braşov, după scurte suferinţe, împărtăşit fiind cu sfintele Taine, şi-a dat sufletul în mânile Creatorului, în 19 April a. c. în vârstă de 45 de ani. Rămăşiţele pământeşti ale defunctului s'au aşezat spre vecinică odihnă în 21 April c. n. la ora 3 p. m. în cimiterul bisericii din Râşnov. Odihneasca în pace!

Costi Proca, — scrie G. Tr., — în anul 1916 a trecut împreună cu armata română, care se retrăgea, în vechiul regat, unde s'a înrolat în armata română, aducându-i preţioase servicii. In vara anului 1917, a fost trimis ca membru propagandist în Rusia şi Siberia, pentru a recruta dintre prisonierii austro-ungari români voluntari pentru armata română. Reîntors la Braşov, în earna anului 1918, a intrat în serviciul administraţiei române, fiind numit administrator de plasă. Regretatul Costi Proca lasă în societatea Braşovului, unde se bucura de numeroase simpatii, unanime regrete.

Dela Societatea Ocrotirii Orfanilor din războiu. Secţia Regională Sibiu. S'au primit ca donaţii din partea următorilor domni, cu ocazia inaugărării festive a Orfelinatului din *Orlat* în ziua de 17 April 1921: I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae, Col. Nicolescu, Lt. Col. Grigoriu, dnii General Moga, General Dănilă Pap cu dna, dnele Bologa, Agnes Măcelariu, dl şi dna Dr. Lazar Popovici, dşoara Zina Moga, Manta jun. Gurarâului, Manta sen. Gurarâului, Dionisie Aron, I. Beleuţa, Sibiu, dna şi dl A. Bârseanu, dl şi dna Comşa prefect, câte 100 Lei. Căpitan Nibil şi dna 60 Lei. Păr. Prot. Borcea din Sălişte, dna. Constanţa Hodoş, Dr. Goritz primar, câte 50 Lei. dna Bunea Ioan, Păr. Dăncilă şi dna, Col. Ciuperca, câte 40 Lei; dnii Reu Orlat 30 Lei. Dionisie Danea, 25 Lei. prof. Crişţiu, Arsenie, Florin Manta, Titus Decei, S. Loloi, câte 20 Lei. prot. N. Togan, 15 Lei. Păr. I. Dăian donaţie pentru orfani adunată în comuna Sângătin, Lei 460·50. — Societatea Ocrotirii Orfanilor din războiu aduce pe această cale cele mai vii mulţumiri marinimoşilor donatori. — *Catinca A. Bârseanu*, prezidentă. *Col. N. Ciuperca*, Secretar.

Centenarul lui Dante. Sărbătorirea centenarul lui Dante începe la Florenţa în 27 April. D' Annunzio va ţinea discurs de comemorare. Apoi vor începe pelerinagiile la mormântul poetului dela Ravenna. In timpul anului întreg conferenţe şi lecturi asupra Divinei Comedii.

† **Simeon Săcărea**, preot ort. rom. în Şibot (tr. Orăştie) a încetat din viaţă în 20 April a. c. în etate de 67 de ani, după 33 de ani de preoţie. Bătrânul preot, care a suferit din partea stăpânirilor trecute, pentru sentimentele sale româneşti, lasă în urma sa o numeroasă familie. Răposatului în Domnul fie-i ţărâna uşoară.

Anunţ. Cu ziua de azi se admit la expediere în tot cuprinsul României pachete, grupuri şi casete cu valoare nelimitată. Primirea se face la poşta din oraş Sibiu şi la cea din gară. Publicul se face atent, să îngrijească de împachetare solidă şi sigilarea cotelor cu valoare declarată. *Şeful oficiului din Sibiu.*

Şedinţă literară, a treia, a ţinut în 21 l. c. Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu, în localităţile sale din strada Brukenthal 17. După citirea proceselor verbale, prin secretarul, dl St. Duca, — preşedintele, dl G. Poponea, deschizând şedinţa, dă cuvântul părintelui I. Dăncilă, preot militar şi confesorul garnizoanei, care în cuvinte potrivite a vorbit despre: Felul cum trebue să cugetăm de Domnul nostru Isus Hristos. Au urmat apoi bucăţi de muzică vocală şi instrumentală şi recitări, primite cu aplauze repetate. La urmă s'au sortat între participanţi 12 cărticele folositoare.

Creştini vrednici. Primim următoarele: Rog să binevoiţi a publica în Telegraful Român cu numele pe următorii creştini, din comuna Inuri (tractul Alba-Iulia) ca binefăcători ai sfintei noastre biserici: Datu Avram şi Bogdan Georgiu care din ale lor puteri au pictat biserica, cu 2600 lei. Tot ei au plătit pentru uşa împărătească la sfântul altar 400 lei. Coltor Antonie a dat 2 sfeşnice înaintea altarului, cu 500 lei. Vladu Ioan lui Costantin a dat un clopot la sfânta biserică, cu 8000 lei. Vladu Gligor lui Todorescu a cumpărat un potir cu 419 lei. Datu Petru lui Andrei şi Drăgan Ionuţ au dat 4 icoane înaintea sfântului altar, cu 400 lei. Dumnezeu să le resplătească pentru darul adus casei Domnului. Inuri, în 18 April 1921. *Ioan Patachi*, paroh ort. român.

† **Mărioara Palade**, fiica preotului nostru Nicolae Palade din Câmpeni, împărtăşită cu sf. taine ale muribunzilor, după lungi şi grele suferinţe, în al 18 lea an al etăţii, la 3/16 April a. c. ora 11 a. m. şi-a dat sufletul în mânile cerescului Părinte. Imormântarea defunctei s'a făcut la 5/18 April a. c. ora 2 p. m. în cimiterul bisericii ortodoxe rom. din Câmpeni. Odihneasca în pace!

Reprezentaţie teatrală în Deda. Corpul didactic din Deda învită la producţiunea de teatru, coruri şi recitări, urmată de dans, ce o va aranja cu ocaziunea ţinerii conferenţei cercului cultural al învăţătorilor din plasa de sus şi de jos a Reghinului, la 3 Mai a. c. (3 a zi de Paşti) în şcoala din Deda. Dela 2½ — 6 oare p. m. confereuţă. Inceputul producţiunii la 8 ore seara. Intrare Loc I. de pers. 20 Lei. (de familie à 3 pers. 50 Lei). Loc II. 15 Lei. Stat 10 Lei. Venitul e destinat bibliotecii şcolare.

Ovăs de sămânţă şi **Cartofi** de prima calitate se află de vânzare cu preţuri moderate la Centrala Băncilor şi cooperativelor săteşti «Înfrăţirea» în Sibiu, strada Brukenthal Nr. 17.

Convocare

Membrii consiliului central al ocrotirii orfanilor din războiu sânt rugaţi a lua parte la şedinţele Consiliului central, conform art. 26 din statute, care se ţine în 11—14 Mai 1921 la Cluj, în localul Diviziei XX, sediul regiunei IX Cluj. Ordinea zilei:

1. Ratificarea măsurilor generale luate dela 25 Noemvrie 1920—5 Mai 1921, conform art. 30 din statute.
2. Aprobarea bugetului general al societăţii pe 1921/2.
3. Modificarea regulamentului şi întocmirea statutului personalului societăţii.
4. Infiinţarea de orfelinate pentru copii dela [illegible] şi a unui sanator permanent pentru orfani.
5. Coordonarea şi uniformizarea măsurilor generale de asistenţă sanitară, profesională etc.
6. Intocmirea şi aprobarea programului de activitate generală pe anul 1921/2.
7. Prezentarea dării de seamă generală pentru congres şi a dărilor de seamă regionale.
8. Alte chestiuni ce se vor ivi.

Olga Sturdza
Prezidenta consiliului central

Convocare

Membrii *Societăţii pentru Ocrotirea orfanilor din războiu* din întreagă ţara sânt convocaţi conform art. 31 din statute la al doilea congres general al societăţii ocrotirea orfanilor din războiu din România mare care se ţine la Cluj în 15 şi 16 Mai 1921, în localul teatrului naţional, sub înaltul patronaj al *M. S. Reginei Maria.* Ordinea zilei:

1. Darea de seamă generală a consiliului central despre activitatea desfăşurată în 4 ani de asistenţă a orfanilor din războiu.
2. Dările de seamă ale regiunilor Iaşi, Bucureşti, Craiova, Chişinău, Cernăuţi, Sibiu, Constanţa, Timişoara şi Cluj, asupra activităţii pe 1920/1.
3. Modificarea statutelor societăţii.
4. Stabilirea legăturii cu instituţiile similare din străinătate.
5. Alte chestiuni ce se vor ivi.

Olga Sturdza
Prezidentă generală a Societăţii ocrotirea orfanilor din războiu

---

Nr. 55/921 (50) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II **Gălpâia**, protopresbiteratul Unguraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs instruite cu documentele prescrise se vor înainta subscrisului în terminul deschis.

Concurenţii, pe lângă observarea normelor reglementare, se vor prezenta în parohie pentru a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul.

Unguraş, 3/16 Martie 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Ioil Ghiuriţan
protopresbiter

Nr. 252—1921 (51) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Bucium-Muntari**, protopopiatul Abrudului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea dotaţiei dela stat.

Concurenţii să-şi trimită petiţiile instruite în ordine, în terminul arătat, subsemnatului oficiu protopopesc, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, pe lângă încuviinţarea protopopului, spre a celebra, predica şi a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Abrudului în înţelegere cu comitetul parohial.

Abrud, 18 Martie 1921.

Petru Popoviciu,
protopop.

Nr. 28/1921 (49) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a **Miluan**, protopresbiteratul Unguraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele prescrise să se înainteze subscrisului în terminul deschis.

Concurenţii, pe lângă observarea normelor reglementare, se vor prezenta în parohie pentru a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul.

Unguraş, 3/16 Martie 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Ioil Ghiuriţan,
protopop.

Nr. 180/921 Of. prot. (52) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de parohi din parohiile de cl. II-a **Diug şi Corueni**, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile, computate dela prima lui apariţiune în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt cele fasionate în coala B de congruă.

Concurenţii au a-şi aşterne rugările lor, instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis — şi pe lângă prealabila încuviinţare a protopresbiterului concernent — a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserica de acolo, spre a cânta, predica şi eventual a celebra sfânta liturgie.

Dej, 21 Martie 1921.

Oficiul prot. al tractului ort. rom. Dej, în înţelegere cu comitetele parohiale.

Teodor Hermann
protopresbiter

Nr. 54/1921 (48) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului învăţătoresc vacant din parohia **Miluan**, protopresbiteratul Unguraş, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt 300 lei dela parohie, restul se întregeşte dela stat.

Cvartir în natură.

2 stânjini lemne, 40 st.□ grădină de legume.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele cerute să se înainteze subscrisului în terminul deschis.

Unguraş, 3 Martie 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Ioil Ghiuriţan,
protopop

Nr. 103/1921 (45) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de clasa a II **Blaşfalăul de sus** cu filiile **Signur** şi **Terpiu**, în protopresbiteratul Bistriţei se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt tot cele arătate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs, însoţite de documentele de calificaţiune, reflectanţii le vor înainta în terminul deschis la Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Bistriţei şi având încuviinţare dela protopresbiter, se vor putea prezenta şi în parohie în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a face cunoştinţa poporului cântând în biserică, predicând, eventual slujind S. liturgie.

Bistriţa, 17/30 Martie 1921.

Oficiul protopresb. ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Gregoriu Pletosu,
protopresb.

Nr 523/1921 (40) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. IIIa **Soporul de câmpie** se publică concurs cu termin de 30 de zile dela întâia inserare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. referitoare la întregirea venitelor dela stat. Locuinţă şi supraedificate în natură, 40 jugăre porţiune canonică.

Doritorii de-a ocupa acest post să-şi înainteze cererile concursuale instruite în ordine subsemnătului oficiu protopresbiteral, în termin deschis, stându-le în voie a se prezenta în parohie spre a celebra, cuvânta şi lua contact cu poporul.

Turda, 28 Decemvrie 1920.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murăşan,
protopop

Nr: 1562. Bis. (44) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului **de cântăreţ la biserica catedrală din Sibiu** se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Dela concurenţi se cere calificaţiunea indicată în Statutul organic § 22 pct 12.

Retribuţiunile se vor stabili în acord comun cu Consistorul arhidiecezan, la care sânt a se trimite şi cererile de concurs.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ţinută la 15 Martie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 411/1920 (43) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II a **Hondol**, protopresbiteratul Deva, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest pos sânt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea datoriei dela stat.

Concurenţii să-şi aştearnă petiţiile instruite în ordine, în terminul indicat la oficiul protopresbiteral subsemnat, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică pe lângă încuviinţarea protopresbiterului, spre a celebra, predica şi a face cunoştinţă cu poporul.

Deva, la 8 Decemvrie 1920.

Oficiul protopopesc al Devei.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 128/1921 (34) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II-a **Armeni**, protopresbiteratul Mercurei, se publică concurs cu termin de 30 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în normele din vigoare.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, având concurenţii a se prezenta la biserică spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Mercurea, 11 Martie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Mercurei în conţelegere cu comitetul parohial.

Avr. S. Pecurariu,
protopop.

Nr. 82/1921 (32) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Vărmaga**, protopresbiteratul Devei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Român.

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze subscrisului în terminul sus indicat.

Concurenţii, după prealabila încuviinţare a protopresbiterului, să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a şi celebra.

Deva, 7/20 Martie 1921.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 564/1920 Prot. (33) 3—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de clasa a doua din comuna **Bodbav**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Rroman».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs împreună cu documentele ce se cer, să se înainteze subscrisului în terminul susindicat.

Concurenţii, după prealabila încuviinţare a protopresbiterului, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a şi celebra.

Agnita 11 Martie 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Joachim Muntean,
protopop.

Nr. 37/1921 prot. (41) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Rusciori**, tractul Sibiului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele cerute (atestat de botez, atestat şcolar dela şcoala medie, Absolutorul teologic, atestatul de calificaţie preoţească şi de eventuale servicii) se vor înainta subscrisului în terminul deschis.

Aspiranţii la această parohie se vor prezenta cu observarea dispoziţiilor regulamentare în vre-o Duminecă sau sărbătoare şi în parohie şi la biserică, spre a se face poporului cunoscuţi.

Sibiu, în 22 Martie 1921.

Oficiul protopresbiteral al Sibiului în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 18 April (1 Mai) 1921 Nr. 31—32

„ASOCIAȚIUNEA" CENTRALA SIBIU

Telegraful Român

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nicolae,

din îndurarea lui Dumnezeu arhiepiscop al bisericei ortodoxe române din Transilvania și mitropolit al românilor ortodoxi din Ardeal, Bănat, Crișana și Maramureș.

Iubitului cler și popor: Dar și milă dela Dumnezeu Tatăl și dela Domnul nostru Isus Hristos.

«Lui Dumnezeu mulțumită, care ni-a dat *nouă* biruința prin Domnul nostru Isus Hristos»,
Ap. Pavel I ep. către Corinteni 15, 57.

Multe veacuri a prăznuit neamul nostru românesc, an după an, ziua luminată a Invierii Domnului, culegând dintr'ânsa mari puteri înviorătoare pentru sufletul său — dar bucuria sa totuși nu era deplină. Un simțemânt de tristeță, rămas în inimi din Vinerea Patimilor, îi tulbura seninătatea prăznuirii. Căci cum puteau să simtă întreg farmecul vieții aceleia care rupând pecețile a ieșit biruitoare din mormânt, cei ce-și vedeau neamul lor încătușat în lanțurile unei apăsătoare robii? Doar numai credința că trebuia să sosească odată și pentru dânșii ziua mare a biruinții, le mai însenina zilele și le ținea neînfrânt curajul.

O sfinte așteptări ale părinților noștri, cât de mare ați făcut sufletul pe care-l încălzeați! Ca nădejdea celor din legea veche în sosirea unui Mesia, așa ați pregătit voi calea izbăvirii noastre, a celor ce am fost învredniciți să putem zice astăzi: «Lui Dumnezeu mulțumită, care ni-a dat *nouă* biruința».

Da, a noastră este biruința, a noastră și a urmașilor noștri biruința dreptății asupra nedreptății, biruința libertății asupra robiei. Insuflețiți de bucuria acestei biruințe, cu simțeminte înălțate și cu cântări de preamărire să primim în sufletele noastre solia dela mormântul Aceluia care prin învierea sa ni-a arătat spre ce viață sântem noi chemați.

Că nu spre robie, nici spre întunerec și moarte e chemarea noastră, ci lumea pe care o vrea Dumnezeu este o lume a libertății și a luminei și a vieții cât mai desăvârșite. Dacă oamenii prin păcat au stricat frumseța lumii și a vieții lor într'ânsa, Dumnezeu a trimis pe unul născut Fiul său, ca să ni-o arete și să ni-o îmbie din nou așa cum este voia sa s'o vadă. El, cel fără de păcat, a luat asupra sa sarcina păcatelor noastre, a primit a pătimi chinurile răstignirii și moartea pe cruce, aducându-se pe sine jertfă de împăcare pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire. Căci fără de sufer inte și jertfe nu e cu putință nici o izbăvire. «Grăuntele de grâu căzând pe pământ de nu va muri — a zis Domnul — el singur rămâne, iar de va muri multă roadă aduce» (Ioan, 12, 14). E nepătrunsă de mintea noastră această întocmire a vieții, dar gândindu-ne la jertfele fără număr pe cari ni le-a înghițit crâncenul războiu prin care am trecut, par'că putem întrezări mai bine tainele crucii de pe Golgota și adâncul ei rost în dumnezeeștile planuri de mântuire a neamului omenesc. Prin acel cuvânt: «*Săvârșitu-s'a*» care a zburat de pe buzele însetate ale Mântuitorului, s'a rostit sentința de împăcare a pământului cu cerul și s'a șters blestemul păcatului, care zăcea asupra capetelor noastre. Drept dovadă a acestora și drept chezășie că ni s'a deschis inima Părintelui nostru ceresc și de odată cu ea porțile vieții celei veșnice, iată groapa goală și paznicii ei trântiți la pământ de strălucirea măririi Celuice a frânt legăturile morții.

Hristos a înviat!

Aceasta e solia veșnică nouă a biruinții pe care o prăznuim noi astăzi.

Domnul trăiește!

Aceasta e bucuria vieții și razimul credinții noastre.

Trezește-te suflete, prinde curaj și nădejde, inimă creștinească, că Stăpânul tău viu este și mai puternic decât moartea și mormântul!

Acest glas de chemare spre o nouă viață, care ne vorbește din praznicul Invierii, vrem să-l ascultăm noi în zilele acestea și în toate zilele vieții noastre, ear celce nu-l poate primi cu credință, acela să stea la o parte și să tacă. Noi însă îl prindem de pe buzele apostolilor, din vestirea și mărturia lor în Ierusalim și până la marginile pământului. Că fiecare cuvânt pe care l-au vorbit și fiecare șir pe care l-au scris se razimă pe credința în înviere. Ea le-a pus sufletul în mișcare, le-a dat curajul propoveduirii neînfricate și simțemântul biruinții chiar și în mijlocul suferințelor și în fața morții. Lumea veche se cutremura de frică în fața morții. Atunci însă, ea a văzut oameni cari priveau moartea cu îndrăzneală în față și în mijlocul chinurilor celor mai grozave rosteau cu evlavie numele Celuice prin învierea sa «moartea au stricat și au adus la lumină viața și nestricăciunea prin evanghelie» (II Timotei 1, 10). Ei s'au făcut purtătorii acestei vieți care e ieșit din mormânt deodată cu Hristos Domnul și ca un val de apă vie trecând dela popor la popor, a turnat cu îmbelșugare puteri proaspete în sufletele amorțite și le-a îndrumat pe calea progresului și a fericirii. Să primim deci mărturia lor, că dreaptă este; să răsturnăm peatra răutății și să rupem pecețile păcatului din sufletul nostru, făcând să învie într'ânsul Hristos și viața cea dintru El.

Dacă traiul oamenilor de astăzi, dacă viața aceasta pe care ca pe o mare tulburată de valuri o vedem desfășurându-se împrejurul nostru, nu are înfățișarea ce ar trebui s'o aibă — cine este de vină? Fără îndoială, toți aceia cari înoată în undele ei fără să-și cârmuiască luntrea vieții și fără să cunoască ținta acesteia. Și este mare numărul lor. Prea s'a obicinuit lumea cu patimi și cu stricăciuni și prea puțin se gândește să iasă din ele. Se povestește că pe timpul revoluției franceze, când a fost cucerită Bastilia, închisoarea cea mare din Paris, mulți robi n'au vrut s'o părăsească și să iasă la libertate, atât de mult se obicinuiseră cu robia. Așa sânt și oamenii de astăzi. Vine Stăpânul vieții, rupe cătușile și deschide ușile, făcând să pătrundă la dânșii aierul proaspăt al libertății și lumina vieții, dar ei nu ies din robie, din întunerec și stricăciune. Către dânșii mă îndrept cu strigătul de chemare al apostolului: «Curățiți aluatul cel vechiu, ca să fiți frământătură nouă... Că și Hristos, paștile noastre, pentru noi s'a jertfit. Drept aceea să prăznuim nu întru aluatul cel vechiu, nici întru aluatul răutății și al vicleșugului, ci întru azimele curățeniei și ale adevărului» (I Corinteni 5, 7—8). Să facem văzută învierea lui Hristos în casele și familiile noastre, în școlile și bisericile noastre, în munca și îndeletnicirile noastre. Să primim puterea Lui asupra gândurilor noastre, stăpânirea Lui asupra voinții noastre, duhul Lui să strălucească din toate faptele vieții noastre. El trăiește și este cu noi și astăzi. Este Domnul și Mântuitorul nostru, același pe care-l cunoaștem din sfintele evangheliі. El are și acum iubire pentru păcătoși, ușurare pentru cei apăsați, putere pentru cei osteniți, mângâiere pentru cei întristați, este însoțitorul celor părăsiți și primește la sine dincolo de moarte și mormânt pe toți ceice au chemat numele Lui și au crezut în dumnezeirea Lui, pe cum însuși a zis: «Eu sânt învierea și viața, celce crede întru mine, de va și muri, va fi viu». Par'că văd pe Mântuitorul, îmbrăcat în lumina soarelui din dimineața învierii, trecând printre mormintele eroilor noștri și zicându-le: Eu trăiesc, voi încă trebue să trăiți! Nouă tuturora ne adresează cuvântul: «Tot celce trăiește și crede întru mine, nu va muri în veci»

(Ioan 11, 25—26), că pe toţi ne cheamă la sine, ca prin lucrul fiecăruia din noi, să răspândească împărăţia cea veşnică a darului şi a adevărului şi a vieţii sale.

Aceste poveţe şi învăţături Vi le trimit, iubiţilor mei fii sufleteşti, cu prilejul măritelor sărbători ale Invierii Domnului. Primindu-le în sufletele Voastre şi urmându-le în faptele vieţii Voastre, veţi face să se coboare asupra voastră darul şi binecuvântările lui Dumnezeu, căruia să fie mulţămită, că ni-a dat nouă biruinţa libertăţii asupra robiei, biruinţa vieţii asupra morţii, prin Domnul nostru Isus Hristos.

După cari împărtăşindu-Vă arhierească Noastră binecuvântare, ca să sporiţi în toate cele ce sânt spre mântuirea sufletelor, am rămas,

Sibiu, la sărbătorile Invierii Domnului din anul 1921,

al Vostru al tuturor
de tot binele voitor
Nicolae Bălan
arhiepiscop şi mitropoilt.

Notă. Această carte pastorală o vor ceti preoţii în ziua întâi ori a doua a sf. Paşti, înaintea poporului în biserică.

Convocare

In temeiul § lui 89 şi 90 din Statutul Organic şi al concluzului congresual Nr. 58 dela 25 Februarie 1920, convocăm şi declarăm de convocat primul Sinod ordinar al Diecezei Clujului în biserica parohială din Cluj pe *Dumineca Tomii*, adecă pe 25 April st. v. 8 Mai st. n. a. c. la 9 ora a. m., când se vor începe ritualele bisericeşti; iar după aceea va urma deschiderea Sinodului în localul designat spre acest scop.

Cluj, din şedinţa plenară a Consistorului diecezan, ţinută la 7/20 Aprilie 1921.

Nicolae Ivan, arhimandrit, preşedinte. — *Vasilie Sava*, secretar.

Să învie Dumnezeu!

Clopotele sfinte-şi înteţesc sărbătorescul glas, iar norodul credincios îşi înteţeşte paşii spre bisericuţele ascunse în taina sfielnicilor frasini şi a nopţii...

Zimbeşte nădejdea în inimi şi 'n ochi bucuria. E ziua 'nvierii!

Nepătrunsa minune s'a săvârşit. «Mărire Ţie celuice ne-ai arătat nouă lumină!» Ajută-ne, să putem fi vrednici de ea.

Sufletul se 'nfioară, — şi se bucură inima de măreţia sărbătorii, care de nouăsprezece veacuri încoace cheamă necontenit pe fiii lui Dumnezeu la viaţă.

«Eu sânt calea, adevărul şi viaţa!»

Se bucură săracul şi bogatul. Dragostea nemărginită şi jertfa preacurată a Celuice s'a răstignit pe crucea suferinţii i-a împăcat. Toţi într'un gând mărturisesc: Hristos a înviat!

«Adevărat c'a 'nviat» — să răspundem cu toţii. Nu numai din gură, ci din toată inima noastră curată. Din inima curată, care vede pe Dumnezeu şi primeşte 'n biserica sa «pe Impăratul Măririi».

Să deschidem porţile inimii noastre, să intre Lumina lui Hristos. Lumina şi Pacea. Lumina, ca să ne lumineze calea vieţii.

«Eu sânt lumina lumii... Credeţi în lumină ca să fiţi fii ai luminii!»

Pacea — roadele jertfei.

«Pace aduc vouă!»

Pildă grăitoare ne dă firea, cu toată strălucirea ei neasemănată: S'a îmbrăcat în haină nouă şi fără de prihană, ca să preamărească ziua Invierii.

Legănaţi-vă privirea peste câmpurile înverzite, peste grădinile albe de flori: Ce zimbete nevinovate se desprind din corolele cari îşi împart parfumul, celor buni şi celor păcătoşi — deopotrivă!

Sufletul să ne îmbrăcăm în haina cea curată a Iubirii. A dragostei frăţeşti care topeşte ura şi patimile înfricoşate, cum topeşte focul ceara...

In inimile noastre «să învie Dumnezeu» — şi vrăşmaşii lui se vor risipì ca fumul. In inimile noastre, chiar dac'ar trebui să trecem peste-o nouă Golgotă!

Drumul Invierii trece totdeauna peste Golgota...

«Amin, amin grăiesc vouă: grăuntele de grâu căzând pe pământ de nu va muri, el singur rămâne; iar de va muri, multă roadă aduce».

Când se va sălăşlui şi va lucra în lume învăţătura acestor vorbe dumnezeeşti, cu toată mulţumirea conştiinţii noastre izbăvite vom putea răspunde la frumoasele bineţe «Hristos a înviat: Adevărat, că a 'nviat! — *Neculce.*

Paştile

Noi L-am văzut pe cruce-alaltăeri
Sorbind păharul ultimei dureri,
Ca să răscumpere pământul de păcat;
Azi îl vedem în strai dumnezeesc,
Păşind pe calea tronului ceresc:
Din groapa morţilor Hristos a înviat.

Şi de-am văzut sub ramura de spini,
Arzând în flacări ochii Lui senini,
In clipa când pământul s'a cutremurat;
Acum în largul firii necuprins
Un soare nou pe ceruri s'a aprins:
Din groapa morţilor Hristos a înviat.

Şi de-a rămas bătut de vânt, stingher,
Cu braţele întinse către cer
Scheletul lemnului pe vârful blestemat;
Azi poarta cerurilor s'a deschis
Ca s'auzim cântări în Paradis:
Din groapa morţilor Hristos a înviat.

Dar lemnul crucei grelei răstigniri
Spre mântuirea întregei omeniri
A fost şi'n sufletele noastre ridicat;
De-aceea noi acelaşi drept avem
Odată cu Hristos să înviem:
Din groapa morţilor Hristos a înviat.

Şi cum sântem făptură de pământ,
Şi cum purtăm într'însa un mormânt
In care zace sufletul întemniţat;
Azi-noapte sufletul s'a înoit,
Lăcaşul sufletului s'a sfinţit:
Din groapa morţilor Hristos a înviat.

Sânt Paştile. Plecaţi-vă acum,
Hristos din groapă a pornit la drum,
Să-L pipăim, să credem cu adevărat
Că s'a 'mplinit ce scrie în Scripturi;
Să cânte milioanele de guri:
Din groapa morţilor Hristos a înviat.

Volbură Poiană.

Preotul şi cuvântul lui Dumnezeu

— Vorbirea părintelui Iosif Trifa la congresul biblic —

«Că s'a făcut cuvântul Domnului ca focul ce arde în oasele mele». *Ieremia 20, 8, 9.*

Ca pe un foc aprins l-a simţit Ieremia, ca pe o «dobândă» (Ps. 118), ca pe un «argint curat» (Ps. 11, 6) l-a căutat şi «l-a aflat» psalmistul, ca pe o «sete» l-a vestit Amos (Ps. 8, 11), ca pe o armă, ca pe «sabia Duhului sfânt» l-a încins Pavel (Efeseni 6, 17).

Cuvântul Domnului, cuvântul scripturilor este un ceva ce nu se poate nici spune, nici defini deajuns. El se simte. El este Duhul Domnului, El este Dumnezeu însuşi.

Raportul preotului cu acest cuvânt nu este, nu poate fi altul decât acela pe care l-au avut şi l-au simţit toţi aleşii Domnului dinaintea lui Hristos şi toţi învăţăceii rămaşi în urma lui Hristos.

Ca pe un «foc aprins» va trebui şi preotul să-l simţească, ca pe o «comoară» să-l caute şi să-l afle, ca pe o «hrană» (I Timotei 4, 6), ca pe o «sete» zilnică să-l aibă, ca pe un «prisos», «belşug» sufletesc să-l strângă.

Cuvântul Scripturilor şi vestirea lui este, trebue să fie, raportul nostru direct şi zilnic cu Mântuitorul.

Numai după aflarea şi câştigarea acestui raport va putea şi preotul «învăţa ca şi unul ce are putere» (Luca 4, 32).

Numai după aflarea şi câştigarea acestui raport va putea eşi preotul ca un harnic sămănător să samene cuvântul peste toate câmpiile vieţii noastre sociale. O groază va cuprinde pe sămănătorul de azi uitându-se înainte ce teren de sămănat îl aşteaptă.

Vânturile războaielor şi a curentelor slabe ne-au făcut şi ne-au lăsat un «pământ pustiu şi fără de apă» (Ps. 62, 3), un pământ uscat şi înţelenit, materialismul ni l-a umplut mai tare ca ori când cu păduri întregi de spini şi de scai, şi de departe se văd în toate părţile în el petrile necredinţii, bolovanii păcatelor şi a nepăsării religioase.

O teamă îl va cuprinde pe preotul de azi simţind că am ajuns şi trăim «vremile primejdioase» (II Timotei 3, 1), vestite de Pavel, acele «vremuri primejdioase» ce «nu sufăr cuvântul».

Dar preotul sămănător nu va despera, nu-i ertat să despereze.

«Precum ploaia se pogoară din cer şi nu se întoarce până când adapă pământul şi îl face de rodeşte, aşa va fi cuvântul meu zice Domnul» (Isaia 55, 10, 11) şi dacă pământul inimilor de azi este uscat şi fără de apă, va începe preotul să picure peste el cuvintele Domnului. Le va picura ca pe o ploaie lină, ca pe o ploaie binefăcătoare, ca pe o «ploaie târzie» (Iob 29, 23), Le va picura cu strădanie, cu însufleţire, le va picura sistematic şi azi şi mâne şi în biserică şi afară de biserică pentruca să înmoaie şi să «adape» cu ele pământul inimilor şi «roditor» să-l facă.

«Au nu sânt cuvintele mele ca focul»... (Ieremia 23, 29,) zice Domnul. Cu acest foc va aprinde preotul focul idealurilor ce mor şi se sting în aceste vremi materialiste. «Va aprinde cât mai mult» dorul după o viaţă mai aleasă, mai su-

fletească, dorul după înălţimile curate şi sfinte ale virtuţilor evanghelice. Cu acest foc aprins va aprinde preotul şi va lăsa să ardă spinii şi scaii vieţii noastre sociale, pentruca în urma lor să răsară, să poată răsări florile cele frumoase ale idealurilor morale.

«*Au nu sânt cuvintele mele ca ciocanul ce taie piatra*» (Ieremia 23, 29) zice Domnul... şi cu ele va sfărâma mereu preotul petrile necredinţii şi va curăţi mereu ogorul sufletesc de bolovanii păcatelor.

«*Viu este cuvântul lui Dumnezeu şi lucrător şi mai ascuţit decât sabia cu două tăiuşuri*» (Evrei 4, 12)... Şi unde ploaia lui cea lină nu poate pătrunde, focul lui nu poate aprinde şi blândeţa lui nu mai poate ajuta, îl vom lăsa să fie şi «aspru» (Ioan 6, 60), îl vom lăsa să «mustre» (II. Timotei 4, 2), să strige după păcate şi să taie în păcate şi stări sociale dându-ne seamă că biserica lui Hristos şi cuvintele Domnului nu pot avea chemarea să stropească mereu cu «isop» şi azi şi mâne tot aceleaşi păcate, ci trebue să le şi «cureţe» mereu.

*

Aceste sentimente ne pătrund ca un fior sufletul stând înaintea împlinirii celei mai fericite idei de a ni se distribui Biblia. Ştim să această idee se împlineşte azi în urma stăruinţelor acelui dascăl luminat şi însufleţit dela congresul trecut pe care azi ceriul de sus şi Tatăl de sus ne-a învrednicit cu bucuria şi fericirea să-L avem între noi ca păstorul nostru dorit şi aşteptat, păstorul nădejdilor şi aşteptărilor noastre împlinite.

Înţelegem năzuinţele, dorinţele şi idealurile noului nostru păstor şi înţelegându-le vom duce Biblia în ogorul nostru de muncă. Vom lăsa, vom lupta ca să pătrundă cuvintele Domnului în toate manifestările vieţii noastre sociale.

Vom duce Biblia şi vom vesti cuvintele Domnului nu numai ca pe o datorie morală, ci şi ca pe o cerinţă, ca pe o poruncă naţională a vremilor noastre.

Biblia ne spune că Moise călător spre Canaan ajuns în pustie şi-a adăpat poporul frământat de nemulţumiri şi cârtiri cu apă din stâncă şi l-a hrănit cu mană din cer. Dându-ne seamă că şi noi în asemănarea lui Moise călătorim azi cu un popor spre Canaan — în aceste deşerturi de frământări, năcazuri şi nemulţumiri, în aceste pustiuri sociale cu tot mai multă otravă vom deschide şi noi izvoarele cuvântului ca să adăpăm şi să hrănim cu credinţă, cu tărie şi încredere sufletul unui popor mult încercat.

«Cu vreme şi fără de vreme» vom striga cuvintele apostolului Pavel «că altă temelie nimenea nu poate pune afară de aceea care ieste pusă, care este Isus Hristos» (I. Corinteni 3, 11). Vom lăsa cuvintele Domnului să aducă aminte şi să spună tuturora pe tot locul că numai pe această temelie de peatră au putut şi pot neamurile să-şi clădească mărire statornică.

Pătrunşi ca un fior de aceste sentimente şi credinţe, arzând de dorul, de dorinţa sfântă ca să putem duce Biblia cu folos moral şi naţional în viaţa poporului nostru, în toate manifestările vieţii noastre sociale — ne vom întoarce cu ea în ogorul nostru de muncă.

Congresul biblic al preoţimii ortodoxe române din Ardeal

ZIUA II

Şedinţa IV

(Fine)

In legătură cu expunerile referentului asupra *Concordatului* părintele *Alexandru Popa* din Lisa cere şi congresul preoţesc îşi exprimă aderarea la acţiunea întreprinsă de protopopiatul Făgăraşului pentru restituirea bisericii zidite în Făgăraş în scopul întăririi ortodoxismului de Constantin Brâncoveanu şi răpită de episcopul unit Pataki János la 1723, punând în obezi pe preotul ortodox Toma şi pe epitropul Vasilache Pop şi cere să se facă paşii de lipsă de către cele trei organe competente în afacere: Ministrul de culte, Prinţul Brâncoveanu, ca descendent al marelui voivod şi Epitropia Bunurilor Brâncoveneşti din statul român, ca această biserică să fie redată destinaţiei, pentru care a fost zidită.

Tot odată congresul preoţesc roagă autoritatea bisericească să strângă de urgenţă toate datele şi să solicite la forurile cu cădere întrevenirea pentru retrocedarea neîntârziată a tuturor bisericilor luate cu forţa, ori pe cale nedreaptă, dela ortodoxi.

Părintele *Dr. M. Ienciu* spune că s'a înaintat în cauza acestei biserici din Făgăraş un memoriu din partea consistorului către ministerul cultelor, şi calea este bine aleasă pentru a a ajunge la retrocedare. Mişcarea trebue să fie continuată pretutindenea unde se poate adeveri răpirea unei biserici dela ortodoxi.

In ce priveşte concordatul însă noi ardelenii, cari am fost până acum într'un stat, ce avea concordat cu scaunul papal, n'ar trebui să protestăm împotriva unui act chemat să reguleze raportul statului cu biserica catolică. Grija trebue să ne fie numai cum se va face concordatul. Nu trebue să uităm că agitaţia, ce se depune în jurul acestei chestiuni este aşa de mult exploatată de adversarii noştri, mai ales de unguri, împotriva statului român. Indeamnă să nu ne temem şi să fim liniştiţi că statul concrescut cu biserica sa ortodoxă nu va putea lucra nici odată în desavantajul acesteia.

Părintele Dr. *Gh. Ciuhandu*, preşedintele secţiei Arad spune că la timpul său de acolo s'a înaintat ministrului de culte şi celui de externe energic protest împotriva încheierii unui concordat, şi acum Congresul nu poate să desavueze acţiunea făcută de o parte a Asociaţiei clerului, şi cere ca şi Congresul să accepteze propunerea de protestare.

I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, luând cuvântul cu glas de arhanghel rosteşte profeticele cuvinte, «nu vom da odihnă oaselor noastre până ce fii aceluiaşi neam nu vor fi fiii aceleaşi biserici, maica noastră bună a tuturora până la 1700. «Un palid resumat al cuvântării, ce a făcut să tresară cele mai tainice colţuri ale sufletelor şi a umplut de nădejdi şi de încredere, dând îndemn de luptă şi hotărâre la acţiune şi pentru cei ce au stat la o parte cu timiditatea şi smerenia ce am adus cu noi din trecut, se publică în cuprinsul foii noastre. Preoţimea a înţeles cuvântul de ordine al arhiereului, care a fixat clar aceasta mare problemă a bisericei ortodoxe de dincoace de Carpaţi, la cârma căreia este o mână tare, o personalitate conştientă de rolul, pe care i l-a încredinţat providenţa.

Inalt Prea Sfinţia Sa ne-a spus, că biserica noastră românească a văzut alte vremuri de grea încercare în trecutul său «*alios vidi ventos*», şi n'a sucombat, — cum să se teamă astăzi de concordat?

Dacă creştinii ortodocşi se mişcă pe chestia aceasta, ei vreau să dee ministrului de culte şi guvernului mână de ajutor ca să respingă pretenţiile nedrepte ale scaunului papal şi să ferească statul nostru de agitaţiuni cu totul de prisos în aceste timpuri de consolidare a sa.

Diplomaţia scaunului papal, ori cât e de şireată, e totuşi strevezie. Vrea să-şi asigure o situaţie privilegiată acum până-ce statul încă nu şi-a alcătuit noua sa constituţie. Dar noi nu putem încuviinţa privilegii pe seama celor ce au lucrat la desfiinţarea noastră.

Factorii de stat nu se poate să intre la învoială cu un factor extern, cum este curia papală, până ce nu se va modifica constituţia Ţării, în conformitate cu actuala situaţie, pentru-că un concordat încheiat acum ar prejudeca liberul aranjament al întregei probleme a confesiunilor din ţara noastră.

Şi în afară de aceasta statul ortodox mai întâi are o datorie de împlinit faţă de biserica ortodoxă a sa, şi a celor peste 13 milioane de credincioşi cari formează majoritatea cetăţenilor susţinători de stat. Intâi cu noi să se aranjeze statul, şi apoi cu confesiunile minoritare.

FOIŞOARA

Sămănătorului

(Privind la Sămănătorul lui I. Fr. Millet)

Sămănător! Opreşte-te din mers!
Ce-ai în şorţul, şi el plin de rouă?
— E brazda fragedă, pământul ud,
Şi gureş tril de ciocârlii aud.
Nu te simţeşti un om în univers? —
Ce vrei să 'ncredinţezi tu brazdei nouă?

Sămănător! Ţi-e pasul apăsat!
Obraz brăzdat şi mâna grea, muncită.
Vrei să arunci seminţe de prăpăd,
Ca nopţi să dai la ochii, care văd?
Nu ţi-e de-ajuns scrâşnit, plâns şi oftat?
Seminţe arunci, spurcate, dinamită?

Sămănător! gândeşte, stai pe loc!
Ai un copil ce-acum îţi gângureşte?
Te-apleci spre el, acasă când ajungi
Şi grijurile dela tine-alungi
La piept ţinându-l şi-l învârţi în joc
Şi gura ţi-l sărută şi zimbeşte?

Sămănător! Nevasta ţi-ai lăsat
La vatra cu vii focuri, jucăuşe?
La munca începută tu, de Luni,
Te rogi cu ea şi mânile 'mpreuni?
Acum, privind din când în când spre sat,
Iţi pare că o vezi, zorind, la uşă?

Sămănător! Aruncă 'n brazdă dinţi,
Nu de bălaur, răul să 'ncolţească,
Ci dinţii 'nţelepciunii, rod să dea,
Ca dinţii de bălaur, dar o stea
A Bunătăţii să le dea credinţi,
Pe lume Binele să-l ocrotească!

Sămănător! Menirea ta ţi-o ştii?
Să nu te ducă alţii în ispită!
«Ce ud eşti», zi, «pământ de sânge cald!
Un gând curat în tine vreau să scald
Şi să botez la mame, taţi, copii —
Un preot, eu, pe-o lume primenită»...

Sămănător! sosit-a ceasul sfânt!
N'auzi tu clopotul din conştiinţă?
Acuma *sună tocmai «Angelus»,*
E ceasu'n care ai ceva de spus:
Vorbeşte Cerul astăzi pe pământ
Şi vrea să-i împrumute o credinţă.

Văd lanuri mari, bogate, până'n brâu,
A răsărit al minţii tainic grâu —
Nu este'n holde nici un fir tăciune.
Impreună ţi tu mâni a rugăciune —
Ai sămănat doară seminţi curate
Şi'n aur toate-mi sânt învieşmântate...

Ilie Marin.

Râuri navigabile

— Oltul —

Chestiunea navigabilităţii râurilor şi a canalelor e azi, mai mult ca niciodată, la ordinea zilei.

Credem interesant a resuma, părţile esenţiale, dintr'un studiu publicat nu tocmai de mult de *Dr. C. Wolff:*

Cel mai puternic fluviu al Europei centrale, după ce străbate strâmtoarea stâncoasă dela Porţile de Fer, curge între şesul românesc şi Bulgaria de nord, care se ridică în formă de terase

Dl ministru Goga a promis prin declarație solemnă la senat, că mai întâi se va legifera raportul dintre biserica ortodoxă și stat și se va înfăptui legea de unificare a acestei biserici. Noi adaugem rugămintea, ca mai 'nainte de a se purcede la acest lucru mare nu numai pentru biserici, ci și pentru stat, să se revizuiască situația tuturor confesiunilor din stat, ca aceste să nu poată întra în legiuirea țării, cu toate privilegiile, ce le aduc cu sine din un trecut, în care au trăit cu favoruri, în vreme-ce biserica noastră vine numai cu suferințele, umilirile și sărăcia, hărăzită din trecutul ei maștер.

Prin blândețe și răbdare, prin îndelungă răbdare am răsbit printre valurile viforoase ale acelui trecut, dar nu vom putea răbda ca și astăzi, în statul nostru românesc, să se garanteze privilegii pe seama celor ce ne-au asuprit până ieri.

In ce privește pe frații noștri uniți cu Roma, noi îi credem mai pe sus de toate buni români, și în urmare sperăm că-și vor revizui atitudinea în chestia concordatului.

Numai un rău român se mai poate gândi a-și aranja situații în statul său românesc prin intermediarea unui factor extern.

Noi ortodocșii nu sântem expuși la asemenea tentative, căci noi avem autocefalie bisericească și prin urmare ne aranjăm situația cu chefal al nostru, nu cu chefal al altuia, căci vai de picioarele lipsite de cap ori pe care le îndrumă cap străin.

Avem nădejdea neclătită, că acest neam pe care l-au împărțit vrășmașii în două biserici, ca să-l poată stăpâni mai ușor, va reveni, dându-și seama, că în credința lui, în viața lui religioasă și creștinească, în ființa lui de bun creștin și bun român n'a lăsat nici o urmă în cei peste 200 de ani catolicismul cu caracterul său internațional.

Poporul ne este unul și acelaș, ca și tăiat din o singură bucată. Catolicismul la Români este o plantă exotică, a cărei rădăcini n'au ajuns să atingă pământul sufletului nostru. Catolicismul la noi nu este decât o marfă importată, și încă una dintre acele mărfuri netrebuincioase cari fac numai să scadă valuta noastră. Este greșit să se vorbească de un «proces istoric», care ar trebui revizuit pentru a se putea reface unitatea de credință. Noi vedem clar că nu este ce revizui, pentrucă fondul e acelaș și la frații noștri cari se zic «uniți», și numai firma trebue înlăturată. Și o spunem tare, cu ferestrile deschise, ca să se audă până la cele mai îndepărtate colțuri locuite de un suflet românesc: Nu vom da odihnă oaselor noastre până-ce nu vom fi iarăși una, până-ce nu se va înlătura răul hărăzit de vitregia vremurilor, și fiii aceleiași maice bune nu se vor întoarce la sânul ei cald dornic de a-i îmbrățișa pe toți.

Acesta este cuvântul nostru de chemare, purces din cea mai curată, dragoste de fii către o maică bună a noastră a tuturora până la 1700 și de frate iubitor, către frate înstrăinat.

Știm, că pentru acest lucru mare trebuește, mai presus de îndemnuri omenești, și darul lui Dumnezeu. Așa sfințiile voastre întorcându vă acasă, pe la vetre, neîncetat vă rugați penrru unitatea credinții... pentru împreunarea sfintelor lui Dumnezeu biserici, doară ruga noastră va fi auzită, și această biserică a Domnului, coborâtă în mijlocul poporului, *va fi iarăș una* în veci nedespărțită. —

Cea din urmă chestiune din programul Congresului a fost «Dotația clerului», al cărei referent, părintele *I. Crăciun* din Spring, reasumându-și pe scurt lucrarea — fiind timpul înaintat — prezintă următoarele desiderate, pe care congresul le acceptează:

1. *a*) In conformitate cu proiectul nou de unificare a salariilor tuturor funcționarilor publici autoritatea supremă bisericească să mijlocească pe seama preoților salar fix dela stat — conform cualificațiunii fiecărui preot — fără deosebire că locuește la sat sau la oraș; *b*) Preoții-capelani să fie încadrați într'o clasă inferioară a preoților-parohi cu aceiași pregătire.

2. Să se normeze prin lege, ca în fiecare parohie în decurs de cel puțin 10 ani să se zidească case parohiale corespunzătoare cu toate supraedificatele necesare, — iar în lipsa caselor parohiale parohul să primească relut de cvartir conform noului proiect de salarizare al oficiaților publici. Edificiile școalelor confesionale întru cât să va statifica învățământul și se vor înființa școli de stat — să se schimbe în case parohiale.

3. Protopresbiterilor, pe lângă salariul, care-l primesc conform cualificațiunii lor, să li să deie remunerație de protopresbiter corespunzătoare, neavând parohiile de a mai plăti diurne pentru vizitațiile canonice.

4. Cu ocaziunea înfăptuirii reformei agrare preoțimei să-i-se asigure porțiuni canonice până la maximul prescris de lege. Intru cât nu e posibil, preotului i-să va da echivalent de 25% după salar — iar întru cât ar avea porțiune canonică mai mică să-i se dea echivalent pentru atât pământ cât îi lipsește până la limita prevăzută în lege.

5. Să se asigure preotului lemnele necesare de foc din pădurile bisericilor, a comunelor, a domeniilor și ale statului, iar în parohiile unde nu sunt atari păduri să-i se asigure preotului un pausal de 6 stânjini cubici cu prețul uzitat în comună plătit din partea bisericii și din partea comunei politice. Unde sunt păduri bisericești să-se asigure cântitatea necesară de lemne pentru preot.

6. Prin ajutorul statului și al eparhiilor să se înființeze un fond religionar pentru salarizarea preoților pus sub administrarea directă a bisericii.

7. Stola după serviciile obligate (botez, cununii, înmormântări), să fie răscumpărate în favorul fondului religionar, iar stola după serviciile facultative, să fie uniformăzată pentru întreagă țară sau pe eparhii din partea autorității supreme bisericești.

8. In cazul că preoțimea va fi salarizată din partea statului — conform cererii noastre — cassăm zilele de lucru răscumpărându-le în bani, iar celelalte naturalii: ferdela de grâu, cucuruz, feria de vin numai în acelea parohii unde se vor întregi eclejile la cel puțin 20 jugăre de pământ.

9. Toate venitele din parohie să se detragă din salariul ce l primesc dela stat.

10. Chestia fondului de pensiuni să se reguleze după noui statute luându-se de bază statutul fondului preoțesc din eparhia Arad, în conformitate cu noua salarizare, cerându-se subvenții dela stat pentru augmentarea fondului de penziune.

11. Congresul roagă pe toți factorii în cădere, arhierei și ministri, deputați și senatori, să stărue cu tot dinadinsul că acestea pretenziuni ale preoțimei să nu rămână literă moartă, ci să fie în cel mai scurt timp împlinite și executate căci la din contră, preoțimea neavând asigurată existența conform exigentelor timpului, rândurile ei să vor rări tot mai mult și nu va putea desvolta acea muncă pozitivă, culturală și morală, cari să așteaptă dela ea, nu va putea împrăștia norii negrii cari s'ar mai abate asupra bisericii și neamului ceia-ce va avea ca urmare legică un dezastru complect pentru biserică și neamul românesc.

Reprezentantul dlui ministru de culte, părintele Dr. M. *Ienciu*, aduce la cunoștința preoțimii, că în ce urmează să fie votat de corpurile legiuitoare preoțimea ardeleană cu cualificație complectă este egalizată cu preoțimea licențiată, din vechiul regat, având salar lunar de 450 lei, la care se adaug gradațiile de câte 25% tot la 5 ani și sporul de scumpete de 200 lei, redus de altfel la toți funcționarii. In lipsa caselor parohiale se încuviințează bani de chirie după salarul fundamental.

S'a luat o însemnată sumă în buget pentru augmentarea fondului de pensii, ca să se poată crea și aici o situație suportabilă.

Asemenea s'a ridicat sumele de ajutoare a văduvelor și orfanilor de preoți.

Iar ca o reparare a nedreptăților din trecut, s'a încuviințat pentru trecut ca preoțimea de dincoace de Carpați, să aibă leafă egală, toți câți au cvalificație teologică sistematică, fără privire la pregătirea școlară anterioară, adecă lunar 450 lei leafă fundamentală, ca întregire la venitele din parohie, cari se vor detrage din suma ce o dă statul.

Preoțimea a luat la cunoștință comunicarea nu numai cu mulțămire, dar și hotărâtă a-și devota toate puterile muncii pastorale, dacă scapă măcar în parte de grija traiului de toate zilele.

Percurs programul congresului biblic, prezidentul pune la ordinea zilei întregirea comitetului central la locurile rămase libere în Secția Sibiu după I. P. S. Sa părintele mitropolit Nicolae, Dr. Ioan Lupaș, aparținător secției Cluj, și Dr. Ioan Broșu eșit din serviciul bisericii, la Arad în locul dlui Dr. Victor Filip, eșit din serviciul bisericii, precum și alegerea reprezentanților secției Cluj, de nou înființată, după-ce în vreme apropiată va fi dieceză de sine stătătoare.

Părintele I. Dăncilă în numele comisiei de candidare propune pentru secția Sibiu pe profesorul Ilie Beleuță și preoții Iosif Trifa și Mihail Neagu, exprimând părerea, ca păr. P. Morușca să treacă dela cassariat, ca secretar general al Asociației; pentru secția Arad propune pe părintele Iancu Ștefănuțiu, iară pentru Cluj, Dr.

Ambele, șesul românesc și regiunea teraselor bulgare, formează bazele a două lanțuri de munți: Carpații transilvăneni de miază-zi la nord și Balcanii la sud, cari merg paralel, la o depărtare respectabilă de Dunărea de jos, pe care o întovărășesc aproape până la vărsarea ei în Marea Neagră.

Această întinsă regiune a Dunării de jos, redusă la o figură geometrică, reprezintă un patrulater lungueț, ale cărui laturi le formează cele două lanțuri de munți, și care e tăiat de Dunăre de-a curmezișul

Pe această diagonală trasă de Dunăre, cade, din cele două laturi: munții Carpați și Balcani, câte o perpendiculară: râurile *Olt* și *Isker*, singurele cursuri de apă mai însemnate, care străbat — unul Carpații transilvăneni de sud, iar celălalt Balcanii. Dupăce străbat munții, albiile acestor două râuri merg aproape drept, având gurile lor aproape față în față.

Iskerul formează un fel de prelungire a Oltului spre sud, spre Balcani, și spre orașul de pe Isker, Sofia, iar Oltul prelungirea Iskerului spre România și Transilvania.

Natura dă aci un însemnat indiciu pentru comerț și circulație.

După toate probabilitățile, și romanii au navigat pe Isker și pe Olt, cel puțin în cursul lor inferior.

Râul *Olt* trebue făcut navigabil în acelaș timp cu navigația mare pe Dunăre. La întrebarea, dacă Oltul poate fi făcut navigabil, ne răspunde istoria.

Ordinul de cavaleri germani a trimis pe Olt sare în Muntenia.

In anii 1788 și 1789 s'au adus armatelor ungare care, în răsboi cu Turcii, ocupau Muntenia, lemne, merinde și provizii de nutreț, în 40 corăbii pe râul Olt.

Un mare comerciant din Transilvania, Türker, făcea în anul 1784 un comerț activ cu Galații, cu ajutorul corăbiilor de pe Olt.

O societate de navigație pe Olt, fondată în 1837, care până în 1840 făcu mai multe călătorii în susul și în josul râului Olt, dela Turnu-Roșu la Râmnic, se desfăcu din cauza lipsei de capital.

Ministrul de comerț ungar Gabriel Baross, deasemenea recunoscu deosebita însemnătate a navigației pe Olt; într'o ordonanță din 22 Martie 1888, el spune că facerea Oltului navigabil, e de cea mai mare importanță pentru legăturile economice transilvănene, mai ales pentru uzinele de fier și minele de cărbuni de acolo, fiindcă aceasta, noua cale de circulație mai eftină deschisă până la Dunăre, va ușura mult exportul țărilor interesate, mai ales exportul de materiale brute și de cele ce se transportă în masse.

Oltul era navigabil și în starea lui primitivă, fără să fi fost atins de mâna oamenilor; va fi și mai favorabil după îndepărtarea piedecilor, curățarea și regularea cursului său, lucruri care nu cer cheltueli prea mari.

Pentru transportul în josul apei vin în prima linie *lemnele* și *pietrele.*

Lemnul, scos din pădurile săsești sau din pădurile statului, din munții Făgărașului sau din pădurile exploatate de societățile Olt sau Lotru sau alte întreprinderi din România, poate fi transportat din belșug pe Olt, lemne brute ca și de construcție, sau lemne de mină; iar în susul apei, aceleași materiale pentru mine și construcții, trecând prin Main, spre Rin, în schimb s'ar transporta cărbuni din Westfalia, spre Transilvania și spre câmpia română săracă în cărbuni.

Inainte de răsboiul universal în 1913, Austro-Ungaria exporta lemne în valoare de 266 milioane de coroane, dintre care 109 milioane în Germania (mai ales lemne brute) și 82 milioane în Italia (mai ales lemne de construcție).

După răsboi, exportul de lemne va deveni probabil mai mare. Orașul Regensburg pregătise construirea unor depozite pentru transportul lemnelor, care pe baza unei decizii a consiliului federal german, erau să fie scutite de taxe vamale, sperând să organizeze un mare import de lemne pe Dunăre pentru scopuri strategice

Ioan Lupaş, profesor universiter, Dr. Pavel Roşca directorul şcoalei normale, Ioan Teculescu protopop, Vasile Gan, protopop, Dr. Octavian Costea, Simeon Vasinca şi Octavian Albini.

Congresul acceptează propunerea şi îi declară pe toţi aleşi, membrii în comitetul central.

La «Propuneri» părintele I. Laslo cere să fie adus şi cetit în faţa congresului «Memoriul» întrat la birou în chestiunea întregirii scaunului episcopal la Cluj. Secretarul constată, că a întrat momeriul, însă părerea membrilor prezenţi la consfătuirea prealabilă a fost să nu fie adus în congres şi astfel n'a fost prezentat. La insistinţa multora prezidentul Dr. Saftu consultă congresul, dacă consideră memoriul de cetit, după-ce el a fost publicat în «Dacia Traiană» şi dacă se indentifică cu cuprinsul aceluia. Congresul în majoritatea sa covârşitoare se alătură la acel memoriu. —

Părintele I. Rafiroiu vorbeşte în chestiunea farmaciilor parohiale şi cere să se înfiinţeze un curs de farmaceutică, de 6 luni, pentru preoţii parohiilor, unde nu este medic în localitate.

Părintele P. Suciu, respinge caracterizarea făcută de părintele arhimandrit N. Ivan prezidentul consistorului dela Cluj, că şi între preoţi ar fi răsbătut ura şi vrajba, fiind aceste cel mult impresii personale, cari nu pot fi resfrânte asupra preoţimii,

Părintele M. Cosma cere să se constate cari delegaţi, a căror despărţăminte, au lipsit dela congres şi secţia Oradia-mare să fie întrebată cum de nu şi-a trimis nici un reprezentant?

Toate aceste chestiuni din urmă congresul le transpune comitetului central spre lămurire şi îndeplinirea celor necesare.

Păr. Dr. V. Saftu prezidentul congresului în cuvântul său de încheiere a desbaterilor mulţămeşte I. P. S. Sale pentru înaltul concurs dat la reuşita atât de înălţătoare a congresului, succesul căruia este meritul I. P. S. Sale în primul rând.

Mulţămeşte I. P. C. Sale păr. arhimandrit Scriban pentru luminoasa contribuţie la desbaterile congresului, păr. Dr. Moise Ienciu pentru bunăvoinţa şi dragostea manifestată, rugându-l să transmită dlui Goga aceleaşi calde mulţămiri pentru grija, ce o poartă preoţimii, şi în sfârşit mulţămeşte tuturor, cari prin prezenţa ori cuvântul lor au contribuit la frumosul succes al congresului.

I. P. S. Sa se declară mulţămit cu succesul congresului, şi constată că muncind preoţimea se apropie tot mai mult de idealul Isus Hristos. Congresul a fost un nou isvor de întărire. Duceţi viaţă nouă în mijlocul poporului, — sfătueşte înaltul ierarh pe slujitorii altarelor.

I. P. S. Sale şi prezidentului congresului le mulţămeşte părintele Iancu Stefănuţ, promiţând că preoţimea va căuta cu tot devotamentul să muncească în cadrul Asociaţiei.

Cuvântul din urmă l-a avut I. P. C. Sa păr. arhimandrit Iuliu Scriban spunând, că dacă congresul dela Glasgow a avut o mai mare reuşită materială, în ce priveşte partea sufletească, acela n'a fost mai pre sus de acest congres al preoţimii ardelene. Scoate în relief bucuria şi alipirea devotată a preoţimii către Mitropolitul lor, pe care îl găseşte una cu preoţii săi. In sfârşit laudă destoinicia conducerii părintelui Dr. Saftu. Astfel congresul îşi încheie cea din urmă şedinţă cu ovaţii la adresa I. P. S. Sale mitropolitului şi cu deplină mulţămire sufletească de cele petrecute. *p. m.*

Instalarea Episcopului din Râmnic

Instalarea Prea Sfinţitului Episcop *Vartolomeiu Stănescu Băcăuanul* în eparhia vecină a Râmnicului Noului Severin s'a făcut Duminecă în 24 April a. c. Actul întroducerii a fost îndeplinit de I. P. S. Sa Părintele Mitropolit Primat *Miron*, primul caz în istoria bisericii ortodoxe române din vechiul reget, când Mitropolitul Primat întroduce în scaun pe un episcop.

Actului de întroducere i-a premers doxologia; s'a cetit apoi decretul regal prin care se confirmă alegerea noului chiriarh; în fine s'a citit gramata mitropolitană, după care Mitropolitul Primat într'o cuvântare frumoasă a evocat memoria şi faptele marilor chiriarhi, cari prin viaţa şi activitatea lor au ilustrat odinioară jeţul episcopal din eparhia Râmnicului, Antim Ivireanul, Damaschin, Cesarie, Calinic, Meletie şi Ienăceanu, tot atâtea figuri măreţe, a căror viaţă, închinată bisericii, constitue programul de muncă pentru noul episcop. Prea Sfinţitul Vartolomeiu îşi rosteşte liber cuvântarea sa de întroducere, care prin conţinutul erudit şi prin elocinţa formei, a impresionat adânc pe ascultători. Prea Sfinţia Sa episcopul Vartolomeiu este considerat ca o podoabă a clerului ortodox român.

Din partea guvernului a fost salutat prin dl ministru al muncii *Trancu-Iaşi*, ear din partea facultăţii teologice din Bucureşti, prin decanul acelaia, dl *Chiricescu*. P. S. Sa Părintele Vartolomeiu, ca esmis al Prea Sfinţitului Sinod episcopesc central a colaborat la hirotonirea întru arhiereu a I. P. S. Sale arhiepiscopului şi mitropolitului nostru *Nicolae*, la hirotonirea Preasfinţiţilor episcopi *Iosif* din Caransebeş şi *Roman* din Oradea-mare; dar abstrăgând dela această împrejurare, episcopul Râmnicului este un convins şi cald apărător al *autonomiei* bisericeşti şi în lupta ce se dă în jurul acestei chestiuni este totdeauna alături de I. P. S. Sa mitropolitul nostru.

In considerarea acestor motive, I. P. S. Sa vroia să participe la instalarea episcopului Vartolomeiu; reţinut fiind însă prin o indispoziţie trecătoare şi prin multele agende oficiale, s'a reprezentat la instalare prin părintele asesor consistorial Lazar *Triteanu* şi prin dl director al liceului de fete, Dr. Vasile *Bologa*. Părintele asesor L. Triteanu, în cursul recepţiilor i-a prezentat salutul frăţesc şi felicitările I. P. S. Sale mitropolitului *Nicolae* şi prin reînvierea unor acte din trecutul sbuciumat al bisericii ortodoxe române din Ardeal, a arătat titlul de recunoştinţă al acesteia faţă de episcopia Râmnicului, focular de viaţă creştinească şi românească. In şirul vorbirilor dela masă, părintele protoiereu Bologa, în cuvinte frumoase a tălmăcit sentimentele de gratitudine ale bisericei ort. rom. din Ardeal faţă de ţara mamă şi faţă de biserică dominantă, care va şti să-şi păstreze această situaţie şi în viitor. Menţiune deosebită menită vorbirea înţeleaptă a d-lui Const. *Dissescu*, fost ministru, senator, alcătuitor de legi şi profund cunoscător al Sf. Scripturi, care pilduind cu împăratul Solomon a vorbit despre ospăţul femeilor nebune şi al femeilor înţelepte. — La solemnitatea instalării au luat parte: preoţimea de toate gradele, toţi parlamentarii din eparhia Râmnicului, fără deosebire de culoare politică, autorităţile administrative şi militare, corpul didactic de toate categoriile, precum şi toţi intelectualii din Râmnic-Vâlcea, dovadă, că Prea Sfinţitul Episcop *Vartolomeiu* se bucură de dragostea şi stima tuturora. Din o concepţie greşită cu care se aranjază în vechiul regat aceste serbări bisericeşti, a lipsit cu desăvârşire poporul dela sate. Prea Sfinţia Sa a promis, că şi în această privinţă va urma pilda Ardealului şi cadrele sărbărilor bisericeşti nu le va lipsi în viitor de cea mai preţioasă icoană, care o dă ţăranul.

Intru mulţi ani, stăpâne!

Dreptul Iov

Pentru I. O. V.

Comandantul Comandamentului terit. corp. 7 armată, dl general *Vlădescu*, adresează cu prilejul Sf. Paşti, un călduros *apel* către toţi bunii români, ca în zilele acestea să-şi îndrepteze ochii şi simţirea către invalizii, orfanii şi văduvele de răsboi, chemându-i la masa, la căldura şi la bucuria familiei noastre. Să deschidă colecte de bani, haine, încălţăminte şi să le dea celor mai în lipsă. Să organiseze petreceri potrivite pentru ei, să ţină conferenţe despre I. O. V. şi cuvântări ocazionale ş. a. Doamnele şi bunele gospodine să meargă în casa celor lipsiţi şi să le aline durerea.

Dela conferenţele preoţeşti

— Dări de seamă*) —

Conferenţa preoţimii protopopiatului *Agnita*, din 18 l. tr. a discutat despre: *catehizarea în şcoalele de stat*, cerând ca autoritatea noastră bisericească superioară să facă paşii necesari la factorii în cădere, pentru regularea acestei chestiuni, *salarizarea preoţimii*, în legătură cu noul proiect ş. a. Conferenţa a votat o moţiune împotriva *concordatului* plănuit. —

Despărţământul Asociaţiei clerului «A. Şaguna», tractul *Bran* s'a întrunit în şedinţa la 21 Ian. şi 10 Martie a. c.

Conferenţele s'au ocupat cu mijloacele pentru combaterea efectivă a sectei adventiste, însărcinând pe unul dintre membrii Asociaţiei să lucreze o teză în acest înţeles; în chestiunea unificării bisericii, se cere să se înfăptuească pe bazele democratice ale statutului organic revizuit de forul chemat; se protestează împotriva concordatului înainte de legiferarea constituţiei.

S'au rostit disertaţii de: Pr. *Victor Puşcariu*. (Preotul şi cuvântul lui Dumnezeu), şi Ion Dragolea (Combaterea adventiştilor). —

Preoţimea din 24 parohii ale protopopiatului *Cohalm*, întrunită în conferenţă, se alătură la celelalte proteste în cauza concordatului. —

Conferenţa preoţească a tractului *Miercurea* şi ca cerc al despărţământului Asociaţiei clerului, în şedinţa din 21 l. tr., fiind prezenţi 14 preoţi, s'a ocupat cu următoarele chestiuni: Pr. *Dr. I. Stanciu*, a vorbit despre tema: Socialism, bolşevism şi anarhism, şi modalităţile de combatere, care sânt următoarele: Ţinerea de conferenţe şi predici în cadrul cercurilor religioase, publicaţiuni potrivite pentru popor, înfiinţarea de case naţionale şi biblioteci.

Pr. *I. Popa*, a desvoltat tema unificării bisericeşti, Pr. *I. Crăciun* a cuvântat despre minorităţile religioase din statul român, în legătură cu proiectul de concordat. Pr. *Nicolae Vlad-Stejar* îşi citeşte discursul despre chemarea şi scopul cercurilor religioase formate în tract, Pr. *P. Acilenescu*, despre statificarea şcoalelor confesionale. S'au mai discutat: salarizarea, măsurile împotriva celor absenţi dela conferenţe (50 de lei, amendă pentru întâia absenţă nemo-

*) Din lipsa de spaţiu nu s'au putut publica mai curând şi mai pe larg.

---

pentru construirea de adăposturi, şi anume de lemne de mină care venind fără taxă vamală, puteau fi depozitate la Regensburg, ear de acolo transportate mai departe cu anumite destinaţii, ca, de pildă, pentru diferite scopuri industriale: ferăstrae, fabrici de celuloze şi mai ales pentru mine.

Bogăţii de milioane vor putea fi valorificate. Dintre materialele de peatră, cari vor fi puse în circulaţie şi aduse pe piaţa mondială deabia prin navigaţia pe Olt, putem cita marmora albă şi colorată, care dela Porceşti în trecătoarea Turnul-Roşu se găseşte din belşug în văile laterale ale Oltului.

Mai ales în munţii Făgăraşului se găseşte o excelentă marmoră albă, care cel puţin egalează calitatea celei din Carrara, însă pe care o întrece în tărie şi oferă condiţi mult mai bune de exploatare prin întrebuinţarea electricităţii, date de căderile de apă, ceeace permite o întreprindere în stil mare cu ferestrae, maşini de perforat şi trenuri de vagoane.

Afară de acestea, se mai pot exploata şi depozitele de minereu de cupru.

Exportul anual de marmoră din Carrara italiană ajunsese, înainte de răsboi, la o valoare de 60 milioane de lire.

Pentru navigaţia pe Olt, în susul apei transportul şlepurilor cu remorcherele, se poate înlocui uşor.

Pe şoseaua bună, din trecătoarea Turnul-Roşu, şoşea care aproape totdeauna merge chiar lângă Olt, s'ar putea pune uşor şine pentru un drum de fer, pe care ar circula locomotivele cu aburi sau electricitate, care ar trage în susul apei, şlepurile de pe Olt.

Mai ales că în trecătoarea Turnul-Roşu se găsesc căderi de apă care ar permite construirea de uzine electrice, ce ar putea deservi nu numai navigaţia ci şi industria.

Şi minunatele căderi de apă, de 50 şi 60 metri adâncime, ale Lotrului, care se varsă în Olt, la Brezoi, aşteaptă întrebuinţarea lor pentru navigaţia pe Olt.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără şematism 10 lei cu porto cu tot.

tivată, şi 100 de lei pentru a doua), diurne şi spese de călătorie dela biserică.—

Colegiul preoţesc din prot. *Sălişte*, în şedinţa sa din earnă, a desbătut chestiunile de unificare bisericească, salarizare, concordat, organizarea preoţimii în cadrele Asociaţiei clerului, activitateă preotului (se va înainta raport în tot anul, la conferenţa de primăvară raport despre activitatea fiecărui preot), presa bisericească, şcoala confesională, arondarea protopopiatelor, reuniuni de femei, casa parohială şi sesiunea de pământ ş. a. —

Conferenţa preoţească a tractului *Sibiu*, ţinută în acelaş ţimp, declară, privitor la unificare, că ţine cu tărie la autonomia şi constituţionalismul bisericii noastre. A mai desbătut chestiunea îmbunătăţirii dotaţiei preoţeşti, lipsa de preoţi, menirea pastorală, zidirea de case parohiale, sprijinirea literaturii bisericeşti şi a organelor sale de publicitate, arondarea plănuită a protopopiatelor, susţinerea şcoalelor confesionale, concordatul ş. a.

Înfiinţarea Arenelor romane la Alba-Iulia

Imprejurul cetăţii mediavele de lângă Albalulia sânt două rânduri de şanţuri înconjurătoare, făcute pentru a putea fi inundate în caz de atac exterior din partea inimicilor sau revoluţionarilor.

Aceste şanţuri au lărgime considerabilă şi sânt întărite pe ambele părţi cu taluze zidite în cărămidă şi peatră, în formă de terasă, înălţate spre cetate tot cam atât pe cât sânt de largi.

Astăzi, prin sistemul nou de atac şi de bombardare, în timp de răsboi, nu mai au alta valoare decât a fi transformate în «*Arene romane*», adecă în drumuri cercuale — amfiteatrale, — pentru producţiuni şi festivităţi periodice.

Cu ocaziunea încoronării Regelui românilor aici s'ar putea arăta lumii toată vigoarea şi tot simţul naţional cu caracter latin, prin aranjarea de jocuri, întreceri, festivaluri etnografice şi chiar lupte eroice de trânte, gimnastică şi tot felul de producţiuni, în aceste arene împrejurul căror se poate aduna publicul spectator în sute de mii.

Cu ocaziunea expoziţiei din Bucureşti în anul 1906 s'a putut observa câtă energie au desvoltat românii din provinciile alipite astăzi regatului vechi, prin cântări, prin dansuri, prin emulări, şi mai cu seamă prin aspectul etnografic al costumelor şi obiceiurilor ţinuturilor româneşti; acuma cu atât mai mult vom putea avea bucuria să vedem concentrate toate puterile de simţ naţional împrejurul cetăţii, unde Mihai Viteazul şi-a plantat idealul naţional şi unde regele Ferdinand va consfinţi prin încoronare unirea sutletească a tuturor românilor.

Românul a avut totodeuna pe lângă minte şi noroc, de aceea să nu scăpăm ocaziunea nimerită de a preface şanţurile cetăţii dela Albalulia în cel mai vast amfiteatru şi să-l predăm poporului la ocaziuni binevenite, pentru a se manifesta în toată splendoarea energiei sale infiltrate dela Daci şi Romani. *Pamfilie*
arhitect.

Cifre grăitoare

Mi-a căzut în mână *Calendarul Bihorului* în care se publică şematismul ambelor dieceze române, ortodoxă şi greco catolică. Dieceza ortodoxă are 6 protopopiate, cu câte 33, 44, 51, 52 şi 2 cu câte 54 parohii, în total 288 comune bisericeşti, la 6 protopopii. Cea greco-catolică, adecă unită cu Roma, are 14 protopopiate cu 115 parohii împărţite astfel: la un protopop 3 parohii — şi trei parohii cu preoţii lor la un protopop, — altul cu 4, al treilea cu 5, 2 cu 7, 4 cu 8, 2 cu 10, 2 cu 12 şi 1 protopopiat cu 13 parohii. Dela episcopia Dorogului mai revin acestei dieceze alte 7 protopopiate cu câte 2—8 parohii; în total: 21 protopopi administrează 146 comune bisericeşti unite; media: 7 de fiecare protopop, pe când la dieceza ortodoxă revine *unui protopop 48 parohii de îngrijit.*

Eată «paritatea absolută» de care s'a bucurat biserica ortodoxă în trecutul chinuit şi pe care cercurile catolice sau catolicizate dela noi, ar voi să o menţină şi pe viitor, faţă de «biserica schismatică», prin concordat.

Dar aceste cifre mai luminează şi altă lături a raportului dintre cele două biserici în trecutul aşa de maşter pentru noi ortodoxii. Se vede clar cum s'a organizat biserica unită cu Roma, sub ocrotirea şi sprijinul stăpânului catolic, pentru ca să covârşască acea turmă, rămasă fără păstor întâi, reculeasă cu multă greutate pe urmă şi care abia acum după veacuri şi-a primit păstorul şi la Oradea-mare. Ori câtă grijă ar fi avut însă şi ori cât de deşi s'ar fi pus păstori uniţi, ca la 2—3 parohii un protopop, uuirea a trecut aşa de puţin în conştiinţa obştei încât poporul dus cu forţa la unire a rămas întreg şi neatins de învăţăturile străine, în cele două veacuri şi mai bine. De aici concluzia fatală pentru biserica unită: ea nu se va mai putea menţinea cu toată sbaterea unora din conducătorii ei de acum.

Cifrele mai ridică însă şi altă întrebare. Se poate ca statul român ortodox, găsindu-se într'o criză financiară, să sprijinească cu banul său o atât de izbitoare nedreptate, de a plăti pe seama celor de altă confesiune la câte 3—4 parohii câte un protopop ca acesta să poată face prozelitism odios în mijlocul credincioşilor susţinători de stat, pecând ortodoxii abia au la 50 de parohii, ori cum e în vechiul regat, numai pe judeţ un protopop?

Ori-cât de îngăduitor ar fi acest stat, va trebui totuşi să-şi pună întrebarea: dacă face să mai plăteşti câte un protopop la 3—4 parohii şi câte un preot la 2—10 —30 de suflete, — dacă şi aceste nu sânt numai pe hârtie, pentru ca la vreme totuşi fruntaşii lor să caute legături în afară de graniţele românismului? *P. Ter.*

Combaterea alcoolismului în Bulgaria

Oficiosul guvernului din Sofia publică următoarele puncte principale, din proectul de lege contra alcoolismului, care a fost depus în camera bulgară:

1. Se întroduc în toate şcoalele publice şi particulare cursuri contra alcoolismului.

2. Se interzice tuturor şcolarilor, militari şi civili, până la etatea de 20 ani, intrarea în stabilimentele, unde se vând beuturi spirtuoase.

3. In zile de sărbători toate aceste stabilimente şi localuri se vor închide la 5 d. a.

4. Se interzic orce fel de operaţiuni comerciale: achitări de lefuri, plăţi, datorii, încheeri de contracte prin localurile şi stabilimentele, care fac comerţ cu beuturi spirtuoase. Afacerile încheiate în asemenea localuri sânt considerate nevalide.

5. In nici o localitate nu poate exista mai mult de un stabiliment de beuturi la 1000 de locuitori în sate, şi la 2000 în oraşe.

6. Nici un fel de datorii contractate pentru beuturi spirtuoase nu sânt recunoscute şi protejate de legile ţării.

7. Toate taxele, dările şi impozitele către stat şi comună asupra spirtului şi beuturilor spirtuoase, precum şi patentele pentru exercitarea comerţului cu acestea, se înzecesc.

Pedagogia bolşevică

Ziarul *Le Temps* dă după o revistă elveţiană, câteva notiţe despre pedagogia în Rusia sovietică. Idealul comuniştilor ruşi — zice dl Hector Nicolae, fost profesor de limba franceză în Rusia — este de a răpi copilul cât mai curând din sânul familiei. La Petrograd şi la Moscova, orce mamă, care promite să cedeze copilul său la vârsta de 4 ani, primeşte la naşterea lui o anumită sumă (5000 de ruble la Petrograd).

Dar câte mame consimt să facă acest târg? Fără îndoială, un număr foarte restrâns. Pentru cele care nu se supun acestei dispoziţiuni, statul bolşevic are mijloc mult mai comod: le ia copiii cu forţa. Copiii sânt crescuţi pentru stat şi în lagărele statului. Un fel de educaţie spartană.

In privinţa şcoalei bolşevice principiul de învăţământ e acesta: «Voiţi să asculţaţi, asculţaţi; doriţi să cântaţi, cântaţi; vă arde de joc, jucaţi-vă». Rezultatul e: anarhie complectă.

Când intri într'o şcoală bolşevică ai impresia că intri într'o moară. Elevii vin la şcoală când le place. Ei vin cu mânile în buzunar, cu pălăria în cap, cu ţigara pe buze, fără cărţi, fără caete, fără creon. Nu le place într'o clasă, trec în alta. Ce vreţi? Principiul «autodeterminării» aplicat în şcoală!

Notele şi examenele sânt desfiinţate. Dar cu toată această libertate «anarhică», se observă că nici copiii, nici părinţii, nici profesorii nu sânt mulţumiţi.

Tabloul unui pension, e înspăimântător. Murdăria e foarte mare. Nu se mătură cu lunile, sub cuvânt că lipseşte mătura, şi nimeni nu se îngrijeşte să facă. Pe paturi, pe dulapuri, pe mese, praful formează un strat destul de gros. Ear tinerii în pension, generaţia în care guvernul bolşevic îşi pune mari nădejdi, stau tolăniţi pe pat, citind romane şi jucând cărţi.

Aceasta e morala bolşevică. De sigur că nici admiratorii cei mai călduroşi ai noilor curente în pedagogie nu se vor simţi atraşi de încercările bolşevice. Sistemul bolşevic apare, şi sub această faţă, ca o reeditare a vieţii primitive a omenirii.

Ştirile zilei

Hristos a înviat! Urăm, de sfintele sărbători ale Invierii Mântuitorului, tuturor cititorilor noştri să le petreacă în pace, sănătate şi mulţumire sufletească.

Reforma agrară pentru Ardeal, pusă la vot în şedinţă Senatului din 23 l. c., s'a admis cu 88 voturi pentru şi 4 contra. Legea s'a votat de senatori, fără deosebire de partid, în aplause prelungite şi în aclamaţiuni de: Trăiască ţăranul ardelean! Trăiască Ardealul!

La Reval. Miercuri, în 4 Mai, pleacă la Reval comisiunea română pentru tratative cu Rusia. Comisiunea va fi însoţită de consilieri tehnici ai ministerilor de industrie, comunicaţii şi răsboi.

Mulţămită. Cu ocazia congresului preoţesc ţinut la 13 şi 14 April a. c. în Sibiu, studenţii dela teologiile ortodoxe din România întregită, întrunindu-se la o consfătuire au pus bazele unei societăţi numite: Asociaţia teologică ortodxă «*Adevărul creştin*». In programul ei e şi editarea unei reviste cu caracter teologic, şi în scopul acesta au binevoit a contribui şi On. preoţime întrunită la congres, cărora şi pe aceasta cale li se aduce mulţumită. Au binevoit a contribui: I. P. C. S. Arhim I. Scriban Lei 100. Dr. Moisă Ianciu insp. gen. Lei 50. Dr. G. Ciuhandu, asesor cons. Lei 30. Profesorii: Ilie Beleuţă Lei 20. O. Hurdu Lei 10. Dr. Vasile Lăzărescu şi Pompeiu Moruşca duhovnic sem. câte Lei 25. Protopresbiterii: Dr. D. Borcea Lei 10. Nicolae Borza Lei 50. A. Ludu Lei 20. Dr. O. Saftu Lei 20. E. Stoica Lei 10. Preoţii: N. Alămorean Lei 10. O. Albani Lei 7. N. Barna Lei 20. A. Basarab Lei 5. N. Bologa, I. Bordea câte Lei 5. P. Borza Lei 10. Victor Both Lei 20. I. Chişu, Z. Colceriu câte Lei 10. Iosif Comanescu Lei 20. M. Cosma Lei 20. O. Cosma Lei 15. I. Crăciun Lei 5. Tr. Dragomir Lei 10. I. Giurca Lei 5. D. Grecean Lei 20. Ioan Hanzu Lei 20. I. Hârtoagă Lei 5. I. Laslo Lei 5. D. Lupea Lei 10. G. Maior Lei 5. D. Mandeal, I. Manta câte Lei 10. I. Marcu Lei 7, I. Marcu Lei 5. A. Milea, I. Morariu câte Lei 10 Const. Morariu, Iosif Morariu, câte Lei 20. A. Muşat Lei 10. G. Nicola, M. Nicoara câte Lei 10. G. Oprean Lei 20. I. Oprean Lei 10. A. Pârvu, I. Petrişor câte Lei 5. N. Piseu, A. Popa, D. Popa, I. Popa câte Lei 10. M. Popoviciu, I. Preda câte Lei 5. G. Purdea Lei 10. I. Raceu, N. Răduleţ câte Lei 10. Ioan Rafiroiu Lei 30. T. Roşca Lei 10. I. Seceli Lei 10. G. Simplăcean Lei 5. N. Solomon Lei 10. N. Spartan Lei 5. Dr. S. Stanca, Iancu Ştefănuţ câte Lei 20. I. Storgelea Lei 10, A. Suciu Lei 7. N. Tecuşan, I. Trifa, I. Truţa, G. Turcean, I. Turcu. N. Ţandrău câte Lei 10. A. Vlad Lei 15. — Din încredinţarea Asociaţiei teologice ortodoxe «Adevărul creştin». *Ionel Todoran* V. pres. soc. de lect. teol. «Andrei Şaguna». *Vasile Dobre* cassier soc. de lect. teol. «Andrei Şaguna».

Navigabilitatea râurilor în Ardeal. Camerele de comerţ ardelene se ocupă din nou cu problema, — însemnată pentru viaţa economică, — a navigabilităţii Murăşului, Oltului şi Crişului.

Francarea scrisorilor pentru străinătate. Toată corespondenţa pentru străinătate trebue francată la origine. Scrisorile aflate nefrancate se vor înapoia trimiţătorilor, şi, dacă aceia sânt necunoscuţi, vor fi reţinute.

Oficiul Telegrafo-poştal, Sibiu.

Rectificare. Deputat din cler la sinodul arhidiecezan în cercul Geoagiu e ales preotul Valeriu *Goron* din Uroi şi nu părintele N. Todea, cum s'a publicat în nr. 29 al ziarului nostru.

Adunarea generală a societăţii pentru ocrotirea orfanilor din războiu, regiunea *Sibiu*, s'a ţinut Duminecă d. a. la ora 3 jum., în sala festivă dela Asociaţiune în Sibiu. Adunarea s'a deschis prin cuvântarea dnei prezidente Catinca Bârseanu în prezenţa delegaţiilor dela filialele din Orăştie, Braşov, Făgăraş, Alba-Iulia ş. a. şi a unui public numeros şi distins. Secretarul, dl col. Ciupercă, şi apoi casierul dl C. Pop, citesc rapoartele despre lucrările şi averea societăţii, regiunea Sibiu. Adunarea ia act cu plăcere de expunerile făcute şi de progresele realisate. Se scot la iveală unele defecte şi neajunsuri în activitatea filialelor şi se propun măsuri de îndreptare. Adunarea trimite o telegramă omagială M. Sale Reginei *Maria*; s'a mai dat telegramă şi dnei Olga Sturza, prezidenta generală a societăţii.

Apel către toţi preoţii văduvi din mitropolia ortodoxă a Ardealului. Cu prilejul congresului preoţesc din Sibiu ne-am constituit şi noi, preoţii văduvi din mitropolie, în comitet şi organizaţie pentru eluptarea dreptului de a ne putea recăsători. Aflându-ne acum în apropierea congresului preoţilor văduvi din toată România întregită, rugăm stăruitor pe toţi fraţii noştri de suferinţă — şi pe toţi ceilalţi cari se interesează de această chestie, — să ia parte la acel congres (Joi după Dumineca Tomii, începutul lui Aprilie la seminarul teologic, Bucureşti). Sibiu, în April 1921. Pr. *Iosif Trifa*, preş. Pr. *Cornel Georgia*, notar.

Reprezentaţie teatrală, «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu» aranjază în 8 Mai n. c. în teatrul orăşenesc din loc o reprezentaţie teatrală cu următorul program: 1. «Mureşanu», tablou dramatic de M. Eminescu. 2. «Cum povestea o bunică», de Braborescu. 3. «Moştenirea dela răposata», comedie într'un act de R. Rosetti. 4. «O şezătoare la ţară», icoană din popor cu cântări şi jocuri, într'un act.

Examenele de fochişti şi mecanici (maşinişti) se vor ţinea în 8 Mai în Sibiu. Rugările pentru examen, cu toate actele necesare, sânt a se înainta Inspectoratului Industrial Sibiu, Piaţa Ferdinand Nr. 14 până în ziua de 7 Mai.

Inspectoratul.

La fondul Victor şi Eugenia Tordăşianu pentru înzestrarea fetelor sărace, administrat de Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu, au binevoit a contribui: Eugen Imbăruş, paroh, 47 Lei. Teofil Căliman, dir. şcoalei de ucenici, A. Ciovică, învăţător, Nicolae Muntean, controlor la osp. alienaţilor şi N. N., fiecare câte 5 Lei. Nicolae Drăgan, controlor la percept. reg. rom. 4 lei. — Pentru prinos mulţumeşte: *Comitetul.*

Cinema Apollo. Piaţa Herman, Sibiu. In 1 şi 2 Mai: Violina vrăjită, film de senzaţie. In 3 şi 4 Mai: Madame X., piesă celebră. In 1—4 Mai: Căsătoria princiară. Reprezentţii în fiecare seară la ora 7 şi 9. Serbători fericite doreşte On. public. *Direcţiunea.*

Nr. 2520 Şcol. (54) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **profesor de religiune** la liceul **«Timoteiu Cipariu»** din Ibaşfalău, în regulă sistemizat, publicăm concurs cu termin de 15 zile, socotite dela prima publicare.

Numirea profesorului de religiune se face din partea Consistorului arhidiecezan în conformitate cu dispoziţiile § lui 122 pct. 6 din Statutul organic. Numiţii pot fi preoţi cu examen de maturitate, cari întrunesc condiţiile stabilite în actul Consiliului dirigent Nr. 12273/1919, respective, cari au ascultat cursurile pentru profesorii de religiune la Universitatea din Cluj. Preferinţă vor avea candidaţii cu studii academice, precum şi aceia, cari au făcut examenul pedagogic profesoral.

Profesorii de religiune vor fi din partea statului egal retribuiţi cu ceialalţi profesori secundari.

Petiţiile de concurs instruite cu documentele necesare sânt a se înainta, în terminul deschis, Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută în 8/21 April 1921.

Consistorul arhidiecezan

Nr. 103/1921 (45) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de clasa a II **Blaşfalăul de sus** cu filiile **Signur** şi **Terpiu**, în protopresbiteratul Bistriţei se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt tot cele arătate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs, însoţite de documentele de calificaţiune, reflectanţii le vor înainta în terminul deschis la Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Bistriţei şi având încuviinţare dela protopresbiter, se vor putea prezenta şi în parohie în vre-o Duminecă ori sărbătoare spre a face cunoştinţa poporului cântând în biserică, predicând, eventual slujind S. liturgie.

Bistriţa, 17/30 Martie 1921.

Oficiul protopresb. ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Gregoriu Pletosu,
protopresb.

Nr 523/1921 (40) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. IIIa **Soporul de câmpie** se publică concurs cu termin de 30 de zile dela întâia inserare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. referitoare la întregirea venitelor dela stat. Locuinţă şi supraedificate în natură, 40 jugăre porţiune canonică.

Doritorii de-a ocupa acest post să şi înainteze cererile concursuale instruite în ordine subsemnătului oficiu protopresbiteral, în termin deschis, stându-le în voie a se prezenta în parohie spre a celebra, cuvânta şi lua contact cu poporul.

Turda, 28 Decemvrie 1920.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murăşan,
protopop

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

Nr. 411/1920 (43) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II a **Hondol**, protopresbiteratul Deva, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest pos sânt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea datoriei dela stat.

Concurenţii să-şi aştearnă petiţiile instruite în ordine, în terminul indicat la oficiul protopresbiteral subsemnat, având a se prezenta în vreo Duminecă sau sărbătoare la biserică pe lângă încuviinţarea protopresbiterului, spre a celebra, predica şi a face cunoştinţă cu poporul.

Deva, la 8 Decemvrie 1920.

Oficiul protopopesc al Devei.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 128/1921 (34) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II-a **Armeni**, protopresbiteratul Mercurei, se publică concurs cu termin de 30 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în normele din vigoare.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, având concurenţii a se prezenta la biserică spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Mercurea, 11 Martie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Mercurei în conţelegere cu comitetul parohial.

Avr. S. Pecurariu,
protopop.

Nr. 37/1921 prot. (41) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Rusciori**, tractul Sibiului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele cerute (atestat de botez, atestat şcolar dela şcoala medie, Absolutorul teologic, atestatul de calificaţie preoţească şi de eventuale servicii) se vor înainta subscrisului în terminul deschis.

Aspiranţii la această parohie se vor prezenta cu observarea dispoziţiilor regulamentare în vre-o Duminecă sau sărbătoare şi în parohie şi la biserică, spre a se face poporului cunoscuţi.

Sibiu, în 22 Martie 1921.

Oficiul protopresbiteral al Sibiului în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter

Nr. 54/1921 (48) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului învăţătoresc vacant din parohia **Miluan**, protopresbiteratul Unguraş, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt 300 lei dela parohie, restul se întregeşte dela stat.

Cvartir în natură.

2 stânjini lemne, 40 st. □ grădină de legume.

Cererile de concurs inzestrate cu documentele cerute să se înainteze subscrisului în terminul deschis.

Unguraş, 3 Martie 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Ioil Ghiuriţan,
protopop

Cu onoare aduce la cunoştinţa Onor. public deschiderea primului atelier românesc în oraşul Sibiu de

VĂRSĂTORIE DE ARAMĂ, CLOPOTE SPECIALE ŞI MONUMENTE FIZICE

Mare asortiment de diferite piese de aramă

Execut grabnic: **mânere de metal pentru uşi**, în orice mărime, **chei-verigi pentru hamuri de lucs**, precum şi diferite **firme vărsate din zinc**, etc.

Cu toată stima: **Moise Fărcaş,**

(35) 3—4 **Sibiu, strada Poschen Nr. 11**

Nr. 55/921 (50) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. II **Gălpâia**, protopresbiteratul Unguraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs instruite cu documentele prescrise se vor înainta subscrisului în terminul deschis.

Concurenţii, pe lângă observarea normelor reglementare, se vor prezenta în parohie pentru a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul.

Unguraş, 3/16 Martie 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Ioil Ghiuriţan
protopresbiter

Nr. 252—1921 (51) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Bucium-Muntari**, protopopiatul Abrudului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea dotaţiei dela stat.

Concurenţii să-şi trimită petiţiile instruite în ordine, în terminul arătat, subsemnatului oficiu protopopesc, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, pe lângă încuviinţarea protopopului, spre a celebra, predica şi a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Abrudului în înţelegere cu comitetul parohial.

Abrud, 18 Martie 1921.

Petru Popoviciu,
protopop.

Nr. 28/1921 (49) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a **Miluan**, protopresbiteratul Unguraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele prescrise să se înainteze subscrisului în terminul deschis.

Concurenţii, pe lângă observarea normelor reglementare, se vor prezenta în parohie pentru a celebra şi a face cunoştinţă cu poporul.

Unguraş, 3/16 Martie 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Ioil Ghiuriţan,
protopop.

Nr. 180/921 Of. prot. (52) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de parohi din parohiile de cl. II-a **Diug şi Corueni**, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile, computate dela prima lui apariţiune în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt cele fasionate în coala B de congruă.

Concurenţii au a-şi aşterne rugările lor, instruite conform normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis — şi pe lângă prealabila încuviinţare a protopresbiterului concernent — a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserica de acolo, spre a cânta, predica şi eventual a celebra sfânta liturgie.

Dej, 21 Martie 1921.

Oficiul prot. al tractului ort. rom. Dej, în înţelegere cu comitetele parohiale.

Teodor Hermann
protopresbiter

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

„CASSA DE PĂSTRARE (REUNIUNE) IN SĂLIŞTE".

Convocare.

P. T. Membrii ai «CASSEI DE PASTRARE (REUNIUNE) în SĂLIŞTE» sunt invitaţi la

a XXXVII-a adunare generală ordinară,

conform §-lui 15 din Statute, pe *Duminecă în 15 Maiu 1921 st. n. la 3 ore p. m.* în sala festivă a şcoalei gr.-or. române din Sălişte, pe lângă următorul

PROGRAM:

1. *Deschiderea adunării generale şi constituirea ei.*
2. *Raportul Direcţiunei.*
3. *Raportul Consiliului de inspecţiune.*
4. *Stabilirea bilanţului pro 1920, votarea absolutorului şi distribuirea profitului net.*

Domnii membri cu vot deciziv, — adecă aceia, cari sunt trecuţi cu cel puţin 3 luni înainte de adunarea generală în registrul membrilor sunt, în senzul dispoziţiunilor §-lui 10 din statute, rugaţi a-şi depune părţile de fondare şi documentele de plenipotenţă la Cassa institutului cel mult până la 12 Maiu 1921, iar la institutele, cari sunt membre la «Solidaritatea» până la 10 Maiu 1921.

Sălişte, la 21 Aprilie 1921.

Direcţiunea.

ACTIVE. Contul Bilanţului la 31 Decemvrie 1920. PASIVE.

	Lei b.	Lei b.
Cassa în numărar şi bon de 40% . .	1.586,735·89	
Monete	52,060·98	1.638,796·87
Capitale elocate la alte bănci .		522,225·—
Cambii		156,802·50
Imprumuturi hipotecare		181,118·18
Credite de Cont-Curent . . .		2,411,440 63
Credite personale		41,524·—
Efecte publice şi diverse acţii .		3.231,415·—
Casele institutului		47,000·—
Mărfuri şi cereale		1.266,210·23
Prăvălia		250,000·—
Depun. înfiinţând. spital, Sălişte .		69,531·85
Depunerea fondului de pensiune		40,010·23
Imprumut din fondul de binefacere		24,774·04
Mobiliar		1·—
Diverse conturi debitoare . . .		235,987·87
Interese tranzitoare de efecte . .		31,244·80
	10.148,082·20	

	Lei b.	Lei b.
Capital societar		500,000·—
Fond. gen. de rezer.	125,000·—	
Fond. spec. de rezer.	33,385·91	
Fondul de pensiune	40,010·23	
Fond. de binefaceri	24,774·04	
Fond. spitalului public, Sălişte . .	69,531·85	292,702·03
Depuneri spre fructificare . . .		8.706,081·12
Diverse conturi creditoare . . .		341,594·52
Interese transit. anticip. pro 1921		4,782·06
Dividende neridicate		5,591·—
Profit transpus din anul trecut . .	989·52	
Profit net . . . . ,	296,341·59	297,331·47
		10.148.082·20

DEBIT. Contul Profit şi Perdere. CREDIT.

	Lei b.	Lei b.
Interese:		
pentru depuneri spre fructific. .		158,021·97
Spese:		
salare, adaus de scump. şi relut de cvartir . .	114,431·28	
impr., reg., porto, diverse . . .	30,621·01	
marce de prezenţ.	6,150·—	151,202·29
Contribuţiune:		
directă	12,690·35	
10% după interes. depunerilor. .	15,800·75	28,491·10
Profit transpus din anul trecut. . .	989·52	
Profit net	296,341·95	297.331·47
		635,046·83

	Lei b.	Lei b.
Profit transpus din anul trecut .		989·52
Interese:		
dela cambii . .	18,938·69	
dela împr. hipot. .	23,578·89	
d. cred. de Cont-curent. . . .	95,377·02	
dela cred. pers. .	7,039·01	
dela dep. proprii .	1,653·27	
dela efecte. . .	91,666·86	238,253·74
Chiria		1,000·—
Profit la monete		95,291·80
Profit dela cereale şi mărfuri . .		78,365·50
Proviziuni, venit dela prăvălie şi altele		221,146·27
		635,046·83

La finea anului 1919 au fost 405 membri, în anul 1920 au întrat din nou 28 membri, au trecăşit 12 membri, la finea anului 1920 au fost 421 membri cu 5000 părţi de fondare.

Sălişte, la 31 Decemvrie 1920.

(53) 1—1

DIRECŢIUNEA:

Dr. Nicolae Comşa m. p., prezident. — **C. Herţia** m. p., director-executiv

Ioan Chirca m. p. — **Dr. Ioan Lupaş** m. p. — **Ionel Comşa** m. p.

Dr. Dumitru Borcia m. p. — **Nicolae Henţiu** m. p. — **Dumitru Lăpădat** m. p.

Ioan D. Bârsan m. p. — **Ioan Popa** m. p. — **Nicolae Jurca** m. p.

Subsemnatul Consiliu de inspecţiune am examinat conturile şi le-am aflat în deplină regulă şi în Consonanţă cu registrele institutului.

Sălişte, la 21 Aprilie 1921.

Dumitru St. Herţia m. p. — **Constantin Criştiu** m. p. — **Antonie German** m. p.

Dumitru S. Moga m. p. — **Ioan Schitea** m. p.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 27 April (10 Mai) 1921 Nr. 34

Telegraful Român

Organ național-biser

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Ro
Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate
Articole nepublicate nu se înapoi

, după învoeală
inserțiunile
ziarului «Telegraful Ro
ăcelarilor Nr. 45.

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Sinodul arhidiecezan

Vorbirea de deschidere

a Inalt Prea Cuviosiei Sale, Părintelui Dr. Ilarion Puşcariu, vicar arhidiecezan

Domnilor Deputați!

Dorința noastră a tuturor era ca la deschiderea sinodului arhidiecezan să avem ca președinte pe Inalt Preasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Dr. Nicolae Bălan fiind prima ocaziune să-L avem în sinod în mijlocul nostru. Imprejurările însă au adus cu sine trebuința să absenteze, mergând la București să participe la recepțiunea Alteților Lor Principele de coroană Carol și soția sa Principesa Elena. Astfel soartea a căzut asupra mea ca și la aceasta ocaziune să deschid sinodul, cu nădejdea a avea după două zile pe Inalt Preasfinția Sa sănătos în mijlocul nostru, pentru conducerea lucrărilor sinodale.

Domnilor Deputați!
Hristos a înviat!

Biserica noastră în anii din urmă a trecut norocos peste multe vicisitudini și chiar crize cauzate de războiul mondial, mai ales cu privire la personalul bisericesc. Zile grele ne-au ajuns într'un timp, când scaunul arhiepiscopesc mitropolitan a fost mai îndelungat în vacanță, așa că nu era cine să sfătuiască și apere preoțimea noastră și biserica contra năpăstuirilor din afară. Dumnezeu ni-a ajutat să ajungem timpuri mai bune spre mulțumirea noastră. Scaunul Arhiepiscopesc este întregit și archidieceza noastră are pe arhiepiscopul său. La conducerea ei stă un bărbat destoinic înzestrat cu calități eminente, pe cari încrederea clerului și a poporul l-a chemat în fruntea ei.

In anul trecut la Sf. Rusalii a fost sfințit și introdus în scaunul archiepiscopesc Inalt Preasfințitul Domn Dr. Nicolae Bălan.

Biserica are lipsă de reculegere, multe sunt trebuințele ei. Ea persecutată și oropsită în trecut e chemată acum să-și revendice în noul Stat, drepturile ce-i compet ca biserică dominantă a țării. Soartea ei e pusă în mâni sigure și energice.

Multe sunt problemele, cari prin împrejurări se impun și trebuesc cu înțelepciune și tact rezolvate.

Unificarea bisericească în primul rând este la ordinea zilei. Archidieceza și mitropolia noastră este jaluză de drepturile și constituția asigurată prin Statutul organic și insistă pe lângă conservarea lor și pentru generalizarea lor în întreaga biserică ortodoxă din Regatul român. Avem toată nădejdea, că ce este recunoscut de bun și potrivit cu spiritul progresului va triumfa față de curentele potrivnice.

O altă chestiune de interes vital este dotația și regularea plăților clerului din partea statului, care preocupă în timpul din urmă preoțimea. La repetite intervenîri din partea autorității bisericești s'au obținut și până acum îmbunătățiri însemnate față de trecutul maștер. Factorii statului s'au arătat în privința aceasta cu prevenire și bunăvoință și este speranță că chestiunea aceasta de însemnătate capitală își va afla în timpul cel mai scurt rezolvire mulțumitoare. Aceasta este de lipsă mai ales, că unii dintre preoți pentru scumpirea traiului și-au părăsit posturile lor și au ocupat funcțiuni civile și de stat mai bine dotate, prin ce biserica a suferit mari scăderi; iar acei preoți înșiși cari oarecum au desertat dela postul lor — deși scuzați până la un grad — au dat dovezi că n'au fost pătrunși de chemarea pastorală și conduși de un ideal sfânt.

O chestiune nu mai puțin însemnată este starea școalelor și în deosebi stăruințele de statificare. Scopul școalei nu este numai câștigarea unor cunoștințe lumești, dar mai ales educațiunea, care se face prin religiune și religiozitate. Școala a fost fiica bisericii. Aceasta ni-o spune istoria școalelor noastre din patrie. Trebue să ținem la caracterul religios al omului, care se desvoaltă numai în școalele confesionale. Astăzi pentru caracterul școalelor se dă o luptă între stat și biserică mai aprigă decum era sub regimul unguresc de tristă aducere aminte. O parte dintre învățătorii noștri pentru interese materiale ne întorc spatele și se duc la școalele de stat mai bine dotate; măcar că ei mai bine ar trebui să recunoască influința educătoare a religiunii și bisericii asupra tinerimii. Ce este mai trist, pe cât se aude, mulți dintre învățătorii trecuți la stat nu mai conduc la biserică tinerimea școlară în Dumineci și sărbători. Sub astfel de împrejurări simțul religios și bunacuviință în popor scade și poporul lipsit de busola morală — mai ales după războiul mondial — rătăcește și se cangrenează de idei anarhice și de multele secte religioase ce se ivesc.

Autoritatea noastră bisericească îngrijată pentru semnele timpului de astăzi cu porniri rele se silește a preveni acest rău prin îndemnul preoțimii a desvolta o activitate pastorală mai intensivă prin ținerea de predici și conferințe, prin întemeerea de biblioteci parohiale, a caselor culturale etc. Se va îngriji pentru o calificațiune mai aleasă a clerului, ca astfel preotul să fie un adevărat apostol și luptător credincios pentru biserică.

Am atins pe scurt aceste momente și probleme actuale ale bisericii, cari sunt și ale sinodului nostru arhidiecezan, pentru a da o icoană despre starea bisericii cu scop a remedia după putință ce este de îndreptat, perfecționându-ne și progresând întru toate, la ceeace să ne ajute Dumnezeu.

Salutând cu dragoste pe domnii deputați sinodali, declar sesiunea sinodală ordinară din acest an de deschisă.

Sinodul arhidiecezan

Serviciul divin.

Dumineca trecută la ora obicinuită s'a celebrat în catedrala noastră sfta liturghie cu chemarea duhului sft., din partea părinților protopresbiteri Lazar Triteanu, Dr. A. Crăciunescu, C. Moldovan și diaconul Sofroniu Morariu.

Răspunsurile liturgice le-a dat corul mixt bisericesc condus de profesorul T. Popovici.

Ședința de deschidere.

După terminarea ritualelor bisericești deputații ainodali s'au întrunit în sala cea mare a județului, fiind deschis sinodul prin I. P. C. Sa archimandritul Dr. Ilarion Puşcariu, prin cuvântarea, care o publicăm în fruntea ziarului nostru, ascultată de dnii deputații cu deosebită atențiune, iar la fine acoperită cu vii aclamări. In înțelesul regulamentului sânt numiți notari interimali domnii: Dr. Gheorghe Proca și Constantin Moldovan din cler, iar dintre mireni Pompiliu Dan, Dr. D. Păltineanu, E. Popescu și Dr. E. Șelariu.

Notarul Dr. Gh. Proca citește apelul nominal și se constată că sânt prezenți 41 deputați cari își prezentează literele credenționale.

Prezidentul constată că sinodul e capabil de muncă dispunând de voturile reglementare, prin urmare se intră în ordinea de zi.

Deputații sinodali se împart în patru secțiuni în scopul de a face verificările și anume astfel că deputații din cercurile electorale I—V, vor verifica pe deputații din cercurile din VI—X, acestia pe deputații din XI—XV, acestia pe deputații XVI—XX, și acestia pe deputații din cercurile electorale I—V.

Ordinea de zi pentru ședința de deschidere fiind exhauriată, prezidentul declară ședința de încheiată și anunță ședința proximă pe Luni 9 Mai n. la 10 ore dimineața.

După terminarea ședinței dnii deputați au făcut o vizită de curtuazie I. P. C. Sale părintelui vicar arhiepiscopesc *Dr. I. Puşcariu*. Deputatul Ioan de Preda îl felicită, că Dumnezeu

i-a dat putere de a substitui cu deplin succes pe Arhiepiscopul şi Mitropolitul nostru Nicolae, absent de acasă în afaceri oficioase şi-i doreşte dela D-zeu viaţă şi tărie, ca vastele Sale experienţe să le poată pune şi de aici înainte în serviciul bisericii noastre.

Plăcut surprins de această manifestaţiune de stimă şi iubire I. P. C. Sa părintele Dr. Puşcariu mulţumeşte dlor deputaţi pentru urările făcute, promite, că precum în trecut aşa şi pe viitor va fi la postul său pe cât îl va ţinea bunul D-zeu în viaţă, şi îndemnând pe domnii deputaţi d'a ţinea strâns la biserica străbună şi aşezămintele ei, le doreşte dela Dumnezeu viaţă îndelungată şi fericită.

Şedinţa II-a.

S'a ţinut Luni în 9 Mai nou la orele 11 a. m. Preşedinte vicarul arhiepiscopesc Dr. Ilarion Puşcariu, notar Eugen Popescu.

Notarul Dr. George Proca ceteşte protocolul şedinţei prime, care se autentică. Urmează rapoartele secţiunelor încredinţate cu verificarea deputaţilor sinodali. In numele secţiunei prime la propunerea raportorului Dr. Ioan Fruma se verifică toţi deputaţii sinodali din cler şi mireni aleşi în cercurile electorale VI—X.

In numele secţiunei a II-a la propunerea raportorului Dr. George Dubleş se verifică toţi deputaţii aleşi îi cercurile electorale XI—XV afară de deputaţii mireni aleşi în cercul Sighişoara a căror acte se pun pe masa biroului spre a se preda comisiunei verificatoare.

In numele secţiunei a III a la propunerea raportorului Dr. Ioan Marghita se verifică deputaţii aleşi în cercurile electorale XVI—XX, afară de alegerile mireneşti din cercurile Bran şi Agnita contra cărora au întrat proteste şi cari se vor preda comisiunei verificatoare.

In fine în numele secţiunei a IV-a le propune raportorul Ioan Pricu verificarea tuturor deputaţilor sinodali aleşi în cercurile I—V.

Sunt deci verificaţi 54 deputaţi.

Urmând a se face alegerea comisiunilor, la propunerea deputatului Dr. George Proca se emite o comisiune de candidare, spre a face combinaţiunile necesare, constătătoare dni deputaţi: Lazar Triteanu, Dr. A. Vlad şi Dr. N. Vecerdea.

Şedinţa se suspende pe 10 minute.

După redeschidere deputatul Lazar Triteanu proune şi sinodul alege biroul şi comisiunile în modul următor:

In birou, din cler: Dr. George Proca, C. Moldovan. Mireni: P. Dan, Dr. D. Păltineanu, E. Popescu, Petru Russu, dintre cari preşedintele, conform § 5 din Regulamentul afacerilor interne. numeşte notar general pe Dr. G. Proca.

Comisia *verificatoare*: Din cler: I. Hamsea P. Piso. Dr. A. Crăciunescu. Mireni: Dr. Olariu, Dr. Dubleş, Dr. Fruma, Dr. D. Pop, Dr. Măcelar, Dr. Dragomir.

Comisia *organizătoare*:

Din cler: Dr. I. Puşcariu, Dr. V. Saftu, L. Triteanu ; mireni: Dr. N. Comşa, I. de Preda, Dr. Vlad, P. Dragici, Dr. Borcia, Dr. Vecerdea.

Comisia *bisericească*:

Din cler: S. Medean, A. Păcurariu, A. Ludu, mireni: Dr. N. Schiau, Dr. I. Stoian, Dr. Curta, Dr. I. Berglezan, Dr. I. Margita, Dr. Boca.

Comisia *şcolară*:

Din cler: Dr. I. Stroia, I. Muntean, V. Domşa, mireni: Dr. I. Bunea, Dr. I. Blaga, I. Pricu, Dr. I. Radu, V. Stanciu şi George Popa Liseanu.

Comisia *financiară*:

Din cler: N. Borzea, D. Moldovan, I. Cândea. Mireni: V. Fincu, N. Macrea, Dr. Holom, Dr. Şelariu, Dr. Oct. Sglimbea şi D. Comşa.

Comisia *petiţionară*:

Din cler: Dr. I. Stanciu, V. Gorun. Mireni: G. Dragoş, P. Rusu şi Dr. G. Păltineanu.

Comisia *şcolară specială*:

Din cler: Dr. I. Stroia, L. Triteanu, S. Medianu, Dr. V. Saftu, Nicolae Borzea. Mireni: I. de Preda, P. Drăgici, Dr. Borcia, Dr. Vlad, Dr. Bunea, Dr. Radu, Dr. Comşa, Dr. I. Blaga, V. Stanciu şi P. Dan.

Fiind alese comisiunile, din partea biroului se prezintă toate actele înaintate sinodului din partea Consistorului arhidiecesan. — Se împart între diferitele comisiuni spre studiare şi raportare.

Biroul prezintă rugările următorilor deputaţi sinodali pentru acordarea de concediu: Dr. Romul Boca, Dr. Ioan Dobre, Dr. Petru Groza, Dumitru Moldovan pentru întreaga sesiune sinodală, a deputatului Dr. Oct. Sglimbea pentru 3 zile, a deputaţilor Dr. Iosif Blaga şi Vasilie Domşa pentru 2 zile. — Concediile cerute se acordă.

Ordinea de zi fiind exhauriată prezidentul declară şedinţa încheiată la orele 11¾ anunţând şedinţa proximă pe Marţi în 10 Mai nou la orele 10 a. m.

•

Raportul din plen al Consistorului arhidiecezan conţine următoarele:

Preavenerat Sinod arhidiecezan, — Avem onoare a face raport despre afacerile mai importante ale consistorului arhidiecezan din şedinţele plenare dela ultima sesiune sinodală a Sinodului arhidiecezan.

1. La locul prim vestim cu deosebită bucurie Preaven. sinod, că nou alesul arhiepiscop şi mitropolit I. P. S. Sa *Dr. Nicolae Bălan*, după-ce a premers din partea Maiestăţii Sale regelui întărirea alegerii, în ziua de Rusalii, la 17/30 Mai 1920, a fost hirotonit de arhiereu în catedrala din Sibiu, prin mitropolitul primat al României Dr. Miron Cristea, asistat de Preasânţiile Lor: Nicodim, episcop de Huşi, Eugenie Piteşteanul, locţiitor de Argeş, Vartolomeu Băcăoanul, locţiitor de Râmnic şi Noul Severin, Ipolit, episcop de Rădăuţi şi Ioan I. Papp, episcopul Aradului, şi apoi întrodus în scaunul de arhiepiscop şi mitropolit.

Cu ziua aceasta a încetat starea de văduvie în scaunul de arhiepiscop şi mitropolit, şi biserica ortodoxă română din Ardeal şi-a primit conducătorul său natural.

2. Unirea bisericii noastre cu cea ortodoxă română din vechiul regat a umplut de legitimă bucurie inimile tuturor românilor ortodocşi. Lucrările speciale cu organizarea unificării sânt în curgere şi după terminare vom face raport.

3. *Alegeri congresuale.* In toamna anului 1920 expirând mandatul deputaţilor la congresul ordinar bisericesc, s'a pus la cale alegere nouă pe baza normelor vechi pentru fosta arhidieceză, când încă nu era constituit consistorul din Cluj. Alegerile s'au făcut în ordine, şi actele s'au înaintat la consistorul mitropolitan.

4. *Alegerile sinodale.* După instituirea consistorului ortodox român din Cluj în toamna anului 1919, s'a făcut o nouă arondare a cercurilor electorale sinodale pentru arhidieceză, care s'a înaintat la congresul naţional bisericesc din Februar 1920.

Congresul a luat act de noua împărţire a cercurilor electorale sinodale pentru arhidieceză, şi fiindcă în acea sesiune congresuală s'a decis ca protopopiatul Alba-Iulia să treacă la noua dieceză a Clujului, afară de unele comune din stânga Mureşului, s'a enunţat că pentru arhidieceză să se facă o nouă împărţire a cercurilor electorale sinodale cu eliminarea protopopiatului Alba-Iulia.

Consistorul, în urma acestei hotărâri a congresului naţional bisericesc, a făcut o nouă împărţire a cercurilor electorale pentru arhidieceza, şi fiindcă cercurile cu cădere ale guvernului au aprobat formarea nouei dieceze din părţile nordice ale Transilvaniei, a pus în lucrare noua arondare cu ocaziunea alegerilor sinodale din primăvara acestui an, totodată cu act separat a înaintat la sinod arondarea cea nouă spre aprobare în mod provizoriu, fiind a se face în cursul anului 1921 rectificările, ce se vor arăta de lipsă. Actele electorale se promovează cu raport special.

5. *Arondarea nouă a protopopiatelor.* Imprejurările schimbate cu unirea bisericilor ortodoxe române, noua regulare a dotaţiunii preoţimii şi necesitatea de a se da deosebită îngrijire vieţii sufleteşti în sinul poporului nostru şi de a introduce o controlă mai sistematică din partea oficiilor protopresbiterale, toate acestea au motivat o nouă organisare a oficiilor protopresbiterale.

Unele protopopiate azi au 15.000 de suflete, altele preste 60.000, unele au 15 comune altele peste 50. S'a simţit deci necesitatea de a înmulţi, de a rotunzi protopopiatele, de a face câtva mai potrivite, spre a asigura o mai uşoară şi mai promptă administrare.

Lucrarea aceasta este acum în curgere, sinoadele protopopeşti au fost provocate să ne prezinte propuneri concrete, ca organizarea să se facă cu consensul sinoadelor protopopeşti şi cu considerarea împrejurărilor locale. La timpul său vom prezenta în chestie raport special.

(Urmează raport despre actele rezolvite, reconstituirea consistorului, protopopiate vacante, şi sinoadele protopopeşti ordinare).

Alte obiecte, cari au format substrat de deliberare în şedinţele plenare ale consistorului arhidiecezan, se înaintează cu act special.

FOIŞOARA

Mircea a împlinit un an...

Schiţă de Ilie Marin

Mircea, adecă, după cum îi spune mama lui: «*Mirci*», a împlinit zilele trecute, nici mai mult nici mai puţin decât 365 de zile! E un poşândic durduliu, sglobiu, curios minune mare şi foarte, foarte cum-se-cade... când doarme.

Dar mai bine o să-l cunoaşteţi, dacă o să vă descriu o scenă petrecută cu dânsul.

De îndată ce-mi zăreşte capul pe fereastră, întinde mâna spre mine — stânga mai cu seamă, cu toate că mişcarea îi porneşte dela inimă. Bastonul meu îl ademeneşte mai mult decât orice. Mânerul lui îl duce la gură şi argintul mânerului face cunoştinţă cu gingiile lui Mircea.

Copilaşul are patru dinţişori — doi sus, doi jos şi i se anunţă chiar şi «măseaua înţelepciunii». Cel puţin aşa-i zic măselii asteia. Sunetele cu cari întovărăşeşte sosirea ei, nu sunt — nu-i vorbă — prea înţelepte, dar nici proaste. Judecaţi şi dvoastră: *mbu, mbu, â, â, ââââ. Om* să fi să poţi da explicaţia trebuincioasă. Mama lui Mircea ne spune: «acum vrea să zică: e bine» şi îl vedem pe copil cum râde cu întreagă faţa şi cum chiuie, gândindu-se par'că la nunta îndepărtată în necunoscut; «acum e *supărat*», zice mama, şi Mircea pune buza şi pleacă puţintel capul, cu smocul de păr gălbior de pe frunte, par'că ar fi Napoleon Bonaparte pe Santa-Elena.

Dar Napoleonul nostru se dă repede împăcat şi-i creşte cursul, numai să-l ridici în braţe spre tavan. Atâta tot — şi par'că ar avea comorile lui Iov, aşa se bucură şi dă din picioare şi strigă: *Aa, aa, aa!*

E cuprins de un ghidilici, cum eram eu ca copil, când mă ridicau în slavă vagoanele roatei gigante din Viena.

Mircea se simţeşte un cap încoronat, căci — spuneţi şi dvoastră — este puţin să vezi toate lucrurile şi pe toţi oamenii de jos din perspectiva pisicii, sau de pe creştetele munţilor, *per summos apiçes*, cum se pare el în apropierea tavanului?

A, pisica! Ea are de furcă cu domnul Mircea: ori-cât i-ar toarce de sârguincios, nici odată nu i-a tors destul. Aleargă după ea, o prinde de coadă, o ciupeşte, scrâşneşte, cum poate el: *pis, pis* şi apoi isbucneşte în acel *mbu, mbu* cu care să-şi tot spargă capul toţi etimologii de pe lume, că n'au să-i afle porodiţa etimologică, căci ne aflăm, ca Făt frumos la gura *hâului*, la gura tărâmului celuilalt al graiului omenesc, şi pas să mai poţi trece dincolo, afară doară cu o putere vrăjită.

Şi cum ai vrea să ştiriceşti ce se află dincolo, în misterul limbii noastre, cum ai fi gata, câteodată, să-ţi tai şi tu, din pulpă chiar, carne de om, să o dai pajurei fermecate, care să te ducă pe tărâmul misterului!

O escursie în anticamera misterului am întreprins zilele trecute cu Mircea.

L-a ridicat tata: «*tâta maare*» şi dădea din picioare copilul, fericit, împlântându-şi tot odată mâna în barba albă a moşului. Apoi l-a dat moşul jos, l-a aşezat pe picior şi a început să-l salte aşa. Un deliciu! Ce sânt ceasurile dela Capşa, domnilor politiciani, ce sânt şansonetele dela «Alhambra» şi dela «Trei ochi sub plapomă» — faţă de bucuria lui Mircea!

Şi moşul a vrut să l sondeze şi mai de-

Sosirea A. S. R. Principelui Carol

A. S. R. Principele *Carol*, însoţit de soţia Sa *Elena* au sosit în 7 Mai la Constanţa, unde li s'a făcut primire strălucită.

Duminecă, la ora 11 au sosit cu un tren special în Bucureşti. La gara de nord i-au aşteptat Familia Regală, miniştrii, preşedinţii Camerei şi Senatului şi corpul diplomatic. La scoborârea din tren, regimentul vânătorilor de munte a dat onorurile militare.

A. S. R. Principele Carol a trecut în revistă regimentul, apoi împreună cu Principesa Elena au trecut în sala de aşteptare unde au primit delegaţiile şi prezentările.

La ora 12, urcaţi în automobile, au mers la Mitropolie să asiste la serviciul divin, apoi la Palat. Aici s'a făcut recepţia de gală. Biserica noastră din Ardeal a fost reprezentată prin I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*.

Ziua următoare, Luni, s'au prezentat înaltul cler, consiliul de miniştri, Academia, delegaţiile universităţilor din Cluj Bucureşti, Iaşi şi Cernăuţi şi alţi reprezentanţi.

La 10 Mai s'au primit urările de bine ale armatei. Seara a fost reprezentaţie de gală la teatrul naţional. Serbările au decurs cu mare însufleţire în toată ţara.

Asociaţia creştină

In Anglia s'a înfiinţat o asociaţie creştină a tinerimii universitare.

Această asociaţie, *a tinerilor creştini*, are filiale în 35 de ţări, la 2500 de universităţi şi colegii universitare, cu cel puţin 200.000 membrii, studenţi şi profesori. Se întinde până în cele mai depărtate ţări din orient, Japonia şi China. Un deputat al societăţii, *Robert Waldeyr*, a ţinut zilele acestea conferinţe în Bucureşti şi Cluj. Cu acest prilej, s'au dat următoarele deslușiri asupra asociaţiei şi a misiunii sale în ţara noastră:

Am venit să propagăm şi între tinerimea universitară română necesitatea înfiinţării unei organizaţii pe baze morale şi religioase prin care tinerimea să ajungă a fi condusă de cele mai bune principii în lupta pentru existenţă.

Scopul asociaţiei creştine este:

Inarmarea tineretului cu principiile morale şi religioase, profesate de Isus Hristos, ca întărit astfel să iasă învingător în lupta pentru formarea caracterului.

Tinerimea să aibă în vedere în această luptă personalitatea lui Isus ca Mântuitor, şi să tindă a adopta cât mai multe din principiile sale, pentru ca să se ridice deasupra răului şi să fie condusă numai de idei folositoare, spre binele tuturora

Prin această organizare dorim să realizăm legături internaţionale mai prietineşti.

Asociaţia doreşte să vină în ajutorul studentului pentru a-l da mai tare societăţii, ca apoi studentul astfel crescut să vină şi el cu puterile sale în folosul semenilor săi.

E necesar ca dorinţa de desvoltare în acest sens să existe în sânul studenţimii. Aceşti studenţi să formeze un grup, unde să studieze Sf. scriptură, principiile morale ale lui Hristos şi să le aplice în viaţă. Formându-se la fiecare universitate din ţară astfel de grupuri, ele vor alcătui o Federaţie care va intra apoi în legătură cu Asociaţia. In acest fel, studenţimea intră în numărul celor cari luptă pentru triumful ideii creştinismului.

Scopul primordial al Asociaţiei fiind formarea caracterelor, este lăsat în latitudinea studenţilor să afle mijloacele prin care să ducă la izbândă munca începută. Pentru aceasta avem nevoie de membri devotaţi.

Programa

examenelor dela şcoala normală «Andreiu Şaguua» din Sibiu, la finea anului şcolar 1920/21.

26 Mai: Examen în scris din limba şi lit. română cu elevii particulari ai cl. VIII.

27 Mai: Examen parţial de capacitate din obiectele tehnice cu elevii particulari ai cl. VIII.

28 Mai: Examen parţial de capacitate în scris din matematica cu elevii regulaţi şi particulari ai cl. VIII.

30 Mai—2 Iunie: Examene orale parţiale de capacitate cu elevii regulaţi şi particulari ai clasei VIII.

4 Iunie: Examen de capacitate final în scris.

14—15 Iunie: Examene în scris cu elevii particulari ai cl. I—VII.

16—25 Iunie: Examene orale cu elevii regulaţi şi particulari ai cl. I—VII.

26 Iunie: Incheierea festivă a anului şcolar.

27 Iunie—2 Iulie: Examen de capacitate final oral.

Din conferenţa corpului profesoral, ţinută la 30 Martie 1921.

Dr. V. Stan
director

George Enescu

Celebrul artist *George Enescu* vine la Sibiu, pentru a da un concert de vioară.

Toate concertele sale, date în Paris şi în alte mari oraşe europene, au dovedit genialitatea maestrului nostru artist.

Sibienii cari apreţiază muzica, nu vor pierde ocazia de-a asculta arta miraculoasă a neîntrecutului măestru, care a publicat numeroase compoziţii de simfonii, sonate, rapsodii, poeme, variaţiuni, melodii ş. a.

Eenescu a început să compună de timpuriu, dela vârsta de 16 ani, (acum e de 42 de ani). A studiat în conservatorul din Viena şi Paris; a fost elev al lui Hellmesberger, Faure şi Massenet. Este adept al şcoalei moderne franceze.

Concertul său din Sibiu se ţine Vineri, în 13 Mai n., în sala dela Urania, ora 8 seara.

Revizoratul şcolar al judeţului Sibiu

Nr. 291/1921.

Convocare

In baza ordinului Ministerului instrucţiunii, Secretariatul general, dto 28 Februar a. c. Nr. 5903/1921 şi în înţelegere cu comitetul judeţan, prin aceasta convoc învăţătorimea română dela toate şcolile primare din judeţul Sibiu la conferenţa, care se va ţinea în zilele de *3 şi 4 Iunie* st. n. 1921 în sala cea mare a prefecturii judeţene cu următoarea

Programă:

1. Serviciul divin în catedrală la ora $9^1/_2$ a. m.
2. Deschiderea conferenţei prin revizorul şcolar la ora $10^1/_2$.
3. Invăţătorul şi şcoala muncii, (disertaţie).
4. O lecţie din limba română cu cl. IV.
5. Cultul limbii ca mijloc al unităţii noastre naţionale, disertaţie.
6. Unitatea limbii româneşti, lecţie practică cu cl. VI.
7. Dare de seamă despre literatura pedagogică mai nouă.
8. Raportul revizoratului şcolar despre starea învăţământului din judeţ.

Cheltuielile de deplasare se fixează cu 100 lei pe durata conferenţelor.

Sibiu, 25 April 1921.

Dr. Ioan Stroia
revizor.

Ştirile zilei

Ştire personală. I. P. S. Sa arhiepiscopul şi mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat cu trenul de Sâmbătă la Bucureşti pentru a lua parte la primirea A. S. Regale principelui moştenitor *Carol* şi a soţiei Sale, principesei *Elena*, cu prilejul sosirii Lor în ţară. I. P. S. Sa s'a napoiat la reşedinţă Luni d. a., iar astăzi, Marţi, conduce şedinţele sinodului arhidiecezan.

Glorificarea lui Alecsandri. Direcţiunea teatrului naţional din Bucureşti intenţionează să ridice în faţa teatrului un monument în cinstea poetului naţional Vasile Alecsandri. Monumentul va avea ca subiect o scenă din Fântâna Blanduziei, şi anume va înfăţişa pe Galus şi Getta lângă apa fântânii. Figurile acestea două vor fi în bronz pe un fond de stâncă, din vârful căreia va izvorâ şuvoiul de apă căzând în cascadă. Lucrările se încep zilele acestea.

Peregrinaj la Mănăstirea Brâncovenească dela Sâmbăta de sus. Vineri, în ziua Marelui mucenic Gheorghe, Inalt Prea Sfinţia Sa Arhiepiscopul şi Mitropolitul nostru *Dr. Nicolae Bălan*, însoţit de directorul şcoalei normale *Dr. V. Stan* şi de diaconul *Sofronie Morar* a făcut un peregrinaj la Mănăstirea din Sâmbăta de sus, clădită de cucernicul Voevod al ţării Româneşti, *Constantin Brâncoveanul*. In Sâmbăta de jos s'a ataşat la peregrinaj şi prinţul Brâncovean, un vlăstar al familiei Brancoveneşti, care venia adus de dorul să vadă aşezămintele străbunilor săi pe pământul Ardealului, precum şi o ceată de călăreţi, împodobiţi ca la nuntă. In Sâmbăta de sus Inalt Prea Sfinţia Sa a fost întimpinat de protopopul Făgăraşului *N. Borzea*, de preotul local *V. Pop*, de preoţii tractului, în odăjdii de d. Oct. Vasu, mulţi intelectuali şi de imens popor. După sărutarea sf. evanghelii procesiunea a pornit spre biserică iar de aci spre Mănăstirea aşezată într'o fermecătoare poiană la poalele Carpaţilor. La Mănăstire Inalt Prea Sfinţia Sa a servit o sfântă liturghie sub cerul liber cu mare asistenţă de preoţi, în prezenţa prinţului şi a unui număr mare de credincioşi, adunaţi aici din toate satele din jur. După sfinţirea apei, Inalt Prea Sfinţitul mitropolit a ţinut poporului adunat o preafrumoasă cuvântare ocazională, apoi a stropit cu apă sfinţită publicul, ruina mănăstirei şi izvorul tămăduitor dela colţul altarului acesteia. O zi de primăvară strălucitoare a ridicat splendoarea sfintelor slujbe, cari vor rămânea neşterse în amintirea poporului. După terminarea slujbei, mitropolitul, prinţul, şi numeroasa sa suită de preoţi, şi intelectuali au

---

parte şi l-a întrebat: e bine? Mircea a dat din cap şi a râs: *a a a*, cu nota, pe care o dau bancherii, când flutură un dolar urcat la curs. Acum s'a început o conversaţie, care a avut cam următoarea desfăşurare:

Moşul, voind să imprime în memoria lui Mircea, cuvintele noastre: *Nasu, nasu*, i-a arătat nasul. Mircea l-a privit mirat. Ce voiau să facă cu bucata asta de carne cu «simonide», pe cari, mic fiind, le scoteam tatii, până ce striga tata: ham!? «*Nasu, nasu*!»

Şi priveam la născiorul lui Mircea. O! mi-am zis, va trebui să ţi-l panţerezi în timpul apropiat bine de tot, dacă vrei să trăieşti! Imprumută pielea unui hipopotam, căci ai să dai de multe miasme pe lume şi un nas fin, un nas delicat, ar fi silit să strănute în fiece minut!

Drept răspuns a lovit Mircea cu mâna, peste nas: «Las numai pe mine»!, par'că ar fi fost Mircea cel Bătrân, la Giurgiu, aşteptând pe reprezentanţii Semi-lunei...

Acum a urmat mai departe moşul lecţia, gândindu-se la «tata Comenius»:

«*Ochi* .. ochiii!...» şi şi-a dus degetul la ochi. Mircea s'a uitat la ei cu un aier de: «mie-mi spui»?! şi şi-a adus, de sigur, aminte de ceasurile de somn, căci şi-a purtat şi el degetele pe la ochi şi ni-a arătat, intuitiv, cum vine «Moş Ienе pe la gene»... O, mi-am zis eu, înarmează-ţi ochii cu multă muniţie de pânze groase, pe cari să le tragi, ca să fii scutit de vederea murdăriilor de pe lume! Vei da de mulţi ochi de broască, ochi, ce se cred ochi de priveghitoare — vei găsi multă burtă-verzime, care se va crede un.. Cucuzel (vorba lui Creangă), vei mai vedea, — şi aici am plecat capul, ruşinat în faţa copilului... vei mai vedea mult sânge nevinovat, curgând, şi te vei întreba: văd eu *aievea* toate astea?!

Moşul şi-a purtat acum degetul la scoica urechii şi a rostit respicat: «*U-re-chea! U-re-chea*»! «Ha ha»! râdea cineva în mine, «cu urechea asta mititică a ta, câte năsbâtii nu vei auzi! Câte prostii gogonate, de-ţi va sta mintea'n loc! Şi cât de puţine adevăruri, să le trimiţi la zestrea sufletului tău! Ce sunete falşe au să-ţi bată la toba urechii, sunete linguşitoare, sunete de Sirenă. Vei avea tu ceară destulă să-ţi torni în urechea asta a ta şi ai să te legi, ca Odisseu, de catartul corăbiei tale»?

(Va urma)

luat o gustare în umbra fagilor înverziţi, apoi au plecat spre Sâmbătă, răcoriţi de o ploaie binefăcătoare. Aici I. P. S. Sa a vizitat castelul Brancovenesc, pe harnicul preot local, Vincenţiu Pop, şi apoi în uralele poporului, despărţindu-se cordial de Prinţul Brâncovean, de preoţi şi intelectuali, seara s'a înapoiat la reşedinţa sa din Sibiu.

Instalarea arhiepiscopului *Gurie* al Chişinăului şi Hotinului se face Duminecă în 2/15 Mai 1921 la Chişinău. Vor asista şi delegaţi ai mitropoliilor din Transilvania şi Bucovina.

Societatea ortodoxă naţională a femeilor române se întruneşte în congres la Chişinău în zilele de 26 — 29 Mai a. c. Un număr de bilete sânt depuse la mitropoliile din Bucureşti, Iaşi, Sibiu şi Cernăuţ pentru preoţii cari doresc a lua parte la congresul dela Chişinău.

Ziua de 10 Mai v. (23 Mai n.) se va serba din partea Asociaţiunii dela Sibiu. In preziuă, Duminecă, d. a. va fi o conferenţă despre însemnătatea zilei. Luni d. a. serbare populară, seara teatru. Se va juca piesa Ovidiu, a lui Alecsandri, de tinerimea şcolară din oraş.

Deschidere de băi. Băile de stat din *Ocna Sibiului* se deschid Duminecă în 15 Mai, cu solemnităţile obişnuite.

Hymen. Dl *Ionel Pintea*, şeful districtului II Cluj, şi dşoara învăţătoare *Elenuţa Todea* din Balşa, logodiţi în 2 Mai a. c.

Congresul al 12-lea al Asociaţiei generale a membrilor corpului didactic primar din România s'a deschis în 4 l. c., în sala Fundaţiunii Carol din Bucureşti, sub preşedinţia dluii V. Păunescu. In primele şedinţe s'au discutat: Importanţa, pregătirea, recrutarea, titlul şi înaintarea, învăţătorilor potrivit vremii actuale; situaţia materială, chestiunea suplinitorilor nepregătiţi ş. a.

† **Maria Glava** născ. Mane, soţia preotului ort. rom. Avram Glava din Dealu mare (prot. Deva) după o boală chinuitoare şi îndelungată, împărtăşită cu s. taine, a răposat în etate de 40 de ani în 2/16 April a. c. Rămăşilele pământeşti ale răposatei s'au depus spre veşnică odihnă în 5/18 April a. c. în pământul propriu de lângă cimiterul s. biserici din Dealu-mare. Odihneasca în pace.

Congres economic se ţine în 13 şi 14 Mai la Alba-Iulia, pentru a discuta reforma agrară, impozitele, şi politica economică în legătură cu importul şi exportul.

Reprezentaţia teatrală dată Duminecă seara în sala teatrului, de Reuniunea meseriaşilor rodin Sibiu, a întrunit un public în mare număr: toate locurile din teatru au fost ocupate. Diletanţii n'au cruţat nimic pentru a da spectatorilor una din serile cele mai variate şi plăcute, începând cu tabloul patriotic şi naţional «Murăşanu» redat cu un pronunţat talent de dl D. Axente, secundat de tinerul Cornel Axente şi dşoara Victoria Baciu şi, ca dirigent, dl Ion Stanciu. Au stârnit veselie şi duioşie piesele, în parte cunoscute: Cum povestea o bunică, Moştenirea dela răposata, şi mai ales poetica Şezătoare la ţară, cu melodioase cântece ţărăneşti şi cu un dans voinicesc. Rolurile au fost susţinute cât se poate de corect de dnele şi dşoarele: Axente, Crişan, Vestemean, Duca, Stanciu, Baciu, şi de dnii: Axente, tot odată şi regisor, Chidu, Cojocar, Săsărman, Simoneti, Stanciu, Maier şi băeţelul Mircea Axente. Constatăm hărnicia meseriaşilor noştri atât în atelier, cât şi pe scenă, spre mulţumirea tururora.

La Tuşnad. Situat într'o regiune dintre cele mai romantice, Tuşnadul cu băile şi izvoarele sale este vizitat an de an de-o mulţime de oaspeţi din toate părţile ţării, precum şi din străinătate. Aerul de brazi, apa înviorătoare, şi excursiunile ce se pot face cu uşurinţă, contribue la restaurarea şi întărirea organismului omenesc slăbit prin lipsa de sânge, nervositate, migrenă, cataruri, reumatism ş. a. Direcţiunea băilor «*Tuşnad*» aduce la cunoştinţa On. Public, că a aranjat baia conform cerinţeler actuale. Stau la dispoziţia oaspeţilor: odăi plăcute, băi calde şi reci, mai multe restaurante şi pensioane. Locuri de distracţie, cofetărie, muzică, lac cu luntri, teren pentru tenis, şi mai multe locuri pentru excursii. Sezonul durează din 1 Iunie până 15 Septemvrie. Reţinerea camerilor se execută prompt, şi pentru reservarea acestora este a se adresa către: *Direcţiunea băilor* la Tuşnad.

Nou atlas. Institutul cartografic G. Ferytag & Berndt, Viena (VII. Schottenfelddasse 62) a tipărit ediţia din 1921 a *Atlasului universal* (Welt-Atlas), care cuprinde 211 harte colorate, pe 124 pagine. Preţul broşat 40 mărci, legat 50 de mărci. Harta României arată de astă dată mai toate localităţile cu numele lor românesc şi în parte nemţesc. Numirile ungureşti s'au mai redus.

In «Biblioteca meseriaşului român» editată de «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu» au apărut următoarele 2 broşuri în a doua ediţie: 1. Nr. 2. «*Pribegii*», comedie în 2 acte, localizare după Nestroy de Dr. Sebastian Stanca. Preţul 5 Lei, plus porto poştal 1 Leu. 2. Nr. 4. Bucoavnă n'a învăţat şi umblă la însurat, sau «*Vlăduţul mamei*», comedie într'un act de Lupean. Preţul 4 Lei, plus porto poştal 1 Leu. — Se pot procura dela Reuniunea meseriaşilor, Sibiu, str. Brukenthal Nr. 17, precum şi dela toate librăriile din Sibiu.

Cinema Apollo, Piaţa Herman, Sibiu. In 10 Mai: Vârtejul, dramă. In 11 şi 12 Mai: Vagabundul, piesă de senzaţie. Inceputul la ora 7 şi 9 seara.

Concurs

«Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român» publică concurs pentru cea mai bună lucrare scrisă în româneşte asupra temei istorice, cu subiectul:

Revoluţiunea din anul 1918 şi unirea Ardealului cu România.

Condiţiile de concurs sânt următoarele:

1. Lucrările se vor trimite în timp de un an dela data publicării concursului.

2. Manuscriptele, — fără subscriere, însoţite de un plic închis, cuprinzând numele şi adresa autorului şi în afară provăzute cu un motto sau pseudonim, — vor avea să fie înaintate la adresa secretarului literar al «Asociaţiunii», Sibiu, Str. Şaguna 6.

3. Lucrările întrate la concurs se vor da spre censurare Secţiunii istorice a «Asociaţiunii», exclusă fiind orce apelaţie contra hotărârilor acesteia.

4. Lucrării celei mai bune, vrednice de premiat, i se va acorda premiul de Lei 2000·— pus la dispoziţia «Asociaţiunii», pentru acest scop, de către dl R. W. Seton Watson (Scotus Viator), marele prieten al românilor.

Sibiu, în 22 IV. 1921.

A. Bârseanu, prezident. — *Romul Simu*, secretar.

Nr. 1750—1921 (55) 1—1

Publicaţiune

Subprefectura judeţului Sibiu şi funcţionarii ce au nevoie de 300—500 stângini lemne de fag pentru foc. Pentru asigurarea acestui cant de lemne se ţine în 31 Mai a. c. la ora 11 la subprefectura judeţului Sibiu o pertractare de oferte închise.

Condiţiunile se pot vedea în orele oficioase.

Sibiu, la 4 Mai 1921.

Schöpp m. p.,
subprefect.

Nr. 2520 Şcol. (54) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **profesor de religiune** la liceul **«Timoteiu Cipariu»** din Ibaşfalău, în regulă sistemizat, publicăm concurs cu termin de 15 zile, socotite dela prima publicare.

Numirea profesorului de religiune se face din partea Consistorului arhidiecezan în conformitate cu dispoziţiile §-lui 122 pct. 6 din Statutul organic. Numiţii pot fi preoţi cu examen de maturitate, cari întrunesc condiţiile stabilite în actul Consiliului dirigent Nr. 12273/1919, respective, cari au ascultat cursurile pentru profesorii de religiune la Universitatea din Cluj. Preferinţă vor avea candidaţii cu studii academice, precum şi aceia, cari au făcut examenul pedagogic profesoral.

Profesorii de religiune vor fi din partea statului egal retribuiţi cu ceialalţi profesori secundari.

Petiţiile de concurs instruite cu documentele necesare sânt a se înainta, în terminul deschis, Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută în 8/21 April 1921.

Consistorul arhidiecezan

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără şematism 10 lei cu porto cu tot.

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană** din Sibiu

Cântece pentru voce şi piano

de

Emil Monţia

Caetul IV:

15. Singur şi robit de jale, poezia de St. O. Iosif.
16. Dorobanţul, poezia de G. Coşbuc.
17. Nemurirea e un vis, poezia de Algeorge.
18. Cobzarul, poezia de St. O. Iosif.
19. Cântec de leagăn, poezia de I. U. Soricu.

Preţul **Lei 10·—**, plus porto postal **Lei 2·—**

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află de vânzare următoarele cărţi:

Dr. P. Şpan: Călăuza Noului Abcdar.
— Cartea de cetire a II-a.
— Poveştile în educaţia şcolară.
— Treptele formale ale învăţământului.
— Şcoala lui Şaguna.
— Lecţii de psihologie.
— Lecţii de pedagogie.
— Idei pregătitoare în pedagogie.
— Lecţii de didactică.
— Intrebări de educaţiune şi instrucţiune.
— Dr. Daniil P. Barcianu, viaţa şi activitatea lui

Comandele se pot expeda prin postă contra rambursă.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 30 April (13 Mai) 1921 Nr. 35

SIBIIU

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Ziua bucuriei

(=) *In mijlocul manifestațiilor de sinceră și caldă bucurie, Alteța Sa Regală, Principele moștenitor de tron, CAROL, și tinera sa soție, Principesa ELENA, au sosit în mijlocul poporului, care păstrează cea mai nețărmurită iubire și recunoștință augustei Case domnitoare a României.*

Recunoștința și iubirea aceasta provine din faptul, că dinastia noastră este astăzi una și aceeaș, în gând și simțire, cu neamul românesc întregit.

Principele Carol, favoritul poporului său, a trecut prin momente de înălțare, de nenorocire pentru țară, și de biruință strălucită în fruntea vitejilor săi în marele războiu al desrobirii.

Viitorul suveran al patriei noastre mărite a pătruns de mult în inimile tuturor românilor, fără deosebire că au fost liberi, sau subjugați. Alăturea Părinților săi, făuritori de țară, Prințul CAROL a luat bună parte la realizarea nădejdilor mari rămase din moși și strămoși, ca tot atâtea sfinte moșteniri pentru urmași.

Când se afla încă în fruntea cercetașilor săi iubiți, a izbutit să deștepte în inimile micilor eroi dorința de altă viață, mai bună și mai înălțătoare. Cercetașii aceia au și contribuit, luptând împreună cu eroii cei mari ai armatei române, pentru împliuirea dreptelor dorințe ale națiunii noastre.

Moștenitorul tronului a ținut, pe lângă acestea, să stea totdeauna cât mai aproape de mișcările culturale ivite în sinul poporului său din toate părțile țării întregite.

Principesa ELENA, de aici încolo tinera domniță română, în noua sa patrie este privită cu dragostea și devotamentul fiilor săi sufletești din toate colțurile întinsei țări românești. Ocrotind pe cei nenorociți, slabi și mici, viitoarea regina Elena, va păși în urmele neuitatei suverane Elisabeta și ale primei regine a tuturor românilor, Maria, care a înțeles rostul timpului și al neamului în fruntea căruia stă.

Conduse de asemenea sentimente, sufletele românești din toate provinciile se unesc în dorința ca părechea princiară, moștenitoarea tronului, să aibă parte de mulți ani fericiți întru desăvârșirea lucrărilor clădite de vrednici înaintași.

Pe CAROL și ELENA, și întreaga dinastie română, pronia cerului să-i împărtășească de paza sa neîntreruptă.

Sinodul arhidiecezan

Ședința a III-a

ținută la 27 April (10 Mai) 1921.

Prezident: arhiepiscopul și mitropolitul *Dr. N. Bălan.* Notar: *C. Moldovan.*

I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae* salutând pe dnii deputați cu creștinești cuvinte Hristos a înviat, rostește următoarele:

Dupăcum v'a comunicat I. P. C. Sa Părintele arhimandrit Dr. Ilarion Puşcariu, n'am putut să fac deschiderea sinodului arhidiecezan, pentrucă am avut să reprezint biserica de dincoace de Carpați la festivitățile aranjate cu prilejul sosirii AA. RR. Principele Carol, moștenitorul tronului și a soției Sale, Principesa Elena.

Este nespus de mare bucuria bisericii noastre că a putut să împărtășească binecuvântarea sa celui dintâi vlăstar al Augustei familii domnitoare, născut și crescut în credința bisericii noastre ortodoxe. Acest factor, ca și fericita căsătorie a AA. Lor regale, va avea darul de a întări și mai mult legătura dintre dinastie și țară.

Sânt convins că vorbesc în asentimentul tuturora exprimând în numele Dvoastre neclătitul nostru devotament față de Augusta noastră dinastie și dorind Al. S. R. Prințului moștenitor și soției Sale viață lungă și căsnicie fericită spre mărirea neamului nostru românesc.

De asemenea nu pot să-mi ascund bucuria, când pentru întâia oară am prilejul să conduc ședințele sinodului arhidiecezan. Mă apropiu de această datorie cu cea mai trează conștiință de marea răspundere pe care mi-o impune misiunea bisericii în împrejurările de azi. Pentrucă azi, mai mult ca oricând, biserica trebue să fie propoveduitoarea credinții, *impunându-și autoritatea unui indispensabil factor de cultură superioară — arma biruinții popoarelor.* Favorizată de înțeleapta și practica ei organizație și având concursul iubirii și spiritului de jertfă al întregului popor — nu mă îndoesc, că va fi în stare să se ridice la înălțimea vremilor de azi.

De aceea vă rog domnilor deputați, să-mi dați binevoitorul Dvoastre sprijin la îndeplinirea chemării mele în conducerea bisericei. Am avut prilejul să mărturisesc și altădată: Nu am gând mai scump, decât să-mi conduc biserica și s'o slujesc cu inima curată.

Ați luat cunoștință de marile probleme, cari așteaptă o 'nțeleaptă rezolvire. Cred că sfătuindu-ne împreună vom afla drumul cel drept pentru chibzuita lor soluționare. Astăzi nu mai sântem biserica unui popor asuprit, ci biserica liberă a unui popor stăpân pe destinele sale. Sprijiniți și pe ajutorul statului, ale cărui scopuri le va promova biserica cu tot devotamentul, vom fi în stare să așezăm temeliile unui sigur și bun progres al neamului nostru.

In această credință rog pe bunul Dumnezeu să vă țină întru mulți și fericiți ani!

La aceste calde cuvinte, dl deputat sinodal *Ioan de Preda* răspunde următoarele:

Inalt Prea Sfințite!

Sinodul arhidiecezan a voit ca la prilejul deschiderii acestei sesiuni să-și exprime neclintita încredere și omagiile sale I. P. Voastre și să vă dorească viață îndelungată și plină de tărie, să vă puteți împlini marea misiune pentru care ați fost ales.

Datoria v'a chemat însă aiurea — tot pentru binele bisericii. Vă rugăm deci să primiți cu acest prilej urările noastre de bine.

Sântem încredințați, că sub conducerea înțeleaptă a I. P. S. Voastre vom putea rezolvi marile probleme ce ne stau în față. Intru mulți ani, Stăpâne! —

Se ceteşte protocolul ședinței a II-a din 26 April a. c. Se autentică.

Deputatul D. Comșa fiind ales și verificat în două cercuri ca deputat la sinodul arhidiecezan, și anume în cercul Blaj și Ilia, optează pentru cercul Ilia. Se ia act, și un cerc de deputat mirenesc la Blaj se declară vacant, având consistorul a lua la timp potrivit dispoziții pentru a se alege un nou deputat pentru restul periodului.

Se acoardă concediu deputaților Dr. G. Stoian și Dr. D. Pop.

La ordinea zilei urmează comisiunea verificătoare. — Ref. acesteia Dr. Gh. Dubleș raportează despre actele alegerii de deputați mireni în cercul Sighișoara, unde com. cons. Aurel I. Popa dificultând toate protocoalele nu a efeptuit scrutiniul.

Din studiarea actelor comisia a ajuns la convingerea că comisarul Aurel Popa nu a procedat conform Regulamentului; purcezând la scrutinare a constatat, că sânt în toată regula protocoalele de alegere ale sinoadelor parohiale din 8 comune, iar defectuoase sânt protocoalele din 5 comune bisericești.

Resultatul scrutiniului e următorul:

Dr. Ioan Ivanovici a întrunit 325 voturi și Ioan Iosif 293 voturi. In baza acestui scrutiniu sinodul în conformitate cu propunerea comisiunii verifică în cercul electoral al XIV. Sighișoara ca deputați sinodali mireni pe dnii Dr.

Ioan Ivanovici şi Ioan Iosif şi li se eliberă credenţionalele.

Aceeaşi comisie propune verificarea mandatului deputatului mirean Dr. R. Curta în cercul XX Agnita.

Urmează raportul comisiunii organizătoare.

Referentul acesteia dep. Dr. N. Vecerdea, citeşte raportul Cons. din şedinţa plen. dela 5 Aprilie 1921 Nr. 2870.

Sinodul ia raportul spre ştire, îl acceptează de bază pt. desbaterea specială.

Punctul I. din raportul Consistorului referitor la alegerea, hirotonirea şi instalarea noului Mitropolit, actualul sinod arhidiecezan luând act cu multă satisfaţie sufletească de faptul că I. P. S. Sa Dr. Nicolae Bălan noul arhiepiscop a început deja conducerea efectivă a arhidiecesei noastre de aproape un an si fiind deplin mulţumit de felul în care I. P. S. Sa îşi exercitează multele, importantele şi grelele sale funcţiuni, — îl salută cu toată dragostea şi cu sincer devotament, dorindu-i din toată inima, ca bunul Dzeu să-l ţină în plină sănătate fizică şi dăruindu-i toată energia morală pentru ca să-şi poată îndeplini până la sfârşit şi în modul cel mai strălucit înalta misiune spre bucuria şi mângâierea sa individuală şi pentru binele strămoşeştei noastre biserici naţionale.

Cu privire la unificarea bisericii noastre ardelene cu cea ortodoxă română din vechiul regat:

Sinodul ia act de toate demersurile făcute până acum, iar încât este vorba de cele ce se pregătesc şi proiectează pentru viitorul apropiat, ţine să declare, că se solidarisează întru toate cu convingerile, vederile şi propunerile. pe care le-a exprimat şi făcut deja cu privire la deslegarea acestei importante şi grele probleme ultimul nostru congres naţional bisericesc în şedinţele sale dela 25 şi 26 Februar 1920 Nr. prot. 61 şi 65.

Se ia spre ştire noua arondare a protopopiatelor, învitându-se Ven. Consistor să pregătească şi să facă noua arondare a protopopiatelor, astfel ca oficiile protopopeşti şi în deosebi domnii protopopi fiind descărcaţi de prea multele şi adeseori prea măruntele lucrări de birou să poată face acea administraţie naţională şi folositoare, pe care o reclamă adevăratele şi realele trebuinţe ale credincioşilor.

La această propunere dep. Dr. Ilarion Puscariu cu privire la însemnătatea istorică a oraşului Alba-Iulia face amandamentul de a se interveni la primul congres naţional bisericesc ca protopopiatul Alba Iulia să fie din nou încorporat la arhidieceză.

Cu privire la sinoadele protopopeşti se iau spre ştire cu adausul, ca Ven. Consistor să insiste cu multă energie, ca sinoadele protopopeşti să funcţioneze regulat.

Urmează comisiunea bisericească.

Raportorul Andrei Ludu ceteşte raportorul gen. al consistorului arhidiecezan ca senat bisericesc din IV. a. c. Nr. 3274.

Sinodul în general ia raportul senatului bisericesc la cunoştinţa şi-l primeşte de bază la desbaterea specială acludându-l la procesul verbal sub litera corespunzătoare.

In special: La punctul 1 referitor la vizitaţiunea canonică efectuată de I. P. S. Sa arhiepiscop şi mitropolitul nostru Dr. N. Bălan în comuna Sălişte,

La punct 2 referitor la rezidarea unei şedinţe plenare a consistorului din Cluj, la ţinerea conferinţei pastorale cu protopopii diecezei Clujului (din partea I. P. S. Sale),

La pct. 3 referitor la conferinţa I. P. S. Sale din aula Universităţii din Cluj, la propunerea comisiunei:

Sinodul le ia la cunoştinţă cu plăcere şi exprimă vii mulţumiri I. P. S. Sale pentru interesul şi dragostea deosebită ce o nutreşte şi manifestă pentru regenerarea vieţii noastre bisericeşti.

La punct 4 referitor la conferinţa protopopilor din arhidieceză convocată şi condusă de I. P. S. Sa, pct. 5 referitor la circulara consistorului arhidiecezan pentru înjghebarea de biblioteci parohiale în toate comunele arhidiecezei, punct 7 referitor la exoperarea ajutoarelor de stat pentru elevii seminarului Andreian şi la ridicarea secţiunei teologice dela 3 ani la 4 ani, punctul 8 referitor la exoperarea ajutoarelor mărite dela stat pentru preoţii dificienţi, preotesele văduve şi orfanii minori ai preoţilor, punctul 9 referitor la exoperarea dela stat a retribuirii speciale din parohiile vacante, punctul 10 referitor la ridicarea la parohii matere a filiilor din ţinuturile secuimii expuse sub raportul confesional şi naţional;

pct. 11 referitor la înfiinţarea de filii în comunele cu maioritate de alte confesiuni;

pct. 13 referitor la colecta intreprinsă pentru biserica neamului din Mărăşeşti;

pct. 15 referitor la memoriul Consistorului arhidiecezan către ministrul cultelor pentru un ajutor în mai mulţi ani consecutivi pentru zidirea de biserici corespunzătoare timpului, mai ales la oraşe;

pct. 16 referitor la memoriul şi paşii deja intreprinşi la ministerul cultelor pentru recâştigarea bisericii lui Constantin Brâncoveanu din Făgăraş, răpită de uniţi, la propunerea comisiunei sinodul le ia la cunoştinţă.

Pct. 5 referitor la conferenţele preoţeşti convocate şi conduse de protopopi la propunerea comisiunei sinodul le ia la cunoştinţă şi îndrumă consistorul să ia măsurile de lipsă ca în viitor aceste conferenţe obligate să funcţioneze normal în cadrul normativului lor în vigoare.

Pct. 12 referitor la donaţiunea frumoasă de 30,000 cor. (15,000 Lei) făcută de Ignat Mircea din Bucureşti în scopul adunării şi publicării corespondenţei nemuritorului Şaguna, la propunerea comisiunei sinodul exprimă mulţămiri marinimosului donator.

Tct. 14 referitor la paşii intreprinşi de consistor pentru închiderea cârciumelor în Dumineci şi sărbători, la propunerea comisiunii, sinodul ia spre ştire cu aprobare şi îndrumă consistorul să intrevină la locurile în cădere ca în Dumineci şi sărbători să fie închise toată ziua, ear prăvăliile dela oraşe, piaţa cu zarzavaturi să fie la dispoziţia publicului până la ora 9 dimineaţa; tot asemenea şi târgurile de ţară ce cad pe zi de sărbători să fie mutate pe alte zile, — acestea pentru posibilitatea intensificării simţului religios şi a cercetării regulate a bisericii.

Cu privire la preoţii cari ocupă alte funcţiuni se îndrumă consistorul să ceară dela cei competenţi să fie dimisi din acelea şi în viitor nici un preot sau candidat de preot să nu mai poată fi angajat în alte funcţii fără prealabila încuviinţare a consistorului.

Pct. VIII referitor la congrua şi ajutoarele extraordinare date preoţimii, sinodul le ia la cunoştinţă şi îndrumă consistorul să intervină la loc în cădere pentru salarizarea deplin corespunzătoare a preoţimii, respective pentru accelerarea punerii ei în curgere.

Fiind timpul înaintat, şi anunţându-se şedinţa proximă pe mâne la ora 9 a. m., şedinţa se încheie la ora 12 şi jumătate din zi.

Şedinţa a IV-a

ţinută în 11 Mai st. n. a. c.

Preşedinte: arhiepiscopul şi mitropolitul *Dr. Nicolae Bălan.* Notar: D-. Grigoriu Păltineanu.

Se ceteşte protocolul şedinţei a III-a care se autentică. La ordinea zilei urmează referada comisiunei verificătoare la propunerea căreia se verifică deputaţii aleşi în cercul Bran, I. Dan şi Dr. Stoian; iar actele referitoare la alegerea lui Eugen Muntean în cercul Agnita ca deputat mirean fiindcă secţiunea de verificare a constatat că numitul aparţine încă clerului, această chestiune s'a transpus în competenţa preasfinţitului Sinod episcopesc.

Tot comisiunea verificatoare arătând că în cercetarea dosarelor primite din partea măritului sinod pentru desbaterea alegerilor dificultate de diferitele secţiuni a constatat că formularul trimis de preaveneratul Consistor comisarilor consistoriali ca adnexă lângă instrucţiunile pentru alegerea deputaţilor sinodali stă în contradicţie cu dispoziţiile § lui 9 din regulamentul pentru această alegere şi în general cu spiritul acestui regulament care tinde să ajungă la alegeri ideal de curate.

Această contrazicere se observă în special la punctul 6 şi 7 al formularului susamintit, cari se referă la datorinţa comisarului de-a se retrage îndată ce a observat că şi numele lui ocură între candidaţi.

Regulamentul pentru alegerea deputaţilor sinodali dispune în al. ultim al § 9 că în cazul când comisarul a observat în decursul scrutiniului că este împedecat să conducă alegerea, membrii colegiului sau scrutiniului aleg un supleant al comisarului, care îndeplineşte toate agendele comisariale.

Faţă de această dispoziţie a regulamentului punctul 6 al formularului protocolului de scrutiniu spune că comisarul suplent examinează numai protocoalele nedificultate până aci, iar cele dificultate de comisarul interesat rămân netangibile pentru substitutul neintere-

FOIŞOARA

Mircea a împlinit un an...

Schiţă de Ilie Marin

(Fine)

U-re-chea! repeta moşul într'una, U-re-chea — iar eu mă uitam la micul discipol şi-mi puneam grozav de dureroasa întrebare: *ce* cuvinte ai să înveţi de aici înainte pe micul cetăţean? Ai să-i dai sfatul: *muşcă, muşcă*? Nu, Doamne fereşte! Ar fi brutal, ar fi sfatul unui troglodit, ar fi acţiunea din epoca umană ancestrală — dar gazeta de pe masă îmi povesteşte despre subminări perverse împotriva statului, de comploturi ticluite de oameni, cari au învăţat să «muşte», nu numai figurat, pe câmpurile de luptă, adineaori — şi *dacă* n'am să-ţi spun şi ce va să zică «muşcatul», ai să poţi răsbi în lumea noastră? Să-ţi fiu sfetnicul cuvântului «*iubeşte*»? Să-ţi arăt toată frumuseţea cuvântului acestuia? Să te duc în biserică, unde ai auzi: «Iubiţi-vă unii pe alţii, ca pe voi înşivă»? N'au să-şi râdă de tine farsorii zilelor noastre, ştiindu-te bun şi blând? Ai să le poţi dovedi *tăria* iubirii? Ai să le poţi arăta că numai iubirea poate fi chiagul societăţii? Ai să poţi resista batjocurelor ieftine şi vrednice de dispreţ, când au să-ţi audă cuvântul «iubiţi-vă?» Un cerc vicios mai dureros nu se poate!

Mircea! în clipa aceasta, când mă gândesc a tine şi la cuvintele, pe cari aş vrea să ţi le impun în memorie — în epoca noastră de devalvare a noţiuniior şi a valorilor —, în clipa aceasta mii, zeci de mii de copilaşi ca tine, în *toate* ţările Europei, umblă şi ei copăcel, cad şi ei ca tine, se ridică şi gânguresc şi ei volapükul tău şi părinţii îşi pun şi ei, întrebarea mare şi grea: ce cuvinte alegem pentru copilul nostru, cuvinte, cari să corăspundă simţemintelor nobile, sau cuvinte. cari să te înveţe să fi fiară sălbatecă, prietenă numai cu patul de puşcă drept argument?...

«*Cucu! Cucu!*» caută mama să se joace de-a «v'aţi ascunsele» cu Mircea — şi eu, eu aş vrea să mă joc *altfel* de-a «v'aţi ascunsele», să-i ascund toate cuvintele urâte, toate cuvintele murdare, toate cuvintele, cari corespund la noţiuni ce te cuprind de greaţă.

Moşul duce mâna la frunte. Vrea, de sigur, să spună: «*Frun-te*», arătând spre proeminenţele frunţii, cari ascund creierul. «Lasă!» mă rog eu. «Nu-i vorbi de frunte — nici de creier!» ear în mine, gândindu-mă la creierul omenesc, care ar *trebui* să zămislească numai ce este bun, frumos şi nobil, lăcrămez cu ochiul sufletesc, căci jurnalul îmi povesteşte, earăş, despre gânduri spurcate, ce se cred îndreptăţite a cere chirie, rechiziţionată, în capul omenesc.

Obosit a adormit Mircea, câtă vreme mama a trimis în Africa pe Aurel, fratele mai mare, care se ruga de un leu. Până să adoarmă ne mai privea printre gene copilul, aşa, cum priveam când eram mic şi auzeam zumzetul societăţii de acasă, ştiindu-mă la adăpost, în rada portului părintesc. Ce dulce mi se părea vorba neînţeleasă, ce dulce şi ademenitoare. De-aş putea, Mircea, te-aş opri pe loc, să nu mai creşti, să rămâi în visul tău frumos de acuma, ca pe un ostrov fermecat.....

sat şi astfel se admite influinţa unui comisar interesat asupra actului de scrutiniu.

Cum toate actele sosite dela veneratul Consistor în materie de alegeri şi care acte conţin îndrumări pentru procedura la alegeri, constitue o interpretare oficială a regulamentului, de aceea comisiunea verificătoare propune şi sinodul învită ven. Consistor că în viitor să aducă textul protocoalelor-formulare în consonanţă cu intenţiunea regulamentului pentru alegeri şi în special să modifice punctul 5 şi 6 al formularului menţionat aşa că suplentul comisarului să fie obligat a examina şi protocoalele examinate deja — deficultate sau nedificultate — de către comisarul abzis în decursul scrutiniului, exprimând aceasta interpretare a §-lui 9 din regulamentul pentru alegerile sinodale, în modul cel mai lămurit şi în instrucţiunile ce le dă comisarilor consistoriali.

La ordinea zilei urmează comisiunea şcolară care prin raportorul Dr. Ioan Radu, ceteşte raportul general al Senatului şcolar. Punctele din raport referitoare la gimnaziul din Braşov, gimnaziul din Brad, şcoala normală «Andreiu Şaguna», şcoala primară se iau spre ştire, cu observarea ca să se exercieze un control mai sever asupra activităţii catiheţilor dela singuraticele categorii de şcoale, deoarece avem date că unii catiheţi nu satisfac deplin îndatoririi lor.

Chestiunea catehizării a dat ansă în Sinod la o discuţiune mai lungă şi interesantă vorbind mai mulţi deputaţi şi anume domnii: Dr. Curta, P. Dan, L. Triteanu, I. Munteanu, Eugen Popescu, Dr. V. Popescu şi V. Domşa.

Tot în această chestiune deputatul Victor Stanciu face propunerea concretă ca pentru viitor să se îngrijească să avem catiheţi bine pregătiţi, fiind catehizarea o misiune grea.

I. P. S. Sa preşedintele într'o vorbire mai lungă arată că misiunea bisericii este a se ocupa de educaţia şi creşterea caracterelor. Preoţimea trebue să formeze caractere prin educaţia dată în şcoală, ceeace şi învăţătorilor li se impune, căci scopul suprem al şcoalei este formarea caracterelor. Prea mult se apelează la minte, ear sufletul rămâne sărac. Cu toţii trebue să dăm importanţa cuvenită educaţiei religioase. Numai aşa se va putea contrabalansa educaţia prea «intelectualistă».

Avem deja un număr oare-care de catiheţi, cari numai cu catehizarea se ocupă. Aceştia ne vor putea da manualele necesare.

In ce priveşte inspecţia şcolară, s'a simţit lipsa acesteia. Lasă mult de dorit. N'avem nici azi referent şcolar la consistor. Ne trebue un om ales, distins, pe care în continuu îl căutăm. Astfel consistorul n'are contact direct cu şcoala, căci lipseşte referentul.

Dnii protopopi sânt rugaţi să inspecteze, căci şcoala a produs puţin în cei doi ani. Sinodul primeşte propunerea comisiei şcolare.

La ordinea zilei urmează referada comisiunei epitropeşti. Referentul acesteia, deputatul D. Comşa, ceteşte raportul general al senatului epitropesc, făcând următoarele propuneri, pe cari sinodul le primeşte: Consistorul să incaseze taxele restante la sidoxie, fondul de asigurare şi fondul de pensiuni, pregătind pentru fondul de pensiuni un singur statut, care să corespundă actualelor împrejurări.

Constată cu plăcere suma frumoasă a donaţiunilor făcute de preste 1½ milion Lei pe sama bisericii şi diferitelor ei instituţiuni. Exprimă mulţumita sa dlui senator Alexandru Constantinescu care a donat pentru zidirea unui internat pe lângă gimnaziul nostru din Brad suma de 50·000 Lei iar prin Domnia sa s'a adunat spre acest scop alte 270·000 la olaltă 320·000 Lei. Asemenea se exprimă mulţumită institutului «Ardeleana» din Orăştie care la stăruinţele preşedintelui ei Dr. Aurel Vlad a donat pentru zidirea bisericii din Orăştie 400.000 Lei pentru zidirea unei case culturale în Orăştie 50·000 Lei.

Cu privire la raţiocinii s'a decis a se pregăti alt regulament, ţinând cont de decisiunile sinodale anterioare.

La ordinea zilei urmează comisiunea verificătoare, care prin raportorul Dr. N. Vecerdea raportează că banca «Lumina» a fuzionat cu «Banca Românească». Se ia act.

Dr. N. Vecerdea în numele comisiei respective ceteşte actul consistorial referitor la orfelinatul bisericii noastre. Sinodul ia cu multă bucurie spre ştire raportul cetit şi exprimă mulţămită tuturor autorităţilor bisericeşti, militare şi civile, cari au făcut şi fac contribuţiuni aşa de frumoase şi valoroase pentru întreţinerea şi educaţia scumpilor copilaşi primiţi în orfelinatul bisericii noastre.

I. P. S. Sa părintele arhiepiscop şi mitropolit arată că în nizuinţele sale de a câştiga un edificiu potrivit în care să plaseze şcoala «Andreiu Şaguna» i-a dat tot sprijinul şi sucursul dl ministru de războiu Ioan Răşcanu, deci propune si sinodul exprimă mulţămita sa dlui general Răşcanu.

Deputatul Dr. V. Saftu arată că îi sunt cunoscute multele drumuri, multele alergări la Bucureşti ale I. P. S. Sale părintelui mitropolit, până când i-a succes să câştige edificiul respectiv pe sama trebuinţelor noastre, şi face propunerea ca şi I. P. S. Sale pentru acest serviciu adus bisericii noastre sinodul să-i exprime mulţămită.

Fiind timpul înaintat şi anunţându-se şedinţa proximă pe mâne la ora 9 a. m., şedinţa se încheie la ora 1 din zi.

Primirea solemnă

Duminecă, la ora 10 şi jumătate, Alteţele Lor Regale, Prinţul *Carol* şi Prinţesa *Elena*, venind din Grecia, au intrat în capitala română în mijlocul unei însufleţiri spontane şi sincere.

Oraşul era frumos pavoazat cu ghirlande de stejar şi brad, steaguri cu culorile naţionale române şi elene. Poporul capitalei şi numeroşi provinciali au făcut o entusiastă primire perechei princiare. Cortegiul a străbătut în uralele mulţimei Calea Griviţei, Calea Victoriei, str. Carol, Cheiul Dâmboviţei până la Mitropolie, unde s'a oficiat un serviciu religios de mitropoliţii Miron, Pimen şi Nicolae, Episcopii Bartolomeu şi Visarion. Dela mitropolie cortegiul Regal urmat de cortegiul principelui moştenitor s'a dus la palat.

Au început apoi serbările populare. Muzicele militare au cântat în grădinile şi pieţile publice. Toate localurile de spectacol au fost deschise gratuit publicului. O enormă afluenţă pe străzi.

Serbările au continuat în ziua a doua şi a treia.

Ruga dela Mănăstirea Brâncovenească a Sâmbetei de sus

Reînvie vremile bătrâne de mărire ale ortodoxiei noastre, alăturea de ranele trecutului îndulcite şi ele de podoabele primăverii. Aceste gânduri se vor fi trezit în sufletul marei mulţimi de creştini ortodocşi, cari în ziua sf. mucenic Gheorghe înconjurau cu dragoste evlavioasă ruina venerabilă a Mănăstirii Brâncoveneşti dela Sâmbăta de sus.

Atâta strălucire nu s'a văzut p'aci decând slăvitul «boer vechiu şi domn creştin» Constantin Brâncoveanul, întemeietorul şi ctitorul acestei mănăstiri, călcase cu alaiul său domnesc în încântătoarea poiană dela picioarele Carpaţilor ca să-şi statornicească un cuib de retragere pentru fericirea sa familiară şi altar de închinare pentru sufletul său hărţuit de grijile domniei.

Nici nu era lucru de toate zilele, când însuşi Mitropolitul dreptcredincios al Ardealului *Dr. Nicolae Bălan*, cu un prinţ din strălucitul neam domnesc al Brâncovenilor au venit să se închine ruinei mult grăitoare. La vederea lor, ranele mănăstirii, făcute de tunurile lui Bucow, faimosul general împărătesc care crezuse că prin distrugerea mănăstirilor ortodoxe va putea distruge şi credinţa strămoşească din suflete, sângerează mai tare, povestindu-şi suferinţele şi prin ele pătimirile pentru credinţă ale neamului nostru din Ţara Făgăraşului.

Pe pajiştea verde din faţa mănăstirii este altarul improvizat. La acest altar Inalt Preasfinţia Sa, cu asistenţă numeroasă de 18 preoţi, în cântecul ciocârliilor îmbătate de strălucirea bogată din cer şi de pe pământ, înconjurat de o mare de oameni în port de sărbătoare în frunte cu vlăstarul domnesc, *prinţul Brâncovean*, serveşte cea mai impunătoare sf. liturghie, pe care a văzut-o aci codrul bătrân. Lacrimi de bucurie şi recunoştinţă jucau ca diamante preţioase în ochii tinerilor şi se rostogoleau cu abundanţă peste feţele sbârcite de năcazuri ale bătrânilor. Cine ar şi putea descrie emoţiunile celor de faţă, evocate de suvenirile trecutului, de măreţia prezentului şi de nădejdile mari ale viitorului? Sufletul, despre a cărui preţ în viaţa individului şi a popoarelor ni-a cuvântat cu avânt Inaltul prelat, ni s'a curăţit şi eterizat, înălţându-se pe razele credinţei la cerescul său Creator. Pe zidurile clopotniţei pe altarul în ruină şi pe locul prestolului, jucau ca flacări misterioase sufletele acelor minunaţi călugări, cari din acest locaş dzeesc întăriseră credinţa şi îmbogăţiseră cultura înaintaşilor noştri, cu munca lor.

Iar când Inalt Prea Sfinţitul în ornate arhiereşti sclipitoare de bogăţia aurului, încunjurat de preoţii liturgisitori, a intrat să stropească cu aghiasmă mănăstirea de atâtea ori pângărită de duşmanii credinţei noastre, toţi sfinţii de pe pereţi, cu chipurile lor şterse de ploi şi sgâriate de cuţitul impioşilor, cari râvneau la nemurire săpându-şi numele obscur pe feţele şi corpul lor de asceţi, au trăsărit arătându-se o clipă în strălucitoarele lor haine, cum ieşiseră din penelul evlavioşilor pictori domneşti şi cu aureola razelor de sfinţi şi de două ori mucenici ai credinţei ortodoxe. In tinda mănăstirii înviau pe rând şi se desprindeau din tencuiala pereţilor ctitorii acestei aşezări, ca să se plece cucernici acestei clipe sfinte de mult aşteptate şi să-şi îmbrăţişeze vlăstarul cu suflet pios, care venise la această ruină să se inspire din nesecata lor bunătate şi evlavie.

Izvorul vindecător de lângă altar, despre care legenda spune c'ar fi tămăduit multe suferinţe trupeşti, prin cuvântul şi stropirea arhiereului s'a prefăcut de astădată în apă vie, în apa vieţii, tămăduitoare de suflete, care va răcori şi sufletele însetate ale creştinilor binecredincioşi din Ţara Oltului, întocmai cum ploaia abundentă, ce a urmat în această zi, după sfta slujbă, a răcorit ţarinile lor stoarse de uscăciune.

Ţara Oltului în această zi a trăit clipe de mare bucurie sufletească, care de astădată vor rămânea şi vor rodi în inimi evlavioase.

Nr. 2253—1919 Plen.

Circulară

către membrii ordinari şi extraordinari ai sinodului protopresbiteral ort. român din tractul Geoagiului

Prin ordinul consistorului arhidiecezan din 22 April a. c. Nr. 3259 Plen., fiind încredinţat cu îndeplinirea alegerii de protopresbiter în tractul Geoagiului, în temeiul §§-lor 14, 15 şi 16 din regulamentul de procedură, prin aceasta convoc *comitetul protopresbiteral* la şedinţă pe ziua de *Miercuri, 19 Mai* (*1 Iunie*) *a. c.* la ora 5 d. a. în cancelaria oficiului protopresbiteral, spre a constata cualificaţiunea candidaţilor şi a compune lista de candidare, ear pe ziua următoare, *Joi, 20 Mai* (*2 Iunie*) a. c. convoc *sinodal protopresbiteral electoral* în locul central *Geoagiu*, anume în sfânta biserică. Serviciul divin se va începe dimineaţa la ora 9, ear după terminarea aceluia se va deschide şedinţa sinodului electoral.

Sibiu, 29 April (11 Mai) 1921.

Lazar Triteanu,
asesor consistorial.

Propaganda maghiară

Românul din America scrie: Vin pe rând, trimişii Budapestei în America, unde, într'o sală închiriată de prietini interesaţi, ori o biserică ascunsă, pot să şi ţină lungile tirade ticluite de acasă.

Vin toţi, nu pentru a cere, în numele unui popor ce sufere, pâne, ci pentru a unelti împotriva popoarelor vecine Ungariei, cari abia au scăpat de robie.

Am urmărit cu răbdare toate aceste zvârcoliri ale trimişilor maghiari. Le-am cetit discursurile, şi până acum nu am aflat, în cuvintele nici unuia, cererile cinstite ale muncitorimii săteşti ori dela oraşe din Ungaria,

Opintelele lor se îndreaptă împotriva ţărilor cu care Ungaria se învecinează.

Nu ne iartă ei nici dreptul de a fi vecini Ungariei, noi sălbatecii, şi n'a rămas insultă pe care să nu ni-o arunce.

Avem însă şi noi norocul nostru.

Din când în când, câte o foaie serioasă, sătulă de hămăiturile canaliilor trimise aici de

stăpânitorii din Budapesta, apare câte o descriere a celor ce se petrec la ei acasă, ori descopere o nouă uneltire a maghiarilor contra păcii Europei. Şi atunci, ca prin farmec amuţesc javrele, pentru ca după o pausă, să-şi înceapă din nou urletul. Pe când poporul american vrea să se facă înţeles, cu acea fineţe care îl caracterisează, că e sătul de basme şi că ar vrea să fie lăsat să-şi vadă de nevoile lui, propagandiştii maghiari stăruiesc mereu în povestea unor provincii care pe drept n'au fost nici odată ale ungurilor.

Unul dintre propagandiştii maghiari, sosiţi de curând la Joungstown, este un oarecare Dr. E. R. Gavril Csiki din Cluj, venit la America din Decemvrie cu misiune d'a ne ponegri.

Cuvântare

— La sfinţirea unui clopot* —

Sfântă şi smerită biserică a lui Dumnezeu, de unde atâta podoabă pe pereţii tăi astăzi? De unde atâtea flori şi verdeaţă, când afara joljul alb de zăpadă acopere natura? Cum au răsărit deodată atâtea steaguri, vestitoare de bucuria biruinţei? De unde atâta veselie pe feţele voastre ale tuturor, iubiţilor?

Toate acestea ne spun, că sfânta noastră biserică a primit azi în cununa podoabelor sale o peatră nestimată, s'a încununat cu o podoabă nouă şi de mult preţ.

O, clopotule! când te vedem sfinţit şi strălucind înaintea noastră, te întrebăm de unde ai venit? Şi te mai întrebăm: Spune nouă unde este soţul tău, în locul căruia ai venit?

Şi clopotul pare că răspunde gândului nostru care îsi aduce aminte de ziua tristă din 28/VIII 1916.

In acel an, când fronturile împăraţilor bătăuşi dela apus şi dela răsărit stăteau în cumpănă, când tunurile se împuţinaseră, ear magazinele de gloanţe se goliseră, când minele pământului nu mai dădeau metaluri omorâtoare de oameni fiind lucrătorii în linia de foc, atunci un gând năpraznic răsări din sfaturile celor puternici.

Şi-au adus aminte, că românul mai are ceva bun: are multe biserici cu multe clopote. Ce material de tunuri şi de clopote, zimbeau îngâmfaţii!

Potop de comisii năvăliră prin sărmanele sate. Pătrunseră prin biserici, urcară turnurile şi aleseră ce le era pe plac.

Aşa şi aici la noi, iubiţii mei, în ziua numită o comisie de militari urcă treptele turnului şi alege ce a fost mai bun, alege clopotul cel mare.

Ca o svârcolire, clopotul cu glas de moarte răsună încă odată ultima oară, cu glasul său prelungit. S'adună mic şi mare în jurul bisericii, pare că vrând să mântue prada scumpă, — dar înzadar!

Ostaşul descaţă clopotul, prinde prada şi o răstoarnă din vârful turnului în adâncime...

Şi a trecut vremea... Şi eată s'a împlinit scriptura ce zice:

«Pogorât-a pe cei puternici de pe scaun, şi a înălţat de cei smeriţi; pe cei flămânzi i-a umplut de bunătăţi, şi pe cei bogaţi i-a scos afară în deşert».

Astăzi, văzând rânduirea popoarelor în Europa, uimiţi strigăm şi noi cu psalmistul:

«Mare eşti, Doamne, şi minunate sânt lucrurile Tale şi nici un cuvânt nu este destul spre lauda minunilor Tale».

Aceasta ai vrea să ni le spui tu nouă, clopot al bisericii! Pentru tine am ridicat azi steag de biruinţă, ne-am încununat cu flori, ne-am adunat cu mic cu mare, să dăm mărire şi mulţumire Tatălui îndurărilor.

Şi acum «clopot sfinţit», urcă cu îndrăzneală treptele şi scările turnului, care cu nerăbdare te aşteaptă, şi cuprinde locul ce ţi se cuvine, al înaintaşului tău, care abia 45 de ani a sunat peste satul acesta. Şi îţi dăm binecuvântarea Domnului, ca sute de ani să vesteşti mărirea lui Dumnezeu.

Ear când din înălţimea ta vei vedea, că pe întinsul cerului se grămădesc norii negri, vestitori de furtună şi primejdii ce ameninţă rodurile câmpului, grânele aurii şi viţele încărcate, când vei vedea inimile ghemuite de frică ale poporului, atunci lasă să răsune glasul tău spre cer, să taie văzduhul, să risipească norii şi să cheme earăşi razele binecuvântate ale soarelui, să veselească faţa pământului şi să încălzească inima poporului.

Şi earăşi, când vre-unul din iubiţii noştri părăseşte lumea aceasta şi se coboară în mormânt, petrece cu glasul tău duios sufletul lui, să poată sbura la lăcaşul veşniciei în ceruri.

Şi când va fi vremea de praznic al Invierii, sau al Duminecii, ori al altor sărbători, lasă să răsune glasul tău dela un capăt la altul al acestei văi, cheamă pe toţi la închinare şi la rugă, opreşte pe drumeţi în calea lor şi spune tuturor că poruncă este din veac: «Şase zile sânt în care se cade să lucraţi, ear nu în ziua Sâmbetei, care este Dumineca» (Luca, C. XIII.) In şase zile gată lucrurile tale, ear în ziua a şeptea odihneşte-te şi roagă-te.

Şi acum, iubiţilor, cu cuviinţă este să ne aducem aminte, în mijlocul bucuriei, şi de acei fraţi cari ni-au pregătit nouă aceasta zi aleasă de praznic. Dar mai întâi să ne întoarcem cu inima către părintele din ceruri, Lui să-i aducem mulţămire, că după năpăstuirile războiului a înmulţit rodurile câmpului şi a umplut jitniţele de bunătăţi, pungile de talanţi şi ininile de văpaia dragostei creştineşti: Ţie îţi mulţumim, Doamne, şi ne rugăm ţie, Dumnezeului nostru!

După aceea să ne aducem aminte de acei fruntaşi ai noştri, cari cu inima aprinsă de dragostea bisericii lui Hristos, ziua şi noaptea au cugetat la această sftă podoabă şi n'au dat ochilor dormitare, nici picioarelor odihnă, până nu au văzut visul lor cu ochii şi truda lor întrupată.

Aceştia sânt următorii..., pe care-i rog să primească mulţumirile poporului întreg pentru jertfa şi pilda lor.

In urmă mulţămesc vouă tuturor, cari din darul vostru aţi contribuit, fiecare după puterea sa, ca să umpleţi de lucire această podoabă din cununa bisericii Domnului.

Şi acum, Părinte, preabunule, primeşte dela noi acest dar ca «Ale tale dintru ale tale». Ţie să aducem mărire, totdeauna acum şi în vecii vecilor. Amin!

Pr. Nicolae Cărpinişan

* Rostită la 30/I 1921 în comuna Cacova (Sebeşul-săsesc).

Ştirile zilei

Sinodul arhidiecezan după o activitate intensivă de 5 zile, Joi seara la ora 6 p. m., în cea mai bună armonie şi bună înţelegere, şi-a terminat lucrările. Raport detaliat vom aduce în Nr. proxim al ziarului nostru.

Conferenţele «Asociaţiunii». Conferenţa anunţată pe Duminecă (15 Mai a. c. la ora 6 d. a.) în sala festivă a Asociaţiei de dl *Maior Luculescu* cu subiectul: «*Altă creştere. Şcoala muncei*» nu va mai avea loc, întrucât ofiţerul e mutat din garnizoana Sibiu. Se anunţă însă pe aceeaş zi, şi în aceeaş sală, la ora 9 seara, conferenţa d lui *Vasile Stoica*: «*Propaganda antiromânească a Ungurilor în streinătate*», pe care d-sa, ca unul care a luptat atât de mult în streinătate pentru causa românească, o cunoaşte atât de bine. Dată fiind însemnăratea acestei conferinţe, publicul e rugat să asiste în număr cât mai mare.

Post. Comitetul Fondului Gheorghe Lazăr, publică concurs pentru complinirea unui post de *econom la Casa Invăţătorilor* din *Cluj*. Reflectanţii pot fi învăţători în funcţiune. După alegere, cel ales va fi detaşat de către Ministerul Instrucţiunii Secretariatul general din Cluj, cu toate drepturile câştigate. Va beneficia în Casa Invăţătorilor de întreagă întreţinere. Petiţiile se vor înainta, până la 25 Mai 1921 către Comitetul Fondului Gheorghe Lazăr, Cluj, Casa Invăţătorilor. *Directorul.*

Anunţ. In conformitate cu ord. M. R. Serv. Pers. Nr. 4924 din 29 IV 1921 se aduce la cunoştinţă ofiţerilor de rezervă, că Direcţiunea Generală C. F. R. având trebuinţă de personalul necesar controlului în trenuri şi în gări, angajază ofiţeri de rezervă de la gradul de Căpitan în sus, cu contract provizoriu, pentru funcţiunea de *controlori de mişcare*, iar cei proveniţi din intendenţă sau administraţie ca *controlori comerciali*, plătindu le o dinruă de 60—80 lei pe zi după regiuni unde vor face serviciul şi după gradul respectiv. Acei ce doresc a se angaja, pot adresa cererile lor în scris: Direcţiunii Generale a C. F. R. Calea Victoriei Nr. 124 Bucureşti. *Cercul de Recrutare Sibiu.*

Deschidere de băi. Băile de stat din *Ocna Sibiului* se deschid Duminecă, în 15 Mai, cu solemnităţile obişnuite.

Cinema Apollo, Piaţa Herman, Sibiu. In 14 Mai: Taina zeiţei Osiris, istorie egipteană. In 15 şi 16Mai: Căsătoria din interes, dramă. In 17 şi 18 Mai: Testamentul misterios, dramă. In 19 şi 20 Mai: Cura de stridii, a doua oară.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,

profesor universitar şi membru al Acad. române

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare

Rodica

povestire din răsboi

de

Constanţa Hodoş

în preţul original de **Lei 8·50**

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără şematism 10 lei cu porto cu tot.

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană** din Sibiu

Cântece pentru voce şi piano

de

Emil Monţia

Caetul IV:

15. Singur şi robit de jale, poezia de St. O. Iosif.
16. Dorobanţul, poezia de G. Coşbuc.
17. Nemurirea e un vis, poezia de Algeorge.
18. Cobzarul, poezia de St. O. Iosif.
19. Cântec de leagăn, poezia de I. U. Soricu.

Preţul **Lei 10·—**, plus porto postal **Lei 2·—**

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea **Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.**

Anul LXIX. Sibiu, 4/17 Mai 1921 6

Nr. 6
Procuratura de stat (Of.)
Str. Schewis Loco

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Sinodul arhidiecezan

Ședința a V-a

ținută la 29 April (12 Mai) 1921.

Prezident: arhiepiscopul și mitropolitul *Dr. N. Bălan.* Notar: *P. Rusu.*

Ședința se deschide la ora 9 a. m.

Se ceteşte protocolul ședinței a IV-a și se autentică.

La ordinea zilei urmează referada comisiunei organizătoare, care prin raportorul ei L. Triteanu prezintă actul consistorial prin care se înaintează noul proect de arondare al cercurilor de deputați la sinodul arhidiecezan, pe baza căruia s'au și efectuit alegerile din anul curent. Sinodul ia raportul la cunoștință și învită Consistorul ca asupra arondării să consulte organele inferioare și pe baza datelor primite să redacteze un nou proect de arondare real, care să pună comunele bisericești în posibilitatea de a-și exercita drepturile constituționale fără nici o piedecă.

Urmează raportul comisiunei școlare speciale, care prin Dr. Iosif Blaga ceteşte actul consistorului referitor la situațiunea școalelor. Raportorul face următorul interesant exposeu:

Fiind chestiunea școalelor noastre confesionale de un interes general pentru întreaga mitropolie a Transilvaniei, deslegarea ei, sub ori ce raport, dar cu deosebire sub raportul întrebării existenții ori neexistenții lor pentru viitor ca școli cu caracter confesional, cade în competența congresului național bisericesc.

Congresul nostru național bisericesc, în sesiunea sa din anul trecut, în conștiința datoriei sale și sub impresiunea dovezilor de dreaptă apreciere a situației din partea autorităților superioare ale statului, evidențiată prin cunoscutul acord stabilit între biserica noastră și stat în ce privește susținerea școalelor ort. române, a accentuat, prin concluzul său Nr. 48 din anul trecut, dreptul bisericii ort. române de a-și susține școalele sale, cu ajutorul statului.

Acum, când s'a indicat din partea guvernului statificarea școalelor noastre confesionale, sinodul arhidiecezan nu poate trece peste hotărârea congresului național bisericesc adusă în această chestiune.

Avem deplină încredere în conducătorii statului nostru și simțim în toată puterea sufletului nostru datoria, patriotică și națională, de a da guvernelor tot sprijinul activ în opera lui de perfecționare a vieții de stat.

In preocupația noastră vie pentru însuși binele statului, noi cari constituim sinodul arhidiecezei transilvane, fiind în măsură a constata și aprecia activitatea și rezultatele realizate sub raportul cultural, moral și religios de biserica noastră națională prin școalele sale, văzând și simțind aievea ce forță și valoare morală reprezintă poporul nostru dându-i ocazia și îndemnul prin organizația ce i s'a creat de a cultiva spiritul de jertfă și interesul pentru școalele sale, nutrind apoi convingerea puternică, că biserica noastră ortodoxă română, ca biserică de stat, în drept de a fi favorizată față de bisericile altor confesiuni, e chemată să contribue și în viitor, cu organizația și mijloacele ei la îndeplinirea idealurilor statului nostru, — nu ne putem împăca cu ideea, că biserica noastră să fie lipsită de puterea și chemarea sa firească de a învăța și cultiva poporul, ori de a o vedea eventual pusă în chiar inferioritate față cu alte biserici sprijinite și ajutorate în chemarea lor și din alte părți, dar nu ne putem împăca nici cu ideea de a vedea poporul nostru oprit în silințele sale sănătoase și moralizătoare de a-și susținea școalele pe cari și le-a întemeiat și îngrijit până acum și să fie desfăcut de legătura sa cu școala, căci e de prevăzut că în urma acesteia i se va crea o stare psihologică neprielnică datoriilor lui mari, ce i se impun pentru aceste timpuri de prefacere.

In urma acestora sinodul arhidiecezan în chestiunea școalelor sale ortodoxe române stă pe punctul de vedere principial enunțat în concluzul congresului național bisericesc Nr. 48 din 1920 de următorul cuprins: Congresul național bisericesc susține dreptul bisericii ort. române de a înființa și susținea școale confesionale primare.

I. P. S. Sa părintele arhiepiscop si mitropolit împreună cu Ven. consistor arhidiecezan să stăruiască cu toată puterea autorității la factorii de stat în drept, ca școalele și învățătorii lor confesionali ort. români să fie tractați în toate privințele egal cu învățătorii de stat, anume să li se asigure salarul prin ajutor de stat egal cu al învățătorilor de stat.

Dacă însă stăruințele I. P. S. Sale și ale Ven. consistor nu vor duce la rezultatul așteptat pentru a nu dăinui starea păgubitoare de azi, sinodul roagă pe I. P. S. Sa să convoace congresul național bisericesc pentru a se pronunța cu deplină cădere în această chestiune de viață a școalei ort. române.

Deputatul George Dragoș face propunere ca și până la tranșarea definitivă a situațiunei școalelor noastre confesionale să se anticipe diferența de salar al actualilor învățători confesionali din fondurile arhidiecezane. I. P. S. Sa arată că bucuros ar îndeplini Consistorul această dorință, dar spre acest scop nu ar fi suficiente toate fondurile arhidiecezane.

Comunică însă I. P. S. Sa că dl ministru al instrucțiunii publice i-a promis, că și până la regularea definitivă a acestei chestiuni va da întregire la salarul acestor învățători, în suma salarelor învățătorilor dela stat.

Urmează referada comisiunei școlare, care prin raportorul Dr. Ioan Radu referează referi-

FOIȘOARA

Jertfa

— Schiță —

Era în postul Paștilor, se apropia săptămâna mare. Femeile din sătuleţul de munte V. se îndeletniceau cu spoitul și curățitul caselor de sfintele sărbători.

Numai Ileana, soția harnicului muncitor de fabrică, nu-și putea vedea de rostul casei, ea veghea zi și noapte lângă patul micului ei copilaș, bolnav aproape de-o lună. Zadarnică era grija ei bună de mamă, zadarnic leacul adus din orășelul vecin, cumpărat pe bani scumpi și trudiți. Dar ce era truda bietului Pârvu, când era în joc sănătatea copilului, pe care-l iubea mai mult ca orce.

Nu cruța osteneală, nici bani pentru a-i îndestuli pe cei de acasă; și acum se apropiau sărbătorile Paștilor; era săptămâna mare.

Ileana începu să desnădăjduească văzând moartea plutind printre ultimile licăriri ale vieții aceluia, pe care-l avea mai scump în lume. Sta împietrită lângă el fără să scoată un cuvânt.

De-odată se ridică, părând a-și fi uitat de copil și de tot ce-o împresura, deschise ușa d'alături și se aruncă plângând înaintea unei icoane sfinte ...

— Doamne: ... Scapă-mi-l! ...

— Ție voiu să-l închin! ... Al tău să fie, dar lasă-mi-l... Indură-te!

Astfel se rugă Ileana cu voce hotărâtă, strigătoare ... apoi se ridică; părea c'o rază de mângâere i se strecurase în suflet.

— Ce-o voi Dumnezeu, își zise.

— Dacă copilul se va însănătoșa, drept mulțumire Preacuratei, pentru îndurarea-i, am să-l port în vestmânt alb până ce va împlini al șaptelea an, când va trebui să cerceteze școala din orășelul vecin.

Această făgăduință voia s'o păstreze cu sfințenie. Se apropie apoi încetinel de patul copilului pe care-l găsi într'un somn adânc.

De abia se făcu bine ziuă, se auzeau clopotele la bisericuța din deal. Oameni în haine de sărbătoare se grăbiau la rugăciune. Nici Pârvu nu lipsea, se grăbea și el, să mulțămească Domnului de toate și în deosebi de însănătoșirea copilașului, pe care-l lăsă acasă îmbrăcat pentru întâia oară în hăinuță albă ca zăpada. Era Vinerea patimilor.

Cât de mare era bucuria în casa lui Pârvu, când în ziua de Paști putu sta și mititelul cu ai săi la masă, ciocnind ouă roșii.

— Hristos a înviat! — bunicule.

— Adevărat ca'nviat! răspunse bunicul cu duioșie.

Bunicul era oaspele văzut cu drag la toate sărbatorile.

*

Anii se strecurau. In casa lui Pârvu totul se schimbase, nu mai era veselia și mulțumirea de odinioară. Mizeria începu să-și facă cuibul în casa lor. Treceau zile de-arândul și Pârvu nu mai da pe acasă. Când scotea leafa pe o săptămână, nu să cumpere cele trebuincioase la casă, ci petrecea nopțile cu tovarășii. In zadar îl aștepta Ileana cu masa până târziu. Pârvu apucase cale greșită.

Era într'o noapte din Mai. Deodată bătu cine-va la ușă.

tor la liceele noastre din Brad, Braşov şi a Şcoalei normale din Sibiu. Sinodul enunţă că susţine caracterul confesional al şcoalelor secundare: liceele din Braşov şi Brad şi Şcoala normală «Andrei Şaguna» şi autorizează consistorul arhidiecezan să continue tratativele cu ministrul instrucţiunii publice în scopul dobândirei ajutorului de stat la salarizarea profesorilor dela liceele din Brad, Braşov şi dela Şcoala normală «Andrei Şaguna», ratificând demersurile făcute.

La ordinea zilei raportul comisiunei bis. Deputatul A. Ludu, ceteşte actul consistorului cu privire la sistemizarea alor 2 posturi de preoţi misionari. Se admite.

Aceeaşi comisiune prezentează actul consistorial prin care înaintează hotărârea sinodului protopopesc din Făgăraş pentru a se interveni la locurile competente, spre a se da din nou în folosinţă credincioşilor români ort. din Făgăraş, biserica lui Brâncoveanu. Sinodul ia la cunoştinţă paşii intreprinşi deja de consistor pentru recăştigarea bisericii lui C. Brâncoveanu din Făgăraş.

La ordinea zilei comisiunea financiară. Raportorul N. Macrea referează actul consistorial referitor la activitatea comisiunii administrative a «Tipografiei Arhidiecezane» pe anul 1920. Sinodul a luat cu multă bucurie la cunoştinţă faptul că I. P. S. Sa a luat la 17 Mai conducerea afacerilor comisiei administrative şi doreşte I. P. S. Sale mulţi ani fericiţi, ca să poată continua cu succes opera începută de Marele său înaintaş Andrei baron de Şaguna.

Bugetul tipografiei se aprobă.

Asemenea se aprobă socotelile fondurilor şi fundaţiunilor consistorului şi se dă indemnizare pentru suma spesată şi absolutoriul.

Se aprobă apoi socotelile Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane, iar cu privire la «Telegraful Român» se exprimă dorinţa de a se abona de toţi deputaţii mireni ai sinodului arhidiecezan, căci prin aceasta s'ar lua informaţii precise de toate fasele prin care trece biserica noastră, iar domnii deputaţi ar fi echoul fidel în popor asupra tuturor mişcărilor vieţii bisericii noastre. Prin aceasta am cinsti şi memoria marelui întemeietor Andrei Şaguna.

Tot comisia financiară prin raportorul Nicolae Borzea referează actul consistorial despre activitatea comisiunei administrative a «Fundaţiunei Şaguna» despre împărţirea stipendiilor şi ajutoarelor din fundaţiunea «Andronic». Se ia act.

Anunţându-se şedinţa proximă pe ora 4 p. m. şedinţa se încheie la orele 11¾ a. m.

La învitarea I. P. S. Sale dnii deputaţi au vizitat apoi orfelinatul. — Joi la ora 12 din zi, întreg sinodul, în frunte cu I. P. S. Sa părintele arhiepiscop, s'a transportat în Piaţa Lemnelor pentru a se convinge din intuiţie imediată: unde şi cum e adăpostită şcoala normală şi orfelinatul. Această descindere la faţa locului s'a făcut prin surprindere. Orfanii, ieşiţi dela lecţii, au fost adunaţi în salele de meditaţii, unde li s'au pus diferite întrebări în legătură cu viaţa lor şcolară. In cursul acestui interogator au obvenit scene de o duioşie sfăşietoare. Am observat pe mai mulţi părinţi sinodalnici cum îşi ştergeau lacrămile. Au urmat câteva cântări şi declamaţii, între cari o prea frumoasă poezie a talentatului scriitor *I. U. Soricu*, în care se preamăreşte jertfa supremă a eroilor căzuţi pentru întregirea neamului.

Frumos, puternic şi cu preciziune au cântat câteva bucăţi elevii şcoalei normale sub conducerea profesorului de muzică *T. Popovici*.

Părinţii sinodalnici au vizitat salele de învăţământ, dormitoarele, sofrageria şi bucătăria. Pretutindenea aceeaşi modestie în aranjament, în schimb însă ordine şi curăţenie. Potrivit cu sărăcia noastră. In urmă ortanii grupaţi milităreşte în spaţioasa curte au defilat desculţi, dar cântând voinicește, pe dinaintea înalţilor oaspeţi. Deputaţii sinodali adânc împresionaţi de cele văzute au colectat pe loc câte va sute de Lei pentru trebuinţele mai mărunte ale orfanilor, iar unii dintre domnii deputaţi, a căror nume se va publica, au renunţat la diurne în favorul orfanilor. Iată o instituţiune filantropică cu adevărat creştinească şi românească, care merită să fie sprijinită de întreaga familie a neamului românesc.

Sedinţa a VI-a

ţinută în 29 April (12 Mai) 1921.

Preşedinte: arhiepiscopul şi mitropolitul *Dr. Nicolae Bălan*. Notar: *Dr. George Proca*.

Şedinţa se deschide la ora 4 p. m.

La ordinea zilei s'a pus reconstituirea consistorului arhidiecezan prin alegerea asesorilor onorari în senatul şcolar şi epitropesc.

Cu scrutinarea voturilor se încredinţează deputaţii Sergiu Medean, Dr. N. Schiau şi Dr. N. Vecerdea.

Deputatul Sergiu Medean propune a se institui o comisiune constătătoare din deputaţii Dr. V. Saftu, L. Triteanu, P. Drăghiciu, Ioan de Preda, Ioan Pricu şi Dr. A. Vlad pentru a face combinaţiunile necesare cu privire la alegerea asesorilor. Propunerea se primeşte, comisiunea se retrage, ear şedinţa se suspendă pe 10 minute.

După redeschiderea şedinţei se procede la alegerea asesorilor onorari în senatul şcolar şi epitropesc.

La apelul nominal răspund şi votează 45 deputaţi.

Incheindu-se votarea şi făcându-se scrutiniul I. P. S. Sa declară de aleşi asesori onorari în senatul şcolar:

a) din cler: Dr. Vasile Saftu, Dr. Vasile Stan şi Dr. Aurel Crăciunescu; *b*) mireni: A. Bârseanu, Dr. Lucian Borcia, Dr. Iosif Blaga, D. Comşa, Ioan I. Lăpădat şi Victor Păcală.

In senatul epitropesc: *a*) din cler: Nicolae Borzea, Maniu Lungu şi Constantin Moldovan; *b*) mireni: Ioan de Preda, Dr. A. Vlad, Pantaleon Lucuţa, Dumitru Coltofean, Victor Fincu şi Spiridon Moian.

Deputatul Ioan de Preda în numele aleşilor asesori mulţămeşte I. P. S. Sale şi Vener. sinod pentru încrederea pusă în ei şi promite că îşi vor da toată silinţa să satisfacă îndatoririlor lor.

I. P. S Sa preşedintele comunică că la ordinea zilei ar urma alegerea a câte unui asesor referent în senatul şcolar şi epitropesc dintre asesorii onorari.

I. P. S. Sa arată că cu privire la asesorul ordinar din senatul şcolar nu avem la dispoziţie o persoană potrivită şi roagă sinodul, încât ar şti vre-o persoană potrivită să recomande. Cu privire la senatul epitropesc aminteşte I. P. S. Sa că avem la dispoziţie un om potrivit, care de mai mulţi ani este angajat în serviciul Consistorului.

Sinodul, cu privire la întregirea postului de referent şcolar, autorizează Consistorul a întregi acest post îndată ce va afla o persoană potrivită, având a raporta la timpul său sinodului. Cu privire la asesorul referent în senatul epitropesc, la propunerea deputatului Dr. Aurel Vlad, sinodul aclamă de ales cu unanimitate pe Dumitru Coltofeanu.

Se asemnează apoi diurnele şi spesele de drum ale dlor deputaţi, şi se ia conclus ca autenticarea ultimelor 2 procese verbale să se facă prin dnii deputaţi sinodali aflători în Sibiu, Vineri în 13 Mai la ora 11 din zi.

Cu acestea fiind terminate toate afacerile sinodului vizate la sesiunea aceasta, I. P. S. Sa mitropolitul se adresează deputaţilor cu următoarele:

Venerat sinod,
Dlor deputaţi,

Cu ajutorul lui Dzeu am terminat lurările sinodului arhidiecezan. Şi ţin cu acest prilej să subliniez armonia deplină care a domnit în decursul şedinţelor şi interesul ce l-aţi arătat faţă de chestiunile desbătute. Hotărârile pe cari le-am luat ţintesc la păstrarea şi desvoltarea aşezămintelor bisericeşti.

Noi ne vom strădui să conducem biserica în spiritul acestor hotărâri.

Vă mulţumesc pentru ajutorul ce mi l-aţi dat în conducerea sinodului arhidiecezan. Şi rog pe bunul Dzeu să vă întoarcă sănătoşi la casele Domniilor voastre ca să vă puteţi împlini misiunea la care vă cheamă biserica şi ţara. Dzeu să vă binecuvinteze!

Cu aceasta sesiunea sinodului arhidiecezan o declar închisă.

La cuvintele I. P. S. Sale dlui arhiepiscop şi mitropolit răspunde în numele deputaţilor sinodali, dl Dr. Aurel Vlad cu următoarele cuvinte:

I. P. Sfinţite,
Dlor deputaţi,

Biserica noastră a fost în trecut scutul pentru apărarea neamului românesc. Misiunea aceasta n'a încetat nici pentru viitor. Căci nici în zilele de azi n'au încetat pornirile, cari tind la nimicirea neamului nostru.

De două mii de ani temelia bisericii a rămas intactă. In interesul său, statul are datoria să promoveze scopurile bisericii, cari sânt şi ale sale.

— Cine-i? întrebă Ileana, trezită ca din vis îngrozitor.

— Deschide, repede! strigă Pârvu furios. Ileana descuie şi apăsă cu frică pe clanţa uşei. Pârvu năvăli în odae cu un sac pe care l deşertă în mijlocul ei. Să vezi minune: în el numai lucruri de aur şi argint. Ileana cu Vasile, — care se trezi sperios din somn, — se uitau cu ochii înholbaţi şi nu le venea a crede.

— Toate sânt ale noastre... Numai ascundeţi-le bine!

Şi Pârvu părăsi casa.

In ziua următoare, Ileana puse lucrurile toate în pivniţă, se îmbrăcă şi porni cu Vasile la oraş unde-şi făcuse puţine târgueli, se uită în dreapta, stânga, doară zăreşte de Pârvu, însă 'nzadar... Se făcu seară şi se grăbeau înapoi spre casă:

Era însă plină de spaimă auzind prin oraş vorbindu-se de o bandă de hoţi, cari jăfuiau tot ce le ieşea'n cale.

Ileana nu spuse lui Vasile, ca să nu-l neliniştească; se stăpânea şi încerca să vorbească de alte lucruri... Ii vorbi de făgăduinţa de şapte ani... de când era el bolnav... In Vinerea mare împlineşti al şaptelea an, când va fi iertat să porţi şi alte vestminte... Vasile se uita tăcut, nu se bucura, îi părea rău după vestmintele lui albe de pânză.

Ca să ajungă mai curând în sat, trecură pe-o cărare ce ducea pe marginea unei prăpăstii. Din depărtare se zărea o rază care lumina întrucâtva cărăruşa şi care era o binefacere pentru muncitori ce se întorceau obosiţi dela fabrica din oraş; ea lumină atât pe timp frumos, cât şi pe viscol şi furtună, tot cu aceeaşi putere.

Ileana povesti lui Vasile: cum un om din sat ajungând cu pace în America şi făcându-şi avere mare, trimise bani bisericii pentru cumpărarea mai multor icoane sfinte şi a unei candele, trimise bani şi pentru cumpărarea unei cantităţi mari de olei pentru candelă, ca să ardă zi şi noapte înaintea iconostasului.

— De atunci raza-i binefăcătoare străbate întunerecul până la cărare... Astfel povestind ajunseră acasă.

Din nou se apropiau Paştile.

Pârvu părea a fi început a munci mai cu râvnă, dar era cu fruntea plină de griji, cu ochii întunecaţi şi nu scotea o vorbă.

Era noaptea spre Vinerea mare. Pârvu de patru zile nu se mai arătă pe acasă.

— Am să caut pe tata... să fie acasă pe Paşti... zise Vasile 'n sine...

— Plec singur la oraş...

Când soarele era pe sfinţite, Vasile rătăcea pe străzile oraşului uitându-se la unul şi altul fără de a zări pe cine căuta.

Se făcuse noapte. Ileana căută în tot satul pe Vasile, pe la rude, pe la cunoscuţi, pân' ce-i spuse porcarul satului că-l întâlnise în drum spre orăşel, tocmai când urca cărarea pe lângă prăpastie. Ileana îşi aruncă o bazmă pe ea şi porni în goană spre oraş, unde întâlni din norocire pe Vasile care vrea să se întoarcă acasă, dar nu cuteza, fiind întunerec beznă, ci aştepta muncitori de la fabrică cari însă de mult au trecut; el aştepta la marginea oraşului zadarnic.

Ileana să miră mult de cutezarea lui şi porniră apoi încetinel pe cărarea îngustă, s'ajungă cât mai curând în sat. Vasile înainte, ea

Perfecta armonie care-a domnit în acest sinod trebue să fie pildă pentru toate terenele de activitate ale vieţii noastre publice.

Această armonie avem s'o mulţămim în cea mai mare parte înţeleptei conduceri a I. P. S. nostru Mitropolit, căruia şi cu acest prilej îi dorim cu toţii viaţă îndelungată pentru binele bisericii şi fericirea neamului.

I. P. S. Sale i se fac ovaţiuni.

Cu acestea sesiunea ordinară a sinodului arhidiecezan pe anul 1921 s'a încheiat la ora 6 după amiazi.

Organizarea bisericii. Din Bucureşti: In 16 l. c. s'au început lucrările comisiunilor celor 15 reprezentanţi ai bisericilor provinciale pentru a redacta definitiv anteproectul de lege cu privire la organizarea bisericii ortodoxe române.

Redeschiderea parlamentului. Corpurile legiuitoare s'au redeschis Luni 16 Mai. Guvernul intenţionează să treacă în sesiunea actuală reforma agrară.

Reforma financiară prezentată de dl N. Titulescu, şi proiectul de buget general va urma imediat, dacă timpul va îngădui acest lucru. In orce caz, se crede că sesiunea se va prelungi.

Sinodul eparhiei Aradului

Sinodul a fost deschis de către P. S. Sa Părintele episcop *I. Papp*, printr'o cuvântare în care se remarcă faptul îmbucurător că alegerile pentru sinod au avut curs liniştit şi de ordine, întrucât nu s'au înaintat recursuri împotriva nici unei alegeri. P. S. Sa arată problemele, ce sinodul va avea să rezolve. A accentuat importanţa ajutorului ce statul trebue să-l dea şcoalelor confesionale româneşti.

Dl A. Cosma mulţumeşte P. S. Sale pentru cuvintele adresate deputaţilor sinodali şi arată munca jertfitoare depusă de Prea S. Sa episcopul I. Papp pentru interesele bisericii româneşti.

Accentuiază necesitatea îmbunătăţirii situaţiei învăţătorilor confesionali şi a preoţimii române. Roagă la sfârşit pe P. S. Sa să intervină pentru credincioşii bisericii române rămaşi dincolo de linia «Clemenceau» ce a tăiat în două Banatul.

Citindu-se lista membrilor se constată prezenţa a 50 de membri.

După alegerea secţiunilor pentru verificarea mandatelor, P. S. Sa fixează termenul şedinţei a doua pentru după masă la 4 ore.

In şedinţa aceasta secţiunile de verificare îşi înaintează rapoartele; se declară verificate mandatele tuturor deputaţilor sinodali. Sinodul alege, după aceasta, biroul şi comisiile.

In şedinţa a treia, ţinută Luni, s'au citit rapoartele comisiilor.

Comisia organizatorică a adus, între altele la cunoştinţa sinodului, faptul că Mănăstirea Hodoş-Bodrog la stăruinţele P. S. Sale arhiepiscopului, a pus la dispoziţia consistorului suma de 100 mii lei, cu destinaţia ca aceasta să formeze un fond, din care să se acorde burse şi ajutoare elevilor seminarului.

O chestiune care a produs adânci şi legitime îngrijorări, este soartea parohiilor româneşti, din Bănat, ocupate de sârbi.

S'a constatat că regimul sârbesc procedează faţă de parohiile româneşti în modul cel mai barbar şi nu le recunoaşte cele mai elementare drepturi. Astfel autorităţile sârbeşti, afară de şicanele zilnice pe care le îndură biserica românească şi credincioşii ei, nu admit nici o întrunire bisericească; din cauza aceasta cercul Becicherecul-mare n'a putut trimite deputaţi la sinodul actual.

Sinodul a decis să se facă paşii necesari, ca guvernul român să intervină cu toată greutatea în chestia libertăţii confesionale a românilor din teritoriul ocupat de sârbi şi ca bisericii româneşti să i se recunoască drepturile de către guvernul sârbesc.

Sinodul a mai decis să se ceară dela C. F. R. o reducere de 75 la sută pentru călătoriile făcute în legătură cu ocazia sesiunilor sinodale.

S'a cetit adresa eparhiei Oradea mare, care restaurată acuma, după 225 de ani aduce mulţumiri P. S. Sale episcopului I. Papp şi înaintaşilor episcopi pentru zelul cu care a fost păstorită Oradea mare în timpul când era încadrată eparhiei Aradului, şi pentru munca jertfitoare adusă de arhiereii Aradului. —

Din desbaterile şi hotărârile sinodului mai comunicăm următoarele:

Sinodul este în principiu pentru unificarea pe toată linia a bisericii ortodoxe române din România întregită, cu condiţia ca această unificare să se facă cu păstrarea formelor şi principiilor depuse în organizaţia noastră statutară de astăzi.

Sinodul îngrijorat de soartea şcoalelor şi parohiilor rămase sub stăpânire străină, în Ungaria şi Iugoslavia, a decis ca despre situaţia acestora să se adune date şi să se întocmească un rapot special care să fie înaintat guvernului, pentru ca acesta să intervină pe cale diplomatică la guvernele ţărilor învecinate pentru regularea şi îmbunătăţirea situaţiei bisericeşti şi culturale a românilor din acele ţări.

In chestiunea statificării şcoalelor confesionale, sinodul, având în vedere serviciile aduse de şcoala confesională românismului de dincoace de Carpaţi, s'a declarat pentru menţinerea şcoalelor confesionale.

Sinodul a mai decis să se adreseze consistorului mitropolitan, ca acesta să înainteze guvernului un memoriu, cerând o desdaunare şi un ajutor anual cuvenit din partea statului ca şcoalele confesionale române să se poată ridica sub raport material, la nivelul şcoalelor minorităţilor.

Afară de aceasta a hotărât să se adreseze consistorului mitropolitan, ca acesta să iniţieze tratative cu guvernul pentru fixarea unui acord echitabil şi a condiţiilor, în care să fie puse la dispoziţia statului şcoalele confesionale, care nu se vor putea menţinea din mijloacele proprii.

In chestiunea concordatului sinodul a luat unanim atitudine ca chestia aceasta să se ia dela ordinea zilei, până când se va legifera noua constituţie a ţării.

Sinodul a ales în sfârşit membrii în diferitele senate, şi Marţi d. a. şi-a terminat lucrările.

Daruri pentru părechea princiară

Intre darurile prezentate AA. LL. RR. Principelui *Carol* şi Principesei *Elena* a stârnit deosebită impresie cadoul oraşului *Cluj*: un car încrustat de meseriaşii din Cluj, tras de 6 boi albi, în car un butoi de vin din podgoriile din jurul Clujului, vedriţe, mici doniţe de lemn, cu care au gustat vinul toată familia regală şi oaspeţii palatului.

Oraşul *Cernăuţ* a dăruit părechei princiare un frumos castel în acel oraş.

Oraşul *Chişinău* şi zemstvourile judeţene au donat un serviciu de cafea, o tavă de argint, o păreche cercei, un pandantiv, un inel, o mapă gravată, — în valoare de un milion de lei.

Invăţătorii din *Muscel* au oferit obiecte mici, împletituri diverse lucrate de mânile elevilor şcolari.

Dna Maria *Fărcăşanu*, din partea şcoalei din strada Vasilie Conta 11, a prezentat o rochie românească brodată cu troiţe româneşti.

Casele Naţionale au adus o cutie în crestături, o ploscă românească şi o rochie lucrată de elevele orfanilor de răsboi.

Turcii dobrogeni au prezentat un frumos covor oriental.

Societatea *femeilor române* numeroase covoare şi cusături naţionale.

Sinodul eparhiei de Vad şi Feleac

După ziarele din Cluj aducem următorul raport:

Primul sinod diecezan al reînfiinţatei episcopii a Vadului şi Feleacului s'a deschis *Duminecă* în 8 l. c. în biserica ortodoxă din Cluj. La ora 8 şi jumătate dimineaţa s'a oficiat serviciu divin de către arhimandritul N. Ivan, asistat de mai mulţi preoţi.

Sfârşindu-se serviciul divin, a urmat tot în sf. biserică deschiderea şedinţei. Preşedintele, arhimandritul N. Ivan, în vorbirea sa expune greutăţile şi prigonirile întimpinate de românii ortodocşi din acel oraş şi împrejurime, şi mulţumeşte lui Dumnezeu pentru momentele aceste istorice, în care vedem reînfiinţată vechea episcopie din timpurile Marelui Ştefan Vodă al Moldovei.

Deputaţii sinodali prezintă mandatele, care se distribue secţiunilor de validare.

Primul sinod a trimis telegramă omagială M. S. Regelui. Telegrama este următoarea:

«Reprezentanţii clerului şi poporului ortodox român din reînviata episcopie a Vadului şi Feleacului cu reşedinţa în Cluj, întruniţi în cel dintâi sinod eparhial, aduc omagiile lor de credinţă şi recunoştinţă iubitoare Maiestăţii Voastre care prin spadă biruitoare a făcut să se ridice din mormânt, în cetatea suferinţelor româneşti, vechea ctitorie a lui Ştefan cel Mare, înaintaşul bun şi sfânt, a cărui ortodoxie străluceşte din nou prin Domnia binecuvântată a Maiestăţii Voastre, glorios desrobitor al poporului nostru şi întemeetor de aşezăminte religioase şi culturale, menite să adăpostească şi fortifice sufletul naţional. Să trăiţi, Inălţate Doamne, să trăiască Maiestatea Sa slăvita noastră Regină, şi întreaga augustă dinastie română».

Telegrame s'au mai trimis: Ministrului cultelor, mitropolitului primat Miron, mitropolitului Ardealului Nicolae, şi dlui N. Iorga.

Telegrama trimisă Mitropolitului nostru *Nicolae* cuprinde următoarele:

«Reprezentanţii clerului şi poporului ortodox din reînviata episcopie a Vadului şi Feleacului vă trimit cuvântul lor de recunoştinţă pentru arhiereasca purtare de grijă în restaurarea eparhiei noastre şi îşi exprimă convingerea că în drumul nou al acestei eparhii va putea lua pildă de muncă şi viaţă religioasă din

---

după el; conduşi prin întunerecul nopţii de raza luminoasă a candelei; astfel vedeau cărarea.

Deodată... întunerec beznă... un ţipăt... şi apoi tăcere adâncă...

— Vasile! strigă Ileana îngrozită, pipăind prin întunerecul nopţii... Din fundul prăpastiei se auzea vaet dureros... Ea alergă ca scoasă din minţi în sat să ceară ajutor.

Doi oameni cu lămpaşe, scară, frânghie alergară în ajutor şi, către ziuă, se întoarseră în sat ducând cu ei ceva învălit într'o pânză albă, udă şi plină de pământ...

In clipa când se auzi ţipătul copilului, — care făcu prin întuneric un pas greşit şi se rostogolì în prăpastie — la bisericuţa din deal se petreceau lucruri nelegiuite. Hoţii au spart uşa bisericii, ca să fure lucrurile preţioase. Pârvu tocmai puse mâna pe potirul de aur, când li se păru că aud în depărtare un sgomot, atunci stânse repede candela...

Auzi ţipătul ascuţit din depărtare, scăpă potirul din mână şi, împins de presimţirea rea, aleargă din biserică.

Dimineaţa clopotele chemau oamenii la rugăciune, în Vinerea patimilor.

Un suflet nevinovat se 'nalţă către cer.

— Doamne! Aspră mi-a fost pedeapsa... şi Pârvu se asvârli cu faţa la pământ...

— Copilul meu! Tu ai mântuit sufletul păcătos al tatălui tău...

Era cea din urmă zi a celor şapte ani de făgăduinţă... *Maria Halalai.*

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără şematism 10 lei cu porto cu tot.

păstorirea luminată a I. P. S. Voastre. Cluj, la Duminecа Tomii. Pentru sinodul eparhial: *Nicolae Ivan*, arhim., preș. *Savu*, secretar».

In ședința a treia, de Marți, președintele a citit telegrama primită dela I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*. Textul acestei telegrame, primite cu aplauze de sinod, este următorul:

«Viu impresionat de călduroasele cuvinte ce mi-au fost adresate la deschiderea celui dintâi sinod al reînviatei eparhii a Vadului și Feleacului, rog transmiteți sinodului binecuvântarea noastră Arhierească și sincerile noastre urări, pentru ca înțeleptele lui hotărâri să fie spre propășirea noii eparhii și spre întărirea sfintei noastre biserici».

Centenarul lui Ion C. Brătianu în Sibiu

Pentruca întâiul centenar dela nașterea marelui român și bărbat de stat Ion C. Brătianu să fie comemorat Duminecă, la 16/29 Mai a. c. într'un mod cât mai demn și în Sibiu, s'a format un comitet aranjator compus din domnii: 1. Dr. Ioan Bunea, director de liceu. 2. A. Boiu, director de bancă. 3. Ioan Georgescu, secretarul «Asoc.». 4. Dr. Lazar Popovici, inspector sanitar. 5. Nicolae C. Mărculescu, directorul sucursalei B. N. a R. din loc. 6. Costantin Popp, director la banca «Albina». 7. Dr. Gheorghe Proca, asesor consistorial. 8. I. U. Soricu, profesor. 9. Nicolae Togan, protopopul gr. cat. rom. al Sibiului și 10. Dr. Nicolae Vecerdea, avocat și fost prefect de județ. On. Comandamentul corpului VII de Armată, fiind anume rugat, a delegat în acest comitet pe dl maior Ion Andreescu.

In ședința publică de comemorare, care se va ține în Teatrul orășenesc, vor rosti discursuri festive: d-l Andrei Bârseanu, președintele «Asoc.» și dl I. U. Soricu. Va cânta două piese corul elevilor dela «Școala normală Andrei Șaguna» sub conducerea dlui profesor de muzică Timotei Popovici, iar dl Nicolae Băilă, apreciatul nostru artist, va declama o poezie potrivită.

Un program formal dimpreună cu alte amănunte se vor publica mai târziu.

Concertul Enescu

Marele măestru al vioarei, *George Enescu*, a onorat publicul sibian în 13 l. c., dând un concert în sala dela Urania, unde alergase o lume numeroasă și aleasă pentru a admira pe genialul artist compozitor al țării noastre. Intre asistenți am remarcat pe I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae, ofițeri superiori, deputați sinodali și alte distinse persoane.

Primit cu omagii, maestrul care este astăzi o glorie strălucită și în străinătate, a executat, în mijlocul unor aplause frenetice, programul alcătuit din compozițiile geniilor muzicale.

Interpretarea splendidă, în stil francez, distins prin claritate și fineță desăvârșită, a format pentru Sibiul cunoscător de muzică un eveniment artistic de întâiul rang.

Ni s'a dat o seară de sărbătoare, în care sufletele ascultătorilor au fost transplantate în plaiurile, unde «totu-i vis și armonie»...

Știrile zilei

Știre personală. I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru *Nicolae*, însoțit de dnul asesor Dr. G. Proca, a plecat cu trenul de Sâmbătă la Cluj, pentru a participa la al doilea congres general al *Societății pentru ocrotirea orfanilor din războiu*, convocat la Cluj pe zilele de 15 și 16 Mai 1921.

Ziua de 3/15 Mai. Sărbătoarea națională a zilei istorice dela 1848 se face, începând din anul desrobirii 1919, în proporțiile ce i se cuvin.

Lumea românească din toate părțile țării noastre, și îndeosebi tinerimea școlară, a prăznuit și în anul acesta marea sărbătoare, în care s'au proclamat drepturile omenești ale poporului român de dincoace de munți.

Centenarul lui Napoleon. Franța a serbătorit 100 de ani de la moartea marelui ei împărat Napoleon. La Paris au luat parte autoritățile și armata. Mareșalul Foch a vorbit, arătând geniul militar și organizator al lui Napoleon. O delegație, în frunte cu mareșalul Franchet d'Esperey, s'a dus să comemoreze centenarul lui Napoleon chiar la locul morții sale, în insula Sf. Elena. Autoritățile locale britanice s'au asociat la comemorare.

Prințul moștenitor japonez *Hirohito*, în călătoria sa în Europa, va veni și la București pentru a întoarce vizita ce i-a făcut-o prințul Carol.

Dela Cassa arhidiecezană. Domnul deputat sinodal Dr. Ilarie Holom a cedat diurnele de 505 Lei 25 b., iar dl Romul Curtea 493 Lei 25 b. pe seama Orfelinatului arhidiecezan, — pentru care faptă nobilă le aducem numiților domni și pe calea aceasta mulțămitele noastre.

Cassa arhidiecezană.

Excursiune. Școala normală «Andrei Șaguna» din Sibiu a plecat Sâmbătă în excursiune de studii la Râmnicul Vâlcii, unde Duminecă a dat un festival în amintirea poetului Vasile Alecsandri, născut, cum se știe, înainte cu o sută de ani.

Distincție. Guvernul italian a hotărât decorarea orașelor București și Galați pentru eroismul populației din timpul războiului. Data sosirii în capitală a misiunei oficiale italiene s'a fixat pentru Vineri 20 Mai și va fi găzduită în palatul regal. Sâmbătă M. S. Regele va primi oficial misiunea, iar Duminecă după ameazi la ora 5 jum. se va face în parcul Carol remiterea Crucei de războiu orașului București. Vor asista la această solemnitate M. S. Regele, membrii guvernului, autoritățile militare și civile.

Sportul este numele primului ziar sportiv românesc apărut în Ardeal. Noul organ, dorește să încurajeze mișcarea sportivă, îndrumându-o în direcția bună și necesară, pentru asigurarea trăiniciei neamului prin forțele sale fizice, servind și progresului cultural și intelectual, conform principiului: Mens sana in corpore sano. Redactor al Sportului este dl Adam Popa. Abonamentul 80 lei pe an. Pentru cercetași: pe jumătate. Redacția și administrația: Cluj, Calea Regele Ferdinad 44.

Cinema Apollo, Piața Herman, Sibiu. In 21 și 22 Mai: Prinț și cerșitor, dramă. In 23 și 24 Mai: Fiica mării. In 25 și 26 Mai: Femeea vagabondă. In 27 și 28 Mai: Voința, mare dramă.

Plecarea și sosirea trenurilor din gara Sibiu

Plecarea:

Ora 4·30 dim.: — Prin Sebeșul-săsesc la Vinț-ul-de-jos; legătură la 9·30 cu tren direct spre Arad, sosește aci, ora 17. — Legătură în Vinț-ul-de-jos spre Alba-Iulia, de acolo spre Zlatna și Teiuș. — Legătură din Simeria (Piski) spre Petroșeni, Vulcana, Lupeni și cu linia spre Hunedoara, spre Hațeg, Caransebeș, Mehadia, T.-Severin. — Legătură din Dobra cu linia Lugoj. Timișoara, cu ramificații dela Timișoara spre Rreșița-Montană și Arad, și afară din țară cu Vârșeț, Biserica-Albă, Panciova, Becicherecul- și Chichinda-mare în Torontal, Macău și Seghedin spre Ungaria.

Ora 5·23 dim: — Până la Cisnădie.

Ora 6 dim: — Prin Copșa-mică; legătură la 8·12 dim. cu tren mixt spre Brașov; ramificație din Hașfalău cu Odorhei, din Brașov cu Râșnov — Zărnești, Sepși-St.-George — Bretcu, Sereda Ciuc, Sân-Miclăuș. — Legătură în Copșa mică la 9 47 cu tren de persoane direct la București prin Brașov, Sinaia, Câmpina, Ploiești.

Ora 6·20 dim. — Tren școlar la Ocna-Sibiului.

Ora 7·46 dim. — Numai Luni, Miercuri și Vineri tren mixt, cale îngustă până la Sighișoara prin Agnita.

Ora 8·47 dim. — Până la Brașov prin Făgăraș direct.

Ora 13.20 (1·20 d. a.) — Prin Turnu-Roșu, Piatra-Olt, la București direct; legătură în Piatra-Olt spre Craiova cu tren mixt local; la Costești cu Roșiori de Vede — Tg. Măgurele; la Pitești cu Curtea de Argeș; la Golești cu Câmpulung; la Titu cu Târgoviște-Petroșița; la Chitila cu Ploești etc.

Ora 13·31. (1.31 d. a.) — Până la Copșa-mică, unde are legătură la ora 16.35 cu tren mixt și la ora 20·02 cu tren de persoane, ambele spre Oradea-mare, prin Blaj, Aiud, Cluj etc. — Ramificație din Blaj la Diciosânmărtin, din Teiuș spre Arad la 8·30 din., din Războeni cu Odorhei, Reghin, Ludoș-Bistrița; din Apahida cu Gherla — Dej — Baia-mare, Satumare, Dej—Zalău, Dej—Năsăud, Rodna-veche, Dej — Bistrița. — Din Oradea-mare cu Careii-mari, Sătmar spre Baia-mare, Sebeșul-mare, apoi cu Debrețin (Ungaria), Salonta-mare și Beiuș — Vașcău — Băița.

Ora 13·40. (1·40 d. a.) — Spre Cisnădie.

Ora 14. (2 d. a.) — Tren școlar la Ocna-Sibiului.

Sosirea în gara Sibiu:

Ora 7 dim. — Trenul mixt dela Cisnădie.

Ora 7·22 dim. — Dinspre Vinț-ul-de-jos, având legături dela Arad, apoi dela Timișoara — Mehadia — Caransebeș — Lugoj; Hațeg, Lupeni, Petroșeni, Simeria; Zlatna, Alba-Iulia.

Ora 7·46 dim. — Trenul școlar dela Ocna.

Ora 11·35 dim. — Dinspre Copșa, având legătură dinspre Oradea-mare, Cluj, Aiud, Blaj, etc. (Vezi corespondentul tren la plecarea ora 13·31).

Ora 15·06 (3.06 d. a.) — Trenul școlar dela Ocna.

Ora15·22 — Dela Cisnădie.

Ora 16·55 (4. 55 d. a.) — Dela București prin P. Olt, Turnu—Roșu. Legăturile ca și la trenul corespondent care pleacă la 13·20 din Sibiu.

Ora 18. (6 seasa). — Sosește trenul mixt din Brașov prin Făgăraș.

Ora 19. (7 seara). — Trenul mixt, cale îngustă dela Sighișoara prin Agnita, numai Marți, Joi și Sâmbătă.

Ora 21·04. (9.04 seara) — Sosește din București, prin Copșa-mică, având legăturile ca și trenul corespondent care pleacă de aici la 6 dim.

Concurs

Societatea Ocrotirea Orfanilor din Răsboi Regiunea Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 31, publică concurs pentru ocuparea următoarelor funcțiuni:

1. un contabil.
2. un cassier.
3. un ajutor la serviciul administrativ în calitate de aprovizionator (econom).

Cei cari doresc să ocupe aceste funcțiuni, își vor înainta cererile cu atestatele de școală și serviciu indicându-și pretenziunile de salar.

Vor fi preferiți cei cu practică.

Prezentarea în persoană este dorită.

Catinca Bârseanu, Prezidentă. — *Colonel N. Ciuperca* Secretar.

Nr. 59/1921. (56) 1—3

Concurs

1. Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III **Boșorod**, în protopresbiteratul Hațegului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

2. Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III **Măceu**, în protopresbiteratul Hațegului, se publică concurs repetit cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Ttelegaful Român».

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis și a se prezenta la biserică din comunele sus arătate, în vreo Duminecă sausărbătoare, spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Hațeg, în 26 Martie 1921.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hațeg în înțelegere cu comitelele parohiale respective.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 7/20 Mai 1921 Nr. 37

Telegraful R

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Nr. 2474 Bis.

Circulară

către preoțimea ortodoxă română din arhidieceza Transilvaniei

Vremile nouă, cu frământările lor atât de complexe, au zdruncinat din temelii sufletul neamului omenesc. Lumea tulburată de vântul năpraznic dinspre răsărit se frământă în căutarea unui drum de ieșire la limanul mântuirii.

Poporul nostru n'a rămas în afară de această tulburare, care i-a scos la suprafață nouă și inexorabile trebuințe sufletești.

Aceste trebuințe trebuesc împlinite și canalizate în direcția unei sănătoase evoluții.

Biserica noastră văzând și înțelegând marea răspântie la care-am ajuns, și credincioasă tradiției sale măreție de călăuză înțeleaptă, își pune la contribuție toate puterile sale pentru a arăta neamului românesc adevăratul drum al luminii.

Preoțimea noastră a fost îndrumată de cu vreme să-și reorganizeze și să-și intensifice apostolatul în virtutea chemării vremilor noastre, prin înființarea diferitelor așezăminte de cultură, cum sânt «Casele culturale» și Reuniunile de cântări, prin predici și conferințe, în sfârșit prin sfaturi înțelepte, date cu orce prilej și în conștiința celui mai devotat serviciu, ce se aduce în felul acesta neamului.

Lupta este grea. De aceea orce sprijin ce ne-ar veni din partea celorce înțeleg importanța covârșitoare a acestei opere măreție, ne va mări entusiasmul și ne va spori nădejde în izbânda năzuințelor noastre.

Constatăm cu bucurie, că armata noastră teritorială ne dă cel mai prețios și efectiv sprijin al său. Comandamentul corpului VII de armată din Sibiu, sub conducerea dlui general *I. Vlădescu*, a îmbrățișat cu toată căldura cauza sfântă a luminării satelor noastre. In înțelegere cu «Asociația» își trimite luminații săi ofițeri în fiecare Duminecă și zi de sărbătoare în mijlocul poporului, pentru a-i împărtăși bucuria care ne-a prilejit-o fericitul nostru veac de mărire și pentru a-i întări sufletul în viforul luptei ce-l mai așteaptă.

Eroii, cari cu prețul sângelui lor au pecetluit pentru vecie izbânda visului nostru de veacuri, au luat toiagul modest de apostoli ai cuvântului.

Preoțimea noastră trebue să fie mândră de asemenea tovarăși de luptă. Dar faptul acesta îi impune și un plus de conștiință a datoriei. Ea se va manifesta într'o înțeleaptă și devotată conlucrare cu ostașii-apostoli, a căror curată strădanie nu poate fi lăudată în de-ajuns.

Pentru concretizarea acestei conlucrări preoții noștri sânt chemați:

1. Să pregătească — în înțelegere cu învățătorul și notarul comunal — programul analitic al zilei, în care se va ține șezătoarea culturală.

2. Să pregătească pentru ea inima și mintea poporului.

3. Să întrețină și să sporească învățămintele câștigate cu prilejul acestor șezători.

4. Comitetul local al «Caselor culturale», să mențină legătura cu comandamentul armatei din Sibiu, care e gata să-i dea cea mai largă mână de ajutor.

Sântem încredințați, că aceste îndrumări vor afla cel mai viu răsunet în sufletul preoțimii noastre, care va fi și de astădată la înălțimea chemării sale.

Sibiu, din ședința sen. bis. ținută la 6 April 1921.

Nicolae Bălan
arhiepiscop și mitropolit.

Nicolae Colan
secretar.

Rectificări de frontieră. Ziarul *Adevărul* aduce în numărul său din urmă următoarea informație: In consiliul de miniștri care s'a ținut Joi, dl Take Ionescu, ministru de externe, a făcut o expunere asupra nouei alianțe cu Cehoslovacia. D-sa a comunicat guvernului că a obținut din partea guvernului cehoslovac o rectificare a graniței, câștigând peste 150 klm. pătrați, un mare număr de comune, precum și o șosea între Satu-Mare și Sighetul Marmației.

Sinodul eparhial din Caransebeș

A ținut ședințe Duminecă, Luni și Marți, sub președinția P. S. Sale episcopului diecezan *Iosif*.

Discuțiuni vii s'au produs în chestiunile privitoare la situația bisericii ortodoxe române din *Iugoslavia* și la *statificarea* școalelor.

Deputații sinodali au expus multele greutăți și prigoniri, de care biserica noastră are parte în Bănatul robit. S'a cerut ședință secretă, care a durat două ore. S'au comunicat fapte cu raport la starea credincioșilor și parohiilor ort. române de sub stăpânirea sârbilor.

Sinodul eparhial dela Caransebeș a votat propunerea d'a se menține caracterul confesional al școalelor sale și de a se cere *întregirea* salariilor învățătorilor confesionali din partea statului la sume egale cu ale învățătorilor dela stat, — ear dacă guvernul ar respinge cererea aceasta, statificarea să se efectueze în anul curent.

Sinodul și-a terminat lucrările târziu noaptea.

Congresul societății „Ocrotirea orfanilor“

Activitatea societății

Duminecă s'a deschis în sala Teatrului național din Cluj congresul societății «Ocrotirea orfanilor de războiu». Rapoartele despre activitatea societății arată următoarele:

Societatea pentru Ocrotirea orfanilor din războiu, funcționează în baza statutelor votate la 30 Decemvrie 1917 la Iași, aprobate de guvern și promulgate la 1 Mai 1918 și conform decretului-lege publicat în Monitorul Oficial din 12 Februar 1919 și ratificat prin art. 11 al legii Oficiului național «I. O. V.» din 2 Septemvrie 1920.

Societatea și-a întins activitatea de ocrotire a orfanilor din războiu în tot cuprinsul României Mari, având înființate nouă secțiuni regionale cu reședințele în Iași, București, Craiova, Chișinău, Cernăuț, Sibiu, Constanța, Timișoara și Cluj, — fiecare regiune având organizațiuni în toate județele care le compun, deci 79 filiale județene.

Numărul orfanilor recensați în toată țara de organele societății este de peste 360,000 orfani, dintre cari aproape 100,000 orfani sânt ocrotiți în orfelinate și la domiciliu, prin pensii, tutele, instrucțiune și asistență medicală.

Așezămintele societății sânt: 60 orfelinate proprii și 15 subvenționate, cari adăpostesc și îngrijesc peste 5800 orfani de războiu de ambii părinți și lipsiți cu desăvârșire de orce mijloace și sprijin, aceste așezăminte sânt bine înzestrate față de numărul orfanilor ce adăpostesc și au școli primare, ateliere profesionale, infirmerii cu cele necesare.

Bugetul ordinar de cheltueli al tuturor regiunilor este de aproape 20.000,000 Lei, ear cel extraordinar de 16.000,000 Lei. Sursele principale de venituri sânt: subvenția statului, județelor, comunelor și instituțiunilor financiare, cotizațiile membrilor, donațiile și beneficiile serbărilor, reprezentațiilor și chetelor organizate de societate.

Pentru viitor, contând pe concursul moral și financiar al oficiului național I. O. V., societatea pentru ocrotirea orfanilor din războiu socotește ca absolută necesitate înființarea a cel puțin două orfelinate în fie-care județ, pentru băeți și pentru fete, acordarea de ajutoare în bani și în natură suficiente la cel puțin $^2/_3$ din numărul total al orfanilor de războiu, precum și realizarea cât mai efectivă a asistenței sanitare, tutelare și instructive pentru toți urmașii celor jertfiți pentru mărirea patriei, «copii ai națiunii» cari vor forma temelia solidă a României întregite.

Astfel, pentru întreținerea și instrucțiunea a cel puțin 15,000 orfani din războiu de ambii părinți, fără rude și mijloace, în cele 150 orfelinate proiectate pentru întreaga țară, Societatea va avea nevoie de un budget anual permanent de 30.000,000 lei, considerând lei 2000, ca minimum anual pentru fiecare copil.

Pentru organizarea complectă a asistenței la domiciliu prin pensii, tutele, instrucțiune, asistența medicală etc., considerând un minimum de 200,000 orfani din războiu, cari să aibă nevoie de ocrotirea societății și ajutorul de un leu pe zi sau 351 lei anual pentru fiecare orfan. societatea va avea nevoie de un budget anual de 73 000,000 lei anual.

Pentru cheltueli generale şi de administraţie a celor 9 secţiuni regionale, 70 filiale judeţene şi 150 aşezăminte proprii, societatea va avea nevoie de un budget de minimum 3.000,000 lei, deci un budget general de lei 106.000,000 anual, având în vedere enorma scumpete actuală şi lipsurile de orce fel.

In timpul celor 3 ani de existenţă a Societăţii, ajutoarele de aproape 32.000,000 lei acordate la un număr de aproape 100,000 orfani din războiu, n'au putut fi totdeauna permanente şi suficiente pentru complecta lor întreţinere din cauza tocmai a lipsei de fonduri, materiale şi scumpetea traiului. —

In ceeace priveşte activitatea societăţii în Ardeal, se dau pentru Sibiu următoarele date:

In judeţele cari aparţin regionalei Sibiu: Alba-Inferioară, Braşov, Ciuc, Făgăraş, Hunedoara, Odorhei, Sibiu, Târnava-Mare, Târnava-Mică şi Treiscaune sânt aproximativ 1763 orfani de ambii părinţi şi 29,223 orfani de tată.

In afară de orfelinatele mitropoliilor din Sibiu şi Blaj, regionala Sibiu va deschide în curând la Abrud un orfelinat pentru 50 de copii.

Din iniţiativa comitetului judeţean Sibiu s'a proiectat o colonie de vară în Ocna Sibiului, care a şi funcţionat în timpul verii dând îngrijire la 180 orfani din orfelinatele: Sibiu Blaj, Braşov şi Orăştie.

Dările de seamă ale comitetelor din Braşov, Ciuc, Făgăraş şi Hunedoara sânt deasemenea, pline de făgăduieli.

Regionala din Sibiu are în total orfelinate subvenţionate trei: orfelinatul din Sibiu, Blaj, Braşov cu 200 orfani, bursieri ai societăţii. Orfelinate proprii două: Orăştie şi Abrud cu 150 de orfani şi în proiect de înfiinţarea orfelinatului din Orlat, Sâmbăta de sus, Alba-Iulia, Braşov, pentru 200 până 300 orfani.

Şedinţele congresului

Şedinţa festivă de deschidere s'a ţinut în sala teatrului Naţional.

Festivitatea a fost precedată de serviciu divin celebrat în biserica ortodoxă, la ora 11 dimineaţa, în prezenţa autorităţilor civile şi militare, congresiştilor şi unui numeros public de către I. P. S. S. mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, asistat de arhimandritul N. Ivan şi de mai mulţi preoţi. In decursul serviciului, religios a fost hirotonisit clericul Iosif Sorin Furdui, profesor de liceu la şcoalele medii din Abrud, întru diacon.

După terminarea Te-Deumului, a urmat parastas pentru eroii neamului căzuţi în 1848 şi în marele războiu. I. P. S. Sa mitropolitul Bălan a făcut cu acest prilej o predică ascultată cu cel mai cucernic interes, desvoltând teza: «*Eu sânt învierea şi viaţa*» şi arătând că viaţa ca un dar dela Dumnezeu nu o putem pătrunde cu firea noastră omenească, ci trebuie s'o simţim şi s'o trăim după principiile evanghelice ale Mântuitorului.

Serviciul religios s'a terminat la ora 12.

Sala teatrului Naţional a reunit pe reprezentantele şi reprezentanţii elitei intelectuale şi sociale a Clujului la cari s'au adăogat peste 200 de delegaţi din toate colţurile ţării. Pe scenă au luat loc: la masa centrală I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae care a prezidat adunarea, înconjurat de dna Olga Sturza, preşedinta societăţii Ocrotirea Orfanilor, dl general Petala, Episcopul Hossu, dl Teodor Mihali, preşedintele comisiuni de unificare, dl rector V. Dimitriu, dl prorector Sextil Puşcariu, ş. a.

I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae* salutat de numeroasa asistenţă, ţine următoarea cuvântare de deschidere:

«Cel ce va primi pe un prunc ca acesta, în numele meu, pe mine mă primeşte» — cu aceste cuvinte spuse de Mântuitorul nostru, una făcându-se cu cei mici, a dat în grija celor maturi copii fără sprijin. Hristos Mântuitorul umblă azi dela o margine la cealaltă a ţării noastre în forma micilor copilaşi, rămaşi fără părinţi în urma crâncenului războiu. Hristos face azi un apel călduros către toate familiile, ca să primească în casele lor scumpele odrasle ale neamului nostru. Gândindu-ne la biruinţa noastră trebue să ne gândim şi la miile de jertfe ale naţiei noastre pentru această biruinţă şi datoria noatră cea mai mare e să îngrijim de micii copilaşi rămaşi fără sprijin în urma jertfelor pentru izbânda idealului neamului nostru. N'avem o datorie mai creştinească decât aceasta de a ajuta copiii eroilor noştri. Să clădim dar biserica cea mai măreaţă a sufletului neamului nostru. Ni se dă ocazie să îngrijim de scumpii noştri orfani. Aceasta o putem face prin alcătuirea armoniei desăvârşite a sufletului naţiunii noastre. Salutăm noi cei de dincoace de Carpaţi pe toţi acei cari au venit de dincolo. Dumnezeu să vă întărească puterile ca să vă puteţi împlini misiunea frumoasă. Declar deschis acest congres.

Au mai vorbit: Episcopul Hossu, Dr. T. Mihali, primarul Dr. Pop, generalul Petala, prinţesa *Olga Sturza*, care a zis următoarele:

Deschizând al doilea congres al acestei societăţi, gândurile noastre se îndreaptă la primele începuturi. Sânt patru ani de când am pus piatra de temelie a acestei societăţi. Şi azi cu mulţumire putem constata că putem ajuta în mod eficace mii şi mii de orfani. Iaşul a fost prima verigă şi Clujul este ultima în lanţul acesta de societăţi de ocrotire.

Dela modestul început: Orfelinatul Reginei Maria din Iaşi a mers tot înainte, şi astăzi societatea întreţine 84 de orfelinate şi, pe lângă aceasta peste 44 de mii de orfani capătă asistenţa la domiciliu. Societatea noastră a trecut prin toate suferinţele, a cunoscut dezastrul retragerii, chinurile foamei şi calvarul epidemiilor. Am redat neamului un mare număr de copii ai jertfei şi ai izbândei. Rămâne ca acuma să fim uniţi în viaţă pentru cauza orfanilor, cum au fost uniţi eroii în faţa morţii. — Prezidenta face o expunere a situaţiei materiale şi morale a societăţii.

Alte vorbiri au ţinut generalul Gheorghian ca delegat al ministrului de războiu, Sextil Puşcariu în numele Academiei române, D. Dimitriu în numele universităţii, ministrul Trancu-Iaşi ş. a.

Se citesc telegramele adresate de congres MM. LL. Regelui şi Reginei.

Mitropolitul închide şedinţa, anunţând pe cea următoare pentru d. a. la ora 4.

In şedinţa aceasta s'au ascultat rapoartele comitetelor regionale. Rapoartele s'au continuat în şedinţa din ziua următoare, când congresul şi-a terminat lucrările.

Inaugurarea Orfelinatului «Principele Carol»

Cu ocazia congresului Societăţii Orfanilor de războiu s'a făcut inaugurarea orfelinatului clujan «Principele Carol».

Congresiştii au plecat cu automobile la marginea Clujului, unde fusese localul Institutului de corecţiune.

Din primul automobil descinde I. P. S. Sa mitropolitul N. Bălan, care e aşteptat la poartă de clerul îmbrăcat în odăjdii. In curtea curată, stau înşiraţi pe 2 rânduri micuţii orfani îmbrăcaţi în haine de sărbatoare. Ei primesc oaspeţii, cântând «Trăiască Regele».

La masa din faţa capelei, se începe la ora 12 sfeştania pentru sfinţirea acestui locaş. Serviciul divin e săvârşit de I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae Bălan*, secundat de arhim. N. Ivan şi mai mulţi preoţi.

După terminare, ia cuvântul I. P. S. Sa care între altele spune: Carmen Sylva ni-a lăsat într'o poezie un lucru demn de amintit. Intrebându-se care e cel mai strălucit diamant, găseşte că e lacrima pe care un orfan a vărsat-o în iarba de pe marginea unui drum. Câte pietri preţioase nu ne este dat să vedem în aceste zile? Şi ce mulţumire sufletească e mai mare decât aceasta? In deslegarea acestui gând mare, am venit să stăm câteva zile împreună. Până acum am spus numai vorbe, acum trecem la fapte, căci venim în mijlocul orfanilor şi inaugurăm noua lor casă părintească, a cărui numire cu mult drept a fost botezată «Principele Carol». N'am venit la voi, dragi orfani; decât cu frumosul gând de-a vă aduce dragostea noastră, cea făgăduită de noi înaintea lui Dumnezeu pentru dragostea pe care au avut-o părinţii voştri faţă de ţară. Sânteţi luaţi de noi pentru ca să vă facem oameni folositori ţării, pentru care părinţii voştri au murit, să vă facem vrednici de părinţii voştri, ca odată să blagosloviţi pe cei ce v'au îngrijit şi ţara în care v'aţi născut. Dzeu să vă ocrotească şi să va deschidă inima, şi vă întărească puterile să lucraţi pentru fericirea voastră şi binele ţării româneşti. Să fiţi binecuvântaţi.

A luat apoi cuvântul principesa *Olga Sturdza*, arătând meritele doamnei general Anastasiu în înfiinţarea acestui orfelinat.

Profesorul universitar *Marin Steţănescu* vorbeşte despre importanţa educaţiei orfanilor.

A urmat apoi producţia elevilor orfelinatului «Principele Carol». Corul orfelinatului a întonat Trăiască Regele. Ioan Surdu, elev din clasa IV a ţinut un mic discurs despre istoricul internatului. Corul a întonat apoi melodia «Limba românească» şi «Pe al nostru steag», sub conducerea drei Suscinschi. Producţia a fost încheiată de o serie de exerciţii de gimnastică

FOIŞOARA

Prima lecţie de limbă cehă

— de Neruda —

Nota: Ne apropiem de poporul ceh, cu care am împărtăşit suferinţele în fosta monarhie austro-ungară. Rândurile următoare au să ne arete pe micul *Neruda*, unul din cei mai buni scriitori cehi, cum învaţă pentru întâia dată slovă în limba neamului său. Cetitorul îşi va aduce — de sigur — aminte de schiţa lui *Alphonse Daudet*: «Ultima lecţie», în care e descrisă durerea unui institutor-francez, că are să ţină pentru ultima dată copilaşilor francezi din Alsacia lecţia, după războiul din 1870/1. Schiţa de faţă s'ar putea considera «perechea» dela cea amintită. — Şi încă o observaţie: cehului îi pare sonoră limba sa, pe lângă toată bogăţia de consonante, cari ne bat la ochi în ortografia cehă, dar cari dispar, îmbrăţişate în vorbire, de vocale, dând limba muzicală, atât de desvoltată astăzi, limba cehă.

Rândurile de mai la vale au apărut în ziarul ceh «Hlas» (Glasul), în anul 1864.

— «Ascultă! In Oraşul-vechiu (cartier din oraşul Praga. trad.) dă profesorul Koubek lecţii de limba cehă — am fost ieri acolo», mi-a zis într'o bună zi unul din camarazii mei din anul al doilea. «Vino astăzi cu mine!»

«In limba cehă! Ciudat mai trebue să fie aşa ceva! Şi frumos! Cum să nu fie frumos, câtă vreme la şcoala noastră parohială şi normală era atât de respingătoare nemţeasca şi atât de neînţeleasă, încât n'aveai nici o bucurie nici la învăţat, nici la cântat, şi câtă vreme cărţile cehe, de pildă povestea frumoasei Melusine sau Fortunat, erau atât de frumoase şi de interesante! Şi, gândiţi-vă, să dau eu acum de o lecţie întreagă în limba cehă!... Am întrat. Tăcerea, care domnia asupra bolţii acestei săli mari, goale, mă făcea să am impresia ca şi când aş fi întrat într'o biserică. Călcând în vârful degetelor, am mers pe urma tovarăşului meu, al cărui mers mai apăsat mi s'a părut aproape o lipsă de respect...

A bătut ora 12. Când s'a auzit ultima lovitură de ceas, s'a deschis uşa şi întră Koubek.

«Ăsta-i *el*!» mi-a şoptit tovarăşul meu.

S'a ridicat toată clasa.

— «Vă rog, domnilor, şedeţi!»

Şi când ştiam că profesorul nostru ne comanda totdeauna: «Niedersetzen!» (Şedeţi).

Koubek şi-a dat jos mantaua. A privit cu ochii săi limpezi şi binevoitori la micul grup de elevi, trecându-l în revistă. Erau abea douăzeci, în 1846, cari studiau în Boemia limba cehă. Am prins dragoste de Koubek pe dată, cu toate acestea, mi-era teamă că ne va agrăi şi că ne va zice «domnii mei».

«Inainte de a începe lecţia, zise Koubek, trebue să mulţămesc în faţa tuturora dlui Hartman pentru colecţia cea frumoasă de proverbe cehe, pe care ni-a dat-o alaltăieri». «Le-am cetit cu atenţiune şi mărturisesc sincer, că am găsit multe lucruri nouă. M'ai deobliga foarte mult, dle Hartmann, dacă ai vrea să continui pe cărarea apucată».

Un tinăr se ridică în bancă şi mulţumi, închinându-se.

«Astăzi vom recapitula un exerciţiu practic, pe care l-am învăţat în ora trecută. Vrea cineva din dvoastră, domnii mei, să scrie ceva pe tablă?»

Unul din noi merse şi începu să scrie pe urma dictatului lui Koubek. Noi scriam după dânsul. Apoi corese şi explică Koubek; şi noi am corectat şi, într'adevăr, am avut ce să coregem din greu: «Iacă, am pus bine accentul pe *a*», îmi zise tovarăşul meu încet de tot. Cum am invidiat pentru accentul acesta pe *a*! Eu puneam la urmă accente de astea pretutindeni,

sub conducerea dlui căpitan Balauţiu. Congresiştii au vizitat apoi atelierele de tâmplărie, seria de zarzavaturi.

La ora 2 d. a. dl general *N. Petala*, comandantul corpului VI armată, a oferit o masă comună congresiştilor. Dl general Petala închinând în sănătatea Suveranilor, aminteşte cuvintele M. S. Reginei, care spune că dacă am fost uniţi la timp de răsboi, trebue să fim uniţi şi în timp de pace; ceeace fac femeile române e unire şi de aceea trebue să le imităm.

Mai închină I. P. S. Sa *Nicolae Bălan* în sănătatea armatei, zicând:

Gândul nostru recunoscător se îndreaptă, alături de Rege şi Regină, şi către armata noastră. Graţie ei ne putem bucura de unirea tuturor românilor. In timp de pace armata noastră este un important factor de cultură, punându-se în serviciul ridicării nivelului cultural al poporului nostru. Iubim armata pentru tot ce ne-a dat şi ne dă astăzi. Iubim armata, fiindă vedem în ea poporul nostru organizat, fiindcă e expresia puterii de viaţă şi de vânjoşie a neamului nostru. Trăiască armata şi conducătorii ei.

Dl Dr. *Bianu* vorbeşte pentru mitropolitul Bălan şi generalul Petala.

După banchet s'a încins o horă în parc.

La ora 4 s'a ţinut întrecerea sportivă a societăţilor sportive române din Ardeal.

Dela Academia Română

Luni s'a deschis la Academia Română sesiunea generală a anului 1921. A prezidat dl prof. *Onciul* care, într'o scurtă cuvântare, arată activitatea Academiei din cursul anului. Aminteşte două evenimente fericite: căsătoria celor două vlăstare născute pe pământul ţării şi crescute în mijlocul iubirii noastre: Principele moştenitor Carol şi principesa Elisabeta, căsătoriţi cu tinerile odrasle din dinastia Greciei. Mai departe dl preşedinte face cunoscut că Academia a pierdut patru membri: Ioan Caragiani, şi T. V. Ştefanelli, apoi Wilheim Foerster, fost director al Observatorului astronomic din Berlin, şi membrul corespondent Otto Schrader.

Tot în acest an — spune dl Onciul — se împlineşte un secol de la naşterea marilor dispăruţi Tudor Vladimirescu, Vasile Alecsandri şi Ion C. Brătianu; apoi declară sesiunea deschisă dând cuvântul d-lui *I. C. Negruzzi*, raportorul asupra lucrărilor făcute în anul 1920 — 1921. D-sa descrie pe larg activitatea Academiei vorbind de publicaţiile ei, de bibliotecă, a cărei colecţie a crescut simţitor, de fonduri, legate şi donaţiuni.

D-sa termină raportul arătând că pentru actuala sesisune au fost publicate 4 premii pentru lucrări tipărite: marele premiu Năsturel, Adamachi, Eliade-Rădulescu şi Constantinide.

Cuvintele Reginei Maria

Fiece ţară are nevoie de toţi copiii ei, mari sau mici, bogaţi sau umiliţi, muncitori sau oameni de ştiinţă, soldaţi sau preoţi; ea are nevoie de cel ce munceşte cu braţele sale, precum şi de cel ce munceşte cu creerul lui.

Fiece om are aceeaşi valoare pentru ţara lui, fiecare după mijloacele şi după puterile sale. Fiecare este o cărămidă în marea clădire, şi Dumnezeu nu întreabă care cărămidă a fost întrebuinţată pentru temelie, şi care pentru aşezarea acoperişului! Regele, pe tronul său, este tot atât o parte a clădirii, ca şi omul care sapă un şanţ.

Diriguitorii sânt de nevoie în lume; unii dintre noi trebuie să arate calea, iar alţii să urmeze, şi trebue să primim cu bucurie pe acei cari pot arăta calea cea bună.

Nici o pizmă să nu încolţească în sufletele noastre şi să nu credem că partea lor este mai bună ca a noastră.

Nu e dat orcui să fie o lumină, după care să ne călăuzim; însă lumina or de unde ar veni ea, este de mare preţ şi se cuvine să luăm bine seama spre a nu o stinge şi a rămânea în întuneric.

Ţara noastră a trecut prin foc şi pârjol, dar s'a oţelit prin flacăra jertfei şi acum este gata în aşteptarea acelora, cari vor lega rănile ei, a tuturor acelora, cari vor întări trupul ei, cari vo, ajuta-o spre o viaţă mai largă, mat bună şi mai strălucitoare.

Noi toţi avem partea noastră în reclădirea patriei; tot aşa, în toată lumea, sânt ţări pline de nevoi şi de răni, aşteptând o deplină unire a copiilor lor, cari să ajute din toată inima lor renaşterea patriilor lor.

Să nu fim mai pe jos de datoria noastră în această clipă, să ne arătăm vrednici de vremurile în cari trăim, vrednici de sforţările ce se aşteaptă de la noi, vrednici de noua aşezare a lucrurilor, care ar trebui să se orânduiască în măsura jertfelor tuturor acelora, cari zac împrăştiaţi în sute şi mii şi milioane de morminte peste toată suprafaţa pământului şi sub apele mărilor!

Să nu pângărim acele morminte prin certurile şi neînţelegerile noastre, prin urile noastre, prin pizmele noastre, prin nesfârşitele noastre vrăjmaşii!

In răsboi am fost cu toţii fraţi, n'am putea noi oare să fim tot fraţi şi în vreme de pace? După sfârşitul luptei sângeroase, n'am putea să punem umăr la umăr, precum am făcut atunci, pentru a clădi, în loc de a dărâma?

Ce muncă minunată s'ar face pe această lume, dacă omul ar iubi, în loc de a urâ, dacă ar ajuta, în loc de a pune piedici, dacă ar binecuvânta, în loc de a blestema, dacă, în loc de îndoeală, el ar fi stăpânit de sfânta credinţă!

(Cultura Poporului) ***Maria.***

Congresul economic dela Alba-Iulia

In 14 Mai s'a ţinut la Alba-Iulia, congresul economic al ţinuturilor de dincoace de Carpaţi, pentru a protesta împotriva impozitelor prevăzute în nouile legi financiare; împotriva modului cum se face reforma agrară, şi pentru deschiderea graniţelor.

Dl Octavian Rusu, fost senator, deschide congresul la ora 10 a. m., salutând pe participanţi şi pe fruntaşii poporului ardelean. Dsa propune ca preşedintele al congresului pe dl Aurel Vlad.

Dl Aurel Vlad, proclamat preşedinte al congresului, arată că situaţia grea din punct de vedere economic a ardelenilor, este în strânsă legătură cu înrăutăţirea situaţiei întregii ţări. Reforma agrară, în situaţia actuală a economiei ardelene, nu va avea rezultatut aşteptat, pentru că întreaga prăsilă de vite fiind nimicită, ţărănimea va ajunge într'o nouă iobăgie, a băncilor. Şi pentru ca interesele ţărănimii noastre să nu fie nimicite, prin lipsa de grijă a conducătorilor ţării, trebue ca bogăţia de vite a Ardealului, poate cea mai mai mare din câte le are, să fie valorificată, prin acordarea exportului.

Dl P. Poruţ, propune şi congresul votează următoarele:

1. Cerem menţinerea nealterată a principiilor în baza cărora Adunarea Naţională dela Alba-Iulia ţinută la 18 Noemrie — 1 Decemvrie 1918, a decretat dreptul statului de expropriere nu numai pentru nivelarea socială, dar şi pentru promovarea plus a producţiiuni.

2. Cerem să se ţină seamă la legiferarea reformei agrare în diferite provincii, de particularităţile stării de fapt economice şi a structurii juridice a proprietăţei.

3. In acelaş timp însă cerem să se fixeze, după norme unitare toate momentele financiare esenţiale, în deosebi în ce priveşte fixarea şi suportul preţului şi a cheltuelilor.

4. Formalităţile executivei financiare să se facă în fiecare provincie prin instituţiunile reclamate de nevoile particulare ale diferitelor provincii.

Iau cuvântul după aceasta dnii: Nic. Şerban, V. Osvadă, V. Bontescu, Al. Vaida-Voevod, Iuliu Maniu ş. a.

Congresul s'a sfârşit la ora 1 d. a. în mijlocul unei însufleţiri generale.

Ştirile zilei

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* s'a napoiat alaltă ieri dela Cluj la reşedinţa sa.

Congresul anual al Ligii culturale se va ţinea anul acesta în Târgu-Jiu în zilele de 9, 10 şi 11 Iunie st. n. 1921. Tot în aceste zile se va sărbători centenarul morţii marelui erou, Domnul Tudor din Vladimirii-Gorjului.

Militare. Ministrul de răsboi a hotărât, ca luna viitoare să se înapoeze în Ardeal şi Bănat regimentele mutate în vechiul regat.

Vânători regale. Dl Mocioni, măestru de ceremonii al curţii regale, a cercetat regiunea Haţeg în vederea vânătorilor ce se organizează suveranilor în cursul lunilor de vară. Regiunea Retezatului va forma în deosebi centrul acestor partide de vânătoare.

La alegerea de senator în judeţul Constanţa a fost ales dl *Constantin I. C. Brătianu*, reprezentantul partidului naţional liberal, cu peste 4 mii de voturi. Au obţinut multe voturi, peste 3 mii, dnii Al. Marghiloman din partidul progresist,şi Sachetti ţărănist.

Anuarul Universităţii din Cluj, Anul I. şi «Serbările pentru inaugurarea Universităţii din Cluj», au apărut şi se recomandă atenţiunii tuturor celor ce se interesează de cultură românească.

Decorare. Sora de caritate, Hortensia Cosma, care a îngrijit cu mare abnegaţie pe părintele episcop al Oradiei-mari, Roman Ciorogariu, — una din victimele fiorosului atentat dela senat, — este decorată de M. S. Regele cu Crucea Meritul Sanitar clasa I.

---

unde găseam câte un a. Dictatul a ţinut cam o jumătate de oră.

— »V'am adus, domnii mei, traducerea cehă a epilogului din «Banditul din Caucaz» al lui Puşchin. Am să vi-o citesc». Şi se apucă să citească.

N'am priceput, e drept, întregul şi n'am prins decât unele cuvinte singuratice din întreagă lectura; dar tot ceeace auzeam mi s'a părut atât de *nobil* şi de *frumos*, încât aş fi putut asculta multă, multă vreme, fără să mă obosesc. Ca şi când ar fi fost arhiplină încăperea, jur-împrejurul meu, de sunete arginţii!

— «Nu-i aşa că asta-i un triumf al poeziei?» întrebă Koubek, ridicându-se dela masă.

N'am ştiut atunci ce va să zică: «triumf al poeziei», dar am reţinut expresia pentru viaţa mea întreagă.

Koubek ieşi mai întâi — noi i-am urmat. Inaintea porţii s'a oprit, agrăind pe Hartmann. Când să trec pe lângă dânsul, mă prinse de mână:

«De unde eşti?»

«Din Malá Strana». (Cartier din Praga. — Trad.).

«Născut în Praga?»

«Da, domnule profesor».

«Crescut în Praga?»

«Da, domnule profesor».

«Şi totuşi vii la lecţiile de limba cehă? Prea bine, vino, vino cât mai des. La revedere!»

Plecam fericit. In după amiaza aceea am bătut câmpii, cu gândul la şcoală, n'am ştiut nimic ce s'a petrecut acolo; întrebat, am căpătat un zero, dar nu mi-a păsat câtuş de puţin, pentru întâia dată în viaţă.

Am revenit adeseori la lecţiile lui Koubek.

Lectura versurilor cehe a făcut să se nască în mine convingerea că limba cehă este cea mai frumoasă limbă de pe lume».

Comentarul traducătorului. Putem trage şi noi o învăţătură din articolul scriitorului Ceh? De sigur. Dacă pe copilaşii mici îi *sileşti* să-ţi înveţe într'o limbă neînţeleasă, are să li se pară limba aceasta «respingătoare», poate să aibă ori câte frumuseţi. Cu atât mai muit se vor simţi ca «într'o biserică», dând de limba părinţilor lor. Oricât încerci să le schimbi numele cu forţa, oricât vrei să-i terorizezi, ca să-i aduci să călărească înainte de a încerca să umble (vorba e a lui Comenius, marele pedagog ceh) — fapta aceasta se răsbună amar.

Ilie Marin.

Programul adunării generale a societăţii ortodoxe din 27, 28, 29 şi 30 Mai 1921 în Chişinău: 26 Mai plecarea din Bucureşti cu trenul de seara pentru Iaşi. 27 Mai seara sosirea la Chişinău. 28 Mai dimineaţa primirea tuturor delegaţiunilor în sala eparhială la ora 11. Ora 4 p. m. consfătuirea delegaţiunilor filialelor cu comitetul central. 29 Mai, ora 11 a. m., tedeumul în catedrala mitropolitană din Chişinău. Ora 3 p. m. congresul. 30 Mai dimineaţa vizitarea oraşului şi a instituţiunilor culturale. Ora 3 mare serbare la institutul societăţii din Chişinău.

Biletele de călătorie gratuită, ce au fost puse la dispoziţia Mitropoliei noastre, s'au împărţit celorce s'au anunţat, pe cât au ajuns. Călătoria o credem mai potrivită peste Câineni la Bucureşti, cu trenul ce pleacă din Sibiu Mercuri în 25 Mai, ora 13½ (1½), pentruca de acolo Joi seara să se continue împreună spre Iaşi—Chişinău.

Dicţionar iuridic maghiar-român. In editura Librăriei diecezane din Arad a apărut dicţionarul juridic-administrativ şi financiar maghiar-român compus de câţiva membri ai tribunalului din Arad. Acest dicţionar în estenziune de peste 300 pagini, cuprinzând toţi terminii juridici, administrativi şi financiari, costă 30 Lei.

Desfiinţare. Conform hotărârii celor două camere, guvernul suedez a desfinţat pedeapsa cu moarte.

Membrii noi la «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu» s'au inscris: a) fundatori: Dr. Victor Mărginean, directorul Casei pentru asigurările sociale, Sibiu, David Mohan, director, Cluj, achitând fiecare taxa de câte 100 Lei; b) pe viaţă: Ioan Maier, măestru măsar, Sibiu, achitând taxa de 50 Lei. *Comitetul.*

Concursul societăţii „Tinerimea română"

Societatea din Bucureşti (str. Progres 7) «Tinerimea Româna» urmăreşte prin concursurile sale scopul de: *Unitate sufletească a generaţiilor de mâne.*

In luna Iunie a. c. (1—3) Societatea va ţinea un concurs asupra *limbii române* între elevii şi elevele tuturor şcoalelor secundare, normale, medii, seminarii, profesionale, comerciale şi meserii superioare din întreagă ţară. Concursul va consta dintr'o lucrare scrisă de puterea şi greutatea cunoştinţelor dobândite în acest an de elevi din fiecare clasă şi regiune.

Pentru a atrage atenţiunea asupra educaţiunei fizice a şcolarilor s'a organizat prima *olimpiadă şcolară.* Programul detaliat al acestei olimpiada s'a trimes tuturor şcoalelor.

Corurile şcolare s'au chemat la concursuri. Vor cânta fiecare 2 sau 3 bucăţi, învăţate din muzica populară locală.

In parcul Carol se va organiza o expoziţie a *lucrărilor manuale.*

Lucrările vor fi numerotate şi vor purta sigilul şcoalei cu observarea «reţinut», sau pentru vânzare. Expedierea lor trebue făcută neîntârziat pe adresa Ministrului Instrucţiunei (Casa Şcoalelor) Bucureşti prin Direcţia şcoalei, «Colet Oficial», scutit de taxa de transport.

Maximul de lucrări expediate nu trebue să depăşească cinci bucăţi de fiecare clasă. Lucrările reţinute precum şi cele nevândute se înapoiază şcoalei.

Elevii vor avea drumul, masa şi casa gratuit. Insoţitorii vor avea drumul şi casa gratuit, iar masa cu un preţ redus.

Act de mulţămită

Institutul de credit şi economii «Albina» din Sibiu, a binevoit a vota din profitul anului 1920 pentru «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu» suma de 1000 lei pentru Reuniune iar 5000 lei pentru «Căminul ucenicilor», în total 6000 lei. Pentru marinimosul dar exprimăm mulţumirile noastre adânc simţite.

Sibiu, 19 Mai 1921.

George Poponea, preşedinte. *Stefan Duca,* secretar.

Poşta redacţiei

Dlui *N. C.* în *Răhău.* S'a publicat în Nr. 35. Mulţumiri.

Plecarea şi sosirea trenurilor din gara Sibiu

Plecarea:

Ora 4·30 dim.: — Prin Sebeşul-săsesc la Vinţul-de-jos; legătură la 9·30 cu tren direct spre Arad, soseşte aci, ora 17. — Legătură în Vinţul-de-jos spre Alba-Iulia, de acolo spre Zlatna şi Teiuş. — Legătură din Simeria (Piski) spre Petroşeni, Vulcana, Lupeni şi cu linia spre Hunedoara, spre Haţeg, Caransebeş, Mehadia, T. Severin. — Legătură din Dobra cu linia Lugoj, Timişoara, cu ramificaţii dela Timişoara spre Rreşiţa-Montană şi Arad, şi afară din ţară cu Vârşeţ, Biserica-Albă, Panciova, Becicherecul- şi Chichinda-mare în Torontal, Macău şi Seghedin spre Ungaria.

Ora 5·23 dim: — Până la Cisnădie.

Ora 6 dim: — Prin Copşa-mică; legătură la 8·12 dim. cu tren mixt spre Braşov; ramificaţie din Haşfalău cu Odorhei, din Braşov cu Râşnov — Zărneşti, Sepşi-St.-George — Breţcu, Sereda Ciuc, Sân-Miclăuş. — Legătură în Copşa-mică la 9·47 cu tren de persoane direct la Bucureşti prin Braşov, Sinaia, Câmpina, Ploieşti.

Ora 6·20 dim. — Tren şcolar la Ocna-Sibiului.

Ora 7·46 dim. — Numai Luni, Miercuri şi Vineri tren mixt, cale îngustă până la Sighişoara prin Agnita.

Ora 8·47 dim. — Până la Braşov prin Făgăraş direct.

Ora 13.20 (1·20 d. a.) — Prin Turnu-Roşu, Piatra-Olt, la Bucureşti direct; legătură în Piatra-Olt spre Craiova cu tren mixt local; la Costeşti cu Roşiori de Vede — Tg. Măgurele; la Piteşti cu Curtea de Argeş; la Goleşti cu Câmpulung; la Titu cu Târgovişte-Petroşiţa; la Chitila cu Ploeşti etc.

Ora 13·31. (1.31 d. a.) — Până la Copşa-mică, unde are legătură la ora 16.35 cu tren mixt şi la ora 20·02 cu tren de persoane, ambele spre Oradea-mare, prin Blaj, Aiud, Cluj etc. — Ramificaţie din Blaj la Diciosânmărtin, din Teiuş spre Arad la 8·30 din., din Războeni cu Odorhei, Reghin, Ludoş-Bistriţa; din Apahida cu Gherla — Dej — Baia mare, Satumare, Dej—Zalău, Dej—Năsăud, Rodna-veche, Dej — Bistriţa. — Din Oradea-mare cu Careiimari, Sătmar spre Baia-mare, Sebeşul-mare, apoi cu Debreţin (Ungaria), Salonta-mare şi Beiuş — Vaşcău — Băiţa.

Ora 13·40. (1·40 d. a.) — Spre Cisnădie.

Ora 14. (2 d. a.) — Tren şcolar la Ocna-Sibiului.

Sosirea în gara Sibiu:

Ora 7 dim. — Trenul mixt dela Cisnădie.

Ora 7·22 dim. — Dinspre Vinţul-de-jos, având legături dela Arad, apoi dela Timişoara — Mehadia — Caransebeş — Lugoj; Haţeg, Lupeni, Petroşeni, Simeria; Zlatna, Alba-Iulia.

Ora 7·46 dim. — Trenul şcolar dela Ocna.

Ora 11·35 dim. — Dinspre Copşa, având legătură dinspre Oradea-mare, Cluj, Aiud, Blaj, etc. (Vezi corespondentul tren la plecarea ora 13·31).

Ora 15·06 (3.06 d. a.) — Trenul şcolar dela Ocna.

Ora 15·22 — Dela Cisnădie.

Ora 16·55 (4. 55 d. a.) — Dela Bucureşti prin P. Olt, Turnu—Roşu. Legăturile ca şi la trenul corespondent care pleacă la 13·20 din Sibiu.

Ora 18. (6 seasa). — Soseşte trenul mixt din Braşov prin Făgăraş.

Ora 19. (7 seara). — Trenul mixt, cale îngustă dela Sighişoara prin Agnita, numai Marţi, Joi şi Sâmbătă.

Ora 21·04. (9.04 seara) — Soseşte din Bucureşti, prin Copşa-mică, având legăturile ca şi trenul corespondent care pleacă de aici la 6 dim.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,

profesor universitar şi membru al Acad. române

Nr. 159/1921 (57) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II-a **Şibot,** protopresbiteratul Orăştiei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în normele din vigoare.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, având concurenţii a se prezenta la biserică spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Orăştie 24 April 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Orăştiei în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domşa,
protopop.

Nr. 59/1921. (56) 2—3

Concurs

1. Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III **Boşorod,** în protopresbiteratul Haţegului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

2. Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III **Măceu,** în protopresbiteratul Haţegului, se publică concurs repeţit cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Ttelegaful Român».

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi a se prezenta la biserică din comunele sus arătate, în vreo Duminecă sausărbătoare, spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Haţeg, în 26 Martie 1921.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg în înţelegere cu comitelele parohiale respective.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Propise pentru examene

:-: dictando şi caligrafie :-:

se află de vânzare la

Librăria Arhidiecezană, Sibiu

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare

Rodica

povestire din răsboi

de

Constanţa Hodoş

în preţul original de **Lei 8·50**

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană** din Sibiu

Cântece pentru voce şi piano

de

Emil Monţia

Caetul IV:

15. Singur şi robit de jale, poezia de St. O. Iosif.
16. Dorobanţul, poezia de G. Coşbuc.
17. Nemurirea e un vis, poezia de Algeorge.
18. Cobzarul, poezia de St. O. Iosif.
19. Cântec de leagăn, poezia de I. U. Soricu.

Preţul **Lei 10·—**, plus porto postal **Lei 2·—**

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 11/24 Mai 1921 Nr. 38

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român». Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Cuvântul

rostit de P. C. Sa Părintele Arhimandrit Nicolae Ivan la deschiderea primului sinod al eparhiei Vadului și Feleacului

Hristos a înviat!
Domnilor deputați!

«Luminează-te, luminează-te noule Ierusalime, că a Domnului mărire peste tine a strălucit».

Inălțătorul irmos al Invierii Domnului nici odată nu a răsunat în sfintele noastre biserici cu mai deplin înțeles, ca în acești trei ani din urmă, de când ne-a învrednicit Dumnezeu să vedem strălucind aevea «mărirea Domnului» peste acest pământ strămoșesc, care strălucire a făcut să se pătrundă întreg poporul nostru dreptcredincios de necesitatea și datoria de a se lumina prin biserică, prin școale de toate categoriile și prin diferite așezăminte culturale, chemate toate a pregăti calea unificării și mântuirii sufletești a neamului nostru din vechile lanțuri, cari îl ținuseră veacuri de-arândul încătușat.

Dacă a fost undeva, în toate ținuturile românești subjugate, de o greutate deosebit de apăsătoare și dureroasă lanțurile robiei, cu siguranță aici în Cluj au chinuit ele mai rău ca în alte părți și trupul și sufletul neamului nostru creștin ortodox și român.

Aici a dispărut cu totul mila și simțul creștinesc din sufletul usurpătorilor politici ai Transilvaniei. De câte ori se găseau față 'n față cu slujitorii și credincioșii bisericii noastre ortodoxe române, nu aveau decât cuvinte de osândă, de batjocură și de dispreț față de dânșii.

In pornirea lor spre lumină și progres, românii ortodocși din părțile Clujului, au cercat din vechi timpuri să se apropie de orașul acesta și să dobândească drept de așezare în cuprinsul lui, dar totdeauna au fost respinși, și zădarnice au rămas și cuvintele lui Matia Corvinul, care cercase de repetite ori să-i înduplece pe stăpânii de pe vremuri ai acestui trufaș centru nemeșesc, să facă loc și bieților români. Zadarnice au rămas și cuvintele de smerită rugăminte a Vlădicilor români, cari nefiind îngăduiți să se așeze aici, au căutat adăpost lângă bisericuța din dealul Feleacului, unde îi găsim amintiți în scurte însemnări ale cărților bisericești, precum și în documentele veacului XV-lea și XVI-lea.

Necum să fie aplicați a găzdui în Cluj un centru episcopesc român, dar nici măcar biserică ortodoxă nu i-au îngăduit pe înaintașii noștri să-și clădească aici în inima Ardealului, până târziu cătră sfârșitul veacului XVIII-lea, când după multe sbuciumări și piedeci, cari nu veneau numai din partea străinilor, au reușit românii ortodocși a înălța acest modest altar, la care ne-am închinat azi, cerând binecuvântarea Tatălui ceresc asupra celui dintâi sinod eparhial din Cluj.

Ce a fost Clujul pentru românii ardeleni dela 1865 încoace, nu este necesar să Vă deslușesc mai pe larg, fiindcă știți prea bine cu toții, că de aici au pornit cele mai crâncene persecuțiuni contra tuturor celorce cugetau și simțiau românește, de aici s'au dictat pedepsele de sute de ani de temniță pentru luptătorii cu condeiul și cu cuvântul, pentru fiii cei mai de frunte ai neamului nostru, de aici sentințele de moarte contra preoților și intelectualilor noștri, de aici au pornit planurile diabolice pentru complecta îngrădire a desvoltării firești a poporului nostru pe orice teren.

Reamintindu-ne în această clipă istorică suferințele ce s'au revărsat în trecut asupra neamului și bisericii noastre, cum vom mulțumi Domnului pentru fericita schimbare ce ne-a adus, făcând să strălucească întreagă lumina și mărirea sa peste noi? Vom rosti și noi din adâncul sufletului nostru cuvintele Psalmistului: «Bine este cuvântat Domnul, că minunată a făcut mila sa în cetatea îngrădirii». (Ps. 30, v. 22).

Cu capul plecat și cu inima smerită stăm înaintea Ta Doamne, și-Ți aducem cuvânt de laudă și de mulțămită, pentru milostivirea cea fără de sfârșit și pentru binefacerile ce ai revărsat asupra noastră, învrednicindu-ne să ajungem aceste zile de reînviere și mărire națională, cari fac posibilă și reînvierea episcopiilor ortodoxe române a Vadului și Feleacului, întemeiate odinioară de Ștefan cel Mare și Sfânt al Moldovei, ca să fie niște adevărate prevestitoare ale biruinței și mândriei, ce avea să ne sosească cu patru veacuri mai târziu din răsăritul Carpaților.

Aceste Episcopii au fost izvoare dătătoare de viață și de lumină multă vreme, dar vitregia timpurilor și dușmanii seculari ai bisericii noastre le-au stins, ca să nu-și poată îndeplini misiunea în mijlocul poporului.

După reînvierea mitropoliei noastre desgropată din ruinile trecutului dureros de cătră marele nostru mitropolit Andrei, acest Moise al românilor ortodocși, corporațiunile cu cădere, congresul național-bisericesc s'au cugetat la reînființarea lor și însuși El nemuritorul legiuitor al bisericii noastre prin testamentul său a lăsat și mijloacele, pentru ca urmașii să-i îndeplinească cuvântul și ultima dorință, cu care a plecat din lumea aceasta spre a se sălășlui în corturile drepților în lumea cea neînserată a veciniciei.

A trebuit să se strecoare mai bine de o jumătate de veac, până ce Pronia dumnezeească, ne-a binecuvântat după ani săci și răi, cu ani roditori, prin biruința oștirilor române asupra protivnicilor, și eată-ne ajunși în clipe istorice, pe cari datori sântem să le folosim cu pricepere și înțelepciune, pentru sporirea așezămintelor religioase și culturale, ca tot atâtea făclii aprinse pentru răspândirea luminei mântuitoare.

Și corporațiunile bisericești, membrii bisericii celei vii, n'au pregetat a lucra în această direcțiune salutară. Spre mulțămirea noastră sufletească putem anunța, că azi reprezentanții bisericii, primul Sinod diecezan este convocat cu putere de lege și chemat să pună temelii noi și mai puternice pentru această episcopie reînființată în centrul și inima Ardealului, scăldat în lacrimile și cu sângele străbunilor noștri iobagi.

In memorabila ședință a senatului român dela 29 Martie a. c., legea despre episcopia Clujului a fost votată unanim, după strălucitele vorbiri ale mitropolitului primat, a ministrului de culte și a mitropolitului Ardealului, trei factori însemnați și ca un dar al Proniei Cerești, toți trei fii ai Ardealului desrobit.

In curând legea va trece și prin cameră, iar sancțiunea ni-o garantează cel mai constituțional și iubit Rege al nostru Ferdinand I., Marele căpitan al oștirilor, cari au înfipt stindardul nostru tricolor pe zidurile Golgothei românilor, care a fost de multă vreme Budapesta.

«Celor-ce iubesc pe Dumnezeu, toate li-se lucrează spre bine» ne spune Sf. Apostol Pavel; dreptaceea și noi, cari am crezut în Dumnezeu, în biruința adevărului și dreptății, am văzut răsărindu-ne soarele dreptății, care luminează și încălzește și va împrăștia întunerecul în care voiau să ne țină cei-ce juraseră nimicirea noastră.

Ne revine acum o mare sarcină, o mare răspundere înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor și înaintea istoriei.

Problema muncei desinteresate, problema închegării sufletești, care o vom putea îndeplini, ținând seamă de povețele apostolului Pavel, înarmându-ne cu «*dreptatea creștinească, care îndelung rabdă, nu se trufește, nu pismuește, nu se poartă cu necuviință, nu gândește răul, la toate nădejde are, și nici odinioară nu cade*».

Am intrat în Clujul suferinţelor noastre noi cei trimişi, pentru a face primele începuturi da organizare, fără să avem unde ne pleca capul şi eată ne rugăm azi în casa Domnului, mică, dar înfrumseţată, ne adăpostim în casa diecezei noastre, avem un fond pentru zidirea catedralei, înfiinţat prin colecta iniţiată în şedinţa extraordinară a sinodului arhidiecezan dela 7 Iulie 1919, avem şi un teren pentru zidirea catedralei în cel mai frumos parc din centrul Clujului.

Ne dăm seamă, că este încă nespus de mult de lucru în acest centru religios şi cultural al patriei şi al bisericii noastre străbune, că nu vor fi deajuns clădirile de peatră, ci mai ales edificarea de ordin religios-moral şi naţional, opera de educaţie sufletească este necesară pentru restabilirea equilibrului sufletesc cu ajutorul evangheliei lui Hristos, spre a face pe toţi conducătorii şi fiii poporului nostru să înţeleagă adevărul cuprins în cuvintele apostolului Pavel, că «numai prin Duhul Sfânt se dă cuvântul înţelepciunii, iar altuia cuvântul ştiinţei întru acelaş Duh, şi altuia credinţa, iar altuia darul tămăduirilor» (I. Corinteni XII. 8—9). Să umblăm deci ca nişte fii ai luminei, căci roada Duhului este întru toată bunătatea, dragostea şi adevărul. (Efeseni V. v. 9).

Pătrunşi de înţelesul adânc al acestor cuvinte apostoleşti şi animaţi de dorinţa de a vedea biserica ortodoxă română, aceasta dumnezeească pavază a neamului nostru, cât mai curând împodobindu-se cu un «Nou Ierusalim», supunem cu linişte şi mulţămire sufletească rapoartele consistorului diecezan dela inactivarea lui până la finea anului 1920, şi aşteptăm verdictul reprezentanţilor cleriului şi poporului nostru întrunit în acest sinod, primul sinod, căruia i se încredinţează conducerea constituţională şi soartea diecezei noastre.

Premiţând aceasta, declar deschisă şedinţa celui dintâi sinod ordinar al Eparhiei Clujului.

Zece Mai

— Serbarea în Sibiu —

Este primul zece Mai, care a dat întregului Sibiu aspectul sărbătoresc ce se cuvine să-l poarte la asemenea ocaziuni.

Festivităţile serbării naţionale şi-au luat începutul Duminecă în ajunul de zece Mai, la ora 6 d. a. Şcoalele civile şi militare ale Sibiului au întocmit, pentru seara acelei zile, un strălucit *festival*, în al cărui program ni s'a dat să auzim coruri şi orhestre şcolare de toată frumuseţea, şi să vedem un dans naţional şi un poetic tablou în versuri măestre, scrise de I. U. Soricu.

Au cântat corurile: dela liceul de fete, dela şcoala superioară de comerciu, dela şcoala militară de infanterie, dela şcoala normală, şi dela liceul Gh. Lazăr, sub conducerea profesoarelor şi profesorilor de muzică dela aceste instituţiuni.

S'a distins în deosebi corul şi orhestra elevilor şcoalei mlitare de infanterie.

Insemnătatea zilei de zece Mai a tălmăcit-o conferenţa bogată în sentimente patriotice şi dinastice, a dlui I. Georgescu (deşi unele expresiuni nu se potriveau tocmai bine în seninătatea festivalului şcolar).

Două recitări, spuse în forme nimerite de elevii Coşoveanu şi Didicescu, au întregit programul artistic al serbării.

Luni, în 10 Mai v., la ora 10 s'a ţinut serviciul divin în catedrală. Au slujit doxologia I. P. C. Sa arhimandritul *Dr. Eusebiu R. Roşca*, asistat de asesorii consistoriali Matei Voileanu, Lazăr Triteanu, Dr. G. Proca, prof. Dr. A. Crăciunescu, confesorul militar I. Dăncilă şi diaconii Ilie Beleuţă şi Şofronie Morariu.

De faţă au fost întreg corpul ofiţerilor în frunte cu dl general *Cihoschi*, comandantul corpului VII de armată, şi toţi funcţionarii civili în frunte cu dl prefect *Dr. N. Comşa*. Elevii tuturor şcoalelor din localitate cu profesorii şi un public ales şi număros.

La finea serviciului divin părintele asesor *Lazăr Triteanu* a ţinut o frumoasă cuvântare ocazională arătând în cuvinte pline de căldură şi însufleţire momentele istorice, cari necesitează aşezarea sărbătorii unităţii naţionale tocmai în cadrele luminoase ale zilei de 10 Mai, potrivit cu nizuinţele spre libertate şi lumină ale poporului românesc.

După biserică întreg publicul a mers în piaţa mare.

Aici a urmat la ora 11 înaintea dlui general comandant de corp *Cihoschi* în sunetele muzicei militare mai întâi defilarea elevilor din orfelinatul bisericei noastre, a unui grup de elevi şi eleve din Poiana în pitorescul lor costum naţional, tinerimea şcolară condusă de corpul didactic, grupul ofiţerilor, a elevilor şcoalei militare şi a tuturor trupelor din garnizoană salutate cu entuziasm de mulţimea privitorilor.

La ora 12 s'a făcut recepţia la cercul militar. S'au prezentat toate autorităţile bisericeşti militare şi civile, exprimând înaintea Domnului general Cihoschi şi a prefectului Dr. N. Comşa sentimentele de loialitate faţă de Dinastie, rugându-i, ca acestea să se aducă la cunoştinţa Majestăţilor Lor şi a întregei Case domnitoare.

A urmat la ora 5 serbarea tineretului pe câmpul de aviaţie, lângă drumul Ciznădiei. Imnul regal, cântat de corurile şcoalelor secundare cu acompaniamentul muzicei regimentului 10 Putna, a deschis serbarea. Dl Lt.-col. *Grigoriu* a explicat rostul zilei de zece Mai într'o cuvântare plină de înţeles şi îndemn nu numai pentru tinerime, ci şi pentru alt public, care venise în mare număr pe întinsul şes al câmpului de aviaţie. A accentuat, mai întâi, rolul însemnat ce l-a avut, şi trebue să-l aibă şi de aici încolo, cei trei factori de căpetenie în viaţa neamului românesc: şcoala, biserica şi armata. Vorbirea a fost primită cu aprobări şi ovaţiuni. (Un glas din popor, la sfârşit, mulţumit că i s'a grăit dela inimă, spunea vecinului său: «Nu ştiu cum l-o fi chemând pe dl ghinărar, — da' bine-a spus-o!»)

Am aplaudat apoi coruri, jocuri, câteva exerciţii de gimnastică perfect executate, producţia sportivă militară şi la sfârşit Hora Unirii.

Seara zilei s'a încheiat cu drama lui Alecsandri, *Ovidiu*, sub conducerea valorosului nostru artist Nicolae Băilă, reprezentată de tinerimea şcolară spre mulţumirea generală a auditorului.

Comemorarea lui Ion C. Brătianu

Comitetul naţional de iniţiativă, sub preşedinţia I. P. S. Sale Mitropolitului primat Miron, a stabilit programul pentru comemorarea centenarului naşterii marelui român *Ion C. Brătianu*.

Se învită la solemnităţile comemorative: membrii guvernului şi ai parlamenlului, reprezentanţii autorităţilor, instituţiile şi asociaţiile.

La comemorarea centenarului naşterii, — care se face în toate judeţele din ţară, — în ziua de 29 Mai a. c., la Bucureşti se va oficia un serviciu religios de către I. P. S. Sa Mitropolitul Primat, în biserica Sf. Gheorghe-Nou, de unde se va face o procesiune la statuia lui Ion C. Brătianu. Aci se vor rosti cuvântări de către reprezentanţii autorităţilor, primarul Capitalei, preşedintele Academiei, rectorul Universităţii, delegaţii provinciilor alipite, colaboratorii lui I. C. Brătianu, etc.

*

Comemorarea morţii lui Ion C. Brătianu s'a făcut Duminecă, în 22 Mai, la Florica, unde I. P. S. Sa mitropolitul primat a oficiat un parastas după care s'a făcut strămutarea oseminţelor în capela clădită pentru a servi de veşnic locaş ilustrului defunct. Principele moştenitor, *Carol*, a reprezentat pe suveran la această ceremonie.

Astăzi, Marţi, în 24 Mai, Academia română ţine şedinţă comemorativă, în care dl N. Iorga face o conferenţă asupra vieţii şi activităţii lui Ion C. Brătianu.

Congresul societăţii „Ocrotirea orfanilor din răsboi"

— Impresii şi reflexii asupra ansamblului serbărilor —

Ziua de Duminecă, 15 Mai şi ziua de Luni 16 Mai a. c. au fost zile cu soare şi de sărbătoare pentru toată lumea, care a alergat din cele mai extreme colţuri ale ţării în oraşul Cluj, capitala Ardealului, să ia parte la congresul societăţii «Ocrotirea orfanilor din răsboi», convocat de doamna prinţesă Olga Sturdza, prezidenta generală a societăţii.

Festivitatea propriu zisă, a cărei ordine de zi a fost publicată câteva săptămâni înainte, s'a început cu sfânta liturghie, care a fost celebrată de către I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae Bălan, asistat de I. P. C. Sa arhimandritul Nicolae Ivan şi de mai mulţi preoţi din Cluj şi Sibiu. Răspunsurile liturgice au fost date de corul mixt al bisericii ortodoxe din loc sub conducerea măiestrului G. Dima, directorul Conservatorului. In decursul sf. liturghii a fost hirotesit întru anagnost şi ipodiacon, şi hirotonit întru diacon Iosif Furdui, profesor în Abrud. Liturghiei i-a urmat parastas pentru odihna eroilor neamului, căzuţi în 1848 şi mai ales în răsboiul mondial, pentru întregirea neamului. Publicul select, cât a încăput în bisericuţa ortodoxă, compus din autorităţile civile şi militare, profesori universitari, congresişti, doamne din înalta societate, delegate ale regionalelor societăţii orfanilor etc. au avut plăcutul prilej să audă cuvântând pe capul bisericii ortodoxe de dincoace de Carpaţi. I. P. S. Sa a ţinut să ilustreze această festivitate printr'o cuvântare ocazională, care întrece limitele obicinuite ale unei predici sau omilii duminecale, atât prin conţinutul, cât şi mai ales prin dialectica şi dicţiunea, cu care ea a fost desfăşurată şi rostită. Inaltul ierarh şi-a dat seama, că auditorul, în acest caz, e alcătuit exclusiv din intelectuali, cari vin cu pretenţii să asiste la atari ceremonii. Atenţia cu care a fost împreşmuită cuvântarea arhierească, poate constitui criteriul pentru plăcerea estetică, ce ea a produs în sufletul distinsei asistenţe. Un venerabil profesor de filosofie dela universitatea clujană, urmărea într'o reculegere adâncă pe cuvântător, care pe baza cuvintelor Mântuitorului: «*Eu sânt învierea şi viaţa*» desfăşură principiile evanghelice călăuzitoare către adevărata viaţă. O logică strânsă, logique serrée, caracterizâ întreaga ei desfăşurare. Cu ce creaţiuni măreţe a înzestrat creştinismul lumea, omenirea! reflectai în sine-mi. Una din acestea este instituţia propoveduirii creştine, cea mai măreaţă, cea mai binefăcătoare dintre toate, instituţia amvonului creştin. Timpul, marele reformator, a nimicit multe din instituţiile creştine, această tribună a adevărului dumnezeesc, însă n'a putut-o nimici, şi nici nu va nimici-o. Anticitatea păgână n'a cunoscut un asemenea procedeu de învăţământ, pe care îl datorim marelui învăţător, Domnului nostru Isus Hristos. Nimeni, înainte de Evanghelie, n'a filosofat pentru cei săraci şi pentru cei neştiutori. Ei lânceziau în păcatele lor şi în ticăloşiile lor, fără ca cineva să se cugete cel puţin a le întinde o mână de ajutor. Socrate şi Plato filosofau pentru bogaţi şi pentru învăţaţi. Graţie propoveduirii creştine, astăzi şi săracii pot învăţa ceva gratuit, înghenunchind la picioarele altarului şi ale amvonului. Evanghelia ce se predică şi se explică este astăzi aceeaşi pentru bogaţi şi învăţaţi, pentru săraci şi neînvăţaţi. Cuvântarea, ce se rosteşte, cu mai multă sau cu mai puţină eleganţă şi gâteală, dar mult mai atingătoare de suflet în simplicitatea ei, este aceeaşi pentru toţi creştinii, orcare ar fi condiţia lor. Aceasta este minunea egalităţii creştine. Când te gândeşti că aceleaşi cuvinte răsună, asemenea unui ecou, asemenea unui răspuns, ce şi l.ar da reciproc. dela o biserică la altă, într'o zi de Duminecă, în cele câteva zeci de mii de comune ale ţării noastre, ce privelişte se desfăşură înaintea privirilor noastre sufleteşti! Când călătoreşti cu trenul observi că din satele şi cătunele, care trec repede pe sub ochii noştri, fiecare îşi are biserica sa şi clopotniţa sa. Omul admiră mai întotdeauna caracterul, stilul pitoresc şi original al bisericii ca edificiu, al monumentului ca atare. Ceeace ar trebui să admire, e însă *idea*, care în cel mai mic cătun, a ridicat un templu lui D-z. un altar milosteniei, o tribună moralei celei mai curate din câte au auzit oamenii vr'odată. Omul ar trebui să-şi zică cu recunoştinţă, că în loc

de un furnicar de oameni, compus altădată din sclavi şi opresori, există astăzi o societate creştină şi liberă. Dumineca întreaga comunitate creştinească se întruneşte şi se amestecă la poalele aceluiaş amvon. Cu tot dreptul acţiunea lui atât de favorabilă fiinţei omeneşti s'a numit *vestea cea bună, Evanghelia* şi Acela, care a adus-o pe pământ merită numirea de Mântuitorul oamenilor.

Aceste reflexii inundară sufletul meu, în timp ce cuvântarea I. P. S. Sale îşi urma cursul ei, fixând întreagă băgare de seamă a auditorului.

Asemenea reflexiuni, dar în altă ordine de idei, însoţiau cuvântările rostite în sala teatrului naţional, dupa-ce congresul a fost deschis de I. P. S. Sa mitropolitul nostru.

Tot de obârşe genuin creştină este şi idea, ce stă la temelia organizaţiei ocrotirilor sociale, la baza existenţei sociale. Păgânismul n'avea nimic de acest feliu, organizat, afară de organizaţia disordinei şi a desfrâului celui mai cras.

«Mai puţin a avut să lupte evanghelia împotriva religiunilor, decât contra *stării sociale* pe care ele au produs-o, zice un scriitor creştin.

«Morala se încovoiase supt înrîurirea cultelor sălbatice şi sensuale într'atâta, încât actele immorale erau considerate ca nişte rituri religioase.

Nu e îndoială, că, chiar în sânul acestei nopţi întunecate, conştiinţa omenească n'ar fi întrebuinţat drepturile sale şi n'ar fi mărturisit în contra perversiunii generale şi a greşelilor care insultau raţiunea. Dar manifestaţiunile unei onestităţi individuale şi ideile cele înalte despre o filosofie morală şi religioasă aveau puţin răsunet în o masă îndobitocită.

Artele, literatura, luxul nici odată nu s'au ridicat mai sus în societatea greco-romană, decât la începutul erei creştine, dară în acelaş timp nici când spiritul public nu căzuse atât de adânc. Cel bogat stăpânea pe sclav şi avea asupra lui, ca asupra animalului, dreptul de viaţă şi de moarte. Nedrept şi crud faţă de cel sărac, el se umilea înaintea împăratului, pe care îl proclama Dumnezeu. Omenirea o degradaseră la sclav, căruia nu-i recunoşteau nici unul din drepturile firii, o îndumnezeiau într'un om, care n'avea prea-adesea decât însuşirile unui animal. Ruşinile vieţii familiare întreceau ori-ce măsură. Femeia nu mai era pentru om, decât sclava trecătoare a patimilor sale josnice, şi ea se alegea cu vanitatea. *Copilul, care incomoda, care fiena era aruncat în stradă, toată viaţa socială se resuma în sânge şi desfrânare.* Infamia circula în toate vinele societăţii. Să lăsăm lui Juvenal grija de a zugrăvi acest tablou de corupţiune, un condeiu creştin refuză aşa ceva.

Acestei lumi, cuprinse de satana, a venit Iisus Hristos să-i vestească împărăţia lui Dumnezeu; acestei lumi sălbatice şi crude a venit El să-i vestească blândeţea şi dragostea păcii; acestei lumi sfârticate în două caste vrăjmaşe: cel liber şi sclavul, a venit El să-i anunţe iubirea faţă de rob şi fraternitatea universală; acestei lumi cufundate în farmecul bogăţiilor şi al luxului, a venit El să-i facă cunoscută desinteresarea şi pocăinţa; acestei lumi pierdute în viaţii şi imoralitate, a venit să-i vestească credinţa conjugală şi încorporarea duhovnicească a omului cast şi a femeiei curate, acestei lumi îmbibate de un formalism superstiţios, i-a vestit El cultul cel cu duhul şi cu adevărul, acestei lumi care se pleca fără credinţă înaintea tuturor idolilor, a venit el să-i vestească pe Dumnezeul unic, Dumnezeul desăvârşit, tipul perfecţiunii nedefinite către care e dator să aspire omul. Nu pre acest Dumnezeu îl căuta lumea idolatră în mijlocul tuturor acelor divinităţi pre care Roma le alăturase la carul său de triumf împreună cu naţiunile, care li se închinau, totuşi înaintea acestui Dumnezeu ea s'a prosternat».

Congresele de ori-ce natură ar fi ele, sânt de mare însemnătate, pentru propăşirea unui popor. La congrese iau în de comun, parte activă persoanele cele mai culte, care contribuesc cu luminile inteligentei lor la punerea şi rezolvirea problemelor dela ordinea zilei. Mai multe inteligente, în ori-ce caz, văd o problemă altcum decât o singură inteligenţă. O problemă bine concepută dela început, se consideră pe jumătate rezolvită. Aci văd eu rostul deosebit de binefăcător al congreselor în genere, ori în ce domenii de îndeletnicire ar avea ele loc. Idea ocrotirii orfanilor, idee de cuprins şi aluat creştin, a fost îmbrăţişată de inteligenţa şi inima largă a doamnei prinţese Olga Sturdza, cu toată ardoarea, Domnia Sa s'a dedicat ei cu tot sufletul, a făcut din ea o problemă mare, o problemă predilectă a vieţii sale, şi a atras în vederea rezolvirii ei fericite o mulţime de colaboratoare devotate, în toate centrele mari ale ţării noastre.

Un fapt vrednic de remarcut se desprinde din rapoartele generale cetite în congres, despre desvoltarea societăţii în diferitele părţi ale ţării: că societatea ocrotirii orfanilor are un început modest, neînsemnat ca şi toate lucrurile mari, ea a îngrijit la început 84 orfani, în întâiul orfelinat din Iaşi şi astăzi după 4 ani numai de activitate stăruitoare ocroteşte 44,000 de orfani cu asistenţă la domiciliu, şi 84 orfelinate. Mântuitorul ni-a dat într'una din parabolele sale explicarea secretului acestui fapt, acestei desvoltări. Isus le-a pus înainte o altă pildă, şi le-a zis: «Impărăţia cerurilor se aseamănă cu un grăunte de muştar, pe care l-a luat un om şi l-a sămănat în ţarina sa. Grăuntele acesta, în adevăr, este cea mai mică dintre toate seminţele; dar, după ce a crescut, este mai mare decât zarzavaturile şi se face un copac, aşa că păsările cerului vin şi îşi fac cuiburi în ramurile lui». Ce ilustrare minunată se poate da acestei parabole cu datele, cu numele ce ni le oferă origina şi desvoltarea societăţii orfanilor din răsboi şi viceversa, în ce mod găsim în datele parabolei echivalentele lor din istoria societăţii: Impărăţia cerurilor — societatea orfanilor, grăuntele de muştar — idea ocrotirii lor, omul care a luat grăuntele — Prinţesa Olga Sturdza barinatara noastră, cuiburile — orfelinatele, ramurile — oraşele (regionale): păsările sânt orfanii neamului nostru.

(Incheiu cu afirmaţia, că mântuirea neamului nostru se poate aştepta dela acomodarea raporturilor sale sociale cu spiritul lui Hristos şi al evangheliei sale. Inapoi deci la evanghelie!) *Raportor.*

Din Eparhia Vadului şi Feleacului

Primim raportul consistorului diecezan din Cluj despre activitatea sa începută cu ziua de 2/15 Octomvrie 1919 şi până astăzi.

Din raportul acesta, înaintat sinodului diecezan din anul curent, reţinem câteva momente mai de însemnătate şi mai puţin cunoscute:

Preşedintele consistorului dela Cluj a întreprins o colectă, care a dat resultatul de 700·000 cor. Din suma aceasta s'a cumpărat pentru dieceză casa din Strada Iuliu Maniu Nr. 31.

In scopul ridicării bisericii catedrale, în parcul Cuza Vodă al oraşului, s'a încasat până acum peste 150 mii de Lei.

S'au întregit în cursul anului 26 parohii, vacante au rămas 56.

Consistorul a participat, corporativ sau prin membrii săi şi alţi credincioşi, la toate actele importante ale vieţii publice. Pentru a promova educaţia religioasă, a stăruit la căminul studenţesc, şi la Societatea ortodocsă a femeilor române, S'au ţinut 18 conferenţe, începând din 13 Decemvrie 1919 până în 17 April 1921. Cu prilejul acestor conferinţe religioase s'a distribuit publicului Biblia (trad. de D. Cornilescu).

S'au luat măsuri pentru combaterea sectelor ivite în parohii.

In anul şcolar 1919/1920, din 336 comune bisericeşti matere şi 81 filii dieceza a avut 240 comune, cari au susţinut şcoale confesionale în număr de 240.

In afară de acestea, au funcţionat în cele 336 comune 9 şcoale cu caracter gr. cat., precum şi 77 şcoale de stat şi de alt soiu, iar 9 au fost afiliate. Cele 240 şcoale confesionale au avut 254 posturi învăţătoreşti, între cari 4 de învăţătoare. In anul şcolar 1919/20 au funcţionat regulat 208 şcoale, încheind anul şcolar cu examen în regulă. 46 posturi învăţătoreşti în 38 de comune n'au funcţionat de loc. In 18 comune dintre cele 38 au fost şcoale de stat, elevii au cercetat aceste şcoale. Prin urmare 20 comune bisericeşti nu s'au împărtăşit de nici un fel de instrucţie şcolară.

Posturi de învăţători au fost în total 208, şi anume: 108 definitivi, 54 preoţi, 26 provizori şi toleraţi.

In anul şcolar curent au funcţionat în aceleaş şcoale 92 învăţători definitivi, 33 preoţi, 59 învăţători provizori, 18 toleraţi, în total 202, — rămânând fără învăţători 52 de posturi învţătoreşti.

Zidiri de biserici şi şcoale nu s'au prea putut face.

Consistorul face pregătiri intensive pentru a ridica biserică în Târgul-Mureş, Turda şi Bistriţa.

Congresul preoţilor văduvi

In 12 l. c. s'a ţinut la Bucureşti congresul preoţilor văduvi din întreagă ţara, sub preşedinţia Păr. Nazarie, profesor universitar, care salută pe congresişti şi aduce omagii M. Sale Regelui.

Au luat cuvântul, în şedinţa congresului mai mulţi membri, între cari: Pr. Bernaz (Bănat), Popovici (Bucovina), Arhim. Scriban, prof. Mihalcescu, fostul ministru C. Disescu, I. P. S. Sa Gurie, prof. S. Mehedinţi, Pr. Georgea (Ardeal) ş. a.

S'a citit şi votat o moţiune pentru a fi prezentată consistorului superior bisericesc şi Sfântului Sinod.

O delegaţiune compusă din părinţii Nazarie Bernaz şi Munteanu, Oprişescu şi Popovici s'a prezentat la I. P. S. Mitropolitul Primat.

Congresul a ales un comitet central, care să lucreze pentru realizarea acestei probleme.

Organizarea clerului militar

Dl general Răşcanu, ministru de răsboi, a depus în Senat un proiect de lege pentru organizarea clerului militar.

Proiectul prevede că la fiecare regiment se va numi câte un preot militar activ de ritul religios din care este formată majoritatea elementelor ce compun acel regiment. Aceasta în scopul de a desvolta sentimentul religios al trupei.

In fiecare garnizoană de cel puţin patru corpuri de trupă se va numi câte un preot, pastor sau rabin pentru celelalte rituri. Garnizoanele care n'au acest efectiv de trupe, se vor ataşa, pentru cultul religios al minorităţilor, garnizoanelor apropiate care au preoţi, pastori, rabini sau muftii.

Preoţii militari vor fi asimilaţi după cum urmează:

Preot de regiment cu gradul de locotenent sau căpitan; *preot de divizie* cu gradul de maior sau locot.-colonel; *preot de corp* de armată şi şefii religioşi militari ai celorlalte rituri vor fi asimilaţi cu gradul de locot.-colonel sau colonel.

Inspectorul clerului militar, asimilat cu gradul de general, va fi un arhiereu, membru al Sf. Sinod. El va fi numit prin decret regal şi va purta titlul de «*Episcop de Alba-Iulia*».

Preoţii, pastorii şi rabinii de garnizoană depind, din punct de vedere spiritual, de şefii religioşi ai riturilor respective.

Preoţii militari, asimilaţi gradului de locotenent, se recrutează în prezent din licenţiaţii şi doctorii în teologie. După o vechime de 3 ani, în baza propunerii şefilor clericali şi militari, vor fi înaintaţi la gradul de căpitan.

Preoţii de divizii şi de corp de armată se recruteză dintre preoţii de regimente. La început ei vor fi recrutaţi dintre preoţii cari au însoţit armata în timp de răsboi.

Toţi preoţii până la vârsta de 60 ani, în deplină sănătate, vor forma cadrele de rezervă ale clerului militar.

S'a stâns unul din generaţia veche

Lin şi fără sbucium, ca o lumină pe sfârşite, s'a stâns în seara de Sf. George, în parohia muntoasă Cibu, aparţinătoare tractului Geoagiu, veteranul paroh *Iosif Costea*, om fără multă carte, dar înzestat cu inimă bună şi cu dragoste neţărmurită pentru apostoliacăreia i s'a dedicat din tinereţe.

Era iubit de peporul său pentru blândeţea, cinstea şi omenia ce-l caracteriza, era iubit şi stimat între colegii şi cunoscuţii săi, pentru modestia cu care se prezenta totdeauna în societate.

Era omul stăruitor, care servea cu drag şi cu convingere sufletească poporului, şi care a-

lerga în totdeauna, unde era chemat să dea ajutorul său la diferite lipsuri pastorale bisericești, deși bătrânețea îl apăsa, iar corpu-i greoi îl împedeca întru câtva.

In părintele Iosif Costea din Cibu, am admirat mulțumirea sufletească, în care se găsea el în calitatea sa de păstor al bunului popor din Cibu.

Născut la 1854, ajunse etatea de 67 ani, din cari 45 ani a servit ca preot în Cibu, fiind hirotonit în 1876.

Inainte de moarte l-am cercetat, atunci mi-a spus că ar fi dorit să mai trăiască 5 ani, ca să împlinească 50 ani de preoție, cu care ocaziune ar fi voit să cheme la casa lui pe toți colegii preoți din tract, spre a serba împreună jubileul de 50 ani ai preoției sale. Soartea însă nu i a dat răgaz, și preotul a închis ochis ochii pentru totdeauna.

Duminecă în 25 Aprilie v. (8 Mai n.) l-am petrecut la mormânt, dându-i onorul din urmă, cei 6 preoți, poporul și cunoscuții și intelectuali cari ne-am adunat la casa lui.

Pe răposatul l-a parentat șeful tractual admin. protopopesc, Nicolae Todea, iar versul funebral l-a cântat parohul I. Hancheș.

După terminarea ceremonialului funebral și după cetirea deslegării obișnuite, de către cei 6 preoți slujitori, sicriul cu rămășițele pământești ale preotului Iosif Costea din Cibu a fost așezat în mormânt, în acordul cântării emoționante: «*In veci pomenirea lui*».

Pe răposat îl jelesc: văduva preoteasă, cu fiii și nurorile ei și rudenii numeroase.

Dumnezeu să-l odihnească cu drepții!

Coresp.

Știrile zilei

Știre personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru, *Nicolae*, a plecat cu trenul de Vineri la București.

Salariile corpului didactic. Subcomisiunea bugetară pentru ministerul instrucțiunii publice s'a întrunit Miercuri la Senat. Luându-se în discuțiune chestiunea salariilor profesorilor, institutorilor și învățătorilor s'au fixat următoarele sume: Profesorii universitari 3000 lei lunar, agregați 2600, conferențiari 2200, profesori secundari 1900, maeștri, 1350, institutori 1350, învățători înaintați pe loc, 1100, învățători cu titlu definitiv 900, învățători cu titlu provizoriu 700, învățători ajutori 500. Comisiunea va lua contact cu dl ministru Titulescu, spre a se putea găsi mijloacele de plata acestor salarii.

«Strada Mitropoliei». Ziarul Libertatea din Orăștie propune să se facă pașii trebuincioși la primăria Sibiului pentru schimbarea numelui *Strada Măcelarilor* (Fleischer) în numirea mai corectă de Strada Mitropoliei. Propunerea confraților dela Orăștie este cu atât mai potrivită, cu cât traducerea de Fleischergasse, cu vorbele Strada Măcelarilor, a fost greșită, de oarece cuvântul *Fleischer* este nume *propriu*, ca și *Winter* (Strada Iernii!)

Expoziție și târg de mostre la București. Consiliul de miniștri a semnat jurnalul prin care se aprobă deschiderea în parcul Carol din București a unei expoziții naționale de mostre (probe) la 14 August 1921. Expoziția va avea caracter curat național, produsele străine nu vor fi admise. S'a deschis un credit de un milion, care va fi acoperit de venitele produse de expoziție. Dl *Manoilescu* a fost num t comisar general al acestei expoziții. Dnii industriași cari doresc să-și rezerveze locuri în pavilion sau cei cari doresc a-și construi pavilioane separate, sânt rugați a comunica de urgență (chiar telegrafic) numărul de metri pătrați de care au nevoe în interiorul pavilionului oficial, sau suprafața pavilionului separat ce vor a construi.

Mentalitatea unui fost vicar unit. In Vinerea Isvorului s'a ținut la mănăstirea delă Sâmbăta-de-sus, zidită de Constantin Brâncoveanu, o procesiune religioasă măreață, la care a participat public foarte număros, ortodox și unit. Succesul moral al procesiunii, care a fost peste așteptare, este a se atribui I. P. S. nostru arhiepiscop și mitropolit *Nicolae*, care prin prezența și prin frumoasele cuvinte adresate poporului adunat, a făcut acestuia o adâncă impresie. Deputații Făgărașului, uniți, voind să slăbească succesul acestei procesiuni, după'ce simțiseră că vor fi de față și I. P. S. nostru mitropolit și un strănepot al măritului Voivod Brâncoveanu, n'au mai ținut eont, că sânt și aleșii poporului ortodox, angajat la procesiune, și au convocat, pe aceeaș zi, adunare poporală la Făgăraș, la care au lățit și neadevăruri că vor participa și dnii Maniu și Vaida. Deputatul Făgărașului, fost vicar unit, a ținut de bine să desmânte pe un țăran să nu participe la procesiune și să sfătuiască și pe alții să nu meargă, căci nu vor putea să ia nici un folos dela rugăciuni făcute la niște ziduri ruinate, slujbă ce se poate face și auzi la orce biserică; să meargă ia Făgăraș, căci acolo e fiertul fierului. Am ținut să relevez acest fel de a judeca al sfinției sale, azi ales deputat într'un cerc în majoritate absolută ortodox.

X.

Transilvania. A apărut Nr. 3 pe Martie 1921 cu un cuprins, din care însemnăm: — Ion Gorun: Vioara, nuvelă. — T. V. Păcățianu: Cum au fost prinși Horia și Cloșca. — I. Agârbiceanu: Sufletul ce ne trebuie. — Dr. Petranu: Muzeele din Transilvania, Banat și părțile ungurene. — Dr. Ioan Urban Iarnik: Iar între români, — impresii de călătorie. — Ion Georgescu: Din frământările politice ale maghiarilor — Dela Károlyi la Horthy. — Constanța de Dunta-Schiau: Un răspuns asupra chestiunii locului de naștere al lui Eminescu. — Lazar: O statistică din 1830 asupra populațiunii Transilvaniei. — Cronică și recensiuni. Rapoartele despre activitatea «Asociațiuni». Revista Transilvania. (Director: A. Bârseanu. Redactor-șef I. Georgescu) apare lunar; pentru membrii «Asociațiunii» abonamentul anual e de 50 lei; pentru nemembri 70 lei

La Tușnad. Situat într'o regiune dintre cele mai romantice, Tușnadul cu băile și izvoarele sale este vizitat an de an de-o mulțime de oaspeți din toate părțile țării, precum și din străinătate. Aerul de brazi, apa înviorătoare, și excursiunile ce se pot face cu ușurință, contribue la restaurarea și întărirea organismului omenesc slăbit prin lipsa de sânge, nervositate, migrenă, cataruri, reumatism ș. a. Direcțiunea băilor «*Tușnad*» aduce la cunoștința On. Public, că a aranjat baia conform cerințeler actuale. Stau la dispoziția oaspeților: odăi plăcute, băi calde și reci, mai multe restaurante și pensioane. Locuri de distracție, cofetărie, muzică, lac cu luntri, teren pentru tenis, și mai multe locuri pentru excursii. Sezonul durează din 1 Iunie până 15 Septemvrie. Reținerea camerilor se execută prompt, și pentru reservarea acestora vă adresați către: *Direcțiunea băilor* la Tușnad.

Cinema Apollo, Piața Herman, Sibiu. In 25 și 26 Mai: *Vagabonda*, dramă sensațională. In 27 și 28 Mai: *Voința*, mare dramă, după Ohnet. Inceputul seara la ora 7 și 9.

Poșta redacției

Dr. S. S. în *S.* In numărul viitor.

Preotului P. Chestiunea sulevată în articolul Videant consules a fost rezolvată în mod principiar din partea P. V. Consistor mitropolitan în sensul dorit.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii, medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără șematism 10 lei cu porto cu tot.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare

Rodica

povestire din răsboi

de

Constanța Hodoș

în prețul original de **Lei 8·50**

Nr. 159/1921 (57) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II-a **Șibot**, protopresbiteratul Orăștiei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în normele din vigoare.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, având concurenții a se prezenta la biserică spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Orăștie 24 April 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Orăștiei în înțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa,
protopop.

Nr. 59/1921. (56) 3—3

Concurs

1. Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III **Boșorod**, în protopresbiteratul Hațegului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

2. Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. III **Măceu**, în protopresbiteratul Hațegului, se publică concurs repețit cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Ttelegaful Român».

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis și a se prezenta la biserică din comunele sus arătate, în vreo Duminecă sausărbătoare, spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Hațeg, în 26 Martie 1921.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hațeg în înțelegere cu comitetele parohiale respective.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Propise pentru examene

:-: dictando și caligrafie :-:

se află de vânzare la

Librăria Arhidiecezană, Sibiu

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Prețul 20 Lei.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană** din Sibiu

Cântece pentru voce și piano

de

Emil Monția

Caetul IV:

15. Singur și robit de jale, poezia de St. O. Iosif.
16. Dorobanțul, poezia de G. Coșbuc.
17. Nemurirea e un vis, poezia de Algeorge.
18. Cobzarul, poezia de St. O. Iosif.
19. Cântec de leagăn, poezia de I. U. Soricu.

Prețul **Lei 10·—**, plus porto postal **Lei 2·—**

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: D. Poponea Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 14/27 Mai 1921 Nr. 39

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Nr. 6 Procuratura de stat (Of.)
Str. Schewis Loco

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Str. Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

...învoeală
...unile
...adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Paradocse

Plutind în sferele senine ale tăriilor albastre, unde aerul e subțire, ear constelația universului ademenitoare te smulge din realitatea vieții de pe pământ, dl Todica dela Geoagiu ne trimite câteva paradocse, publicate sub titlul de mai sus într'un număr mai nou din «Voința». Aceste paradoxe, publicate în organul dela Cluj, sânt după a noastră părere o sfidare îndrăsneață a adevărului istoric.

Căci, a acuza *biserica ortodoxă* că ea ne-a scufundat în apele slavonismului, că ea ne-a jertfit grecilor, și tot ea ne-a împrietenit cu calvinismul, este o acuză în vădită contrazicere cu istoria. Consultând paginile, atât de dureroase ale trecutului nostru, ne convingem că tocmai biserica aceasta a luptat veacuri de-arândul *împotriva* curentelor cari căutau să o robească pentru slavism, grecism și calvinism.

Dacă biserica ortodoxă ar fi adus pe slavi, s'ar fi slavizat cu totul. Ea a rămas însă românească; cuvintele slave s'au infiltrat ca element străin, — caracterul ei românesc a rămas însă intact.

Nu biserica a adus pe greci în țară, ci turcii. Biserica ortodoxă a luptat veacuri întregi împotriva lor. Mărturie clară despre aceasta e răscoala ortodocșilor dela 1630 sub Matei Basarab și Vasile Lupu. Răscoala lui Tudor și acțiunea lui Cogălniceanu n'a fost alta, decât o aprigă acțiune contra grecilor.

Sub același raport cade frământarea bisericii împotriva calvinilor. Dacă biserica ortodoxă ar fi adus pe calvini, ce justificare ar avea Aprobatele și Compilatele, cari au picurat atâta amărăciune în sufletele preoțimii române. E o blasfemie la adresa unui martir ca Sava Brancovici a susține neadevăruri și acuze atât de crude.

O fundamentală greșală săvârșește autorul paradocselor când susține că Atanasie Anghel ne-a îndreptat privirile spre Roma, spre originea noastră romană.

Alții, cu mult înaintea lui, au făcut constatarea latinității noastre și au deșteptat conștiința noastră romană. Cronicarii veacului XVII au accentuat aceasta fără nedumerire. Scriitori ca Văcărești, Ureche, Miron Costin, Varlaam au constatat latinitatea noastră. Corifeii de după unire au avut meritul de-a da convingerii acesteia și temeiul științific.

Străduințele bisericii de a se smulge din ghiarele străinilor o dovedesc și cărțile românești ale veacului 17, cari toate mărturisesc această tendință fără încunjur.

A acuza deci o biserică întreagă cu astfel de porniri, e cel puțin o necuviință, mai ales astăzi când evoluția vremilor a statorit limpede, că *biserica aceasta* a păstrat sufletul românesc neprihănit și a fost factorul principal care a pregătit gloria zilelor de astăzi.

Sântem convinși că dacă această biserică umilită de toți veneticii ar fi putut răsufla mai ușor, prin ea s'ar fi validitat forțele neamului cu mult mai de vreme.

Insuși actul «unirii» despre care toată lumea serioasă știe că a fost act politic, dacă nu s'ar fi făcut, țăria noastră ca neam românesc și consolidarea noastră politică națională ar fi avut temelie mai puternică. Ni-o spun aceasta fruntașii bisericii unite Șincai, Clain, Maior, Papiu Ilarian, Laurian, Barițiu care numește unirea «cea mai mare tragedie a neamului românesc».

Nu vrem să scădem meritele bisericii unite, dar constarăm faptul că Roma, prin biserica ei, nouă românilor mai multă strieăciune ni-a adus, decât folos. Evoluția conștiinței române a neamului nostru se făcea poate în condiții tot atât de prielnice, dacă nu și mai bune. Biserica ortodoxă a fost dela început *una cu sufletul românesc*, i-a împregnat caracterul specific, pe care l-a păstrat și biserica unită cu toate legăturile ei cu Roma. A cere bisericii ortodoxe acum, după 15 veacuri de jertfe de sânge să-și lapede *sufletul*, însemnează o imposibilitate. Pe când biserica unită n'ar avea decât să-și schimbe firma, și ar rămânea absolut aceeași ca până aici. O credem aceasta cu atât mai vârtos, că știm din intuiție directă că *poporul* nostru românesc nu-i romano-catolic, *nici cea mai mică coardă a sufletului lui nu vibrează în acest spirit.*

De aceea nici legăturile noastre cu apusul nu se pot întemeia astăzi pe principiul de credință romano-catolică. E știut că apusul catolic s'a lăpădat de papa și spiritul internațional al bisericii papistașe e urgisit de aceste state. Franța a rupt concordatele cu papa pe vremea lui Napoleon, iar definitiv s'a desfăcut de papa la 1905. Italia, unde papa e acasă la el, a rupt concordatul când s'au unit principatele în regat. Statele unite la 1861, Anglia pe vremile revoluției francéze, chiar și Austria ultra-catolică a rupt concordatul la 1874.

Legăturile între popoare nu se pot cimenta astăzi pe temelia credinței religioase, ci pe cea *națională*, pe înrudirea sângelui. Iar biserica papei, cu caracterul ei *internațional*, nu corăspunde problemelor de viață *națională*.

Mai este motiv, pentru care noi ortodocșii nu voim încheierea concordatului. Legiștii bisericii catolice definesc concordatele ca «*privilegia gratuita*» ale papii în statele curat catolice sau în preponderanța catolice. Tot acești legiști spun că papa încheia concordat numai cu aceste state, cu celelalte în care catolicii erau în minoritate, încheia *convenții*, pentru asigurarea liberului exercițiu al religiei catolice. (Dr. Richter, Lehrbuch des Kirchenrechts, pag. 73). Urmează deci că papa prin proiectul de concordat cu România, dorește și aici «*privilegia gratuita*», pentrucă presupune că aceasta țară e «ab ovo» catolică ori vrea să o prefacă în catolică. In credința aceasta ne întărește atitudinea dușmănoasă a papii față de poporul românesc și față de biserica ortodoxă.

Fapte recente, și mai vechi, ne dau dreptul *să nu avem încredere* în intențiile dela Roma. Statul român va asculta de glasul evoluției istorice și va regula raportul de credință între supușii săi numai în constituție, împărțind dreptate egală tuturor. Cu aceasta trebue să se mulțămească toți cei ce au gânduri curate pentru acest stat.

Toate problemele acestea, atinse de astronomul dela Geoagiu, sânt mult prea mari decât să le încapă un articol de ziar. Avem însă un magazin de dovezi la dispoziție, cari confirmă convingerea noastră ca un fapt izvorât din evoluția istorică a neamului românesc.

Dacă frații noștri greco-catolici nu vor să înțeleagă glasul vremii și nu vreau să-și desbrace haina străină de pe sufletul curat românesc, n'avem dreptul să le facem nici o silă sau jignire a convingerii; avem însă dreptul să pretindem ca cei ce se avântă în domeniul acestor probleme, să ia în mână istoria și cu lumina acesteia să caute a aduce folos intereselor obștești. Altfel, pe lângă toate «paradoxele» frumos sunătoare, ar trebui să le zicem domnilor nechemați: «Sutor, ne ultra crepidam». *Dr. Seb. Stanca.*

Congres interparlamentar. Grupul parlamentar român care va pleca la Stokholm să participe la congresul interparlamentar, s'a constituit astfel: Președinte dl G. G. Mironescu, vice-președintele senatului, vice-președinți dnii Anibal Teodorescu, C. Brăescu deputați și M. Vlădescu, rector al Universității din București, senator. Delegați permanenți sânt dnii C. Hălăceanu, senator, St. C. Pop, deputat, iar secretar general dl Iuliu Dragomirescu, senator.

Nr. 2700 Bis.

Circulară

către preoţimea ortodoxă română din arhidieceza Transilvaniei

Ministerul de culte cu adresa din 11 April a. c. Nr. 15754 ne transpune hotărârea consiliului de ministri dtn 17 Martie a. c. Nr. 1191, prin care s'au stabilit sărbătorile religioase şi naţionale, precum şi ale familiei regale, ce sânt a se respecta de toate serviciile publice din întreaga ţară.

Hotărârea Consiliului de ministri o reproducem aici:

«*a*) Se va suspenda serviciul pentru următoarele sărbători religioase:

1/14 Ianuar sf. Vasile.
6/19 Ianuar Botezul Domnului.
2/15 Februar Intimpinarea Domnului.
25 Martie (7 April) Bunavestire.
Trei zile Martie sau April, sf. Paşti.
29 April (6 Mai) sf. George.
Inălţarea Domnului (40 zile după Paşti).
21 Mai (3 Iunie) sf. Constantin şi Elena.
Pogorârea sf. Duh şi ziua sf. Treime (2 zile)
29 Iunie (12 Iulie) sf. apostoli Petru şi Pavel.
20 Iulie (2 August) sf. Ilie.
6/19 August, Schimbarea la faţă.
15/28 August, Adormirea Maicii Domnului.
8/21 Septemvrie, Naşterea Maicii Domnului.
14/27 Septemvrie, Inălţarea sf. Cruci.
26 Octomvrie (6 Noemvrie) sf. Dumitru.
6/21 Noemvrie, sf. arhangeli Mihail şi Gavriil.
21 Noemvrie (4 Decemvrie) Intrarea în biserică.
6/18 Decemvrie, sfântul Nicolae.
25 Decemvrie (7 Ianuar) Naşterea Domnului (trei zile).

Din aceste sărbători învestesc caracter oficial: 1/14 Ianuarie, care se va serba printr'un Te Deum la sf. Mitropolie în Bucureşti, 6/19 Ianuarie, Botezul Domnului, se va serba în toată ţara prin asistarea autorităţilor publice la serviciul divin şi paradă militară, şi sf. Paşti, în capitală prin asistarea autorităţilor civile şi militare în seara de Vinerea mare şi Sâmbăta spre Duminecă la sf. Mitropolie.

b) Se va suspenda serviciul şi se va oficia Te Deum în toată ţara la următoarele sărbători naţionale:

10/23 Mai, Proclamarea independenţei (1877) în care zi se va comemora şi aniversarea «Unirea tuturor românilor» (1859 şi 1918) şi Proclamarea Regatului (1881).

Aniversarea zilei Eroilor morţi pentru Patrie (Inălţarea Domnului).

c) Se va oficia Te Deum în toată ţara, fără suspendarea serviciului la următoarele aniversări ale familiei Regale:

22 Iulie (4 August) Onomastica Majestăţii Sale Regelui,

11/24 August Naşterea Majestăţii Sale Regelui,

3/16 Octomvrie Naşterea A. S. R. Principele Carol,

16/29 Octomvrie Naşterea Majestăţii Sale Regina.

Ori-ce alte sărbători prevăzute în Regulamentele de organizare ale diferitelor Departamente şi neprevăzute în prezentul jurnal, se suprimă. Cu acest prilej se stabileşte, ca vacanţele sf. sărbători ale Paştilor şi Crăciunului, vor începe cu 2 zile înainte de sărbători şi se vor termina în ultima zi, de asemenea în ajunul Anului nou stil vechi, serviciul să fie suspendat». —

Organele noastre subalterne vor observa de rigoare aceste dispoziţii şi vor supraveghia, ca şi celelalte oficii publice să respecteze în mod cuviincios aceste sărbători. Natural, că în afară de sărbătorile religioase stabilite în acest ordin, toate sărbătorile fixate de biserică rămân în vigoare.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ţinută la 5/18 Mai 1921.

Dr. Ilarion Puşcariu
vicar arhiepiscopesc

Nicolae Colan
secretar.

Dela instalarea unui arhiereu

La instalarea în Chişinăul Basarabiei a I. P. S. Sale Arhiepiscopului *Gurie*, I. P. S. Sa Mitropolitul Primat Miron a exprimat următoarele cuvinte:

Când Domnul a trimis pe prorocul Iezechil să propovăduească cuvântul, i-a zis: «Omule, du-te la casa lui Israil şi propovăduieşte cuvântul meu, căci eu nu te trimit la poporul ce are un grai străin şi o limbă necunoscută, ci la casa lui Israil».

De la Bănulescu şi până astăzi, Basarabia n'a mai avut ierarhi români; deci Frăţia Ta, ca primul român, fii un vrednic urmaş al exarhului şi Mitropolitului Gavril Bănulescu.

La Chişinău ai cea mai frumoasă şi mai bogată poziţie din întreaga biserică românească, dar fii şi conştinent că ai şi situaţia cea mai grea din toate, căci stăpânirea acum prăbuşită ţaristă a înăbuşit şi înstrăinat sufletul românesc din multe părţi ale acestei provincii, a rărit rândurile môşnenilor lui Ştefan-cel-Mare.

Biserica e acum datoare a conlucra cu toţi păstorii pentru a câştiga ce s'a pierdut în năzuinţile noastre; n'avem faţă de nimeni nicio tendinţă agresivă, din contră, ca biserică nutrim toată simpaţia faţă de vecinii ruşi. Ei nu pot lua în nume de rău însă că noi, românii, o mână de oameni, nu putem admite să pierdem nici un suflet de om.

Frăţiei Tale se potrivesc cuvintele de la Moise: «Tu ai ajuns uns, fiule, pe urma unei mari biruinţe». Adevărat, dar să nu uiţi că atmosferele sociale înalte sânt încărcate de bacilul încrederii şi al trufiei. Deci în năzuinţele tale caută că acolo sus să nu-ţi pierzi cumpătul, fii cu tact, cu răbdare, cu smerenie, căci numai smerenia susţine durabil cele înnalte. Mai ales în aceste timpuri de transiţie, de prefacere şi de generală enervare se ivesc în mod firesc adeseori vederi contradictorii mai mult decât în împrejurări normale.

Ascultă pe toţi cu aceeaşi părintească bunăvoinţă, stavileşte cu creştinească iertare şi dragoste pornirile de răsbunare, căci numai aşa se va putea desluşi calea «media aurea» care duce spre binele obştesc. Fii însuţi şi îndeamnă pe toţi împreună lucrătorii să fie blânzi, iertători, cu mâni curate, desinteresaţi şi mai ales drepţi faţă de toţi, căci dreptatea garantează pacea şi liniştea unei munci rodnice.

Organizarea clerului militar

Am arătat, în numărul trecut al ziarului nostru dispoziţiile cuprinse în proiectul de lege pentru organizarea clerului militar. Publicăm astăzi şi *expunerea de motive* la acest proiect depus în senat de dl general *Răşcanu*, ministru de răsboi Expunerea este următoarea:

Experienţa răsboiului mondial a pus în evidenţă în mod hotărât necesitatea unei educaţiuni sufleteşti solide a armatelor şi a dovedit că acele armate care au fost pregătite suficient sufleteşte, au putut înfrunta cu mai multă tărie greutăţile de neînchipuit ale acestui răsboi.

Armata noastră, care a luptat în condiţiuni extrem de grele, graţie pregătirii ei sufleteşti a putut să înfrunte cele mai grele timpuri şi să treacă neatinsă pe lângă flagelul teribil al bolşevismului, care a prins în focul său şi mistuit formidabila armată rusească.

Această pregătire sufletească este de netăgăduit că în mare parte îşi are obârşia în sentimentele religioase, cu care a fost înzestrat românul în toate timpurile şi care l-au ajutat şi salvat în timpurile de restrişte.

Sentimentul religios a fost veşnic cald în sufletul soldatului nostru, căci preoţimea militară care a însoţit armata în tot timpul răsboiului a fost mai presus de orce laudă, şi ca adevăraţi apostoli, preoţii n'au părăsit un moment postul lor sfânt şi de onoare, ajutând ofiţerimea spre a putea duce la glorie trupele noastre.

Dar timpurile de bejanie pe care le-am putut trece în acest crâncen răsboi, nu trebue să ne facă să credem că ele au trecut definitiv.

Groaznica furtună ce s'a deslănţuit asupra omenirii în urma marelui răsboi, a avut puterea să prindă în focul ei sufletele multor naţiuni şi să le ducă spre înspăimântătoarea prăpastie, în care ordinea socială şi armonia s'au prăbuşit, lăsând în urma lor neantul, groaza şi teroarea care s'au deslănţuit cu cea mai teribilă furie asupra populaţiunilor.

E deajuns să ne gândim că ne găsim cei mai aproape de pericol; e de ajuns să privim, cu seriozitatea necesară, agitaţiile şi propaganda subversivă care caută să dărâme instituţia noastră de stat, pentru ca să vedem imediata şi absoluta necesitate a pregătirii cât mai solide a sufletului ostaşului nostru, pentru a-l face imun în faţa pericolului, punându-l la adăpost de orce încercări care ar căuta să-l abată din calea lui dreaptă şi adevărată.

Şi acum ca şi în răsboi, armata nu se poate dispensa de sprijinul sufletesc nepreţuit al *preoţimii.*

Oricare ar fi greutăţile prin care trecem, oricât de multe şi mari economii s'ar impune, ele sânt prea mici în faţa nevoei de a menţinea curat sufletul armatei, căci numai armata rămasă neatinsă, ne va putea garanta propăşirea naţiunii noastre pe toate tărâmurile.

Plecând dela acest punct de vedere am găsit imperios necesar formarea unui corp preoţesc militar activ, care să fie călăuza sufletească a scumpei, glorioasei şi marei noastre oştiri, pentru a o duce mai departe pe drumul gloriei şi adevărului, şi mai ales spre a o feri de teribilul flagel al bolşevismului, care încearcă continuu a pătrunde în sufletul ei.

Pentru atingerea acestui scop, s'a întocmit proiectul de lege privitor la organizaera clerului militar.

Centenarul lui Ion C. Brătianu

— Programul sărbătoririi din Sibiu —

Duminecă la 16/29 Mai a. c. se va sărbători şi în Sibiu întâiul centenar dela naşterea marelui român şi bărbat de stat Ion C. Brătianu în următorul mod:

I. Inainte de ameazi şi nemijlocit după serviciul divin se va celebra în biserica catedrală un parastas la care va cânta un cor bisericesc şi se va rosti un discurs ocazial dela amvon, iar în celelalte biserici româneşti din Sibiu se vor ceti rugăciuni corespunzătoare.

II. După ameazi la 5 ore se va ţinea în teatrul orăşenesc un matineu cu următorul program:

1. Cuvânt de deschidere, rostit de dl Andrei Bârseanu, preşed. Asociaţiei.

5. «Eata ziua triumfă», de V. Humpel, cântată de corul mixt al «Şcoalei normale Andrei Şaguna», condus de dl prof. T. Popovici.

3. Discurs festiv asupra lui Ion C. Brătianu, rostit de dl prof. I. U. Soricu.

4. In memoriam, recitări de dl Nicolae Băilă.

5. T. Popovici: «Marşul legionarilor români», din zilele de desrobire a Ardealului, cântat de corul mixt al «Şcoalei normale Andrei Şaguna».

Biletele de întrare la matineu se vor vinde în 26, 27 şi 28 (Joi, Vineri şi Sâmbătă) în librăria «Foaia Poporului», iar Duminecă în 29 Mai dela ora 4 p. m. la cassa teatrului pentru următoarele preţuri: Loje de rangul I. 30 lei, cele de rangul II. şi parter 20 lei. — Stalul I 10 lei,

Stalul II 6 lei şi Stalul III 3 lei. — Balconul I. 6 lei. Balconul II 3 lei. — Galeria 1 leu şi locurile de stat câte 1 leu.

Aducând acestea atât la cunoştinţa tuturor autorităţilor române din Sibiu, cât şi la cunoştinţa întregii românimi din Sibiu şi din satele învecinate, le dăm, aşa credem, un bun prilej ca prin asistarea lor la această comemorare centenară, să-şi poată arăta sentimentele de admiraţie, de pietate şi de recunoştinţă naţională faţă de memoria marelui defunct al întregului neam românesc.

Sibiu, la 25 Mai 1921.

Comitetul aranjator.

Pelerinajul dela Florica

— Comemorarea morţii lui Ion C. Brătianu —

Trenul special pentru sărbările dela Florica a ajuns în gara Florica la ora 11 jum. La gară a fost întâmpinat de Dnii Ion, Vintilă şi Constantin Brătianu, cari conduc convoiul la mormântul provizoriu din deal. Intre cei de faţă erau A. S. Principele Carol, dnii Iorga, ministrul Petrovici, mitropoliţii Miron şi Nicolae, Inculeţ, St. C. Pop, Goldiş, Mihali, general Coandă, Lupaş, Nistor şi a.

Cortegiul a fost condus pe colină la mormântul provizoriu. In mulţime erau ţărani, orăşeni, delegaţi, învăţători, preoţi şi veterani din războiul dela 1877.

La mormânt s'au depus numeroase coroane. Una de flori naturale purta inscripţia: «Regele, lui Ion Brătianu». Sicriul învălit în tricolor a fost purtat de veterani din 1877, până la Capelă şi aşezat acolo în faţă.

A urmat parastasul oficiat de mitropoliţii Miron şi Nicolae, şi clerul mitropolitan. Delegaţia ardeleană a depus o urnă cu pământ dela mormântul lui Mihai Viteazul dela Turda.

Asistă o lume imensă. A vorbit mitropolitul primat, dl Petrovici în numele guvernului. Dl Şt. C. Pop a ţinut discurs în numele Ardealului, Inculeţ pentru Basarabia, Nistor pentru Bucovina, Mârzescu în numele partidului liberal.

Sicriul e depus în cripta sub capelă, alături de actul comemorativ semnat de cei prezenţi. Ceremonia s'a sfârşit la ora 3.

*

Alt act comemorativ a fost aşezat în 19 l. c. în altarul capelei dela Florica, şi cuprinde următoarele:

«Sfinţitu-s'a Biserica din Florica în ziua de 19 Mai anul mântuirii 1921 (una mie nouă sute două-zeci şi unu) după trecerea de 100 de ani dela naşterea lui *Ion Constantin Brătianu*, în al III-lea an după unirea tuturor ţărilor româneşti sub domnia Regelui Ferdinand, mitropolit primat fiind I. P. Sfinţitul părinte Miron Cristea.

Clăditu-s'a acest sfânt lăcaş în timpul domniei lui Carol I, cu ajutorul Regelui şi al poporului român în lauda Atotputernicului Dumnezeu, care la vremuri de grea cumpănă a pus în capul fruntaşilor ţării pe *Ioan Constantin Brătianu* spre a lucra cu credinţă neclintită, cu dragoste şi cu înţelepciune la redeşteptarea neamului şi la întemeerea regatului.»

Adunarea poporală din comuna Tălmaciu

Duminecă, în 22 Mai 1921, la ora 3 d. a. s'a ţinut în comuna Tălmaciu o mare adunare poporală, la care au luat parte intelectuali şi ţărani din comunele: Tălmaciu, Sebeşul-de-jos, Sebeşul-de-sus, Racoviţa, Porceşti, Boiţa, Tălmăcel, Sadu şi Veştem. Adunarea a fost convocată de dl *Dr. Lazăr Popovici*, inspector sanitar, cu scopul de a se discuta asupra multelor rele sociale, cari bântuesc ţara şi de a ne sfătui asupra mijloacelor, prin care s'ar putea înlătura acele rele şi s'ar grăbi munca de orânduire şi consolidare a statului nostru.

De preşedinte al adunării a fost ales dl Ioan Druhora, preot în Boiţa, de secretar Iosif Stoica, înv. dir. în Sebeşul-de-jos, şi fiecare comună participantă şi-a ales câte un bărbat de încredere.

După constituirea adunării au luat cuvântul dnii Dr. L. Popovici, Dr. N. Vecerdea, ţăranul fruntaş Ioan A. Mărgineanu şi părintele Druhora.

Adunarea votează următoarea moţiune, în care hotăreşte:

1. Rugăm pe toţi factorii conducători ai vieţii noastre publice, ca fără deosebire de coloare politică, să adune la un loc toate valorile de seamă pentru a conlucra la accelerarea operei de refacere a regatului nostru.

2. Pretindem, ca să înceteze certurile şi neînţelegerile dintre partidele politice, căci numai prin încetarea acestor desbinări şi prin concentrarea tuturor puterilor şi valorilor distinse, nădăjduim a pune zăgaz puvoiului de imoralitate, ce a năpădit ţara noastră.

3. Cerem dela toţi cetăţenii — fără deosebire de stare socială — muncă cinstită şi devotată binelui obştesc.

4. Voim creiarea judecătoriei opiniunei publice, adecă acelei judecătorii, care fără milă şi îndurare să ţintuiască la stâlpul batjocurei pe fiecare mişel, care ar lucra împotriva ţării şi neamului nostru.

5. Apelăm la toţi cetăţenii din întreaga Românie-Mare să ne urmeze pilda.

In memoria lui Tudor Vladimirescu

— Către despărţămintele şi agenturile «Asociaţiunii» şi către marele public românesc. —

Anul 1921 este anul aniversărilor.

Franţa, sora noastră mai mare, comemorează în Mai a. c. o sută de ani dela moartea celui mai mare fiu al ei, Napoleon I, iar Italia va sărbători în Septemvrie a. c. aniversarea de 600 de ani dela moartea celui mai mare poet al ei şi al latinităţii, Dante Alighieri.

Anul acesta e darnic în aniversări şi pentru noi românii.

In 14 Februar a. c. s'au împlinit o sută de ani dela moartea marelui apostol al românismului, Petru Maior, a cărui istorie pentru începutul românilor şi celelalte scrieri vestite au fost de mare însemnătate în desvoltarea noastră culturală. «Academia Română» din Bucureşti, Universitatea din Cluj şi «Asociaţiunea» noastră au prăsnuit după cuviinţă amintirea lui îndemnând şi pe alţii să facă la fel.

La 27 Mai stil vechi, sau 9 Iunie stil nou a. c. în ziua de Ispas, se împlinesc o sută de ani dela moartea marelui erou naţional *Tudor Vladimirescu*, care prin acţiunea sa energică şi moartea sa îngrozitoare a pus capăt epocei fanariotice de tristă pomenire şi a făcut să răsară, un ceas mai curând, zorile libertăţii naţionale.

«Asociaţiunea» va închina un număr din revista «Transilvania» şi un număr din biblioteca sa populară în amintirea Domnului Tudor. In «Transilvania» vor fi diferite contribuţii la cunoaşterea mai amănunţită a personalităţii şi epocei lui Tudor, iar un Nr. din «Biblioteca poporală a Asociaţiunii» va povesti limpede şi pe înţelesul tuturor istoria sbuciumată a vieţii şi faptelor lui măreţe. Afară de aceasta «Asociaţiunea» va da un festival artistic în amintirea lui.

Despărţămintele, agenturile şi marele public românesc încă e rugat să aranjeze cu acest memorabil prilej serbări naţionale Tudor Vladimirescu.

Se pot recita versuri de George Coşbuc («Oltenii lui Tudor»), de St. O. Iosif («Lui Tudor Vladimirescu») ş. a. Se pot cânta cântece naţionale («Domnul Tudor», text de I. Niculescu, muzica de G. Brătianu) şi populare («Visul lui Tudor Vladimirescu» din colecţia de poezii populare ale românilor de Vasile Alecsandri) etc. Recomandăm chiar reprezentaţii teatrale şi aranjare de tablouri istorice cu acest prilej. Dl N. Iorga preşedintele «Ligei Culturale», acum scoate de sub tipar o piesă teatrală în 5 acte «Tudor Vladimirescu» pe care n'o putem recomanda îndeajuns. Se poate face ceva şi cu drama istorică «Domnul Tudor» de N. Radivon şi «Bimbaşa Sava» de I. Peretz.

Oricât am face, nu putem face deajuns pentru cel ce a putut zice despre sine: «Şi ştiindu-mă norodul pe mine, dintr'alte vremi, că sânt un adevătat fiu al patriei mele, cu silnicie m'au luat a le fi şi la această vreme chivernisitor pentru binele şi folosul tuturor».

Spiritul lui poate fi şi astăzi «chivernisitor pentru binele şi folosul tuturor». Dorim să fie aşa. *«Biuroul Asociaţiunii».*

Societatea „Tinerimea Română“

Programul

concursurilor generale între şcolarii învăţământului secundar de toate categoriile

Marţi 31 Mai 1921: Sosirea şi încuarterarea în gara de nord a concurenţilor.

Mercuri 1 Iunie 1921: Ora 9 dimineaţa serviciul divin în biserica sf. Spiridon-nou (Şerban-Vodă). Ora 10 jum. dimineaţa. Concursul limbii române băeţi la universitate, fete la şcoala centrală. Ora 3 p. m. Cântarea corurilor în Arene (Parcul Carol). Bătae cu flori naturale pe lacul şi aleele Parcului Carol, între concurenţi.

Joi 2 Iunie 1921: Ora 8 dimineaţa. Concursul de gimnastică în Parcul Carol. Ora 3 p. m. Inaugurarea expoziţiei de lucrări manuale, desenuri liniare artistice, precum şi orce fel de lucrări ale elevilor şcoalelor. Ora 4 p. m. Serbarea primei Olimpiade şcolare. Ora 5 p. m. Cântarea corului «Soc. Carmen», de sub conducerea profesorului Chiriac. Ora 9 seara. Masa colegială în onoarea profesorilor, la şcoala de menaj Filipescu (Calea Victoriei 173).

Vineri 3 Iunie 1921. Ora 10 dim. Serbarea aniversării a 44 ani de existenţă a «Societăţii tinerimea română» şi împărţirea premiilor şi medaliilor în Parcul Carol (Arene). Ora 4 p. m. Defilarea carelor alegorice.

In cele trei zile, seara mari serbări în Parcul Carol: teatru, cinematograf cu filme de război. Artificii, muzici militare şi orhestre. Bătae cu flori. Vizitarea Muzeul militar din Palatul artelor.

Serbarea va fi sub patronajul unui comitet sub preşidenţia dnei general Averescu.

Comitetul.

Ştirile zilei

Fondul bisericesc bucovinean, «*Monitorul Oficial*» publică un decret regal, care hotăreşte: Averile fondului bisericesc ortodox român din Bucovina, până la votarea legii de unificare bisericească, întră în administrarea bisericii din Bucovina, şi anume a mitropolitului, împreună cu consistorul arhiepiscopal, care îl vor administra printr'o delegaţiune permanentă a congresului bisericesc având ca instanţă supremă congresul. Statul îşi rezervă dreptul de a exercita controlul său legal prin un reprezentant permanent al ministerului cultelor, în delegaţiunea permanentă a congresului.

Act de mulţumire. Principele *Constantin Brâncoveanu*, — care alături de I. P. S. S. Mitropolitul nostru Nicolae a asistat la procesiunea religioasă, în ziua de Sf. Gheorghe, la ruinele Mănăstirii dela Sâmbăta de sus, care e o ctitorie a marelui său strămoş Voevod Constantin Brâncoveanu, — a binevoit a dărui cu acea ocazie 1000 (una mie) Lei pe seama bisericii noastre. Ii exprim adânci mulţumiri. Sâmbăta de sus, 10 Mai 1921. *Pr. Vincenţiu Pop.*

Necrolog. Din Cincşor ni se comunică trista ştire, că dna *Ana Ţăposu*, soţia parohului nostru George Ţăposu de acolo, a trecut la cele eterne în 8 l. c. st. v. Pe răposata, care a fost o soţie şi mamă de model, o jăleşte, pe lângă nemângâiatul ei soţ, fii: Emil, doctor în medicină, asistent la clinica din Cluj, Silviu, profesor la liceul Gheorghe Lazăr din Sibiu şi fiica sa Aurelia. Dumnezeu s'o odihnească în pace, ear pe cei rămaşi în profund doliu să-i mângâie.

Publicaţiune. Şcoala de înot din Sibiu a regt. 90 Inf. se deschide la 25 Mai a. c. n. Biletele de abonamente se pot scoate zilnic dela ora 9 până la ora 12 a. m. şi dela ora 16 până la ora 19 la cassa şcoalei de înot. Biletele pentru neabonaţi se scot totdeauna la intrarea în şcoala de înot la cassa şcoalei. Preţurile fixate şi timpurile de folosinţa băii se pot vedea în publicaţiunile afişate. P. S. a Regt. Nr. 90 Inf.

Cinema Apollo, Piaţa Herman, Sibiu. Tot a doua zi program nou. Se dau zilnic reprezentaţii interesante, seara la ora 7 şi 9.

Plecarea și sosirea trenurilor din gara Sibiu

Plecarea:

Ora 4·30 dim.: — Prin Sebeșul-săsesc la Vinț-ul-de-jos; legătură la 9·30 cu tren direct spre Arad, sosește aci, ora 17. — Legătură în Vinț-ul-de-jos spre Alba-Iulia, de acolo spre Zlatna și Teiuș. — Legătură din Simeria (Piski) spre Petroșeni, Vulcana, Lupeni și cu linia spre Hunedoara, spre Hațeg, Caransebeș, Mehadia, T. Severin. — Legătură din Dobra cu linia Lugoj. Timișoara, cu ramificații dela Timișoara spre Rreșița-Montană și Arad, și afară din țară cu Vârșeț, Biserica-Albă, Panciova, Becicherecul- și Chichinda-mare în Torontal, Macău și Seghedin spre Ungaria.

Ora 5·23 dim: — Până la Cisnădie.

Ora 6 dim: — Prin Copșa-mică; legătură la 8·12 dim. cu tren mixt spre Brașov; ramificație din Hașfalău cu Odorhei, din Brașov cu Râșnov — Zărnești, Sepși-St.-George,— Bretcu, Sereda Ciuc, Sân-Miclăuș. — Legătură în Copșa-mică la 9 47 cu tren de persoane direct la București prin Brașov, Sinaia, Câmpina, Ploiești.

Ora 6·20 dim. — Tren școlar la Ocna-Sibiului.

Ora 7·46 dim. — Numai Luni, Miercuri și Vineri tren mixt, cale îngustă până la Sighișoara prin Agnita.

Ora 8·47 dim. — Până la Brașov prin Făgăraș direct.

Ora 13.20 (1·20 d. a.) — Prin Turnu Roșu, Piatra-Olt, la București direct; legătură în Piatra-Olt spre Craiova cu tren mixt local; la Costești cu Roșiori de Vede — Tg. Măgurele; la Pitești cu Curtea de Argeș; la Golești cu Câmpulung; la Titu cu Târgoviște-Petroșița; la Chitila cu Ploești etc.

Ora 13·31. (1.31 d. a.) — Până la Copșa-mică, unde are legătură la ora 16.35 cu tren mixt și la ora 20·02 cu tren de persoane, ambele spre Oradea-mare, prin Blaj, Aiud, Cluj etc. — Ramificație din Blaj la Diciosânmărtin, din Teiuș spre Arad la 8·30 din., din Războeni cu Odorhei, Reghin, Ludoș-Bistrița; din Apahida cu Gherla — Dej — Baia-mare, Satumare, Dej—Zalău, Dej—Năsăud, Rodna-veche, Dej — Bistrița. — Din Oradea-mare cu Careiimari, Sătmar spre Baia-mare, Sebeșul-mare, apoi cu Debrețin (Ungaria), Salonta-mare și Beiuș — Vașcău — Băița.

Ora 13·40. (1·40 d. a.) — Spre Cisnădie.

Ora 14. (2 d. a.) — Tren școlar la Ocna-Sibiului.

Sosirea în gara Sibiu:

Ora 7 dim. — Trenul mixt dela Cisnădie.

Ora 7·22 dim. — Dinspre Vințul-de-jos, având legături dela Arad, apoi dela Timișoara — Mehadia — Caransebeș — Lugoj; Hațeg, Lupeni, Petroșeni, Simeria; Zlatna, Alba-Iulia.

Ora 7·46 dim. — Trenul școlar dela Ocna.

Ora 11·35 dim. — Dinspre Copșa, având legătură dinspre Oradea-mare, Cluj, Aiud, Blaj, etc. (Vezi corespondentul tren la plecarea ora 13·31).

Ora 15·06 (3.06 d. a.) — Trenul școlar dela Ocna.

Ora 15·22 — Dela Cisnădie.

Ora 16·55 (4. 55 d. a.) — Dela București prin P. Olt, Turnu—Roșu. Legăturile ca și la trenul corespondent care pleacă la 13·20 din Sibiu.

Ora 18. (6 seasa). — Sosește trenul mixt din Brașov prin Făgăraș.

Ora 19. (7 seara). — Trenul mixt, cale îngustă dela Sighișoara prin Agnita, numai Marți, Joi și Sâmbătă.

Ora 21·04. (9.04 seara) — Sosește din București, prin Copșa-mică, având legăturile ca și trenul corespondent care pleacă de aici la 6 dim.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaș,

profesor universitar și membru al Acad. române

Ad Nr. pp. 267/1921 (58) 1—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II-a **Mănăștirul-unguresc**, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-și așterne subscrisului, în terminul susindicat, suplicile instruite conform normelor în vigoare, și a se prezenta la biserică în vre-o zi de Duminecă sau sărbătoare, ca să fie cunoscuți din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral rom. ort. în înțelegere cu comitetul parohial.

Cluj, 27 April 1921.

Tuliu Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 118/1921 (59) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa a II-a **Săcătura**, protopresbiteratul Câmpeni, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt jumătate venitele din parohie și cele fasionate în coala B. din întregirea venitelor preoțești dela stat pentru capelani.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, ear concurenții cu prealabila încunoștiințare a subscrisului se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta și celebra.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Câmpenilor în înțelegere cu comitetul parohial.

Câmpeni, 15 Februar 1921.

Petru Popovițiu,
protopresbiter adm.

(61) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Vorța** cu filia **Valea-lungă**, protopresbiteralul Ilia, se publică a doua oară concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele necesare să se înainteze oficiului protopopesc Ilia în terminul indicat. Concurenții să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta și predica, eventual a și celebra.

Ilia, 19 April 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. român al Iliei în înțelegere cu somitetul parohial.

Constantin Moldovan,
protopop.

ad. 685/921. (62) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de cl. III a **Sâmbăta-sup.-apus.**, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele arătate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, ear concurenții cu observarea dispozițiilor din regulament, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Făgăraș, la 15 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral român ortodox în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop

Nr. 196/1921 (60) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Suplac** în protopresbiteratul Târnava se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt celea fasionate în coala B. pentru întregirea dotației dela stat.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu în terminul arătat, iar concurenții cu prealabila încuviințare a subsemnatului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Cetatea-de-baltă, 12 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Târnava, în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Todoran
protopop

Nr. 159/1921 (57) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II-a **Șibot**, protopresbiteratul Orăștiei se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în normele din vigoare.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, având concurenții a se prezenta la biserică spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Orăștie 24 April 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Orăștiei în înțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa,
protopop.

Propise pentru examene

:-: dictando și caligrafie :-:

se află de vânzare la

Librăria Arhidiecezană, Sibiu

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu**, se află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Șaguna

Prețul: crudo **Lei 2·—**, broșat **Lei 4·—**, plus porto postal **Lei 2·—**.

La **Librăria Arhidiecezană** din **Sibiu** a sosit și se află de vânzare

Recvizite bisericești

dela

atelierul de argintărie și obiecte bisericești

Dim. D. Popescu din București

fabrică sistematică de clopote, Argintărie, și orice obiecte bisericești. — Furnizorul Curții regale și al sfintelor mitropolii, episcopii și biserici din România-Mare. — Calea Moșilor Nr. 249.

Precum: **Potire, Disc, Stea, Linguriță, Cădelnițe, Chivote, Candele, Cruci, Sfeșnice, Icoane din argint de China și metal,** de tot felul etc. etc. cu

prețuri moderate.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 18/31 Mai 1921 Nr. 40

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Telegraful

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Comemorarea lui Ion C. Brătianu

(=) Au trecut ani o sută dela nașterea și 30 dela moartea ilustrului bărbat de stat și mare patriot *Ioan Constantin Brătianu*, care în timpuri de grea cumpănă a contribuit, cu mintea luminoasă și cu inima plină de dragostea neamului, la înfăptuirea operei de zidire și regenerare în așezămintele necesare propășirii țărilor românești.

Luptător pentru unirea Munteniei și a Moldovei, suferind din cauza iubirii sale de patrie durerile exilului, întemeetorul unei dinastii statornice cu regim constituțional, pregătitorul neatârnării și al unirii celei mari, alesul fiu al națiunii române, Ion C. Brătianu, și-a închinat activitatea în serviciul acestor idei și planuri, timp de o jumătate de secol, însuflețit de cugetarea mântuitoare cuprinsă în cuvintele: *Prin noi înșine.*

Ca toți oamenii mari, Ion C. Brătianu a avut, cât a trăit, mulți amici cari l-au iubit și respectat, și numeroși dușmani cari l-au atacat și osândit. Astăzi însă, când patimile în jurul numelui său s'au liniștit cu desăvârșire, Ion C. Brătianu a devenit o glorie națională a românismului de pretutindeni. România, cu toate ținuturile sale alipite, cu Ardealul, Bănatul, Bucovina, Basarabia, au ținut să serbeze în manifestație unanimă și imposantă amintirea marelui disparut, care trăește și e viu în ochii sufletești ai urmașilor săi recunoscători.

In casele ardelenești se păstrează cu evlavie icoana lui Ion C. Brătianu, care a străbătut acolo cu mult înainte de a se proclama unirea tuturor românilor. El întreținuse raporturi strânse cu nemuritorul nostru arhiereu Andrei Șaguna și cu toată pleiada fruntașilor ardeleni din veacul al 19-lea.

A apărat cu tact și cu hotărâre energică totdeauna cauzele ce priveau Transilvania. Au rămas neuitate cuvintele sale rostite în adunarea deputaților la 29 Noemvrie 1868.

Eată cum s'a exprimat despre Transilvania:

«Când o soră a mea este măritată n'am dreptul să mă amestec în menajul său, nu am dreptul să fac cel mai mic pas care să poată da bănuială soțului ei că ași vroi vreodată să aduc zizanie și desbinare în casa lor. Insă, Dlor, oare când soțul ei, cumnatul meu, va merge până la o maltrata cu brutalitate, când o va trata ca pe o sclavă, cu toate că știe că ea este dintr'un sânge nobil, când voi vedea că ridică cuțitul asupra ei, nu am dreptul să-i strig, să-l opresc dela acea crimă? Să fie sigure statele vecine că nu vor avea nici un subiect de grijă din partea noastră, — dar să nu uite că atunci când vor voi să înjunghe pe sora noastră de dincolo care este măritată cu dânșii, *sângele ei le va stropi fruntea*».

Ardealul liberat nu va da uitării niciodată cuvintele de îmbărbătare ale patriotului, care a trăit și s'a jertfit pentru binele nostru al tuturora.

De aceea, în ziua de 29 Mai 1921, am luat parte cu sentimente de profundă pietate și veșnică recunoștință la comemorările întocmite cu prilejul centenarului nașterii lui Brătianu, și cu nădejdea ca toate serbările de felul acesta *să ne întărească îndemnurile de a lucra* mai departe în drumurile deschise de bărbații distinși prin darurile lor firești, prin credința neclintită, prin voința disciplinată, prin autoritatea morală și bunătatea inimii, cu care au fost înzestrați. In munca ce ne stă înainte, acesta este marele rost al sărbătoririlor naționale, bogate în învățături folositoare pentru toți *bunii români*, mari și mici.

In memoria lui Ion C. Brătianu

La manifestația pioasă dela Florica, I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Miron* a ținut, în numele bisericii române, o cuvântare dintre cele mai frumoase, în care a schițat opera măreață legată de numele lui *Ion Constantin Brătianu.* Cuvântarea a încheiat-o cu următoarele vorbe pline de adevăr:

Mormintele oamenilor mari trebue să fie ca o școală creatoare de energii pentru generațiile tinere ale neamului nostru. La aceste morminte îngenunchierea însemnează *înălțare*, rugăciunea creștinească însemnează *reculegere și înseninare*, ear adevărata recunoștință este ca o mireasmă care răcorește sufletele și îndrumă spre ideal și muncă patriotică. Impodobiți cu aceste daruri cerești, românii, din toate unghiurile țării noastre întregite, înalță acum glasul rugăciunii lor pentru veșnica odihnă în laturea drepților a marelui patriot Ion C. Brătianu. Invelit în recunoștința și pietatea tuturor bunilor români — de la Rege până la cel din urmă cetățean — te poți odihni de acum în acest mormânt definitiv, ca unul, care — după cuvântul apostolului Pavel — «*luptă bună ai luptat, credința ai păzit și cursul ai plinit*». Gândurile drepte și înalte, pentru a căror înfăptuire ți-ai jertfit întreagă munca vieții tale până la cea din urmă răsuflare, sânt azi fapte mântuitoare. Veselește-te deci în laturea drepților, că n'ai alergat în zadar ca cei ce bat văzduhul, nici nu s'a stins candela gândurilor și a simțimintelor tale patriotice, ci ea va arde pururea, luminând cărările de progres și consolidare a patriei noastre! Doamne, trimite neamului românesc și în viitor asemenea bărbați providențiali!

Nr. 2972 Bis.

Publicațiune oficială

Cu privire la exerciarea drepturilor constituționale bisericești din partea preoților, cari au eșit din serviciul bisericesc, Consistorul mitropolitan a luat următoarea

Hotărâre:

1. Preoții, cari funcționează în învățământ ca profesori, cateheți, învățători, revizori, școlari, oficial în ministerul instrucțiunei sau în al cultelor, fiind aceste funcțiuni compatibile cu caracterul preoțesc, cu provocare la dispozițiunile canonului 10 din ai VII. Sinod ecumenic, se declară îndreptățiți la eserciarea drepturilor constituționale bisericești conform normelor în vigoare.

2. Preoții, cari fie cu voia, fie fără voia autorității diecezane au eșit din serviciul bisericii și ocupă diferite diregătorii lumești în afară de învățământ, să fie provocați, ca în termin de 6 luni să se reîntoarcă în funcțiunile lor bisericești, căci în caz contrar în conformitate cu dispozițiile sf. canoane: 6, 81 apostolești și 7 din al IV-lea Sinod ecumenic vor fi opriți dela exerciarea drepturilor constituționale bisericești.

Publicăm aceste dispozițiuni ale Consistorului mitropolitan spre știrea și conformarea celor interesați. In special provocăm pe toți preoții, cari ocupă diferite diregătorii lumești afară de învățământ, ca în termin de 6 luni dela publicarea acestor dispozițiuni în ziarul oficios al arhidiecezei «Telegraful Român», să se anunțe la forul competent bisericesc, la Consistorul arhidiecezan, pentru reîntoarcerea în funcțiunile bisericești, căci în cazul contrar se vor aplica normele sfintelor canoane bisericești.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ținută la 11 Mai 1921.

Consistorul arhidiecezan.

In Alba-Iulia

MM. LL. Regele Ferdinand și Regina Maria, însoțiți de prim-ministrul, dl general Averescu, au sosit Vineri la Alba-Iulia pentru a vedea lucrările ce se fac în scopul festivităților de încoronare.

Dela Alba-Iulia suveranii s'au napoiat Duminecă în capitală.

Sărbătorirea din Sibiu

— Centenarul lui Ion C. Brătianu —

Duminecă în 16/29 Mai 1921 s'a sărbătorit în Sibiu, ca pretutindenea în întinsul ţării, primul centenar dela naşterea marelui patriot şi om de stat *Ion Constantin Brătianu.*

In catedrala noastră, după terminarea sf. liturghii, s'a celebrat parastasul, la care au oficiat I. P. C. Sa arhimandritul Dr. E. R. Roşca, părinţii Matei Voileanu, Dr. A. Crăciunescu, Ion Dăncilă şi protodiaconul Ilie Beleuţă. Cuvântarea de pe amvon a rostit-o păr. Dr. A. Crăciunescu.

După ameazi la ora 5 s'a început, în teatrul comunal, matineul organizat de un comitet.

Bustul de marmoră al neuitatului Brătianu era aşezat la dreapta scenei.

Auditor numeros, intelectuali şi popor, venise la festivitate.

In cuvântul de deschidere, ţinut de preşedintele Asociaţiunii, dl *A. Bârseanu,* oratorul face, în timp de o oră, o limpede expunere a stărilor din principate pe vremea domniei fanarioţilor, a căror putere s'a sfârşit cu anul 1821, dar urmele stăpânirii lor au mai dăinuit câtva timp. Vorbitorul, fost profesor de istorie şi deplin stăpân asupra materiei, schiţează, urmărit cu atenţiune de întreg auditorul, lucrarea şi rolul lui Ion C. Brătianu în desfăşurarea evenimentelor mari ale ţării româneşti. Accentuează legăturile lui Brătianu cu ardelenii şi interesul cald ce l-a purtat pentru cauza Transilvaniei.

La sfârşit publicul se ridică în semn de veneraţie pentru sufletul luminos al nemuritorului bărbat din istoria României moderne.

Corul mixt al şcoalei normale «Andrei Şaguna» execută, după aceasta, o cântare, ear a doua cântare urmează la sfârşitul serbării, conform programului ce am publicat în numărul nostru precedent.

Discursul festiv asupra lui Ion C. Brătianu rostit de dl *I. U. Soricu,* descrie în linii generale şi în limbă poetică vasta activitate politică şi naţională a omului, care a fost podoaba neamului său. Stărueşte asupra duhului izvorât din şcoala lui Gheorghe Lazăr, de care a fost pătruns Ion Brătianu în toată opera năzuinţelor sale patriotice.

Conferenţiarul, citând numeroase dovezi, spune cât de mult a lucrat Brătianu pentru a ridica ţărănimea la o soartă mai omenească, cum a ştiut să se intereseze de progresul tuturor instituţiilor culturale, bisericeşti şi economice, cum a adus în ţară pe principele Carol şi o dinastie din apusul Europei, în conformitate cu programul politic stabilit de generaţia care a pregătit unirea ţărilor surori.

Ambii conferenţiari sânt viu aplaudaţi.

Artistul nostru, dl Nicolae Băilă, a recitat în mod magistral două ode în memoria lui Brătianu, una mai veche şi puţin cunoscută, alta nouă, scrisă de poetul I. U. Soricu.

Serbarea de recunoştinţă şi pietate, faţă de celce este al neamului întreg, s'a terminat la ora 8 în mijlocul ovaţiilor generale.

Consfătuirea partidului naţional

Joi şi Vineri s'au întrunit la Cluj membrii din comitetele de conducere a partidului naţional. Comitetul executiv a examinat în trei şedinţe situaţia politică şi a pregătit proiectul de moţiune, care s'a primit în unanimitate de comitetul central.

Intre membrii prezenţi au fost dnii: Iuliu Maniu, Al. Vaida, V. Goldiş, St. C. Pop, V. Branişte, I. Marşeu, I. Adam, I. Agârbiceanu, Sever Dan, A. Dobrescu, V. Moldovan, A. Lazar, Dr. O. Russu, Silviu Dragomir ş. a. Şi-au scuzat absenţa dnii A. Bârseanu, Dr. L. Borcea, Dr. I. Holom ş. a., declarând că aderează la hotărâri.

După raportul comitetului executiv, primit fără discuţie, şi după exposeul situaţiei politice făcut de prezidentul partidului, dl I. Maniu, s'a votat moţiunea prezentată, care cuprinde 12 puncte.

Comitetul protestează împotriva abuzurilor electorale şi a mai multor măsuri luate de guvern.

Indeosebi protestează împotriva tratamentului vitreg al învăţătorimii şi preoţimii noastre şi pretinde ca aceşti factori culturali, fără deosebire dacă învăţătorimea e de stat sau confesională, să fie retribuiţi potrivit nevoilor de azi şi proporţional cu salarizarea altor funcţionari ai statului cu aceeaş calitate.

Cere respectarea legilor şi ordonanţelor în vigoare dincoace de munţi, relativ la salarizarea învăţătorimii noastre confesionale, la fel cu a învăţătorilor de stat.

In punctul 9, comitetul apreţiază consideraţiile privitoare la organizarea unui *partid unic regnicolar democratic* pentru ţara întreagă, dar în împrejurările actuale îşi menţine organizaţia de partid fără a fusiona cu nici unul din partidele ţării, autorizând comitetul său executiv, ca pentru afirmarea şi validitarea principiilor sale în viaţă şi guvernarea ţării, să între atât înafară cât şi în parlament, în colaborare cu astfel de partide democratice, ale căror principii politice sânt în congruenţă cu programul partidului naţional român, al căror plan de muncă şi mod de a lucra corespund vederilor partidului şi intereselor ţării şi a căror conducere oferă garanţii suficiente, că reprezintă cu devotament şi convingere acele principii.

O propagandă religioasă

— In comunele fără preoţi vor fi trimişi misionari în zilele de sărbători. —

Citim în Infrăţirea din Cluj:

Intre chestiunile la ordinea zilei la prefectura locală este şi propaganda religioasă care trebue făcută în comunele fără preoţi. Am avut prilejul să stăm de vorbă cu dl Meteş, prefectul judeţului Cojocna, care între altele ni-a spus următoarele:

In judeţul Cojocna, dintr'un total de 236 comune, 59 nu au preoţi. Faptul acesta ne-a determinat să căutăm o soluţie care să dea rezultate bune în timpul cel mai scurt. De aceea ni-am propus ca să adunăm pe preoţii din Cluj cari ocupă acum funcţiuni particulare şi să le cerem sprijinul de care avem nevoie şi — anume: In fiecare Duminecă şi sărbătoare preoţii disponibili vor avea rezervat un automobil cu care să se poată duce în satul anume indicat, unde preotul va face slujba, va ţinea predici şi va vizita gospodăriile sătenilor dând sfaturile pe care le va crede de cuviinţă.

Totodată s'a intervenit pe lângă proprietarii de automobile pentruca cel puţin de 2—3 ori pe an să pună la dispoziţie automobilul pentru această propagandă, lucru ce nu trebue să pară greu faţă cu scopul frumos ce se urmăreşte. Totul e pentru educaţia naţională şi culturală.

Invăţământul primar şi normal-primar

La senat a fost depus de către dl P. P. Negulescu, ministrul instrucţiunii publice, legea de organizare a grădinilor de copii, a învăţământului primar, de adulţi, mediu şi normal primar.

Prin această lege frecventarea grădinii de copii şi a şcoalei primare e obligatorie şi gratuită, pentru copiii de cetăţeni români. Părinţii sau reprezentanţii legali ai copiilor sânt obligaţi să-i trimită la grădina de copii şi la şcoala primară de la etatea de 4 ani şi pâna la 15 ani împliniţi, sau să dovedească că le dau învăţământul şi educaţia obligatorie, conform legii.

Invăţământul primar va avea două grade: gradul începător şi gradul întregitor. Scopul acestui învăţământ (primar) este: să dea elementele de cultură generală indispensabile în viaţă, să formeze conştiinţa naţională, morală şi cetăţenească, precum şi să cultive dexterităţile şi îndemânările practice, potrivit nevoilor locale.

Patronii şi stăpânii sânt supuşi şi ei dispoziţiilor privitoare la obligativitate.

Art. 22 prevede: Copiilor lipsiţi de mijloace li se vor procura îmbrăcămintea, cărţile şi rechizitele de către comună sub privegherea oferiei şcolare.

Grădinile de copii au de scop a ajuta, îndrepta şi complecta educaţia din familie; a îngriji de desvoltarea normală, trupească şi sufletească a copiilor, precum şi a le da o oarecare pregătire, care să le înlesnească trecerea în învăţământul primar începător. Părinţii au obligaţia de a-şi trimite copiii la grădina de copii de la vârsta de 4 ani şi până la 7 ani împiniţi. Grădinile de copii vor fi mixte.

Şcoala primară durează 8 ani şi are două grade: şcoala primară începătoare şi şcoala primară întregitoare. Ambele grade formează o unitate didactică şi administrativă şi sânt obligatorii pentru copii dela 7—15 ani împliniţi.

Scopul şcoalei primare începătoare este: să continue educaţia fizică şi a simţurilor, precum şi formarea bunelor deprinderi începute în grădina de copii, şi în deosebi, să dea elemente de cultură generală — intelectuală, morală, religioasă, cetăţenească, estetică şi practică — absolut necesare în viaţă. Ea durează 4 ani. Şcoala primară întregitoare are de scop să desvolte elementele de cultură generală date de şcoala începătoare şi în deosebi să dea îndrumări pentru viaţa practică, potrivit nevoilor şi condiţiilor locale. Şi această şcoală durează tot 4 ani.

La şcoala primară întregitoare cursurile vor fi predate de istitutori şi învăţători înaintaţi.

Invăţământul pentru adulţi are trei grade şi se dă pentru ambele sexe în următoarele categorii: neştiutori de carte; cei cari n'au terminal cursul şcolii primare întrebitoare, şi a treia categorie (de perfecţionare culturală şi profesională.)

Invăţământul pentru adulţi de categoria I este obligatorie pentru toţi analfabeţii trecuţi de 16 ani precum şi pentru toţi cetăţenii analfabeţi până la 40 ani.

Pentru gr. II este obligator până la 20 ani pentru cei cari n'au terminat cursul primar şi pentru gr. III pentru ucenicii comerciali şi industriali cari au numai 4 clase primare.

Scopul învăţământului mediu este: Să completeze, să desvoalte şi să întărească elementele de cultură generală, dobândită în şcoala primară începătoare, precum şi să dea o mai temeinică pregătire pentru viaţa practică acelora cari, fără a se destina unor cariere mai înalte sau unor profesiuni mai specializate, nu se pot mulţumi numai cu învăţătura pe care o dă şcoala primară intregitoare;

Să dea o mai temeinică şi mai potrivită pregătire intelectuală decât aceea pe care o pot da şcolile profesionale de gradul II: tehnice, comerciale, agricole, profesionale de fete, sanitare, administrative etc.

Invăţământul mediu durează 4 ani şi se predă în şcoli deosebite: de băeţi, şi de fete.

Invăţământul normal are de scop pregătirea corpului didactic pentru grădinele de copii şi învăţământul primar de toate formele.

Excursiunea şcolară la Râmnicul-Vâlcii

In 14—16 l. c., cum am anunţat, Şcoala normală «Andrei Şaguna» din Sibiu, a făcut sub conducerea corpului său didactic în frunte cu directorul şcoalei, dl Dr. V. Stan, o excursiune de studii la Râmnicul-Vâlcii.

Excursioniştii sibieni, 120 elevi şi eleve, au fost întâmpinaţi la gara frumosului orăşel de tinerimea şcoalelor de acolo cu profesorii lor şi cu directorul şcoalei normale de băieţi, dl Eftimie Metaxa, precum şi de prefectul judeţului, primarul oraşului, funcţionari, şi alt numeros public, care a ovaţionat cu entusiasm pe cei sosiţi în mijlocul lor.

După cuvintele călduroase de bineventare rostite de dl prefect al judeţului, şi după răspunsul dat de directorul şcoalei noastre normale, cortejul impozant a intrat între cântece naţionale în oraş, unde tinerimea noastră a fost găzduită cu multă prevenire în salele dela institutele de învăţământ locale.

Seara s'a dat profesorilor excursionişti o masă colegială la cercul didactic, iar a doua zi, Duminecă, toţi excursionişti au participat la Sf. Liturgie în biserica episcopiei, unde a oficiat serviciul divin P. S. Sa Părintele episcop *Vartolomei* al Râmnicului, cu mare asistenţă. Părintele episcop, în predica ţinută, a îndemnat timerimea să stăruească cu tărie în credinţa strămoşească şi în cultura naţională. La invitarea P. S. Sale, excursioniştii au vizitat reşedinţa episcopească, înzestrată cu frumoase lucrări de artă; au admirat apoi priveliştea de pe «Capelă», parcul oraşului, şi Zăvoiul.

După amiazi la ora 3, şi seara la ora 9, şcoala «Andrei Şaguna» a dat *festivalul* închinat memoriei lui Vasile Alecsandri (cu progra-

mul reprezentat şi în Sibiu). Festivalul s'a ţinut întâi la seminar pentru tinerimea şcolară din Râmnic, ear seara în sala teatrului pentru publicul oraşului. Efectul festivalului a fost înălţător. Aplauze nesfârşite au răsunat în cursul şi la sfârşitul reprezentaţiei.

In a treia zi s'au vizitat: biserica Sf. Paraschiva zidită de Petraşcu Vodă, statuea Independenţei, uzina electrică şi alte lucruri vrednice de văzut. In aceeaşi zi la ora 11 a. m. excrrsioniştii, însoţiţi de şcolarii din Râmnic şi de profesorime, au plecat la gară, ear seara au sosit acasă cu multe instructive şi plăcute impresiuni şi cu dorinţa de a se revedea cu colegii râmniceni cât mai curând la Sibiu.

Nr. 3095 Şcol.

Circulară

către toate oficiile protopresbiterale şi parohiale şi către membrii întregului corp didactic confesional

In chestiunea retribuţiei, ce au să primească funcţionarii din administraţia învăţământului şi membrii corpului didactic, chemaţi sub drapel, pe timpul cât fac stagiul militar activ, Ministerul instrucţiunei publice, secretariatul general din Cluj cu ordinul din 11 April a. c. Nr. 8280, a dispus următoarele:

1. Funcţionarii, respective membrii corpului didactic titulari chemaţi sub arme vor primi dela postul civil (catedra) 20% din salar şi din îndemnizaţia de scumpete, precum şi gradaţia (întrucât ar avea) întreagă. Toate celelalte retribuţii şi anume 80% din salar şi din indemnizaţia de scumpete, precum şi bani de chirie (dacă titularul nu este susţinător de familie) se vor opri pentru suplinitor.

2. Funcţionarii angajaţi în mod provizor şi membrii corpului didactic, toleraţi, practicanţi sau suplinitori, chemaţi sub drapel, vor pierde, începând cu data la care ies din serviciul nostru, ori ce drept asupra retribuţiilor civile, iar postul (catedra) la care au funcţionat se poate întregi, din acel moment, în mod definitiv.

3. Postul, respective catedra titularului, chemat sub arme, se va întregi cu suplinitor, acesta va primi potrivit pregătirii sale 60 sau 80% din salar şi indemnizaţia de scumpete precum şi toţi banii de chirie (dacă titularul nu este susţinător de familie) ai titularului.

In cazul însă când postul (catedra) ar rămânea vacant, sau suplinitorul n'ar avea dreptul să primească 80 ci numai 60% sau mai puţin din retribuţiile titularului, banii rămaşi disponibili se vor vărsa la cassa şcoalelor.

Prezentul ordin se va considera întrat în vigoare cu ziua de 1 Octomvrie 1920, pentru toate categoriile de şcoli (primare, secundare, profesionale).

Oficiile, cari au plătit funcţionarilor respective membrilor corpului didactic, chemaţi sub drapel pentru serviciu militar activ retribuţii mai mari, decât cele fixate în prezentul ordin, vor căuta să încasseze plusul dela cei l au primit.

Aducem acest ordin la cunoştinţa tuturor acelora cari îi priveşte, spre ştire şi conformare.

Sibiu, din şedinţa consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 4/17 Mai 1921.

Dr. Ilarion Puşcariu
vicar arhiepiscopesc

Nicolae Colan
secretar consist.

Navigabilitatea Murăşului

Scrie Voinţa:

O singură privire asupra hărţii Ardealului, cum îl străbate Murăşul cu bogăţia apelor sale şi a afluenţilor săi drept în două, şi problema rezolvirii cât mai grabnice a navigabilităţii celui mai mare fluviu transilvănean se impune de-a dreptul.

Chestiunea aceasta a preocupat pe vremuri şi guvernele ungureşti. Problema a fost pusă şi studiată până în amănunte. Cum însă interesele economice ale Ardealului au fost totdeauna neglijate din partea stăpânirii ungureşti, resolvirea problemei a rămas baltă.

Din 7.500.000 de coroane prevăzute în budgetul anului 1917, guvernul ungar a folosit pentru regularea Murăşului efectiv numai 3 000.000 de coroane şi această sumă numai în sectorul unguresc, din jos de Arad. Art. al DLIX lea din 1908 ung. prevede pentru regularea Murăşului alte 12.100,000 de coroane. Regulare era proiectată dela îmbinarea sa cu Tisa până la punctul de juncţiune a liniei Petroşeni la Simeria, pe o întindere de 343 chilometri. Dar nici această sumă nu a fost folosită pentru scopul destinat.

S'a folosit în mare parte pentru regularea altor râuri din ţinuturi curat *ungureşti*. Abia vreo 94,000 de coroane s'au folosit până la 1910 pentru regularea Murăşului.

Acum că Murăşul aproape în întregime e al nostru, şi cum el ar putea servi de cea mai uşoară şi ce mai ieftenă linie de transporturi cu sectorul de jos al Dunării, — problema navigabilităţii lui trebuie din nou pusă.

Camerele de Comerţ din Arad, Braşov, Cluj, Târgul-Murăşului pregătiseră încă la 1912 un detaliat memoriu pentru ministerul din Budapesta, unde în mod documentar arătau importanţa capitală a chestiei pentru economia Ardealului.

Astăzi importanţa aceasta nu numai că nu a scăzut, ci s'a potenţat supt toate punctele de vedere. Ardealul trebuie cât mai curând legat cu fire cât mai multe de vechiul Regat. Producţia Ardealului trebue perfect încadrată în productia generală a României Mari. Bogăţiile Ardealului trebuie apropiate cât mai mult de Dunăre şi de Marea Neagră.

Două căi ni se îmbie de sine: Oltul, dar mai cu seamă Murăşul.

Cum reorganizarea, refacerea şi îmulţirea căilor de comunicaţie şi a mijloacelor de transport este cu siguranţă cea mai arzătoare problemă ce trebue s'o resolve ţara, — credem că ni se impune abordarea chestiei navigabilităţii Murăşului.

Cei interesaţi — şi credem că întreg Ardealul e interesat — vor trebui să se pună pe muncă, pe studiu, să solicite guvern şi parlament şi să pasioneze întreaga ţară pentru resolvirea navigabilităţii Murăşului.

Noi să ţinem chestia în permanenţă vie, şi vom arăta şi posibilităţile şi importanţa resolvirii din toate punctele de vedere.

In legătură cu organizarea armatei şi încadrarea ei în producţia efectivă naţională, — problema nici nu ni se pare prea greu de resolvit.

In tot casul, regularea şi facerea navigabilă a Murăşului, în raport cu resultatele şi foloasele ce le va aduce, va costa cu mult mai puţin şi e neasămănat mai uşor de resolvit decât problema refacerii cu acelaşi resultat a Căilor Ferate numai.

Problema transporturilor din şi spre Ardeal va trebui să fie privită totdeauna integral utilisând paralel toate posibilităţile, şi ale căilor ferate, şi ale navigaţiei fluviale.

Ştirile zilei

Distincţie regală. M. Sa Regina Maria a României a fost decorată cu medalia de argint a Virtuţii militare italiene, de către regele Italiei, Victor Emanue IIII. Distincţiunea, înmânată Reginei de generalul Badoglio — venit în România pentru decorarea Bucureştilor cu crucea de războiu, — este însoţită de o scrisoare autografată a regelui Italiei, care exprimă admiraţia sa pentru purtarea minunată a Reginei noastre în războiu. Această decoraţie, care este cel mai înalt ordin militar conferit combatanţilor, se acordă prima oară unei femei.

Congres. Membrii Asociaţiei profesorilor universitari din România se întrunesc în adunare generală ordinară în 2 Iunie 1921 şi zilele următoare la Cluj.

Conferenţe. O serie de interesante conferenţe a ţinut în sala Asociaţiei din Sibiu cunoscutul profesor şi conferenţiar din Bucureşti, dl *I. D. Ştefănescu.* A vorbit Vineri, Sâmbătă şi Duminecă despre Originea şi originalitatea artei româneşti.

Examenele de fochişti şi mecanici (maşinişti) se vor ţinea în 5 Iunie în Sibiu. Cererile cu actele necesare a se înainta Inspectoratului Industrial, Piaţa Ferdinand Nr. 14.

Sesiunea parlamentară a corpurilor noastre legiuitoare se prelungeşte până la 30 Iunie a. c.

Inştiinţare. In cele următoare comunicăm Direcţiunilor liceelor, şcolilor normale, civile, comerciale şi profesionale ale statului şi celor confesionale din circumscripţia Sibiu, ordinul onor. Secretariat general din Cluj al Ministerului Instrucţiunii, n-rul 13056 din 17 l. c. spre ştire şi urmare: «Pentru a evita nedumeriri şi întrebări inutile, avem onoare a vă învita, să binevoiţi a pune în vedere tuturor Direcţiunilor şcolilor secundare, normale, civile, comerciale şi profesorale ale statului şi celor confesionale ce stau sub jurisdicţiunea D-voastră, că examenele cu *elevii pregătiţi în particular* se vor ţinea la sfârşitul anului şcolar curent, şi adecă: La liceele complete, şcoli comerciale şi normale, imediat după terminarea examenelor de maturitate, resp. de capacitate, pentru ca d-nii delelegaţi ministeriali să poată eventual controla şi de mersul acestor examene. — La liceele necomplete şi la şcolile medii, săptămâna ultimă a anului şcolar, după examenele celorlalţi elevi. — Anul şcolar se va încheia în conformitate cu prevederile «Regulamentului provizor» § 1. al 1. şi cu hotărârile conferinţei Directorilor regionali, comunicate sub n-rul 4274/1921. Celeallte găzete sânt rugate a reproduce această comunicare. *Andrei Bârseanu*, director regional.

Ştire ziaristică. Foaia *Românul* din Arad îşi suspendă apariţia din cauza greutăţilor materiale cu care are de luptat. Ziarul aradan, a avut, cum mărturiseşte, destui abonaţi şi cititori, dar domnii abonaţi nu prea sânt obişnuiţi *a plăti* la timp, — un rău de care sufer mai toate ziarele noastre.

Pleacă. La începutul lunei August a. c. Carol Habsburg părăseşte definitiv Elveţia şi se stabileşte în Spania.

Export. S'a admis cererea ţărănimii ardelene cu privire la exportul de vite. Consiliul de ministri a hotărât să se permită exportul boilor dela 6 ani în sus, şi al vacilor dela 8 ani în sus. Numai mijlocitorii de n'ar face earăş speculă.

Accident de aviaţie. Joi seara la ora 7 s'a întâmplat un sguduitor accident de aviaţie în Cluj. Sublocotenentul aviator, *Vasile Bonţescu*, a căzut cu aparatul din înălţime în grădina botanică a oraşului. Indrăsneţul aviator a murit zdrobit. Accidentul a produs mare consternare în publicul adunat în jurul corpului plin de sânge al nenorocitului aviator.

Trenuri la Ocna Sibiului. Trenuri de băi şi şcolare pleacă din Sibiu la ora: 6·20, 8·20, dim., 2 d. a. şi 6·40 seara. — Sosesc în Sibiu la ora: 7·46, 9·43, dim., 3·05 d. a. şi 8·09 seara.

Schimbul coroanelor. Anunţ: Zilnic se prezintă la Comisiunea de schimb locuitori cari cer să li se schimbe coroanele. Coroanele cari au fost declarate la termin, precum şi cele care au fost judecate la comisiune,se pot schimba; altele nu se admit. — La oficiile de schimb din judeţe s'a cerut a se înainta la direcţiunea generală un tablou de coroane ce se găsesc neschimbate, arătându-se motivele neschimbării. — Tablourile se trimit de comune la comisiunea din Sibiu, care le concentrează într'un tablou general şi le înaintează.

La Tuşnad. Situat într'o regiune dintre cele mai romantice, Tuşnadul cu băile şi izvoarele sale este vizitat an de an de-o mulţime de oaspeţi din toate părţile ţării, precum şi din străinătate. Aerul de brazi, apa înviorătoare, şi excursiunile ce se pot face cu uşurinţă, contribue la restaurarea şi întărirea organismului omenesc slăbit prin lipsa de sânge, nervositate, migrenă, catarurl, reumatism ş. a. Direcţiunea băilor «*Tuşnad*» aduce la cunoştinţa On. Public, că a aranjat baia conform cerinţeler actuale. Stau la dispoziţia oaspeţilor: odăi plăcute, băi calde şi reci, mai multe restaurante şi pensioane. Locuri de distracţie, cofetărie, muzică, lac cu luntri, teren pentru tenis, şi mai multe locuri pentru excursii. Sezonul durează din 1 Iunie până 15 Septemvrie. Reţinerea camerilor se execută prompt, şi pentru reservarea acestora vă adresaţi către: *Direcţiunea băilor* la Tuşnad.

Cinema Apollo, Piaţa Herman, Sibiu. In 1 Iunie: *Pace,* dramă extraordinară în 8 acte cu Susana Grandais. In 2 şi 3 Iunie: *Fericire perdută,* mare film. Inceputul la ora 9 seara.

Nr. 122/1921 Prot. (63) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa I-a **Ielandul-mare** cu filia **Budiul de câmpie** devenită vacantă prin moartea parohului Vasile Hodoș, pe baza ordinului consistorial Nr. 332 B. 1921 se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat, statorite în coala B.

Concurenții au să-și aștearnă cererile, instruite cu observarea normelor în vigoare, în terminul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral și până în 8 zile înainte de alegere — după prealabila încunoștiințare a protopresbiterului — să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Târgu-Mureș, la 5/18 April 1921.

Oficiul protopresbiteral în înțelegere cu comitetul parohial.

Ștefan Rusu,
protopresbiter.

Nr. 154/1921 (64) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III-a **Fornădia**, protopresbiteratul Devei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele necesare să se înainteze subsemnatului în terminul sus indicat.

Concurenții după prealabila încuviințare a protopresbiterului să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie, spre a cânta și predica, eventual a și celebra.

Deva, 1 Mai 1921.

Of. protopopesc în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 118/1921 (59) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa a II-a **Săcătura**, protopresbiteratul Câmpeni, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt jumătate venitele din parohie și cele fasionate în coala B. din întregirea venitelor preoțești dela stat pentru capelani.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, ear concurenții cu prealabila încunoștiințare a subscrisului se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta și celebra.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Câmpenilor în înțelegere cu comitetul parohial.

Câmpeni, 15 Februar 1921.

Petru Popoviciu,
protopresbiter adm.

---

(61) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Vorța** cu filia **Valea-lungă**, protopresbiteralul Ilia, se publică a doua oară concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele necesare să se înainteze oficiului protopopesc Ilia în terminul indicat. Concurenții să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta și predica, eventual a și celebra.

Ilia, 19 April 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. român al Iliei în înțelegere cu somitetul parohial.

Constantin Moldovan,
protopop.

Nr. 196/1921 (60) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Suplac** în protopresbiteratul Târnava se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt celea fasionate în coala B. pentru întregirea dotației dela stat.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu în terminul arătat, iar concurenții cu prealabila încuviințare a subsemnatului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Cetatea-de-baltă, 12 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Târnava, în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Todoran
protopop

Ad Nr. pp. 267/1921 (58) 2—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II-a **Mănăștirul-unguresc**, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-și aștearne subscrisului, în terminul susindicat, suplicile instruite conform normelor în vigoare, și a se prezenta la biserică în vre-o zi de Duminecă sau sărbătoare, ca să fie cunoscuți din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral rom. ort. în înțelegere cu comitetul parohial.

Cluj, 27 April 1921.

Tuliu Roșescu,
protopresbiter.

---

ad. 685/921. (62) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de cl. III a **Sâmbăta-sup.-apus.**, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele arătate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, ear concurenții cu observarea dispozițiilor din regulament, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Făgăraș, la 15 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral român ortodox în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii, medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără șematism 10 lei cu porto cu tot.

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,
profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Prețul 20 Lei.

Propise pentru examene

:-: dictando și caligrafie :-:

se află de vânzare la

Librăria Arhidiecezană, Sibiu

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu**, se află de vânzare

Noul Testament
(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Șaguna

Prețul: crudo **Lei 2·—**, broșat **Lei 4·—**, plus porto postal **Lei 2·—**.

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Rodica
povestire din răsboi

de

Constanța Hodoș

în prețul original de **Lei 8·50**

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află de vânzare următoarele

Tipărituri

Pentru școalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele școlare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.
Bilet de informație la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru școalele primare:

Registre pentru absenții și clasificații.
Matricole școlare.

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu a sosit și se află de vânzare

Recvizite bisericești

dela

atelierul de argintării și obiecte bisericești

Dim. D. Popescu din București

fabrică sistematică de clopote, Argintărie, și orice obiecte bisericești. — Furnizorul Curții regale și al sfintelor mitropolii, episcopii și biserici din România-Mare. — Calea Moșilor Nr. 249.

Precum: **Potire, Disc, Stea, Linguriță, Cădelnițe, Chivote, Candele, Cruci, Sfeșnice, Icoane din argint de China și metal,** de tot felul etc. etc. cu

prețuri moderate.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 21 Mai (3 Iunie) 1921 Nr. 41

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU
Nr. 6 Procuratura de stat
Str. Schewis

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Alte mijloace, acelaș scop

Organele siguranței din Cluj au descoperit organizațiuni criminale, în Petroșeni și Valea-Jiului, întreținute cu bani din Ungaria. Ținta era distrugerea instalațiilor și instituțiilor statului. Mai mulți conspiratori sânt arestați. In locuințele lor s'au găsit dinamită, otrăvuri în mare cantitate și scrisori. Poruncile veneau dela Budapesta direct, poate indirect.

Comploturile și asasinatele, încercate până acum cu râvnă vrednică de altă cauză, n'au dat rezultatul așteptat de cei ce le-au inspirat și patronat.

Iredenta maghiară, cu toate acestea, nu-și pierde îndrăsneala, ci își urmează și prin alte mijloace scopul de a împedeca întărirea statului românesc.

Autoritățile române au aflat că tendența ungurilor de peste Tisa se îndreaptă cu deosebire împotriva *religiei*, care trebue slăbită cât mai mult la români: agenți trimiși din Budapesta și din alte părți au sarcina să respândească alte idei tot «religioase» împotriva războiului și a armatei. Rol deosebit se atribue, în această propagandă, sectei *adventiștilor*, cunoscuți ca adversari atât ai războiului, cât și ai preoților.

Menirea sectei este să atragă pe români în cercul său de înrâurire și să-i facă a urâ arma, — prin urmare a urâ și lupta pentru a-și apăra țara și neamul.

Acesta ar fi unul din mijloacele maghiare, al căror scop principal este să se desorganizeze armata, și apoi firește statul în lipsa apărătorilor săi.

Acțiunea adventistă avea să se bucure de sprijinul emisarilor unguri și străini, cari au însărcinarea să caute a se apropia pe furiș de soldați și să-i convingă cu vorbe dulci să nu se supună recrutării, și să le descrie în culori negre viața militară din casarme, să le spună minciuna că acolo oamenii sânt rău bătuți, «flămânzesc», și sânt puși zilnic la grele «munci».

Unelțirile maghiare, cum s'a constatat, au în vedere *biserica și armata*, — dar nu uită nici de funcționărimea ungurească din țara noastră, și nici de ceilalți cetățeni de aceeaș limbă. Funcționarii unguri dela noi, după instrucțiile horthyste sânt opriți d'a-și împlini slujba cu zel și devotament, — ei trebue să fie conspiratori și să lucreze în acest înțeles.

Ceilalți cetățeni maghiari, din statul român, sânt instruiți să refuze plătirea dărilor, să facă greutăți cât mai dese și mai mari administrației de astăzi...

Așa se lucrează și se conspiră din partea vecinilor noștri dela vest.

Toate aceste manopere, păcătoase și desperate, au să fie date de gol și cunoscute în toate părțile țării noastre.

Voim să știm precis cu cine avem de furcă, ce măsuri de apărare trebue să luăm împotriva vicleniei vecinilor înrăiți și a sălbătăciei ce o deslănțuesc pentru a dărâma ușor tot ce clădim cu atâta trudă.

Centenarul lui Ion C. Brătianu

— Serbarea din București —

Delegațiuni din toată țara, școale, societăți, corporații și un mare număr de cetățeni s'au adunat în jurul bisericii sfântul Gheorghe, Duminecă în ziua de 29 Mai.

Afară de membrii familiei Brătianu, au asistat: reprezentantul guvernului, dl Cudalbu, ministrul domeniilor, dl Mișu, ministrul palatului, M. Ferekyde, C. Disescu, I. G. Bibicescu, Toma Stelian, Al. Constantinescu, P. Poni, Em. Antonescu, Em. Porumbaru etc.

Serviciul religios a fost oficiat de I. P. S. S. mitropolitul primat *Miron Cristea*, asistat de mitropolitul Ardealului *Nicolae Bălan*, arhiereul Evghenie Piteșteanul, preoții Petrescu-Visarion, Georgescu Silivestru și toți protoereii din capitală.

Serviciul religios s'a sfârșit la ora 10·45, după cara asistenții au pornit în corpore la *statue*, unde au început discursurile.

Cel dintâi vorbește *I. P. S. S. mitropolitul Nicolae Bălan* al Ardealului care rostește cuvântarea următoare:

In dosul scenei istorice, cu toate frământările și luptele ei sânt active puteri și legi mai presus de ale oamenilor pe care Dumnezeu le-a așezat să conducă destinele popoarelor. Voința lui, cuprinsă în ele, mai curând ori mai târziu, duce la izbânda dreptății și arată meritul celor ce au stat în slujba ei. Să se cutremure păcătoșii, salte și să se bucure drepții de această rânduială a lucrurilor lui Dumnezeu. Grație dreptății dumnezeești, coborâte peste noi cu chipul frumoasei minuni a unității noastre naționale, face să vibreze inimile noastre de cele mai sfinte simțeminte și gândul nostru recunoscător aleargă la munca și jertfa acelora ce i-au pregătit sosirea.

Aduceți-vă aminte de mai marii voștri cari v'au vestit cuvântul adevărat și la a căror săvârșire a vieții gândindu-vă, să le urmați credința.

Cu aceste cuvinte Sf. scriptură ne îndeamnă să pomenim pe toți acei bărbați mari ai neamului cari din mintea și inima lor au știut să răspândească căldura și lumina peste un neam întreg.

Unul din bărbații mari ai neamului a fost acela al cărui centenar îl prăznuim azi. Viața lui stă ca o carte deschisă înaintea noastră, și faptele lui sânt împletite cu toate evenimentele mari ale neamului nostru din timpurile pe care el le-a trăit.

Om dintr'o bucată, rupt din sufletul neamului nostru ale cărui virtuți el le reprezinta, el a săvârșit adevărate minuni. Mărimea lui stă în credința neșovăitoare care a rămas aceeaș. Din această credință el a sorbit puteri nebiruite pentru opera ce a săvârșit în viața sa.

In Sf. evanghelie ce am cetit azi în biserică, ni s'a vorbit de credința care mută munții. Această credință, a avut o marele român Brătianu și prin ea a pregătit în adevăr minunea mutării munților ai cărei martori am fost noi astăzi.

Azi viu în numele Ardealului ca la ocazia acestei frumoase și meritate sărbătoriri să depun omagiul recunoștinței noastre și să fac făgăduința sărbătorească că-i vom păzi credința și prin această credință vom contribui din toate puterile noastre și la consolidarea țării noastre unită, așa unită cum a văzut o el în gândurile, în planurile, în visurile și în munca lui.

Ne vom cumineca inimile din entuziasmul lui, ne vom întări simțămintele cu dragostea lui și nu vom uita nici odată principiile lui că munca prin încredere în Dumnezeu și'n tine însu-ți, în forțele neamului, poate duce la biruința cauzei mari a neamului.

Și astfel ne vom strădui a păstra biruința prin aceleași virtuți, prin care a fost făurită de el: Dumnezeu să binecuvinteze din neam în neam amintirea lui și s'o facă izvor de putere, de entuziasm nesecat pentru neamul, pentru care inima lui a bătut în fiece clipă.

Gloria numelui lui să rămâe din veac în veac! —

După mitropolitul Ardealului au luat cuvântul: mitropolitul Suciu al Blajului; Cudalbu ministru de domenii, ca reprezentant al guvernului; general Coandă, ca reprezentant al armatei și al celor care au luptat la 1877 pentru ndependență; Onciu, președintele Academiei Române; Vlădescu, rectorul Universității; Nistor, din partea Bucovinei; Tăutu, din partea Basarabiei; Aurel Cosma, din partea românilor din Banat; Valaori, ca reprezentant al românilor macedoneni; I. G. Duca, din partea partidului național liberal; Claudian, în numele Centrului studențesc: Teodor Ionescu. In numele corporațiilor de industriași ș. a.

Oratorii au făcut pe scurt istoricul vieții marelui om de stat, Ion C. Brătianu, căutând să evidențieze faptele merituoase săvârșite în timpul activității sale, de marele dispărut, a cărui amintire va rămânea de-apururi neștearsă în mințile tuturor generațiilor.

După terminarea cuvântărlor solemnitatea a luat sfârșit la ora 1 și jumătate după amiază.

Societatea ortodoxă a femeilor

Congresul general din anul acesta al Societății ortodoxe naționale a femeilor române s'a adunat în Chișinău, în capitala Basarabiei.

Scopul societății este: desvoltarea culturii și educației copiilor români din punct de vedere religios și național.

Primirea delegațiunilor s'a făcut Sâmbătă, în 28 Mai, la ora 11, în sala episcopală, întocmită pentru festivitate. Congresiștii au fost salutați cu multă inimă. După amiazi s'a ținut consfătuirea delegațiilor dela filiale cu comitetul central, sub președinția dnei Alexandrina

Cantacuzino. S'a constatat lucrarea desfăşurată de centrală şi de secţiuni.

In grădinile de copii, înfiinţate de societate, multe sute de copilaşi, în mare parte ai oamenilor săraci, îşi primesc educaţiunea.

Cantinele, alipite lângă ele, sârguinţa şi priceperea doamnelor conducătoare, au făcut, din aceste şcoale de copii mici, pepiniere de educaţie fizică, morală şi patriotică.

Duminecă, în 29 Mai, congresistele şi congresiştii asistă în catedrala Chişinăului la serviciul divin, oficiat de I. P. S. Sa arhiepiscopul Gurie, înconjurat de cler.

După ameazi la ora 3 s'a ţinut şedinţă, în care dna Alexandrina Cantacuzino a făcut dare de seamă amănunţită despre activitatea societăţii, iar casiera, dna Zoe Râmniceanu, despre gestiunea financiară.

In şedinţă au luat cuvântul: în numele clerului arhiereul Gurie, delegatul protopop N. Borzea în numele mitropolitului Nicolae al Ardealului, părintele Dan ca reprezentant al mitropolitului Bucovinei, protopopul Ghidiu ca delegat al episcopului din Caransebeş ş. a.

S'au discutat chestiuni privitoare la reorganizarea învăţământului religios şi a propagandei de sentimente patriotice şi morale, ş. a.

Desbaterile au durat până la ora 9 seara.

Ziua de Luni 30 Mai a fost fixată pentru vizitarea oraşului şi a instituţiilor culturale.

Puternică a fost impresia congresistelor venite în vechiul regât şi din Transilvania, văzând întâia oară frumuseţea capitalei Basarabiei.

Acest oraş mare, cu străzi largi şi drepte, cu bulevarde superbe, a atras admiraţia congresiştilor.

Au fost vizitate numeroase instituţii culturale şi religioase, admirabilul muzeu regional, institutul de fete din Chişinău, creiat de către societatea ortodoxă.

Inainte de a părăsi oraşul, congresistele şi congresiştii au participat la o serbare culturală şi literară, organizată de fraţii noştri din Chişinău.

Ar fi vremea...

In veacul nostru de sărbări şi festivaluri, de congrese şi tot felul de 'ntruniri, nu odată am avut prilejul să auzim făcându-se apologia bisericii şi a şcoalei noastre confesionale.

«Aceste două instituţii au fost de-alungul vremii scutul şi pavăza iredutabilă a conservării existenţei noastre naţionale». Aşa glăsuieşte candidatul la deputaţie, când — prin preot şi învăţător — cere votul alegătorilor dela sate, ca şi «misionarul», care pleacă «în provincie» să-şi reorganizeze partidul.

Şi oratorul nostru are toată dreptatea. Decât că ajungând odată în parlamentul ţării, care — bogată cum e — plăteşte «energia» discursurilor cu 160 lei la zi, plus vagon rezervat pe C. F. R., — îsi uită de «convingerile» electorale, delirul i se domoleşte pe nesimţite, iar biserica şi şcoala devin în ochii lui cele mai desconsiderate instituţii din câte se trudesc să fericească binecuvântata România Mare.

Ori cel puţin aşa se vede. Căci altfel nu ne-am putea explica tăcerea parlamentarilor noştri — între cari atâţia preoţi! — cari nu găsesc de cuviinţă să-şi ridice cuvântul hotărât şi energic împotriva maşterului tratament de care se bucură — vorba vine — preoţimea şi 'nvăţătorimea noastra confesională.

Intr'adevăr, tuturor funcţionarilor li s'a făcut o rânduială — aşa cum li s'a făcut — numai preoţii şi învăţătorii confesionali au fost lăsaţi în grija lui... Dumnezeu; poate fiindcă Lui îi slujesc în primul rând. Ei au suferit mai mult vitregia regimului unguresc — şi ei sânt singurii cari mai îndură şi astăzi mizeria hărăzită de acelaş regim de obidă seculară: congrua şi întregirea de salar.....

Constituanta se ocupă cu organizarea bisericească, încercând unificarea.

Guvernul vrea statificarea şcoalelor confesionale. Se pare deci, că se pregăteşte leacul pentru bolnav... Numai cât — vorba aceea: Să nu moară bolnavul, până vine leacul, căci preoţii — puţini câţi îi avem — hrăniţi până acum cu promisiuni şi dulci iluzii, ies pe rând din slujba bisericii, iar învăţătorii pe cari mizeria i-a adus la exasperare, părăsesc catedrele, ori ameninţă cu greva, fapt care duce fatal la acelaş rezultat sinistru: prin biserică fără preoţi, şi şcoală fără dascăli la ruina sufletească a neamului.

*

Constituanta zoreşte unificarea bisericească. Lucru cuminte.

Guvernul chipzueşte statificarea şcoalelor confesionale.....

Dar în timpul acesta *preoţii şi învăţătorii confesionali îşi fac datoria îndurând lipsurile cele mai cumplite, căci de astă toamnă nu li s'a dat nici o leţcae!*

Până când o vor putea-o duce astfel, se va vedea.

In or ce caz ar fi vremea să se gândească cărmuitorii noştri că mâncând unii aguridă, celorlalţi li se strepezesc dinţii. Şi asta nu se cheamă dreptate! *Neculce.*

Regele Ferdinand şi opera lui Tudor Vladimirescu

M. Sa Regele a donat 10 mii lei Academiei române ca premiu pentru cea mai bună lucrare asupra faptelor şi vieţii lui Tudor Vladimirescu. Darul e însoţit cu următoarea scrisoare, adresată dlui preşedinte al Academiei:

Domnule preşedinte,

Intreaga ţară sărbătoreşte anul acesta împlinirea a o sută de ani dela moartea lui Tudor Vladimirescu, care s'a ridicat în fruntea panduriior olteni pentru apărarea poporului greu apăsat de o vitregă ocârmuire seculară.

Mişcarea lui Tudor a fost o isbucnire a setei de dreptate a poporului român. Această trezire a puterii de viaţă, ascunsă în sufletul obidit al românului, s'a îndeplinit în chip elementar şi fără înrâuriri străine. Paharul suferinţei se umpluse şi Tudor a fost omul, care a scos strigătul de alarmă pornind la fapta mântuitoare. Cu Tudor începe o epocă nouă a redeşteptării naţionale, epoca românismului.

In era cea nouă, însufleţită de năzuinţele lui Tudor şi ale poporului românesc, s'a îndeplinit renaşterea culturii române şi a economiei naţionale, unirea celor două principate, întemeiarea dinastiei, războiul de independenţă şi, în sfârşit, războiul pentru unirea întregului neam românesc: Dreptatea sătenilor, cari şi-au făcut dovada vredniciei, atât prin muncă răbdătoare, cât şi prin vitejie neînfrântă, s'a consfinţit în legile de împroprietărire şi votul obştesc.

Putem dar privi cu încredere în viitor, fiind siguri că munca şi cultura românească vor lua un nou şi puternic avânt şi că sămânţa pusă de Tudor a prins bine şi va da roade şi mai îmbelşugate.

Ca un semn de cinstire şi din parte-Mi a acestui erou naţional, care şi-a dat viaţa pentru neamul său, dăruesc Academiei române suma de zece mii lei spre a servi ca premiu pentru cea mai bună lucrare asupra vieţii şi faptelor lui Tudor, precum şi asupra stării culturale şi sociale din timpul său.

Primiţi, vă rog, domnule preşedinte, încredinţarea dragostei Mele. *Ferdinand.*

Comemorarea lui Dante

Academia română a ţinut Vineri şedinţa festivă pentru comemorarea şaisprezecentenarului marelui poet *Dante Alighieri.* Dl Martin Franklin, ministrul Italiei la Bucureşti, a luat parte la această şedinţă, salutat fiind de dl I. Negruzzi în numele Academiei române. Dl ministru al Italiei, mulţumeşte pentru caldele cuvinte ce i s'au adresat. Oferă apoi Academiei un admirabil volum al lui Dante cu opera «Divina Comoedia», pentru care dl D. Onciul mulţumeşte în numele Academiei române. Comunicarea asupra vieţii şi operii lui Dante a făcut-o dl *N. Iorga,* arătând înrâurirea pe care mediul a avut-o asupra marelui poet. Dante Alighieri a fost un geniu şi opera lui va străbate veacurile. Dl *Ramiro Ortiz,* profesor universitar, a analizat operele lui Dante «Vita nuova» şi «Divina Comoedia». La urmă dl Franklin a făcut cunoscut că guvernul italian a redeschis şcolile româneşti din *Istria,* pentru care Academia i-a făcut o caldă manifestaţiune.

FOIŞOARA

Ce să-Ţi doresc

Doamnei Constanţa Hodoş

De ziua Ta ce să-Ţi doresc
Mai scump, mai bun, mai sfânt?
Ce poate fi mai preţios
In cer şi pe pământ? —

E sănătatea, voea buna,
Virtutea lor li se 'mpreună
Să alcătuească o cunună
De glorie strălucitoare
Pe fruntea Ta de scriitoare...

Maria Halalai

Două instantanee

— Schiţă —

I.

Trecuse de miezul nopţii. Scriitorul sta la masă şi scria. Cuvintele i se anunţau sub pană, par'că ar fi fost neşte soldaţi credincioşi, cari — chemaţi de comandantul lor, salută şi anunţă: «aici sânt, să trăiţi!» Celce scria era aproape istovit de puteri, dar tot nu lăsa pana din mână. Era pe la mijlocul unui articol, pe care voia să-l tipărească în jurnalul independent, la care lucra.

«.. *Cum* să încălzesc pe cetitor mai bine?» îşi punea întrebarea, din când în când, scriitorul. «*Cum* să-i evidenţiez adevărurile, de cari va trebui să se lase pătruns, ca să ieşim la liman verde din labirintul acesta de probleme?»

«Nu simţeşti, cetitorule», scrise el, «nu simţeşti timpul nostru de prefacere? Nu-ţi dai seama că este în joc în ziua de astăzi fericirea sau nefericirea nu numai a persoanei proprii, ci a generaţii întregi? Eşti mic la suflet, cetitorule, şi nu dai ascultare glasului de chemare la *colaborare,* pentru o refacere socială?

«De dragul unui «gheşeft» laşi să flămânzească zeci şi zeci de copilaşi, cu mamele lor? Iţi închizi obloanele conştiinţii tale şi-ţi zici: «fiecare să-şi vadă de punga sa şi de interesul său! Interesul poartă fesul»!? Dar nu te mustră *conştiinţa,* când ştii că «interesul» tău este răscumpărat cu lacrimile şi oftările altor fiinţe? Este aceasta creştineşte, este evreieşte, este *omeneşte?*»

Inchise ochii pentru o clipă, strângând pleoapele, îndurerat, apoi scrise mai departe:

«Am văzut pe bieţii orfani de războiu trecând, ieri, de 10 Mai, la serbarea naţională. — Pe voi nu vă prinde 'n braţe tatăl, seara, acasă! m'a săgetat prin inimă. Sfaturile părintelui vostru nu vă va fi dat să le primiţi — căldura căminului părintesc vă este necunoscută. Şi ca voi sânt astăzi zeci, sute de mii de copii, în *toate* ţările.

«Pentruce? Pentrucă vreo-câţiva politiciani miopi sufleteşte, din «interes naţional», au dat lozinci false în ţara lor, lozinci, cari au aprins massele şi le-au învrăjbit. Sub masca patriotismului au pescuit în tulbure vreo-câţiva, ca să ajungem neamurile la cuţite».

«Şi acum te întreb, cetitorule», scrise mai departe el, «vrei să contribui şi tu ca atmosfera aceasta să dispară sau să ajungă şi mai încărcată?

«N'a curs destul sânge nevinovat? Nu sânt destule hecatombele de oameni? Este «sentimentalism», când îţi amintesc acestea? Conştiinţa ta, când te rogi unui Dumnezeu al Bunătăţii şi al Dreptăţii, nu-ţi spune tot aşa?

«*Se poate* altă cărare decât aceea a înţelegeri şi a cinstirii împrumutate, între bresle, între neamuri, între om şi om?

«Ştii tu, cetitorule, cât *rău* pot să aducă vreo-câteva cuvinte chiar, spuse în treacăt, muşcătoare — câtă vreme cuvintele din ziua de astăzi ar trebui să fie alifii tămăduitoare?

«Vrei tu ca din nou să fulgere tunurile pe crestele de deal şi să primească nutremânt, carne omenească, pentruca să avem şi mai

Congresul Ligii Culturale

Liga Culturală, Secţia Târgu-Jiu, aduce la cunoştinţă că congresul anual al Ligei Culturale se ţine anul acesta în *Târgu-Jiu* în zilele de 9, 10 şi 11 Iunie stil nou. Tot în aceste zile se va sărbători Centenarul morţii marelui erou, Domnul *Tudor* din Vladimirii Gorjului şi se va aranja o expoziţie de artă naţională

Prin aceasta sânt invitaţi să participe la aceste serbări toate reuniunile, societăţile culturale, despărţemintele şi agenturile Asociaţiei. Pentru a putea lua măsuri de încartiruire delegaţii să comunice din bună vreme secţiei Târgu-Jiu (preşedinte Dr. Hasnaş, secretar V. Danilescu) numărul persoanelor care vor participa.

Ar fi de dorit ca cel puţin delegaţiile, dacă nu tobte persoanele, să fie în costumul naţional caracteristic ţinutului de unde vin.

Invitarea aceasta, bine înţeles, nu înseamnă că marele nostru erou, Domnul Tudor, nu trebue sărbătorit şi acasă. Una trebue făcută, dar nici ceealaltă nu trebue lăsată.

Congresul Uniunii femeilor române

— Comunicat al Uniunii femeilor române din Braşov —

Se aduce la cunoştinţă tuturor Reuniunilor, că congresul Uniunii femeilor române se va ţinea definitiv în zilele Sftelor Rusalii adecă în 19—20 Iunie a. c. în oraşul Arad.

In acest scop vă rugăm a trimite delegaţia Dv. compusă din 3—4 membre ale comitetului, dintre care 2 delegate au dreptul de vot.

Dorim ca în cel mai scurt timp să ne faceţi cunoscut numele delegaţiei, pentru ca să Vi se trimită permise nominale de drum.

Convocarea şi ordinea zilei se va publica la timpul său împreuna cu programul serbărilor.

Reuniunile sânt rugate a lua cu sine dări de seamă despre activitatea lor. Să se anunţe şi Reuniunile nou înfiinţate şi acelea care din greşală nu ar fi primit comunicări directe.

Ştirile zilei

Familia Regală serbătoreşte astăzi, Vineri, ziua onomastică a A. S. R. principesei Elena, moştenitoarea tronului, şi a A. S. R. principesei Ileana.

Principele Carol academician. In 25 Mai dnii Onciul, preşedintele Academiei, şi I. Negruzzi, secretarul general, s'au prezentat la palatul Cotroceni şi au comunicat A. Sale Regale Principelui moştenitor, că Academia Română l-a proclamat membru onorar în şedinţa plenară dela 17 Mai.

Centenarul Alecsandri. Liceul de fete al Sibiului serbează centenarul prim dela naşterea lui Vasile Alecsandri, şi anume: Duminecă în 5 Iunie 1921. la ora 11 a. m., în sala muzeului Asociaţiunii. Vor fi: cântece, vorbiri, recitări şi muzică. Intrarea 2 Lei de persoană. Studenţii gratuit.

Dela Academia Română. Marţi d. a. la ora 3 Academia Română, întrunită în sesiune generală, a ţinut şedinţă solemnă pentru primirea în sinul ei a dlui *G. Bogdan Duică.* Dsa a cetit discursul său de recepţiune despre Titu Maiorescu. Dl S. Puşcariu a citit răspunsul la acest discurs. Au asistat la şedinţă mitropoliţii Miron, Pimen şi Nicolae şi numeros public.

† Elena Regman născ. Filip, mama profesorului Dr. Nicolae Regman, după lungi şi grele suferinţe, în etate de 75 ani, şi-a dat sufletul în mânile Creatorului în 26 Mai, la ora 10 seara. Rămăşiţele pământeşti ale defunctei s'au aşezat spre veşnică odihnă în 28 Mai 1921 la 3 ore d. a. în cimiteriul ort. român din Sighişoara. Trimitem condolenţele noastre adânc întristatei familii.

Trenuri la Ocna Sibiului. Trenuri de băi şi şcolare pleacă din Sibiu la ora: 6·20, 8·20, dim., 2 d. a. şi 6·40 seara. — Sosesc în Sibiu la ora: 7·46, 9·43, dim., 3·05 d. a. şi 8·09 seara.

Reprezentaţie teatrală. Artiştii Teatrului Naţional din Bucureşti, în frunte cu d-na Maria Ciucurescu-Bulfinsky şi d-nul Romald Bulfinsky vor da în Sibiu trei reprezentaţii: Vineri în 3 Iunie frumoasa comedie de Shakespeare: «Noaptea regilor», în 5 acte; Sâmbătă în 4 Iunie vor juca camedia «Bujoreştii», în de Caton Theodorian, iar Duminecă în 5 Iunie piesa «Banii», în 3 acte, de Octave Mirbeau. Biletele de intrare se află de vânzare la Librăria Săteanului, strada Cisnădiei 1. Alte amănunte servesc afişele.

Publicaţiuni nouă. In editura Asociaţiunii în Sibiu au apărut: Propaganda noastră culturală, de *Romul Simu,* secretarul administrativ al Asociaţiunii, şi din Biblioteca poporală, Nr. 98: *Tudor Vladimirescu,* de Ion Georgescu, secretarul literar al Asociaţiei. Preţul broşurii 3 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu.

Târg de mostre în Cluj. La târgul de mostre vor fi espuse produse de fabrici, de mână, economice şi industriale care se pregătesc, se prelucrează, sau se transformă pe teritorul României. Târgul are o insemnătate deosebită, că pune la vedere comercianţilor şi consumătorilor toate ramurile industriei interne. Târgul de mostre se deschide la 15 Iulie 1921 şi durează până la 15 August 1921. Produsele industrii, care ajung la târgul de mostre, se vor aranja în grupele următoare: Mărfuri de fier şi metale; maşini, articole electrice vehicole şi cântare; Industria de peatră, sticlă şi porţelan, şi produse de cheramit; edificare, materiale de edificare; mărfuri de lemn, produsele industriei lemnului; mărfuri de piele şi hârtie, arte grafice, rechizite de fotografiat, articole de lux şi juveliere; Mărfuri impletite şi ţăsute, lucrări de tapeţieri, blăni, îmbrăcăminte şi articole de gală; articole de alimentaţie şi consumaţie; grupul chimic. Afară de grupele acestea vor ajunge în grupe separate produsele industriei casnice economice şi industriale. Biroul: Cluj, Piaţa Unirii, 23.

La Tuşnad. Situat într'o regiune dintre cele mai romantice, Tuşnadul cu băile şi izvoarele sale este vizitat an de an de-o mulţime de oaspeţi din toate părţile ţării, precum şi din străinătate. Aerul de brazi, apa înviorătoare, şi excursiunile ce se pot face cu uşurinţă, contribue la restaurarea şi întărirea organismului omenesc slăbit prin lipsa de sânge, nervositate, migrenă, cataruri, reumatism ş. a. Direcţiunea băilor «*Tuşnad*» aduce la cunoştinţa On. Public, că a aranjat baia conform cerinţeler actuale. Stau la dispoziţia oaspeţilor: odăi plăcute, băi calde şi reci, mai multe restaurante şi pensioane. Locuri de distracţie, cofetărie, muzică, lac cu luntri, teren pentru tenis, şi mai multe locuri pentru excursii. Sezonul durează din 1 Iunie până 15 Septemvrie. Reţinerea camerilor se execută prompt, şi pentru reservarea acestora vă adresaţi cătră: *Direcţiunea băilor* la Tuşnad.

Maialul românesc al Sibiului

Joi în 2 Iunie s'a ţinut în Dumbravă, maialul românilor sibieni. Din piaţa mare «Regele Ferdinand I», s'a făcut plecarea miilor de elevi şi eleve dela şcoalele noastre sibiene, şi anume: şcoalele primare de băeţi şi fetiţe, şcoala superioară de comerţ, liceu de fete, liceul Gheorghe Lazăr, seminariştii, orfanii războiului, conduşi de corpurile didactice.

In sunetele muzicelor, una militară, două civile, cu stindarde mari şi mici, urmaţi de membrii Reuniunii meseriaşilor români şi de obştea economilor, aclamaţi de public, copiii şi tinerii în urale vesele şi paşi militari au parcurs străzile şi promenada până în Dumbravă.

Serbarea, în asemănare cu maialurile de odinioară, a făcut un pas gigantic.

Şi, — dupăce piedecile au dispărut să nu mai revie, — va mai face în scurtă vreme şi pe al doilea pas, — fiindcă aşa este mersul firesc al progresului unui popor tinăr şi cu vlaga vieţii. Războiul l-a făcut să fie popor mare; libertatea şi cultura îi va da tăria necesară mărimii.

---

mulţi copilaşi orfani de aceştia? *Asta* este misiunea unui om pe pământ?

«Dacă argumentele acestea îţi vor părea .... banale şi sentimentale, ţi-aş dori ca zilnic să apară conştiinţei tale o mână, roşie de sânge de copil nevinovat, şi să-ţi scrie cu litere de foc: *Mene tekel phares,* ca o vecinică mustrare...».

Scriitorul se opri din scris, şi-şi sprijini capul în palme. Ridică resolut mai apoi capul şi apăsă scriind: «Luptă-te împotriva miasmelor din conversaţia zilnică! Protestează, când simţeşti nedreptăţită munca cuiva, care ştie munci fără ca să-şi facă reclamă. Aibi milă, (da, mila batjocorită de Nietzsche şi de adepţii săi, vai, mulţi la număr!), milă faţă de cei slabi şi neputincioşi — ridică-i, ori unde i-ai întâlni, căci mulţumindu-i pe ei îţi asiguri şi tu mai bine existenţa, tu nefiind decât o verigă din lanţul social al oamenilor. «Platitudini sfaturile acestea? S'ar putea reda, de sigur, mai elocuent, esenţa lor însă tot *una* este: chiagul societăţii omeneşti şi de aici înainte, în vecii vecilor, numai *iubirea* poate fi! Pe ea poţi să zideşti ceva trainic, pe zavistie, pe ură se darmă chiar şi planurile cele mai îndrăsneţe...».

II.

A doua zi, în cafenea, la masa cutărui furnizor milionar. Furnisorul prinde jurnalul în mână şi-l priveşte cu ochi de broască.

«Ian să vedem ce năsbâtii mai scriu gazetele astea...? Hm, da, un apel...»

In timp ce ochii şi-i plimbă plictisit peste rânduri şi icneşte de câteva ori — reminiscenţe gastronomice dela cina copioasă — se încrucişează cu gândurile scriitorului alte gânduri, aşa, ca neşte fulgerări dintr'o depărtare înnorată: «Am porunca să cumpăr nevesti-mi o peană de Paradis» şi ciorapi de mătase, 5 părechi... la ora 10 am un rendez-vous cu antreprenorul restaurantului «La Carpaţi», să-i dau două vagoane de zahăr...»

La cuvintele: «Pe voi nu vă prinde în braţe tată!, seara, acasă», a strâmbat niţel din gura-i de cameleon şi a oftat sastisit: «Hei, dragul meu, nu pot să aibă toţi tată!»

La «creştineşte, evreieşte, omeneşte», a clătinat din cap: «Cam are dreptate omul meu» — dar îndată şi-a luat altă direcţie cu gândurile, căci se apropiase unul, cu care trebuia să «parlamenteze», cum zicea el.

«Parlamentarea» a fost foarte elocuentă. Vorbea mai mult cu mânile, de cât folosind cuvintele ticluite cu multă şmecherie.

— «Ei, facem alişveriş?», întrebă el.
— «Facem», clipi din ochi celalalt.
— «Şi cam ce ai avea dta?»
— «Am 50 de vagoane de grâu».
— «Unde?»

— «Unde! Nici eu nu ştiu, la adicătilea mi le vinde altu'.., e secret profesional».

— «Haha!», râse furnisorul şi-şi rosti în «sinea sa»: «negoţ catenar», apoi, cu glas tare «Cu cât?» Şi facură socoteala. Intr'un sfert de oră câştigase vre-o câteva zeci de mii, după ce mai aruncase şi un «Dreadnougth», cum spunea el cuzei: «ce-ţi faci de lucru cu .. (cutare), dă-l dracului, că-i de alt neam!»

— »Aşa, am încheiat târgul va-să-zică!?
— «Incheiat!»
— «Chelnăr, o şampanie».
— «Da rece să fie!»

Şi.. în timp ce orfanii dorm singuri în pătuleţe lor aliniate ca la cazarmă, în timp ce «idealistul» îşi smulge din inimă alt articol, ca să-l dea cetitorilor săi, în jurnalul de mâne — profitorii beau, fericiţi de «negoţul» încheiat, şampania, pe care au aşezat-o pe jurnalul împestriţat cu cifrele scrise cu creionul: socotelile încheiate.

Par.că se revoltă puţin chiar şi literile de tipar şi par'că ar suspina sub povara cifrelor, ca sub călcâiul unei cisme.

Hei, dar «doamnei» îi trebue o «peană de Paradis» şi de aceea aduce... paradisul pe pământ!... *Ilie Marin.*

Nr 77/ 1921 (65) 1921

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia cl. III-a **Cârjiți** cu filia Bretelin, protopresbiteratul Devei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post — pe lângă casă parohială — sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral cu a cărui încunoștințare concurenții se pot presenta la biserică spre a cânta, cuvânta și celebra.

Deva, la 5/18 Martie 1921.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Devei.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 129/1921 (67) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei vacante de cl. II **Păuca**, protopopiatul Mercurii, se escrie concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în normele din vigoare.

Petenții își vor aștorne cererile subsemnatului oficiu protopopesc având a se prezenta la biserică spre a cânta, predica sau celebra.

Mercurea, 11 Martie 1921.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Mercurei în înțelegere cu comitetul parohial.

Avr. S. Pecurariu,
protopop.

Nr. 122/1921 Prot. (63) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa I-a **Ielandul-mare** cu filia **Budiul de câmpie** devenită vacantă prin moartea parohului Vasile Hodoș, pe baza ordinului consistorial Nr. 332 B. 1921 se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumenteie sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat, statorite în coala B.

Concurenții au să-și aștearnă cererile, instruite cu observarea normelor în vigoare, în terminul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral și până în 8 zile înainte de alegere — după prealabila încunoștiințare a protopresbiterului — să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Târgu-Mureș, la 5/18 April 1921.

Oficiul protopresbiteral în înțelegere cu comitetul parohial.

Ștefan Rusu,
protopresbiter.

Nr. 154/1921 (64) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III-a **Fornădia**, protopresbiteratul Devei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele necesare să se înainteze subsemnatului în terminul sus indicat.

Concurenții după prealabila încuviințare a protopresbiterului să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie, spre a cânta și predica, eventual a și celebra.

Deva, 1 Mai 1921.

Of. protopopesc în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 118/1921 (59) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa a II-a **Săcătura**, protopresbiteratul Câmpeni, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt jumătate venitele din parohie și cele fasionate în coala B. din întregirea venitelor preoțești dela stat pentru capelani.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, ear concurenții cu prealabila încunoștiințare a subscrisului se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta și celebra.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Câmpenilor în înțelegere cu comitetul parohial.

Câmpeni, 15 Februar 1921.

Petru Popoviciu,
protopresbiter adm.

---

(61) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Vorța** cu filia **Valea-lungă**, protopresbiteralul Ilia, se publică a doua oară concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele necesare să se înainteze oficiului protopopesc Ilia în terminul indicat. Concurenții să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta și predica, eventual a și celebra.

Ilia, 19 April 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. român al Iliei în înțelegere cu somitetul parohial.

Constantin Moldovan,
protopop.

Nr. 196/1921 (60) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Suplac** în protopresbiteratul Târnava se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt celea fasionate în coala B. pentru întregirea dotației dela stat.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu în terminul arătat, iar concurenții cu prealabila încuviințare a subsemnatului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Cetatea-de-baltă, 12 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Târnava, în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Todoran
protopop

Au sosit

Stofe de reverenzi

cu prețuri scăzute

la

Ioan Petrașcu,

Strada Regina Maria (Cisnădiei) Nr. 30

(66) Sibiu 1—6

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii, medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără șematism 10 lei cu porto cu tot.

Propise pentru examene

:-: dictando și caligrafie :-:

se află de vânzare la

Librăria Arhidiecezană, Sibiu

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu**, se află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Șaguna

Prețul: crudo **Lei 2·—**, broșat **Lei 4·—**, plus porto postal **Lei 2·—**.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare

Rodica

povestire din răsboi

de

Constanța Hodoș

în prețul original de **Lei 8·50**

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru școalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele școlare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.
Bilet de informație la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru școalele primare:

Registre pentru absenții și clasificații.
Matricole școlare.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu a sosit și se află de vânzare

Recvizite bisericești

dela

atelierul de argintării și obiecte bisericești

Dim. D. Popescu din București

fabrică sistematică de clopote, Argintărie, și orice obiecte bisericești. — Furnizorul Curții regale și al sfintelor mitropolii, episcopii și biserici din România-Mare. — Calea Moșilor Nr. 249.

Precum: **Potire, Disc, Stea, Linguriță, Cădelnițe, Chivote, Candele, Cruci, Sfeșnice, Icoane din argint de China și metal,** de tot felul etc. etc. cu

prețuri moderate.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 25 Mai (7 Iunie) 1921 Nr. 42

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Nr. 6 Procuratura de stat
Str. Schewis

Casă culturală

De acest ideal se ocupă de un timp încoace Asociațiunea, Congresul preoțesc și Consistorul arhidiecezan.

Instituțiunea Casei culturale pe cât e de salutară, pe atât e de greu de realizat. Sânt multe obstacole de înlăturat. Lipsa de bani, scumpetea de astăzi, cultura puțină a poporului și alte împrejurări îi stau împotrivă.

Cu toate acestea începutul trebue făcut. Inceputul se face cu: închiderea cârciumelor în Dumineci și sărbători.

Poporul român, cum știm, este bun și muncitor. Peste săptămână își vede de muncă, — dar în Dumineci și sărbători se încuibă în localuri unde își pierde banii și sănătatea corporală, și adese și cea morală.

Am citit despre pașii făcuți de Consistorul nostru pentru ca cei în cădere să dispună să se închidă cârciumele în Dumineci și sărbători. Un lucru foarte salutar, care trebue realizat fără amânare.

Poporul are un fel de îndemn natural, că în Dumineci și sărbători, când nu lucrează, să se adune undeva la poveşti... In lipsă de alt loc, se adună la cârciume.

Dacă asemenea localuri se vor închide, unde să se adune oamenii în lipsa casei naționale? Eu zic: *la școală.*

Pentruce să nu suplinească, deocamdată, *școala* lipsa casei naționale? Atunci mai în fiecare sat ar exista o casă de aceasta.

Mi se va reflecta: La casa națională trebue curățenie, încălzit, lumină și gazete. Poporul nu prea spesează pentru lucruri de acestea. Aș fi de părere să le presteze prin urmare direcțiunea școalei, căci în cele din urmă școala tot a poporului este.

Poporului nostru să-i facem toate înlesnirile, să prindă gustul cetitului. După ce se va deprinde cevaș, va simți el însuș trebuința casei culturale sau naționale.

La slăbirea bunelor moravuri contribue de multe ori și jocul tineretului în localul cârciumelor.

Tinerii, dela fire, sânt dispuși a juca în Dumineci și sărbători. Crișmarul plătește de obicei musicanții și face toate posibilitățile ca tinerimea să se adune la dânsul, știind că deodată cu tinerii vine și publicul, iar băutura trece, și câștigul curge. Pe tineri a-i opri dela joc, nu se poate. Deci trebue cultivat și obiceiul acesta și restrâns între mărginile cuviinței.

Pentru joc trebue clădite, din partea comunelor, *pavilioane* potrivite și anume în locul cel mai cercetat al comunei. Pavilioanele sânt deschise de toate părțile, ca jocul să fie spre vederea tuturora.

Ca să ajungem scopul, ce se urmărește prin înființarea caselor culturale naționale, este astfel necesar:

1. Inchiderea cârciumelor în Dumineci și sărbători;

2. Unde nu este casă culturală, direcțiunile școlare să fie învitate a pune la dispoziția poporului una dintre salele școalei spre întrunire. Aceasta să fie încălzită, luminată, curățită și provăzută cu ziare pentru popor, pe spesele școalei;

3. Pentru jocurile tineretului să se edifice pavilioane, a căror clădire nu va fi prea costisitoare.

Eată îmbunătățiri, ce se pot face în fiecare sat, fără să mai așteptăm edificările de case, împreunate cu mare cheltuială.

Pr. Alecsandru Vlad

Nr: 2470/1921 Ep.

Circulară

către toate oficiile protopresbiterale și parohiale și către Direcțiunile școalelor de sub jurisdicțiunea Consistorului arhidiecezei ortodoxe române a Transilvaniei

Secretariatul general al Ministerului instrucțiunii cu adresa Nr: 5088/1921 ne pune în vedere, că unele autorități școlare primesc diferite cereri și acte patriculare netimbrate și nelegalizate, cauzându-se prin aceasta pagube destul de mari statului.

Având deci în vedere pe de o parte paguba ce se cauzează statului prin neaplicarea timbrului cerut, iar pe de altă parte și pedeapsa care-l va ajunge în senzul art. 84 din legea taxelor de timbru și înregistrare pe orce funcționar public, care va da curs unui act netimbrat sau cu timbru insuficient, — dispunem, ca toate autoritățile noastre bisericești și școlare să nu mai rezoalve pe viitor cereri și acte particulare, care nu vor fi provăzute cu timbrul recerut.

Se atrage însă atențiunea, că aici este vorba numai de *cereri și acte particulare,* care se înaintează autorităților bisericești-școlare, și nici decum de acte oficioase, pentru cari — ca și până acum — nu se cere timbru.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat epitropesc, ținută la 7 Mai 1921.

Dr. Ilarion Puşcariu
vicar arhiepiscopesc

Nicolae Colan
secretar consist.

Salarizarea preoților moraliști

Reprezentantul dlui ministru al cultelor, dl Ienciu, la congresul biblic ținut în anul acesta în Sibiu, la punctul despre salarizarea preoților, între altele a spus că preoții moraliști vor căpăta ajutoare.

Cum? cât? vor fi acele ajutoare, nu se știe.

Dacă despre ceialalți preoți s'a spus că vor primi congruă, ear despre moraliști că vor primi ajutoare, — aceste la tot cazul vor fi mai mici, de cât congrua. Din acest motiv, împrejurarea aceasta a produs mare mâhnire între preoții aceia cari au fost învățători cu patru și cu mai multe clase liceale, absolvenți ai școalei normale (pedagogie) din Sibiu sau din alte orașe; cu aceste pregătiri au intrat în Seminar, să asculte studiile teologice. S'ar putea oare ca ei în viitor să nu primească nici salarul de învățător, nici congrua de preot, ci să fie numai «ajutorați?» Nu putem crede, ca dânșii să fie mai rău tratați materialiceşte, decât erau pe vremea guvernelor străine, care îi acuzau că sânt agitatori primejdioși.

Noi, așezați în comune sărace, greu de administrat, în loc să ajungem la mai bine, ar fi să ne vedem deodată mai rău salarizați. Aceasta ar însemna o pedeapsă, care n'am meritat-o.

Noi am părăsit tagma învățătorească numai la dorința credincioșilor, cari ne-au chemat să le fim păstori sufletești.

Nedreptate nu ni se poate face; pentrucă în acest caz, constrânși de mizerie, partea cea mai mare, ar trebui să ne părăsim posturile, să ne alegem altă carieră, ca să putem trăi, ear o mulțime de parohii vor rămânea multă vreme neîntregite, credincioșii lăsați în mâna sorții, astăzi când atâța vânează, pentru ca să-i abată dela credința adevărată și să-i ducă în căi greșite, spre a-i folosi în scopuri străine de ordinea publică.

Ingrijorați de soartea ce ne așteaptă, cerem sprijinul factorilor în cădere, și în special sprijinul dlui ministru al cultelor ca în proectul de lege pentru salarizarea preoților să fim și noi introduși în rând cu alți preoți, bucurându-ne de aceeași congruă și ajutoare, care le au și ei, să putem lucra cu aceeași sârguință la ridicarea și prosperarea credincioșilor, din cele mai slabe parohii, încredințați conduderii noastre. *Pr. I. Olariu.*

Sărbătorirea eroilor

In ziua de 27 Mai (9 Iunie), ziua Înălțării Domnului, vor fi sărbătoriți, în întreaga țară, eroii căzuți în războiu.

Sărbătorirea se va face după programul din anul trecut.

Atragem atențiunea oficiilor protopresbiterale, parohiale și a tuturor învățătorilor confesionali din arhidieceză asupra circularei apărute în nrul 24 al ziarului nostru din 1920.

Unificarea bisericii

Pentru a înlesni înțelegerea discuțiilor și hotărârilor consfătuirii bisericești (numită de unii «constituantă») întrunite acum la București, voim să arătăm, — după Noua Revistă Bisericească apărută acum, — competința și raporturile factorilor organizării administrative bisericești.

Publicăm, în acest scop, următoarele:

Una dintre cele mai însemnate probleme bisericești și una dintre cele mai grele probleme de stat este astăzi și unificarea administrativă bisericească a celor patru biserici ortodoxe române.

Importanța acestei unificări este în afară de orce discuție. O singură biserică ortodoxă în tot cuprinsul României întregite este cea mai temeinică chezășie a unității și tăriei sufletești a neamului nostru. Oamenii politici și personalitățile înalte bisericești încă din earna anului 1919 au început convorbiri în privința unificării bisericești.

Intrucât nu este vorba de o unificare dogmatică, rituală și canonică, greutățile ce se întimpină, deși sânt foarte mari, nu sânt însă de neînlăturat.

In organizațiunea administrativă a unei biserici noi găsim anumiți și determinați factori și anumite raporturi între ei.

Factorii pe care-i găsim în organizarea administrativă bisericească sânt: Regele (Împăratul), statul (Ministerul Cultelor), episcopatul, clerul mirean și poporul.

Toată diferența administrativă a celor 4 biserici ortodoxe române constă numai în diferința raporturilor dintre ei.

Problema unificării bisericești nu este așa dară altceva, decât armonizarea competinții și sferei de influență a acestor factori, avându-se în vedere în primul rând Constituția doctrinară rituală și canonică a bisericii ortodoxe, și în al doilea rând interesele naționale ale statului.

*

Constituanta bisericească a fost convocată în Iulie 1920. Au luat parte la ea delegați din cele 4 biserici ortodoxe române, atât clerici cât și mireni.

Prevăzându-se că desbaterile nu vor ajunge așa ușor la un rezultat satisfăcător, s'a hotărât a se alege o comisiune din sânul Constituantei, care să elaboreze un anteproect de lege pentru organizarea bisericii ortodoxe române din România întregită.

După o îndelungată străduință comisiunea a elaborat un «Statut organic al bisericii autocefale ortodoxe române». Statutul acesta a fost trimes tuturor bisericilor române surori spre a-și face, prin reprezentanții lor legali, observațiunile pe care le cred de cuviință.

In Bucovina nu cunoaștem încă în ce fel a fost discutat și ce obiecțiuni i se vor fi adus.

In Basarabia Statutul a fost discutat în congresul eparhial din Februarie 1921. Rezultatul discuțiunilor a fost elaborarea unui «Statut organic al bisericii autocefale ortodoxe române cercetat și primit de congresul extraordinar al bisericii din Basarabia», apărut în — Luminătorul — și extras și în broșură.

Vom vorbi de fiecare biserică în parte, și începem cu:

Biserica din vechiul Regat

Aici găsim 3 legi fundamentale;

1. Legea pentru alegerea mitropoliților și episcopilor eparhioți cum și a constituirii Sf. Sinod al Sfintei Biserici autocefale ortodoxe române și pentru înființarea Consistoriului Superior Bisericesc.

2. Legea clerului mirean și seminariilor.

3. Legea organizării ministerului instrucțiunii și cultelor — Administrația casei bisericii.

Apoi Decretul-lege pentru înființarea ministerului cultelor și artelor și regulamentului pentru funcționarea acestui minister.

Dispozițiunile din cele 3 legi fundamentale rămân în vigoare și se aplică prin Ministerul cultelor și artelor.

Ca autorități constituite găsim: sf. Sinod. C. S. B., Ministerul cultelor, eparhia, protoeria și parohia.

Arătăm acum competința și atribuțiile factorilor întâlniți în organizarea administrativă a unei biserici:

1. *M. S. Regele* întărește pe cei aleși ca mitropoliți și episcopi de către marele colegiu electoral și-i investește predându-le cârja după datinele țării.

M. S. Regele întărește ca arhiereu persoana aleasă de guvern din cei 3 propuși de sf. Sinod.

M. S. Regele sancționează regulamentele sf. Sinod și ale Consistorului superior bisericesc, precum și oricare altă lege și regulament privitoare la afacerile bisericești.

Prin decrete regale contrasemnate de ministrul cultelor se convoacă marele colegiu electoral, sesiunile ordinare și extraordinare ale sf. Sinod și ale Consistorului superior bisericesc, colegiile electorale pentru alegerea membrilor C. S. B.

Prin decret regal se înființează o parohie nouă, se modifică circumscripțiile parohiale.

Prin decret regal se confirmă protoereii și revizorii eparhiali, starețiii și starețile mănăstirilor mai însemnate; se numesc membrii consistoriilor eparhiale și toți funcționarii Ministerului cultelor, cari au un salar de bază dela 500 lei în sus.

Prin decret regal se dau autorizațiuni pentru primirea legatelor și donațiunilor făcute bisericii.

2. *Chiriarhii.*

Mitropoliții și episcopii eparhioți fac parte din marele colegiu electoral, din sf. Sinod și C. S. B., P. P. S. S. Lor recomandă guvernului 3 persoane pentru un loc de arhiereu.

Mitropolitul primat este prezidentul marelui colegiu electoral, al sf. Sinod și al C. S. B.

Arhiereii titulari fac parte din sf. Sinod, din C. S. B. și pot ține loc de episcopi la scaunele vacante pe baza decretului regal.

Chiriarhii au competință exclusivă în toate chestiunile curat bisericești.

Chiriarhii nu au nici o atribuție de ordin economic, căci sf. Sinod și eparhiile nu sânt persoane juridice, cu dreptul de a avea bunuri. Ca membri ai C. S. B. emit opiniuni în unele chestiuni materiale, care însă sânt executorii prin Ministerul cultelor.

Episcopii și mitropoliții sânt de drept membri ai senatului cu vot deliberativ.

Chiriarhii au prerogativa de a fi judecați pentru delicte ordinare de Inalta curte de justiție și casație.

Mitropoliții și episcopii au dreptul de a da pastorale sau enciclice în eparhiile respective, însă numai privitoare la religiune și bunele moravuri.

Chiriarhul, în înțelegere cu ministrul cultelor, dispune înființarea de noui parohii rurale, până la 12 într'un an, o nouă înființare de parohii pentru o nouă comună ori o nouă suburbie și modificări în circumscripțiile parohiilor.

Chiriarhul în unire cu ministrul cultelor dă învoire pentru înființare de noui biserici, apoi autorizațiune particularilor de a lua asupră-le vreo biserică parohială sau filială sau de a clădi o biserică particulară sau un paraclis.

Chiriarhul priveghiază nemijlocit cultul din bisericile și paraclisele particulare.

Chiriarhul în înțelegere cu ministrul cultelor admite la hirotonie pe candidații de preoție, numește pe preoții parohi, pe diaconi, pe preoții ajutători și suplinitori ai parohiilor, pe protoerei și pe membrii consistoriilor spirituale eparhiale și admite transferarea preoților dela o parohie la alta.

Chiriarhul numește singur pe revizorul eparhial și personalul din cancelariile respective, și are dreptul a trimite pe clericii găsiți vinovați în judecata consistorului spiritual eparhial, precum și de a executa sentințele ce prevăd pedepse pentru abateri de natură spirituală.

Chiriarhul poate da iertarea sau suspendarea pedepsei conform cu art. 35 din L. C. M.

Chiriarhul poate inspecta seminariile din eparhia respectivă. Măsuri disciplinare poate lua numai ministerul.

Chiriarhii sânt plătiți din bugetul statului și au drept la călătorie gratuită pe C. F. R., la locuință, încălzit, luminat, serviciu.

Chiriarhilor demisionați li se acordă o pensie dacă au 5 ani serviciu.

3. *Clerul mirean.*

Preoții de mir aleg, pe eparhii, 17 membri pentru C. S. B.

Clericii mireni aleși în C. S. B. iau parte în marele colegiu electoral la alegerea mitropoliților și episcopilor eparhioți, discută tot felul de chestiuni bisericești și dau opiniuni, care trebue aprobate, și executate de Ministerul cultelor când se referă la chestiuni materiale și avize ce trebue ratificate de sf. Sinod când privesc chestiuni spirituale.

Membrii consistoriilor eparhiale, protoereii și revizorii eparhiali sânt numai clerici de mir.

Preotul paroh este președintele epitropiei parohiale și conduce cancelaria.

Preoții de mir sânt salariați din bugetul statului. Ei mai au dreptul la folosința pământurilor acordate bisericilor prin diverse legi de împroprietărire.

4. *Poporul* (mirenii).

Credincioșii au dreptul de a alege un epitrop în fiecare parohie, ear prin deputați și senatori participă la alegerea mitropoliților și episcopilor eparhioți.

5. *Ministerul cultelor.*

Ministerul cultelor îndeplinește toate formalitățile pentru convocarea corpurilor efective și administrative bisericești, pentru investire, pentru întărirea și pentru numirea cu decret regal a personalului prevăzut de lege, pentru sancționarea legilor și regulamentelor referitoare la biserici.

Ministrul cultelor depune în corpurile legiuitoare proiectele de legi în materie bisericească.

Ministrul Cultelor, când este ortodox, poate asista la desbaterile Sf. Sinod cu vot consultativ poate lua cuvântul și dă lămuriri. Comunicările se fac în scris.

Ministrul Cultelor cetește decretul pentru deschiderea și închiderea sesiunilor ordinare și extraordinare ale Sf. Sinod și ale C. S. B.

Ministrul Cultelor decide în contestațiile privitoare la înscrierea în listele electorale pentru C. S. B. și închee listele.

Ministerul Cultelor decide în contestațiile electorale prin decizia motivată și publicată în Monitorul Oficial.

Ministrul Cultelor alege unul din cei 4 candidați pentru C. S. B. care au întrunit voturi mai multe, pe care îl propune a fi confirmat prin decret regal.

Ministrul Cultelor asistă la desbaterile C. S. B.

Aplicarea legii clerului de mir și a seminariilor se face prin înțelegerea dintre chiriarh și Ministerul Cultelor.

Ministrul Cultelor are drept a cere chiriarhului darea în judeacată a unui preot ce a fost anchetat prin delegatul său și găsit vinovat.

Delegatul ministrului susține la consistorii acuzarea.

In chestiunile — Circa sacra — ministrul prin defensorii eclesiastici poate dispune inspecțiuni.

Toate afacerile economice și școlare bisericești se administrează prin Ministerul Cultelor.

(Va urma)

Academia și Alecsandri

Academia română a comemorat centenarul nașterii marelui bard *Vasile Alecsandri*, ținând ședință solemnă Vineri după amiază.

In asistența unui public extrem de numeros, dl Bogdan-Duică a făcut comunicare asupra vieții și operii marelui poet, scoțând în relief calitățile artistice și literare ale scriitorului, și rolul covârșitor pe care l-a avut în epoca noastră de redeșteptare națională.

Ziua eroilor în Sibiu

Societatea Mormintele Eroilor căzuţi în războiu, comitetul regional Sibiu, stabileşte pentru ziua de 27 Mai (9 Iunie) 1921 (Înălţarea Domnului), Ziua Eroilor, următorul program:

a) Procesiune religioasă la care iau parte în mod obligatoric: toate autorităţile militare, civile şi bisericeşti, şi toate corporaţiile şi şcolile fără deosebire de confesiune şi naţionalitate, cu toţi profesorii. La ora 10, I. P. S. Sa Mitropolitul Ardealului cu întregul Cler în odăjdii pleacă dela Catedrală, iar convoiul se va forma după ordinea stabilită de Comitetul aranjator. Procesiunea pleacă spre Cimitirul vechi militar, unde se va oficia din partea I. P. S. Sale arhiepiscopului şi mitropolitului Nicolae şi a Clerului ortodox, un serviciu divin, împreunat cu rugăciuni, pentru odihna sufletelor tuturor eroilor. După serviciul divin vor lua cuvântul: I. P. S. Sa mitropolitul Ardealului Nicolae, Domnul August Schuster, General Vlădescu, Dl Andrei Bârseanu, prezidentul Asociaţiunii. După terminarea cuvântărilor, procesiunea se va întoarce în aceeaş ordine, spre Piaţa Regele Ferdinand.

b) Seara la teatrul orăşenesc, la ora 8, se dă un *Festival* cu bogat program. Bilete se află de vânzare la Librăria «Foaia Poporului» şi seara la cassa teatrului.

Publicul este călduros rugat să păstreze ordinea şi caracterul solemn ce-l are această mare zi.

Serbări şcolare în Bucureşti

Miercuri şi Joi s'au ţinut în capitală concursurile şi serbările soc. «Tinerimea Română» în parcul Carol. Câteva mii de elevi şi eleve, din toate colţurile României-Mari, au venit, împreună cu profesorii profesoarele lor, să ia parte la aceste concursuri.

La ora 9 dim., s'a oficiat serviciu divin la biserica Sf. Spiridon.

Localul şi curtea bisericii erau neîncăpătoare pentru miile de elevi şi persoane care erau de faţă.

Slujba a fost oficiată de P. C. Sa *Platon Giossu*, vicarul mitropoliei, asistat de cler numeros. După oficierea serviciului divin P. C. S. a ţinut o cuvântare arătând rolul mare al Soc. «Tinerimea Română» pentru vremurile de azi.

Dl *N. S. Dumitrescu*, preşedintele societăţii, arată influinţa concursurilor şi a serbărilor ce se fac, din punctul de vedere naţional şi cultural.

«Tinerimea Română» a avut marele ei rol în pregătirea sufletească pentru actul Unirii — după cum are azi marele rol al consolidării sufleteşti.

Dl *Ştefan Nanul*, directorul general al învăţământului secundar, a mulţumit preşedintelui şi comitetului Soc. «Tinerimea Română» pentru serviciile aduse şcoalei româneşti şi românismului în general. Promite tot concursul ministerului instrucţiunii pentru progresul acestei societăţi.

La ora 10 şi jum., au început la Universitate, la liceul «Lazăr» şi la şcoala «Centrală de fete», concursurile şcolare.

La Universitate au concurat elevii claselor a IV—VIII de liceu; la liceul Lazăr elevii din clasa I—III de liceu; iar la şcoala Centrală de fete, toate elevele.

Concursurile au constat numai dintr'o lucrare la limba română.

Tezele au fost date şi supraveghiate de o comisiune.

La ora 3 d. a. au început în parcul Carol la «Arenele Romane» producţia celor peste 40 de coruri sosite, împreună cu conducătorii lor, din toate ţinuturile României Mari. Arenele Romane nu puteau cuprinde mulţimea care venise să asculte tot ce a produs mai frumos geniul muzical românesc.

Rând pe rând s'au produs, în splendide costume naţionale, corurile şcoalelor din: Soroca, Tighina, Chişinău, Cernăuţi, Oradeamare, Tecuci, Fălticeni, Dej, Alba-Iulia, Orăştie, Sibiu, Sighetul Marmaţiei, Buzău, Roman, Botoşani, Arad, Deva, Turda, Cluj, Timişoara, Tr.-Murăşului şi Lugoj.

Entusiasmul printre auditori a fost aşa de mare la aceste imnuri de glorie ale românismului, încât mulţi abia puteau să-şi contenească lacrimile.

Au continuat la «Parcul Carol» jocurile olimpice, şi s'a făcut deschiderea expoziţiei de lucrări artistice executate de elevi.

Joi, tot la Parcul Carol, s'au distribuit recompensele şi au defilat carele alegorice.

Serbările au decurs în prezenţa Suveranilor.

Citind ziare

Viitorul scrie: Mulţi ani vor trece încă, iar figura lui Ion Brătianu va creşte din an în an, mai luminoasă în conştiinţa unui popor pe care l-a iubit, în geniul căruia a crezut, al cărui viitor strălucit l-a întevăzut. El şi-a închinat toată viaţa, toată inteligenţa şi vioiciunea, tot farmecul său, şi-a plecat toată personalitatea lui uriaşă idei sublime pe care a îmbrăţişat-o din tinereţe, care l-a întovărăşit în mormântul fermecător de la Florica, idei de neam şi patrie.

*

Universul crede că prin taxarea aşa zisele articole de lux nu se urmăreşte combaterea luxului ci crearea de tesurse nouă. Taxele acestea vor da resultate aproape neînsemnate. E de preferat principiul sănătos al impunerilor echitabile *generale*, care ating un număr cât mai mare de contribuabili.

*

România Nouă nu e suprinsă că unii din bucovineni, din basarabeni sau din ardeleni, au tendinţe separatiste şi regionaliste. Ei vorbesc de rău vechiul regat, pentru că nu-l cunosc. Şi nu-l cunosc, de oarece vechii stăpânitori l-au discreditat în ochii fraţilor subjugaţi.

*

Dreptatea:

Călugării moldoveni din mănăstirea Calaraşauca, judeţul Soroca (Basarabia) au adresat deputaţilor acelui judeţ următoarea plângere:

După treizeci de ani de muncă prigoniţi şi împrăştiaţi. Chestiunea mănăstirii Calaraşauca este chestiune de importanţă naţională şi politică. Noi, aceşti vre-o 50 de părinţi şi fraţi ai mănăstirii Calaraşauca, sântem scoşi din mănăstire din ordinul fostului arhiepiscop rus al Basarabiei, Anastasie, în anul 1906, şi astăzi ne găsim împrăştiaţi în toată Basarabia, care unde; ear în locul nostru arhiepiscopul Anastasie a aşezat nişte călugăriţe din oraşul Holm, astăzi în Polonia. Şi pentruce această nedreptate? Am muncit mai mult de 30 de ani la această mănăstire, am depus toată râvna ca lăcaşul lui Dumnezeu să fie demn de toată lauda. Am făcut cu cheltuelile noastre şi fără ajutor străin biserică nouă, am prefăcut toate casele mănăstirii, am făcut lucruri de biserică, în sfârşit toată viaţa noastră am închinat-o acestui sfânt lăcaş. Acum sântem zvârliţi şi împrăştiaţi în toate părţile.

Oaspeţii din Holm, s'au ariciul şi sobolul. Pe timpul războiului ruso german o mulţime de călugăriţe ruse din Holm au fost alungate de către duşman, şi în urmă, din ordinul Arhiepiscopului Anastasie, care şi el era din Holm, au fost puse în locul nostru în mănăstirea noastră; ear noi, călugări moldoveni şi basarabeni de baştină, am fost alungaţi.

Am lăsat la mănăstire — după porunca Vlădicului Anastasie — toţi banii (54.000 de ruble), toată frumoasa gospodărie a noastră care am câştigat-o prin muncă şi prin sudoare, în timp de peste treizeci de ani, aşa că acuma sântem muritori de foame. Iar cuibul nostru este astăzi stăpânit de aceste călugăriţe, străine de ţară şi de neamul nostru, care au ruinat mănăstirea şi au cheltuit toată averea mănăstirii, ce mai rămase nevândută de stariţă, care a plecat peste Nistru.

Din restul de călugăriţe, venite din Holm, se găsesc acum numai vreo 7 şi vreo câteva surori, care ar putea fi uşor transferate la mănăstirile de maici din Basarabia; iar nouă la atâţia părinţi bătrâni, cari am muncit şi dorim odihna, să ni se dea voie să ne întoarcem la mănăstirea noastră, la Calaraşauca, unde după cum am spus, avem toată munca noastră depusă de atâta amar de vreme.

Ştirile zilei

La serbările încoronării dela Alba-Iulia, care se vor face în Octomvrie, va figura şi un cortegiu istoric. Vor defila călări grupuri de voevozi, boeri şi ostaşi, în costumele şi armătura vremii, începând dela Traian şi Decebal până la Cuza Vodă. Vor urma apoi două care alegorice: unul al Independenţii şi altul simbolizând Unirea tuturor românilor.

Centenarul lui Mihail Kogălniceanu. Comitetul naţional de sub preşedinţia I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei care a organizat comemorarea lui Ion C. Brătianu, la Iaşi, va comemora centenarul lui Mihai *Kogălniceanu*, care se află înmormântat la cimitirul «Eternitatea». Se ştie că în anul 1917 s'au împlinit o sută de ani dela naşterea marelui om de stat. Intru cât însă comemorarea centenarului nu s'a putut face atunci din cauza războiului, se va face în anul acesta, la 6 Septemvrie, ziua naşterii lui Kogălniceanu.

Vizită princiară. Prinţul moştenitor al Japoniei *Hirohito*, soseşte în Bucureşti la 23 Iunie pentru a întoarce vizita pe care prinţul nostru moştenitor a făcut-o la Tokio.

Declaraţia lui Pasici. Cu prilejul unei interpelări, asupra faptului că un preot român din Bitolia a fost oprit să oficieze serviciul divin, primministrul sârb Pasici a răspuns, că Jugoslavia va îngădui exercitarea cultului român atunci, când vor fi redeschise şcoalele şi bisericile jugoslave din teritoriile bănăţene anexate României.

Alegere de protopresbiter. Joia trecută s'a întrunit în Geoagiul-de-jos-Suseni sinodul protopopesc al tractului Geoagiului pentru alegerea de protopresbiter, sub preşedinţia comisarului consistorial *Lazar Triteanu.* Au fost prezenţi 62 membri. Dintre cei 2 concurenţi, parohul Valeriu Goron din Uroiu a primit 52 voturi, ear parohul Sever Păcurar din Ghelmar 10 voturi. Alegerea a decurs în cea mai bună ordine.

Necrolog. La încheerea foii ne soseşte trista ştire, că parohul nostru din Brad, *George Dămian*, în etate de abia 33 ani, după boală grea, în 2 Iunie a răposat în Domnul, lăsând în cel mai profund doliu pe soţie, fiică şi mamă. Odihnească în pace!

Curs de dicţiune şi artă dramatică s'a deschis în Sibiu în 6 l. c. sub conducerea dlui Nicolae Băilă. Cursul, organizat în cadrele secţiei artistice a Asociaţiunii, durează trei luni. Taxa 10 Lei lunar.

Şcoala de înot din Sibiu a regt. Nr. 90 Inf. pentru civili s'a închis pe timp nedeterminat.

Trenuri la Ocna Sibiului. Trenuri de băi şi şcolare pleacă din Sibiu la ora: 6·20, 8·20, dim., 2 d. a. şi 6·40 seara. — Sosesc în Sibiu la ora: 7·46, 9·43, dim., 3·05 d. a. şi 8·09 seara.

Preţuri maximale în Sibiu. Cu începere dela 8 Iunie 1921 primăria a stabilit preţurile maximale pentru diverse articole de hrană, după cum urmează: I. *Măcelării*: carne de vită kgr. 6—8 lei; carne de vită (muşchi) 10 lei; de bivol 4—6 lei; de viţel 6—8 lei; de junincă 4—6 lei; carne de porc 10—12 lei; slănină crudă 12—14 lei; grăsime de porc 14—16 lei; untură topită 22—24 lei; slănină de iarnă 20 lei; slănină afumată, piperată sărată 18 lei; slănină făcută din nou 16 lei; slănină afumată, piperată, sărată 14 lei; carne de berbec 5—6 lei; carne de cal 4—5; de miel 5—6 lei. — II. *Cârnăţărie*: Carnea afumată carré 18 lei; carnea coaste 16 lei; carnea carré fiert 26 lei; carnea coaste 24 lei; şunca crudă întreagă 18 lei; şuncă fără os 20 lei; şuncă feartă 30 lei. Slănina Kaiserspeck crudă 18 lei; slănină feartă 28 lei, jumară stoarsă 6 lei; jumară bucăţi 10 lei; cârnaţi sângereţi 3 lei; cârnaţi proaspeţi de porc 14 lei; cârnaţi afumaţi 18 lei; cârnaţi de şuncă 18 lei; cârnati de ficat prima 6 lei; cârnaţi de ficat secunda 3 lei; cârnai presaţi prima 8 lei; cârnaţi presaţi secunda 4 lei. Salami de vară 10 lei; mezeluri 10 lei; Krenvirştli 10 lei.

Cinema Apollo, Piaţa Herman, Sibiu. In 8 Iunie: O sinucidere morală, dramă în 6 acte. In 9 şi 10 Iunie: Milionul surorilor gemene, piesa fantastică americană. Inceputul la ora 9 seara.

Nr. 175—1921 (68) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de parohi în parohiile vacante din comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Băcia,** parohie de cl. III-a.
2. **Căenelul-de-jos,** parohie de cl. III-a.
3. **Hondol,** parohie cl. II-a.
4. **Nevoeș,** parohie cl. III a.
5. **Vulcez** cu filia **Herepea,** parohie de cl. III-a.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt cele statorite în coala B. de congruă.

Concurenții să și înainteze petițiile de concurs cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu în terminul indicat și pe lângă observarea restricțiilor § 33 din Reg. pentru parohii, să se prezinte în vre-o sărbătoare în parohii ca concurenți.

Deva, la 10 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Deva în înțelegere cu organele parohiale.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr 77/ 1921 (65) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia cl. III-a **Cârjiți** cu filia Bretelin, protopresbiteratul Devei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post — pe lângă casă parohială — sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral cu a cărui încunoștințare concurenții se pot presenta la biserică spre a cânta, cuvânta și celebra.

Deva, la 5/18 Martie 1921.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Devei.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 129/1921 (67) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei vacante de cl. II **Păuca,** protopopiatul Mercurii, se escrie concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în normele din vigoare.

Petenții își vor așterne cererile subsemnatului oficiu protopopesc având a se prezenta la biserică spre a cânta, predica sau celebra.

Mercurea, 11 Martie 1921.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Mercurei în înțelegere cu comitetul parohial.

Avr. S. Pecurariu,
protopop.

Nr. 122/1921 Prot. (63) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa I-a **Ielandul-mare** cu filia **Budiul de câmpie** devenită vacantă prin moartea parohului Vasile Hodoș, pe baza ordinului consistorial Nr. 332 B. 1921 se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumenteie sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat, statorite în coala B.

Concurenții au să-și aștearnă cererile, instruite cu observarea normelor în vigoare, în terminul arătat, subsemnatului oficiu protopresbiteral și până în 8 zile înainte de alegere — după prealabila încunoștiințare a protopresbiterului — să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Târgu-Mureș, la 5/18 April 1921.

Oficiul protopresbiteral în înțelegere cu comitetul parohial.

Ștefan Rusu,
protopresbiter.

Nr. 154/1921 (64) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III-a **Fornădia,** protopresbiteratul Devei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele necesare să se înainteze subsemnatului în terminul sus indicat.

Concurenții după prealabila încuviințare a protopresbiterului să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie, spre a cânta și predica, eventual a și celebra.

Deva, 1 Mai 1921.

Of. protopopesc în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Ad Nr. pp. 267/1921 (58) 3—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. II-a **Mănăștirul-unguresc,** prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Doritorii de a reflecta la acest post au a-și așterne subscrisului, în terminul susindicat, șuplicile instruite conform normelor în vigoare, și a se prezenta la biserică în vre-o zi de Duminecă sau sărbătoare, ca să fie cunoscuți din partea poporului.

Oficiul protopresbiteral rom. ort. în înțelegere cu comitetul parohial.

Cluj, 27 April 1921.

Tuliu Roșescu,
protopresbiter.

---

ad. 685/921. (62) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de cl. III a **Sâmbăta-sup.-apus.,** se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele arătate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, ear concurenții cu observarea dispozițiilor din regulament, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Făgăraș, la 15 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral român ortodox în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop

Au sosit

Stofe de reverenzi

cu prețuri scăzute

la

Ioan Petrașcu,

Strada Regina Maria (Cisnădiei) Nr. 30

(66) **Sibiu** 2—6

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii, medicale, pedagogice, economice povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 192 costă fără șematism 10 lei cu porto cu tot.

Propise pentru examene

:-: dictando și caligrafie :-:

se află de vânzare la

Librăria Arhidiecezană, Sibiu

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu,** se află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Șaguna

Prețul: crudo **Lei 2·—,** broșat **Lei 4·—,** plus porto postal **Lei 2·—.**

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare

Rodica

povestire din răsboi

de

Constanța Hodoș

în prețul original de **Lei 8·50**

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru școalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele școlare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.
Bilet de informație la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru școalele primare:

Registre pentru absenții și clasificații.
Matricole școlare.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu a sosit și se află de vânzare

Recvizite bisericești

dela

atelierul de argintării și obiecte bisericești

Dim. D. Popescu din București

fabrică sistematică de clopote, Argintărie, și orice obiecte bisericești. — Furnizorul Curții regale și al sfintelor mitropolii, episcopii și biserici din România-Mare. — Calea Moșilor Nr. 249.

Precum: **Potire, Disc, Stea, Linguriță, Cădelnițe, Chivote, Candele, Cruci, Sfeșnice, Icoane din argint de China și metal,** de tot felul etc. etc. cu

prețuri moderate.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul LXIX. Sibiu, 28 Mai (10 Iunie) 1921 Nr. 43

Telegraful Român

Organ național-biseric

Nr. 6 (Of.)

Procuratura de stat

Str. Schewis Loco

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

— Prețul inser[illegible]
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Comemorarea eroilor

(=) Intru pomenirea vitejilor ostași, căzuți în luptele măreție pentru neam, țară și dinastie, s'a decretat prin lege ca ziua *Înălțării Domnului* să fie în toată România *sărbătoare națională* an de an.

La această generală prăznuire se suspendă, pentru câteva momente, lucrarea tururor instituțiilor din patria română lărgită, se arborează drapelele noastre în culorile cerului, aurului și sângelui, și în sunete de clopote, glăsuitoare la toate bisericile, se fac evlavioase procesiuni la locurile de veci ale dispăruților necunoscuți, cari au murit moarte de eroi, ca să ne facă pe noi să trăim în țară mare și liberă. Poporul satelor și orașelor, ostășimea, școalele cu învățătorii, preoții și alți slujbași împreună cu ceata lucrătorilor de toate categoriile, au luat parte și în anul acesta la praznicul recunoștinții către cei morți pentru binele țării.

Coroane de flori și ghirlande s'au presărat pe movilele cu albe cruciulițe; parastase cucernice s'au oficiat, rugăciuni calde s'au rostit pentru dânșii, și în cuvinte avântate s'a îmbrăcat lauda adusă jertfiților neuitați ai popoarelor din această țară.

In orce vreme grija noastră deosebită are să se îndrepteze spre mormintele eroilor, serbând amintirea lor și povestind faptele săvârșite de dânșii, care trebue să dăinuească pe vecie în inimile urmașilor, înălțându-i, prin exemplul jertfirii de sine, d'asupra tuturor intereselor mici ale vieții.

Mormintele acelea multe, la care orfanii, văduvele și mamele au vărsat amare lacrimi, nu vor însemna pentru noi clipele durerii cumplite; mormintele vitejilor au să ne înfățișeze totdeauna amintirea de biruința, care ni-a adus libertatea și țara întregită. Mormintele lor sânt reculegerea noastră morală și îndemnul nou în purtarea și învingerea greutăților. Ele ne dau tăria, pe care avem să ne sprijinim nădejdile. Nepăsarea față de aceste locuri sfinte ar fi egală cu desconsiderarea faptelor mari ale trecutului și și cu renunțarea la viitorul neamului și al patriei.

Glorioșilor ostași morți pentru patrie, le-am purtat și le purtăm cea mai vie și cea mai curată recunoștință și iubire, de care s'au învrednicit prin înfăptuirea unirii românilor în același stat și prin desrobirea tuturora din jugul falșelor libertăți.

Ziua eroilor în Sibiu

Sărbătoarea dela Înălțarea Domnului, în amintirea eroilor ostași căzuți în răsboi, a fost și în anul acesta prilej de impunătoare manifestare națională în întreagă țara.

Festivitățile în *Sibiu* s'au început cu serviciul divin oficiat în catedrală. Plecarea procesiunii din catedrală s'a făcut la ora 9¾ a. m. în Piața Regele Ferdinand I, ear de aici la ora 10 spre *Cimitirul Eroilor* de lângă școala de infanterie.

După compania de onoare din Reg. 10 Putna cu drapel și muzică au urmat: Corul catedralei condus de dl C. Popa, diaconii I. Beleuță și Sofronie Morariu, preoții: V. Hurdu, I. Dăncilă, M. Neagu, P. Marcu, M. Jantea, M. Stoia, P. Moruțca, Iosif Serafim, Dr. A. Crăciunescu, Dr. G. Proca, L. Triteanu, M. Voileanu, Arhimandritul Dr. Eusebiu R. Roșca, ear sub baldachin I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae.*

In procesiune au participat toate școalele sibiene cu profesorii lor, autoritățile militare și civile funcționarii publici și presa, societățile și corporațiile românești, săsești și maghiare.

Ajunși la Cimiterul Eroilor, I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae a oficiat *parastasul* pentru odihna eroilor căzuți în lupta pentru întregirea neamului.

Urmând, conform programului, cuvântările, a vorbit mai întâi I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae,* zicând, următoarele:

Prea iubiții mei frați!

Ne-am adunat iarăș la acest loc de odihnă, ca să prăznuim amintirea scumpilor noștri eroi și să ascultăm glasul ce se desprinde din sfintele lor morminte.

O facem din cel mai curat îndemn al conștiinții noastre, căci sufletul mare al eroilor ne apare tot mai măreț din zi ce trece, iar jertfa lor tot mai luminată.

Să ispitim faptele lor strălucite și să vedem cari au fost puterile ce i-au mânat la deplina isbândă, prin cea mai sublimă jertfă? Ele au zăcut în cele mai tăinuite adâncuri ale sufletului lor luminat de credința în idealul moștenit dela părinții noștri. *Credința nebiruită în întruchiparea acestui ideal le-a îndrumat pașii pe drumul biruinții și le-a încununat fruntea cu laurii nemuririi.*

«De veî avea credință cât un grăunte de muștar, zice-vei muntelui acestuia: mută-te — și se va muta».

Cuvântul profetic al Evangheliei s'a împlinit: Credința eroilor noștri a mutat munții ce despărțiau până acum frate de frate, și falnicii Carpați au devenit ceeace i-a lăsat Dumnezeu să fie: șira spinării Patriei noastre.

Dar, fraților, sânt mulți oameni cu credință; ci prea puțini sânt aceia cari au și devotamentul sfânt, față de credință care singur e în stare să mâne la faptă, la jertfă.

Zilele măreție și fericite de azi sânt rodul acestui devotament dus până la cea mai sublimă jertfă a scumpilor nostri eroi. Și prin acelaș simț de devotament și jertfă sântem datori noi cești rămași să păstrăm comoara scumpă ce ne-a lăsat-o credința eroilor noștri pogorîți în morminte.

Să ne adăpăm din apa vie a sufletului lor mare și să ne facem vrednici de moștenirea lor. Fraților! Astăzi e sărbătoarea eroilor și a Înălțării Domnului. Să ne coborâm în morminte *pentru ca adăpându-ne din sufletul mare al celor pe cari îi adăpostesc, să ne* înălțăm *la marile virtuți ale credinții și dragostei creștinești, cari singure sânt în stare să călăuzească umanitatea spre limanul fericirii pământești și să-i deschidă perspectiva măreață a vieții vecinice.*

E cel mai scump prinos ce li-l putem aduce scumpilor noștri eroi! Glorie lor!

Au mai vorbit: preotul luteran *A. Schuster,* directorul regional dl *Andrei Bârseanu,* și în fine dl colonel *Ganea.* Oratorii au arătat, în cuvinte alese și adânc simțite, sentimentele de pietate ce le purtăm eroilor necunoscuți, cari au știut să se jertfească pentru un ideal.

Procesiunea, după aceasta, s'a întors în ordine la catedrală.

*

Seara la ora 8 s'a dat în teatrul comunal *festivalul,* început cu Imnul regal, cântat de Reuniunea română de muzică, sub conducerea dirigentului său, dl Carol Glückselig.

Preotul căpitan, I. Dăncilă, a eternisat în cuvântare însuflețită memoria unui erou al războiului desrobirii.

O poezie, scrisă de I. U. Soricu, Eroii, a recitat-o cu interpretare măeastră dl N. Băilă. Corurile societăților germane sibiene, precum și Reuniunea română, au executat fiecare câteva cântece, studiate ca de obicei cu multă îngrijire.

Bine primit a fost tabloul în versuri poetice Noaptea Invierii, scrisă de căpitanul Năstura, și reprezentată de un grup de diletanți, sub conducerea dlui N. Băilă.

Orchestra Regimentului 10 Putna a cântat în pauze bucăți naționale.

Seara, la ora 9, s'a făcut retragerea cu torțe, pornită din casarma Reg. 10 Putna, sub comanda unui căpitan din acel regiment.

Unificarea bisericii

(Sfârșit)

Din cele expuse putem constata că unii factori au prea multe, iar alții prea puține atribuțiuni. Intre aceștia din urmă găsim clerul mirean și poporul. In biserica din vechiul regat toată lumea este de părere că trebuie o armonizare de competințe și atribuțiuni, fără însă să se sdruncine întru câtva principiile canonice ortodoxe și raportul de identificare dintre stat și biserică.

Biserica greco-ortodoxă din Transilvania. In această biserică găsim principiul complectei autonomii în conducerea treburilor sale, după analogia statului civil pe baza unei constituții, numită statut organic. Al treilea principiu este cel reprezentativ, adică ambele elemente constitutive ale bisericii, popor și cler, sânt reprezentate pe bază electivă în toate corporațiile administrative.

Biserica din Bucovina, se conduce după dispozițiunile cuprinse în «Normallien der bucovinaer griechisch-orientalischen Kirche». Incercările de a se organiza ca biserica din Transilvania nu au reușit până la războiul mondial. Cum legiuirea bisericească din vechiul regat s'a inspirat din cea din Bucovina, se înțelege că se găsesc unele asemănări.

Impăratul numea pe mitropolit. Casa imperială, printr'o administrație aparte, conducea fondul religionar. Impăratul avea patronatul bisericilor din orașe și al celor ce de pe terenurile fondului religionar.

Autoritățile locale întrețin unele biserici.

Autoritățile civile în unire cu episcopul numesc pe membii consistorului.

Ministrul cultelor primește recursuri în contra hotărârilor consistorului.

Statul are uneori delegați în cercetările mixte, privitoare la clerici, numiți comisari politici.

Ca și în Transilvania, prerogativele capului statului și ale autorității civile se exercită astăzi după legile noastre.

Episcopul vizitează odată pe an bisericile din eparhie; alege și numește pe membrii consistorului în înțelegere cu autoritățile civile; conduce afacerile eparhiei cu ajutorul consistorului al cărui președinte este. Mitropolitul (episcopul) are exclusiva competință în chestiuni curat spirituale.

Mirenii (poporul).

Găsim câte 2 epitropi de fiecare biserică întreținută de obștea bisericească, care administrează fondurile bisericești.

Bisericile din orașe, care se întrețin cu averi proprii, au câte 2 epitropi «ai averilor bisericești.»

Fiecare parohie are dela 6—12 ep'tropi.

Patronatul particular îl găsim la bisericile de pe proprietățile particulare. —

Din cele arătate reese că nici în biserica din Bucovina nu s'a păstrat echilibrul competințelor. Găsim aici o prea mare centralizare în consistorul mitropolitan.

Membrii clerului de mir și poporul nu iau parte la afacerile bisericești prin trimișii lor direcți.

Biserica din Basarabia. Mai mult decât în biserica din Bucovina, în biserica din Basarabia deosebim 2 faze bine distincte: 1. Faza organizației bisericii basarabene, încadrată în biserica rusească, și a 2-a fază: Incercările de organizare autonomă a bisericii din Basarabia.

Sub regimul rusesc competința factorilor găsiți în administrația bisericească era cea următoare:

Impăratul alege unul din cei trei candidați propuși de sinod. Recunoaște bisericii ortodoxe dreptul de a fi dominantă și de a face singură prozeliți.

Competențe întinse și decisive are *sinodul* din Petrograd, la care însă arhiepiscopul Basarabiei nu lua parte de loc, sau foarte rar, când i-ar fi venit rândul, ceeace nu știm dacă se va fi întâmplat vreodată.

Sinodul din Petrograd împlinea atribuțiile, care la noi, după legile actuale, sânt în competința chiriarhilor și ale corpurilor legiuitoare, a Ministerului Cultelor și a Marelui colegiu electoral, ca: Inființări și modificări de parohii, schimbări în statul personalului parohial, înființarea de noui episcopii și vicariate, transferări de episcopi, reconstruirea și înmulțirea bisericilor, întreținerea imobilelor bisericești, recompensarea clerului distins, ridicarea shimei monahale, caterisirea clericilor, supravegherea școalelor bisericești, confirmarea rectorilor, inspectorilor și a profesorilor seminariali. Apoi atribuții economice, ca facerea bugetului pe care-l prezintă consiliului de stat spre a fi trecut în bugetul general al statului. In fine atribuții judiciare: judeca pe episcopi, se pronunța în apelurile contra judecătilor eparhiale în afaceri clericale și matrimoniale, desfăcea căsătoriile.

Arhiepiscopul. El prezintă sinodului dările de seamă anuale de mersul afacerilor eparhiei și raportează la timp evenimentele mai însemnate ca: ivirea de secte, fugirea dela pravoslavnica credință etc. Poate să facă mici modificări de parohii; numește pe preotul paroh; primește dela protopopi la 15 Februar tablouri anuale de veniturile și cheltuelile bisericilor; hirotonește preoți și diaconi; dă învoire pentru construiri de biserici, afară de cele din capitale; dă concedii clericilor; concede drepturi vicarilor, aprobă toate jurnalele consistorului în orce fel de chestiuni spre a fi valabile; recomandă sinodului numirea sau depunerea membrilor consistorului.

Clerul mirean. Episcopul are un consistoriu compus din clerici mireni cu atribuții economice, administrative și judiciare. Acest consistor stă și sub dependența statului și sinodului, cu care în unele afaceri comunică direct. Consistorul verifică gestiunea financiară a starostelui, a azistenții parohiale, judecă pe clerici și laici.

Preoții consimt la alegerea starostelui și raportează protopopului și eparhiei când acesta nu-și face datoria.

Au dreptul de a preda credința și viața creștină în școalele eclesiastice-parohiale, patronează asistența parohială, pot fi aleși în consiliul protopopesc.

Prin cei aleși în acest consiliu supraveghează asistența parohială, recomandă grade bisericești, aplanează certele dintre clerici, cercetează reclamațiunile mai ușoare contra clericilor.

Clericii de mir iau parte la adunarea eparhială care după statutul din 1869 avea căderea ce se ocupă de administrația eparhială, de școalele eclesiastice parohiale, de fabrica de lumânări și de azistența săracilor din administrația bisericească.

Mirenii (poporul).

Prin staroste, care este ales de popor, administrează avutul bisericii din fiecare localitate.

Situația aceasta era intolerabilă chiar sub ruși. Mișcări de autonomie s'au produs încă din anul 1905, dela prima revoluție rusă.

Astăzi biserica Basarabiei este într'o continuă transformare către o biserică românească autonom regională. Ii lipsește numai sinodul, încolo își creiază foruri administrative, elective, judiciare, economice și școlare.

Fiind în continuă desvoltare în direcția amintită mai sus, n'avem nici un cod de norme sau dispozițiuni pe care să le considerăm ca o stabilitate chiar relativă.

Toate acestea atribuții și competințe, arătate foarte sumar, trebue să fie armonizate și concentrate în organizația unică bisericească.

Principiul conducător nu trebuie să fie, decât canonicitatea bisericii ortodoxe și interesele statului național.

La Belgrad. Dl Take Ionescu, ministru de externe, a sosit la Belgrad, unde Duminecă d. a. a avut o întrevedere cu prim-ministrul sârb Pasici, cu privire la acordul între Polonia, România, Cehoslovacia și Iugoslavia, în scop de a reprima orce atentat împotriva siguranței lor și a liniștei în această parte a Europei.

Dela Academia română

— Comemorarea lui Tudor Vladimirescu —

Academia română a ținut Luni la ora 3 d. a. ședință solemnă, pentru comemorarea lui Tudor Vladimirescu, sub președinția M. S. Regelui.

Suveranul luând cuvântul a spus că este cuprins de aceeași bucurie pe care o simte de câte ori ia parte la lucrările Academiei române.

A mulțumit membrilor înaltei instituții pentrucă au ales ca membru onorific pe A. S. R. Principele Carol.

Viu în mijlocul Dv. cu aceleași sentimente cu care venea neuitatul meu unchi Carol I, și nădăjduesc că tot așa va veni și fiul meu Carol, atunci când va ocupa locul meu de astăzi.

Am luat parte cu Dv. la sărbătorirea marelui poet Vasile Alecsandri și am depus, în gând cununi pe mormintele scumpilor noștri dispăruți.

Vorbind de eroul național Tudor Vladimirescu, Suveranul a spus că meritul lui este cu atât mai mare, cu cât el a pornit din păturile adânci ale poporului.

Poate fără să-și dea seama — a zis Suveranul — Tudor Vladimirescu a jucat un rol de o însemnătate covârșitoare în istoria țării noastre.

In urmă Suveranul o dat cuvântul dlui N. Iorga spre a-și desvolta comunicarea sa cu privire la Tudor Vladimirescu.

Dl N. Iorga a spus că mișcarea lui Tudor Vladimirescu a fost o puternică și reală revoluție. Mulți au scris despre dânsul, puțini l-au înțeles.

Unii ne prezintă acțiunea lui ca o nenorocire pentru țară. Un anonim pretinde că Tudor Vladimirescu s'a ridicat cu pandurii de prin sate împotriva boerilor țării.

Abia târziu de tot o altă concepție prinde să ia ființă.

Ion C. Brătianu, deși fiu de boer, nu s'a sfiit să declare cel dintâi, că dacă ar fi trăit pe vremea lui Tudor Vladimirescu, ar fi intrat cu drag în oastea lui.

Laurian n'a calificat mișcarea lui Tudor de revoluție, ci a numit-o curățirea țării de fanarioți.

Aricescu e scris o istorie reală a lui Tudor.

Revoluția lui Tudor Vladimirescu a fost încercare hotărâtă de a distruge întregul sistem de cârmuire fanariot.

Sistemul consta în împresurarea administrației cu agenți lacomi, care jefuiau poporul.

Venalitatea și corupția erau legi. Sistemul fanariot mai cuprindea încercarea ambițiunii de a înlocui cultura și limba românească prin cultura și limba grecească, și reclădirea imperiului bizantin al elenismului.

Păcat că silințele lui Tudor de a clădi un nou regim trebuiau să rămână zadarnice.

El credea că schimbarea se poate face dintr'o dată, dar o asemenea regenerare nu se putea realiza de cât prin opera înceată a *culturii.*

Deși era domn, Tudor Vladimirescu nu semna decât străjerul Tudor, sau simplu Teodor.

El n'a fost un ambițios, ci spunea că este dator să primească această funcție după cererea sângelui și minței sale.

Cel mai mare și mai frumos omagiu pe care am putea să i-l aducem este să dovedim — cel puțin acum — că vedem în adevărata ei lumină și înțelegem acțiunea aceluia care a fost ucis de tâlhari la 1821. —

După sfârșitul comunicării dlui Iorga, M. S. Regele și A. S. R. Principele Carol au vorbit cu fiecare membru al Academiei în parte.

Nr. 4178 Bis.

Publicațiune oficială

Ministerul de industrie și comerț organizând o expoziție și târg de mostre a industriei românești, cu data 14 Mai a. c. Nr. 10127 s'a adresat Consistorului solicitând concurs pentru propagandă și adunarea obiectelor de industrie casnică dela săteni, ateliere, școale profesionale din arhidieceză și trimițând planul sumar al organizării secțiunei de industrie casnică a expoziției și un număr de buletine de înscriere.

Apreciând importanța acestei expoziții, care se va deschide la 11 Septemvre a. c. în București, atragem prin aceasta atențiunea preoțimii asupra ei și o îndemnăm să o îmbrățișeze cu toată căldura, făcând propagandă pentru reușita ei.

Amănunte despre modalitatea de aranjare se află în presa noastră.

Sibiu, 22 Mai 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Ion C. Brătianu și școala

Intr'un discurs, la «Societatea Amicilor Constituțiunii», 30 Ianuar 1876, Ion Brătianu a zis următoarele:

Cum putem păstra și întări libertatea, dacă nu luminându-ne desvoltându-ne inteligența și inima? Și unde ni le putem desvolta, de nu în școale? Voim dar ca știința să nu mai fie franzela albă, pe care o mânâncă numai avutul, ci pânea neagră, mămăliga, cu care se nutrește fiecare cetățean, fiecare sătean.

Ca să se împrăștie însă însă lumina nu este destul să punem în legi că instituțiunea este gratuită și obligatoare, adică fără plată și silită; nu este destul să dăm ordine să se închirieze case pentru școale, — trebue mai întâi să avem profesori. Apostolii n'aveau temple și biserici, catedre și palate, dar aveau cuvântul, și la arșița soarelui împrăștiau lumina.

...Invățătorul trebue să înțeleagă misiunea sa și să fie convins că este una din cele mai frumoase în societate. Numai atunci poate [illegible] roade. Am văzut la noi că, deși tinerii roma[illegible] se duc cu grămada în străinătate și se întorc d'acolo cu diplome, încât avem doctori în drept, în medicină, în științe etc. foarte numeroși și

cu mari talente, totuşi instrucţiunea poporului scade. De ce oare aceasta? De ce atunci când la noi aveam mai puţini doctori învăţaţi, când ei erau foarte rari, de ce şcoalele, de şi puţine dau roade multe? Fiindcă atunci venise din Transilvania răposatul *Lazăr*, care s'a aşezat în Sf Sava şi într'un han a strâns în jurul său câţiva Români tineri, pe cari a început a-l învăţa. El şedea cu dânşii, mâncă cu dânşii, vorbea cu dânşii necontenit. La fiecare minut le da *lumina şi sufletul său*, îi obişnuia, îi făcea să simţă că misiunea lor e mare, că aveau de format neamul românesc. Astfel veghind zi şi noapte, Lazăr a creiat un mijloc din care au ieşit cei dintâi profesori, cei dintâi apostoli, cari au produs mult, au desteptat neamul românesc.

De atunci încoace ce s'a făcut? Nu voesc a zice nimic contra profesorilor, — din contră, constat un rău de care ei nu sânt vinovaţi. Profesorii la noi n'au carieră, sânt mai rău plătiţi dacât orce funcţionari, astfel încât adesea un om preferă alte funcţiuni şi, numai de nevoe intră în şcoală.

Fără şcoale normale dar, fără şcoale pentru învăţători, fără a ridica poziţiunea acestora, n'o să avem instrucţiune. Mijloacele trebuincioase le avem. Sânt averile mănăstireşti, care, dacă în momente grele pot fi întrebuinţate la alte nevoi, trebue neapărat să se întoarcă la destinarea ce le-au dat pioşii donatori, care este binefacerea. Şi, în ziua de astăzi, ce binefacere mai mare, decât a lumina poporul, decât a da fiecărui român mijloacele de-a trăi după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu...

Conferinţă culturală

— Raport —

Grupul preoţesc *Gârbova*, la care aparţin comunele: Gârbova, Dobârca, Cărpiniş şi Reciu, şi-a ţinut conferenţa culturală poporală, a 3-a zi de Sf. Paşti, în comuna Reciu.

Dupăce au oficiat sfta liturgie în corpore preoţii: Ignatie Filip, Rom. Pop, Pomp. Acelenescu şi preotul capelan I. Muntiu, preşedintele grupului R. Pop, ţine o cuvântare despre: Apostolatul bisericii ortodoxe pentru creştinism şi românism.

Urmează botezul şi mirul.

Fiind timpul înaintat, conferinţa se continuă după amiaz în şcoala din loc la ora 2 p. m. Aici s'a adunat public numeros, care aştepta cu nerăbdare deschiderea conferinţei.

Fanfara românilor din Reciu intonează Imnul Regal, după care preş. R. Pop rosteşte cuvântarea de deschidere, arătând scopul întrunirii la conferinţă.

Urmează câteva cântece în cor executate de înv. local cu elevii şcolari.

Părintele P. Acelenescu cuvintează despre: «Infrânare, însămnătatea postului şi euharistia», ascultat de popor cu cea mai mare atenţiune.

Fanfara română din loc, care merită toată lauda, ne înveseleşte din nou cu câteva frumoase cântece.

Ca punct ultim urmează vorbirea părintelui capelan I. Muntiu despre: Credinţa poporului român şi manifestarea ei în estern, paralelă între trecut şi prezent.

Poporenii mulţumiţi şi mângăiaţi de cuvintele folositoare, vin pe rând şi strâng mâna din iubire cu preoţii conferenţiari, iar în stradă, la sunetul fanfarei, încing o horă de mare sărbătoare. *Rap.*

Al III-lea Congres al Uniunii femeilor române

se convoacă pe zilele de 19, 20 lunie 1921, la Serbătorile *Rosaliilor, în oraşul Arad*, după un răstimp de şapte ani, zădărnicit prin evenimentele mondiale.

Ordinea de zi:

Duminecă (19 lunie) după serviciul divin:

1. Cuvântul de deschidere al Prezidentei.
2. Prezent. delegaţiunilor şi soc. invitate.
3. Cetirea dării de seamă pentru anii 1915/21.
4. Cetirea raportului financiar.
5. Cetirea procesului verbal de control al cenzorilor.
6. Cetirea proiectului pe modificare a statutelor.
7. Alegerea diferitelor comisiuni de studiare a raportului financiar şi modificării statutelor.

Luni (20 lunie):

1. Discutarea bugetului orfelinatului.
2. Prezentarea statutelor modificate.
3. Descărcarea comitetului pentru anii de gestiune 1915—21.
4. Alegerea noului comitet în sensul statutelor modificate,
5. Stăruinţa ca Uniunea să fie recunoscută persoană morală.
6. Eventuale propuneri.

Maria B. Baiulescu, preşedintă. *Elena Dr. Meţianu*, secretară.

P. S. Fiecare Reuniune are drept de două voturi în Congresele Uniunii, aceste voturi sânt reprezentate prin prezidentă şi viceprezidentă, iar în caz de absenţă prin două membre mandatare ale acestora, alese de comitet.

Reuniunile sânt rugate să trimită de urgenţă numele delegaţelor pentru primirea biletelor reduse.

Ştirile zilei

Ştire personală. I. P. S Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* s'a întors cu trenul de Miercuri seara la reşedinţa sa.

Comemorarea lui Alecsandri la cameră. In şedinţa de Vineri seara a camerei preşedintele, dl Zamfirescu, a citit o închinare marelui poet şi patriot, care a fost *V. Alecsandri*. Se foloseşte de acest prilej să aducă omagii şi memoriei lui *I. C. Brătianu*, contimporan şi în toate faptele mari colaborator al bardului dela Mircesti. D-l Zamfirescu proslăveşte opera culturală, naţională, şi politică, de care este legat numele lui Alecsandri. Deputaţii au ascultat în picioare această solemnă închinare.

Frontiera româno-cehoslovacă. In şedinţa de Joi a senatului, d-l ministru Take Ionescu a adus la cunoştinţă rezultatul învoelii încheiate între statul român şi Cehoslovacia, în chestia delimitării graniţei maramureşene. Rezultatul tratativelor urmate este, că România n'a putut obţinea trei mari comune româneşti de dincolo de Tisa: *Apşele* române, care au rămas Cehoslovaciei; în schimb a obţinut toate 8 comunele româneşti la sud de Tisa, şi şoseaua care leagă Sighetul cu Sătmarul.

Pentru Basarabia. Dl ministru Goga a făgăduit basarabenilor să înfiinţeze o facultate teologică în Chişinău, adăugându-se treptat celelalte facultăţi, spre întemeierea universităţii în Chişinău.

Centenarul lui Alecsandri s'a serbătorit în 5 l. c. la liceul de fete în Sibiu. Festivalul s'a deschis prin vorbirea profesorului I. U. Soricu. Elevele liceului au cântat şi recitat din poeziile lui Alecsandri. Eleva Mioara Tordăşianu a ţinut o frumoasă disertaţie despre Alecsandri şi poezia poporului. La pian s'au executat mai multe bucăţi alese. Publicul a rămas deplin mulţumit cu munca desfăşurată în această şcoală.

Congresul medicilor din toată ţara se întruneşte anul acesta a Cluj, în zilele de 3, 4 şi 5 Iulie n.

Fondul cultural «Principele Carol». A. S. R. Principele Carol, printr'o scrisoare adresată preşedintelui consiliului de miniştri, arată că, dornic de a contribui la răspândirea culturii în popor, vrea să institue un fond care să-i poarte numele şi al cărui comitet de conducere îl va patrona. Acest fond, care va ajuta prin răspândirea de cărţi şi broşuri, conferinţe etc., în massele poporului şi care va acorda burse studenţilor săraci şi meritoşi, va fi alimentat pe lângă donaţiile ce vor veni de la persoanele binevoitoare şi din exploatarea filmului Vizita A. S. R. în jurul lumii, film ce a fost dăruit de ministerul de răsboi.

Transilvania, revista Asociaţiei. A apărut nrul 4 din a. c. cu articole şi poezii de: I. A. Basarabescu, Aurelia Pop, Ion C. Băcilă, Al. Georgescu, Aurel Murăşianu, Dr. Z. Pâclişanu, Dr. I. U. Iarnik. — Abonamentul anual: 50 Lei pentru membri, 70 Lei pentru alţii. Red. şi adm.: Sibiu, strada Şaguna 6.

Ordinea examenelor la şcoala de ucenici a statului în Sibiu, la finea anului şcolar 1920/21. Duminecă, în 12 Iunie 1921: Dela ora 7—8 a. m. clasa pregătitoare A. Dela ora 8—9 a. m. cl. pregătitoare B. Dela ora 9—10 a. m. cl. pregătitoare C. Dela ora 10—11 a. m. cl. I A. Dela ora 11—12 a. m. cl. I B. Dela ora 12—1 d. a. cl. I C. Dela ora 3—4 d. a. cl. II A. Dela ora 4—5 d. a. cl. II B. Dela ora 5—6 d. a. cl. III. Fiind aceste examene publice, se roagă şi învită domnii patroni şi părinţi a participa:

Direcţiunea.

Mulţămire. Pentru parohia ortodoxă *Cincul mare* (judeţul Târnava-mare) au binevoit a contribui la clădirea unei biserici nouă următorii credincioşi aflători în America, cu următoarele sume: Nicolae Vlad şi soţia din Cincul-mare 15 dolari, Nicolae Cristea din Feldioara 5 dolari, Vasile Clonţea din Viştea-superioară 5 dolari, Ioan Regneală din Cincul-mare 10 dolari, Nicolae Ocol 15 dolari, Pavel Aldea şi soţia 5 dolari, Iosif şi Loti Lascu 5 dolari, Mărian şi Maria Bonea 5 dolari, Eronim şi Rafira Verdea 5 dolari, Ana Verdea 2 dolari, toţi din Cincul mare, Teodor Mariaş din Bucium 1 dolar, Achim şi Ana Radu din Crihalma 2 dolari, Mihailă Răduţ din Cricău 50 cenţi, Constantin Suciu din Ohaba 50 cenţi, Nicolae Gherghel din Bruiu 5 dolari, Rev. Aurel Haţegan 1 dolar, George Broj şi soţia din Cincul-mare 5 dolari. Suma totală 87 dolari. — Rugând pe bunul Dumnezeu a le fi numiţilor în tot momentul de ajutor, ca osteneala lor să le fie cu spor bun ferindu-i de rele şi alte neajunsuri, pe această cale li se aduc, din partea susnumitei parohii, cele mai călduroase mulţămiri pentru prinos. *George Conta*, paroh ort.

Dela «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu». Cu prilejul Maialului românesc din Sibiu, aranjat în 2 l. c. în Dumbrava oraşului, la care Maial a participat şi susnumita Reuniune corporativ, au binevoit a se înscrie ca membri fundatori următorii: dna Elvira Dr. N. Comşa, soţie de prefect, dna Dochia L. Petrescu, soţie de consilier la curtea de apel; dnii: Dr. Ilie Beu, senator, Leonida L. Petrescu, consilier curtea de apel, Şofron Roşca, funcţionar de bancă, Ioan Rebega, şef-contabil la «Albina», Dr. N. Vecerdea, adv., Dr. N. Schiau, adv., Dr. Ioan Dordea, adv., Emanoil Rohan, comersant, Ioan Gligor, comersant şi Samoilă Simion, măestru pantofar, achitând fiecare taxa de 100 lei, ear Dr. Victor Mihu, medic în Cristian s'a înscris ca membru ajutător. — Comitetul Reuniunii exprimă şi pe această cale cea mai călduroasă mulţămită noilor membri, şi speră că fapta laudabilă a fruntaşilor neamului nostru va fi imitată şi de alţi intelectuali. *George Poponea*, preşedinte. *Stefan Duca*, secretar.

Mulţămită. Din prilejul căsătoriei dlui *Nicolae Drăgan*, perceptor în Sibiu cu Dşoara *Valeria Miclea* au binevoit a dărui la fondul de propagandă naţională meseriesască următorii oaspeţi: Elie Măgean şi D-na, fiecare câte 50 Lei, V. Pop, primpretor, Sălişte, Nicolae Drăgan, perceptor, St. Morar, preot, A. Căpăţână, secretar comunal, N. Muntean, admin. la ospiciul alienaţilor, Becicheri, preot gr.-cat., G. Baciu, comerciant şi soţia sa, fiecare câte 20 Lei. S. Duma, secretar com., G. Miha, funcţ. de bancă, A. Miclea, G. Loloiu, iurist, I. Bâţan, I. Stoia, înv. V. Găvozdea, Florea Drăgan, I. Drăgan, M. Şerbănescu, jude de ocol, Sălişte şi A. Rău, secretar comunal, fiecare câte 10 Lei. A. Stoiţă, S. Loloiu, învăţător, Nicolae Miclea, I. Dicu, G. Stoiţă, şi Ioan Cazan, fiecare câte 5 Lei. Total 400 Lei. Marinimoşilor dăruitori le exprimă călduroase mulţămiri, în numele comitetului: *George Poponea*, preşedintele reuniunii, ca colectant, *Stefan Duca*, secretar.

Poşta redacţiei

Dlui *G. H.* în *Ghelar*. Lucrarea e frumoasă; dar, în parte, samănă cu vorbirile adventiştilor de astăzi. Altele bucuros.

Dlui *I. C.* în *H.* Cuvântarea funebrală aţi trimis-o prea târziu. Poate în altă formă.

Dlui *G. T.* în *G.* Răspunsul dv. arată de o parte numai defecte, de altă parte numai distinse însuşiri. Cu totul unilateral.

Dlor *O.* şi *I.* în *Târgul-Murăşului*. Cu privire la cursul de care întrebaţi, nu s'a luat nici o dispoziţie din partea forurilor competente. Dacă se va ţinea, se va face amintire în ziarul nostru.

Nr. 129 prot. 1921 (69) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Slimnic**, în protopresbiteratul Sibiu, se publică din nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresb în terminul deschis iar concurenţii, pe lângă observarea dispoziţiilor regulamentare, se pot prezenta în vreo Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta, eventual a liturgisi.

Sibiu la 11 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral român ortodox în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Stroia
protopop.

Nr. 121—1921 prot. (73) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de clasa a III-a **Feleag** cu filia **Sidriaş**, protopresbiteratul tractului Sighişoara, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat, ear concurenţii cu prealabila încuviinţare a subscrisului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta, eventual celebra.

Sighişoara, 28 Martie 1921.

Oficiul protopopesc ort. rom. al tractului Sighişoara în înţelegere cu comitetul parohial.

Dimitrie Moldovan,
protopop.

Nr. 85/1921 paroh. (70) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa III-a **Certejul-de jos** cu filiile **Coaja** şi **Boiul-de sus**, protopopiatul Ilia, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul oficios «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs înzestrate conform normelor în vigoare se vor înainta în terminul deschis oficiului protopresbiteral al tract. Ilia.

Certejul-de-jos, din şedinţa comitetului parohial ort. rom., ţinută la 17/30 Mai 1921.

Ioanichie Luchu, paroh adm., preşedinte — **Anghel Sorca,** notar

Nr. 202—1921 prot.

Văzut:

Ilia, la 18/31 Mai 1921.

Constantin Moldovan,
protopop.

---

(74) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Gialacuta**, cu filiile Târnava şi Căbeşti, în protopopiatul Ilia, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Locuinţa şi supraedificate în natură.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele necesare se vor înainta subscrisului în terminul deschis.

Aspiranţii la această parohie se vor prezenta cu observarea dispoziţiilor regulamentare în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie şi la biserică spre a se face cunoscuţi poporului.

Ilia, la 4 Mai 1921.

Oficiul protopopesc al tr. Ilia în înţelegere cu comitetul parohial.

Const. Moldovan
protopop.

Nr. 155/921 pr. (71) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Cibu**, din protopresbiteratul Geoagiului, se publică concurs cu termin de 30 zile de prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele arătate în coala B. pentru întregirea dela stat, cu restricţiunea §-ului 26 din Regulamentul pentru parohii (împărţirea venitului din parohie un an întreg cu văduva preotească). Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat, iar concurenţii cu prealabila încuviinţare a subscrisului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Geoagiu, la 12 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Geoagiu în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Todea
adm. protopresb.

Nr. 175—1921 (68) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de parohi în parohiile vacante din comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Băcia**, parohie de cl. III-a.
2. **Căenelul-de-jos**, parohie de cl. III-a.
3. **Hondol**, parohie cl. II-a.
4. **Nevoeş**, parohie cl. III-a.
5. **Vulcez** cu filia **Herepea**, parohie de cl. III-a.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt cele statorite în coala B. de congruă.

Concurenţii să şi înainteze petiţiile de concurs cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu în terminul indicat şi pe lângă observarea restricţiilor § 33 din Reg. pentru parohii, să se prezinte în vre-o sărbătoare în parohii ca concurenţi.

Deva, la 10 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Deva în înţelegere cu organele parohiale.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr 77/ 1921 (65) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia cl. III-a **Cărjiţi** cu filia Bretelin, protopresbiteratul Devei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post — pe lângă casă parohială — sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral cu a cărui încunoştinţare concurenţii se pot presenta la biserică spre a cânta, cuvânta şi celebra.

Deva, la 5/18 Martie 1921.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Devei.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 129/1921 (67) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei vacante de cl. II **Păuca**, protopopiatul Mercurii, se escrie concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele statorite în normele din vigoare.

Petenţii îşi vor aşterne cererile subsemnatului oficiu protopopesc având a se prezenta la biserică spre a cânta, predica sau celebra.

Mercurea, 11 Martie 1921.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Mercurei în înţelegere cu comitetul parohial.

Avr. S. Pecurariu,
protopop.

Au sosit

Stofe de reverenzi

cu preţuri scăzute

la

Ioan Petraşcu,

Strada Regina Maria (Cisnădiei) Nr. 30

(66) **Sibiu** 3—6

Propise pentru examene

:-: dictando şi caligrafie :-:

se află de vânzare la

Librăria Arhidiecezană, Sibiu

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu**, se află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Şaguna

Preţul: crudo **Lei 2·—**, broşat **Lei 4·—**, plus porto postal **Lei 2·—**.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare

Rodica

povestire din răsboi

de

Constanţa Hodoş

în preţul original de **Lei 8·50**

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu a sosit şi se află de vânzare

Recvizite bisericeşti

dela

atelierul de argintării şi obiecte bisericeşti

Dim. D. Popescu din Bucureşti

fabrică sistematică de clopote, Argintărie, şi orice obiecte bisericeşti. — Furnizorul Curţii regale şi al sfintelor mitropolii, episcopii şi biserici din România-Mare. — Calea Moşilor Nr. 249.

Precum: **Potire, Disc, Stea, Linguriţe, Cădelniţe, Chivote, Candele, Cruci, Sfeşnice, Icoane din argint de China şi metal,** de tot felul etc. etc. cu

preţuri moderate.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 4/17 Iunie 1921 Nr. 45

Telegraful R

Organ național-bisericesc

(Of.)

Nr. 6 Procuratura de stat

Loco

Str. Schewis

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

În ziua pogorârii Duhului sfânt

(*P.*) Azi se împlinește făgăduința Domnului. Duhul sfânt se pogoară în limbi de foc asupra apostolilor, și apostolii investiți cu putere dumnezeească, cu putere de sus, vestesc cuvântul lui Dumnezeu tuturor popoarelor cu o rezoluțiune, care o poate da omului numai inspirațiunea Duhului sfânt, numai ajutorul și grația dumnezeească. Inființarea bisericii creștine, lățirea cea repede a învățăturilor evangheliei, nu este opul omului, ci este opul și voința lui Dumnezeu; și prin inspirațiune dumnezeească a rezistat ca o stâncă neclătită, nebiruită biserica Domnului în decursul veacurilor contra tuturor atacurilor vrășmășești îndreptate în contra ei.

Cu solemnitatea ce i se cuvine se serbează actul dumnezeesc al pogorârii Duhului sfânt, ce se înfățișează astăzi lumii din timpul apostolilor, și ca semn al bucuriei și vieții celei nouă, răspândite din Ierusalim prin pogorârea Duhului sfânt se împodobește astăzi biserica cu ramuri verzi și cu flori, ear în unele locuri se aprind focuri în presara sărbătorii spre a se înfățișa perenarea luminii cerești adusă de Mântuitorul Hristos pe pământ, menită a povățui pe om spre bunăstare și fericire în calea cea necunoscută a acestei vieți.

Dela începutul erei creștine s'a serbat cu solemnitate această sfântă zi, pentru valoarea și însemnătatea actului dumnezeesc, ce ni-l înfățișează.

Cu sfințenie și deplină pietate o serbăm și noi astăzi, pentruca să ne împărtășim și noi de Duhul Domnului, care se revarsă astăzi în limbi de foc asupra apostolilor, și să ne inspirăm de învățăturile și principiile cuprinse în evanghelia Domnului și în desvoltarea istorică a bisericii.

Lumea creștină este copleșită astăzi de învățături tendențioase, dușmănoase bisericii și evangheliei, cari țintesc să restoarne învățăturile și așezămintele dumnezeești propagate de biserică, și să înlocuiască cuvântul lui Dumnezeu cu cuvântul omului, chiar în ceeace are omul mai prețios, în domeniul spiritual. Această împrejurare ne impune inimei noastre pietatea și sfințenia, de carea inspirați să ne găsim astăzi și în toate zilele vieții noastre.

Această pietate și sfințenie ni se inspiră prin faptul pogorârii Duhului Sfânt asupra apostolilor și învestirea lor cu «putere de sus» în urma căreia vestesc cuvântul lui Dumnezeu în limba popoarelor.

Prin darul Duhului Sfânt, carele se coboară astăzi în limbi de foc Mântuitoriul Hristos instituie prin biserică și ierarhie neamului omenesc un îndreptător vecinic în lupta lui cea nesfârșită, ce chemat este a o purta pe calea necunoscută a acestei vieți, iar prin faptul, că apostolii vorbesc în «streine graiuri și cu streine învățături» se sancționează în biserica creștină dreptul de limbă și respectarea individualității naționale a popoarelor.

Privind în trecutul bisericii și poporului nostru aflăm cu satisfacțiune, că sfinte au fost totdeauna poporului nostru aceste două momente, și prin credința în sfințenia lor, prin credința neclătită în adevărurile sfintei noastre biserici ni-am conservat viața și individualitatea. Și intrând astăzi și în toate zilele vieții noastre în sfânta biserică ne inspirăm de acelaș Duh Sfânt, care s'a pogorât în limbi de foc asupra apostolilor Domnului.

Este grea lupta ce trebuie să purtăm astăzi contra sectelor și curentelor dușmănoase bisericii, dar puternică fiind credința noastră în divinitatea instituțiunei, căreia îi datorim existența și viața, negreșit nici pe un moment nu ne putem îndoi despre ajutorul și grația dumnezeească.

Biruința este caracteristica bisericii în decursul veacurilor, pentru că Duhul Domnului lucrează printr'ânsa.

Această biruință este firul caracteristic și în istoria bisericii noastre române. Luptând veacuri multe cu greutățile tuturor vremurilor, ne-am pus totdeauna credința și nădejdea în Dumnezeu. Această credință și nădejde ne este cea mai prețioasă și cea mai valoroasă moștenire rămasă din bătrâni. Voim să ne inspirăm pururea de aceste dumnezeești virtuți, fiind-că puternică și vie este în inima noastră convingerea evanghelică, că «Domnul este cu noi, și nimenea împotriva noastră».

Până bine de curând biserica noastră din cauza împrejurărilor cunoscute a trebuit să se mărginească în multe privințe la un rol pasiv, la o activitate defensivă; — avem nădejdea, că în viitor va trece la un rol activ desvoltând o activitate intensivă și rodnică.

Aceasta este nădejdea noastră în ziua pogorârii Duhului sfânt, pentrucă adânc este imprimat în mintea și inima noastră adevărul evanghelic: «toate se pot credincioșilor».

Cu Dumnezeu înainte!

Cuvânt de sărbători

Primăvara anului 1921 a fost bogată în sărbări și comemorări întru amintirea lui Alecsandri, Ion C. Brătianu, Tudor Vladimirescu ș. a.

Impreună cu sărbătorile stabile, religioase și naționale, câtă îndrumare sănătoasă, pe toate terenele vieții, nu sânt ele în stare să îmbie celor de-o credință și de-o lege! Câte nu ni-ar putea spune și învăța, viața și faptele celor trei mari bărbați ai neamului, sărbătoriți de curând? Câtă orientare politică, culturală, națională și religioasă, nu ni-ar putea da trecutul lor glorios?

Durere, trebue s'o spunem, că numărul celor înțelegători și conștii de sărbare, chiar și în rândurile celor ce se țin fruntași și conducători ai neamului, e mult scăzut. Sărbătorim mai mult prin forme externe, aruncându-se adeseori, cu multă risipă, mii și zeci de mii de lei, pe decorațiuni și împodobiri de neînsemnat folos, culminătoare într'un lux păgubitor.

Se țin cuvântări, conferințe frumoase al căror cuprins nici prelegătorii, — cinste excepțiilor, — cu atât mai puțin ascultătorii nu-l pătrund îndeajuns, ca să-l întărească și dovedească, sub orce fel de împrejurări prin fapte.

Atâta s'a vorbit, dela sărbătoarea cea mare a învierii naționale, încât ni-ar ajunge pe zeci de ani: întruparea vorbelor în fapte. Unde n'am putea fi astăzi dacă numai o mică parte din vorbăria multă s'ar schimba în fapte? Dar, stând faptele adeseori în mare contrazicere cu cele propoveduite, serbările cele mai înălțătoare, cuvântările cele mai strălucite rămân un joc sinamăgitor și dureros.

Povestea apostolilor, față de marele reformator și învățător al lumii, se repetează. Știm, cum aceștia îl urmau pretutindeni. Ascultau luminatele Lui învățături. Au fost martori oculari ai atâtor fel de minuni. Vedem cum Hristos nu spunea un cuvânt, ca să nu-l îndeplinească, deși adeseori îi cerea cele mai grele jertfe. Cu toate că erau mereu tot în jurul lui, apostolii nu l-au înțeles. Se clătinau în credință. Erau preocupați cu totul de alte gânduri. Nu-și cunoșteau rostul, nu-și înțelegeau deplin chemarea. O negură deasă și plină de preocupări deșarte acoperea lumina minții și a sufletului lor.

Se simțea trebuința unei puteri extraordinare, care să-i prefacă întru toate și să-i renască.

In chip de limbi de foc, această putere — a Duhului sfânt — se pogoară asu-

pra lor. Galileenii cei simpli se trezesc din buimăceala veche. Mintea li se luminează. Sufletul li se nobilitează. Se aprind de o dragoste şi râvnă de muncă ne mai pomenită, pentru idealul măreţ al învăţătorului lor, pentru triumful credinţei creştine, pentru viaţa cea mai bună întru Hristos.

Biruinţa e a lor. Necazurile şi neajunsurile omenimii încep să dispară. Suferinţele se alină. Progresul, în toate lucrările, creşte zi cu zi.

Ca odinioară luminatele învăţături ale lui Hristos, faptele Lui, făcătoare de minuni, în faţa apostolilor, aşa ne stau şi nouă, celor de astăzi, alături de sf. Scripturi, atâtea cărţi deschise, de diferit cuprins, din viaţa altor popoare, cât şi a neamului nostru. Ispitindu-le, ca prin cele mai reuşite tablouri, ne arată fasele de desvoltare, împreună cu luptele şi greutăţile, prin care au trecut cele mai înaintate popoare, cu muncă strădalnică şi desinteresată, prin care au putut ajunge la minunăţiile şi înălţimile culturale din zilele noastre.

Dar să ne mărginim la trecutul nostru. Plin de cele mai vrăjmaşe năvăliri şi asupriri, până în anii din urmă, de atâtea lupte, sbuciumări, — câte învăţăminte bune, sigure şi luminate, nu ne dă experienţa bărbaţilor noştri de seamă, purtători ai gloriei şi biruinţei româneşti, — făuritori ai neamului?!

Ca să putem cuprinde toate îndemnurile bune, nu mai încape îndoială, că şi noi avem trebuinţă de puterea extraordinară a darurilor Duhului sfânt!

Praznicul Rusaliilor, an de an, vine să pogoare şi reverse această putere asupra omenimii: binecuvântarea Duhului, dătătoare de viaţă şi de lumină! O singură condiţiune ne cere: *credinţă.* Avându-o numai în măsura unui «grăunte de muştar», atunci Duhul sfânt, care după descrierea unui părinte bisericesc: «e un foc arzător, care curăţă sufletul, un foc luminos care luminează inteligenţa, un foc adânc, care pătrunde inima, o încălzeşte şi o aprinde de iubire», se va sălăşlui şi în inimile şi sufletele noastre, schimbându-le şi înzestrându-le, ca odinioară pe ale apostolilor, cu toate însuşirile bune. Ne va învăţa, că nu ne este îngăduit să serbăm praznice, sărbători bisericeşti, culturale şi naţionale, fără să medităm asupra celor sărbătoriţi, comparând faptele şi conduita noastră cu ale lor, fie ale noastre orcât de disparente, căci numai astfel vom putea lua poveţele, care singure sânt în stare să ne trezească la o viaţă nouă, să ne întărească în credinţa moravurilor şi a faptelor bune, să ne oţelească în lupta vieţii şi a încercărilor ei. Cuvântul, orcât de frumos, fără faptă este mort! Munca nepregetată, cinstită şi dreaptă, este atotputernică, numai prin puterea ei vom putea săvârşi minuni, de care neamul nostru, spre întărirea şi înaintarea sa, are neapărată trebuinţă. *Pr. Ioan Popa.*

La Rusalii

«Ear Mângâitorul, Duhul cel sfânt, pe care îl va trimite Tatăl întru numele meu, acela pe voi vă va învăţa toate». *(Io. 14, 26).*

Lumini strălucitoare de soare cald şi bogăţie de flori se revarsă din belşug peste verdele câmpiilor întinse.

Inconjuraţi din toate părţile de minunile primăverii, această carte deschisă a naturii, ne îndrumă cu putere spre minunile lui Dumnezeu, săvârşite pentru oameni şi pentru întreaga lume. Când totul se găseşte în floare şi de pretutindenea mirosul îmbătător scaldă simţirea în farmecul plăcerii, şi în cele mai împetrite inimi se trezeşte şi încolţeşte grăuntele binelui ce sta adormit, prin lanţurile de ispite şi păcate şi tinde spre luminiş Aceasta e minunea pogorârii Duhului sfânt.

Odinioară a smuls pe învăţăcei din slăbiciunea ce îi cuprinsese, le-a risipit neîncrederea şi nepriceperea, pentru a i face mărturii puternice şi luptători plini de avânt împotriva lumii vrăşmaşe lui Hristos. Aşa a lucrat Duhul Domnului dealungul veacurilor trezind însufleţire sfântă în societatea creştină. Şi iarăş vrea şi acum de nou, să aţiţe focul inimilor, şi să deslege limbile, ca să vorbească în cuvinte, pe cari le înţeleg toate neamurile: cuvinte spuse în limba dragostei sfinte, pline de credinţă, care uneşte şi însufleţeşte. Insă nu o însufleţire, care înflăcărându-se într'o clipă de înălţare dispare deodată cu clipa trecătoare, ci o însufleţire, care rămâne, cu efect durabil, ca o sfântă putere creatoare de nouă viaţă, mai bună.

La Crăciun s'a născut Domnul, la Paşti a frânt lanţurile morţii şi a deschis groapa, dar abia la Rusalii a vărsat duhul sfânt peste mulţimea, ce stăruia în aşteptare, umplându-o de putere şi de încredere.

Dela Crăciun începe să mişte sucul pe sub coaja pomilor, pe la Paşti prind a se ivi mugurii, după ce a trecut amorţeala iernii, şi abia Rusaliile, cu raza caldă a soarelui de plină primăvară îi desface în flori îmbătătoare. Chiemate de lumină cerească toate florile îşi înalţă spre cer parfumul curat şi proaspăt, ca şi raza de lumină, care le-a trezit la viaţă.

Totuşi valoarea pomului în floare nu stă în strălucirea lui scânteitoare. Petalele atât de viu colorate ale florilor, se desprind pe rând de olaltă şi cad în nesimţire la pământ. Frumseţea şi parfumul lor se trece. Insă acolo, înlăuntru, sub floarea, ce se prăpădeşte, se mişcă o putere, fructul începe să se desvolte. Ce este sclipitor se petrece, şi rămâne numai ceea-ce este de preţ.

Ca şi pomul de flori, avem şi noi nevoie de ceasuri de înălţare şi însufleţire înfloritoare; sub ocrotirea aceleia însă, Duhul sfânt trebue să zămislească ceva nou în noi. Simţemintele scăpărătoare de multă fericire vor trece ca şi florile, dar în sufletele noastre trebue să rămână rodul însufleţirii sfinte, să încolţească sămânţa unei noi credinţe, a unei noi vieţi, mai bune.

Aceasta trebue să fie binecuvântarea durabilă a pogorârii Duhului sfânt.

(După Keil) *Preot P. Moruşca*

Dela Academia Română

Academia Română a ţinut Joi o şedinţă solemnă pentru comemorarea membrilor săi decedaţi. Şedinţa a fost prezidată de dl *Onciu.*

Dl I. Bianu a rostit, cu această ocaz'e o cuvântare întru amintirea membrilor activi ai Academiei numiţi cu decret domneşti între anii 1866—67 şi al căror şir s'a încheiat cu moartea lui Caragiani. Rând pe rând, a pomenit de Iosif Hodoş şi Al. Roman din Maramureş, Timotei Cipariu, G. Munteanu şi G. Bariţiu din Transilvania; Al. Mocioni şi Vincenţiu Babeş din Banat, A. Hurmuzachi şi I. Sbiera din Bucovina; Al. Hasdeu, C. Stamate şi I. Străjescu din Basarabia; I. Caragiani şi Cozacovici din Macedonia; V. Alecsandri, C. Negruzzi, V. Urechiă, Eliade Rădulescu, A. Laurian, C. A. Rosetti, I. C. Maxim, T. Maiorescu şi N. Ionescu din vechiul Regat.

Duminecă în 12 l. c. la ora 3 după amiază s'a ţinut şedinţă solemnă pentru decernerea premiilor. Prezidentul dl *Onciu*, spune că această şedinţă este consacrată premiilor pentru încurajarea scriitorilor şi felicită pe sărbătoriţii de astăzi în numele Academiei Române.

Dl *I. Negruzzi* citeşte lista premiilor acordate.

Premiul «Năsturel» 12000 lei a fost acordat pentru romanul Ion d lui *Liviu Rebreanu.*

Premiul «Adamache» 5000 lei a fost împărţit între: dl Lucian Blaga pentru Poemele luminii şi Pietre pentru templul meu, dl Leca *Moraru* pentru «De la Noi» poveşti din Bucovina, dl Demostene *Botez*, pentru «Florile pământului» şi d-na Elena *Farago* pentru «Din traista lui moş Crăciun» şi Şoaptele Amurgului.

Premiul Neuschotz de 2000 lei s'a dat d-lui *Sandu Aldea*, pentru lucrarea sa «Călugărenii».

Premiul «Dancovici» de 1000 lei d-lui M. *Lungeanu* pentru «In sărbători».

FOIŞOARA

Orfana de războiu

(De recitat la examene)

Este-orfană de războiu —
Haina slabă, -i e cernită —
Inima i e răsvrătită —
Vânturi grele 'n ea şi ploi
Faţa de dureri brăzdată,
Cu alţi patru n'are tată!

Este orfană de războiu,
Mama, seara, cade, plânge,
Nimeni nu-i să-i poată frânge
Jalea, inima i-e sloi.
— «Inzadar ne chinuim»!
— «Tata zace 'n cintirim!»

Mama-aseară-a 'ngenunchiat
Lângă patul ei, cuprinsă
De un gând curat, învinsă,
Creştetul i-a sărutat
Şi i-a spus şoptit: «Copilă!
Răspândeşte 'n lume m i l ă!»

«Oameni buni, zi jaf şi chin?
Nu e jale 'n orce casă?
Inima de-acum vă lasă
Să 'mpletiţi cununi de spin?
N'a fost în deajuns pârjolul?
Nu e pângărit pristolul?»

Ochii mama şi-a închis
Pentru-o clipă, — o rugăciune
Buzele-i cercau a spune,
Dar nimica n'a mai zis,
Fata mâna i-o sărută,
Blând zimbeşte, -i dispărută...

«Mâna'ntind, nu să cerşesc
Bani», a zis ea, «e ruşine!
Eu cerşesc cuvânt de bine,
Un cuvânt ce-i o m e n e s c,
Cuvinţel, care ridică,
Orcât eu aş fi de mică...»

Zice-orfana de războiu:
«Chiar acuma zeci şi sute,
Mii şi zeci de mii, cu mute
Lacrămi plâng la fel cu noi.
Paltini smulşi de vijelie,
Tatăl nostru nu ne 'nvie!»

«Vreţi de-acum mai mult pârjol?
Lacrămi vreţi de-acum mai multe?
Glasul inimii s'asculte
Nu-i pe lumea noastră-un sol,
Să o strige: Indurare!
Fiţi miloşi, şi mic şi mare!?»

Oameni stau şi lăcrămează
Mame 'n braţe-o iau, cuminte
Ea rosteşte la cuvinte
Blânde, par din soare-o rază,
Prinde mâni îndepărtate, —
Guri rostesc: «Da, ai dreptate!»

Capul pleacă cei sfătoşi:
De-un cuvânt le e ruşine
Ce-au voit să fie spine —
Prind îndemn cei buni, frumoşi,
Tuturor le dă orfana,
Tainic, sufletească hrana.

Pleacă toţi pe la morminte
Şi se'nchină 'n faţa lor
Morţii le grăiesc cu zor:
«Am murit — s'o ţineţi minte
Pentru voi — lume m a i b u n ă!»
Şi mormântul le 'ncunună.

... Ear orfana de războiu
Mama şi-a luat de mână,
Fericită că-i fântână
De ce-i bun: «Domnu-i cu noi!»
La mormânt, minune! «Tată!»
Simt cum lacrima-i svântată...

Ilie Marin.

Vorbe înţelepte

Cel ce râde nu e totdeauna superior acelui de care râde.

*

Unde se lucrează e şi de măturat; sânt oameni cari fac numai atâta. *N. I.*

Dela Asociaţia clerului «Andrei Şaguna»

Comunicări

Notificarea statutelor. Congresul nostru, după 2 ani de experienţă, a aflat de necesară întregirea Statutelor Asociaţiei, cu următoarele:

la § 1 în continuare se adauge: şi cu numele oficial: *Asociaţia clerului «Andrei Şaguna»*;

§ 7 se modifică aşa: Indatoririle membrilor sânt: 1. a-şi achita regulat şi fără întârziere cotizaţiunea anuală, în 2 rate la începutul fiecărei jumătăţi de an, la mâna *casierului despărţământului.* etc.,

din § 9 se elimineză textul «şi pentru ajutorarea nizuinţelor secţiilor, în proporţia membrilor din respectiva secţie» şi se înlocuieşte cu: «Din cotizaţiunile membrilor 30% se reţin la despărţământ, 20% la dispoziţia secţiei, şi 50% se transpun centrului Asociaţiei, din cari 20% se depun la fondul inalienabil şi 30% împreună cu interesele fondului se intrebuinţează pentru scopurile Asociaţiei»;

la § 12 alegându-şi 5 viceprezidenţi şi 5 secretari, — nu 4,

la § 20 se intercalează după Oradea-mare «şi Cluj», având astfel Asociaţia pe viitor 5 secţii după cele 5 dieceze;

la § 23 se adauge la sfârşit «*şi casierul*»;

§ 24 se întregeşte cu alineatul: «Casierul ajutând pe bibliotecar, administrează cotizaţiile şi averea secţiei preste tot sub controlul comitetului, care poate delega din sânul său un controlor permanent».

*

Regulamentul pentru organizarea despărţămintelor şi cercurilor religioase la § 6 se intregeşte după punctul 9 cu: «La misiunile interne sânt datori a lua parte toţi preoţii, catecheţii, profesorii de religie şi absolvenţii de teologie de pe teritoriul despărţământului, indiferent de sânt membri sau nu ai Asociaţiei. Tot asemenea sânt datori a participa şi la conferenţa pastorală de toamnă»;

la § 8 pct. 3 în loc de «casierului central» se schimbă «casierului secţiei»;

la § 9 după pct. 4 se introduce ca punct nou: «are îndatorirea de a purta evidenţă exactă despre absenţele dela adunarea despărţământului şi dela conferenţa pastorală, scuzând numai pe motive ponderoase şi dovezi autentice, iar faţă de cei lăsători folosind mijloace coercitive şi în caz de neglijenţă raportând comitetului secţiei, care poate recurge şi la autoritatea arhiereului concernent»;

§ 12 pct. 1 se modifică astfel: întrunirea preoţilor cercului, fără privire de sânt ori nu membri ai Asociaţiei, cel puţin odată pe an în fiecare comună din cerc. Absenţa nu poate fi scuzată, numai pe motive grave;

In privinţa absenţelor dela o întrunire a despărţământului sau cercului religios transcriu aici spre orientare hotărârea despărţământului Mercurea: «Pentru absenţa întâi, nemotivată, se pedepseşte preotul absent cu 50 lei şi admoniere din partea protopopului; iar pentru absenţa a doua nemotivată se pedepseşte cu 100 lei şi reglementarea din partea Preaveneratului Consistor».

Secretariatul general.

Congresul „Ligii culturale"

La 9 Iunie s'a deschis la Tg.-Jiu congresul «Ligii culturale» sub presidenţia dlui Nicolae Iorga. Participă delegaţi din întreaga ţară, precum şi corul de muzică din Sălişte.

Şedinţa s'a ţinut în sala liceului Tudor Vladimirescu, unde a asistat număros public.

Dl Iorga a făcut o amănunţită dare de samă a activităţii Ligii în cursul anului, îndemnând secţiunile la o muncă cât mai rodnică pentru luminarea poporului.

Dl N. Iorga face dureroasa constatare că Liga n'a progresat după răsboi, veniturile şi numărul membrilor fiind prea mici. Vina o găseşte în starea de spirit, firească după un răsboi crud, a societăţii de azi, şi anume: materialismul cras, şi lipsa de prevedere pentru viitor.

Relevând faptul că statul român s'a întregit prin cultură naţională, dsa subliniază că numai prin aceasta se poate menţinea şi întări. Dar, toată grija nu poate fi lăsată pe seama statului, ci «trebuie concursul de fiecare clipă, une-ori însăşi iniţiativa unei societăţi, care ştie să se ajute şi singură».

«Chemarea Ligii culturale este a îndemna necontenit societatea românească spre tot ceeace o uneşte, şi a-i aminti că viaţa morală singură hrănită prin podoabele spiritului şi îndreptată spre cel mai curat ideal, este în stare să susţie ceea ce cu mândrie numim România-Mare».

Mai iau cuvântul delegaţii din Focşani, Galaţi şi Tg.-Jiu. După masă congresiştii au asistat la serbările sportive, organizate de Liga culturală pe platoul Regimentului 38 artilerie. Seara, comitetul Ligii culturale a organizat un festival în localul teatrului Milescu cu concursul corului din Sălişte şi a corurilor şcolilor rurale din judeţ.

In ziua a doua a congresului, dl Ion Georgescu, secretarul literar al «Asociaţiunii» depune proectul pentru federalizarea societăţilor de cultură din Regat şi Ardeal. Adunarea aprobă în unanimitate această propunere, după care congresul purcede la alegerea a cinci comisiuni: întâia pentru răspândirea şi organizarea teatrului popular, a doua pentru acordarea de premii elevilor meritoşi; a treia pentru organizarea sărbătoririi eroilor naţionali; a patra pentru organizarea de biblioteci la sate, şi a cincia pentru înfiinţarea unei societăţi de editură şi răspândirea cărţilor de popularizare ştiinţifică.

Dl N. Iorga, în aplauzele asistenţei, cere organizarea în fiecare oraş de muzee, care să cuprindă obiectele şi manuscrisele privitoare la fiecare erou.

Se aleg în comitetul central dnii: Iorga, Elena Dr. Cantacuzino, General Leonte, Col. Manolescu, G. Saraba, Zaharia Florian, Dr. Obreja, Stefan Lambru, industriaşul Grigore Alexandrescu.

Dl Iorga propune şi adunarea admite, ca viitorul congres să se ţină la Curtea de Argeş.

Şedinţele congresului au fost închise în mijlocul unui mare entusiasm, ear congresiştii în corpore pornesc la cimitirul eroilor şi mormântul Ecaterinei Teodoroiu, depunând flori. Seara la ora 9 a vorbit la teatrul Milescu dl Iorga despre: Faptele şi viaţa lui Tudor Vladimirescu.

Convocare

Pe baza art. 13 din statutele *Societăţii Mormintelor eroilor căzuţi în răsboi,* convoc pe toţi membrii acestei societăţi pe ziua de 20 l. c., ora 5 în localul Asociaţiunii — unde se ţine adunarea generală a societăţii noastre, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării prin prezidentul societăţii, I. P. S. Sa arhiepiscopul şi mitropolitul Ardealului Nicolae.
2. Raportul comitetului despre activitatea societăţii dela înfiinţarea ei până în prezent.
3. Raportul cassierului.
4. Alegerea unei comisii de control.
5. Intregirea comitetului prin 5 doamne, soţii de generali superiori ori inferiori morţi în răsboi ori în viaţă.
6. Descărcarea comitetului de gestiunea pe anii 1920—1921.
7. Propuneri.
8. Votarea budgetului.

Conform art. 14 toţi membrii sânt datori să ia parte la adunarea generală.

Sibiu, 10 Iunie 1921.

Prezident: (ss) *Nicolae,*
arhiepiscop şi mitropolit

(ss) Pr. căpitan *Ion Dăncilă,*
secretar.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără şematism 10 lei cu porto cu tot.

Ştirile zilei

Plecarea generalului Vlădescu. Numit comandant al diviziei 9 de infanterie, generalul *Vlădescu* a plecat din Sibiu la noul său serviciu. Cât timp a stat în mijlocul nostru, generalul Ion Vlădescu s'a făcut cunoscut în largi cercuri prin activitatea sa neobosită desvoltată cu deosebire în ocrotirea invalizilor, orfanilor şi văduvelor de răsboi, educaţia tinerimii, îngrijirea mormintelor eroilor ş. a. Aducem distinsului general şi filantrop mulţumirile cele mai vii pentru lucrarea desinteresată desfăşurată în mijlocul nostru.

† **Emil Costinescu.** Fostul ministru de finanţe, *Emil Costinescu,* fruntaş al partidului liberal din generaţia lui Ion C. Brătianu şi C. A. Rosetti, a încetat din viaţă Sâmbătă în 11 l. c. în Bucureşti. Emil Costinescu, stâns la adânci bătrâneţe, a fost unul dintre miniştrii mari care a organizat pe baze nouă venitele şi cheltuelile statului în timpuri critice.

Programul examenelor publice, dela finea anului şcolar curent la liceul de fete de stat din Sibiu, este: 1. *Miercuri* în 22 Iunie n. 1921, dela 8—12 ore a. m. Clasa I a şi b, II a şi b. Dela 3—5 ore d. a. Clasa III a şi b. 2. *Joi* în 23 Iunie c. dela 8—12 ore d. m. Clasa IV a şi b. V VI. După ameazi Cântări: dela 3—4 ore Clasa I a şi b, dela 4—6 ore Clasa II a şi b, III a şi b, IV a şi b, V VI. 3. *Vineri* în 24 Iunie a. c. dela 9—11 ore a. m. Muzica instrumentală (pian, violină cu elevele interne, b) dela 11—12 ore a. m. Gimnastică: Toate elevele liceului. 4. *Sâmbătă* în 25 Iunie c. Incheerea festivă a anului şcolar în Muzeul Asociaţiunii şi distribuirea certificatelor. 5. *Luni* şi *Marţi* în 27 şi 28 Iunie c. se vor ţinea examenele elevelor particulare la 8 ore a. m.

† **Nicolae Boeriu,** paroh văduv în Albeşti, din Grid, a răposat în 13 Iunie 1921 în etate de 32 de ani lăsând în mare jale pe iubiţii săi părinţi şi fraţi. In 15 Iunie a fost dus la lăcaşul de veci în Grid. Odihnească în pace.

Bătaia de flori. Comitetul de conducere al cercului militar civil din Sibiu organisează Sâmbătă, în 18 l. c., o bătaie de flori în regiunea restaurantului din Dumbravă. Toată societatea sibiană este învitată să participe la petrecere, care se începe la ora 17 (5 d. a.) şi durează până sera. Participarea atât a trăsurilor, cât şi a pietonilor este gratuită. Se vor da mai multe premii trăsurilor celor mai frumos ornate. Muzici militare şi orchestre vor cânta în tot timpul petrecerii.

Trenuri la Ocna Sibiului. Trenuri de băi şi şcolare pleacă din Sibiu la ora: 6·20, 8·20, dim., 2 d. a. şi 6·40 seara. — Sosesc în Sibiu la ora: 7·46, 9·43, dim., 3·05 d. a. şi 8·09 seara.

Solidaritatea, revistă social-creştină. A apărut nr. 11 şi 12 din a. c. cu următorul cuprins: D. Boroianu: La viaţa cea adevărată prin sf. Evanghelie. Şerban Ionescu: Există la baza socialismului un fond moral? Icon. C. Pavel: Ideia de drept şi de proprietate după spiritul învăţăturii creştine. Pr. P. Chiricuţă: Spre o activitate socială a preotului sau dimpotrivă? I. Olimpiu Stefanovici: Din psihologia poporului evreu. V. Ciapa: Biserica şi propaganda. Iosif Trifa: Predici? Icon. Gh. Oprişoreanu: Apel către preoţimea ortodoxă din ţară. Clodius: Biroul internaţional al muncii. Arhim. Scriban: Congresul studenţesc creştin din Glascow. S. I. Piuteş: La psychologie du Socialisme par Gustave Le Bon. Note şi informaţiuni. Abonamentul pe an Lei 36, numărul dublu Lei 5. Redacţia şi administraţia: Bucureşti, strada sf. Elefterie Nr. 42 bis.

Cinema Apollo, Piaţa Herman, Sibiu. In 18 şi 19 Iunie: Oameni fără ţară, piesă în 6 acte. In 20 şi 21 Iunie: Dramă senzaţională, film Pathé Fréres. Inceputul la ora 9 seara.

Carte de bucate. A apărut tocmai acum partea I din cea mai bună carte de bucate *Poftă Bună,* de *Zotti Hodoş.* Partea aceasta cuprinde 162 de reţete pentru: Supe, ciorbe, asiete, peşti, rasoluri şi sosuri, — la sfârşit menu-uri pentru zile comune şi pentru sărbători. Cartea costă 6 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu şi în alte librării.

Nr. 326/1921 (80) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III. **Corbi**, protopresbiteratul Avrigului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral al Avrigului în Avrig, judeţul Sibiu, până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la bisarică spre a cânta, cuvânta, eventual celebra şi face cunoştinţă cu poporul.

Avrig, 25 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Avrigului în înţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 41/1921 prot. (81) 1—3

Concurs

In baza ordinului consistorial Nr. 489 Bis. din 29 lanuarie 1921 se publică prin aceasta concurs cu termin de 30 de zile pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă neputinciosul paroh Ion Mihailă din parohia noastră de clasa I (primă) **Dăişoara** din protopopiatul Cohalm.

Reflectanţii îndreptăţiţi la acest post îşi vor înainta petiţiile provăzute cu documente necesare conform normelor în vigoare subsemnatului în terminul deschis, şi până înainte de alegere cu 8 zile se vor prezenta în parohie spre a cânta, predica sau dacă sânt preoţi a şi celebra sf. liturghie în vr'o Duminecă sau sărbătoare.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt, pe lângă întregirea de capelan dela stat, 1/3 (a treia parte) din simbria parohului şi stola dela serviciile cu care va fi încredinţat.

Cohalm, la 18 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral al Cohâlmului în înţelegere cu comitetul şi sinodul parohial din Dăişoara.

Emilian Stoica
protopresbiter.

Nr. 121—1921 prot. (73) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de clasa a III-a **Feleag** cu filia **Sidriaş**, protopresbiteratul tractului Sighişoara, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat, ear concurenţii cu prealabila încuviinţare a subscrisului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta, eventual celebra.

Sighişoara, 28 Martie 1921.

Oficiul protopopesc ort. rom. al tractului Sighişoara în înţelegere cu comitetul parohial.

Dimitrie Moldovan,
protopop.

Nr. 175—1921 (68) 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de parohi în parohiile vacante din comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Băcia**, parohie de cl. III-a.
2. **Căenelul-de-jos**, parohie de cl. III-a.
3. **Hondol**, parohie cl. II-a.
4. **Nevoeş**, parohie cl. III-a.
5. **Vulcez** cu filia **Herepea**, parohie de cl. III-a.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt cele statorite în coala B. de congruă.

Concurenţii să şi înainteze petiţiile de concurs cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu în terminul indicat şi pe lângă observarea restricţiilor § 33 din Reg. pentru parohii, să se prezinte în vre-o sărbătoare în parohii ca concurenţi.

Deva, la 10 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Deva în înţelegere cu organele parohiale.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Nr. 129 prot. 1921 (69) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Slimnic**, în protopresbiteratul Sibiu, se publică din nou concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresb în terminul deschis iar concurenţii, pe lângă observarea dispoziţiilor regulamentare, se pot prezenta în vreo Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta, eventual a liturgisi.

Sibiu la 11 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral român ortodox în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Stroia
protopop.

Nr. 85/1921 paroh. (70) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa III-a **Certejul-de jos** cu filiile **Coaja** şi **Boiul-de sus**, protopopiatul Ilia, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul oficios «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs înzestrate conform normelor în vigoare se vor înainta în terminul deschis oficiului protopresbiteral al tract. Ilia.

Certejul-de-jos, din şedinţa comitetului parohial ort. rom., ţinută la 17/30 Mai 1921.

Ioanichie Luchu,
paroh adm., preşedinte

Anghel Sorca,
notar

Nr. 202—1921 prot.

Văzut:

Ilia, la 18/31 Mai 1921.

Constantin Moldovan,
protopop.

La Librăria Arhidiecezană
:-: din Sibiu se găsesc :-:

Patrafire

din cele mai bune stofe şi
:-: cu preţuri moderate :-:

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu
a sosit şi se află de vânzare

Recvizite bisericeşti

dela

atelierul de argintării şi obiecte bisericeşti

Dim. D. Popescu din Bucureşti

fabrică sistematică de clopote, Argintărie, şi orice obiecte bisericeşti. — Furnizorul Curţii regale şi al sfintelor mitropolii, episcopii şi biserici din România-Mare. — Calea Moşilor Nr. 249.

Precum: **Potire, Disc, Stea, Linguriţe, Cădelniţe, Chivote, Candele, Cruci, Sfeşnice, Icoane din argint de China şi metal,** de tot felul etc. etc. cu

preţuri moderate.

Au sosit

Stofe de reverenzi

cu preţuri scăzute

la

Ioan Petraşcu,

Strada Regina Maria (Cisnădiei) Nr. 30

(66) **Sibiu** 5—6

Banca Românească, societate anonimă, Bucureşti

şi

Lumina, institut de credit şi economii, s. p. a. Sibiu

Înştiinţare

Tribunalul Sibiu, secţia comercială, a aprobat si înregistrat prin decisiunea Nr. F. soc. 273—1915/14 fuziunea băncii LUMINA institut de credit şi economii s. p. a. în Sibiu cu BANCA ROMÂNEASCĂ societate anonimă în Bucureşti, fuziune de care a luat act şi tribunalul Ilfov. In baza pp. 202 şi 208 din legea XXXVII din anul 1875 învităm pe toţi creditorii băncii Lumina institut de credit şi economii s. p. a. în Sibiu, ca în curs de şase luni socotite dela a treia inserare a acestei înştiinţări să-şi anunţe pretenţiunile lor faţă de banca Lumina, la Banca Românească sucursala Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 7 et. I. (82) 1—3

Bucureşti—Sibiu, în 15 Iunie 1921.

Consiliile de administraţie

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 10/23 Iunie 1921 Nr. 46

Telegraful Român

Organ naţional-biseri

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Şase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marţia şi Vinerea

Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei «Telegrafului Rom
Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. —
Articole nepublicate nu se înapoiază.

să se adreseze Administraţiei ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Innoiri

Popularizarea corurilor bisericeşti

I

Spiritul religios — cel mai puternic suport al moralităţii — a suferit pe urma războiului o simţitoare lovitură. Firește numai la suprafaţă, căci temeliile credinţii ce pune pe om în contact cu. divinitatea nu se pot surpa nici de cele mai cumplite vijelii ale vremii. Credinţa curată a fost învăluită în pojghiţa superficialităţii pe care-o poartă de-a lungul şi de-a latul lumii vântul răscolit de marea revoluţie a zilelor noastre.

Biserica n'are mai sfântă menire decât să-şi pună la contribuţie toate mijloacele de care dispune pentru întărirea şi reîntinerirea spiritului religios, care 'n veacul nostru de anarhie morală ar fi cel mai puternic factor de *umanizare* a civilizaţiei moderne.

Muzica bisericească e unul din aceste mijloace. Ea e scara pe care sufletul omenesc se 'nalţă peste patimile şi preocupările mărunte ale vieţii. Ea dă omului curăţenia inimii, aripile contemplaţiunii, care singură-i în stare să-l pună'n contact cu divinitatea.

Dar ca să aibă această sublimă putere, cântarea bisericească trebue să fie — cântare... Şi aici am ajuns la punctul cel grav al chestiunii.

Sentimentul estetic e frate cu cel religios. Dacă nu se condiţionează strict, în orice caz se ajută, se sprijinesc reciproc. Aşa că trezind sentimente estetice, promovăm sentimentul religios. Iar acesta, la rândul său, curăţă inima omului şi face din sufletul omenesc cel mai strălucit locaş al virtuţilor creştineşti.

Dar simţul estetic, muzical, al omului s'a supţiat, s'a ascuţit. Sunetele stridente, lipsite de armonie şi dulceaţă, vocea răguşită ori piţigăiată a bătrânilor noştri cântăreţi de legea veche mai mult conturbă meditaţia religioasă decât o promovează.

Cântarea bisericească trebue să fie domoală şi discretă — fără a fi monotonă; dulce şi sentimentală — fără a fi patetică.

Pentru o fină şi nuanţată interpretare muzicală a sentimentului religios se cere însă pe lângă voce plăcută — o deosebită cultură muzicală, de care cântăreţii noştri, evident, că nu s'au învrednicit. Iar a te gândi la creiarea unei cete de cântăreţi bisericeşti în stare să îndeplinească aceste principiale postulate estetice, ar fi un act temerar — dacă nu chiar de-a dreptul o utopie.

Sunt însă alte expediente prin cari problema se desleagă mai simplu şi mai efectiv. E vorba de înfiinţarea, de *popularizarea corurilor bisericeşti*, cari pe lângă faptul că împrumută cântării mai multă armonie şi solemnitate, au şi avantajul de a angaja în chip activ la 'nceput o parte, iar mai apoi aproape toată obştia credincioşilor — la slujba dumnezeiască.

In felul acesta problema culturii muzicale — cel puţin sub raportul vocii — dacă nu se'nlătură cu desăvârşire, în orice caz se simplifică foarte mult. Căci cu modeste puteri vocale se poate realiza un ansamblu frumos şi măreţ. Vocea dirigentului se substitue prin instrument, mânuirea căruia se poate învăţa cu puţină dibăcie şi bunăvoinţă, chiar dacă o face cineva fără pretenţia de a ajunge neapărat un virtuos... Vocea bună e un dar dumnezeiesc; mânuirea unui instrument — cel puţin în măsura necesară unui obicinuit instructor de cor — e chestie de şcoală, de meşteşug, ce se poate câştiga.

Şi — aceasta-i împrejurarea, care, cum am spus, e în stare să uşureze în chip simţitor deslegarea problemei ce ne preocupă.

In Rusia instituţia corurilor bisericeşti a pătruns până 'n cele mai ascunse cătune. Graţie şi acestui fapt simţul armoniei muzicale e atât de desvoltat la poporul rus încât la sf. Liturghie glasul *întregii* obştii a credincioşilor se'ncheagă într'o înălţătoare şi sfântă armonie.

Cred că e de prisos să mai adaog importanţa acestui moment. El e destul de elocvent pentru a ne arăta necesitatea popularizării cât mai neîntârziate a corurilor bisericeşti, cari au nepătrunsa putere de a polariza gândurile curate ale credincioşilor spre înălţimi, cari nu sunt din lumea aceasta... *Neculce.*

După examene. Sântem la sfârşitul anului şcolar. Munca, între patru pereţi ai claselor, s'a terminat, ca să o continuăm în afară de şcoală. Căci munca, şi nu repaosul lung, face cuprinsul şi frumuseţa vieţii.

Nu putem să ne jăluim că şcoalele oraşelor din ţara noastră ar fi fost, în anul şcolar trecut, pustii de tinerime. Au venit, din contră, şcolari în număr îmbucurător. In multe locuri, îmbulzeala tinerilor la învăţătură, a luat proporţii extraordinare, cu deosebire în clasele inferioare ale şcoalelor secundare.

Tinerii, cari au terminat şcoalele acestea, îşi vor alege acum viitoarea carieră.

Cu acest prilej ne îndreptăm către cei ce înţeleg rostul şcoalei, către catiheţii noştri, către părinţii parohi, protopopi, profesori de religie, preoţi intraţi în serviciul învăţământului, şi îi rugăm stăruitor să îndemne tinerii buni să îmbrăţişeze cariera preoţească, sfătuindu-i să se înscrie în Seminarul nostru arhidiecezan, unde se fac însemnate îmbunătăţiri şi înlesniri de întreţinere pentru viitorii păstori sufleteşti, şi unde se vor împărtăşi de bună educaţie şi instrucţie şi de cea mai părintească îngrijire din partea conducătorilor acelei instituţiuni.

Seminarul nostru trebue sprijinit în măsura jertfelor ce aduce, în fiecare an, cu dorinţa de a contribui cât mai mult la desvoltarea intelectuală şi morală a generaţiei de mâne, şi prin aceasta la bunul mers al statului şi al bisericii.

Cu prilejul unei vizite înalte

Ca un semn al vremilor democratice de azi, domnii ministri coboară din jeţul de catifea, dau drumul la maşină, răscolesc praful şoselelor de ţară şi icicolo stau de vorbă cu cetăţenii pentru a le cunoaşte păsurile şi a le pune în vedere vindecarea cea mai radicală. Operaţia e uşoară: reprezentanţii diferitelor dicasterii prezintă doleanţele, dl ministru vădit impresionat de mulţimea neajunsurilor, se solidarizează cu ceata celor nemulţămiţi, scoate carnetul şi înseamnă, promite lecuire pe lângă aplicarea celor mai severe sancţiuni, încassează mulţumitele celor astfel uşuraţi şi pleacă mai departe fredonând în ritmul motorului cu 90 la cias: «Si mundus vult decipi, ergo decipiatur...»

In turneul său de potolire a spiritelor înviforate, simpaticul ministru al Ardealului, dl *Petre Groza*, s'a oprit pentru câteva ciasuri şi în vechia cetate a Sibiului. Pentru Sâmbătă, în 5/18 Iunie a. c. la 9 ore a. m. s'a improvizat o conferenţă în sala cea mare a palatului judeţan, la care au fost învitate toate corporaţiunile şi toate oficiile publice. In şirul acestora, natural, a fost invitat şi I. P. S. Sa Părintele *arhiepiscop şi mitropolit Nicolae*, chiriarhul bisericii ortodoxe-române din mitropolia Ardealului, şi separat a fost invitată direcţiunea seminarului «Andreian». A fost chemată deci *biserica* şi *şcoala.*

Dl ministru a declarat dela început, că în expunerile sale se va feri de politică. N'a venit în numele unui guvern de partid, ci a venit cu gândul, ca în viaţa de stat a Ardealului *să restabilească regimul legalităţii* şi să facă dreptate. Nu va mai permite, ca legi în viaţă să fie înlăturate prin ordonanţe. Va stărui pentru încetarea stării de «ex-lex» în ce priveşte *inamovibilitatea* magistraţilor. Numirea de magistraţi din vechiul regat la forurile justiţiare din Transilvania, în vederea greutăţilor, ce întimpină aceştia la îndeplinirea

funcţiunei, să se facă în măsură mai redusă. In ce priveşte *traducerea legilor ungureşti în limba română*, deşi era organizat un resort şi s'au cheltuit sume enorme, *nu s'a făcut absolut nimica;* a constituit o comisie, care în câteva luni va da lucrări pozitive. Salarizarea magistraţilor se va îmbunătăţi după votarea bugetului, deodată cu a celorlalţi funcţionari publici. Dela justiţie a trecut la *finanţe* spunând, că contabilitatea cea nouă cu redactarea de «state» în fiecare lună nu e practică, îngreunează administraţia financiară şi prin întârzierile inerente acestui sistem provoacă mari nemulţămiri în sinul funcţionarilor. Intre contabilitatea veche şi cea nouă se va încheia un *compromis.* A suprimat instituţia celor vre-o opt sute de *perceptori,* cari erau să fie sloboziţi asupra satelor noastre în forma jucuţilor de odinioară. Trecând la resortul de *interne* a declarat, că va împiedeca unificarea administrativă a Transilvaniei *în rate.* Era vorba, ca mai întâi patru *judeţe* să fie încorporate vechiului regat sub raport administrativ. Ardealul formează un teritor compact şi deodată are să fie unificat. Trebue ridicată *autoritatea prefecţilor,* azi foarte scăzută. A fixat atribuţiile singuraticelor organe administrative, cari trebuesc apoi observate şi respectate cu rigoare. Azi adeseori se confundă atribuţiile şi nu se respectă *competenţa* dintre prefectură, poliţie, parchet, siguranţa de stat şi jandarmerie etc. Ajungând cu expunerea pe terenul resortului de industrie şi comerţ a spus, că aici e anarhie complectă. Faţă cu *minorităţi* să fim drepţi şi loiali. Să le acordăm libertatea cea mai largă în biserică şi şcoală, şi deplină egalitate în viaţa de stat. Să nu cădem în păcatul ungurilor faţă cu noi. Despre compatrioţii noştri saşi a spus, că *dacă nu ar fi aici, ar trebui să-i aducem.*

— Dar fără privilegii, — s'a auzit un glas din public.

Sărbătorile naţionale trebuesc ţinute, dar cu sărbătorile noastre bisericeşti să nu supărăm pe nimenea. Să permitem minorităţilor a-şi purta *drapelul* lor, alături cu drapelul statului român. Peste drapelul ungurilor din Ardeal, spre deosebire de drapelul celor din Ungaria, să se pună o fâşie de tricolor românesc....

Precum vedeţi dl ministru a vorbit despre multe de toate, dar n'a avut un singur cuvânt despre *biserica şi despre şcoala românească.* Atunci s'a ridicat dl asesor consistorial *Lazar Triteanu* şi s'a făcut ecoul adâncei nemulţămiri care agită viaţa bisericească şi şcolară din Ardeal. Dintre toţi funcţionarii statului preoţimea română este mai slab salariată. De trei luni n'a mai primit nici un ban. Se zice, că ar fi un proiect nou de salarizare, pe care nu l cunoaşte, căci nu li s'a comunicat prealabil, — cum era obiceiul. Preotul român şi astăzi este *principalul factor cultural şi politic* în satele Ardealului cu naţionalităţi şi confesiuni diferite, dar este desconsiderat din partea guvernanţilor. Cu abandonarea acordului stabilit între biserică şi stat, retribuţia *profesorilor de religie* prin ordonanţă s'a redus în mod simţitor, ear *studiul religiunii a fost coborât în rândul deprinderilor tehnice,* alături cu caligrafia, desemnul şi gimnastica. Invăţătorii şcolilor primare confesionale sânt într'o fierbere îndreptăţită din cauza salarului şi ne părăsesc în corpore. Abstrăgând dela caracterul şcoalei, unde funcţionează, pretinde salarizare egală pentru toţi învăţătorii primari. Invăţătorimea să nu fie angajată în acţiunea de statificare a şcolilor confesionale, ci să fie lăsată la datorie şi ferită de grija zilei de mâne.

— «Ne-aţi chemat aci, dle ministru, deci v'am spus aceste chestiuni, ca să Vi-le însemnaţi şi să căutaţi a le îndrepta, deşi, după experienţa de pân' acum, puţină nădejde am în îndreptarea lucrurilor», — a încheiat vorbitorul.

Dl ministru a răspuns imediat dlui asesor L. Triteanu zicând, că iscăleşte tot ce a spus vorbitorul, deşi a greşit adresa, deoarece chestiunile atinse nu aparţin sferei sale de competenţă. Cu toate acestea va stărui la ministerul de culte şi la cel de instrucţie pentru sanarea relelor amintite.

La răspunsul dlui ministru observăm: Noi ştim, că avem *un singur* ministru al Ardealului, pe dl Petre Groza; la conferenţă au fost în special invitate *biserica şi şcoala*; în vorbirea prin care s'a adresat reprezentanţilor n'a spus, că afacerile bisericeşti şi şcolare nu-l interesează, căci sânt scoase din sfera sa de competenţă. Incolo să ni-l trăiască Dumnezeu şi să-l vedem la ispravă. ***Dreptul Iov.***

Nicolae Iorga

In ziua de 5/18 Iunie 1921 marele nostru bărbat Nicolae Iorga *a împlinit 50 de ani ai vieţii sale laborioase.*

Naţionalist, critic, literat, ziarist, orator, apostol şi înainte pe toate istoric, Nicolae Iorga se bucură de celebritate care a trecut departe peste hotarele României Mărite.

Profesor universitar, deputat, membru al academiei române, franceze, şi belgiene, a desfăşurat cea mai stăruitoare muncă, bogată în roade, în toate ramurile vieţii publice.

Românii din Ardeal îi datoresc în special cea mai adâncă recunoştinţă, căci în modul cel mai desinteresat Nicolae Iorga a venit adeseori în mijlocul nostru, ni-a desgropat multe din faptele mari ale strămoşilor, ni-a dat îndrumări preţioase, şi nu a şovăit întru a ne descoperi şi greşelile, mai mari şi mai mici, de care am pătimit cu toţii de-o potrivă. —

Sărbătorirea dlui N. Iorga în Sibiu s'a făcut în sala Asociaţiunii, unde profesorul şi poetul I. U. Soricu a expus, într'o conferinţă, ascultată cu mare interes de auditor, viaţa şi activitatea istoricului nostru.

Dl Al. P. Arbore, profesor la liceul Gh. Lazăr, a citit raportul dlui Iorga ca preşedinte al Ligii culturale, ear dl N. Băilă câteva din poeziile sărbătoritului.

S'au trimis dlui N. Iorga telegrame de felicitare din partea Asociaţiei şi a altor stimători din Sibiu.

Sărbătorirea dlui N. Iorga

Merituosul nostru istoric n'a scăpat nici odată din vedere meritele *bisericii* noastre străbune pentru neamul românesc.

Cu ocazia sărbătoririi din zilele acestea, păr. N. Cotlarciuc scrie în Gl. B. următoarele:

Iorga are meritul de a fi prezentat viaţa mănăstirească culturală şi literară cu multă înţelegere şi căldură. El arată că lăcaşurile sfinte au fost nu numai centre ale ortodoxiei, ci totodată şi adăposturi de cultură şi că prin ele cu munca harnică a călugărilor evlavioşi şi cu ajutorul bănesc al domnilor şi boerilor români se răspândea cartea românească. El a arătat că începutul scrisului românesc avem să-l căutăm în sânul bisericii. Dânsul a dovedit că un preot din Maramureş a tradus între 1430—50 părţi din sfânta Scriptură şi că abia după aceasta apare Coresi şi el diacon, deci tot faţă bisericească.

Nu există lucrare literară ieşită din pana lui în care să nu considere şi împrejurările bisericeşti şi să nu le prezinte, cum o poate face un om care cugetă cu atâta căldură şi înţelepciune pentru neamul său, cum e Iorga. In vederea multelor opere de cuprins teologic şi privitoare la biserică, facultatea de Teologie şi-a luat onoarea de a-i oferi titlul onorific de Doctor în Teologie.

Interesele bisericii ca a unei instituţiuni necesare pentru binele neamului nostru le-a apărat totdeauna cu toate mijloacele. Amintesc doar ţinuta lui în afacerea legii privitoare la Consistorul superior. In cuvântarea sa din Parlament în 23 Martie 1909 constată anticanonicitatea şi antisinodalitatea Consistorului superior, cu durere respinge amestecul politicei în biserică şi apără cu toată energia autoritatea ierarhică bisericească. Aceasta o face Iorga atât din convingere ştiinţifică, cât şi din tragere de inimă faţă de biserică. El zice că biserica noastră cu credinţa şi religia înfăţişată şi stăpânită de ea a fost aceea prin care generaţiile trecute au trăit, au luptat şi au murit aici în cuprinsul pământului românesc.

Toate mişcările din biserică le urmăreşte ochiul veghetor al lui Iorga. El învaţă unde e de învăţat, îndeamnă unde e de îndemnat, manifestă durerea adevărată la destituirea de episcopi şi la introducrea politicei în biserică şi a tuturor conflictelor bisericeşti.

Precum recunoaşte Iorga meritele seculare ale bisericii pentu neam, aşa scoate el în relief şi meritul bisericii pentru Unire.

Intreagă activitatea sa prezintă pe Iorga în toată integritatea sa morală. Chiar ca om politic, în contrast cu politicianii de astăzi, el reprezintă o moralitate superioară, dând astfel pildă de bun creştin.

Cât timp neamul şi biserica noastră vor avea oameni ca Iorga, sântem siguri de vitalitatea şi viitorul poporului nostru. Biserica cu prilejul jubileului de 50 de ani se roagă la cel Prea înalt, ca după a sa îndurare să i prelungească zilele cât de mult, pentru a fi şi în viitor stâlp puternic al ei şi al neamului.

Rosaliile la Sibiu

— Slujba din Catedrală —

Sărbătorilor Pogorârii Duhului Sfânr li s'a dat ca de obicei o deosebită strălucire. Catedrala a fost împodobită încă din ajun cu frunză verde, iar pe jos s'a aşternut iarbă proaspătă.

Parfumul de verdeaţă se ridica din belşug împreunându-se cu tainicul miros de tămâie. O atmosferă plină de seninătate şi cucernicie se sălăşluise în măreţul şi sfântul lăcaş de închinare. Natura se 'nfrăţise cu cerul într'o dumnezeiască armonie.

Serviciul divin a fost făcut de I. P. S. mitropolit *Nicolae,* înconjurat de clerul din localitate. Răspunsurile liturgice le-a dat cu o deosebită îngrijire corul mixt de sub conducerea profesorului T. Popovici.

După sf. liturghie I. P. S. Sa a rostit o înălţătoare predică despre *înnoirea sufletului omenesc* prin revărsarea Duhului sfânt.

Emanând dela cuvintele sfântului Apostol Pavel: «Să lăpădaţi voi după cea mai înainte vieţuire pe omul cel vechiu, care se strică după poftele înşelăciunii. Şi să vă înoiţi iarăş cu duhul minţii voastre. Şi să vă îmbrăcaţi cu omul cel nou, care după Dumnezeu s'a zidit întru dreptate şi întru sfinţenia adevărului», — în cuvinte de o plasticitate arhitectonică a zugrăvit criza cea mare a zilelor noastre: criza morală.

Omenirea 'ntreagă se sbate 'n spasmurile căutării unei fericiri mai depline. Această fericire însă nu vine, cu toate strălucitele progrese ale civilizaţiei moderne. Nu, căci incontestabilele achiziţii ale ştiinţei veacului nostru au înnoit numai condiţiile externe ale vieţii, nu şi sufletul omului, au grijit paharul numai pe dinafară nu şi pe dinlăuntru, au zidit numai palatul, în toată splendoarea lui, dar înlăuntrul strălucirii sale locueşte ura şi lăcomia, vrajba şi răutatea.

Impărăţia lui Dumnezeu nu vine din afară ci dinlăuntrul sufletului nostru.

Să ne deschidem deci sufletele, să se pogoare în ele Duhul sfânt şi să le înnoească cu darurile sale bogate.

Predica I. P. P. Sale a fost ascultată cu o profundă evlavie de marea obşte a credincioşilor, cari de astădată trebue să fie ieşit din biserică mai drepţi şi mai buni.

Bucuria celor mici

I-am văzut întorcându-se dela şcoală, unde micile odrasle şi-au arătat — în faţa părinţilor şi a celorce cu drag le poartă grija — rodul silinţelor unui an de muncă.

Cu faţa îmbujorată, cu ochi zimbitori zoreau spre casă, strângând subsuoară o carte din care se vedea bine o foaie neîndoită: certificatul.

In faţa lor ceteam atâta bucurie nevinovată, încât fără să vreau i-am urmărit cu privirea multă vreme, — bucurându-mă şi eu de bucuria lor.

In ei vedeam oastea cea mare de mâne, stegarii viteji ai culturii noastre naţionale, cari vor duce mai departe lupta începută, spre tot mai deplină izbândă.

In sufletul lor fraged vedeam cum încolţesc virtuţile străbune: credinţa cea tare, cumineuia aşezată, mândria conştientă şi hotărârea neşovăitoare.

In ei vedeam viitorul neamului nostru. De aceea i-am petrecut cu ochii îndelung — bucurându-mă şi eu de bucuria lor.... *Neculce.*

Incoronarea Suveranilor

Ziarul Izbânda publică despre serbările încoronării suveranilor următoarele amănunte:

Odată stabilit că acest act memorabil să se facă la Alba-Iulia, — veche cetate a lui Mihai Viteazul, — rămânea să se decidă *locul* unde ceremonia trebue să se desfăşure.

La început s'a emis ideea că încoronarea să sa facă în vasta câmpie ce se întinde sub poalele cetăţii. Această soluţie avea însă multe inconveniente. Un act de o astfel de măreţie nu s'ar cuveni să se săvârşească într'un singur câmp deschis, sub un banal cort de pânză sau la adăpostul câtor-va scânduri în mijlocul prafului...

Se impunea un loc mai restrâns care să lase pentru posteritate o *urmă vădită*, un semn care să trăiască etern în conştiinţa neamului nostru.

Unul din membrii comisiuni speciale, alcătuită pentru organizarea serbătorilor, dl Petre *Antonescu*, deputatul arhitect, a propus ca solemnitatea să se facă în *cetate*, în faţa unui altar definitiv construit, împrejurul căruia urma ca să se zidească ulterior — pe îndelete — un monument sau o biserică comemorativă.

Istoricii din misiune, în frunte cu d-nul *Iorga*, şi-au adus aminte că în cetatea din Alba-Iulia, alături de locul unde se găseşte acum catedrala catolică, a existat odinioară o mănăstire zidită de Mihai-Viteazul şi care a fost dărâmată de unguri. Ei au propus reclădirea acestei mănăstiri, şi ideea a fost admisă de M. S. Regele şi de toată comisiunea.

Dacă se cunoaşte locul unde era clădit acel locaş sfânt, nu se mai ştie însă nimic despre *forma* şi *înfăţişarea* lui.

Această greutate a fost uşor de învins. Se ştie că bisericile zidite de vechii noştri Domni au toate acelaş caracter.

Cele 40 de biserici înălţate de Ştefan cel Mare sânt toate de acelaş stil şi nu se deosebesc de cât prin mici amănunte.

Pentru a reconstitui un monument religios din epoca lui Mihai Viteazul, cel mai bun lucru de făcut era deci de a imita pur şi simplu vre-o biserică din timpul marelui Voevod.

Avem un minunat giuvaer de acest fel la îndemână: biserică Domnească din *Târgovişte*, clădită de Petru Cercel, fratele lui Mihai.

Şi astfel s'a ajuns la nimerita idee de a se copia şi a se reconstitui la Alba-Iulia această biserică în aceleaşi dimensiuni.

Această construire nu prezintă greutăţi deosebite şi clădirea va putea fi uşor terminată până la toamnă. Numai picturile şi unele ornamentaţii se vor executa mai în urmă.

Biserica, înconjurată de o mică mănăstire, se va înălţa în partea nord-ostică a cetăţii. Acolo se va face după datinele strămoşeşti, *Ungerea* şi *Incoronarea* primilor suverani ai României Intregite.

De acolo suveranii vor primi defilarea pe câmpia din faţă şi, spre a se înlesni accesul în vale, se va dărâma o parte din zidurile cetăţii, se vor astupa şanţurile şi se va construi un bulevard ducând dela biserică până la locul defilării, unde armata, poporul şi un splendid cortegiu istoric şi etnografic vor trece în faţa suveranilor.

In asemenea condiţiuni, marele act dela Alba-Iulia va fi învestit de toată măreţia simbolică ce i se cuvine, lăsând pentru posteritate urme nepieritoare.

Cheltuiala necesitată atât de zidirea bisericii, cât şi de diferitele pregătiri nu vor întrece suma de 12—15 milioane.

Fondul religionar din Bucovina

In şedinţa din 11 l. c. a senatului, profesorul universitar, dl I. Nistor, a desvoltat o interpelare cu privire la actul predării fondului religionar din Bucovina.

Despre acest fond se ştiu următoarele:

Originea sa este românească. A fost alcătuit din averile episcopeşti şi mănăstireşti, dăruite de voevozii moldoveni, începând dela întemeerea principatului, de boerii moldoveni şi părinţii bisericii noastre, ctitori şi adaugători.

Cea dintâi biserică, ridicată şi înzestrată cu domenii mari de Bogdan Vodă, a fost biserica Rădăuţului.

Averile episcopeşti şi mănăstireşti, sporite din mărinimia domnească, au ajuns cu timpul să însumeze mai mult de jumătate din suprafaţa Bucovinei şi să adăpostească în cuprinsul lor două treimi din întreaga poporaţie bucovineană.

Astăzi averea fondului religionar are întindere de 266,352 hectare, mai mult de un sfert din întreaga întindere a Bucovinei.

Partea cea mai preţioasă o formează *pădurile*, în urmă vin *domeniile* (pescării, stabilimente de băi la Dorna, şcoală de pomi) şi *minele* (fer, magneziu, pirită sulfuroasă).

Această avuţie se ridică la mai multe miliarde.

Din cuprinsul actelor de danie ce ni-au rămas, reese clar că toate averile acestea erau destinate pentru întreţinerea mănăstirilor, episcopiilor şi slujitorilor ei, cum şi pentru ridicarea de şcoale, aşezăminte culturale şi filantropice ş. a. — toate în folosul *drept credincioşilor români*.

La vre-o 12 ani după răpirea Bucovinei, administraţia moşiilor episcopeşti a trecut în mâna guvernului austriac. Cei mai mulţi stareţi s'au refugiat în Moldova, unde existau moşii aparţinând mănăstirilor şi episcopiilor bucovinene.

Dreptul de administraţie a trecut atunci în mâna împăratului Iosif II, care îl exercita prin guvernul său (în timpurile noastre prin ministerul de agricultură).

In 1786 împăratul Iosif II a format, cel dintâi, fondul religionar greco-oriental al Bucovinei, din împreunarea averilor episcopeşti şi mănăstireşti. De atunci fondul s'a administrat de organele statului sub controlul *consistorului* bisericesc, care era să fie consultat în toate chestiunile importante privitoare la fond....

Drepturile şi obligaţiile sânt statorite în statutul de organizare, rămas acelaş până astăzi.

Ştirile zilei

Hirotesire. In decursul sfintei liturghii oficiate de I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* la praznicul Rusaliilor a hirotesit întru protoiereu pe presbiterul Dr. Vasile Stan, directorul şcoalei normale Andrei Şaguna; ear întru presbiter a hirotonit pe diaconul Ioan Preda, ales paroh în Apoldul-inferior.

Parastas. A doua zi a praznicului Rusaliilor la finea sfintei liturghii I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a oficiat în catedrală, asistat de arhimandritul Dr. E. R. Roşca, preoţii M. Voileanu, L. Triteanu, Dr. A. Crăciunescu, P. Marcu, I. Dăncilă şi diaconul S. Morariu, un parastas pentru odihna sufletului răposatului în Domnul marele mecenat al bisericii şi neamului Alexandru Lebu.

Examen. Marţia trecută s'a ţinut în prezenţa I. P. S. Sale Mitropolitului nostru *Nicolae* şi-a unui numeros public examenul elevilor dela şcoala practică de lângă şcoala normală «Andrei Şaguna», ai cărei elevi au fost împărţiţi în 2 clase, funcţionând învăţători T. Vâjdea şi G. Zemora. La această şcoală au umblat 125 elevi dintre cari 104 au fost cei adăpostiţi în orfelinatul arhidiecezei noastre. Răspunsurile date din toate obiectele de învăţământ au fost precise şi mulţumitoare. S'a declamat şi cântat frumos. La finea examenului I. P. S. Sa a dat elevilor sfaturi părinteşti, lăudând zelul şi buna lor purtare, pentrucă şi părinţii lor au fost din cei mai buni, cari şi-au sacrificat viaţa pentru binele patriei, şi îndemnându-i ca şi pe viitor să-şi dea silinţa de a fi tot mai buni, căci bunul Dumnezeu se îngrijeşte de ei prin biserică şi societate. Le împarte apoi la fiecare cărţi de lectură. A fost mare bucuria micilor orfani văzând pe părintele lor sufletesc şi de astădată în mijlocul lor.

Castel dăruit suveranilor. O delegaţie compusă din părintele protopop al Braşovului Dr. V. Saftu, primarul oraşului Dr. Schnell şi din alţi braşoveni, s'a prezentat Vineri la palatul Cotroceni, spre a preda M. Sale Reginei actul de proprietate a castelului din Bran. Delegaţia a fost primită de suverani. Au vorbit primarul şi părintele Saftu, arătând că prin darul acestui castel, vechi de 700 de ani, locuitorii judeţului voiesc să-şi arete iubirea nemărginită pentru casa domnitoare. Maiestatea Sa Regina Maria a mulţumit membrilor delegaţiei şi a promis că va sta în cursul verei mai mult timp în castelul dela Bran.

† **Dionisie Ungur** paroh ort. român în Rea, prot. Haţeg, după o scurtă boală, în ziua de 13 Iunie a. c. în etate de 63 de ani şi-a dat sufletul în mânile Atotputernicului. Rămăşiţele sale pământeşti s'au aşezat spre odihnă eternă în 15 l. c. în cimiterul din Rea. Fie-i memoria binecuvântată!

† **Olivia Monda născ. Butnariu,** soţia preotului nostru Aurel Monda din Borgobistriţa, împărtăşită cu Sf. Taine ale muribunzilor, şi-a dat sufletul în mânile Creatorului, Duminecă, în 12 Iunie 1921 la 8 ore seara, în al 28-lea an al etăţii şi al 12-lea an al căsătoriei. Osemintele pământeşti ale decedatei s'au aşezat spre veşnică odihnă în 14 l. c. la 2 ore p. m. în cimiterul din Borgobistriţa. Fie-i somnul lin!

Din Basarabia. După ştiri nouă, se poate constata, că în biserica basarabeană se luptă astăzi două curente în ceea ce priveşte administraţia locală bisericească.

Unul dintre curente urmăreşte un fel de autonomie, combătută de alt curent, care vorbeşte de «alipire necondiţionată» la întocmirile administrative din vechiul regat. Curentele aceste nu pot să însemneze *desbinare* în sinul bisericii. Frământările nădăjduim să se termine prin găsirea drumului de înţelegere, — dar pentru aceasta se cere, firesţe, oarecare timp.

Şcoalele ungureşti. Episcopii unguri din Ardeal cer ajutorul statului pentru a-şi susţinea şcoalele. Delegaţia episcopilor, plecată în acest scop la Bucureşti, îşi întemeiază cererea pe dreptul acordat — cum zice delegaţia — prin tratatul de pace dela Trianon.

Dar, conform acestui tratat, minorităţile au dreptul de a *înfiinţa şcoale*, însă nu de a primi ajutoare pentru susţinerea şcoalelor. Tratatul zice: «Cetăţenii români aparţinând unor minorităţi etnice de religie sau de limbă au drept egal de a înfiinţa, conduce şi controla, *pe spesele lor*, instituţii de binefacere, religioase sau sociale, şcoale şi alte stabilimente de educaţie, întrebuinţând limba lor maternă».

Organizarea presei. Mai mulţi domni senatori au făcut propunerea în senat, ca statul, pentru a îngriji interesele morale ale ziariştilor, să ofere un mijloc de pregătire profesională, înfiinţând la universitate o catedră de istoria, teoria şi tehnica gazetăriei. Studenţii vor urma cursurile necesare culturii publicistului, cum se vor stabili prin lege.

Mulţămire. Credincioşii parohiei *Sibiel*, din tractul Sălişte, aduc cele mai călduroase mulţămiri domnului *Ioaneş Petra* (Oaşa) şi soţiei sale *Maria* (de prezent mari proprietari în Bucureşti) pentru icoana de mare preţ Mormântul Domnului, care acum impodobeşte atât de frumos modesta biserică din satul lor natal. Sfinţeşte-i şi preamăreşte-i cu D-zeiasca puterea ta, Doamne.

N. B.

Nr. 3762/921 Şcol. (84) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **profesor de religiune la şcoala medie (civilă) de fete din Făgăraş**, împreună cu şcoala primară de stat şi cu şcoala de ucenici, post sistemizat şi aprobat din partea ministerului instrucţiunei sub Nr. 48453/920, publicăm concurs cu termin de 15 zile, socotite dela prima publicare.

Numirea profesorului de religiune o face Consistorul arhidiecezan în conformitate cu pct. 6. §. 122 din Statutul organic. Numiţi pot fi preoţi cu calificaţiune teologică completă şi cari întrunesc condiţiile fixate în actul Consiliului Dirigent Nr. 12273/1919, respective, cari au ascultat cursurile pentru profesorii de religiune la Universitatea din Cluj. Preferinţă vor avea candidaţii cu studii academice, precum şi aceia, cari au făcut examenul pedagogic profesoral.

Petiţiile de concurs instruite cu documentele necesare sânt a se înainta, în terminul deschis, la adresa Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 3/16 Iunie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 3378 Şcol. (55) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **profesor de religiune la liceul «Aurel Vlaicu»** din Orăştie, post în regulă sistemizat, publicăm concurs cu termin de 15 zile, socotite dela prima publicare.

Numirea profesorului de religiune o face Consistorul arhidiecezan în conformitate cu pct 6 § 122 din Statutul organic. Numiţi pot fi preoţi cu calificaţiune teologică completă şi cari întrunesc condiţiile fixate în actul Consiliului Dirigent Nr. 12273/1919, respective cari au ascultat cursurile pentru profesorii de religiune la Universitatea din Cluj. Preferinţă vor avea candidaţii cu studii academice, precum şi aceia, cari au făcut examenul pedagogic profesoral.

Petiţiile de concurs instruite cu documentele necesare sânt a se înainta, în terminul deschis, la adresa Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 3/16 Iunie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 130/1921 (83) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia **Ţelna** (clasa a II-a) se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele cu întregirea dela stat sânt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul susindicat la subsemnatul oficiu, iar concurenţii, pe lângă observarea normelor reglementare, se vor prezenta în o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta şi predica, respective celebra.

Oficiul protopresbiteral român ortodox al tractului Alba-Iulia în înţelegere cu comitetul parohial.

Alba-Iulia, la 24 Mai 1921.

Ioan Teculescu,
protopop.

Nr. 236/1921 (78) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa III a **Crăciuneşti** protopopiatul Zarandului, se anunţă concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, ear concurenţii cu observarea dispoziţiilor regulamentare se vor prezenta în vre o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Brad, la 31 Mai 1921.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului.

Pompiliu Piso,
protopop.

Nr. 148/1921 (77) 2—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul Ioan Rusu din parohia de cl-II **Ida-mare** cu filiile Dipţa, Teaca, Bratfalău, Milaş, în protopresb. Bistriţei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: Jumătate din toate venitele stolare sistemizate (porţiunea canonică şi venitele dela funcţiuni) după cum au fost fasionate în coala B, apoi casa parohială cu grădină şi toate supraedificatele.

Reflectanţii califcaţi îşi vor înainta cererile instruite cu documentele de lipsă în sensul regulamentului la oficiul protopresb. ort.-rom. în Bistriţa şi au voia a se prezenta şi în comuna spre a-şi arăta aptitudinile şi a face cunoştinţa parohului şi a poporului, cântând, predicând, event. liturghisând.

Bistriţa, 3 Iunie 1921.

Oficiul protopresb. ort.-rom. în înţelegere cu cei interesaţi.

Gregoriu Pletosu,
protopresb.

Nr. 155/921 pr. (71) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Cibu**, din protopresbiteratul Geoagiului, se publică concurs cu termin de 30 zile de prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele arătate în coala B. pentru întregirea dela stat, cu restricţiunea §-ului 26 din Regulamentul pentru parohii (împărţirea venitului din parohie un an întreg cu văduva preoteasă). Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul arătat, iar concurenţii cu prealabila încuviinţare a subscrisului, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Geoagiu, la 12 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Geoagiu în înţelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Todea
adm. protopresb.

---

(74) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Gialacuta**, cu filiile Târnava şi Căbeşti, în protopopiatul Ilia, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Locuinţa şi supraedificate în natură.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele necesare se vor înainta subscrisului în terminul deschis.

Aşpiranţii la această parohie se vor prezenta cu observarea dispoziţiilor regulamentare în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie şi la biserică spre a se face cunoscuţi poporului.

Ilia, la 4 Mai 1921.

Oficiul protopopesc al tr. Ilia în înţelegere cu comitetul parohial.

Const. Moldovan
protopop.

Nr. 288/1921 prot. (72) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a doua **Şulumberg**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt, pe lângă urcarea porţiunei canonice dela 5 la 30 jug., cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs împreună cu documentele cerute să se înainteze subscrisului în terminul sus indicat.

Concurenţii, după prealabila încuviinţare a protopresbiterului, să se prezinte în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a celebra.

Agnita, 18 Mai 1921.

Joachim Muntean
protopop.

Nr. 191/921 (76) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de cl. III **Frata de câmpie**, se publică concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala congruei, fiind şi case parohiale şi porţiune canonică.

Concurenţii să-şi înainteze cererile instruite în ordine în termin deschis subsemnatului oficiu având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a cânta, celebra şi a face cunoştinţă cu poporul,

Turda, 21 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murăşanu,
protopop

Banca Românească, societate anonimă, Bucureşti

şi

Lumina, institut de credit şi economii, s. p. a. Sibiu

Înştiinţare

Tribunalul Sibiu, secţia comercială, a aprobat şi înregistrat prin decisiunea Nr. F. soc. 273—1915/14 fuziunea băncii LUMINA institut de credit şi economii s. p. a. în Sibiu cu BANCA ROMÂNEASCĂ societate anonimă în Bucureşti, fuziune de care a luat act şi tribunalul Ilfov. In baza pp. 202 şi 208 din legea XXXVII din anul 1875 învităm pe toţi creditorii băncii Lumina institut de credit şi economii s. p. a. în Sibiu, ca în curs de şase luni socotite dela a treia inserare a acestei înştiinţări să-şi anunţe pretenţiunile lor faţă de banca Lumina, la Banca Românească sucursala Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 7 et. I.

(82) 2—3

Bucureşti—Sibiu, în 15 Iunie 1921.

Consiliile de administraţie

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 15/28 Iunie 1921 Nr. 47

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Şase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marţia şi Vinerea

Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul anunţilor după învoeală
Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Innoiri

Popularizarea corurilor bisericeşti

II

In cercetările noastre din numărul trecut am ajuns să constatăm că înfiinţarea corurilor bisericeşti este una din marile necesităţi prin care s'ar putea da spiritului religios un nou duh de viaţă.

Ni se va pune însă întrebarea firească: Odată înjghebate aceste coruri prin iniţiativa isteaţă a câte unui om priceput ca şi prin străduania şi entuziasmul «celor ce cântă şi se ostenesc» — din ce vor fi ele susţinute? Căci fără îndoială presupunând chiar că mădularele devotate ale corului se vor mulţumii cu... mulţumirea sufletească trezită de conştiinţa superioară a situaţiei lor, instituţia tot pretinde mijloace materiale, jertfe băneşti, a căror acoperire directă ar fi riscat s'o aşteptăm dela aceeaşi devolaţi — contribuabili.

Această chestiune de gospodărie se rezoalvă cu destulă uşurinţă — şi anume tot prin tactul şi hărnicia coriştilor, cari odată organizaţi vor şti să găsiască şi formula practică pentru câştigarea mijloacelor de existenţă.

Şi iată cum: Corurile vor pregăti — în afară de răspunsurile liturgice — cântece lumeşti, cu cari vor organiza din când în când mici concerte populare, chiar dacă în lipsa iniţială de suficient program muzical, vor face acest lucru în cadrul mai larg al unei producţiuni de altă natură (cu teatru, conferinţe, declamaţiuni etc.). Vor învăţa apoi succesiv cântările funebrale, vor da răspunsurile la înmormântări şi cunumii — contribuind în felul acesta la solemnitatea şi măreţia celor mai însemnate momente religioase din viaţa omului.

Cei dintâi paşi izbutiţi în această direcţie vor avea darul de a ispiti sentimentele credincioşilor şi dărnicia celor mai înstăriţi şi a-i determina să nu-şi cruţe obolul cu astfel de ocazii.

E o ispită înţeleaptă şi mai ales în afară de orice bănuială nedemnă.

Aci cred c'am ajuns la locul potrivit pentru a deschide o parenteză menită să aducă o principială orientare în ceeace priveşte propaganda culturală a luminătorilor noştri dela sate.

S'au dat la timpul său îndrumări înţelepte pentru înfiinţarea aşa numitelor «Case culturale». Rostul acestora nime nu-l mai discută. Ei bine, această instituţie fără sprijinul efectiv al unui cor pe care l-ar avea la îndemână oricând, este moartă. Moartă, fiindcă fără un aport artistic-muzical activitatea ei s'ar intelectualiza în chip fatal, ar deveni unilaterală, ţinând în umbră cele mai delicate preocupaţii şi necesităţi sufleteşti ale masselor noastre populare. Şi unilateralitatea culturală, mai ales când ea se manifestează în latura intelectualistă, nu e bună. E primejdioasă chiar.

Sufletul omenesc e o relitate completă, armonică. Şi educaţia trebue să ţină seamă de acest mare adevăr.

Pentru a se desvolta, o plantă are lipsă de hrana pământului negru, dar şi de căldura şi lumina cerescului soare, care deschide sinul parfumat al zimbitoarelor corole.

Aşa e şi sufletul omenesc. Vrednic [illegible] bue învăţătură, dar şi poezie şi cântec. Numai desvoltându-se în aceste armonice condiţii va deveni un suflet frumos, armonic, *întreg*.

Cred c'am izbutit să dovedim temeinicia tezei noastre iniţiale: «Casa culturală» fără cor este moartă, fiindcă-i lipseşte cel mai puternic mijloc de întregire şi umanizare a culturii sufleteşti. E timpul deci să'nchidem parenteza.

Aici am vrut s'ajungem: să arătăm *neapărata trebuinţă* şi *posibilitatea* înfiinţării corurilor bisericeşti. In seria înnoirilor ce le reclamă educaţia religioasă din vremile noastre, nu cred să fie vr'una mai hotărâtoare, mai efectivă. Şi ea ar putea deveni o realitate salutară fără întâmpinarea unor greutăţi prea mari. S'o facă, orcine *crede* c'o poate face! Biserica va ajunge în felul acesta adevărată *casă de rugăciune*, în care creştinul cucernic ar afla cea mai curată atmosferă pentru a se putea închina într'adevăr «cu frica lui Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste».

Neculce.

Sesiunea extraordinară a Sinodului

Membrii sfântului Sinod au fost convocaţi în sesiune extraordinară pentru Marţi 28 Iunie 1921.

Se va discuta chestiunea reorganizării învăţământului religios şi în special crearea de noui facultăţi de teologie şi seminarii, cari să satisfacă nevoile României întregite. Se va pune de asemenea în discuţie chestiunea reorganizării bisericilor noastre din America, Serbia şi Grecia.

Suveranii în Sibiu

Maiestăţile Lor, Regele Ferdinand I şi Regina Maria, iubiţii Suverani ai tuturor românilor, venind de nou în oraşul Sibiului, au fost întimpinaţi de omagiile de recunoştinţă şi devotament ale tuturor cetăţenilor acestui centru ardelenesc.

Cu dragoste şi respect ne-am apropiat de slăviţii suverani, cari au înscris în istoria poporului român cel mai mare act: unirea pe vecie a neamului românesc dintre Nistru şi Tisa.

Sub domnia binecuvântată a celor ce au făurit biruinţa aceasta, nădăjduim să dispară cu încetul toate urmele întocmirilor jignitoare ale jalnicului trecut, şi înlocuirea lor cu apărarea intereselor şi drepturilor neamului şi bisericii noastre, pentru asigurarea unui strălucit viitor al patriei mărite şi al tronului.

Clerul şi poporul nostru îşi îndreaptă cu încredere gândul şi speranţele sale către bunul domnitor, Regele Ferdinand I, către ocrotitoarea celor slabi şi suferinzi, Regina Maria, şi către întreaga noastră Casă domnitoare, — făcând cea mai călduroasă urare: Binecuvântaţi să fie paşii Maiestăţilor Lor pe pământul ardelean al României, ca să ne conducă şi mai departe la întărire şi înălţare!

*

Trenul regal a sosit în gara Sibiului în 23 l. c. la ora 9 şi 40. Pe peron aşteptau dnii ofiţeri superiori ai garnizoanei, I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, episcopul Teutsch, I. P. C. Sa arhimandritul Dr. Eusebiu R. Roşca, şefii autorităţilor civile ş. a.

S'au făcut prezentările. După ce MM. LL. au trecut în revistă compania de onoare, au plecat în automobile spre şcoala de specialităţi a cavaleriei, şi în faţa casarmei au primit defilarea unităţilor de cavalerie şi a ofiţerilor. Au inspectat apoi diferitele şcoale militare.

Au mers apoi cu suita în manejul şcoalei, unde au asistat la reprezentaţia dată de ofiţerii şi soldaţii şcoalei. Serbarea s'a început cu corul compus din ofiţerii tineri şi din o parte din reangajaţii grade inferioare, în număr de 32 persoane, care cor instruit de profesorul dela şcoala noastră normală Andrei Şaguna, Tim. Popovici, a cântat sub conducerea lui trei cântece pentru cor de bărbaţi: Trăiască regele, Iată ziua triumfală şi Marşul călăraşilor.

La sfârşitul cântecului din urmă M. Sa Regina şi-a exprimat mulţumirea prin cuvintele «foarte frumos», adresate profesorului conducător. După aceasta au urmat diferite eserciţii interesante şi bine reuşite de călărie, prestaţii de gimnastică, fugă cu obstacole, sărituri cu obstacole etc. etc., executate toate cu măiestrie de către soldaţi sub conducerea câte unui ofiţer. La sfârşit M. Sa Regina a împărţit mai multe premii soldaţilor cari s'au distins în deosebi.

După masa, servită în sala şcoalei militare, la care pe lângă ofiţerii superiori din gar-

nizoană, au participat I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae şi alte distinse persoane, a urmat pe platoul din faţa casarmei concursul ipic, ear la ora 5 vizitarea şcoalei de infanterie.

La ora 7 M. Sa Regele a venit la catedrală, unde I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, cu mare asistenţă, a oficiat serviciul divin. A cântat corul mixt condus de prof. T. Popovici. Maiestatea Sa Regina între oarele 6 şi 8 seara a vizitat comuna Cisnădie.

Cu un tren, dela ora 10 seara, M. S. Regina s'a înapoiat la Sinaia.

In dimineaţa zilei următoare M. S. Regele a pleçat cu automobilul la Bucureşti.

Când Regele-şi pleacă genunchii

M. S. Regele nostru Ferdinand I venind la Sibiu a cercetat şi catedrala mitropolitană.

Lăcaşul Domnului e tixit de lume. M. Sa e primit în tăcerea solemnă, în care bătaia inimilor curate se aude până la Cer.

Se aşază în faţa sfântului altar şi se'nchină, cu întreg poporul... Părea că toată cucernicia voevozilor noştri se coborâse'n acel moment în sufletul mare al marelui nostru Voevod. Clipa curată înfrăţise Norod şi Rege. Toţi într'un gând mărturisiau.

In toată această măreaţă atmosferă nu se auzea decât acordurile cântărilor sfinte şi ritmicele mişcări ale cădelniţei învăluite în fum de tămâie.

Regele-şi pleacă genunchii cucernic, smerit, iar arhiereul citeşte rugăciunea cea mare pentru sănătatea şi biruinţa Lui.

«Nici odată n'am să uit ce-am văzut ieri» — spunea a doua zi un ţăran. Apoi, după o scurtă pauză, în care-l podidiră lacrimile, izbucni: «Şi eu nu m'am cuminecat de patru ani, păcatele mele!»

In ceasul acela se rescumpărase *un suflet.* *Neculce*

Incheerea anului
la şcoala normală «Andrei Şaguna»

Dumineca trecută după săvârşirea sfintei liturghii în biserica catedrală şi rostirea rugăciunii de mulţămită s'a ţinut la şcoala normală «Andrei Şaguna» serbarea încheierii anului şcolar.

Serbarea s'a început cu cântarea «Trei colori» executată cu toată preciziunea de corul mixt al şcoalei, dirigiat de profesorul Timoteiu Popovici.

Directorul şcoalei *Dr. V. Stan* rosteşte apoi un frumos discurs, în care a amintit, că războiul mondial, cu valurile sale de sânge şi foc, astăzi a rămas binişor în urma noastră, încât mulţi poate nici nu şi-ar mai aduce aminte de el, dacă nu s'ar izbi des de ranele ce le-a lăsat în urmă-i deschise.

Aceste rane sânt de natură diferită. Ne dor perderile părinţilor, fraţilor, rudeniilor şi pretinilor. Ne dor pagubele suferite în agonisita cinstită a unei serii întregi de generaţii muncitoare, ne doare de aşezămintele de cultură distruse. Dar în care parte, privind în jurul nostru, n'am întâlni urme dureroase? Socotesc însă că aceste răni, ori cât de dureroase, se închid încetul cu încetul, pentrucă ochiul le vede şi mintea şi mâna omenească le reface. Cea mai îngrozitoare rană a războiului însă nu se vede, e mai greu de refăcut. Este rana care a făcut-o în sufletul omenesc, în sufletul generaţiilor de azi. Dacă va rămânea multă vreme deschisă această rană şi va cangrena, ar fi un dezastru moral şi economic pentru toată lumea, prin urmare şi pentru noi, întocmai dupăcum este pentru Rusia, care fusese numai cu un deceniu înainte, cea mai mare împărăţie din Europa.

Să refacem dar sufletul bolnav al societăţii de azi! Insă cum? Prin refacerea caracterelor stricate.

Intr'un mod clar şi amănunţit a desvoltat tema refacerii caracterelor, şi arătând modul cum se poate face se adresează apoi elevilor:

In munca aceasta de înoire şi refacere sufletească a neamului nostru sânteţi meniţi să intraţi toţi, iubiţi elevi, unii după alţii.

Trebuie să fiţi mândri de atâta onoare ce vi se face, de atâta încredere ce vă arată neamul nostru, când îşi pune în mânile voastre ce are mai scump, nădejdile viitorului, copilaşii săi dragi ca să educaţi din ei caractere.

Dar în acelaşi timp să vă pătrundeţi şi de răspunderea ce o purtaţi în faţa generaţiilor de azi şi a celor viitoare, în faţa ţării şi a întregei lumi, chiar înaintea lui Dzeu, dacă aţi lipsi dela datorie, atât în timpul de pregătire aici în şcoală, cât şi — trecând pragul şcoalei, — în frumoasa, nobila, sublima activitate, ce vă aşteaptă în arenele vieţii.

Biserica, care vă ocroteşte în această şcoaiă şi statul, vă socoteşte ca pe aleşii săi, ca pe fii săi cei mai valoroşi de aceea se îngrijeşte de pregătirea voastră cu iubire şi munificenţă mai deosebită decât pentru elevii dela alte categorii de şcoale.

Răspundeţi la această îngrijire şi iubire, cu sufletul vostru curat, cu întreagă înbirea şi încrederea voastră, cu devotamentul caracterelor mari, cu munca voastră neprecupeţită, cu convingerea adevărată a misiunii voastre, cu întreagă cinstea celor aleşi cu întreagă fiinţa voastră şi strigaţi:

Trăiască I. P. S. Sa arhiepiscopul nostru *Nicolae,* ocrotitorul şcoalei noastre. Trăiască MM Lor *Regele şi Regina, simbolul ţărei noastre!*

Trăiască în veci scumpa noastră Românie!

După discurs care a făcut o adâncă impresie, domnul director a cetit rezultatul laudabil al clasificărilor dela finea anului. Din 200 elevi, cari s'au supus la examen, abia 4% au fost avizaţi la repetirea anului. Mulţumind apoi domnului comisar consistorial *Dr. George Proca* care a condus examenele şi reprezentantului domnului ministru de instrucţiune Dr. *Vasile Bologa* care a asistat la examene declară închis anul şcolar 1920/21.

Corul execută cântarea «Iată ziua triumfală».

Luând cuvântul comisarul consistorial *Dr. George Proca* accentuiază că mijlocul principal şi factorul unic sigur, prin carele vorbeşte trecutul cu prezentul şi prin prezent influinţează şi conduce viitorul omenimei, este *şcoala.*

Doi sânt factorii cari au dat viaţă şi susţin această sfântă instituţiune menită a îndrepta şi stăpâni soartea popoarelor.

Celce ne-a dat viaţă, Acela ne-a învăţat a-l cunoaşte.

Celce ne-a dat pământul în stăpânire, Acela ne-a arătat şi modul în carele şi după carele să-l putem stăpâni.

El ne-a lăsat în descoperirea Sa dumnezeiască o şcoală vecinică a luminii şi a virtuţii. Lângă această nesecată bogăţie de înţelepciune, omul din a sa parte a adaos rezultatele experienţelor şi gândirei sale de secoli, şi şcoala cea vecinică a revelaţiunei divine înbinate cu rezultatele muncei şi gândirii omeneşti de veacuri au creat şcoala modernă creştină.

Această idee mare s'a pus în practică când fericiţii noştrii înaintaşi în frunte cu nemuritorul *Andreiu* au întemeiat şcoala aceasta, ca să crească pe viitorii preoţi şi învăţători în spiritul evangeliei Domnului.

Şi dacă astăzi în împrejurările favorabile schimbate, cele două secţiuni, teologică şi pedagogică ale seminarului Andreian, şi-au căpătat fiecare o organizaţie proprie, nu însemnează că aceste două institute superioare ale bisericei noastre sânt despărţite, ci din contră ele merg paralel, crescând pe viitorii luminători şi conducători ai neamului nostru.

Trei sânt direcţiunile sănătoase, în cari lucrând şcoala pregăteşte cu siguranţă omenimea pentru o stare şi soarte mai bună.

Şcoala dă omului tinăr cunoştinţele dumnezeeşti şi omeneşti trebuincioase pentru viaţă; şcoala îl învaţă a gândi; şcoala îi deprinde inima a simţi astfel, precum cere dela noi chemarea noastră omenească şi voinţa lui Dumnezeu.

Acestea sânt notele caracteristice de cari e condusă şcoala noastră confesională.

A ţinut cu toată puterea şi a rezistat tuturor tentaţiunilor în trecut, şcoala noastră confesională, pentrucă poporul nostru a văzut în şcoala sa, aceea ce de fapt este — fiica bisericii.

Şi precum părinţii jertfesc totul pentru creşterea fiilor, aşa şi biserica, atât în timpul de tristă aducere aminte, cât şi acum face totul pentru susţinerea ei.

Arată apoi importanţa cea mare a şcoalei confesionale în trecut şi în prezent: creşterea generaţiunilor viitoare în spirit creştinesc, în spirit eminamente bisericesc şi naţional.

Accentuiază că şcoala confesională creştină are o bază sigură: doctrina bisericii lui Hristos, care nu încetează nici odată, pentrucă este o instituţiune dzeească, şi viaţa şi trăinicia vieţii o reprezintă numai isvorul vieţii, Dumnezeu

Işi exprimă bucuria că în acest spirit este condusă şcoala normală Andrei Şaguna, şi pentru duhul sănătos, ordinea şi disciplina care domneşte în ea şi sporul realizat aduce mulţămite directorului şcoalei şi întreg corpului profesoral.

Işi exprimă speranţa, că factorii competenţi vor şti aprecia munca săvârşită atât în şcoala aceasta, cât şi în toate şcoalele noastre confesionale, şi ne va da tot sprijinul la susţinerea lor, pentruca cu atât mai uşor să-şi poată îndeplini înalta lor misiune şi în viitor.

Dă apoi sfaturi elevilor, iar acelora, cari anul acesta părăsesc băncile şcoalei pentru a intra în viaţă le pune la inimă cuvintele apostolului Pavel adresate Filipenilor: «câte sânt adevărate, câte sânt cinstite, câte sânt drepte, câte sânt curate, câte sânt iubite, câte sânt de bună laudă, orice faptă bună şi orice laudă, acestea să gândiţi. Cele ce aţi învăţat, şi aţi luat, şi aţi auzit, şi aţi văzut, acestea să le faceţi; şi Dumnezeul păcii va fi cu voi».

După vorbirea dlui comisar, corul a mai cântat «La Turda» şi «Marşul legionarilor» producând o adevărată elevaţiune sufletească, fiind felicitat profesorul T. Popovici pentru zelul şi dibăcia sa.

Cu acestea s'a terminat frumoasa festivitate dela şcoala normală Andrei Şaguna.

După aceea corpul didactic au trecut în apartamentele directorului Dr. Stan şi prin rostul prof. T. Popovici i-a adus felicitări din incidentul hirotesiei sale întru protoiereu din partea I. P. S. Sale mitropolitul Nicolae la praznicul Rusalilor.

Spicuiri

«*Dumineca ortodoxă*», în legătură cu un răspuns dat unui preot din Basarabia, ne ridică acuzaţia, pe cât de gravă, pe atât de gratuită: «Şi Sfinţiile voastre din Basarabia şi cei din Ardeal dovedesc *sentimente nu numai streine de neamul românesc, dar protivnice învăţăturii creştine,* când nu Vă gândiţi decât la viaţă separată de biserica din regat».

Trecutul mărturiseşte de noi altfel, decât să fie nevoe a ne apăra sentimentele româneşti. Şi numai cu o anume intenţie piezişă ni se poate spune, că ne gândim la o viaţă bisericească separată, câtă vreme cei dintâi am fost noi ardelenii, în congresul preoţesc din Martie 1919, cari am pus deschis şi hotărât problema unificării bisericeşti. Tot din partea episcopatului nostru s'a făcut declaraţia de contopire a Sinodului episcopesc ardelean cu sfântul Sinod al României, şi nu mai puţin ne dăm seama pe deplin de ceeace constitue unitatea bisericii ortodoxe româneşti.

Dacă însă n'am intrat fără rezervă în organizaţia bisericească, aşa cum ea a fost în vechiul regat, avem motivele puternice de conştiinţă, că biserica noastră de dincoace de Carpaţi, autonomă şi constituţională, are o organizaţie superioară, şi din această zestre pe care o aducem cu noi, vrem să împărtăşim cu dragoste de frate şi «biserica din regat», a cărei situaţie, atât de dependentă de fluctuaţiile politice, nu putea să ne încânte.

Nu viaţă separată, ci o viaţă bisericească bine orânduită vrem noi, şi în acest scop Vă solicităm să Vă emancipaţi de anume vederi înguste, aduse din trecut. Prezentul îşi are cerinţele lui, pe cari ar fi o mare greşală a le nesocoti.

Ear ceeace Vă cerem mai întâi de toate, este să nu strecuraţi într'o foaie religioasă pentru popor învinuiri fără temei şi bănuieli, ce pot trezi nedumeriri. La o astfel de foae se cere o redactare cu minte. Mai multă înţelepciune!

*

«*Social Țărănismul*» este nemulțumit, că Consistorul mitropolitan dela Sibiu ar fi «hotărât suspendarea și izgonirea din cler a preotului văduv, Petru Jencean, pentru motivul că s'a căsătorit a doua oară înaintea instanțelor civile».

Nu știm de unde s'a cules această știre pentrucă la Consistorul mitropoliei Ardealului nu s'a petrecut nici un caz de această natură, cu atât mai puțin a unui anume preot Jencean, care la noi nu există, și în consecință toată brodăria de lecția dată numitului consistor cade.

Dealtfel cine și-a dat seama de felul organizației noastre constituționale, știe că consistorul mitropolitan, ca organ administrativ nu are căderea de amestec în chestiuni spirituale.

Avem și noi preoți recăsătoriți, cununați chiar bisericește, cari se abțin dela servirea celor sfinte, și s'a discutat chiar în sinodul eparhial, la Sibiu, situația lor, recunoscându-se competența de judecată esclusiv sfântului sinod, căruia i-s'a transpus cauza.

Dealtcum este, credem noi, binecunoscută atitudinea clerului ortodox ardelean în chestiunea recăsătorirei preoților văduvi, așa cum ea a fost fixată în al doilea congres al preoțimii din acest an: «... să fie rugat sf. sinod să autorizeze pe arhiereul locului, ca sub rezerva aprodării unui sinod ecumnnic, să poată da dispense, din caz în caz, după o minuțioasă cercetare, despre care va depune raport și la biroul sf. sinod». *Pr. P. M.*

Dela Asociația clerului «Andrei Șaguna»

Indemnuri

Casele culturale sânt una din cerințele cele mai arzătoare pentru viața satelor noastre. Bine organizată casa culturală devine centrul, inima, vieții din ori-care comună și în aceiași vreme îndreptarul cuminte în toate chestiunile, ce agită pe locuitorii ei.

Așezată la loc potrivit, «sala de cetire», înzestrată cu cele câteva gazete pentru popor, pe cari le avem aici la noi și dintre cari să nu lipsească nici «Dumineca ortodoxă», singura foaie religioasă pentru popor, (București Bis. S-ta Herașca, Lei 12, pe an) și cu o ori-cât de modestă bibliotecă, ce se poate dela secretariatul Asociației noastre, precum și dela Asociațiunea noastră transilvană din Sibiu, dacă sânt în localitate și numai 4—5 membrii ajutători ai ei, constituiți în agentură, — casa culturală va deveni locul de întâlnire al oamenilor. Iar unde se întâlnesc oameni mai mulți, acolo se pun la cale multe lucruri bune, se dau orientări și se combat pornirile bolnăvicioase, dacă locul de întâlnire este prielnic astorfel de lucruri, altfel întâlnirea multora poate duce și la multe rele, după cum aceasta se întâmplă în preajma crâjmelor. Fără un local de întâlnire s'ar zădărnici chiar rezultatul favorabil, ce s'ar da de factorii în drept stăruințelor autorității noastre bisericești, de a se închide crâjmele în Dumineci și sărbători, când se știe, că năvala este mai întețitoare.

De aceia problema, ce impune cercurilor religioase o rezolvire urgentă, este căutarea unui local potrivit și până când instituția casei culturale va izbuti să și aibă localul ei. Au înțeles greșit aceia ideea caselor culturale, cari au crezut, că pentru a se înființa e nevoie numai decât de un local propriu și de înjghebarea lucrului cu aparat mare. Dimpotrivă. Se impune un început cât de modest, într'o cameră mai spațioasă, cu întrare separată din locuința unui fruntaș cu tragere de inimă, într'o locuință închinată la început din jertfa câtorva oameni de bine, în vechiul edificiu al școalei, unde el nu se mai întrebuințează în scopul învățământului, ba chiar într'o sală a edificiului școalei confesionale, fiind vorba de întrebuințarea aceleia numai în sărbători, ori în sările lungi de iarnă, la cari ocazii instituția va îngriji de luminat, curățire și încălzire. Și unde școala este de alt caracter, în lipsa altui local potrivit, autoritatea respectivei școale, nu se poate să nu ne pună la îndemână chiar localul școalei de stat, sau comunale, pe seama unei instituții tot atât de necesare culturei poporului, dacă în fruntea ei se găsesc preotul și învățătorul satului, după cum este de dorit.

Pe urma bunei înțelegeri și a conlucrării armonice dintre acești doi factori culturali ai satelor noastre, până când răsbește deșteptarea interesului mulțimii pentru ființa casei culturale, chiar cele câteva gazete pentru popor trebuesc abonate din visteria bisericei și din agonisita producțiunilor școlare, mai stăruindu-se și pe lângă cei-ce au gazete abonate, ca măcar după cetire să le pună și la dispoziția casei culturale. O masă lungă de scândură, simplă și câteva laviță, — ca să nu se uzeze băncile școlare, cari pot fi strânse de o parte, — și în sfârșit o lampă cu petroleul necesar, nu reclamă jertfe, ce nu s'ar putea strânge prin daruri de bunăvoie. Iar lemne de foc pentru iarnă, nu va fi primărie comunală, unde este pădure, să nu încuviințeze o «soarte», o cantitate suficientă, din lemnul destinat pentru trebuințele locuitorilor, pe cari apoi le taie și le cărăușesc bucuros feciorii, pentru a avea loc de adunare în serile de iarnă.

Astfel început lucrul, în chip modest, se va desvolta de sine, în măsura dragostei și a interesului mulțimii și după devotamentul, râvna și sufletul pe care va ști preotul să-l ducă cu sine înlăuntrul casei culturale, câștigând pentru cauză întâi pe învățătorul, pe ceialalți intelectuali din localitate și pe câțiva truntași, al căror atitudine este întotdeauna hotărâtoare pentru izbânda unei cauze.

Când bunul început s'a întărit, și lumea a fost pregătită îndeajuns prin conferințe și prelegeri, prin declamări și cântări ale școlarilor, se purcede la alte, lărgindu-se sau schimbându-se localul, pentru a fi potrivit producțiunilor, de caracter public reprezentațiilor teatrale, cu scenă bine asortată, reproducțiilor cu scheopticonul și chiar reprezentațiilor cinematografice; cu bănci pentru școala de adulți, cu birou pentru «banca populară», chemată să ajute viața economică a satului prin procurarea celor de lipsă și prin valorarea producțiilor locale, în afară cu magazie pentru un «consum», organizat după cel mai bun sistem, și cu tendința de a familiariza cu organizațiile de cooperație; apoi un pavilon de joc pentru tineretul, organizat și el într'o societate a sa îngrădită cu bune norme pe educație, a cărui petreceri se aranjază sub ochii veseli ai părinților, așa cum totalul vieții sătești stă sub priveghearea «sfatului păcii», care are cea mai frumoasă chemare creștinească.

Acolo unde se găsesc oarecari începuturi de mai nainte, din inițiativă particulară, sau sub patronajul Asociațiunii noastre transilvane, nu se va încerca nouă înjghebare, ci se va căuta legătura firească cu ceice conduc, se va cimenta începutul și se va pune pe drumul bunei desvoltări, căutând să fie aplicate statutele «Societății Casa culturală»,[1] ori dacă este și o organizație statutară, să se amplifice cu indigitările, pe cari le mai dau și acestea. In tot cazul se va căuta legătura cu ori ce fel de organizație culturală locală, în special cu «agentura Asociațiunii» dacă ea este în ființă, pentru ca munca, ce se desfășură în acelaș scop al educației religioase și culturale naționale a poporului să nu se peardă în grupări răslețe, ci toate forțele să fie canalizate în aceiași direcție, după cum acelaș ni este scopul.

Iată un mijloc sigur, unul din cele mai de seamă, pentru ridicarea vazei preotului și câștigarea simpatiei credincioșilor, a căror recunoștință nu va întârzia, și în aceea vreme va spori prestigiul tagmei în fața lumii întregi, care nu va mai putea trece nepăsătoare pe lângă munca noastră pozitivă.

Secretarul general.

*

Comunicări.

Biblioteci poporale. Având la îndemână un număr mai însemnat de cărți pentru popor, Onoratii preoți, cari au înființat, sau sânt pe cale de a înființa «Casă culturală» sau bibliotecă parohială, venind la Sibiu să ceară secretarului general al Asociației clerului, și li-se vor împărți, câte un număr oarecare din aceste cărți, pe lângă obligământul de a purta evidență și a face raport anual de felul cum se întrebuințează biblioteca. Cei ce au începuturi de biblioteci se aducă cu sine registrul, ca să ia alte cărți, decât acelea pe cari le au.

---

[1] Statute tip pentru «casa culturală» se găsesc la Asociația clerului și se trimit ori cui la cerere.

Vorbe înțelepte

Prea multă fericire vestejește.

Știrile zilei

Spre luare aminte. Invităm preoțimea noastră să îndemne tinerii cu bune purtări, din partea locului, să îmbrățișeze cariera preoțească. In Seminarul arhidiecezan, elevii silitori și cu purtare morală, primesc multe înlesniri de întreținere. Cheltuelile nu sânt nici pe departe atât de însemnate ca la școalele orașelor mai mari.

In atenția dnilor protopopi și parohi. In conț. cu ord. minist. adus la cunoșință publică de către P. Ven. Consist. arhid. prin circulara Nr. 2470/1921, oficiile protopopești și parohiale nu vor mai primi nici o cerere particulară (*fără Nr. și sigilul unui oficiu de stat sau bisericesc*) *netimbrată.*

Ceice vor rezolvi acte particulare netimbrate, vor fi urmăriți — conform legii — pentru fraudă în averea statului.

Cererile și certificatele se timbrează cu 1 Leu, copiile legalizate cu 2 Lei, plus câte 25 b. (ajutor) de fiecare.

Dnii protopopi și parohi vor aduce aceste dispoziții la cunoștința poporului spre orientare.

Secretariatul Consistorului arhid.

Lui Al. Vlahuță. Admiratorii scriitorului Al. Vlahuță au luat inițiativă de ai ridica un monument în Râmnicu-Sărat. Poet, patriot, conducător de ziare și reviste, Vlahuță și-a pus condeiul în serviciul literaturii și al bunelor moravuri, pentru care a lucrat până în ultimele clipe ale vieții sale. Bogați și săraci au datoria d'a contribui pentru monumentul său.

Salariile preoților. Ministrul Cultelor ne încunoștințează, că salariile preoților noștri vor sosi în cele mai apropiate zile.

Convocare. Membrii Secțiunilor științifice-literare ale Asociațiunii sânt convocați pe zilele de 14 și 15 Iulie n. a. c. la ora 10 a. m., la ședința plenară în sala de conferențe a «Muzeului Asociațiunii» Sibiu, Strada Șaguna Nr. 6

Amânări de studii. Conform I. D. Nr. 2465 din 13/1921 pot obținea amânări de studii: I. Toți tinerii cari fac parte din contigentul 1922 (născuți în 1900:) cari doresc a urma studiile, în liceu, școale normale de învățători, școale superioare comerciale etc., care după terminare le dau drepul de a beneficia de art. 52 din legea de recrutare — termen redus — pentru a deveni ofițer de rezervă. II. Toți tinerii mai vechi inclusiv contigentul 1921 (născuți 1899) fie că se găsesc la vatră, fie sub arme, cari doresc se urmeze cursurile la aceleași școale, acestia numai dacă dau declarație ca la terminarea cursurilor se obligă a urma școală pregătitoare de ofițer de rezervă Cei interesați pot cere informațiuni detaliate, însă numai verbale, la cercul de recrutare respectiv. Ziarele sânt rugate a reproduce această comunicare.

Cercul de recrutare Sibiu.

Congresul Uniunii femeilor române s'a ținut la Arad în sărbătorile Rusaliilor. După sf. liturghie, oficiată de P. S. Sa episcopul Ioan I. Papp al Aradului, ședința congresului s'a deschis la ora 11, sub prezidența de onoare a P. S. Sale. Prezidenta Uniunii, dna Maria Baiulescu face istoricul societății înființate în 1912, care susține orfelinatul din Brașov, unde se adăpostesc orfani de răsboi. Uniunea are fonduri de 120 mii de lei. Sânt reprezentate la congres 33 de reuniuni de femei. Mai multe delegate salută congresul în numele acestor reuniuni. S'au citit statutele Uniunii și s'au distribuit în public. După ameazi și în ziua următoare s'au continuat ședințele cu vii discuții în jurul statutelor, pentru a statori raporturi mai strânse între societățile care formează uniunea femeilor. In onoarea congresului primăria a dat banchet și petrecere în parcul de lângă Mureș.

La Fondul Victor Tordășianu pentru căminul ucenicilor dela meserii, întemeiat de Reuniunea meseriașilor români din Sibiu, în memoria mult regretatului ei președinte, a bivevoit a contribui: dna Eugenia Tordășianu n. Iovescu, profesoară la liceul de fete de stat, suma de 30 Lei, din incidentul tristului aniversar al împlinirii unui an dela moartea surorei dsale Iuliana Liuba n. Iovescu și a cumnatului dsale Ioanichie Olariu. Pentru prinos mulțumește: *G. Poponea*, președinte. *St. Duca*, secretar.

Reprezentaţia şcolară, în folosul orfanilor de războiu, dată de elevele dela liceul sibian Sâmbătă în 25 l. c. în teatrul comunal, a fost una din producţiile ascultate cu plăcere de părinţi şi tinerime la sfârşitul anului şcolar. Dansuri naţionale, însoţite de cântece în tactul jocului, asemenea şi dansurile «mai de salon» cum s'ar zice, s'au executat în miscări graţioase, elegante sau vioae, după firea jocului. Exerciţiile gimnastice, cu bastoane şi măciuci, au scos la iveală disciplina exemplară, în care sânt instruite, elevele liceului. Povestea lui Crai Buturugă. în 3 acte, cu figurile simpatice ale basmelor noastre, s'a reprezentat în mijlocul aplauzelor publicului. Piesa a fost învăţată şi jucată de eleve mai mari şi mai mici, toate pline de zel şi fără prea multă stângăcie. Cu mai mare încredere în sine, elevele vor realiza până la anul progrese şi mai învederate. Reprezentaţia s'a început îndată după ora 5, şi cu unele pause cam lungi, s'a terminat în timp de două ore.

Comisiune de anchetă. Dl ministru al muncei şi ocrotirilor sociale a instituit o comisiune de anchetă şi studii, compusă din dnii Director general al munii M. P. Dimitriu, Inspector general M. Georgean şi Ins. Inspector Ceneral technic V. Albulescu, care va vizita toate centrete din Ardeal şi Bănat pentru studierea situaţiunii industriale actuale, ascultarea, şi anchetarea plângerilor muncitorilor, inspectarea şi controlarea aşezămintelor de binefacere, inspectoratelor, caselor cercuale ce depind de acest minister, precum şi instituţiunile cu caracter cultural sau confesional. Comisiunea în prezent anchetează situaţiunea creată de ultimele împrejurări din Petroşeni şi Valea-Jiului.

Rituale. Intr'un articol despre: «Doamne, îndură-te spre noi», scris de dl Ios. Sângeorgeanu, în ultimul număr al Culturii Creştine, se arată că atât forma «Doamne, îndură-te spre noi», cât şi «Doamne, miluieşte-ne», sânt forme greşite ca traducere, şi că «unica formă corespunzătoare este *Doamne miluieşte*, care din motive de corectitate şi de melodioasă structură ar trebui întrodusă în toate slujbele dumnezeeşti».

Legea agrară. Primim: Sânt cunoscute persecuţiunile săvârşite de cele şapte judeţe săseşti împotriva comunelor noastre româneşti. Comunele acestea până la legiferarea legii agrare, începând cu anul 1920 şi-au reclamat drepturile cu privire la posesiunile lor strămoşeşti, fie chiar şi pe cale de arândă forţată. Anumite comune săseşti însă au ridicat excepţiuni în contra decisiunilor comisiunei judeţene, pe la consiliul agrar din Cluj. Pe baza căror motive au procedat comunele săseşti vom şti, dacă vom cunoaşte apucătura comunei săseşti Tălmaciu din judeţul Sibiului: această comună săsască (cu conlucrarea inginerului silvic Henrich) a avut îndrăsneala de a redacta un plan de păşune propriu al său, din care însă lipsesc fie cu totul, fie în parte, nici mai mult nici mai puţin decât *patru* complecse de teritorii păşunabile, sub titlul pădure de apărare. In baza acestui plan al său, comuna săsească a redactat apoi un memoriu către consiliul agrar din Cluj, care neobservând intenţiunile a dat ordin pentru revizuirea decisiunei comisiunei judeţene. Noroc că fruntaşii comunelor noastre româneşti — fără diplome de ingineri — din Boiţa, Porceşti şi Tălmăcel au observat apucătura şi politica moştenită din domeniul administraţiunii ungureşti, şi au procedat cum cere legea şi dreptatea.

Carte de bucate. A apărut tocmai acum partea I din cea mai bună carte de bucate *Poftă Bună*, de *Zotti Hodoş*. Partea aceasta cuprinde 162 de reţete pentru: Supe, ciorbe, asiete, peşti, rasoluri şi sosuri, — la sfârşit menu-uri pentru zile comune şi pentru sărbători. Cartea costă 6 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu şi în alte librării.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. In 29 Iunie: Noaptea iubirii, film în 6 acte cu Francesca Bertini. Vine: Cesarina, piesa senzaţională. Inceputul la ora 9 seara.

Poşta redacţiei

Dlui *G. H.* în *Gh.* Indată ce ne va ierta spaţiul. Ceealaltă se păstrează până la ocazie.

Dlui G. T. în G. Unitismul chestie de latinitate? Cam departe. — Am urmat conform dorinţei.

Nr. 3762/921 Şcol. (84) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **profesor de religiune la şcoala medie (civilă) de fete din Făgăraş**, împreună cu şcoala primară de stat şi cu şcoala de ucenici, post sistemizat şi aprobat din partea ministerului instrucţiunei sub Nr. 48453/920, publicăm concurs cu termin de 15 zile, socotite dela prima publicare.

Numirea profesorului de religiune o face Consistorul arhidiecezan în conformitate cu pct. 6. §. 122 din Statutul organic. Numiţi pot fi preoţi cu calificaţiune teologică completă şi cari întrunesc condiţiile fixate în actul Consiliului Dirigent Nr. 12273/1919, respective, cari au ascultat cursurile pentru profesorii de religiune la Universitatea din Cluj. Preferinţă vor avea candidaţii cu studii academice, precum şi aceia, cari au făcut examenul pedagogic profesoral.

Petiţiile de concurs instruite cu documentele necesare sânt a se înainta, în terminul deschis, la adresa Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 3/16 Iunie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 3378 Şcol. (55) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **profesor de religiune la liceul «Aurel Vlaicu»** din Orăştie, post în regulă sistemizat, publicăm concurs cu termin de 15 zile, socotite dela prima publicare.

Numirea profesorului de religiune o face Consistorul arhidiecezan în conformitate cu pct 6 § 122 din Statutul organic. Numiţi pot fi preoţi cu calificaţiune teologică completă şi cari întrunesc condiţiile fixate în actul Consiliului Dirigent Nr. 12273/1919, respective cari au ascultat cursurile pentru profesorii de religiune la Universitatea din Cluj. Preferinţă vor avea candidaţii cu studii academice, precum şi aceia, cari au făcut examenul pedagogic profesoral.

Petiţiile de concurs instruite cu documentele necesare sânt a se înainta, în terminul deschis, la adresa Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 3/16 Iunie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 279/921 prot. (75) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învăţător la şcoala primară ort.-rom. din **Măgărei**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Din casa bisericii 300 lei, restul întregire dela stat.

2. Cuartir în natură, grădină şi trei stânjini de lemne.

Invăţătorul ales se obligă a instrua pe elevii şcoalei de toate zilele, precum şi pe cei de repetiţie, conform legilor în vigoare, a ţinea strana în Dumineci şi sărbători şi a cânta cu elevii la sf. liturghie, eventual a forma cu ei cor.

Doritorii de a ocupa acest post să aştearnă în terminul susindicat rugările înzestrate cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopopesc şi să se prezinte poporului în biserică.

Agnita, 25 Mai 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Joachim Muntean
protopop

Nr. 41/1921 prot. (81) 2—3

Concurs

In baza ordinului consistorial Nr. 489 Bis. din 29 Ianuarie 1921 se publică prin aceasta concurs cu termin de 30 de zile pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă neputinciosul paroh Ion Mihailă din parohia noastră de clasa I (primă) **Dăişoara** din protopopiatul Cohalm.

Reflectanţii îndreptăţiţi la acest post îşi vor înainta petiţiile provăzute cu documente necesare conform normelor în vigoare subsemnatului în terminul deschis, şi până înainte de alegere cu 8 zile se vor prezenta în parohie spre a cânta, predica sau dacă sânt preoţi a şi celebra sf. liturghie în vr'o Duminecă sau sărbătoare.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt, pe lângă întregirea de capelan dela stat, 1/3 (a treia parte) din simbria parohului şi stola dela serviciile cu care va fi încredinţat.

Cohalm, la 18 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral al Cohâlmului în înţelegere cu comitetul şi sinodul parohial din Dăişoara.

Emilian Stoica
protopresbiter.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

Banca Românească, societate anonimă, Bucureşti

şi

Lumina, institut de credit şi economii, s. p. a. Sibiu

Inştiinţare

Tribunalul Sibiu, secţia comercială, a aprobat şi înregistrat prin decisiunea Nr. F. soc. 273—1915/14 fuziunea băncii LUMINA institut de credit şi economii s. p. a. în Sibiu cu BANCA ROMÂNEASCĂ societate anonimă în Bucureşti, fuziune de care a luat act şi tribunalul Ilfov. In baza pp. 202 şi 208 din legea XXXVII din anul 1875 invităm pe toţi creditorii băncii Lumina institut de credit şi economii s. p. a. în Sibiu, ca în curs de şase luni socotite dela a treia inserare a acestei înştiinţări să-şi anunţe pretenţiunile lor faţă de banca Lumina, la Banca Românească sucursala Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 7 et. I. (82) 3—3

Bucureşti—Sibiu, în 15 Iunie 1921.

Consiliile de administraţie

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 18 Iunie (1 Iulie) 1921 Nr. 48

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Şase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marţia şi Vinerea

Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei «Telegrafului Român», S
Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză.
Articole nepublicate nu se înapoiază.

...upă învoeală
...şi inserţiunile
...raţiei ziarului «Telegraful Ro-
..., Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 6 Procuratura de stat (Of.) Loco
Str. Schewis

Nr. 4832 Bis.

Notificare oficială

Pentru anul şcolar 1921/922 cererile de primire la cursul teologic sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan până la 1 August 1921 provăzute cu următoarele documente:

1. Carte de botez;
2. Extras de naştere dela forul civil;
3. Testimoniu şcolar de maturitate;
4. Testimoniu dela medic despre starea sanitară.

Oficiile protopresbiterale şi cele parohiale, precum şi profesorii de religiune sânt poftiţi a îndemna şi a sfătui pe tinerii ieşiţi din şcoalele medii, să îmbrăţişeze în număr cât de mare chemarea preoţească.

In legătură cu aceasta să li se comunice candidaţilor, că sântem în măsură de a face cele mai mari înlesniri pentru întreţinerea lor în institut.

Preoţia a fost slujba cea mai cu cinste şi mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând teren bogat de muncă pentru binele poporului nostru. Ea este şi azi chemarea, care dă cele mai superioare rosturi vieţii unui om, punându-l în serviciul celui mai înalt ideal şi al binelui poporului.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ţinută la 12 Iunie 1921.

Consistorul arhidiecezan

După conferinţele învăţătoreşti

Chemarea conferinţelor învăţătoreşti judeţene, care s'au ţinut zilele acestea, a fost d'a se sfătui în chestiuni aparţinătoare domeniului pedagogic.

Invăţătorii au desbătut chestiunile acestea, conform programului, şi apoi s'au ocupat şi de problema, veche şi totuşi foarte actuală, a salarizării corpului didactic primar.

Dascălul, slab retribuit, cam greu va face minuni din şcolarii săi, când adese ori nici cel bine retribuit — în societatea cu moravurile de astăzi — nu-şi împlineşte rolul cu însufleţirea şi căldura adevăratului educator şi instructor.

Intelegem deplin suferinţele şi necazurile învăţătoreşti, provenite din cauza salariilor neîndestulitoare. Noi le regretăm cu atât mai vârtos, cu cât prin amânarea sau prin refuzul de-a se îmbunătăţi situaţia materială învăţătorească, se încurajează tot mai mult dorinţa învăţătorilor de statificare a şcoalelor noastre confesionale.

Ministrul instrucţiunii, dl P. P. Negulescu, ca să dovedească sacrificiul material ce-l face România întregită pentru învăţământ, a spus următoarele (după Monitorul Oficial, din 8 Iunie 1921):

«Bugetul ministerului instrucţiunii publice, cu plusul pe care dl ministru de finanţe a binevoit să ni-l acorde pentru sporirea salariilor membrilor corpului didactic, se ridică astăzi la aproape 800.000.000 lei. Ca să înţelegeţi ce sacrificiu material însemnează pentru ţara noastră un asemenea buget, să-mi daţi voie să vă atrag atenţia, că Franţa, care este o ţară de două ori şi jumătate mai mare ca noi, dar de 20 ori mai bogată decât noi, şi cu un învăţământ de trei ori mai desvoltat decât al nostru, are un buget de un miliard şi o sută de milioane de lei. Nici măcar de două ori ca al nostru».

La declaraţiile dlui ministru, observăm, că bugetul *instrucţiei primare* este departe de a fi cel mai ridicat, cu toate că tocmai acest buget ar trebui, în interesul viitorului acestei ţări, să fie cel mai bine dotat între toate bugetele. Dacă pentru instrucţia poporului nu se va cheltui în felul acesta, vorbim zadarnic de propăşirea şi înflorirea neamului.

Nimic să nu învăţăm din Rusia sovietelor; dar când acolo vedem silinţele ce se fac pentru cultura poporului şi când bolşevicii statoresc cel mai ridicat buget al instrucţiunii, cu obligaţia adulţilor de a învăţa carte într'un timp limitat, lucrul trebue luat în seamă şi bine socotit, chiar dacă vine din Rusia roşie şi desnădăjduită.

Nemulţumirile învăţătorimii nu mai pot fi trecute cu vederea.

Guvernul e dator să găsească modul resolvirii drepte în chestiunea de salarizare a învăţătorilor, ca să nu se mai poată susţinea actuala stare de spirit agitată, păgubitoare atât din punct de vedere al şcoalei, cât şi al statului.

Congres în Cernăuţi

Congresul bisericesc ortodox român al arhidiecezei Bucovinei, a fost convocat pentru Luni, 3 Octomvrie 1921 la Cernăuţi.

Dl preşedinte al comisiunii de unificare, ministrul secretar de stat pentru Bucovina, Dr. Dori Popovici, a fost numit comisar al guvernului pentru acest congres.

...ubele bisericilor în timpul războiului

Ministerul de război ne trimite spre publicare următorul comunicat:

In timpul războiului, bisericile noastre de pretutindeni, au suferit pagube ne însemnat de mari. Cu deosebire în ţinuturile foste sub dominaţiunea austro-ungară, cum şi în fostul teritoriu ocupat din vechiul regat, biserica a fost obiectul unor sacrificii cum nu s'a mai văzut vreodată.

Duşmanul cotropitor a căutat să lovească în tot ce poporul român avea mai sfânt şi fără nici o cruţare, a ridicat clopotele de pe la biserici. El a lipsit astfel satele şi oraşele, pentru timp îndelungat de sunetul dulce al chemării la ruga Domnului, iar clopotele vestitoare de bucurii erau sacrificate, pentru ca din ele să se facă proectile, ce aveau să lovească de moarte chiar pe aceia, pe care, până atunci, îi ţinuseră în mângâierea glasului lor.

Armata română, cu dragostea nețărmurită pentru biserica strămoşească, şi cu credinţa în Dumnezeu, a repurtat victorii neperitoare. Ea a ajuns până în cuibul duşmanului, unde ni-a adus mai multe clopote, pe care în lăcomia şi în pofta lui de distrugere le luase atunci, când a fost alungat din ţară.

In afară de aceasta, ministerul de război, pe deplin convins că sprijinul oştirii româneşti îi este în biserică, — păstrătoare a tot ce strămoşii noştri ni-au lăsat, a căutat să facă tot posibilul şi să redea bisericilor noastre posibilitatea de a-şi chema din nou credincioşii să laude pe cel Atotputernic.

Astfel, din oţelul tunurilor capturate şi din materialul lăsat de duşman în retragerea pripită la care a fost silit, s'au construit la Uzinele Reşiţa 100 clopote şi s'au mai turnat la Arsenalul Armatei atâtea cu câte se puteau dota bisericile noastre cu podoaba de care fuseseră deposedate.

La bisericile din Muntenia s'au distribuit în mod gratuit 31 clopote, în Oltenia 6 clopote, în Moldova 3, în Basarabia 2, în Bucovina 1, în Ardeal 38, în Bănat 19.

S'a mai distribuit apoi material prim pentru clopote astfel: Muntenia 103,000 kgr. Oltenia 350 kgr. Bucovina 800 kgr. Ardeal 37,000 kgr. Bănat 43,500 kgr. Total 94,300 kgr.

Cele arătate indeverează în deajuns solicitudinea ce ministerul de război a a-

rătat pentru biserică, care la rândul ei s'a pus cu totul în sprijinul armatei, din a căror conlucrare am făcut România-mare.

Ministerul de răsboi regretă că a ajuns la epuizarea stocurilor materiale şi a fondurilor sale — pentru a continua încă la redarea bucuriei celor cari ar mai fi rămas fără clopote la biserici.

Ni-am făcut datoria şi am dat cu drag tot ce am avut, făcând cunoscut că pe viitor nu ne mai este posibil a satisface nici o cerere, care ni s'ar adresa în acest sens.

Cariera de meşteşugar

Se scrie şi se vorbeşte adese ori despre trebuinţa neapărată de a câştiga tineri români cât mai mulţi pentru cariera meşteşugurilor, aflătoare până acum mai mult în mâni neromâneşti.

Luminătorii comunelor noastre în mare parte îşi împlinesc datoria să îndrume pe tinerii potriviţi la îmbrăţişarea meseriilor. Dar îndemnul acesta nu-i de ajuns. Invăţarea unui meşteşug trebue ajutat şi încurajat şi pe alte căi.

Este greşit, când se trimit la meşteşuguri mai ales copiii cari s'au dovedit nedestoinici de carte, — considerându-se meseriile ca un fel de ultim refugiu pentru tineri incapabili.

De aici înainte meseriile vor lua o desvoltare tot mai întinsă, vor fi tot mai căutate, şi viaţa de meseriaş are să fie una dintre cele mai de invidiat.

Schimbări şi îmbunătăţiri trebue, în acest scop, să se introducă şi la noi. Aşa, bunăoară, învăţăceii sau ucenicii, — întreţinuţi până acum mai ales de părinţii lor, un număr de câţiva ani, — ar trebui să fie plătiţi îndată ce au intrat în atelier, — aşa cum se procedează în alte ţări.

Ca ucenici, până acum, ei prea sânt folosiţi în interesul personal al stăpânului şi al familiei sale, şi prea puţin în interesul meseriei la care s'au aplicat. Unii dintre aceşti nenorociţi — căci numai aşa li se poate zice — îşi învaţă meseria abia după ce ajung calfe la stăpânii unde s'au legat să lucreze câţiva ani, şi unde fiind calfe nu mai trebue să îngrijească de bucătăria şi de copiii mici ai stăpânului lor.

In astfel de condiţiuni, — la care mai adaogând şi lipsa atât de simţită a căminurilor pentru ucenici — este nespus de greu să se înveţe meseriile la noi.

Ca să avem meseriaşi buni şi destui, se cere ca atât particularii, cât şi mai ales societăţile şi reuniunile să-şi îndrepte luarea aminte şi tot sprijinul către chestiunea îmbunătăţirii sorţii viitorilor noştri meseriaşi.

Deschiderea sesiunei extraordinare a sf. Sinod

Marţi dimineaţa s'a deschis sesiunea extraordinară a sf. Sinod.

La ora 10 jum. s'a oficiat serviciul divin de către P. C. Sa Platon *Giossu*, vicarul mitropoliei, după care s'a făcut sfinţirea apei în sala mare a palatului din strada Antim.

Dl Octavian *Goga*, ministrul cultelor şi artelor, citeşte mesagiul de deschidere a sesiunei extraordinare. A rugat pe Preasfinţii chiriarchi să facă vizitele canonice în eparhii.

In ceeace priveşte nemulţumirile clericilor din Basarabia, d-sa a cerut să se ia măsuri pentru aplanarea lor, dându-se dreptate celor pedepsiţi şi nevinovaţi. I. P. S. Sa Mitropolitul primat *Miron Cistea* în cuvântarea de deschidere a sesiunii, a arătat lucrările mai importante de care se va ocupa Sinodul.

Printre acelea sânt: chestiunea bisericilor române din America, Ceho-Slovacia şi Ungaria, Sf. Munte, nemulţumirile şi protestările adresate de mai mulţi clerici din Basarabia, înfiinţarea a două facultăţi de teologie la Cluj şi Chişinău, organizarea seminariilor şi a şcoalelor de cântăreţi bisericeşti, înfiinţarea unei academii de muzică bisericească, la una din mănăstiri.

S'a citit apoi sumarul ultimei şedinţe din sesiunea precedentă şi s'a aprobat. Membrii Sinodului au reales apoi aceiaşi secretari ai biroului şi aceleaşi comisiuni.

Episcopul Vartolomeu al Râmnicului a citit comunicările care s'au trimis în studiul comisiunilor.

CIRCULARĂ

către toţi membrii ordinari şi ad hoc ai sinodului protopopesc din tractul Treiscaune.

Având în vedere dispoziţiunile din § 42. Stat. org. şi ale §§-lor 15 şi 16, din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter, prin aceasta convoc sinodul protopresbiteral electoral al tractului Treiscaune pentru îndeplinirea alegerii de protopresbiter pe ziua de *Luni, 19 Iulie vechiu (1 August nou) 1921* la sediul protopopiatului, oraşului Sfântul George, dimineaţa la 10 ore.

Sinodului electoral va premerge sfta liturgie cu chemarea Duhului sfânt, la care sânt poftiţi toţi membrii sinodului electoral.

Tot pe ziua acea este convocat comitetul protopopesc la orele 9 jum. a. m. spre a constata cualificaţiunea candidaţilor şi a face lista de candidare.

Sibiu, 15/28 Iunie 1921.

Mateiu Voileanu
comisar consistorial

Circulaţia Bibliei în lume

In ciuda atât de multor lucruri, care împiedecă pacea pe pământ, Cuvântul lui Dumnezeu nu este legat. Pe când alte campanii înregistrează când biruinţe, când înfrângeri, nu găsim nici o oprire în marşul necurmat al Bibliei, care înaintează mereu, cucerind şi ca să cucerească limbile omenirii.

In timpul anului trecut, Societatea de Biblii pentru Anglia şi străinătate a publicat scripturile în nouă forme noi de vorbire, cinci pentru Africa, una pentru China, una pentru Canada de miază noapte, una pentru Argentina şi una pentru mările de miază zi. Aceasta înseamnă că la fiecare şase săptămâni Evanghelia a vorbit într'o limbă nouă.

Numărul tuturor limbilor, în care s'a tipărit Biblia până acum de această Societate, este de 528. Din acestea 152 de nume noi au fost adăogate de când a început veacul de faţă. Lista arată că acum Biblia întreagă se găseşte tradusă în 134 forme de vorbire, iar Noul Testament întreg în 258.

Din al 116-lea raport al Societăţii, publicat de curând, aflăm că de la întemeierea ei în 1804, Societatea a scos peste 310.813.000 exemplare din Sfintete Scripturi. Din acestea mai mult de 99.000.000 au fost în englezeşte.

In anul trecut, Comitetul a chibzuit mult şi s'a gândit la reorganizarea lucrului Societăţii în Europa.

Eată o nouă dovadă că această carte, unică în felul ei, răspunde unei adânci nevoi a sufletului omenesc.

Dela Asociaţia clerului «Andrei Şaguna»

Indemnuri

Comisia de control. s'a instituit de primul nostru Congres din 1919, cu îndatorirea de a prezenta raport proximului congres asupra: 1. celorce au făcut sau fac corupţie şi simonie în jurul alegerilor de preoţi şi învăţători, şi în jurul sfinţirii de preoţi cu şi fără pregătire teologică; 2. asupra celorce au conspirat şi lucrat în contra constituţiei bisericeşti; 3. asupra celorce au luat parte la şedinţa sinodului arhidiecezan din Mai 1918, dupăce sinodul a decis că-şi întrerupe şedinţele şi nu mai pertractează în prezenţa comisarului maghiar; 4. asupra tuturor acelor preoţi şi mireni, despre cari se va dovedi, că au tradat interesele neamului în chestia şcolilor din poreclita «Zona culturală».

Comisia n'a prezentat raport celui de al doilea congres, care la rândul său n'a acceptat nici părerea, ca să se abstea dela recriminări pentru trecut şi să se judece oamenii după puterea şi valoarea muncii, ce desfăşoară acum în biserică, In consecinţă s'a menţinut comisia constătătoare din membrii preoţi Aurel Nistor, Gh. Maior, I. Crăciun, întregindu-se cu I. Rafiroiu, O. Albani şi protopopul E. Stoica, cerân-

---

FOIŞOARA

Se încbee anul şcolar

... Sânt atâtea mijloace pentru a face şcoala atractivă! Pe toate nu le poate încerca un om, dar earăşi nu lipsesc ocaziuni pentru a încerca unele, ori în ce condiţiuni de neprielnicie ar trăi. Aşa este sfârşitul şi începutul de an. Dar mai ales sfârşitul.

Sânt ţări în care culesul viilor se face cu o pompă împărătească. E sărbarea culegerii rodului unei munci.

Sânt alte ţări unde preotul, în odăjdii, stropeşte cu aghiasmă grânele coapte, gata de culeş. E earăşi sărbătorirea muncii.

Sfârşitul de an şcolar, e tot o sărbătorire a unei munci. Regulamentul şcolar, din păcate, nu mai impune sărbătorirea sfârşitului de an, care ne dădea nouă, celor mai în vârstă, emoţiuni a căror amintiri nu s'au şters. Ele însă nu pedepsesc pe dascălul care ar închide şcoala cu mare alai, cât de mare alai. Sărbătorile au farmecul lor mai ales asupra copiilor şi asupra poporului care nu e prea departe, în simţiminte, de copil.

Mai ales că «sf. Petru» cade în luna deplinului belşug în natură. Pretutindeni verdeaţă, flori, spice aurite. E ziua cea mai potrivită. «E sărbare la şcoală», îşi spun copiii unul altuia, cel ce ştie ce e şcoala celui căruia îi va părea rău că nu e şcolar. «E sărbare la şcoală» vor repeta părinţii. Dar prea câinos la inimă să fie săteanul, ca să nu-şi îndrepte paşii, după biserică, spre şcoală. In loc de o închisoare, cum i se spune, vede o clădire modestă, chiar o casă de a lui, împodobită cu ghirlănzi de frunze de stejar, de flori. Intră în clasă sfiioşi, găsesc numai flori, numai flori. Florile sânt scormonitoare de emoţiuni; sânt fiinţele fără glas care topesc sufletul omului celui mai împetrit. Se face linişte. De odată din mijlocul florilor şi a crengilor de verdeaţă, un mic cor de glasuri îngereşti intonează o rugăciune. Cântecul e şi el un foc mistuitor; sub farmecul lui inimi de granit se înmoae ca ceara. Şi apoi se ridică profesorul, cu glas domol, cu vorbe scoase din sufletul de dascăl blând, nu vorbe pocite neînţelese, savante. Arată rostul şcolii; aduce pilde de influenţa ei. Prin graiul lui natural, nemeşteşugit, umezeşte genele părinţilor. Vine rândul răsplătirii. Lui Ion Macavei păzitorul de miei, i se pune cununa pe cap, şi i se dă în mână o carte de poveşti, numai o carte. E sfânta lui Evanghelie ce o va ţinea pe poliţă. Absolventului Onofei Vasile i se dă Amintirile lui Creangă. Când nu mai ajung cărţile, căci sânt scumpe foc, lui Mogăldici Gheorghe, băiat cuminte, dar mai încet la minte, îi spune dascălul o vorbă de laudă, de mângăiere, care se duce la inima lui de copil, dar străbate şi sumanul tatălui său, care este în sală. Undiţa prinde. Azi pe unul, mâne pe altul, cărarea spre şcoală se bătătoreşte. Dacă învăţătorul mai face şi pe vătăjelul şcolii, ducându-se singur din casă în casă, ca să cheme pe băeţi la şcoală, nu se poate ca şcoala să rămâie pustie. Nu se poate. E neomenesc ca vorba bună să nu fie ascultată cât de cât.

Şi aşa se închide şcoala cu alai; nu ca o temniţă. Ear toamna când se deschide, din nou se face o sărbătoare, nu de formă, ci temeinică. Nu numai sfeştania înaintea păreţilor goi şi reci, ci slujba caldă, însuflătoare, pentru chemarea la muncă.

du-se apoi acestei comisii să lucreze repede, ca oamenii, cărora li s'au adus acuze în public, ori prin întruniri, să-şi ia plata sau să fie rehabilitaţi.

Dar această comisie de control îşi are rostul nu numai pentru trecut, ci poate mai mult pentru prezentul cu multele lui scăderi. Avem şi azi atâtea de censurat şi îndreptat. Nu ne vom sfii să le spunem pe faţă, căci fără de această recunoaştere, nu putem nădăjdui într'o îndreptare apropiată: 1. Sânt şi azi o seamă de preoţi, cari precupeţesc credulitatea poporului, prea puţin lămurit în cele religioase prin «deschiderea pravilei» prin o serie întreagă de slujbe, cerute de fantasia aprinsă a credinciosului apăsat de vre-o suferinţă, sau dictate de însuşi preotul, lacom după ban: «slujba stâlpului mare», «maslu de curte», «sfeştanie mare», de se primejdueşte vre-o vită. Şi alte multe aberaţii, atitudini şi proceduri, admise sau practicate de preot, cari stau în flagrantă contrazicere cu concepţia de viaţă religioasă curată, singura pe care este chemat preotul să o propoveduiască şi alimenteze. 2. Sânt preoţi cari se îndeletnicesc cu ocupaţii cu desăvârşire incompatibile cu demnitatea de preot şi chiar derogatoare, ori de acelea cari îl împiedecă statornic în îndeplinirea chiemării sale pastorale: preoţi cari ţin înşişi crâşmă, cari se ocupă cu neguţătoria, fiind mai mult pe dumuri şi în vremea bisericii, fără să mai spunem că lipsesc mereu dintre credincioşi, alţii ţin legături şi fac tovărăşii de anume interese, cu cei mai deochiaţi oameni din localitate dându-şi pradă cinstea de preot. 3. Sânt apoi, durere, preoţi cu scăderi personale de notorietate publică: Mulţi nu se mai sfiesc să petreacă ceasuri întregi în cafenea, în palavre şi vorbe deşarte, între ei chiar feţe cu poziţie distinsă în biserică. Alţii sânt robiţi de patima jocului de cărţi, pe care îl practică fără nici o genare de publicul încunjurator, iarăş alţii robiţi de patima alcoolismului, de legături amorale, condamnaţi pentru fărădelegi, şi totuşi sânt îngăduiţi să slujască cele sfinte. 4. Sânt preoţi a căror conştiinţă morală şi demnitate e atât de scăzută, încât sfidând bunul simţ al publicului, iau înşişi parte la acte ce jignesc sentimentul moral al obştei înşcenând şcandaluri. 5. Sânt apoi mireni membri în corporaţiile noastre bisericeşti de jos până la cele mai înalte, cari n'au nimic comun cu biserica afară doară de botez şi alegerea lor din partea unora cari nu-şi dau seama, ori şi mai rău când prin viaţa lor sânt în flagrantă contrazicere cu concepţiile de viaţă creştinească şi bisericească. Şi câte alte scăderi nu bântuie printre noi! Până ce aceste neajunsuri nu vor fi înlăturate cu desăvârşire din viaţa celor chiemaţi a priveghea asupra moralităţii publice, zadarnic se vorbeşte de regenerarea sufletească a poporului.

De aceea printre cele dintâi probleme ale «Asociaţiei» noastre a fost pusă curăţirea atmosferei morale în jurul oamenilor bisericei şi deaceia ne adresăm tuturor membrilor săi, stăpâniţi de dorul şi dragostea de refacere şi înălţare a prestigiului nostru preoţesc şi în genere bisericesc, să trimită rapoarte *la adresa secretarului general* al Asociaţiei, despre tot ce ştiu că a fost un păcat în trecut şi găsesc, că este potrivnic bunului nume al tagmei noastre în prezent, indicând şi mijloacele de asanare pe care le cred ducătoare la scop. De sigur învinuiri generale nu pot avea loc, ci numai precizări de fapte, cunoscute de obştea ţinutului, sau sprijinite de dovezi ca să nu ne pierdem în recriminări fără folos. Este de altfel nu numai un drept, ci şi o datorie morală, a tuturor ostaşilor în slujba lui Hristos să observe ori ce rău ce se pune de-a curmezişul în calea răspândirii cu folos a împărăţiei Sale între oameni, şi observând răul, ori unde s'ar găsi, să-l înlăture şi dacă nu se poate să-l denunţe, ca să purcedem cu puteri unite.

Problema purificării în biserică nu este uşoară, dar dragostea şi sprinul împrumutat al acelora cari vor cu ori-ce preţ să se facă o distincţie între buni şi răi, va duce la un rezultat satisfăcător, dacă nu ne vom mai mărgini numai la vorbe de cârtire, ci de o parte vom depune o muncă pozitivă de reculegere şi înălţare, iară de altă parte vom urmări cu tenacitate pe vinovaţi, *ori unde s'ar găsi ei,* chiar dacă ne pricinuesc dureroase senzaţiuni descoperirea şi darea lor în judecată.

Pentruca această iniţiativă de premenire şi îndreptare să nu rămână izolată, ci să se extindă în întreg cuprinsul Asociaţiei noastre, este necesar ca această comisie de control să fie întregită şi cu membrii din secţiile, ce nu-şi au reprezentanţi încă şi problema să fie făcută obiect de discuţie pretutindenea in conferenţele de toamnă ale despărţămintelor.

Am scris acestea cu gândul curat, că astfel controlul de noi înşine va contribui la înălţarea prestigiului moral al clerului nostru.

Secretarul general

In acest chip şcoala capătă vază. Dacă şi în clasă în vremea lecţiilor, dascălul nu se reduce la *mi-li-ni-vi-li,* ci face să sbârnăie strunele sufleteşti ale micilor elevi, dacă... dascălul e dascăl cu mai puţine trepte formale, dar mai multă însufleţire, ce biserică mândră se durează din şcoală!

Nu închide şcoala, iubit coleg, ca o temniţă în urma puşcăriaşilor sloboziţi. Presăraţi flori de tei, nalbă şi busuioc, văsdoage şi sulfină peste tot, în calea copiilor şi a părinţilor. Chemaţi pe fiecare pe rând; faceţi-vă felul şcoalei. Imbrăcaţi-vă în haine mândre de sărbătoare, mai mult la fel cu a părinţilor, potriviţi-vă glasul de dascăl al mulţimii şi faceţi-le să simtă o clipă fiorul luminii ce o dă şcoala. Veţi simţi urmările curând-curând. Nu veţi mai fi pusnici, izolaţi de lume, cum vă consideraţi acum. Veţi fi întâiul în satul vostru, ceeace e mai mult de cât codaş la oraş. Incercaţi şi veţi vedea.

I. Simionescu.

Incheerea anului
la seminarul teologic Andreian

Miercurea trecută după săvârşirea sfintei liturgii în biserica catedrală prin I. P. C. Sa arhimandritul Dr. Eusebiu R. Roşca azistat de preoţii Dr. Aurel Crăciunescu şi Marcu Jantea şi rostirea rugăciunii de mulţămită, s'a celebrat un parastas pentru odihna sufletului adormitului în Domnul arhiepiscop şi mitropolit *Andrei* întemeietoriul seminarului nostru.

După aceea elevii seminariali împreună cu corpul profesoral s'au întrunit în sala seminariului, unde după scurt timp venind şi I. P. S. Sa mitropolitul nostru *Nicolae,* a fost întâmpinat cu strigăte de «Să trăiască».

A urmat discursul I. P. C. Sale director Dr. E. R. Roşca şi cetirea clasificărilor.

Luând apoi cuvântul I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae* prin o cuvântare ocazională, în care se ocupă de chemarea preoţimii în timpul de azi, accentuiază necesitatea pregătirii ce trebue a se da în seminar, în vederea resolvirii acestei înalte chemări. Stărue asupra problemei educaţiei, care trebue să prevaleze problema instrucţiei alumnilor seminarului. — Problemele ce se pun în biserică, după răsboi, sânt multe şi mari, pentrucă consecinţele acestui răsboi sânt tot atâtea rane deschise, cari trebuesc vindecate.

Morala s'a relaxat. Preoţimea e chemată, fiind primul factor în fruntea societăţii, în legătură intimă cu poporul, să-şi dea contribuţia sa în opera mare *a refacerii morale* a poporului nostru. Desvăluie concepţia sa înaltă şi largă despre rolul *preotului—apostol,* identificând *preoţia* cu *apostolatul.* Biserica lui Isus Hristos s'a întemeiat prin *apostolatul* pescarilor. ea s'a desvoltat prin *apostolat,* ea *trăeşte* prin *apostolat.*

Pregătirea în seminar trebue normată în această direcţiune. Criteriile, cari se validitează în constatarea muncii, din partea profesorilor pe de o parte, a elevilor pe de alta, în marea lucrare de instrucţie, în vederea acestui apostolat, trebue să fie altele, decât cele din trecut. Aşa să se explice, că unii din elevi n'au corăspuns exigenţelor de promovare. Dă sfaturi elevilor cari părăsesc institutul să se conformeze în activitatea lor pastorală principiilor dogmatice şi morale etc., primite în seminar, implorând în acelaş timp şi binecuvântarea lui Dumnezeu asupra activităţii lor ulterioare.

Discursul I. P. S. Sale a făcut o adâncă impresie asupra celor prezenţi.

Ştirile zilei

Parastas. Pentru odihna sufletului marelui Arhiereu *Andrei* s'a serbat în 16/29 Iunie a. c. la ora 9 a. m, ca în toţi anii dela moartea sa încoace, un parastas în catedrala noastră. A oficiat serviciul divin I. P. C. Sa Arhimandritul *Dr. Eusebiu R. Roşca,* director seminarial asistat de mai mulţi preoţi. Au fost de faţă la parastas elevii seminarului şi ai liceului Gh. Lazăr, în frunte cu corpurile profesorale. După biserică o delegaţie de seminarişti a plecat la Răşinar, unde a depus o cunună pe mormântul neuitatului mitropolit Andrei.

Muzeul Renaşterii Române. Comitetul pentru organizarea unui Muzeu al Renaşterii Române, iniţiat de principele moştenitor Carol, a hotărât că muzeul acesta să fie stabilit la *Iaşi.* Va cuprinde obiecte istorice: acte, documente, lucrări literare şi artistice, din epoca renaşterii şi până acum. Se vor arăta fasele istorice, începând cu epoca lui Tudor Vladimirescu.

Volum omagial. In editura Institutului *Ramuri* din Craiova, sub supravegherea unui comitet, va apărea un volum omagial, ce va fi înmânat dlui N. Iorga, în August, la Vălenii de Munte, unde Liga Culturală, tot ca prinos adus activităţii dlui N. Iorga, va înfiinţa un mare institut cultural naţional.

† Gheorghe Borzea. Luni, 27 Iunie, a decedat în Viştea-de-jos preotul pensionat *Gheorghe Borzea,* fost paroh în Coveş. Prin testament a lăsat în administrarea bisericii noastre o fundaţiune de Lei 15,000 pentru ajutorarea săracilor din comuna Viştea-de-jos şi pentru înfrumseţarea bisericii. S'a înmormântat în cimiterul bisericii, cum a dispus prin testament, fără predică şi numai cu 2 preoţi numiţi de dânsul, cari au ostănit a îndeplini toate după tipic. Amintirea lui va fi veşnică, pentrucă fapta lui e nemuritoare.

P. B.

Orele de oficiu la banca «Albina», Sibiu. Cu începere dela 1 Iulie a. c. orele de oficiu se ţin dela ora 7 a. m. până la ora 12 la amiazi

Organizarea politică a ungurilor din Ardeal. Mişcarea pentru înfiinţarea «Federaţiei maghiare» se întinde tot mai mult printre ungurii din Ardeal. Constituirea federaţiei se face deocamdată pe judeţe, urmând ca centrala din Cluj a federaţiei să convoace apoi adunarea generală de constituire. Zilele acestea s'a ţinut la Bistriţa întrunirea de constituire a ungurilor din acel judeţ. Intrunirea ungurilor din Mercurea Ciucului se ţine în ziua de 3 Iulie.

Cultura şi cârciuma. Se răspândeşte cultura la sate, — dar creşte şi setea de beutură. S'au sporit cârciumenle ca niciodată. Astfel este natural, că merge greu cu întocmirea bibliotecilor şi-a celorlalte aşezăminte culturale. Lumea se adună la cârciumă, unde pe lângă beutura se citeşte câte-o gazetă, despre luptele politice, care de obicei nu sânt scrise pentru luminarea satelor. Pe valea Jiului, în zece sate, se găsesc *o sută patruzeci* de cârciume, unde muncitorii cheltuesc într'un an 90 milioane lei...

Carte de bucate. A apărut tocmai acum partea I din cea mai bună carte de bucate *Poftă Bună,* de *Zotti Hodoş.* Partea aceasta cuprinde 162 de reţete pentru: Supe, ciorbe, asiete, peşti, rasoluri şi sosuri, — la sfârşit menu-uri pentru zile comune şi pentru sărbători. Cartea costă 6 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu şi în alte librării.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. Zilnic se reprezintă filmele cele mai celebre, între care: Cesarina, cu Mia May, artista favorită a publicului. Inceputul la ora 9 seara.

Poşta redacţiei

Dlui *I. P.* in *S.* Urmează pe rând. Orce lucrare stă în raport cu sprijinul material de care se bucură. Sânt cazuri în care se lucrează cu toate acestea, neasemănat mai mult, decât este sprijinul aşteptat. In asemenea împrejurări trebue să fim mulţumiţi in conştienţa împlinirii datoriei.

Nr. 260/1921. Of. prot. (87) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa I **Olpret** prin ce publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele arătate în coala B. despre întregirea dotaţiei dela stat.

Concurenţii au a-şi înainta rugarea concursuală, instruită conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral al tractului, ort. român Dej, în Dej, în terminul arătat şi — pe lângă prealabila înştiinţare a protopopului tractual, a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserica parohială, spre a cânta şi predica şi a se face cunoscut poporului.

Dej, 1 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral al tractului ortodox român Dej.

Teodor Hermann
protopop.

Nr. 280/921. Prot. (88) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a **Gorneşti** (Ghernesig) cu filia Peria (Curtifaia) devenită vacantă prin mutarea parohului Alexandru Runcanu, pe baza ordinului consistorial Nr. 1089 III. 1921 se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat, statorite în coala B.

Concurenţii au să-şi aştearnă cererile instruite cu observarea normelor în vigoare, în terminul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral şi până în 8 zile înainte de alegere — după prealabila încunoştinţare a protopresbiterului — să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia şi cuvânta.

Târgu-Mureş, la 5 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu comitetul parohial.

Ştefan Russu
protopop.

Nr. 193/1921 (89) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II. **Pricaz**, protopresbiteratul Orăştiei, se publică concurs nou, cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele computate în foaia B. conform normelor în vigoare.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, având concurenţii a se prezenta la biserică spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Orăştie, 9 Iunie 1921.

Oficiul protopopesc ort. român al Orăştiei în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domşa,
protopop.

Nr. 3762/921 Şcol. (84) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **profesor de religiune la şcoala medie (civilă) de fete din Făgăraş**, împreună cu şcoala primară de stat şi cu şcoala de ucenici, post sistemizat şi aprobat din partea ministerului instrucţiunei sub Nr. 48453/920, publicăm concurs cu termin de 15 zile, socotite dela prima publicare.

Numirea profesorului de religiune o face Consistorul arhidiecezan în conformitate cu pct. 6. §. 122 din Statutul organic. Numiţi pot fi preoţi cu calificaţiune teologică completă şi cari întrunesc condiţiile fixate în actul Consiliului Dirigent Nr. 12273/1919, respective, cari au ascultat cursurile pentru profesorii de religiune la Universitatea din Cluj. Preferinţă vor avea candidaţii cu studii academice, precum şi aceia, cari au făcut examenul pedagogic profesoral.

Petiţiile de concurs instruite cu documentele necesare sânt a se înainta, în terminul deschis, la adresa Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 3/16 Iunie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 3378 Şcol. (55) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **profesor de religiune la liceul «Aurel Vlaicu»** din Orăştie, post în regulă sistemizat, publicăm concurs cu termin de 15 zile, socotite dela prima publicare.

Numirea profesorului de religiune o face Consistorul arhidiecezan în conformitate cu pct 6 § 122 din Statutul organic. Numiţi pot fi preoţi cu calificaţiune teologică completă şi cari întrunesc condiţiile fixate în actul Consiliului Dirigent Nr. 12273/1919, respective cari au ascultat cursurile pentru profesorii de religiune la Universitatea din Cluj. Preferinţă vor avea candidaţii cu studii academice, precum şi aceia, cari au făcut examenul pedagogic profesoral.

Petiţiile de concurs instruite cu documentele necesare sânt a se înainta, în terminul deschis, la adresa Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 3/16 Iunie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 326/1921 (80) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III. **Corbi**, protopresbiteratul Avrigului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral al Avrigului în Avrig, judeţul Sibiu, până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la bisarică spre a cânta, cuvânta, eventual celebra şi face cunoştinţă cu poporul.

Avrig, 25 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Avrigului în înţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 130/1921 (83) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia **Ţelna** (clasa a II-a) se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele cu întregirea dela stat sânt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul susindicat la subsemnatul oficiu, iar concurenţii, pe lângă observarea normelor reglementare, se vor prezenta în o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta şi predica, respective celebra.

Oficiul protopresbiteral român ortodox al tractului Alba-Iulia în înţelegere cu comitetul parohial.

Alba-Iulia, la 24 Mai 1921.

Ioan Teculescu,
protopop.

Nr. 191/921 (76) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de cl. III **Frata de câmpie**, se publică concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate în coala congruei, fiind şi case parohiale şi porţiune canonică.

Concurenţii să-şi înainteze cererile instruite în ordine în termin deschis subsemnatului oficiu având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a cânta, celebra şi a face cunoştinţă cu poporul,

Turda, 21 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murăşanu,
protopop

Nr. 236/1921 (78) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa III a **Crăciuneşti** protopopiatul Zarandului, se anunţă concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, ear concurenţii cu observarea dispoziţiilor regulamentare se vor prezenta în vre o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Brad, la 31 Mai 1921.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului.

Pompiliu Piso,
protopop.

Nr. 148/1921 (77) 3—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul Ioan Rusu din parohia de cl-II **Ida-mare** cu filiile Dipţa, Teaca, Bratfalău, Milaş, în protopresb. Bistriţei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: Jumătate din toate venitele stolare sistemizate (porţiunea canonică şi venitele dela funcţiuni) după cum au fost fasionate în coala B, apoi casa parohială cu grădină şi toate supraedificatele.

Reflectanţii califcaţi îşi vor înainta cererile instruite cu documentele de lipsă în sensul regulamentului la oficiul protopresb. ort.-rom. în Bistriţa şi au voia a se prezenta şi în comuna spre a-şi arăta aptitudinile şi a face cunoştinţa parohului şi a poporului, cântând, predicând, event. liturghisând.

Bistriţa, 3 Iunie 1921.

Oficiul protopresb. ort.-rom. în înţelegere cu cei interesaţi.

Gregoriu Pletosu,
protopresb.

Nr. 288/1921 prot. (72) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a doua **Şulumberg**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt, pe lângă urcarea porţiunei canonice dela 5 la 30 jug., cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs împreună cu documentele cerute să se înainteze subscrisului în terminul sus indicat.

Concurenţii, după prealabila încuviinţare a protopresbiterului, să se prezinte în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a celebra.

Agnita, 18 Mai 1921.

Joachim Muntean
protopop.

Au sosit

Stofe de reverenzi

cu preţuri scăzute

la

Ioan Petraşcu,

Strada Regina Maria (Cisnădiei) Nr. 30

(66) **Sibiu** 6—6

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 22 Iunie (5 ... 1921 Nr. 49

BIBLIOTECA ASTRA ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Ro...

Organ național-bisericesc

Nr. 6
Str. Schewis
Procuratura de stat
(Of.)
Loco
ROMÂNIA 3 BANI POSTA

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiun... după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Să sprijinim ce-i al nostru

Dintre organele politice de publicitate, care apar astăzi în număr destul de bogat și cu diferit cuprins, unul ne privește mai de aproape pe noi preoții, despre care putem spune că e al nostru și al familiilor noastre: *Telegraful Român.*

Cine-și va lua ostăneala să-i cerceteze trecutul, va constata că a fost după împrejurări una dintre cele bine redactate, dintre gazetele care au contribuit la promovarea problemelor noastre culturale bisericești, pedagogice, literare, economice ș. a. Se va încredința, că a fost o gazetă «*inteligentă și de bună credință*», dupăcum a calificat-o marele Eminescu.

Multele greutăți și neajunsuri ale anilor de ne mai pomenit război, cari au silit-o să treacă prin diferite metamorfoze, i-au restrâns cadrele de muncă și de atâtea îndrumări salutare, a căror lipsă să simte atât de mult.

Nu ne-am putea nici pătrunde de crudul adevăr, dar nici reculege în destul, dacă nu ne-am recunoaște greșala că dacă astăzi, în situație schimbată, apare numai de două ori pe săptămână, am contribuit, fie din pricinile împrejurărilor răsboinice, fie din nepăsare, și noi, preoțimea. Unii prin lipsa muncii conștie ce-am fi putut să-i aducem, alții prin lipsa sprijinului material, ce-am fi fost obligați în baza originii și al trecutului frumos sub orce împrejurări a i-l da.

Astăzi, în vremea atâtor premeniri de viață, vedem prea bine, cum și cele mai neînsemnate tagme și bresle, își strâng rândurile, își scot ziarul propriu, țin cu sfințenie la el, — tind spre ajungerea atâtor ținte măreție.

Noi, preoțimea, îndatorată a premerge cu pildă bună în toate, ne-am îndepărtat de moștenirea scumpă strămoșească, lăsată cu atâta trudă și jertfă de Marele Șaguna, ne-am răcit față de noi înși-ne și de ce e al nostru, când am avea trebuință de cea mai mare căldură frățească, într'o măsură atât de întinsă, pe care n'o mai poate justifica nici un motiv. In desnădejdea nemulțămirilor ce ne-a cuprins, am scăpat frânele adevăratei noastre chemări din mână. Și stăpânire nouă nu vom mai putea pune asupra lor, decât prin o trezire la viață conștie de îndatorirea celui mai zelos apostolat.

Ziarele bune, sânt plămânele sănătoase prin care poate respira o tagmă sau alta, își poate strânge rândurile și organiza, își pot comunica ideile, se pot înțelege, orienta și lumina membrii ei, asupra chestiilor ce-i preocupă. Față cu asemenea adevăr, preoțimea — recunoștință escepțiunilor — și-a perdut echilibrul firesc. In loc să stee cu partea sa de muncă sufletească și materială în jurul organului propriu, cea mai mare parte stărue, cu obolul ei, la îmbogățirea vecinului. Nu voiesc a spune nici pe de parte, că unui preot nu i-ar fi îngăduit să sprijinească mai multe gazete. Cel ce se simte în putere, estindă-și sprijinul său în toate părțile. In primul rând însă, vom înțelege cu toții, avem datorință sfântă a sprijini ce-i al nostru.

E timpul suprem, ca lăsând neajunsurile trecutului la o parte, părăsind indiferentismul păgubitor, să ne strângem cu toții în jurul gazetei noastre, dându-i sprijinul moral (prin trimiterea de informațiuni scurte și de interes obștesc) și mai ales sprijinul material, ca astfel s'o ridicăm la nimbul celor mai fruntașe publicațiuni. Cu atât mai stăruitor, cu cât, la o asemenea hotărâre ne 'ndrumă și punctul 26 din raportul comitetului central al Asociației noastre, prezentat și aprobat de congresul anului curent.

Comitetul central al Asociației preoțești, prin nimic n'ar putea inaugura mai potrivit, n'ar putea face un început mai norocos al faptei, căreia mai apoi să-i urmeze rând pe rând și celelalte din măretul program al celor două congrese preoțești, decât prin întruparea cât mai în grabă a punctului 26.

Or-ce amânare e pierdere simțită pentru preoțime și biserică. Comitetul central ar fi de dorit să se pună în legătură cu comisia administrativă și, în baza unui înțeles, să-i dee formatul de 6 sau 8 pagini scoțându-l regulat cel puțin de trei ori pe săptămână.

Făr' o gazetă bună, lucrările Asociației preoțești rămân a fi fără suflet, nu se va putea face început de muncă mai pronunțată, și nici propășire corespunzătoare vremii.

Pr. Ioan Popa

FOIȘOARA

Impărăția lui Dumnezeu

Impărăția lui Dumnezeu nu vine văzând cu ochii. Nici vor zice: Eată-o aici sau eată-o acolo! Căci eată impărăția lui Dumnezeu este deja între voi.
(Luca 17, 20. 21.)

Adunați la un loc erau, într'o zi, cei ce credeau în Isus. Atunci s'au pătruns cu toții de Duhul Sfânt, pentru a mărturisi pe față credința în Cel ce a înviat din morți și a-l predica popoarelor adunate în Ierusalim. Inspirația Sfântă s'a împărtășit tuturor. O lumină cerească lumina fețele celor renăscuți. Cântări și lacrimi de bucurie isvorau dintr'înșii. In ei trăia puterea Celui ce a biruit moartea și mormântul. Multe mii de suflete se închinară credinței în Isus, și se botezară în numele Lui.

Astfel împlinesc învățăceii lui Mesia, începând cu ziua aceasta, porunca învățătorului divin: «Mergeți în toată lumea și învățați toate popoarele!» Astfel au devenit, din ziua aceasta, trimișii Lui, pentru a lărgi împărăția lui Dumnezeu.

Cu totul altă împărăție a Domnului pe pământ așteptaseră învățăceii lui Mesia. Numai acum, însuflețiți de spirit curat, au înțeles ei deplin cuvintele Măestrului. Rătăcirea lor, care-i făcea să aștepte apariția lui Mesia pentru întemeierea unei împărății lumești mari și puternice, a dispărut.

Această rătăcire era comună între jidovii, cari se considerau poporul favorit al lui Dzeu. Ei pe atunci erau supușii împăratului roman, care îi guverna prin locoțiitorii săi. Ei citeau deci cu plăcere cuvintele profeților, cari le prorociau mântuitor și rege propriu, cu numele Mesia sau Hristos, ceeace însemnează «uns». Ca să fie eliberați de sub domnia împăraților romani și să devină puternici, ca în zilele gloriilor lui David, — era dorința lor.

Când Isus a zis: Eu sânt fiul lui Dumnezeu vestit de proroci, Eu sânt Hristos, unsul Domnului, care a venit în lume, pentru a o mântui și a întemeia împărăția lui Dumnezeu, — mulțimea credea, că El va înarma Iudeia contra Romei, va primi într'ajutorul Său cete cerești, va dărâma puterea lumească a Romei și va reda coroanei jidovești splendoarea din vechime. De aceea mulțimea a voit adeseori să-l proclame rege și conducător. De aceea trebuia să se retragă adeseori din mulțimea lărmuitoare, care explica cuvintele Lui greșit. (Ioan 6—15) Pentru aceea fariseii, cari și-ar fi găsit satisfacție, dacă l-ar fi putut dovedi ca agitator contra superiorității, — îl întrebau în chip viclean: dacă e bine să plătească vamă și dări împăratului roman?

De aceea, când Isus a venit în Ierusalim, răsunau osanalele la adresa fiului lui David: ei voiau să vadă agitatorul și scriseră pe cruce cuvintele: «Isus Nazarineanul, Regele Iudeilor».

Nici prietinii lui intimi și învățăceii nu se puteau scăpa de gândul, că Isus mai curând sau mai târziu va domina cu putere de rege lumea pământească.

Nu era El oare descendent al lui David?

Se aruncaseră odată ucenicii Lui, Iacob și Ioan, la picioarele Lui și-l rugau pentru favo-

Sesiunea extraordinară a Sf. Sinod

In şedinţa de Vineri, ţinută sub preşidenţia mitropolitului primat, s'a hotărât să se înfiinţeze un episcopat în America, să se trimită o delegaţiune la Atena care se organizeze bisericile române din Macedonia şi biserica de la Sf. Munte Atos.

S'a luat apoi în discuţie cazul episcopului Nifon de la Galaţi. Raportorul, Arhiereul Evghenie Piteşteanul, a citit un raport privitor la acuzaţiile ce s'au adus numitului episcop.

Arhiereul Evghenie a arătat că conţinutul dosarelor se referă numai la felul de administrare a mănăstirii de maici Celic-Dere din jud. Tulcea, în care episcopul Nifon nu este amestecat.

P. S. Sa a propus ca conducerea mănăstirii să fie încredinţată unei stariţe romînce, ear episcopul Nifon să fie scos din cauză şi cele patru dosare să fie trecute la ordinea de zi.

Sinodul a aceptat propunerea şi a absolvat de învinuirile aduse pe episcopul Nifon.

După aceasta s'a hotărât să se convoace un sinod ecumenic ortodox care va avea să stabilească relaţii canonice mai strânse în biserica română întregită.

Comisiunile speciale, ce se vor numi ulterior, vor fixa modalităţile de îndeplinire a acestei hotărâri admise în principiu.

In şedinţa de Sâmbătă s'a luat în discuţiune memoriul studenţilor facultăţii de teologie şi s'a decis: Să se intervie la guvern pentru unificarea salariilor preoţilor; admiterea pălăriei în locul potcapiului, care va fi întrebuinţat numai în ceremoniile rituale; pentru vară: portul unui costum de pânză, coloare deschisă.

Demisiunile învăţătorilor

Intr'un articol din cercuri învăţătoreşti, apărut în coloanele ziarelor clujene, se reproşează organului nostru faptul că am reprobat demisiunile colective ale învăţătorilor.

Ca să se vadă, că înşişi învăţătorii — mare parte dintr'înşii — aprobă punctul nostru de vedere, eată cum se exprimă în presa din Bucureşti, un institutor şi director, dl Gh. Tănăsescu:

Asistăm de câtva timp la un spectacol dureros menit se întreţină în ţară o stare de agitaţiune, de îngrijorare, tocmai când avem absolută necesitate de linişte desăvârşită, de muncă şi de economie, ca să ne refacem cu un moment mai de grabă: e vorba de mişcarea corpului învăţătoresc pe tema salariilor.

Toată lumea recunoaşte, că retribuţiunile actuale ale funcţionarilor — implicit ale membrilor corpului didactic — sânt prea mici faţă de greutăţile traiului. O mişcare de revendicare era firească.

Invăţătorii, sub impulsul, «Asociaţiunii generale învăţătoreşti», s'au adunat în câteva capitale de judeţe, au întocmit memorii, dar au *mers cu mult mai departe*: au demisionat în corpore pe ziua de 2 Septemvrie viitor, dacă nu li se vor servi anumite salarii. Din fericire, mişcarea aceasta e circumscrisă numai în câteva judeţe.

Gestul este nenorocit.

Prin menirea ei, învăţătorimea trebuia să dea pildă de o înţeleaptă *moderaţiune*, de o mai mare încredere şi respect faţă de legile şi de conducătorii naţiunii.

Pilda luminătorilor dela sate — în actuala ei desfăşurare — este funestă.

Este încă timp de îndreptare. Apostoli ai neamului, rcculegeţi-vă, retrăgeţi-vă demisiunile păstraţi neatins steagul vostru de iubitori şi îndrumători ai poporului şi aşteptaţi cu încredere hotărârea celor în drept.

Cine îşi iubeşte ţara şi neamul, să revie la calea cea dreaptă: să caute revendicări de drepturi prin filiera obişnuită a datoriei conştiente şi-a respectului de legi. Cel ce se aşează în afară de lege pierde dreptul la protecţia ei; era învăţătorul, care pune pe al doilea plan şcoala şi nevoile neamului, este un dezertor dela înalta lui chemare. Nu este permis învăţătorilor să pescuiască în apă tulbure şi mai puţin nu le este iertat să o tulbure.

O sfântă datorie de cetăţean cheamă pe orce bun român la o operă de consolidare frăţească, nu la deslănţuire de ură, de distrugere..

Dela Asociaţia clerului «Andrei Şaguna»

Indemnuri

Conferenţa pastorală de toamnă prevăzută în organizaţia despărţămintelor Asociaţiei noastre, este bine să fie pregătită din bună vreme. P. Onoraţii părinţi, prezidenţi ai despărţămintelor Asociaţiei în înţelesul § lui 9 p. 3 din regulament, vor binevoi a convoca la vreme cu prilej comitetul despărţământului pentru a îndruma cât mai bine activitatea cercurilor religioase, având ca preocupare de căpetenie înfiinţarea «caselor culturale» şi a statori apoi locul de întrunire şi programul conferenţei de toamnă după cum este indicat în § ul 7 al aceluiaşi Regulament; împărţind referatele membrilor din bună vreme, ca să poată fi studiate cu temeinicie.

In programul conferenţei pe lângă predica pentru popor este loc pentru un discurs rostit liber, asupra unei probleme ori chestiuni actuale, anume pus în acest fel, pentru a se familiariza preoţimea cât mai mult cu oratoria, care trebue să-i facă forţa, pe lângă viaţa curată. Chestiunea asupra căreia se va pronunţa discursul, poate fi aleasă cu uşurinţă din mulţimea de probleme, ce frământă viaţa preoţimii. Din parte-ne am recomanda şi am fi bucuroşi dacă s'ar studia, de cât mai mulţi, chestiunea: *Importanţa meditaţiilor şi exerciţiilor spirituale în viaţa preotului.*

Darea de seamă asupra celor mai de valoare publicaţii de cuprins religios-moral şi în genere bisericesc-cultural, se va face asupra publicaţiilor apărute în cursul anului 1920, dintre cari o listă se va publica şi în «Revista Teologică», pe care completându-o referenţii, vor putea da o icoană cât mai reală asupra cărţilor apărute anul trecut şi a valorii lor, în legătură cu slujba noastră de preoţi. In această conferenţă de toamnă se vor designa 1—2 referenţi, cu însărcinarea de a urmări publicaţiile din cursul anului 1921 pentru a-şi putea face pe indelete studiul în vederea conferenţei de toamnă a anului viitor.

Pe lângă celelalte puncte, în cadrul conferenţei mai intră, şi o disertaţie, prevăzută în p. 5 § 7. Fără să încercăm a stângini libertatea de alegere a comitetului despărţământului, socotim că ar fi nimerit dacă de astădată atenţiunea tuturor conferenţiarilor, desigaaţi de comitet, s'ar concentra asupra chestiunei: *Biserica noastră şi problemele sociale actuale*, arătându-se care probleme sociale frământa viaţa neamului nostru, acum după răsboi, care trebue să fie atitudinea bisericii româneşti faţă de acelea, şi se pot armoniza tendinţele statului şi a societăţii cu principiile stabile şi netrecătoare ale creştinismului.

Data şi localitatea designată de comitet pentru conferenţa de toamnă se va notifica îndată şi la centrul Secţiei, pentru-ca îngăduind împrejurările, să poată lua parte şi vre-un membru al comitetului Secţiei. Participarea preoţimii din despărţământ este obligatorie pentru toţi fără privire dacă cineva este ori nu membru al Asociaţiei. In schimb, pe lângă cuvenitul tact şi în înţelegere cu factorii de cădere, preoţimea va putea încassa un minimum de diurnă pe cele 2 zile, din casieria parohiei. care nu va putea refusa înlesnirea de a-şi putea spori preotul său zestrea sufletească.

Predica, discursul şi disertaţiile ce s'ar ţinea, se vor lucra în scris şi se vor înainta comitetului Secţiei care, selecţionând materialul, va propune comitetului central pe cele mai reuşite pentru publicare în «Biblioteca Bunului Păstor». Asemenea se vor da în extras propunerile sau hotărârile cari merită să fie cunoscute în cercuri cât mai largi şi se vor trimite şi secretariatului general când acelea ar putea interesa întreaga Asociaţie.

Secretarul general

Chipul lui Isus

Renaşterea italiană a avut ca subiect de căpetenie al artei pe Isus. El a exaltat imaginaţia tuturor maeştrilor dela Florentinul Giotto şi până la cel din urmă pictor al şcoalei veneţiene. Toţi l-au visat, toţi l-au zugrăvit: pe cruce sub apăsarea cununei de ghimpi, predicând, vindecând bolnavii, înviind morţii.

Paul Veroneze l-a pictat fastuos în Casa lui Levi, Leonardo da Vinci în Cina cea de-Taină.

După renaştere l-au zugrăvit şi alţi maeştri de geniu, — Rubens şi Van Dyck în Flandra, Dürer şi Kranak în Germania, Rembrandt în Olanda.

Nimeni însă n'a cunoscut vre-o imagină autentică. Evangheliştii şi apostolii n'au lăsat

---

rul, de a şedea unul de-a dreapta, şi unul de-a stânga Lui, când va veni cu mărire pe pământ, — adecă de a fi cei mai de aproape de tronul regal, — ceeace la principii orientali era egal cu a ocupa funcţiile cele mai onorifice în stat. Faptul că aceşti doi râvneau cele mai înalte dignităţi, îi amăra mult pe ceialalţi învăţăcei, cari se credeau în drept de a avea tot atât de mari pretensiuni, ca şi aceştia. (Luca 22, 24). Şi s'a născut ceartă între dânşii: căruia dintre toţi i s'ar cuveni locul cel mai înalt? Insă Isus i-a învăţat că dânsul nu voeşte să înfiinţeze împărăţia lumească, ci una spirituală, cerească, în care să nu strălucească altceva decât virtutea, şi în care cel mai umilit şi mai gata spre servire să fie şi cel mai preferat şi mai iubit.

Mai pe urmă au recunoscut învăţăceii şi alţi ascultători nemijlociţi ai lui Isus, că El n'a venit să înfiinţeze un stat nou jidovesc şi să domineze asupra celorlalte naţiuni de pe pământ, cu sceptru pământesc. Dar totuş a vorbit despre viitorul Lui şi că ei îl vor revedea în mărirea Sa.

Ei nu se gândeau la veşnica unire dincolo de mormânt, ci prea mulţi gândeau: Hristos va coborâ splendoarea cerului într'un mod miraculos pe pământ şi apoi aici va domni — încunjurat de toţi îngerii, ca Dumnezeu văzut peste popoare.

Şi jidovii se încărcaseră de asemenea visuri. Aceste gândiri au trecut şi la creştini, cari sperau o revenire apropiată a Domnului, un triumf al lor, şi că vor trăi într'o bucurie, ce durează 1000 ani în continuu. Mulţi dintre primii creştini susţineau chiar că Isus a spus ucenicului său Ioan şi că Ioan nici nu va muri până la începutul împărăţiei de 1000 ani. (Apostolul Ioan, a desaprobat la sfârşitul Evangheliei scrise de el în modul cel mai clar afirmarea aceasta. Ioan 21, 21—23).

Inchipuirea despre revenirea Sa şi despre înfiinţarea unui imperiu ceresc pe pământ, a durat mai departe.

Cu cât sufereau creştinii mai multe nenorociri şi persecuţii, cu atât mai mângăetoare li-a fost speranţa într'un triumf splendid apropiat, când apoi aşteptau recompensă pentru suferinţe.

Nu toţi creştinii credeau în împărăţia mozaică isvorâtă din iudaism, ci mai mult fanaticii religioşi. Visările acestea şi-au găsit ici-colo şi până azi aderenţi...

Ce avem să ţinem, ca adevăraţi creştini, despre împărăţia cerească, despre care Isus aminteşte adeseori, despre împărăţia lui Dumnezeu, pe care a întemeiat-o El?

Cum explică Isus împărăţia Sa, al cărei întemeetor a devenit?

In ora sărbătorească, când se afla înaintea scaunului judecătoresc, a superiorităţii lumeşti şi când a fost provocat să recunoască adevărul faţă de acuzătorii Săi, — a grăit către regentul roman şi către judecătorii adunaţi: «Impărăţia mea nu e din lumea aceasta» (Ioan 18, 3). Şi când Pilat l-a întrebat din nou: Eşti tu rege? Isus a răspuns: «Tu zici, că sânt rege. Spre aceasta m'am născut şi spre aceasta am venit în lume ca să mărturisesc adevărul. Tot celce este din adevăr, ascultă vocea mea». (Ioan 18, 37).

(Urmează)

un rând de lămurire. Singură legenda a păstrat în San Pietro din Roma ştergarul Sfintei Veronica cu imprimarea pe el a chipului Mântuitorului.

Această necunoaştere a celui ce a stăpânit viaţa şi arta omenirii, a avut ceva turburător de mistic pentru imaginaţia aprinsă a maeştrilor.

In toate picturile şi icoanele, fie ale Renaşterii, fie ale şcoalei din Bizanţ, Isus e zugrăvit după acelaş tip tradiţional. E tipul lui din celebra descriere a lui Lentullus către Senatul roman. Scrisoarea îl arată contimporan cu Mântuitorul, iar descrierea e fermecătoare: «In ultimul timp, scrie fericitul Lentullus, a răsărit pe aici un om de statură înaltă, frumos şi cu o ţinută care inspiră şi teamă şi iubire, părul său buclat lăsat în voie pe umeri şi împărţit în două din mijlocul frunţii după moda nazarineană are strălucirea unui ciorchine de strugur. Fruntea potrivită şi de o desăvârşită linişte. Faţa curată fără nici o încreţitură are o delicată nuanţă roş. Nasul şi gura sânt de un contur desăvârşit. Barba bogată şi părul frumos în culoarea alunei coapte.

Barba nu e lungă şi e desfăcută în două. Privirea expresivă, ochii vii, scânteetori, cu colori schimbătoare. Neîmblânzit în mânie e cald şi dulce în povaţă, expansiv fără a depăşi vreodată marginile demnităţii. Nimeni nu l-a văzut râzând, ci adeseori plângând. Are mâni frumoase. Când vorbeşte e grav, rezervat, modest».

Nr. 4832 Bis.

Notificare oficială

Pentru anul şcolar 1921/922 cererile de primire la cursul teologic sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan până la 1 August 1921 provăzute cu următoarele documente:

1. Carte de botez;
2. Extras de naştere dela forul civil;
3. Testimoniu şcolar de maturitate;
4. Testimoniu dela medic despre starea sanitară.

Oficiile protopresbiterale şi cele parohiale, precum şi profesorii de religiune sânt poftiţi a îndemna şi a sfătui pe tinerii ieşiţi din şcoalele medii, să îmbrăţişeze în număr cât de mare chemarea preoţească.

In legătură cu aceasta să li se comunice candidaţilor, că sântem în măsură de a face cele mai mari înlesniri pentru întreţinerea lor în institut.

Preoţia a fost slujba cea mai cu cinste şi mai iubită în trecutul neamului nostru, deschizând teren bogat de muncă pentru binele poporului nostru. Ea este şi azi chemarea, care dă cele mai superioare rosturi vieţii unui om, punându-l în serviciul celui mai înalt ideal şi al binelui poporului.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ţinută la 12 Iunie 1921.

Consistorul arhidiecezan

Mişcări religioase în Rusia

Ştirile din Rusia vorbesc că în ultimul timp s'au făcut acolo mari mişcări cu caracter religios, şi ca adversarii sovietelor şi-au găsit un asil şi un aliat în biserică. Sânt o mulţime de mărturii de ale fruntaşilor comunişti cari se plâng că înşişi membrii partidului comunist nu s'au liberat încă de credinţele religioase, ba încă urmează perceptele bisericeşti: se cunună la preot etc.

In ultimul timp s'a putut ceti în coloanele presei bolşevice, că la Petograd s'a făcut o mare procesiune religioasă în luna lui Mai. O mulţime imensă a urmat cortejul condus de preoţi cu odăjdii, icoane şi insignii bisericeşti. Foarte mulţi funcţionari superiori bolşevici au luat parte la procesiune. Multe persoane au fost silite să se descopere în faţa cortejului, iar când încercau să se opună erau huiduite sau chiar maltratate de procesionişti. Mulţimea întona rugăciuni contra comisarilor şi contra comuniştilor. Această procesiune luă în curând caracterul unei manifestaţii oştile guvernului sovietic, chiar în ziua de 1 Mai, care coincidea anul acesta cu prima zi ale Paştilor ortodoxe.

Presa bolşevică este foarte consternată de faptul că, cu tot caracterul antirevoluţionar al procesiunii, mulţi locuitori au ţinut să ia parte.

Pentru restabilirea adevărului

Primim următoarele:

Se scrie în *Glasul Oltului* Nr. 6 a. c. că protopopul Nicolae Borzea voea să alunge pe preoţii uniţi dela serbarea din cimiterul Făgăraşului, deşi vicarul gr. catolic Iacob Popa a îngropat eroi în 1916, ear protopopul ortodox a trecut peste Tisa la Pesta, când curcanii au trecut Carpaţii.

Afirmaţiunea aceasta este cu totul neexactă. Toată lumea ştie că jandarmii unguri când România a declarat războiul, cutreerau ţinutul Oltului şi pe românii scrişi în cartea neagră îi prindeau, chinuiau şi nimiceau, cum au făcut cu Dr. Şenchea şi alţi şapte martiri. Dar, de altă parte pe preoţii unguri împreună cu vicarul gr.-catolic Iacob Popa din Făgăraş i-a ocrotit. Aşa se explică rămânerea vicarului la Făgăraş. La retragerea armatei române el s'a dus la Iaşi cu preoţii papistaşi din Făgăraş, la papistaşii unguri şi a stat la bărăţia din Iaşi.

Că protopopul ortodox să se fi dus cu ungurii, este pură calomnie. Protopopul a fost în Boemia, în Marienbad, la cură, mai târziu internat de unguri în Oradea-mare.

Voesc să se ştie, că pentru eroii de legea noastră strămoşească numai biserica ortodoxă română are să facă rugăciunea cea adevărată. Această biserică şi-a crescut fiii în idealul de jertfire pentru neam şi lege.

Nicolae Borzea,
protopop ortodox şi fost senator.

Ştirile zilei

Examen de capacitate la şcoala normală «Andrei Şaguna». In zilele din 27 Iunie — 1 Iulie a. c. s'au ţinut examenele de capacitate cu elevii clasei VIII dela şcoala noastră normală «Andrei Şaguna» sub presidiul comisarului consistorial Dr. *George Proca,* asistând ca representant al domnului ministru de instrucţiune publică domnul Dr. *Vasile Bologa* directorul liceului de fete din Sibiu. La examen s'au anunţat 38 candidaţi; dintre aceştia au prestat examenul cu succes 33 şi anume: Amos Adam, Simion Albu, Samoilă Banciu, Nicolae Bălăban, Nicolae Bobeşiu, Nicolae Boicean, Paraschiva Bratu, Petru Cărpinişanu, Andreiu Cioran, Simion Cloţan, Ieronim Dumitrescu, Ioachim Evi, Constantin Ghiorghiu, Mihail Grecu, Elisaveta Iancu, Virgil Iosif, George Lazar, Ovidiu Lupescu, George Mareş, Ioan Marin, Octavian Mihon, Minerva Moşoiu, Teodor Nariţa, Ioan Peligrad, Ioan Popovici, Nicolae Popovici, Ioan Roşca, Nicolae Stanca, Aurora C. Ştefan, Victor Susa, George Tarţa, Aurel Tecşa. 5 candidaţi au fost avizaţi la examen de corigenţă din câte unul şi două obiecte.

Serbare la liceul nostru din Braşov. Liceul clasic din Braşov a sărbătorit pe directorul său dl Dr. Iosif Blaga, cu prilejul împlinirii a 30 ani de profesorat. Dl Blaga a rostit un discurs de închidere prin care dă sfaturi elevelor. Părintele, protopopul Braşovului, Dr. V. Saftu, a mulţumit corpului profesoral pentru munca depusă în decursul anului expirat şi a insistat asupra rolului pe care la avut în trecut acest liceu. Doreşte d-lui Blaga deplină reuşită în conducerea liceului şi-i urează multă fericire. Dl Axente Banciu, profesor, în numele consiliului profesoral, felicită pe dl Blaga cu ocazia împlinirii a 30 de ani de profesorat. Aminteşte greutăţile prin care a trecut liceul din timpul stăpânirii ungureşti, când trebuia ca profesorii să fie buni diplomaţi pentru ca să poată mascà opera lor culturaiă faţă de asupritorii de atunci. Liceul a avut totdeauna profesori distinşi, fiind nencetat isvor de energie naţională.

Sfinţirea cimiterului şi desvălirea monumentului eroilor români dela *Bartolomei-Braşov* se face Joi în 7 Iulie n. 1921. Programul: Dimineaţa la ora 6 muzicile militare vor anunţa serbarea. La ora 9 a. m. toate trupele, şcoalele etc. ocupă locurile indicate pe şoseaua cimitirului Bartolomei. La ora 10 jum. a. m. sosirea *MM. LL. Regelui şi Reginei şi a Familiei Regale.* Celebrarea parastasului. Sfinţirea cimitirului şi desvelirea monumentului. Cuvântările. La ora 12 plecarea Familiei Regale. Impărţirea pânei, vinului şi colivei populaţiunei (pomana). Seara la ora 8, la Teatrul Naţional, concertul maestrului *Vidu,* reuniunea română de muzică din Lugoj, în beneficiul societăţii mormintelor eroilor.

† Minerva Oniţiu, orfană după tatăl său Victor Oniţiu, internat şi repausat în Şopron, a încetat din viaţă în floarea etăţii, abea de 17 ani, în Sibiu, după o muncă istovitoare de birou. O jeleşte nemângâiata sa mamă, trei fraţiori şi numeroase rudenii. Inmormântatea i s'a făcut în 3 Iulie n. după ritul ortodox în cimiterul central din Sibiu. Odihneascâ în pace!

Vechea biserică a lui Horia. Dl Ionel I. C. Brătianu, în călătoria sa recentă în munţii Abrudului, răspunzând la cuvintele de bineventare ce i s'au adresat, a răspuns că: istorica regiune a moţilor nu-i este necunoscută, căci a vizitat-o incognito ca ministru acum 12 ani, când cumpărând vechea biserică a lui Horia, de bârne mari de brad, din gura Albacului, a transportat-o la Florica, unde a reclădit-o întocmai, lângă mormântul părintelui său. Acest sfânt locaş care a servit ca un măreţ simbol al unirii tuturor românilor, va fi sfinţit la anul viitor cu mare cinste, — solemnitate la care dl Brătianu invită de pe acum bravul popor al munţilor abruzeni.

Revista Transilvania. Au apărut numerele 5 şi 6 din a. c. Nrul 5 este închinat memoriei lui *Tudor Vladimirescu* şi conţine articole şi reproduceri din N. Iorga, Alecsandri, Coşbuc, Bucura Dumbravă, I. U. Soricu ş. a. — Nrul 6 al revistei Transilvania apare cu prilejul semicentenarului naşterii lui *N. Iorga.* Cuprinde lucrări de N. Iorga, I. Agârbiceanu, Sextil Puşcariu ş. a. Preţul unui număr 10 lei.

Aviz. S'a deschis la Băile din Ocna-Sibiului «Librăria Băilor» P. Simtion, *asortată cu cele mai noi cărţi literare româneşti: «Biblioteca pentru toţi», «Biblioteca Căminul», «Biblioteca românească», Cărţi literare franceze, Reviste franceze, Ziare româneşti, industriale, tablourile regale, rechisite de scris, obiecte de pirogavură, ziare germane şi maghiare. Ultimele noutăţi apărute.*

Publicaţiune. Şcoala de înot din Sibiu a Regt. Nr. 90 Inf. s'a deschis la 4 Iulie a. c.

Trenuri la Ocna Sibiului. Trenuri de băi şi şcolare pleacă din Sibiu la ora: 6·20, 8·20, dim.: 2 d. a. şi 6·40 seara. — Sosesc în Sibiu la ora: 7·46, 9·43, dim., 3·05 d. a. şi 8·09 seara.

In «Biblioteca meseriaşului român» editată de «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu» au apărut următoarele 2 broşuri în a doua ediţie: 1. Nr. 2. «*Pribegii*», comedie în 2 acte, localizare după Nestroy de Dr. Sebastian Stanca. Preţul 5 Lei, plus porto poştal 1 Leu. 2. Nr. 4. Bucoavnă n'a învăţat şi umblă la însurat, sau «*Vlăduţul mamei*», comedie într'un act de Lupean. Preţul 4 Lei, plus porto poştal 1 Leu. — Se pot procura dela Reuniunea meseriaşilor, Sibiu, str. Brukenthal Nr. 17, precum şi dela toate librăriile din Sibiu.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. Astăzi şi în zilele următoare în fiecare seară la ora 9: *Cesarina,* stăpâna lumii, serie nouă.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără şematism 10 lei cu porto cu tot.

Nr. 145/921 (90) 1—3

Concurs

Petru întregirea postului vacant de învățător la școala confesională ort. rom. din **Blajfaleul de sus** protopresbiteratul Bistriței, se publică concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: Dela comuna bisericească 300 lei, restul în bani dela stat, cortel în natură, grădină și trei stânjini de lemne.

Reflectanții la acest post își vor trimite cererile susținute cu documentele de calificație la oficiul protopresb. ort. rom. în Bistrița, și în timpul deschis se pot prezenta și în comună pentru a face cunoștință cu poporul. Se admit și cursiști.

Bistrița, 18 Iunie 1921.

Oficiul protopresb. ort. rom.

Gregoriu Pletosu
protopresb.

Nr. 397/921 (91) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia clasa II **Marcoș**, tractul Treiscaune se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele și întregirea dela stat, sânt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul sus indicat — la subsemnatul oficiu, ear concurenții pe lângă observarea dispozițiunilor reglementare, se vor prezenta în o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta și predica, sau a celebra.

Intorsura-Buzăului, 2 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Treiscaune, în înțelegere cu comitetul parohial.

G. Neagoviciu Negoescu adm. prot. — **M. Negruțiu** notar.

Nr. 279/921 prot. (75) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școala primară ort.-rom. din **Măgărei**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Din casa bisericii 300 lei, restul întregire dela stat.
2. Cuartir în natură, grădină și trei stânjini de lemne.

Învățătorul ales se obligă a instrua pe elevii școalei de toate zilele, precum și pe cei de repetiție, conform legilor în vigoare, a ținea strana în Dumineci și sărbători și a cânta cu elevii la sf. liturghie, eventual a forma cu ei cor.

Doritorii de a ocupa acest post să aștearnă în terminul susindicat rugările înzestrate cu documentele necesare subsemnatului oficiu protopopesc și să se prezinte poporului în biserică.

Agnita, 25 Mai 1921.

In înțelegere cu comitetul parohial.

Joachim Muntean
protopop

Nr. 41/1921 prot. (81) 3—3

Concurs

In baza ordinului consistorial Nr. 489 Bis. din 29 Ianuarie 1921 se publică prin aceasta concurs cu termin de 30 de zile pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă neputinciosul paroh Ion Mihailă din parohia noastră de clasa I (primă) **Dăișoara** din protopopiatul Cohalm.

Reflectanții îndreptățiți la acest post își vor înainta petițiile provăzute cu documente necesare conform normelor în vigoare subsemnatului în terminul deschis, și până înainte de alegere cu 8 zile se vor prezenta în parohie spre a cânta, predica sau dacă sânt preoți a și celebra sf. liturghie în vr'o Duminecă sau sărbătoare.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt, pe lângă întregirea de capelan dela stat, 1/3 (a treia parte) din simbria parohului și stola dela serviciile cu care va fi încredințat.

Cohalm, la 18 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral al Cohâlmului în înțelegere cu comitetul și sinodul parohial din Dăișoara.

Emilian Stoica
protopresbiter.

Nr. 260/1921. Of. prot. (87) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa I **Oipret** prin ce publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele arătate în coala B. despre întregirea dotației dela stat.

Concurenții au a-și înainta rugarea concursuală, instruită conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral al tractului, ort. român Dej, în Dej, în terminul arătat și — pe lângă prealabila înștiințare a protopopului tractual, a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare la biserica parohială, spre a cânta și predica și a se face cunoscut poporului.

Dej, 1 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral al tractului ortodox român Dej.

Teodor Hermann
protopop.

Nr. 280/921. Prot. (88) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a **Gornești** (Ghernesig) cu filia Peria (Curtifaia) devenită vacantă prin mutarea parohului Alexandru Runcanu, pe baza ordinului consistorial Nr. 1089 III. 1921 se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasionate pentru întregirea dela stat, statorite în coala B.

Concurenții au să-și aștearnă cererile instruite cu observarea normelor în vigoare, în terminul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral și până în 8 zile înainte de alegere — după prealabila încunoștințare a protopresbiterului — să se prezinte înaintea alegătorilor pentru a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Târgu-Mureș, la 5 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral în înțelegere cu comitetul parohial.

Ștefan Russu
protopop.

Nr. 193/1921 (89) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II. **Pricaz**, protopresbiteratul Orăștiei, se publică concurs nou, cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele computate în foaia B. conform normelor în vigoare.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, având concurenții a se prezenta la biserică spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Orăștie, 9 Iunie 1921.

Oficiul protopopesc ort. român al Orăștiei în înțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa,
protopop.

Nr. 326/1921 (80) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III. **Corbi**, protopresbiteratul Avrigului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și subștearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral al Avrigului în Avrig, județul Sibiu, până la terminul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la bisarică spre a cânta, cuvânta, eventual celebra și face cunoștință cu poporul.

Avrig, 25 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Avrigului în înțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 130/1921 (83) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia **Țelna** (clasa a II-a) se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele cu întregirea dela stat sânt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul susindicat la subsemnatul oficiu, iar concurenții, pe lângă observarea normelor reglementare, se vor prezenta în o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta și predica, respective celebra.

Oficiul protopresbiteral român ortodox al tractului Alba-Iulia în înțelegere cu comitetul parohial.

Alba-Iulia, la 24 Mai 1921.

Ioan Teculescu,
protopop.

La Librăria Arhidiecezană
:-: din Sibiu se găsesc :-:

Patrafire

din cele mai bune stofe și
:-: cu prețuri moderate :-:

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu,** se află de vânzare

Noul Testament
(cu litere cirile)
de
Andrei baron de Șaguna

Prețul: crudo **Lei 2·—**, broșat **Lei 4·—**, plus porto postal **Lei 2·—**.

La **Librăria Arhidiecezană** din **Sibiu** a sosit și se află de vânzare

Recvizite bisericești
dela
atelierul de argintării și obiecte bisericești
Dim. D. Popescu din București

fabrică sistematică de clopote, Argintărie, și orice obiecte bisericești. — Furnizorul Curții regale și al sfintelor mitropolii, episcopii și biserici din România-Mare. — Calea Moșilor Nr. 249.

Precum: **Potire, Disc, Stea, Linguriță, Cădelnițe, Chivote, Candele, Cruci, Sfeșnice, Icoane din argint de China și metal,** de tot felul etc. etc. cu

prețuri moderate.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 29 Iunie (12 Iulie) 1921 Nr. 51

Telegraful R[omân]

Organ național-biseri[cesc]

(Of.)
Nr. 6 Procuratura de stat Loco
Str. Schewis

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 5074 Bis.

CONCURS

In institutul teologic «Andreian» din Sibiu e vacant **postul de profesor de cântări și de tipic**, pentru ocuparea căruia se publică concurs cu termin până la 1 August a. c. st. v.

Cererile de concurs sânt a se înainta la Consistorul arhidiecezan provăzute cu documentele:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu școlar de maturitate.
3. Absolutor teologic.
4. Testimoniu de calificațiune preoțesc.
5. Testimoniu de serviciu.
6. Alte documente recomandatoare.

Salarul e cel normal pentru profesori de cântări și tipic.

Sibiu, din ședința senatului bisericesc, ținută la 23 Iunie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Sectele religioase

In unele din județele țării se lucrează cu strădanie oarbă la răspândirea doctrinelor împotriva statului și a bisericilor românești.

Secta «nazaricușilor», sau așa zișilor «pocăiți», se înrădăcinase cu deosebire în ținuturile bănățene înainte de războiu. Acum după războiu, aderenții săi au început din nou a se spori în satele noastre prin o propagandă puternică susținută din afară.

Atât pocăiții, cât și celelalte secte a baptiștilor, adventiștilor șcl., prin mijloace bănești, primite în secret din străinătate, își recrutează adepții mai vârtos între țărănimea română ardeleană și bănățeană.

Nu se cunosc încă, în amănunte, deosebirile între religiile sectelor amintite. Mai bine cunoscuți par a fi nazarinenii sau pocăiții. Ei n'au făcut și nu fac mare taină din refuzul lor d'a se supune la exerciții de arme, sub cuvânt că «poruncile» credinței lor nu admit apărarea cu armă împotriva dușmanului. Faptul acesta care ar putea contribui la slăbirea forțelor statului, este exploatat de comuniștii tuturor țărilor: Nazarinenii, cari propovăduesc «pacea» sub orce condițiuni, sânt subvenționați, — pe temeiul serviciilor aduse cu voie sau fără voie cauzei socialiste, — cu largă mână din partea acelora.

Prin urmare, autoritățile românești au procedat corect, când au luat măsuri de-a opri activitatea distrugătoare a sectari'or pocăiți, instrumente în mâni comuniste, și când întru apărarea intereselor mari ale tuturor cetățenilor, s'a ordonat închiderea fără amânare a caselor de rugăciuni ale nazarinenilor din Ardeal și Bănat.

Cu sectele baptiste și adventiste s'a făcut excepție și, — între marginile ce nu amenință turburarea liniștei publice, — li s'a acordat dreptul de-a se organiza pentru exercițiul cultului în adunări locale ținute în case de rugăciune și deschise în condiții anumite, cu autorizație ministerială, — așa, ca sub titlul de «predicator», să nu se poată introduce în mijlocul țărănimii orce agent bolșevic, cu care voește să ne hărăzească Moscova, sau Budapesta, sau alte centre.

Din părțile aradane și bihorene se zvonește că autoritățile locale ar teroriza pe sectari, și că țăranii români, întruniți în case de rugăciuni, ar fi fost împrăștiați și chiar bătuți de jandarmi. Dacă sectarii erau «pocăiți», — ceeace este foarte probabil, — conform ordonanței publicate trebuiau disolvați, — bătuți firește nu. Zvonurile spun, că unii dintre cei încăpăținați și lărmuitori au fost luați în bătae; dar, dacă într'adevăr va fi vorbit și ciomagul, cazul se va cerceta și vinovatul se va pedepsi neapărat.

Nu-i trebuință, nici în combaterea pocăiților, de bătae. Există mijloace pașnice, culturale, pentru a face față curentelor potrivnice și dăunătoare: predicile, potrivite timpului și satului, șezătorile, ținute de cărturari; întrunirile, împreunate cu citirea cărților și ziarelor scrise pentru popor, — lumină, cât de multă lumină!

Ședințele Sf. Sinod

In ședința de Luni s'a discutat chestiunea organizării facultății teologice și numirea de titulari la catedrele vacante. S'a hotărât să se țină concurs pentru ocuparea acestor catedre.

In ultima ședință, ținută Marți, s'a luat în discuție cazul preoților din Basarabia, pedepsiți de către consistorul de acolo.

Arhiepiscopul Gurie al Chișinăului și Hotinului a făcut o lungă expunere privitoare la aceasta.

Sinodul a luat act de aceasta și a rugat pe arhiepiscop să grăbească soluționarea acestui conflict, în spiritul dreptății creștinești.

Sinodul a hotărât apoi ca revista sf. Sinod să apară în luna Septemvrie, cu un comitet de redacție ales de Sinod.

Episcopul de Argeș a cerut să se facă un singur model de antimise, și s'a hotărât să se intervină la ministerul cultelor să delege un pictor care să execute aceste modele.

Sinodul va interveni pe lângă guvern, ca acesta să ceară guvernului grecesc dreptul de independință asupra mănăstirei Prodromul dela muntele Atos.

La ora 2 d. a. dl ministru al cultelor, O. Goga, a citit decretul regal de închidere a sesiunii extraordinare.

Ședința s'a ridicat la ora 2 și jumătate.

Școalele confesionale și Casele naționale

Pe vremea stăpânirii maghiare ni s'a impus construirea de școale confesionale după un anumit tip general, cu clase de 10 m. lungime și 6·30 lărgime, luminate numai dela partea stângă a elevilor și cu intrarea din dreapta despre catedră dintr'o anticamera de cel puțin 20 m.² întindere pe înălțimea minimă de 3·00 m., ear a claselor de 3·80—4·00 m., la mai multe clase se cerea și o cancelarie cam de 20 m.², ear pentru o singură clasă era suficientă locuința învățătorului, compusă din două odăi de locuit: una culină cu cămară și pivniță, cu intrarea separată și fără comunicație directă cu școala.

Avem deci prin cele mai multe locuri câte o clădire de școală în apropierea bisericii, la care putem ataşa «Casa națională» cu câte o sală mare de 70—80m² de reprezentații, producții artistice, distracție și joc, la care trebue separat adaptat un vestibul de intrare și așteptare cu cassă și garderobă, și o odae de gătează, — toaletă, — apoi o bibliotecă, sală de citit, odae de consultație (chibzuit), două odăi pentru însoțirea agricolă sau comercială și două pentru reuniunea de muzică etc., încât ușor se pot grupa și combina acestea încăperi pe lângă clădirea școalei confesionale, așa ca și clasele se poată fi luate în legătură și ajutor la festivități sau reprezentații extraordinare.

In sensul acesta arhitectul consistorial se oferă a da indicațiunile necesare, schițând gruparea încăperilor în combinație cu școala confesională și dând lămuririle necesare despre costul și modul de construcție, pe baza cărora se pot stabili și precisa spesele cerute pentru înființarea «Casei naționale» în apropiere de biserică și în combinație cu școala, ca împreună cu toate acestea instituți și fără jignirea condițiunilor speciale la care ține preotul, învățătorul și primarul fiecărei comune, să se poată face progresele culturale cerute de timpurile nouă. *Pamfilie.*

Loteria „Asociaţiunii“

pentru literatura română şi cultura poporului român

«Asociaţiunea», cea mai veche însoţire culturală la românii de pretutindeni, şi-a propus să înfăptuiască o parte însemnată din problemele culturii româneşti.

Iată vre-o câteva din aceste probleme:

I. Ridicarea de monumente artistice în amintirea eroilor şi faptelor mari din trecutul românesc, cari să amintească de vrednicia înaintaşilor şi de datoriile sfinte ale urmaşilor.

Aşa ar fi o capelă pe câmpia Turzii, în locul unde a perit de mâna călăilor străini Mihai Viteazul, cel dintâi înfăptuitor al României mari.

O statuie lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia unde a întrat triumfător ca cel dintâi domn al tuturor românilor.

O statuie lui Avram Iancu în Cluj, unde s'a oţelit sufletul său de mare român în anii când a învăţat acolo.

O copie a columnei lui Traian din Roma, monumentul glorios al originei noastre, înaintea palatului Asociaţiunii din Sibiu.

Un monument comemorativ lui Horia, Cloşca şi Crişan în Alba-Iulia, unde au fost frânţi pe roată de duşmanii neamului nostru.

Alte monumente comemorative s'ar înnălţa la Şelimbăr, unde marele voivod Mihai Viteazul a învins pe duşmanul său, principele Andrei Batori; la Mesteacăn, de unde a pornit mişcarea de eliberare a lui Horia; la Fântânele şi Abrud unde Moţii lui Avram Iancu au bătut pe vrăjmaşii cari ne încălcau hotarul.

Probleme însemnate ar mai fi: aranjarea unui muzeu istoric al anilor 1848—49 în casa lui Avram Iancu din Vidra, care să fie oglinda adevărată a acestor ani de greu sbucium, apoi îngrijirea amfiteatrului şi antichităţilor dela Grădiste, vechea capitală a Daciei, Sarmisegetuza (Ulpia Traiană).

II. A doua serie de probleme importante este a caselor naţionale, cu biblioteci şi muzee regionale, în toate centrele mai de seamă.

Aceste case şi aşezăminte naţionale sânt absolut necesare nu numai pentru a imprima un caracter mai românesc oraşelor noastre, atât de străine şi înstrăinate, ci şi din consideraţii de natură practică.

Iată pentru-ce «Asociaţiunea» ar dori să edifice un şir întreg de case naţionale, potrivit cu împrejurările locale, în următoarele centre:

Cluj, Oradea mare, Timişoara, Sighetul Maramurăşului, Târgul Murăşului, Arad, Deva, Sighişoara, Satu-mare, Năsăud, Braşov, Bistriţa, Reghin, Aiud, Diciosânmărtin, Făgăraş, Caransebeş, Mureş Ludoş, Boroşebeş, Brad, Lăpuş, Baia mare, Şimleul-Silvaniei, Tulgheş, Alba-Iulia, Blaj, Bran şi Jibău.

III. A treia serie de probleme este aceea a bibliotecilor populare.

Precum în trecut ne-a unit cartea românească, aşa trebue să ne unească şi în viitor. Cartea e una din cele mai mari puteri ale lumii. Ea nu poate să lipsească din nici o comună românească.

«Asociaţiunea» a tipărit şi până acum, deocamdată câte un număr pe lună din biblioteca sa populară. Mai târziu pot să apară aceşti numeri şi mai des.

Rugăm deci şi la acest loc toate comunele româneşti, constituite în agenturi ale «Asociaţiunii», cari până acum nu au biblioteci româneşti, să se adreseze prin directorii de despărţăminte biroului central pentru a li se trimite astfel de biblioteci.

In felul acesta nu credem să mai rămână comună neînzestrată cu carte românească.

Bibliotecile «Asociaţiunii» se administrează după regulament special.

IV. Pentru realizarea deplină a acestor probleme nu sânt de ajuns mijloacele momentane. Trebue create şi mereu augmentate fonduri cu menirea de a păstra şi întregi toate aceste lucrări şi în viitor.

Dându-şi seama de aceste trebuinţe, adunarea generală a «Asociaţiunii», ţinută în 17 şi 18 Octomvrie 1920 la Oradea mare, a admis mai multe fonduri cu menirea de a servi diferitele noastre scopuri culturale.

Asociaţiunea administrează şi primeşte în administrare orce fond cu menire culturală naţională, rugând şi de astă dată pe toţi oamenii de bine să contribue cu obolul lor pentru augmentarea fondurilor.

V. A cincia serie de probleme ar fi, în sfârşit, întregirea caselor naţionale centrale, existente astăzi pe teritorul din Sibiu, strada Şaguna Nr. 6 şi 8. —

Iată câteva serii de probleme din cele mai importante.

Crezând că va putea realiza toate acestea «Asociaţiunea» a cerut guvernului să-i încuviinţeze aranjarea unei loterii de clase.

Loteria a şi încuviinţat-o ministeriul de finanţe sub Nr. 35211/920 în înţelegere cu cel de interne.

Asociaţia a şi contractat tipărirea loturilor, care în curând se vor pune în vânzare.

Vor fi 4 (patru) trageri, la care se vor sorta câştiguri în suma de

6.000,000 (şase milioane) lei.

Câştigurile principale vor fi de câte 100.000 (una sută de mii) lei; alte 200.000 (două sute de mii) de câştiguri dela 100 de mii lei în jos. Câştigurile de 20 (douăzeci) lei vor fi în cărţi şi tablouri istorice româneşti executate artistic.

Costul unui lot e 20 (douăzeci) lei şi se vor putea cumpăra dela biroul central al Asociaţiei, Sibiu, str. Şaguna 6, precum şi dela băncile asociate în «Solidaritatea».

Placate mari şi mici vor aviza la timpul său marele public despre locul de cumpărare al loturilor.

Cu loturile Asociaţiei vor umbla şi agenţi voiajori, înzestraţi cu legitimaţiile necesare.

Loturile sânt împărţite în serii alfabetice de câte 50.000.

Persoanele, care doresc să li se rezerve numeri şi serii anumite, sânt rugate să-şi comunice dorinţele de urgenţă biroului central al Asociaţiei.

Tragerea întâi, la care se vor sorta câştiguri în valoare 1.500,000 lei, adecă un milion, cincisute de mii lei, se va ţinea la 31 Decemvrie a. c.

Acestea am ţinut să le spunem pentru orientare cu privire la această însemnată loterie cu menire culturală.

Şi acum cine vrea să câştige şi să promoveze cu banii săi măreţele probleme culturale, amintite mai înainte, să grăbească la cumpărarea loturilor Asociaţiei!

Din Bucovina

Se anunţă din Cernăuţ:

La facultatea de teologie din capitala bucovineană, ştiinţele teologice se predau şi acuma şi în lima germană şi în cea ruteană, ca pe timpul de înflorire a persecutării românilor de către Austria.

Statul nu controlează pe absolvenţii facultăţii de teologie, ori de dau garanţie din punct de vedere social şi politic — lucru, care se făcea în Austria, când era vorba de români. Şi astfel fiecare rutean, absolvent al facultăţii noastre de teologie devine preot, fără ca statul să se folosească de dreptul său, de a controla trecutul adeseori foarte compromiţător al acestor tineri, cari deveniţi preoţi, nu odată propovăduesc la sate idei dăunătoare statului român, bisericii româneşti şi neamului românesc.

Toate facultăţile universităţilor româneşti pretind astăzi, ca ştiinţele să se înveţe mai ales în limba română; singură facultatea din teologică Cernăuţi, care ar trebui să ceară lucrul acesta mai mult, eliberează încă şi acuma absolutorii studenţilor, cari şi-au făcut educaţia de preot pentru această parte a României, numai în limba ruteană şi cea germană. Această împrejurare atrage o mulţime de tineri ruteni la teologie.

Naţionalismul recunoscut al rutenilor, care le dictează să muncească pe orişice cale la întunecarea orişicărei conştiinţi naţionale şi la trezirea artificială numai a unei conştiinţi naţionale rutene în masele largi ale sătenilor Bucovinei, este motiv care îndeamnă pe cei mai buni şi cei mai treji tineri ruteni să intre în rândul clerului bucovinean. Faptul că în anul acesta şcolar au fost hirotoniţi în preoţi vre o 14 ruteni şi numai vr'o 6 români, iar la facultatea teologică sânt înscrişi peste 40 de ruteni şi numai 20 şi ceva de români bucovineni, vorbeşte destul de limpede, cât de iminentă este rutenizarea clerului bucovinean.

E timpul să se îndepărteze limba ruteană şi germană dela facultatea de teologie şi din seminarul clerical din Cernăuţi; e timpul suprem ca statul să controleze atitudinea politică şi socială a tuturor teologilor, cari se hirotonesc; e timpul suprem, să se primească în seminar toţi teologii români şi să se elimineze toţi aceia, cari nu respectează pretenţiunile statutului acestui institut, care a dat neamului românesc din Bucovina multe generaţii de preoţi vrednici şi de români buni, cari au ştiut să ţină trează conştiinţa naţională a poporului român din Bucovina în tot timpul asupririlor austriace, pregătind astfel zi cu zi întruchiparea de astăzi a României Mari.

Dela Asociaţia clerului «Andrei Şaguna»

Comunicări

Dela biroul provizor al Congresului preoţesc din Chişinău am primit următoarea adresă:

«Congresul general preoţesc ţinut la Iaşi anul trecut 1920 a hotărât ca anul acesta congresul preoţesc să se ţină la Kişinău şi de aceea în ziua de 30 Mai curent, cu prilejul congresului «Societăţii ortod. nat. a femeilor române», cu binecuvântarea I. P. S. Arhiepiscop al Kişinăului şi Hotinului D. D. Gurie am luat contact cu un însemnat număr de P. C. preoţi din Kişinău, împreună şi cu un număr de P. C. preoţi din celelalte provincii desrobite, veniţi la congresul amintit; şi după oarecari lămuriri şi manifestări de frăţască şi entuziastă dragoste creştinească şi românească, cu toţi am convenit ca congresul din Kişinău să se ţină în zilele de: 4, 5 şi 6 Octomvrie stil nou anul curent.

De comun acord s'au fixat chestiunile de tratat la congres şi anume:

I. Rolul pastoral al preotului în împrejurările actuale.

II. Situaţia socială, morală şi materială a preotului faţă de ceilalţi factori sociali.

III. Preoţimea si politica.

IV. Asociaţiunile preoţeşti (deşi s'a tratat şi anul trecut).

Aceste 4 chestiuni se vor trata de câte doi referenţi din fiecare din provinciile, ce alcătuesc România mare: Muntenia, Moldova, Ardealul, Basarabia şi Bucovina, aleşi din sinul preoţimei respective; iar în ziua premergătoare congresului toţi referenţii se vor întruni, îşi vor comunica părerile şi impresiile respective şi apoi le vor armoniza, ca astfel să se formeze *un tot unitar*, care apoi în congres va fi expus de un delegat al P. C. referenţi şi care apoi va depune la birou înscris fie referatul în întregime, fie numai concluziile.

P. C. preoţi Basarabeni cu multă dragoste au binevoit a-şi lua frăţasca însărcinare, de a se îngriji de primirea şi găzduirea P. C. membri ai congresului, delegaţi şi aleşi ai cercurilor preoţeşti, cum şi a celor ce vor participa la congres din proprie iniţiativă, cari vor veni în Kişinău; iar membrilor biroului congresului trecut, rămânându-ne sarcina de a pregăti cele de trebuinţă pentru convocarea şi întrunirea celui de al III-lea congres la Chişinău». —

Şi până când se va întruni Comitetul Central al Asociaţiei noastre pentru a delibera asupra celor necesare, rog pe cei-ce au dragostea şi se simt îndemnaţi să pregătească referate asupra vre-unuia din punctele programului, să se anunţe secretarului general. Asemenea se vor anunţa cei-ce doresc să participe la acel congres, pentruca să ne putem orienta asupra delegaţilor.

La consfătuirea dela Chişinău precum şi la alcătuirea programului Congresului secretarul general a luat parte activă şi întreţine legătura cu biroul provizor, aşa că este în măsură a da toate deslusirile celor ce s'ar interesa, şi până când se vor da amănunte asupra participării la Congres.

Secretarul general.

Adunarea bisericii reformate din Ardeal

Ungurii din Ardeal au ţinut Sâmbătă în sala teologiei reformate din Cluj o adunare confesională.

Cel dintâi a luat cuvântul Zeyk, preşedindele comitetului bisericesc reformat din Ardeal. După ce face un istoric al crizelor ivite după războiu, spune că trebue să se pretindă autonomia deplină pe teren cultural şi bisericesc.

După deschiderea adunării, s'au trimis telegrame M. S. Regelui şi dlui general Averescu — ambele telegrame în ungureşte. (!)

Secretarul citeşte darea de seamă din ultimii trei ani referitor la chestii bisericeşti.

S'au făcut apoi propuneri pentru separarea eparhiei reformate dela Tisza.

Se citeşte în urmă jurământul episcopului Nagy, pe care episcopul a spus că-l va respecta făcând cunoscut schimbările prin care a trecut biserica reformată din Ardeal în ultimii ani.

Se arată că în anul 1920 biserica reformată a cheltuit aproape 20 de milioane.

Congresul a cerut respectarea articolului 9 şi 10 din tratatul de pace şi a articolului 3 punctul 1 şi 6 din hotărârile dela Alba-Iulia, referitor la drepturile minorităţilor.

Citind ziare

Biserica şi Şcoala:

Moravurile noastre s'au laicizat în aşa măsură, că preotul satelor noastre, venit cu afaceri la centrul dicezei, cu sau fără brâu roşu, fără genă intră într'un cabaret, unde până la miezul nopţii ascultă din producţiile aşa numiţilor artişti. Fireşte, nu observă mirarea lumei adunate acolo, că un preot a fost în stare să facă asemene paş nesocotit. Iată o greşală, care nu rămâne neobservată de străini, cu atât mai puţin o putem ierta noi preotului nostru rămas neorientat despre concepţia demnităţii clasei ce o reprezintă.

Nici aceea n'o pot înţelege, că preoţimea dela sate, ba chiar şi cea din oraşe, şi-a făcut formală deprindere din jocul de cărţi. Preotul trebue să aibe preocupări cu mult mai nobile, distracţiile lui trebue să fie adecvate stării lui sociale, ca şi prin acestea exemplu viu să fie înaintea credincioşilor săi. Dar jocul de cărţi nu poate fi socotit între asemenea distracţii, privit din ori-ce punct de vedere. Pentrucă, dacă îl ţii distracţie, apoi te-ai înşelat pe tine, perzând timpul cu nimicuri, dacă însă nu e distracţie, atunci ai gândul să înşeli pe altul. Morală dară nu afli în el, — când dela preot mai vârtos morală aşteptăm!

Ce să zic despre preoţii dela oraşe cari, împreună cu cei dela sate, în plină ziuă, la cafeneaua cea mai elegantă, se pasionează de acest joc atunci, când preotul trebue să fie lipsit de pasiuni în asemenea sens?! Nu arareori se amestecă în joc şi câte un dignitar şi lumea stă mirată, că toţi aceşti preoţi n'au alt lucru, sau că chemarea lor nu le impune alte datorinţe, decât să-şi cheltuiască energia timp de pătru—cinci ore fără nici un folos?!

Din rapoartele prezidenţilor secţiilor în plin congresul nostru preoţesc din anul acesta cu mult regret s'a constatat, că multe despărţăminte protopopeşti nici nu s'au organizat, iar cât priveşte activitatea, numai slabe licăriri s'au putut observa şi numai în puţine locuri, mai vârtos în cercuri religioase, o activitate mai pronunţată şi mai conştientă.

Aici cată să mă pronunţ în contra practicei cu ocaziunea întrunirii cercurilor religioase, când preoţii fac slujba sfântului maslu asupra credincioşilor bolnavi adunaţi în număr mai mare. Ei, să recunoaştem că timpul minunilor a trecut şi nici că e mai lipsă ca noi, preoţii, să săvârşim minuni. Parohianul, care a stat şase — şapte ani la desebite fronturi, poate să aibe boală de altă natură, de care prin credinţă nu se poate mântui. Ignoranţa nu l lasă să spună adevărul, şi eu din practica mea pastorală pot să mărturisesc, că asupra unui asemenea bolnav, deşi a cerut slujba sfântului maslu, n'am săvârşit-o, pentrucă am simţit mustrare de conştiinţă să nu-l luminez, că pentru asemenea morburi spitalul este locul vindecător, — dar un asemenea bolnav nici nu e vrednic de această slujbă.

Ne plângem, că nu avem dotaţii splendide şi prin urmare nu putem împlini datorinţele noastre către familie. Sânt adevărate aceste stări, dar să nu uităm că dacă credincioşii nu ne resplătesc mai bine pentru prestaţiunile noastre, este, că ei aşteaptă un echivalent mai la nivel, sau ceva mai substanţial, care să i povăţuiască, să-i lumineaze şi tot atunci să le facă bucurie sufletească.

Dela sate

— In chestia reunirii bisericilor —

In Nr. 27 al «Unirii» părintele Victor al Suciagului încearcă să răspundă la un articol apărut în Nr. 29 al «Telegrafului Român» prin care «Părintele Terenţie» se îndrepta către bunii preoţi ai bisericii unite cari trăiesc aproape de sufletul neschimbat al poporului, şi îi invita să se lapede de «firma» străină a «unirii», care nu e primită de popor nici azi după 200 de ani. Părintele Victor al Suciagului nu se opreşte de loc asupra chestiunii, că «firma» unirii trecut-a sau nu în sufletul poporului, ci face excursiune nouă spre — Roma.

Eu trăesc într'o parohie, unde sânt ortodoxi şi uniţi, şi putem constata zilnic, că poporul, cu toate apucăturile ce se ivesc din când în când, n'a primit nimic din ale «unirii» cu papa. La noi, în comună, toată deosebirea ce o face poporul e, că unii se ţin de «biserica din *sus*», alţii de «biserica din *jos*», fiind bisericile aşezate una mai la deal, alta mai la vale.

In ziua de sfintele Rusale am ieşit amândoi preoţii în ţarină şi, fiind holdele în una şi aceeaş parte a hotarului, ne-am aşezat unul la la o parte, altul în altă, — dar cântările se auzeau dela o grupă la alta.

In aceeaşi zi câţiva fruntaşi ai bisericii unite mi-au zis: «Vai, părinte, cum ne doare sufletul, că noi românii de-o limbă şi de-o lege ne rugăm lui Dumnezeu în 2 locuri. Sub unguri, orcum, era alta, — dar azi, în România-Mare, nu mai poruncesc ungurii...».

Eată mentalitatea poporului, cinstită şi românească. El nu ştie de Roma papală, el ştie că sântem *români* de-o limbă şi de-o lege. El nu se uită spre Vatican, ci spre Bucureşti: de acolo răsare soarele. Nu comisia de specialişti, nici preoţii cari în seminariile dela Oradea-mare, Ungvár şi Pesta au crescut mai mult în spirit romano-catolic şi unguresc, decât duh în românesc — o să schimbe «firma», ci poporul, care vede şi simte, că a sosit vremea ca noi românii de pe acestea plaiuri frumoase ar trebui să fim o turmă şi un păstor.

Cojocna, 7 Iulie 1921.

George Suciu,
preot ortodox.

Apele minerale şi staţiunile balneo-climaterice din Ardeal

de *Dr. Emil Ţeposu* şi *Dr. Liviu Câmpean*

E întâia carte de acest soiu la noi: un fel de Baedecker restrâns, care are un anumit scop — să facă tuturor cunoscute comorile ţării noastre. Distinsul profesor la facultatea de medicină din Cluj Dr. Iacobovici a avut o frumoasă inspiraţie, când a îndemnat pe dnii Ţeposu şi Câmpeanu să adune materialul necesar pentru această carte. O inspiraţie care e egală cu o faptă bună pentru care nu găsim destule laude. Dl profesor Dr. Iacobovici a înţeles mai bine decât orişicine importanţa ce-o poate avea o amănunţită dare de seamă asupra staţiunilor balneo-climaterice ale Ardealului.

Cel ce se interesează de ele va avea ori când la îndemână conspectul tuturor staţiunilor descrise fidel, cu informaţiuni riguros ştiinţifice adecă exacte.

Cartea se citeşte şi cu multă plăcere: e scrisă frumos şi cu entuziasm. Autorii vor avea mulţumirea care nu se spune a bolnavilor cari caută isvorul tămăduirii. Ni se dă încă odată ocazia să ne convingem de bogăţiile terapeutice extraordinare ale «Ardealului frumos». Lucrarea are şi un alt folos: statul sau societăţi particulare vor fi atât de pricepute, ca să-şi plaseze capitalul întru desvoltarea acestor comori naturale ce le avem. Lumea nu trebue să alerge veşnic în străinătate îmbogăţind vecinii, când poate avea aceleaşi frumuseţi tămăduitoare şi la noi. O astfel de carte n'o putem primi decât cu cea mai mare bucurie. Mai avem o singură dorinţă: tinerii autori să se îngrijească şi de acum înainte de adunarea informaţiilor cu privire la complectarea, restaurarea şi schimbările prin care vor trece staţiunile noaste balneo-climaterice, pentru nouile ediţii ale acestei cărţi, cari nu vor întârzia, să nu fie anacroniste. Cartea se poate comanda din Bucureşti la «Viaţa Românească». *V.*

Nr. 4894 Bis.

CONCURS

La institutul teologic «Andreian» din Sibiu e vacant postul de **Duhovnic,** pentru ocuparea căruia se publică concurs cu termin până la 1 August a. c. stil vechi.

Dela concurenţi se cere:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu şcolar.
3. Absolutor teologic.
4. Testimoniu de calificaţiune preoţesc.
5. Adeverinţă despre serviciul preoţesc.
6. Alte eventuale documente despre serviciul preoţesc.

Duhovnicul va avea locuinţa şi întreagă întreţinerea în institut, apoi un salar corespunzător.

Cererile sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din şedinţa senatului bisericesc ţinută la 23 Iunie 1921.

Consistorul arhidiecezan

Ştirile zilei

Principesa Elisabeta şi românii. Dl N. Iorga în Neamul Românesc scrie: O ştire ne vine din Balcanii închişi acuma nouă. Principesa Elisabeta a vizitat valea Aspropotamului şi a întâlnit aici o populaţie românească, bucuroasă peste măsură de a vedea, în mijlocul oficialităţii greceşti, pe Domniţa noastră ca viitoare Regină a lor. I s'a vorbit româneşte, princesa a răspuns româneşte, şi rare ori cuvinte în limba noastră au putut face atâta bucurie unor ascultători setoşi să le asculte, mai ales că în aceste cuvinte se cuprindea asigurarea formală că ei nu vor fi uitaţi din grijile aceleia care va ajuta interesele propriei sale ţări, stăruind ca drepturile naţionale aromâneşti să fie ţinute în seamă.

Cursurile de vară la Vălenii de Munte se deschid la 1 August. Anunţările pentru participare la aceste cursuri se fac la redacţia ziarului Neamul Românesc.

Legea agrară pentru vechiul regat s'a votar în ultima şedinţă a camerei cu 217 voturi pentru, şi 98 contra proectului de reformă.

Un curs de apicultură ţine părintele Ioanichie Oprean în comuna sa Târnăviţa (posta Branişca), jud. Hunedoara, din 13—28 Iulie n. a. c. Iau parte un însemnat număr de studenţi în teologie şi elevi dela şcoala normală «Andrei Şaguna». In scopul răspândirii apiculturei recomandabil ar fi să participe şi cât mai mulţi preoţi şi învăţători, căci nici una din îndeletnicirile intelectualilor la sate nu e atât de frumoasă, plăcută şi rentabilă ca tocmai albinăritul, prea puţin obişnuit la noi; ear păr. Oprean are faima unui bun stupar.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. Astăzi şi în fiecare seara la ora 7 şi 9: Cesarina, stăpâna lumii, cel mai interesant film din vara aceasta, cu artista Mia May. Tot a doua zi serie nouă.

Poşta redacţiei

I. C. în *Ş.* In numărul viitor.

I. P. în *S.* Urmează, cu omiterea unor păreri care ar putea fi supărătoare pentru cei direct interesaţi.

Nr. 1761/921 (96) 1—3

Concurs

Pentru complectarea postului de profesor de religie la **liceul de fete «Regina Maria» din Cluj** sistemizat prin hotărârea ministerului instrucţiunii Nr. 326/VI din 1921 prin aceasta publicăm concurs.

Petenţii pot fi preoţi sau candidaţi la preoţie cu examen de maturitate cari întrunesc condiţiile stabilite în actul rezortului de culte Nr. 12.273/919.

Vor fi preferiţi cei cu studii academice. Beneficiile împreunate cu acest post sânt cele fixate de ministrul instrucţiunii pentru profesori de religie.

Cererile de concurs instruate cu documentele necesare se vor înainta Consistorului diecezan din Cluj până la 20 August 1921 st. n.

Cluj, la 5 Iulie 1921.

Consistorul Diecezan.

Nicolae Ivan
arhim. preş. consist.

Nr. 1761/1921 (95) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului al II-lea de profesor de religie la **şcoala normală şi şcoala civilă din Cluj** sistemizat cu hotărârea rezortului cultelor şi instrucţiunii Nr. 233/920 din 26 Ianuar 1920, prin aceasta publicăm concurs.

Petenţii pot fi preoţi sau candidaţi la preoţie cu examen de maturitate şi studii teologice ordinare, cari întrunesc condiţiile stabilite în actul rezortului de culte Nr. 12.273/919 şi vor fi preferiţi cei cu studii academice.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt cele fixate de ministrul instrucţiunii pentru profesorii de religiune. Cererile de concurs se vor înainta Consistorului diecezan până la 7/20 August 1921.

Cluj, la 5 Iulie 1921.

Consistorul Diecezan:

Nicolae Ivan
arhim. preş. consist.

Nr. 287/921. (103) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la şcoala primară confesională ort. rom. din **Cărpiniş**, tractul Mercurea, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt: 300 Lei dela biserică şi întregirea dela stat, cvartir în natură şi 10 Lei relut de grădină.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul deschis oficiului protopopesc subsemnat. Petenţii sânt învitaţi a se prezenta în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Alesul va fi obligat a conduce elevii la biserică şi a cânta cu ei Dumineca şi în sărbători.

Mercurea, 18 Iunie v. 1921.

Oficiul protopopesc al Mercurei în înţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Avr. S. Peşurariu,
protopop.

Nr. 1741/1921 (93) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de profesor de religie la liceul **«Mihai Viteazul din Alba-Iulia**, sistemizat prin hotărârea din 17 Iulie Nr.-11.828/920 a Secretariatului general, prin aceasta publicăm concurs.

Petenţii pot fi preoţi sau candidaţi la preoţie cu examen de maturitate, cari întrunesc condiţiile stabilite în actul Resortului de culte Nr. 12273/1919, şi vor fi preferiţi cei cu studii academice.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt cele fixate de Ministerul instrucţiunii pentru profesor de religie.

Cererile de concurs se vor înainta Consistorului diecezan din Cluj până la 20 August 1921 st. n.

Cluj la 5 Iulie 1921.

Consistorul diecezan din Cluj.

Nicolae Ivan,
arhimandrit prezident.

Nr. 62/1921 par. (92) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la şcoala confesională ort. română din comuna **Hendorf**, protopresbiteratul tractului Sighişoara, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: 300 Lei dela popor prin repartiţie, restul dela stat votat deja.

Locuinţă în edificiul şcoalei din o odae. Relut de grădină 10 Lei. Lemne 4 stânjini.

Alesul, pe lângă provederea învăţământului şcolar la ambele cursuri, mai are a conduce elevii în biserică, având în Dumineci şi sărbători şi zile liturghice a cânta la utrenie şi liturghie, şi la alte servicii divine.

La înmormântări va avea a cânta răspunsurile funebrale.

Cei capabili de a forma şi conduce corul tinerimii vor fi preferiţi şi remuneraţi. Concurenţii înainte de alegere se vor prezenta înaintea poporului în biserică spre a-şi dovedi aptitudinea în cântări şi tipic.

Cererile de concurs instruite cu documentele prescrise au să şi le aştearnă oficiului protopresbiteral în Sighişoara.

Hendorf, 13/26 Iunie 1921.

Comitetul parohial ort. român:

Andrei Moldovan, par., prez. com. par.
I. Hantău, notar.
Zaharie Piroş, epitrop I cassar.

Văzut:
Dimitrie Moldovan,
protopop

Nr. 251/1921 (99) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului vacant de paroh din **Suciul de jos** (clasa II a,) protopresbiteratul Cetatea de piatră se publică concurs cu termin de 30 zile calculat dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Cererile de concurs cu documentele necesare se vor trimite în terminul fxat subsemnatului oficiu.

Concurenţii sânt în drept cu observarea dispoziţiilor reglamentare să se prezinte în parohia la biserică în vreo Duminecă ori sărbătoare pentru a cânta, predica ori celebra şi să facă cunoştinţă cu credincioşii.

Lăpuşul-unguresc, la 14/27 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Cetatea-de-peatră în înţelegere cu comitetul parohial.

Zaharie Manu,
protopresbiter.

(102) 1—3

Concurs

Pentru întregirea definivă a doua catedre de învăţător la şcoala noastră confesională ortodoxă română din comuna **Rotbav** se publică concurs cu termin de 30 zile dela cea dintâi publicare în «Telegraful Român».

Învăţătorul ales şi întărit va avea:

1. Salar dela biserică 500 lei anual.

2. Cvartir natural sub Nr. 196 şi Nr. 5 a. In cazul când învăţătorilor aleşi nu le vor conveni cvartirele natufale, biserica le va plăti bani de cvartir conform legii.

3. Fie-care învăţător are dela Comuna politică 5 stânjini de lemne, — loco în pădure.

4. Toate celelalte adaose se vor cere dela stat.

Amândoi învăţătorii au să conducă şcolarii Duminecă şi sărbătoarea la biserică şi să cânte cu ei răspunsurile liturgice.

Doritorii cu să-şi înainteze rugările conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc şi să se presinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, să-i cunoască poporul.

Din şedinţa comitetului parohial.

Rotbav, 31 Mai 1921.

Ioan Iorga, secretar.
Ioan Marin, paroh—prezident

Aprobat:
Dr. V. Saftu,
protopop.

Nr. 357/1921 (94) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învăţătoreşti dela şcoalele confesionale ort. român din protopopiatul Abrudului, comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. *Bucium Cerbu*, salar 200 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir, grădină şi lemnele de foc necesare în natură.

2. *Bucium Isbita*, salar 300 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, relut de cvartir şi grădină legal şi lemnele de foc necesare.

3. *Bucium Muntari*, salar 300 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir, grădină şi lemne de foc în natură.

4. *Bucium Poieni*, salar 500 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir în natură, relut de grădină legal şi lemnele de foc necesare.

5. *Bucinginea*, salar 350 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat cvartir în natură, relut de grădină legal şi lemnele de foc necesare.

6. *Ciuruleasa*, salar 300 Lei şi restul întregire dela stat, cvartir şi relut de grădină legal şi lemnele de foc necesare.

7. *Galaţi*, salar 320 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir în natură, relut de grădină legal şi lemnele de foc necesare.

8. *Presaca*, salar 300 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir în natură, relut de grădină legal şi 5 stânjini lemne.

9. *Sohar*, salar 200 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir în natură, relut de grădină legal şi lemnele de foc necesare.

10. *Trâmpoele*, salar 400 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir şi lemnele de foc în natură şi relut de grădină legal.

11. *Valea Bulzului*, salar 300 Lei din repartiţie şi restul întregire delu stat, cvartir şi grădină în natură şi lemnele de foc necesare.

12. *Vârtop*, salar 200 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir şi grădină în natură şi lemnele de foc necesare.

Cei ce doresc a ocupa vreunul din aceste posturi să-şi înainteze rugările instruite cu documentele cerute de lege, subsemnatului oficiu în terminul arătat şi să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sărbătoare în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Abrudului în înţelegere cu comitetele parohiale.

Abrud, 16 Iunie 1921.

Petru Popoviciu,
protopop.

Nr. 169/1921 (100) 1—3

Concurs

Pentru întregirea alor două /2/ posturi vacante de învăţători la şcoala noastră confesională din **Borgobistriţa**, în sat şi la «Pusta», protopresbit. Bistriţei, se publică concurs cu termin de 25 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt: 1. Salar după lege, şi anume: dela comuna bisericească câte 600 lei, iar restul întregire dla stat; 2. Cortel în natură în edificiul şcoalei şi grădină de legume.

Reflectanţii îşi vor înainta cererile susţinute cu documentele de cvalificaţie la Oficiul protopresb. ort. rom. în Bistriţa şi se pot prezenta şi în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Cei aleşi vor avea să conducă în Dumineci şi sărbători elevii la biserică şi să cânte cu ei la sf. liturgie.

Bistriţa, 25 Iunie 1921.

Oficiul protopresb. ort. rom.

Gregoriu Pletosu,
protopop.

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare

Istoria bisericească a rom. ardeleni

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Acad. române

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane

Anul LXIX. Sibiu, 2/15 Iulie 1921 Nr. 52

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Şase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marţia şi Vinerea

Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor, după învoeală
Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

„ASTRA" SIBIIU
ROMANIA 3 BANI POSTA
(Of.) Nr. 6 Procuratura de stat Loco
Str. Schewis

Şcoala confesională

(*p.*) In numărul trecut al ziarului nostru am remarcat curentele bolnăvicioase, cari prin mijloace nepermise, caută să-şi facă cuib cald în mijlocul poporului nostru, nizuindu-se a-l rupe de ceeace a avut mai scump, de biserica strămoşească, de această mamă bună, carea în butul tuturor greutăţilor din trecut l'a conservat ca un popor conştiu de viaţa şi misiunea sa, şi a-i infiltra idei cosmopolite, stricăcioase şi periculoase, atât din punct de vedere al bisericei cât şi al existenţei statului.

In faţa acestui pericol ni-se impune datorinţa d'a fi cu ochii în patru şi a nu permite lupilor îmbrăcaţi în piele de oaie să intre în strunga noastră; ear aceasta o vom putea face cu deplin succes numai atunci, dacă vom da o nimerită soluţiune problemei celei mai mari: *a creşterii generaţiunilor viitoare în spirit creştinesc, în spirit eminamente bisericesc şi naţional.*

Această grea şi actuală problemă a încredinţat-o biserica în trecut în primul rând fiicei sale şi adecă: şcoalei noastre confesionale.

Şi după timp şi împrejurări şcoala confesională a şi satisfăcut cerinţelor impuse, pentrucă ea veşnic lucrează la întinerirea popoarelor, fiindcă veşnic se întinereşte şi ea prin viaţa şi puterea de viaţă a Aceluia care a întemeiat-o — a Mântuitorului nostru Isus Hristos.

A fost o şcoală a lui Socrate, o şcoală a lui Plato, Aristotel şi alţii, dar au încetat şi trecut în domeniul istoriei, pentrucă au fost întemeiate pe precepte ale unor filozofi, pe cari omenimea îi stimează, dar nu se teme de dânşii, şi ale caror cuvinte se privesc de înţelepte, dar nu de sfinte şi nealterabile, fiindcă nu ies din marginile subiectivităţii, şi ceeace ne propun ei ca principiu este o reflexiune a spiritului omenesc însuş.

Şcoala confesională creştină din contră, are o bază sigură: doctrina bisericii lui Hristos, care nu înceată nici odată, pentrucă este o instituţiune dumnezeiască, şi viaţa şi trăinicia vieţii o reprezintă numai isvorul vieţii, Dumnezeu.

Nici un popor din fostul regat ungar nu a sacrificat atât de mult pentru a susţinea şi apăra caracterul confesional al şcoalei elementare, ca poporul nostru. Şi numai bunul Dumnezeu ştie, câtă luptă şi câte jertfe ne-a costat în trecutul de tristă aducere aminte, ca să putem susţinea şi apăra caracterul confesional al şcoalelor noastre elementare.

A adus biserica şi poporul nostru aceste jertfe convinsă fiind, că şcoala confesională şi numai ea singură este în stare a da o nimerită educaţiune religioasă-morală generaţiunilor viitoare.

Aceasta este convingerea noastră şi astăzi când semnalăm răul, convinşi fiind că acesta se poate combate cu succes şi se poate stârpi, dacă vom înactiva şi perfecţiona şcoala confesională şi dacă factorii competenţi ne vor da tot sprijinul spre acest scop.

Băiatul ieşit din şcoala confesională şi condus în viaţă de preot carele va continua activitatea şcoalei confesionale în biserică, în casa culturală şi la toate ocaziunile cu «timp şi fără timp» devenind bărbat — va putea rezista ori-cărei tentaţiuni şi momeli.

Şcoala confesională a fost abandonată şi combătută în apusul Europei cu deosebire din cauza modului de guvernare al bisericei apusene. Regula generală însă este, că din răsbunare nu iese nici odată nimic bun. Această tristă experienţă au făcut-o toate statele.

Şi în Germania la finea secolului al XIX s'au făcut serioase încercări de a reda bisericei influinţa ce-i compete în educaţiunea poporului, şi a reîntroduce prin lege caracterul confesional al şcoalei elementare.

Iar în Belgia s'a votat în 1895 o lege prin care inspecţiunea şcolară s'a încredinţat preoţimei, convins fiind guvernul, că cu stările şi consecinţele provenite din şcoale fără confesiune nu mai poate să înainteze.

Regretăm, că în aceste timpuri de tranziţie şi prefacere a sufletelor, unii din factorii chemaţi ai ţării noastre nu sânt pe deplin orientaţi de importanţa cea mare a şcoalei confesionale şi de eminentele servicii pe cari ea le poate aduce statului.

Tocmai de aceea ne-a surprins afirmaţiunile «Viitoriului» din 3 Iulie a. c. când susţine, că «o şcoală confesională este pentru organizmul statului nostru o creaţiune anarhică, singulară şi nepotrivită». A risca astfel de afirmaţiuni, însemnează a nu-ţi da samă de incontestabilele servicii aduse de şcoala confesională în trecut şi de serviciile pe cari le poate aduce în viitor.

Părerea noastră este, că o adevărată premenire spre o sănătoasă direcţiune a masselor o poate da numai biserica prin şcoala ei confesionată.

De aceea ni-am permis a atrage binevoitoarea atenţiune a factorilor de cădere asupra acestei chestiuni şi a-i ruga de a da bisericei tot sucursul în susţinerea şi desvoltarea şcoalei confesionale spre a creşte buni creştini şi buni cetăţeni, pentrucă prin nizuinţa noastră de a susţinea, a îngriji şi a conduce şcoala confesională nu voim altceva, decât a veni în ajutor statului prin creşterea de generaţiuni sănătoase care să-i fie un puternic razim, atât în timp de pace, cât şi atunci când ţara va apela la ei.

Şcoalele confesionale şi Casele naţionale

II

Localurile de şcoale ridicate la porunca guvernelor, după anumite tipe şi dimensiuni respectabile se întreţin cu cheltueli şi nu aduc decât venit cultural, ajutând la progresul culturii generale, dar pusc în legătură cu Casele naţionale, care vor servi atât spre distracţia poporului în sărbători, cât şi spre cultivarea socială şi închegarea datinilor bune naţionale, vor aduce un câştig însemnat, din care se vor putea uşor acoperi toate cheltuelile de amortizaţie, de întreţinere şi de îngrijirea acestor localuri pentru cultură.

Românii au anual pe lângă cele 52 Dumineci încă vre-o 20 de sărbători mari, abstrăgând de cele mici şi de cele naţionale, deci dacă în acestea rotund 70 sărbători se întrunesc în medie câte 100 persoane la petreceri şi conferenţe plătind numai câte 2 lei în medie de persoană, se încassează anual 14,000 lei, apoi mai socotind 20 nunţi cu plata numai de 50 lei, aduc încă 1000 lei, ear chiria birourilor pentru Reuniunea agricolă 1000, şi pentru întruniri politice sau economice-sociale ear 1000 lei, apoi pentru reprezentaţii extraordinare teatrale sau artistice încă 1000 lei, ajungem uşor la un venit anual de 18—20 mii lei, din care natural că scăzând cheltuelile de îngrijire şi întreţinere vom putea uşor plăti ratele de amortizaţie a unui capital de 100 mii, ce vom investi în clădirea Casei naţionale.

Capitalul de 100 mii lei se va înjgheba uşor, când reprezentanţi vrednici ai comunei, ai bisericii şi ai şcoalei în unire cu direcţia Insoţirilor agricole şi comerciale sau a casselor de păstrare se vor întruni şi constitui într'un comitet special al Casei naţionale, care să îngrijească de înfiinţare, organizarea şi întreţinerea ei, amortizând cheltuelile făcute şi utilizând venitele spre desvoltarea ei.

Pamfilie.

Exercițiul cultului

Cu raport la exercițiul cultului diferitelor secte religioase de pe întreg teritorul țării, ministerul cultelor și artelor, direcția generală a cultelor, prin ordinul circular Nr. 15831 din 1921, dispune următoarele:

In timpul din urmă am primit dela diferite autorități civile și militare, o seamă de rapoarte despre propaganda nepermisă ce se face în toate părțile țării, de către sectele adventistă, baptistă și nazarineană cu bani primiți din străinătate pe căi lăturalnice. Avem convingerea că această propagandă poate turbura liniștea cetățenilor și cuprinde elemente periculoase intereselor mai înalte ale țării.

In consecință Ministerul de interne, cu avizul acestui Minister, prin ordinul circular Nr. 2180 din 24 Ianuar a. c. publicat în «Buletinul oficial» Nr. 6 dela 1 Februar 1921 a dispus ca exercițiul cultelor nerecunoscute să se facă numai în cadrul normelor privitoare la întrunirile publice, ear «Cultul Public» este permis numai în casele proprii de rugăciune.

In legătură cu ordinul circular menționat, Ministerul cultelor și artelor în urma necesităților ivite, regulează exercițiul cultului diferitelor secte de pe întreg teritorul țării, în modul următor:

1. Nu cunoaștem nici un fel de organizație centrală a sectelor din țară, și astfel în viitor organele administrative subalterne vor supraveghia să nu se mai facă nici un fel de organizație, asociație sau întrunire, care ar cuprinde sau ar reprezenta mai multe organizații ale singuraticelor comunități. Dispoziția aceasta este reclamată de împrejurarea, ca organizațiile centrale ale sectanților au fost înființate în asistența personală a mai multor reprezentanți ai sectelor din străinătate, cu concursul lor bănesc și în mod clandestin, câtă vreme unele confesiuni recunoscute din țară nu au organisații centrale. Pe de altă parte organizațiile centrale improvizate ale sectanților dela noi transmiteau diferitelor organizații din străinătate contribuții bănești adunate dela adepții lor din țară.

In urma acestora nu recunoaștem «Uniunea română a adventiștilor de ziua VII-a» înființată la 1 Ianuar 1920, și nici «Uniunea comunităților baptiste din România-Mare» înființată în Februar 1920, până la regularea definitivă prin lege.

Nu recunoaștem nici «Asociațiunea creștină a studenților de biblie» cu sediul în Cluj, fiind ea filiala a unei organizațiuni din America, iar adepții ei sânt nazarineni sau pocăiți.

Veți binevoi a îndruma organele subalterne să exercite un control pentru a se constata dacă pe lângă aceste trei uniuni mai există eventual și alte organizațiuni centrale. In cazul că mai există și altele, se va face raport rămânând să se ia măsuri în consecință numai cu avizul acestui minister.

2. Drept urmare a celor cuprinse în punctul precedent, admitem numai organizațiuni, respective adunări locale, însă cu stricta condiție să aibă de scop exclusiv exercițiul cultului și nici de cum scopuri de propagandă.

3. Toate adunările locale, adventiste și baptiste, ce sânt a se ținea în scopul exercițiului cultului sânt admise numai în cadrul prevederilor cuprinse în legile și ordonanțele privitoare la întrunirile publice. Urmarea acestei dispoziții este, că sectanții nu vor putea exercita în mod public nici un fel de act al cultului lor, fără știrea și învoirea autorităților în drept.

4. Cultul se poate exercita numai în casa de rugăciune deschisă cu autorizația Ministerului de Culte, și nicidecum în case particulare spre a se eluda în chipul acesta controlul autorităților administrative.

Exercitarea cultului sub cerul liber este oprită cu desăvârșire, afară de botezuri și înmormântări.

5. Case de rugăciune pe viitor se pot deschide și edifica numai cu autorizația Ministerului de Culte, fiind a se decide din caz în caz dacă, considerând numărul adepților, se admite ori nu se admite deschiderea, sau edificarea casei de rugăciune.

Cererea de autorizație se va adresa Ministerului de Culte prin intermediarea Prefecturii.

Petiția va fi însoțită de următoarele acte: *a*) O delegație colectivă a tuturor sectanților din comună, că ei aparțin respectivei secte, și că doresc deschiderea casei de rugăciune în anumită stradă a comunei, indicând numele și numărul de domiciliu, precum și persoana predicatorului. Declarația va fi semnată de către toți adepții în fața secretarului și primarului comunal, care vor verifica subscrierile; *b*) o altă declarație colectivă, făcută în fața secretarului și primarului comunal, care vor verifica subscrierile, prin care declarație se arăta precis mijloacele de întreținere a casei de rugăciune, prețul sau costul zidirii sau al chiriei dacă localul este închiriat; — *c*) Câte o declarație separat, făcută de fiecare sectant, în mod individual în fața aceloraș organe administrative, care vor verifica declarațiile, că amăsurat legilor în vigoare să satisfacă îndatoririle ce le are față de confesiunea din care a ieșit. Secretarul și primarul comunal vor verifica declarațiile, că în conformitate cu legile în vigoare va satisface îndatoririle ce le are față de confesiunea din care a ieșit. Secretarul și primarul comunal vor verifica aceste declarații, numai după ce fiecare sectant va dovedi în mod individual prin acte, identitatea persoanei, că domiciliul lui permanent este în respectivă comună și că trecerea la baptiști sau adeventiști a făcut-o după legile în vigoare; *d*) o scurtă expunere a doctrinei, ca să putem ști dacă secta este adventistă, baptistă sau nazarineană (pocăită).

(Urmează)

„Revista Teologică“

Intrupată dintr'o adâncă iubire și setoasă dorință de lumină și înaintare, Revista Teologică începe să apară cu anul 1907.

Sprijinită de scriitori doritori de bine revista birue greutățile începutului și trimite, un întreg deceniu, în casele deschise ale preoților cu râvnă spre învățătură: studii științifice, de cuprins religios, dogmatic, apologetic, canonic și pastoral. Studii de istorie bisericească și națională, din viața și stăruințele literare ale unor bărbați bisericești. Discuții interesante asupra problemelor bisericești și naționale. Sfaturi și păreri asupra diteritelor chestii ce s'au sulevat în decursul vremii. Predici reușite. Dări de seamă și aprețieri asupra cărților din ogorul literaturii bisericești. Informațiuni din viața religioasă. Pilde și asemănări de adânc înțeles ș. a. Revista Teologică a ajuns să fie astiel de o însemnătate neprețuită în desvoltarea culturală a preoțimii noastre.

Nu de-o mai puțină importanță va putea fi în viitor.

Știm bine cu toții, în ce stare ne găsim astăzi.

Că nu avem unde să ne spunem cuvânt amănunțit și documentat. Câte probleme, câte lucrări importante, nu-și așteaptă lămurirea și îndrumarea înțeleaptă!

Câte chestiuni, nu vor trebui discutate, până să ajungem la alegerea celei mai bune, care să ne ducă la îndeplinirea scopului ce urmărim. Câte planuri de muncă nu-și așteaptă critica obiectivă, ca să ajungem la cel mai bun. Câte îndemnuri pentru organizația și bunul mers al Asociației clerului. Câte studii, dări de seamă, predici bine succese nu-și așteaptă lumina zilei... Câte chestiuni preoțești, care numai prin o revistă de specialitate se pot lămuri îndestul.

Pecetea și caracteristica zilelor noastre, de-a discuta mult și a face puțin, nu trebue să ne cuprindă și pe noi apostolii credinței, cari știm prea bine că cuvântul cel mai fermecător fără faptă rămâne să fie mort.

Noi trebue să facem tot ce putem, să aducem jertfă, să ajungem să avem earăși revista noastră cea bună de altădată și să o susținem la înălțimea corespunzătoare vremii.

Nu mă îndoiesc nici o clipă. Dar nu trebue să lăsăm toată povara asupra unei sau două persoane, cu alte oficii... A slugi la mai mulți domni bine și de odată ne spune scriptura, că nu se poate..!

Membrii comitetului central, ai Asociației clerului să se pună deci de urgență în legătură cu redacția revistei, și să concreadă conducerea revistei unei persoane destoinice care să se dedice cu trup și suflet să-și facă o profesiune din redactarea revistei. O parte din greutatea muncii, dări se seamă, studii privitoare la anumite probleme, să se împartă între membrii mai apropiați din comitet, ca prin o muncă conștie din partea celor chemați s'o ridicăm pe treapta ce i se cuvine.

Atunci i-am asigurat cred atât partea morală, cât și trebuinciosul sprijin material.

Pr. I. Popa.

Lui Eminescu

Ministrul cultelor și artelor a hotărât să ridice în capitală un monument nemuritorului poet Mihai Eminescu, ale cărui merite, pentru națiunea întreagă, rămân neșterse pe veșnicie.

Monumentul va trebui să aibă caracter național și să fie o manifestare unanimă a admirației unei țări întregite.

Ministerul deschide lista subscripției publice înscriindu-se cu suma de 50,000 lei.

Toate contribuțiunile se vor adresa ministerului artelor, care va publica numele donatorilor.

Facem apel la românii de pretutindeni, la toate autoritățile, la așezămintele publice și particulare, toți să contribue și să ajute ca acest monument să se ridice în cele mai bune condițiuni artistice și să proclame cu mândrie recunoștința poporului român.

Nr. 812 din 1820/21

Anunț școlar

Anul școlar 1921/22 la *Școala Normală «Andrei Șaguna»* se începe la 15 Septemvrie st. n. Elevi noi se primesc:

1. In clasa I. băieți cari au terminat cel puțin cu succes bun clasa IV. primară, au certificat de bună purtare și nu au trecut de 14 ani. Pentru clasa I. sânt vacante 15 burse à 1500 Lei și 15 semiburse à 750 lei.

2. In clasa a II-a se primesc ca solvenți băieți cari au terminat cel puțin cu succes bun clasa I. la altă școală normală, la un liceu ori la o școală civilă, ori cari au terminat cu succes bun 6 clase primare și n'au trecut de 16 ani.

3. In clasa a III-a și a IV-a se primesc tot ca solvenți băieți cari au terminat cel puțin cu succes bun clasa a II-a resp. a III-a la o altă școală normală, la un liceu, ori la o școală civilă și au vârsta corespunzătoare clasei a III-a.

4. In clasa a V-a se primesc elevi și eleve cari au terminat cu succes cel puțin bun 4 clase normale, liceale ori civile. Pentru clasa aceasta sânt vacante 15 burse a 1500 lei și 15 semiburse a 750 lei.

Toți elevii sânt interni. Taxa internatului este 1500 lei anual. Fiecare elev intern este obligat să aducă în natură 100 kg. grâu, 50 kg. cartofi, 10 kg. fasole, 5 kg. unsoare, 5 kg. săpun și 50 ouă. Consistorul arhidiecezan va decide ulterior, dacă elevii cu considerare la scumpete, vor trebui să plătească o taxă mai mare de 1500 lei.

Intr'o clasă pot fi primiți 40 elevi și anume 15 cu bursă întreagă 15 cu bursă de jumătate și 10 solvenți.

Primirile se fac pe baza unui examen de concurs. Înștiințările să se adreseze până la 1 Sept. n.: Direcțiunii Școalei Normale «Andrei Șaguna» Sibiu, (Piața Lemnelor, fosta cazarmă a Grănicerilor) cu următoarele documente: *a*) act de naștere dela oficiul stării civile; *b*.) extras din matricula botezaților; *c*) certificat școlar; *d*.) certificat de vaccină. Aspiranții la burse vor mai înainta; *a*.) certificat despre situația familiară și averea părinților, și *b*) o declarație iscălită și de părinți (ori tutori) în fața primăriei comunale, în care se obligă a servi ca învățători cel puțin atâția ani cât au beneficiat de bursă, în caz contrar vor restitui bisericii cheltuielile făcute cu dânșii din cursul studiului.

Examenele de concurs se vor ținea din 6—8 Sept, examenele de corigență și particulare din 8—10 Sept. n., iar îmatriculările din 11—14 Sept. n.

Cei admiși sânt obligați să aducă: 4 cămăși, 4 părechi ismene, 3 cămăși de noapte, 4 părechi ciorapi, 6 părechi obiele, haine de pat (saltea, cearșafuri pentru schimb, țol ori plapomă, pernă și o cuvertură de pat), 3 ștergare, 3 servete, păhar, cuțit, furculiță, lingură, o ceașcă, 3 farfurii, piepten, săpun, perie de dinți, perie de haine și de ghiete, ață, ace, briceag, hainele și încălțămintea necesară și o violină.

Preoții și învățătorii sânt rugați să îndrumeze băieții deștepți dela sate spre cariera învățătorească, atât de necesară pentru propășirea neamului nostru. *Direcțiunea Școalei.*

Predica

rostită de păr. protopop, Dr. Vasile Saftu, în 7 Iulie a. c. cu ocazia desvălirii monumentului eroilor din Braşov

In numele Tatălui, al Fiului şi al sfântului Duh...

Dragii mei Români,

Maiestatea Sa, viteazul, înţeleptul, scumpul şi bunul nostru Tată al tuturor românilor şi Maiestatea Sa, nobila, generoasa şi milostiva noastră Mamă a tuturor românilor, Maiestăţile Lor, bunii părinţi ai tuturor cetăţenilor fără deosebire de neam şi de lege din această ţară, au pus piciorul pe pământul binecuvântat al judeţului şi al oraşului Braşov, au venit aici la noi ca să se închine cum numai Ei ştiu, să se închine, la mormintele eroilor noştri.

E zi de mare praznic!

Cerurile s'au deschis şi sufletele fericiţilor noştri eroi se coboară din sfintele lor locaşuri. Deschideţi vă şi voi ochii sufletului vostru şi priviţi cu credinţă la Maiestăţile Lor.

Veţi vedea: Ce aureolă strălucitoare au făcut în jurul capetelor Maiestăţilor Lor sufletele sfinţilor noştri mucenici.

Serafimii cântă cântece dumnezeeşti iar un Cheruvim păşeşte înainte, pare că ar vrea să ne vorbească.

Să l ascultăm cu băgare de seamă:

«Pe lângă falnicul monument, care ni-l înălţaţi, pe lângă evlavioasele slujbe, cari le faceţi — grăeşte reprezentantul eroilor noştri — Noi pretindem: Ceeace n'aţi făcut până acum, să faceţi de azi înainte: să ascultaţi şi să împliniţi cuvântul Regelui vostru care v'a spus limpede şi răspicat: *Să nu vă mai certaţi*, să vă iubiţi ca fraţii, şi să munciţi cu toţii cu cinste la refacerea ţării!

S'o ştiţi cu toţii, că noi nu ne mai mulţumim cu vorbe, ci pretindem dela voi fapte, fapte şi iar fapte!

Numai atunci vom fi noi mângâiaţi şi fericiţi în locaşurile noastre, când voi veţi arunca în focul gheenii ura, vrajba şi duşmănia dintre voi şi în locul lor veţi sălăşlui pacea, dragostea şi buna înţelegere, muncind cu toţii cu cinste şi cu omenie la consolidarea scumpei noastre ţări!» Astfel a grăit mândrul Cheruvim şi... a dispărut.

(In genunchi)

«Pe tine, Doamne Dumnezeul moşilor, strămoşilor, părinţilor şi fraţilor noştri, Te rugăm cu credinţă fierbinte şi neclintită:

Ţine pe Maiestatea Sa, Regele nostru, Ferdinand I, pe Maiestatea Sa Regina noastră Maria, pe Alteţa Sa Prinţul nostru moştenitor Carol şi pe Alteţa Sa prinţesa noastră moştenitoare Elena, pe Alteţa Sa moştenitorul tronului Greciei prinţul George şi pe Alteţa Sa moştenitoare de tron a Greciei, prinţesa Elisabeta; Ţine pe Prinţesele noastre Marioara şi Ileana, pe Prinţul Nicolae, întru zile foarte, foarte îndelungate, în pace, întregi, sănătoşi, voinici şi veseli!... Iar asupra noastră trimite Duhul înţelepciunii, Duhul înţelegerii, Duhul dragostei de frate, ca, cu toţii împreună, să putem cu un ceas mai curând împlini cuvântul Regelui şi al Cheruvimului nostru... întru propăşirea şi înălţarea sfintei noastre patrii!»

Acum şi pururea şi în vecii vecilor! Amin.

Din despărţămintele Asociaţiunii

Convocare

Adunarea cercuală a Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român din despărţământul Sălciua se convoacă pe Marţi în 2 August (20 Iulie, sf. Profet Ilie) a. c. în Ponor la ora 11 a. m. după serviciul divin. Se vor pertracta obiectele ordinare, apoi se vor ţinea următoarele prelegeri poporale: 1. Credinţa ta românească te-a mântuit, de Petru Sabău; 2. Ingrăşămintea pământului, de Vasile Şpan; 3 Stupăritul naţional, de Alexandru Muntean; 4. Sfaturi privitoare la păstrarea sănătăţii, de directorul despărţământului.

Corul preoţilor şi învăţătorilor din protopresbiteratul Lupşa va da răspunsuri în biserică, şi va concerta şi publicului adunat câteva arii şi poezii naţionale.

Sălciua, la 4 Iulie 1921.

Vasile Gan, dir., preşedinte. — *Nicolae Fodorean*, secretarul desp.

Nr. 5074 Bis.

CONCURS

In institutul teologic «Andreian» din Sibiu e vacant **postul de profesor de cântări şi de tipic**, pentru ocuparea căruia se publică concurs cu termin până la 1 August a. c. st. v.

Cererile de concurs sânt a se înainta la Consistorul arhidiecezan provăzute cu documentele:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu şcolar de maturitate.
3. Absolutor teologic.
4. Testimoniu de calificaţiune preoţesc.
5. Testimoniu de serviciu.
6. Alte documente recomandatoare.

Salarul e cel normal pentru profesori de cântări şi tipic.

Sibiu, din şedinţa senatului bisericesc, ţinută la 23 Iunie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Ştirile zilei

Plecarea familiei regale în străinătate a fost fixată în mod definitiv pentru ziua de 30 Iulie. Regele însoţit de dl colonel Tenescu, adjutant regal se duce la Banyol în Franţa pentru a face o cură de o lună de zile. Regina şi Principesa Ileana, însoţite de dl colonel Rădulescu, pleacă la St. Brieul, pe coasta Mării Mânecii. Suveranii vor rămânea câteva zile în capitala Franţei.

Din Bucovina. S'a hotărât a se ridica la Cernăuţi monumentul desrobirii Bucovinei şi al comemorării lui Ghica Vodă. Intre mijloacele necesare pentru strângerea fondurilor, s'a ales mai ales acelea, care realizând scopul material să contribue în acelaş timp la întărirea sentimentului naţional. E vorba de conferinţe şi reprezentaţii teatrale.

Organizarea clerului militar. In şedinţa senatului din 8 l. c. se ia în discuţie proiectul de lege pentru organizarea clerului militar activ, de orce rit. I. P. S. Sa mitropolitul Pimen al Moldovei arată necesitatea preoţilor în mijlocul soldaţilor şi alături de ofiţeri, după cum s'a putut constata în războiul întregirii. Sguduirea sufletească produsă de război cere să fie pe lângă fiecare regiment şi câte un doctor sufletesc. Pus la vot proiectul este adoptat fără modificări.

Pentru învăţători. In şedinţa camerei din 12 l. c. s'a depus proiectul de lege, prin care se deschide un credit de 11 milioane, necesar învăţătorilor confesionali din ţara noastră.

Reforma agrară votată de camera română a făcut clasa ţărănească din vechiul regat să devie stăpână pe 3 milioane şi 300.000 de hectare pământ cultivabil şi islaz, resultat al luptelor date pentru democraţie. Legea votată poate avea defecte; dar ele se vor constata şi îndrepta pe viitor, — a zis generalul Averescu.

Comemorarea luptei dela Mărăşti. Duminecă, 24 c. se va serba comemorarea luptei dela Mărăşti şi se va inaugura câmpul istoric în prezenţa familei regale, guvernului, ataşaţilor militari străini, etc. Se va face: Parastasul pentru morţii câmpului de luptă, punerea pietrelor comemorative, la biserica şi şcoala, construită anul acesta de societate, predarea caselor noi terminate proprietarilor, de către A. A. I. L. Regale Principele *Carol* şi Principesa *Elena*. După ameaz se va vizita frontul de luptă, până la reduta dela cota 536, unde pe scurt se va arăta, mersul bătăliei din ziua de 24 Iulie 1917.

Spre luare aminte. Invităm preoţimea noastră să îndemne tinerii cu bune purtări, din partea locului, să îmbrăţişeze cariera preoţească. In Seminarul arhidiecezan, elevii silitori şi cu purtare morală primesc multe înlesniri de întreţinere. Cheltuelile nu sânt nici pe departe atât de însemnate ca la şcoalele oraşelor mai mari.

† Constantin Cothişel, paroh ort. rom. emeritat, distins cu brâu roşu, membru în Consiliul de administraţie al institutului de credit «Doina» etc. după lungi şi grele suferinţe, în anul 66 al vieţii, 45 al fericitei căsătorii, fiind împărtăşit cu Sfintele Taine, în 25 Iunie, (8 Iulie) a. c. seara la ora 11½ s'a mutat la cele veşnice. Serviciile funerare s'au făcut la casa mortuară în Câmpeni, Duminecă în 27 Iunie, (10 Iulie) a. c. la ora 11 a. m. de unde osemintele regretatului răposat au fost transportate în cimiterul familiar din Certege. Odihnească în pace!

Desmintire. Din Cernăuţ: Decanul facultăţii de teologie desminte ştirea, că la facultatea aceasta s'ar preda ştiinţele teologice şi în limba germană şi ruteană, ca pe timpul Austriei. Limba de predare a facultăţii este cea românească, şi numai două catedre (de limbile slave, şi de teologia practică pentru ruteni) se folosesc de altă limbă. Colegiul profesoral a cerut guvernului desfiinţarea acestor două catedre.

In atenţiunea direcţiei poştelor. Primim următoarele: «De un timp încoace nu-mi mai soseşte nici un singur număr din *Telegraful Român*. In general, toţi preoţii din tract (Unguraş, Sălaj) mi se plâng că le vine ziarul foarte neregulat. In comparaţie cu mine, ei stau mai bine, căci deşi neregulat, dar totuşi primesc numeri din aeest organ oficios, până când mie nu-mi vine de loc. Rog să se cerceteze cauza. *Joil Ghiuriţan*, protopop». — Rugăm stăruitor şi din nou organele poştale să nu întârzie a lua măsuri, ca în sfârşit să înceteze stările acestea deplorabile la înmanuarea ziarelor pentru abonaţi. *Redacţia şi administraţia*.

Logodnă. Dşoara Stănuţa Pinciu, Sibiu, şi dl Emil Muscă, Agnita, logodiţi.

Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu anunţă Onor. public, că şedinţele literare lunare în decursul lunilor de vară nu se vor ţinea.

O casă de vânzare se află în strada Mark Nr. 3 Sibiu.

Cum se scrie despre episcopii ortodoxi. Intr'una din şedinţele stântului sinod din anul acesta s'a discutat o afacere privitoare la episcopul dela Galaţi, *Nifon*, cunoscutul arhiereu care era să-şi peardă viaţa în urma atentatului dela senat. Pe temeiul raportului citit de arhiereul Evghenie Piteşteanul sinodul a constatat că afacerea se referă numai la administrarea mănăstirii de maice Celic-Dere din judeţul Tulcea, în care episcopul Nifon nu este amestecat, şi că învinuirile ce i s'au adus sânt fără temei, prin urmare numitul episcop este absolvat ca nevinovat. Ziarul din Blaj, *Unirea*, foaia oficioasă a mitropoliei de acolo, scrie cu toate acestea, întocmai ca anumite ziare din capitală, nrmătoarele: «O altă chestiune de care s'a ocupat sinodul, a fost cazul episcopului Nifon dela Galaţi, acuzat de imoralitate în legătură cu mănăstirea de maice Celic Dere din jud. Tulcea. Chestiunea s'a tuşat (expresia blăjenească, poate pentru: muşamalizat?) salvându-l pe Nifon». (Unirea, nr. 28 din 9 Iulie 1921). Aşa crede foaia dela Blaj că trebue prezentat cititorilor săi un arhiereu ortodox român.

Carte de bucate. A apărut tocmai acum partea I din cea mai bună carte de bucate *Poftă Bună*, de *Zotti Hodoş*. Partea aceasta cuprinde 162 de reţete pentru: Supe, ciorbe, asiete, peşti, rasoluri şi sosuri, — la sfârşit menu-uri pentru zile comune şi pentru sărbători. Cartea costă 6 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu şi în alte librării.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. In fiecare seara la ora 7 şi 9: Cesarina, stăpâna lumii, seria ultimă.

Poşta redacţiei

Dlui *I. Gh.* în *Unguraş*. Am dispus să vi se trimită din nou. In caz de neprimire, binevoiţi a ne înştiinţa.

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 1456 Plen. 1921 (86) 1—3

CONCURS

Consistorul diecezan al Eparhiei ortodoxe române din Cluj publică concurs pentru **planurile bisericii catedrale,** care se va zidi în Cluj, Piaţa Cuza Vodă, în faţa teatrului naţional român pe lângă următoarele condiţii.

Catedrala are să corespundă tuturor cerinţelor reclamate de ritul ortodox cu un spaţiu intern pentu cel puţin 1800 persoane.

Concurentului i se lasă deplină libertate pentru alegerea formei şi stilului bisericii, având toate întocmirile interne şi externe, ca coridoare, trepte, uşi în număr de ajuns pentru siguranţa publică.

Preţul zidirii nu se limitează, se pretinde însă executare modestă din materiale solide care se află pe teritorul României întregite, şi planul să fie executabil.

Reflectanţii au să prezenteze toate schiţele la 1:200, cu faţade şi secţiuni în număr de ajuns pentru a înţelege toate construcţiile, cu un preliminar de spese aproximativ calculat după metrul cubic, şi în fine o scurtă descriere a planului şi a materialelor de construcţie.

Premiile de concurs:

Premiul I 50.000 Lei.

Premiul II 30.000 Lei.

Premiile se vor acorda numai planurilor de o valoare absolută şi acceptabilă, planurile devin proprietatea diecezei ortodoxe române din Cluj.

Consistorul îşi rezervă dreptul de a încredinţa cu facerea planurilor de esecutare pe cine va afla de bine, fără considerare la concurenţi.

Planurile, provăzute cu un motto şi cu o epistolă sigilată în care să se arete numele, locuinţa concurentului şi motto sub care s'a prezentat planul de concurs, sânt a se înainta la Consistorul diecezan din Cluj, strada Iuliu Maniu Nr. 31 în restimp de 6 luni, adecă până la *1 Noemvrie, ora 12, 1921.* Cele trimise pe poştă trebue se sosească cel mult după 8 zile, puse la poştă până la terminul de mai sus.

Planuri cari nu corespund condiţiunilor şi formalităţilor prescrise, şi sosite după termin, se vor eschide dela concurs.

Planurile prezentate se vor examina în timp de 2 luni după expirarea terminului de un juriu de experţi, iar premiile se vor acorda pe baza raportului experţilor de consistorul diecezan în terminul de mai sus.

La concurs pot participa numai ingineri şi arhitecţi recunoscuţi şi cetăţeni români.

Schiţele de situaţie şi informaţiuni se primesc dela Consistorul diecezan Strada Iuliu Maniu Nr. 31 în orele de oficiu.

Cluj, din şedinţa Consistorului diecezan ţinută la 7 Iulie 1921.

Nicolae Ivan,
arhimandrit, preşedintele Consistorului.

Nr. 104 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. II **Boşorod,** în protopresbiteratul Haţegului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi a se prezenta la biserica din comuna sus arătată în vre-o Duminecă sau sărbătoare, spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Haţeg în 24 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Nr. 1762/921 (97) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de profesor de religie la **liceul de stat** şi celelalte şcoli din Dej sistemizat prin hotărârea ministerului de culte din 4 August 1920 Nr. 24730/I publicăm concurs.

Petenţi pot fi preoţi sau candidaţi la preoţie cu examen de maturitate, cari întrunesc condiţiile stabilite în actul rezortului de culte Nr. 12.273/919 şi vor fi preferiţi cei cu studii academice.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt cele fixate de ministerul instrucţiunii pentru profesori de religie.

Cererile de concurs se vor înainta Consistorului diecezan.

Cuj, la 5 Iulie 1921.

Nicolae Ivan
arhim. preş. consist.

Nr. 283/1921 (101) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la şcoala conf. gr. or. română din **Batiz,** protopopiatul Hunedoarei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român.

Emolumentele acestui post sânt:

1. Dela comuna bis. din repartiţie Lei 300.
2. Ajutor dela P. V. Consistor arh. Lei 100.
3. Restul salarului legal: întregire dela stat.
4. Trei metri de lemne de foc.
5. Cvartir deplin corespunzător în natură: în edificiul şcoalei.

Învăţătorul e dator a instrui şi executa răspunsurile liturghiei, şi înainte de alegerea sa a se prezenta vr'odată în Batiz spre a cunoaşte referinţele locale.

Cererile de concurs să se înainteze subsemnatului în terminul fixat.

Hunedoara 15/28 Iunie 1921.

Oficiul protopop. ort. în înţelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu,
protopop.

Nr. 1763/1921 (98) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh ortodox român în **Năsăud,** împreunat cu postul de profesor de religie **la liceul grăniţeresc** de acolo devenit vacant prin strămutarea preotului profesor Augustin Bena, prin aceasta publicăm concurs.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt: 1. Toate retribuţiile în vigoare împreunate cu postul de paroh 2. Pentru fiecare oră de catehzaţie câte 250 Lei la an, minimul pentru 10 ore la săptămână anual 2500 Lei şi încât ar reclama numărul elevilor ortodoxi 16 oare la săptămână 4000 Lei.

Petenţii pot fi preoţi hirotoniţi cu atestat de maturitate, cari au ascultat cursurile teologice în mod ordinar, au examen de cvalificare preoţească cu «foarte bine» şi vor fi ascultat cursul pentru profesorii de religie din Cluj.

Vor fi preferiţi cei cu stndii academice Cererile de concurs instruite cu documentele necesare se vor înainta Consistorului Diecezan din Cluj până la 7/20 August 1921.

Cluj la 5 Iulie 1921.

Consistorul Diecezan:

Nicolae Ivan,
arhimandrit—preşedinte

Nr. 145/921 (90) 3—3

Concurs

Petru întregirea postului vacant de învăţător la şcoala confesională ort. rom, din **Blajfaleul de sus** protopresbiteratul Bistriţei, se publică concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: Dela comuna bisericească 300 lei, restul în bani dela stat, cortel în natură, grădină şi trei stânjini de lemne.

Reflectanţii la acest post îşi vor trimite cererile susţinute cu documentele de calificaţie la oficiul protopresb. ort. rom. în Bistriţa, şi în timpul deschis se pot prezenta şi în comună pentru a face cunoştinţă cu poporul. Se admit şi cursişti.

Bistriţa, 18 Iunie 1921.

Oficiul protopresb. ort. rom.

Gregoriu Pletosu
protopresb.

Nr. 397/921 (91) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia clasa II **Marcoş,** tractul Treiscaune se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele şi întregirea dela stat, sânt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul sus indicat — la subsemnatul oficiu, ear concurenţii pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare, se vor prezenta în o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta şi predica, sau a celebra.

Intorsura-Buzăului, 2 Mai 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Treiscaune, în înţelegere cu comitetul parohial.

G. Neagoviciu Negoescu
adm. prot.

M. Negruţiu
notar.

Nr. 1761/921 (96) 2—3

Concurs

Pentru complectarea postului de profesor de religie la **liceul de fete «Regina Maria» din Cluj** sistemizat prin hotărârea ministerului instrucţiunii Nr. 326/VI din 1921 prin aceasta publicăm concurs.

Petenţii pot fi preoţi sau candidaţi la preoţie cu examen de maturitate cari întrunesc condiţiile stabilite în actul rezortului de culte Nr. 12.273/919.

Vor fi preferiţi cei cu studii academice. Beneficiile împreunate cu acest post sânt cele fixate de ministrul instrucţiunii pentru profesori de religie.

Cererile de concurs instruate cu documentele necesare se vor înainta Consistorului diecezan din Cluj până la 20 August 1921 st. n.

Cluj, la 5 Iulie 1921.

Consistorul Diecezan.

Nicolae Ivan
arhim. preş. consist.

Nr. 1761/1921 (95) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului al II-lea de profesor de religie la **şcoala normală** şi **şcoala civilă din Cluj** sistemizat cu hotărârea rezortului cultelor şi instrucţiunii Nr. 233/920 din 26 Ianuar 1920, prin aceasta publicăm concurs.

Petenţii pot fi preoţi sau candidaţi la preoţie cu examen de maturitate şi studii teologice ordinare, cari întrunesc condiţiile stabilite în actul rezortului de culte Nr. 12.273/919 şi vor fi preferiţi cei cu studii academice.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt cele fixate de ministrul instrucţiunii pentru profesorii de religiune. Cererile de concurs se vor înainta Consistorului diecezan până la 7/20 August 1921.

Cluj, la 5 Iulie 1921.

Consistorul Diecezan:

Nicolae Ivan
arhim. preş. consist.

Nr. 1741/1921 (93) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de profesor de religie la liceul **«Mihai Viteazul din Alba-Iulia,** sistemizat prin hotărârea din 17 Iulie Nr.-11.828 920 a Secretariatului general, prin aceasta publicăm concurs.

Petenţii pot fi preoţi sau candidaţi la preoţie cu examen de maturitate, cari întrunesc condiţiile stabilite în actul Resortului de culte Nr. 12273/1919, şi vor fi preferiţi cei cu studii academice.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt cele fixate de Ministerul instrucţiunii pentru profesor de religie.

Cererile de concurs se vor înainta Consistorului diecezan din Cluj până la 20 August 1921 st. n.

Cluj la 5 Iulie 1921.

Consistorul diecezan din Cluj.

Nicolae Ivan,
arhimandrit prezident.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane

Anul LXIX. Sibiu, 6/19 Iulie 1921 Nr. 53

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Intregirea eclejiilor

Proiectul reformei agrare pentru Ardeal, stabilit definitiv de marele Sfat național, cuprindea un paragraf, în care era prevăzută întregirea eclejiilor la 32 jugăre pământ, condiționând această întregire de îndestulirea cu pământ a tuturor celor îndreptățiți de a fi împroprietăriți. Cu un cuvânt zis, dacă mai rămâne ceva, se dă și bisericii pentru trebuințele parohului, ear dacă nu este de unde, paragraful rămâne paragraf fără valoare.

Aceasta o cere democrația de azi, să promiți și preotului ceva, ca pe urmă să nu-i dai nimic, sau în cazul cel mai rău, să i se ia și din puținul ce are.

Reforma agrară e votată de corpurile legiuitoare, și sântem curioși să vedem în ce formă se va executa peste tot și dacă preoțimea va fi sau nu împărtășită cu eclejii: se vor întregi acestea la maximul prescris de legea agrară?

După aplicarea făcută până azi a reformei agrare din partea comisiunilor județene, și după părerea celor mai mulți membri din comisiile județene — precum și din partea comisiilor locale — putem afirma deschis, că susnumitele comisii sânt protivnice ideii de a se da preoților eclejii sau a li se întregi cele existente.

Pentru a arăta un fapt concret, să mi se dea voe a arăta aici un caz din cele multe. In comuna vecină, Drașov, unde se află domeniul contelui Teleki, supus exproprierii, cu ocaziunea împărțirii pământului la săteni în arândă, după multă vorbă, comisia locală a designat pentru preotul local și pentru cântăreți un teritor de vre-o 8—10 jugăre, pământ care pe viitor să formeze eclejie, cu atât mai vârtos, că nici preotul, nici cântăreții n'au avut nici o breazdă eclejie.

Ce să vezi însă, azi s'a făcut împărțirea, și peste noapte niște săteni s'au dus cu plugul și au brăzdat chiar în mijlocul eclejiei designate, arând apoi un teritor de 2 jugăre, prefăcându-se că n'au știut că nu e al lor, așa că eclejia preotului a rămas în suspensiune.

In astfel de împrejurări nu e mirare deci că mulți preoți părăsesc parohiile de oarece nu numai la cei de sus, dar nici la poporul pe care-l păstorește nu vede multă bunăvoință.

Prin acordarea de eclejii pentru preoți, s'ar ajunge mai multe scopuri. Preotul lucrând pământul în mod rațional poporul ar profita din această împrejurare, iar pentru preot ar fi asigurată existența lui și a familiei sale cu deosebire în cazuri de grele încercări pentru finanțele țării; iar de altă parte, preotul ar fi mai legat de parohie având-și întocmit o gospodărie, care n'ar lăsa-o cu una cu două.

Acordarea și întregirea eclejiilor parohiale este deci o necesitate nu numai pentru biserică, ci și pentru stat, căci în acest caz preotul făcând și studii pe lângă praxă, va fi un bun îndrumător în cele economice, producția va crește, iar țara se va îmbogăți.

Reforma agrară, pusă în aplicare pentru Basarabia prin faptul că li să iau preoților din eclejiile cele mari dela 60—240 hectare pământ, reducându-le la 8 ha., li se dă și preoților ca persoane private 6—8 hectare care au să formeze proprietatea lor.

Ne putem noi ardelenii cugeta la așa ceva să ni se deie și nouă personal cel puțin 3—4 jugăre, când nici eclejiile nu voesc a le întregi?...

Cerem dela cei competenți să țină seamă de dorințele noastre, spre a ne întregi eclejiile la maximul posibil, făcând aceasta din oficiu, fără a întreba comisiile locale, care nu sânt în stare să judece latura bună a problemei, având în vedere mai mult scopurile lor personale.

Prin această procedură s'ar face un act de dreptate și s'ar rezolvi în parte problema lipsei de preoți, care trebue să pună pe gânduri pe toți factorii vieții de stat.

Pr. Ioan Crăciun

Nr. 4894 Bis.

CONCURS

La institutul teologic «Andreian» din Sibiu e vacant postul de **Duhovnic,** pentru ocuparea căruia se publică concurs cu termin până la 1 August a. c. stil vechi.

Dela concurenți se cere:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu școlar.
3. Absolutor teologic.
4. Testimoniu de calificațiune preoțesc.
5. Adeverință despre serviciul preoțesc.
6. Alte eventuale documente despre serviciul preoțesc.

Duhovnicul va avea locuința și întreagă întreținerea în institut, apoi un salar corespunzător.

Cererile sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din ședința senatului bisericesc ținută la 23 Iunie 1921.

Consistorul arhidiecezan

Exercițiul cultului

(Fine)

6. Fiecare organizație locală de cult deja existentă, este obligată ca în termin de 3 luni, dela data acestui ordin circular să ceară autorizație acestui Minister în scopul de a mai putea funcționa. Autorizația se va cere în condițiunile arătate în punctul 5, adecă se vor alătura la petiție toate declarațiile cerute și se vor observa formalitățile prevăzute.

Fiecare prefectură va purta un registru despre toate casele de rugăciune baptiste și adventiste deja existente și va purta evidența despre fiecare dacă a cerut ori nu a cerut autorizație pentru continuarea funcționării.

Organizațiile locale care n'au cerut la termin autorizația necesară, până la resolvirea cererii de către Ministerul Cultelor, vor putea să funcționeze.

7. Predicatorii pot fi numai cetățeni români și vor putea funcționa numai la o singură comunitate religioasă cu autorizația Ministerului de Culte. Autorizația se va face prin intermediarea Prefecturii, care va înainta petiția însoțită de opinie.

Predicatorul va face cererea cu mâna proprie alăturând atestatele școlare, și de moralitate vizat de administratorul de plasă, în orașe de către primar.

Predicatorul este obligat să mai alăture la petiție o declarație semnată de către toți sectanții din comună, că îl doresc și recunosc de predicator al lor. Predicatorii caselor de rugăciune, deja existente sânt obligați ca în termin de 3 luni dela data acestui ordin circular să ceară în aceleași condițiuni și pe lângă observarea formalităților cuprinse în dispozițiile anterioare ale acestui punct, autorizația Ministerului pentru a putea funcționa.

Fiecare Prefectură va însemna în registru casele de rugăciune și numele predicatorului și va notifica acestui Minister numele celor cari n'au cerut autorizația necesară. Dacă predicatorul nu cere în terminul fixat autorizația, Ministerul va putea închide și casa de rugăciune pe lângă care funcționează predicatorul fără autorizație. Predicatorii deja în funcțiune, cari vor cere autorizația, pot să și exercite funcția până la rezolvirea petiției lor.

8. Orce propagandă de proselitism, fie că vine din străinătate, fie că ar tinde să se manifesteze de către cetățeni ai țării, este cu desăvârșire oprită. Activitatea predicatorilor se va mărgini exclusiv la actele de cult religios exercitat în casa de rugăciune, precum și la botezuri și înmormântări.

Este deci oprită propaganda în orce formă s'ar manifesta, ca o ieșire din cadrele cultului, și astfel este interzisă în armată, în școli, spitale etc.

9. Este interzis sectanților a lua parte, în massă sau în grupări, la cultul ținut în case de rugăciune din alte comune.

10. Secția nazarineană este interzisă cu desăvârșire. Ea nu va putea deci să se manifesteze prin acte de cult religios, nici chiar în cadre de organizațiuni locale, fiindcă aderenții acestei secte, într'un memoriu tipărit în anul 1920 în Lugoj, declară, că ei nu primesc arma spre exercițiu nici decum, întrucât dacă ar obveni întrebuințarea aceleia, ei se vor opune.

Veţi binevoi deci, Domnule Prefect, a dispune, ca organele subalterne să cerceteze unde există organizaţiuni nazarinene (care nu sânt identice cu cele adventistă şi baptistă) şi în urma rapoartelor ce le veţi primi, veţi ordona închiderea imediată a caselor lor de rugăciune. Despre fiecare caz veţi face raport acestui Minister.

11. Privitor la zecime şi alte daruri făcute de adepţi, dispunem, ca toate contribuţiile vor putea fi folosite exclusiv pentru trebuinţele comunităţilor proprii ale sectanţilor.

Este interzis deci ca darurile şi zecimea adunate dela adventişti, respective baptişti, dintr'o anumită comună, să fie întrebuinţate pentru cei din o altă localitate.

La sfârşitul fiecărui an, organizaţiile locale vor avea să înainteze prefecturilor socotelile anului expirat şi bugetul anului viitor. Prefecturile le vor înainta Ministerului de Culte, spre examinare şi aprobare.

Ministerul cultelor şi artelor

Apel

pentru ridicarea unui monument poetului Mihai Eminescu

Ministerul cultelor şi artelor a luat hotărârea să ridice, în centrul capitalei, un monument nemuritorului nostru poet *Mihai Eminescu.*

Credem că orcine îşi dă seamă de ceeace a fost *Eminescu,* în desvoltarea culturii noastre, va saluta cu bucurie acest act patriotic. Eminescu în literatura română nu este o apariţie trecătoare; opera lui literară înfăţişează o valoare permanentă, în viaţa şi în educaţia noastră naţională şi artistică.

El e prin excelenţă clasicul nostru, unul din marii inspiraţi ai veacului în care a trăit. Prin el limba românească a câştigat mlădieri şi melodii necunoscute încă. El ni-a arătat că limba românească faţă de surorile ei apusene nu e mai pe jos în frumuseţe.

Mintea lui Eminescu, pe lângă cunoaşterea adâncă a trecutului nostru istoric şi a problemelor noastre de viaţă, a pătruns tainele cele mai profunde ale cugetării omeneşti. El a reprezentat astfel naţiunea română în chipul cel mai strălucit. Cuprinzând într'o visiune profetică întreg neamul românesc, el a isbutit să dea generaţiei lui precum şi celei ce l a urmat acea sănătoasă şi puternică directivă naţională care a fost cea mai temeinică pentru realizarea Unirii.

Pleiada intelectualilor de mai târziu şi toţi îndrumătorii sufleteşti ai ţării s'au inspirat din opera lui ca dela un isvor de prorocire. Cu toţii au ţinut şi ţin căile de el deschise.

Toate aceste merite fac ca poetul Eminescu să aibă în viaţa noastră publică însemnătatea unui simbol naţional. Generaţia privilegiată de azi, privind îndeplinit idealul pentru care el a luptat, nu trebue să uite pe acest *părinte al Patriei,* pe cântăreţul destinelor ei. Nu trebue să uite pe acela care, prin opera lui, i-a dat cel mai frumos titlu de glorie, i-a inspirat încredere şi avânt, şi mai presus de orce: acea putere de jertfă cu prisos cerută în lupta pentru întregirea şi mărirea poporului român. Este o datorie pentru noi, ca în momentele actuale, printre imaginile scumpe ale eroilor acestui neam, să fixăm memoria genialului nostru poet, într'un monument vrednic de însemnătatea misiunii lui.

Un asemenea monument, însă, în împrejurările actuale, nu se poate face fără cheltuieli mari. Ministrul nu le poate acoperi singur, ia numai iniţiativa şi contribuie cu o sumă însemnată. E datoria tuturor să-şi dea obolul, pentru ca monumentul să aibă un *caracter naţional,* aca cum trebue să fie monumentul lui Eminescu: o unanimă manifestare a admiraţiei noastre.

Ministrul deschide lista subscripţiei publice înscriindu-se cu suma de 50.000 lei.

Toate contribuţiunile se vor adresa ministerului artelor, care va publica treptat numele donatorilor.

Facem un călduros apel la românii de pretutindeni, la autorităţile, la aşezămintele publice şi particulare, toţi să contribuie şi să ajute ca acest monument să se ridice in cele mai bune condiţiuni artistice, şi să proclame cu mândrie recunoştinţa poporului român!

Octavian Goga
Min. cult. şi art.

Virgil Cioflec
Dir. gen. al art.

Loteria Asociaţiei

Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român a obţinut dela guvern aranjarea unei *loterii de clase* (4 trageri), la care se vor sorta câştiguri în suma de

6 milioane lei

Prima tragere, la care se vor sorta câştiguri în valoare de 1.500,000 lei se ţine la 31 Decemvrie 1921.

Costul unui loz e 20 lei şi se poate cumpăra dela biroul central al Asociaţiei, Sibiu, str. Şaguna 6, precum şi dela băncile asociate cu «Solidaritatea».

Inaltul scop cultural şi naţional, urmărit de Asociaţiune, impune fiecărui român să îmbrăţişeze cu căldură această loterie naţională.

Către învăţătorii pensionari şi văduvele de învăţători pensionare

Prin ordonanţa sa Nr. 24451/1919 Resortul de culte şi instrucţiune publică, ţinând seamă de scumpetea excepţională pricinuită de războiu şi de situaţia materială insuportabilă a noastră, a învăţătorilor pensionari şi a văduvelor de învăţători pensionare, ne ridicase cu începutul anului 1919 prea modestele pensii cu 100% şi ne făcuse un oarecare favor şi prin acordarea unui ajutor pentru locuinţă.

Cu unificarea valutei, ridicarea sus menţionată a pensiilor noastre a însemnat, că pensiile, până atunci în coroane, s'au prefăcut în lei. In felul acesta am şi beneficiat noi pensionarii până acum de pensii.

Ordonanţa Directoratului general al Ministerului instrucţiunii publice de data 18 Iunie 1921 Nr. 12252 ne aduce acum la cunoştinţă, că în baza intervenţiei Revizoratului şcolar al judeţului Sibiu şi, nu ne îndoim, şi a celorlalte revizorate din Ardeal şi din restul regiunilor ce au aparţinut Ungariei, a rugat Ministerul de finanţe să-şi dea învoiala, ca în bugetul anului 1921/22 să se poată prelimina suma necesară la stabilirea pensiunilor ridicate *1 coroană la 1 leu.*

Consiliul Miniştrilor însă nu a admis, şi pentru mai departe acest beneficiu pentru noi învăţătorii pensionari şi pentru văduvele de învăţători pensionare, cari nu au servit la şcoalele statului.

In urma acestei hotărâri nedrepte, directoratul general al Ministerului de instrucţiune a reclamat şi apelat la dl Ministru de instrucţie din Bucureşti, cerând intervenţia Dsale în Consiliul ministerial pentruca să se susţină şi pe mai departe beneficiul urcării pensiunilor 1 cor. la un leu şi, dupăcum ne comunică, aşteaptă resolvirea favorabilă a apelaţiei sale.

Totuşi în urma tristelor experienţe ce vedem că le fac învăţătorii activi, cari nu au avut norocul de a sta în serviciul şcoalelor de stat, ne putem teme, că ar putea să urmeze, şi în urma apelului înaintat de Directoratul general al instrucţiunii publice, o hotărâre negativă.

Este consult, deci, ca fiecare învăţător pensionar şi fiecare văduvă de învăţător pensionară să-şi înainteze plângerea direct la Ministerul instrucţiunii în Bucureşti, cerând să se lase, în grelele împrejurări ce persistă încă, beneficiul urcării pensiilor dela 1 cor la un leu şi a micului ajutor pentru locuinţă; pentrucă în caz contrar nouă învăţătorilor pensionari, văduvelor pensionare şi orfanilor de învăţători, ni s'ar crea o situaţie insuportabilă.

Sibiu, în 12 Iulie 1921.

In numele mai multor învăţători pensionari:
Romul Simu

Congresul învăţătorilor

In 6 şi 7 August 1921 se ţine la Cluj congresul învăţătorilor din Ardeal, Bănat, Crişana şi Maramureş.

Se organizează mari serbări în legătură cu inaugurarea Casei Invăţătorilor, Comitetul central al Asociaţiei învăţătoreşti, după terminarea şedinţelor congresului, va conduce o excursiune în diferite localităţi ale vechiului regat. Doritorii de a participa la excursiune să se anunţe, prin o cartă poştală, la adresa: Biroul central al Asociaţiei învăţătorilor, Cluj, Casa Invăţătorilor.

Congresul învăţătorilor din Basarabia

Zilele trecute s'au întrunit învăţătorii din Basarabia în congres general la Chişinău. S'au discutat chestiunile în legătură cu şcoala, atât pedagogice cât şi materiale şi administrative.

O preocupare principală a învăţătorilor basarabeni a fost chestiunea salariilor. Situaţia materială a acestei clase de oameni nu e nici în Basarabia mai bună ca în vechiul regat şi celelalte teritorii. Pentru aceea s'a ridicat şi la congresul din Chişinău chestiunea demisionării în massă. Au fost glasuri cari pledau pentru demisionare, altele pentru rămânerea mai departe în slujba şcoalie.

«Noi sântem ai şcoalei, a zis unul dintre învăţători, şi ai şcoalei vom rămânea. Nu poate statul să primească serviciile noastre, le va primi poporul. Nu poate statul să supoarte cheltuielile învăţământului vom fi întreţinuţi de cei dornici de lumină, — de popor».

Unul dintre cei bătrâni a pus următoarea întrebare îndreptăţită:

Dlor, dacă e vorba să dăm toţi demisia, acei mai tineri dintre noi cari uşor s'ar putea duce la alte slujbe, îşi vor lua ei obligaţia de a ajuta pe cei bătrâni cari n'ar mai găsi alte servicii?

După discuţii îndelungate s'a votat următoarea moţiune:

Congresul delegaţilor corpului didactic din Basarabia cere cu hotărâre onoratului guvern şi parlamentului, să ia măsuri pentru îmbunătăţirea stării materiale de azi a corpului care nu mai poate continua, aprobând pe 1 Aprilie 1921 proiectul depus de Federaţia corpului didactic, ca pentru majorarea cotelor prevăzute pentru învăţători. Delegaţii hotărăsc în numele învăţătorimii de toate gradele să se înainteze demisiile tuturor membrilor corpului didactic care vor fi depuse la comitetul central şi trimise apoi Federaţiei corpului didactic.

Această hotărâre să fie considerată ca o solidarizare cu învăţătorimea din vechiul regat şi din celelalte ţinuturi româneşti.

Citind ziare

O idee care trebue răspândită: La serbările încoronării, în Alba Iulia, doamnele şi domnişoarele noastre să vie în *port naţional.*

Scrie Petronius în Viitorul:

Doamnele din vechiul regat (de sigur şi din ţinuturile desrobite) venind investmântate în admirabilele noastre costume naţionale, ar adăoga la bucuria ochilor, noi raze luminoase, şi-ar pune nota de românism în fastul unor serbări menite a comemora marele eveniment al unirii şi al desrobirii.

Venind în costumul naţional, femeile române ar da exemplul bun al simţului estetic, precum ar dovedi în acelaş timp că nu au uitat gestul Carmen Sylvei, care făcea, din admirabilul port naţional, costumul ei de sărbătoare.

Iar «Societatea pentru emanciparea politică şi civilă a femeilor» care a luat iniţiativa popularizării acestei idei, merită încă o laudă pentru bunele intenţiuni româneşti ce nu pentru prima oară le manifestă.

•

Despre biserică şi chestiunea feministă scrie Pr. Butnariu în Dacia:

La noi mişcarea feministă e destul de puternică pentru a constitui o problemă serioasă. Pentru cinstea noastră de oameni şi pentru respectul ce-l datorăm femeii, această chestiune trebue soluţionată cu atenţiune. Biserica — cu atât mai mult nu poate rămânea indiferentă. Creştinismul a fost cel dintâi care a ridicat demnitatea femeii din starea de sclăvie în care se găsea, şi prin silinţa lui de a îmblânzi legile statelor a continuat statornic în decursul vremilor să înalţe tot mai sus femeea cu virtuţile ei atât de propice pentru soliditatea femeii, pentru înfrumseţarea şi curăţenia morală a căminului, pentru viitorul neamului întreg, pe care cu drept cuvânt îl ţese ea. In puţine cuvinte putem afirma că biserica nu se împotriveşte unui rol mai extins ce s'ar da femeii.

Privind chestiunea pe terenul faptelor, din experienţa votului feminin făcută în alte iări, am putut constata că temerile antifemeniştilor nu s'au realizat.

Femeea, în orce condiţie legală, nu va înceta de a fi femee. Introdusă în viaţa politică a dovedit destul bun simţ, şi mai mult chiar, activitatea ei se soldează cu un excedent moral evident.

Lupta pentru desrobirea şi cultivarea Negrilor, lupta împotriva alcoolismului, împotriva prostituţiei, împotriva nedreptelor îngrădiri legale în care era ţinută femeea, concursul ei prin excelenţă binefăcător în opere de asistenţă socială, au fost primele trepte ale evoluţiunii chestiei feministe şi primele titluri glorioase cu care femeia a binemeritat din partea celor cari au recunoscut prin lege drepturile lor politice. In comparaţie cu bărbatul, femeea e mai mult preocupată de partea educativă şi morală, sentiment înrădăcinat de sigur în aptitudinile ei materne, care vor ca viaţa pe care o transmit generaţiilor viitoare să fie cât mai bogată, cât mai sănătoasă. Aşa se explică de ce în Anglia există societatea fecioarelor şi uniunea femeilor engleze, fiecare numărând milioane de membre şi fiecare luptând pentru o cât mai mare sfinţenie şi curăţenie morală a femeii şi a familiei. Aşa se explică de ce la noi există o societate a femeilor române ortodoxe.

Privind chestiunea din asemenea puncte de vedere, nu putem avea nici o teamă de efectele ce le-ar avea o reformă politică, acordând drepturi politice femeilor.

Anuarele anului şcolar 1920/1921

2. Anuarul liceului şi internatului de fete «Regina Maria» din *Cluj*, pe anul al doilea şcolar, publicat de Nicolae Bogdan, director. In Cuvântul introductiv, directorul liceului relevează câteva lucruri petrecute în cursul anului, privitoare la raportul dintre corpul profesoral şi părinţii elevelor, — în scopul ca părinţii să mediteze asupra lor. Liceul a fost vizitat de I. P. S. Sa arhiepiscopul şi mitropolitul nostru *Nicolae*, care a inspecţionat orele de religie şi a adresat elevelor cuvinte de îndemnuri spre bine şi de mângâiere sufletească. Eleve înscrise în şase clase au fost 282, din care în internat 150. Inscrierile se fac în 1—3 Septemvrie n. 1921. Taxa şcolară: 112 lei pentru clasele inferioare, 132 lei pentru clasele superioare; se poate plăti în două rate.

3. Anuarul II al liceului de stat «Gheorghe Lazăr» din *Sibiu*, publicat de Dr. I. Bunea, director. Cuprinde: Arta şi rolul ei educativ, conferinţă, de Dr. I. Bunea — Personalul didactic are 1 director şi 24 profesori. Fiind aglomeraţia mai mare decât în trecut s'au înfiinţat mai multe divizionare. In cantina şcolară au fost primiţi 134 elevi, parte gratuit, parte cu taxa jumătate, parte cu taxa întreagă. La examen de maturitate au fost admişi 21 candidaţi, din aceştia au trecut examenul 13, îndrumaţi la examen de corigenţă, în Septemvrie, 3 elevi, repetenţi 5. Biblioteca profesorilor, întemeiată anul trecut, numără 251 volume. Biblioteca elevilor: din cursul superior are 1530 volume, din cursul inferior 1265 volume. Societatea de lectură «Al. Vlahuţă» a fost condusă de prof. Al. P. Arbore. Elevi la sfârşitul anului 647 (fete 6), între aceştia 548 gr.-or. Didactru 60 lei cursul inferior, 80 lei cursul superior. Taxa şcolară 52 lei.

4. Anuarul II al şcoalei medii (civile) de fete, cu un curs comercial superior de un an, din *Aiud*, publicat de Ananie Boldor, director. Anuarul publică, în fruntea sa, o lucrare despre: Problema şcoalei medii (civile). — Corpul didactic stă din: 1 director şi 7 profesori şi profesoare. Biblioteca profesorală are 190 volume. Bibliotecile de clasă 328 volume. S'au înscris, eleve şi elevi, 123, între cari gr.-or. 34. Inscrierile se fac în 1—5 Sept. Se primesc numai *eleve*, cu cel puţin 4 clase primare. In cursul comercial se primesc eleve cu 4 clase medii sau de liceu.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără şematism 10 lei cu porto cu tot.

Ştirile zilei

Prinţul moştenitor în Sibiu. Vineri a sosit la Sibiu A. S. Regală, Principele Carol, şi s'a oprit la Comandamentul C. 7 de armată. Principele a venit să ia contact cu şeful cercetaşilor în vederea primirii cercetaşilor englezi, cari vor veni la Sibiu în August. După ameazi A. S. R. s'a înapoiat la Sinaia.

Dela Senat. In şedinţa din 13 l. c. Mitropolitul primat depune un proiect de lege din iniţiativă parlamentară pentru crearea de catedre la facutatea de teologie. Se admite urgenţa.

Coroană de aur. Cunoscutul mare proprietar şi senator, dl Alexe *Pocol* din Baia-mare, a dăruit din minele sale pentru M. Sa Regina Maria aurul trebuincios la facerea coroanei cu care M. Sa va fi încoronată la Alba-Iulia.

Geniul latin. In 12 l. c. s'a inaugurat la Paris monumentul *Geniului latin*, ridicat de Liga fraternităţii intelectuale latine, întemeiată de scriitorul francez Paul Adam. La ridicarea acestui monument au participat toate ţările latine din lume.

Titlurile. La Cameră s'a depus un proiect de lege, prin care cetăţenii români nu vor avea dreptul de a purta, ori unde s'ar afla şi în orce mod, titluri sau distincţiuni de nobleţă, ca: principi, conţi, baroni şi altele, particole de nobleţă, precum nici de a se folosi de armoarii, coroane şi altele asemenea. Ceice se vor abate dela această dispoziţiune vor fi pedepsiţi cu o amendă de 5000 la 10000 lei, ear în caz de recidivă cu îndoitul amendei, urmându-se tot astfel mai departe. Tipografii, litografii, gravorii şi zugravii cari vor tipări, grava sau zugrăvi în orce mod asemenea titluri sau semne prohibite vor fi pedepsiţi cu o amendă de 2000 la 5000 lei, ear în caz de recidivă cu maximum amendei.

Alegeri pentru congresul bisericesc al Bucovinei se fac în zilele de 12—15 Septemvrie 1921. Credincioşii de religiune ortodoxă ai Bucovinei îşi pot exercita dreptul de alegere numai în districtul electoral al domiciului lor ordinar şi, — afară de cazurile prevăzute în regulament, — numai în persoană.

Ştire care trebue primită cu însufleţire este următoarea: Tribunalul Ilfov, secţia I, a osândit zilele acestea la amendă trei persoane, care au tipărit şi respândit scrieri imorale. Intervenind mai des în astfel de cazuri, procurorii ar da mână de ajutor presei, care stărueşte pentru citirea cărţilor bune, — o muncă adeseori zădărnicită prin mulţimea cărticelelor netrebnice şi păcătoase, ce năpădesc an de an librăriile din toate oraşele.

Intervenire. Sâmbătă s'a prezentat dlui Tănăsescu, subsecretar la interne în Transilvania, o delegaţie compusă din episcopii unguri: Majlath Gusztáv, Nagy Károly şi Ferencz Iózsef, cerând eliberarea preoţilor unguri arestaţi pe motivul că au luat parte activă la diferite comploturi urzite împotriva statului român.

In interesul Habsburgilor. Presa clericală romano catolică din Elveţia a început o vie campanie pentru apărarea interesolor exmonarhului Carol, cerând ca guvernul federal să acorde şi mai departe acestuia ospitalitatea pe teritor elveţian.

Aviz. Ministerul agriculturii, Bucureşti, organizează pentru zilele de 10, 11 şi 12 Septemvrie a. c. la *Băneasa*, lângă Bucureşti, pe terenul fermei de model Ferăstrău, expoziţiuni şi demonstraţiuni de motocultură (arătura mecanică), permiţând astfel cultivatorilor să vadă cum se lucrează pământul cu diferite sisteme de maşini. Pentru persoanele, care vor vizita demonstraţiunea, Ministerul comunicaţiilor a aprobat o reducere de 50% pe C. F. R. Călătorul va plăti costul integral al biletului până la Bucureşti, acest bilet va fi reţinut de călător şi îi va servi la întoarcere drept permis fără plată. Aceste bilete vor trebui să poarte la înapoiere pe dosul lor stampila Ministerului agriculturii, Comisiunea de expoziţiuni şi demonstraţiuni.

Binefacerile bolşevismului. După Pravda rezultatele ultimelor recensământe în Rusia, arată o scădere u populaţiei de 12 milioane de suflete.

O casă de vânzare se află în strada Mark Nr. 3 Sibiu.

Biletele Băncii Generale, conform unei nouă ordonanţe, au putere cirulatorie până la sfârşitul lui Iulie 1921. Biletele acestea prin urmare nu pot fi refuzate de nimeni, ele trebue primite întocmai ca biletele Băncii Naţionale.

Anunţ şcolar. Conform ord. Min. Instr. Publice Nr. 17. 631-921 se aduce la cunoştinţă, că inscrierile elevilor la şcoala infer. de arte şi meserii din *Viştea de jos*, se fac la Direcţiunea şcoalei cu începerea de la 15 Iulie până la 15 August; cererile prezentate după această dată nu se vor lua în considerare. — Vor fi primiţi la înscriere absolvenţi a IV cl. primare urbane, în cl. I, ear absolvenţi a 6 cl. primare precum şi acei cu 2 cl. secundare în cl. II, prezentând următoarele acte: 1. Certificatul de ultima clasă; 2. Actul de naştere; 3. Certificatul de vaccină. Cei ce doresc a obţinea bursă atât orfanii de răsboi cât şi ceialalţi elevi, vor prezenta şi certificat de paupertate, eliberat de primăria respectivă. — Alimentele cu cari vor contribui bursierii la internat, se vor comunica la timp.

Director *D. Zăvoeanu.*

Foamete. Ziarele ruseşti, sosite în Germania vestesc să Rusia este ameninţată de o foamete catastrofală. Recolta Rusiei este distrusă de secetă.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. In 19 Iulie: *Cadavrul viu*, după Tolstoi, în 4 acte. In 20 şi 21 Iulie: *Ucide-mă*, mare dramă în 6 acte. Vine: Stăpânitorul lumii. Inceputul seara la ora 9.

Anunţ

La liceul «Timoteiu Cipariu» din Ibaşfalău examenele de corigenţă se vor ţinea în ziua de 31 August la ora 8 dimineaţa.

Inscrierile se vor face în zilele de 1, 2 şi 3 Septemvrie.

Inaugurarea anului şcolar se va face în ziua de 4 Septemvrie.

Examenele particulare se vor ţinea în zilele de 9 şi 10 Septemvrie.

Cei cari doresc să fie primiţi pe viitor în internat până la 10 August a. c. să adreseze direcţiunii liceului cerere timbrată în regulă, alăturând certificatul ultimului an şcolar. Cererile sosite ulterior nu se vor lua în considerare.

Taxa de întreţinere va fi 3000 lei anual şi se va plăti în două rate egale, prima la inscrierea în şcoală şi a doua la 1 Februar. Dacă se va observa o scădere mai mare a preţurilor alimentelor, în proporţie se va reduce şi taxa de întreţinere. Pe lângă taxa de întreţinere fiecare elev îşi va aduce cu sine: 2 părechi ghete bune şi-o păreche ghete de casă, 2 rânduri de haine, un pardesiu, un palton, 6 cămeşi de zi, 3 cămeşi de noapte, 6 pantaloni albi, 12 batiste, 4 prosoape (ştergare), 2 perne, 4 cearceafuri (lepedee), 1 plapomă, 1 saltea (străjac), 4 feţe de perină, săpun, piaptăn rar şi des, perie de ghete, perie de haine, ac şi aţă. Toate albiturile să fie însemnate cu numele elevului.

Dacă vre-un elev din vre-un motiv va părăsi de bună voe sau va fi dat afară din internat, taxa plătită nu i-se restitue.

(106) 1—1 **Direcţiunea.**

Nr. 390/1921 (107) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învăţătoreşti vacante la şcolile primare ort. rom. din comunele mai jos însemnate ale tractului Agnita, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima anunţare în «Telegraful Român».

1. **Merghindeal,** salar anual 240 lei, computat în 6 stânjini de lemne aduse acasă, întregirea şi adausurile legale şi cvincvenalele dela stat, cvartir în edificiul şcoalei şi grădină în măsura prescrisă de lege.

Invăţătorul ales e obligat pe lângă instruirea elevilor de toate zilele, a instrua şi pe elevii de repetiţie, a cânta cu elevii în Dumineci şi sărbători sf. liturghie şi a ţinea la utrenie strana în biserică şi a instrua pe elevi în grădina de pomărit.

2. **Iacobeni,** salar din repartiţie dela popor 170 lei, ajutor eparhial anual 100 lei, 3 stânjini de lemne computate în 30 lei, restul dela stat, cvartir în natură (2 odăi, culină, cămară).

Invăţătorul ales este obligat a ţinea conform legilor în vigoare pe lângă instrucţiune cu elevii şcoalei de toate zilele şi de repetiţie

şi şcoală cu adulţii, iar în Dumineci şi sărbători să cânte cu elevii la sf. liturghie.

3 **Coveş**, salar fundamental 300 lei plătibil în rate lunare anticipative prin repartiţie dela popor, întregirea şi cvincvenalele legale dela stat, pe cum le-a avut şi fostul învăţător I. Bucur, cvartir natural în edificiul şcoalei, la alt cvartir sau relut de cvartir comuna nu se obligă, grădina prescrisă de lege în natură.

Învăţătorul ales e obligat a instrua elevii şcoalei de toate zilele şi de repetiţie şi a cânta cu elevii în Dumineci şi sărbători în biserică la sf. liturghie.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi să aştearnă în terminul susindicat rugările înzestrate cu documentele necesare subsemnatului şi să se prezinte poporului în biserică.

Agnita, 29 Iunie 1921.

În înţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Joachim Muntean
protopop

(108) 1—3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului al doilea învăţătoresc dela şcoala confesională gr. or. română din **Apoldul de sus**, protopopiatul Mercurei, se deschide concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt

1. Din cassa bisericii 50 Lei, restul întregire dela stat, la caz că statul nu ar plăti restul de salar comuna nu se obligă la solvirea lui.

2. Cvartir în natură, grădină şi doi stânjini de lemne.

Alesul se obligă a instrua pe elevii şcoalei de toate zilele precum şi pe cei de repetiţie în cântările bisericeşti, a cerceta regulat biserica în Dumineci şi sărbători şi a cânta cu elevii la sfânta Liturghie.

Doritorii de a ocupa acest post să aştearnă în terminul deschis rugările înzestrate cu documentele necesare oficiului protopopesc în Mercurea.

Apoldul de sus, din şedinţa comitetului parohial ţinută la 20 Iunie 1921.

Basiliu Necşa preşedinte. **Dumitru Iridon** notar.

Nr. 297/1921

Am văzut:

Avr. S. Păcurariu,
protopop.

Nr. 51 1921 (104) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învăţător la şcoala noastră confesională ortodoxă română din **Tălmăcel** tractul Sibiu se deschide concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt:

1. Salar fundamental dela biserică 600 lei, plătibile în rate lunare anticipative, iar restul este asigurat dela stat, conform cualificării şi anilor de serviciu.

2. Cuartir, lemnele necesare şi grădină în natură.

3. Cel-ce va putea forma cor cu tinerimea adultă şi care va putea conduce grădina de pomi va fi remunerat deosebit.

Concurenţii să-şi înainteze rugările provăzute cu toate documentele de lipsă of. protopresbiteral în terminul arătat şi să se prezinte poporului în biserică.

Tălmăcel, 20 Iulie 1921.

Niculae Bunescu notar **Ioan Roman** paroh-preş.

Văzut:

Mateiu Voileanu
adm. prot.

Nr. 357/1921 (94) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învăţătoreşti dela şcoalele confesionale ort. român din protopopiatul Abrudului, comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. *Bucium Cerbu*, salar 200 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir, grădină şi lemnele de foc necesare în natură.

2. *Bucium Isbita*, salar 300 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, relut de cvartir şi grădină legal şi lemnele de foc necesare.

3. *Bucium Muntari*, salar 300 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir, grădină şi lemne de foc în natură.

4. *Bucium Poieni*, salar 500 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir în natură, relut de grădină legal şi lemnele de foc necesare.

5. *Bucinginea*, salar 350 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat cvartir în natură, relut de grădină legal şi lemnele de foc necesare.

6. *Ciuruleasa*, salar 300 Lei şi restul întregire dela stat, cvartir şi relut de grădină legal şi lemnele de foc necesare.

7. *Galaţi*, salar 320 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir în natură, relut de grădină legal şi lemnele de foc necesare.

8. *Presaca*, salar 300 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir în natură, relut de grădină legal şi 5 stânjini lemne.

9. *Sohar*, salar 200 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir în natură, relut de grădină legal şi lemnele de foc necesare.

10. *Trâmpoele*, salar 400 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir şi lemnele de foc în natură şi relut de grădină legal.

11. *Valea Bulzului*, salar 300 Lei din repartiţie şi restul întregire delu stat, cvartir şi grădină în natură şi lemnele de foc necesare.

12. *Vârtop*, salar 200 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir şi grădină în natură şi lemnele de foc necesare.

Cei ce doresc a ocupa vreunul din aceste posturi să-şi înainteze rugările instruite cu documentele cerute de lege, subsemnatului oficiu în terminul arătat şi să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sărbătoare în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Abrudului în înţelegere cu comitetele parohiale.

Abrud, 16 Iunie 1921.

Petru Popoviciu,
protopop.

Nr. 169/1921 (100) 2—3

Concurs

Pentru întregirea alor două (2) posturi vacante de învăţători la şcoala noastră confesională din **Borgobistriţa**, în sat şi la «Pusta», protopresbit. Bistriţei, se publică concurs cu termin de 25 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt: 1. Salar după lege, şi anume: dela comuna bisericească câte 600 lei, iar restul întregire dla stat; 2. Cortel în natură în edificiul şcoalei şi grădină de legume.

Reflectanţii îşi vor înainta cererile snstinute cu documentele de cvalificaţie la Oficiul protopresb. ort. rom. în Bistriţa şi se pot prezenta şi în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Cei aleşi vor avea să conducă în Dumineci şi sărbători elevii la biserică şi să cânte cu ei la sf. liturgie.

Bistriţa, 25 Iunie 1921.

Oficiul protopresb. ort. rom.

Gregoriu Pletosu,
protopop.

Nr. 287/921. (103) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la şcoala primară confesională ort. rom. din **Cărpiniş**, tractul Mercurea, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt: 300 Lei dela biserică şi întregirea dela stat, cvartir în natură şi 10 Lei relut de grădină.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul deschis oficiului protopopesc subsemnat. Petenţii sânt învitaţi a se prezenta în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Alesul va fi obligat a conduce elevii la biserică şi a cânta cu ei Dumineca şi în sărbători.

Mercurea, 18 Iunie v. 1921.

Oficiul protopopesc al Mercurei în înţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Avr. S. Pecurariu,
protopop.

Nr. 62/1921 par. (92) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la şcoala confesională ort. română din comuna **Hendorf**, protopresbiteratul tractului Sighişoara, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: 300 Lei dela popor prin repartiţie, restul dela stat votat deja.

Locuinţă în edificiul şcoalei din o odae. Relut de grădină 10 Lei. Lemne 4 stânjini.

Alesul, pe lângă provederea învăţământului şcolar la ambele cursuri, mai are a conduce elevii în biserică, având în Dumineci şi sărbători şi zile liturghice a cânta la utrenie şi liturghie, şi la alte servicii divine.

La înmormântări va avea a cânta răspunsurile funebrale.

Cei capabili de a forma şi conduce corul tinerimii vor fi preferiţi şi remuneraţi. Concurenţii înainte de alegere se vor prezenta înaintea poporului în biserică spre a-şi dovedi aptitudinea în cântări şi tipic.

Cererile de concurs instruite cu documentele prescrise au să şi le aştearnă oficiului protopresbiteral în Sighişoara.

Hendorf, 13/26 Iunie 1921.

Comitetul parohial ort. român:

Andrei Moldovan, par., prez. com. par. **I. Hantău,** notar. **Zaharie Piroş,** epitrop 1 cassar.

Văzut: **Dimitrie Moldovan,**
protopop

Nr. 251/1921 (99) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului vacant de paroh din **Suciul de jos** (clasa II a,) protopresbiteratul Cetatea de piatră se publică concurs cu termin de 30 zile calculat dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Cererile de concurs cu documentele necesare se vor trimite în terminul fxat subsemnatului oficiu.

Concurenţii sânt în drept cu observarea dispoziţiilor reglamentare să se prezinte în parohia la biserică în vreo Duminecă ori sărbătoare pentru a cânta, predica ori celebra şi să facă cunoştinţă cu credincioşii.

Lăpuşul-unguresc, la 14/27 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Cetatea-de-peatră în înţelegere cu comitetul parohial.

Zaharie Manu,
protopresbiter.

(102) 2—3

Concurs

Pentru întregirea definivă a doua catedre de învăţător la şcoala noastră confesională ortodoxă română din comuna **Rotbav** se publică concurs cu termin de 30 zile dela cea dintâi publicare în «Telegraful Român».

Învăţătorul ales şi întărit va avea:

1. Salar dela biserică 500 lei anual.

2. Cvartir natural sub Nr. 196 şi Nr. 5 a. In cazul când învăţătorilor aleşi nu le vor conveni cvartirele naturale, biserica le va plăti bani de cvartir conform legii.

3. Fie-care învăţător are dela Comuna politică 5 stânjini de lemne, — loco în pădure.

4. Toate celelalte adaose se vor cere dela stat.

Amândoi învăţătorii au să conducă şcolarii Duminecă şi sărbătoarea la biserică şi să cânte cu ei răspunsurile liturgice.

Doritorii cu să-şi înainteze rugările conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc şi să se presinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, să-i cunoască poporul.

Din şedinţa comitetului parohial.

Rotbav, 31 Mai 1921.

Ioan Iorga, secretar. **Ioan Marin,** paroh—prezident

Aprobat:

Dr. V. Saftu,
protopop.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 9/22 Iulie 1921 Nr. 54

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Nr. 6
Procuratura de stat (Of.)
Str. Schewis Loco
ROMÂNIA 3 BANI

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

In vremuri nouă

(=) Chestiunile cu raport la preoțimea din ținuturile desrobite nu s'au împărtășit, până acum, de o considerație mai învederată din partea cercurilor dela cârma statului nostru.

La ocazii mari se repetă cuvinte frumoase la adresa preoților. Li se constată cu multă prevenire, că ei au fost «sentinela românismului în văile carpatine» pe vremurile neguroase medievale; și că tot preoții «cu crucea 'n frunte» sânt păstrătorii limbii și legii străbuue în vălmășagul luptelor de mai târziu...

După trecerea festivităților ocazionale, la care de obicei se fac promisiuni cu privire la situația materială viitoare a preoțimii atât de lăudate, interesul pentru slujitorii bisericii începe să slăbească, și în vastele făgădueli nu se aleg decât earăș și earăș iluzii îngropate...

Legăturile între credincioși și preoțime, în vremurile nouă, le vedem cu totul schimbate. Când poporul oftă și suspină sub povara stăpânirilor străine, alerga la mângăierile și sfaturile feților bisericești, pe care, în consecvență, le și asculta și respecta.

S'au dus stăpânirile asupririi, și în locul lor au venit stăpânirile libertății și ale dreptății, în vremuri de prefaceri radicale, cu învățături nouă și nu toate priincioese progresului moral și cultural. In nouăle împrejurări, când credincioșii sânt de părere că acum vor avea mai puțină trebuință de preot (deși adevărul este tocmai dimpotrivă), autoritatea preotească în general a scăzut, — dar împreună cu ea a scăzut și sentimentul de respect arătat altădată celorlalte soiuri de diregătorii.

Atârnă dela cârmuitorii statului, actuali și viitori, să-și îndrepte luarea aminte către stările acestea, care privesc interesele poporului, ale clerului și ale întregului stat românesc.

Avem trebuință de un cler bine pregătit, pentru refacerea morală a credincioșilor.

Și, dacă e ca preotul să nu-și părăsască apostolatul trecând în alte ramuri de activitate, este necesar să i se asigure minimul de existență, fără a mai cere dela popor toate îndatoririle trecutului.

Ca să avem cler cu pregătiri la înălțimea timpului, ne trebue școale mai multe.

In raport cu numărul parohiilor din județele țării întregite, biserica noastră ortodoxă are prea puține seminarii pentru a umplea golurile cauzate prin moarte sau prin împrejurarea că unii preoți au trecut la alte cariere. S'au sporit eparhiile dincoace de munți cu episcopiile Clujului și Oradiei-mari, care n'au încă seminariile lor, și nici nu le vor avea, dacă statul va continua cu economiile bugetare, când este vorbă d'a smulge biserica din sărăcia ei materială și de a creia slujbașilor săi o situație omenească.

A asigura preotului traiul de care s'a învrednicit, este cerința vremurilor nouă: explicațiile, din acest punct de vedere, ni se par a fi de prisos pentru orce stăpânire inteligentă și binevoitoare, care și-a înțeles rostul în consolidarea țării.

Este de ajuns, credem, să amintim cu acest prilej, că mijcoace bănești care se cifrează cu zeci de milioane, se acordă din partea guvernului pentru susținerea teatrelor (între acestea și două opere), pentru tablouri și statue, burse mari pe seama artiștilor, alte milioane pentru «propagandă culturală»; — nu se mai poate astfel ca biserica să fie lipsită de un ajutor, în aceeaș măsură, cum se dă altor așezăminte necesare pentru țară și neam. Biserica nu cere decât sfânta dreptate.

Retragerea opoziției din parlament. In ședința de Sâmbătă a camerei, partidele din opoziția națională: dl Iuliu Maniu, din partea partidului național român, dl I. Mihalache din partea partidului țărănesc, dl I. Inculeț din partea partidului țărănesc din Basarabia și dl S. Ungureanu din partea partidului Unirii din Bucovina și dl Chiriță Paraschiv din partea partidului naționalist-democrat, au declarat că se retrag din cameră. Declarații de retragere, au mai făcut și partidul liberal și doi deputați din majoritate.

Fiecare partid opozițional, prin reprezentanții săi, a citit în cameră câte-o declarație, prin care anunță retragerea sa din parlament. Opoziția cere disolvarea actualelor corpuri legiuitoare.

In ședința de Luni a senatului s'au citit aceleași declarații ale opoziției în senat. La o întrebare a unui senator: dacă opoziția înțelege să se *retragă* din parlament, sau *depune* mandatul, s'a răspuns că guvernul este liber să interpreteze cum crede de cuviință declarația.

Din București se mai anunță:

Acțiunea opoziției este concentrată în scopul provocării unei schimbări de guvern, pentru ca prezidarea istoricei solemnități a încoronării dela Alba-Iulia să revină unui alt cabinet alcătuit din personalități aparținând tuturor partidelor.

Asociația clerului Andrei Șaguna

E numele societății, primit din rezultatul frământărilor primului congres preoțesc. El i-a desbătut și stabilit statutele. Primind binecuvântarea arhierească și aprobarea șefului de culte, au devenit lege de organizare și de îndrumare culturală a clerului din mitropolia de dincoace de munți.

Scopul îl fixează paragraful al doilea, prin stabilirea problemelor: «apărarea prestigiului și intereselor bisericii; promovarea culturei teologice și a vieții morale între membrii clerului, îndrumarea vieții religioase în popor, cultivarea simțului de colegialitate între preoți, și ocrotirea intereselor preoțimii».

Mijloacele de îndeplinire le lămurește paragraful al treilea, statorind în 13 puncte un program de muncă.

Reținem două din acestea:

«Conferențe și cursuri pentru propășirea culturală a clerului; susținerea unei reviste pentru viața bisericească, pentru promovarea culturală a clerului și instruarea lui în îndeplinirea misiunii pastorale».

Puterea de desvoltare a asociațiilor de tot felul, atât în cele materiale, cât culturale, e recunoscută de toți. Putem spune, că toate minunățiile, la care a izbutit să ajungă omenimea până astăzi, în cea mai mare parte sânt roadele stăruințelor întovărășite.

Prin o societate bine închegată, sprijinită de toți și activă, în care a început să se strângă preoțimea noastră, vom putea contribui la ajungerea multor progrese înfloritoare, în viața culturală a bisericii și a neamului. Atuncea însă, când conducătorii și din centru și din afară, comitetul central și cele ale despărțămintelor, în frunte cu președinții lor, vor ști să țină în continuu aprinsă flacăra dragostei și a interesului față de bunul mers al societății.

Vor ști, rând pe rând, să întrupeze și să dee viață avântată punctelor din program, ca astfel an de an să aducă roadele așteptate. Vor ști să fie un centru de lumină care să formeze rezervorul nesecat de energie și de îndemnuri stăruitoare; vor ști să fie acea inimă sănătoasă și neînfrântă, încălzită întotdeauna și sub orce împrejurări de focul conștiențiosității, de a trimite regulat dela centru puterea dătătoare de tărie și de viață.

Un scriitor, doritor de lumină, face o asemânare în desvoltare unei flori care se desvoaltă de sine dintr'o forță lăuntrică dată de Dumnezeu și între munca tehnică ce trebue depuse de puteri externe la formarea unei statui. Scoate învățătura spunând: Bunul Dumneznu a pus și în om, ca într'o floare, în măsura mai mare sau mai mică, o forță lăuntrică, așa că frumseța omului numai de aici poate să purceadă. De lași ca această schintee dumnezeiască să adoarmă în lăuntrul tău, ciocăniturile venite din afară nu te vor ridica nicicând din această stare. Ce vine din afară se numește civilizație, și ce crește și vine dinlăuntru se numește cultură, și în planta aceasta internă rezidă valoarea și forța atât a unui individ, cât și a unui popor».[1])

In susținerea acestei forțe lăuntrice pururea trează stă nobilitatea, hărnicia și conștiențiositatea omului. Dacă această forță am izbutit

[1]) Dr. Ștefan Cioroianu: Dor de lumină, p. 127.

s'o desvoltăm şi s'o ţinem vie faţă de chestiunile ce ne preocupă, cu încredere şi împăcare sufletească putem privi în viitorul bisericii şi al neamului. Toate chemările şi îndatoririle, toate problemele vor fi îndeplinite din îndemn, zel şi hărnicie proprie.

Viitorul asociaţiei noastre dela asemenea legături, — prin care să se susţină încontinu trează dragostea de muncă şi de înaintare, adecă forţa lăuntrică, — va atârna în primul rând. Mijloacele cele mai potrivite, pe lângă o gazetă bună şi o revistă de specialitate, prin care să se arete progresul cultural, şi mersul societăţii, activitatea ce-o desvoltă, cursurile şi conferinţele.

In aceste cercuri mai restrânse prin participarea a unuia sau a altuia dintre membrii comitetului central, sau delegaţi ai acestuia, s'ar putea face foarte mult. Alături de aceştia, un rol nu mai puţin important, va avea fiecare preot ca membru, precum protopresbiterii, ca preşedinţi ai asociaţiei clerului «Andrei Şaguna».

Pr. I. Popa

Casa culturii poporului

S'a depus la cameră proiectul de lege pentru înfiinţarea, sub preşedinţia A. S. R. Principelui Moştenitor al României, a unui institut naţional pentru educaţia şi cultura masselor populare cu numirea de «*Casa culturii poporului*».

Casa culturii poporului are de scop:

Să trezească şi să desvolte gustul de citire în popor, sporind cunoştinţele oamenilor despre lucruri şi fapte, să inobileze şi să înalţe viaţa, să formeze gustul pentru frumos al poporului;

Să desvolte iubirea de patrie şi de neam prin scrieri, cuvântări, fapte, serbări comemorative, excursii, reprezentări artistice, să facă educaţiunea cetăţenească a poporului şi să cinstească faptele mari de virtute cetăţenească;

Să facă educaţia fizică şi sanitară, precum şi pregătirea pre şi post regimentară a poporului;

Să desvolte simţul gospodăresc al oamenilor, încurajând şi premiind silinţele lor gospodăreşti;

Să colaboreze cu societăţile de educaţie şi cultură pentru popor, să coordoneze şi să încurajeze activitatea lor, ajutându-le şi subvenţionându-le.

Casa culturii poporului e alcătuită din următoarele organe constitutive: administraţia centrală, casele culturale judeţene şi căminele culturale.

Casele culturale judeţene sânt sub dependenţa şi controlul imediat al administraţiei centrale, ear căminele culturale atârnă de Casa culturală a judeţului respectiv.

Gestiunea financiară a Casei culturii poporului cade sub controlul şi jurisdicţiunea Inaltei Curţi de conturi.

Congresul Învăţătorilor din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş

Marile serbări în legătură cu inaugurarea «Casei învăţătorilor» din Cluj. — Excursiunea învăţătorilor ardeleni în vechiul regat.

Nr. 78—921

Convocare.

Comitetul central al Asociaţiei învăţătorilor români din Ardeal, Banat, Crişana, Maramureş şi comitetul central al «Fondului Gheorghe Lazăr», în conformitate cu dispoziţiile Statutelor, convoacă al III-lea Congres ordinar, al Asociaiei învăţătorilor şi ba adunare generală ordinară a Fondului, pe zilele 6 şi 7 August st. n. a. c. în Cluj, sala prefecturii judeţene, cu următoarea

Ordine de zi:

I.

Şedinţa Asociaţiei. Sâmbătă în 6 August.

1. La ora 8 şi jum. a. m. invocarea Duhului sfânt în aisericile româneşti.
2. La ora 10 a. m. deschiderea Congresului.
3. Alegerea unei comisiuni verificatoare şi alor 2 notari.
4. Raportul comitetului central.
5. Raportul casierului general.
6. Raportul redacţiunii revistei «Învăţătorul».
7. Raportul administraţiei revistei.
8. Alegerea comisiunilor censurătoare.

II.

Şedinţa «Fondul Gheorghe Lazăr».

1. La ora 3 d. a. deschiderea adunării.
2. Raportul secretarului.
3. Raportul casierului.
4. Alegerea pe un ciclu de 3 ani: *a*) a Comitetului fondului şi a cenzorilor, *b*) a Consiliului de administraţie, comisiunii de supraveghere şi disciplinare a «Casei învăţătorilor», *c*) aprobarea alegerii economului.
5. Proclamarea membrilor de onoare ai «Fondului Gheorghe Lazăr».
6. Eventuale propuneri.

III.

Inaugurarea festivă a Casei învăţătorilor, Duminecă, 7 August.

1. La ora 10 a. m. sfinţirea apei.
2. Discursul preşedintelui, «Fondului Gh. Lazăr».
3. Discursul dlui Ministru al Instrucţiunii, eventual al reprezentantului său.
4. Discursul reprezentantului Universităţii din Cluj.
5. Discursul Preşedintelui Asociaţiei învăţătorilor.
6. Discursul Directorului administrativ al «Casei Învăţătorilor».
7. La ora 1 banchetul.

IV.

Şedinţa II-a a Asociaţiei.

8. La ora 3 d. a. Rapoartele comisiunilor.
9. Proclamarea membrilor de onoare ai Asociaţiei.
10. Statificarea.
11. Alegerea Comitetului pe un nou ciclu de 3 ani.
12. Eventuale propuneri.
13. Inchiderea Congresului.

Notă. Consiliul general al Asociaţiei îşi va ţinea şedinţa în preziua Congresului.

Comitetul central al Asociaţiei, voind a organiza şi conduce îndată după terminarea şedinţelor Congresului, o excursiune în diferite localităţi ale vechiului regat, roagă pe cei ce doresc să participe, a se anunţa prin o carte postală, pe adresa: Biroul central al Asociaţiei Învăţătorilor, Cluj, Casa Învăţătorilor.

Timpul plecării din gara Cluj, itinerarul excursiei şi ev. favoruri ce se vor putea obţinea, se vor putea comunica în ziare în cel mai scurt timp.

Cluj, la 8 Iulie 1921.

Dr. *Gheorghe Vilt*, preş. «Fond. Gh. Lazăr».
Traian Şuteu, preş. Asociaţiei înv.
I. Angheliu, secretar.
Gavril Almăşianu, secretar

Imbunătăţiri

Se anunţă din Bucureşti, că la comisia bugetară s'au admis următoarele *salarii preoţeşti*:

Preot paroh *rural*, licenţiat în teologie 500 lei lunar, cu seminar gr. II. 350 lei, cu seminar gr. I. 250 lei, supranumerar gr. II şi I ca parohii. Preot paroh *urban* sau diacon licenţiat în teologie 550 lei, cu seminar gr. II. 400 lei. gr. I 350 lei, supranumerarii întocmai ca parohii. Preoţii şi diaconii dela mitropolii şi episcopii au aceleaşi salarii ca şi cei dela parohiile urbane, iar cei dela mănăstiri ca parohii rurali. Dela 1 Aprilie 1921 s'au prevăzut gradaţii din 5 în 5 ani, la anii efectivi, atât preoţilor, diaconilor, cât şi cântăreţilor şi paracliserilor. Preoţilor şi diaconilor dela bisericile fără enorie şi celor din Dobrogea şi Cadrilater li s'a acordat un spor de 30 la sută.

Aşa dar un preot licenţiat la ţară după 10 ani primeşte 450 lei leafă plus 225 lei gradaţia, 200 lei scumpetea adecă 875 lei total, iar dacă n'are pământ de cultură 988 lei. Un preot cu 8 clase după 10 ani de serviciu primeşte între 650 şi 725 lei.

Un preot licenţiat la oraş după 10 ani primeşte 1150 lei lunar, nelicenţiat 925 lei.

Salariile acestea ar intra în vigoare dela 1 Octomvrie 1921.

„Unirea" desbină

Sub acest titlu scrie Infrăţirea, despre *Unirea* din Blaj, între altele, următoarele:

Noi am mai atras atenţia cititorilor asupra «povârnişului periculos», pe care lunecă această gazetă, care reprezinta până deunăzi o frumoasă tradiţie naţională, culturală şi morală, dar care acum desbină fraţii români pe tema nenorocitei diferenţe de confesiuni.

Deschideţi acelaş număr, (din 2 Iulie), care dă informaţiile alarmante despre persecuţii, şi veţi vedea că în aceeaşi pagină, în care se spune că «amvonul de mâine e presa», sânt scrise totuşi cu o vinovată uşurinţă, atacuri, drepte sau piezişe, împotriva românilor greco-orientali.

Vorbind de «Inalta misiune, pe care providenţa divină a rezervat-o bisericii noastre» (adică a celei greco-catolice, cea greco-orientală fiind de sigur eretică), «Unirea» pomeneşte cu dispreţ de «acefalismul ortodoxiei române». Da, toată lumea românească conştientă e de părere ca şi «Unirea», că trebue să avem o singură biserică ca o chezăşie a unităţii noastre naţionale, în contra atâtor duşmani ai neamului. Ear Blajul, care editează «Unirea», aşa cum apare azi şi revista «Cultura Creştină», în care (Anul XI, Nr. 6) se terfelesc figuri venerate că a mitropolitului Moldovei Veniamin Costachi, vrea să nu pară locul de unde se va întinde împăciuitoare ramura de măslin?

Spicuiri

Biserica şi Şcoala publică la loc de frunte un articol: «Greşeli», în care cu bun gând de îndreptare se sbiciuesc anume greşeli şi păcate, ce bântuie şi printre rândurile preoţimii. Sântem în deplin acord cu nizuinţa de a ne îndrepta prin noi, dar nu putem trece cu vederea greşala, publicată şi în ziarul nostru Nr. 58, pe care o face autorul în pasagiul în care se pronunţă asupra slujirii sf. maslu cu ocazia întrunirii cercurilor religioase. Nu credem că autorul — un preot — să fi voit intenţionat să se pună în contrazicere cu învăţătura bisericii că[tolice] scrie cu prea puţin respect despre o taină: «Ei să recunoaştem că timpul minunilor a trecut şi nici că mai e lipsă ca noi preoţii să săvârşim minuni... Sânt boale de altă natură de care *prin credinţă* nu se pot mântui(!)... şi eu pot să mărturisesc că asupra unui asemenea bolnav, deşi a cerut slujba sf. maslu n'am săvârşit'o...

Instituirea tainei însaşi a sf. maslu se întemeiază pe cuvintele apostolului: «De este cineva bolnav să cheme preoţii bisericii şi să se roage pentru dânsul...» şi boala, de orce natură corporală sau spirituală, prin *credinţa bolnavului* şi prin lucrarea preoţilor poate fi sanată. Această concepţie religioasă nu opreşte pe nici un preot conştient dela datoria de a îndruma pe cei suferinzi şi la medic pentru a se căuta, şi chiar la spital pentru a se cura. Iar părerea că cineva ar fi nevrednic de primirea tainei şi deci să se trateze cu refuz când o cere, este o nenorocită practică personală. Omul trebuie pus în stare de a primi cu vrednicie taina, şi pentru aceasta se pregăteşte prin mărturisire şi pocăinţă deplină ce premerge sf. maslu. Învăţătura bisericei noastre este clară şi în privinţa aceasta, şi nu lipsea decât să se orienteze autorul pentru a nu se expune la rătăciri din punct de vedere teologic.

*

Un pamflet iscălit de «Un preot unit» ne vine la redacţie. Ar vrea să fie un răspuns la articolul părintelui protopop Petru E. Papp «Atentatul dela Blaj» scris în foaia «Beiuşul» din prilejul vizitei nunţiului papal la Blaj şi a deschiderii sinodului greco-catolic de acolo, asupra atitudinei pe care o au oamenii bisericii unite faţă de ţară, armată şi biserica ţării româneşti. Asupra unor exhibiţii unite, cari în locul unei discuţii cuviincioase, dacă o credeau necesară, întrebuinţează vorbe ce se aud numai rar şi la mahala, se trece la ordinea zilei, lăsând pe autor să se sbată înainte, căci din prisosul inimei grăeşte gura. Aceste sbateri înfrigurate dau de altfel dovada cea mai bună, că ne-am pus pe drumul drept când am chemat *poporul* să înlăture firma străină a catolicismului.

*

Duminecă sara la *teatrul românesc* din Sibiu s'a auzit o lecţie dată de trupa Fotino publicului sibian şi s'a văzut alta, dată de public trupei. Sala goală a spus dlui Fotino, că în acest mod nu se poate face educaţia mulţimei. Orcât de puternic ar fi fost îndemnul câştigului material, strâns dela o mulţime adunată cu o iscusită reclamă, ne miră totuş faptul că trupa, — mi se pare subvenţionată de Ministerul artelor cu o anume misiune în Ardeal, — s'a putut coborâ atât de jos încumetându-se să pună în scenă banalităţi, cari denotă o anume mentalitate scălciată, decadentă.

Ştim să apreciem şi rostul şi puterea ironiei fine în educaţia publică, dar osândim zeflemeaua grotescă, presărată cu vorbe şi aluzii de imoralitate. Respingem cu energie încercarea incalificabilă de a se aduce pe scenă slujitori ai bisericii noastre în chipul unor călugări îmbrăcaţi ridicol şi sfornăind pe nas îngrozitor, ca să *batjocurească ritul*, făcând ecteniile prosteşti. Unde a fost serviciul de cenzură a poliţiei care a admis batjocorirea bisericii statului şi propagarea pornografiei, ce a încăput şi pe scena românească a Sibiului?

Nr. 4894 Bis.

CONCURS

La institutul teologic «Andreian» din Sibiu e vacant postul de **Duhovnic,** pentru ocuparea căruia se publică concurs cu termin până la 1 August a. c. stil vechi.

Dela concurenţi se cere:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu şcolar.
3. Absolutor teologic.
4. Testimoniu de calificaţiune preoţesc.
5. Adeverinţă despre serviciul preoţesc.
6. Alte eventuale documente despre serviciul preoţesc.

Duhovnicul va avea locuinţa şi întreagă întreţinerea în institut, apoi un salar corespunzător.

Cererile sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din şedinţa senatului bisericesc ţinută la 23 Iunie 1921.

Consistorul arhidiecezan

Apel

Neamul românesc şi-a înfăptuit idealul. Aproape toţi românii formăm un stat naţional, iar noi Oltenii cu mireasa cea aleesă mândra «*Ţara Oltului*» am ajuns a fi cei mai fericiţi în centrul acestui stat, — fiind mândri de trecutul nostru cu «Radu Negru», ducele Făgăraşului, şi cu «Mircea Vodă», care ne-a regenerat cu boierimea lui în toate satele din «Ţara lui Radu Negru».

Se apropie actul cel mare şi epocal, *încoronarea Regelui tuturor românilor.* Cu această ocaziune trebue să se validiteze cu produsele sala industriale fiecare ţinut din România-Mare.

Se aranjează de acum o expoziţiune română — care să dovedească popoarelor din toată lumea, gradul de perfectitudine la care a ajuns industria română.

La această expoziţiune generală, locul rezervat pentru «Ducatul Făgăraşului» sau Ţara lui «Radu Negru» trebue împodobit cu obiectele de industrie ale Oltencelor noastre harnice — şi din industria agricolă a voinicului Oltean.

Spre scopul adunării obiectelor, binevoieşte părinte, în înţelegere cu dnii învăţători, secretar şi primar, a consemna imediat obiectele ce merită a fi expuse şi prin care se dovedesc aptitudinile locuitorilor din acest ducat cu trecut mândru istoric. Acest conspect va fi cenzurat de comisiunea judeţeană care se va prezenta la faţa locului şi va lua în primire obiectele ce se vor alege a fi expuse — dânu se garanţa deplină pentru restituirea lor de întregime.

Obiecte a se aduna sânt cusături, covore, sarice, ţesături de lână şi bumbac, cânepă etc., olărit, lucruri de lemn etc.

Făgăraş, la 15 Iulie 1921.

(ss) *Nicolae Borzea,*
protopop, fost senator.

Dela societatea de lectură „Andrei Şaguna" a şcoalei normale arhidiecezane

Din Raportul general despre activitatea societăţii în anul şcolar 1920/21 reţinem următoarele:

Societatea şi-a început activitatea în 4 Octomvrie 1920 când sub conducerea directorului şcoalei, Dr. V. Stan, s'a ţinut şedinţa de constituire, alegându-se prezident profesorul A. Popoviciu, viceprezident N. Popovici, elev în clasa VIII şi alţi opt membri în comitet, şi 8 în comisia literară.

Prima şedinţă publică s'a ţinut, în colaborare cu societatea de lectură a elevilor seminarului «Andreian» în memoria marelui arhiereu Andrei Şaguna (în 12 Dec. 1920).

Un festival, în teatrul comunal din Sibiu, s'a dat (în 26 Dec. 1920) întru amintirea lui Vasile Alecsandri, dela a cărui naştere se împlineşte o sută de ani. Acest festival s'a reprezentat, în cadrele excursiunilor de studii, la Râmnicul-Vâlcii, Deva, Hunedoara şi Sebeşul-săsesc.

In şedinţele societăţii s'au citit disertaţii lucrate de tinerime, s'au recitat poezii, monologuri, s'a făcut muzică vocală şi instrumentală.

Biblioteca societăţii are 2225 volume. Fondul administrativ 2254 lei 72 bani. Alte fonduri de aproape 2000 lei.

Societatea mulţumeşte pentru sprijinul ce i-a acordat publicul prin oferte benevole şi redacţiunilor pentru trimiterea gratuită a ziarelor şi revistelor.

Ştirile zilei

Mare concert de binefacere. Dna Olga general Văitoianu organizează un concert de binefacere în folosul *Societăţii pentru profilaxia tuberculoşilor*, în seara de Sâmbătă, 23 Iulie 1921, în sala *Urania*, Sibiu. Societatea aceasta se află sub înaltul patronaj al M. S. Reginei. La concert îşi dau concursul: dna Margareta Andrae Kedveş, dşoarele A. Ionescu şi A. Voileanu, şi corul Reuniunii sibiene de cântări, condus de dl Stubbe. Bilete la librăria lui G. Mayer şi la cassă. Inceputul la ora 8.

Dela Călimăneşti. Citim în Viitorul: Marţi 12 a. c. a avut loc hramul frumoasei biserici din Călimăneşti, Sf. Petru şi Pavel. Serviciul divin a fost oficiat de preotul paroh Enăceanu şi de preoţii dela mănăstirea Cozia şi dela biserica din Ostrov. Răspunsurile au fost date de corul bisericii sub conducerea dascălului absolvent al şcoalei de cântări bisericeşti. Inainte de sfârşitul slujbei I. P. S. Sa, Dr. Nicolae *Bălan*, mitropolitul Ardealului a ţinut o frumoasă şi înălţătoare predică, despre datoria omului pe pământ şi despre păstrarea sufletului curat şi neprihănit, aşa după cum ni l-a dăruit Dumnezeu. Datoria supremă a omului este de a se feri de orce ispite şi de a-şi mântui sufletul de toate păcatele, căci numai aşa se poate întări un popor şi un neam. Cât timp am trăit noi ardelenii sub robie, a spus înaltul ierarh, duşmanul ni-a luat totul: şi averea şi viaţa. Numai un singur lucru nu ni-a putut lua: sufletul. Acesta a făcut tăria neamului românesc: sufletul său curat şi cinstit şi credinţa nestrămutată în Dumnezeu. Mitropolitul Ardealului a încheiat făcând un mişcător elogiu M. S. Regelui Ferdinand I, care cu viteaza noastră armată, a desrobit pe fraţii de pretutindeni şi a strâns laolaltă tot neamul românesc. Admirabila predică a înaltului arhipăstor a făcut o adâncă impresie asupra sătenilor şi vizitatorilor cari umpleau sfântul locaş.

Propagandă religioasă. Duminecă, în 10 Iulie a. c. grupul preoţesc din Săcele a descins în comuna *Tărlungeni.* Preoţii celor 7 sate au luat înţeleapta hotărâre de a face propagandă religioasă în popor. In Dumineca sus zisă la ora 4 d. a. s'au presentat preoţii Z. Popoviciu, I. Oancea, Oct. Simtion, P. Leucă, I. Pascu, I. Bogdan, T. Giurgiu şi I. Bărbat la biserică, unde în sobor au făcut vecernia. La finea serviciului divin parohul din Satulung Petru Leucă a ţinut o predică foarte instructivă, arătând cu esemple frumoase puterea Dumnezeirii, lăsând o adâncă impresie în popor.

O casă de vânzare se află în strada Mark Nr. 3 Sibiu.

Conferenţe. Dr. *Gaster,* filolog român, membru şi fost preşedinte al multor societăţi şi institute de istorie şi filologie din Anglia, va sosi la sfârşitul lunii acesteia la Timişoara, unde va ţinea o conferinţă despre istoria limbii şi literaturii româneşti. De aici va pleca în mai multe centre ale întregii Românii, şi va ţinea conferinţe asupra acestui subiect.

Caz de moarte. Cu sinceră părere de rău anunţăm membrilor Partidului Naţional Liberal din oraşul şi judeţul Sibiu că venerabilul nostru preşedinte d-l general i. r. *Dionisiu Florianu,* a răposat la 13 Iulie a. c. în Viena unde a fost înmormântat. Să-i păstrăm o caldă amintire! Sibiu, la 18 Iulie 1921. Delegaţiunea permanentă judeţiană a P. N. L.: *Dr. Nicolae Vecerdea,* vice-preşedinte, *Dr. Eugen Piso,* secretar.

Interzicerea emblemelor statelor străine. In urma constatărilor că în unele părţi din regiunile alipite, anumite societăţi poartă drapele cu emblemele statelor străine, ungare şi austriace, ministerul de interne a luat următoarea decizie: Nu este permis societăţilor particulare de orce natură să aibă ca emblemă stema naţională a unui stat străin. Se vor admite culorile naţionale ale unui stat străin, cu condiţiunea să fie completate cu colorile naţionale române. La steaguri se vor suprapune după anumite norme culorile noastre peste celelalte culori. Toate aceste embleme nouă vor trebui neapărat să aibă autorizaţia prefecturilor de judeţe până la data de 15 August 1921.

Căsătoria şi divorţul. In şedinţa din 14 l. c. a Senatului s'a luat în discuţie proiectul de lege privitor la modificarea sau suprimarea unor articole din codul civil austriac, relative la căsătorie şi divorţ. Raportorul, senatorul Alexandrescu, a rugat Senatul să voteze proiectul, întru cât chestiunea religioasă nu trebue să influinţeze la o chestiune pur juridică. Mitropolitul Blajului Vasile Suciu combate proectul şi susţine că este indisolubilă căsătoria, şi apără punctul de vedere al bisericii apusene, care prevede că soţii nu se pot despărţi şi dacă o fac nu mai au drept de recăsătorire. Dl ministru Goga atrage atenţia vorbitorului că aceasta interpretare dogmatică nu poate fi adusă în discuţia Senatului, care n'are cădere a se pronunţa asupra legilor bisericii. P. S. Sa Vartolomeu Stănescu, în aceeaş chestiune, scoate în evidenţă aceea ce a spus sf. Pavel în privinţa divorţului, că acesta este singurul prilej de împăciuire sufletească, şi susţine legea. Proectul se pune la vot cu bile şi se admite cu 70 pentru şi 6 contra.

Învăţătoreşti. Ministerul instrucţiunii, pentru a preîntâmpina demisiunile învăţătorilor, a trimis tuturor ministerelor o adresă prin care le face cunoscut că nu pot primi în serviciile lor — atât din regat, cât şi din teritoriile alipite — învăţători fără prealabila aprobare a ministerului de instrucţiune.

Aviz. In preajma secerişului şi a îmblătitului se află spre vânzare cu un preţ convenabil o maşină de secerat, o batoză şi un motor de 4 cai putere, în Sibiu, strada Gropii Nr. 31.

D'ale sârbilor. Fraţii noştri din Torontal ocupat de sârbi ca şi cei din ţinuturile Monastir şi Timoc au înaintat biroului proteguirii minorităţilor dela Geneva şi prin presa vieneză întregii lumi civilizate un memoriu, prin care se plâng în contra crimelor şi sălbătăciilor la care sânt supuşi de către sârbi. Astfel memoriul spune: omorârea advocatului Gârboveanu şi a familiei sale din Vârşeţ, spânzurarea şi arderea de viu a moşneagului Ibovonca distrugerea a câteva comune şi alte sălbătăcii; acestea toate în afară de prigonirile îndreptate în contra bisericilor şi şcolilor româneşti. Românii din Banat proiectează ţinerea de mari intruniri de protestare.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. In fiecare seară la ora 9 reprezentaţii de cele mai interesante. In curând: Stăpânitorul lumii, mare film senzaţional.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără şematism 10 lei cu porto cu tot.

Nr. 1456 Plen. 1921 (86) 2—3

CONCURS

Consistorul diecezan al Eparhiei ortodoxe române din Cluj publică concurs pentru **planurile bisericii catedrale,** care se va zidi în Cluj, Piaţa Cuza Vodă, în faţa teatrului naţional român pe lângă următoarele condiţii.

Catedrala are să corespundă tuturor cerinţelor reclamate de ritul ortodox cu un spaţiu intern pentu cel puţin 1800 persoane.

Concurentului i se lasă deplină libertate pentru alegerea formei şi stilului bisericii, având toate întocmirile interne şi externe, ca coridoare, trepte, uşi în număr de ajuns pentru siguranţa publică.

Preţul zidirii nu se limitează, se pretinde însă executare modestă din materiale solide care se află pe teritorul României întregite, şi planul să fie executabil.

Reflectanţii au să prezenteze toate schiţele la 1:200, cu faţade şi secţiuni în număr de ajuns pentru a înţelege toate construcţiile, cu un preliminar de spese aproximativ calculat după metrul cubic, şi în fine o scurtă descriere a planului şi a materialelor de construcţie.

Premiile de concurs:

Premiul I 50.000 Lei.

Premiul II 30.000 Lei.

Premiile se vor acorda numai planurilor de o valoare absolută şi acceptabilă, planurile devin proprietatea diecezei ortodoxe române din Cluj.

Consistorul îşi rezervă dreptul de a încredinţa cu facerea planurilor de esecutare pe cine va afla de bine, fără considerare la concurenţi.

Planurile, provăzute cu un motto şi cu o epistolă sigilată în care să se arete numele, locuinţa concurentului şi motto sub care s'a prezentat planul de concurs, sânt a se înainta la Consistorul diecezan din Cluj, strada Iuliu Maniu Nr. 31 în restimp de 6 luni, adecă până la *1 Noemvrie, ora 12, 1921.* Cele trimise pe poştă trebue se sosească cel mult după 8 zile, puse la poştă până la terminul de mai sus.

Planuri cari nu corespund condiţiunilor şi formalităţilor prescrise, şi sosite după termin, se vor eschide dela concurs.

Planurile prezentate se vor examina în timp de 2 luni după expirarea terminului de un juriu de experţi, iar premiile se vor acorda pe baza raportului experţilor de consistorul diecezan în terminul de mai sus.

La concurs pot participa numai ingineri şi arhitecţi recunoscuţi şi cetăţeni români.

Schiţele de situaţie şi informaţiuni se primesc dela Consistorul diecezan Strada Iuliu Maniu Nr. 31 în orele de oficiu.

Cluj, din şedinţa Consistorului diecezan ţinută la 7 Iulie 1921.

Nicolae Ivan,
arhimandrit, preşedintele Consistorului.

Nr. 1741/1921 (93) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de profesor de religie la liceul **«Mihai Viteazul din Alba-Iulia,** sistemizat prin hotărârea din 17 Iulie Nr.-11.828-920 a Secretariatului general, prin aceasta publicăm concurs.

Petenţii pot fi preoţi sau candidaţi la preoţie cu examen de maturitate, cari întrunesc condiţiile stabilite în actul Resortului de culte Nr. 12273/1919, şi vor fi preferiţi cei cu studii academice.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt cele fixate de Ministerul instrucţiunii pentru profesor de religie.

Cererile de concurs se vor înainta Consistorului diecezan din Cluj până la 20 August 1921 st. n.

Cluj la 5 Iulie 1921.

Consistorul diecezan din Cluj.

Nicolae Ivan,
arhimandrit prezident.

Nr. 1761/1921 (95) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului al II-lea de profesor de religie la **şcoala normală** şi **şcoala civilă din Cluj** sistemizat cu hotărârea rezortului cultelor şi instrucţiunii Nr. 233/920 din 26 Ianuar 1920, prin aceasta publicăm concurs.

Petenţii pot fi preoţi sau candidaţi la preoţie cu examen de maturitate şi studii teologice ordinare, cari întrunesc condiţiile stabilite în actul rezortului de culte Nr. 12.273/919 şi vor fi preferiţi cei cu studii academice.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt cele fixate de ministrul instrucţiunii pentru profesorii de religiune. Cererile de concurs se vor înainta Consistorului diecezan până la 7/20 August 1921.

Cluj, la 5 Iulie 1921.

Consistorul Diecezan:

Nicolae Ivan
arhim. preş. consist.

Nr. 1761/921 (96) 3—3

Concurs

Pentru complectarea postului de profesor de religie la **liceul de fete «Regina Maria» din Cluj** sistemizat prin hotărârea ministerului instrucţiunii Nr. 326/VI din 1921 prin aceasta publicăm concurs.

Petenţii pot fi preoţi sau candidaţi la preoţie cu examen de maturitate cari întrunesc condiţiile stabilite în actul rezortului de culte Nr. 12.273/919.

Vor fi preferiţi cei cu studii academice. Beneficiile împreunate cu acest post sânt cele fixate de ministrul instrucţiunii pentru profesori de religie.

Cererile de concurs instruate cu documentele necesare se vor înainta Consistorului diecezan din Cluj până la 20 August 1921 st. n.

Cluj, la 5 Iulie 1921.

Consistorul Diecezan.

Nicolae Ivan
arhim. preş. consist.

Nr. 1762/921 (97) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de profesor de religie la **liceul de stat** şi celelalte şcoli din Dej sistemizat prin hotărârea ministerului de culte din 4 August 1920 Nr. 24730/I publicăm concurs.

Petenţi pot fi preoţi sau candidaţi la preoţie cu examen de maturitate, cari întrunesc condiţiile stabilite în actul rezortului de culte Nr. 12.273/919 şi vor fi preferiţi cei cu studii academice.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt cele fixate de ministerul instrucţiunii pentru profesori de religie.

Cererile de concurs se vor înainta Consistorului diecezan.

Cuj, la 5 Iulie 1921.

Nicolae Ivan
arhim. preş. consist.

Nr. 1763/1921 (98) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh ortodox român în **Năsăud,** împreunat cu postul de profesor de religie **la liceul grăniţeresc** de acolo devenit vacant prin strămutarea preotului profesor Augustin Bena, prin aceasta publicăm concurs.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt: 1. Toate retribuţiile în vigoare împreunate cu postul de paroh 2. Pentru fiecare oră de catehzaţie câte 250 Lei la an, minimul pentru 10 ore la săptămână anual 2500 Lei şi încât ar reclama numărul elevilor ortodoxi 16 oare la săptămână 4000 Lei.

Petenţii pot fi preoţi hirotoniţi cu atestat de maturitate, cari au ascultat cursurile teologice în mod ordinar, au examen de cvalificare preoţească cu «foarte bine» şi vor fi ascultat cursul pentru profesorii de religie din Cluj.

Vor fi preferiţi cei cu stndii academice Cererile de concurs instruite cu documentele necesare se vor înainta Consistorului Diecezan din Cluj până la 7/20 August 1921.

Cluj la 5 Iulie 1921.

Consistorul Diecezan:

Nicolae Ivan,
arhimandrit—preşedinte

Nr. 104 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. II **Boşorod,** în protopresbiteratul Haţegului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi a se prezenta la biserica din comuna sus arătată în vre-o Duminecă sau sărbătoare, spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Haţeg în 24 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Nr. 283/1921 (101) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la şcoala conf. gr. or. română din **Batiz,** protopopiatul Hunedoarei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român.

Emolumentele acestui post sânt:

1. Dela comuna bis. din repartiţie Lei 300.
2. Ajutor dela P. V. Consistor arh. Lei 100.
3. Restul salarului legal: întregire dela stat.
4. Trei metri de lemne de foc.
5. Cvartir deplin corespunzător în natură: în edificiul şcoalei.

Învăţătorul e dator a instrui şi executa răspunsurile liturghiei, şi înainte de alegerea sa a se prezenta vr'odată în Batiz spre a cunoaşte referinţele locale.

Cererile de concurs să se înainteze subsemnatului în terminul fixat.

Hunedoara 15/28 Iunie 1921.

Oficiul protopop. ort. în înţelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu,
protopop.

Nr. 169/1921 (100) 3—3

Concurs

Pentru întregirea alor două (2) posturi vacante de învăţători la şcoala noastră confesională din **Borgobistriţa,** în sat şi la «Pusta», protopresbit. Bistriţei, se publică concurs cu termin de 25 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt: 1. Salar după lege, şi anume: dela comuna bisericească câte 600 lei, iar restul întregire dela stat; 2. Cortel în natură în edificiul şcoalei şi grădină de legume.

Reflectanţii îşi vor înainta cererile susţinute cu documentele de cvalificaţie la Oficiul protopresb. ort. rom. în Bistriţa şi se pot prezenta şi în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Cei aleşi vor avea să conducă în Dumineci şi sărbători elevii la biserică şi să cânte cu ei la sf. liturgie.

Bistriţa, 25 Iunie 1921.

Gregoriu Pletosu,
protopop.

Nr. 287/921. (103) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la şcoala primară confesională ort. rom. din **Cărpiniş,** tractul Mercurea, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt: 300 Lei dela biserică şi întregirea dela stat, cvartir în natură şi 10 Lei relut de grădină.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul deschis oficiului protopopesc subsemnat. Petenţii sânt învitaţi a se prezenta în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Alesul va fi obligat a conduce elevii la biserică şi a cânta cu ei Dumineca şi în sărbători.

Mercurea, 18 Iunie v. 1921.

Oficiul protopopesc al Mercurei în înţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Avr. S. Pecurariu,
protopop.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea **Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezan**

Anul LXIX. Sibiu, 13/26 Iulie 1921 Nr. 55

Nr. 19

Red. «Transilvania»
Sibiu

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ARHIVA ROMÂNĂ" SIBIIU

Telegraful român

Organ naţional-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Şase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marţia şi Vinerea

Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor, după învoeală
Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 5373 Şcol.

CONCURS

La şcoala normală ortodoxă română «Andrei Şaguna» sânt vacante următoarele catedre:

1. Limba română şi istorie, eventual limba română şi geografie.
2. Limba franceză.
3. Desemn şi caligrafie.
4. Muzică instrumentală.
5. Gimnastică.
6. Lucrul manual, Slöjd.
7. Economia.

Pentru ocuparea acestora se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan, provăzute cu documentele necesare:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu şcolar.
3. Diplomă de profesor pentru specialitatea respectivă.
4. Eventuale alte documente de serviciu.

Salarizarea împreunată cu catedra este cea normată prin legile statului.

Sibiu, din şedinţa senatului şcolar, ţinută la 8 Iulie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 5363 Şcol.

CONCURS

Din fundaţiunea Manoviciu este a se da un stipendiu de 300 lei, pentru conferirea căruia se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Reflectanţii să înainteze petiţiunile la Consistorul arhidiecezan cu următoarele documente:

1. Carte de botez, că sânt români ortodocşi.
2. Testimoniu şcolar.
3. Testimoniu de conduită dela oficiul parohial.

Cei din familia fostului paroh din Cărpiniş, Dumitru Manoviciu, vor fi preferiţi.

Sibiu, din şedinţa senatului şcolar, ţinută la 8 Iulie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 5380 Şcol.

CONCURS

Din fundaţiunea Dr. Avram Mihaiu sânt vacante 3 burse de câte 400 Lei, pentru conferirea cărora se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan provăzute cu documentele:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu şcolar.
3. Testimoniu de conduită dela oficiul parohial, vidimat de respectivul oficiu protopopesc.
4. Alte eventuale documente de recomandare.

Sibiu, 8 Iulie 1921.

Consistorul arhidiecezan

Trai creştinesc

Răsboiul mondial a schimbat aproape cu totul faţa lumii. Scumpetea ne mai pomenită, care în loc să scadă, creşte, produce multă nemulţămire şi amărăciune.

Şi în loc ca timpul nostru cu multele lui invenţiuni să-i înlesnească omului viaţa şi mersul său spre desvoltare — i-l îngreunează. Accentuăm aceasta zilnic.

Uităm însă un lucru, şi anume: că lumina cea mare a veacului în care trăim lasă după sine umbră mare. Veacul nostru cu luminile şi invenţiunile lui a produs fiecărui om o mulţime de trebuinţe şi pretensiuni, de cari înaintaşii noştri n'au avut nici o cunoştinţă. Pretensiunile înmulţite ale vieţii de astăzi suprimă apoi şi omoară faptice plăcerea şi farmecul vieţii, cu atât mai vârtos, cu cât în timpul de faţă dela fiecare om se cere mult mai multă sârguinţă şi putere de judecată, pentruca cineva să aibă şi câştigul corespunzător spre a putea face faţă trebuinţelor şi pretensiunilor înmulţite ale timpului.

Se cere astăzi dela fiecare om care voeşte să trăiască cinstit în lume mai multă grije, mai multă prevedere, mai multă judecată, mai multă înţelepciune de viaţă.

Se pare însă că timpul în care trăim nu este prielnic pentru această mai multă înţelepciune de viaţă. Nu ne poate surprinde de loc această scădere a timpului. Adevărata înţelepciune de viaţă nu există şi nici nu poate să existe fără principiile de viaţă cuprinse în evanghelia Domnului; ear duhul lumii de astăzi cu multele lui curente periculoase, nu este cel mai favorabil doctrinei creştinismului. Luptăm astăzi cu multă păgânătate, ear păgânătatea contra căreia luptăm ne împiedecă de a gândi creştineşte asupra mersului vieţii noastre.

Lipseşte lumii de astăzi judecata obiectivă creştinească asupra unui mers al vieţii care să ne conducă la perfecţiunea creştinească, şi prin aceasta la îndestulire, mulţumire şi fericire.

Ne-au împresurat prea mult slăbiciunile timpului, şi gândirea şi judecata noastră îndreptată trebue să ne fie a ne emancipa de aceste slăbiciuni, devenite din nefericire prea moderne.

Aşteptăm cu un fel de nerăbdare reacţiunea contra duhului vremii în care trăim, pentrucă starea în care ne găsim nu este din cele mai bune.

Această reacţiune nu poate să vină de sine. Ea trebueşte deşteptată în popor prin o mai nimerită propagare a cuvântului lui Dumnezeu şi cu deosebire prin deprinderea poporului de-a judeca creştineşte asupra tuturor lucrurilor sale, asupra greutăţilor şi necazurilor sale, ca astfel să fie mai bine orientat asupra tuturor.

Constatată fiind necesitatea pentru această însemnată lucrare, urmează de sine, ca zilnic să gândim asupra modului şi mijloacelor prin care să desvoltăm şi să ridicăm în popor capacitatea de a judeca în toate afacerile sale mai creştineşte.

Pentru formarea şi întărirea unei judecăţi obiective creştineşti trebue să ştim şi să putem distinge în fiecare moment binele de rău şi în special să fim în curent cu acea ce se pretinde dela noi să facem pentru ca mersul nostru spre perfecţiunea creştinească să fie normal şi neconturbat de nimic; să ne deprindem a deveni stăpâni peste temperamentul şi naturelul nostru ca astfel să putem înfrânge patimile, şi în toate afacerile noastre să avem în vedere numai direcţiunea ce ne-o dă voinţa lui Dumnezeu; şi să ne deprindem a fi cât mai severi când judecăm asupra faptelor noastre şi cât mai indulgenţi când pronunţăm judecata asupra faptelor altora.

In toate direcţiunile amintite întimpinăm mari greutăţi. Lumea cugetă şi calculează din nefericire, de astăzi pe mâne şi tendenţa după o viaţă ideală nu o întâlnim în tot locul.

A devenit lumea prea materialistă, prea aplicată spre o viaţă numai pentru pământ. In punctul acesta aşa se vede că cu un fel de precipitare de care nu-şi poate da seama, se pregăteşte să între în starea în care se găsea imperiul roman în perioada decadenţei moravurilor.

Biserica creştină a lucrat cu succes în contra acestei decadenţe. Neapărat că nici nouă nu ne va putea lipsi acest

succes, dacă vom aplica cu stăruinţă aceleaşi mijloace, şi anume dacă începând din casa părintească vom pune pondul principal în educaţiunea tinerimii, în desvoltarea capacităţii de a judeca creştineşte, şi dacă în popor prin puterea amvonului vom întări această judecată şi putere de judecată astfel, ca duhului lumii de astăzi să răspundem cu duhul creştinismului şi al bisericii creştine.

Intimpinăm mari duşmani în această direcţiune, dar avem credinţă puternică, că greutăţile nu sânt neînvingibile, şi cu o bună practicare a mijloacelor creştine le putem birui şi treptat vom trebui să ajungem ţinta dorită: *un trai creştinesc.*

Aviz

Ministerul cultelor a ordonanţat pe sama preoţimei din mitropolia noastră salarul pe lunile April—Iunie a. c. în următorul mod:

a) Salarul de bază al preoţilor parohi cu pregătire teologică sistematică de cel puţin trei ani, indiferent de studiile pregătitoare, se va întregi din partea statului la 450 Lei lunar, ear a celor cu pregătire teologică extraordinară la 200 Lei lunar;

b) Toţi preoţii parohi vor avea pe lângă salarul de bază şi gradaţii. Anume după cinci ani de serviciu vor avea o gradaţie de 25% din salarul de bază, după zece ani două gradaţii, după 15 ani trei gradaţii şi după 20 de ani patru gradaţii. La stabilirea gradaţiilor se vor socoti toţi anii de serviciu dela prima numire în vre-o funcţiune bisericească sau şcolară;

c) Afară de salarul de bază şi gradaţii toţi preoţii vor beneficia şi de sporul de scumpete în suma ce o au funcţionarii de stat.

Consistorul arhidiecezan a primit asemnata banilor pe sama preoţimei noastre. Oficiul de cassă compune cuitanţele, cari se vor expeda peste câteva zile pe calea oficiilor protopopeşti.

Aviz

Prin aceasta se aduce la cunoştinţă On. preoţimi şi poporului credincios, că la sărbătoarea sf. Proroc Ilie 20 Iulie (2 August) a. c. se va face obişnuitul pelerinaj cu celebrarea sf. liturghii şi altor slujbe Dumnezeeşti, la biserica dela «Izvorul Miron» din hotarul comunelor Românești-Curte. Făget, în 1/14 Iulie 1921.

Sebastian Olariu,
protopop

Pentru Ardeal

Cu ocazia discuţiilor din senatul francez, cu privire la tratatul dela Trianon, senatorii De Lamarzelle şi De Monzie au rostit discursuri binevoitoare faţă de unguri.

Primul-ministru Briand a răspuns printr'un călduros discurs zicând:

«Nu sânt dintre aceia cari păstrează în contra Ungariei gânduri de represalii, şi sânt de acord în aceasta cu dnii D'Monzie şi D'Lamarzelle. Am făcut pacea, şi când plâng unii pe limitele vechii Ungarii, trebue să se gândească şi la popoarele oprimate timp de veacuri. La *transilvăneni*, cari s'au luptat împreună cu noi, nu trebue să ne gândim? Dar pe sârbi şi jugoslavi i-am uitat? Nu ne mai aducem aminte de prietinii noştri? Ca să-i liberăm pe aceştia, a trebuit să se taie în carne vie la inimicii noştri. Dacă în timpul războiului, am fi ţinut limbajul dlui De Monzie şi am fi zis: «Frontierele Austriei şi Ungariei vor rămâne aceleaşi când se va încheia pacea», credeţi că am fi avut lângă noi pe toţi aceia cari ne-au ajutat să câştigăm? Intre Ungaria şi România şi Jugoslavia, alegerea mea e făcută: prefer ca cea rănită să fie Ungaria. In momentul pericolului, dacă nu ne-am fi gândit la aceste rectificări de frontieră în folosul acelora cari nu se declaraseră încă pentru noi, oare am fi obţinut ajutoarele necesare victoriei?»

Catedre nouă la facultatea de teologie din Capitală

Primim din Bucureşti:

Prin alipirea la vechiul regat a ţinuturilor româneşti, statul nostru adăposteşte pe teritorul său câteva milioane de suflete ce aparţin altor confesiuni şi mărturisesc alte credinţe decât religia creştină ortodoxă de răsărit, din care face parte majoritatea poporului român.

Aceste confesiuni sânt organizate şi îşi trăesc viaţa lor religioasă conform regulelor cuprinse în statutele şi constituţiile lor speciale.

In ultimul timp, autoritatea respectivă a constatat că s'au ivit, pe teritorul ţării noastre, diferite secte religioase, care prin doctrinele ce ce le răspândesc sânt cu totul contrare legilor fundamentale ale statului român.

Pentru combaterea acestor secte, s'a găsit necesar să se impună pregătirea imediată a unui corp special de clerici misionari, ce se va forma prin înfiinţarea unor nouă catedre, la facultatea de teologie din Bucureşti.

Pentru aceasta înaltul cler a întocmit un proect de lege, prin care se înfiinţează la facultatea de teologie din Bucureşti, o catedră de drept bisecicesc comparat cu dreptul ebraic, român, bizantin, civil şi dreptul bisericesc al confesiunilor creştine, precum şi o catedră de îndrumări misionare.

Propaganda maghiară în şcolile din Banat

Dl Ionaşcu, magistrat, numit în comisiunea de examinare a şcolilor ungureşti susţinute de statul nostru, s'a reîntors în Cluj.

Dsa relatează că la Timişoara, punând elevilor din diferite clase întrebarea în ce ţară se găsesc, aceştia au răspuns că se află *în Ungaria.* Arătându-li-se tablourile suveranilor noştri, au răspuns că sânt simple tablouri ale unor persoane *particulare.*

Cele constatate au fost raportate ministerului de resort.

Proect de reforma şcolară în Franţa

D-l de Monicault, deputat şi mai mulţi colegi au depus pe biroul camerei franceze un proiect de lege având ca obiect împărţirea învăţământului primar în învăţământ rural şi învăţământ urban.

Eată dispoziţiunile esenţiale ale acestei propuneri: Din anul al doilea al şcolilor normale de ambele sexe, institutorii vor opta pentru secţia rurală sau urbană.

Comunele cu mai puţin de 1000 locuitori vor avea clase rurale. Pentru comunele de 1000—2000 locuitori, consiliile municipale vor opta pentru clasa rurală sau urbană. Aceste deciziuni vor fi supuse avizului consiliului general. Clasele cu mai mult de 2000 locuitori vor fi urbane.

Programul va fi comun până la 10 ani, de când programul claselor rurale va fi modificat dupăcum urmează: partea literară va fi înlocuită prin agricultură, contabilitatea elementară, arpentaj, noţiuni elementare de drept administrativ.

Tipic

Dumineca a 6-a după Rusalii a sfinţilor Părinţi

18 Iulie 1921

Sâmbătă seara: Vecernia cea mare. Glas 5. Stichirile pe 10. Ale învierii 3, ale lui Anatolie 1 şi ale sfinţilor Părinţi 6. Glas 6.

Mărire din Mineiu «Pe trimbiţile Duhului», Şi acum a Născătoarei, gl. 5. «In marea roşie». Prochimenul zilei şi Parimiile sf. Părinţi. 1. Dela Facere: «Murind Avraam». 2. Dela a doua Lege: «Zis-a Moise». 3. Dela a doua Lege: «Zis-a Moise». Ectenia: Se zicem toţi, Invredniceşte-ne Doamne, Se plinim rugăciunile noastre. Litia din Mineiu. Stichoavna din Octoich. Mărire din Mineiu gl. 3 «Aşezământurile apostoleşti», Şi acum, Bogorodicina tot de acolo «Fără de sămânţă». Acum slobozeşte etc. Troparul învierii: «Pe cuvântul», Mărire al Părinţilor: «Prea măriteşti», Şi acum. Bogor. «Cela ce pentru noi». Otpust.

FOIŞOARA

Din vremea războiului

Cuvânt la înmormântarea unei femei în Vidra-de-sus

«Cu preţul vieţii ne câştigăm pânea».

(Plâng. Ieremia 5. 9)

Neasămănat de jalnică întâmplare ne-a strâns astăzi la casa aceasta. Tatăl de ani de zile e dus în răsboi, departe la fronturi. Pe sărmana mama o duce azi moartea în pământ. Când tatăl, tăria cuibului, şi mama, căldura lui, s'au stâns, cuibul puişorilor orfani rămâne rece şi trist. Ce poate fi mai jalnic decât lucrul acesta? Pe dureroasă cale plecăm: Ducem la groapă o mamă, o soţie, — mai mult decât atâta: îngropăm azi o eroină.

Răsboiul cumplit a făcut fronturi şi în viaţa femeilor. Şi ele au fronturi, cu luptele, eroii, morţii şi răniţii lor. Astfel de eroină este şi răposata, mamă-soţie, Maria Cristea lui Nicolae.

In ce fel de luptă ai căzut tu, soţie şi mamă iubitoare?

Am auzit pe mai marii noştri dela administraţia comunală spunând că prin «nepriceperea» şi «negrija» ta ai murit.

Era doar scris şi publicat că e *strict* oprită cumpărarea şi aducerea bucatelor. Tu însă n'ai înţeles. Copiii tăi strigau pâne, — şi pânea se gătase în lada măsuţei voastre. Strigarea lor te-a pornit pe tine, femee gingaşă, peste munţi şi dealuri, să aduci pâne copilaşilor.

Te-ai dus către Arad. Noaptea, pe furiş ai cumpărat bucate, ai umplut sacul tău ce trăgea mai mult decât jumătate de metru, l-ai ridicat pe umerii tăi slăbiţi şi l-ai pus la tren. Dar tu nu ştiai că acolo sânt băgători de seamă, jandarmii unguri, cari nu lasă să se poarte bucate. La două gări a trebuit să fugi cu sacul tău, să-l târăşti prin frunze şi iarbă, să-l ascunzi de confişcare. Trecând controlul, earăşi l-ai ridicat cu braţele obosite să-l porneşti spre casă.

La ultima gară, sacul şi grâul tău era mântuit, — cu preţul vieţii tale....

Azi e săptămâna de când m'ai chemat, să te împărtăşeşti cu sf. taine. Graiul tău ostenit şi stâns vorbea atunci cu însufleţire de isprava săvârşită şi în ochii tăi ceteam mulţumirea omului care a izbândit.

Te-am întrebat: ce te doare, şi îmi spuneai că ţi-i bine, numai acolo în peptul tău, la stânga, în partea din sus, ziceai că simţeşti cum s'a rupt ceva, — şi năframa ta, stropită cu sânge, întărea spusul tău.

T'am adus atunci scrisoare dela soţul tău. Intre altele era scris în ea: «grijeşte dragă de copii», «sărmanul Nicolae — ai zis atunci — şi el e îngrijat de copii, şi eu Doamne cât mă trudesc pentru ei».

Scrisoarea adusă o văd şi acum în mâna ta. Moartea şi iubirea ţi-a încleştat mâna aşa de tare în ea, încât cei ce te-au aşezat în sicriu n'au mai smuls-o de acolo: scrisoarea iubitului tău soţ. Şi o văd stropită cu ceva. Nu-i nici apă, nici picături de lumină, ci sânt lacrimile tale. Poate simţeai că te duci în pământ şi ai plâns, gândindu-te că nu va mai fi cine să împlinească cele scrise de soţul tău.

Duci scrisoarea cu tine, în altă lume, o duci ca pe o mărturie grăitoare că ai ascultat scrisul soţului tău: Cu preţul vieţii ţi-ai îngrijit copiii. Ajungând tu, fică iubită, înaintea Tatălui ceresc îţi vei da seamă de jertfa ta şi grija copiilor tăi. După ce vei isprăvi cu spusul durerilor tale, te rugăm: spune şi povesteşte despre suferinţele noastre. Spune Tatălui ceresc că lacrimile de pe scrisoarea ta nu sânt numai lacrimile tale, ci sânt lacrimile noastre, lacrimile unui neam care astăzi plânge.

Ridică apoi în sus năframa roşită de sângele peptului tău şi spune că e sânge din ranele unui popor năpăstuit.

Utrenie

Troparul învierii: «Pe cuvântul». Mărire al Părinților: «Prea mărit ești», Și acum bogor. «Cela ce pentru noi». Sedelnele din Octoich. Bine ești cuvântat Doamne. Soborul îngeresc. Antifoanele, prochimen din Octoich. Evangelia învierii 6. Invierea lui Hristos. Psalm 50. Mărire, Pentru rugăciunile Apostolilor, Și acum, Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Miluește-mă Dumnezeule, Inviind Isus din mormânt. Molitva: Miluește-mă Dumnezeule. Vosglas: «Cu mila» etc.

Canonul

Catavasie «Deschide-voiu gura mea». Pesna 3. Ectenia. Condacul Invierei. «La iad Mântuitorul meu te-ai pogorât». Icos apoi Sedelna părinților gl. 4 «Luminători prea luminați. Mărire, Și acum Bogor. «De grab primește Stăpână». Pesna 6. Condacul sf. Părinți gl. 8 «Propoveduirea» Apostolilor. Icos. «Cu înaltă propoveduire» Pesna 9 Ceea-ce ești Mai cinstită. Sfetilnă. A Invierii 6 «Arătând că om ești Mântuitorule». Mărire a sf. Părinți «Pomenirea dumnezeeștilor Părinți» și acum Bog. «Pentru rugăciunile Maicei Tale».

Hvalite.

Ale învierei 4, ale sf. Părinți 4. Mărire a sf. Părinți, gl. 8 «Ceata sf. Părinți», Și acum bog. «Prea binecuvântată». Doxologia cea mare. Tropariul gl. 8 «Inviat-ai din mormânt».

La liturgie

După Vehod: Troparul învierei «Pe cuvântul». al Părinților: «Prea Mărit ești». Condacul învierii: «La iad Mântuitorul meu» Mărire al sf. Părinți. «Propoveduirea Apostolilor» și acum al Hramului. Apostolul zilei. Evangelia Părinților: «In vremea aceea ridicând Isus ochi săi la ceriu». Vezi Nr. 25. Priceasna. Lăudați și a Părinților: Bucurați-vă dreptii întru Domnul.

Știrile zilei

Din parlament. Reforma agrară din Transilvania, Bănat, Crișana și Maramureș s'a votat în ședința camerii din 19 l. c. A întrunit 112 voturi albe și 8 negre. In ședința din 20 l. c. dl prim-ministru Averescu a citit mesagiul regal de închidere; la ora 6 seara s'a ridicat ședința ultimă a sesiunii actuale. Atât camera, cât și senatul au luat vacanță.

Catedră vacantă. La seminarul teologic din Chișinău este vacantă catedra de dogmatică. Doritorii de a ocupa această catedră prin transferare, vor adresa cererile lor ministerului cultelor până la 15 August 1921.

Din păcatele comuniștilor. După ce comuniștii, în două rânduri, n'au reușit să ucidă pe Alexandru, prințul regent al Sârbiei, acum s'au mulțumit să curme prin focuri de revolver, viața ministrului de interne sârb, *Braşcovici.* Crima s'a comis la stațiunea balneară Delnița, pe litoralul Adriaticei. Atentatorul, un turc, în serviciul comunist, este arestat.

Dela «Asociațiune» Sibiu. Se aduce la cunoștința Onor. Direcțiuni ale despărțămintelor «Asociațiunii» că comitetul central al acestei instituțiuni de cultură a hotărât, să dea deocamdată în schimbul taxei de membru de (2 lei) membrilor săi ajutători «Calendarul Asociațiunii» pe anul 1921. Onor. Direcțiuni, cărora li s'a trimis de mai înainte câte un număr mai mare de exemplare din acest calendar, sânt rugate să împartă cu ocazia adunărilor cercuale și alte ocazii, acele exemplare membrilor ajutători, cari achită taxa regulamentară de lei 2. Direcțiunilor, cari nu li s'a fost trimis exemplare, li se vor trimite în timp apropiat, rugate fiind și aceste, să le distribue în modul sus indicat. — Intru cât nu s'ar ajunge exemplarele trimise, Onor. Direcțiuni sânt rugate a mai cere numărul necesar de exemplare. *Biroul «Asociațiunii».*

Retribuții egale. In ședința din 12 l. c. a parlamentului dela Viena s'a desbătut chestiunea de congruă, prin care preoțimea din Austria este pusă, din punct de vedere a retribuțiunii, egală cu funcționarii de stat. Pe lângă toată opoziția înverșunată a socialiștior, proiectui de congură s'a primit de parlament.

Cercul studenților universitari, Sibiu. D-nii studenți universitari precum și d-nii absolvenți de liceu din anul curent din județul Sibiu sânt rugați a participa la adunarea generală ordinară ce se va ține la 30 Iulie a. c. orele 5 p. m. în Sibiu în scopul de a reorganiza și a reînactiva acest «Cerc». Ordinea de zi: 1. Darea de seamă a comitetului. 2. Propunerea comitetului referitor la activitatea de vară. Inființarea cercului de studii. 3. Demisia comitetului vechiu și alegerea celui nou. 4. Eventuale propuneri. D-nii colegi sânt rugați a-și anunța participarea printr'o corespondență până cel târziu la 27 Iulie a. c. la adresa d-lui Traian Moga, doctorand în drept Sibiu Str. Poplăcii 1. Totodată d-nii participanți să fac atenți asupra publicațiunei de mai jos a societății sportive «Șoimii». *Comitetul.*

Șoimii, secția turistică învită pe toți amatorii să participe la excursiunea ce se va face în zilele de 31 Iulie și 1 August a. c. la Rășinar—Păltiniș—Cheia-cibinului. Spesele (căruță, tren, cameră la Păținiș) 50 lei. Merinde sânt a se aduce pentru două zile. Anunțarea până la 27 Iulie a. c. la conducător Traian Moga doctorand în drept Sibiu Str. Poptăcii 1.

Șoimii. Secția turistică.

Din Rusia. Presa publică apelul patriarhului din Moscova către episcopii de Canterbury și York de a trimite imediat pâne și medicamente în Rusia, unde o mare parte din populație e expusă să moară de foame. Grâul din numeroase provincii care constituiau grânarul Rusiei, a fost incendiat. Ziarele reproduc un apel al lui Maxim Gorki, în termeni analogi, spunând că această calamitate amenință să distrugă de foame milioane de ruși.

Aviz. In preajma secerișului și a îmblătitului se află spre vânzare cu un preț convenabil o mașină de secerat, o batoză și un motor de 4 cai putere, în Sibiu, strada Gropii Nr. 31.

Carte de bucate. A apărut tocmai acum partea I din cea mai bună carte de bucate *Poftă Bună*, de *Zotti Hodoș.* Partea aceasta cuprinde 162 de rețete pentru: Supe, ciorbe, asiete, pești, rasoluri și sosuri, — la sfârșit menu-uri pentru zile comune și pentru sărbători. Cartea costă 6 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu și în alte librării.

Te întoarce apoi întru odihna pe care n'ai cunoscut-o în această lume. Dormi liniștită. Vom spune noi soțului tău despre grija ta sfântă pentru copilași. Copiii tăi rămân în grija noastră. Nu te vom uita.

Vom spune neamului că ai fost eroină în frontul durerilor și suferințelor noastre.

Când se va potoli furtuna aceasta și se vor căuta eroii, te vom așeza și pe tine între ei.

Cu sacul tău ce ți-a zdrobit peptul de mamă iubitoare, acolo vei fi și tu între eroii căzuți prin câmpurile morții, ca toți aceia cari ați ajutat plinirea Calvarului nostru și ați dus la cer solie și rugare pentru vremuri mai bune.

Și acum vino, să plecăm pe calea ce duce la odihnă. Petrecându-te la groapă îți vom cânta: «Acuma m'am odihnit și am aflat ușurare multă». un cântec așa de frumos, par'că anumit scris pentru tine și pentru ostenelele tale. Dormi în pace!

Veșnică va fi pomenirea ta și jertfa ta.

Pr. Iosif Trifa

Vorbe înțelepte

Caritatea nu e banul, ci aurul sufletului tău în care-l înfășuri.

Anunțuri și reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45.

Eforia școalelor centrale ort. rom., Brașov

Nr. 104—1921 (117) 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea catedrelor vacante la liceul ortodox român din Brașov se publică concurs cu terminul până la 15 August a. c.

Catedrele vacante sânt:

1. Matematica-Fizica sau numai Matematica.
2. Fizica-Chimie.
3. Istorie-Geografie.
4. Limba română.
5. Gimnastica.

Concurenții vor trimite cererile lor la Eforia școalelor centrale ortodoxe române din Brașov, însoțite de următoarele documente:

1. Certificat de botez, dovedind că sânt români de religiunea ortodoxă.
2. Certificat de moralitate.
3. Certificat medical.
4. Documente despre cvalificațiunea profesorală cerută de lege pentru școalele secundare.

Salarizarea profesorilor va fi în conformitate cu a celor dela liceele de stat.

Brașov, din ședința Eforiei școlare, ținută la 20 Iulie 1921.

Dr. Vasile Saftu, președinte. **Rom. Dogariu,** secretar.

Nr. 366/1921 (109) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești la școalele primare confesionale gr.-or. române din mai jos însemnatele comune, în protopresbiteratul Avrigului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Avrig,** trei posturi de învățători, cu salarul anual de câte 300 Lei din cassa bisericii, ear restul și toate adausele din ajutorul dela stat. Relut de cuartir și grădină.

2. **Porcești,** două posturi de învățători, cu salarul anual de câte 300 Lei, ear restul dela stat. Relut de cuartir și grădină.

3. **Vistea de-sus** două posturi, cu salarul anual de câte 300 Lei din cassa bisericii, ear restul din ajutorul dela stat. Relut de cuartir și grădină și trei stângini de lemne,

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi să-și subștearnă cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, la oficiul protopresbiteral în Avrig (posta Avrig, județul Sibiu) până la terminul susindicat, având cei aleși pe lângă școala de toate zilele și de repetiție să instrueze și se conducă elevii de școală la biserică și să cânte cu ei la sf. liturghie, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoștință cu poporul și poziția comunei.

Avrig, 1 Iulie 1921.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Avrigului în înțelegere cu comitetele parohiale competente.

Ioan Cândea, protopop.

Nr. 259/1921 of. protop. (113) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante **Cinciș** cu filia **Cerna** din protopopiatul Hunedoara se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. a dotației dela stat.

Concurenții sânt poftiți a-și așterne cererile provăzute cu toate documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopopesc în terminul indicat și în vre-o Duminecă sau sărbătoare din terminul deschis să se prezinte în biserica din Cinciș și Cerna ca concurenți.

Hunedoara 21 Iunie 1921.

Oficiul protopopesc ortodox în înțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu, protopop.

Nr. 293/1921 (110) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de cl. II **Armeni**, protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele cuprinse în normele din vigoare.

Concurenţii au a-şi înainta rugarea concursuală instruită conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopopesc în terminul indicat mai sus.

Reflectanţii sânt poftiţi a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a face cunoştinţă cu poporul.

Mercurea, 28 Iunie 1921.

Oficiul protopopesc ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Avr. S. Pecurariu,
protopop.

Nr. 260/1921. (111) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Sâncraiu** din protopopiatul Hunedoarei prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu post acest sânt cele statorite în coala B. a dotaţiei dela stat privitoare la parohia Sâncraiu.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile provăzute cu toate documentele necesare subsemnatului oficiu protopopesc în terminul indicat şi pe lângă observarea restricţiilor §-lui 33 din regulamentul pentru parohii a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din Sâncraiu în calitate de concurenţi.

Hunedoara 12/25 Iulie 1921.

Oficiul protopopesc ort. în înţelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu,
protopop.

Nr. 272/1921 of. protop. (112) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Cerbăl** cu filiile **Arănieş şi Ulm** din protopopiatul Hunedoarei se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele statorite în coala B. a dotaţiei dela stat.

Reflectanţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile concursuale cu toate documentele necesare subsemnatului oficiu protopopesc în terminul indicat şi pe lângă observarea restricţiilor § lui 33 din regulamentul pentru parohii a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din Cerbăl în calitate de concurenţi.

Hunedoara 9 Iulie 1921.

Oficiul protopopesc ort. în înţelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu,
protopop.

Nr. 216/1921 (114) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III **Amnaş**, protopopiatul Sălişte, se publică a treia oară concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele arătate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii reflectanţi la acest post să-şi aştearnă cererile instruite conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu în terminul arătat şi să se prezenteze în vre o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a şi celebra.

Sălişte, în 24 Iunie 1921.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. Dumitru Borcea,
protopop

Nr. 390/1921 (107) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învăţătoreşti vacante la şcolile primare ort. rom. din comunele mai jos însemnate ale tractului Agnita, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima anunţare în «Telegraful Român».

1. **Merghindeal**, salar anual 240 lei, computat în 6 stânjini de lemne aduse acasă, întregirea şi adausurile legale şi cvincvenalele dela stat, cvartir în edificiul şcoalei şi grădină în măsura prescrisă de lege.

Invăţătorul ales e obligat pe lângă instruirea elevilor de toate zilele, a instrua şi pe elevii de repetiţie, a cânta cu elevii în Dumineci şi sărbători sf. liturghie şi a ţinea la utrenie strana în biserică şi a instrua pe elevi în grădina de pomărit.

2. **Iacobeni**, salar din repartiţie dela popor 170 lei, ajutor eparhial anual 100 lei, 3 stânjini de lemne computate în 30 lei, restul dela stat, cvartir în natură (2 odăi, culină, cămară).

Invăţătorul ales este obligat a ţinea conform legilor în vigoare pe lângă instrucţiune cu elevii şcoalei de toate zilele şi de repetiţie şi şcoală cu adulţii, iar în Dumineci şi sărbători să cânte cu elevii la sf. liturghie.

3. **Coveş**, salar fundamental 300 lei plătibil în rate lunare anticipative prin repartiţie dela popor, întregirea şi cvincvenalele legale dela stat, pe cum le-a avut şi fostul învăţător I. Bucur, cvartir natural în edificiul şcoalei, la alt cvartir sau relut de cvartir comuna nu se obligă, grădina prescrisă de lege în natură.

Invăţătorul ales e obligat a instrua elevii şcoalei de toate zilele şi de repetiţie şi a cânta cu elevii în Dumineci şi sărbători în biserică la sf. liturghie.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi să aştearnă în terminul susindicat rugările înzestrate cu documentele necesare subsemnatului şi să se prezinte poporului în biserică.

Agnita, 29 Iunie 1921.

In înţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Joachim Munteau
protopop

---

(108) 2—3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului al doilea învăţătoresc dela şcoala confesională gr. or. română din **Apoldul de sus**, protopopiatul Mercurei, se deschide concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt

1. Din cassa bisericii 50 Lei, restul întregire dela stat, la caz că statul nu ar plăti restul de salar comuna nu se obligă la solvirea lui.

2. Cvartir în natură, grădină şi doi stânjini de lemne.

Alesul se obligă a instrua pe elevii şcoalei de toate zilele precum şi pe cei de repetiţie în cântările bisericeşti, a cerceta regulat biserica în Dumineci şi sărbători şi a cânta cu elevii la sfânta Liturghie.

Doritorii de a ocupa acest post să aştearnă în terminul deschis rugările înzestrate cu documentele necesare oficiului protopopesc în Mercurea.

Apoldul de sus, din şedinţa comitetului parohial ţinută la 20 Iunie 1921.

Basiliu Necşa
preşedinte.

Dumitru Iridon
notar.

Nr. 297/1921

Am văzut:

Avr. S. Păcurariu,
protopop.

Nr. 51 1921 (104) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învăţător la şcoala noastră confesională ortodoxă română din **Tălmăcel** tractul Sibiu se deschide concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt:

1. Salar fundamental dela biserică 600 lei, plătibile în rate lunare anticipative, iar restul este asigurat dela stat, conform cualificării şi anilor de serviciu.

2. Cuartir, lemnele necesare şi grădină în natură.

3. Cel-ce va putea forma cor cu tinerimea adultă şi care va putea conduce grădina de pomi va fi remunerat deosebit.

Concurenţii să-şi înainteze rugările provăzute cu toate documentele de lipsă of. protopresbiteral în terminul arătat şi să se prezinte poporului în biserică.

Tălmăcel, 20 Iulie 1921.

Niculae Bunescu
notar

Ioan Roman
paroh-preş.

Văzut:

Mateiu Voileanu
adm. prot.

Nr. 357/1921 (94) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învăţătoreşti dela şcoalele confesionale ort. român din protopopiatul Abrudului, comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. *Bucium Cerbu*, salar 200 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir, grădină şi lemnele de foc necesare în natură.

2. *Bucium Isbita*, salar 300 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, relut de cvartir şi grădină legal şi lemnele de foc necesare.

3. *Bucium Muntari*, salar 300 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir, grădină şi lemne de foc în natură.

4. *Bucium Poieni*, salar 500 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir în natură, relut de grădină legal şi lemnele de foc necesare.

5. *Bucinginea*, salar 350 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat cvartir în natură, relut de grădină legal şi lemnele de foc necesare.

6. *Ciuruleasa*, salar 300 Lei şi restul întregire dela stat, cvartir şi relut de grădină legal şi lemnele de foc necesare.

7. *Galaţi*, salar 320 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir în natură, relut de grădină legal şi lemnele de foc necesare.

8. *Presaca*, salar 300 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir în natură, relut de grădină legal şi 5 stânjini lemne.

9. *Sohar*, salar 200 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir în natură, relut de grădină legal şi lemnele de foc necesare.

10. *Trâmpoele*, salar 400 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir şi lemnele de foc în natură şi relut de grădină legal.

11. *Valea Bulzului*, salar 300 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir şi grădină în natură şi lemnele de foc necesare.

12. *Vârtop*, salar 200 Lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, cvartir şi grădină în natură şi lemnele de foc necesare.

Cei ce doresc a ocupa vreunul din aceste posturi să-şi înainteze rugările instruite cu documentele cerute de lege, subsemnatului oficiu în terminul arătat şi să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sărbătoare în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Abrudului în înţelegere cu comitetele parohiale.

Abrud, 16 Iunie 1921.

Petru Popoviciu,
protopop.

Nr. 251/1921 (99) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului vacant de paroh din **Suciul de jos** (clasa II a,) protopresbiteratul Cetatea de piatră se publică concurs cu termin de 30 zile calculat dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea salarului dela stat.

Cererile de concurs cu documentele necesare se vor trimite în terminul fixat subsemnatului oficiu.

Concurenţii sânt în drept cu observarea dispoziţiilor reglamentare să se prezinte în parohie la biserică în vreo Duminecă ori sărbătoare pentru a cânta, predica ori celebra şi să facă cunoştinţă cu credincioşii.

Lăpuşul-unguresc, la 14/27 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. român al tractului Cetatea de-peatră în înţelegere cu comitetul parohial.

Zaharie Manu,
protopresbiter.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 16/29 Iulie 1921 Nr. 56

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

(Of.)
Nr. 6 Procuratura de stat Loco
Str. Schewis

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 5373 Școl.

CONCURS

La școala normală ortodoxă română «Andrei Șaguna» sânt vacante următoarele catedre:

1. Limba română și istorie, eventual limba română și geografie.
2. Limba franceză.
3. Desemn și caligrafie.
4. Muzică instrumentală.
5. Gimnastică.
6. Lucrul manual, Slöjd.
7. Economia.

Pentru ocuparea acestora se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan, provăzute cu documentele necesare:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu școlar.
3. Diplomă de profesor pentru specialitatea respectivă.
4. Eventuale alte documente de serviciu.

Salarizarea împreunată cu catedra este cea normată prin legile statului.

Sibiu, din ședința senatului școlar, ținută la 8 Iulie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Râvnă mai multă

Una dintre cauzele care îndeamnă credincioșii a fi azi mai reci față de preoțime, ca înainte vreme, este în unele cazuri lipsa de râvnă în exerciarea slujbei noastre.

Rânduiala bisericii cere ca preotul să cerceteze biserica în toate zilele.

Slujitorii altarului prin puterea morală și după studiile pe care le au, fiind fruntași ai satelor ei sânt conducătorii și povățuitorii poporului pe terenele de desvoltare și înaintare; dar: «Pentru aceea având slujba propoveduirii evangheliei, după cum sântem miluiți să nu slăbim, ci ne-am lăpădat de cele ascunse ale rușinii, nu întru vicleșug umblând, nici amestecând cuvântul lui Dumnezeu, ci cu arătarea adevărului adeverindu-ne pe noi spre toată știința oamenilor înaintea lui Dumnezeu». (2 Cor. 4—1—2).

Să fim povățuitori întru toate cele bune, — dar să ne facem datoria pentru care sântem sfințiți preoți.

Sântem sfințiți bisericii spre slujba lui Dumnezeu: aceasta e prima noastră îndatorare. Câți însă am neglijat îndatorirea sfințirii noastre și ne-am abătut dela datoria chemării? Câți oare n'am început a săvârși alte lucrări, care nu se țin de misiunea duhovnicească? Pentru îndeplinirea acestor lucrări încep a se găsi alții; iar noi fără recunoștință, ba aș putea zice dușmănos, sântem dați în lături... Și eatăne deoparte înlocuiți cu alții, de alta desvățați prin negligența noastră de a ne îndeplini slujba la care după adevăr sântem chemați.

Aici este zdruncinul. Am învățat poporul să ne stimeze și să ne prețuiască drept conducători ai apărării naționale, chivernisitori ai începuturilor de economie națională și îndrumători pentru perfecționarea gospodăriilor; — partea slujbei, partea Mariei, însă am cam părăsit-o.

Nu e târziu! Să ne întoarcem la îndatorirea sfințirii noastre.

Să nu ne sfiim de prea multa mintoșenie a celor cari se zic prea înțelepți, căci: «De este acoperită evanghelia noastră întru cei pieritori este acoperită, întru cari Dumnezeu a orbit mințile necredincioșilor veacului acestuia, ca să nu le lumineze lor lumina evangheliei slavei lui Hristos, care este chipul lui Dumnezeu».

Să sune clopotul sara și dimineața și preotul să meargă la biserică, pentrucă Dumnezeu e veșnic, ruga către El va fi eternă, și eternă va fi cinstirea preoților cari la sunetul clopotului ostănesc întru numele lui Hristos.

Când poporul vede că părintele nu ascunde talanții intelectului, pe teren social cultural și că duhovnicul așa învățat cum este, slujește cu râvnă, după darul sfințirii sale, și se îndreaptă sara și dimineața către sf. biserică, atunci se restatornicește în mintea și inima lui stima către acest neobișnuit părinte. Ear cei cari se țin «prea înțelepți» fii ai veacului, întâi vor îngâima poate câte ceva, pe urmă se vor rușina de a noastră stăruință întru cele sfinte și vor sfârși prin a ne recunoaște de ceea ce sântem și trebue să fim.

Revenind la îndatoririle chemării, să ne silim a săvârși formele cultului cu îngrijire, cu evlavie, fără fariseism și fără grăbire.

Când vremile care au consfințit formele de cult, vor cere schimbări, cu multă băgare de seamă le vom face; dar toți, în tot locul, până atunci să arătăm celui ce intră în biserică, dragostea, întărindu-i-se credința prin executarea în regulă cuvenită a formelor în care e îmbrăcată credința lui și a noastră.

Implinindu-ne datoria vom restatornici în conștiința poporului icoana respectată a vechiului preot, iar curentele dușmănoase în curând se vor topi și ne vor lăsa neatinși.

Muncind astfel vom avea dreptul să cerem ca: «Așa să ne socotească pe noi omul, ca pe niște slugi ale lui Hristos și ispravnici ai tainelor lui Dumnezeu».

Pr. Pavel Borzea

Din despărțămintele Asociației clerului

Despărțământul Făgăraș

al societății clerului «Andrei Șaguna» și-a ținut adunarea generală Vineri cu mare însuflețire.

Din cuvântarea cu care președintele despărțământului, protopopul N. Borzea, a deschis adunarea generală publicăm următoarele:

Stimaților în Hristos frați și conlucrători în via Domnului! Preoțimea română ortodoxă din România întregită stă în fața unei grele probleme de rezolvat: problema duhovnicească. Fiind preotul păstor adevărat sufletesc, cuvântul preotului trebue să fie duh de viață, și precum în trecut preotul ortodox a fost mai ales sfătuitorul poporului în cele bune, aceea trebue să îndeplinească și acum cu atât mai mult, cu cât dușmanii neamului românesc ortodox luptă cu arme tot mai perfecționate împotriva statului și a bisericii sale.

Nu s'a consolidat în deajuns statul român, ranele din războiul mondial încă nu sânt vindecate. De aceea avem sfânta datorință a păși solidari ca preoți ai bisericii mântuitoare a lui Hristos față de orce atacuri.

Biserica română ortodoxă totdeauna a propoveduit fiilor săi «ca tot sufletul să se supună stăpânirii, pentrucă stăpânirea este dela Dumnezeu, și cine se supune stăpânirii, lui Dumnezeu se supune».

Pentru aceea și stăpânirea are datorința a apăra biserica română ortodoxă contra ori cărui adversar. Biserica ortodoxă nu a propoveduit fiilor săi îmbuibarea și mesele pline cu de toate bunătățile lor, ci munca cinstită, și mai mult a suferit lipsa și nu și-a dat legea pentru bunuri materiale.

Deci, și în noua țară trebue să propoveduim aceste virtuți poporului român. Noi românii voim să fim și să iubim ceeace au fost și au iubit părinții noștri: legea noastră nestricată.

Dar unde-i unul nu-i putere, — unde-s doi puterea crește și la muncă. Pentru aceea s'a format societatea clerului «Andrei Șaguna» ca să putem lucra mai cu putere, sprijinindu-ne reciproc în lucrarea noastră și în cercuri religioase și formând cercuri cât de mici spre a putea împrăștia întunerecul din fiecare parohie. Din indivizi bine crescuți și sănătoși trupește și sufletește și din familie se compune statul sănătos și tare, — așa și în biserică să se desfășure activitatea noastră în fiecare familie în sensul cel adevărat: să pulseze viața bisericii române ortodoxe în fiecare parohie. Parohul să grijească de fiecare familie și de membrii ei: unde își așază copiii la meserii? sau la ce școale? Ce

cărţi se află în mâna parohienilor? Cu ce se hrănesc sufleteşte? Ce petreceri au tinerii? şcl. In unele parohii s'a făcut bun început, dupăcum a fost şi parohul conştient de chemarea sa. Astăzi vă veţi putea convinge de activitatea în cercurile religioase ale preoţilor şi de grija ce trebue dată în parohiile şi filiile românilor ortodoxi.

Se va putea constata din rapoartele prezentate, stadiul de cultură religioasă-morală la care a ajuns parohia, că înaintează sau stagnează.

Cu aceste, salutându-vă, declar adunarea generală a despărţământului Făgăraş al societăţii clerului «Andrei Şaguna» de deschisă.

Conferinţă preoţească a tract. Lupşa.

Preoţimea tractului *Lupşa* a ţinut în anul acesta obişnuita conferinţă preoţească în parohia Mogoş-Micleşti la 26 Iunie. Preoţimea acestui tract îşi ţine regulat în tot anul conferenţa, care pe lângă cerinţa socială de întâlnire a fost totdeauna un dorit prilej de îmbogăţire a cunoştinţelor practice pastorale pentru preoţi şi de îndemnuri în cele bune pentru popor.

Serviciul divin s'a celebrat în sobor, cântând răspunsurile liturghice corul tractului, compus din preoţi şi învăţători. Părintele protopop, *Vasile Gan*, dă la finea liturghiei în pilde potrivite sfaturi poporului cu privire la întocmirea vieţii sale morale conform cerinţelor credinţei noastre. Urmează apoi procesiunea la noul cimitir, unde între sunetele clopotelor şi cântări sosesc cu mai mulţi preoţi în frunte şi parohienii din parohia vecină Mogoş-Mămăligani. Terminat ceremonialul sfinţirii cimitirului, vorbesc poporului preoţii: Vasile Şpan despre legătura viilor cu morţii şi păstrarea memoriei iubiţilor noştri răposaţi prin buna îngrijire a locului de odihnă veşnică care e cimitirul, apoi părinţele Petru Sabău despre însemnătatea crucei în viaţa creştinească, în legătură cu crucea ridicată în mijlocul cimitirului. Incheierea o face părintele protopop Vasile Gan, constatând relele ce s'au încuibat în viaţa poporului nostru de la sate şi insistând asupra mijloacelor de îndreptare. Poporul se împrăştie vădit impresionat de cele văzute şi auzite.

Partea misionară a conferinţei încheiată, se trece la partea oficială a programului.

In şedinţa confidenţială de după prânz, ţinută în localul spaţios şi curat al şcoalei confesionale, după resolvarea chestiilor mai mărunte, s'a încins o amănunţită discuţie, la care iau parte toţi preoţii, îndeosebi asupra duor probleme, a căror resolvare fericită ne frământă de prezent pe noi, preoţimea de la sate: problema caselor culturale şi problema propagandei religioase.

Pe baza experienţelor conferinţa constată, cumcă zidirea de edificii nouă pentru casele culturale încă nu e actuală, ci începutul să se facă folosindu-se localul şcoalei. Se constată lipsa de literatură patriotică pentru cerinţele zilelor noastre, a cărei lectură să formeze bază de studiu în convenirile de la casele culturale. Ar trebui pe lângă biserică însuşi statul să vie în ajutorul cărturărimei de la sate prin editarea de astfel de opuri. Fără o organizare şi îndemnare amănunţită şi uniformă dela vre'un centru şi descinderea de la centru pe sate a unor bărbaţi anume dedicaţi acestei probleme, spre a da îndrumări cu vorba şi fapta, începuturile multor case culturale vor rămânea numai încercări, discreditând de la început tot scopul nobil al acestor aşezăminte. Preoţimea din partea ei promite a face tot posibilul pentru înfăptuirea lor.

La discuţia asupra propagandei religioase, preoţimea află trebuinţa: Preotul să predice «cu vreme şi fără vreme». Predica va fi ca efect numai după temeinică pregătire. Preoţimea constată lipsa unei literaturi mai bogate de predici bisericeşti potrivite, scrise în stil poporal care să le utilizeze preoţii, şi să poată servi şi ca lectură poporului cu ocaziunea întrunirilor la casa culturală. Pentru preoţii cu pregătire inferioară ar fi adevărate binefaceri aceste mijloace de studiu. Fără a se da preoţimii putinţa de a se putea pregăti temeinic, înzădar se va cere «să nu amuţească amvonul», căci e mai bine a nu predica, decât a predica la comandă încurcat şi fără înţeles şi a compromite astfel amvonul. Preoţimea cere din nou să se înfiinţeze la centru cursuri de 1—2 luni anual pentru pregătirea de preoţi ambulanţi—misionari. Şi până atunci să se trimeată de la centru predicatori iscusiţi în diferitele părţi ale diecesei cum se face şi la alte confesiuni. Să se scrie şi distribuie cărţi de propagandă religioasă în popor.

Tractul nostru a preliminat în acest scop 140 lei din «fondul de propagandă a preoţilor tractului Lupşa». Se vor folosi şi detragerile din taxele membrilor «Asociaţiei clerului» în acest scop. Se roagă Veneratul Consistor a cere în acest scop şi ajutorul material al statului. Se discută din nou chestia unei «Librării a tractului».

Pentru desbaterea stării dureroase a lipsei caselor parohiale şi salarisarea preoţimii se decide ţinerea din nou a unei conferinţe comune cu preoţimea din tractul Abrud şi Câmpeni.

Se enunţă: Adunarea de acum e conferinţă preoţească, însă în acelaş timp şi acelaş loc poate funcţiona ca «Asociaţie» de câte ori în conferinţa noastră vor obveni cauze, care se ţin numai de competinţa «Asociaţiei».

In acest înţeles, deşi timpul e înaintat, preoţimea se preface îndată în şedinţa «Asociaţiei» sub prezidiul preşedintelui Vasile Şpan şi enunţă următoarele concluse:

Preoţii se consideră cu toţii întraţi în «Asociaţia Andrei Şaguna». Concluzul comitetului central, care obligă pe toţi preoţii a ţinea câte 10—12 predice pe an etc. adunarea deocamdată îl află neesecutabil, învită însă preoţii a predica intensiv, ear grupurile religioase a face cât mai des eshortaţii prin popor. Tesele puse spre pertractare de comitetul central le află mare parte pertractate în conferinţă. Privitor la teza: «Alcătuirea sfatului păcii» se îndrumă preoţii a mijlocì împăcarea între cei învrăjbiţi ocasional şi după putinţă prin comitetele parohiale.

Se învită preoţii a procura sf. scriptură şi a o distribui şi explica poporului în convenirile din Dumineci la casele culturale.

Acestea sânt, în general, cele petrecute în adunarea preoţimei tractului Lupşa, şi le comunic fraţilor cetitori în credinţă că eventual vor afla ceva de folos şi pentru frăţiile lor din acest comunicat.

Ca încheere îm ţin de datorinţă a constata, că am aflat în parohia Mogoş-Micleşti un popor disciplinat şi bucuros de sfaturi bune.

Raportor

Religia şi poporul

Religiositatea fiind una din însuşirile cele mai de seamă ale omului, impune o manifestare deosebită în cuvinte şi purtare.

Trecutul probează îndeajuns că acolo unde a fost sentimentul religios, tot odată s'au petrecut şi diferitele manifestări prin care se ostoia o forţă psihică, — o cerinţă de comuni care cu Dumnezeirea şi de solidaritate cu restul fiinţelor din lume.

Prin ajutorul religiei, omenirea a pornit pe calea statorniciei a tăriei de fire şi a sănătăţii atât sufleteşti, cât şi trupeşti!... Şi religia creştină prin care se clarifică legătura ce uneşte pe Dumnezeu, izvorul bunătăţii, dreptăţii, blândeţei etc., cu sufletele omeneşti — în special ea — a îmbrăcat omenirea în haina trainică a celor mai înalte însuşiri.

De odată cu relevarea religiei creştine a început şi organizarea ei; căci mulţimea, pentru urmarea căilor arătate de credinţă, are nevoe din moment în moment de readucerea aminte a scopului suprem ce trebue urmărit şi care s'a statornicit prin indiciul unor mari jertfe de muncă şi sânge.

Pentru poporul nostru, încercarea trecutului, dovedeşte aceasta cu prisosinţă: întreaga viaţă sufletească s'a deslănţuit din ideea religioasă; şi, până în timpurile prezente, la poporul de jos momentele de înălţare sufletească şi de reculegere, nu sânt de cât acele ce i le procură biserica naţională.

Şi dacă unii îşi îngădue să afirme că în timpul de faţă biserica e în plină decadenţă şi că n'ar fi un factor puternic pentru consolidarea naţională, apoi aceasta probabil că este o reminiscenţă a mentalităţii învechite, când poporul şi credinţa lui nu aveau vre-o însemnătate pentru pătura diriguitoare.

Astăzi însă când lucrurile s'au învârtit, cei ce-şi dau socoteală de starea reală în care găseşte poporul, neapărat trebue să reorganizeze şi religia lui, la adăpostul căreia s'a trezit şi din care a trăit şi trăeşte sufleteşte.

Neprevederea în această privinţă poate deveni iremediabilă, dacă ţinem seamă de vijelia curentelor potrivnice credinţei şi neamului.

Ca o armată în refacere instituţiile şi factorii de promovare ai religiei, să aibă larg sprijinul şi posibilitatea de acţiune pentru pregătirea victoriei de consolidare a patriei întregite.

Şi la inceputul acestei opere măreţe pentru popor şi ţară, mai nimerit de cât ori când să se pornească dela ideea unui Dumnezeu puternic deţinător al destinului popoarelor, apoi bun şi drept, şi atunci ceea ce numim: cinste dreptate, blândeţe, milă etc., vor deveni cuvinte pline de viaţă. Şi dacă se va stărui, pe cale de credinţă, ca ele să fie înfăptuite, atunci mulţămesc până şi sufletul celui mai sălbatic şi mai rătăcit dintre fiinţele omeneşti.

Acum, idealul creştin, care nu-i altul de cât cunoştinţa şi practicarea ideii de perfecţiune morală, mai cu putere să se poarte ca un stindard înaintea mulţimii, să se înfăţişeze în aşa fel pe calea credinţei şi a oficiilor religioase, încât se fortifice sufletele slăbite şi să trezească dorul de viaţă curată şi vrednică de fiinţa omenească.

Mai mult de cât ori când, începând de la exterior şi până la stările cele mai ascunse ale sufletului să se înfăţişeze mulţimii starea de curăţenie şi să se adauge la îndeplinirea oficiilor religioase şi fondului de credinţă iubirea de ţară şi de obiceiurile frumoase ale poporului nostru.

Dar pentru aceasta e nevoe a se strânge rândurile factorilor de promovare a ideilor de credinţă şi de iubire de ţară... Asigurarea existenţei lor, îndemnul şi lărgirea putinţei de muncă prin înfiinţarea şcolilor de catezihare, care pe lângă săvârşirea oficiilor religioase sânt neaprat trebuitoare pentru ridicarea prestigiului factorilor meralizători şi pentru trezirea mulţimii din amorţeala ce pare că o va prăbuşi în prăpastia pierzării.

Acestea ar fi cele mai bune indicii, pentru eliberarea poporului din criza morală, şi pentru îndrumarea lui pe calea ce trebue să făurească legătura trainică a trecutului cu un viitor strălucit.

Pr. V. Danielescu

Nr. 5363 Şcol.

CONCURS

Din fundaţiunea Manoviciu este a se da un stipendiu de 300 lei, pentru conferirea căruia se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Reflectanţii să înainteze petiţiunile la Consistorul arhidiecezan cu următoarele documente:

1. Carte de botez, că sânt români ortodocşi.
2. Testimoniu şcolar.
3. Testimoniu de conduită dela oficiul parohial.

Cei din familia fostului paroh din Cărpiniş, Dumitru Manoviciu, vor fi preferiţi.

Sibiu, din şedinţa senatului şcolar, ţinută la 8 Iulie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Traducerea Bibliei

Numai rareori s'a insistat la noi asupra folosului covârşitor al lecturei bibliei.

Câţiva cunoscători au amintit în treacăt bogata contribuţie a unei asemenea lecturi în cultura şi viaţa morală a poporului englez. Intr'o oarecare măsură s'a accentuat şi influenţa ei asupra unei părţi din literatura universală, şi în special asupra câtorva personalităţi literare străine de întâia mână. Cu toate acestea, o propagandă mai întinsă pentru răspândirea bibliei în massa cetitorilor români şi în special a marei populaţiuni la noi nu s'a făcut. Afară de câţiva sectari şi de profesionalişti bisericeşti, mai ni-

meni la noi nu este orientat în bogăţia plină de taine a bibliei.

Cunosc oameni de cultură respectabilă, la noi, cari n'au deschis nici măcar de curiositate cartea sfântă.

In genere s'a argumentat că adevărata cauză a acestei absenţe se datoreşte faptului că nu avem o bună traducere a bibliei şi în special o traducere pentru popor. Deşi nu e unica această cauză, este totuşi atât de importantă şi de decisivă încât ne scuteşte să mai enumărăm şi altele. Cercurile noastre bisericeşti, cele mai indicate la remedierea acestui rău, au încercat a face o traducere care însă s'a rezumat la reeditarea celor vechi.

Am anunţat însă că astă-toamnă, s'a produs un eveniment care dădea cele mai depline speranţe pentru a avea o biblie vie în româneşte. Şi anume editura Viaţa Românească oferea tot sprijinul necesar cunoscutului literat şi teolog, *G. Galaction*, pentru a întreprinde traducerea integrală a bibliei.

Interesându-ne în timpul din urmă despre mersul lucrării am vizitat pe dl Galaction, care cu amabilitatea care-l caracterizează ni-a expus stadiul în care se găseşte traducerea d-sale.

Cu începere din luna Septemvrie, anul trecut, dl Galaction a tradus zilnic din Noul Testament; cele patru Evangelii împreună cu Faptele Apostolilor sânt gata în ultima lor redactare. Acestea vor trece la tipar cel mai târziu prin luna Septemvrie viitor, când vor fi terminate şi celelalte părţi ale Noului Testament şi anume: Epistolele şi Apocalipsul. Către sfârşitul toamnei Noul Testament va apărea astfel complet în editura Viaţa Românească.

Vechiul Testament va fi obiectul unei munci mai îndelungate; după declaraţiile d-lui Galaction această muncă va necesita cel puţin patru ani.

Găsindu-ne astfel în domeniul faptelor reale şi pline de cea mai legitimă nădejde, urăm neobositului traducător seninătate şi deplină sănătate pentru a duce la bun sfârşit marea operă întreprinsă. *I. C.*

Nr. 5380 Şcol.

CONCURS

Din fundaţiunea Dr. Avram Mihaiu sânt vacante 3 burse de câte 400 Lei, pentru conferirea cărora se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan provăzute cu documentele:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu şcolar.
3. Testimoniu de conduită dela oficiul parohial, vidimat de respectivul oficiu protopopesc.
4. Alte eventuale documente de recomandare.

Sibiu, 8 Iulie 1921.

Consistorul arhidiecezan

Din despărţămintele Asociaţiunii

Convocare

Adunarea generală a despărţământului *Bran* al Asociaţiunii pentru literatura rom. şi cultura poporului român se convoacă pe Duminecă în 25 Iulie (7 August) a. c. la 2 ore p. m. în centrul Branului.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului.
3. Prelegeri poporale.
4. Inscrierea de noi membri.
5. Reconstruirea comitetului pe un nou period.
6. Incheerea adunării.

Facem apel la intelectualii brăneni, preoţi şi învăţători, ca înşişi să ia parte şi să îndemne pe popor ca în număr cât mai mare să participe la acest prasnic cultural.

Bran, la 7/20 Iulie 1921.

George Babeş director. *Ioan Ios. Puşcariu* secretar.

Anuarele anului şcolar 1920/1921

5. Anuarul 57 al liceului român ortodox din *Braşov* pe al 77-lea an şcolar. Publicat de Dr. Iosif Blaga, director. Anuarul conţine discursul dela încheerea anului şcolar 1919/20, rostit de directorul liceului. Corpului didactic are 1 director, 18 profesori. Internatul a dat locuinţă, hrană şi îngrijire părintească la 72 elevi, dintre cari 3 gratuite. Masa studenţilor «V. Oniţiu», în al 23-lea an de existenţă, dispune de o avere de aproape 108 mii de lei, cu o creştere de 27 mii de lei în anul ultim. Din cauza scumpetei, beneficianţii mesei au fost împărtăşiţi, în loc de masă, cu ajutoare în bani în sumă de 20 mii lei. Corpul profesoral administrează 29 de fonduri. Societatea de lectură «Ion Popasu» a elevilor dela liceu a fost condusă de profesorul Ilie Cristea. Bibl oteca liceului a suferit mult în timpul războiului: cărţi şi cataloage unele au fost arse, altele aruncate în desordine. Orânduirea bibliotecii se urmează. Din aparatele fizicale au distrus o mare pare armatele germane: din 962 bucăţi au rămas după selecţionare 420 de aparate, în preţ de 200 de mii de lei. Colecţia numismatică a fost de asemenea jăfuită.

La examen de maturitate (bacalaureat) s'au prezentat 38 elevi şi eleve, au trecut examenul 30, ceilalţi sânt corigenţi sau repetenţi. Elevi înscrişi 455, români 445, restul: evrei, italieni, saşi şi greci. Inscrierile pentru 1921/22 se fac în 1—4 Sept. Taxele ca şi în trecut.

Ştirile zilei

Plecarea Suveranilor. Miercuri, în 27 l. c., Suveranii au plecat dela Sinaia, însoţiţi de principesa Ileana, în străinătate. In 30 l. c. sosesc la Paris. Vor vizita pe dl Millerand, prezidentul republicei. Din Paris Suveranul se duce la Bagnolles, ear M. Sa Regina la Saint Brienne.

Catedrala dela Cluj. S'a stabilit definitiv să se clădească pe locul din faţa teatrului naţional din Cluj catedrala ortodoxă română.

Instrucţia religioasă. Ministerul instrucţiunii, în vederea organizării instrucţiunii religioase în Transilvania, a dat o deciziune pirn care hotăreşte ca pe viitor instrucţiunea şi educaţiunea religioasă a elevilor din şcoalele statului cade în competenţa confesiunilor. Statul acordă însă tot concursul său confesiunilor. Ministerul instrucţiunii îşi ia angajamentul de a organiza după necesitate catedre prentru predarea religiei în institutele de stat, lăsând confesiunilor dreptul de a-şi întocmi planul de lecţiuni.

Dl Vasile Stroescu, marele filantrop basarabean, a donat conacul său dimpreună cu tot inventarul, pentru înfiinţarea unei scoli de agricultură în satul Brânzeni, jud. Bălţi. Şcoala se va deschide la 15 Septemvrie şi va primi în fiecare an câte 60 de elevi.

Fidanţare. Dl maior *Ştefan Stroia* şi-a serbat zilele acestea logodna cu dşoara *Felicia Anuşca* din Sibiu.

Anunţ. Deţinătorii de coroane austro-ungare neştampilate au să le depună la administraţiile financiare judeţene. Guvernul se însărcinează să le prezinte comisiei de reparaţii, conform tratatului dela Trianon.

Semnele vremii. După ziarul «Nar. Politica» 171 de preoţi ceho-slovaci dintre cari 61 au intrat în biserica naţională ceho-slovacă, au părăsit biserica catolică a Ceho-Slovaciei.

Studenţii la sate. Un număr de studenţi, constituiţi în echipă de propagandă naţional-culturală, au plecat din Bucureşti, cu scopul de a întreprinde o serie de conferinţe, cu subiecte din trecutul istoric al neamului, din geografia ţării şi din actuala situaţie socială a poporului românesc şi de a populariza scrierile marilor noştri autori clasici, în satele de pe lângă frontiera cea mai de apus a României Mari. In programul de activitate al tinerilor propagandişti se cuprinde şi înfiinţarea de case de cetire şi de biblioteci populare, în judeţele: Bihor, Satu-mare, Sălaj şi Maramureş.

Din Bănatul robit vine ştirea, că, după o ordonanţă a guvernului dela Belgrad, începând cu ziua de 1 Iulie c. în toate şcoalele din Iugoslavia limba de propunere va fi exclusiv cea sârbească; — băncile vor fi obligate a face orice corespondenţă, şi conducerea registrelor lor nu mai în sârbeşte; — iar pastoralele, care vor sosi dela episcopia din Caransebeş, nu vor mai fi cetite în biserici...

Milioane de oameni mor de foame, se telegrafează că 20 de milioane de ruşi sufer de foamete, după ce au isprăvit resursele de hrană compuse din câni, pisici şi şoareci. Disperaţi acum emigrează spre Siberia, Rusia de sud, Caucaz, Moscova. Orce animale găsite în drum le ucid şi le sfăşie.

Amintire de pe vremea Austriei. Un călător român, care vizitat în 18 l. c. oraşul Suceava, cetatea lui Ştefan cel Mare şi monumentele ei istorice, s'a îndreptat spre Mănăstirea Mirăuţilor; aici, pe păretele din stânga, tot se mai găseşte pictat chipul împăratului Francisc Iosif, între două icoane sfinte. E vremea să dispară d'acolo chipul fostului împărat.

Congres. Unirea Generală a micilor industriaşi şi meseriaşi patroni a hotărât ţinerea unui congres general la Bucureşti, în zilele de 19, 20 şi 21 August 1921. Ar fi de dorit ca să participe cât mai mulţi la acest congres. Persoanele, care vor participa sânt rugate a se anunţa prin corporaţiile sau organizaţiile de industriaşi şi meseriaşi *Inspectoratelor regionale* ale Ministerului Muncii de urgenţă, pentru ca sa li se mijlocească cărţile de identitate cu reducere pe C. F. R. şi programul congresului. Inspectoratul regiunii Sibiu.

Internatul de băieţi, al liceului ort. român (modern şi real) din Braşov, Str. Prundului 39, se va deschide la 1 Sept. Taxă lunară este Lei 450, care, dacă se vor mai eftini alimentele, se va mai reduce. La înscriere se mai plăteşte o taxă anuală de 50 Lei pentru mobiliar şi se depune o cauţie de 100 Lei. Prospecte trimite la cerere Direcţiunea.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. Reprezentaţii zilnice, la ora 9 seara. Cele mai bune filme, cu artişti vestiţi.

Tipic

Iulie 20. Prorocul Ilie

La Vecernia cea mare: După Doamne strigat-am. Stichirile pe 8, gl. 1. Mărire gl. 6. «Veniţi împreunarea drept credincioşilor», Şi acum bogor. «Cine nu te va ferici». Vehod. Lumină lină. Prochimenul zilei şi Cetirile. 1. Dela a treia carte a împăraţilor: «Fost-a cuvântul Domnului către Ilie Prorocul. 2. Dela a treia carte a împăraţilor: Fost a cuvântul Domnului către Ilie. 3. Dela a treia carte a împăraţilor: Fost-a în zilele acelea. Ectenia: Se zicem toţi. Invredniceşte-ne Doamne. Ectenia: Să plinim rugăciunile noastre. Litia: Stichoavna, toate din Mineiu. Acum slobozeşte etc. Troparul sfântului: «Cela ce a fost înger în trup». Mărire, Şi acum. Bogor.: Taina cea din veac. Otpust.

Utrenie

La Dumnezeu e Domnul: Troparul sfântului: «Cela ce a fost înger în trup», Mărire, Şi acum. Bogorod. Din Mineiu: Sedelnele. Polileul. Pripelele, apoi sedelna. Antifoanele: Din tinereţele mele. Prochimenul: Tu eşti preot în veac. Evanghelia dela Luca: «In vremea aceea s'au mirat oamenii de cuvintele darului». Psalm 50. Mărire gl. 2. Pentru rugăciunile proorocului tău Ilie. Şi acum. Pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu. Mileşte-mă Dumnezeule după mare mila ta, şi Stichira gl. 4. In căruţă de foc şezând. Molitva: Mântueşte Dumnezeule poporul tău etc.

Canonul

Catavasie «Deschide-voiu gura mea». La Pesna 3. Sedelna gl. 8 Ca un proroc al dumnezeeştii lumini. Mărire, Şi acum: Pe tine, ca pe ceeace eşti Fecioară. Pesna 6. Condac gl. 2. Prorocule şi înainte văzătorule. Icos. Multă fărădelege omenească. La pesna 9: Ceeace ce eşti mai cinstită. Svetilna: Lumina ceeace te-a arătat. Mărire, Şi acum. Fecioară ceeace ai născut. Hvalite pe 4 gl. 8. Mărire, Şi acum, toate din Mineiu. Doxologia cea mare şi Troparul.

La liturgie

După Vehod: Troparul proorocului: Cela ce a fost înger în trup, al hramului, condacul sfântului, Mărire al hramului, Şi acum a Născătoarei ceeace eşti folositoare. Apostolul şi Evanghelia dela Luca ca la Utrenie. Priceasna: Intru pomenirea vecinică va fi dreptul.

Nr. 354/1921 (115) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în **Fintoag** cu filia **Coşeşti** (cl III), protopresbiteratul Dobra se publică concurs cu termin de 30 zile socotit dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunei dela stat.

Cererile de concurs cu documentele necesare se vor trimite subsemnatului oficiu.

Concurenţii să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica materei spre a cânta, predica sau şi celebra, cu observarea dispoziţiilor regulamentare.

Dobra, la 29 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom al tract. Dobra în înţelegere cu comitetul parohial.

Iosif Morariu,
protopop.

Nr. 236 protop. 1921 (116) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Blăjel**, protopresbiteratul Mediaşului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întegirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze subsemnatului în terminul sus indicat.

Concurenţii cu observarea dispoziţiilor din regulament, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, pentru a cânta, respective a celebra şi cuvânta.

Mediaş, la 14 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediaşului în înţelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea,
protopop.

Nr. 53 1921 par. (118) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învăţător la şcoala prmară ort. română din **Bungard**, protopresbiteratul Sibiu, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Din cassa bisericii 300 Lei, restul întegire dela stat.

2. Cvartir în natură, grădină şi lemnele necesare de foc.

Învăţătorul ales se obligă a instrua şi pe elevii de repetiţie şi a-i conduce în Dumineci şi sărbători la biserică şi a cânta cu ei la sf. liturghie.

Doritorii de a ocupa acest post se cere să fie absolvenţi a 8 clase normale şi calificaţie din muzica vocală şi instrumentală, ca să poată forma cor atât cu elevii de şcoală, cât şi cu cei adulţi.

Concurenţii să-şi înainteze cererile înzestrate cu documentele necesare în terminul sus indicat P. O. oficiu protopresbiteral şi a se prezenta poporului din biserică.

Bungard, la 24 Iunie 1921.

Toma Modran, paroh preş. com.
Nicolae Cristea, notarul com. par.

Sibiu, 25 Iunie 1921.

văzut:

Matei Voileanu,
adm. prot.

Eforia şcoalelor centrale ort. rom., Braşov

Nr. 104—1921 (117) 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea catedrelor vacante la liceul ortodox român din Braşov se publică concurs cu terminul până la 15 August a. c.

Catedrele vacante sânt:

1. Matematica-Fizica sau numai Matematica.
2. Fizica-Chimie.
3. Istorie Geografie.
4. Limba română.
5. Gimnastica.

Concurenţii vor trimite cererile lor la Eforia şcoalelor centrale ortodoxe române din Braşov, însoţite de următoarele documente:

1. Certificat de botez, dovedind că sânt români de religiunea ortodoxă.
2. Certificat de moralitate.
3. Certificat medical.
4. Documente despre cvalificaţiunea profesorală cerută de lege pentru şcoalele secundare.

Salarizarea profesorilor va fi în conformitate cu a celor dela liceele de stat.

Braşov, din şedinţa Eforiei şcolare, ţinută la 20 Iulie 1921.

Dr. Vasile Saftu, preşedinte. **Rom. Dogariu,** secretar.

Nr. 62/1921 par. (92) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la şcoala confesională ort. română din comuna **Hendorf**, protopresbiteratul tractului Sighişoara, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: 300 Lei dela popor prin repartiţie, restul dela stat votat deja.

Locuinţă în edificiul şcolei din o odae. Relut de grădină 10 Lei. Lemne 4 stânjini.

Alesul, pe lângă provederea învăţământului şcolar la ambele cursuri, mai are a conduce elevii în biserică, având în Dumineci şi sărbători şi zile liturghice a cânta la utrenie şi liturghie, şi la alte servicii divine.

La înmormântări va avea a cânta răspunsurile funebrale.

Cei capabili de a forma şi conduce corul tinerimii vor fi preferiţi şi remuneraţi. Concurenţii înainte de alegere se vor prezenta înaintea poporului în biserică spre a-şi dovedi aptitudinea în cântări şi tipic.

Cererile de concurs instruite cu documentele prescrise au să şi le aştearnă oficiului protopresbiteral în Sighişoara.

Hendorf, 13/26 Iunie 1921.

Comitetul parohial ort. român:

Andrei Moldovan, par., prez. com. par.
I. Hantău, notar.
Zaharie Piroş, epitrop I cassar.

Văzut: **Dimitrie Moldovan,**
protopop

---

(102) 3—3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a două catedre de învăţător la şcoala noastră confesională ortodoxă română din comuna **Rotbav** se publică concurs cu termin de 30 zile dela cea dintâi publicare în «Telegraful Român».

Învăţătorul ales şi întărit va avea:

1. Salar dela biserică 500 lei anual.

2. Cvartir natural sub Nr. 196 şi Nr. 5 a. In cazul când învăţătorilor aleşi nu le vor conveni cvartirele naturale, biserica le va plăti bani de cvartir conform legii.

3. Fie-care învăţător are dela Comuna politică 5 stânjini de lemne, — loco în pădure.

4. Toate celelalte adaose se vor cere dela stat.

Amândoi învăţătorii au să conducă şcolarii Duminecă şi sărbătoarea la biserică şi să cânte cu ei răspunsurile liturgice.

Doritorii au să-şi înainteze rugările conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc şi să se presinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, să-i cunoască poporul.

Din şedinţa comitetului parohial.

Rotbav, 31 Mai 1921.

Ioan Iorga, secretar.
Ioan Marin, paroh—prezident

Aprobat:

Dr. V. Saftu,
protopop.

Nr. 1456 Plen. 1921 (86) 3—3

CONCURS

Consistorul diecezan al Eparhiei ortodoxe române din Cluj publică concurs pentru **planurile bisericii catedrale,** care se va zidi în Cluj, Piaţa Cuza Vodă, în faţa teatrului naţional român pe lângă următoarele condiţii.

Catedrala are să corespundă tuturor cerinţelor reclamate de ritul ortodox cu un spaţiu intern pentu cel puţin 1800 persoane.

Concurentului i se lasă deplină libertate pentru alegerea formei şi stilului bisericii, având toate întocmirile interne şi externe, ca coridoare, trepte, uşi în număr de ajuns pentru siguranţa publică.

Preţul zidirii nu se limitează, se pretinde însă executare modestă din materiale solide care se află pe teritorul României întregite, şi planul să fie executabil.

Reflectanţii au să prezenteze toate schiţele la 1:200, cu faţade şi secţiuni în număr de ajuns pentru a înţelege toate construcţiile, cu un preliminar de spese aproximativ calculat după metrul cubic, şi în fine o scurtă descriere a planului şi a materialelor de construcţie.

Premiile de concurs:

Premiul I 50.000 Lei.

Premiul II 30.000 Lei.

Premiile se vor acorda numai planurilor de o valoare absolută şi acceptabilă, planurile devin proprietatea diecezei ortodoxe române din Cluj.

Consistorul îşi rezervă dreptul de a încredinţa cu facerea planurilor de esecutare pe cine va afla de bine, fără considerare la concurenţi.

Planurile, provăzute cu un motto şi cu o epistolă sigilată în care să se arete numele, locuinţa concurentului şi motto sub care s'a prezentat planul de concurs, sânt a se înainta la Consistorul diecezan din Cluj, strada Iuliu Maniu Nr. 31 în restimp de 6 luni, adecă până la *1 Noemvrie, ora 12, 1921.* Cele trimise pe poştă trebue se sosească cel mult după 8 zile, puse la poştă până la terminul de mai sus.

Planuri cari nu corespund condiţiunilor şi formalităţilor prescrise, şi sosite după termin, se vor eschide dela concurs.

Planurile prezentate se vor examina în timp de 2 luni după expirarea terminului de un juriu de experţi, iar premiile se vor acorda pe baza raportului experţilor de consistorul diecezan în terminul de mai sus.

La concurs pot participa numai ingineri şi arhitecţi recunoscuţi şi cetăţeni români.

Schiţele de situaţie şi informaţiuni se primesc dela Consistorul diecezan Strada Iuliu Maniu Nr. 31 în orele de oficiu.

Cluj, din şedinţa Consistorului diecezan ţinută la 7 Iulie 1921.

Nicolae Ivan,
arhimandrit, preşedintele Consistorului.

Nr. 1763/1921 (98) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh ortodox român în **Năsăud**, împreunat cu postul de profesor de religie **la liceul grăniţeresc** de acolo devenit vacant prin strămutarea preotului profesor Augustin Bena, prin aceasta publicăm concurs.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt: 1. Toate retribuţiile în vigoare împreunate cu postul de paroh 2. Pentru fiecare oră de catehzaţie câte 250 Lei la an, minimul pentru 10 ore la săptămână anual 2500 Lei şi încât ar reclama numărul elevilor ortodoxi 16 oare la săptămână 4000 Lei.

Petenţii pot fi preoţi hirotoniţi cu atestat de maturitate, cari au ascultat cursurile teologice în mod ordinar, au examen de cvalificare preoţească cu «foarte bine» şi vor fi ascultat cursul pentru profesorii de religie din Cluj.

Vor fi preferiţi cei cu stndii academice Cererile de concurs instruite cu documentele necesare se vor înainta Consistorului Diecezan din Cluj până la 7/20 August 1921.

Cluj la 5 Iulie 1921.

Consistorul Diecezan:

Nicolae Ivan,
arhimandrit—preşedinte

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 20 Iulie (2 August) 1921 Nr. 57

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bis

Nr. 6
Procuratura de stat
Str. Schewis
Loco
(Of.)

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, [illegible]
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Pentru sănătatea și mântuirea lor

Noul an școlar se apropie și grija părinților se întețește.

Deschizându-li-se calea, copiii satelor noastre au alergat cu 'nsetoșare la isvorul învățăturii și culturii românești. Nici odată nu s'a văzut un mai curat și mai puternic avânt spre lumină. Răsfoiți anuarele școalelor noastre de toate categoriile — și vă veți convinge.

Ei bine, acest elan îmbucurător, pentru a nu slăbi, trebue menajat, întețit. S'a aprins focul sacru în sufletele tinerelor vlăstare; să nu-l lăsăm să se stingă.

E timpul să ne gândim, în ce condiții trăiesc școlarii noștri la orașe. Și cu aceasta am deschis una dintre marile probleme ce trebue să ne preocupe în pragul deschiderii noului an școlar. Căci de condițiile în cari se desvoaltă tineretul nostru în anii de liceu, atârnă în cea mai mare parte sănătatea trupească și integritatea morală a păturii noastre culte de mâne.

Și s'avem curajul s'o spunem din capul locului: aceste condiții sânt atât de vitrege, încât gândindu-ne la ele ne cuprinde un sentiment de justă îngrijorare. Greutățile pe cari le întimpină părinții în plasarea copiilor la școală, sânt de-adreptul enorme. A trebuit și până acum să dovedească un adevărat eroism pentru a le putea învinge. Asta, întru cât chestiunea privește pe părinți. Intrebați-i, câți nu și au tras bucătura dela gură, ca să-și poată ține copilul la școală; câți nu s'au înglodat în datorii, ca să-și poată plăti «ratele» amenințătoare — și vă veți îngrozi de răspunsurile primite!

Imprejurările au luat o întorsătură tragică mai ales pentru părinții dela sate: țărani, învățători, preoți. Până acum au dus-o cum au dus-o, căci vânzând câte-o pereche de vite, din prețul lor își făceau năcazul. Astăzi însă nu mai merge, căci vitele — chiar dacă le mai are — gospodarul e silit să le dea pe nimica toată.

Totuși, laturea cea mai îngrijorătoare a chestiunii nu e aceasta, ci problema *locuințelor*. Și din acest punct de vedere Sibiul prezintă greutăți speciale, înlăturarea cărora nu mai îngădue nici un fel de amânare. Căci ar fi trist să vedem și anul viitor băieți siliți să facă'n fiecare dimineață și seară drumul lung dela vr'un sat învecinat până la școală — lucru, care trece peste cadrele unui simplu antrenaj cu atât mai mult, cu cât e silit să-l facă în zilele tristelor ploi de toamnă, ca și pe viforul ori gerul zilelor de earnă.

Dar nici pentru elevii, cari au norocul să poată fi găzduiți în oraș, nu se deschid perspective mai zimbitoare. Căci partea cea mai mare a lor ajunge în locuințe, cari seamănă mai mult cu niște celule de pușcăriași, decât cu camere, dacă nu confortabile, cel puțin sănătoase. Astfel, lipsiți de lumina dătătoare de viață a soarelui, ca și de căldura sobei prietinoase, își chinuesc tinerețea adunând învățătura scumpă, pe care de multeori nu mai ajung s'o împrăștie în lume... Căci pe pereții umezi ai camerei întunecoase veghiază chipul nevăzut al misterioasei boale.

Acestea sânt perspectivele ce se deschid pentru noul an școlar ce se apropie.

Pentru efectiva lor înlăturare nu există decât o singură soluție: *Inființarea necondiționată a unui mare internat*, care să poată adăposti cel puțin 2—3 sute de elevi.

Conducerea părintească a unui om de inimă — directorul — ar putea crea în acel internat atmosfera familiară, plină de căldură, care e garanția oricărei educații alese. Asta pentru copii. Iar părinților le-ar micșora în felul acesta una dintre cele mai mari griji ale vieții.

Dacă oficialitatea nu e în stare să facă acest lucru, să-l facă inițiativa particulară a celor direct interesați. Concursul oficialității reprezentate prin înteleptul și inimosul director regional, dl A. Bârseanu îl credem pe deplin asigurat.

Dar să-l facă — pentru sănătatea și mântuirea generației de mâne.

Neculce

Instrucțiunea religioasă
în școalele Statului, din Transilvania

Ministerul instrucțiunii publice a luat următoarea deciziune privitoare la instrucțiunea religioasă în școalele statului din Transilvania:

1. Instrucțiunea și educațiunea religioasă a elevilor și elevelor din școlile statului cade în competința confesiunilor, statul dă confesiunilor tot concursul său pentru ca instrucțiunea și educațiunea religioasă din școlile sale să fie cât mai efectivă.

FOIȘOARA

Tudora mama lui Mihai Viteazul

de I. Lupaș

Pătrașcu-cel-Bun, tatăl lui Mihai Viteazul, a murit în București la sfârșitul aceluiaș an (24 Decemxrie 1557) în care se născuse fiul său, chemat să scrie cu fulgerătoarea i spadă una din cele mai strălucite pagini de glorie militară în istoria neamului nostru.

Creșterea lui Mihai a rămas deci, din vrâsta cea mai fragedă a copilăriei, numai în grija mamei sale Tudora, care s'a bucurat de sprijinul și ocrotirea influentului său frate Iani Vistierul om cu înalte slujbe și cu multă trecere la Poarta otomană. Fiind Vel-Ban în Muntenia și capuchehaie la Poartă, el a reușit să asigure nepotului său Mihai domnia Țerii-Românești.

Tudora l-a obișnuit pe Mihai din pruncie cu cinstirea legii creștinești și a datinelor străbune. Ea a știut crește din fiul său un mare român și un bun ortodox. Când Papa dela Roma a încercat, prin un trimis al său, să înduplece pe Mihai Viteazul a părăsi credința părinților săi și a trece la biserica romano-catolică, după mărturisirea unui scriitor contimporan din Ardeal, (Ștefan Szamosközi) Mihai a primit scrisoarea și sfaturile Papei «strâmbând din nas» și a rămas indignat că acesta cutează «să atace și să defaime credința, pe care o mărturisește el». Totodată i-a răspuns Papei și l a sfătuit, dimpotrivă, ca «părăsind rătăcirile italice, să se întoarcă dimpreună cu poporul creștin la adevărata comuniune a biserieilor grecești, căci numai așa va fi cu putință alungarea turcului spurcat din spinarea creștinătății».

Această alipire neclintită a lui Mihai la biserica și credința străbună e a se mulțămi, fără îndoială, în mare parte creșteril îngrijite, de care l-a împărtășit evlavioasa și buna sa maică: Tudora. Ea s'a învrednicit în curând să vadă talentele mari ale fiului său și să se minuneze de extraordinara lui destoinicie în conducerea țării și a oștirilor, având atâtea prilejuri de a se bucura de strălucitele lui biruințe. Inima ei de mamă nu a fost însă cruțată, la adânci bătrânețe, nici de sabia dureril. care o sfâșiè cumplit în clipa când i-a sosit din Ardeal vestea despre înfiorătoarea cădere a «drag fiului său» Mihai, pe câmpia Turzii.

La bătrânețe, Tudora intrase în cinul monahal, luându-și în călugărie numele Teofana. Acelaș scriitor ardelean ne spune că Mihai Viteazul, înainte de a pleca să cuprindă Ardealul s'a îngrijit de bătrâna sa maică, adăpostindu-o *în mănăstirea Cozia*. De aici a putut să urmărească maica Teofana — cu sufletul îndoit între speranțe mari și temeri chinuitoare — soarta schimbăcioasă a fiului său. Aici a primit vestea despre rezultatul îmbucurător al luptei dela Șelimbăr, despre intrarea lui Mihai în capitala Ardealului, despre întrunirea celei dintâi diete ardelenești sub conducerea lui la Alba-Iulia (20 Noemvrie 1599) și despre cucerirea Moldovei în vara anului 1600.

Soliile, care aduceau vestea îmbucurătoare despre strălucitele biruințe și isprăvi ale lui Mihai, vor fi găsit pe cuvioasa maică Teofana în liniștea și evlavia chiliei sale adese ori adâncită cu totul în cetania aeestor mult grăitoare cu-

2. In consecinţă ministerul instrucţiunii organizează, după necesitate, catedre pentru predarea religiunii la instituţiile sale, având confesiunile dreptul de a-şi întocmi planul de lecţiune şi de a propune pentru ocuparea catedrelor de religie persoane cu pregătiri cerute de lege.

3. Numirea persoanelor propuse cade în competinţa ministerului instrucţiunii, care le va încadra şi retribui conform regulamentelor în vigoare.

1. Instrucţiunea religioasă în şcolile primare

a) Comunele rurale.

1. Instrucţiunea religioasă în şcolile primare ale statului o fac preoţii locali, în baza salarului preoţesc, fără nici o remuneraţie specială.

2. Statul acordă pentru instrucţiunea religioasă onorar special numai în cazul când numărul elevilor de aceeaş confesiune, cari frecuentează şcoala, este mai mare de 80, socotindu-se 4 ore săptămânal.

3. Peste acest număr de elevi statul acordă pentru fiecare oră săptămânală o remuneraţie de 200 lei anual, socotindu-se ora după 20 elevi.

In comunele unde sânt mai multe parohii de aceeaş confesiune cu mai mulţi preoţi, instrucţiunea religioasă o face fiecare preot în număr proporţional de ore, conform îndrumărilor primite dela autoritatea bisericească.

In astfel de comune punctul 2 din art. 1, a. este a se aplica pentru fiecare parohie în parte, iar onorariul fixat în p. 3. art. 1, a. se va acorda numai dacă numărul de elevi din aceea comună este mai mare de 80 de fiecare parohie.

b) Comune urbane.

1. In comunele urbane învăţământul religios se face:

a) Pe şcoală;

b) Prin grupare de clase;

c) Prin concentrare de şcoli.

2. Gruparea de clasă se face când o clasă are prea puţini elevi de aceeaş confesiune iar numărul elevilor dintr'o clasă grupată nu trece peste numărul reglementar al unei clase regulate (în şcoli primare 80).

In caz de gruparea claselor, materialul de învăţământ religios se poate preda şi alternativ într'un an materialul unei clase, în celălalt an al celeilalte clase.

3. Concentrarea elevilor dela mai multe şcoli similare se face după un plan stabilit înainte de preotul sau preoţii locali, în acord cu revizorul şi directorii şcolilor şi aprobat de minister. In astfel de cazuri se va ţinea seamă de edificiul şcolar unde se face instrucţiunea religioasă pentru elevii dela şcolile concentrate, să fie accesibil tuturor elevilor.

4. In comunele urbane instrucţiunea religioasă o face preotul local în baza salarului preoţesc, fără vre-o remuneraţie specială, întrucât numărul elevilor cari frecuentează şcoala nu este mai mare de 60. Peste acest număr se acordă remuneraţiile prevăzute le art. 1, a.

5 La caz că într'o comună urbană există mai multe parohii de aceeaş confesiune, rămân valabile prevederile art. 1, a. p. 4.

6. Catedrele pentru instrucţiunea religiunii în şcolile primare urbane ale Statului se pot organiza numai în cazul când numărul elevilor de aceeaş confesiune poate asigura pentru un catehet numărul de ore reglementare, fie la şcoala primară, fie în combinaţii cu alte şcoli medii, profesionale, normale sau secundare, existente în aceeaş localitate. In cazul acesta catehetul va fi socotit ca aparţinător personalului didactic dela şcoala superioară şi retribuit întocmai.

Catedra pentru instrucţiunea religiunii o organizează ministerul instrucţiunii publice în baza unei propuneri a autorităţilor competinte bisericeşti, după ce se va fi luat avizul directoratului regional.

II. Instrucţiunea religioasă în şcoalele medii profesionale, normale şi secundare.

1. In şcolile medii, protesionale, normale şi secundare, instrucţiunea religioasă se face după aceleaşi norme ca în şcolile primare urbane, adică:

a) Pe şcoli;

b) Prin grupare de clase;

c) Prin concentrare de şcoli.

Gruparea de clasă şi concentrarea de şcoli se face separat pentru băeţi, şi separat pentru fete.

2. Dacă numărul elevilor de aceeaşi confesiune dela una sau mai multe şcoli ale Statului în aceeaş localitate este suficient ca să asigure pentru o catedră de religie numărul de ore reglementar, ministrul instrucţiunii poate organiza catedra, întrucât organizarea aceasta o află de motivată.

In cazul acesta profesorul de religie este a se considera în totdeauna aparţinăior corpului didactic dela şcoala superioară şi va fi retribuit întocmai.

3. Unde nu există catedră neorganizată, instrucţiunea religioasr o fac preoţii locali în baza salarului preoţesc ce îl primesc dela Stat, fără nici o remuneraţie specială, dar numai în cazuri dacă numărul elevilor de aceeaş confesiune nu trece peste 20. Pentru acest număr Statul acordă ce fiecare oră săptămânală, socotită tot după 20 elevi, 300 lei anual.

Neobservarea orariului şi neglijarea instrucţiunii rnligioase constitue delict disciplinar.

Ministrul instrucţiunii va cere autorităţilor bisericeşti competente ca în astfel de cazuri să pornească cercetare şi să aducă hotărâre. Dacă autoritatea bisericească nu se pronunţă în termen de 3 luni dela primirea adresei ministerului, sau dacă hotărârea adusă nu este în conformitate cu prevederile prezentei deciziuni, ministerul instrucţiunii va interveni pe lângă ministerul cultelor care va sista retribuţiile preoţeşti ale respectivului în întregime sau în parte după gravitatea cazului.

4. La începutul fiecărui an şcolar, autoritatea bisericească competentă este datoare a prezdnta organelor şcolare în drept tabloul persoanelor însărcinate cu instrucţiunea religioasă dela toate categoriile de şcoli ale Statului.

5. Instrucţiunna religioasă a elevilor dela şcolile Statului nu poate fi făcută în localuri particulare sau acasă la preoţi, ci numai în edificiul şcolar designat spre scopul acesta.

6. Personalul didactic însărcinat cu instrucţiunea religioasă va îngriji şi de educaţiunea religioasă a elevilor ca aceia să asiste la serviciul divin în Dumineci şi sărbători şi să satisfacă tuturor cerinţelor religioase impuse de credinţa lor.

Guvernul către populaţia din Transilvania

Guvernul român a trimis o proclamaţie către ţăranii din Ardeal, Banat, Crişana şi Maramureş, prin care îi încunoştiinţează despre votarea legii agrare şi trecerea în stăpânirea lor a 2 milioane de jugăre pământ cultivabil.

Proclamaţia poartă semnătura primului-ministru şi a celor doi ministri ardeleni, dnii P. Groza şi Octavian Goga. Ea se termină cerând pe mai departe încrederea în guvern a populaţiei din întreaga Transilvanie.

Intregirea eclejiilor

In Nr. 53 al acestui preţuit ziar sub titlul de mai sus, părintele I. Crăciun deschide o discuţie de actualitate, care părea în timpul din urmă a se fi dat uitării.

Cele amintite acolo sânt expresia fidelă, aşa cred, a preoţimii de bine.

Vreau numai să adaog, că chestia eclejiilor se vede că e privită ca o revendicare excluziv a bisericii ortodoxe. Eată de ce:

Intru cât e asigurată subsistenţa preoţimii noastre în parohiile din comunele curat româneşti, nu ştiu. — Dar în schimb ştiu cum stăm noi, cei din comune amestecaţi cu credincioşi de altă confesiune. Că preoţimea gr. cat. în privinţa aceasta stă cu mult mai bine, nu încape îndoială. La tot cazul cei mai bine situaţi sânt preoţii saşi. In or ce comună săsească cele mai mari, şi mai bune moşii, sânt eclejiile, de o extenziune respectabilă, ale preoţilor saşi.

Cu ocaziunea comasărilor, în prima linie au fost considerate şi împărţite aceste pământuri. In cel mai bun, mai productiv loc, din hotarul ori cărei comune săseşti, în primul rând dai de eclejiile preotului, capelanului, al «organaşului» (cantor), şi altor slujbaşi ai bisericii săseşti. Fireşte, pentru ei aceste pământuri sânt izvoare de venit, de netăgăduită valoare. Prin urmare e lucru natural, că atât aceşti slujbaşi, cât şi întreg poporul săsesc materialiceşte bine situaţi să fie duşmani declaraţi ai orcărei reforme agrare şi a o combate cu toate mijloacele posibile.

---

vinte din *Paraclisul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu:* «O, prea luminate nor, maica lui Dumnezeu, pe ceice luptă cu noi surpă-i cu dreapta ta cea stăpânitoare şi atotputernică, — şi pe cei asupriţi îi mântueşte!»

Tot aici a primit şi vestea despre dureroasa înfrângere dela Mirislău şi pe aceea, care venia ca un trăsnet din senin, despre năprasaicul sfârşit dela Turda.

Acelaş scriitor (Szamosközi) spune că, după expediţia lui Mihai în Transilvania, Tudora a mai trăit timp de cinci ani, apoi în aceeaş mănăstire «a schimbat viaţa cu moartea» (1604).

Inainte de a închide ochii pe veci, maica Teofana fu cercetată în mănăstirea Cozia de nora sa, Doamna Stanca, dimpreună cu nepotul său Nicolae Pătraşcu şi cu nepoată-sa Florica. Această mişcătoare şi duioasă întâlnire a rămas eternizată într'un act românesc scris de «călugăraşul Gavriil». Aici se pot citi următoarele rânduri, care zugrăvesc în mod plastic starea sufletească a mamei, soţiei, fiului şi ficei lui Mihai, după ce căzu frumosul lui cap în ţărână, neprilejindu-se «sabia lui cea aprigă în mâna lui cea viteză»:

«Eu, roaba Domnului Isus Hristos, călugăriţa Teofana, muma răposatului Mihail Voevod din Ţara-Românească, vieţuit-am viaţa acestei lumi deşerte.... şi am petrecut lumeaşte destul în tot chipul în viaţa mea, până ajunseiu şi la neputinţa bătrâneţelor mele şi la slăbiciunea mea în sfânta mănăstire Cozia, la lăcuita sfintei Troiţe şi la răpaosul răposatului Mircea Voevod. Şi trăiiu de ajuns de luaiu şi sfântul cin călugăresc, drept plângerea păcatelor mele. Aciiaş mă ajunse şi vestea de săvârşirea zilelor drag fiului meu Mihail Voivod şi de sărăcia Doamnă-sa şi a coconilor domniei lui prin ţările străine. Fuiu de plângere şi de suspin ziua şi noaptea.

«După aceia, cu vrearia şi cu ajutoriul Domnului din ceriu şi cu rugăciunea cinstiţilor părinţi în zi şi în noapte şi plângerea mea şi suspinele sărăciei lor din ţările străine doară Sfinţia Lui din înaltul ceriului au auzit şi s'au milostivit de i-au scos din ţările străine în ţara de moştenie, şi mai vârtos au cugetat la sfânta mănăstire Cozia pentru *bătrâna şi jalnica lor maică.* Şi, dacă se adunară unii cu alţii, *mare plângere şi suspin fu între ei* de jalea fiiu-său Mihail Voevod şi pentru patima lor ce au păţit prin ţările străine, — Doamna Stanca şi fiiu-său Ion Nicolae Voevod şi fie-sa Doamna Florica. Fu după aceia întrebare întru ele, cine cum au petrecut? Grăi Doamna Stanca: *Cum am păţit noi, maică, să nu paţă nime din ruda noastră, dară Molitva Ta, maică, cum ai petrecut?* Maica zise: *Cu mult foc de moartea fiiu-mieu şi de jalea domniilor voastre,* iar de către svânta mănăstire am har dragului Domn din cer şi mulţămesc părinţilor din sfânta mănăstire c'am avut pace, răpaus şi căutare de Molitvele Lor ia nevoia mea.... Zise maica Teofana: Pentru aceia, fetele mele, am făgăduit sfintei mănăstiri două sate din Romanaţi: *Frăsinetul şi Studeniţa, pentru sufletul răposatului Mihail Voevod* şi pentru sănătatea fiiu-său Nicolai Voevod şi pentru pomeana noastră şi a tot neamul nostru, să fie pomeniţi la toate sfintele pomelnici şi la dumnezeiasca liturghie în vecie, pentru pomană. Domnialor ziseră: Noi bucuroase, cum ţi le-au dat răposatul Mihail Voivod, volnică eşti; fie date şi de noi şi de Nicola Voevod şi de tot neamul nostru în vecie pentru pomeană».

Cum stăm în privinţa aceasta noi preoţimea ort. rom. din aceste comune? Cu nimic mai bine, ca păstoriţii noştri din patura mai săracă. Câte mărgini de hotar, rozoare şi prăpăstii, toate erau eclejiile noastre, şi să nu uităm că, cu foarte mici excepţii, bisericile noastre au primit aceste petece, la anul 1863, în urma unei hotărâri împărăteşti; valoarea acestor pământuri mai bine s'a putut constata cu ocaziunea comasărilor, când d. e. 12 jug. cat. la preţuire, în cazul cel mai bun, era egal cu 3 jug. (à 1000 stg. □). Că ce tab'ă minunată şi pământ fertil am primit şi după comasare, ca eclejie, că ce izvor de venit sigur, am putut realiza, fie muncită chiar ecluziv în regie propune, îşi poate închipui or cine.

Ar mai fi de amintit situaţia preoţilor unguri, de diferite confesiuni, despre cari earăşi pot garanta, că nici unul nu schimbă cu «splendida» noastră situaţie materială.

Eată deci au drept cei cari afirmă, că din punct de vedere ecleziastic, întregirea eclejilor, e chestie pur ort. ardelenească. *C.*

In memoria lui V. Alecsandri

— Apel pentru restaurarea casei bardului dela Mircești —

Academia Română apelează la institutele şi persoanele cu dare de mână pentru a contribui cu obolul lor la *restaurarea fostei locuinţe* şi la adăpostirea într'un *local cuviincios* a resturilor aceluia, care a cristalizat în versuri nemuritoare bucuriile şi virtuţile poporului, durerile şi aspiraţiunile neamului românesc, timp de aproape o jumătate de secol.

Casa şi mormântul «Bardului de la Mircești» aparţinând de fapt nu unei instituţiuni, ci întregii naţiuni, avem speranţa că apelul Academiei va fi bine primit de toţi cei cărora se adresează.

Sumele dăruite, pentru scopul arătat, se primesc la cassieria Academiei Române, Calea Victoriei Nr. 135 Bucureşti.

Anuarele anului şcolar 1920/1921

6. Anuarul II al Şcoalei superioare de comerţ din *Braşov*. Publicat de Ion Pricu, director. In fruntea sa, anuarul publică o parte din cuvântul rostit de director la încheerea anului şcolar despre: Cinste şi pricepere în cariera comercială. Date şcolare: corpul didactic se alcătueşte din 1 director şi 11 profesori şi profesoare.

Şcoala administrează mai multe fonduri şi fundaţiuni, are o bibliotecă a tinerimii cu 1220 volume, societate de lectură condusă de prof. Dragoş Navrea. Ministerul instrucţiunii a acordat, 8 burse (7.500 lei), banca Albina un ajutor de 5000 lei (5 burse à 1000 lei). Cu prilejul sfintelor sărbători ale Naşterii Domnului, 70 de elevi au colectat pentru şcoală suma de aproape 10 mii de lei.

La adânci bătrâneţe s'a stins din viaţă maica Teofana, după ce, în felul acesta, prin o frumoasă danie creştinească, s'a îngrijit ca veşnica pomenire a eroului Mihail Voevod, a ei şi a întreg neamului său necontenită să fie în altarul mănăstirii Cozia, «la răpausul răposatului Mircea Voevod». Ea a fost înmormântată în tinda mănăstirii Cozia, unde nepoţii ei Nicolae şi Florica (Stanca nu mai era în viaţă, murise la 1603) i-au aşezat mai târziu o frumoasă piatră sepulcrală cu următoarea inscripţie românească: «† Răposat-au roaba lui Dumnezeu călugăriţa Teofana, muma răposatului Mihail Voivod; şi fie sa Doamna Florica şi fiiu-său Nicolae Voivod a nevoit şi a scris în zilele lui Ion Radu Voivod, leat 7114» (1606).

(Din «Revista Istorică» n-rile 4—6 pe April-Iulie 1921, aici s'a reprodus fără note şi fără indicaţiuni de izvoare.

Vorbe înţelepte

E aşa de bine une-ori să ştii că scrii în zadar: pare că ţi cânţi încet în odaie, sigur că nu te-aude nimeni!

In anul şcolar 1920/21 s'au declarat maturi 32 de absolvenţi. In primii doi ani de şcoală au terminat studiile 85 elevi şi eleve. In trei clase au fost înscrişi 71 regulaţi (eleve 20), 14 particulari. Inscrierile: în 1—4 Sept. Se cer 4 clase liceale, reale sau civile. Taxe de înscriere: 34 lei, didactru 120 lei.

7. Anuarul liceului de stat «Timotei Cipariu» din *Ibaşfalău*. Publicat de directorul Nicolae Negruţ. Anuarul începe cu discursul profesorului D. Scurtu: Ca prilejul centenarului naşteriii poetului V. Alecsandri. Personalul didactic are 1 director, 14 profesori şi 4 cateheţi. Societatea de lectură a tinerimii a condus-o profesorul D. Scurtu, ear comandant al cohortei de cercetaşi a fost profesorul Liviu Florianu. Cohorta are un fond de 1800 lei, bibliotecă cu cărţi cercetăşeşti, trompete, fluere de alarmă, 4 bucătării de campanie pentru 100 de cercetaşi, drapele ş. a. Biblioteca profesorală s'a sporit cu cărţi româneşti; la sfârşitul anului are 981 volume în l. română, şi 3526 în limbi străine, valoarea lor peste 18 mii lei. Biblioteca elevilor se compune din aproape 1000 de volume, în valoare de 3 mii de lei. Internatul a adăpostit 84 elevi cu locuinţă şi întreţinere completă, ear cu masa 24 elevi, cari au avut locuinţă la «Cămin», dintre externi au luat masa la internat 17, (total 125 elevi). La «Cămin», în aripa dreaptă din etajul castelului Apafi, cu 13 odăi, au locuit 29 elevi, (24 cu masa la internat. 5 de acasă). Plata pentru locuinţă la Cămin este 500 lei. Taxa de întreţinere completă în internat este 3000 lei anual. Au făcut examen de maturitate 13 elevi. Inscrişi au fost 430 elevi şi eleve. Inaugurarea noului al şcolar se va săvârşi la 4 Sept. 1921.

8. Anuarul II al şcoalei medii (civile) de stat din *Sebeş*, pe anul şcolar 1921/21, publicat de G. Cărpinişanu, director. După cuvântul introductiv către cetitori, anuarul publică obişnuitele date şcolare. Personalul didactic e compus din 1 director, 5 profesori şi profesoare, şi 2 cateheţi. Biblioteca are 449 volume. Se administrează câteva fonduri. In 3 clase de băeţi şi 3 de fetiţe au fost înscrişi total 196 (eleve 80). Inscrierile se fac în 1—4 Sept. Taxa de înscriere 20 lei, didactru 40 lei.

Ştirile zilei

Bolşevicii şi biserica. Un decret al guvernului sovietist rus înapoiază mănăstirilor toate bunurile ce au avut înainte de întronarea regimului bolşevic. Această concesiune, făcută mănăstirilor, e motivată de faptul că bolşevicii urmăresc o reconciliere cu biserica rusă.

Dela expoziţia şi târgul de mostre a industriei româneşti. Primim: In şedinţa dela 15 Iulie a. c., comitetul central permanent al expoziţiei-târg 1921 din Bucureşti s'a decis în unanimitate, — în urma propunerii comisarului general — lansarea unui apel pentru strângerea fondurilor necesare ridicării unui bust marelui român *Dr. C. Istrate*. Comitetul central adresează un călduros apel întregului public românesc să-şi dea o modestă contribuţie pentru ridicarea în incinta Parcului Carol a unui bust vrednicului bărbat Dr. C. Istrate. Subscrierile se trimit la: Comisariatul Expoziţiei-Târg (Ministerul de industrie) Bucureşti.

Pensiuni. Camera deputaţilor a votat o pensie viageră de 1000 lei lunar văduvelor: Coşbuc, Delavrancea, E. Raţiu, M. A. Popovici, Mincu şi Aurelia S. Albini.

Expoziţie. In curând se va deschide la Cluj o expoziţie de ţesături şi cusături cu motive naţionale vechi româneşti.

Facultate de medicină veterinară. Monitorul oficial publică textul de lege, prin care şcoala superioară de medicină veterinară se transformă în facultate, încorporată universităţii din Bucureşti. Studiile durează 5 ani. Facultatea conferă diploma de doctor în medicina veterinară, după normele celorlalte facultăţi.

Aviz. Orcine va aduce stricăciuni liniilor telegrafice sau materialului întrebuinţat pentru aceste linii, orcine ar sustrage obiecte sau material de linii independent de despăgubirea lor, care va fi supus a o plăti după devizul administraţiunii postelor, va fi pedepsit cu amendă de 5—200 lei şi chiar închisoare, conform prevederilor codului penal.

Consiliul oraşului Sibiu.

***Spre luare aminte.** Invităm preoţimea noastră să îndemne tinerii cu bune purtări, din partea locului, să îmbrăţişeze cariera preoţească. In Seminarul arhidiecezan, elevii silitori şi cu purtare morală primesc multe înlesniri de întreţinere. Cheltuelile nu sânt nici pe departe atât de însemnate ca la şcoalele oraşelor mai mari.*

Şcolare. Primim: Stimate Coleg, — Ministerul a revenit asupra recomandării cărţilor; lista primă n'a fost complectă. Acum se comunică lista complectă şi prelungeşte termenul de recomandare. Aveţi dar dreptul, de rândul acesta de a ţinea seamă de lista întreagă şi de a introduce Cetirile noastre alcătuite pentru întregul curs urban şi rural despre care comisia de cercetare opiniază că: «alcătuirea lor, în ceeace priveşte alegerea şi desvoltarea bucăţilor iese din comun». Cu deosebită stimă: *Bogdan-Duica*, profesor universitar, Cluj. *Sp. Popescu*, prof. Bucureşti fost director al învăţământului. *T. A. Bădărău*, prof. şi director la liceul Internat-Iaşi. *Ilie Lupu*, instit. Slobozia-Ialomita fost rev.-şcl. *D. N. Popescu*, învăţător înaintat, Ialomiţa.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. Reprezentaţii în fiecare seară la ora 9. Tot a două zi program nou cu filme interesante şi instructive.

Tipic

Dumineca a 7-a după Rusalii, gl. 6, v. 7.

Iulie 25. Adormirea sfintei Ana

La Doamne strigat-am, Stichirile pe 10. Ale învierii 3, ale lui Anatolie 1, ale Sfintei 6. Mărire, Ceeace a odrăslit, Şi acum Dogmatica glasului 6: Cine nu te va ferici pe tine. Vehod. Lumină lină. Prochimenul zilei: Domnul s'a împărăţit. Ectenia: Să vicem toţi. Invredniceşte-ne Doamne. Ectenia: Să plinim rugăciunile noastre. Stichoavna din Octoich. Mărire din Mineiu gl. 8. Veniţi toată făptura adunându-ne, Şi acum din Octoich gl. 6. Făcătorul şi izbăvitorul meu. Acum slobozeşte, Preasfântă Treime, Tatăl nostru. Troparul învierii. Puterile îngereşti. Mărire din Mineiu gl. 4. Pe ceeace a născut viaţa, Şi acum, bogor.: Taina cea din veac ascunsă. Otpust.

Utrenia

După Dumnezeu e Domnul: Troparul învierii, Puterile îngereşti, Mărire din Mineiu gl. 4. Pe ceeace a născut viaţa, Şi acum, bogor. Taina cea din veac. Ectenia, Sedelnele din Octoich. Bine eşti cuvântat Doamne, Soborul îngeresc. Ectenia, Antifoanele, Prochimenul şi toată suflarea. Evanghelia 7: Intru una din Sâmbete Maria Magdalina. Invierea lui Hristos. Psalm 50. Mărire. Pentru rugăciunile apostolilor, Şi acum. Pentru rugăciunile Născătoarei, Miluieşte-mă Dumnezeule după mare mila ta. Inviind Isus din mormânt. Molitva: Mântueşte Dumnezeule poporul tău etc.

Canonul

Catavasie: Deschide-voi gura mea. La pesna 3 Condacul din Mineiu: Pomenirea moşilor lui Hristos. Icos. După prorocie să ne adunăm toţi. Sedelna gl. 8. Maicii stăpânului. La pesna 6, Condac din Octoich. Cu palma cea începătoare de viaţă. Icos. Crucea şi îngroparea. La pesna 9 Ceeace eşti mai cinstită. Svetilna. După Sfânt este Domnul Dumnezeul nostru a Invierii a 7. Că a luat pe Domnul Maria zicând: Mărire din Mineiu: După datorie să lăudăm pe Ana, Şi acum din Octoich: Mari şi preamăreţe pentru mine ai lucrat. La Hvalite, St. 8. Din Octoich 4 şi din Mineiu 4 gl. 1: Fericită pomenirea dreptilor săvârşind. Mărire, stichira învierii gl. 7. Eată întunerec şi de dimineaţă, Şi acum, Prea binecuvântată, Doxologia cea mare. Stichira: Inviat ai din mormânt.

La liturghie

După vehod Troparul învierii. Puterile îngereşti. Al zilei: Pe ceeace a născut viaţa, al Hramului. Condacul învierii: Cu palma cea începătoare de viaţă, Mărire al zilei. Pomenirea moşilor lui Hristos, Şi acum al hramului. Apostolul. Evanghelia, Dumineca 7 după Rusalii. Evangelia dela Mateiu: In vremea aceea trecând Iisus, mers-au după el doi orbi. Priceasna: Lăudaţi etc.

„Petroşani“
Societate anonimă română pentru exploatarea minelor de cărbuni Petroşani.

745/1921 1—3

Concurs

Pentru ocuparea unui post de învăţător la şcoala primară română din **Aninoasa**, a Societăţii miniere «Petroşani».

Salarul lunar va fi cel stabilit pentru învăţătorii şcoalelor de stat, locuinţă, încălzit şi luminat gratuit. Neînsuraţi şi cari se pricep la conducerea corului şcolar vor fi preferiţi. Pot concura eventual şi învăţătoare, întrucât se pricep la lucrul manual.

Postul va urma să se ocupe la 1. Sept. a. c.

Cererile să se înainteze în termin de 15 zile Direcţiunii Minelor «Petroşani» în jud. Hunedoara.

Petroşani, 23 Iulie 1921.

Direcţiunea.

(119) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa II **Sânmihaiul inferior** cu filia Sânmihaiul superior în protopresbiteratul Turda se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. respective salarul, gradaţiile şi adausele de scumpete statorite de Ministrul Cultelor conform calificaţiei şi serviciilor concurentului.

Poporul s'a obligat să zidească case parohiale nouă corespunzătoare, pe lângă supraedificatele bune, ce sânt.

Reflectanţii îşi vor înainta cererile concursuale instruite în ordine la termin legal subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezenta în parohie, pe lângă observarea normelor în vigoare, pentru a celebra, cuvânta şi a face cunoştinţă cu poporul.

Turda, 20 Iulie 1921.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murăşian,
protopop.

Nr. 286/1921 (121) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învăţătoreşti vacante în comunele mai jos însămnate se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Berchin** cu salar de 300 Lei şi cvartir în natură dela comuna bisericească.

2. **Câlnic** cu salar de 150 Lei şi cvartir în natură dela comuna bisericească.

3. **Cioara** cu salar de 300 Lei şi bani de locuinţă dela comuna bisericească.

4. **Mihalţ** cu salar de 300 Lei şi cvartir în natură dela comuna bisericească.

5. **Răhău**, 3 posturi, cu salar pentru 2 posturi câte 300 Lei şi bani de locuinţă; pentru al 3-lea salar 50 Lei, cvartir în natură şi Lei 100 remuneraţie special, pentru înfiinţarea şi conducerea corului bisericesc — dela comuna bisericească.

6. **Totoiu**, cu salar de 300 Lei şi cvartir în natură şi remuneraţie specială pentru înfiinţarea şi conducerea corului bisericesc, — dela cumuna bisericească.

La toate posturile de mai sus întregirea salarului dela stat.

Învăţătorii aleşi vor fi datori să conducă în Dumineci şi sărbători copiii la biserică şi să cânte cu ei la sf. liturgie.

Concurenţii au să-şi trimită cererile, instruite conform normelor în vigoare, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi înainte de alegere să se presinte poporului în biserică spre a-i cunoaşte.

In înţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Sebeş, 15 Iulie 1921.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului.

Sergiu Medean,
protopop.

Eforia şcoalelor centrale ort. rom., Braşov

Nr. 104—1921 (117) 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea catedrelor vacante la liceul ortodox român din Braşov se publică concurs cu terminul până la 15 August a. c.

Catedrele vacante sânt:

1. Matematica-Fizica sau numai Matematica.
2. Fizica-Chimie.
3. Istorie Geografie.
4. Limba română.
5. Gimnastica.

Concurenţii vor trimite cererile lor la Eforia şcoalelor centrale ortodoxe române din Braşov, însoţite de următoarele documente:

1. Certificat de botez, dovedind că sânt români de religiunea ortodoxă.
2. Certificat de moralitate.
3. Certificat medical.
4. Documente despre cvalificaţiunea profesorală cerută de lege pentru şcoalele secundare.

Salarizarea profesorilor va fi în conformitate cu a celor dela liceele de stat.

Braşov, din şedinţa Eforiei şcolare, ţinută la 20 Iulie 1921.

Dr. Vasile Saftu, preşedinte. **Rom. Dogariu,** secretar.

Nr. 1762/921 (97) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de profesor de religie la **liceul de stat** şi celelalte şcoli din Dej sistemizat prin hotărârea ministerului de culte din 4 August 1920 Nr. 24730/I publicăm concurs.

Petenţi pot fi preoţi sau candidaţi la preoţie cu examen de maturitate, cari întrunesc condiţiile stabilite în actul rezortului de culte Nr. 12.273/919 şi vor fi preferiţi cei cu studii academice.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt cele fixate de ministerul instrucţiunii pentru profesori de religie.

Cererile de concurs se vor înainta Consistorului diecezan.

Cuj, la 5 Iulie 1921.

Nicolae Ivan
arhim. preş. consist.

Nr. 259/1921 of. protop. (113) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante **Cinciş** cu filia **Cerna** din protopopiatul Hunedoara se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. a dotaţiei dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi aşterne cererile provăzute cu toate documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopopesc în terminul indicat şi în vre-o Duminecă sau sărbătoare din terminul deschis să se prezinte în biserica din Cinciş şi Cerna ca concurenţi.

Hunedoara 21 Iunie 1921.

Oficiul protopopesc ortodox în înţelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu,
protopop.

Nr. 104 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. II **Boşorod**, în protopresbiteratul Haţegului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis şi a se prezenta la biserica din comuna sus arătată în vre-o Duminecă sau sărbătoare, spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Haţeg în 24 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Dr. C. Popescu,
protopop.

Nr. 283/1921 (101) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la şcoala conf. gr. or. română din **Batiz**, protopopiatul Hunedoarei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român.

Emolumentele acestui post sânt:

1. Dela comuna bis. din repartiţie Lei 300.
2. Ajutor dela P. V. Consistor arh. Lei 100.
3. Restul salarului legal: întregire dela stat.
4. Trei metri de lemne de foc.
5. Cvartir deplin corespunzător în natură: în edificiul şcoalei.

Învăţătorul e dator a instrui şi executa răspunsurile liturghiei, şi înainte de alegerea sa a se prezenta vr'odată în Batiz spre a cunoaşte referinţele locale.

Cererile de concurs să se înainteze subsemnatului în terminul fixat.

Hunedoara 15/28 Iunie 1921.

Oficiul protopop. ort. în înţelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu,
protopop.

Nr. 51 1921 (104) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învăţător la şcoala noastră confesională ortodoxă română din **Tălmăcel** tractul Sibiu se deschide concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt:

1. Salar fundamental dela biserică 600 lei, plătibile în rate lunare anticipative, iar restul este asigurat dela stat, conform cualificării şi anilor de serviciu.

2. Cuartir, lemnele necesare şi grădină în natură.

3. Cel-ce va putea forma cor cu tinerimea adultă şi care va putea conduce grădina de pomi va fi remunerat deosebit.

Concurenţii să-şi înainteze rugările provăzute cu toate documentele de lipsă of. protopresbiteral în terminul arătat şi să se prezinte poporului în biserică.

Tălmăcel, 20 Iulie 1921.

Niculae Bunescu notar **Ioan Roman** paroh-preş.

Văzut:

Mateiu Voileanu
adm. prot.

(108) 3—3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului al doilea învăţătoresc dela şcoala confesională gr. or. română din **Apoldul de sus**, protopopiatul Mercurei, se deschide concurs cu termin de 30 zile, dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Din cassa bisericii 50 Lei, restul întregire dela stat, la caz că statul nu ar plăti restul de salar comuna nu se obligă la solvirea lui.

2. Cvartir în natură, grădină şi doi stânjini de lemne.

Alesul se obligă a instrua pe elevii şcoalei de toate zilele precum şi pe cei de repetiţie în cântările bisericeşti, a cerceta regulat biserica în Dumineci şi sărbători şi a cânta cu elevii la sfânta Liturghie.

Doritorii de a ocupa acest post să aştearnă în terminul deschis rugările înzestrate cu documentele necesare oficiului protopopesc în Mercurea.

Apoldul de sus, din şedinţa comitetului parohial ţinută la 20 Iunie 1921.

Basiliu Necşa preşedinte. **Dumitru Iridon** notar.

Nr. 297/1921

Am văzut:

Avr. S. Păcurariu,
protopop.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane

Anul LXIX. Sibiu, 23 Iulie (5 August) 1921 Nr. 58

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-bise

Nr. 6 (Of.)

Procuratura de stat

Str. Schewis Loco

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențe
să se adreseze Redacției «Telegrafului Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Viitorul sinod ecumenic

Generația noastră, care a văzut marele războiu, s'ar putea să aibă parte de un spectacol cu totul rar. In sferele conducătoare ale bisericii orientale s'a precizat și crește ideea unui viitor sinod ecumenic. Un atare sinod, în biserica noastră ortodoxă, nu s'a mai văzut de vre-o mie și două sute de ani. Cel din urmă sinod ecumenic, primit de creștinătatea ortodoxă, s'a ținut în anii 786—787 la Niceea pe vremea împărătesei Irina. De aceea se zice că biserica răsăritului recunoaște și primește numai șapte sinoade (sau *soboare)* ecumenice, și soborul împărătesei Irina este al șaptelea și cel din urmă.

Și se pare ca în zilele noastre, după o mie și două sute de ani, vom avea al optulea sinod ecumenic! Pentru aceasta, două biserici fruntașe ortodoxe au început consfătuiri și pregătirea preliminariilor din motivul că, în ceasul de față, scaunul patriarhal din Constantinopol este vacant. Până la ocuparea acestui scaun, afacerile patriarhiei sânt girate de mitropolitul Kesariei. Totuși biserica Eladei este ajutată sufletește, la acest proect al adunării unui sinod ecumenic, de toată lumea clericală grecească, deci și de clerul patriarhiei din Constantinopol.

Câteva împrejurări fericite au contribuit la întâlnirea și înțelegerea celor două biserici inițiatoare, română și elină. Imprejurarea cea mai cunoscută și cea mai sărbătorească a fost înrudirea caselor regale din cele două țări, Elada și România. Sânt însă și alte împrejurări care au avut și au importanța lor binevenită, în situația bisericească a ceasului de față. Dar pentru teologul ortodox român este o deosebită greutate să se apropie de asemenea probleme, în fața admirabilei necunoștințe a cititorului de acelaș neam. Opiniunea publică grecească e mult mai orientată și mai iubitoare de chestiuni bisericești. La noi, ar trebui să căutăm cu luminarea pe cei intelectuali cari să înțeleagă toată însemnătatea unui suprem congres bisericesc oriental, pus la cale, măcar în parte, de biserica română.

Cei ce aparțin bisericii își dau însă socoteala nu numai de cinstea pe care ni-ar aduce-o această reîmprospătare de viață bisericească printre frații noștri ortodocși de alte neamuri, dar și de feluritele consecințe practice totdeauna nelipsite în asemenea cazuri. Pe lângă acestea biserica noastră s'ar regăsi pe calea marilor pilde, pe calea zelului prea creștin al voevozilor și al ierarhilor români din veacurile trecute. Atâta lucru se știe, că după căderea Constantinopolului, și după moartea ultimului împărat bizantin, sprijinitorii ortodoxiei, ocrotitorii vlădicilor fugiți de urgia turcească, tipăritorii de cărți liturgice în toate limbile pravoslavnice, ba chiar și găzduitorii de sinoade: au fost boerii și principii în țările române. Pregătirea viitorului sinod ecumenic — pentru care sinodul bisericii noastre și-a spus cuvântul — vine pe aceeași cale a vechei și bunei noastre tradiții românești.

Dar lucrul este prea din cale afară de important ca să fie pus la cale în pripă și fără lungi pipăiri prealabile. Biserica orientală a trăit atâtea veacuri triste și copleșite! Descentralizată pe națiuni cum se înfățișează, ea se cunoaște greu pe sine și are nevoe de un răstimp de pregătire, pentru sinodul proectat. Pe când biserica Rusiei era atotputernică, între surorile ei ortodoxe, ideea sinodului ecumenic n'a venit la suprafața conștiinței bisericești. Biserica rusească incarna ortodoxia. Pildele ei, hotărârile ei, știința ei erau normative și surorile mai mici primeau totul cu respect și cu convingere. Astăzi, privind spre odinioară falnica biserică rusească, avem strania impresie pe care o găsim în noi, când citim despre continentul Atlantidei, dus în fundul Oceanului Atlantic... Poate că și acest gol imens dureros simțit de lumea creștină ortodoxă, e o pricină care determină pe bisericile orientale să se apropie între ele și să dorească marele congres al reprezentanților lor.

Trebue însă un stadiu preparator. Mai înainte de conciliul ecumenic e nevoe de întâlnirea cărturarilor ortodocși. De aceea, evenimentul la care vom asista este, deocamdată, întrunirea teologilor bisericii drept măritoare. Este și firesc și înțelept să fie așa. Din noianul problemelor care, în diferite grade, interesează toată biserica și apoi pe fiecare biserică națională, în parte, trebue alese problemele capitale. Opera de discuție, de desbatere și de alegere se cade să fie lăsată corpului teologic bisericesc. La această adunare de specialiști pot lua parte și vor lua parte și clerici, și mireni. La marele sinod — când se va deschide — nu vor lua parte, cu drept de vot, de cât persoane strict bisericești, adică arhierei, trimiși de bisericile lor, și excepțional preoți și diaconi ca delegați înfățișători ai mitropoliților sau patriarhilor, cari nu vor fi putut veni în persoană.

Unde s'ar putea întruni, întâi, congresul teologilor orientali și apoi marele sinod general? Nu se poate ști așa de grabă. Dacă inițiatorii și purtătorii de cuvânt rămân, precum se arată, grecii și românii, atunci între București și Atena lucrurile vor fi examinate și deslegate în felul cel mai frățesc și mai mulțumitor. Deosebire de vederi și neînțelegere aici nu pot să existe, cu atât mai mult cu cât cinstea de a găzdui fie o conferință de teologi, fie un impunător sinod ecumenic este o chestiune practică totdeauna serioasă.

Iată deci, în desvăluirea vremurilor și în năvala urmărilor nenumărate, pe care urgia războiului le-a adus în toată lumea, — și perspectiva neașteptată și reconfortantă a unui spor de viață bisericească în faptul — la care contribuim și noi românii — în faptul viitorului sinod general al bisericii ortodoxe orientale.

G. Galaction

Noua stemă a României întregite

Noua stemă se compune din trei scuturi puse unul peste altul: *mare, mediu* și *mic.*

Scutul *mare* are pe fondul albastru o acvilă de aur cu ciocul și ghiarele roșii, iar în cioc o cruce de aur, pe cap coroana regală de aur. In ghiara dreaptă o spadă, ear în ce stângă un sceptru de aur, cu capul în formă de crin. Aceasta e acvila României, armele regalității române.

Pe pieptul acvilei e scutul *mediu* împărțit în cinci cartiere, cuprinzând armele țărilor surori unite.

Sus în dreapta sânt armele vechiului regat al țării Românești. Pe fond albastru o acvilă de aur ținând în cioc o cruce de aur, având în dreapta un soare, ear în stânga o lună nouă, ambele de aur.

In stânga sânt armele vechiului principat al Moldovei, din care făceau parte Basarabia și Bucovina.

Pe fond roșu un cap de bour negru, cu gura închisă, având între coarne o stea cu cinci raze; în dreapta o rază, ear în stânga jos o semilună, toate trele de aur.

In cartierul de jos din dreapta cu fondul roșu sânt armele Bănatului românesc al Severinului, fixate acuma, și reprezintă podul lui Traian în aur, din care se văd două deschizături boltite. Deasupra podului este un leu tot de aur.

In stânga sânt armele vechiului Mare Principat al Transilvaniei, cu părțile Maramurășului. Acest cartier e împărțit în două de o fășie roșie îngustă. Deasupra pe fășie e așezată o acvilă neagră cu ciocul de aur, având în dreapta un soare de aur, în stânga o semilună de argint.

Dedesubtul fășiei sânt șapte turnuri crenelate, așezate pe două rânduri: patru deasupra și trei dedesupt.

La vechea stemă aceste arme nu existau și în acest loc erau așezate armele Dobrogei, care acum formează un al cincilea cartier, cam în formă de triunghiu și e vârât ca un altoi în

tre cele două cartiere de jos, şi sânt reprezentate prin doi delfini de aur faţă în faţă, cu capul în sus.

Peste toate acestea în mijloc e scutul *mic* care reprezintă armele Casei domnitoare de Hohenzollern, cu fondul în aur şi argint.

Scutul cel mare e ţinut de doui lei de aur cu cozile pe spinare, cizelaţi în stil bizantin, stând pe arabescuri de aur.

Deasupra scutului mare e coroana de oţel a României, reprodusă aidoma după cea originală.

Dedesuptul acestui scut e colanul ordinului Regelui Carol I. sub care e o eşarpă albastră, cu marginele de aur, pe care e scrisă deviza casei de Hohenzollern cu litere latine *Nihil sine Deo.*

Pavilionul în care sânt aşezate toate acestea e de purpură, cu marginele de aur, căptuşită cu ermelină, având deasupra coroana regală de aur ornată cu nestimate.

Nr. 5373 Şcol.

CONCURS

La şcoala normală ortodoxă română «Andrei Şaguna» sânt vacante următoarele catedre:

1. Limba română şi istorie, eventual limba română şi geografie.
2. Limba franceză.
3. Desemn şi caligrafie.
4. Muzică instrumentală.
5. Gimnastică.
6. Lucrul manual, Slöjd.
7. Economia.

Pentru ocuparea acestora se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan, provăzute cu documentele necesare:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu şcolar.
3. Diplomă de profesor pentru specialitatea respectivă.
4. Eventuale alte documente de serviciu.

Salarizarea împreunată cu catedra este cea normată prin legile statului.

Sibiu, din şedinţa senatului şcolar, ţinută la 8 Iulie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 5380 Şcol.

CONCURS

Din fundaţiunea Dr. Avram Mihaiu sânt vacante 3 burse de câte 400 Lei, pentru conferirea cărora se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se adresa Consistorului arhidiecezan provăzute cu documentele:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu şcolar.
3. Testimoniu de conduită dela oficiul parohial, vidimat de respectivul oficiu protopopesc.
4. Alte eventuale documente de recomandare.

Sibiu, 8 Iulie 1921.

Consistorul arhidiecezan

„Spicuiri"

Primim următoarele:

Sub acest titlu a apărut în nrul 54 al «Telegrafului Român» observări la articolul meu «Greşeli» din «Biserica şi Şcoala» dela Arad.

O analiză mai minuţioasă se impune, ca cercurile de cădere să nu rămână neorientate şi mai vârtos să nu se înstăpânească credinţa că un preot n'a avut destul respect pentru tainele sacrosancte ale bisericii noastre dreptmăritoare.

Intenţia articolului publicat de mine era, să abat preoţimea din dieceza noastră dela calea greşită pe care au pornit unii, dându-se la ocupaţii incompatibile cu chemarea de propoveduitori ai moralei şi ai cuviinţei. Tot atunci am accentuat o activitate pastorală mai substanţială, dat fiind rolul important ce-l are şi trebue să-l aibă preoţimea pentru o sănătoasă canalizare a trebuinţelor poporului nostru. Cea mai potrivită ocaziune pentru desvoltarea unei asemenea activităţi este: întrunirea cercurilor religioase, când e pregătit terenul pentru participarea populaţiei întregi la serbătoarea anunţată.

Momente culminante în viaţa dela sate vor rămânea clipele petrecute în mijlocul credincioşilor noştri şi urme neşterse vor lăsa în inimile lor, dacă preoţimea se va abate dela trecutul de beatudine contemplativă fără eforturi, ci mai vârtos lumini fulgurante vor despica întunerecul, ca să lumineze calea neamului în caosul în care se sbate mai vârtos populaţia dela sate. A mă achita la asemenea ocaziuni cu săvârşirea sf. maslu, nu mi se pare echivalentul aşteptat nu numai din partea poporului credincios, dar trebue să ţinem seamă că asemenea serbări atrag inteligenţa noastră din satele vecine şi din oraşe, ori, reclamată, cooperează miliţia în frunte cu generali şi ofiţeri de toate categoriile, cari toţi aşteaptă o pulsaţie mai accentuată chiar şi în viaţa pastorală. Hotărât, preoţimea trebue să se dovedească de un spirit ponderat şi de o forţă constitutivă şi calitativă, ca să nu fie acuzată de simplu formalism.

Cât priveşte «nenorocita practică pastorală» că am refuzat sfântul maslu pentru anumite boale lumeşti, nu numai că n'a făcut nici o repulsiune, din contră, părinţii au manifestat cea mai mare gratitudine, pentrucă i-am luminat despre natura boalei fiiului lor, tăinuită timp îndelungat şi ajunsă incurabilă.....

Un preot fără brâu roşu.

Congres în Iaşi

Sub preşedinţia I. P. S. S. Mitropolitului Pimen, preoţii din Iaşi au ţinut o consfătuire în care s'au discutat mai multe chestiuni importante. I. P. S Sa Mitropolitul a îndemnat pe preoţi, ca la rândul lor să studieze proectul pentru unificarea bisericii, şi eventual să-şi dea părerile, de care se va ţinea seamă. Mitropolitul a invitat pe preoţi să continue propaganda pentru a combate adventismul şi a scoate pe unii săteni din rătăcirea, în care au căzut. Preoţii au convenit a face toate sforţările, pentruca să înceapă cât de curând construirea palatului eparhial, care va fi aşezat în strada Alecsandri, în faţa primăriei.

Dela sate

Serbare în Covasna

In ziua sfinţilor apostoli Petru şi Pavel a. c., cu mare solemnitate şi în prezenţa unui numeros public, s'au sfinţit în fruntaşa parohie *Covasna* (prot. Treiscaune) cele două clopote, pe care le-au donat evlavioşii parohieni *Gheorghe Balea* cu soţia sa *Maria Furtună.*

Actul sfinţirii s'a săvârşit prin parohul locului, Gheorghe Furtună, şi capelanul Eremie Ticuşan. După citirea pătrunzătoarelor rugăciuni şi stropirea cu apă sfinţită şi după sunetul armonios al clopotelor, care a stors lacrimi de bucurie din ochii tuturor, capelanul Eremie Ticuşan a ţinut o predică ocazională, care a mişcat mult publicul prezent. A spus, între altele:

Războiul cumplit care a secerat floarea naţiunilor, nu a cruţat nici bisericile noastre, singurele locaşuri, unde mai aflam mângâere în zilele grele şi unde se propoveduia dragostea şi bunăvoirea între oameni, când pretutindeni lumea clocotea de ură şi era setoasă de sânge, — zic — nu a cruţat nici bisericile cruntul flagel al războiului: în 1915 ele au fost despoiate de podoaba lor, de clopote, având ca glasul lor, care pătrundea sufletele de evlavie şi mângâere, să fie schimbat în glasuri groasnice de tunuri aducătoare de fiori şi moarte.

Bisericilor li s'au răpit odoarele sfinte şi slujitorii dela altar, ear ele au fost prefăcute în magazii, spitale, şi uneori chiar în grajduri. Bi-

---

FOIŞOARA

Locuinţa şi sănătatea

— Cerinţele unei case sănătoase —

Locuinţa nu este numai adăpost de vreme rea pentru familie, ci trebue să mai fie un centru vesel de adunare a familiei şi confortabil, ca fiecare membru să poată lucra, citi, ear copiii să se poată juca.

Locuinţa părinţilor are importanţă foarte mare asupra desvoltării copiilor.

Copilul care locueşte într'o cameră spaţioasă, luminată de soare, aerisită bine, va avea condiţii mai favorabile de desvoltare, decât au copiii săraci.

Criza de locuinţe a făcut de copiii familiilor numeroase locuesc aglomeraţi, în camere mici, unde în care aerul şi soarele pătrund prea puţin.

Ca o casă să fie sănătoasă, trebue să îndeplinească cel puţin următoarele cerinţe:

1. Fiecare cameră să fie bine luminată şi ventilată.

2. Fiecare membru din familie să aibă loc suficient de dormit.

3. Bucătăria care poate servi şi de loc de recreaţie, să fie suficient de mare spre a permite adulţilor şi copiilor a şedea, citi, lucra.

4. Să aibă o cămară cu ventilaţie din afară pentru ţinerea alimentelor.

5. Să aibă o bae cu apă caldă şi rece, un canal de scurgere în interior pentru apele murdare: aranjament pentru spălatul şi uscatul rufelor, closet separat pentru fiecare familie.

In afară de aceasta, fiecare casă trebue să aibă un spaţiu liber înaintea uşii pe care copiii să se poată juca fără a face aceasta pe stradă, unde e pericol de a fi sdrobiţi de trăsuri.

Baia e o necesitate a vieţii şi nu un lux.

Nu e bine ca o cameră să aibă prea multe uşi, de oarece iarna nu se încălzeşte nici odată şi apoi e lipsită de confort. Aceasta nu însemnează că locuinţa să fie lipsită de ventilaţie, căci spre a fi sănătoasă trebue să aibă cât mai mult soare şi aer, iar ferestrele să fie proporţionate cu mărimea camerilor ca, atunci când se deschid, aerul proaspet să pătrundă în câteva minute. Tapiţeriile şi perdelele multiple sânt depozite de praf şi murdărie, contrare igienei, împedecând aerul de a desinfecta camerile.

Acestea sânt, în linii generale, cerinţele minime ale unei case sănătoase, şi ar fi de dorit să se ţina seamă de ele în construcţiile, ce se vor face.

Revista «Gândirea». A apărut nrul 7 al revistei clujene *Gândirea.* Una dintre puţinele reviste literare în Ardeal, Gândirea şi-a câştigat în vreme scurtă simpatia tuturor cititorilor. Revista aduce în fiecare număr, material bine ales, articole de actualitate, versuri de valoare apreţieri juste, critică aspră a urâtelor obiceiuri ce se înstăpânesc astăzi asupra societăţii româneşti, cronice interesante ş. a. Revista apare de două ori pe lună. Abonamentul 120 lei pe an.

---

ciul marelui răsboi a atins şi biserica noastră din această parohie. In vara anului 1915, în sentimentele de durere ale mulţimii credincioşilur, ni s'au despărţit pe vecie cele două clopote ce le aveam....

Urmează istoricul procurării clopotelor, dela şcoala de meserii din Bucureşti, aducând elogii donatorilor Gheorghe Balea şi Maria Furtună şi tuturor, cari s'au ostenit şi au muncit în această privinţă.

Biserica era ticsită de lume. Pe lângă credincioşii din localitate, au luat parte la măreţul act numeroşi fraţi, în deosebi din regatul vechi, veniţi în vilegiatură la băile din această comună.

Un asistent.

Nr. 5363 Şcol.

CONCURS

Din fundaţiunea Manoviciu este a se da un stipendiu de 300 lei, pentru conferirea căruia se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Reflectanţii să înainteze petiţiunile la Consistorul arhidiecezan cu următoarele documente:

1. Carte de botez, că sânt români ortodocşi.
2. Testimoniu şcolar.
3. Testimoniu de conduită dela oficiul parohial.

Cei din familia fostului paroh din Cărpiniş, Dumitru Manoviciu, vor fi preferiţi.

Sibiu, din şedinţa senatului şcolar, ţinută la 8 Iulie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Cuvântare

ţinută cu ocaziunea alegerii de protopop în Treiscaune de comisarul consistorial Mateiu Voileanu

«Osebiţi mie pe Varnava şi pe Savel la lucrul, la care i-am chemat pe ei». *F. A. 13, 2.*

Ne împrospătăm o scenă din timpurile vechi ale creştinismului, din vremile clasice ale vieţii creştineşti, când se plămădeşte creştinismul şi se începe opera cea mare a propoveduirii.

Scena se petrece în Antiochia, unde mai întâi învăţăceii s'au numit creştini.

Persecuţiunea contra apostolilor se făcea cu tirănie.

Prin sabia lui Irod moare Iacob, fratele Domnului. Petru este pus în închisoare, ca după trecerea sărbătorilor să fie scos şi dat poporului, dat spre pierzare.

In Antiochia erau adunaţi mai mulţi cu gândul, să înceapă opera cea mare a propagandei. Intre cei prezenţi era şi Varnava şi Savel.

«Şi slujind ei Domnului, şi ajunând, a zis Duhul sfânt: «Osebiţi mie pe Varnava şi pe Savel la lucrul, la care i-am chemat pe ei». «Atunci ajunând, şi rugându-se, şi puindu şi pe ei mânile, i-au slobozit».

Cu aceasta se începe opera cea mare de propagandă, săvârşită de apostolul Pavel.

Scena aceasta ne-o împrospătăm noi, iubiţilor fraţi, adunaţi aici în centrul protopopiatului Treiscaune, spre a începe şi noi ca odinioară apostolii Domnului opera cea mare a propoveduirei, opera lăţirei cuvântului lui Dumnezeu printre fraţii noştri din secuime.

Pe timpul când se petrece scena ce ni-o revocăm în memorie, abia trecuse prima persecuţiune care şi ea şi-a avut mucenicii săi.

Asemenea timpurilor apostoleşti şi noi cei din locurile acestea am avut persecuţiunile noastre. Şi peste noi au trecut persecuţiuni îndreptate contra bisericii noastre, contra creştinilor aparţinătorii bisericii noastre, contra poporului nostru românesc.

Sânt proaspete încă scenele puse la cale cu treceri religionare în parohiile din tractul acesta

E proaspătă groaza prin care a trecut poporul nostru, groază, că scenele se mai pot repeta, şi se alimentează svonul, că ele se vor repeta. D-voastră, deputaţii chemaţi aici la alegerea de protopop, aţi trecut prin zilele de groază, aţi văzut cu ochii, aţi auzit cu urechile ceeace s'a făcut şi s'a vorbit, d-voastre le cunoaşteţi toate aceste.

Vi s'a luat, cu puterea vi s'au luat, legea şi limba, şi cu puterea aţi fost declaraţi ca alipiţi, cari de biserica ungurească calvină, cari de cea romano-catolică. Vi s'au închis bisericile, vi s'au internat preoţii acuma de curând în zilele noastre, pe când floarea tineretului şi bărbaţii luptau pe fronturi pentru interese străine.

Femeile, rămase acasă, duceau greul vieţii şi vedeau cum în şcoalele străine pruncii nevinovaţi erau crescuţi, uitându-şi şi limba, şi legea.

A trecut deci şi preste voi cei de aici urgia persecuţiunii. Ca şi apostolii, suferit-a şi preoţimea noastră: închisoare, internare şi tot soiul de umiliri.

Asemenea apostolilor din zilele de odinioară, întruniţi azi aici spre a alege bărbatul, care să ne conducă în opera noastră de a propovedui cuvântul lui Dumnezeu, vorbim şi noi cu cuvintele Duhului sfânt: «Osebiţi mie pe Varnava şi pe Savel la lucrul la care sânt chemaţi».

Sinodul protopopesc chemat azi aici are misiunea se osebească pe acela, căruia i se va încredinţa chemarea cea sfântă de a conduce viaţa sufletească a poporului românesc din sesiune.

Timpurile s'au schimbat, cu ochii noştri am văzut mântuirea. Ceeace veacuri de-a rândul au cerut, ceeace au dorit părinţii noştri, azi s'a împlinit. Ne-a fost rezervat nouă, să ne bucurăm de zilele senine sperate de părinţii noştri.

In faptele Apostolilor (XII. 7) ni se spune cum Ingerul Domnului se pogoară în închisoare, unde îndată se face lumină, se adresează Apostolului Petru, scoală-te, şi atunci au căzut lanţurile de pe mânile lui.

Ne-a venit lumina şi nouă şi au căzut lanţurile de pe mânile noastre.

In aceasta lumină a zilelor de azi, în libertatea zilelor de azi, sântem noi chemaţi să alegem pe cel osebit de Duhul sfânt, ca să conducă destinul bisericii noastre, să îndrepteze soartea poporului român ajuns la lumină, la libertate.

Misiunea noastră este să chemăm la nouă viaţă poporul român din secuime.

Timpurile trecute au fost maştere în general pentru românii din Ardeal, maştere în special pentru românii din secuime.

Aproape în fiecare comună întâlnim aici credincioşi de ai noştri. Avem bisericuţele noastre. Aşa în Treiscaune, aşa în Odorheiu aşa în Ciuc.

Bătrânii mai cunosc încă limba noastră, tineretul nu o mai cunoaşte. A rămas cu conştiinţa, că e de legea românească.

Şi dacă întrebăm după legea lor, ne răspund: Sântem de legea românească.

Misiunea noastră este, să refacem poporul, să devină ce a fost: români şi ortodoxi.

Avem credinţă tare, că zilelor noastre a fost rezervată misiunea, refacerea românismului din secuime prin biserică.

Propaganda o va conduce protopopul, a cărui alegere e chemarea noastră de azi.

Ochii neamului, ochii bisericii sânt îndreptaţi azi spre noi.

Alegem protopop, pentru românii din Treiscaune.

Vom pune în lucrare un plan binechipzuit. Un protopopiat compus din comunele grupate în jurul oraşului Sântul George, cu protopopul ce se va alege azi, un altul compus din comunele grupate în jurul oraşului Târgul Săcuilor, cu un nou protopop, care se va alege nu peste multă vreme — acestia au chemarea să refaca românismul, să cheme poporul român la o nouă viaţă. Vom zidi din nou biserica, vom ridica din ruine, ceeace au stricat veacurile trecute cu persecuţiunile contra bisericii contra neamului nostru.

Să stăm bine, să stăm cu frică, să avem înaintea ochilor binele bisericii, şi Duhul sfânt ne va lumina şi vom osebi pe bărbatul chemat la apostolie, — apostolul reclamat de biserica ortodoxă în secuime.

In zilele strălucite de azi, să ridicăm spre cer ochii inimii noastre, la Dumnezeu, care cu a sa strălucire ne luminează. Amin.

Ştirile zilei

Onomastica M. Sale Reginei Maria s'a serbat Joi în biserica noastră catedrală din Sibiu. Au slujit părinţii asesori consistoriali Matei Voileanu, Lazar Triteanu şi prof. seminarial Dr. A. Crăciunescu. De faţă au fost toate autorităţile civile şi militare şi numeros public.

Alegere de protopresbiter. Lunia trecută s'a întrunit în Sfântul Gheorghe sinodul protopresbiteral al tractului Treiscaunelor pentru alegerea de protopresbiter, sub presidenţia comisarului consistorial *Matei Voileanu.* Au fost prezenţi 49 membri; dintre cei doi concurenţi a întrunit Gheorghe Cerbu capelan în Intorsura Buzăului 35 voturi, Ioan Dăncilă confesor militar 13 voturi, o bilă a fost albă.

Pentru suferinzi. La concertul din Sibiu, dat în 23 Iulie a. c., s'au adunat 8600 lei în folosul tuberculoşilor. Dna Olga general Văitoianu, organizatoarea acelui concert, aduce mulţumiri călduroase tuturor persoanelor, care au venit în ajutorul suferinzilor şi au lucrat pentru strălucita reuşită a concertului.

Secetă mare. Atât în Franţa şi Anglia, cât şi în Statele-Unite americane, e o secetă îngrozitoare, cu călduri de nesuportat, care cer chiar şi jertfe numeroase în vieţi omeneşti. Produce pretutindenea îngrijiri lipsa de apă. Acum valul de căldură s'a întins şi asupra Belgiei, Norvegiei, Olandei, provocând nelinişte şi îngrijorare în toate ţările atinse de acest flagel pustiitor, pentrucă în urma secetei de câteva luni recolta pretutindenea a fost nimicită. Să prăpădesc şi vitele, pentrucă nu au nici nutreţ nici apă. — De vre-o 2 săptămâni este o secetă şi călduri topicale în întreaga Românie-mare; zilele trecute la noi în Sibiu s'a ridicat până la 37 grade Celsius.

Informaţiune. Trenurile de plăcere Nr. 195 Bucureşti-Sibiu, şi trenul Nr. 190 Sibiu-Bucureşti cu începere de Sâmbătă 6 August şi până Mercuri 28 Septemvrie rămân anulate numai pe distanţa Bucureşti-Piatra-Olt, continuând să circule dintre P. Olt-Sibiu în prelungirea trenurilor de plăcere Nr. 366 şi 365 noi înfiinţate Craiova-P. Olt şi înapoi. Trenurile Nr. 196/365 pleacă din Craiova la ora 23. 35 în zilele de 6, 13, 18, şi 27 August, 3, 10, 17, şi 24 Septemvrie şi sosesc în Sibiu a doua zi la ora 10. 10 Trenurile 196/365 pleacă din Sibiu la ora 21'00 în zilele de 7, 14, 21 şi 28 Augnst, 4, 11, 18, şi 27 Septemvrie şi sosesc în Craiova a doua zi la ora 6. 30.

Târgul de vite în comuna *Avrig*, se ţine în 12 Aug., ear cel de mărfuri în 13 Aug. n. a. c.

Carte de bucate. A apărut tocmai acum partea I din cea mai bună carte de bucate *Poftă Bună*, de *Zotti Hodoş*. Partea aceasta cuprinde 162 de reţete pentru: Supe, ciorbe, asiete, peşti, rasoluri şi sosuri, — la sfârşit menu-uri pentru zile comune şi pentru sărbători. Cartea costă 6 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu, şi în alte librării.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. In fiecare seară, la ora 9, se dau reprezentaţii instructive şi interesante. Tot a doua zi rulează filme nouă.

Poşta redacţiei

Dlui *N. R.* în *G.* Prea în general şi puţin lămurit. Nu înţelegem ce anume doriţi. Binevoiţi a preciza faptele de interes obştesc, — şi nu prea multe deodată.

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 37/1921. (123) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Ruscior** tractul Sibiului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele cerute (atestat de botez, atestat şcolar dela şcoala medie, absolutorul teologic, atestatul de calificaţie preoţească şi de eventuale servicii) se vor înainta subscrisului în terminul deschis.

Aspiranţii la această parohie se vor prezenta cu observarea dispoziţiilor regulamentare în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie şi la biserică, spre a se face poporului cunoscuţi.

Ruscior, la 19 Iulie n. 1921.

Alex. Bârsan
preş. com. par.

Văzut:

Mateiu Voileanu
adm. prot.

Nr. 409/1921 Prot. (122) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a doua **Săsăuş**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima anunţare în «Telegraful Român.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs împreună cu documentele de calificaţiune să se înainteze subscrisului în terminul sus indicat.

Concurenţii, după prelabila încuviinţare a protopresbiterului, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a şi celebra.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Agnita, 9 Iulie 1921.

Joachim Muntean,
protopop.

Nr. 218/1921 (124) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de cl. I. **Vinerea**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar fix în rate trei lunare Lei 400 şi întregirea dela stat.

2. Cvartir corespunzător în natură cu grădină de legumi cel puţin 100 □ st.

3. Câte o măsură à 20 lt. cucuruz cu tuleul de fiecare cap de familie (dela peste 500 familii).

4. Taxele stolare statorite de comitetul şi sinodul parohial.

Doritorii au să-şi înainteze rugările conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc şi să se prezinte în vre-o Duminecă şi sărbătoare la biserică, să-l cunoască poporul.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Orăştiei în înţelegere cu comitetul parohial.

Orăştie, 7/20 Iulie 1921.

Vasile Domşa,
protopop.

„Petroşani"

Societate anonimă română pentru exploatarea minelor de cărbuni Petroşani.

745/1921 2—3

Concurs

Pentru ocuparea unui post de învăţător la şcoala primară română din **Aninoasa**, a Societăţii miniere «Petroşani».

Salarul lunar va fi cel stabilit pentru învăţătorii şcoalelor de stat, locuinţă, încălzit şi luminat gratuit. Neînsuraţi şi cari se pricep la conducerea corului şcolar vor fi preferiţi. Pot concura eventual şi învăţătoare, întrucât se pricep la lucrul manual.

Postul va urma să se ocupe la 1. Sept. a. c.

Cererile să se înainteze în termin de 15 zile Direcţiunii Minelor «Petroşani» în jud. Hunedoara.

Petroşani, 23 Iulie 1921.

Direcţiunea.

Nr. 259/1921 of. protop. (113) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante **Cinciş** cu filia **Cerna** din protopopiatul Hunedoara se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. a dotaţiei dela stat.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi aşterne cererile provăzute cu toate documentele de lipsă subsemnatului oficiu protopopesc în terminul indicat şi în vre-o Duminecă sau sărbătoare din terminul deschis să se prezinte în biserica din Cinciş şi Cerna ca concurenţi.

Hunedoara 21 Iunie 1921.

Oficiul protopopesc ortodox în înţelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu,
protopop.

Nr. 390/1921 (107) 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învăţătoreşti vacante la şcolile primare ort. rom. din comunele mai jos însemnate ale tractului Agnita, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima anunţare în «Telegraful Român».

1. **Merghindeal**, salar anual 240 lei, computat în 6 stânjini de lemne aduse acasă, întregirea şi adausurile legale şi cvincvenalele dela stat, cvartir în edificiul şcoalei şi grădină în măsura prescrisă de lege.

Invăţătorul ales e obligat pe lângă instruirea elevilor de toate zilele, a instrua şi pe elevii de repetiţie, a cânta cu elevii în Dumineci şi sărbători sf. liturghie şi a ţinea la utrenie strana în biserică şi a instrua pe elevi în grădina de pomărit.

2. **Iacobeni**, salar din repartiţie dela popor 170 lei, ajutor eparhial anual 100 lei, 3 stânjini de lemne computate în 30 lei, restul dela stat, cvartir în natură (2 odăi, culină, cămară).

Invăţătorul ales este obligat a ţinea conform legilor în vigoare pe lângă instrucţiune cu elevii şcoalei de toate zilele şi de repetiţie şi şcoală cu adulţii, iar în Dumineci şi sărbători să cânte cu elevii la sf. liturghie.

3. **Coveş**, salar fundamental 300 lei plătibil în rate lunare anticipative prin repartiţie dela popor, întregirea şi cvincvenalele legale dela stat, pe cum le-a avut şi fostul învăţător I. Bucur, cvartir natural în edificiul şcoalei, la alt cvartir sau relut de cvartir comuna nu se obligă, grădina prescrisă de lege în natură.

Invăţătorul ales e obligat a instrua elevii şcoalei de toate zilele şi de repetiţie şi a cânta cu elevii în Dumineci şi sărbători în biserică la sf. liturghie.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi să aştearnă în terminul susindicat rugările înzestrate cu documentele necesare subsemnatului şi să se prezinte poporului în biserică.

Agnita, 29 Iunie 1921.

In înţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Joachim Muntean
protopop

Nr. 53 1921 par. (118) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învăţător la şcoala prmară ort. română din **Bungard**, protopresbiteratul Sibiu, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Din cassa bisericii 300 Lei, restul întegire dela stat.

2. Cvartir în natură, grădină şi lemnele necesare de foc.

Invăţătorul ales se obligă a instrua şi pe elevii de repetiţie şi a-i conduce în Dumineci şi sărbători la biserică şi a cânta cu ei la sf. liturghie.

Doritorii de a ocupa acest post se cere să fie absolvenţi a 8 clase normale şi calificaţie din muzica vocală şi instrumentală, ca să poată forma cor atât cu elevii de şcoală, cât şi cu cei adulţi.

Concurenţii să-şi înainteze cererile înzestrate cu documentele necesare în terminul sus indicat P. O. oficiu protopresbiteral şi a se prezenta poporului din biserică.

Bungard, la 24 Iunie 1921.

Toma Modran,
paroh preş. com.

Nicolae Cristea,
notarul com. par.

Sibiu, 25 Iunie 1921.

văzut:

Matei Voileanu,
adm. prot.

Nr. 354/1921 (115) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în **Fintoag** cu filia **Coşeşti** (cl III), protopresbiteratul Dobra se publică concurs cu termin de 30 zile socotit dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunei dela stat.

Cererile de concurs cu documentele necesare se vor trimite subsemnatului oficiu.

Concurenţii să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica materei spre a cânta, predica sau şi celebra, cu observarea dispoziţiilor regulamentare.

Dobra, la 29 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom al tract. Dobra în înţelegere cu comitetul parohial.

Iosif Morariu,
protopop.

Nr. 236 protop. 1921 (116) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Blăjel**, protopresbiteratul Mediaşului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întegirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze subsemnatului în terminul sus indicat.

Concurenţii cu observarea dispoziţiilor din regulament, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, pentru a cânta, respective a celebra şi cuvânta.

Mediaş, la 14 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediaşului în înţelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea,
protopop.

Nr. 216/1921 (114) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III **Amnaş**, protopopiatul Sălişte, se publică a treia oară concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele arătate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii reflectanţi la acest post să-şi aştearnă cererile instruite conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu în terminul arătat şi să se prezenteze în vre o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a şi celebra.

Sălişte, în 24 Iunie 1921.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. Dumitru Borcea,
protopop

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără şematism 10 lei cu porto cu tot.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 27 Iulie (9 August) 1921 Nr. 59

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-biser

Nr. 19 Red. «Transilvania» (Sch.) Sibiu

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Un chestionar de actualitate

In slujba binelui vrea să samene câteva sămințe de bun simț și de răsgândire în inimile omenești de astăzi revista parisiană «*Les Annales*».

Redactorii ei și-au pus întrebarea: *cum* am putea ieși din caosul acesta de întrebări, politice, economice, morale, cari asaltează pe fiecare om, care vrea să cugete în ziua de astăzi?

Drept răspuns a găsit dna *Ivonne Sarcey*, fiica marelui critic francez Francisc Sarcey, și dânsa o scriitoare de talent și soția președintelui societății criticilor din Paris, următoarea formulă: numai *iubirea* ne poate scoate la liman verde! «Iubirea, iubirea față de ființele, cari suferă, ea ne va aduce pe încetul spre pacea dorită cu toată pasiunea de femei».

La aceste rânduri a răspuns unul din cei mai cunoscuți sociologi și învățați din zilele noastre, *Gustave Le Bon:* «Soluțiunea d-voastră, iubită doamnă, este evident simplistă, dar, în fond, *nu găsim alta*... Când se vor iubi oamenii, nu se vor mânca între olaltă. Dar *cum* să-i aduci să se iubească?... Eată problema. Chiar și religiunile n'au ajuns să rezolve problema, decât mediocru...» Ca să se discute asupra firului acestuia de Ariadnă: iubirea chiagul societății, a întreprins revista o anchetă, rugând pe cetitorii ei: dați-ne sfaturi și recete. Rezultatul a fost foarte satisfăcător. Au sosit mii și mii de răspunsuri, care au fost — condiționat — scurte, de mult patru pagini hârtie de scrisori.

De câteva săptămâni se publică în revistă cele mai caracteristice răspunsuri și redacția reasumează răspunsurile, ajungând la rezultatul următor: Pentruca oamenii să se iubească între dânșii, pentruca popoarele să se iubească e de lipsă ca: 1. privilegiații de soarte să nu «stropească», trufași, cu luxul lor pe cei desmoșteniți, pentruca să nu le răscolească invidia și ura; 2. ca pe ceilalți să-i facă fericiți, pentruca și ei la rândul lor să fie mai buni, căci cei ce luptă cu mizeria și cu boalele nu pot să fie nici ei fericiți, dar nici nu pot să răspândească fericire, și 3. să se cunoască mai bine între olaltă, fiindcă necunoștința te desparte de ceilalți muritori.

Sânt interesante observațiile unuia sau altuia. Citatele acestea ar trebui să fie recitite de pe amvon și comentate de preoții tuturor religiunilor. Cuvinte de aur împotriva luxului desfrânat, care întărâtă pe cei muncitori și pe cei pacinici, observații juste asupra câștigurilor monstruoase, apeluri pline de noblețe la conștiința omului zilelor noastre de a nu persevera pe cărarea sfidării de-aproapelui său, căci bunăstarea și fericirea comună te păzește de bolșevism și de toate celelalte boale sociale, cari sdruncină societatea din temelii. Un cetitor scrie: «Să dăm unui egoist tratamentul homeopatic — adecă să tratăm răul cu rău. Să-i arătăm că cel mai bun mijloc de a fi egoist este de a trăi pentru alții, să-l învățăm că mulțumirea oricărui bine i-ar fi necunoscută dacă ceilalți n'ar fi lucrat pentru dânsul, să-i deschidem ochii asupra societății, să priceapă că partea pe care o aduce dânsul colectivității este mult mai mică decât aceea pe care o primește el... Și mai apoi să învățăm pe copii, în familie sau în școală, dragostea umanității. Să știe că pretutindeni unde se lucrează, nu e decât un singur scop: proprietatea tuturora!...

Altul care subscrie — dureros — *Homo homini lupus* (Omul este lup omului), vorbind de educația pentru viitorul apropiat, scrie: «Mai cu seamă în tinerimea tuturor popoarelor vor trebui educatorii să arunce fermentul dragostei de seamănul nostru, sămânând în inima acestei tinerimi sentimentele nobile care își au izvorul în cultul adevărului, binelui și bunătății.»

Ce cuvinte simțite, ce raționamente logice, ce adevăruri, — mai evidente nu se poate! Câți le urmează în ziua de astăzi?

Le aplaudă, când te aud că le depeni — dar când e la adecă...

Și oricât de «simplist» să pară cuiva sfatul: caută și iubește! oricât de «dobă de carte» filosoficească să fie cineva, răspunsul acesta este răspunsul-răspunsurilor: *Iubirea este alfa și omega pentru noi*, bieți muritori... *Ilie Marin*

Chestiuni preoțești

Dela congresul preoților din Munții-Apuseni

Preoțimea tractelor Abrud, Câmpeni și Lupșa s'a întrunit în 21 Iulie a. c. la un congres comun. Cu regret constatăm, că la acest congres nu a participat, în număr mai mare, preoțimea tractului Abrud, mai ales că necesitățile morale și materiale cari au solicitat convocarea preoților ortodoxi din Munții-apuseni la o consfătuire sânt la fel întru toate.

Ședința s'a deschis sub prezidența părintelui protopop *Vasile Gan*, prin un cuvânt de deschidere rostit cu simțirea și blândețea unui adevărat apostol. Spune că preocupările preoțimii noastre trebue să fie mari și multilaterale. Pentru a respunde așteptărilor, preoțimea trebue să devină un corp sufletesc viu, prin conlucrarea moleculelor de energie sufletească a fiecărui preot, în așa fel, încât să reprezentăm o putere și o voință prin care calități sufletești să traducem în acte fără șovăire hotărârile noastre și mai ales destinațiile ce le avem cu toții, ca fii și slujitori ai bisericii și neamului românesc.

Se constitue biroul care are să conducă și păstreze actele congresului.

La ordinea de zi se pune raportul preotului Vasile Șpan despre soartea memoriului ce l-a înaintat în anul trecut preoțimea din Munții-apuseni către dl ministru al cultelor, în chestiunea dotației preoțești, cu observarea doleanțelor și păsurilor specifice ale noastre de aici.

Se constată că memoriul nu a avut până azi rezultatul dorit. Preoțimea îndură aceleași neajunsuri ca în trecut, ba, considerând împrejurările economice între care ne aflăm, este izbită de greutăți insuportabile din punct de vedere material. La chestiunea dotației mai vorbesc preoții O. Bârluțiu, D. Goia, Nicola, Costea și prot. Gan, apoi congresul decide cu unanimitate următoarele:

Ca principiu se enunță că pentru a fi preot în înțelesul strict al cuvântului îți trebue mai întâi de toate demnitate. Iar demnitatea se ține și ea prin o bună situație materială, prin o bună răsplătire din partea statului, pentrucă și noi — preoții — servim — poate mai conștiu decât alți amploiați — la locul datoriei unde sântem puși.

Deci cerem îmbunătățire de salar, conform precizărilor făcute în primul și al doilea congres preoțesc ținut la Sibiu.

Spre acest scop se va redacta un nou memoriu*) din partea preoțimei munților, către dl ministru al cultelor, în care se va arăta cu deplină libertate și sinceritate dlui ministru și autorităților superioare bisericești, relele de care sufere și mijloacele de îndreptare pe terenul situației materiale a preoțimii noastre din Munți.

In special: Cu considerare la terenul de munte, și deci la greutățile preotului în slujbele sale pastorale având în vedere, că fără cal preotul nu poate săvârși nici o funcție afară de biserică, s'a cerut pauşal pentru susținerea unui cal.

Dupăce, aproape nici o parohie nu dispune de porțiune canonică și case parohiale, se așteapiă votarea unui echivalent corăspunzător cu venitul curat al unei sesiuni parohiale mijlocii dela șes, sau cu chiria unui edificiu potrivit poziției sociale a preotului.

Acest memoriu îl va prezenta o deputație de 2 preoți dlui ministru al cultelor. Pentru a obține mai bun rezultat s'a hotărât ca deputația noastră să ceară Inalt Prea Sfinției Sale arhiepiscopului și mitropolitului Nicolae, ori Prea Cuv. Sale dlui prezident al consistorului din Cluj, să aibă bunăvoința — aflându-se ocazional în București — a conduce această deputație la locul cu cădere.

S'a pus în discuție chestiunea propagandei religioase morale și naționale în legătură cu înființarea caselor culturale și creșterea tineretului dela sate. Vorbesc: protopopul Gan, preoții Gomboș, Șpan, Sabău, Goia și subscri-

*) Dar și până la prezentarea lui s'au anunțat dorințele preoțimii pe cale telegrafică.

sul, luându-se act despre aceea, că în ţara noastră care a adunat azi pe toţi românii, sânt multe vipere, cari tind să învenineze sufletele credincioşilor noştri cu doctrine religioase şi socialiste de aşa natură pe urma cărora ar fi voioşi să vadă dată ţara românească de mal.

Preoţimea îşi însuşeşte şi consideră a sa luptă — cu cuvântul şi faptele — în potriva hulitorilor legii şi naţionalismului nostru, pentru a feri cu orce jertfe, poporul, ca de ciumă de vorbele şi doctrinele mincinoase şi ispititoare ale străinilor pripăşiţi pela noi, hotărâtă a apăra — preoţimea noastră — pământul şi poporul vechilor virtuţi istorice, de orce curente cari năzuesc la nimicirea muncei şi credinţei părinţilor noştri, lăsată nouă drept scumpă moştenire.

De aceea se decide: organizarea — fără amânare — a cercurilor religioase, în cadrul despărţămintelor Asociaţiei «Andrei Şaguna» a clerului pentru a se ţinea conferenţe şi cuvântări poporului.

Se constată lipsa unei propagande religioase, intreprinsă de unele personalităţi mai de seamă din centrele noastre bisericeşti, cel puţin în unele centre şi sate din Munţii apuseni, cari pot fi mai uşor de apropiat cu trenul. Preoţimea îşi exprimă dorinţa, ca Consistoarele noastre să organiseze cursuri pentru pregătirea preoţilor cu inclinări şi aptitudini sufleteşti mai pronunţate pentru misionarism în cel mai apropiat viitor.

După̆ce în mod foarte plauzibil se simţesc roadele societăţii «Cultura Poporului» din Cluj, pe urma ziarului redactat cu multă pricepere pentru trebuinţele poporului dela sate şi a muncitorilor dela oraşe, se decide: de a ne constitui şi noi, cărturarii Munţilor apuseni, în o filială a societăţii «Cultura Poporului».

Incât priveşte Casele culturale şi educaţia tineretului ieşit din şcoală, preoţimea este de părerea ca aceste focare de cultură să se înfiinţeze deocamdată în cadrul şcoalei din sat, pentrucă azi lipseşte şi terenul sufletesc, şi mai ales mijloacele materiale necesare înfiinţării caselor culturale.

Dar în acelaş timp cere statului să se îngrijească de-o literatură poporală potrivită lipsurilor spirituale ale credincioşilor, — altfel nici casele culturale şi nici educaţia tineretului ieşit din şcoală nu vor putea da rezultatul dorit.

In mod deosebit a frământat şi preocupat congresul preoţesc starea nespus de critică în care a ajuns, din punct de vedere economic-financiar, populaţia noastră din acest ţinut.

Vorbeşte părintele Şpan, făcând o lungă şi frumoasă expunere a situaţiei date. Se constată, că economii noştri de vite şi noi preoţii la fel, în lipsa exportului, care se tot trimbiţă dela Bucureşti la noi, dar nu se face, şi nu-i vedem roadele, au ajuns să stea în faţa unei astfel de ruine economice, care se va resimţi asupra noastră, încă mult timp de aici înainte. Ţăranul e sărac, pentrucă se'neacă în avutul său pe care nu-l poate valoriza. Spun bătrânii, că în astfel de împrejurări nu ar fi pomenit să fi ajuns înaintaşii noştri de pe aceste plaiuri nici când. Din cauza că toţi articolii de comerci devin tot mai scumpi, singur vitele noastre nu au preţ, situaţia populaţiei încă devine tot mai insuportabilă. Noi, preoţii, fiindcă şi pe acest teren sântem cei mai binecunoscători şi singurii îndrumători ai poporului, avem datorinţă să insistăm la locul cu cădere pentru grabnica sanare a gravaminelor ţăranilor noştri.

Dacă nu se produce o repentină îmbunătăţire a situaţiei, nu se vor putea incassa nici dările statului, pentrucă ţăranul afară de vitele sale şi sufletul din oase, altceva nu are la casa lui.

Se cere din şedinţa congresului telegrafice dlui ministru al Ardealului putinţa de a ne valoriza vitele prin export rentabil, căci altfel este inevitabilă catastrofa economică care ne aşteaptă.

Telegramele trimise de congres sânt următoarele:

Dlui Ministru al cultelor Octavian Goga în Bucureşti

Congresul preoţilor din Munţii apuseni Vă mulţumeşte pentru sporul de salar ce se acoardă cu noul plan de salarizare, dar Vă atrage atenţia asupra celorce muncesc în regiunile sterile şi comunele foarte resfirate de munte şi Vă roagă a prelimina în noul proiect al preoţilor munteni şi pauşal de cal şi şi echivalent de porţiune canonică. Preşedinte: *Vasile Gan.*

Dlui Ministru al Ardealului Petru Groza în Bucureşti

Congresul preoţilor din Munţii apuseni, conştii de pericolul ce ameninţă poporaţia Munţilor, Vă roagă cu mare insistinţă a da putinţă la valorizarea, prin export rentabil, stocului său de vite, căci altfel catastrofa sa economică este inevitabilă. Preşedinte: *Vasile Gan.*

Congresul a luat sfârşit seara la ora 10 şi jumătate prin un cald cuvânt de încheiere rostit de dl prezident şi multele foloase sufleteşti culese pe urma desbaterilor din partea tuturor participanţilor. *Pr. V. Bârluţiu.*

Dela sate

— Apicultură —

Cursul de apicultură, anunţat prin ziare, s'a ţinut în comuna Târnăviţa, judeţul Hunedoara, de către preotul, apicultor diplomat, *Ioanichie Oprean.*

Cu toate nevoile începutului, mai ales că se anunţase un număr însemnat de studenţi în teologie, învăţători şi elevi dela şcoala normală din Sibiu, dar la adecă s'a prezentat un număr de tot redus, — dovadă şi aici de indiferentismul şi lipsa de voinţă, ce stăpâneşte inimile tineretului de astăzi faţă de porniri mai ideale şi de progres, totuşi mulţămită zelului şi abnegaţiunii părintelui Oprean, acest curs a ajuns la bun sfârşit spre cea mai deplină mulţumire a participanţilor.

A fost *primul* curs de apicultură în românește la noi în Ardeal, şi e de dorit, ca acest ram de economie naţională atât de însemnat, dar neglijat la poporul nostru, să fie răspândit în cercuri cât mai largi, mai ales de către preoţii şi învăţătorii satelor, căci constitue pentru ei o ocupaţiune laterală din cele mai compatibile, şi pot ca şi pe aceasta cale să contribue la prosperarea neamului nostru.

Virgil Perian,
stud. în teol.

Statificarea

Intre obiectele congresului învăţătoresc, ce se ţine acum la Cluj este înşirată şi *«statificarea»*. Sub acest cuvânt noi înţelegem statificarea şcoalelor confesionale.

De sine înţeles, obiectul acesta atinge numai pe învăţătorii confesionali, de cari noi, ca descendenţi ai statului maghiar, avem foarte mulţi.

Două motive se accentuează pentru care se cere statiticarea: urcarea salarelor şi ieşirea învăţătorilor de sub directoratul preoţilor. Aceste două obiecte nu lipses de obicei dela adunările învăţătoreşti de dinceace de Carpaţi.

Este adevărat că învăţătorii au fost slab plătiţi; dar, dacă se vor regula salariile, plânge-se-va cineva că primeşte prea multă plată?

Statul când nu a dat ajutorul complet învăţătorilor confesionali, a făcut reţineri şi învăţătorilor de stat. Şi dacă ne am plânge contra acestei procedări, am fi ca nişte copii cari pretind bani dela tatăl lor, şi tatăl lor nu are de unde le da.

Dar avem nădejdea, că dacă intră statul în ogaşul său, va mulţumi şi pe unii şi pe alţii.

Statul maghiar asemenea a statificat şcoalele, dar a statificat mai ales acelea, care erau necorespunzătoare. Salarelor necorespunzătoare le-a dat ajutor de stat ca învăţătorii să poată trăi. Prin aceasta bugetul a fost mai puţin îngreunat, ca atunci dacă ar fi statificat toate şcoalele.

Dacă statul român nu poate suporta greutăţile cheltuelilor, acum când o parte din ele le supoartă confesiunile, cum le va suporta atunci, când toate greutăţile şcoalelor vor cădea în sarcina lui?

Până e şcoala confesională, biserica dă localul şcoalei, face reparaţia, curăţitul, dă cuartirul învăţătoresc după împrejurările locale, dă lemne de unde se provăd şi locuitorii comunei, cu un cuvânt se acomodează cum să-i vină mai uşor; pe când dacă ar fi şcoala de stat, toate acestea are să le presteze statul, cu bani grei, căci dela stat fiecine pretinde să fie bine plătit. Prin urmare, prin statificarea şcoalelor statul se îngreunează nespus de mult faţă de ajutoarele ce le dă confesiunilor pentru susţinerea învăţătorilor. —

Nici un oficiu şi nici un serviciu nu funcţionează fără control. Ca să fie absolvaţi de control, adevărat nu cer nici învăţătorii, dară să nu fie controlaţi de preot, nici de eforia şcolară, — ci de revizorat, — care se ştie cât de mult este ocupat cu lucrurile de birou.

Precum s'ar părea, învăţătorii nu prea voiesc să aibă controlul aproape de dânşii. Dacă au pe preotul de director, vrând nevrând au controlul în apropiere, — şi cu aceasta unii învăţători nu sânt împăcaţi. Acestia apoi strigă: Jos cu directoratul preoţilor, sau să facem şcoala de stat, ca să scăpăm de directorat... Dar nu toţi învăţătorii pretind aceasta.

Invăţătorul conştienţios află plăcere dacă este controlat de cineva şi se bucura când superiorul lui vede progresul făcut şi modul lui de propunere. Acesta nu vine în conflict cu directorul său. Invăţătorul puţin conştienţios, care îşi face serviciul numai pentru plată şi care nu ţine orele regulat, nu merge pregătit la şcoală, nu explică materialul la elevi, este explicabil să nu poată suferi directoratul prea aproape.

Apoi întrebăm: unde nu sânt mai mulţi învăţători, ci unul singur, cine să fie directorul, căci şcoală fără director nu este?

Sântem şi din acest motiv de părere, că la şcoala primară preotul ar fi persoana potrivită pentru director. Nu este oare frumos şi înţelept lucru ca preotul şi învăţătorul să fie obligaţi, prin oficiul lor, a da mâna de ajutor unul altuia întru creşterea religioasă şi morală a tinerimii, când şi interesele statului pretind colaborarea aceasta?! *Al. Vlad*

Citind ziare

In vara aceasta au reînceput cursurile dela Vălenii de Munte, inaugurate de dl N. Iorga. Despre însemnătatea lor spune Viilorul:

Cursurile dela Văleni au folosit şi mai ales vor folosi de aici în colo generaţiilor tinere, căci nu este fără însemnătate şi fără ecou, glasul învăţaţilor care se va auzi în patriarhala casă de ţară dela Văleni. Acolo într'un mediu atât de specific şi de curat românesc, cultura se desbracă de pedanteria cărţii, şi printr'o comunicare cu natura înconjurătoare, între dealuri şi crânguri, cunoştinţele se cern prin atmosfera picturii lui Grigorescu, basmelor lui Ispirescu, ori pastelurilor lui Alecsandri, — şi învăţătura se topeşte în suflete... Importanţa cursurilor dela Văleni stă astfel în acea baie de purificare de tot ceeace este orăşenesc şi internaţional şi cufundarea în mijlocul naturii româneşti.

Ştirile zilei

Ştire personală I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a sosit Joi la reşedinţa Sa.

Dela Vălenii de Munte. Cursurile de vară, deschise în 31 Iulie prin conferenţă rostită de dl Nicolae Iorga, se ţin zilnic. In cuvântarea sa de deschidere, dl N. Iorga, înfăţişând programul cursurilor a zis: România d'acum are nevoe de o mare şcoală idealistă în tendinţă, realistă în roadele de propăşire, pentru a duce în viaţa ţării acea onestitate, pe care o înfăţişează imensa majoritate a României muncitoare, jertfitoare şi roditoare, fiindcă aceasta-i ţara cea adevărată. — La conferenţa de Duminecă a asistat şi prinţul moştenitor Carol. Cursurile vor dura şi în Septemvrie. Afară de dl N. Iorga, vor ţinea cursuri dnii: Gaster, Take Ionescu, Melic, Murgoci, Nichifor Crainic ş. a.

La facultatea teologică din Bucureşti sânt vacante catedrele de istoria bisericii române, de exigeza Noului Testament, şi cea de omiletică şi pastorală.

Reducere. Ministerul instrucţiunii a intervenit pe lângă ministrul comunicaţiilor, să acorde reducere de 50 la sută pe c. f. r. şi corpului didactic al şcoalelor confesionale din teritoriile desrobite.

Şcolar. Cărţile de *cetire*, de curs primar urban şi rural, se pot comanda la Tipografia «Ţara nouă» Str. Numa Pompiliu, Bucureşti.

O scrisoare a generalului Isnaldi. Dl prof. Păcală trimiţând generalului Antonio Isnaldi marea d-sale monografie a comunei Răşinar, a primit următoarea scrisoare de răspuns:

«Domnule profesor Păcală, — Am primit scrierea dv. Monografia satului Răşinar, şi vă mulţumesc din toată inima. Am întârziat să vă mulţămesc până astăzi, că doream să vă exprim, prin mijlocirea unuia din ofiţerii români, admirarea şi recunoştinţa mea. Vă rog, dle profesor, să primiţi asigurarea că n'am uitat niciodată mulţămirile sufleteşti pe care mi le au procurat românii cu atâta îmbelşugare. — Se vorbeşte de o apropiată vizită a M. Lor Regele şi Regina României la mult iubiţii noştri Suverani. Nu voi avea oare onoarea să vă revăd în suita lor? — Aş dori aceasta din toată inima. — Până atunci vă asigur că mi-aţi reamintit, cu scrierea dv., atât de precisă, completă şi interesantă, mulţămirea de a fi trăit zece luni în mijlocul a 40.000 români şi a fi apreţ at calităţile lor atât de mari şi de frumoase, adevărate comori moştenite dela vechea mamă comună: «Alma Roma», şi păstrate vreme de douăzeci de secole.

General Antonio Isnaldi.

Totodată gen. Isnaldi roagă pe dl prof. Păcală să transmită din parte-i salutări cordiale tuturor ofiţerilor români, cari în calitate de prizonieri sau legionari, au fost sub ascultarea lui în Roma şi Avezzano. In această calitate a sa, gen. Isnaldi ca un mare prietin al nostru, şi-a câştigat simpatiile tuturor românilor cari l-au cunoscut.

Propaganda maghiară. Dl G. Popa, prefectul poliţiei din Târgul-Mureş, a descoperit în librăria lui Béla Révész în broşura «Mari néni» premiată de ateneul din Budapesta, mai multe placarde de culoare gălbene-verzi, pe care erau imprimate frazele: «Hiszek egy Istenben, egy hazában, Hiszek egy isten igazságában, Hiszek Magyarország feltámadásában», (Cred într'un Dumezeu, într'o patrie, Cred în dreptatea veşnică a lui Dumnezeu, Cred în reînvierea Ungariei), precum şi «Csonka Magyarország nem ország», «Egész Magyarország menyország» (Ungaria ciuntită nu e ţară, Ungaria întreagă aste rai).

Pentru preoţime. Chitanţele preoţimii pentru salariile pe trimestrul Aprile — Iunie, 1921 sânt trimise la oficiile protopresbiterale pentru vidimare. Preoţimea le poate ridica de acolo şi le poate valora astfel subscrise la casa consistorială între orele 7—12, a. m. în fiecare zi. Orce reclamări în afacere de dotaţie dela stat, fie că nu sânt luaţi toţi anii de serviciu, fie că nu e luată corectă calificaţia, sânt a se adresa în scris consistorului arhidiecezan.

Iubirea ţăranului român. Ţăranii noştri din părţile aradane, alarmaţi că s'ar încerca un atentat împotriva trenului regal, au păzit pe tot drumul dela Arad până la graniţă trenul, care ducea pe Maiestăţile Lor în străinătate. Suveranii noştri au fost mişcaţi de acest act de devotament. De asemenea şi autorităţile au rămas surprinse, întrucât nici un ordin nu s'a dat în acest senz.

Asociaţia Cercetaşii României. De câteva zile tabăra cercetaşilor României, sub comanda dlui *Georgescu I. Marin*, se află în Dumbrava-Sibiului. La iniţiativa unor sibieni, se organisează o masă în onoarea cercetaşilor veniţi din mai toate oraşele ţării. Contribuirile pentru masa cercetaşilor se trimit dlui *căp. Năsturaş*, corp. 7 de armată, ora 11—12. Scopul mesei este cimentarea înfrăţirii între cei din Sibiu şi între cei sosiţi din toate unghiurile ţării noastre. Banii adunaţi se dau în seama cercetaşilor pentru pregătirea mesei simple, ca şi viaţa lor curată şi simplă.

Sub protecţia nunţiului papal. Reprezentantul papal în România, monsignorul Marmaggi, vizitează acum Ardealul. Cu ocazia vizitei sale de Vineri la Cluj, şcoala de fete «Marianum», ieşind întru întimpinarea nunţiului, a parcurs tot drumul până la catedrala romano-catolică cu emblema *statului maghiar*. Faptul acesta, petrecut sub protecţia nunţiului papal, a produs în publicul românesc, — cum scrie Gazeta Ardealului şi Patria, — profundă indignare. Se spune că provocarea aceasta a maghiarilor catolici avea de scop să dea naştere la violenţe din partea românilor, spre a putea dovedi «prigonirile» puse în socoteala noastră.

Şedinţă psihică. Luni seara la Urania din Sibiu, în prezenţa unui public numeros, fiind de faţa şi mulţi medici sibieni, profesorul *Eugen de Gyn* a ţinut o şedinţă dintre cele mai interesante. Cunoscutul hipnotizator de Gyn a executat câteva producţiuni cu mare siguranţă în arta sa misterioasă de transmisiune a gândirii, sugestiuni, catalepsie, magnetism şcl. Experimentările au fost mult admirate.

Contigentul 1922. Ministrul de răsboi face cunoscut că, din clasa anului 1922 se va chema sub drapel un număr de 104.000 tineri pentru unităţile şi serviciile pendinte de acest minister. Din aceşti oameni se chiamă 99,500 pentru unităţile permanente, 3000 pentru cavaleria cu schimcul şi 1500 pentru marina militară. Se va mai chema sub drapel un număr de 6000 tineri pentru grăniceri şi 10.000 pentru jandarmeria rurală. Contigentul se chiamă sub arme conform legii de recutare, în baza celor prevăzute de lege pentru organizarea armatei.

† Gheorghe Muntean, preotul din Oarda-de-sus (tractul Sebeş) a încetat din viaţă la 2 August 1921 în etate de 75 ani şi 52 ai preoţiei. — Inmormântarea s'a făcut în 3 August, la 2 ore p. m. în Oarda de sus. Odihnească în pace!

In loc de flori peritoare, pe cosciugul regretatului general D. Florian, răposat în Viena, dl general Boeriu dărueste pentru căminul ucenicilor dela meserii din Sibiu suma de 100 lei. Pentru prinos mulţumeşte: *George Poponea*, preşedinte, *Ştefan Duca*, secretar.

Ştire ziaristică. La Diciosânmartin apare începând cu 31 Iulie a. c. un organ de publicitate, sub numirea de *Târnava*. Ziarul apare săptămânal. Redactor: Augustin Folea.

Convocare. Comitetul central al «Asociaţiei comercianţilor români din Ardeal, Bănat, Crişana şi Maramureş» a hotărât să ţină *adunarea generală* pe ziua de 23 August 1921, la 2 ore p. m. în sala cea mare a Asociaţiei culturale din *Sibiu*. Program: 1. Deschiderea adunării; 2. Dare de seamă despre activitatea Asociaţiei, de vice preşedinte Aurel Popescu; Dare de seamă asupra gestiunii. 3. Critica stării actuale a comerţului nostru, de Ilie Floaş; 4. Cum s'ar putea crea legături mai strânse între comercianţii şi meseriaşii români din Ardeal şi Bănat, Nic. Bratu; 5. Modificarea statutelor; 6. Inscrierea de membri noi; 7. Alegerea comitetului; 8. Propuneri. — La această adunare sânt invitaţi a lua parte comercianţi şi meseriaşi români din Ardeal şi Bănat, asemenea şi alţi intelectuali români, cari se interesează de înaintarea comerciului şi industriei noastre. Persoanele externe, care doresc a lua parte, sânt rugate a se anunţa de urgenţă vice preşedintelui Aurel Popescu, comerciant, în Sibiu, Piaţa mică, spre a li se trimite legitimaţii pentru bilete cu preţ redus pe căile ferate.

Act de mulţumire. La producţia teatrală, organizată în *Broşteni*, la ziua Sf. Ap. Petru şi Pavel a. c. în folosul şcoalei confesionale de acolo, au binevoit a contribui peste taxa de întrare următoarele persoane, cărora le exprimăm cele mai călduroase mulţumiri: Oprea B. Popa 42 lei, Ion Schiau 25, V. Popa paroh şi E. Imbăruş, paroh câte 20 lei, Simeon Răhaian 15, V. Popa comerciant, Ion (indescifrabil) preot în Ohaba, D. Lunceanu, N. Nistor, Toma Coldea, N. Ciufudeanu, N. Pădureanu, V. Moldovanu, Isidor Raica, Ilarion Bratu, câte 10 lei; Ilie Popa 5 lei. Total: 257 lei. Broşteni, 5 August 1921. *Ioachim Marcu*, paroh.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. In 9 şi 10 August: *Capul Medusei*, mare dramă în 4 acte, rolul principal este ţinut de artista Magda Sonia. Inceputul seara la ora 9.

Un apel

S'a lansat un apel de-a se construi un local de biserică românească în centrul muncitoresc din *Simeria* (judeţul Hunedoara). Stăpânirea ungurească de pe vremuri a căutat pe toate căile şi cu toate mijloacele, să facă din colonia Simeria, care este situată într'un judeţ românesc cu 98% români, un centru puternic cultural unguresc, zidind în acest scop două biserici, case parohiale şi şcoale ungureşti. In faţa acestei situaţii, care nu mai poate dăinui, românii din Simeria, constituindu-se în comiter parohial, au lansat un apel pentru zidirea unei biserici româneşti. Cei ce înţeleg importanţa acestei iniţiative naţional-culturale, sânt rugaţi a contribui pe listele puse în circulaţie.

Ad Nr. 39/9121 C. p. (131) 1—3

Concurs

Pentru întregirea a două posturi vacante de învăţători la şcoala primară rom. gr.-or. din **Răşinari**, protopopiatul Sibiu, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele legale, anume: la fiecare post câte 100 Lei salar anual din mijloacele bisericii, restul întregire dela stat; relut de locuinţă ş. a. 320 Lei din mijloacele bisericii.

Invăţătorii instituiţi se vor conforma întru toate sarcinilor şi îndatoririlor impuse de normativele autorităţilor noastre bisericeşti-şcolare.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele, se vor înainta oficiului protopresbiteral tractual.

Răşinari, din şedinţa comitetului parohial gr.-or., ţinută la 4 Iulie v. 1921.

Maniu Lungu, paroh, preşedinte. **Eugen Crăciun,** învăţ., notar.

Vidi. Sibiu, 21 Iulie 1921.

Mateiu Voileanu
adm. prot.

Nr. 235/1921 (130) 1—3

Conc urs

Pentru întregirea definitivă a trei catedre de învăţători la şcoala noastră confesională ort. română din **Săliste**, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Invăţătorii aleşi vor beneficia de aceleaşi salarii de care se bucură învăţătorii dela şcoalele de stat.

Cererile de concurs cu documentele necesare se vor înainta subsemnatului oficiu în terminul fixat.

Săliste, în 6 Iulie 1921.

Oficiul protopopesc al Săliştei în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. Dumitru Rorcia
protopop.

Nr. 204/1921 of. prot. (128) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la şcoala primară confesională gr.-or. română din **Cerişor**, protopopiatul Hunedoarei, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român», pe lângă salarul anual:

1. Dela comuna bisericească Lei 300.

2. Dela stat: Restul salarului legal, conform calificaţiei celui ales.

3. Cvartir deplin corăspunzător în edificiul şcolar.

4. Lemnele necesare de foc.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile concursuale subsemnatului oficiu protopopesc în terminul deschis şi a se prezenta vreodată şi în comună spre a face cunoştinţă cu poporul şi cu referinţele locale.

In înţelegere cu comitetul parohial:

Hunedoara, 25 Iunie 1821.

Oficiul protop. ort.

Andrei Ludu
protopop

Nr. 912/1921 (132) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învăţător la şcoala română ortodoxă din **Rucăr**, protopresbiteratul Făgăraş, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: Dela comuna bisericească ortodoxă 300 lei anual, restul dela stat, — cortelul în natură, grădină şi 2 stângini de lemne de foc. Invăţătorul ales este obligat a conduce copiii Sâmbătă sara la vecernie şi în Dumineci şi sărbători la liturghie, — şi a cânta cu ei regulat, a spune tatăl nostru, credeul şi apostolul şi alte rugăciuni la vecernie.

Reflectanţii să se prezinte în comună spre a fi cunoscuţi.

Oficiul protopopesc ort. român.

Făgăraş, la 1 August 1921.

Nicolae Borzea
protopop.

(127) 1—3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a trei catedre de învățător la școala confesională rom. ort. din comuna **Feldioara**, protopopiatul Brașov, se publică concurs cu termin de 15 zile în «Telegraful Român».

Invățătorul ales și întărit va avea:

1. Salar dela biserică anual lei 350.
2. Intregirea salarului conform legilor în vigoare se dă dela stat.
3. Bani de cvartir anual lei 150.
4. Pentru 1/4 jugăr grădină lei 20.
5. Invățătorul director remunerație specială anual lei 50.

Invățătorii sânt obligați să țină și școala de repetiție de două ori pe săptămână și să conducă Dumineca și sărbătoarea pe rând elevii la biserică.

Doritorii au să și înainteze rugările conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc și să se prezinte în biserică în vre-o Duminecă sau sărbătoare ca să-i cunoască poporul.

Din ședința comitetului parohial rom.-ort.

Feldioara, la 7 Iulie 1921.

Ioan Morariu
secretar.

Iosif Micu
par.-prez.

Aprobat:

Dr. V. Saftu
protopop

(129) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școala română confesională ort. din **Bundorf** (tractul Cohalm), se deschide concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Din casa bisericii 228 de Lei restul întregire dela stat.
2. Cuartir în edificiul școalei, stătător din 2 odăi, culină, cămară și pivniță.
3. Lemne de foc cinci stânjini.
4. Grădină de legumi și un loe de a mâna un porc în pădure de ghindă.

Invățătorul ales este îndatorat a conduce copiii de școală în toate Duminecile și sărbătorile la biserică, a cânta cu ei sf. liturghie, eventual a forma cu ei cor. Pentru formarea corului va primi o rebonificare deosebită.

Doritorii de a ocupa acest post, să aștearnă, în terminul sus indicat, rugările înzestrate cu documentele necesare oficiului protopresbiteral gr.-or. român din Cohalm.

Bundorf, în 27 Iunie 1921.

Comitetul parohial:

Ion Curtea
paroh, preș.

Nr. 221—1921 prot.

Văzut: Cohalm, la 3 Iulie 1921.

Emilian Stoica
protopop.

Nr. 369/921 (126) 1—3

CONCURS

Din fundațiunea «Dr. Aurel Vlad», fond cultural al tractului Dobra, sânt a se da burse și ajutoare pentru conferirea cărora se publică concurs cu termin de 30 zile și anume:

a) 4 burse de câte 100 lei, la elevi de școale normale (preparandie).

b) 2 ajutoare de câte 50 lei, la învățăcei de meserii, și

c) 2 ajutoare de câte 100 lei, la biblioteci parohiale (case culturale).

La burse și ajutoare pot reflecta tineri români ortodocși și comitete de-ale caselor culturale din parohiile tractului Dobra.

Cererile sânt a se adresa comitetului protopresbiteral gr.-or. al tractului Dobra și trebue provăzute cu următoarele documente:

ad. *a*) 1. Carte de botez. 2. Testimoniu școlar. 3, Testimoniu de conduită.

ad. *b*) Cele 3 documente dela a. și 4 Contractul de învățăcel meseriaș.

ad. *c*) Procesul verbal al constituirii casei culturale.

Dobra, la 16/29 Iulie 1921.

Comitetul protopresbiteral.

(134) 1—1

Licitație minuendă

Pentru renovarea bisericii ort. rom. din **Rișculița**, protopresb. Halmagiului, județul Hunedoarei, — pe baza proiectului de spese acceptat de corporațiile parohiale și încuviințat de Ven. consistor diecezan din Arad Nr. 1372 1921 se publică concurs de licitație minuendă verbală la fața locului în școala din Rișculița pe ziua de Joi 29 Iulie (11 August) 1921 ora 10 a. m. pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul exclamării face 32,835 lei 44 bani.
2. Licitanții la începerea licitației vor depune un vadiu de 10% din prețul de strigare în numerar ori hârtii de valoare acceptabile.
3. Lucrările toate se vor da în întreprindere unui întreprinzător, excepționând pictura bisericii, care se va putea da și separat.
4. Comuna bisericească își rezervă dreptul de da lucrările spre executare fără considerare la prețul oferit, aceluia dintre întreprinzători care va avea acte de recomandație și în care parohia va avea mai mare încredere.
5. Licitanții nu pot pretinde dela parohie diurn și spese de călătorie pentru participarea la licitație.
6. Celelalte condițiuni de licitație, precum și proiectul de spese se pot vedea până în ziua licitației în orele oficioase în cancelaria oficiului parohial din Rișculița.

Din ședința com. paroh. din Rișculița ținută la 20 Iulie (2 Aug.) 1921.

Leontin Micluția
preș.

Acsentie Popovici
not.

In înțelegere cu:

Cornel Lazar
protopresbiter

Nr. 132—1921 Prot. (125) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Felmer**, din protopresbiteratul Cohalm, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Condițiile de salar împreunate cu această funcțiune sânt cele stabilite în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat; pe lângă acestea sinodul parohial ținut în 4 April 1921 a mai votat pe seama viitorului paroh câte 10 litri cereale (grâu sau cucuruz) de fiecare număr de casă (fum) cu car și plug, dela celelalte câte 1 zi de lucru. Viitorul paroh are în folosință circa 7 jugăre catastrale eclejie și 12 stânjeni de lemne de foc dela comuna politică, aduși de credincioși la locuința parohului.

Reflectanții îndreptățiți își vor înainta petițiile provăzute cu documentele necesare conform normelor în vigoare în terminul deschis subsemnatului, și până la publicarea terminului de alegere se vor prezenta în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a cânta și cuvânta la sf. liturghie, și dacă sânt preoți a și servi sf. liturghie.

Cohalm, la 9 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Cohalmului în înțelegere cu comitetul și sinodul parohial din Felmer.

Emilian Stoica
protopop.

Nr. 432/1921 (133) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. II **Neagra-de-jos**, protopresbiteratul Câmpeni, se escrie concurs.

Concurenții își vor înainta cererile, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu, în termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Alesul și întăritul paroh va beneficia, pe lângă salarul dela stat ce se dă preoțimei rurale, și de venitele fasionate în coala B. pentru întregirea dotației protești.

Candidații, cu prealabila încunoștințare a acestui oficiu, se vor prezenta în parohie înainte de alegere, spre a cuvânta și cânta sau celebra.

Oficiul protopresb. ort. rom. în înțelegere cu comitetul parohial.

Câmpeni, 12 Iulie 1921.

Iosif Gombos
adm. protopresb.

„Petroșani"

Societate anonimă română pentru exploatarea minelor de cărbuni Petroșani.

745/1921 3—3

Concurs

Pentru ocuparea unui post de învățător la școala primară română din **Aninoasa**, a Societății miniere «Petroșani».

Salarul lunar va fi cel stabilit pentru învățătorii școalelor de stat, locuință, încălzit și luminat gratuit. Neînsurați și cari se pricep la conducerea corului școlar vor fi preferiți. Pot concura eventual și învățătoare, întrucât se pricep la lucrul manual.

Postul va urma să se ocupe la 1. Sept. a. c.

Cererile să se înainteze în termin de 15 zile Direcțiunii Minelor «Petroșani» în jud. Hunedoara.

Petroșani, 23 Iulie 1921.

Direcțiunea.

(119) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa II **Sânmihaiul inferior** cu filia Sânmihaiul superior în protopresbiteratul Turda se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuțiile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. respective salarul, gradațiile și adausele de scumpete statorite de Ministrul Cultelor conform calificației și serviciilor concurentului.

Poporul s'a obligat să zidească case parohiale nouă corespunzătoare, pe lângă supraedificatele bune, ce sânt.

Reflectanții își vor înainta cererile concursuale instruite în ordine la termin legal subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezenta în parohie, pe lângă observarea normelor în vigoare, pentru a celebra, cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Turda, 20 Iulie 1921.

Oficiul protopresbiteral în înțelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murășian,
protopop.

Nr. 286/1921 (121) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești vacante în comunele mai jos însămnate se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Berchin** cu salar de 300 Lei și cvartir în natură dela comuna bisericească.
2. **Câlnic** cu salar de 150 Lei și cvartir în natură dela comuna bisericească.
3. **Cioara** cu salar de 300 Lei și bani de locuință dela comuna bisericească.
4. **Mihalț** cu salar de 300 Lei și cvartir în natură dela comuna bisericească.
5. **Răhău**, 3 posturi, cu salar pentru 2 posturi câte 300 Lei și bani de locuință; pentru al 3 lea salar 50 Lei, cvartir în natură și Lei 100 remunerație special, pentru înființarea și conducerea corului bisericesc — dela comuna bisericească.
6. **Totoiu**, cu salar de 300 Lei și cvartir în natură și remunerație specială pentru înființarea și conducerea corului bisericesc, — dela cumuna bisericească.

La toate posturile de mai sus întregirea salarului dela stat.

Invățătorii aleși vor fi datori să conducă în Dumineci și sărbători copiii la biserică și să cânte cu ei la sf. liturgie.

Concurenții au să-și trimită cererile, instruite conform normelor în vigoare, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral, și înainte de alegere să se presinte poporului în biserică spre a-i cunoaște.

In înțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Sebeș, 15 Iulie 1921.

Oficiul protopresbiteral al Sebeșului.

Sergiu Medean,
protopop.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 30 Iulie (12 August) 1921 Nr. 60

ASOCIAȚIUNII SIBIIU
Nr. 19 (Sch.)
Red. «Transilvania»
Sibiu

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Muncă și învățătură

In marginile înguste ale unui articol de gazetă, am atins însemnătatea și scopul Asociației clerului. Am sulevat ca mijloace de căpetenie cursurile și conferențele, prin care, fiind bine pregătite, mai cu înlesnire se pot lămuri chemări, statornici și generaliza hotărâri de muncă, se pot trezi forțe lăuntrice și alimenta cunoștințe, — prin care mai cu ușurință se poate realiza bogatul program al Asociației noastre.

Nu mai încape îndoială, că atât succesul cursurilor și al conferențelor, îndeosebi desvoltarea și avântul, la care mai mult sau mai puțin se va ridica Asociația clerului, atârnă dela membrii naturali ai ei, dela preoți: dela gradul de cultură, poziținea și interesul ce l va arăta clerul față de îndemnurile și lucrările Asociației. Căci fie hotărârile și îndrumările cele mai salutare, care le vor da conducătorii acestei societăți, — membrii comitetului central și ai despărțămintelor, — dacă ele nu vor afla răsunetul conștiențios și de îndeplinire în sufletele preoțimii, de sine se înțelege că societatea nu va putea prospera. Va rămânea deci, de o continuă actualitate, felul cum unii sau alții își vor înțelege îndatoririle de membri naturali față de cercul lor propriu societar. Și fiindcă viața, cum spune un mare învățat al neamului nostru «e ca un războiu, ear la războiu nu-i e îngăduit nici unui om cu minte să amâne măcar o clipă grija și pregătirea», (S. Mehedinți: Altă creștere, p. 135), prin discuții demne, să ne lămurim îndatoririle, îndeplinindu-le întotdeauna conform cerințelor vremii, ca să nu mai ajungem la constatări mâhnitoare, ca cele raportate în al doilea congres preoțesc, că în mare parte nici nu sântem organizați...

Propășirile culturale ale neamului s'au schimbat, cum am dorit de atâtea veacuri. Lanțurile atâtor nedreptăți și opreliști culturale s'au sfărâmat cu totul de spada neînfrântă a ostașilor români. Astăzi sântem popor liber. Stăpâni în casa și pe moșia strămoșească, stăpâni asupra puterii de conducere a statului nostru. Avem școalele noastre naționale, începând cu cele primare până la cele universitare. Posibilitatea luminării și a înaintării ne este dată cu mână largă. Desvoltarea cea mai deplină, în orce ram și în orce direcție, atârnă dela noi, și numai dela noi, dela hărnicia și iscusința noastră.

Conștii de acest mare adevăr am greși mult, dacă nu am recunoaște și pe celalalt: lupta îndârjită printre popoare în cele culturale, economice, industriale și comerciale și, încât războiul european s'a isprăvit numai în parte, în cele teritoriale. Pe teren economic lupta curge cu aceeaș sete de cucerire. Biruitoare vor ieși acele popoare, care vor ajunge la o cultură cât mai întinsă, care vor ști să toarne mai mult duh, mai multă viață proprie națională în toate instituțiunile și intreprinderile de orce soi ale țării.

«In viața popoarelor de azi, — spunea cu glas profetic, cu o seamă de ani înainte un vrednic fruntaș al neamului, — toate se petrec sub deviza culturii. Iar cultura nu este altceva, decât un mijloc, care făcându-ne să cunoaștem tot mai bine lumea, în care trăim și legile firii, care ne stăpânesc, ne dă putința să ne folosim cât se poate de mult de avantagiile materiale ce aceste ne ofer, — iar ca parte morală: cultura e mijlocul prin care ne deprindem să lăpădăm zilnic mai mult din însușirile animalice ordinare moștenite cari sânt totdeauna egoiste și să ne însușim calitățile altruiste, căutând și binele altora, nu numai al nostru»... (V. Onițiu, Telegr. Rom. Nr. 73 an. 1908).

Lumina învățăturilor deci, cultura temeinică, va putea fi numai acea putere vrăjită, care prin sârguință continuă și muncă nepregetată pogorâtă în mintea și sufletul preotului, fără să-i fie spre vre-o greutate, ci dintr'o voință și îndemn firesc, îl va ajutora să fie în slujba duhovnicească a preoției, păstorul cel bun, cu dragoste și alipire părintească față de credincioșii săi. Apostolul înflăcărat, gata în tot momentul «de-a se face tuturor toate» numai să-și vază fiii sufletești apucați pe calea cea bună, a prosperării, a mântuirii. Dascălul luminat care să înfrumsețeze, împănând parohia sa cu tot felul de reuniuni și societăți culturale, cari la vremea sa ca o ploaie binecuvântată în plină primăvară să reverse binefacerile înaintării în toate lucrările statului.

Cultura adevărată va lămuri rostul înălțător al asociației clerului «A. Șaguna» în desvoltarea culturală a preoțimii. Il va face să înțeleagă fără' de îndemn din afară, că este membru natural al ei și ca atare, gata în totdeauna, cu mândrie și mângâiere sufletească, cu deplină râvnă să îndeplinească cerințele statutelor, toate hotărârile și îndemnurile conducătorilor din centru și despărțăminte.

Oricum și cât de mult am discuta această problemă, rămâne ca un adevăr netăgăduit, că preotul nu va putea să fie la locul și chemarea sa, nu va putea păstorî și conduce cu vrednicie, nu se va putea afirma în fața altor societăți și-a bărbaților de carte, nu va putea fi apostolul multelor cerințe, pe care le reclamă prezentul, și în măsură și mai mare le va reclama viitorul, decât numai așa, dacă se va năzui cu vreme și făr' de vreme să-și cultive și îmbogățească sufletul cu puterea făcătoare de minuni a învățăturilor, căci «nici cel mai mare talent nu sporește cu o fărâmiță, dacă nu muncește, dacă nu se cultivă încontinuu».

Pr. I. Popa

Indatoriri preoțești

Sănătatea morală a unui popor se poate cunoaște după munca pe care o săvârșește.

Poporul român, în marea sa majoritate, este plugar, și în legătură cu plugăria și-a păstrat seninătatea de gândire și sănătatea morală, având totdeauna simțul de răspundere pentru ceea ce face, căci religia lui îi spune că Dumnezeu vede.

Zilele de azi deschid poporului nostru numeroase căi de muncă.

Este datoria preoților, ca părinți sufletești, să privegheze asupra credincioșilor în noile sale căi de muncă, spre a nu-și pierde sănătatea morală. Este datoria preoțimii să îndrume credincioșii pe astlel de căi, care chezășuesc, pe lângă existență fizică, și sănătatea morală, și este datoria sa să-i urmărească pe ori ce cale ar fi plecat, dacă își păstrează seninătatea de gândire și simțul moral — însușiri care vor asigura statului harnici cetățeni și bisericii buni fii.

In această muncă preoțimea este mult ajutorată prin înființarea Școalelor de arte și meserii la sate, unde copiii plugarilor noștri câștigându-și o meserie pentiu asigurarea vieții, sânt lăsați în mediul sănătos al desvoltării lor naturale.

Clerul român ortodox, în special dela Țara Oltului, face bun serviciu păstoriților săi, dacă se îngrijește a așeza, pentru învățătură, băeți mai deșteptați ai parohienilor lor la *școala de arte și meserii din Vișlea-de-jos*. Școala are 3 secții: tâmplărit, rotărit și fierărit-lăcătușerit. Cererile pentru primire se fac către: Direcția acestei școale în Vișlea-de-jos. Se va alătura: act de naștere, act de vaccină, atestat de absolvire a VI cl. primare rurale, și pentru bursieri atestat de paupertate.

Cererile sânt a se înainta până la 15/28 August 1921.

Creându-ne prin aceste şcoale clasa de meseriaşi, cari prin creşterea lor rămân în seninătatea de gândire a plugarului, vom avea pentru viitor cea mai bună garanţă de armonia în care se va desvolta munca în ţara noastră mărită.

Armonia gândirii aduce armonia muncii, şi dacă cu frica lui Dumnezeu vor fi crescuţi viitorii noştri meseriaşi, vom fi cimentat pentru totdeauna sănătatea morală a poporului românesc.

Pr. Pavel Borzea

Unificarea organizaţiei administrative

a bisericii ortodoxe române din România întregită

Anteproectul de lege pentru organizarea administraţiei în biserica noastră a fost revăzut de Consistorul superior bisericesc şi de Sf. Sinod, sub numirea *Proiect de statut organic.*

Asupra acestui proiect va avea a se pronunţa şi Congresul naţional bisericesc al bisericii noastre de dincoace de munţi.

Părţile principale, din proiectul de statut organic, sânt următoarele:

In proiectul de statut găsim următorii factori: *statul, coroana, guvernul, poporul* (mirenii) *preoţii de mir, monahii şi chiriarhii.* Articolele statutului ţintesc la fixarea atribuţiunilor şi competinţii acestor factori.

Schema organică a diviziunilor principale administrative este aceasta, începând de sus în jos:

Sfântul Sinod;
Congresul general bisericesc;
Consiliul central bisericesc;
Consistorul spiritual central;
Casa Bisericii;
Mitropoliile; *Episcopiile*; *Mănăstirile*;
Protopopiatele; *Parohiile.*

Statutul începe cu: *Dispoziţiuni generale,* în 16 articole. Aici se recunoaşte bisericii ortodoxe române dreptul de a-şi reglementa, conduce şi administra, prin organele sale proprii, afacerile sale bisericeşti, şcolare, fundaţionale şi epitropeşti cu observarea legilor statului. Se recunoaşte sf. Sinod ca cea mai înaltă autoritate în toate afacerile bisericeşti. Se recunoaşte clerului şi mirenilor colaborarea în corporaţiuni bisericeşti autonome, constituţionale, cu sistem reprezentativ în toate acţiunile administrative bisericeşti, culturale, şcolare, fundaţionale şi epitropeşti. Se stabilesc instanţele judecătoreşti şi disciplinare. Se determină modalităţile susţinerii materiale a bisericii prin bugetul statului şi întemeierea unui fond religionar, alimentat din averile disponibile ale bisericii, din economiile bugetare ale Casei Bisericii, din donaţiuni, din impozitul pus asupra credincioşilor de congresul general bisericesc cu aprobarea guvernului, din monopolul lumânărilor de ceară, al veşmintelor şi odoarelor bisericeşti, al pompelor funebre ş. a.

Ca părţi constitutive ale bisericii apar: *parohiile, protopopiatele, mănăstirile, episcopiile şi mitropoliile.*

Acestea devin persoane morale cu dreptul de a primi donaţiuni şi legate, de a aduna averi mobile şi imobile şi de a le administra prin organele lor proprii cum şi de a le folosi pentru trebuinţele bisericii şi ale aşezămintelor ei.

Tot în dispoziţiuni generale se hotărăsc obligativitatea învăţământului religios în toate şcoalele primare secundare, profesionale, câte 2 ore pe săptămână de fiecare clasă.

Seminariile teologice stau sub conducerea şi controlul autorităţii superioare bisericeşti.

Pentru armată se institue un cler propriu în frunte cu un vicar militar.

Edificiul bisericii şi al mănăstirii, curtea şi ograda lor sânt lucruri sfinte şi nu pot fi vândute, sechestrate şi înstrăinate pentru alte scopuri. Ele sânt scutite de impozite. Averile bisericii nu se pot confişca sau expropria de nimeni fără consultarea autorităţii bisericeşti, fără procedură legală şi cu despăgubire cuvenită.

Sărbătorile naţionale şi ale familiei domnitoare se vor oficia în biserica ortodoxă a statului, fără a atinge datorinţa celorlalte culte de a ţinea şi ele aceste serbări în biserica lor.

In această parte a proiectului de statut găsim enumărate eparhiile bisericii ortodoxe, a nume:

1. Mitropolia *Ungro-Vlahiei* cu eparhiile: a. Arhiepiscopia Bucureştilor, b. Episcopia Râmnicului Noul-Severin, c. a Buzăului, d. a Argeşului, e. a Dobrogei.

2. Mitropolia *Moldovei şi Sucevei,* cu eparhiile: a. Arhiepiscopia Iaşilor, b. Episcopia Romanului, c. a Huşilor, d. a Dunării de jos.

3. Mitropolia *Ardealului, Bănatului, Crişanei şi Maramurăşului,* cu eparhiile: a. Arhiepiscopia Sibiului, b. Episcopia Aradului, Ienopolei, Halmagiului şi a părţilor din Bănat, c. Episcopia Caransebeşului, d. a Oradiei Mari, e. Vadului, Feleacului şi Clujului.

4. Mitropolia *Moldovei de sus* (Bucovina) cu: Arhiepiscopia Cernăuţilor şi cu episcopia ce se va înfiinţa.

5. Mitropolia *Moldovei dintre Prut şi Nistru* cu: Arhiepiscopia Chişinăului şi cu cele ce se vor mai înfiinţa. —

Partea 2-a a proiectului de statut se ocupă de corporaţiile bisericeşti, începând cu Sf. Sinod şi terminând cu parohia.

1. *Sf. Sinod* îşi păstrează compunerea actuală şi numărul întrunirilor pe an şi competinţa. Intre atribuţiile Sf. Sinod mai găsim: supravegherea din punct de vedere dogmatic, moral şi artistic a operilor de literatură şi artă bisericească, precum şi înfiinţarea, conducerea şi susţinerea unui «Institut biblic şi de misiune» pentru traducerea, editarea şi răspândirea Sf. Scripturi. Tot sf. Sinod va supraveghea redactarea şi răspândirea a tot felul de cărţi pentru întărirea religiozităţii şi moralităţii poporului.

2. Pe lângă sf. Sinod va funcţiona *Congresul general bisericesc* compus în proporţie egală din reprezentanţii clerului şi ai poporului din toate mitropoliile ortodoxe române. Fiecare mitropolie trimite 20 membri, afară de cea a Moldovei de sus (Bucovinei) care trimite 10 membri, cu delegaţie pe câte un period de 6 ani. Mitropoliţii, arhiepiscopii şi episcopii sânt membrii de drept ai C. G. B.

C. G. B. se întruneşte la Bucureşti din 3 în 3 ani cum şi în sesiuni extraordinare.

C. G. B. are ca atribuţii: susţinerea şi apărarea drepturilor şi intereselor bisericii ortodoxe române, ale aşezămintelor culturale şi filantropice bisericeşti; îngrijirea, sporirea şi apărarea averilor mobile şi imobile ale bisericii; procurarea mijloacelor pentru Tipografia cărţilor bisericeşti şi pentru institutul biblic şi de misiune; stăruirea pentru înfiinţare de sanatorii şi azile pe seama clerului şi a familiilor preoţeşti; deciderea în chestiuni de înfiinţări şi delimitări de eparhii; examinarea socotelilor şi facerea bugetului pentru trebuinţele centrale, alegerea mitropolitului Moldovei şi Sucevei.

In vederea acestor alegeri, pe lângă toţi membrii sf. Sinod, deci şi arhiereii vicari, mai fac parte din C. G. B. întru cât vor fi ortodocşi şi următoarele persoane: Preşedintele consiliului de miniştri, Ministrul curţii regale, Ministrul de culte, Preşedintele senatului, Preşedintele adunării deputaţilor, Şeful statului major al armatei, Rectorii universităţilor, Decanii facultăţilor de teologie, Prim-preşedintele înaltei curţi de casaţie, Preşedintele înaltei curţi de conturi, Preşedintele academiei române, câte un exarh al mănăstirilor din fiecare mitropolie şi adunarea arhiepiscopiei respective.

3. C. G. B. alege din sinul său un *Consiliu central bisericesc* compus din 15 membri, câte 3 din fiecare mitropolie, dintre cari 5 vor fi membri clerici şi salariaţi, formând consiliul permanent, ear 10 onorari (câte 2 de fiecare mitropolie), cu atribuţie de organ suprem administrativ al bisericii şi ca organ de execuţie al Congresului general bisericesc şi al sf. Sinod. Preşedintele C. G. B. este mitropolitul primat, ear în lipsa acestuia mitropoliţii în ordinea stabilită pentru sf. Sinod şi C. G. B.

Mitropoliţii sânt membri de drept ai acestui consiliu. C. G. B. îşi are cancelaria sa. Hotărâri nu se pot lua decât cu cel puţin 8 membri afară de preşedinte.

FOIŞOARA

Femeea română

Chinuitu-ne-au, umilitu-ne-au, dar nu ne-au putut zdrobi, căci in clipe tainice de grea încercare, mama, desvelind tricolorul ascuns în cartea ei de rugăciuni, udată cu lacrimi fierbinţi de rugă şi nădejde, a turnat în inimile noastre, încă din fragedă copilărie, credinţa în izbânda visurilor noastre şi în nădejdea proslăvirii neamului românesc.

Aceleaşi credinţe le purta în sufletul ei şi mama fraţilor noştri din vechiul regat, care mânaţi de glasul ei, au lăsat copiii şi familiile pentru desrobirea noastră, ale căror gemete străbătură Carpaţii. Şi urmând porunca mamei au murit opt sute de mii de mucenici în lupta pentru întregirea neamului.

Aceeaşi mamă să ne înveţe a păstra eternă recunoştinţă fraţilor cari ne-au desrobit, şi mai ales să stârpească prin puterea magică a sufletului ei hotarele artificiale ridicate de mâni diafane în sufletele noastre seduse de meschine interese ale unor oameni, cari n'au avut mamă română.

Tot mamei îi revine misiunea de a turna între noi dragostea de frate şi iubirea a tot ce-i românesc, urând cu patimă vrajba şi ura strecurată pe căi dosnice şi sub lozince falşe în inimile noastre.

Unificarea sufletească se va face în căminul părintesc, în cântecile de leagăn, în educaţia copiilor şi în tot ce stăpâneşte sufletul de mamă. Este deci de o cardinală importanţă educaţia românească, ce va primi femeea, care mâne este chemată să-şi facă datoria de mamă română. Şi unde conştiinţa românească este amorţită şi sufletele mai accesibile şi expuse patimelor şi senzaţiilor ce creiază ori dărâmă idolii, munca mamei va grea şi anevoiasă, având la rândul ei nevoie mai mare de o bună rezervă sufletească, ce va trebui s'o angajeze în lupta ce o va purta la sate, mai ales cu ignoranţa şi efectele ei desastroase.

Şi aceasta nu o va putea primi decât din şcoala condusă de dascăli, cari înşişi sânt pătrunşi de aceste credinţe.

Sufletul de mamă este mai apropiat de inima copilului, care-l stăpâneşte şi absoarbe prin mistica dragoste de mamă.

Pentru o sănătoasă îndreptare a sufletelor lipsite de acest elixir de viaţă naţională, cerem şcoală normală pentru fetele noastre chemate de a da educaţie satelor sărace şi lipsite de cultura românească, şi atunci mama din Bihor nu va fi mai puţin românca în sentimente şi fapte. (*Beiuşul*)

O revistă bună de popularizare

De sigur se găsesc mulţi din cetitorii acestor rânduri, cari îşi vor fi spus: «Ce bine ar fi să avem o revistă ilustrată pentru popularizarea ştiinţelor», şi să nu fi aflat vreun răspuns îndestulitor.

Rândurile de faţă au de scop să atragă atenţia preoţilor şi învăţătorilor noştri asupra unei reviste, care îi va putea satisface.

E vorba de revistă *Orizontul,* revistă enciclopedică, ilustrată, care apare în Bucureşti dela 1 Ian. 1921, odată pe săptămână, sub conducerea dlui *A. A. Luca.* Materialul publicat în decursul celor 6 luni de până acum a fost ales din popularizatorii cei mai de seamă streini (Flammarion, Richet, Lombroso, Remy de Gourmond etc, etc.) am citit multe articole interesante, traduse, poate câte odată cu prea multe franţuzisme, dar tot deauna vrednice de a figura într'o revistă de popularizare. — Cu numărul se cumpără revista din 1 Aug. începând cu 2 lei. Hârtia, care lasă de dorit, se va îmbu-

Nr. 37/1921. (123) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Ruscior** tractul Sibiului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele cerute (atestat de botez, atestat şcolar dela şcoala medie, absolutorul teologic, atestatul de calificaţie preoţească şi de eventuale servicii) se vor înainta subscrisului în terminul deschis.

Aspiranţii la această parohie se vor prezenta cu observarea dispoziţiilor regulamentare în vre o Duminecă sau sărbătoare în parohie şi la biserică, spre a se face poporului cunoscuţi.

Ruscior, la 19 Iulie n. 1921.

Alex. Bârsan
preş. com. par.

Văzut:

Mateiu Voileanu
adm. prot.

Nr. 409/1921 Prot. (122) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a doua **Săsăuş**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima anunţare în «Telegraful Român.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs împreună cu documentele de calificaţiune să se înainteze subscrisului în terminul sus indicat.

Concurenţii, după prelabila încuviinţare a protopresbiterului, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a şi celebra.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Agnita, 9 Iulie 1921.

Joachim Muntean,
protopop.

Nr. 218/1921 (124) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de cl **I. Vinerea**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar fix în rate trei lunare Lei 400 şi întregirea dela stat.
2. Cvartir corespunzător în natură cu grădină de legumi cel puţin 100 □ st.
3. Câte o măsură à 20 lt. cucuruz cu tuleul de fiecare cap de familie (dela peste 500 familii).
4. Taxele stolare statorite de comitetul şi sinodul parohial.

Doritorii au să-şi înainteze rugările conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc şi să se prezinte în vre-o Duminecă şi sărbătoare la biserică, să-l cunoască poporul.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Orăştiei în înţelegere cu comitetul parohial.

Orăştie, 7/20 Iulie 1921.

Vasile Domşa,
protopop.

Nr. 53 1921 par. (118) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învăţător la şcoala prmară ort. română din **Bungard**, protopresbiteratul Sibiu, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Din cassa bisericii 300 Lei, restul întegire dela stat.
2. Cvartir în natură, grădină şi lemnele necesare de foc.

Invăţătorul ales se obligă a instrua şi pe elevii de repetiţie şi a-i conduce în Dumineci şi sărbători la biserică şi a cânta cu ei la sf. liturghie.

Doritorii de a ocupa acest post se cere să fie absolvenţi a 8 clase normale şi calificaţie din muzica vocală şi instrumentală, ca să poată forma cor atât cu elevii de şcoală, cât şi cu cei adulţi.

Concurenţii să-şi înainteze cererile înzestrate cu documentele necesare în terminul sus indicat P. O. oficiu protopresbiteral şi a se prezenta poporului din biserică.

Bungard, la 24 Iunie 1921.

Toma Modran,
paroh preş. com.

Nicolae Cristea,
notarul com. par.

Sibiu, 25 Iunie 1921.

Văzut:

Matei Voileanu,
adm. prot.

Nr. 354/1921 (115) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în **Fintoag** cu filia **Coşeşti** (cl III), protopresbiteratul Dobra se publică concurs cu termin de 30 zile socotit dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunei dela stat.

Cererile de concurs cu documentele necesare se vor trimite subsemnatului oficiu.

Concurenţii să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica materei spre a cânta, predica sau şi celebra, cu observarea dispoziţiilor regulamentare.

Dobra, la 29 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom al tract. Dobra în înţelegere cu comitetul parohial.

Iosif Morariu,
protopop.

Nr. 236 protop. 1921 (116) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Blăjel**, protopresbiteratul Mediaşului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întegirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze subsemnatului în terminul sus indicat.

Concurenţii cu observarea dispoziţiilor din regulament, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, pentru a cânta, respective a celebra şi cuvânta.

Mediaş, la 14 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediaşului în înţelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea,
protopop.

Nr. 216/1921 (114) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl III **Amnaş**, protopopiatul Sălişte, se publică a treia oară concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român»

Emolumentele sânt cele arătate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat

Doritorii reflectanţi la acest post să şi aştearnă cererile instruite conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu în terminul arătat şi să se prezenteze în vre o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a şi celebra.

Sălişte, în 24 Iunie 1921.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. Dumitru Borcea,
protopop

Nr. 132—1921 Prot. (125) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Felmer**, din protopresbiteratul Cohalm, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Condiţiile de salar împreunate cu această funcţiune sânt cele stabilite în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat; pe lângă acestea sinodul parohial ţinut în 4 April 1921 a mai votat pe seama viitorului paroh câte 10 litri cereale (grâu sau cucuruz) de fiecare număr de casă (fum) cu car şi plug, dela celelalte câte 1 zi de lucru. Viitorul paroh are în folosinţă circa 7 jugăre catastrale eclejie şi 12 stânjeni de lemne de foc dela comuna politică, aduşi de credincioşi la locuinţa parohului.

Reflectanţii îndreptăţiţi îşi vor înainta petiţiile provăzute cu documentele necesare conform normelor în vigoare în terminul deschis subsemnatului, şi până la publicarea terminului de alegere se vor prezenta în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a cânta şi cuvânta la sf. liturghie, şi dacă sânt preoţi a şi servi sf. liturghie.

Cohalm, la 9 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Cohalmului în înţelegere cu comitetul şi sinodul parohial din Felmer.

Emilian Stoica
protopop.

Nr. 432/1921 (133) 2—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. II **Neagra-de-jos**, protopresbiteratul Câmpeni, se escrie concurs.

Concurenţii îşi vor înainta cererile, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu, în termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Alesul şi întăritul paroh va beneficia, pe lângă salarul dela stat ce se dă preoţimei rurale, şi de venitele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiei pro[illegible]

Candidaţii, cu prealabila încunoştinţare a acestui oficiu, se vor prezenta în parohie înainte de alegere, spre a cuvânta şi cânta sau celebra.

Oficiul protopresb. ort. rom. în înţelegere cu comitetul parohial.

Câmpeni, 12 Iulie 1921.

Iosif Gombos
adm. protopresb.

Nr. 286/1921 (121) 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învăţătoreşti vacante în comunele mai jos însămnate se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Berchin** cu salar de 300 Lei şi cvartir în natură dela comuna bisericească.
2. **Câlnic** cu salar de 150 Lei şi cvartir în natură dela comuna bisericească.
3. **Cloara** cu salar de 300 Lei şi bani de locuinţă dela comuna bisericească.
4. **Mihalţ** cu salar de 300 Lei şi cvartir în natură dela comuna bisericească.
5. **Răhău**, 3 posturi, cu salar pentru 2 posturi câte 300 Lei şi bani de locuinţă; pentru al 3 lea salar 50 Lei, cvartir în natură şi Lei 100 remuneraţie special, pentru înfiinţarea şi conducerea corului bisericesc — dela comuna bisericească.
6. **Totoiu**, cu salar de 300 Lei şi cvartir în natură şi remuneraţie specială pentru înfiinţarea şi conducerea corului bisericesc, — dela cumuna bisericească.

La toate posturile de mai sus întregirea salarului dela stat.

Invăţătorii aleşi vor fi datori să conducă în Dumineci şi sărbători copiii la biserică şi să cânte cu ei la sf. liturgie.

Concurenţii au să-şi trimită cererile, instruite conform normelor în vigoare, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi înainte de alegere să se presinte poporului în biserică spre a i cunoaşte.

In înţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Sebeş, 15 Iulie 1921.

Oficiul protopresbiteral al Sebeşului.

Sergiu Medean,
protopop.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Calendarul arhidiecezan pe 1921 costă fără şematism 10 lei cu porto cu tot.

(127) 2—3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a trei catedre de învățător la școala confesională rom. ort. din comuna **Feldioara**, protopopiatul Brașov, se publică concurs cu termin de 15 zile în «Telegraful Român».

Invățătorul ales și întărit va avea:

1. Salar dela biserică anual lei 350.

2. Intregirea salarului conform legilor în vigoare se dă dela stat.

3. Bani de cvartir anual lei 150.

4. Pentru ¼ jugăr grădină lei 20.

5. Invățătorul-director remunerație specială anual lei 50.

Invățătorii sânt obligați să țină și școala de repetiție de două ori pe săptămână și să conducă Dumineca și sărbătoarea pe rând elevii la biserică.

Doritorii au să-și înainteze rugările conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc și să se prezinte în biserică în vre-o Duminecă sau sărbătoare ca să-i cunoască poporul.

Din ședința comitetului parohial rom.-ort.

Feldioara, la 7 Iulie 1921.

Ioan Morariu secretar. **Iosif Micu** par.-prez.

Aprobat:

Dr. V. Saftu protopop

---

(129) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școala română confesională ort. din **Bundorf** (tractul Cohalm), se deschide concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Din casa bisericii 228 de Lei restul întregire dela stat.

2. Cuartir în edificiul școalei, stătător din 2 odăi, culină, cămară și pivniță.

3. Lemne de foc cinci stânjini.

4. Grădină de legumi și un loe de a mâna un porc în pădure de ghindă.

Invățătorul ales este îndatorat a conduce copiii de școală în toate Duminecile și sărbătorile la biserică, a cânta cu ei sf. liturghie, eventual a forma cu ei cor. Pentru formarea corului va primi o rebonificare deosebită.

Doritorii de a ocupa acest post, să aștearnă, în terminul sus indicat, rugările înzestrate cu documentele necesare oficiului protopresbiteral gr.-or. român din Cohalm.

Bundorf, în 27 Iunie 1921.

Comitetul parohial:

Ion Curtea paroh, preș.

Nr. 221—1921 prot.

Văzut: Cohalm, la 3 Iulie 1921.

Emilian Stoica protopop.

Ad Nr. 39/9121 C. p. (131) 2—3

Concurs

Pentru întregirea a două posturi vacante de învățători la școala primară rom. gr.-or. din **Răsinari**, protopopiatul Sibiu, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele legale, anume: la fiecare post câte 100 Lei salar anual din mijloacele bisericii, restul întregire dela stat; relut de locuință ș. a. 320 Lei din mijloacele bisericii.

Invățătorii instituiți se vor conforma întru toate sarcinilor și îndatoririlor impuse de normativele autorităților noastre bisericești-școlare.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele, se vor înainta oficiului protopresbiteral tractual.

Răsinari, din ședința comitetului parohial gr.-or., ținută la 4 Iulie v. 1921.

Maniu Lungu, paroh, președinte. **Eugen Crăciun,** învăț., notar.

Vidi. Sibiu, 21 Iulie 1921.

Mateiu Voileanu adm. prot.

Nr. 235/1921 (130) 2—3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a trei catedre de învățători la școala noastră confesională ort. română din **Săliște**, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Invățătorii aleși vor beneficia de aceleași salarii de care se bucură învățătorii dela școalele de stat.

Cererile de concurs cu documentele necesare se vor înainta subsemnatului oficiu în terminul fixat.

Săliște, în 6 Iulie 1921.

Oficiul protopopesc al Săliștei în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Dumitru Rorcia protopop.

Nr. 204/1921 of. prot. (128) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala primară confesională gr.-or. română din **Cerișor**, protopopiatul Hunedoarei, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român», pe lângă salarul anual:

1. Dela comuna bisericească Lei 300.

2. Dela stat: Restul salarului legal, conform calificației celui ales.

3. Cvartir deplin corăspunzător în edificiul școlar.

4. Lemnele necesare de foc.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile concursuale subsemnatului oficiu protopopesc în terminul deschis și a se prezenta vreodată și în comună spre a face cunoștință cu poporul și cu referințele locale.

In înțelegere cu comitetul parohial:

Hunedoara, 25 Iunie 1921.

Oficiul protop. ort.

Andrei Ludu protopop

Nr. 912/1921 (132) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învățător la școala română ortodoxă din **Rucăr**, protopresbiteratul Făgăraș, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: Dela comuna bisericească ortodoxă 300 lei anual, restul dela stat, — cortelul în natură, grădină și 2 stângini de lemne de foc. Invățătorul ales este obligat a conduce copiii Sâmbătă sara la vecernie și în Dumineci și sărbători la liturghie, — și a cânta cu ei regulat, a spune tatăl nostru, credeul și apostolul și alte rugăciuni la vecernie.

Reflectanții să se prezinte în comună spre a fi cunoscuți.

Oficiul protopopesc ort. român.

Făgăraș, la 1 August 1921.

Nicolae Borzea protopop.

Nr. 366/1921 (109) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești la școalele primare confesionale gr.-or. române din mai jos însemnatele comune, în protopresbiteratul Avrigului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Avrig**, trei posturi de învățători, cu salarul anual de câte 300 Lei din cassa bisericii, ear restul și toate adausele din ajutorul dela stat. Relut de cuartir și grădină.

2. **Porcești**, două posturi de învățători, cu salarul anual de câte 300 Lei, ear restul dela stat. Relut de cuartir și grădină.

3. **Vistea-de-sus** două posturi, cu salarul anual de câte 300 Lei din cassa bisericii, ear restul din ajutorul dela stat. Relut de cuartir și grădină și trei stângini de lemne,

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi să-și subștearnă cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, la oficiul protopresbiteral în Avrig (posta Avrig, județul Sibiu) până la terminul susindicat, având cei aleși pe lângă școala de toate zilele și de repetiție să instrueze și se conducă elevii de școală la biserică și să cânte cu ei la sf. liturghie, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoștință cu poporul și poziția comunei.

Avrig, 1 Iulie 1921.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului în înțelegere cu comitetele parohiale competente.

Ioan Cândea, protopop.

Nr. 293/1921 (110) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de cl. II **Armeni**, protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele cuprinse în normele din vigoare.

Concurenții au a-și înainta rugarea concursuală instruită conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopopesc în terminul indicat mai sus.

Reflectanții sânt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 28 Iunie 1921.

Oficiul protopopesc ort. rom. în înțelegere cu comitetul parohial.

Avr. S. Pecurariu, protopop.

Nr. 260/1921. (111) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Sâncraiu** din protopopiatul Hunedoarei prin această se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu post acest sânt cele statorite în coala B. a dotației dela stat privitoare la parohia Sâncraiu.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile provăzute cu toate documentele necesare subsemnatului oficiu protopopesc în terminul indicat și pe lângă observarea restricțiilor § lui 33 din regulamentul pentru parohii a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din Sâncraiu în calitate de concurenți.

Hunedoara 12/25 Iulie 1921.

Oficiul protopopesc ort. în înțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu, protopop.

Nr. 272/1921 of. protop. (112) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Cerbăl** cu filiile **Arănieș și Uim** din protopopiatul Hunedoarei se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele statorite în coala B. a dotației dela stat.

Reflectanții sânt poftiți a-și înainta cererile concursuale cu toate documentele necesare subsemnatului oficiu protopopesc în terminul indicat și pe lângă observarea restricțiilor § lui 33 din regulamentul pentru parohii a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din Cerbăl în calitate de concurenți.

Hunedoara 9 Iulie 1921.

Oficiul protopopesc ort. în înțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu, protopop.

Anunțuri și reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45.

4. Pentru afacerile disciplinare şi judiciare, apelate de consistoriile spirituale eparhiale, se institue un *Consistor spiritual central* format din 5 preoţi, cu pregătire superioară teologică şi eventual şi juridică, adecă câte un membru din fiecare mitropolie, numiţi pe 6 ani de către sf. Sinod după propunerea chiriarhilor respectivi. Mai sânt şi membri supleanţi.

5. Pentru administrarea fondului general bisericesc şi a sumelor acordate prin bugetul statului se creiază *Casa Bisericii*, condusă de un consiliu administrativ compus din 3 membri stabili: unul numit de Ministerul cultelor, altul numit de consiliul central bisericesc şi al treilea numit în comun acord de mitropolitul primat şi ministerul cultelor.

Consiliul C. B. stă sub controlul Ministerului Cultelor şi al C. C. B. şi în directă legătură cu ele.

Atribuţiile C. B.: administrează fondul general bisericesc; primeşte dela consiliile mitropolitane, arhiepiscopale şi eparhiale bugetele, care reclamă subvenţie dela stat; alcătueşte cu Ministerul Cultelor şi cu delegaţii consiliului central proiectul de buget general pentru biserică; ridică şi împarte eparhiilor şi mănăstirilor sumele votate prin buget; se îngrijeşte şi controlează ca la fiecare eparhie să fie un oficiu de cassă sau contabilitate în ordine; primeşte la finele anului dela fiecare eparhie documentele despre sumele primite; supraveghează corecta administrare a averilor eparhiilor; aprobă, organizează şi administrează monopolul lumânărilor de ceară, al ornamentelor bisericeşti şi al pompelor funebre; creiază un fond de asigurarea edificiilor bisericeşti; susţine o tipografie a cărţilor bisericeşti în înţelegere cu sf. Sinod; administrează legatele şi fundaţiile bisericeşti în general — cele ce se seferă la eparhii trec în administrarea acelora; înfiinţează un fond de împrumut pentru clădiri de biserici, de case parohiale şi de repararea lor; înfiinţează o casă de credit, economie şi ajutor pentru personalul bisericesc.

6. *Mitropolia* se compune din mai multe episcopii sufragane. Ea este un produs al evoluţiei istorice şi-şi administrează aşezămintele sale potrivit dispoziţiilor în vigoare.

Mitropolitul Primat şi Mitropolitul Moldovei şi Sucevei se aleg de congresul general bisericesc completat cu toţi membrii sf. Sinod şi cu persoanele arătate la pct. 2. (C. G. B.)

Mitropolitul Ardealului se alege de congresul naţional bisericesc local; ceilalţi mitropoliţi adică al Bucovinei şi al Basarabiei se aleg de adunarea reprezentanţilor din toate eparhiile de sub jurisdicţia lor.

(Va urma)

---

nătăţi, ilustraţiile se vor spori. Redactarea revistei inspiră toată încrederea.

Ne închipuim prea bine revista răspândită pe la casele noastre de lectură, la sate şi oraşe, citită de preoţi, învăţători şi alţi intelectuali, ca să servească drept punct de mânecare pentru idei desvoltate în conversaţii cu ţăranii. In fiecare număr găsim teme de acestea de discuţie. Ca exemplu: nr. ultim, din 28 lulie: Minunile naturii — harta cerului, unde sântem? încătrău megem?; creşterea omului; electricitatea şi corpul omenesc; ce sânt visele; femeea în cultura şi literatura românească (N. Iorga); omul stupid (Ch. Richet); Napoleon omul de răsboi (de mareşalul Foch); marele dirijabil pentru transportul civil; măsurarea emoţiunilor; Spartacus (Revolta sclavilor) de Alb. Thomas; etc. etc.

Adresa administraţiei: *Bucureşti, Str. Parlamentului, Nr. 2.* *Ilie Marin.*

Carte de bucate. A apărut tocmai acum partea I din cea mai bună carte de bucate *Poftă Bună*, de *Zotti Hodoş*. Partea aceasta cuprinde 162 de reţete pentru: Supe, ciorbe, asiete, peşti, rasoluri şi sosuri, — la sfârşit menu uri pentru zile comune şi pentru sărbători. Cartea costă 6 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu, şi în alte librării.

Congresul învăţătorilor

Sâmbătă s'a deschis la Cluj al 3 lea congres al învăţătorilor români din Ardeal, Bănat, Crişana şi Maramureş. Au asistat aproximativ 200 învăţători, între cari delegaţi ai corpului didactic primar din vechiul regat şi Bucovina.

Congresul a fost deschis de dl Traian *Şuteu*, care face un scurt istoric al activităţii reuniunilor şi conferinţelor didactice sub stăpânirea apusă. Pledează pentru închegarea întregului corp didactic din România-Mare într'un singur mănunchi, cre să apere interesele de orce ordin ale întregii învăţătorimi.

Vorbeşte apoi de reducerea anilor de studii la şcoalele normale, despre «Casa învăţătorilor» şi despre chestia dimisiilor învăţătorilor din cauza salariilor insuficiente, lămurind că aceste dimisii nu aveau caracter politic, şi erau manifestarea unei nemulţumiri faţă de retribuirea slabă a muncii învăţătoreşti.

Dl I. Matei, reprezentantul ministerului de instrucţie, vorbeşte despre cultul muncii şi rolul important cultural al învăţătorimii. Salută congresul şi-i doreşte succese.

Prefectul dr. Meteş salută congresul în numele oraşului Cluj, dl general Florescu în numele armatei ş. a.

Se dă apoi cetire telegramelor trimise M. S. Regelui şi ministrului instrucţiunii publice.

Se citesc: raportul secretarului, raportului casierului şi raportul redacţiei revista «Învăţătorul».

Se aleg apoi mai mult comisii.

Duminecă, în ziua a doua a congresului, s'a făcut inaugurarea festivă a Casei Învăţătorilor. Serviciul divin s'a celebrat, din partea românilor ortodocşi, de parintele Spătaru.

După terminarea serviciului divin au vorbit: Dl *Vilt*, preşedintele Casei Învăţătorilor, arătând fazele prin care a trecut instituţia aceasta.

Au mai luat cuvântul dnii: Matei, Şuteu, Păunescu, Pora ş. a.

După amiazi s'au continuat desbaterile. S'a raportat despre activitatea comitetului, a secţiilor judeţene, despre revista Invăţătorul. La ora 8 seara şedinţele congresului s'au terminat.

După congres un grup de peste 300 învăţători din Ardeal, în dorinţa de a cunoaşte mai bine ţara şi localităţile istorice, a hotărât să facă o excursie, parcurgând drumul dela Cluj—Sibiu—Valea Oltului—Piteşti—Curtea-de-Argeş—Bucureşti—Constanţa.

Ştirile zilei

Terorism în Budapesta. Deputatul Benitzki a arătat în parlamentul maghiar, că numărul celor omorâţi sub domnia lui Horthy se ridică la zece mii de oameni. Alţi 30 de mii lâncezesc în lagărele deţinuţilor politici. — Aşa tratează cei dela Budapesta cu fraţii lor unguri şi evrei; — putem socoti ce fel de viaţă au românii sub stăpânirea ungurească.

Inscrieri. La şcoala de stat superioară de comerţ din *Haţeg*, (Transilvania) au început a se face inscrierile pentru anul şcolar 1921/22. In şcoală va funcţiona un internat, unde în schimbul unei plăţi moderate elevii vor avea întreţinere sănătoasă şi supraveghiere atentă.

Seminarul nostru Andreian. Noua Revistă Bisericească scrie următoarele: Seminarul Andreian poate cuprinde până la 150 studenţi. N'ar fi oare bine ca Ministerul Cultelor, faţă de lipsa de preoţi, faţă de scumpetea traiului în Bucureşti, faţă de insuficienţa localurilor seminariilor din vechiul regat să înscrie în buget un număr de burse la acest seminar pentru absolvenţii de liceu şi de seminar care ar dori să urmeze cursuri teologice mai înalte? Acelaş lucru s'ar putea face şi cu celelalte 2 seminarii, din Arad şi Caransebeş, cari n'au avut anul acesta la un loc 40 de elevi. Absolvenţii seminarului Andreian fiind asimilaţi cu licenţiaţii în teologie dela noi, credem că se vor găsi mulţi absolvenţi de liceu şi de seminar care vor merge bucuros la Sibiu, având întreţinere asigurată. Mai au avantajul că cursurile sânt (acum) de 3 ani, ear limba ebraică nu se predă. Aflarea laolaltă a studenţilor din toată România-mare va pregăti calea viitoarei lor colaborări.

Aviz învăţătorilor din jud. Târnava-mică. Invăţătorii de stat şi confesionali români din jud. Târnava-mică îşi pot ridica salarul pe luna August c. dela Revizoratul şcolar din Diciosânmărtin. *P. Giura*, revizor şcolar.

«Revista Economică a României», de comerţ, industrie, finanţe şi agricultura pentru propagarea relaţiunilor comerciale dintre România şi străinătate. A apărut un *număr festiv*, cu concursul Ministerului industriei şi comerţului, comisariatul general al expoziţiei, în vederea expoziţiei-târgului de mostre care se deschide la Bucureşti, în 11 Septemvrie 1921. Comercianţii şi industriaşii nu se pot lipsi de această revistă. Abonamentul 170 lei pe an. Adresa: Bucureşti Calea Victoriei 83.

Broşură păgubitoare intereselor româneşti. Ordinariatele provinciei bisericeşti greco-catolice din Ardeal au trimis *circulare*, prin care se recomandă broşura *Glasul Unirii* de Virgil Pop. O adreasă a ministerului cultelor (din 20 Iulie a. c. Nr. 36.535), cum scrie Unirea din Blaj, roagă Ordinariatul de acolo *să nu mai recomande* prin circulare broşuri ca *Glasul Unirii*, deoarece «conţinutul acestei broşuri ar fi acomodat a provoca certe confesionale între cele două bisericii române, ear în împrejurările actuale acestea sânt foarte dăunătoare şi intereselor generale ale neamului, şi statului român». *Unirea*, organ oficios, protestează foarte răsboinic împotriva acestei rugări ministeriale, şi declară, că «*avizul ministerului nu va avea efectul dorit*»; cu alte cuvinte, ordinariatul va continua a recomanda, prin circulare, broşuri tendenţioase, fără a lua în seamă adresa ministerială.

Protestele minorităţilor. Reforma agrară din Ardeal agită cele două minorităţi din Ardeal: unguri şi saşi. Uniunea maghiarilor din Ardeal a făcut un protest energic împotriva legii agrare, protest pe care l a răspândit printre unguri şi l-a afişat chiar pe pareţi. Saşii din Sibiu au protestat prin biroul comitetului partidului săsesc, care aduce mulţumită publică parlamentarilor saşi pentru energica atitudine ce au avut o în lupta contra reformei pentru Ardeal. In această mulţumire publică se accentuează că legea pentru reforma din Ardeal, făcută cu tendinţe de ruinare (?) a poporului săsesc, va forma un sâmbure de nemulţumire a poporului săsesc.

După recensământul dela 1910 Germania avea 65 milioane de locuitori. Astăzi, după pierderile de răsboi şi mortalitatea actuală, Germania are 60 de milioane.

«Pamfletar». Foaia Unirea din Blaj, îngrijată că preoţimea greco catolică citeşte broşura despre chestiunea concordatului scrisă de Dr. I. Lupaş, numeşte pe autor un simplu pamfletar. Acest titlu îl adresează Unirea unui membru al Academiei Române şi profesor universitar; — şi totuşi, ziarul blăjan afirma că nu este provocător. (Unirea din 6 August 1921).

«Uniunea maghiară» a înaintat ministerului de interne şi prezidenţiei consiliului de miniştri câte un memoriu anunţându-şi constituirea definitivă. Memoriul arată că Uniunea nu-şi va desvolta activitatea decât în cadrele intereselor statului român, respectând legile şi instituţiile ţării.

Foametea în Rusia. Ştiri sosite din Rusia asupra foametei sânt de acord să arete că poziţia guvernului sovietic nu se mai poate menţinea şi că Rusia se găseşte în faţa unei nouă revoluţii. Ştiri din Londra arată că o nouă circulară a guvernului sovietic cere guvernelor care sânt gata să dea ajutoare, să trimeată reprezentanţi împuterniciţi în Rusia pentru a pregăti acţiunea internaţională.

Concurs. Sânt mai multe posturi vacante de verificatori ajutori de măsuri şi greutăţi; candidaţii vor trebui să fie cetăţeni români, să aibe cel puţin 4 clase secundare şi să fi satisfăcut legea recrutării. Informaţiuni se dau la Biroul de măsuri şi greutăţi din Sibiu, Piaţa Cailor (Rosplatz) Nr. 3.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. In 13 şi 14 August: Apus de soare. In 15 şi 16 August: Crăiasa zinelor, cu Ritta Sacchetto. In curând: Milioane în geamantan, mare dramă senzaţională. Inceputul la ora 9 seara.

Nr. 305/921. (137) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învățător la școala primară ort. rom. din **Loman** se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Salar lei 50 dela biserică, restul dela stat. Cvartir în natură și 2 stângini lemne de foc.

Învățătorul e dator să conducă în Dumineci și sărbători copiii la biserică și să cânte cu ei la sf. liturgie.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite cu observarea normelor în vigoare în terminul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 22 Iulie 1921.

In înțelegere cu comitetul parohial, oficiul protopresbiteral al Sebeșului.

Sergiu Medean
protopop

Nr. 1—1921 (136) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului al doilea învățătoresc din comuna **Cristian**, protopresbiteratul Sibiu, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: 1. Dela comuna bisericească 300 lei anual, restul întregire dela stat; 2. Dela comuna bisericească bani pentru relut de cuartir și 4 stângini de lemne.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral în terminul deschis și a se prezenta la biserica din comuna Cristian în vre-o Duminecă sau sărbătoare, spre a face cunoștință cu poporul și a cânta.

Concurentul ales este obligat a merge la sf. biserică și a cânta sf. Liturghie.

Din ședința comitetului parohial, ținută la 6/19 Iunie 1921.

Gavriil Crișan,
președinte.

Ioan Ghișe,
notar.

Vazut:

Mateiu Voileanu,
adm. prot.

(119) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa II **Sânmihaiul inferior** cu filia Sânmihaiul superior în protopresbiteratul Turda se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuțiile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. respective salarul, gradațiile și adausele de scumpete statorite de Ministrul Cultelor conform calificației și serviciilor concurentului.

Poporul s'a obligat să zidească case parohiale nouă corespunzătoare, pe lângă supraedificatele bune, ce sânt.

Reflectanții își vor înainta cererile concursuale instruite în ordine la termin legal subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezenta în parohie, pe lângă observarea normelor în vigoare, pentru a celebra, cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Turda, 20 Iulie 1921.

Oficiul protopresbiteral în înțelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murășian,
protopop.

La Librăria Arhidiecezană
:-: din Sibiu se găsesc :-:

Patrafire

din cele mai bune stofe și
:-: cu prețuri moderate :-:

Nr. 369/921 (126) 2—3

CONCURS

Din fundațiunea «Dr. Aurel Vlad», fond cultural al tractului Dobra, sânt a se da burse și ajutoare pentru conferirea cărora se publică concurs cu termin de 30 zile și anume:

a) 4 burse de câte 100 lei, la elevi de școale normale (preparandie).

b) 2 ajutoare de câte 50 lei, la învățăcei de meserii, și

c) 2 ajutoare de câte 100 lei, la biblioteci parohiale (case culturale).

La burse și ajutoare pot reflecta tineri români ortodocsi și comitete de-ale caselor culturale din parohiile tractului Dobra.

Cererile sânt a se adresa comitetului protopresbiteral gr.-or. al tractului Dobra și trebue provăzute cu următoarele documente:

ad. *a*) 1. Carte de botez. 2. Testimoniu școlar. 3, Testimoniu de conduită.

ad. *b*) Cele 3 documente dela a. și 4 Contractul de învățăcel meseriaș.

ad. *c*) Procesul verbal al constituirii casei culturale.

Dobra, la 16/29 Iulie 1921.

Comitetul protopresbiteral.

„LUCEAFĂRUL“,

CASSĂ DE ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII IN POPLACA

CONVOCARE

Domnii acționari ai cassei de economii «Luceafărul», societate pe acții în Poplaca, se convoacă prin aceasta la

a VIII-a adunare generală ordinară,

pe **Duminecă, în 21 August st. n. 1921**, la ora 2 p. m. la casa institutului în Poplaca cu următorul

PROGRAM:

1. *Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiare.*
2. *Aprobarea bilanțului pe 1920 și darea absolutorului direcțiunii și comitetului de supraveghiare.*
3. *Distribuirea profitului curat.*
4. *Stabilirea marcelor de prezență.*
5. *Alegerea direcțiunii.*

Notă: Acei domni acționari, cari voiesc a participa cu vot la adunarea generală, sânt poftiți a-și depune înainte de adunare acțiile scrise pe numele lor, respective pe numele acelora pe cari îi reprezintă, precum și documentele de plenipotență la cassa institutului în Poplaca.

Poplaca, la 8 August 1921.

Direcțiunea.

Activa — **Bilanț la 31 Decemvrie 1920** — **Pasiva**

		Lei	b.
Cassa în numerar	2,680·19		
40% Bon de cassa	1,720·—	4,400·19	
Cambii		9 878·50	
Credite hipotecare		3 061·—	
Imprumuturi pe obligațiuni		3 286·71	
Efecte		6,500·—	
Depuneri proprii		1,831·35	
Mobiliar	900·—		
După amortizare	100·—	800·—	
Interese restante		298 95	
		30,056·70	

	Lei	b.
Capital societar	10 000·—	
Fond de rezervă	2 543·53	
Fond cultural	73·79	
Depuneri spre fructificare	14,658·90	
Dividendă neridicată	712·—	
Profit curat	2,068·48	
	30,056·70	

Eșite — **Contul Profit și Perdere** — **Intrate**

	Lei	b.
Interese după depuneri	342·88	
Interese la fondul de rezervă	109·—	
Salare	175·—	
Spese	380·—	
Dare directă	200·—	
10% dare după interese de dep.	33 87	
Amortizare din mobiliar	100·—	
Profit curat	2 068 48	
	3,409·23	

	Lei	b.
Interese dela cambii	1,485·63	
Interese hipotecare	798 50	
Interese după obligațiuni	212 85	
Interese dela efecte	250·—	
Interese după depuneri proprii	31·35	
Proviziuni	365·45	
Competință de scris	265·45	
	3,409·23	

Poplaca, la 31 Decemvrie 1920.

DIRECȚIUNEA:

George Modran m. p., prezident. **Dr. Ioan Bucur** m. p. **Ioan Neagu** m. p.
Petru Avram m. p. **Maniu Surdu** m. p.

S'a censurat și aflat în consonanță cu cărțile purtate în ordine.

Poplaca, la 7 August 1921. (135) 1—1

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Radu Neagu m. p. **Toma Modran** m. p. **Ioan Surdu** m. p. **Oprea Surdu** m. p. **P. Opriș** m. p.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea **Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.**

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul LXIX. Sibiu, 3/16 August 1921 Nr. 61

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Sibiu
Red. «Transilvania» (Sch.)
Nr. 19

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Credință și morală

S'ar părea, privind lucrurile în manifestarea lor de azi, că în România întregită preoțimea ortodoxă este desconsiderată de factorii conducători de stat. Aceasta în urma mașterii tratări a preoțimii, când e vorba de salarizarea ei. Adevărat, nici o tagmă n'a suferit materialiceşte nedreptăți mai evidente, dela 1918, decât preoțimea ortodoxă. Preoții celorlalte confesiuni se bucură de porții canonice și de alte beneficii, asigurate de organizația lor economică.

Preotul român e luat la deal și la vale cu venitele stolare care, după mine, sânt cea mai mare calamitate pe preoțime. Statul spune: «li de poporul». Poporul spune: «li dă statul». Și de aici curg, și de o parte, și de alta, dacă nu batjocuri, dar cel puțin zeflemele la adresa clerului, lovind în demnitatea preotului și sdrobind autoritatea credinței, reprezentate de preot, — ceeace constitue mare pericol pentru stat și, în general, pentru societatea omenească.

Batjocoriți și preterați am fost sub stăpânirea străină, batjocoriți de coadele de topor, români de naștere, dar căzuți în mocirla de maghiarizare; — aveam însă mângăerea sufletească de a fi prețuiți de massa poporulni, de cei buni ai neamului.

Batjocura de atunci nu ne durea, era chiar o mândrie; preterarea în retribuire nu ne atingea prea tare, căci erau banii scumpi, și pe lângă salar având poporul bunăvoință ne lucram economia și ne scoteam cheltuelile, ne țineam copiii la școale, dând mereu din munca noastră contingente de luptători pentru cauza românească.

Azi însă, ne doare și batjocura, și zeflemelele, ne doare și preterarea în salarizare. Ne doare pentrucă vin dela ai noștri; ne doare, fiindcă constitue un pericol pentru neamul românesc, pe care îl iubim, căci este sângele nostru. Ne doare, fiindcă vedem în această mașteră tratare golul care peste câțiva ani se va ivì în sinul preoțimii; căci, mașter tratată, nu va mai fi îmbrățișată această carieră de oameni aleși, ci vor veni aici numai cari nu se pot fericì în altă parte.

Noi vom răbda durerea, dar nu vom suferi ca viitorul neamului să fie periclitat prin nedreapta chivernisire de azi. Biserica ortodoxă e săracă, dar e biserica întregului neam românesc. Acestei biserici i s'au făcut în decursul istoriei mari nedreptăți, i s'au luat în vechiul regat averile și s'au dat statului, iar la noi i s'au răpit bisericile și porțiile canonice și s'au dat la papistași. Cunoscând acestea, va fi o slăbiciune din partea preoțimii să stea nepăsătoare și să lase a să crea pentru viitorul acestei biserici stări nesuportabile.

Celelalte confesiuni se îngrădesc în cetățuile lor proprii, se retrag în puterea economică pe care o au și se folosesc și de stat în măsura egală cu noi, noi însă se pare că într'o nădăjduire către stat ne mulțămim cu fărâmiturile aruncate de stat și neglijăm și ceeace după dreptate ni s'ar cuveni, — și nu e bine.

Să-și tragă bine sama conducătorii statului român cu realitatea, vor fi răspunzători în fața istoriei de lipsa de preoți buni și de decăderea în care pornirile de azi ne vor duce.

Să stăruim deci până încă putem ca bisericii ortodoxe să i se creeze resursele necesare, ca singură să fie în stare a-și susținea cu demnitate instituțiile și personalul necesar pentru vremelnica viețuire aici și pentru veșnica mântuire rânduită sufletului omenesc de Mântuitorul nostru ca răsplată a faptelor pământești.

Prin asociația noastră să stăruim, din cele mai mici cercuri până la forurile înalte, într'o inimă și un gând, într'o unitate de vederi, ca preoțimea ortodoxă să fie considerată ca primul factor sănătos pe care se pot așeza temeiurile viitorului neamului românesc și ca atare să ne creiăm o situație cât mai independentă cu ajutorul căreia să ne putem devota cu totul, dacă nu acum noi, cel puțin urmașii noștri, chemării de preoți români și creștini.

E nedemn să stăm nepăsători. Să curățim zgura de batjocoriri pe care timpurile de umilire ne-au silit să o răbdăm și să devenim conducători prin credința și morală neamului românesc care azi intră în scena lumii cu rol principal.

FOIȘOARA

„Foi volante"

Sub titlul acesta a început institutul de editură «Viața Românească» din Iași să publice o *bibliotecă de răspândire* a unor părți selecte din operele scriitorilor români și străini.

Necesitatea acestei publicațiuni o va înțelege orcine își poate da seama de starea primitivă a bibliotecilor noastre publice, de slaba organizare a librăriilor și prin urmare de puțina răspândire a cărții românești în toate ținuturile patriei noastre întregite.

Incercările făcute până acum prin bibliotecile de popularizare din București (Biblioteca pentru toți, Biblioteca Steaua, Biblioteca Minerva ș. a.) și din Sibiu (Biblioteca poporală a Asociațiunii, biblioteca Tribunii, biblioteca economică ș. a.) au dat rezultate apreciabile, dar n'au putut să pătrundă de ajuns în toate ținuturile românești. Emulațiunea care se ivește acum între marile institute de editură, e o prevestire îmbucurătoare. Educația masselor cere în adevăr cât mai multe biblioteci de popularizare și răspândire a cărții românești. Dar e necesar, ca această răspândire și popularizare să fie făcută de oameni pricepuți și să aibă în vedere mai mult interesul culturii naționale, decât considerațiuni de ordin comercial.

Intreprinderea «*Foi volante*» urmărește scopul de a selecționa din scriitorii români și străini numai ceeace este mai caracteristic și mai de valoare, spre a oferi cetitorilor, în broșuri ieftine, o lectură edificatoare.

Au apărut până acum următoarele broșuri:

M. Sadoveanu: «In amintirea lui Creangă».

C. Dobrogeanu Gherea: «Poetul țărănimii — G. Coșbuc».

D. Patrașcanu: «Strategie și O excursie de plăcere».

Caragiale: «Culegeri postume», și

Caragiale: «1907, din primăvară până 'n toamnă».

G. Galaction: «Paiața Maicii Domnului și Mustafa Efendi», traduceri din Anatole France.

M. Lermontov: «Demonul», traducere din rușește de I. Rădulescu.

M. Sevastos: «Rime sprintene» și

G. Ibrăileanu: «După războiu — cultură și literatură».

Toate se pot ceti cu plăcere și cu netăgăduit folos. Duioasele amintiri ale lui M. Sadoveanu despre convorbirile sale cu contemporanii lui Creangă, pătrunzătoarea analiză a lui Gherea asupra operii poetice a lui Coșbuc, incisivele articole de cuprins literar și politic ale lui Caragiale, ca și minunatele traduceri din Anatole France și Lermontov, ca și rimele sprintene ale lui Sevastos, schițele umoristice ale lui Patrașcanu și reflexiunile de ordin literar și cultural-istoric ale lui Ibrăileanu sânt de natură de a trezi un viu interes la cele mai variate categorii de cetitori.

In articolul «Cultură pentru popor» Ibrăileanu arată cu drept cuvânt că «prima operă, care trebue pusă în mâna poporului, e Biblia... Inceputul unei culturi adevărate la un popor — și noi sântem încă în stadiul începuturilor — nu se poate face mai bine decât prin Biblie. Așa s'au petrecut lucrurile la popoarele de profundă cultură sufletească. N'o fi răspândirea Bibliei cauza, pentru care poporul englez stă în fruntea culturii morale, dar nu se poate trece ușor peste faptul, că *cel dintâi popor din lume e cel mai cetitor al Bibliei.* Cauză sau efect, lectura Bibliei e legată cu superioritatea acestui popor. Dar Biblia nu are numai un rol moral. Ea are și unul cultural și unul pur estetic. Lectura acestei cărți profunde și multilaterale stârnește în popor interese intelectuale și nevoi estetice, pe care apoi le satisfac operele științifice și literare laice. De aceea *literatura cultă nu este nicăiri așa de răspândită până în straturile cele mai de jos, ca în țările protestante, unde Biblia e cartea fiecăruia.*

«Răspândirea bibliei se impune așadar cu toată necesitatea, ca cel dintâi pas decisiv spre

Văd chiar că acest neam al nostru numai în legătură cu *credinţa* şi *morala* creştină va putea să dea omenirii aceea ce Dumnezeu i-a rânduit să dea. Deci, fraţilor preoţi, să ne îndoim puterile spre a răsbate în frunte, înfigând drapelul idealului de credinţă şi morală, pe temeiul viitorului neamului românesc. Acel viitor ne va răsplăti. ***Pr. Pavel Borzea***

Unificarea organizaţiei administrative

a bisericii ortodoxe române din România întregită

(Urmare)

7. *Episcopiile* sânt intrunirea mai multor parohii, protopopiate şi mânăstiri, în frunte cu episcopul sau arhiepiscopul. Titlul episcopilor îl stabileşte sf. Sinod.

Fiecare Arhiepiscopie şi Episcopie, respective eparhie, are aceste organe administrative:

a) Adunarea eparhială compusă din 15 reprezentanţi ai clerului aleşi pe câte 6 ani, de către adunarea protopopiatului, fie dintre membrii ei, fie dintre alţi credincioşi distinşi.

In cele 5 episcopii ale mitropoliei Ardealului se va păstra proporţia de azi, adică 1/3 clerici şi 2/3 mireni.

Adunarea eparhială se ţine odată pe an şi la necesitate şi adunări extraordinare. Convocarea o face episcopul respectiv. Revizorul eclesiastic, preşedintele comisiunii de control, 2 reprezentanţi ai facultăţii de teologie, 1 reprezentant al Seminarului pe teritoriul căreia se află, sânt membrii de drept ai adunări epahiale.

In Mitropolia Bucovinei trimit şi patronii drept credincioşi 2 reprezentanţi în adunarea eparhială. Mai sânt membrii de drept, dar cu vot deliberativ, membrii salariaţi ai consiliului eparhial.

Preşedintele A. E. este episcopul sau arhiepiscopul.

In arhiepiscopia Bucureştilor este vicarul. In arhiepiscopia Chişinăului se păstrează uzul local de a şi alege adunarea pe preşedintele său.

Atribuţiile adunării eparhiale sânt: Susţine libertatea religioasă şi autonomia bisericii în înţelesul legilor ţării; examinează raportul general al consiliului eparhial şi ia hotărâri pentru viitor; desbate proiectele şi propunerile făcute de consiliul eparhial; ia măsuri pentru ridicarea culturii clerului şi a poporului eparhial prin şcoale de toate categoriile, se îngrijeşte de mijloace în scopul arătat mai sus; înfiinţează tipografii bisericeşti; ajută bisericile şi şcoalele sărace; se îngrijeşte de burse şi ajutoare pentru pregătirea bărbaţilor bisericeşti; îngrijeşte şi controlează averile mişcătoare şi nemişcătoare ale episcopiei respective; încuviinţează colecte pentru scopuri bisericeşti; stabileşte bugetul anual al eparhiei şi al instituţiilor ei; examinează gestiunez financiară a anului expirat şi dă cuvenita descărcare; ia dispoziţiuni pentru delimitarea protopopiatelor—înfiinţarea protopopiatelor se face cu consimţământul ministrului cultelor; alege membri pentru consiliul general bisericesc; alege membri consiliului eparhial, pe care trebue să i aprobe chiriarhul.

Şedinţele adunării eparhiale sânt publice. Pot fi, după împrejurări, şi secrete.

Hotărârile se aprobă de chiriarhul locului. O hotărâre neaprobată se pune în desbatere. Dacă nici acum nu este aprobată de chiriarh, se trimite sf. Sinod.

b) Episcopul este ales de adunarea eparhială dintre bărbaţii titraţi şi bine pregătiţi pentru această treaptă, cu vârstă canonică, licenţiat sau doctor în teologie şi de naţionalitate română.

Pe timp de vacanţă episcopală afacerile duhovniceşti le îndeplineşte un episcop locţiitor desemnat de mitropolit; cele administrative consiliul eparhial.

Un scaun de episcop nu poate rămânea vacant mai mult de 3 luni.

Noul ales episcop se confirmă de M. S. Regele, se sfinţeşte de mitropolitul locului asistat de cel puţin 2 episcopi sau 2 arhierei. In urmă se prezintă M. S. Regelui pentru învestirea după vechile tradiţii.

Sf. Sinod dă mitropolitului locului gramata pe care acesta o predă noului ales. Apoi îl înstalează în scaunul episcopesc în prezenţa reprezentantului ministerului cultelor.

Datoriile şi drepturile episcopului:

Conduce eparhia în marginile prescrise de canoane şi legile în vigoare; acordă dispense bisericeşti de căsătorie şi desface căsătoria bisericească după pronunţarea divorţutui civil; locueşte permanent la episcopia sa; numeşte un revizor eparhial; face vizite canonice; în cazuri grave suspendă din serviciu pe un vinovat, chiar înainte de cercetare.

Fiecare episcop are un vicar numit de el. In cazuri de boală sau bătrâneţe i se dă de sf. Sinod un vicar arhiereu.

Averea casei episcopeşti sau arhiepiscopeşti se administrează de către un econom sau de către o comisiune specială sub supravegherea chiriarhului.

Episcopul poate testa jumătate din averea sa rudelor sau altora, cealaltă este dator a o testa bisericii.

Biblioteca episcopului rămâne eparhiei.

c) Consiliul eparhial este organul administrativ în afacerile bisericeşti, şcolare şi fundaţionale pentru eparhia întreagă. C. E. are 18 membri, câte 6 pentru fiecare din cele 3 secţii: bisericească, şcolară, economică în proporţie egală clerici şi mireni. Pentru secţia bisericească toţi membrii sânt clerici.

In mitropolia Ardealului rămâne proporţia de 1/3 clerici şi 2/3 mireni din statutul şagunian.

C. E. are o cancelarie, funcţionarii trebuincioşi, un arhitect, un jurisconsult.

Dintre consilieri câte doi de fiecare secţie sânt referenţi şi au salarii; ceilalţi sânt onorifici.

Consilierii se aleg de adunarea eparhială, se aprobă de chiriarh şi se propun de ministerul cultelor M. S. Regelui spre confirmare.

Consilierii referenţi ai secţiei bisericeşti după un an de probă devin stabili. Ceilalţi, atât referenţii cât şi onorarii, se aleg pe termen de 6 ani, cât durează un period electoral. Ei pot fi realeşi.

Fiecare din aceste 3 secţii are anumite atribuţii. (Va urma)

---

o literatură pentru popor. Cartea sfântă trebue însă tradusă din nou de scriitorii cei mai buni sau cu ajutorul lor. Vechile traduceri nu mai pot sluji. Traducerea, pe care o dorim trebue făcută într'o limbă pură, cât mai populară şi cu un pronunţat parfum arhaic. Traducerile nouă existente sânt o blasfemie. Cartea eternă e pătată de expresii de bărbierie şi de subprefectură.

«Dar o biblie bine, frumos şi cuviincios tradusă, n'ar fi de folos numai pentru popor, ci şi pentru tot omul cult, ca un izvor de plăceri curate şi de meditaţii. Ar fi de folos şi pentru scriitori ca izvor de inspiraţie şi ca rezervoriu de expresii, de comparaţii, de metafore, de apropieri minunate. In scrisul oamenilor din ţările, unde biblia se ceteşte, *reminiscenţele biblice dau o savoare deosebită stilului literar*».

Tot atât de îndreptăţită e şi afirmaţiunea, că geografia şi istoria românilor trebue să fie printre primele cărţi de ştiinţă pentru popor.

Dacă conducătorii şi colaboratorii publicaţiunii «*Foi volante*» vor ţinea seamă de aceste constatări adevărate, vor aduce importante servicii pentru răspândirea culturii în popor.

Recomandăm cetitorilor broşurile apărute până acum în «Foi volante», cari se pot procura, fără multă cheltuială, pentru bibliotecile şcolare şi parohiale. *i. l.*

Congresul artiştilor din România-Mare

Odată cu celebrarea Incoronării Suveranilor României, Ministerul cultelor şi artelor invită la Congresul General al Artelor ce se va ţinea în Bucureşti în Septemvrie a. c. pe toţi artiştii din tot cuprinsul ţării.

Acest prim congres are ce scop să strângă legăturile dintre artişti, să sprijine interesele profesionale şi să contribue astfel la ridicarea şi progresul artei.

Ministerul cultelor şi artelor adresează următoarea *Chemare:* Increzători în puterea civilizătoare a artei, pe care o socotim ca un desăvârşit element educator, capabil de a influenţa în chip binefăcător viaţa şi moravurile publice;

In dorinţa noastră de a contribui în cât mai largă măsură la înălţarea sufletească a maselor;

Subsemnaţii slujitori ai artei, alături de iniţiativa Ministerului Cultelor şi Artelor, invităm la Congresul general din Bucureşti pe colegii noştri din întreaga ţară, actori, arhitecţi, instrumentalişti, muzicanti, pictori, sculptori etc.

Congresul General al Artiştilor, are de scop principal:

1. Ridicarea artei la rangul ce i-se cuvine şi care trebue să fie acela al unei superioare forţe morale în stat şi

2. Cunoaşterea şi stabilirea unor mai srânse legături între noi pentru apărarea drepturilor profesionale comune. Dorim ca prin chemarea noastră să participe câţi mai mulţi colegi în tot cuprinsul ţării, ca astfel cuvântul nostru să fie mai ascultat.

Acest prim Congres General al artiştilor va fi patronat de poetul Octavian Goga, cel dintâi ministru al Artelor din România.

(Urmează subscrierile artiştilor de artă dramatică, muzică, arte plastice şi arhitectură). Persoanele care doresc să participe la Congresul General fixat în Septemvrie sânt rugate să se înscrie cât mai din vreme la unul din următoarele centre: Bucureşti, Iaşi, Craiova, Chişinău, Cluj, Oradea Mare, Arad, Timişoara, Lugoş, Târgul Mureşului, Baia-Mare, Sibiu şi Braşov.

In toate aceste centre se vor forma comitete de organizare compuse din câte unul sau doi reprezentanţi ai fiecărei bresle, care comitete vor primi la timp instrucţiuni şi vor corresponda direct cu biroul congresului din Ministerul Artelor.

Convocare

In înţelesul §-lui 23 din statute, membrii «Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român» se convoacă la

Adunarea generală ordinară,

care se va ţinea la *Sighetul-Marmaţiei* în zilele de 28 şi 29 August n. 1921.

Programa adunării:

Duminecă în 28 August 1921, la ora 11 a. m.

Şedinţa I, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Inscrierea delegaţilor prezenţi ai despărţămintelor.
3. Raportul general al comitetului central pe anul 1920.
4. Alegerea comisiunilor pentru:

a) examinarea raportului general pe anul 1920;

b) censurarea socotelilor pe anul 1920 şi a proiectului de budget pe anul 1922;

c) Inscrierea membrilor noi.

5. Prezentarea eventualelor propuneri.

Luni în 29 August, la ora 9 a. m.

Şedinţa II, cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comisiunii alese pentru examinarea raportului general, şi propunerile acestei comisiuni.
2. Raportul comisiunii însărcinate cu censurarea socotelilor şi a proiectului de budget.
3. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membri noi.
4. Fixarea locului pentru ţinerea adunării generale viitoare.
5. Dispoziţii pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.
6. Inchiderea adunării generale.

După prânz le ora 4:

Şedinţa festivă a secţiilor ştiinţifice-literare.

Sibiu, din şedinţa comitetului central al «Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român», ţinută la 30 Iulie 1921.

Andrei Bârseanu, prezident. *Romul Simu,* secretar.

Principele moştenitor în Sibiu

A. S. Regală principele moştenitor Carol *a sosit la Sibiu, Sâmbătă d. a. la ora 4, fiind găzduit la reşedinţa mitropolitană.*

Prinţul nostru a venit de astă dată pentru a fi de faţă la exerciţiile şi la serbările din 13—15 August ale cercetaşilor români, cari în vara anului curent au format o tabără în Dumbrava Sibiului.

In aceeaş zi la ora 5 A. S. R. a primit autorităţile la «Asociaţie». Cuvântul de bineventare l a rostit dl A. Bârseanu, prezidentul «Asociaţiei», ear A. S. R. a mulţumit pentru primirea însufleţită ce i se face aducând elogii vechiului aşezământ de cultură românească. Apoi, după ce a vizitat Muzeul, a descins la reşedinţa mitropolitană.

Duminecă dimineaţa, A. S. R. a asistat la sf. liturghie şi Te Deumul săvârşit de I. P. S. Mitropolit Nicolae, asistat de clerul din localitate. Răspunsurile liturghice le-a dat corul meseriaşilor români.

La dejun A. S. R. a fost oaspele I. P. S. Mitropolit Nicolae.

La ora 6 d. a. a urmat serbarea cercetaşilor în teatrul comunal din Sibiu. La această şezătoare artistică de sub patronajul I. P. S. Sale mitropolitului Nicolae *şi a dlui general* Văitoianu, *cercetaşii au executat în aplauzele Principelui şi ale publicului, câteva coruri, studiate cu îngrijire şi dansuri naţionale din cele mai frumoase, au recitat versuri, un monolog ş. a. Manifestarea artistică a tinerilor cercetaşi a fost primită cu vădită satisfacţie de publicul distins şi numeros, întrunit în sala teatrului.*

Conducătorul cercetaşilor a mulţumit, în termeni călduroşi, sibienilor pentru buna primire de care au fost împărtăşiţi. Serbarea s'a sfârşit în mijlocul entuziastelor ovaţiuni aduse A. Sale Regale.

Seara a avut loc o frumoasă şezătoare în tabăra cercetaşilor.

Luni dimineaţa A. S. R. a luat parte la concursurile atletice ale cercetaşilor. Dejunul a fost dat de către Prefectură la «Unicum».

După conferinţa dela Universitatea liberă săsească la care a participat şi A. S. R., a urmat în Dumbravă împărţirea premiilor cercetaşilor. La ora 5 d. a. A. S. R. a plecat cu automobilul la Sinaia, ducând cu sine cele mai calde impresii.

Despre secetă

— Predică la vremurile noastre —

«Aşa zice Domnul: iată iu-
«ţimea mea şi mânia mea să
«varsă peste tot locul acesta şi
«peste oameni şi peste dobitoace
«şi peste locul ţarinei şi peste
«roadele pământului» ... că «va
«fi ceriul deasupra capului tău,
«de aramă şi pământul care este
«sub tine, de fier».

Ieremia 7, 2. Moise V 28, 23.

Mustrarea şi pedeapsa Domnului din Biblie, iată le avem şi noi, iubiţilor creştini. De luni de zile Domnul a făcut aramă ceriul deasupra capului nostru şi fier a făcut pământul de sub picioarele noastre. De luni de zile Domnul ne ceartă cu secetă cumplită. Da, iubiţilor mei, orce om cu judecată poate vedea şi băga de seamă că mustrarea şi pedeapsa Domnului este aceasta. De ani de zile această mustrare şi pedeapsă ne urmăreşte neîncetat. Eată vedeţi: abia scăpăm din un năcaz şi peste altul mai mare dăm. Abia răsuflăm scăpaţi din un rău şi altul par'că mai rău ne ajunge.

De ce ne pedepseşte Domnul?

Hotărât, pentru păcatele şi fărădelegile noastre. De câţiva ani încoace o cumplită decădere a moravurilor şi purtărilor creştine bântue între oameni. Par'că trăim vremuri păgâne cu oameni ce nu mai cred decât în idolii banilor, plăceri lor şi desfrânărilor. Oraşele s'au făcut adevărate Sodome şi Gomore, — şi răul a început a se aşeza şi la ţară, la sate. Păcate la auzul cărora se înfiorau părinţii noştri, azi nepoţii lor le chiamă în casă şi petrec cu ele.

De aceea, dragii mei, Domnul n'a mai putut şi nu mai poate răbda purtările noastre. Eată a început a vorbi prin certări şi pedepse cu noi. Nici nu se putea altcum, căci oamenii, omenirea s'a făcut un mare fiu rătăcit, neascultător şi păcătos pentru îndreptarea căruia cuvântul bun, cuvântul iubirii Noului Testament nu mai prindea şi nu mai ajuta nimic. De aceea Domnul a ieşit cu «plăgile», cu bătăile şi pedepsele Vechiului Testament.

«Aşa zice Domnul: Eată voi trimite cele patru judecăţi cumplite ale mele: sabia, foametea, ferele rele şi ciuma ca să stârpească pe om şi dobitoc» (Ezechil 14, 21).

«Cumplita judecată» a «sabiei» am trăit-o: a fost războiul. Am trecut-o fără nici un folos sufletesc. Domnul a strigat cu tunet de război să ne îndreptăm, şi nu ne-am îndreptat. Războiul a trecut şi nu l-am ascultat. Dimpotrivă, par'că mai răi ne am făcut. «Bătutu-i-am şi n'au simţit, sdrobitu-i am şi n'au vrut să se întoarcă», zice Domnul prin Ieremia prorocul (5, 3). De aceea Domnul ne trimite acum a doua judecată: seceta care prevesteşte foametea.

Peste ţări întregi, peste aproape toată Europa cea plină de fărădelegi «focul Domnului» (Isaia) seceta arde, pustieşte şi face «prav şi pulbere ploaia pământului nostru», (V Moise 28, 24). Dela răsărit şi apus încep a se ivi semnele fioroase ale foametei!

Seceta este dară ca şi războiul: pedeapsa Domnului. Este certarea Lui, este graiul care strigă prin Ieremia: «Sămănat-aţi grâu, dar veţi secera spini; ostenit aţi, dară nici un folos nu veţi avea» (12, 13). Este porunca Lui ca «nici roua, nici ploaia să nu cadă pe noi» (II Samuil 1, 21). «Veţi merge la fântână — zice Ieremia — şi apă nu veţi găsi» (14 3)

Seceta vorbeşte! Prin secetă vorbeşte Domnul cu noi. Seceta ne spune şi ne aduce aminte că deasupra capului nostru stă ceriul şi Domnul care ne vede şi nu mai poate răbda păcatele noastre. Eată-l vine să ne pedepsească. Eată l se apropie de noi cu plăgile şi pedepsele Vechiului Testament, fiindcă noi am părăsit legile iubirii Fiului Său răstignit pe cruce «Domnul vrea acum să se judece cu popoarele sale» (Isaia, 3, 13).

Infricoşată se arată a fi această judecată. Mai cumplită ca cea trimisă peste Sodoma şi Gomora. Pe Sodomenii cei răi i-a prăpădit Domnul într'o clipeală de vreme cu foc. Noi ne vom stânge încetul cu încetul chinuiţi şi sugrumaţi de foame, de lipsuri, de suferinţe care nu au fost din începutul lumii şi nici vor mai fi», (Marcu 13, 19). Atunci se vor împlini vorbele lui Ieremia că «moartea va fi mai dorită ca viaţa» şi «ceia ucişi de sabie vor fi mai norocoşi decât ceia ce se stâng de foame» (Plângeri 4, 9).

Eată pedeapsa Domnului se apropie. Ce vom face? «In ziua mâniei Lui la cine vom fugi pentru ajutor?» (Isaia 10, 3). Numai o singură cale de scăpure avem: degrabă întoarcere către Dumnezeu şi poruncile lui. O scăpare avem pe care ne o arată şi ne-o spune tot Biblia: «Aşa zice Domnul: de voi închide ceriul şi nu va fi ploaie şi de voi trimite moarte în poporul meu. Şi de se va smeri poporul meu, şi se vor ruga şi se vor întoarce din căile lor cele rele, eu îi voi auzi din cer, milostiv voi fi păcatelor lor şi voi vindeca pământul lor» (Moise II, Cronica 7, 14).

Vedeţi dar, ce ne sfătueşte Biblia: să ne întoarcem cu rugăciuni şi purtări bune, ca Domnul să ne ierte iarăş.

Eată, dragii mei, în calea rătăcirii noastre a ieşit Domnul cu mustrare şi pedeapsă. Il vom înţelege noi, pentruca să putem scăpa, sau vom merge înainte pe calea cea rea ca să pierim? Este în voia noastră să alegem. «Eată pun înaintea voastră moartea, sau viaţa, binecuvântarea, sau blăstămul, zice Domnul» (V Moise 30, 15). Să alegem viaţa şi binecuvântarea, altcum «vom pieri în pământul cel bun ce ni l-a dat Domnul» (V, Moise 11, 17).

Să alegem îndreptarea înainte de a ne striga Domnul cumplita judecată dela Ieremia: «acesta este un popor ce n'ascultă de glasul meu», de aceea «nu te ruga pentru poporul acesta căci nu-i voi asculta pe ei în vremea năcazurilor lor», «eată eu aduc rele din cari nu vor mai putea scăpa». «Vor striga către mine, dar nu-i voi auzi» ci «voi râde de nenorocirea lor» (Ieremia 11, 11, 14).

Vedeţi ce cumplită pedeapsă ne aşteaptă, de nu ne vom îndrepta. Să facem deci îndreptarea înainte de a ne ajunge urgia şi pedeapsa deplină a Tatălui de sus. Amin.

Pr. I. Trifa.

Ştirile zilei

Pentru serbările încoronării la Alba-Iulia, în 24 Septemvrie 1921, se lucrează zi şi noapte cu circa 1600 lucrători zilnic. Clădirile vor fi gata în Septemvrie, afară de pictura şi interioarele reşedinţei regale şi muzeului. Coroana M. Sale Reginei Maria, mantia M. S. Regelui, precum şi odăjdiile mitropolitului primat se lucrează acum la Paris, de către cele mai renumite case şi, conform angajamentului, ele vor fi remise în ziua de 10 Septemvrie n., delegaţilor cari le vor aduce în ţară.

Serbări cercetăşeşti se ţin zilele acestea la Sibiu, împreunate cu concursuri sportive, jocuri, expoziţie, vizita cercetaşilor englezi ş. a. Delegaţiile cercetăşeşti trimise la serbările dela Sibiu vin însoţite de instructorii lor. Cu prilejul acestor serbări va avea loc şi un bâlci cercetăşesc, cohortele vor trimite lucrări de expus şi de vânzare: lucrări de lemn, lucrări de hârtie, lucrări în pământ, împletituri, fotografii, schiţe şi tablouri. Fiecare obiect va avea o etichetă cu numele cohortei şi al elevului care l-a lucrat. Concursurile şi producţiile cercetăşeşti se vor încheia cu o mare serbare poporală.

Dela Asociatia Clerului. Dnii prezidenţi ori casierii despărţămintelor secţiei Sibiu, venind la centru, sânt rugaţi a trece pe la părintele *M. Neagu*, esactor consistorial şi casier central, pentru a-şi lua unele informaţii şi blanchetele de chitanţe, pentru plătirea cotizaţiilor de membrii.

Pamflete şi pamfletari? Surata din Blaj binevoeşte a considera drept pamflete broşurile despre «*Petru Maior şi unirea*», precum şi «*Chestiunea concordatului în raport cu suveranitatea statului român*». Aceste broşuri se întemeiază însă pe adevăruri constatate şi mărturisite clar de românii greco-catolici, cari răspundeau şi răspund la numele: Petru Maior, Simion Bărnuţiu, G. Barţiu, I. M. Moldovan, Iuliu Maniu, Alexandru Vaida-Voevod ş. a.

Oare cu ce drept califică «Unirea» opiniile acestor bărbaţi iluştri drept pamflete? Numai o morală canibalică poate coborâ o foaie bisericească la atâta inconştiinţă, încât să nu se sfiească a timbra drept pamfletari pe unii dintre cei mai de seamă credincioşi ai bisericii, pe care pretinde că o apără.

Avis. Biletele de legitimaţie cu reducere de 75 % pe C. F. R. pentru micii industriaşi şi meseriaşi, cari vor să participe la *congresul general* al micilor industriaşi şi meseriaşi patroni din România Mare, ce se ţine în Bucureşti în 19, 20 şi 21 August 1921, le pot obţinea cei interesaţi dela Inspectoratul Muncii din Sibiu zilnic între orele 8 şi 12 a. m. şi 3 până la 5 p. m. La congres pot lua parte numai patroni. Pentru incartiruire s'au luat măsurile necesare. Pentru masă sânt fixate preţuri maximale convenabile. Referitor la programul congresului Inspectoratul Muncii din Sibiu stă la dispoziţie cu deslusiri.

Nu este acelaş lucru. Srie *Unirea* dela Blaj (Nr. 32): «ar fi prea grozav (!) să se ştie că atunci *când Sibiul poate trimite tuturor parahiilor noastre* (gr.-cat., sublinierile sânt ale Unirii) pamfletele (!) sale de propagandă direct (?) proselitistă — «Petru Maior şi Unirea» de păr. Terenţie şi «Chestiunea Concordatului» de Dr. I. Lupaş, — ministerul cultelor să oprească recomandarea unei atât de obiective (??) broşuri de cinstită (!) apărare a legii române unite (cu papa), cum este *Glasul Unirii*».

Broşura scrisă de Virgil Pop, sub titlul Glasul Unirii, este adecă lucrarea recomandată parohiilor prin *circularele* ordinariatelor, cărora ministerul cultelor li-a adresat cuvintele: «*Să nu mai recomandaţi astfel de scrieri*», (Unirea, 32). Nu este însă adevărat, că «Sibiul» trimite broşuri, parohiilor ortodoxe sau parohiilor greco-catolice; — ele se vor fi trimiţând poate de editorii lor, la orce întâmplare, *fără mijlocire de circulare* date de oficialitatea bisericească. Cât este de «obiectivă» şi de «cinstită» apărarea din Glasul Unirii, ni-a spus-o adresa ministerială Nr. 36,535 din a. c.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. In 17 şi 18 August: Milioane în geamantan, mare atracţie americană. Inceputul seara la ora 9.

Nr. 903/921 of. com. (142) 1—1

Publicaţiune

In urma unui plusofert întrat, comuna Mohu publică pentru exarendarea moarei comunale o nouă licitaţiune care se va ţinea în Mohu la *21 Aug. 1921 d. a. la 3 ore* în localul primăriei comunale.

Preţul strigării Lei 8800·—

Vadiul 10%.

Licitaţiunea va fi verbală împreunată cu oferte sigilate.

Condiţiunile, în orele de oficiu, se pot vedea în biroul not. comunal.

Mohu, la 4 August 1921.

Primăria comunală

Nr. 269/921 (141) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învăţătoreşti dela şcoalele confesionale din comunele mai jos însemnate, în protopopiatul Turda, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima inserare în «Telegraful Român».

1. **Turda**, salar 600 lei, restul dela stat. Locuinţă confortabilă, încălzită cu gaz metan, apaduct, lumina electrică, grădină de zarzavaturi.

2. **Agârbiciu**, salar 300 lei, locuinţă, grădină, restul salarului se va cere dela stat.

3. **Botez**, salar 300 lei, restul dela stat, locuinţă şi lemne de foc.

4. **Cristiş**, salar 300 lei, restul dela stat, locuinţă şi lemne de foc.

5. **Gebud**, 300 lei, restul dela stat, locuinţă, grădina şi lemne de foc.

Aleşii vor instrui elevii şcoalei de toate zilele, şi pe cei de repetiţii în cântările bisericeşti şi vor conduce elevii regulat la biserică în Dumineci şi sărbători, cântand cu ei la sf. liturghie.

Preferiţi vor fi cei apţi a forma coruri.

Reflectanţii îşi vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protop., în termin deschis, având a se prezenta în toamnă spre a face cunoştinţă cu poporul.

Turda, 15 Iulie 1921.

Oficiul protop. în înţelegere cu comitetele parohiale.

Jovian Morăşianu
protopop

Nr. 483/1921, Prot. (140) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învăţătoreşti la şcoalele confesionale ort. rom. din comunele mai jos însemnate, din protopopiatul Târgul-Mureş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Cucerdea română**, salar anual 200 lei din repartiţie şi restul întegire dela stat, relut de cvartir şi grădină.

2. **Gornesti**, (Ghernesig) salar anual 200 lei din repartiţie şi restul întregire dela stat, relut de cvartir şi grădină.

3. **Iclandul mare**, salar anual 300 lei şi anual 200 lei din repartiţie şi uzufructul alor 14 jug. loc comasat, computate în 100 lei, restul întregire dela stat, cvartir şi grădină în natură.

4. **Nasna**, salar anual 300 lei dela biserică şi repartiţie, restul întregire dela stat, cvartir şi grădină în natură.

5. **Petea de câmpie**, salar anual 300 lei, 200 lei din repartiţie şi uzufructul alor 11 jug. pământ, computate în 100 lei, cvartir şi grădină în natură.

6. **Veţa** salar anual 200 lei din repartiţie, restul întregire dela stat cvartir şi grădină în natură.

Invăţătorul ales în ori şi care din acestea posturi este obligat a instrua şi pe elevii de repetiţie, a cânta cu elevii în Dumineci şi sărbători la Sf. Lit. şi a instrua pe elevi în grădina de pomărit. Cel ales în Gornesti, Petea de câmpie, şi Veţa, are să ocupe şi postul de cantor.

Cei ce doresc a ocupa aceste posturi au să-şi înainteze rugările subsemnatului oficiu în terminul arătat şi să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Târgul Mureş 18 Iulie 1921.

In înţelegere cu comitetele parohiale.

Stefan Russu
protopop.

Nr. 371/921 protop. (138) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învăţătoreşti dala şcoalele noastre confesionale din parohiile:

1. **Blăjeni Criş**, 2. **Blăjeni Plaiu**, 3. **Bulzeştii de jos**, 4. **Câinel**, 5. **Ţebea**, 6. **Crăciuneşti**, 7. **Criscior**, 8. **Dopapiatra Sat**, 9. **Junc**. 10. **Luncoiul de jos**, 11. **Luncoiul de sus**, 12. **Mihăleni**, 13. **Ormindea**, 14. **Ribicioara de sus**. 15. **Rovina**, 16. **Scroafa**, 17 **Tomnatecul de jos** şi 18. **Vaca**, protopopiatul Zarand, — se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele acestor posturi sânt cele legale având a se cere întregirile dela stat.

Cererile sânt a se aşterne în termenul deschis oficiului protopopesc al Zarandului.

Brad, la 4 August 1921.

P. Piso
protop.

Nr. 448/921 (139) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la şcoala primară ort. rom. din comuna **Vecerd**, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român», cu următoarele emolumente:

1. Salar 270 lei din repartiţie dela popor.
2. 30 lei din alodiul comunal.

Intregirea se va cere dela stat.

3. Cortel în edificiul şcoalei.
4. Grădină şi lemne de foc.

Invăţătorul ales se obligă a instrua elevii de şcoală, a i conduce la biserică în Dumineci şi sărbători şi a cânta cu ei la sf. liturghie.

Concurenţii să şi înainteze cererile înzestrate cu documentele de calificaţiune subscrisului în terminul susindicat şi să se prezinte în biserică spre a face cunoştinţă cu poporul.

Agnita, 27 Iulie 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Ioachim Muntean
protopop

Nr. 235/1921 (130) 3—3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a trei catedre de învăţători la şcoala noastră confesională ort. română din **Sălişte**, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Invăţătorii aleşi vor beneficia de aceleaşi salarii de care se bucură învăţătorii dela şcoalele de stat.

Cererile de concurs cu documentele necesare se vor înainta subsemnatului oficiu în terminul fixat.

Sălişte, în 6 Iulie 1921.

Oficiul protopopesc al Săliştei în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. Dumitru Rorcia
protopop.

Ad Nr. 39/9121 C. p. (131) 3—3

Concurs

Pentru întregirea a două posturi vacante de învăţători la şcoala primară rom. gr.-or. din **Răşinari**, protopopiatul Sibiu, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele legale, anume: la fiecare post câte 100 Lei salar anual din mijloacele bisericii, restul întregire dela stat; relut de locuinţă ş. a. 320 Lei din mijloacele bisericii.

Invăţătorii instituiţi se vor conforma întru toate sarcinilor şi îndatoririlor impuse de normativele autorităţilor noastre bisericeşti şcolare.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele, se vor înainta oficiului protopresbiteral tractual.

Răşinari, din şedinţa comitetului parohial gr. or., ţinută la 4 Iulie v. 1921.

Maniu Lungu, paroh, preşedinte. **Eugen Crăciun**, învăţ., notar.

Vidi. Sibiu, 21 Iulie 1921.

Mateiu Voileanu
adm. prot.

---

(127) 3—3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a trei catedre de învăţător la şcoala confesională rom. ort. din comuna **Feldioara**, protopopiatul Braşov, se publică concurs cu termin de 15 zile în «Telegraful Român».

Invăţătorul ales şi întărit va avea:

1. Salar dela biserică anual lei 350.

2. Intregirea salarului conform legilor în vigoare se dă dela stat.

3. Bani de cvartir anual lei 150.

4. Pentru 1/4 jugăr grădină lei 20.

5. Invăţătorul-director remuneraţie specială anual lei 50.

Invăţătorii sânt obligaţi să ţină şi şcoala de repetiţie de două ori pe săptămână şi să conducă Dumineca şi sărbătoarea pe rând elevii la biserică.

Doritorii au să-şi înainteze rugările conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc şi să se prezinte în biserică în vre-o Duminecă sau sărbătoare ca să-i cunoască poporul.

Din şedinţa comitetului parohial rom.-ort.

Feldioara, la 7 Iulie 1921.

Ioan Morariu
secretar.

Iosif Micu
par.-prez.

Aprobat:

Dr. V. Saftu
protopop

---

(129) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învăţător la şcoala română confesională ort. din **Bundorf** (tractul Cohalm), se deschide concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Din casa bisericii 228 de Lei restul întregire dela stat.

2. Cuartir în edificiul şcoalei, stătător din 2 odăi, culină, cămară şi pivniţă.

3. Lemne de foc cinci stânjini.

4. Grădină de legumi şi un loe de a mâna un porc în pădure de ghindă.

Invăţătorul ales este îndatorat a conduce copiii de şcoală în toate Duminecile şi sărbătorile la biserică, a cânta cu ei sf. liturghie, eventual a forma cu ei cor. Pentru formarea corului va primi o rebonificare deosebită.

Doritorii de a ocupa acest post, să aştearnă, în terminul sus indicat, rugările înzestrate cu documentele necesare oficiului protopresbiteral gr.-or. român din Cohalm.

Bundorf, în 27 Iunie 1921.

Comitetul parohial:

Ion Curtea
paroh, preş.

Nr. 221—1921 prot.

Văzut: Cohalm, la 3 Iulie 1921.

Emilian Stoica
protopop.

Nr. 204/1921 of. prot. (128) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător la şcoala primară confesională gr. or. română din **Cerişor**, protopopiatul Hunedoarei, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român», pe lângă salarul anual:

1. Dela comuna bisericească Lei 300.

2. Dela stat: Restul salarului legal, conform calificaţiei celui ales.

3. Cvartir deplin corăspunzător în edificiul şcolar.

4. Lemnele necesare de foc.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile concursuale subsemnatului oficiu protopopesc în terminul deschis şi a se prezenta vreodată şi în comună spre a face cunoştinţă cu poporul şi cu referinţele locale.

In înţelegere cu comitetul parohial:

Hunedoara, 25 Iunie 1921.

Oficiul protop. ort.

Andrei Ludu
protopop

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 6/19 August 1921 Nr. 62

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român». Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

BIBLIOTECA CENTRALA ... SIBIIU

Procuratura de stat (Of.)
lewis
Loco

Asociația în Maramureș

Intemeiată de generația entuziastă a marelui arhiereu Andrei Șaguna, Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român, în răstimpul de șase decenii de când există, a înfăptuit o mare operă culturală și națională, prin respândirea luminii în toate păturile poporului român de dincoace de munți.

Mijloacele de care s'a servit Asociația în aceasta mare operă, sânt numeroasele sale despărțăminte sau filiale, agenturile, bursele și ajutoarele votate pentru tinerimea școlară, tipărirea de cărți ieftine pentru popor, biblioteca sa, muzeul, școala cu internatul său, prelegerile și conferințele, și în sfârșit *adunările sale generale*, ținute an de an în diferite orașe ardelene și bănățene.

In aceste adunări generale, din care politica era exclusă, — și va rămânea, credem, exclusă, — Asociația a căutat să desfășoare o lucrare culturală, economică și socială. Când și când putea să salute la ședințe, dacă nu ca membri, dar ca oaspeți, pe frații noștri din afară de granițele transilvane.

In anul acesta, al treilea dela desrobire, adunarea se ține într'una din regiunile, unde cultura românească este dintre cele mai înapoiate, unde biserica și școala unită n'au dat roade naționale-culturale, și unde elementele străine și dușmănoase românilor au făcut totul ca poporul, din partea locului, să fie împedecat d'a ajunge la bunăstare materială și națională.

La praznicul din 15/28 August 1921, în ziua când se împlinesc cinci ani dela intrarea României în războiul pentru întregirea neamului, se va pune la Sighetul-Maramurășului o nouă temelie de cultură în limba maternă a urmașilor lui Dragoș și Bogdan.

Statul de astăzi, spre deosebire de statul trecut, ne dă lucrul cel mai prețios: *libertatea* cetățenească d'a ne desvolta însușirile firești. Dacă statul român nu poate să facă totdeauna atâta cât am dorì, — avem datoria, în interesul culturii românești, ca prin inițiativele particulare și ale societăților să aducem cât mai puternic ajutor acelui stat, care nu mai este străin de noi și de aspirațiile noastre.

Programul de viitoare activitate a Asociației, în conformitate cu împrejurarea aceasta și cu necesitățile mari ale neamului, este croit pe o largă temelie. Programul conține: înființarea și organizarea de Case naționale sau Case de citire, muzee, biblioteci, ridicarea de monumente eroilor și cărturarilor români, și alte probleme grele și împreunate cu spese considerabile.

Adunările generale și, cum se speră, organizarea *loteriei* îndeosebi, vor slugì la strângerea fondurilor necesare pentru realizarea scopurilor măreți ale instituției noastre culturale în noua sa îndrumare.

Sprijinul bunilor români din Maramureș, și din toate părțile României mărite, nu va lipsì dela datorie, când este vorba de binele și viitorul nostru și al urmașilor, cari ne vor lua locul în împrejurări și mai fericite pentru «creșterea limbii românești și a patriei cinstire».

Nr. 5172 Bis.

CIRCULARĂ

către toate oficiile parohiale și protopresbiterale din arhidieceza Transilvaniei

Ministerul de culte cu data 8 și 15 Iulie 1921 Nr. 35.718 și 1238 a ordonanțat întregirea salarelor preoțești dela stat pentru parohiile din arhidieceză pe timpul dela 1 Aprilie până la 30 Iunie a. c.

Salarele clerului parohial începând cu 1 Aprilie a. c. s'au ameliorat după următoarele norme:

a) Salarul de bază al preoților parohi cu pregătire teologică sistematică de cel puțin trei ani, indiferent de studiile pregătitoare, se va întregi din partea statului la 450 lei lunar, ear a celor cu pregătire teologică extraordinară la 200 lei lunar.

Ca venit curat dela parohii se va considera și mai departe sumele fixate până acuma. O nouă stabilire a venitului curat tuturor parohiilor se va face la timp oportun, iar în cazuri singuratice la acele parohii, unde se va ivi necesitatea, respective unde se va crede de cei interesați.

b) Toți preoții parohi vor avea pe lângă salarul de bază și gradații. Anume după cinci ani de serviciu vor avea o gradație de 25% din salarul de bază, după zece ani 2 gradații, după 15 ani 3 gradații și după 20 ani patru gradații. La stabilirea gradațiilor se vor socoti toți anii de serviciu dela prima numire în vreo funcțiune bisericească sau școlară.

c) Afară de salar de bază și gradații toți preoții vor beneficia și de sporiul de scumpete în sumă ce o au funcționarii de stat.

d) Capelanii permanenți dela posturile de capelani sistemizate vor primi acelea și retribuțiuni ca parohi, ear capelanii personali, cari nu sânt aplicați la posturi sistemizate, vor beneficia de:

1. 50% din salarul de bază al parohului, căruia i se va detrage această sumă din salarul său;

2. 50% din salarul de bază, ce l-ar avea ca paroh;

3. Gradațiile și sporul de scumpete cuvenit parohilor.

4. Invățătorii-preoți, cari au posturi de învățători, după cari beneficiază de toate retribuțiunile învățătorești, pentru funcțiunea de preot vor primi o diurnă în mărimea salarului de bază de preot.

Se observă, că venitul curat dela parohii s'a luat din datele dela congruă. Incât la vre-o parohie suma luată în tablou nu ar fi cea stabilită mai pe urmă, se va cere rectificarea, înaintându-se și copia ordinului, cu care s'a făcut stabilirea venitului curat.

Preoților, pentru a căror parohie nu este cunoscut venitul curat, nu li s'a putut face ordonanțarea salarelor.

Aceia vor face la Consistor cerere specială, spre a li se stabili venitul curat și a se putea ordonanța supletor salarele.

Intrucât între timp a obvenit vreo schimbare de persoane prin moarte, transferare, renunțare etc. salarul se va plăti numai până la ziua în care a obvenit schimbarea.

Preoților numiți pentru întâia dată, precum și celor ce s'au strămutat la vreo altă parohie, li se vor plăti retribuțiunile numai la încuviințare din partea ministerului după anunțarea făcută de consistor.

Preoților, cari au întrat în alte funcțiuni, li se va reținea salarul — ca și până acuma — din ziua concedierii sau a renunțării la parohie, respective din ziua, de când primesc retribuțiunile după postul cel nou.

Invățătorilor-preoți, cari au posturi de învățători, după cari beneficiază de toate retribuțiunile învățătorești, pentru funcțiunea de preot li se va plăti numai salarul de bază.

In fine se observă, că pentru toți preoții trebuesc să se facă rețineri din salar pentru penzii după normele comunicate consistorului cu ordinul ministerial Nr. 43055 din 23 Noemvre 1920 și până la soluționarea chestiunii penzionării sumele respective ce se rețin sânt a se administra aici la consistorul arhidiecezan separat de alte fonduri.

Salarele le vor plăti la cassa consistorului arhidiecezan la chitanță în regulă

timbrată şi vidimată de oficiul protopresbiteral.

Comunicăm aceste dispoziţiuni tuturor celor interesaţi spre ştire şi conformare.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ţinută la 27 Iulie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Organizarea clerului militar

S'a promulgat prin *Monitorul Oficial* următoarea lege:

Art. 1. Se admit în cadrele armatei, pentru necesităţile confesionale şi ale desvoltării sentimentului religios, preoţi militari activi, de orce rit. Ei vor fi numiţi prin decret regal, în baza unui concurs.

Art. 2. La fiecare regiment se numeşte câte un preot militar de ritul religios din care este formată majoritatea religioasă a elementelor care compun acel regiment.

Art. 3. Pentru necesităţile confesionale ale minorităţilor religioase, în fiecare garnizoană de cel puţin patru corpuri de trupă, se numeşte câte un preot, sau rabin, sau imam de garnizoană pentru celelalte rituri.

Garnizoanele cu un efectiv mai mic de patru corpuri de trupă se ataşează, pentru cultul religios al minorităţilor, garnizoanelor celor mai apropiate cari au preoţi, pastori, rabini sau imami de garnizoană titulari.

Aceşti preoţi, pastori, rabini sau imami pot fi numiţi dintre acei cari au fost în serviciul armatelor străine.

Ei sânt asimilaţi în grad şi drepturi cu preoţii militari de regiment.

Art. 4. Preoţii militari sânt asimilaţi în grade ofiţereşti ca ierarhie proprie, ca poziţiune, înaintare, drepturi şi îndatoriri militare, precum şi ca soldă şi pensiune dupăcum urmează:

Preot de regiment, asimilat cu gradul de căpitan;

Preot de divizie, asimilat cu gradul de maior sau locotenent-colonel;

Preot de corp de armată şi şefii religioşi militari ai celorlalte rituri, asimilaţi cu gradul de locotenent-colonel sau colonel;

Inspectorul clerului militar, asimilat cu gradul de general.

Preoţii militari nu vor avea nici parohie, nici catedre.

Art. 5. Inspectorul clerului militar va fi un arhiereu, membru al sf. Sinod, ales dintre candidaţii recomandaţi de sf. Sinod în înţelegere cu ministrul de răsboi şi care va fi numit episcop militar prin decret legal.

El va purta titlul de «*Episcop de Alba-Iulia*».

Episcopul militar va avea o jurisdicţie dublă: una spirituală şi alta administrativă.

Atribuţiunile sale, fixate prin regulamentul legii, din punct de vedere administrativ, le va exercita asupra *întregului cler militar*, inclusiv preoţii, pastori, rabini şi imamii din întreaga armată. Atribuţiunile din punct de vedere spiritual le va exercita numai asupra preoţilor de rit greco-oriental.

Art. 6. Preoţii, pastorii şi rabinii de garnizoană depind, din punct de vedere spiritual, de şefii religioşi ai riturilor lor.

Art. 7. Preoţii militari, asimilaţi gradului de căpitan, se recrutează dintre licenţiaţii şi doctorii în teologie, după o practică de păstorie de 3 ani, şi să nu aibă vârsta mai mare de 32 ani.

Preoţii de divizii şi de corp de armată se recrutează dintre preoţii de regimente, după normele ce se vor prescrie în regulamentul legii; pentru început ei vor fi recrutaţi dintre preoţii cari au însoţit armata în timpul răsboiului, ţinându-se seamă de notele lor calificative şi de avizul chiriarhilor respectivi.

Art. 8. Inaintarea preoţilor militari se va face la alegere şi vechime, după propunerile şefilor ierarhici clericali şi militar, conform avizului consiliului superior al armatei, din care va face parte şi inspectorul clerului militar.

Dispoziţiunile legii în privinţa poziţiunilor ofiţerilor şi a soldelor sânt aplicabile şi clerului militar.

Art. 9. Toţi preoţii până la vârsta de 60 ani, în deplină stare de sănătate, vor forma cadrele de rezervă ale clerului militar şi vor servi la complectarea efectivului necesar la mobilizare.

Art. 10. Clerul militar, din punct de vedere administrativ, este supus regulelor şi îndatoririlor generale prevăzute de legi şi regulamente pentru ofiţeri.

Dispoziţiunile legii în privinţa poziţiunilor ofiţerilor şi a soldelor sânt aplicabile şi clerului militar.

Art. 11. In caz de mobilizare numărul de preoţi se completează cu preoţi militari admişi în cadrul de rezervă.

Art. 12. Detalii asupra aplicării acestei legi se vor fixa prin regulamentul legii.

Cum vor întra Suveranii în Bucureşti

După încoronarea dela Alba-Iulia, Suveranii vor întra în Bucureşti, prin şoseaua Kisselef, şi se vor duce la Mitropolie. în fruntea cortegiului va fi un escadron de jandarmi călări. Va urma un grup format din: 3 surugii călări venind în goană; 24 buciumaşi, toţi flăcăi din diferite regiuni, 7 flăcăi vor fi purtători de stindarde ale diferitelor provincii româneşti.

Deosebit vor urma 2 flăcăi în costumul naţional de munte, vor purta pajura României întregite. Trei flăcăi călări, îmbrăcaţi cu costume de munte, vor purta steaguri tricolore.

Grupul al treilea, va fi format din 5 pădurari din Moldova sau Bucovina în costumele lor cu genţi bătute în metal, cu chimire şi cu puşti. Vor veni călări pe caii lor moldoveneşti, cu tot harnaşamentul.

Grupul al patrulea, va fi format din 8 purtători de prapore ale provinciilor: Oltenia, Muntenia, Moldova, Transilvania, Bănat, Bucovina, Basarabia şi Dobrogea.

Grupul al cincilea, va fi format din 10 băeţi purtători de semne cu inscripţii: Bănatul, Transilvania, Moldova, Muntenia, Bucovina, Basarabia, Dobrogea, Trei Crişuri, Marmaţia şi Oltenia. Treizeci şi doi de băeţi în costume româneşti cu brâu, chimire şi bondiţe, vor fi purtători de scuturi al judeţelor.

Grupul al şeaselea, compus din trei fete, vor purta flori de câmp, alte 30 de fete vor purta cununi şi coşuleţe cu diferite folri. Fetele şi încă treizeci de copii, vor fi îmbrăcaţi în costume româneşti. Acest grup are însărcinarea să depună flori la picioarele Suveranilor ca supunere din partea poporului.

Grupul *muncii câmpului*, va fi format din trei grupe:

Primul va fi alcătuit din trei logofeţi călări cu prăjini de măsurat, un plug cu două brazde tras de 4 boi, 2 băeţandri vor mâna boii şi un moş bătrân cu plete, cu chimir, va fi la coarnele plugului.

Grupul al doilea, va fi format din cinci semănători înaintând în semicerc, aruncă sămânţă în toate părţile, cinci fiăcăi în haine de lucru, cu sape, vor veni după semănători, iar şase fete vor fi din diferite regiuni, cu costumele lor.

Grupul al treilea, îl vor alcături delegaţii din diferite regiuni agricole.

Secerişul va fi alcătuit din 2 grupe.

Grupul întâi, îl formează: cinci lăutari, 1 logofăt cu gârbaci, cu şea mocănească, cu scări de alamă, va urma cu prăjina de măsurat şi 1 car cu 4 boi, încărcat cu snopi de grâu.

Grupul al doilea, îl formează un bătrân cu un câne ciobănesc, pe lângă car. Un băeţaş cu bici mare va mâna boii dinainte.

Tot din acest grup, vor mai face parte 36 fete şi femei cu marame din toate ţinuturile, cu cele mai frumoase costume, vor purta câte o seceră şi snopi de grâu.

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45.

Agitaţiile Blajului

Foaia oficioasă blăjană *Unirea* consideră «Asociaţiunea» din Sibiu mai mult cu un fel de instituţie papală, decât culturală şi naţională.

Numitul organ cere adecă, prin glasul unui «fruntaş» al său, nici mai mult nici mai puţin, decât ca venerabilul comitet central al Asociaţiunii să «*detragă*» dlui Dr. Ioan Lupaş încredinţarea dată de a rosti la adunarea generală dela Sighet (din 29 Aug. a. c.) o conferenţă istorică despre momentele mai însemnate ale trecutului maramureşan.

Fruntaşul «Unirii» — dupăce îşi exprimă neuviinţele la adresa istoricului ardelean şi dupăce aprobă cuvântul de «pamfletar» cu care îl gratificaseră confraţii blăjeni, — îndeamnă cu deosebită stăruinţă pe fraţii maramureşeni «să facă acestui om (!) primirea ce o meritä»...

Intreaga opinie publică românească acuzase Unirea pentru vinovata uşurinţă cu care atacă şi terfeleşte persoanele de cinste şi valoare ale bisericii ortodoxe şi ale neamului românesc. Şi cu toate acestea, şi numărul mai nou al foii oficioase dela Blaj, bâjbăe de atacuri, începând dela primul articol până la ultimul articolaş, — ear atacurile se îndreaptă acum nu numai împotriva românilor ortodocşi, ci şi în contra *puterii de stat*, pe care o învinovăţeşte într'un prim articol de proselitism, (deşi aceeaşi foaie are adorabila naivitatea de a spune că «nu sântem încă siguri de asta»)...

Eată «românismul» noilor redactori blăjeni!

Unificarea organizaţiei administrative

a bisericii ortodoxe române din România întregită

(Urmare)

Secţia administrativă bisericească veghează ca serviciile bisericeşti să se săvârşească potrivit canoanelor şi doctrinei ortodoxe; îngrijeşte ca bisericile să se clădească conform canoanelor şi stilului bisericii orientale; stărue ca bisericile să se sfinţească şi să fie înzestrate cu cele trebuincioase; îngrijeşte de ţinerea în ordine a registrelor de cununaţi, şi botezaţi şi morţi; stărue ca adunările protopopiale, parohiale şi mănăstireşti să şi îndeplinească datoriile după dispoziţiile cuprinse în acest statut; dispune ca protopopii şi preoţii să-şi împlinească datoriile; priveghează asupra purtării morale a clerului şi a poporului; face propuneri pentru hirotonia, numirea şi transferarea preoţilor şi cântăreţilor; îngrijeşte de bunul mers al seminariilor teologice şi numeşte delegaţi la examene; stărue pentru înfiinţare de căminuri preoţeşti în fiecare capitală de judeţ; ia conducerea eparhiei până la alegerea unui titular.

Secţia şcolară lucrează pentru buna administrare a şcoalelor confesionale de toate gradele; priveghează purtarea morală a profesorilor şi învăţătorilor; propune adunării eparhiale spre remuneraţie pe acei bărbaţi literaţi cari au binemeritat prin editarea de cărţi didactice; îngrijeşte de învăţământul religios şi numeşte profesori de religie cu aprobarea chiriarhului; exercită controlul asupra întregului învăţământ religios; numeşte şi confirmă pe profesorii şi învăţătorii dela şcoalele confesionale după normele statornicite de biserică în înţelegere cu guvernul ţării; hotăreşte asupra cazurilor disciplinare ale profesorilor şi învăţătorilor.

Atribuţiile le îndeplineşte în conformitate cu legile şcolare şi regulamentele existente.

Secţia economică administrează averea mişcătoare şi nemişcătoare a episcopiei; compune inventarul, compune bugetul anual şi-l prezintă adunării eparhiale spre cercetare şi aprobare; ţine, după regulele contabilităţii, registrele de venituri şi cheltueli; prezintă adunării eparhiale socotelile documentate; numeşte personalul de administraţie financiară şi economică.

Mai găsim atribuţii de competinţa celor 3 secţii la un loc, cum sânt decisiunile principiale, afaceri de natură mixtă, afacerile care se trimet de adunarea eparhială şi de C. G. B.; publicarea concluziilor adunării eparhiale şi ale congresului; luarea de măsuri pentru alegerea de membri în diferite adunări din eparhie şi judecarea contestaţiilor; numirea directorilor şi a profesorilor dela seminarii în înţelegere cu mi-

nistrul de resort; cumpărarea şi vinderea imobilelor în cazuri urgente; suspendarea şi disolvarea consiliului parohial şi protopopesc în cazuri de abateri grave şi instituirea unei comisii provizorii pentru conducerea afacerilor.

d) Consistorul spiritual eparhial judecă abaterile grave de natură bisericească comise de preoţi, diaconi şi celalt personal bisericesc şi funcţionează în legătură cu instanţa de judecată dela protopopiate şi cu consistoriul apelativ dela mitropolia centrală.

C. S. E. se compune din 3 preoţi, licenţiaţi sau doctori în teologie, cu cunoştinţe canonice şi juridice.

Membri C. S. E. sânt numiţi de chiriarhi şi întăriţi prin decret regal. In Ardeal şi Basarabia sânt aleşi de adunarea eparhială cu aprobarea chiriarhului.

Sentinţele se dau cu drept de apel. Acuzatul are drept la un apărător dintre clerici.

7. *Mănăstirile.* Mănăstirea este o comunitate religioasă de călugări sau de maice, care se hotărăsc prin vot sărbătoresc a-şi petrece viaţa în înfrânare, sărăcie şi supunere necondiţionată.

Mănăstirile sânt persoane morale supuse direct chiriarhului în cele spirituale, iar în cele economice sânt supuse chiriarhului, consiliului eparhial şi adunării eparhiale.

Mănăstirile au de scop să întemeeze pentru monahi şi monahii o perfectă viaţă creştinească şi să creeze îndeletniciri potrivite cu sfinţenia locului.

In mănăstiri se vor înfiinţa: seminarii monahale, şcoli de misionari, tipografii de cărţi bisericeşti, legătorii de cărţi, ateliere pentru icoane, pictură, sculptură şi argintărie bisericească, şcoli de cântăreţi bisericeşti; seminarii teologice, cultură de albine, viticultură, ateliere de meserii.

In mănăstirile de maice se vor înfiinţa: şcoli monahale pentru maice; şcoli profesionale şi de menaj, cursuri speciale de lucru pentru fete, orfelinate, institute pentru pregătirea surorilor de caritate, ateliere pentru cusături naţionale, ateliere pentru confecţionarea stofelor de ornate bisericeşti, pentru ornatul mitrelor arhiereşti; azile de bătrâne.

Pentru personalul conducător al diferitelor instituţii culturale şi misionare din mănăstiri se destină o mănăstire de călugări şi una de maice.

Statutul prevede condiţii pentru tunderea în monahism şi dispoziţii pentru administrarea interioară şi pentru conducerea afacerilor economice.

8. *Protopopiatul* este întrunirea mai multor parohii în frunte cu un protopop. Un protopopiat va avea 50 comune.

Un protopop conduce afacerile cu: adunarea protopopiatului, consiliul protopopesc şi administratorii protopopeşti, judecătoria protopopiatului.

Protopopul inspectează în fiecare an parohiile din protopopiatul său; procesele verbale se trec în condica de expediţie şi din 6 în 6 luni se înaintează cu raport şi în copie adunării eparhiale. Protopopul supraveghează şi călăuzeşte activitatea pastorală, culturală şi socială a preoţimei; execută ordinul autorităţii superioare; întocmeşte statele de plată ale personalului bisericesc; aprobă clericilor concediu până la 14 zile pe an; face în fiecare an, împreună cu consiliul protopopesc, raportul general de mersul treburilor bisericeşti. Protopopul are un preot ajutor ca secretar, un copist şi un servitor.

(Va urma)

Anuarele anului şcolar 1920/1921

9. Anuarul institutului teologic şi al şcoalei normale ortodoxe române din *Arad*, publicat de Dr. T. Botiş, director. Conţine: Momente din viaţa şcoalei. Starea institutului: Corpul didactic are un director al inst. teol. şi al şcoalei normale, 5 profesori la institutul teologic, şi 11 la şcoala normală şi de aplicaţie. Elevi în inst. teologic, în trei cursuri, 24 ordinari, 15 particulari, elevi şi eleve la şcoala normală (în cl. I, II, V — VIII) 105, în şcoala de aplicaţie cu patru clase 23. In internatul seminarial au avut întreţinere 24 teologi şi 57 elevi ai şcoalei normale. In internatul de fete al diecezei 13 eleve. Burse au avut 22 teologi, şi 79 elevi şi eleve dela şcoala normală (à 1500 şi 750 lei). Institutul Victoria a dăruit 2000 lei, cari s'au distribuit în părţi egale la 4 elevi. Diplomă învăţătorească au obţinut 36 candidaţi şi candidate. In 1/14 Oct. 1920 institutul a fost vizitat de I. P. S. Sa mitropolitul Dr. Nicolae Bălan. Elevii au societăţi de lectură separate. Noul an şcolar se începe în 15 Septemvrie n.

Sârbii colonizează...

Gazeta «Tribuna Bănatului» din Timişoara aduce o nouă dovadă despre prietinia sârbilor faţă de români:

«In comuna Seleuş, plasa Alibunar — comună curat românească — guvernul din Belgrad s'a hotărât să facă o colonie.

Zis şi făcut.

A adus din Sârbia veche, dela vale de Niş, cincizeci de familii, oameni aproape sălbatici, şi li-a dat din păşunea satului 40 de lanţe (jughere) de pământ şi loc de case pentru cei 50 de capi de familie. Pământul l-a luat stăpânirea cu 50 de lei lanţul.

Nu s'a mulţumit stăpânirea sârbească cu atâta, ci a mai luat dela bieţii români din Seleuş şi câte o pereche de boi sau cai, — dela care avea două perechi»...

Ştirile zilei

Impotriva profanatorilor mormintelor de eroi. Printr'un ordin circular, dat tuturor prefecturilor şi corpurilor de jandarmi din întreaga ţară de către ministerul de interne, se atrage atenţia tuturor organelor administrative să ia măsuri severe contra acelora cari profanează atât de brutal mormintele sfinte, ale celor ce şi-au jertfit viaţa pentru întregirea ţării noastre.

Presa. După date aproximative, adunate în cursul timpului la redacţia ziarului nostru, — scrie Glasul Bucovinei, — putem stabili astăzi că în România Mare apar în prezent cam: 177 ziare, reviste şi buletine periodice. Dintre acestea sânt: 77 reviste şi buletine; 48 ziare cotidiane; 53 ziare cu câte 1, 2 şi 3 ediţii pe săptămână. Vechiul regat are cam: 28 cotidiane, 30 gazete săptămânale şi 55 reviste şi buletine. Ardealul şi Bănatul au: 9 cotidiane, 15 gazete săptămânale şi 10 reviste şi buletine. Basarabia are: 2 cotidiane, 4 gazete săptămânale şi 10 reviste şi buletine. Iar Bucovina: 8 cotidiane (două româneşti şi 6 evreo-germane) 4 gazete săptămânale şi 2 reviste.

Un bun manual de istorie. A apărut în institutul de arte grafice «Ardealul» din Cluj manualul de *Istoria Românilor* de *Dr. Ioan Lupaş*, profesor la universitatea din Cluj, membru al Academiei Române. Manualul este aprobat de ministerul instrucţiunii pentru şcoalele medii (civile) de băeţi şi fete, cl. IV. de liceu şi pentru şcoalele profesionale din Transilvania. Preţul 18 lei. Vom reveni.

Convocare. In urma înţelegerii, ce am avut cu mai mulţi fraţi preoţi, îm iau voie a convoca pe fraţii colegi preoţi ai tractului protopresbiteral Sibiu la o consfătuire, ce se va ţinea Marti în 10/23 August a. c., la ora 9½ a. m. într'una din sălile seminariului «Andreian» din Sibiu. Obiectul consfătuirii este aflare a unei modalităţi, prin care s'ar putea iniţia un internat pentru elevii, cari cercetează şcolile din Sibiu. Fraţii preoţi să se prezinte în reverenzi. *Traian Petrişor*, preot.

Cursuri universitare în Neapole. Cursurile universităţii din Neapole încep zilele acestea. Vor asista la ele numeroşi studenţi străini, mai ales români. Se ţin cursuri despre arta şi literatura latină, italiană, despre arheologia şi antichităţile de la Pompei, despre limba, istoria şi toate chestiunile economice în legătură cu Italia. Cursurile vor dura până la sfârşitul lui Septemvrie a. c.

Drepturile rămaşilor din războiu: invalizi, văduve, orfani. Este un tablou întocmit pe temeiul legilor şi ordonanţelor în fiinţă, de *Dr. Oct. Costea*, şef de serviciu. Preţul 1 leu 50 bani. Cluj, 1921. De vânzare în toate librăriile.

Efectele secetei. In Bănat căldura a atins 50 grade Celsius. Au fost sate unde apa se vindea pe bani, din cauză că au secat izvoarele şi fântânile. In urma căldurii bântue ciuma în porci şi paserile de casă. Din lipsa de păşuni preţul vitelor scade mereu. Ce priveşte viile, vom avea anul acesta o producţie superioară, atât calitativ, cât şi cantitativ.

Aviz. Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi, că în ziua de 17 Octomvrie 1921 se va ţinea la centrala cooperativelor săteşti de producţie şi consum (Bucureşti, Calea Griviţei Nr. 2) un concurs pentru ocuparea locurilor vacante de controlori ai cooperativelor săteşti. Vor fi admişi la concurs acei români, cari au satisfăcut obligaţiile serviciului militar, şi cari posedă diploma de licenţiat în drept sau matematici, sau în ştiinţele comerciale, sau diploma unei şcoli superioare de comerciu, sau diploma unei şcoli superioare de agricultură. Parte din locurile vacante de controlori sânt rezervate pentru preoţii şi învăţătorii, cari au condus în calitate de preşedinte, casier sau contabil cel puţin 4 ani o bancă populară, obşte sau cooperativă sătească şi cari vor fi favorabil notaţi la o inspecţie specială, ce se va face înainte de concurs. Candidaţii preoţi şi învăţători, cari doresc a se prezenta la acest concurs, îşi vor înainta cererile de înscriere cel mai târziu până la 1 Septemvrie 1921, spre a se putea face inspecţiile speciale, iar ceialalţi candidaţi până cel mai târziu la 15 Octomvrie 1921. Cererile de înscriere să se adreseze «Centralei Cooperativelor Săteşti», Bucureşti, Calea Griviţei Nr. 2. Deslusiri referitoare la materiile, din care se va ţinea câte-o probă scrisă şi o probă orala, dă preşedinţia «Infrăţirii», Sibiu, str. Brukenthal Nr. 17, sau deslusirile se pot cere direct dela «Centrala Cooperativelor săteşti, Bucureşti. — «*Infrăţirea*», federaţia însoţirilor săteşti.

Anunţ şcolar. Elevii cari doresc să se înscrie în clasa I a şcoalei superioare de comerţ din Sibiu, să se anunţe cât mai curând la direcţiune. Se pot înscrie elevi (fete şi băieţi) absolvenţi de 4 clase secundare (civile) ori liceale. Numai un număr limitat de elevi se va putea primi. *Direcţiunea şcoalei sup. de comerţ, Sibiu* (Strada Orezului 13).

Controlul băuturilor. Aflăm că la ministerul de finanţe se lucrează la alcătuirea unui proect de lege, referitor la controlul băuturilor. Prin noul proect se prevăd aspre pedepse împotriva falsificatorilor de băuturi şi împotriva cârciumarilor cari pun băuturi falsificate în comerţ.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. In 19 August şi zilele următoare: Milioane în geamantan, film american vestit, serie nouă. Inceputul seara la ora 9. Duminecă două reprezentaţii: la 7 şi 9.

Nr. 5790 Şcol. 1—2

CONCURS

La şcoalele de stat de toate categoriile s'au sistemizat catedre de profesori pentru studiul religiunii. Pentru întregirea catedrelor vacante, mai jos înşirate, publicăm concurs cu termin de 15 zile, socotite dela prima publicare. Vacante sânt următoarele catedre:

1. *Sibiu: a*) Şcoala medie de băeţi şi fete şi şcoala comercială.

b) Şcoala primară de stat.

2. *Deva: a*) Liceul real superior «Decebal».

b) Şcoala normală de băeţi.

3. *Sighişoara:* Şcoala medie de fete şi şcoala primară.

4. *Hunedoara:* Şcoala medie de fete şi şcoala primară de stat.

Profesorii de religiune titulari fac parte din corpul didactic al şcoalei respective şi vor fi retribuţi, întocmai. Concurenţii au să dovedească calificaţiunea lor preoţească şi calificaţiunea pedagogică. Preferinţă vor avea candidaţii cu studii academice, precum şi aceia, cari au făcut examenul pedagogic profesoral la Universitatea din Cluj.

Petiţiile de concurs instruite cu documentele referitoare la calificaţiunea şi la serviciile de până acum ale candidaţilor sânt a se trimite, în terminul deschis, la adresa consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din şedinţa consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 28 Iulie st. v. 1921.

Consistorul arhidiecezan

(145) 1—1

Licitaţie minuendă

Pentru renovarea bisericii gr. ort. din **Rişculiţa**, judeţul Hunedoara, plasa Baia de Criş, pe baza proiectului de spese încuviinţat de Ven. Consistor din Arad se publică din nou concurs pentru licitaţie minuendă verbală şi oferte închise provăzute cu cauţia de 10%, ce se va ţinea în cancelaria oficiului protopresbiteral din Hălmagiu, Sâmbătă în 7/20 August a. c. orele 3—5 p. m. 1. Preţul esclamării face 32,835 Lei. 2. Licitanţii înainte de începerea licitaţii vor depune vadiu de 10% din preţul strigării. Celelalte condiţiuni de licitaţie şi proiectul de spese se pot vedea la oficiul ppresbiteral din Hălmagiu în orele oficioase până în ziua licitaţiei.

Din şedinţa com. paroh, ţinută în Rişculiţa la 29 Iulie (11 August) 1921.

Leontin Micluţia
paroh preş.

Axentie Popovici
not.

In înţelegere cu:

Cornel Lazar
ppresbiter.

Nr. 253/1921 of. prot. (144) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Mogoş Mămăligani**, din protopresbiteratul Lupşa, devenită vacantă prin moartea parohului Vasile David, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele pe lângă observarea, § 26 din Reg. pentru parohii, împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Concursele instruite conform regulamentelor în vigoare, cu documentele cerute, sânt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar concurenţii — cu observarea prescriselor regulamentului pentru parohii, se pot prezenta în parohie pentru a cânta, celebra, respective cuvânta şi a face cunoştinţă cu poporul.

Baia-de-Arieş, la 21 Iunie (4 Iulie) 1921.

Oficiul protopresbiteral în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Gan
protopresbiter.

---

(143) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învăţător devenit vacant, la şcoala primară ortodoxă română din **Loamnaş**, tractul Sibiu, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Salarul anual 250 lei, restul dela stat, locuinţă în edificiul şcoalei şi grădină în măsura prescrisă de lege.

Învăţătorul ales e obligat, pe lângă instruirea elevilor de toate zilele, a-i conduce în toate Duminecile şi sărbătorile la sf. biserică.

Comuna bisericească se obligă a da învăţătorului ales 2 stânjini de lemne.

Doritorii de a ocupa acest post, să aştearnă, rugarea cu documentele necesare Prea On. oficiu protopopesc în Sibiu în terminul sus indicat, şi să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoştinţă cu poporul.

Laomnaş, la 26 Iulie 1921.

Nicolae Dorca
prez. comit. par.

Ioan Giurgiu
secretarul comit. par.

Văzut:

Mateiu Voileanu
adm. prot.

Nr. 371/921 protop. (138) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învăţătoreşti dala şcoalele noastre confesionale din parohiile:

1. **Blăjeni Criş**, 2. **Blăjeni Plaiu**, 3. **Bulzeştii de jos**, 4. **Căinel**, 5. **Ţebea**, 6. **Crăciuneşti**, 7. **Criscior**, 8. **Dopapiatra Sat**, 9. **Junc**. 10. **Luncoiul de jos**, 11. **Luncoiul de sus**, 12. **Mihăleni**, 13. **Ormindea**, 14. **Ribicioara de sus**. 15. **Rovina**, 16. **Scroafa**, 17. **Tomnatecul de jos** şi 18. **Vaca**, protopopiatul Zarand, — se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele acestor posturi sânt cele legale având a se cere întregirile dela stat.

Cererile sânt a se aşterne în termenul deschis oficiului protopopesc al Zarandului.

Brad, la 4 August 1921.

P. Piso
protop.

Nr. 912/1921 (132) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învăţător la şcoala română ortodoxă din **Rucăr**, protopresbiteratul Făgăraş, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: Dela comuna bisericească ortodoxă 300 lei anual, restul dela stat, — cortelul în natură, grădină şi 2 stângini de lemne de foc. Învăţătorul ales este obligat a conduce copiii Sâmbătă sara la vecernie şi în Dumineci şi sărbători la liturghie, — şi a cânta cu ei regulat, a spune tatăl nostru, credeul şi apostolul şi alte rugăciuni la vecernie.

Reflectanţii să se prezinte în comună spre a fi cunoscuţi.

Oficiul protopopesc ort. român.

Făgăraş, la 1 August 1921.

Nicolae Borzea
protopop.

Nr. 305/921. (137) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învăţător la şcoala primară ort. rom. din **Loman** se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Salar lei 50 dela biserică, restul dela stat. Cvartir în natură şi 2 stângini lemne de foc.

Învăţătorul e dator să conducă în Dumineci şi sărbători copiii la biserică şi să cânte cu ei la sf. liturgie.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile instruite cu observarea normelor în vigoare în terminul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, 22 Iulie 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial, oficiul protopresbiteral al Sebeşului.

Sergiu Medean
protopop

Nr. 1—1921 (136) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului al doilea învăţătoresc din comuna **Cristian**, protopresbiteratul Sibiu, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: 1. Dela comuna bisericească 300 lei anual, restul întregire dela stat; 2. Dela comuna bisericească bani pentru relut de cuartir şi 4 stângini de lemne.

Concurenţii sânt poftiţi a-şi înainta cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral în terminul deschis şi a se prezenta la biserica din comuna Cristian în vre-o Duminecă sau sărbătoare, spre a face cunoştinţă cu poporul şi a cânta.

Concurentul ales este obligat a merge la sf. biserică şi a cânta sf. Liturghie.

Din şedinţa comitetului parohial, ţinută la 6/19 Iunie 1921.

Gavriil Crişan,
preşedinte.

Ioan Ghişe,
notar.

Văzut:

Mateiu Voileanu,
adm. prot.

Nr. 369/921 (126) 3—3

CONCURS

Din fundaţiunea «Dr. Aurel Vlad», fond cultural al tractului Dobra, sânt a se da burse şi ajutoare pentru conferirea cărora se publică concurs cu termin de 30 zile şi anume:

a) 4 burse de câte 100 lei, la elevi de şcoale normale (preparandie).

b) 2 ajutoare de câte 50 lei, la învăţăcei de meserii, şi

c) 2 ajutoare de câte 100 lei, la biblioteci parohiale (case culturale).

La burse şi ajutoare pot reflecta tineri români ortodocsi şi comitete de-ale caselor culturale din parohiile tractului Dobra.

Cererile sânt a se adresa comitetului protopresbiteral gr.-or. al tractului Dobra şi trebue provăzute cu următoarele documente:

ad. *a*) 1. Carte de botez. 2. Testimoniu şcolar. 3, Testimoniu de conduită.

ad. *b*) Cele 3 documente dela a. şi 4 Contractul de învăţăcel meseriaş.

ad. *c*) Procesul verbal al constituirii casei culturale.

Dobra, la 16/29 Iulie 1921.

Comitetul protopresbiteral.

Nr. 37/1921. (123) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Ruscior** tractul Sibiului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele cerute (atestat de botez, atestat şcolar dela şcoala medie, absolutorul teologic, atestatul de calificaţie preoţească şi de eventuale servicii) se vor înainta subscrisului în terminul deschis.

Aspiranţii la această parohie se vor prezenta cu observarea dispoziţiilor regulamentare în vre o Duminecă sau sărbătoare în parohie şi la biserică, spre a se face poporului cunoscuţi.

Ruscior, la 19 Iulie n. 1921.

Alex. Bârsan
preş. com. par.

Văzut:

Mateiu Voileanu
adm. prot.

Nr. 409/1921 Prot. (122) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a doua **Săsăuş**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima anunţare în «Telegraful Român.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs împreună cu documentele de calificaţiune să se înainteze subscrisului în terminul sus indicat.

Concurenţii, după prelabila încuviinţare a protopresbiterului, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a cânta şi predica, eventual a şi celebra

In înţelegere cu comitetul parohial.

Agnita, 9 Iulie 1921.

Joachim Muntean,
protopop.

Nr. 218/1921 (124) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de cl. I. **Vinerea**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar fix în rate trei lunare Lei 400 şi întregirea dela stat.

2. Cvartir corespunzător în natură cu grădină de legumi cel puţin 100 □ st.

3. Câte o măsură à 20 lt. cucuruz cu tuleul de fiecare cap de familie (dela peste 500 familii).

4. Taxele stolare statorite de comitetul şi sinodul parohial.

Doritorii au să-şi înainteze rugările conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc şi să se prezinte în vre o Duminecă şi sărbătoare la biserică, să-l cunoască poporul.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Orăştiei în înţelegere cu comitetul parohial.

Orăştie, 7/20 Iulie 1921.

Vasile Domşa,
protopop.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 10/23 August 1921 Nr. 63

Telegraful Român

Organ național-bisel

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Ro
Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate
Articole nepublicate nu se înapoiază.

Nr. 6 Procuratura de stat (Of.)
Loco
Str. Schewis
...ațiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 6293 Bis.

CONCURS

La seminarul arhidiecezan ortodox român din Sibiu este vacant postul de profesor la catedra de istorie bisericească universală și de cea specială a bisericii ortodoxe române, pentru îndeplinirea căruia se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se înainta la Consistorul arhidiecezan însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez.
2. Absolutor teologic.
3. Calificație teologică academică.
4. Alte eventuale atestate de serviciu și documente recomandatoare (publicații științifice).

Salarul e cel normat pentru profesorii seminariali.

Sibiu, din Ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ținută la 3 August 1921.

Consistorul arhidiecezan

Nr. 6362/921 Ep.

Circulară

către toate oficiile parohiale și protopopești din Arhiedieceza ortodoxă română din Transilvania.

Legea pentru reforma agrară din Transilvania, Bănat, Crișana și Maramureș votată de corpurile legiuitoare cu ziua de 30 Iulie a. c. publicându-se în Monitorul oficial, a intrat în vigoare.

In înțelesul art. 6 al acestei legi sânt supuse exproprierii, între altele: și toate proprietățile rurale și extravilanele urbane aparținând: bisericilor, mănăstirilor școlilor și fundațiunilor administrate de ele, în întregime.

Escepție formează în această privință și sânt scutite de expropriere:

a) Pământurile cultivabile ale parohiilor, până la maximum 32 jug. catastrale cari aveau la 1 Decemvrie 1918, destinația așa numitelor sesiuni parohiale, porțiuni canonice, sesiuni reduse, sesiuni notariale ș. a.

b) Un complex de 8 jug. cad. pentru cantorii bisericești.

c) Pământul cultivabil al școlilor până maximum 16 jug. cad. care avea la 1-a Decemvrie 1918 destinație de dotațiuni învățătorești și întru cât serveau acestui scop.

d) Pământul cultivabil al bisericilor destinat pentru trebuințele bisericești, în întindere până la 10 jug. cadastrale.

e) Pământurile cultivabile pentru mănăstiri până la o întindere de 30 jugăre cadastrale.

f) Pământul cultivabil până la maximum 30 jug. cad. destinat pentru întreținerea orfelinatelor căminurilor de invalizi, azilurilor de bătrâni săraci, cari au avut acest caracter înainte de 1 Decemvrie 1918.

De favorurile înșirate sub punctele de mai sus, se pot însă bucura bisericile școlile, mănăstirile, orfelinatele noastre și slujitorii acelora, numai dacă până la 30 August n. a. c. înaintează judecătoriului de ocol al circumscripției în care se află așezate moșiile ce posedă sau a posedat la 1 Decemvrie 1918, o declarațiune în patru exemplare pentru fiecare moșie, după formularele cuprinse în art. 65 al acestei legi și în declarația aceasta pretinde la punctul 9 anume scutirea de expropriere în înțelesul de mai sus al legii.

Formularele pentru declarații are să le pună la dispoziția proprietarilor, primăriile comunale, cari sânt totdeodată datoare a soma pe proprietari, în 15 zile după promulgarea legii în scris, ca să facă declarația.

In caz de nevoie se vor adresa cei interesați la judecătoria de ocol sau consilierului agricol județan pentru formularele trebuincioase.

Se îndrumă deci toate oficiile noastre parohiale și protopopești, ca în terminul prescris *până la 30 August st. n. a. c.* negreșit să facă declarațiile prescrise de lege, reclamând favorurile ce oferă legea.

Reprezentanții bisericești au să insinue toate moșiile aflătoare în folosința bisericilor și școalelor, chiar și acelea cari în cartea funduară sânt induse pe numele fondului Rudolfin, dar au fost date în folosința bisericilor.

Pentru parchiile vacante au să facă declarațiile protopopii concernenți, sub responzabilitatea proprie.

Afară de aceasta vor ține cont de dispoziția art. 92 pct. 12 din lege, care dispune că:

«După satisfacerea tuturor celor îndreptățiți se vor completa și se vor crea unde nu sânt, sesiuni parohiale, cantorale și școlare până la maximul provăzut în art. 6. pct. 4» — îngrijind, ca acolo unde sesiunile parohiale, cantorale și școlare lipsesc de tot sau nu au întinderea prevăzută în art. 6 sub pct. 4, și după satisfacerea tuturor celor îndreptățiți prisosește pământ de expropriat, acest pământ să se folosească la crearea din nou de sesiuni parohiale, cantorale și școlare acolo unde nu sânt, iar unde cele existente sânt necomplecte, să se întrebuințeze la complectarea lor.

Aceasta se va face prin înaintarea unei petiții la comisiunea de ocol pentru expropriere. Despre cele îndeplinite și rezultatul obținut și despre eventualele piedeci întimpinate în executarea acestui ordin — să ni se raporteze fără întârziere.

Atragem atențiunea tuturor protopopilor și preoților noștri asupra executării stricte și punctuoase a acestui ordin sub răspundere personală.

Sibiu, din ședința Consistoriului arhidiecezan ca senat epitropesc, ținută la 7/20 August 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 6070 Școl.

Notificare oficială

In conformitate cu dispozițiile cuprinse în §§-ii 16 și 37 art. de lege XXVII din 1907, îndatorăm organele noastre școlare parohiale, ca să anunțe revizoratele școlare județene despre începutul și încheierea anului școlar, vacanțele de peste an și zilele de repaus de peste săptămână. Neîmplinirea acestei îndatoriri formează delict disciplinar și va fi pedepsit cu asprime

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat școlar, ținută la 5/18 August 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Factorul religios

în desvoltarea vieții naționale românești

de **Dr. I. Lupaș**

Increștinarea poporului român coincide cu timpul formațiunii sale. Când s'au ivit Românii în zarea istoriei ca popor deplin închegat, una dintre însușirile lor sufletești de căpetenie era mărturisirea legii lui Hristos. Invățătura evangheliei a fost solia cerească, cu ajutorul căreia s'a întemeiat neamul nostru ca popor creștin cu firea și obiceiurile sale deosebite de ale altor popoare. Dar firește, că și în viața poporului nostru, ca și în viața altor neamuri întâlnim acelaș fenomen: pătrunderea evangheliei lui Hristos n'a însemnat părăsirea totală a vechilor datine și deprinderi religioase, moștenite dela înaintași.

Dimpotrivă, unele din aceste datini și deprinderi străvechi se păstrează până în ziua de astăzi, fiind ele niște forme exterioare, care ating mai mult învălișul, decât sâmburele sau esența credinței creștine.

Situația geografică a poporului nostru l-a făcut sa ajungă în legătură strânsă cu biserica

Răsăritului. După ce sub ocrotirea acestei biserici, care a fost totdeauna deosebit de îngăduitoare față de manifestarea particularităților naționale ale diferitelor popoare, strămoșii noștri și-au putut afla un teren prielnic pentru deprinderile lor religioase, — s'au alipit cu tot sufletul de această biserică ortodoxă a Răsăritului. Și în trecutul și în prezentul vieții noastre naționale întâmpinăm ca o trăsătură importantă acea puternică legătură sufletească între popor și biserica lui străbună, care legătură a fost în toate timpurile un razim și o pavăză a naționalității noastre.

Dela normele de credință ale bisericii ortodoxe nu i-au mai putut abate nici stăruințele propagandei catolice din timpul regilor maghiari «apostolici», cari puneau jurământ pe sf. evanghelie, că vor sili pe «Valahii șismatici» să treacă la biserica apuseană, ori îi vor stârpi cu totul din cuprinsul țării lor, nici silințele de ordin cultural și politic ale principilor ardeleni calvini și nici violentele intrigi și siluiri ale Habsburgilor din secolul XVIII.

Aceștia trăiau în convingerea, că pentru perpetuarea stăpânirii lor politice uneltele cele mai potrivite ar fi preoții catolici și funcționarii germani; de aci tendința lor nestrămutată de a catoliciza și germaniza pretutindeni.

Ori cât de mult au încercat stăpânitorii de pe vremuri a-i abate pe Românii ardeleni dela vechia lor credință, nu au reușit decât în prea puține cazuri și atunci — numai la aparență și în mod trecător. Acest fapt l-au observat cu mirare toți cei ce au avut prilej să cunoască mai de aproape felul de trai și obiceiurile religioase ale poporului nostru. Astfel iezuitul Antonio Possevino, — care a umblat prin Ardeal în jumătatea a doua a secolului XVI și a cunoscut bine împrejurările de aici, — își exprimă într'o carte a sa mirarea, că împotriva tuturor amenințărilor și primejdiilor Românii au putut să rămână atât de statornici în legea și în ritul lor.

Este deosebit de instructiv și felul, cum superintendentul calvin din Transilvania, Stefan Katona Gelejinus caută să explice motivul, care a împiedecat pe conducători a se îndepărta de credința poporului. Într'o scrisoare a sa din 24 Septemvrie 1640 acest superintendent aduce la cunoștința principelui Gheorghe Rákoczi I, că nu se găsește între preoții români și între candidații la scaunul vlădicesc vacant nici unul, care să poată fi înduplecat a-și schimba credința, căci se tem.. pe un astfel de preot sau episcop poporul nu l-ar primi și cine știe, ce i s'ar întâmpla, dacă ar cuteza să meargă între Români.

Atât de puternică pavăză a fost elementul religios în păstrarea naționalității noastre, încât a dat poporului tăria și virtutea de a purta cu deplină isbândă lupte seculare, neavând nici o armă decât «sabia duhului», care este cuvântul lui Dumnezeu. In deosebi Românii din Transilvania și-au trăit veacuri de-a-rândul viața lor proprie numai în forme religioase. «Astfel la dânșii viața aceasta bisericească este nestârșit superioară ca valoare, findcă în singura formă, pe care ei o aveau la îndemână, au concentrat toate necesitățile lor de manifestare pe toate terenurile. E ca un copac rămas singur dintr'o pădure tăiată. Toate forțele pământului, care trebuiau să se răspândească în arbori tăiați, se adună într'ânsul și atunci este o splendoare de desăvârșire în ramurile lui, o putere de viață în fiecare frunză ce nu se întâlnește la nici unul din cei mai zdraveni copaci în împrejurările obișnuite».*)

*) N. Iorga: «Istoria Românilor din Ardeal și Ungaria» I. 1915 pag. 13.

O operă socială a Ligii Culturale

— Către studenți și studente —

Către voi, de pretutindeni, soldați ai slovei și ai idealismului, se îndreaptă chemarea de față.

Duși pe la căminurile voastre pentru odihnă, obișnuiți-vă cu gândul, că la toamnă întorși la școală vi se vor da sarcini grele pentru rostul neamului nostru.

Fiecare a constatat cu durere lipsa de sens omenesc în viața mahalalelor noastre. Cultura, nici măcar frânturi de raze, nu a trimis până aici. Familia e desorganizată, copiii cresc la întâmplare, mărind populația închisorilor și a caselor de desfrâu. Degenerarea sub aspectul fizic și sufletesc s'a întronat ca stăpână. Instincte primitive sânt conducătoare de oameni. Brutalitate, desorientare și decepție.

Spiritul acesta se întinde în voe. Instituții consacrate îl alimentează. Cinematograful, tipăriturile infame etc.

De nicăeri nu se schițează o încercare de reformă.

Cu astfel de suflete neamul nostru e departe de drumul cel bun.

Ceeace alcătuește forța de existență a neamului nostru se năruește pe zi ce trece, făcând ca «neam» să rămână o noțiune fără sens.

Elemente străine, bine înarmate, se introduc în locurile din care lipsește elementul nostru.

In timp ce alte neamuri se organizează să conducă, în ziua când vor fi singuri capabili, noi trăim într'o beatitudine vinovată, în care schițarea vreunui gest de activitate este doar un capriciu de diletant.

Ne trebue o generație de sacrificiu. Voi sânteți generația de sacrificiu.

Traducând în forme științifice realitățile deplorabile de azi, însuflețindu-le cu avântul generos al tinereții voastre, muncind din greu veți putea face operă socială pozitivă.

Ridicând imnuri de slavă celor morți în tranșee, nu faceți doar decât să cântați începutul luptei voastre.

Cu aceeaș uitare, cu aceeaș însuflețire, cu aceeaș disciplinată organizare, studenții și studentele vor determina o nouă eară în evoluția spiritului public, la noi: era solidarității sociale, în care elemente disciplinate de cultură intervin energic pe calea altruismului, pentru a provoca unitate de simțire, conștiință de sine și de neam, în marile mase, răscolite de războiu și incapabile acum de progres.

Studenții și studentele, prin activitatea lor, vor determina aspecte, care vor entusiasma celelalte clase de conducători intelectuali, chemându-le la aceeaș muncă.

Activitatea urmează să se desfășoare, cu toată libertatea, de acțiune, deci cu toată răspunderea în cadrele măreții și vechii instituții de cultură și propagandă națională care e «Liga Culturală».

Studenții și studentele, grupați câte 5—6, vor constitui elementele de conducere ale unui cartier în care se va organiza, câte o subsecție a Ligii Culturale, secția București.

Grupările vor lucra independent după putința fiecărei și după un program stabilit în comună înțelegere, între toți delegații grupărilor.

In această sfântă muncă studenții de pretutindeni se vor găsi înfrățiți.

Ori unde sânteți răspândiți, gândiți individual, în grupe, oficial sau neoficial la cinstea de a fi între cei dintâi, cari să trimiteți adeziunile voastre.

Astfel se va ridica o acțiune uimitoare, care prin sacrificiul vostru va avea ca rezultat practic normalizarea condițiunilor de elementară existență a neamului românesc.

Dea Domnul ca răspunsurile să fie multe și bune, după gândul nostru.

Citind ziare

Sub titlul: *Episcopul romano-catolic al Timișoarei nu se alină*, scrie Gazeta Ardealului:

Turneul nunțiului papal *Marmaggi*, prin Ardeal și Banat, a fost un act neîndatinat. Un ministru plenipotențiar are să stea în sediul guvernului țării, reprezentând interesele mandatarului său, și n'are a cutriera țara și mai ales o țară, al cărei popor este în 93 procente de altă confesiune. Marmaggi însă a luat dearândul diecesele catolice din Ardeal și Banat. Masca era vizitarea dragilor săi greco-catolici, ear ținta îmbărbătarea și mai dragilor săi romano catolici. Mediul, în care a decurs acest turneu nunțial, îl califică îndestul discursul, cu care a fost întâmpinat solul papei de către episcopul Glattfelder al Timișorii. —

După aceasta, G. A. reproduce cuvintele episcopului Glattfelder, care vorbește de «maltratările» credincioșilor săi și cere apărare și intrevenția scaunului papal. Nunțiul a făgăduit a fi «*fidelis interpres apud Papam*» al acestor plângeri și dorințe. Atragem atențiunea dlui ministru al cultelor asupra acestui caz.

Premiile Academiei Române

Academia Română a destinat, spre a fi acordate în sesiunea generală din Mai-Iunie 1922, următoarele premii:

Premiul Năsturel, de 4000 lei, se va da unei cărți, cu conținut de orce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate în cursul anului 1921.

Premiul Chițu, de 1000 lei, se va da unei cărți de literatură, de filologie sau de artă, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate în anii 1919, 1920 și 1921.

Premiul Adamachi, de 5000 lei (divizibil), se va da pentru scrieri istorice, economice, juridice, filosofice cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate în anii 1919, 1920 și 1921.

Premiul Hagi-Vasile, de 5000 lei, se va da pentru o scriere privitoare la comerțul român în trecut și în prezent, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate în anii 1917 — 1921.

Premiul Constantinide, de 4000 lei (divizibil), se va da pentru scrieri cu conținut științific, cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate în anii 1919 — 1921.

Premiul Lazăr, de 5000 lei, se va da unei scrieri cu conținut științific, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuare 1920 până la 31 Decemvrie 1921, sau celei mai importante invențiuni științifice făcute în acelaș interval.

Inscrierile la concursurile acestor premii se pot face până în seara zilei de 31 Decemvrie 1921.

Operele publicate vor fi prezentate la concursuri de autorii lor în câte 15 exemplare pe lângă o cerere scrisă în care se va arăta anume premiul la care concurează.

Un autor nu poate prezenta aceeași scriere la mai multe premii, nici mai multe scrieri la diferite premii.

Afară de premiile specificate mai sus, Academia a mai destinat un mare număr de premii, cari se vor acorda în anii viitori, pentru subiecte alese din domeniile literare, istorice, științifice etc. Doritorii de a concura la concursurile premiilor cu subiecte date pot cere catalogul de premii dela cancelaria Academiei Române, Calea Victoriei 135.

Predică

la Dumineca VIII-a după Rusalii

Și ieșind Isus, a văzut popor mult, și I-s'a făcut milă de dânșii. *Mat. 14, 14,*

Iubiți fii! — E bun, preabun, Părintele ceresc. La toate comorile face părtașe obștea, fiii săi, dacă nici aceia nu-și uită de Dânsul.

Dovada ni-o dă evangelistul Matei, în cuvântul azi cetit, și dovada o aflăm în toate întâmplările din jurul nostru. Evangelistul ne spune: Lume multă urma lui Isus în pustie, ca să primească dela Dânsul învățătura, «apa cea vie», care se face «isvor de apă curgătoare», adecă aduce mare fericire oamenilor în viața de veci (Ioan 4, 14). Vr'o cinci mii erau în jurul lui Isus, în afară de mueri și copii (Matei 14, 21). Și erau aproape «istoviți» de foame. E grea foamea, te culcă la pământ, de ai fi cât de puternic. Și ei, popoarele, nu numai în ziua aceea, dar de vr'o trei zile (Mat. 15, 32) nu mâncaseră nimic, căci nu se puteau lipsi de cuvintele dulci ale lui Isus Hristos. De aceea le scăzuseră puterile trupești; de aceea cădeau unii la pământ, și de aceea zice Isus: «Milă îmi este de popor». Poporul suferea foamea, ca să nu piardă apa fericirii în viața de veci. Și n'a pierdut-o. N'a mai suferit nici chinurile foamei, pentrucă milei de popor, îndată i-a urmat ajutorul. Cu cinci pâni și doi pești Isus a săturat întreg poporul, — mulțimea cea de vr'o 5000, în afară de femei și copii. Ba au rămas și 12 coșuri pline de fărmituri, cu care se putea sătura încă atâta mulțime,

Aceasta va să zică bunătatea lui Dumnezeu. Adevărat că și popoarele acele erau fii buni, pe cari nici foamea cu toate leghioanele relelor sale nu-i putea împedeca a urma lui Isus.

Ce ne spun acum întâmplările din jurul nostru? Tot — repet — bunătatea dumnezeească o vestesc și ele. O secetă mare ne uscă

ierburile, holdele, întreg câmpul, secetă ca pe timpul lui Ilie, care aduce foamete, aduce boale în popor. Ni-a răpit pe cei buni războiul, şi acum noi cei mulţi vom pieri de foame! — zicea poporul, oftând din greu şi ridicându-şi ochi rugători către zările cereşti, de unde cerşea ploaia, — mana cerească, pentru sine şi ai săi. Şi Părintelui ceresc «i s'a făcut milă de dânşii». Ploaia aducătoare de belşug, ploaia ce întinereşte câmpurile, a sosit, şi cu ea deodată a pierit uscăciunea, şi spicele ce umplu «jitniţele» poporului muncitor, au prins putere şi ne dau nădejdi de bogăţie.

Starea noastră, nu mai departe decât ieri, în adevăr era starea celor din pustie de pe timpul lui Isus, când vin la Dânsul învăţăceii şi-i zic: *Locul este pustiu, şi vremeu a trecut, slobozi popoarele, ca ducându-se în sate, să şi cumpere bacate* (Mat. 14, 15). Dar precum acolo s'au înmulţit pânile, cari au hrănit popoarele, aşa aici ploaia mănoasă, venită la timp, dă nădejde de rod bun, care aduce mulţumire caselor şi alungă grozăveniile foametei.

«Cu noi este Dumnezeu, înţelegeţi popoare şi vă plecaţi, căci cu noi este Dumnezeu!» Cântarea trebue să o repetăm de câte ori aruncăm ochii în jurul nostru. Căci nu după hărnicia noastră trăim, ci din mila cerească. Am putea tot scormoni pământul, l-am putea griji cât de bine, căci dacă căldura ce mişcă viaţa semînţelor şi ploaia ce le împuterește şi împinge înainte lucrarea lor — nu ar veni la timp, goale ne vor rămânea jitniţele.

Ca şi pe cei din pustie, şi pe noi pe toţi Dumnezeu ne hrăneşte. Ear ceice hărniciei lor îşi atribue bogăţia — dacă şi de aceştia sânt — apoi foarte greşesc. Nimenea nu-şi poate adăuga stărei sale nici cât face *un cot* — zice Scriptura. Şi acesta e adevărul: legile nestrămutate ale dumnezeirii dirig, şi omenimea, ori cât de înţeleaptă ar fi — numai ţinând seamă de ele, îşi poate îmbuni starea. Nici când şi nime nu va putea zice, că poate trăi în lume şi fără ajutorul lui Dumnezeu. Ori dacă zice, apoi numai lipsit de pricepere poate fi, care văzând nu vede şi auzind nu aude nimic din cele ce se petrec în lume.

Intrebarea ce trebue deslușită acum este: Cu sosirea ploaiei binecuvântate a încetat orce datorinţă a noastră faţă de Celce a binecuvântat câmpurile, care acum ne înveselesc cu belşugul lor?

Slugi netrebnice, nu creştini am fi, căutând a ocoli datorinţa ce ni se impune în faţa belşugului ce ne suride. Nu ne vom depărta deci de Dumnezeu, ci chiar acum când avem nădejde de rod îmbelşugat în câmp, vom urma pilda popoarelor ce în pustie ascultă predicile Mântuitorului. Ne vom întoarce către Dumnezeu că să-i mulţămim şi să-l rugăm a ne sătura cum a săturat popoarele flămânde. In anii din urmă prea am fost cercaţi. Ne-a cercat răsrăsboiul cel mare, care a cerut jertfă dela noi tocmai pe fiii noştri cei mai bravi, ne-au cercat şi ne cearcă greutăţile cari au venit pe urma războiului între cari scumpetea, care nu pare a lua sfârşit; ne cearcă fel şi fel de neplăceri şi neajunse cari se ţin leghion şi nici le putem spune la acest loc. Şi când atâte rele se îngrămădesc asupra capului nostru ne prinde bine, ca Părintele ceresc să ne dea roadă, ca cel puţin cu foamea să nu luptăm. De aceea şi trebue să fim stăruitori către Dumnezeu. Căci să nu uităm este deosebire între hrana ce ni o promite nouă, şi hrana ce a dat-o popoarelor în pustie. In pustie popoarele urmau cu sârguinţă lui Hristos. Nime nu s'a depărtat, deşi flămând, să şi caute de hrană, adecă popoarele din pustie au lăpădat dela sine *«toată grijea cea lumească»* şi au trăit numai sufletului. Aceasta dă explicarea: de ce au fost săturate deplin şi de ce nime din ele nu a rămas flămând. Noi însă nu toţi li-am urmat drumul şi nu toţi am avut evlavia popoarelor acelora. Nici hrana noastră nu e completă încă. Ni s'a dat până acuma numai nădejdea roadei bune, iar însuşi roada o va aduce secerişul ce urmează.

Şi pentru acest motiv trebue să stăruim în rugăciune, cu vreme şi fără vreme, şi încă toţi, nu numai unii dintre noi, pentrucă rodul câmpului nu e numai pentru cei ce au lucrat câmpul. Din rod au să se îndulcească toţi, — şi plugarii, şi neplugarii.

Dar să zicem, că am secerat, ne-am umplut deja toate jitniţele, trăim în belşug deplin, foametea nu se poate apropia de noi. E bine. Ne putem lăpăda de Dumnezeu? Ar fi oare frumos să zicem: Doamne, Doamne! aflându-ne în năcaz, — iar după ce primejdia foametei trece, sa uităm de Dumnezeu şi să apucăm calea păcatului? Ar fi frumos aceasta? Bunul simţ ne spune, că nu. Bunul simţ osândeşte pe cel ce uită de binefăcătorul său, şi va osândi şi pe cei ce-şi uită de cel mai mare binefăcător al lor, — de Dumnezeu.

Intoarcerea către Dumnezeu e datorinţa de căpetenia a noastră, care nu trebue să o dăm nici când uitării. Nu trebue să uităm nici de datorinţa de a munci din greu ogoarele noastre. Dumnezeu ne dă mană, ne rodeşte ţarinile; însă mana grâului cade numai asupra celor ca au muncit ogorul, arând şi sămânând. Leneşii nu se împărtăşesc de binecuvântare. Munca noastră să fie însă muncă dreaptă. Ce ţie nu-ţi place, altuia nu face, zice proverbul. Va să zică, nu pe căi pezişe, prin înşelăciune, răpire ş. a., să ne câştigăm hrana. Doar aproapele asudă şi el mult, şi ar trebui să ne mustre conştiinţa, însuşindu ne pe nedreptul ceeace e a dânsului. Pe aproape să-l ajutăm, nu să-l asuprim.

Lucrând astfel, ne vom înmulţi talanţii, şi între ei pe cel de căpetenie: *Mulţumirea sufletească.* Intre toate bunurile pământeşti cel mai mare e: să fim mulţumiţi, căci mulţumirea cu sine aduce *liniştea conştiinţei.* Şi ferice în cer şi pe pământ de cel ce *nu-l mustră conştiinţa.* Dă-ne Doamne sprijinul Tău, ca să putem izbândi această comoară! Amin.

Vasile Gan, protopop.

Anunţ şcolar

In legătură cu ordinul Preaveneratului Consistor arhidiecezan din 29 Iulie a. c. Nr. 5203 Şcol. aduc la conoştinţa elevilor vechi şi noi ai Şcoalei normale «Andrei Şaguna» că pe lângă recvizitele de masă indicate în anunţul şcol. din Nr. 52 al «Telegrafului Român» toţi deopotrivă sânt datori să mai aducă cu sine câte-un lighian şi câte-o cană de apă.

Fără recvizite de masă şi de spălat în internatul şcoalei nu se primesc nici elevi vechi, nici elevi noi.

Sibiu, în 18 August 1921.

Pentru director:
Aurel Popoviciu
profesor-econom

Ştirile zilei

Introducerea limbilor franceză şi germană în şcolile primare. Ministerul instrucţiunii a hotărât introducerea limbilor franceză şi germană în şcoalele primare urbane. In acest scop a trimis revizoratelor şi inspectoratelor şcolare o adresă cu rugămintea de a convoca pe directorii şcoalelor primare şi a discuta chestiunea. Introducerea limbilor franceză şi germamă, pentru un timp de experimentare, rămâne facultativă atât pentru directorii de şcoale primare, ca şi pentru elevi.

Regele Petru a murit. Dela Belgrad se vesteşte că regele Petru I Caragheorghevici al Iugoslaviei a încetat din viaţă în 17 l. c. în vârstă de 77 de ani. A domnit dela 1903, — după asasinarea regelui Alexandru, ultimul din casa Obrenovici, — ca rege al Sârbiei, ear din Decemvrie 1918 ca rege al sârbilor, croaţiler şi slovenilor.

Istoria Românilor, acum apărută şi scrisă de profesorul universitar şi academicianul *Dr. Ioan Lupaş*, este întâiul manual de istorie, în care se spune pe faţă adevărul pentru tinerimea şcolară din teritoriile desrobite. Cartea se poate citi cu interes şi folos atât de tinerime, cât şi de intelectualii cari şi au făcut studiile în şcoalele din vremile înainte de războiu şi nu li-a fost dat să asculte prelegeri de istorie română. Din cuprinsul ei relevăm în deosebi partea introductivă, privitoare la factorii istorici ai vieţii noastre româneşti. Unul dintre aceştia, şi anume *factorul religios,* îl reproducem în coloanele numărului de astăzi al ziarului nostru. Lucrarea se prezintă în stil uşor de înţeles, materialul nu este încărcat cu date greu de memorizat; ilustraţiile, multe şi nimerit alese, d'asemenea ridică valoarea cărţii dlui Lupaş. Tineretul nostru, care a întimpinat în anii precedenţi unele greutăţi cu manualele din regatul vechi, va primi cu mulţumire uşurarea ce i se aduce prin noul manual, tipărit în institutul de arte grafice «Ardealul». Volumul costă 18 lei. Se vinde la Librăria arhidiecezană şi în alte librării.

Anunţ şcolar. Cu începerea anului şcolar 1921/22 se înfiinţează un curs administrativ de un an pentru băieţi, ataşat şcoalei medii (civile) de băieţi din Sibiu. Absolvenţii acestui curs administrativ vor avea preferinţa de a fi angajaţi în serviciile administrative ale statului. Vor fi admişi să urmeze acest curs: *a*) absolvenţii de patru clase medii (civile) sau similare, *b*) absolvenţii cu mai puţină pregătire, dar au împlinit cel puţin 15 ani, cari vor da un examen de admitere. Acestor din urmă li se vor libera numai certificate de frecvenţă. Informaţiuni mai detaliate se dau la direcţiunea şcoalei (Strada Orezului 13), unde înscrierile se fac zilnic între orele 10 — 12 a. m. *Direcţiunea.*

Avis. Aduc la cunoştinţă tuturor învăţătorilor din subrevizoratul judeţului *Hunedoara,* cari mai au chitanţe neachitate de perceptoria la care aparţine, de urgenţă să se prezinte cu chitanţele la perceptoratul r. r. din Deva, să-şi ridicea leafa, căci cu începere dela 1 Sept. a. c. acele chitanţe nu mai sânt valabile. Brad, 16 August 1921. *P. Rusu,* subrevizor şcolar.

Consfatuire. In 17 l. c. s'a ţinut o consfătuire a fruntaşilor din Sibiu români şi saşi în sala de şedinţe a Băncii de asigurare Transilvania, în chestia răscumpărării împrumutului de războiu al fostei monarhii austro ungare. Din partea parlamentarilor au luat parte senatorii: A. Bârseanu şi Dr. Ilie Beu, precum şi deputatul Dr. Hans Otto Roth. S'a decis cu unanimitate, să se iniţieze în Ardeal o acţiune energică în scopul răscumpărării cât mai grabnice a împrumutului de războiu din partea statului român. Iar cu facerea lucrărilor pregătitoare s'a încredinţat un comitet sub preşedinţia advocatului Ioan *Preda,* care va prezenta în săptămâna aceasta plenului, un plan de acţiune complet.

Cuvioasele catolice convertesc. Face senzaţie la Bucureşti convertirea la romano-catolicism, într'o mănăstire din Franţa, a tinerei Jeana Ventura, fiica soţilor Ventura, morţi dintr'un accident de automobil. Tânăra convertită e posesoara a câtorva zeci de milioane de lei. Zelul cuvioaselor convertitoare îşi are explicaţia. Advocatul familiei a făcut intervenţii pe cale diplomatică pentru readucerea copilei în ţară.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. In 23 August şi serile următoare: Milioane în geamantan, serie nouă. Inceputul la ora 9.

Nr. 5790 Şcol. 2—2

CONCURS

La şcoalele de stat de toate categoriile s'au sistemizat catedre de profesori pentru studiul religiunii. Pentru întregirea catedrelor vacante, mai jos înşirate, publicăm concurs cu termin de 15 zile, socotite dela prima publicare. Vacante sânt următoarele catedre:

1. *Sibiu: a*) Şcoala medie de băeţi şi fete şi şcoala comercială.
b) Şcoala primară de stat.
2. *Deva: a*) Liceul real superior «Decebal».
b) Şcoala normală de băeţi.
3. *Sighişoara:* Şcoala medie de fete şi şcoala primară.
4. *Hunedoara:* Şcoala medie de fete şi şcoala primară de stat.

Profesorii de religiune titulari fac parte din corpul didactic al şcoalei respective şi vor fi retribuţi, întocmai. Concurenţii au să dovedească calificaţiunea lor preoţească şi calificaţiunea pedagogică. Preferinţă vor avea candidaţii cu studii academice, precum şi aceia, cari au făcut examenul pedagogic profesoral la Universitatea din Cluj.

Petiţiile de concurs instruite cu documentele referitoare la calificaţiunea şi la serviciile de până acum ale candidaţilor sânt a se trimite, în terminul deschis, la adresa consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din şedinţa consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 28 Iulie st. v. 1921.

Consistorul arhidiecezan

Nr. 438/921 prot. (146) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător la școala confesională ort. română din comuna **Fofeldea**, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima anunțare în «Telegraful Român».

Emolumentele:

1. 100 lei salar din cassa bisericii solvibil în rate anticipative treilunare.
2. 75 lei aruncdela popor 5% dare școlară.
3. 100 lei ajutor dela comuna politică.
4. Restul se va întregi dela stat.
5. Lemnele de foc trebuincioase.
6. Cortel și grădină în natură.

Doritorii de a ocupa acest post să-și aștearnă rugările în terminul susindicat oficiului protopresbiterat în Agnita și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul. Alesul va fi obligat a conduce în Dumineci și sărbători elevii la biserică și a cânta cu ei la sf. liturghie.

Agnita, 22 Iulie 1921.

In înțelegere cu comitetul parohial.

Joachim Muntean,
protopop.

Nr. 301/1921 protop. (147) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești la școalele confesionale ort. române din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Mediașului, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Blăjel**, salar de 300 Lei dela com. bis. restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.
2. **Chesler**, salar de 200 Lei dela com. bis. 100 dela ven Consistor, iar restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.
3. **Curciu**, salar de 200 Lei dela com. bis. 100 Lei dela ven. Consistor și restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.
4. **Frâua**, salar de 200 Lei dela com. bis. restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.
5. **Hoghilag**, salar de 200 Lei dela com. bis. 100 Lei dela ven. Consistor; restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.
6. **Hașag**. salar de 300 Lei dela bisericele ambelor confesiuni, restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.
7. **Richișdorf**, salar de 200 Lei dela com. bis. 100 Lei dela ven. Consistor; restul întregire dela stat; relut de cvartir și grădină legal.
8. **Veseud**, salar de 160 Lei dela com. bis. restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.

Doritorii a ocupa unul din aceste posturi să-și înainteze în terminul deschis cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezinta în parohie spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Mediaș la 30 Iulie v. 1921. Oficiul protopresbiteratul gr. or. al Mediașului în înțelegere cu comitetele parohiale.

Romul Mircea
protopop.

---

(148) 1—3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a două catedre de învățător la școala noastră confesională din comuna **Maieruș**, se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Invățătorul ales și întărit va avea:

1. Salar dela biserică 300 lei anual.
2. Cvartir (învățătorul-director) în edificiul școalei, celalalt afară de școală.
3. Fiecare învățător are dela comuna politică 5 stânjini de lemne loco în pădure.

Toate celelalte adause se vor cere dela stat.

Amândoi învățătorii au să conducă școlarii Duminecă și sărbătoare la biserică și să cânte cu ei răspunsurile liturgice.

Doritorii au să-și înainteze rugările conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopasc și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare să-i cunoască poporul.

Din ședința comitetului parohial.

Maieruș, 3 Iulie 1921.

Alexandru Maierușan
secretar

Miron Bucșa
paroh-prez.

Aprobat:

Dr. V. Saftu
protopop

Nr. 124—1921 (149) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător la școala primară confesională ort. română din **Mateiaș**, tractul Cohalm, se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt: 50 Lei anual dela biserică și întregirea dela stat, cvartir în natură dintr'o odae, bucătăria în comun cu primul învățător în edificiul școalei și 20 Lei relut de grădină.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul deschis oficiului protopresbiteral subsemnat. Petenții sânt invitați a se prezenta în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Alesul va fi obligat a conduce elevii la biserică și a cânta cu ei Dumineca și în sărbători.

Mateiaș, în 28 Iulie v. 1921.

Ioan Brotea,
par., preș. com. par.

Nicolae Săbău,
epitrop.

Văzut. Nr. 272—1921 prot.

Cohalm, la 2 August 1921.

Emilian Stoica,
protopop.

---

(143) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător devenit vacant, la școala primară ortodoxă română din **Loamnaș**, tractul Sibiu, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Salarul anual 250 lei, restul dela stat, locuință în edificiul școalei și grădină în măsura prescrisă de lege.

Invățătorul ales e obligat, pe lângă instruirea elevilor de toate zilele, a-i conduce în toate Duminecile și sărbătorile la sf. biserică.

Comuna bisericească se obligă a da învățătorului ales 2 stânjini de lemne.

Doritorii de a ocupa acest post, să aștearnă, rugarea cu documentele necesare Prea On. oficiu protopopesc în Sibiu în terminul sus indicat, și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoștință cu poporul.

Laomnaș, la 26 Iulie 1921.

Nicolae Dorca
prez. comit. par.

Ioan Giurgiu
secretarul comit. par.

Văzut:

Mateiu Voileanu
adm. prot.

Nr. 371/921 protop. (138) 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești dala școalele noastre confesionale din parohiile: 1. **Blăjeni Criș**, 2. **Blăjeni Plaiu**, 3. **Bulzeștii de jos**, 4. **Căinel**, 5. **Țebea**, 6. **Crăciunești**, 7. **Criscior**, 8. **Dopapiatră Sat**, 9. **Junc**. 10. **Luncoiul de jos**, 11. **Luncoiul de sus**, 12. **Mihăleni**, 13. **Ormindea**, 14. **Ribicioara de sus**. 15. **Rovina**, 16. **Scroafa**, 17. **Tomnatecul de jos** și 18. **Vaca**, protopopiatul Zarand, — se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele acestor posturi sânt cele legale având a se cere întregirile dela stat.

Cererile sânt a se așterne în termenul deschis oficiului protopopesc al Zarandului.

Brad, la 4 August 1921.

P. Piso
protop.

Nr. 293/1921 (110) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de cl. II **Armeni**, protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele cuprinse în normele din vigoare.

Concurenții au a-și înainta rugarea concursuală instruită conform normelor în vigoare la subsemnatul oficiu protopopesc în terminul indicat mai sus.

Reflectanții sânt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 28 Iunie 1921.

Oficiul protopopesc ort. rom. în înțelegere cu comitetul parohial.

Avr. S. Pecurariu,
protopop.

Nr. 260/1921. (111) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III a **Sâncraiu** din protopopiatul Hunedoarei prin această se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu post acest sânt cele statorite în coala B. a dotației dela stat privitoare la parohia Sâncraiu.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile provăzute cu toate documentele necesare subsemnatului oficiu protopopesc în terminul indicat și pe lângă observarea restricțiilor § lui 33 din regulamentul pentru parohii a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din Sâncraiu în calitate de concurenți.

Hunedoara 12/25 Iulie 1921.

Oficiul protopopesc ort. în înțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu,
protopop.

Nr. 272/1921 of. protop. (112) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III-a **Cerbăl** cu filiile **Arănieș** și **Ulm** din protopopiatul Hunedoarei se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sânt cele statorite în coala B. a dotației dela stat.

Reflectanții sânt poftiți a-și înainta cererile concursuale cu toate documentele necesare subsemnatului oficiu protopopesc în terminul indicat și pe lângă observarea restricțiilor § lui 33 din regulamentul pentru parohii a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din Cerbăl în calitate de concurenți.

Hunedoara 9 Iulie 1921.

Oficiul protopopesc ort. în înțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu,
protopop.

Nr. 132—1921 Prot. (125) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III **Felmer**, din protopresbiteratul Cohalm, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Condițiile de salar împreunate cu această funcțiune sânt cele stabilite în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat; pe lângă acestea sinodul parohial ținut în 4 April 1921 a mai votat pe seama viitorului paroh câte 10 litri cereale (grâu sau cucuruz) de fiecare număr de casă (fum) cu car și plug, dela celelalte câte 1 zi de lucru. Viitorul paroh are în folosință circa 7 jugăre catastrale eclejie și 12 stânjeni de lemne de foc dela comuna politică, aduși de credincioși la locuința parohului.

Reflectanții îndreptățiți își vor înainta petițiile provăzute cu documentele necesare conform normelor în vigoare în terminul deschis subsemnatului, și până la publicarea terminului de alegere se vor prezenta în parohie în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a cânta și cuvânta la sf. liturghie, și dacă sânt preoți a și servi sf. liturghie.

Cohalm, la 9 Iunie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Cohalmului în înțelegere cu comitetul și sinodul parohial din Felmer.

Emilian Stoica
protopop.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 13/26 August 1921 Nr. 64

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Telegraful Român

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Organ național-bis

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențe
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Abonamentele și
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Monsignorul Francesco Marmaggi

— **Reflexii după turneu** —

*** Abia se începuseră tratările cu privire la încheierea *concordatului* între guvernul țării românești și între scaunul papal, când Vaticanul ahtiat după puterea perdută și-a trimis deja la București ministrul său plenipotențiar, în persoana arhiepiscopului de Adrianopol, monsignorul Francesco *Marmaggi*. Și lucru ciudat, într'un timp, când dela un capăt la celalalt al țării, reprezentanții autorizați ai bisericei ortodoxe române au ridicat proteste îndreptățite împotriva condițiilor din proiectul de concordat, umilitoare și păgubitoare pentru stat și biserica sa națională, pe atunci monsignorul Marmaggi, în loc să steie tupilat în casa preaospitalieră a unui guvern servil, s'a deplasat și a cutrierat mai ales ținuturile rupte din coroana sfântului Ștefan și alipite la sânul mamei lor, la vechiul regat al României. Scopul acestei călătorii se deslușește limpede pentru orice minte înțelegătoare: întărirea și îmbărbătarea ungurilor, copii desmierdați ai sfântului scaun, cari își frâng brațele în desnădejdea lor după perlele pierdute. Dacă nunțiul papal în drumul său și în centrele prin cari s'a oprit, n'ar fi rostit un singur cuvânt, *prezența* sa în mijlocul maghiarilor era o *garanță* și o *permisiune elocventă*, că sfântul părinte, care li-a dat atâtea probe de ocrotire osebită, nu i-a uitat nici de astădată și că va lucra pentrn reînvierea Ungariei catolice. Că «excelența» sa s'a îndurat a se abate și prin cătunul «Roma mică», așezat între Târnave, înseamnă, că trimisul Papei înțelege să distingă și să remunereze pe toți aceia, fie cât de nevoiași, cari prin ținuta lor împiedecă consolidarea și înflorirea statului ortodox al României. Când o parte din credincioșii bisericii unite cu Roma, trup din trupul nostru și sânge din sângele nostru, a fost smulsă din legăturile ierarhice cu mitropolia unită de Alba-Iulia și Făgăraș și prin înființarea episcopiei de Hajdu-Dorog a fost aruncată în brațele maghiarizării sigure, atunci nu s'a îndurat sfântul părinte de strigătele de durere a celor din gura lupului și nu li-a trimis un monsignore, care să le împartă binecuvântări, îmbrățișări, pupături, — cazul dela Oradea-mare, — și milioane de lire, cum o face azi. Cu toată propaganda d-lui Alexandru Vaida-Voivod de a se întoarce la biserica ortodoxă, de unde au fost prin înșelăciune rupt, și cu toate amenințările d-lui Iuliu Maniu cu «ruperea peceților», — episcopia de Hajdu-Dorog s'a făcut și numai Dumnezeului Părinților nostri avem să-i mulțumim, că ne-a scăpat din ghiarele maghiarizărei. Aceasta însă nu-l împiedecă pe dl Alexandru Vaida-Voivod să-i facă stafaj monsignorului Marmaggi și să participe la banchetul dat în onoarea nunțiului în cetatea de tristă pomenire a Gherlei.

Dacă între românii de bunăcredință s'ar mai găsi naivi, cari să nu înțeleagă rostul vizitațiilor făcute din partea nunțiului papal, ne luăm voie a le atrage atențiunea asupra următoarelor fapte.

Ziarele ardelene în legătură cu vizita dela Blaj, au atribuit trimisului papal declarația: «*Mă bucur din inimă și dau mulțamită lui Dumnezeu, că în războiul din urmă a dat biruință națiunilor latine*». Nimic mai natural decât ca un fiu al poporului italian să facă o astfel de declarație inofensivă pe pământul țării românești. Această declarație însă era în contrazicere cu scopul urmărit de vizitele monsignorului și putea să supere pe cineva. Pe cine anume? Evident: *pe maghiari*, cari prin origine nu aparțin gintei latine. Și fiindcă intenția nemărturisită, dar destul de transparentă, a monsignorului, era să încurajeze, iar nu să supere pe maghiari, cum a sosit la București, într'o scrisoare mai lungă a dat o desmințire categorică declarației, ce i s'a atribuit. Și cui i-a adresat scrisoarea-dementi? Nici ziarelor ardelene, nici ziarelor din capitală, nici mitropolitului din Blaj, ci episcopului romano-catolic, contelui Iosif *Majlath* din Alba-Iulia, cel mai tipic și cel mai dârz reprezentant al revindicărilor irredentiste maghiare. Episcopul Majlath, a cărui origine derivă din nemeșii români din Țara Făgărașului, a calomniat Țara și neamul românesc în memoriile trimise Consiliului suprem dela Paris, episcopul Majlath a refuzat depunerea jurământului de fidelitate față de Țară și Tron și tot Preasfinția Sa a fost acela, care a plecat de acasă la miruîrea Săcuilor tocmai în ziua când Majestatea Sa, Regele Ferdinand I, a vizitat cetatea Bălgradului. Era logic deci, ca trimisul papei să se adreseze acestui episcop, care întrupează aspirațiunile maghiarilor, cerându-și scuze pentru o declarație pe care n'a rostit-o...

Dar să continuăm cu probele. In Cluj monsignorul a fost primit cu mare alaiu. *Intreg convoiul purta toate insigniile statului maghiar*; privitorii stupefiați se întrebau, dacă se găsesc în capitala Ardealului românesc, sau pe străzile Budapestei? Nu știm, ce să admirăm: îndrăzneala neîmpăcaților noștri dușmani, sau indolența autorităților statului român?

«Am o zi fericită, când vă pot primi în *orașul meu*, întemeiat de sfântul Ladislau» a zis contele *Szecheny*, episcopul romano-catolic din *Oradea-mare*, inima Bihorului năpustit, iar episcopul catolic *Glattfelder* din Timișoara i-a vorbit în limba clasică latină despre necazuri și maltratări, despre răpirea de drepturi și moșii, despre aplicarea puterii brutale în comparație cu ocrotirea privilegiată a catolicismului în Ungaria Habsburgilor. Pe urmă l-a rugat să se facă interpretul fidel al acestor suferințe pe lângă Papa, și să mobiliseze întreaga lume catolică în favorul lor, — deci în contra Țării Românești! Și monsignorul Fr. Marmaggi li-a promis, că va fi «*fidelis interpres apud Papam*».

Din înlănțuirea logică a acestor fapte resultă scopul urmărit de sfântul părinte. Și nu uitați, că această propagandă de încurajare a dușmanilor noștri și de ponegrire a Statului român s'a făcut în *lipsa Concordatului*. Ce potop de injurii se va descărca asupra acestui răbduriu pământ, când pe lângă îndrăzneala lor și nepăsarea noastră vor avea și scutul legal al Concordatului, cu ușurință ne putem închipui.

Turneul monsignorului a aruncat deplină lumină asupra planurilor urmărite de scaunul papal și a contribuit cu material prețios pentru corpurile legiuitoare, cari vor fi în curând chemate să se pronunțe asupra concordatului, semnat din partea reprezentanților părților contrahende.

Dacă ochiul odinioară atât de vigilent al ministrului de externe s'a împăienginit și simțul de demnitate al guvernului a dat într'o eclipsă, *conștiința poporului nostru e trează* și va *ști să-și apere cea mai prețioasă comoară sufletească: legea strămună.*

Ziua nașterii M. Sale Regelui. *Cu prilejul aniversării zilei natale a Suveranului nostru Ferdinand I, Miercuri în 24 l. c. s'a oficiat doxologia în catedrala Sibiului. Au celebrat: asesorii consistoriali Matei Voileanu și Lazăr Triteanu, precum și preotul militar Ioan Dăncilă și diaconul profesor seminarial Elie Beleuță. Cuvântarea ocazională a rostit-o preotul I. Dăncilă, arătând însemnătatea serbării și rolul Suveranului pentru înfăptuirea unirii tuturor românilor. Au participat la serbare toate autoritățile civile și militare, și numeros public sibian.*

Protopopii noştri

Se bucură, de sigur şi în baza oficiului lor, de respectul cuvenit tagmei. Cuvântul vrednicilor noştri şefi tractuali, în vremuri mai vechi şi mai nouă în orce chestiune, în faţa mulţimii cântărea mult, — era aproape totdeauna ceva sfânt şi hotărâtor.

Departe de gândul d'a întuneca această icoană luminoasă, vom încerca să atingem rolul important ce-l pot avea aceşti revizori ai bisericii noastre în susţinerea muncii continue şi-a alimentării cunoştinţelor preoţimii, în lucrările asociaţiei clerului «A. Şaguna», şi peste tot în propăşirea culturală a satelor.

Intr'un articol mai apropiat, «Muncă şi învăţătură», am deslusit ca singură putere de înviorare sufletească a preoţimii şi de progres a asociaţiei clerului: puterea muncii şi a culturii.

Spre lămurire şi completare, ne'ntrebăm mai întâi cum stăm noi, în prezent, faţă de-o asemenea constatare?

Avem preoţi din generaţia mai tinără cari, pe lângă orientări şi îndrumări dela centru, pot fi spre cinstea oricărui neam înaintat şi pot desvolta activitate binecuvântată din orce punct de vedere.

Că astăzi nu ne sânt destul de strânse rândurile şi nu ne putem dovedi chemarea apostolească prin muncă mai pronunţată şi prin emulare chiar, este a se atribui atât vitregiilor trecutului, cât şi neajunsurilor prezentului. Nu există încă — între altele — o legătură trebuincioasă între noi şi conducători, ne lipseşte şi aici organizaţia cerută.

Asociaţia A. Şaguna a luat asupraşi această însemnată problemă. Indeplinirea ei cere concursul material şi moral al tuturora. Nimenea dintre noi să nu se lase deci a fi aşa de mic şi de neînsemnat, ca să nu-şi iee partea cuvenită din munca aceasta. Sânt, credem, nu puţine părţi bune în fiecare din noi. Să nu le lăsăm în părăsire, căci am comite crimă faţă de tinăra noastră societate, faţă de biserică şi neam, dacă nu ne-am sili să trezim conştiinţă misiunei sublime, pe care ni-o cere prezentul şi viitorul, de-a face totul şi a munci cu stăruinţă nepregetată întru prosperarea lor.

Această conştiinţă, prin o schimbare a felului de conducere tractuală de până acum, mai mult o ar putea trezi şi alimenta protopopii noştri.

Dela aceşti conducători, fie ne îngăduit s'o spunem, atârnă în mare măsură, progresul şi înflorirea satelor, în mânile lor e depusă o bună parte din înaintarea bisericii şi a neamului. In falnica clădire culturală ce voim s'o înălţăm, protopii sânt stâlpii cari leagă temelia cu acoperişul clădirii şi-l susţin.

Cu o schimbare a felului de activitate, în care partea administrativă să fie încrezută unor persoane ajutătoare, rămânând numai îndatorirea de control asupra şefului lor, protopopii ar revărsa cele mai binecuvântate îndemnuri şi cunoştinţe asupra preoţimii de sub conducerea lor.

Prin conferenţe, prelegeri, cuvântări ocazionale, protopopii şi până aici au desvoltat — mai multă sau mai puţină — activitate culturală. Unii, prin înfiinţarea pe biblioteci tractuale, edarea de broşuri, tipăriri de predici, au desvoltat o bogată lucrare, — prevestind apropierea viitorului, care va îndatora pe toţi conducătorii protopopiatelor c'o asemenea hărnicie culturală şi naţională.

Această vreme socotim că a sosit. *Ei* să fie pentru preoţi adevăraţii inspectori culturali, ear pentru credincioşi să fie înflăcăraţi luminători şi propoveduitori.

Prin bibliotecile tractuale, cu tot felul de cărţi corespunzătoare, în înţelegere cu preoţii, s'ar face un plan de cultivare reciprocă, care în scurtă vreme să dee cele mai binecuvântate roduri. Protopopii ar împărţi, lună de lună, cărţi preoţimii mai tinere, cu îndatorirea de a scrie dare de seamă şi a o ceti în şedinţa ce se va ţinea în fiecare lună. Presupunând numai 5—6 dări de seamă pe lună, într'un singur an preoţimea unui tract s'ar putea împrieteni cu conţinutul a 60 de cărţi.

Prin astfel de purcedere s'ar susţinea legătura firească a unei munci continue, s'ar desvolta dragostea de carte, s'ar susţinea pururea trează conştiinţa misiunei sublime, forţa lăuntrică. Şi desvoltate odată aceste calităţi sufleteşti, dintr'un îndemn şi emulare proprie şi-ar îndeplini fiecare în felul cel mai conştienţios îndatoririle ce le are ca apostol al lui Hristos şi al neamului.

Când oamenii sânt ocupaţi cu munca ce li se potriveşte, zice Ruskin, plăcerea li se naşte din însaş munca lor, întocmai ca petalele colorate din floarea care are să rodească; când sânt însufleţiţi de compătimire şi de adevărata dorinţă de a ajuta, toate emoţiile lor ajung puternice, adânci, veşnice, înviorătoare pentru suflet, ca un puls normal pentru trup.

Pr. I. Popa.

Nr. 6293 Bis.

CONCURS

La seminarul arhidiecezan ortodox român din Sibiu este vacant postul de profesor la catedra de istorie bisericească universală şi de cea specială a bisericii ortodoxe române, pentru îndeplinirea căruia se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Cererile de concurs sânt a se înainta la Consistorul arhidiecezan însoţite de următoarele documente:

1. Carte de botez.
2. Absolutor teologic.
3. Calificaţie teologică academică.
4. Alte eventuale atestate de serviciu şi documente recomandatoare (publicaţii ştiinţifice).

Salarul e cel normat pentru profesorii seminariali.

Sibiu, din Şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ţinută la 3 August 1921.

Consistorul arhidiecezan

Nr. 267.

Convocare

In virtutea ordinului consistorial din 31 Mai 1921 Nr. 4300 convoc comitetul protopopesc al tractului Sibiu la şedinţă pe Marţi 17/30 August, a. c. la ora 11 a. m. în cancelaria oficiului protopopesc. Obiectul: Măsuri pentru întregirea protopopiatului.

Sibiu, 11/24. Aug. 1921.

Mateiu Voileanu, adm. prot.

Nr. 294.

Convocare

In virtutea circularei consistoriale din şedinţa dela 7/21 August, a. c. Nr. 6362. Ep. în chestiunea cu legea pentru reforma agrară, convoc preoţimea tractului Sibiu la o conferenţă pe *Marţi*, 17/30, August, a. c. la ora 10 a. m. în seminarul arhidiecezan. In conferenţă fiecare paroh va raporta despre modul, cum a asigurat averile bisericeşti.

Sibiu, 11/24 August, 1921.

Mateiu Voileanu, adm. prot.

Unificarea organizaţiei administrative
a bisericii ortodoxe române din România întregită

(Urmare din Nr. 62)

Protopopul e numit de Chiriarh pe timp de 6 ani, dintre trei candidaţi propuşi de consiliu eparhial La expirarea termenului poate fi numit pe un nou period de 6 ani.

In mitropoliile unde există alt uz, se menţine acela. Candidaţii trebue să fie licenţiaţi în teologie şi să aibă 5 ani de practică bisericească.

Adunarea protopopească se compune din 24 membri preoţi şi mireni, în număr egal, afară de mitropolia Ardealului unde se menţine proporţia de 1/3 clerici şi 2/3 mireni, aleşi de toţi aceia cari sânt trecuţi în listele parohiale, conform unui regulament. Protopopul convoacă adunarea şi este preşedintele ei.

Hotărârile luate sânt valide când se iau cu majoritatea membrilor. Adunarea se ţine odată pe an, şi extraordinar în care caz se cere încuviinţarea dela consiliul eparhial. Competinţa adunării protopopeşti se referă la afaceri administrative bisericeşti, culturale şi fundaţionale privitoare la protopopiat. A. P. alege consiliul protopopesc, membrii judecătoriei protopopeşti, profesorii şi învăţătorii şcoalei protopopeşti, membrii adunării eparhiale.

Unde există uzul alegerii directe, se menţine. Alegerea membrilor judecătoriei protopopeşti trebue aprobată de Chiriarh.

A. P. examinează şi aprobă bugetul protopopiatului făcut şi prezentat de consiliul protopopesc şi socotelile anuale ale protopopiatului; exprimă opiniuni cu privire la înfiinţarea şi desfiinţarea de parohii; repartizează darea pentru trebuinţele protopopiatului.

Consiliul protopopesc organul executiv al adunării protopopeşti. Membrii lui, 3 clerici şi trei mireni, se aleg din membrii protopopiatului.

El execută hotărârile protopopiatului şi conduce mai departe afacerile întregului protopopiat. Protopopul ca al 7-lea membru este preşedintele C. P. Hotărâri valide se iau cu cel puţin 4 membri prezenţi. Consiliul ţine 4 şedinţe pe an: In Ianuar, April, Iulie şi Octomvrie.

Epitropii protopopeşti în număr de 4, aleşi în adunarea protopopiatului pe 6 ani, administrează fondul protopopesc şi execută hotărârile privitoare la afacerile financiare ale întregului protopopiat.

Judecătoria protopopiatului formează forul de primă instanţă în afaceri disciplinare ale personalului bisericesc. J. P. este compusă din 3 preoţi, cu vot deliberativ şi 3 preoţi supleanţi cu vot consultativ ajutaţi de un secretar. Ei îşi aleg un preşedinte. Protopopul susţine acuzarea când trimite singur în judecată. J. P. este competentă de a aplana şi eventual a hotărâ în privinţa diferendelor personalului bisericesc cu parohienii, în privinţa sporirii taxelor epitrahilului. J. P. priveghează ţinerea regulată a registrelor matriculare şi a altor acte parohiale; desbate chestiuni bisericeşti, trimise de consistorul spiritual eparhial; priveghează asupra conduitei presonalului bisericesc.

J. P. ţine şedinţe în fiecare lună. Apel dela judecătoria protopopiatului se poate face la consistorul spiritual eparhial în termin de 15 zile dela comunicarea hotărârii.

Conferinţe preoţeşti se ţin în fiecare an pentru perfecţionarea preoţilor în slujbe bisericeşti; pentru îndrumarea preoţimii în toate ramificaţiile activităţii pastorale; pentru a discuta toate chestiunile ce interesează biserica şi cle-

rul şi a formula deziderate; pentru ca preoţii merituoşi să comunice succesele pastorale; pentru aprofundarea şi completarea cunoştinţelor teologice; pentru perfecţionarea preoţilor ca predicatori şi duhovnici.

9. *Parohia* este comunitatea bisericească a creştinilor, clerici şi mireni, cari sub conducerea parohului, susţin cu mijloace morale şi materiale una sau mai multe biserici, aşezăminte şi personalul lor. Scopul parohiei este să susţină, întărească şi răspândească credinţa bisericii ortodoxe, ca toţi credincioşii să vieţuiască în conformitate cu învăţăturile acestei biserici, împărtăşindu-se cu sfintele Taine şi îndeplinind faptele milei creştineşti; apoi să găsească mijloacele spre a ajuta biserica, pe slujitorii ei şi toate aşezămintele parohiale. Sânt şi comunităţi creştine filiale, care nu pot să se susţină cu mijloacele lor proprii, care se alătură la o parohie vecină.

Consiliul eparhial ridică o filială la gradul de parohie, înfiinţează o nouă parohie şi schimbă hotarele unei parohii. O parohie nouă se înfiinţează când sânt cel puţin 400 familii la oraşe şi 150 familii la sate. Se pot înfiinţa în mod excepţional parohii şi sub acest număr.

In parohie avem: Adunarea parohială compusă din toţi bărbaţii majori, de sine stătători, care şi îndeplinesc datoriile faţă de biserică. Preoţii, diaconii şi cântăreţii sânt membri de drept.

(Va urma)

Condiţiile de admitere

la Institutul Surorilor de Ocrotire

Condiţiile de primire a elevelor în Institutul: «Surori de Ocrotire» sânt:

1. Vârsta: 20 ani împliniţi, nu mai mult de 40—42 ani.

2. Patru clase civile sau liceale. Se fac excepţiuni cu femei serioase care se obligă ca ulterior să-şi facă examenele de pe clasele cerute.

3. Certificat de botez.

4 Certificat medical.

5. Certificat de moralitate din partea comunei sau şi din partea preotului. Inceperea cursului la 15 Octomvrie. Durata cursului: un an şi jumătate. Taxa de înscriere 20 lei. Taxa pentru fondul de bibliotecă 30 lei. Toate elevele vor fi primite bursiere ale statului, deci toată întreţinerea şi învăţământul va fi gratuit. Mame cu mai mult de 3 copii nu se admit. Mamele care dovedesc că n'au în grija cui lăsa copilul în timpul cât va sta la curs, vor primi o înlesnire din partea statului. — Elevele au să aducă cu sine: Trei şorţuri albe, încheiate şi cu mâneci. Trei cearceafuri. Trei feţe de perină. 6 buc. ştergare. 6 buc. ştergătoare de vase. 3 cârpe de prav. 1 pătură sau plapomă de acoperit. 1 tacâm complect. 3 farfurii. 2 pahare. 1 ceaşcă pentru lapte. Lengerie de corp suficientă pentru schimbul de 2 ori la săptămână. Elevele au să-şi trimită cererea până la 15 Septemvrie 1921 la Inst. Sur. de Ocrotire. Cele cu 4 cl. civile sau liceale se vor prezenta la timp la Insp. Ig. din judeţele unde se găsesc, iar cele care n'au clasele prescrise se vor prezenta începând din 15 Septemvrie în persoană la Inst. Sur. de Ocrot. Str. Mănăştur Nr. 27 Cluj.

Toate elevele care vor fi primite trebuie să dea un revers în care să obligă ca după absolvirea cursului devenind funcţionare de stat se vor supune dispoziţiunilor autorităţilor de stat sanitare şi igienice.

Elevele vor primi o uniformă pe spesele lor.

Informaţii mai amănunţite dau Inspectoratele de igienă (Braşov, Oradea-mare, Satumare, Sibiu, Tg.-Mureş şi Timişoara).

Direcţiunea şcoalei surorilor de ocrotire, Cluj str. Mănăstur 27, şi ds. Mărioara Manta, preşedinta societăţii surorilor de ocrotire — O.-lat, jud. Sibiu. —

Rugăm cu toată insistenţa şi dragostea de cauză pe toţi intelectualii noştri să binevoiască a îndemna pe cât de multe doamne şi domnişoare, care au aplicare către cariera aceasta frumoasă, a întra ca eleve în şcoala noastră, oferindu-li-se avantajul ca după absolvirea cursului cu succes, numai decât să fie numite funcţionare de stat şi a-şi asigura astfel o existenţă sigură şi o poziţie frumoasă socială.

Cluj, la 15 August 1921.

Direcţiunea şcoalei surorilor de ocrotire.

Din zile mari

I.

Vorbirea

ţinută la 21 August v. 1916 în biserica din Satulung, fiind de faţă domnul general Razu cu statul său major, de preotul Zenovie Popovici.

«Aveam un vis neîmplinit
Copil al suferinţii,
De jalea lui ni-au răposat
Şi moşii şi părinţii...»

Domnule general!

Da, un vis a fost pentru moşii şi strămoşii noştri, ceeace pentru noi astăzi este realitate.

Blagoslovită fi, sfântă zi a Maicei Domnului, căci adormirea Ta a adus învierea noastră.

Lanţurile sclăviei seculare pârăe şi cu un sgomot lugubru se prăbuşesc la pământ.

Tirănia aziatică va fi zdrobită, şi dragostea de frate, ne va face să uităm suferinţele şi durerile îndurate până acum.

Aproape patru milioane de fraţi români, salută cu mine împreună în dvoastră, dle general, pe înainte-mergătorul desrobirii neamului românesc, şi noi, cari cei dintâi am gustat din razele dulci ale bibertăţii, cari cei dintâi am avut fericirea de-a vă strânge la inimile noastre, noi, cu lacrimi în ochi vă salutăm zicându-vă: «*Bun sosit!*» pe frumoasele noastre plaiuri.

Şi când vă salutăm de bun sosit, vă zicem, *înainte, înainte,* pentru neam şi pentru Rege, şi falnicii noştri dorobanţi cari ca şoimii au sburat preste Carpaţi, să nu se oprească, până ce nu vor înfige iarăşi mândrul nostru tricolor în cetatea lui Mihai Viteazul.

Dar ce văd? Umbrele marilor voivozi Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul ne umbresc şi din înălţimile lor fericite binecuvintează măreţul vostru pas zicându-vă: Acum, ori nici odată, scuturaţi jugul sclăviei seculare.

Insufleţiţi de aceste vedenii, cu toţii strigăm: Trăiască M. Sa Regele tuturor românilor! Trăiasca viteaza Sa armată! Trăiască Romănia Mare!

II.

Din pribegie

Părintelui Zenovie Popovici, confesorul Marinei militare, cu ocazia plecării sale în Ardeal:

Te duci acum, Părinte,
Al sufletelor noastre
Mijlocitor cucernic
Pe lângă Tatăl sfânt.
Te duci acum, Părinte,
In locurile sfinte
Legate-acum puternic
Cu noi pân' la mormânt.

Acolo, fraţii noştri
Te-aşteaptă, căci nu pot
Să râdă fără tine,
Să râdă fără preot,
Să râdă făr' acela
Ce 'n vremuri grele i-a'n-
[drumat,
Cu ei ai plâns cu hohot,
Cu ei ai blestemat!

Te duci şi iei cu tine
Făptura-ţi omenească,
Dar ne rămâne 'n suflet
Şi 'n inimi glasul tău,
Ce ştie să aline,
Şi ştie să lovească
C'o vorbă părintească
Mai crunt ca cnutul greu.

Te duci! Şi Domnul care-ţi
[varsă
In glas din harul Său,
Il roagă să ne aibă
De-acum 'nainte 'n pază.
Noi îl rugăm asemeni
Spre «bunul drum» al tău.

Locotenent Negru.

Chilia, la 29 Iunie 1919.

Cele două broşuri

Chestiunea concordatului de Dr. I. Lupaş şi *Petru Maior şi Unirea* de păr. Terenţie, trimise celor pentru cari au fost destinate, au prins a-şi face efectul pe care nu-l va putea împedeca surata dela Blaj de le-ar numi şi mai altfel decât pamflete. Că este pe deplin îndreptăţită teza aşa cum s'a pus, o justifică primirea bună cu care au fost întimpinate broşurele de preotimea cu adevărată inimă românească a satelor, a căror viaţă n'a fost contaminată de cosmopolitismul reprezentat de cei câţiva cari ţipă amar prin «Unirea». Cuvintele de îmbărbătare ce ne vin dela preoţi greco-catolici pentru năzuinţa de a readuce pe cei despărţiţi la 1700, sânt pentru noi de o superioară valoare morală, şi odată mai mult sânt dovada că satele — preoţi şi popor — au rămas cu sufletul întreg, neatins de miesmele bolnave ale catolicismului, care după însaş recunoaşterea Unirii îşi schimbă mereu faţa după umblarea vremii.

Dar «Unirea» umblă de nou cu *bănuiala.* Acum vrea cu orice preţ să facă răspunzător statul «care ar ajuta încercările de proselitism». Aceşti fraţi greco-catolici, obicinuiţi din trecut cu ocrotirea şi sprijinul «regelui apostolic» şi a guvernelor catolice, îşi închipue, că nici nu se poate face propagandă fără ajutorul statului. Se gândesc la ce ar fi făcut ei cu ajutorul Austriei catolice, dacă norocul războiului era pe partea ei, şi de aceea nu se sfiesc să-şi dea pe faţă uneori regretul.

Unde ar fi norocul, dacă statul român ortodox ar ajunge la conştiinţa deplină a datoriilor sale către ortodoxia pe care se razimă temeliile lui! Un ajutor efectiv al statului n'ar fi decât repararea nedreptăţilor multe, de care a avut parte biserica ortodoxă ardeleană din partea catolicilor români ori de alt neam sprijiniţi de puterea statului care ne căuta peirea. Să nădăjduim că statul românesc va reveni totuşi la înţelegerea dreaptă a situaţiei, după ce va fi văzut şi tendinţele alaiului cu care nunţiul papal cutreeră ţara pentru a alimenta nădejdile străinilor, cărora le dau un razim şi românii uniţi prin atitudinea lor. (pm.)

Ştirile zilei

Cărţi pentru bibliotecile parohiale şi a caselor culturale se mai află la secretariatul Asociaţiei «Andrei Şaguna» a clerului. Ceice doresc să aibă din aceste cărţi, vor aduce cu sine o copie a procesului verbal despre înfiinţarea casei culturale sau un conspect al cărţilor din biblioteca parohială.

Adunarea cercuală a despărtământului *Hunedoara* al Asociaţiunii se ţine Duminecă (Sf. Marie) în 15/28 August a. c. la ora 3 p. m. în pavilionul şcoalei civile din Hunedoara. Se ţin conferinţe interesante şi producţiuni etnografice, ear seara la ora 8½ *teatru* şi *dans,* organizate de Reuniunea femeilor d'acolo.

Aviz. Membrii Asociaţiunii pot călători la adunarea generală dela Sighet cu reducere de 50 la sută (nu 75) în baza ordinului direcţiei generale a C. F. R.

Bursă înapoiată. Dl Arsenie A. Stinghe, subdirector la Banca centrală de industrie şi comerţ din Sibiu, — cum aflăm din G. Tr., — pe lângă o scrisoare de recunoştinţă adresată comitetului parohial dela biserica sf. Nicolae din Braşov, a înapoiat bisericii bursa care o primise ca student. Fapta n'are trebuinţă de a fi lăudată, ci de a fi urmată şi de alţi foşti bursieri.

Cununie. Dl căpitan *Vladimir Constantinescu-Pantazi* şi dşoara *Miţi Bologa,* flica directorului Dr. Vasile Bologa dela liceul de fete din Sibiu, îşi celebrează cununia Duminecă, în 28 August n. 1921, la ora 8 seara în catedrala Sibiului.

Administraţia Revistei Teologice roagă pe abonaţii săi, cari îşi ridică în persoană dotaţia dela cassa arhidiecezană, să plătească abonamentul la părintele *M. Neagu,* esactor arhidiecezan, ear ceilalţi să nu întârzie cu trimiterea prin postă.

Aviz. Se aduce la cunoştinţă preotului P. că suma de 20 lei, pe care a refuzat s'o primească dela cassa arhidiecezană în ziua de 12 Aug. a. c., pentru motivul că hârtia era cam uzată, a fost donată pentru orfani de războiu. *Cassa arhid.*

Aviz şcolar. Inscrierile la şcoala primară urbană şi grădinile de copii a statului din *Sibiu,* pentru anul şcol. 1921/22, se fac în zilele de 1, 2 şi 3 Sept. n. dela ora 8-12 a. m. şi 2-5 p. m. pentru elevii ai căror părinţi locuesc în Sibiu, şi în 4 Sept. a. c. pentru cei din provincie. Inscrierile la şcoala primară atât pentru cea din centru cât şi pentru cea din Sub. inf. (Str. Kestner Nr. 6) se fac în cancelaria Direcţiunii şcoalei *Str. Orezului Nr. 13 etai I;* ear cele pentru grădinile de copii la azilul din centru Str. Orezului Ni. 6 etaj I îndărăt în curte. Prelegerile se încep în 5 Septemvrie a. c. ora 8 a. m.

Nume antipatriotic. Preotul ceh dintr'un sat al Boemiei a refuzat să boteze cu numele de «Wilhelm» un băiat al unuia dintre credincioşii săi, pentru motivul că numele acesta, purtat de fostul împărat german, este antipatriotic.

N. 469/192 Prot. (151) 1–3

Concurs

Pentru întregirea postului al doilea de învățător la școala noastră primară ort. rom. din **Aițina**, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termin de 15 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român», cu următoarele emolumente:

1. Salar dela biserică 150 lei plătibil în 2 rate, car restul e asigurat dela stat conform calificării și anilor de serviciu.

2. Cortel în edificiul școalei, constătător din 2 odăi, și lemnele trebuincioase.

3. Folosirea a 8 jug. cat. pământ (fânat) primit în urma legii agrare computat cu 65 lei jugărul.

Alesul se obligă a instrua elevii școalei de toate zilele și de repetiție a cerceta regulat biserica în Dumineci și sărbători și a cânta cu elevii sf. liturghie și la o eventuală absență a cântătorului și la utrenie.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile înzestrate cu documentele de calificațiune subscrisului și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 5 August 1921.

In înțelegere cu comitetul parohial.

Joachim Muntean
protopop

Nr. 2236/1921 p. (150) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan permanent sistemizat în conformitate cu dispozițiile § 6 din regulamentul pentru parohii — pe lângă oficiul parohial și protopopesc din **Turda**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia inserare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul, gradațiile și adaosele de scumpete statorite de ministerul cultelor conform calificației preoților urbani.

2. Jumătate din venitele stolare și administrative dela serviciile îndeplinite de capelan în parohie și tract.

3. Remunerațiile ce i-se vor da dela spitalul județean pentru îngrijirea bolnavilor și dela înmormântări, pentru îngrijirea deținuților dela închisoarea Tribualului și remunerația pentru catehizația dela școlele medii de fete, școala de meseriași și școale primare de stat în cadrele instrucțiunei ministeriale.

4. Remunerația potrivită pentru serviciile permanente ce le va presta în cancelaria protopresbiterală dela protopopul.

5. Locuință confortabilă, încălzită cu gaz metan, apaduct și iluminație electrică, provăzută cu supraedificate economice, în schimbul unei chirii modeste, ce se va statori de comitetul parohial.

6. Reflectanții cu coalificație pentru parohii de clasa primă au să-și înainteze cererile de concurs la Consistorul Diecezan în termin legal, și va fi numit capelan de acest Consistor în înțelegere cu reprezentantul oficiului protopopesc din Turda.

Cluj, din ședința senatului bisericesc al Consistorului Diecezan, ținută la 1 Aug. 1921.

Nicolae Ivan
arhim. preș. Consistorial.

Nr. 334/921 (152) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești dela școalele conf. ort. române din mai jos însemnatele comune, tractul Mercurea, se publică concurs cu termin de **20** zile, dela prima publicare în «Tel. Rom».

1. **Apoldul inf.** 3 posturi. Salar dela biserică pentru 1 post 50 Lei, al II-a 150 Lei, și al III-a 300 Lei, restul dela stat. Relut de cvartir și grădină conform legii.

Cei cunoscători de muzică vor fi preferiți.

2. **Ludoș**, 2 posturi cu salar dela biserică, de câte 300 Lei, relut de cvartir 50 Lei și de grădină 20 Lei, restul dela stat.

3. **Mercurea**, 1 post, salar dela biserică 300 lei, relut de cvartir, și grădină conform legii, restul dela stat.

Instructori de fanfară vor fi preferiți.

4. **Reciu**, 1 post cu salar dela biserică de 300 lei, restul dela stat, cvartir și grădină.

5. **Păuca**, salar dela biserică 300 lei, cvartir și grădină.

6. **Beșinău**, salar dela biserică 300 lei, restul dela stat, cvartir și grădină.

7. **Tău**, salar dela biserică 300 lei, cvartir și grădină.

Concurenții au să-și aștearnă petițiile în terminul sus indicat la oficiul protopopesc subsemnat, având a se prezenta în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 4 August 1921.

Oficiul protopopesc ort. rom.

Avr. S. Pecurariu,
protopop.

Nr. 813/1921 of. com: (53) 1—1

Publicațiune

Comuna Mohu exarândează hotarul comunei, pentru păsunatul de iarnă al oilor, în *28 Aug. 1921, d. m. la 2 ore* în licitațiune verbală împreună cu oferte sigilate în Mohu la primăria comunală;

Prețul strigărei Lei 6000.

Vadiul 10%

Condițiunile detailate se pot vedea la primăria comunală.

Mohu, la 14 Aug. 1921.

Primăria Comunală.

Nr. 1—1921 (136) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului al doilea învățătoresc din comuna **Cristian**, protopresbiteratul Sibiu, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: 1. Dela comuna bisericească 300 lei anual, restul întregire dela stat; 2. Dela comuna bisericească bani pentru relut de cuartir și 4 stângini de lemne.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral în terminul deschis și a se prezenta la biserica din comuna Cristian în vre-o Duminecă sau sărbătoare, spre a face cunoștință cu poporul și a cânta.

Concurentul ales este obligat a merge la sf. biserică și a cânta sf. Liturghie.

Din ședința comitetului parohial, ținută la 6/19 Iunie 1921.

Gavriil Crișan, președinte.
Ioan Ghișe, notar.

Văzut:

Mateiu Voileanu,
adm. prot.

---

(143) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător devenit vacant, la școala primară ortodoxă română din **Loamnăș**, tractul Sibiu, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Salarul anual 250 lei, restul dela stat, locuință în edificiul școalei și grădină în măsura prescrisă de lege.

Invățătorul ales e obligat, pe lângă instruirea elevilor de toate zilele, a-i conduce în toate Duminecile și sărbătorile la sf. biserică.

Comuna bisericească se obligă a da învățătorului ales 2 stânjini de lemne.

Doritorii de a ocupa acest post, să aștearnă, rugarea cu documentele necesare Prea On. oficiu protopopesc în Sibiu în terminul sus indicat, și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoștință cu poporul.

Laomnăș, la 26 Iulie 1921.

Nicolae Dorca prez. comit. par.
Ioan Giurgiu secretarul comit. par.

Văzut:

Mateiu Voileanu
adm. prot.

Nr. 301/1921 protop. (147) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești la școalele confesionale ort. române din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Mediașului, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Blăjel**, salar de 300 Lei dela com. bis. restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.

2. **Chesler**, salar de 200 Lei dela com. bis. 100 dela ven. Consistor, iar restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.

3. **Curciu**, salar de 200 Lei dela com. bis. 100 Lei dela ven. Consistor și restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.

4. **Frâua**, salar de 200 Lei dela com. bis. restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.

5. **Hoghilag**, salar de 200 Lei dela com. bis. 100 Lei dela ven. Consistor; restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.

6. **Hașag**, salar de 300 Lei dela bisericele ambelor confesiuni, restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.

7. **Richișdorf**, salar de 200 Lei dela com. bis. 100 Lei dela ven. Consistor; restul întregire dela stat; relut de cvartir și grădină legal.

8. **Veseud**, salar de 160 Lei dela com. bis. restul întregire dela stat; locuință și grădină în natură.

Doritorii a ocupa unul din aceste posturi să-și înainteze în terminul deschis cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezinta în parohie spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Mediaș la 30 Iulie v. 1921. Oficiul protopresbiteratul gr. or. al Mediașului în înțelegere cu comitetele parohiale.

Romul Mircea
protopop.

Nr. 305/921. (137) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învățător la școala primară ort. rom. din **Loman** se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Salar lei 50 dela biserică, restul dela stat. Cvartir în natură și 2 stângini lemne de foc.

Invățătorul e dator să conducă în Dumineci și sărbători copiii la biserică și să cânte cu ei la sf. liturgie.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite cu observarea normelor în vigoare în terminul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeș, 22 Iulie 1921.

In înțelegere cu comitetul parohial, oficiul protopresbiteral al Sebeșului.

Sergiu Medeșan
protopop

---

(148) 2—3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a două catedre de învățător la școala noastră confesională din comuna **Maieruș**, se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Invățătorul ales și întărit va avea:

1. Salar dela biserică 300 lei anual.

2. Cvartir (învățătorul-director) în edificiul școalei, celalalt afară de școală.

3. Fiecare învățător are dela comuna politică 5 stânjini de lemne loco în pădure.

Toate celelalte adause se vor cere dela stat.

Amândoi învățătorii au să conducă școlarii Duminecă și sărbătoare la biserică și să cânte cu ei răspunsurile liturgice.

Doritorii au să-și înainteze rugările conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopasc și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare să-i cunoască poporul.

Din ședința comitetului parohial.

Maieruș, 3 Iulie 1921.

Alexandru Maierușan secretar
Miron Bucșa paroh-prez.

Aprobat:

Dr. V. Saftu
protopop

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIATIUNII SIBIIU

Anul LXIX. Sibiu, 17/30 August 1921 Nr. 65

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român». Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Libertatea confesiunilor

Popor mai răbdător și mai bun pentru neamurile de altă limbă și lege, decât este poporul românesc, nu se găsește în nici una dintre țările europene.

In orce epocă a istoriei, vechi sau nouă, românul a dovedit cea mai largă înțelegere pentru ideile și sentimentele tuturor popoarelor conlocuitoare, fie creștine, fie necreștine.

In statul românesc mărit de astăzi se acordă libertatea cultului, pentru deosebitele confesiuni, în aceeaș proporție ca și bisericii dominante ortodoxe.

Cu toate acestea, sau poate tocmai d'aceea, pe urmele toleranței religioase și a considerațiilor de tot felul, — ce ne este dat să constatăm?

Roma papilor își mobiliisează oștenii: pe cei de pe malul Târnavelor îi îndreaptă în contra bisericii noastre și a slujitorilor ei (vezi atacurile *Culturii creștine* (!) și ale *Unirii*, număr de număr), ear pe reprezentantul său dela București îl pornește în turneu prin Ardeal și Bănat pentru ca să adune dela numărul disparent al romano-catolicilor din teritoriile noastre eventuale jalbe și plânsori (fiindcă nemulțumiți există totdeauna) împotriva stărilor cu care ei nu se vor împăca decât atunci când vor izbuti să sdruncine puterea noului stat. Este evident prin urmare că, după cum am arătat și de altă dată, avem d'a facu cu o luptă provocătoare a adversarilor bisericii noastre.

Organele de publicitate blăjene tot mai grăesc și astăzi cu mare emfază despre incomparabila autoritate și forță ce săiășluesc în Curia romană.

Confrații dela Blaj se prefac a nu ști că venerabila Curie romană, pe vremea regimului unguresc, nu numai că n'a susținut aspirațiile românești ale bisericii greco-catolice din țările coroanei «Sfântului Ștefan», ci dimpotrivă: biserica Romei a fost, în Ungaria și Transilvania, scutul cel mai formidabil al politicei de maghiarizare; ear acum, în epoca democrației, tot mai apără, pe față și pe ascuns, reintronarea Habsburgilor, — în Ungaria deocamdată; pe urmă...

Nici papa, nici bărbații din jurul scaunului său n'au cutezat să-și ridice glasul împotriva năvalei date de unguri asupra bisericii și școalelor confesionale greco-catolice. Și nici unul dintre mitropoliții Blajului n'a fost aflat de vrednic la Roma pentru a fi înălțat la treapta, unde au fost ridicați numeroși prelați unguri.

Pretutindenea, unde biserica greco-catolică trăia în vecinătatea nemijlocită a romano-catolicilor, viața ei românească era împedecată. Orce activitate școlară și bisericească a greco-catolicilor trebuea să îndure cele mai simțitoare daune din punct de vedere al românismului, tocmai pe urma *diplomației* cunoscute a cercurilor Curiei romane, care n'au voit, și nu vreau nici astăzi, să se strice cu Budapesta.

Sub pretextul libertății confesionale, nu putem admite sdruncinarea țării noastre. Și dacă statul este îndreptățit a lua măsuri în contra sectelor religioase, care nu se sfiesc a răspândi sămânța anarhiei, acelaș stat va fi destul de tare să facă față și propagandelor, care au drept țântă slăbirea bisericii dominante și a întregului element românesc alcătuitor de țară.

Este rândul corpurilor noastre legiuitoare să se rostească în consecvență.

Nr. 6293 Bis.

CONCURS

La seminarul arhidiecezan ortodox român din Sibiu este vacant postul de profesor la catedra de istorie bisericească universală și de cea specială a bisericii ortodoxe române, pentru îndeplinirea căruia se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Tel. Rom».

Cererile de concurs sânt a se înainta la Consistorul arhidiecezan însoțite de:

1. Carte de botez.
2. Absolutor teologic.
3. Calificație teologică academică.
4. Alte atestate de serviciu și documente recomandatoare (publicații științifice).

Salarul e cel normat pentru profesorii seminariali.

Sibiu, din Ședința Consist. arh. ca senat bisericesc, ținută la 3 August 1921.

Consistorul arhidiecezan

FOIȘOARA

Sfințirea untdelemnului la încoronarea Suveranilor

Rugăciune cu prilejul încoronării, alcătuită de I. P. S. S. Mitropolitul primat Miron Cristea.

Cu prilejul încoronării Suveranilor, I. P. S. S. mitropolitul Miron Cristea a alcătuit următearea rugăciune, care va fi rostită la sfințirea untdelemnului, în ziua desăvârșirii actului istoric, din mănăstirea dela Alba-Iulia:

Dumnezeule cel mare, căruia se închină toată făptura, — Părinte al lucrurilor, dintre care isvorește înțelepciunea, — Doamne al milelor și adâncul bunătăților, pe care nimenea din cei ce Te privesc, nu Te pot cuprinde, — dar dela care purcede toată darea cea bună și tot darul desăvârșit: Ție ne cucernicim și dela Tine cerem: caută din tronul ceresc al slavei Tale asupra noastră, a nevrednicilor Tăi robi și slujitori ai bisericii noastre strămoșești și ne dă dar de slujbă, precum ai dat aleșilor Tăi ucenici și apostoli, și prin smerita rugă a glasurilor noastre trimite pe Sfântul Tău duh care sfințește toate și cu puterea și lucrarea lui curățitoare, sfințește untdelemnul acesta, ca el să fie ungere de sfințire, îmbrăcăminte împărătească, pavăză de vitejie, depărtare și scăpare de încercarea tuturor vrăjmașilor văzuți și nevăzuți, arma dreptății, înoirea și trezirea sufletului și a inimii, scutire de ispite și mireasma tuturor faptelor bune.

Doamne sfinte, împăratul împăraților și domnul domnilor, celace din înălțimea tronului Tău și din strălucirea lui Te-ai coborât pe pământ, luând chip de rob și Te-ai adus pe Tine însuți jertfă pentru mântuirea oamenilor, dându-le tuturor pildă neîntrecută și veșnică: binecuvintează cu darul Tău, această ungere, ca cel ce se va unge dintr'însa, urmând pilda marilor voevozi ai țării și a mucenicilor neamului românesc, — să fie pururea însoțit de dragostea nefățărită a poporului său și împodobit cu cele mai alese virtuți creștinești și cetățenești ale înaintașilor săi, domni încărcați de glorie, pe cari totdeauna să fie gata a le aduce jertfă pe altarul propășirii obștești al țării sale, întrindu-i hotarele și temeliile, întemeind altare de închinare și de mulțumire Ție, celui ce ai călăuzit la mărire țara și poporul ei și sporindu-i toate așezămintele de cultură, de gospodărie cruțătoare, de binefacere și de ocrotire a celor mulți și muncitori, nevoiași și în suferințe.

Tu, stăpânul lumii și Dumnezeul dreptății, care cu potop ai pedepsit pe cei ce s'au întors de către Tine uitând și binefacerile și porunicile Tale, dar în nemărginita Ta milostivire ai slobozit din corabie porumbelul părinteștei Tale iubiri și cu ramura de măslin l-ai trimis tuturor ca semn al iertării și al păciii: nu întoarce de către noi, pentru păcatele noastre, blândețea feții tale, ci te îndură spre noi și spre cei ce se va unge din acest rod al ramurii de măslin; eartă-i și îndreptează-i lui și nouă greșalele cele de voe și cele fără de voe, sporește fiii, dă țării sale roade cu belșug și ajută unsului Tău, ca să aibă domnie de lungă și pașnică propășire și de înflorire, ca împreună cu el și cu casa lui să-ți aducem mulțumiri și să Te proslăvim, căci dela Tine Dumnezeul cel ceresc se dă celor aleși stăpânirea și puterea, și în mâna Ta este domnia pământului și a neamurilor, acum și pururea și în vecii vecilor, Amin.

Vorbe înțelepte

— Invățătorul care nu pune la lucrare aceea ce știe, se asamănă unui nor care nu dă ploaie.

— Știința gonește neînvățătura, iar nălucirile cele rele nu se pot izgoni dela mintea cea îndărătnică.

— Cât vrăjmașul se arată mai smerit, vesel și blând, atâta se cade să nu te năddjdueșți lui.

Primire la cursul teologic

al Seminarului Andreian

Pentru anul şcolar ce vine 1921/22, sânt primiţi la cursul teologic în seminar arhidiecezan următorii tineri:

Ioan Roman din Covragiu, Toma Neamţu din Dobra, Ieronim Dumitrescu din Ticuşul-Român, Ioan Isac din Topârcea, Ioan Cionca din Cubleş, Victor Suse din Soporul de Câmpie, Gavriil Câmpeanu din Bălan, Ioan Roşca din Călata Mare, Prodan Socaciu din Ciora, George Zemora, înv. Sibiu, Nicolae Bălăban din Alţina, Ioachim Evi din Vinţul de jos, Pavel Alisie din Loman, Alexandru Fodor din Mărişel, Adrian Ungur din Rea şi Moise Popoviciu din Ganţaga.

Tinerii primiţi sânt obligaţi a se prezenta pe ziua de 1 Septemvrie a. c. st. v. la direcţiunea seminarială spre a se inmatricula, cu acea observare, că cei ce nu se vor prezenta la acest termin nu mai pot fi inmatriculaţi.

Toţi cari nu au prezentat la cererea de primire documentele în original, sânt poftiţi a le trimite la Consistoriul arhidiecezan până la 31 August a. c. sau a le aduce în persoană, deoarece documentele date în copie nu sânt suficiente pentru inmatriculare.

Dela sate

— Un clopot din America —

Emigraţii în America pentru a-şi câştiga pânea de toate zilele, 29 de credincioşi ai bisericii noastre, şi-au adus aminte de lăcaşul sfânt al lui Dumnezeu, unde au primit de multeori merindea sufletească şi unde au aflat linişte şi mângâere în zile grele, căci la scrisoarea-apel, trimisă lor, în anul 1919 au dat ascultare contribuind cu toţii la procurarea unui clopot preţios pentru biserica noastră.

Dupăce în 1917, la poruncă mai înaltă s'a săvârşit sacrilegiul luându-ni-se şi nouă două din cele 3 clopote ale bisericii din Şpring (tr. Mercurea) pentru a le folosi la fabricarea proiectilelor să secere vieţile luptătorilor doritori de dreptate, Dumnezeul neamurilor a întors săgeţile contra celor cări le aplicau pe nedreptul dându-le să înţeleagă că cel ce face sacrilegii la lăcaşul lui Dumnezeu, vinovat va fi şi iertare nu va avea în veac.

Făcând cunoscut acest lucru credincioşilor mei aflători în oraşul Joungstovn Ohio, în numele parohiei i-am rugat să facă între ei o colectă în scopul procurării unui clopot din America, cu atât mai vârtos că aici s'a epuizat tot materialul de aramă şi cioae.

Apreciind justa cerere dintre cei aflători în oraşul Joungstovn cei 29 de inşi mai jos însemnaţi au contribuit fiecare cu câte 15 dolari şi 50 cenţi, colectând astfel 449 dolari şi 50 cenţi, cu care sumă au şi comandat la o fabrică din oraşul Cincinatti Ohio vărsarea unui clopot mare.

In vara trecută clopotul a fost debarcat de pe vaporul «*Manica*» în portul Galaţi francat şi asigurat de fabrică tot în suma de mai sus.

Prezentându-ne la autorităţile vamale din Galaţi pentru ridicarea clopotului, spre mai marea noastră mirare nu ni se eliberează fiind supus taxelor vamale, cari se urcau la suma de aproape 5000 lei.

Prin rugări şi intervenţii la Ministerul de finanţe, (Direcţia vămilor) în Bucureşti după multă aşteptare ni se eartă taxele vamale, dar ce folos, că trebue să plătim magazinajul şi transportul din Galaţi până acasă neprimind nici o înlesnire. După altă multă aşteptare şi cheltueli de transport în fine ne soseşte clopotul în stare bună, în gară cea mai apropiată Cunţa.

In ziua de 15 Mai a. c. pe două cară de triumf trase de câte 6 boi cu banderiu şi drapeluri în frunte, trecând prin comuna Draşov, clopotul american, între sunetul clopotelor dela ambele biserici a ajuns în comuna Şpring unde întreg poporul a eşit la biserică întru întâmpinarea mult doritului clopot.

Ajuns înaintea bisericii, am adresat un cuvânt ocazional, în care am relevat dărnicia donatorilor.

Greutatea clopotului nou e de 750 kg. accesoriile lui de 300 kg. în care se cuprinde scaunul său propriu (de bădic) dimpreună cu o roată mare de 1.80 cm. diametru care prin mijlocirea unei osii un băiat de 14 ani pune clopotul în mişcare. Dimensiunea clopotului e de 1 m. 35 cm. diametru, construcţie solidă, vărsat din aramă şi cioae.

După-ce pentru ridicarea şi aşezarea noului clopot s'a făcut un nou aranjament în turnul bisericii, în ziua de sf. proroc Ilie s'a făcut sfinţirea clopotului prin subsemnatul asistat fiind de confratele Gh. Maior din Vingard. Din aceastădi încoaci şi în viitor, până va exista biserica din Şpring, noul clopot prin sunetul armonios îşi va trimite undele sale în văzduh, chemând pe cei vii la rugăciune şi petrecând pe cei morţi la locul de odihnă.

Laudă şi mulţumită lui Dumnezeu şi bună sporire între toate cele bune! şi înmulţirea denarului dat de pribegii noştri americani! a căror nume rămâne eternizat pe tabla comemorativă de aramă lucrată tot la fabrica din Cincinatti cu următoarea inscripţie:

Spre veşnica pomenire, întru mărirea lui Dumnezeu şi vestirea legii lui Hristos, dăruitu-s'a acest clopot sft. biserici gr. ort. din comuna Şpring, de către credincioşii Şpringeni, cari se aflau în oraşul Joungstovn Ohio, din America. In anul 1920 după sfârşitul marelui războiu al lumii:

Toma Comănici, Ilie T. Fleaca, Nicolae V. Fleaca, Simeon N. Fleaca, Toma Cişmaş, Toma Rotar, Gavrilă Suciu, Simeon Străjan, Vasile Sasu, Samson Valase, Isidor Cotârlea, Ioachim Marcu, Ilie I. Cotârlea, Liviu Groza, Nic. Fleaca Pleşan, Ispas Apostu, Toma N. Fleaca, Gavrilă N. Fleaca, Vasilie Marcu, Simeon Comănici, Ioan A. Pastiu, Nicolae Cotârlea, Ioan Cotârlea, Ispas Comşa, Sintie Moga, Iacob Mărginean, Ioan V. Comşa, Nicolae T. Comşa, Ananie Cotârlea.

De încheiere fie amintit că cu ocaziunea sfinţirii clopotului, tinerimea adultă din loc a dat o producţiune teatrală a cărei venit net a fost destinat pentru fondul clopotelor.

Aceste însemnări le-am făcut cu gândul de-a aduce mulţumită şi pe această cale donatorilor noştri şi de a servi de îndemn pentru alţi creştini cu dare de mână cari nu sânt pribegiţi prin America, şi cari pot face mult bine instituţiilor, sub a căror aripi au crescut şi unde au primit învăţătura ce li a asigurat traiul pe pământ. Să învieze deci mecenaţii neamului nostru! Aceasta e dorinţa noastră.

Pr. *Ioan Crăciun*

Soc. Ocrot. orf. din războiu, secţia reg. Sibiu

Apel

Statul român a încuviinţat ca două zile pe an să fie zilele orfanilor de războiu: 19 August şi ziua Congresului Societăţii Orfanilor, ce se ţine în Mai sau Iunie în fiecare an.

Pentru a strânge fondurile necesare, secţia regională Sibiu a deschis în ziua de 19 l. c. colecta publică. Rezultatul acestei colecte însă este cât se poate de *nesatisfăcător.*

Societatea ocrotirea orfanilor din războiu a alergat la ajutorul inimilor caritabile, întru cât statul român, în situaţia de astăzi, nu poate să satisfacă în totul unele cerinţe de ordin milostiv.

Societatea nu s'a îndoit niciodată de mărinimia publicului sibian, dar de data aceasta, fiind lipsită de organele ce îndeplinesc strângerea de fonduri, prin cheta deschisă n'a putut răspunde în consecinţă publicului, care nu stă la îndoială de a da obolul său după puteri.

Pentru a îndeplini o datorie de onoare faţă de orfani, societatea va face o nouă *colectă publică*, umblând din casă în casă şi va aduna fondurile necesare existenţei orfanilor.

Cum societatea şi-a luat angajament să ajute pe toţi orfanii de războiu, indiferent de naţionalitate, colectă publică va atinge pe toţi cetăţenii.

Nu ne îndoim, că de data aceasta vom fi înţeleşi şi ajutaţi în această grea operă de binefacere.

Catinca A. Bârseanu, prezidentă.

Colonel *Ciuperca*, secretar.

Anuarele anului şcolar 1920/1921

10. Anuarul I al şcoalei normale de învăţători, din *Cluj*, publicat de Dr. Pavel Roşca, director. Cuprinde: Date istorice din trecutul şcoalei, Cuvânt ţinut de director la inaugurarea şcoalei (se arată celebra *zonă culturală*, sau maghiarizarea cu forţa a celor 800 şcoale româneşti din 1917). Corpul didactic are 1 director, 20 profesori, maeştri şi învăţători. Biblioteca şcoalei conţine aproape trei mii de volume. Şcoala este înzestrată cu bogate colecţiuni. Bursă întreagă au avut 106 elevi, semibursieri au fost 7. La examen de capacitate au fost admişi 11 candidaţi, dintre cari au obţinut diplomă de învăţători 7 inşi. Elevi înscrişi în opt clase 114. Societatea de lectură «Nicolae Iorga» a elevilor a fost condusă de prof. Victor Lazăr.

Scrisoare

Către Moş Pavel Şerban şi soţia sa Anastasia, în Crihana jud. Cahul, Basarabia.*)

Moş Pavel şi mătuşa Anastasia! Insetat ne era sufletul după cuvântul Domnului, căci se învârtoşase inima noastră şi mulţi uitaseră de Domnul şi de casa Lui, ca şi în zilele lui Ilie Prorocul.

Şi a zis Domnul: «Perde-voi poporul acesta, că a uitat râvna casei mele». Şi a închis cerul 3 ani şi 6 luni, încât tânguire mare era în împărăţia lui Achav şi Ozie împăratul; iar proroc ul Ilie pe muntele Carmilului plângea sfârşitul neamului său, că se ruga: «ia Doamne şi sufletul meu, căci nici eu nu sânt mai bun ca strămoşii mei!.» Şi i-a auzit Dumnezeu tânguirea şi l-a trimis la văduva din Sarepta Sidonului şi-a aflat mântuire el şi poporul lui Israil...

Insetat era şi sufletul nostru după cuvântul Domnului, dar a venit «foc şi ucidere» şi la mulţi s'a învârtoşat inima şi s'a abătut dela râvna pentru casa lui, şi îngerul Domnului a venit la tine moş Pavele şi ţi-a zis: Scoală şi pleacă, du-te pe pământul pe care de 40 de ani l-ai părăsit şi pe care au trăit strămoşii tăi şi du mângâiere poporului meu şi va fi mângâiere ţie şi casei mele.

Şi ai ascultat cuvântul Domnului şi «ţi s'a aprins inima», şi ai venit şi ai sporit untul de lemn şi făina văduvitei şi încercatei noastre biserici, şi ai răurat ploaie binefăcătoare peste sufletele obidite şi inimi învârtoşate, şi iarăş «s'a aprins inima noastră spre casa Domnului»!...

Binecuvântă Doamne pe servii tăi Pavel Şerban şi Anastasia, cari «au iubit podoaba casei Tale» şi au dăruit sf. noastre biserici pentru «pomenirea de veci»:

In anul 1920 bani pentru zidirea bisericii, distruse de duşmani, 1000 lei şi o strană pentru cântăreţi; In 1921 în ziua sf. Proroc Ilie: Un clopot de 300 kg în valoare de 10.500 lei, fabrica «Oituz», Bucureşti pe care cu a sa cheltueală l-a adus, la urcat şi aşezat în clopotniţă. Şi s'a sfinţit în ziua de sf. Ilie patronul întemeierii comunei noastre (1823 Iulie 20), ca să cheme la slujba dumnezeească pe cei vii, să plângă pe cei adormiţi în Domnul, şi să înfrângă furtunile care s'ar abate asupra noastră;

Şi ne-a mai dăruit 1 masă pentru proscomidier. 1 învelitoare pe masă, 1 înv&l. pe sf. pristol, şi 1 ştergar de borangic, 1 cruce de fier la clopotniţă, 1 cruce cu răstignirea închisă în sticlă, 1 cruce de lemn mare la înmormântări şi 2 icoane pentru închinat.

Toate acestea le-a cumpărat şi le-a adus pe a sa cheltueală, străduindu-se mult pentru podoaba casei Domnului.

In numele poporului drept-credincios ce păstoresc Vă zic: Ani cu sănătate şi cu dragoste pentru sfânta noastră credinţă strămoşească, care azi ne-a adunat într'o singură biserică şi o singură ţară! In zilele de sărbători ruga-ne-vom cu cuvintele sfântului Ion Gură de Aur dela St. Liturghie: Eăr pe ctitorii şi binefăcătorii sfintei noastre biserici pomeneşte-i, Doamne, întru împărăţia Ta!

Poiana-Sărată de pe Valea Oituzului, la sf. Ilie 1921. *Pr. I. Ratiroiu.*

---

*) *Pavel Şerban*, astăzi bătrân de 70 de ani, plecase din comuna sa Poiana-Sărată (jud. Treiscaune), înainte cu 40 de ani, în Basarabia, unde s'a însurat şi trăeşte cu copiii săi. Când l-a învrednicit Dumnezeu să vadă mântuirea neamului, şi-a adus aminte iarăşi de locul său de naştere, a venit la Bucureşti şi de-acolo la Poiana-Sărată, jertfind timp şi bani pentru a contribui la zidirea bisericii noastre distruse de războiu. *I. R.*

Unificarea organizaţiei administrative
a bisericii ortodoxe române din România întregită

(Urmare)

Atribuţiile adunării parohiale; examinează şi completează raportul despre mersul afacerilor parohiale; alege pe membrii consiliului eparhiei şi ai comitetului parohial; examinează şi aprobă propunerile consiliului paroh. privitoare la zidirea, şi repararea şi înzestrarea bisericilor, şcolilor şi a altor instituţii parohiale; examinează şi aprobă mijloacele pentru înfiinţarea fondului bisericesc parohial; fixează dări adiţionale în folosul parohiei; examinează şi decide asupra stării materiale a personalului bisericesc parohial; alege membrii adunării protopopeşti; priveghiază ca consiliul şi epitropii parohiali să-şi facă datoria; cercetează şi aprobă bugetul şi inventarul alcătuit de consiliul parohial; cercetează şi aprobă socotelile anuale ale parohiei şi le trimite adunării eparhiale pentru control şi descărcarea anuală; decide în privinţa cumpărării, vânzării şi însărcinării imobilelor; înaintează hotărârile sale prin protopop consiliului eparhial spre aprobare.

Cu 8 zile înainte, parohul, ca preşedinte, convoacă adunarea parohială şi vesteşte şi pe protopop. La adunare se desbat chestiunile propuse la ordinea zilei precum şi altele dacă sânt cerute la 10 membri. Adunarea parohială se întruneşte odată pe an în Ianuar; poate ţinea şi şedinţe extraordinare. Hotărârile sânt valide dacă sânt de faţă 1/10 din numărul alegătorilor înscrişi în listă.

Ele se înscriu în procesele verbale. Contestările trebue îndreptate la consiliul eparhial în 14 zile.

Consiliul parohial este organul executiv şi administrativ al adunării parohiale. El lucrează sub preşedinţia parohului şi reprezintă parohia în toate afacerile afară de cele duhovniceşti.

Membrii consiliul parohial se aleg pe 6 ani.

Consiliul parohial se compune: în parohiile până la 1000 familii din 10; până la 1500 din 15, până la 2000 din 20, până la 2500 din 25 şi de aci în sus din 30 membri. Cei înruditi aproape nu pot fi în acelaş timp membrii consiliului parohial.

Membrii C. P. sânt onorari. Convocarea C. P. o face parohul sau înlocuitorul său ca preşedinte. Consiliul ţine şedinţe de 2 ori pe an, la sfârşitul lui Iulie şi Decemvrie.

Atribuţiile C. P. sânt: face inventarul orcărei averi a bisericii, şcoalei, a fondurilor şi fundaţiunilor; face propuneri pentru vânzări şi cumpărări; îngrijeşte de averea parohiei şi de bună starea edificiilor parohiale; înzestrează biserica cu cele trebuincioase cultului; se îngrijeşte şi de reparări, zidiri etc.; caută mijloacele pentru dotaţia personalului parohial; fixează condiţii de arendări şi închirieri pentru bunurile bisericeşti; plasează banii disponibili ai bisericii, şcoalei şi ai altor fundaţii parohiale, examinează gestiunea financiară a parohiei; supraveghiază religiozitatea şi moralitatea membrilor parohiei; face, prin oficiul protepopesc, propuneri adunării parohiale.

(Va urma)

Ştirile zilei

Şedinţe. I. P. S. Sa Arhiepiscopul şi Mitropolitul nostru *Nicolae* a convocat următoarele şedinţe şi anume: *Luni* în 16/29 August s'a întrunit sub presidiul I. P. S. Sale *Reprezentanţa fundaţiunii Gozsdu* participând P. Sfinţiţii Episcopi: Ioan I. *Papp* dela Arad, Iosif T. *Badescu* dela Caransebeş, Roman R. *Ciorogariu* dela Oradea-mare; d-nii Avram *Berlogea*, Nicolau Poynar, Anton Mocsonyi, Dr. Constantin *Popazu* şi notarul Dr. Aurel *Crăciunescu.*

Marţi şi *Mercuri* în 30 şi 31 August nou se va întruni *delegaţiunea congresuală* pentru a se pronunţa asupra proiectului de statut privitor la unificarea bisericească şi despre cele indeplinite a face raport către congres. Raportul delegaţiei va forma obiect de desbatere în şedinţele Consistorului mitropolitan.

Joi şi *Vineri* în 1 şi 2 Septemvrie nou se vor ţinea şedinţele Consistorului mitropolitan, atât plenare, cât şi senatele.

Predică în Catedrală. Dumineca trecută, în ziua praznicului S-tei Marii împlinindu-se 5 ani dela întrarea României în războiul mondial părintele P. Moruşca a rostit în catedrala noastră o frumoasă predică potrivită acestui fericit eveniment, pe care o vom publica o în n-rul proxim al foaiei noastre.

Episcopia de Timişoara. Primăria oraşului Timişoara a adresat ministerului de culte un memoriu, redactat de d-l advocat Emanuel Ungureanu, prin care cere înfiinţarea episcopiei ortodoxe româneşti în Timişoara.

Congres catehetic. La iniţiativa asociaţiei numite «*Frăţimea profesorilor de religie în şcolile secundare şi medii din Basarabia*», pe ziua de *10 Septemvrie* st. n. a. c. s'a convocat la *Cernăuţi* un congres al profesorilor de religie din întreagă România. Scopul congresului e, ca educaţia religioasă să se aşeze pe baze cât mai solide, unitare şi corespunzătoare principiilor pedagogice moderne. Stabilirea unui plan de învăţământ unitar pentru întreagă ţara, din toate materiile şi fixarea celor mai bune mandate didactice spre ajungerea scopului. Atragem atenţiunea cateheţilor şi profesorilor noştri de religie asupra acestui congres, la care ar fi bine să participe cât mai mulţi.

Cursurile universitare de vară, organizate de saşii sibieni, s'au încheiat în 24 l. c. La prelegerile, care au durat două săptămâni, au venit la Sibiu, să asculte cuvântul profesorilor nemţi sosiţi dela universităţi, numeroşi intelectuali germani: preoţi, dascăli, funcţionari şi particulari, din apropiere şi din depărtare. Cursurile acestea, ca şi cele din anul trecut, au fost însoţite de conveniri sociale, concerte şi teatru.

Episcop de rasă neagră. O revistă americană aduce ştirea, că în vara aceasta a fost sfinţit un episcop negru pentru localitatea Cape Palmas în statul african Liberia. Au fost de faţă, la acest eveniment, mai mulţi episcopi şi credincioşi albi, precum şi 500 de negri. Noul episcop protestant se numeşte *Dr. T. Momola Gardiner*, e de 41 de ani, are studii mai înalte şi e fiul unui preot mohamedan. De tiner s'a încreştinat.

Convocare. Comitetul Fondului Gheorghe Lazăr din Cluj invită pe toţi domnii membri să ia parte la şedinţa plenară în 3 Septemvrie n. a. c. ora 4 d. a. în biroul Casei Invăţătorilor din Cluj. La ordinea zilei: Primirile în Casa Invăţătorilor pe anul şcolar 1921/22; Chestiuni curente. *Comitetul central*

Proces disciplinar sistat. Se ştie, că la intervenţia organelor de stat, în contra profesorului *Nicolae Sulică* din Braşov, Consistorul arhidiecezan a introdus procedura disciplinară. Investigaţia a durat aproape doi ani, ascultându-se o multime de martori. Terminată cercetarea, Consistorul arhidiecezan, în conformitate cu opinia jurisconsultului său, a sistat procedura de urmărire mai departe, în lipsă de dovezi. In urma acestei deciziuni profesorul Nicolae Sulică, în considerarea situaţiei în care se găsea la liceul nostru din Braşov, a renunţat la postul ocupat la acel liceu. Renunţarea s'a luat cunoştinţă; şi astfel a încetat de-a mai fi profesor la acel liceu.

Convorbire... In vagon, lângă doi prelaţi maghiari, sta soţia unui funcţionar român, — povesteşte Voinţa din Cluj. Trenul se apropie de Alba-Iulia, clădirile încoronării apar triumfătoare în mijlocul cetăţii. Toţi se uită spre ele. Preoţii sfintei episcopii romano-catolice din Alba-Iulia se uită şi ei ei, şi-şi şoptesc la ureche:

Unul: Va fi din această clădire încă şi spânzurătoare!

Celalalt: Ş'apoi seminar de teologie romano-catolic!

Credeau că nu-i aude nimeni. Azi Siguranţa din Cluj a început cercetatea.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. In 30 şi 31 August filme senzaţionale. In pregătire: Cercul roşu.

Inscrierile la şcoala de ucenici a statului în Sibiu. Se aduce la cunoştinţa dlor patroni, cari au la învăţătură elevi meseriaşi (ucenici) obligaţi a cerceta cursurile şcolare, că înscrierile la şcoala de ucenici a statului din Sibiu se vor face, pentru anul şcolar 1921/22, din 1—10 Septemvrie a. c. în fiecare zi dela 5—7 ore seara, în cancelaria Direcţiunii şcoalei primare de stat din Strada Urezului Nr. 13. La înscriere elevii vor aduce cu sine certificatul clasei ultime, certificatul de botez, contractul încheiat cu măiestrul, buletinul de vaccinare şi 12 (doisprezece) Lei taxă de înscriere şi didactru. Prelegerile se încep Luni în 12 Septemvrie 1921. *Direcţiunea şcoalei.*

Carte de bucate. A apărut tocmai acum partea I din cea mai bună carte de bucate *Poftă Bună*, de *Zotti Hodoş.* Partea aceasta cuprinde 162 de reţete pentru: Supe, ciorbe, asiete, peşti, rasoluri şi sosuri, — la sfârşit menu-uri pentru zile comune şi pentru sărbători. Cartea costă 6 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu, şi în alte librării.

Samsarlâcul

crédeam, că va lua sfârşit la preoţii noştri, cari sânt trimişi să întemeieze împărăţia lui Dumnezeu, să propoveduiască pierderea sufletului pentru lumea aceasta, să lăpede înşişi toată grija cea lumească oferindu-se, *mai ales aceasta*, pildă lumii; dar nu; el continuă, coborându-se până la cele mai inferioare trepte, lovind cu dispreţ în duhul evangheliei, batjocorind biserica şi terfelind o tagmă.

Ne-am justificat cu vitrejia vremii, că a trebuit să răsturnăm brazda lăsând înţelenit ogorul sufletului; tot vitregia vremii ne-a silit să devenim industriaşi, şi uneori mari; tot ea ne-a făcut crâşmari; tot ea samsari în războiu, făcând afaceri în «tovărăşie» sau pentru dl Şloimsohn, furnizând lână, brânză, fân etc., producând prin toate o amară decepţie în sufletul credinciosului, şi-o scârboasă antipatie faţă de preotul-furnizor şi scăzând prestigiul tuturor preoţilor, — dar nici odată nu m'am gândit că tot preotul, şi încă spunându-o lumii prin inseratele «Daciei Traiane» (pg. 4, Nr. 182), să ajungă şi samsar de dragoste şi căsătorie.

V'a scăpat din vedere acest înserat? Rog on. redacţie să-l reproducă, deastădată gratis:

«*Căsătorie.* Deoarece la anunţul meu din Nr. 163 al «Daciei Traiane» s'au anunţat mai mulţi tineri, *şi eu dispun numai de o fată*, învit prin aceasta fetele, respective domnişoare, cari voiesc a se căsători să se anunţe la mine trimiţându-şi poza cu notarea zestrei ce o are, *ca să pot mijloci afacerea* cu tinerii cari aşteaptă răspuns dela mine. — O domnişoară cu zestre de un milion lei dacă se insinuă (!?) şi convine respectivului, poate să facă căsătorie cu un profesor de liceu într'un oraş mare. — *Alexandru Vlad, preot în Mag, p. u. Sălişte*».

Stilul e omul, zice Buffon, şi fiindcă omul nostru e samsar, şi stilul coráspunde! Dar cinstitul părinte, care n'a avut vreme să se ocupe cu acestea, a uitat ceva nepublicat: procentul, ce-i compete pentru mijlociri.

Sărmană împărăţie a lui Dumnezeu, ai ajuns se vede între mărfuri, oferi şi tu plus-valori şi ai lipsă de samsari! Şi încă de cei cari vor să zică, că Duhul sfânt locueşte în ei?

Ultima treaptă a samsarlâcului!

Cerem duh nou? Viaţă nouă? Dela noi? Dela biserica noastră? — Să nu mai glumim!

Sărmană Asociaţie a clerului, tu nu cadrezi cu vederile unei astfel de preoţimi; are tot dreptul această preoţime să spună (vezi Greşeli, cari se răsbună, Tel. Rom., vara a. 1919) că Asociaţia e numai a unora, cari — nenorociţii — au ales partea Mariei. Altul e duhul vremii.

Duhul vremii, capitalismul şi încă fără capital, trebue să lucreze şi prin acei, cari în Păresimi pentru a nu ştiu câta mia oară spânzură pe Iuda! Să ne mai mirăm dară, că în biserică dela celula constitutivă până sus, de vreai să fii ceva, se cere: gospodărie? — Nu.

Vom schimba din nou *biserica* în «*basilica*», în bursă, căci se răstoarnă amvoanele şi se introduc mesele schimbătorilor şi ale mijlocitorilor.

Dar cum stăm cu tagma, părinte? Dacă cu evanghelia te-ai certat, şi poate totdeauna a fost aşa, vrem să ştim, dacă în vocabularul comercial al Sfinţiei Tale e şi cuvântul *tagmă preoţească*, şi dacă această frază are echivalent în sufletul Dtale? Conştiinţa Dtale umple vre-un vacuum în acel întreg? Până unde vei terfeli un oficiu, pe care unii dintre noi cu preţul celor mai mari jertfe vrem să-l ridicăm la prestigiul ce i se cuvine? Nu poţi trăi nici On. Dta din venitul ce-l oferă preoţia? S'o credem. Dar ai la îndemână frumoasa stupină, ocupaţia care singura e în stare să-ţi insufle un ideal, cu îndemn spre desăvârşire. Şi dacă nici asta nu e suficient pentru un om tără familie grea, lasă oficiul, nu-l mânji, doar aruncă în el cu tină destui nechemaţi.

Sânt atâta de indignat, că nu pot califica o astfel de faptă, pe care Sf.-Ta o supui aprecierii publice, decât ca o faptă de teapa celui din urmă perciunat scăpătat sau a unei înfometate, care nu vrea s'o ştie lumea. Notiţa, care te insinuă pe Dta, ne doare pe noi, — de aceea dau expresie indignării mele.

Şi de altfel credem, că o astfel de faptă, care stă în direct antagonism cu evanghelia şi cu biserica, care discreditează o tagmă întreagă, nu poate fi trecută cu vederea nici de forurile competente. Şi aşteptăm să-şi facă datoria.

Să punem capăt samsarlâcului, că nu-i compatibil cu preoţia. *Gh. Maior.*

Nr. 391/921 (154) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de al treilea învățător dela școala primară confesională gr.-or. română din **Arpașul-de-sus**, protopresbiteratul Avrigului, prin aceasta se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în legile din vigoare și sânt asigurate dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de învățător să-și subștearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiteral în Avrig județul Sibiu, până la terminul susindicat, având cel ales pe lângă școala de toate zilele să instrueze și să conducă elevii de școală la biserică și să cânte cu ei la sfânta liturgie, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul și poziția comunei.

Avrig, 8 August 1921.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Avrigului în înțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 386/1921 (155) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătorești la școalele confesionale ort. rom. din comunele **Săcămaș** și **Teiu**, din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Dotația este de câte 300 lei dela biserică și restul dela stat, cuartir în natură sau relut de cuartir și lemne de foc.

Invățătorii aleși sânt obligați a instrua și elevii de repetiție și a cânta cu elevii în Dumineci și sărbători la sfta liturgie.

Cei cari doresc să ocupe aceste posturi să-și înainteze petițiile subsemnatului oficiu în terminul arătat.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. în înțelegere cu comitetele parohiale.

Dobra, la 2/15 August 1921.

Iosif Moraru
protopop

Nr. 386/1921 (155) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești la școalele confesionale gr.-or. din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Târnava se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Lăslăul-român**, salar 300 lei, restul dela stat, cvartir și grădină de legume.

2. **Șoimușul-român**, salar 200 lei, ajutor consistorial 100 lei, și restul dela stat, cvartir și un stânjen de lemne de foc.

Invățătorul ales este obligat a instrua elevii în cântări bisericești și a-i conduce la sfânta Liturghie în Dumineci și sărbători.

Rugările au să și le înainteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Cetatea-de-baltă, în terminul deschis.

Cetatea-de-baltă, 20 August 1921.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 432/1921 (133) 3—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. II **Neagra-de-jos**, protopresbiteratul Câmpeni, se escrie concurs.

Concurenții își vor înainta cererile, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu, în termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Alesul și întăritul paroh va beneficia, pe lângă salarul dela stat ce se dă preoțimei rurale, și de venitele fasionate în coala B. pentru întregirea dotației protești.

Candidații, cu prealabila încunoștințare a acestui oficiu, se vor prezenta în parohie înainte de alegere, spre a cuvânta și cânta sau celebra.

Oficiul protopresb. ort. rom. în înțelegere cu comitetul parohial.

Câmpeni, 12 Iulie 1921.

Iosif Gomboș
adm. protopresb.

Nr. 366/1921 (109) 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești la școalele primare confesionale gr.-or. române din mai jos însemnatele comune, în protopresbiteratul Avrigului, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Avrig**, trei posturi de învățători, cu salarul anual de câte 300 Lei din cassa bisericii, ear restul și toate adausele din ajutorul dela stat. Relut de cuartir și grădină.

2. **Porcești**, două posturi de învățători, cu salarul anual de câte 300 Lei, ear restul dela stat. Relut de cuartir și grădină.

3. **Vișlea-de-sus** două posturi, cu salarul anual de câte 300 Lei din cassa bisericii, ear restul din ajutorul dela stat. Relut de cuartir și grădină și trei stângini de lemne,

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi să-și subștearnă cererile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, la oficiul protopresbiteral în Avrig (posta Avrig, județul Sibiu) până la terminul susindicat, având cei aleși pe lângă școala de toate zilele și de repetiție să instrueze și se conducă elevii de școală la biserică și să cânte cu ei la sf. liturghie, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, spre a face cunoștință cu poporul și poziția comunei.

Avrig, 1 Iulie 1921.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Avrigului în înțelegere cu comitetele parohiale competente.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 253/1921 of. prot. (144) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Mogoș-Mămăligani**, din protopresbiteratul Lupșa, devenită vacantă prin moartea parohului Vasile David, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele pe lângă observarea, § 26 din Reg. pentru parohii, împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concursele instruite conform regulamentelor în vigoare, cu documentele cerute, sânt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar concurenții — cu observarea prescriselor regulamentului pentru parohii, se pot prezenta în parohie pentru a cânta, celebra, respective cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Baia-de-Arieș, la 21 Iunie (4 Iulie) 1921.

Oficiul protopresbiteral în înțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Gau
protopresbiter.

Nr. 269/921 (141) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești dela școalele confesionale din comunele mai jos însemnate, în protopopiatul Turda, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima inserare în «Telegraful Român».

1. **Turda**, salar 600 lei, restul dela stat. Locuință confortabilă, încălzită cu gaz metan, apaduct, lumină electrică, grădină de zarzavaturi.

2. **Agârbiciu**, salar 300 lei, locuință, grădină, restul salarului se va cere dela stat.

3. **Botez**, salar 300 lei, restul dela stat, locuință și lemne de foc.

4. **Cristiș**, salar 300 lei, restul dela stat, locuință și lemne de foc.

5. **Gâbud**, 300 lei, restul dela stat, locuință, grădină și lemne de foc.

Alegii vor instrui elevii școalei de toate zilele, și pe cei de repetiții în cântările bisericești și vor conduce elevii regulat la biserică în Dumineci și sărbători, cântând cu ei la sf. liturghie.

Preferiți vor fi cei apți a forma coruri.

Reflectanții își vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protop., în termin deschis, având a se prezenta în toamnă spre a face cunoștință cu poporul.

Turda, 15 Iulie 1921.

Oficiul protop. în înțelegere cu comitetele parohiale.

Jovian Murășianu
protopop

Nr. 448/921 (139) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala primară ort. rom. din comuna **Vecerd**, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român», cu următoarele emolumente:

1. Salar 270 lei din repartiție dela popor.
2. 30 lei din alodiul comunal.
Intregirea se va cere dela stat.
3. Cortel în edificiul școalei.
4. Grădină și lemne de foc.

Invățătorul ales se obligă a instrua elevii de școală, a i conduce la biserică în Dumineci și sărbători și a cânta cu ei la sf. liturghie.

Concurenții să-și înainteze cererile înzestrate cu documentele de calificațiune subscrisului în terminul susindicat și să se prezinte în biserică spre a face cunoștință cu popórul.

Agnita, 27 Iulie 1921.

In înțelegere cu comitetul parohial.

Ioachim Muntean
protopop

Nr. 483/1921, Prot. (140) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătorești la școalele confesionale ort. rom. din comunele mai jos însemnate, din protopopiatul Târgul-Mureș, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Cucerdea română**, salar anual 200 lei din repartiție și restul întegire dela stat, relut de cvartir și grădină.

2. **Gornești**, (Ghernesig) salar anual 200 lei din repartiție și restul întregire dela stat, relut de cvartir și grădină.

3. **Iclandul mare**, salar anual 300 lei și anual 200 lei din repartiție și uzufructul alor 14 jug. loc comasat, computate în 100 lei, restul întregire dela stat, cvartir și grădină în natură.

4. **Nasna**, salar anual 300 lei dela biserică și repartiție, restul întregire dela stat, cvartir și grădină în natură.

5. **Petea de câmpie**, salar anual 300 lei, 200 lei din repartiție și uzufructul alor 11 jug. pământ, computate în 100 lei, cvartir și grădină în natură.

6. **Veța** salar anual 200 lei din repartiție, restul întregire dela stat cvartir și grădină în natură.

Invățătorul ales în ori și care din acestea posturi este obligat a instrua și pe elevii de repetiție, a cânta cu elevii în Dumineci și sărbători la Sf. Lit. și a instrua pe elevi în grădina de pomărit. Cel ales în Gornești, Petea de câmpie, și Veța, are să ocupe și postul de cantor.

Cei ce doresc a ocupa aceste posturi au să-și înainteze rugările subsemnatului oficiu în terminul arătat și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Târgul Mureș 18 Iulie 1921.

In înțelegere cu comitetele parohiale.

Stefan Russu
protopop.

Nr. 124—1921 (149) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător la școala primară confesională ort. română din **Mateiaș**, tractul Cohalm, se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt: 50 Lei anual dela biserică și întregirea dela stat, cvartir în natură dintr'o odae, bucătăria în comun cu primul învățător în edificiul școalei și 20 Lei relut de grădină.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul deschis oficiului protopresbiteral subsemnat. Petenții sânt invitați a se prezenta în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Alesul va fi obligat a conduce elevii la biserică și a cânta cu ei Dumineca și în sărbători.

Mateiaș, în 28 Iulie v. 1921.

Ioan Brotea,
par., preș. com. par.

Nicolae Săbău,
epitrop.

Văzut. Nr. 272—1921 prot.

Cohalm, la 2 August 1921.

Emilian Stoica,
protopop.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane·

Anul LXIX. Sibiu, 20 August (2 Septemvrie) 1921 Nr. 66

ASOCIAȚIUNEA CENTRALĂ SIBIIU

Telegraful Român

(Of.)
Nr. 6 Procuratura de stat
Loco
Str. Schewis

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

In interesul adevărului

In revista «Convorbiri științifice» Nr. 1—2 din a. c. dl Todica revine asupra paradoxelor publicate în Voința Nr. 201 și răspunzând articolului din Tel. Rom. Nr. 39 constată din nou și cu mai multă convingere că fericirea noastră ca români numai prin unire cu papa dela Roma se poate cimenta pe temelii trainice.

Convingerea personală îi este că unirea cu papa e o chestie de cultură și progres, o verigă în legăturile noastre cu popoarele latine ale apusului, un îndemn și ajutor de a ne scăpa de bizantinism, balcanism și de nenumăratele tichăloșii ale vieții publice orientale.

Autorul și-a format convingerea aceasta de mult, cum însuși mărturisește, pela 1892—1897 când s'a ocupat mai intensiv cu studiul istoriei bisericești, pe când era student alături cu noi cei mai mici și mai mediocri, la vârsta de 14—17 ani. Noi, o seamă de oameni, am început studiul mai sistematic al acestei istorii abia dela 1897 încoaci, când dl Todica, cum însuși o spune, l-a părăsit, trecând la alte îndeletniciri.

Oricum ar fi, fiece om care se respectă are în chestiile obștești o convingere anumită. Și dacă dl Todică trăește în convingerea de mai sus, îi respectăm crezul său în materie religioasă. Convingerea personală însă nu poate fi dătătoare de măsură în chestia adevărului istoric. Și acest adevăr este denaturat prin paradoxele vechi și nouă ale dlui Todica, când susține rupt ales că ortodoxia ne-a scufundat în apele slavonismului, ortodoxia ne-a jertfit lui «Kyrie eleison», ortodoxia ne-a împretinit cu calvinismul unguresc și de sigur pieream dacă nu se ivea Atanasie care să ne îndrepte privirile spre Roma. Iar în paradoxele cele nouă constată mai departe că de groaza papei am introdus limba slavă în biserică, de groaza papei am cântat în biserica ortodoxă «chiraleisa», de groaza papei am început să cochetăm cu calvinii, tot de groaza papei ne orientăm azi mai degrabă și admirăm organizația bisericii anglicane și simpatizăm cu teologia protestantă, decât cu romano-catolicii. Și constată paradoxul mare că sântem români originari dela Roma și cu religie dela Bizanț.

N'aș veni a doua oară să răspund paradoxelor acestora, bine știind că o polemică pe tema aceasta este inutilă. O fac însă din motivul că sânt mulți cari împărtășesc convingerea dlui Todică. Și o fac și din motivul ca să o știe atât dânsul cât și aderenții săi, că sânt cu mult mai mulți cei ce aprobă vederile mele «înguste», față de vederile «largi» ale dânsului.

Sânt accentuate în bombasticele paradoxe atâtea probleme mari, rezolvite de istorie, încât resultatele nu le poate încăpea un articol de ziar. Este un anahronism să revii astăzi la concepțiile de acum 200 de ani susținându-le actualitatea.

Dl Todică și cu dânsul mulți frați uniți (nu toți) pun toate păcatele în spatele ortodoxismului.

Ce-a fost acest ortodoxism în cursul vremilor? Se știe că după retragerea legiunilor din Dacia poporul rămas aici a stat izolat de legătura politică cu Roma. Amalgamul de elemente adunate «ex toto orbi romano» s'a fermentat pe încetul și a alcătuit poporul românesc.

Substratul acestui popor, adus din Tracia, Moesia și din alte provincii romane a fost în mare parte creștin încă dela începutul colonizării sale în Dacia. Și a mărturisit aceeaș credință cu patriarhul dela Roma și cu cel din Constantinopol. Creștinismul acestui popor a fost genuin, una cu principiile profesate de apostoli, a fost «ortodox» în înțelesul adevărat al cuvântului, după cum «ortodoxa» a fost întreagă biserica creștină. Rămas acest popor în preponderanță latin izolat pe plaiurile Daciei n'a avut putința să se organizeze politicește, deoarece l-au cutropit prea repede evenimentele veacurilor următoare, cari l-au supus diferitelor popoare ce au trecut peste dânsul, — credința genuină și-a păstrat-o însă nealterată, ortodoxismul creștin al credinței sale l-a strecurat prin toate furtunile, încât toate apele au trecut, ear el a rămas. Credința sa religioasă s'a prefăcut una cu sufletul său de popor român.

Până la desbinarea dela 1054 credința aceasta a fost una pentru întreaga biserică creștină. E fapt incontestabil pentru istoricii obiectivi că desbinarea a fost provocată de papa, care pretindea supremație și întâietate: purgatorul, filioque și pânea nedospită, contrar învățăturilor lui Hristos, care spune limpede celor doi fii ai lui Zevedei când cer întâietatea față de soții lor apostoli: «domnii păgânilor îi domnesc pe ei și cei mari stăpânesc peste dânșii; între voi însă nu va fi așa, ci celce între voi va vrea să fie întâi, să fie vouă slugă». (Mat. 20. 25.); «iar când va veni Mângăitorul, Duhul adevărului, carele dela Tatăl purcede, acela va mărturisi pentru mine» (Ion 15. 26), iar despre taina cumineăturii mărturisește Isus pe larg când zice: «pânea pe care eu voi da, trupul meu este... și de nu veți mânca trupul fiului omenesc și nu veți bea sângele lui, nu veți avea viață întru voi», etc. (Ion 6.53).

Poporul românesc pe care papa în controversele sale cu ceilalți patriarhi căuta să-l câștige pe partea sa, a rămas credincios dogmelor genuine ale bisericii lui Hristos. Despărțit de hotarele imperiului roman, cu care nu mai avea nici o legătură, a persistat mai departe în ortodoxismul original, dela care papa s'a abătut. Și acest ortodoxism i-a dat vigoarea vitalității, de și-a putut menține caracterul de popor român și latin prin cursul tuturor veacurilor următoare, cari toate sânt pline de cele mai urgisite tentațiuni la ființa sa ortodoxă națională. Acest ortodoxism curat al credinței sale i-a dat puterea să-și treacă ființa de popor român peste epoca slavă, peste uneltirile reformatorice ale calvinismului și să easă în relief ca națiune românească în cele două veacuri din urmă. Ortodoxismul acesta a păstrat sufletul românesc neprihănit până în zilele noastre, și de nu avea poporul nostru acest substrat bine cristalizat, în vremile lungi de bejenie «îndrumarea sistematică» a unirii dela 1700 nu putea face multă ispravă. E adevărat că au fost apariții sporadice și singuratice cari s'au slavizat și calvinizat de bunăvoie, sub forța împrejurărilor; ortodoxismul poporului român însă în totalitatea sa nu poate fi învinuit că el e cauza slavonismului și a calvinismului, câtă vreme mărturii nenumărate dovedesc contrarul, că tocmai grație acestui ortodoxism constant și a tendințelor sale continue de împotrivire a putut scăpa poporul românesc de ispita slavonizării sau a calvinizării. Dovada cea mai clasică e însuși faptul că nu sântem nici slavi, nici calvini. Ortodoxismul ne-a scăpat de ei înainte de a veni papa cu momelile dela 1700.

In acest înțeles putem cu drept cuvânt susține că ortodoxismul poporului românesc întreg a pregătit gloria zilelor de astăzi (pe care dl Todica cu multă răutate o persiflează cu invocarea neserioasă a numelui lui Mangra).

Și dacă ortodoxismul acesta e una cu sufletul poporului românesc, în care trăește de fapt și poporul bisericii unite, afară de clericii ei, n'avem nici un motiv să-l aruncăm și să ne alipim de papa, care niciodată n'a fost sincer față de noi românii. Biserica noastră ortodoxă e biserica națională, care stă pe temelia originară a învățăturilor lui Hristos. A ne uni cu altă biserică înseamnă să ne lăpădăm de tot trecutul de 19 veacuri. Pen-

trucă numai aşa se poate înţelege o unire adevărată. Căci unirea dela 1700 nu e decât un compromis politic, care în zilele noastre nu are rost. Ori ne unim cu totul, ori rămânem cum am fost. Şi luând în seamă că papa dela Roma n'a sămănat în sânul nostru decât discordie, vrajbă şi amărăciune destulă, să nu ni se ia în nume de rău dacă noi nici în viitor nu putem avea încredere în papa.

Chiar în zilele noastre a dat dovadă biserica papei ce sentimente nutreşte faţă de statul nostru. Comploturile dela Timişoara, Sătmar şi Arad, în cari au fost amestecaţi zeci de preoţi catolici, atitudinea episcopilor catolici nemulţămiţi cu statul românesc, necuviinţa episc. Majlat când regele Ferdinand a vizitat Alba Iulia, purtarea episc. catolic dela Oradeamare care, după jurământul de fidelitate, trece în Ungaria şi complotează la Szombathely cu exregele Carol reîntegrarea fostei Ungarii, sau cazul dela Cluj cu nunţiul papal care s'a lăsat întimpinat de catolici cu tricolorul unguresc, precum şi atacurile «Unirii» împotriva puterii de stat pe care o învinueşte de proselitism ş. a., — toate acestea nu ne pot inspira încredere în intenţiile curate ale papii faţă de noi.

Luând apoi în considerare că înşişi bărbaţii luminaţi ai bisericii unite, Şincai, Clain, Maior. Laurian şi alţii condamnă actul unirii, Bariţiu numeşte unirea «cea mai mare nenorocire a poporului românesc», luând în considerare mai departe faptul că toate statele, şi cele catolice, au rupt legăturile cu papa: Franţa la 1905, Italia în vremea constituirii regatului, Austria la 1874, Bavaria la 1820, America pe la 1900, ear statele protestante pe vremea reformaţiei, — pe când statele ortodoxe n'au avut nici odată legături cu papa, — ni se îmbie în mod logic concluzia că nici noi nu avem trebuinţă de unire cu papa. Şi convingerea noastră, pe baza experienţelor din trecut este, că papa cu catolicii lui sânt duşmani ai românismului. Astăzi când toată lumea se desface de cătuşile fariseismului cu interese oculte propagat de papa, ce consideraţii înalte am avea noi să ne vârâm sub aripile ocrotitoare ale papii, care n'are ce să ne ocrotească...

Evoluţia istorică a popoarelor se face pe temeiul *principiului naţional.* Unirea adevărată se face astăzi mai ales pe temeiul acesta. In cursul marelui răsboi n'a întrebat Franţa şi Italia ce credinţă religioasă au românii. Principiul naţional ne-a legat şi ne leagă şi pe viitor. Ear credinţa noastră religioasă ortodoxă, a celor 13 milioane de români, s'a contopit cu naţionalitatea noastră. O unire cu papa în zilele noastre, când autoritatea papei nu trece peste zidurile Vaticanului, şi dacă trece o face cu interese cari nu cadrează cu principiile lui Hristos, o unire în condiţiile dela 1700 astăzi, când lumea se lapădă de papa, ar însemna să facem calea racului, să săvârşim un act care nu ni-ar oferi nici un prospect de favor în faţa Europei. Dimpotrivă, în faţa problemelor ce frământă astăzi omenimea cu drept cuvânt ni s'ar putea spune: «Satul arde, şi baba se peaptănă». O astfel de unire ne-ar subjuga intereselor papii, care nu urmăresc consolidarea statului nostru românesc, dovadă pretensiunile exagerate ale proiectului de concordat. Noi nu vrem favoruri şi prerogative pentru nime, în ţara noastră să domnească dreptatea egală pentru toţi ceice poartă la inimă intenţii curate faţă de ţară şi în măsura contribuţiei ce o dă fiecare naţie şi fiecare religie la consolidarea acestei ţări.

Ce priveşte autocefalia, batjocorită de fraţii uniţi, — noi credem că tot e mai bine să mergem conduşi «de capul nostru», aşa precum putem, şi mai bine şi mai rău, decât stăpâniţi de un cap străin, care nici odată nu ne-a vrut şi nici acum nu ne vrea binele. Nici un raţionament de stat şi nici alte momente de ordin cultural nu reclamă unirea noastră cu Roma. Cultura noastră ni-o putem desăvârşi foarte bine ca ortodocşi în religie şi ca latini în naţionalitate, prin legăturile *politice, economice şi naţionale* cu popoarele apusului, care nici ele nu mai sânt aşa de romano-catolice cum s'ar crede.

De încheere repet că noi ne simţim foarte bine ca ortodocşi, sântem convinşi că aceasta e credinţa genuină a poporului românesc, sântem fericiţi că Dumnezeu ne-a învrednicit să ajungem măreţia zilelor de astăzi ca români ortodocşi. Noi învităm pe fraţii noştri uniţi să revină la leagănul credinţii strămoşeşti, dar nu le facem silă; cerem însă ca fiecare român să contribue cu acţiunile sale la consolidarea patriei în convingerea, că aceasta nu se poate realiza decât «prin noi înşine». Numai gardurile slabe au trebuinţă de proptele, ear gardurile patriei noastre n'au trebuinţă de proptele străine, cari le-ar sparge, în loc să le întărească. Ear în cazul cu papa, se cade să ne invocăm în memorie proverbul românului: Fereşte-mă, Doamne, de prieteni, căci de duşmani mă feresc eu. *Dr. Seb. Stanca.*

La Sfânta Marie*)

«Intru naştere fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu o ai părăsit, de Dumnezeu Născătoare».
Din Trovarul zilei. —

Deodată cu această Duminecă, a 10-a dela Rusalii, prăznuim azi şi sărbătoarea adormirii Născătoarei de Dumnezeu. Cu mult înainte de a se introduce oficial la 582 de împăratul Mauriţiu, ca o mulţămire după biruinţa sa asupra Persilor, creştinătatea întreagă prăznuia această sărbătoare. Iar neamul nostru din vremuri neştiute, deodată cu creştinismul său românesc, s'a trezit cinstindu-o cu credinţă ca pe Născătoarea de Dumnezeu, pururea fecioară, tare ajutătoare a noastră.

I.

Ca pe *Maica lui Dumnezeu* o cinstim deşi nu ea a dat fiinţa dumnezeirii lui Hristos, care s'a unit numai în chip minunat cu firea omenească în pântecele ei; îi zicem totuşi Maică a lui Dumnezeu, după cum orice maică îşi zice *mamă* a fiului său, deşi ea i-a dat numai trupul, os din oasele sale şi carne din carnea sa, nu şi sufletul, care este scânteie ruptă din dumnezeire, iar fiinţa omului stă din amândouă trup şi suflet.

«Străin lucru este maicelor fecioria» cântă biserica noastră şi totuşi născând pe Isus Maria a rămas *pururea fecioară.* Neînţeles lucru de mintea noastră dar apropiat prin credinţă, căci precum la învierea sa Hristos a eşit din groapa închisă fără a o vătăma şi precum a răzbătut prin uşile încuiate în mijlocul ucenicilor săi; aşa a eşit din pântecele fecioarei fără a-i strica fecioria» cum atât de frumos spune fericitul Augustin. O rază de «lumină a lumii» pleacă dela o stea a cerului şi dupăcum steaua nu sufere prin raza ce ţisneşte din ea, aşa n'a suferit Maica Domnului prin naştere stricăciune întru fecioria sa.

Aceasta este minunea pentru care i-ne închinăm aceleia ce a întrupat în sine un dublu ideal pentru femee: chipul curăţeniei feciorelnice, ca un ideal viu care să dea îndemn statornic fetelor să nu şi plece urechea la şoapte şi să nu se lase robite de ispitele ce atât de mult au coborât atmosfera morală a zilelor noastre. Ca fecioară ea este împodobită cu toate virtuţile: de smerenie şi cucernicie, plină de dragoste şi umilinţă către Dumnezeu şi de sfiială înaintea oamenilor, bună, blândă, nebăgătoare în seamă la chemările lumeşti, preocupată numai de comorile sale sufleteşti «ca un trandafir răsărit de printre spini iudaici înflorea răspândind în jur de sine parfum dumnezeesc», cum zice Sf. Ioan Damaschin.

Iară ca maică este chipul ideal al mamei martiră a datoriilor ei. Care alta a gustat mai mult amarurile vieţii omeneşti: a trebuit să nască în ieslea unei peşteri, să supoarte prorocia amară bătrânului Simion: Şi prin însuşi sufletul tău va trece sabie», (Luca 2, 35) pentru ca nu prea târziu să şi simtă începutul împlinirii ei, când trebuie să-şi părăsească ţara să caute adăpost în necunoscut fugând de urgia lui Irod ucigătorul de prunci; cât de mult a suferit cu mărturia batjocurilor şi chinurilor fiului său şi în sfârşit ca «maică a durerii» stă zdrobită de suferinţă la poala crucii Celui răstignit şi mort în hula lumii. Voi maicelor, cari creşteţi fii învăţaţi dela ea ce este devotamentul şi jertfa de mamă. Pe urma jertfelor a suferinţelor şi durerilor vin bucuriile netrecătoare. Copii crescuţi în adevărată dragoste de maică şi cu devotament până la uitare de sine, nu se poate să uite la rândul lor de părinţi.

Ca o răsplată, Maica durerii, la ceasul adormirii sale n'a fost lăsată pradă întunerecului morţii ca tot trupul până la învierea cea de obşte, ci îndată a fost chemată din mormânt, ridicată la cer şi aşezată întru mărire de-a dreapta Fiului său după cuvântul Scripturii: «Iată înainte a stătut împărăteasa de-a dreapta ta în haină aurită îmbrăcată şi prea înfrumseţată». (Ps. 44. 11.) Acolo în ceruri veghiază acum să ne fie mijlocitoarea darului şi a iertării dela Dumnezeu, ajutor întru năcazuri, apărătoare în primejdii. De aceia se revărsă în valuri largi cinstirea noastră în această zi de sărbătoare către împărăteasa cerului şi stăpâna lumii.

II.

Dar pe lângă importanţa ei religioasă pentru noi Românii această zi mai are şi o netrecătoare însemnătate naţională.

Azi se împlinesc tocmai cinci ani dela întrarea României în răsboiul mondial pentru desrobirea fraţilor. Cinci ani dela acea zi de Sfântă Marie-mare, care stă scrisă cu litere de foc în cartea vieţii poporului românesc, ca o zi hotărâtoare de soartea unui neam întreg.

Era o zi frumoasă de toamnă timpurie, din acelea ce umplu de nădejdea rodurilor îmbelşugate. Soarele scăpătase şi ziua se plecase spre seară, când dincolo de coama munţilor ce ne despărţeau, se rosti cuvântul hotărâtor, aşteptat de atâta vreme cu înfrigurare. Deodată sărbătorea de smerită închinare înaintea icoanei Preacuratei s'a prefăcut sub scutul şi apărarea aceliaşi Maice îndurătoare, în praznicul de alai mare de vuet năpraznic, luminat de fulgere ce ţineau din guri de foc înfricoşate. Vuiau Carpaţii de strigăte de răsboi, de cântece de biruinţă. Un neam se sculase să-şi ia moştenirea împărţită de vrăşmaşi pe nedreptul.

O, Maică Preacurată cât de mult avea nevoie pământul de mila ta nemărginită, câţi copii ai ţării noastre ţi-au cerut aceeaşi ocrotire de mamă pe care ai dat'o Fiului tău, dumnezeesc, şi la căpătâiul câtora n'ai străjuit vărsând aceeaşi lacrimă de durere, ca şi odinioară la poalele crucii Celui răstignit de cei ce vreau să omoară pe veci dreptatea, să sugrume adevărul.

Pe câţi n'apărat de primejdia morţii. Un medalion atârnat de gât nu lasă să răsbată în carne vie glonţul ucigaş. Un frate acoperit de un morman de pământ ridicat de un şrapnel răsbate la lumină pe buze cu rugăciunea «Maică preacurată nu mă lăsa.» Altul scria acasă, că în drum spre inimic la o răspântie s'a oprit în faţa unei icoane a Maicei Domnului înfiptă într'un stejar să rostească o rugăciune, şi abia plecat, la 30 de paşi înaintea lui a explodat o granată tocmai acolo, unde ar fi fost de nu zăbovea la rugăciune. Şi câţi n'au văzut în focul groaznic pe Maica Domnului în vălul ei alb, tinzând o mână de apărare, spunând un cuvânt de mângăiere celor amărâţi, ajutând bolnavi şi răniţi, căci doar ea cunoştea durerea ranelor

*) Predică rostită în biserica catedrală la praznicul Ador. Maicei Domnului.

şi frica morţii din acea Vinere-mare pe care o petrecu sub cruce. Copilului său n'a putut să i ajute căci nu o voise El însuş, ca să se plinească scriptura, dar eroii scăpaţi îi înalţă rugăciuni de mulţămire pentru ocrotirea ce le-a dat şi câţi eroi căzuţi pe pământul ţării şi în pământ străin, în vreme ce nici o fiinţă iubită nu era în jurul lor, nici preoţi care să dea o deslegare, au murit totuşi cu zimbetul pe buze simţind aproape pe Maica Domnului ţinând locul unei maice, a soţii ori logodnicii şi închizându-le pleoapele. Şi o vedeau apoi alergând departe la căsuţa dela margine de sat, ca să mângăie, să întărească pe cei rămaşi, să ocrotească pe orfani, să le spună că pentru ei, pentru casa şi curtea lor pentru maică, pentru fraţi şi susori, pentru liberarea fraţilor de un sânge şi pentru mărirea ţării iubite au luptat şi au sângerat. Să le spună că iubiţii lor împăcaţi cu Dumnezeu, cu chipul Domnului Hristos în inimă şi cu numele lui buze au trecut din această viaţă să le spună că rugăciunile şi slujbele de acasă şi faptele bune săvârşite pentru ei n'au fost zadarnice, ele le-au ajutat, i-au însoţit pe drumul de veci.

Şi dacă azi după atâta jertfă de om, după atâta milă şi ajutor, ce ai revărsat asupra noastră în vremuri de bejenie Maică preacurată, azi purtându-ţi privirea peste întinsul ţării noastre frumoase nu găseşti la oameni acelaş devotament şi dragoste de ţară şi dacă nu afli acelaş râvnă şi jertfă de sine pentru binele de obşte, dacă nu este fericită ţara, cum o visau morţi cu zâmbetul pe buze, — nu ne osândi. După furtuna năpraznică sânt încă la suprafaţa valuri tulburi cari mătură în drumul lor urciunile pământului ducându le cu sine. Va trece însă apa, se va limpezi şi vor rămânea pietrile la adânc, virtuţile creştineşti şi româneşti vor face să rodească mult mai bogat acum ca altă dată belşugul ţării şi a sufletului românesc.

. . . . . .

Noi şi azi alergăm sub scutul şi acoperemântul tău Preacurată, noi şi ţara noastră întreagă. Bisericile noastre azi sânt pline de credincioşi şi închinători cucernici ca şi acolo în depărtatul răsărit, în biserica deasupra peşterii din grădina Getsemani, dela poala muntelui Maslinilor lângă Ierusalim, unde patriarhul însuşi slujeşte azi în sobor mare sfânta liturghie în faţa sicriului de marmoră, ce ţine locul mormântului de odinioară.

Cu smerenie plecăm şi noi aici genunchii noştri în faţa icoanei tale Preacurată şi te rugăm ferbinte: Ceeace prin naştere fecioria ai păzit şi întru adormire lumea nu o ai părăsit de Dumnezeu Născătoare, ascultă glasul celor ce aleargă sub acoperemântul tău, fii pururea apărătoare poporului tău şi depărtează dela noi toată primejdia vrăşmaşului, întăreşte şi îndreptează viaţa noastră şi te roagă Fiului tău şi Dumnezeului nostru să înalţe cornul credincioşilor săi şi să mântuiască sufletele noastre. Amin.

Preot. *P. Moruşca.*

Unificarea organizaţiei administrative

a bisericii ortodoxe române din România întregită

(Urmare şi fine)

Comitetele parohiale se pot institui se lângă consiliile parohiale în vederea organizării de coruri, a îmbrăcării copiilor săraci, a văduvelor, orfanilor, a bolnavilor; apoi în vederea înfiinţării de biblioteci parohiale, de cercuri misionare pentru combaterea sectelor eretice; pentru înfiinţare şi sustinere de internate, cămine, azile, spitale etc.

Epitropia parohială compusă din 3—5 membri, aleşi de adunarea parohială, are ca atribuţii: primeşte inventarul dela consiliul parohial, administrează şi păstrează averea parohială, a bisericilor, şcoalelor, fundaţiilor, mobilă şi imobilă; ţine un registru de venituri şi cheltueli; ţine un inventar de starea averii parohiale; la finele anului prezintă consiliului parohial un raport documentat de venituri şi cheltueli; face cehltueli cu aprobarea consiliului şi a adunării parohiale; îngrijeşte de buna stare a edificiului bisericii, şcoalei, fundaţiunilor, cimiterelor.

Personalul parohiei se compune dintr'un preot paroh şi unul sau 2 cântăreţi. Parohul este conducătorul oficiului parohial. El ţine toate registrele şi actele. Parohul ţine registre statistice de toţi parohienii cu privire la naşteri, mutări din parohii etc.

Numirea parohilor şi a diaconilor o face chiriarhul după propunerea motivată a adunăfii eparhiale, iar a cântăreţilor şi a dirigenţilor de coruri după recomandarea consiliului parohial şi a protopopiatului.

Unde împrejurările nu admit aceasta, acolo mitropoliile îşi pot crea cu privire la aşezarea preoţilor şi cântăteţilor norme speciale în conformitate cu uzul şi cerinţele locale.

Condiţiile de numire sânt aceleaşi ca în actuala lege a clerului mirean din vechiul regat. Preoţii pot fi mutaţi numai cu învoirea lor şi după 3 ani de serviciu; ear înlăturarea lor se poate face numai pe baza unei sentinţe a justiţiei bisericeşti.

Cazurile excepţionale bine cuvântate să lasă la aprecierea chiriarhului, după avizul motivat al consiliului eparhial.

Când transferarea este o înaintare, se cer merite pastorale.

Parohul predă învăţământul religios în şcoalele primare din parohie; dacă sânt mai mulţi, cel numit de consiliul eparhial.

Statutul se ocupă cu deosebitele feluri de edificii bisericeşti, condiţiile înfiinţării lor şi de cimitere.

Partea ultimă a statutului cuprinde dispoziţiuni finale care prevăd diferite incompatibilităţi de alegere şi funcţionare ca membru în diferite corporaţii bisericeşti.

Se recunoaşte statului dreptul de control şi supremă inspecţiune asupra instituţiilor bisericii şi organelor ei; acest drept îl exercită în mod constituţional prin ministerul de rezort.

Cuvinte

rostite în biserica din Cărpiniş, la stinţirea clopotelor, de părintele capelan Ioan Muntiu

Iubiţi creştini, — Biserica noastră creştină ortodoxă română, din timpurile cele mai vechi, îşi cheamă credincioşii săi la slujbă prin glasul sfintelor clopote. A fost un timp însă pe vremea persecuţiunii creştinilor, când credincioşii, de frica păgânilor, se adunau în peşteri şi în crepăturile pământului fără sgomot, în tăcere, să-şi săvârşească rugăciunile lor.

De acelea vremuri de urgie ne apropiasem şi noi, în timpul marelui răsboi, când prin luarea clopotelor dela biserica noastră, sfioşi, fără sgomot, pe lângă glasul unui mic clopoţel şi a toacei, cu inima plină de groaza zilelor ce vor să vină, ne duceam la sfânta biserică, singura noastră ocrotitoare. Deşi sufletele noastre erau cuprinse cu teamă, credinţa nu ne-a părăsit. Duhul sfânt din cer s'a pogorât asupra noastră şi din smeriţi ne-a făcut vârtoşi, din fricoşi încrezători, din săraci pe urma răsboiului ne-a făcut bogaţi. Bogaţi în dărnicie, căci asemenea văduvei din evanghelie, am dat aproape şi cel din urmă ban, pentru aducerea altor clopote.

Şi iată, clopotele înaintea noastră aşteaptă să fie sfinţite şi atârnate în turn, ca de acolo cu mai mare faimă să ne cheme la sinul bisericii. Priviţi-le şi vă apropiaţi de ele cu drag, căci în glasul lor nu este înşelăciune, ci credinţă şi adevăr. Rugămintea noastră de astădată către ele să se îndrepte, ca ele ca organe sfinte ale bisericii, căreia îi vor sluji din momentul acesta, să ne mijlocească cererile dela Domnul.

Veniţi aproape în jurul lor şi împreună cu mine să ziceţi: De voi clopotelor mă apropiu cu glas umilit şi vă adresez această rugăciune smerită: Voi clopotelor, cu glasul vostru sfânt, să ne duceţi rugăciunile noastre în cer, să ne treziţi din buimăceala păcatelor; să daţi mulţămită lui Dumnezeu, pentru rodurile cele bogate, ce ni le-a trimis pe pământ; să ne chemaţi la plecarea genunchilor pentru scăparea noastră din robia de veacuri; ear în mers spre groapă să ne plângeţi când alţii nu nu ne or plânge; să risipiţi norii încărcaţi cu grindină şi să ne apăraţi hotarul; să ne duceţi vestea împrejur că sântem popor creştin iubitor de lege şi neam.

Iar Tu, Părinte ceresc, îndreaptă-ţi privirea spre noi, fiii tăi şi ne fă o turmă de oi blânde şi ascultătoare, ca să păşim pururea pe cărările Tale. Amin.

Nr. 6074 Plen.

Circulară

către clerul şi poporul ortodox român din protopresbiteratul Sibiului.

Renunţarea protopresbiterului Dr. Ioan Stroia dela postul de protopresbiter s'a luat la cunoştinţă în şedinţa plenară dela 31 Mai a. c. şi s'a instituit ca administrator protopresbiteral asesorul consistorial Mateiu Voileanu. Aceasta se aduce la cunoştinţa clerului şi poporului din tract spre ştire şi orientare,

Sibiu, din şedinţa plenară a Consistorului arhidiecezan, ţinută la 6 August 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Ştirile zilei

Prinţul Nicolae în Săliste. Ni se scrie din Săliste, că A. Sa Regală, principele *Nicolae*, însoţit de un profesor şi de un adjutant, a sosit în 25 August n. în comună, unde i s'a făcut o entuziastă primire din partea poporului şi autorităţilor. Prefectul judeţului, dl N. Comşa, l-a binevenţat prin cuvinte alese, ear seara Reuniunea de cântări a dat un splendid concert. Cu acel prilej dl Dr. I. Lupaş a ţinut o vorbire în care a scos la iveală iubirea neţărmurită a ţăranului nostru pentru familia regală română. Alteţa Se a multumit atât vorbitorului, cât şi poporului, precum şi coriştilor pentru primirea şi serbarea ce i s'au adus. A urmat apoi o şezătoare, cu cântece şi dansuri naţionale executate cu multă voie bună.

Se poate? Din Timişoara se vesteşte, că episcopul romano catolic Glattfelder *a refuzat să oficieze serviciu religios în biserica sa cu prilejul zilei natale din acest an a M. Sale Regelui Ferdinand I. N'o fi şi acesta un efect al vizitei nunţiului papal la Preasfinţitul din Timişoara?*

Timbrarea actelor. Preoţii noştri sânt poftiţi din nou a aduce la cunoştinţa poporului că nici o autoritate bisericească nu va rezolvi cereri particulare netimbrate, nici nu va libera certificate sau cópii, pentru timbrarea cărora nu se trimite numerarul echivalent. Cererile şi certificatele se timbrează cu 1 leu,copiile cu 2 lei, şi 25 bani timbru de ajutor la fiecare. Cererile netimbrate se trec la coş.

In temniţele ungureşti. Trimisul special la Budapesta al ziarului Dacia află că în temniţele de acolo se găsesc acum peste *trei sute* de români. Una din nenorocitele victime ale acestor temniţe a stat opt luni în arest preventiv fără nici o vină. Românul a fost schingiuit în mod barbar. Semnele schingiuirilor, pe mâni şi pe spate, le-a văzut însuşi trimisul ziarului Dacia.

Concert în Sibiu. Cunoscuta pianistă şi profesoară la conservatorul din Cluj, dşoara *Ana Voileanu*, va da Luni 5 Septemvrie a. c. în sala Unicum o serată de pian cu compoziţii de S. Bach. Dşoara Voileanu cu acest concert îşi ia rămas bun dela publicul nostru şi se duce pentru o călătorie de studii la Berlin şi Paris. Programa amănunţită a concertului se face cunoscută în afişe. Biletele se vând la librăria W. Krafft, piaţa Regele Ferdinand Nr. 14.

Aviz. «Albina» institut de credit şi economii Sibiu, aduce la cunoştinţă, că începând dela 1 Septemvrie crt. până la alte dispoziţii va ţinea ore de birou dela 8—12 a. m. şi 3—6 p. m., iar ore de cassă dela 8—12 şi 3—4 jum.

Concursuri. Atragem atenţia autorităţiior noastre bisericeşti să nu mai trimită concursurile direct la Tipografia sau librăria arhidiecezană. Asta pentru evitarea încurcărilor administrative.

Contra bacşişurilor pentru funcţionarii de vamă. Direcţiunea generală a vămilor a făcut cunoscut funcţionarilor publici, cari servesc la punctele de frontieră, că le e interzis să primească bacşişuri sub orce formă, pentru a favoriza trecerea la vamă. In caz când nu vor ţinea seamă de acest avis, sânt înştiinţaţi, că atunci când vor fi prinşi, vor plăti o amendă mare şi se vor expune să se vadă închişi dela 2 — 3 ani.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. In 3 Septemvrie: Veninul cochetării, dramă socială în 5 acte. In 4 şi 5 Septemvrie: Femeea cu părul de aur. Inceputul la ora 9 seara.

«Albina» institut de credit si economii Sibiu.

Provocare

Deţinătorii certificatelor interimale Nr. 7/I; 661/I; 735/I; 866/I; 168/II; 197/II: 227/II; 230/II; 231/II; 232/II; 262/II; 265/II; 289/II; 324/II; 325/II; 326/II; 346/II; 363/II; 364/II; 394/II; 395/II; 396/II; 397/II; 398/II; 399/II; 400/II; 401/II; 402/II; 403/II; 406/II; 411/II; 450/II; 464/II; 470/II; 495/II; 496/II; 497/II; 498/II; 499/II: 500/II; 501/II; 502/II; 503/II; 504/II; 516/II; 517/II; 596/II; 597/II; 598/II; 599/II; 615/II; 616/II; 617/II; 618/II; 619/II; 620/II; 621/II; 622/II; 628/II; 630/II; 631/II; 632/II; 634/II; 635/II; 636/II; 637/II; 638/II; 652/II: 674/II; 675/II; 676/II; 677/II; 678/II; 683/II; 684/II; 685/II; 686/II; 687/II; 688/II; 689/II; 734/II; 735/II; 736/II; 737/II; 755/II; 760/II; 761/II; 772/II; 777/II; 798/II; 799/II; 800/II; 801/II; 802/II; 803/II; 804/II; 860/II; 887/II; 904/II; 905/II; 906/II; 953/II; 954/II: 955/II; 956/II; 957/II; 967/II; 985/II; 986/II; 987/II; 988/II; 989/II; 990/II; 991/II; 992/II; 1017/II; 1018/II; 1019/II; 1042/II; 1107/II; 1108/II; 1109/II; 1110/II; 1113/II; 1128/II; 1160/II; 1161/II; 1162 II; 1163/II; 1164/II; 1165/II; 1166/II; 1167/II; 47/fil.; 145/fil.: sânt provocaţi, ca în decurs de 6 săptămâni să achite restul vărsămintelor la acţiile Institutului nostru din emisiunea a VI-a, optate sub numerii de mai sus. In caz contrar vom proceda la anularea certificatelor interimale, pierzând ratele deja efectuate, conform prospectului de emisiune punctul 6 şi § 10 din statutele societăţii.

(158) 1—1 *Direcţiunea.*

Nr. 357/1921 (157) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învăţătoreşti la şcoalele confesionale ort. rom. din parohiile mai jos însemnate din protopopiatul **Cetatea de Piatră** se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Berinţa** cu 2 posturi. Salar dela biserică 300 Lei pentru fiecare post, grădină şi cvartir în natură.

2. **Tăureşti.** Salar dela biserică 300 Lei, cuartir şi grădină în natură. Lemne 8 metri.

3. **Surduc-Copalnic.** Salar dela biserică 150 Lei, relut de cuartir legal, grădină în natură şi 5 metri lemne.

Intregirile de salar pentru fiecare post ocupat se vor cere dela stat.

Cererile se vor trimite în terminul fixat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Lăpuşul unguresc, la 8/21 1921. Aug.

Zaharie Manu
prot.

---

(148) 3—3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a două catedre de învăţător la şcoala noastră confesională din comuna **Maieruş**, se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Invăţătorul ales şi întărit va avea:

1. Salar dela biserică 300 lei anual.
2. Cvartir (învăţătorul-director) în edificiul şcoalei, celelalt afară de şcoală.
3. Fiecare învăţător are dela comuna politică 5 stânjini de lemne loco în pădure.

Toate celelalte adause se vor cere dela stat.

Amândoi învăţătorii au să conducă şcolarii Duminecă şi sărbătoare la biserică şi să cânte cu ei răspunsurile liturgice.

Doritorii au să-şi înainteze rugările conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopasc şi să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare să-i cunoască poporul.

Din şedinţa comitetului parohial.

Maieruş, 3 Iulie 1921.

Alexandru Maieruşan
secretar

Miron Bucşa
paroh-prez.

Aprobat:

Dr. V. Saftu
protopop

Nr. 301/1921 protop. (147) 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învăţătoreşti la şcoalele confesionale ort. române din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Mediaşului, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Blăşel,** salar de 300 Lei dela com. bis. restul întregire dela stat; locuinţă şi grădină în natură.

2. **Chesler,** salar de 200 Lei dela com. bis. 100 dela ven Consistor, iar restul întregire dela stat; locuinţă şi grădină în natură.

3. **Curciu,** salar de 200 Lei dela com. bis. 100 Lei dela ven. Consistor şi restul întregire dela stat; locuinţă şi grădină în natură.

4. **Frâua,** salar de 200 Lei dela com. bis. restul întregire dela stat; locuinţă şi grădină în natură.

5. **Hoghilag,** salar de 200 Lei dela com. bis. 100 Lei dela ven. Consistor; restul întregire dela stat; locuinţă şi grădină în natură.

6. **Haşag,** salar de 300 Lei dela bisericele ambelor confesiuni, restul întregire dela stat; locuinţă şi grădină în natură.

7. **Richişdorf,** salar de 200 Lei dela com. bis. 100 Lei dela ven. Consistor; restul întregire dela stat; relut de cvarur şi grădină legal.

8. **Veseud,** salar de 160 Lei dela com. bis. restul întregire dela stat; locuinţă şi grădină în natură.

Doritorii a ocupa unul din aceste posturi să-şi înainteze în terminul deschis cererile insrtuite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral, având a se prezinta în parohie spre a-şi arăta dexteritatea în cântări.

Mediaş la 30 Iulie v. 1921. Oficiul protopresbiteratul gr. or. al Mediaşului în înţelegere cu comitetele parohiale.

Romul Mircea
protopop.

Nr. 334/921 (152) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învăţătoreşti dela şcoalele conf. ort. române din mai jos însemnatele comune, tractul Mercurea, se publică concurs cu termin de **20** zile, dela prima publicare în «Tel. Rom».

1. **Apoldul inf.** 3 posturi. Salar dela biserică pentru 1 post 50 Lei, al II-a 150 Lei, şi al III-a 300 Lei, restul dela stat. Relut de cvartir şi grădină conform legii.

Cei cunoscători de muzică vor fi preferiţi.

2. **Ludoş,** 2 posturi cu salar dela biserică, de câte 300 Lei, relut de cvartir 50 Lei şi de grădină 20 Lei, restul dela stat.

3. **Mercurea,** 1 post, salar dela biserică 300 lei, relut de cvartir, şi grădină conform legii, restul dela stat.

Instructori de fanfară vor fi preferiţi.

4. **Reciu,** 1 post cu salar dela biserică de 300 lei, restul dela stat, cvartir şi grădină.

5. **Păuca,** salar dela biserică 300 lei, cvartir şi grădină.

6. **Beşinău,** salar dela biserică 300 lei, restul dela stat, cvartir şi grădină.

7. **Tău,** salar dela biserică 300 lei, cvartir şi grădină.

Concurenţii au să-şi aştearnă petiţiile în terminul sus indicat la oficiul protopopesc subsemnat, având a se prezenta în biserică spre a face cunoştinţă cu poporul.

Mercurea, 4 August 1921.

Oficiul protopopesc ort. rom.

Avr. S. Pecurariu,
protopop.

Nr. 438/921 prot. (146) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea de învăţător la şcoala confesională ort. română din comuna **Fofeidea,** protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima anunţare în «Telegraful Român».

Emolumentele:

1. 100 lei salar din cassa bisericii solvibil în rate anticipative treilunare.
2. 75 lei arunc dela popor 5% dare şcolară.
3. 100 lei ajutor dela comuna politică.
4. Restul se va întregi dela stat.
5. Lemnele de foc trebuincioase.
6. Cortel şi grădină în natură.

Doritorii de a ocupa acest post să-şi aştearnă rugările în terminul susindicat oficiului protopresbiterat în Agnita şi să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta şi a face cunoştinţă cu poporul. Alesul va fi obligat a conduce în Dumineci şi sărbători elevii la biserică şi a cânta cu ei la sf. liturghie.

Agnita, 22 Iulie 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Joachim Muntean,
protopop.

N. 469/1921 Prot. (151) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului al doilea de învăţător la şcoala noastră primară ort. rom. din **Aiţina,** protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termin de 15 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român», cu următoarele emolumente:

1. Salar dela biserică 150 lei plătibil în 2 rate, ear restul e asigurat dela stat conform calificării şi anilor de serviciu.
2. Cortel în edificiul şcoalei, constătător din 2 odăi, şi lemnele trebuincioase.
3. Folosirea a 8 jug. cat. pământ (fânaţ) primit în urma legii agrare computat cu 65 lei jugărul.

Alesul se obligă a instrua elevii şcoalei de toate zilele şi de repetiţie a cerceta regulat biserica în Dumineci şi sărbători şi a cânta cu elevii sf. liturghie şi la o eventuală absenţă a cântătorului şi la utrenie.

Doritorii de a ocupa acest post să-şi înainteze cererile înzestrate cu documentele de calificaţiune subscrisului şi să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a face cunoştinţă cu poporul.

Agnita, 5 August 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Joachim Muntean
protopop

Nr. 124—1921 (149) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea de învăţător la şcoala primară confesională ort. română din **Mateiaş,** tractul Cohalm, se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt: 50 Lei anual dela biserică şi întregirea dela stat, cvartir în natură dintr'o odae, bucătăria în comun cu primul învăţător în edificiul şcoalei şi 20 Lei relut de grădină.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul deschis oficiului protopresbiteral subsemnat. Petenţii sânt invitaţi a se prezenta în comună spre a face cunoştinţă cu poporul.

Alesul va fi obligat a conduce elevii la biserică şi a cânta cu ei Dumineca şi în sărbători.

Mateiaş, în 28 Iulie v. 1921.

Ioan Brotea,
par., preş. com. par.

Nicolae Sabău,
epitrop.

Văzut. Nr. 272—1921 prot.

Cohalm, la 2 August 1921.

Emilian Stoica,
protopop.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Atelierul de dantură tehnică

E. DIEKER,

Sibiu, Strada Măcelarilor

Incepând cu 1 Septemvrie st. n.

:-: a. c. se va redeschide. :-:

(164) 1—2

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea **Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane**

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul LXIX. Sibiu, 24 August (6 Septemvrie) 1921 Nr. 67

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

— Prețul inserțiunilor, d
Abonamentele și
să se adreseze Administrației ziaru... ...o-mân», Sibiu, Strada Măcelarilor

(Of.)
Nr. 6 Procuratura de stat
Loco
Str. Schewis

Ce sânt concordatele?

I.

Numirea de «concordat» se întrebuințează de biserica romano-catolică, mai ales din secolul al XV-lea începând, pentru tratatele încheiate între statele diferite și scaunul papal. Înțelegerea dela Worms din anul 1122 este numită de contemporani «concordia»; scriitorii de mai târziu o numesc «pax», «tractatus». Convențiile dela Constanța se numesc de asemenea «concordia» și conținutul lor «capitula concordata». Abia de aci încolo începe a fi usitat titlul de «concordat».

Concordatul francez, bavarez și cel rusesc din timpurile moderne poartă titlul mai potrivit de «convention», convenție, și în secolul al XIX-lea numele oficial al concordatelor este «conventio». Intr'adevăr concordia sau concordat presupune o luptă între două părți, care se încheie cu concesiuni. De aceea și întrebuințează împăratul Henric al V-lea la Worms cuvintele «dimitto» și «concedo», ca și papa Calixt al II-lea același cuvânt «concedo». Tratatului acestuia dela Worms i-au premers lupte de cu totul altă natură decât s'a întâmplat dela 1801 încoace, când începe epoca cea mai nouă a așa numitelor concordate.

Faptul că s'au încheiat și se mai încearcă a se încheia concordate este explicabil din rostul și rolul pe care l-a avut biserica latină, condusă de papa, în evul mediu în Apusul Europei. Fără a face o scurtă privire asupra acestei epoci a papalității n'am putea înțelege nici concordatele mai nouă. Dar deoarece situațiunea internațională a papei este dela 1870 alta, va trebui să ne lămurim puțin și asupra teoriilor mai nouă cu privire la concordate.

Și astăzi se înțelege sub «concordat» o convenție pe care o încheie cu privire la biserica latină din statul compasciscent papa cu un stat suveran. Dar noțiunea variază și ea după concepția despre papă și suveranitatea ce i se cuvine acestuia.

Unii, mai ales scriitorii romano-catolici ultramontani, privesc concordatele drept un fel de privilegii, date de biserică statului. Deja papa Calixt al III-lea la 1457 se exprimă în sensul acesta în legătură cu concordatul vienez din anul 1448, scriind împăratului că biserica este liberă: «nullisque debeat pactionum vinculis coherceri». Teoria aceasta bazată pe concepția superiorității bisericii față de stat se numește teoria *privilegiilor.*

Alții sânt de părere că concordatele sânt numai legi ale statului pe care le promulgă prin urmare statul și le abrogă el singur, fiind statul superior bisericii și totodată isvorul întregului drept.

După teoria aceasta, a *legalității*, concordatul s'ar referi ca orșice lege de stat la supușii statului, dar unul dintre compasciscenți ar fi papa, deci în afară de stat, și astfel legea ar căpăta forma de tratat. Ori, un tratat se poate încheia numai între două părți egale; și papa nu are aceeași suveranitate ca orșice stat. Aici reside dificultatea! Dar mai există o a treia teorie, teoria *tratatelor.* Conform cu această teorie concordatele ar fi un fel de tratate. Zic un fel de tractate, căci nici unul dintre juriștii și canoniștii de astăzi nu susțin că concordatele ar fi după fond și formă tratate de drept internațional public. Renumitul canonist catolic I. B. Sägmüller le numește «quasi völkerrechtliche Verträge». Alt canonist catolic, Vering, le numește de asemenea «tratate între două puteri de sine stătătoare și cu depline drepturi în domeniul lor special după analogia tratatelor internaționale»; canonistul protestant Friedberg spune că concordatele «nu pot fi privite ca tratate de drept internațional public în sensul adevărat al cuvântului». Și Mejer le numește «convenții între stat și biserică cu privire la raportul acesteia, sau cu privire la pretenții reciproce ale puterii spirituale și politice (weltlich)», dar tot dânsul afirmă: «forma lor este astăzi cea a unui tratat internațional încheiat prin plenipotențiarii ambelor părți al cărui conținut apoi se publică, după ratificarea din ambele părți de fiecare compasciscent, *de stat ca lege de stat, de biserică în forma unei legi bisericești*».

Din cauza aceasta cei mai mulți juriști și canoniști protestanți — cei catolici n'ar putea face aceasta — sânt de părere că Statul nu face bine, încheiând concordate. Fostul profesor de drept dela universitatea din Berlin, Paul Hinschius, are considerații foarte interesante cu privire la încheierea concordatelor. Concepția deosebită pe care o are statul pe de o parte și biserica pe de alta în această materie este una din cauzele cari fac ca această cale să nu fie încoronată de succes. Iată ce zice Hinschius între altele: Dacă două părți încheie un contract se presupune că recunosc ambele o ordine de drept mai presus de ele, care le obligă pe amândouă în mod egal, se presupune mai departe egală îndreptățire reciprocă și autodeterminarea ambelor cu privire la obiectele asupra cărora e trebuință să se constitue reciproca lor îndatorire. Dar despre aceasta nu poate fi vorba nici la stat nici la biserică, dată fiind deosebirea de vederi. D'impotrivă fiecare parte înțelege în alt sens ceeace cedează ea și ceeace pretinde dela cealaltă. Curia o privește conform cu concepția ei teocratică drept o concesie deosebită sau ca un privilegiu deosebit și ca o recunoaștere din partea statului a unei obligații a acestuia după normele dreptului canonic; statul pornind dela ideia de suveranitate o privește ca o concesiune la care curia este obligată sau cel puțin o poate face, statul o privește prin urmare ca o cerere îndreptățită prin suveranitatea sa. De aceea nu numai se trăgănează tratativele despre concordate cum ne arată experiența, dar dacă se și încheie concordatele, fiecare parte concepe aceste concordate cu reservația mintală izvorâtă din concepția sa principială și execută și concordatele în consecință. Aceasta conține dela început germenele a noui conflicte. Pe când curia privește în fiecare concordat încheiat o recunoaștere indirectă a stării suverane în stat, pe care o pretinde statul firește trebuie să respingă o astfel de concepție, ajungând astfel destul de des, dacă a fost prea conciliant la concordat, în situația de a da expresie printr'o legislație specială, ca b. o. Bavaria prin edictul de religiune din 1818, deplinei sale suveranități pe care și o rezervase în mod tacit cu prilejul tratativelor, expunându-se astfel și reproșului de a fi fost ambiguu. Sau se vede poate mai târziu după ce s'au schimbat împrejurările, silit de a rupe de tot sau în parte cătușele nesuferite ale concordatului și atunci este acuzat de curie și de aderenții ei, că a călcat tratatul». Mai departe arată Hinschius, cum curia trage totdeauna foloasele cele mai mari din concordate, fiindcă nu le încheie, decât când face statul concesii, pe care prin legiferarea lui proprie nici când nu le ar fi făcut. Și continuă apoi: «Din cauzele acestea este explicabil că aproape toate statele, cari au încheiat concordate, au fost silite a se desface de ele sau a le viola în mai multe punte».

Un tratat internațional public se încheie între două puteri suverane. Este papa ca atare putere suverană? Nu. Prin urmare nici concordatele ce se încheie nu pot fi privite ca tratate de drept internațional public în adevărata accepțiune a cuvântului.

Chestiunea suveranității papei s'a discutat foarte mult și cu aprindere după u-

nirea Italiei. Prin unirea Italiei a dispărut orice urmă a statului pontifical de odinioară. Astăzi îi mai revendică o suveranitate absolută papei numai aderenţii curiei. In privinţa aceasta este tipic ce spune Heiner la anul 1909 (!): «Capul creştinătăţii are în afară de situaţia sa ierarhică suveranitatea politică (weltliche Souveränität) peste oraşul Roma şi teritoriul din jurul lui, aşa numitul stat pontifical sau patrimonium Petri». Legea de garanţii italiană din 1871 fireşte Heiner nu o recunoaşte şi suveranitatea papei o motivează cum urmează: «Puterea suverană a papei în domeniul spiritual se exprimă în sfera de drept extern prin proprietatea statului pontifical care după părerea pe care în general şi în mod perpetuu au menţionat-o papii, episcopatul şi întregul popor catolic, este necesară pentrg exercitarea liberă a oficiului de păstor suprem în actuala configuraţie internaţională.

Că papa nu are o suveranitate absolută, o suveranitate în adevăratul înţeles al cuvântului, se vede chiar din cererea lui Heiner, de a se restitui statul pontifical, căci «furtul», (adecă ocuparea Romei prin italieni) nu poate consfinţi un drept la proprietate. Şi Sägmüller, ca să nu mai amintim nenumăratele broşuri germane apărute în cursul războiului şi care manifestă o dragoste foarte caracteristică pentru papa şi statul pontiiical în contra Italiei, cere restabilirea statului pontifical «in irgend einem Umfang» pentru a asigura papei deplină suveranitate.

In privinţa aceasta Italia n'ar ceda, n'ar putea ceda nici odată. Italianul Ruggero Bonghi, care fusese la 1864 membru în comisia alcătuită pentru alegerea capitalei, scrie unui publicist francez la 1886 următoarele: «Admit că chestiunea papală are caracter internaţional, dar şi arăt că chestiunee romană nu are acest caracter. Dacă papalitatae este a întregei lumi catolice, Roma este numai a Italiei, chiar aşa cum Parisul este numai al Franţei». Şi părerea aceasta o împărtăşesc toţi Italienii până în ziua de astăzi. Ori toţi juriştii şi canoniştii cari judecă obiectiv sânt de acord că, dacă legea de garanţii din Italia îi recunoaşte papei suveranitatea, această suveranitate este specifică. Aşa La Borde la 1911 spune că este un abus de a atribui papei numirea de suveran, poate fi vorba cel mult de aparenţe de suveranitate şi papa poate să aibă cel mult o suveranitate onorifică din punct de vedere juridic. Iar Jenny aducând aminte că suveranitatea aparţine puterii de stat, şi nu organului de stat, deci statului ca atare, nu suveranului, spune lămurit: «De o suveranitate a papei nici nu se poate vorbi din cauză că substratul suveranităţii (ein begriffliches Substrat der Souveränität), statul, nu există». *Dr. R. Cândea*

Adunarea generală a Asociaţiunii

— Raport —

Duminecă şi Luni s'a ţinut la Sighetul Maramureşului, a şasezecea adunare generală a Asociaţiei pentru literatura română şi cultura poporului român. Cu o zi mai înainte a sosit la Sighet comitetul central cu dnii A. Bârseanu, I. Lupaş, E. Dăian, Dr. Preda, I. Rimu, I. Georgescu şi alţi membri ai Asociaţiei, nu tocmai numeroşi cum era de aşteptat. Drumul lung până în depărtatul ţinut al Maramureşului, va ti reţinut pe cei mai mulţi oaspeţi d'a participa la frumoasele serbări ce s'au desfăşurat şi cu acest prilej al adunării generale.

După serviciul divin, oficiat de vicarul Ilariu Boroş, lumea s'a adunat în «Palatul cultural Principele Calor». Intre participanţi, mulţi ţărani şi ţărance din Maramureş. Au mai venit şi oaspeţi englezi cari călătoresc acum prin România, dnii Wright, vicepreşedinte al societăţii Folklore din Anglia, şi Craigie, referendul universităţii din Oxford, cu familiile lor.

Dl Dr. G. Preda deschide şedinţa, anunţând că preşedintele, dl A. Bârseanu, din cauza unei laringite care îl împedecă să vorbească, nu-şi poate ţinea cuvântul de deschidere. Dl Preda citeşte cuvântarea aceasta a dlui Bârseanu, chemând cu dragoste pe fraţii maramureşeni la opera de lucrare culturală şi naţională a Asociaţiei. După aceasta, salută în limba franceză, pe oaspeţii englezi prezenţi la şedinţă. Răspunde mulţumind profesorul Craigie şi exprimă speranţa ca Asociaţia va culege şi publica într'o formă completă tot ce se raportă la limba română şi la obiceiurile româneşti din Transilvania. Inginerul profesor Wright autorisat de societatea engleză Folklore, arată interesul acestei corporaţiuni pentru opera culturală a Asociaţiei şi cere ajutorul ei în cercetarea trecutului istoric şi a colectării preţiosului material relativ la credinţe, obiceiuri, basme, cântece şi descântece ţărăneşti. Vorbitorul a oferit 10 mii de lei Institutului Europei Sud-Ostic pentru colecţii de folklor în România.

Prof. V. Bogrea a tălmăcit româneşte frumoasele îndrumări ale învăţaţilor englezi, cărora în numele Asociaţiei le răspunde dl I. Lupaş.

Au mai cuvântat dnii: Condruş prefectul, Ţiplea primarul, Chindriş ş. a.

S'au ales obişnuitele comisiuni pentru a raporta în şedinţa din ziua a doua.

La ora 1 jum. s'a dat banchetul; ear la ora 4 jum. s'a început defilarea cortegiului etnografic, la care iau parte peste 30 de sate din Maramureş. Cortegiul, şi expoziţia au format cea mai imposantă manifestare a românilor maramureşeni.

Un festival teatral a terminat serbările din prima zi.

Şedinţa a doua s'a ţinut în acelaş palat, sub preşedinţia dlui A. Bârseanu. Adunarea trimite telegramă omagială către M. Sa Regele. In şedinţa aceasta s'au citit şi discutat raportele comisiunilor, şi s'au votat diferite propuneri.

Dupa ameazi a urmat seria conferenţelor. Dl I. Lupaş a vorbit despre momentele însemnate din istoria românilor maramureşeni, dl V. Bogrea arată ce a dat şi ce poate da Ardealul pentru latinitate, dl Filipciuc tratrează despre istoricul, poporaţia, bogăţia şi viitorul Maramureşului.

Seara s'a ţinut concertul şi balul cu care s'au încheiat serbările Asociaţiei. Viitoarea adunare generală se va convoca la Ciachi Gârbău sau la Baia Mare, după cum va decide comitetul central.

Cu arcanul

Revizorul şcolar al judeţului Ciuc publică în numărul de Joi al ziarului «Dacia Traiană» un aviz, al cărui cuprins ne umple inima de o justificată îngrijorare.

La şcoalele primare de stat din numitul judet sânt vacante 50 (z: cincizeci) de posturi de învăţător. Foarte trist. Şi fiindcă revizoratul are puţină nădejde că va putea completa aceste locuri măcar cu învăţători-cursişti, plătiţi cu... anticipaţii lunare de câte 150 Lei — ca în judeţul Treiscaune — face apel la învăţătorii confesionali, cari şi-aşa «se plâng, că nu li se întregesc salariile».

Admirăm sinceritatea revizorului, care a avut fericita inspiraţie de a ieşi — cu tuzul! Numai cât — şi aceasta o spunem guvernului — nu credem că prin astfel de măsuri se va deslega în chip echitabil marea problemă a şcoalelor confesionale. Şi-apoi e cel puţin ruşine, să chemi pe un învăţător dela Sibiu bunăoară, la... Ciuc, pentru a-şi putea «asigura situaţia materială».

FOIŞOARA

Din carnetul unui preot văduv.

Mama*

«Tată dagă, să cumpălăm o mamă».
Din vorbele fiului meu Tit de 4 ani.

Intr'o dimineaţă, parcă te văd şi acuma, puiule dragă, m'ai îmbrăţişat mai tare ca altădată, te-ai uitat în ochii mei mai duios, mai rugător ca oricând şi m'ai rugat să-ti cumpăr o mamă.

De atunci vorbele tale nu le mai pot uita. Ele mi-au rămas ca un fior în suflet. Ele mi au rămas în suflet cu o întrebare. Ele cer răspuns la întrebarea de ce şi pentru-ce le-ai rostit?

1. Cu durere mă gândesc şi îmi dau seamă că şi tu, puiule dragă, simţeşti că s'a răcit cuibul nostru, simţeşti că lipseşte ceva în casa noastră dela Vidra. Lipseşte căldura, lipseşte sufletul ei. Mama este căldura, este sufletul cuibului familiar şi ţie, Titule dragă, această căldură îţi lipseşte. Inzadar îţi cumpără tata haine şi jucării de mătasă, ţie o mamă îţi trebue.

2. Imi dau apoi seama că poate şi altceva te-a îndemnat să ceri o mamă. Tu, Titule dragă, observi şi înţelegi că s'a schimbat nu numai casa noastră, ci s'a schimbat şi tata din ea. Observi că nu numai casa noastră şi-a perdut bucuria şi liniştea de eri, ci le-a perdut şi tata. Il vezi pe tata abătut, zdrobit, îl vezi ştergându-şi mereu ochii, simţeşti atmosfera rece şi tristă ce ne învălue casa şi sufletul şi tu, puiule dragă, îţi dai seama că eri nu era aşa. Pe tine şi sufleţelul tău te doare această schimbare din casa noastră, te doare răceala cuibului şi neliniştea tatii. Tu, puişorul meu, îţi dai seama că această stare din casa noastră nu este cea bună, nu este cea firească, ci trebue să ieşim, să scăpăm din ea.

De aceea tu recomanzi o soluţie, ceri o mamă care să schimbe, care singură poate schimba această stare nefirească.

3. Imi dau apoi seama, Titule dragă, că nu numai lipsa sufleţelului tău, ci poate şi lipsa câştigului tău te-a îndemnat să ceri o mamă.

Tata e tată, şi nici odată nu poate fi mama de eri.

Toată iubirea puişorilor o are tata, o are poate mai multă şi mai mare ca oricând căci şi iubirea mamei ce s'a pogorât în pământ a rămas în sufletul lui, — dar mânile tatii nu pot fi niciodată ale femeii-mame şi tu, Titule dragă poate şi acest adevăr îl simţeşti.

4. Mai este încă ceva în casa noastră dela Vidra care te-a îndemnat să ceri o mamă: este sorioara ta din leagăn care n'a putut rosti niciodată numele sfânt de mamă înainte de a-l perde.

Mama noastră de eri să apleca râzând spre leagăn şi mângâia puişorul din el — pe tata îl vezi aplecându-se plângând şi îndată pricepi că şi leagănul din casa noastră cere o mamă.

Fraţilor! Copilaşul meu dela Vidra nu este numai al meu, ci el este şi al vostru, şi vorbele lui nu sânt numai ale lui ci ele sânt graiul copilaşilor noştri a tuturora, ele sânt graiul miilor nostri copilaşi orfani de mamă.

In graiul şi rugarea copilaşilor noştri sânt sentimente divin sădite de Creatorul. Stăpâniţi de aceste sentimente copilaşii noştri simţesc cuibul ruinat şi răcit — şi îndemnaţi de aceste sentimente ei cer o mamă ca să-l refacă, să-l încălzească.

Copilaşii noştri ne cer şi nouă o întregire sufletească, o linişte sufletească pe care am perdut-o în detrimentul chemărilor noastre pastorale.

Graiul lor şi cererea lor e porunca vieţii, e porunca divină care a lăsat vorbele biblice

* Vorbirea preotului Iosif Trifa la congresul preoţilor văduvi.

Apreciem dupăcum se cuvine patriotica grijă a revizorului nostru de a aduce buni apostoli ai «slovei româneşti» în cel mai înstrăinat colţ al României întregite. Sânt însă alte mijloace pentru îndeplinirea acestui gând. Căci ni-i teamă, că transferând pe învăţătorii dela şcoalele confesionale la cele de stat — fie chiar şi în inima săcuimii, guvernul va ajunge numai în situaţia eroului lui Molière, care-şi cârpea redingota cu petece tăiate din pantalonii săi.

Noi îl sfătuim să evite această situaţie tragi comică. *Nec.*

Anuarele anului şcolar 1920/1921

11. Anuarul II al liceului de stat «A. Vlaicu« din *Orăştie*, publicat de directorul Ioan Cheri. In fruntea anuarului aflăm lucrarea: Orăştia ca centru românesc, cuvinte rostite de director la sfârşitul anului şcolar. Corpul didactic se compune din 18 profesori. Liceul are societate de lectură sub numirea «Mihai Eminescu», condusă de prof. Aron Demian, precum şi o cohortă de cercetaşi, condusă de prof. de gimnastică Valer Bora. Cohorta are un fond de 15 mii de lei. In internat au fost primiţi 180 băeţi, parte bursieri, parte cu taxă. La examen de maturitate s'au prezentat 34 candidaţi, cu toţii promovaţi. In opt clase au fost înscrişi 468, la finea anului 415 elevi, (ortodocşi 349).

12 Anuarul Şcoalei normale Andrei Şaguna a arhidiecezei ortodoxe române din Transilvania, în *Sibiu* (anul al 68-lea dela înfiinţare) publicat de Dr. Vasile Stan, director. In fruntea anuarului se publică: Să refacem caracterele, cuvântarea directorului la încheerea anului şcolar. Corpul didactic este compus din 1 director, 13 profesori, 1 medic şi 3 învăţători. Biblioteca şcoalei are aproape 2400 volume. S'au înscris 195 elevi, s'au prezentat la examen de fine de an 188 Elevi particulari 33 In internatul şcoalei au fost provăzuţi cu întreagă întreţinere toţi elevii regulaţi. Taxa anuală 1800 lei. Externi au fost 1 elev şi 11 eleve. S'au dat 105 bruse á 1500 lei, si 70 a 750 lei, în total 210,000 lei. Au luat diplomă de învăţător 36 de candidaţi. Şcoala de aplicaţie a avut 118 copii (95 băieţi, 23 fetiţe). Anul şcolar se începe în 15 Septemvrie n.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Ştirile zilei

Prea Sfinţiile lor episcopii Ioan *Papp*, Iosif *Badescu* şi Roman *Ciorogariu* după-ce în decursul săptămânli trecute au participat la şedinţele Representanţei Gozsdu, la ancheta delegaţiunei congresuale încredinţată cu studierea proiectului de statut referitor la unificarea bisericească, la şedinţele Consistorului Metropolitan şi ale Preasfinţitului Sinod episcopesc, ţinute toate sub presidiul I. P. S mitropolitul *Nicolae*, au părăsit ieri dimineaţă Sibiul întorcându-se la rezidenţele lor.

Amânarea încoronării. Consiliul de miniştri, ţinut la Sinaia, a hotărât amânarea sărbărilor încoronării din cauză că lucrările dela Alba-Iulia nu se pot termina în toamna aceasta.

Predică în Catedrală. Dumineca trecută la finea sftei liturgii a rostit în catedrala noastră Prea Sfinţia Sa părintele episcop dela Oradea-mare *Roman Ciorogariu* o frumoasă predică despre credinţă şi puterea credinţei ascultată cu multă atenţiune de numeroşii credincioşi.

Peregrinagiu la sfânta mănăstire *Hodoş Bodrog*. La sărbătoarea Adormirii Maicei Domnului din anul acesta la sfânta mănăstire Hodoş-Bodrog a peregrinat mulţime mare de popor (peste 5000) din toate părţile spre a afla mângâiere spirituală şi învăţătură creştinească.

Cu această ocaziune P. S. Sa Episcopul *Ioan I. Papp*, asistat de protopresbiterii M. Păcăţian şi Dr. Ţucra, de ieromonahii mănăstirei şi protodiaconul Ioan Ciora, a sfinţit biserica din curtea sfântului lăcaş, care a fost renovată radical atât pe din afară, cât şi pe dinlăuntru.

P. S. Sa a oficiat apoi cu toată solemnitatea sfânta liturghie, la finea căreia a ţinut poporului adunat o frumoasă predică, vorbind despre însemnătatea sărbătorii, a îndemnat şi sfătuit apoi pe credincioşi să ţină la legea şi biserica noastră, şi a vieţui conform învăţăturilor şi prescriselor ei, înlăturând obiceiurile rele rămase şi la noi în urma înfricoşatului războiu. Predica Prea Sfinţiei Sale a făcut o adâncă impresiea supra tuturor.

Din Arad au luat parte la această festivitate mai mulţi inteligenţi cu familiile lor. Am observat pe dl şi dna colonel Georgescu, dl director al Băncii Româneşti dela sucursala din Arad, Nasta cu familia etc.

La vecernia şi privegherea de Sâmbătă sara strana a fost ţinută de învăţătorii prezenţi; ear în ziua praznicului la sfânta liturghie răspunsurile le-a dat corul bine instruat din Pesac, condus de harnicul preot Victor Fizeşan.

O slujbă bisericească. Intr'o corespondenţă, trimisă dela Făgăraş, ni se comunică următoarele: Principele *Brâncoveanu* a cerut dela mitropolia Blajului încuviinţarea de a face o creştinească pomenire a strămoşului său, ctitorul şi întemeietorul bisericii brancoveneşti dela Făgăraş, Constantin Brâncoveanul, în lăcaşul clădit de dânsul şi aparţinător astăzi Blajului. Autoritatea bisericească blăjeană a răspuns următoarele:, «Slujba bisericească, — întru pomenirea marelui ziditor al bisericii noastre din Făgăraş, — făcută de alţii în acea biserică, pentru ai noştri ar fi între altele motiv de supărare şi de jicnire în sentimentele lor, şi motiv de ocară înaintea altora». In urma a cestui refuz, a cărui apreţiere o lăsăm în grija cititorilor, principele Basarabă Brâncoveanu s'a presentat cu preotul său şi slujba s'a îndeplinit în biserica ortodoxă din Făgăraş; aici s'a împărţit pomana după uzul vechi, — Principele a dat la biserică 2000 Lei, la Liceu 1000 Lei şi la şcoala de fete 500 Lei — pentru cari daruri i se exprimă mulţumiriie din partea epitropiei.

Concordate, un capitol de istorie politică, este titlul unui preţios volum acum apărut şi datorit profesorului universitar, dlui *R. Cândea*. In numărul de faţă al ziarului nostru publicăm interesantă introducere la studiul acesta despre concordate, (cu omiterea indicaţiilor de isvoare.) Volumul costa 25 lei. De vânzare în librăriile noastre. Asupra acestei valoroase scrieri vom reveni.

Pentru clerici. Ministerul de răsboi, direcţia recrutării, a luat dispoziţii, sub 7 Ianuarie 1921 Nr. 24272, ca la viitoarea recrutare elevii institutelor noastre teologice să fie recrutaţi în localitatea unde se află seminarul, în care sânt înscrişi. Deci nu vor mai fi siliţi să se prezinte la recrutare în cercul la care aparţin după naştere.

Înştiinţare. Aducem la cunoştinţa onor. public că, conform adresei Inspectoratului de igienă, Sibiu, nrul 239 din l. c., Inspectoratul general sanitar, Cluj, a ordonat, ca, din pricina scarlatinei, toate institutele de instrucţie şi educaţie de pe teritorul oraşului Sibiu să rămână închise şi anume: şcolile şi grădinile de copii până la 1 Octomvrie, ear toate celelalte institute de instrucţie şi educaţie până la 15 Septemvrie a. c.

Copiii, sosiţi deja în internate, n'au voe să părăsească oraşul. Sibiu, 3 Septemvrie 1921. *Directoratul regional al învăţământului, cercul Sibiu.*

Arânda... 14 lei, adecă patrusprezece lei. Această sumă este suma de arândă anuală stabilită pe seama comunei noastre româneşti din Boiţa (jud. Sibiu) pentru drumul industrial, în lungime de mai mulţi chilometri, pe care firma Mersing et Lessel îşi face transporturile sale de lemne în valoare de milioane. Suma aceasta a fost stabilită faţă de comuna Boiţa pe cale de expropriere din partea tribunalului unguresc din Sibiu în timpul dominaţiunii ungureşti, după prealabila dispoziţiune a ministerului unguresc de agricultură, luată în urma opiniunilor forurilor administrative şi silvanale ale comitatului Sibiu. Faţă de aceasta batjocură oficioasă şi dispoziţiune draconică moştenită din domeniul adminiatraţiunii ungureşti, atragem binevoitoarea atenţiune a dlui ministru de interne şi de domenii. *Din pasu' Turnului Roşu.*

Târgul de toamnă al Sibiului se ţine: în 10 şi 11 Septemvrie n. târg de oi; în 12 şi 13 Sept. târg de cai şi vite; în 14 Sept. târg de mărfuri.

Cu aeroplanul la polul nord. Fizicianul american, drul Naultz, anunţă că luna viitoare are inteniiunea să sboare spre polul nord. In acest scop a pus să se constuiască un avion special, care în curând va fi gata. Acest avion va transporta pe lângă drul Naultz şi trei pasageri. Aparatul va sbura cu o iuţeală de 160 klm. pe oră.

La «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu» s'au mai înscris următorii membri: *a) fondatori:* Ioan D. Petri şi soţia, Sibiu, Augustin Stoica, măestru măsar şi Nicolae Tălmăcean, măestru lustruitor şi pictor de firme, achitând fiecare taxa de câte 100 Lei. *b) pe viaţă*: Nicolae Sărăcuţ, măestru văpsitor şi Ioan Gabor, măestru rotar, anhitând fiecare taxa de câte 50 Lei. Pentru comitet: *G. Poponea* prezident. *Stefan Duca*, secretar.

Carte de bucate. A apărut tocmai acum partea I din cea mai bună carte de bucate *Poftă Bună*, de *Zotti Hodoş*. Partea aceasta cuprinde 162 de reţete pentru: Supe, ciorbe, asiete, peşti, rasoluri şi sosuri, — la sfârşit menuuri pentru zile comune şi pentru sărbători. Cartea costă 6 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu, şi în alte librării.

«că nu e bine să fie omul singur pe pământ». Şi nici în casă nu este să fie preotul — un om şi el — singur. Nici nu poate fi căci căldura, dragostea, lumina mamei din casă dă viaţa şi farmecul cuibului familiar.

In farmecul vieţii familiare este un ceva divin şi acest divin este mai tare chiar decât moartea. Moartea poate veni să ducă pe mama şi să spargă pe o clipeală cuibul familiar, nu poate însă stânge dorinţa, şi năzuinţa după refacerea lui.

Şi dacă nici moartea nu-l poate ţinea spart atât mai vârtos dispoziţiuni omenesti au cercat şi cearcă înzadar să-l ţină mai departe spart şiruinat.

Copilaşii noştri şi cererea lor spun dară tuturora adevărul că problemele vieţii le desleagă nu numai sinoadele cu dispoziţiile lor, ci şi viaţa cu toate poruncile ei. Şi poruncile vieţii trebue ascultate, căci altcum ele nu ascultă, nu vreau, nu pot asculta dispoziţii făcute fără întrebarea şi consultarea lor.

O astfel de dispoziţie, făcută fără a consulta şi legile, poruncile vieţii, a fost şi oprelistea recăsătoriei preoţilor. După ce sute de ani pe sute şi mii de preoţi i-a pus în conflict cu legile firii, cu legile moralei, cu cerinţele chemărilor noastre pastorale, ea trebue azi înlăturată cu grăbire.

La un mormânt de preot

Pe şoldul dealului, de codru eşti umbrit,
La căpătâi nici semnul crucii nu-l mai ai,
Iubiţii tăi, cu toţii, azi te-au părăsit,
Şi nime nu-ţi mai cere, sfaturi să le dai.

Asupra ta se lasă ochiri de nepăsare pline,
Intregul sat te-avuse-odată tată, drag,
Căci l-ai păzit în rele şi, în bine,
Strivindu-i adesea mizeria din prag.

Pe lângă groapa-ţi pustie de-or mai treçe
Atâţia prietini şi neprieteni muritori,
Al lor glas suna-va cobitor sau rece
De-asupra mormântului tău sărac de flori.

Mă uit la tine, locşor fără podoabă,
Săgeată de fiori năpraznic îmi vine,
Şi mintea mea în sbucium earăş întreabă
Ce vis luminos am îngropat în tine?!

Viaţă trudită, ce-ai limpezit cărarea
In neguri de nevoi şi de neştiinţă,
A celor ce te încunjurau ca zarea,
In pace dormi, scăpat de suferinţă.

M. G. Dopp.

Nr. 325—1921 (159) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești dela școalele noastre confesionale din parohiile:

Banpotoc, salar 225 Lei, restul dela stat, cuartir în natură și lemne de foc, jumătate jugăr grădină;

Boholt, 300 Lei, restul dela stat, cuartir și lemne;

Hondol, 500 Lei, restul dela stat, cuartir, grădină lemne;

Suligete, 400 Lei, restul dela stat, 2 stângini lemne de foc, toate din protopopiatul Deva, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Cei aleși vor avea să cânte cu elevii răspunsurile liturghice la serviciul divin.

Cererile sânt a se aşterne în terminul deschis oficiului protopopesc al Devei.

Deva, la 10 August 1921.

Dr. Ioan Dobre,
protopresbiter.

Nr. 627/921 Prot. (162) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești vacante, în comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Zărnești,** cu salar de 50 lei, relut de cvartir și grădină dela comuna bisericească. Restul și celelalte adause dela stat.

2. **Vlădeni,** *a*) un post de învățător cu salar de 300 lei și bani de locuință dela comuna bisericească, restul și celelalte adause dela stat;

b) Un post de învățător cu salar dela biserică resp. din arunc 300 lei, relut de cvartir și grădină 130 lei, eventual cvartir și grădină în natură, restul de salar și celelalte adause dela stat;

c) Un post de învățător cu salar dela biserică respective din arunc 50 lei, relut de cvartir și grădină 130 lei, eventual cvartir și grădină în natură. Restul de salar și celelalte adause dela stat.

Se observă că ajutoarele dela stat sânt deja asigurate și le-au folosit foștii înv.

3. **Vulcani,** *a*) un post de învățător cu salar de 200 lei și bani de locuință dela comuna bisericească, 5 stânjini de lemne, restul și celelalte adause dela stat;

b) Un post de învățător cu salar de 100 lei, bani de locuință și 5 stânjini de lemne, restul și celelalte adause dela stat.

Ajutoarele dela stat, sânt deja asigurate.

Alegându-l învățător va îndeplini și serviciul de cantor la biserică, fără altă remunerațiune din fondul bisericii, beneficiind numai de taxele stolare.

Învățătorii aleși vor fi datori să conducă în Dumineci și sărbători copiii la biserică și să cânte cu ei la sf. liturgie.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul deschis, subsemnatului oficiu și înainte de alegere să se prezinte poporului în biserică spre a-i cunoaște.

Zărnești, la 10 August 1921.

Oficiul protopresbiteral al tractului Bran în înțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Ioan Hamsea
protopop.

Nr. 468—1921 (160) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învățător la școala noastră primară ort. română din comuna **Ruja**, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima anunțare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Dela comuna bisericeaseă 300 Lei anual, restul dela stat.
2. Cuartir în natură în edificiul școalei.
3. Crădină.
4. 5 stânjini lemne de foc din pădurea comunală, pe care învățătorul are să și-i și aducă acasă.

Învățătorul ales este obligat a conduce elevii Sâmbătă seara la vecernie și în Dumineci și sărbători la liturghie și a cânta cu ei regulat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile înzestrate cu documentele de calificațiune subscrisului și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 16 August 1921.

In înțelegere cu comitetul parohial.

Ioachim Muntean,
protopop.

Nr. 322/921 (163) 1—3

Concurs

Pentru întregirea a două posturi vacante de învățători la școala primară ort. rom. din **Aciliu**, protopresbiteratul Săliștei, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele acestor posturi sânt cele legale, având a se cere întregirile dela stat.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele, se vor înainta subsemnatului oficiu în terminul fixat.

Săliște, la 5 August 1921.

Oficiul protopopesc al Săliștei în înțelegere cu comitetul parohial din Aciliu.

Dr. Dumitru Borcia
protopop

Nr. 273/1921 (161) 1—3

Concurs

Pentru posturile învățătorești dela școalele noastre confesionale din comunele mai jos notate se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Cetea,** trei posturi, cu salar 500 Lei dela comuna bisericească pentru toate 3 posturile, cuartir și grădină.

2. **Măgina,** un post, cu salar 600 Lei dela comuna bisericească, cuartir și grădină.

3 **Meteșiu,** un post, cu salar 180 Lei dela comuna bisericească, cuartir și grădină.

Intregirea corespunzătoare la salar, se va primi dela stat.

Cererile se vor aşterne la subsemnatul oficiu, îndatorându-se cei aleși a instrua elevii în cântările bisericești și a-i conduce în Dumineci și sărbători la biserică.

Oficiul protopresbiteral al tractului Alba-Iulia în înțelegere cu comitetele parohiale.

Alba-Iulia 10 August 1921.

Ion Teculescu
protopop.

Nr. 398—1921 (165) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia **Dăbârlău**, tractul Treiscaune, clasa I, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele și întregirea dela stat sânt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul susindicat la subsemnatul oficiu, ear concurenții, pe lângă observarea dispozițiunilor reglementare, se vor prezenta în o Duminecă sau sărbătoare la sf. biserică, spre a cânta și predica, respective a celebra.

Intorsura-Buzău, 2 Iulie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Treiscaune în înțelegere cu comitetul parohial.

G. Nesgovici-Negoescu,
adm. prot.

Nr. 253/1921 of. prot. (144) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Mogoș-Mămăligani**, din protopresbiteratul Lupșa, devenită vacantă prin moartea parohului Vasile David, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele pe lângă observarea, § 26 din Reg. pentru parohii, împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concursele instruite conform regulamentelor în vigoare, cu documentele cerute, sânt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar concurenții — cu observarea prescriselor regulamentului pentru parohii, se pot prezenta în parohie pentru a cânta, celebra, respective cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Baia-de-Arieș, la 21 Iunie (4 Iulie) 1921.

Oficiul protopresbiteral în înțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Gan
protopresbiter.

Nr. 483/1921, Prot. (140) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătorești la școalele confesionale ort. rom. din comunele mai jos însemnate, din protopopiatul Târgul-Mureș, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Cucerdea română,** salar anual 200 lei din repartiție și restul întegire dela stat, re ut de cvartir și grădină.

2. **Gornești,** (Ghernesig) salar anual 200 lei din repartiție și restul întregire dela stat, relut de cvartir și grădină.

3. **Iclandul mare,** salar anual 300 lei și anual 200 lei din repartiție și uzufructul alor 14 jug. loc comasat, computate în 100 lei, restul întregire dela stat, cvartir și grădină în natură.

4. **Nasna,** salar anual 300 lei dela biserică și repartiție, restul întregire dela stat, cvartir și grădină în natură.

5. **Petea de câmpie,** salar anual 300 lei, 200 lei din repartiție și uzufructul alor 11 jug. pământ, computate în 100 lei, cvartir și grădină în natură.

6. **Veța** salar anual 200 lei din repartiție, restul întregire dela stat cvartir și grădină în natură.

Invățătorul ales în ori și care din acestea posturi este obligat a instrua și pe elevii de repetiție, a cânta cu elevii în Dumineci și sărbători la Sf. Lit. și a instrua pe elevi în grădina de pomărit. Cel ales în Gorneşti, Petea de câmpie, și Veța, are să ocupe și postul de cantor.

Cei ce doresc a ocupa aceste posturi au să-și înainteze rugările subsemnatului oficiu în terminul arătat și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Târgul Mureș 18 Iulie 1921.

In înțelegere cu comitetele parohiale.

Stefan Russu
protopop.

Nr. 448/921 (139) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala primară ort. rom. din comuna **Vecerd**, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român», cu următoarele emolumente:

1. Salar 270 lei din repartiție dela popor.
2. 30 lei din alodiul comunal.

Intregirea se va cere dela stat.

3. Cortel în edificiul școalei.
4. Grădină și lemne de foc.

Invățătorul ales se obligă a instrua elevii de școală, a i conduce la biserică în Dumineci și sărbători și a cânta cu ei la sf. liturghie.

Concurenții să-și înainteze cererile înzestrate cu documentele de calificațiune subscrisului în terminul susindicat și să se prezinte în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 27 Iulie 1921.

In înțelegere cu comitetul parohial.

Ioachim Muntean
protopop

Atelierul de dantură tehnică
E. DIEKER,
Sibiu, Strada Măcelarilor
Incepând cu 1 Septemvrie st. n.
:-: a. c. se va redeschide. :-:
(164) 2—2

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane

Anul LXIX. Sibiu, 27 August (9 Septemvrie) 1921 Nr. 68

Telegraful Român

Organ naţional-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Şase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marţia şi Vinerea

Corespondenţele
să se adreseze Redacţiei «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Preţul inserţiunilor, după învoeală
Abonamentele şi inserţiunile
să se adreseze Administraţiei ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 6
Procuratura de stat (Of.)
Str. Schewis
Loco

Reorganizarea presei bisericeşti

Cotidianul preoţimii

I

Cine-a zis că presa este a patra putere în stat, a fost modest în aprecierea sa. De fapt presa este cel puţin a doua putere. Firește, când îşi înţelege chemarea de a fi cel mai practic şi mai efectiv mijloc de transmisiune a ideilor înţelepte, a izbăvitorului adevăr.

Trăim în veacul celor mai mari frământări. Şi ne mirăm, cum o poate duce preoţimea noastră fără un cotidian, care s'o pună în contact cu multiplele probleme cari preocupă în măsură atât de covârşitoare societatea de azi. Când spunem acest lucru, nu ne gândim numai la problemele religioase, ci şi la cele de altă natură. Căci preotul trebue să fie atent la toate fenomenele vieţii şi să le exploateze în folosul apostolatului său.

De altfel fenomenele vieţii religioase nici nu se pot izola de complexul celorlalte fenomene. Ele se pătrund reciproc şi sânt într'o riguroasă dependenţă întreolaltă. Nimănui nu i se cere o mai largă orientare, o mai luminată înţelegere şi-un mai aşezat tact, decât preotului, care trebue să fie în toate împrejurările înţeleptul îndrumător al satelor noastre. A fost şi va trebui să rămână.

Fără 'ndoială, că cea mai mare criză prin care trecem e criza religioasă şi morală. Moşuroiul nostru s'a cutremurat şi bietele furnici şi-au pierdut capul..

Vâltoarea curentelor ce se 'ncrucişază în cultura veacului nostru încă e în plină evoluţie. Ear din aceasta numai printr'o neîncetată şi chibzuită îndrumare a masselor se va cristaliza ideea centrală, luminoasă, care duce către limanul mântuirii.

Necredinţa zilelor noastre să nu ne îngroape în desnădejde. E numai o peatră de încercare. E Saul în drum spre Damasc. Citiţi constatările ce le fac Englezii în călătoriile lor prin Rusia roşie. Ele sânt cu atât mai preţioase, cu cât purced dela fiii neamului aceluia, care ştie să înveţe mai mult din experienţa altora. De fapt Rusia cea adevărată — care nu i a lui Milincov, Denikin, Colceag sau alţi... Wrangheli, cu atât mai puţin a lui Trotchi — nici odată n'a fost pătrunsă de un mai profund duh de viaţă religioasă, decât sub actualul despotism al steagului roşu. Preoţimea noastră trebue îndrumată în fiecare zi, să scoată consecvenţele din aceste constatări şi să le utilizeze în păstorirea credincioşilor săi.

Dar câte sfaturi de păstorire sufletească nu i s'ar putea da preoţimii noastre printr'un cotidian, pe care l-ar avea la îndemână în fiecare zi!

Cotidianul preoţimii nu-l putem concepe ca un organ de specialitate, tocmai fiindcă am zis că fenomenele vieţii religioase sânt într'o mutuală dependenţă faţă de celelalte fenomene de ordin politic, social, economic etc. Preotul, în orientările sale, trebue să găsească rezultanta tuturor acestor factori de progres. Numai astfel va putea sădi în sufletele oamenilor credinţa în tot ce e frumos şi bun în viaţa *aceasta*, prin credinţa în viaţa de dincolo de moarte.

Ziarul, a cărui înfiinţare o preconizăm, va face deci şi politică. Nu vă speriaţi de cuvânt! Va trebui să facă: politica celei mai curate conştiinţe, în care să nu se amestece nici umbră de .. politician'sm. Va trebui să facă şi din alte motive, de ordin financiar. Ziarele noastre politice sânt organe de partid; e firesc deci să vadă problemele prin ochelarii intereselor de partid. Preotul e silit să consulte cel puţin 3—4 ziare pentru a-şi câştiga o orientare mai apropiată de realitate. Ori cu aceasta nu se prea împacă salarul de 450 de Lei minus taxa de pensie. E clar, că din această situaţie nu l-ar putea scoate decât un organ, care i-ar da perspectiva superioară a problemelor văzute prin prisma marilor interese naţionale şi creştineşti.

Indrumările economice încă nu sânt străine de programul pe care-ar trebui să-l aibă ziarul preoţimii. Firește, nu pentru a face din aceasta o tagmă de negustori, industriaşi sau agricultori chiar — lucru care-ar înstrăina-o dela fundamentala ei misiune — ci pentru a-i putea da şi sub acest raport înţeleapta îndrumare, de care are lipsă în atât de complexa ei activitate de păstorire.

După cele spuse până aici este evident, că un atare organ ar avea un caracter enciclopedic. Unitatea acestui caracter ar fi asigurată totuşi prin faptul, *că toate problemele ar fi trecute prin filtrul purificator al cugetării creştine.*

Nime nu va putea contesta necesitatea înfiinţării unui astfel de organ. Dacă i se va zice şi de aci înainte tot «Telegraf» — cu atât mai bine. Cel puţin am avea un telegraf, care-ar duce ştirile şi ar împrăştia lumina *zilnic*, nu de două ori pe... săptămână.

Dar cine să-l întemeieze? In orce caz *nu* oficialitatea. Caracterul oficial al unei publicaţii o compromite de obiceiu pe jumătate. Ori cel puţin aşa crede lumea. Iniţiativa particulară însă, a câtorva oameni de inimă şi de condeiu, cu *sprijinul* oficialităţii, o poate face. Şi s'o facă. Noi îl aşteptăm ca o solie îmbucurătoare, care va da preoţimii noastre pânea cea de toate zilele, a sufletului. *Neculce.*

Ce sânt concordatele?

II

Marele jurist germn Fr. v. Liszt încă se exprimă foarte categoric împotriva concepţiei că concordatele ar fi tratate internaţionale. Părerea sa şi-o întemeiază pe considerarea situaţiei în care se află şi astăzi papa. Cu unirea Italiei s'a schimbat situaţia papei, pierzând el şi cele din urmă părţi ale statului pontifical. E adevărat că legea italiană de garanţii din 13 Mai 1871, nerecunoscută de papa, dar recunoscută de toate puterile, cu toate că e lege de stat italiană, îi asigură papei suveranitate; persoana şi locuinţa papei sânt inviolabile, papa are oficiul său propriu telegrafic şi postal, are dreptul de a ţinea şi primi ambasadori. Dar, observă Liszt cu multă dreptate, papei îi lipsesc cele trei condiţii ale suveranităţii: 1. puterea de stat, 2. teritoriul de stat şi 3. populaţia de stat. Şi concluzia lui Liszt nu poate fi, cu toate că papa este exteritorial sau extrateritorial, decât următoarea: «Toate particularităţile situaţiei sale privilegiate (quasi-internaţionale) nu pot înlocui lipsa acestor trei semne caracteristice. Din cauza aceasta tratatele (concordatele) încheiate de papa cu puterile diferite, nu stau sub regulele dreptului internaţional; din cauza aceasta papa nu poate avea nici un fel de prerogative de drept internaţional (keinerlei völkerrechtliche Ansprüche), mai ales nu poate avea prerogativa (sau dreptul) de a fi învitat la congresele statelor».

Dar să nu uităm un lucru: papa n'a încheiat concordate, nici în vreme când era posesorul statului pontifical, decât în calitatea sa de şef al bisericii catolice. Prin urmare nici atunci nu era situaţia de aşa natură că s'ar fi încheiat un tratat între două puteri egale, de egală suveranitate. Papa totdeauna a stat pe punctul de vedere că i se cuvine acest drept de a încheia tratate internaţionale, statele aproape totdeauna s'au pus pe alt punct de vedere. Dacă un stat i-a recunoscut deplin acest drept papei, ca Austria la 1855, s'a văzut silit mai târziu să desfiinţeze prin lege de stat concordatul pe care îl încheiase, o desfiinţare pe care papa nu a recunoscut-o măcar în teorie, ceea ce nu i-a ajutat însă curiei papale nimic, deoarece concordatul a rămas pentru totdeauna desfiinţat. In alte state concordatul sau a fost publicat deodată cu alte legi de stat cari îl făceau iluzoriu dela început ca în Bavaria şi Franţa, sau statele nu au respectat stipulaţiunile din tratat, cum au făcut aproape toate, sau nici nu au publicat măcar în mod oficial textul concordatului ca Rusia. Căci orice concordat trebuie să fie ratificat şi publicat de ambele părţi contractante. Altfel concordatul publicat numai de o parte, sau iscălit chiar şi de amândouă, dar neratificat, nu are valoare de drept şi mai ales nu are valoare de fapt.

Papa este şef spiritual al unei biserici răspândite peste mai multe ţări. De aici rezultă şi situaţia lui specială şi greutatea de a da situaţiei sale din punct de vedere de drept internaţional o definiţie potrivită. Foarte bine observă T. I. Lawrence, profesor de drept internaţional la Universitatea din Chicago: «Papalitatea este ultima şi cea mai mare dintre anomaliile noastre. Până la 1870 papa a fost un suveran politic (temporal). In anul acesta o armată italiană ocupă Roma, care fu anexată imediat la regatul Italiei, a cărui capitală deveni. Statele pontificale dispărură de pe hartă, şi papa încetă de a mai fi monarh stăpânitor, cu toate că îşi menţinu totdeauna marea sa putere spirituală. La 1871 parlamentul italian stabili poziţiunea sa printr'un statut, numit Legea de Garanţii, împotriva căreia ceice au ocupat scaunul papal nu au încetat nici odată de a protesta. Dar ei au profitat în schimb de unele privilegii pe care legea li le acordă, cu toate că nici unul dintre ei nu a primit nici odată marea sumă acordată pentru întreţinerea palatelor lor şi subsistenţa personalului lor diplomatic. De o parte, papa nu mai este şef de stat. Nici o autoritate a regatului italian nu poate intra în locuinţa sa fără învoirea sa, cu toate aceste palatele lui nu sânt proprietatea lui şi funcţionarii săi nu sânt supuşii săi. El poate negocia concordate, dar acestea nu sânt tratate. Agenţii săi în străinătate şi agenţii pe care-i primeşte el dela statele străine se bucură de imunităţile diplomatice, dar ei nu sânt în misiune diplomatică. Ei nu sânt nici trimişii, nici acreditaţii pe lângă şeful unui stat, ei se ocupă de chestiuni bisericeşti, şi nu de afaceri diplomatice. De altă parte papei i se acordă onoruri de suveran. Persoana lui este inviolabilă...

Hotărârile corporaţiunilor noastre bisericeşti

In zilele din 17—22 August st. v., au fost întruniţi în centrul mitropoliei noastre sub prezidiul I. P. S. Mitropolit *Nicolae* în şedinţe membrii delegaţiunii congresuale pentru a se pronunţa asupra proiectului de statut privitor la unificarea bisericească, membrii consistorului mitropolitan, şi membrii Preasfinţitului Sinod episcopesc.

Dintre importantele hotărâri aduse în aceste înalte foruri publicăm de astădată următoarele:

I. *Unificarea bisericească.* Reprezentanţii bisericii ort. române din provinciile cari alcătuesc azi România au trimis din sinul lor o comisie restrânsă de 15, care să redacteze proiectul de statut organic pentru organizarea bisericii autocefale ortodoxe române, având la bază principiile statutului organic şagunian. Comisia a redactat proiectul şi l-a trimis consistorului mitropolitan. Asemenea şi delegaţia de 12 trimisă din partea congresului naţional-bisericesc a prezentat un raport detailat despre lucrările îndeplinite Pe baza materialului adunat consistorul mitropolitan păstrând principiile fundamentale ale statutului organic şagunian, va prezenta congresului naţional bisericesc propuneri concrete cu privire la asigurarea autonomiei bisericeşti, la crearea organelor centrale, — sinodul episcopesc central, congresul general bisericesc şi consistorul spiritual central ca forul suprem justiţiar. Infiinţarea celor două episcopii a Orăzii-mari şi a Clujului precum şi crearea organelor bisericeşti centrale natural, că vor provoca unele modificări în textul statutului nostru organic, fără a-i altera bazele actuale.

II. S'a decis convocarea *Congresului naţional bisericesc* al mitropoliei noastre în conformitate cu dispoziţiunea § lui 152 din statutul organic pe ziua de 1/14 Octomvrie a. c.

Convocarea se comunică Maiestăţii Sale Regelui *Ferdinand I* prin ministrul de culte conform §-lui 151 din statutul organic.

III. S'a luat act de notificarea ministerului de culte de sub Nr. 39737 din 1921, că prin înaltul decret regal Nr. 3235 din 10 Iulie a. c. s'a promulgat legea pentru înfiinţarea episcopiei ortodoxe a *Feleacului* şi a *Vadului* cu sediul în Cluj.

Sinodul eparhial pentru îndeplinirea alegerii de episcop se va convoca pe ziua de 15/28 Septemvrie a. c. şi va fi prezidat şi condus de I. P. S. nostru mitropolit *Nicolae.*

IV. Cu privire la şcoalele confesionale s'au decis următoarele:

a) Păstrând bazele principiale fixate prin conclusul congresual Nr. 48/1921 — prin care s'a hotărât susţinerea şcoalelor confesionale şi dotarea învăţătorilor confesionali în mod egal cu învăţătorii de stat — Consistorul mitropolitan este învitat a solicita din nou la ministerul instrucţiunii publice resolvarea chestiunei cum s'a cerut prin memoriul înaintat în luna Iulie din a. c.

b) Consistoriile eparhiale să fie îndrumate ca în caz de necesitate preoţii să fie îndatoraţi a provedea instrucţiunea şcolară.

V. Cu privire la planul de învăţământ din studiul religiunei s'a decis:

1. Planul elaborat din partea consistorului mitropolitan să se introducă în mod provizoriu.

2. Instrucţiunea religioasă să se fixeze în toate şcoalele cu cel puţin 2 ore pe săptămână.

3. Să se fixeze un plan de învăţământ şi pentru şcoalele medii, care să se pună în aplicare din partea Consistorului, în mod provizoriu.

4. Pentru şcoalele normale să se aleagă cel mai bun dintre planurile de învăţământ lucrate de către Consistoriile eparhiale.

5. Catecheţii să fie îndatoraţi a-şi prezenta experienţele făcute asupra planului de învăţământ, pus în aplicare în mod provizor.

6. Planul să se tipărească şi apoi să se trimită tuturor catecheţilor prin consistoriile eparhiale.

7. Consistorul mitropolitan să publice concurs pentru cel mai bun manual de Apologetică ca manual în clasa a VIII-a. Spesele de tipar să le acopere eparhiile.

VI. Cu privire la deciziunea ministerială, publicată în Nr. 88/1921 al Monitorului Oficial, privitoare la propunerea religiunii în şcoalele de stat de toate categoriile s'a luat următorul concluz:

1. Să scrie ministerului instrucţiunii publice, că sistemizarea catedrelor şi numirea profesorilor de religiune, în înţelesul regulamentului statorit şi luat la cunoştinţă din partea secretariatului general Nr. 21741/1920 se face de către autoritatea bisericească şi se comunică ministrului spre luare la cunoştinţă.

2. Calificarea pedagogică a profesorilor de religiune se face prin o comisiune compusă din reprezentanţii bisericii şi ai guvernului. La examenul pedagogic se admit numai candidaţi recomandaţi de către autoritatea bisericească.

3. Instrucţiunea religioasă în şcoalele primare de stat au s'o provadă preoţii între condiţiile stabilite prin deciziunea ministerială.

4. In principiu se enunţă că preoţii au să propună studiul religiunii şi în şcoalele primare confesionale.

Executarea acestui concluz însă rămâne la chibzuinţa Ven. consistorii eparhiale.

VII. Prea Sfinţitul Sinod episcopesc a împărtăşit binecuvântarea sa Societăţii «Andrei Şaguna» a clerului din mitropolia noastră şi s'a pronunţat cu privire la mai multe chestiuni de ordin spiritual de cardinală importanţă, asupra cărora vom reveni.

Pentru domnul ministru al Domeniilor

In anii 1916 şi 1917 firma Wagner et Comp. din Sibiu a exploatat o pădure a comunei Boiţa (jud. Sibiu). Cum însă în aceşti ani de tristă amintire fruntaşii comunei Boiţa sub teroarea persecuţiilor duşmanilot noştri seculari nu şi-au putut exercita dreptul de control în această afacere de negoţ, ear solicitările noastre pe cale oficială nici chiar azi în statul nostru românesc nu pot avea rezultatul dorit, din considerare faţă de interesele noastre comunale îmi permit a ruga pe dl ministru al Domeniilor să binevoiască a constrânge pe primpretorul cercului Cisnădiei şi pe silviculturul cercual şi judeţean — singurii responsabili în această chestiune — să prezinte comunei Boiţa socoteli în regulă.

Boiţa, (jud. Sibiu) la 30 Aug. 1921

Ioan Druhora
parho ort. rom.

Predică

la Dumineca XI după Rosalii

Şi mâniindu-se Domnul lui, l-a dat pe el muncitorilor până va plăti datoria toată.
Mat. 18, 34.

Iubiţi fii! Apă fără alvie şi râu fără curs nu pot fi. Stricând alviile şi oprind cursul apelor, mulţimea apei curgătoare se straformă în valuri şi ca potop se varsă peste câmpuri, aducându-le pustiirea. Valurile pornite nu florile le îmbelşugă, nici verdeaţa o sporesc, ci câmpuri de nisip lasă pe urma lor.

Un fel de apă curgătoare e şi viaţa. Dacă viaţa se strecoară în cadrul regulelor de viaţă, cari sânt tot atâte scursori bine întocmite, zicem că are curs bun, curs ce asigură mersul normal şi aduce mulţumire şi fericire sufletească pe seama omului. Abătându-ne însă dela legile ce trebue să ne conducă, se adună valurile, — deci sbuciumul vieţii şi potopul sufletesc ne nimiceşte şi trupeşte, şi sufleteşte.

Unde sânt scrise legile vieţii? Zice Domnul Hristos: «Tot celce vine la mine şi aude cuvintele mele şi le face, voi arăta vouă cui este asemenea: asemenea este omului ce-şi zideşte casă, carele a săpat afund şi a pus temelie pe peatră. Vărsându se apele s'au lovit râul în casa aceea şi nu a putut să o clătească, pentrucă era zidită pe peatră. Eară celce a auzit şi nu a făcut, asemenea este omului care şi-a zidit casa pe pământ fără temelie, în care a lovit râul, şi îndată a căzut şi s'a făcut sfărmare casei aceleia» (Luca 6, 46—49). Legile vieţii, va să zică, le aflăm scrise în Biblie, care este un fel de carte a vieţii. Citind Biblia, cetim şi cunoaştem şi regulile de viaţă şi ne ştim potrivi viaţa, ca să o scutim de potopul relelor. Zici tu creştine însă: Nu am Biblie, nu pot învăţa reguleie cum să trăesc după Biblie. Nu ai decât să te întorci la tine, să citeşti în inima ta, că şi acolo vei găsi în deplină măsură ceeace îţi trebueşte ţie, îţi răspund cu Inţeleptul Solomon, care ne spune: «Nu este Dumnezeu afară de tine, care să aibă grijă de toate, ca să areţi că nu cu nedreptul ai judecat» (Inţel. 12 13).

Mare vorbă, iubiţi creştini! Nu afară de noi să căutăm pe Dumnezeu. In noi este Dumnezeu: din noi înşine şi cu noi grăeşte de câte ori îl ascultăm. Dacă sântem, deci, cu mintea la loc, nici nu vom întreba mult de poruncile din cărţi, ci vom face ceeace ştim că trebue să facem, spre folosul nostru, şi ne vom feri de ce ştim că ne aduce pagubă materială şi morală, ba ne aruncă în prăpastia pieirii.

De ce e vorba? Intrebarea o desleagă evangelisul Matei în cuvântul azi cetit. O slugă — zice — trebuia să plătească domnului său zece mii talanţi. Dar nu avea de unde. Legea îndreptăţea pe stăpân a arunca în temniţă datoraşul. Nu numai pe el, ci copiii, femeea, — pe toţi ai lui. Amară soarte aştepta pe slugă. Nu i s'a cauzat însă nici un rău. Domnul nu că a amânat terminul de plată, dar a iertat datoraşului întreagă suma de zece mii talanţi, prin aceasta i-a adus mare bine.

Faptei pline de milă ce trebuia să-i urmeze? Simţul bun ne spune, că mila stăpânului trebuia să trezească în sufletul celui împărtăşit de ea, tot milă faţă de năcăjiţii ce-l încunjură. Sluga, având inima la loc, trebuia să-şi zică: Cât voi trăi nu voi înceta a milui după puterile mele, chiar şi pe cei nevrednici, căci bine prinde setosului şi numai un picur de apă, dat la timp! In loc de fapta milei ce face însă netrebnicul? Eşind la uliţă din casa stăpânului, ce chiar acum i a scăpat din un rău mare (robia ce-l aştepta), începe a sugruma pe un soţ de ai lui, strigând şi sugrumându-l: Plăteşte! Se ruga soţul de amânare. Nu şi nu: Plăteşte! Şi avea şi soţul familie, care cu el împreună trebuia să sufere. Sfârşitul a fost, că şi-a trimis soţul la temniţă, cu toate că nu cu zece mii talanţi, — numai cu 100 dinari, datorea.

Cruzimea ne revoaltă, în adevăr. Feară să fii, şi tot nu-ţi vine a te îndrepta contra celui care prin soarte este legat de tine. Când a atacat feară pe altă feară ce face parte şi e membrul aceluiaş grup de feare? Intre feare se întâmplă chiar şi ceva marinimos de tot. Leul de ar fi pe doagă de moarte din cauza foamei, — totuşi nu atacă pe cel dela care a primit hrană şi tractare umană, ci i se arată prietinos. E legea firii doar a te apropia cu încredere de celce şi el este cu milă către tine. Hristos zice: Mai mare dragoste decât aceasta nime nu are:

ca să şi pue cineva sufletul pentru prietenii săi (Ioan 15, 13) «Punerea sufletului» este cheagul orcărei societăţi, nu numai a celei creştine. «Punerea sufletului» a îmblânzit şi apropiat către olaltă neamurile pământului. Toate instituţiile umanitare: asile, case de sănătate, case de ocrotirea orfanilor, văduvelor etc. etc. îşi au temelia în «punerea sufletului» creştin. Fără «punerea sufletului» (abnegaţie) este cu neputinţă a pune la cale vre-un lucru bun şi folositor obştei. Doar cauzele mari toate îşi au mucenicii (martiri) lor. Lipsind această însuşire — cea mai nobilă dintre toate însuşirile nobile — societatea omenească cu bună seamă din nou s'ar prăvăli în barbarie.

Înţelegem prin urmare: de ce Domnul din Evangelie s'a mâniat mult pe sluga nemiloasă. Imi place să cred, şi şi voi credeţi, că Domnul din Evanghelie nu poate fi altul, decât însuş Dumnezeu. Dumnezeu a pus legea, ca toate greutăţile să se răsbune ele pe ele: Răsboiul aduce nou răsboi, vrajba nouă vrajbă, asuprirea nouă asupriri..., ca să se adeverească zisa scripturii: «Cine ridică sabie contra altuia, de sabie va muri», ori alt adevăr cuprins în zicătoarea: «Cine sapă groapa altuia, dânsul cel dintâi va cădea într'ânsa».

Ne vom feri prin urmare ca de foc a căuta să izgonim din lume mila, zisă şi umanism! care e temelia vieţii sociale. Nu mă miră din destul, cum unii oameni, zişi creştini, caută să scoată din uz această însuşire prea frumoasă, dând polecra de *laş* celui ce exercită milă.

Să zicem, să nu mai avem trebuinţă de milă; să zicem că cel tare e vrednic să trăească şi cel slab să peară din lume. Urmarea care ar fi? Ar fi aceasta: *a)* Toată societatea ar trebui curăţită de persoanele bătrâne, bolnave şi copii, ce nasc cu unele scăderi, din leagăn ar fi să fie trimişi în altă lume: *b)* ar trebui să se şteargă de pe faţa pământului toate asilele, ridicând în locul spitalelor case de orgii; şi *c)* ar trebui înzecite fabricele de arme ucigătoare, ca să avem mijloace de apărare contra celor ce ne atacă. E bine! starea aceasta de lucruri unde duce? Se reînvie *barbaria* şi se nimiceşte *duhul*, care ridică aripile omenimii şi o duce cu zborul către zările cereşti.

Cine a urmărit de aproape răsboiul cel mare ce cu greu îşi poate lua sfârşitul, şi cunoaşte de aproape grozăveniile lui, cine îşi dă seamă de lupta ce chiar acum se dă în mijlocul societăţii noastre în a stârpi relele, care ne împedecă a ne apropia unii de alţii, şi cine cunoaşte frământările sufleteşti prin care trecem după marele răsboi, — unul ca acela nu cred să dorească domnia brutei asupra gingăţiei ce emanuează din moravurile bune creştine. Bruta a adus nestatornicia, izgonind pacea creştină şi întronând în toate părţile luptele dujmănoase, pentrucă bruta este mama furtunilor, cari aduc pojarul ce nimiceşte civilizaţia adusă la viaţă cu atâta trudă de biserica creştină.

Iubiţilor! Sluga netrebnică s'a osândit şi s'a şi dat pe mâna «muncitorilor», ca să-l chinue până ce-ţi va plăti toată datoria. Din mâna muncitorilor numai cu greu a putut scăpa, dacă a scăpat cumva vreodată. Ori de a scăpat, ori de nu a scăpat, pentru noi soartea lui e un memento. Soartea lui ne îndrumă la soartea ce a avem noi acum după răsboi. Ne frământăm ca în lanţuri; şi ne frământăm nu din vina altuia, ci a noastră, căci ne place a trăi numai pentru noi şi nu bucuros ne punem sufletul pentru aproapele. E vremea să înceteze starea aceasta. Hristos a zis: «Nu voesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu? Să ne întoarcem deci din întunerec la lumină, ca să fim vii; şi vii vom fi împlinind altă poruncă creştină: Ceeace voiţi să vă facă vouă oamenii, faceţi şi voi altora!

Trimite-ne, Doamne, duhul milei Tale, ca să ţinem legea noastră strămbună, şi aşa să facem! Amin.

Vasile Gan
protopop.

Aviz

Atragem atenţiunea clericilor seminarului nostru Andreian, atât a celor de nou primiţi, cât şi a celor cari îşi continuă studiile teologice, că inmatricularea se va face în zilele de 1—3 Septemvrie st. v. Deci toţi elevii să se prezenteze atunci la Direcţiunea seminarială pentru inmatriculare, căci în caz contrar nu vor mai fi primiţi.

Ştirile zilei

Asociaţia clerului «Andrei Şaguna» în Bihor Una din cele 5 secţii, ale Asociaţiei clerului «Andrei Şaguna», este a eparhiei *Orăzii mari.* In considerare că despărţămintele şi cercurile religioase ale acestei eparhii nu s'au organizat, ziarul Tribuna din Oradea-mare adresează prin preotul V. Păltineanu un cuvânt către cei încredinţaţi cu conducerea secţiei şi a despărţămintelor din dieceza Oradea mare, pentru a convoca adunarea generală a secţiei şi a începe munca apostolatului în cadrele Asociaţiei «Andrei Şaguna» a clerului din mitropolia Ardealului.

Nenorocire. Din Alba-Iulia se anunţă, că s'au prăbuşit arcadele dela terasa muzeului şi a pavilionului încoronării. Mai multi lucrători au fost răniţi, dintre cari unul mai grav. Catedrala a rămas neatinsă. Cercetările făcute arată că prăbuşirea se datoreşte materialului de zidit, care era de calitate inferioară.

Măsuri potrivite. Guvernul unguresc refuză de-a face schimbul între deţinuţii politici români şi maghiari. Afară d'aceasta, deţinuţii politici români, între ei şi câţiva preoţi, sânt foarte rău trataţi în închisorile din Budapesta. Guvernul român a hotărât să nu mai elibereze paşapoarte pentru Ungaria, — şi dacă se vor impune, va mai lua şi alte măsuri împotriva vecinilor, cari nu voiesc să trăească în armonie cu noi.

Motocultură. Ministerul agriculturii şi domenilor organisează la Băneasa, lângă Bucureşti, pe terenul fermei de model Herestrău, expoziţii şi demonstraţii de motocultură pentru persoanele care doresc să le vadă. Se acordă reducere de 50 la sută pe C. F. R. Demonstraţiunea se face în 24, 25 şi 26 Septemvrie n. 1921.

Medalia Victoriei a fost instituită printr'un decret apărut în Monitorul Oficial. Ea se va da tuturor combatanţilor efectivi; medalia este bătută în bronz, panglica poartă culorile curcubeului.

Congresul bisericesc din Bucovina. Comitetul executiv al partidului democrat al unirii a hotărât să nu participe la alegerile pentru congresul bisericesc bucovinean, ce se ţin acum în zilele pe 12 — 15 Septemvrie a. c., — pentru motivul că aceste alegeri congresuale se fac pe baza regulamentului vechi austriac din 10 Septemvrie 1871. Comitetul anunţă, cu acest prilej, că în principiu este pentru autonomia bisericească în cadrele organizaţiei unitare a bisericii din întreaga Românie, şi pentru întroducerea vieţii constituţionale în biserică.

La noi, şi la alţii. Nu ştim ce măsuri s'au luat la noi în cauza episcopului romano-catolic din Timişoara, Glattfelder, care a refuzat să oficieze serviciul religios cu prilejul zilei natale a M. S. Regelui Ferdinand. Intr'un caz asămănător, petrecut în Iugoslavia, membrii comisiei interimale dela Zagreb au fost destituiţi; ear în zilele acestea protopopul român din Pancicova, Trifon *Miclea*, a fost silit să se ridice de pe patul său de moarte şi să facă parastas pentru regele decedat al sârbilor.

Francezi în ţara noastră. Oaspeţi francezi, în număr de 150, din care o sută studenţi, ear restul profesori cu familiile lor, au sosit Duminecă cu vapotul la Galaţi, să viziteze ţara noastră. Sânt întâmpinaţi în tot locul cu mare entusiasm.

Monede. A sosit în ţară primul transport de bani de metal, comandat de stat în Elveţia. Sânt monede de 25 şi 50 de bani.

Alecsandri sărbătorit la Paris. Alecsandri, cum se ştie, a reprezentat mai de multe ori ţara la Paris. Din iniţiativa luată de ziarul Universul, se va aşeza pe una din casele unde a locuit poetul în Paris, o placă comemorativă. Festivitatea, la care îşi vor da concursul câteva societăţi literare din Paris şi alte locuri, se va face în 20 Septemvrie.

Aviz. Terminul de înscriere la şcoala de ucenici a statului din Sibiu se prelungeşte până în 15 Septemvrie a. a. când se vor începe şi prelegerile. Domnii măiestri, cari nu se îngrijesc de înscrierea ucenicilor lor până la terminul de sus vor fi aspru pedepsiţi. Cei ce leagă contract nou vor fi primiţi şi în decursul anului şcolar îndată după încheerea contractului.

Direcţiunea şcoalei.

In interesul posesorilor de împrumuturi de răsboi. Prima adunare, organizată de un comitet central din Sibiu în interesul rambursării împrumuturilor de răsboi ale fostei monarhii austro-ungare, se ţine *Marţi, în 13 Septemvrie n.* la ora 6 d. a. în sala de şedinţe a palatului judeţean în Sibiu. Posesorii împrumuturilor de răsboi din Ardeal sânt invitaţi să participe în număr complet la mişcarea pornită în interesul lor. President al comitetului central este Ioan A. Preda, viceprezident E. Lüdecke, secretari: C. Popp şi Dr. O. F. Jickeli.

Istoria Predicei la români, de diaconul Dr. Gheorghe Comşa, subdirector general în Ministerul cultelor. Bucureşti, Tip. Cărţilor Bisericeşti, 1921. — Un volum de peste trei sute de pagine, în care autorul prezintă icoana activităţii preoţilor români în serviciul amvonului, începând cu veacul al 15-lea până în zilele noastre. Se fac cunoscute publicaţiile de predici şi alte urme despre activitatea aceasta a preoţimii române. Fiecare preot are la îndemână indicaţiuni preţioase pentru a se ajuta la întocmirea unor bune predici. Având în vedere, că vestirea cuvântului dumnezeesc este, îndeosebi în împrejurările de acum, o mare necesitate, îndemnăm pe toţi ceice se interesează de literatura bisericească, să citească lucrarea aceasta, alcătuită pe temeiul unor amănunţite cercetări scoase din bibliotecile dela Bucureşti, Oradea-mare şi Sibiu. Volumul costă 15 lei. Se vinde şi la Librăria arhidiecezană în Sibiu.

Reuniunea română de muzică din Sibiu îşi ţine adunarea generală Miercuri, în 14 Septemvrie n., la ora 6 seara, în sala Reuniunii germane de muzică. La ordinea zile sânt rapoarte şi alegerea noului comitet.

Inmormântarea parohului Ioan Gavrilescu. In fruntaşa comună Ţinţari (prot. Braşov) s'a stins din viaţă Joi în 1 Sept. a. c. vrednicul paroh Ioan Gavrilescu, încă o victimă a temniţei din Cluj şi a barbariei duşmanilor noştri de veacuri. După o boală grea, de aproape 2 ani de zile, păr. Gavrilescu în al 39-lea al preoţiei sale, îşi părăseşte turma pe care a condus-o cu dragoste şi cu multă vrednicie. Inmormântarea a avut loc Duminecă în 4 Sept. Prohodul a fost săvârşit de preoţii: I. Comanescu, (Codlea) I. Manta (Gura râului) Iancu Maximilian (Stupini) Iosif Maximilia, Dr. N. Stinghe (Braşov) G. Coman (Ghimbav) Măeruşan (Crizbav) şi I. Gonţia (Ţinţari): După terminarea serviciului divin păr. Dr. N. Stinghe într'o cuvântare pătrunzătoare relevează meritele şi activitatea defunctului pentru comuna Ţinţari. Arată însemnătatea preotului ca părinte sufletesc şi greaua misiune ce o are ca slujitor al altarului şi propoveditor al evangheliei. Adormitul în Domnul timp de 40 ani satisfăcând acestei chemări şi-a câştigat încrederea, respectul şi dragostea tuturor. Lasă un gol mare în sinul bisericii, pentru a cărei propăşire şi respectare s'a străduit neîncetat cu vorba şi cu fapta. Făcându-se interpretul defunctului, îndeamnă pe credincioşi a rămânea statornici în credinţa ortodoxă, strămoşească şi a păzi cu sfinţenie învăţăturile propoveduite lor.

In cuvinte alese şi duioase, păr. I. Gonţia ca împreună slujitor la acelaş sf. altar, arătând că renovarea bisericii şi a şcoalei e legată de numele vrednicului paroh I. Gavrilescu, îşi ia rămas bun pentru totdeauna în numele comunei adresând prinosul său de recunoştinţă. Iertăciunile cu înduioşare până la lacrimi le rosteşte veteranul paroh Iosif Comanescu.

După aceasta, între suspinele familiei număroase şi regretul tuturor, defunctul e însoţit la groapă spre a da pământului tributul.

Binecuvântată să-i fie memoria în veci!

Carte de bucate. A apărut tocmai acum partea I din cea mai bună carte de bucate *Poftă Bună*, de *Zotti Hodoş.* Partea aceasta cuprinde 162 de reţete pentru: Supe, ciorbe, asiete, peşti, rasoluri şi sosuri, — la sfârşit menu-uri pentru zile comune şi pentru sărbători. Cartea costă 6 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu, şi în alte librării.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. Astăzi şi în zilele următoare: *Cercul roşu*, dramă extraodinară, cu artista Ruth Roland. Inceputul la ora 9 seara.

Poşta redacţiei

Dlui *E. D.* în Borgo-Suseni. Din lipsa de spaţiu, în numărul viitor.

Nr. 987/1921 (167) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școala primară or. română din **Galați**, protopresbiteratul Făgăraș, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

Din cassa bisericii 100 Lei, dela comună 300 Lei, restul întregire dela stat.

Invățătorul ales se obligă a instrua și pe elevii de repetiție și a-i conduce în Dumineci și sărbători la biserică și a cânta cu ei la st. liturghie.

Concurenții să producă document că sânt liberi de miliție

Preferiți vor fi cei apți de a forma coruri cu elevi de repetiție.

Oficiul protopopesc în înțelegere cu comitetul parohial.

Făgăraș, la 31/VIII 1921.

Nicolae Borzea
protopop.

Nr. 269/921 (141) 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești dela școalele confesionale din comunele mai jos însemnate, în protopopiatul Turda, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima inserare în «Telegraful Român».

1. **Turda**, salar 600 lei, restul dela stat. Locuință confortabilă, încălzită cu gaz metan, apaduct, lumină electrică, grădină de zarzavaturi.

2. **Agârbiciu**, salar 300 lei, locuință, grădină, restul salarului se va cere dela stat.

3. **Botez**, salar 300 lei, restul dela stat, locuință și lemne de foc.

4. **Cristiș**, salar 300 lei, restul dela stat, locuință și lemne de foc.

5. **Gâbud**, 300 lei, restul dela stat, locuință, grădină și lemne de foc.

Alegii vor instrui elevii școalei de toate zilele, și pe cei de repetiții în cântările bisericești și vor conduce elevii regulat la biserică în Dumineci și sărbători, cântând cu ei la sf. liturghie.

Preferiți vor fi cei apți a forma coruri.

Reflectanții își vor înainta cererile instruite în regulă subsemnatului oficiu protop., în termin deschis, având a se prezenta în toamnă spre a face cunoștință cu poporul.

Turda, 15 Iulie 1921.

Oficiul protop. în înțelegere cu comitetele parohiale.

Jovian Murășianu
protopop

Nr. 357/1921 (157) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești la școalele confesionale ort. rom. din parohiile mai jos însemnate din protopopiatul **Cetatea de Piatră** se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Berința** cu 2 posturi. Salar dela biserică 300 Lei pentru fiecare post, grădină și cvartir în natură.

2. **Tăurești**. Salar dela biserică 300 Lei, cuartir și grădină în natură. Lemne 8 metri.

3. **Surduc-Copalnic**. Salar dela biserică 150 Lei, relut de cuartir legal, grădină în natură și 5 metri lemne.

Intregirile de salar pentru fiecare post ocupat se vor cere dela stat.

Cererile se vor trimite în terminul fixat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Lăpușul unguresc, la 8/21 1921. Aug.

Zaharie Manu
prot.

Nr. 334/921 (152) 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești dela școalele conf. ort. române din mai jos însemnatele comune, tractul Mercurea, se publică concurs cu termin de 20 zile, dela prima publicare în «Tel. Rom».

1. **Apoldul inf.** 3 posturi. Salar dela biserică pentru 1 post 50 Lei, al II-a 150 Lei, și al III-a 300 Lei, restul dela stat. Relut de cvartir și grădină conform legii.

Cei cunoscători de muzică vor fi preferiți.

2. **Ludoș**, 2 posturi cu salar dela biserică, de câte 300 Lei, relut de cvartir 50 Lei și de grădină 20 Lei, restul dela stat.

3. **Mercurea**, 1 post, salar dela biserică 300 lei, relut de cvartir, și grădină conform legii, restul dela stat.

Instructori de fanfară vor fi preferiți.

4. **Reciu**, 1 post cu salar dela biserică de 300 lei, restul dela stat, cvartir și grădină.

5. **Păuca**, salar dela biserică 300 lei, cvartir și grădină.

6. **Beșinău**, salar dela biserică 300 lei, restul dela stat, cvartir și grădină.

7. **Tău**, salar dela biserică 300 lei, cvartir și grădină.

Concurenții au să-și aștearnă petițiile în terminul sus indicat la oficiul protopopesc subsemnat, având a se prezenta în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 4 August 1921.

Oficiul protopopesc ort. rom.

Avr. S. Pecurariu,
protopop.

Nr. 438/921 prot. (146) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător la școala confesională ort. română din comuna **Fofeldea**, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima anunțare în «Telegraful Român».

Emolumentele:

1. 100 lei salar din cassa bisericii solvibil în rate anticipative treilunare.
2. 75 lei aruncu dela popor 5% dare școlară.
3. 100 lei ajutor dela comuna politică.
4. Restul se va întregi dela stat.
5. Lemnele de foc trebuincioase.
6. Cortel și grădină în natură.

Doritorii de a ocupa acest post să-și aștearnă rugările în terminul susindicat oficiului protopresbiterat în Agnita și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul. Alesul va fi obligat a conduce în Dumineci și sărbători elevii la biserică și a cânta cu ei la sf. liturghie.

Agnita, 22 Iulie 1921.

In înțelegere cu comitetul parohial.

Joachim Muntean,
protopop.

N. 469/1921 Prot. (151) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului al doilea de învățător la școala noastră primară ort. rom. din **Aițina**, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termin de 15 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român», cu următoarele emolumente:

1. Salar dela biserică 150 lei plătibil în 2 rate, ear restul e asigurat dela stat conform calificării și anilor de serviciu.
2. Cortel în edificiul școalei, constătător din 2 odăi, și lemnele trebuincioase.
3. Folosirea a 8 jug. cat. pământ (fânaț) primit în urma legii agrare computat cu 65 lei jugărul.

Alesul se obligă a instrua elevii școalei de toate zilele și de repetiție a cerceta regulat biserica în Dumineci și sărbători și a cânta cu elevii sf. liturghie și la o eventuală absență a cântătorului și la utrenie.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile înzestrate cu documentele de calificațiune subscrisului și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 5 August 1921.

In înțelegere cu comitetul parohial.

Joachim Muntean
protopop

Nr. 391/921 (154) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de al treilea învățător dela școala primară confesională gr.-or. română din **Arpașul-de-sus**, protopresbiteratul Avrigului, prin aceasta se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în legile din vigoare și sânt asigurate dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de învățător să-și subștearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiteral în Avrig județul Sibiu, până la terminul susindicat, având cel ales pe lângă școala de toate zilele să instrueze și să conducă elevii de școală la biserică și să cânte cu ei la sfânta liturgie, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul și poziția comunei.

Avrig, 8 August 1921.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Avrigului în înțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 386/1921 (155) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătorești la școalele confesionale ort. rom. din comunele **Săcămaș** și **Teiu**, din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Dotația este de câte 300 lei dela biserică și restul dela stat, cuartir în natură sau relut de cuartir și lemne de foc.

Invățătorii aleși sânt obligați a instrua și elevii de repetiție și a cânta cu elevi în Dumineci și sărbători la sfta liturgie.

Cei cari doresc să ocupe aceste posturi să-și înainteze petițiile subsemnatului oficiu în terminul arătat.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. în înțelegere cu comitetele parohiale.

Dobra, la 2/15 August 1921.

Iosif Moraru
protopop

Nr. 386/1921 (155) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătorești la școalele confesionale gr.-or. din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Târnava se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Lăslăul-român**, salar 300 lei, restul dela stat, cvartir și grădină de legume.

2. **Șoimușul-român**, salar 200 lei, ajutor consistorial 100 lei, și restul dela stat, cvartir și un stânjen de lemne de foc.

Invățătorul ales este obligat a instrua elevii în cântări bisericești și a-i conduce la sfânta Liturghie în Dumineci și sărbători.

Rugările au să și le înainteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Cetatea-de-baltă, în terminul deschis.

Cetatea-de-baltă, 20 August 1921.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Anunțuri și reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45.

Vizitați

Magazinul de pălării de dame

Moda

„Au bon goût", E. Jourca

Sibiu, str. Regina Maria (Cisnădiei) 25

asortat cu ultimele și cele mai alese noutăți de Paris ale sesonului

1(66) 1—4

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 31 August (13 Septemvrie) 1921 Nr. 69

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASTRA" SIBIU

Telegraful Român

Organ național-biser

Nr. 6 (Of.)

Procuratura de stat

Str. Schewis Loco

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

— Prețul inserțiunilor, după învoeală —
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român». Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Reorganizarea presei bisericești

„Lumina satelor"

II

Unul dintre marile rezultate ale frământărilor din vremile mai nouă este de bună seamă democratizarea vieții politice. Poporul nu mai e un simplu și netrebnic instrument pus la dispoziția capriciilor unei oligarhii, ce-și apăra suveranitatea prin armate de robi, ci e stăpân pe destinele propriei sale vieți.

Așa scrie la Constituție. Iar dacă acest adevăr teoreticește fixat cu destulă claritate nu e tradus cu aceeaș precizie și în realitatea faptelor, e, cel puțin în parte, vina oblăduirii, care — fiind alcătuită dintr'un număr relativ mic de reprezentanți ai poporului — tot un fel de oligarhie-i la urma urmelor și supusă deci unor păcate, fatale oricărei oligarhii.

Legile-au fost făurite atunci, când a'ncetat cinstirea bunelor moravuri, când oamenii nu mai făceau *din fire* ale legii. Constatarea se potrivește de altfel și pentru viața bisericească. Intr'adevăr codificarea canoanelor bisericești datează tot din vremile, în cari începuse decadența adevăratei vieți creștinești,

Dar să nu zicem vorbă rea. Legile sânt bune. De obiceiu sânt bune. Ele-i arată cetățeanului calea cea dreaptă, pe care trebue să meargă — fără a'mbrânci pe altul în gropi... Sânt barierele de cari se razimă turmentatul, ca să nu cadă'n șanțuri. Dar barierele nu sânt făcute din gard — ar trebui prea multe scânduri! — iar cetățeanul, hâtru cum e, văzând locul deschis dintre răzlogi crede adeseori că-s uși anume lăsate ca să se poată vârî prin ele, să piște câte ceva de ici — de colo.

Așa-i și cu legile: aproape totul se reduce la felul cum le știi interpreta.

Adevărat că țăranul nostru e ascultător și de bună credință. Chiar când pare-a se cruci, luând «la vale» câte-o măsură prea bălțată a cârmuirii, o face mai mult din... trecere de vreme decât din răutate. E o însușire frumoasă până la un punct. Ea trebue deci menajată. Abuzul de această bună credință a țăranului nostru însă este fatal, fiindcă duce acolo, de unde cu greu mai e întoarcere.

Sânt deci anumite momente, când îndrumările părintești nu numai că-i prind bine, ci sânt de o neapărată trebuință. Mai ales în chestiunile cari îl privesc direct. Asta, pentru a înlătura orice prilej de bănuială, de neîncredere. Ba mai mult: văzând pe cărturarii noștri interesându-se de nevoile lui, țăranul nostru va spori în ascultare și încredere față de conducătorii săi.

Numai așa i se și poate face adevărata educație cetățenească: tâlcuindu-i legile țării spre luminarea lui și mai ales, firește, împlinindu-le întru dreptatea lui; veghând neîncetat la nevoile lui și'ndreptându-i pașii vieții pe cărări luminate.

Răutăcioșii vor zice că vrem să facem «advocați» din cuminții noștri țărani. Nu vrem de loc lucrul acesta. Nici lor nu le place «advocăția». Dimpotrivă credem că e mai cu cale să li se dea cel puțin alfabetul înțelegerii vieții noastre politice — tocmai pentru a *nu* deveni «advocați».

Aceasta-i — pe lângă altele — marea chemare a unei gazete scrise pentru popor. Ea lipsește. O s'avem prilejul s'o spunem altădată, de ce. Și lipsa ei se simte tot mai mult.

Țăranul nostru nu mai crede în gazetele de azi, cari în majoritatea lor covârșitoare nu sânt scrise pentru el. Dovadă caracteristica lui glumă «De-asta n'am mai auzit nici din gazetii!» pe care-o face, când e vorba de-o minciună prea gogonată. Dar nu mai crede nici din altă pricină. Prea se ceartă și se'njură 'ntreolaltă. Și-asta nu-i place nici unui sincer muritor cu-un dram de bun simț. Și-apoi, la urma urmelor, dacă e vorba de'njurături, le aude el, durere, la tot pasul — fără a fi silit să le plătească cu 240 lei la an.

Pentru citirea unei gazete, care i-ar vorbi la inimă însă, țăranul nostru și-ar face bucuros răgaz cel puțin Dumineca.

Să ne gândim la o priveliște minunată: Un bătrân venerabil cetind la masă dintr'o foaie, iar vecinii ascultând în jurul lui cu luare aminte. Sfaturile lui adânci de viață creștinească se pogoară peste ascultători ca binecuvântarea sfântă a unui patriarh. Pilduirile lui înțelepte se sapă adânc în inimi. Snoavele și iscusitele lui anecdote descrețesc frunțile 'ncrețite de năcazuri și'nsenin eză sufletul și ochii...

FOIȘOARA

O scriere de valoare

Cu un vast aparat științific și cu competența bărbatului de știință, tinărul profesor dela universitatea din Cernăuți *Dr. Romul Càndea* a scris o interesantă broșură despre *Concordate.* Un capitol de istorie politică.

Scopul scrierii sale a fost să arete în mod științific ce este concordatul și care a fost soarta concordatelor, mai ales acum când s'a publicat prin presă un proiect de concordat al curiei romane, *inacceptabil pentru un stat suveran.*

Pentru a înțelege tendențele moderne ale curiei romane, ne arată care a fost rolul papalității în evul mediu, stăruind asupra celor mai importante dintre concordatele moderne.

In introducere ne arată ce sânt concordatele. Acest capitol l-am reprodus în numerii trecuți ai ziarului nostru.

In capitolul prim tratează despre papalitatea în evul mediu. Evul acesta a fost epoca universalismului în istoria statelor creștine, atât în orient cât și în occident.

Această tendență în apus a fost întrupată dintâi în papalitate, apoi de împărați în strânsă legătură cu papalitatea, până s'a ajuns la un conflict din care a eșit pentru un timp oarecare ea biruitoare.

Astfel cel ce reprezintă adevăratul universalism în evul mediu în apus a fost papa, Sfârșitul universalismului este naționalismul. Acest naționalism pornit din Franța a zguduit până în temelii universalismul politic papal. Bonifațiu al VIII-lea a enunțat principiul superiorității papale asupra imperiului în modul cel mai precis cu putință; el a fost însă tot odată acela care încheie această epocă.

E adevărat că și împărații romani de națiune germanică au reprezintat ideea universală, dar ei au venit mai târziu și papii au știut să le smulgă din mână această glorie. Este un lung proces istoric acesta.

La începutul evului mediu împrejurările erau cum nu se putea mai favorabile pentru creșterea autorității episcopului Romei. Roma încetase de a fi capitala imperiului înainte de a fi trecut ultimul împărat roman printr'o căpetenie de barbari la o pensie puțin onorifică. Împărații locuiau în Ravena, cel mai puternic dela 330 încoace la Constantinopole, și papa era nestingherit în Roma. Nu avea stăpânitor lumesc peste sine; stăpânitorul său adevărat de mai târziu, împăratul bizantin, era prea îndepărtat decât sa fie o continuă mare primejie pentru el cum era pentru patriarhul din Roma nouă.

Papa apărea în ochii creștinilor din Apus drept urmașul lui Petru, vicariul lui Hristos. Este firesc lucru că papa a încercat să-i facă și pe creștinii din Răsărit să creadă acest lucru și să i se supuie prin urmare lui. Chiar și încercările acestea dese, care în fond n'au putut izbuti decât vremelnic, ne arată marea putere papală.

In vremurile acelea puțin critice cu greu i-ar fi trecut cuiva prin minte să cerceteze în mod critic tot ce se spunea în legătură cu episcopul Romei. Oamenilor din secolul al VIII-lea și cele următoare li-ar fi părut lucrul

Un belşug de bunătate şi înţelepciune se revarsă peste toţi.

Iată efectul izbăvitor al slovei, care descopere taina cea mare a culturii!. S'o'mprăştiem cu mână largă, ca să nu fie nici ea zgârcită în roadele sale Să ne adunăm toată sinceritatea şi înţelepciunea sufletelor noastre şi s'o trimitem mulţimii satelor noastre însetoşate de mângăiere.

O gazetă săptămânală va fi cel mai bun curier.

Tiparniţa aşteaptă supusă şi plină de curiozitate. Să vedem dacă «Asociaţia preoţimii ortodoxe» va înţelege că are cel mai bun prilej să-şi făurească un titlu de glorie prin realizarea acestui gând. Ar fi şi cea mai indicată, să aprindă «Lumina satelor». *Neculce.*

Episcopia unită a Orăzii-mari. S'a scris prin gazete că guvernul îşi va da consensul celui pe care va cădea norocul dintre mulţimea de candidaţi, cari şi-au recomandat vrednic ile la «sfântul părinte» dela Roma, — căci este ispititor venitul alor 139,000 jugăre de pământ, cu păduri întinse, ori interesele miliardelor ce se vor vărsa pe urma expropierii. Dacă guvernul ar fi conştient de datoria sa, singura satisfacţie ce ar putea-o da credincioşilor noştri ortodoxi din Bihor pentru toate suferinţele din trecut, ar fi să desfiinţeze episcopia unită de acolo cu abia 40,000 de credincioşi. Câtă vreme — dacă în adevăr ni s'ar recunoaşte şi nouă *paritatea* pe care o reclamă cu atâta insistenţă fraţii dela Blaj — noi am putea avea dreptul la aproape tot atâtea episcopii ortodoxe, câte protopopiate avem.

„Să ne cunoaştem". Iubiţii noştri români «catolici de rit oriental», prin glasul «Unirii» dela Blaj se ridică împotriva năzuinţei noastre de a avea o capelă pe seama celor aproape 400 de suflete ortodoxe fără de militarii, din Sân-Mărtin de pe Târnava-mică, unde de curând *s'a constituit* parohia ortodoxă. Vechiul năravfără leac: să ţipe împotriva altora, ca apoi să poată pescui netulburaţi. La Sân-Mărtin, unde vrem capelă până vom putea zidi biserică s'ar pune de-a curmezişul, dar în aceeaş vreme dumnealor la Mercurea-Ciucului fără să-şi numere măcar sufletele, dacă peste tot au vre-o 10, deci fără să aibă parohie organizată, umblă pe căi lăturalnice, deadreptul pe la ministerul cultelor, ca să poată «să zidească o biserică monumentală» pentru a readuce la limba strămoşilor pe greco-catolicii maghiarizaţi» căci doară pentru a se zidi o biserică ortodoxă «ar trebui să se colecteze o sumă din care în ori ce caz nu se va putea zidi o biserică». Atâta perversitate întrece ori-ce margini. Să ceri, în numele naţionalismului, biserică unită monumentală pe seama alor 10 suflete, acolo unde ortodoxii au 50 de familii. Şi să găsesc năimiţi şi dintre ai noştri cari cred că se poate face compromisuri de ocasie şi de interes, şi în cele sufleteşti.

Denunţăm cazul pentru a pune frâu îndrăznelii prea mari de a cere guvernului hatâruri confesionale, sub masca naţionalismului, printre săcui. Dealtfel vom reveni în curând să arătăm favorurile în cari se îmbuibă şi azi biserica unită în contul celei ortodoxe, de stat. Şi până atunci cerem cu energie *revizuirea situaţiei dintre confesiunile Ardealului*, ca ţara să nu mai plătească cu banii ortodocşilor preoţi, şi să susţină biserici şi parohii unite, mai multe cu sub 10 suflete, 6 cu 11—50 suflete. 13 parohii cu 51—100, 50 parohii cu 101—200, 54 parohii cu 200—300 suflete, abia 37 cu 400—500 şi numai 7 cu 1600—2000 şi una cu peste 2500 suflete în arhiepiscopia Blajului.

Iată câteva date, cari vor determina pe domnii dela Blaj să-şi tragă seama, să introducă o mai severă autocritică. Din parte-ne sfârşim cu aceeaş vorbă: e bine, este vremea supremă «să ne cunoaştem»! (—)

Ce sânt concordatele?

III

Este adevărat că unii au spus că papa este şeful bisericii şi că biserica este o putere socială care ar avea aceiaşi valoare ca şi statul. Dar aceasta nu însemnează că statul şi biserica în calitatea lor socială ar fi din punct de vedere juridic egale. Şi apoi, papa este numai şeful bisericii romano-catolice. Şi dacă se admite că biserica aceasta are o organizaţie asemănătoare statului, că este o «civitas» sau «eine staatsähnlich organisierte Anstalt», totuşi ea nu are caracterul statului, mai ales din punct de vedere al dreptului internaţional. Papa este personal independent faţă de statele diferite, dar nu poate avea această independenţă în exercitarea puterii sale spirituale faţă de catolicii din diferitele ţări. «Papa — zice Hinschius — îşi poate exercita drepturile sale asupra bisericii numai în gradul în care o permite fiecare stat; şi numai întrucât îi este aceasta îngăduit, el lucrează faţă de stat singur ca reprezentantul autorizat şi conducătorul suprem al unei instituţii autonome învestite cu caracter public, dar nu ca suveran al catolicilor din stat, cari astfel ar fi tot odată supuşi suveranităţii acestuia din urmă (adecă: statului»).

Incheierea concordatelor deci nu este un act de drept internaţional în adevăratul înţeles al cuvântului. Concordatele se privesc ca atare numai din partea curiei papale şi a apărătorilor ei; ele sânt rămăşiţe din vremurile când era în plină vigoare teoria despre cele două săbii, dintre care cea spirituală, a papei, este superioară, teorie crezută şi de unii şi de alţii.

De atunci s'au schimbat vremurile; neschimbată a rămas nu mai la curie părerea teocratică despre împărăţia papei în această lume ca vicariu al lui Hristos. De când s'au încheiat cele dintâi concordate s'au născut state nouă, s'au desfăcut popoare întregi de biserica romano-catolică şi raporturile de închinare faţă de şeful creştinătăţii s'au schimbat. Am văzut care sânt părerile specialiştilor jurişti în această materie de drept. Considerând şi dreptul şi istoria ei au ajuns la concluzia că nu este recomandabil pentru un stat de a încheia un tratat la care unul din compasciscenţi este de o natură atât de deosebită faţă de cellalt. Chiar şi un canonist ca Friedberg, care se deosebeşte în multe privinţi de Hinschius, ajunge la concluzia formulată chiar mai precis că statul să reguleze raportul bisericii faţă de el prin legi de stat.

Este adevărat că papa a încercat totdeauna dela 1871 încoaci şi încearcă şi acum de a reface statul pontifical măcar în parte ca «mic teritoriu». Astfel ori şi ce mişcare de a încheia o convenţie sau un concordat izvoreşte pe de o parte din tendinţa de altfel foarte firească, de a întări şi apăra biserica al cărei şef este, pe de altă parte din dorul de cucerire pentru a ajunge papalitatea iarăşi la însemnătate politică-deşi mai redusă ca în trecut. Cu finul simţ diplomatic ce există la curia papală, organele mărturisite şi nemărturisite ale acesteia încearcă de câte ori pare un stat sau guvernul unui stat slab de a-şi asigura drepturi cari de multe ori întrec limitele suveranităţii statului, care a început sau a primit dintr'un motiv sau altul tratativele.

Curia papală a avut adesea norocul de a încheia, utilizând oportunitatea momentului, concordate care nu prea măguleau suveranitatea statului, dar a avut tot odată şi nenorocul de a vedea cum un stat după celalalt sau a promulgat convenţiile împreună cu alte legi de stat cari le făceau iluzorii, sau le-a desfiinţat pe rând, dacă cumva nu le-au desconsiderat dela început.

Concordate a putut încheia papa, numai ajungând în Apus şeful nediscutat al creştinătăţii în evul mediu. Dar conform cu teoriile din evul mediu papa se privea el însuşi stăpân şi peste împăraţi şi regi. Astfel se explică situaţia lui excepţională. Şi mai târziu papa a tras foloase din rolul cel mare politic pe care-l avuse în această epocă. Din punctul acesta de vedere trebue privite şi concordatele. Ele sânt rămăşiţe ale gloriei politice a papei, care se confunda cu semnătatea bisericească a lui.

---

acesta chiar un păcat. Abia mai târziu, când s'au ivit luptele aprinse între papi şi împăraţi au început unii atrage la îndoială autenticitatea «Donaţiunei lui Constantin» b. o. care este o falsificare din secolul al VIII-lea, dar abia în epoca umanismului s'a putut aduce dovada că această donaţie este o pură invenţie.

Astfel fiind priviţi papii ca singurii reprezentanţi autentici ai apostulului Petru şi prin urmare ai lui Hristos pe pământ, este firesc lucru că vaza lor creştea tot mai mult.

In legătură cu primatul bisericesc ajung papii a avea tot mai multă influinţă şi în cele politice.

Prin încoronarea lui Carol cel Mare de împărat ajung papii la o vază nemaipomenită.

Prin încoronarea şi ungerea împăraţilor pe care o făceau papii, universalismul papilor se amplifică, se completează într'un mod caracteristic evului mediu, care nu făcea distincţia clară între ceiace este curat bisericesc şi ceiace este per eminentiam politic. Imprejurările i-a favorizat pe papi şi Grigorie al VII-lea Inochentie al III-lea, Bonifaţiu al VIII-lea sânt papii cari întrunesc în cel mai înalt grad, unii şi practic, altul măcar teoretic, aceste două laturi ale universalismului medieval.

Fireşte avântul acesta al papalităţii era de natură curat politică. Dacă cercetezi întreagă viaţa şi lupta lui Inochentie, uiţi aşa de uşor că el este un păstor de suflete. El este diplomatul iscusit şi neînduplecat, care utilizează fără a se cutremura câtuşi de puţin în sufletul său de creştin, orice mijloc pentru a zdrobi orice putere politică ce l-ar putea primejdui. Ajungând papalitatea apogeul şi-a arătat tot odată şi tăria şi slăbiciunea ei.

Tot mai des se provoacă papii la marea alsificare: Donatio Constantini.

Bonifaţiu al VIII-lea stabileşte superioritatea papei şi teoreticeşte dar conflictul isbucneşte chiar pe vremea lui, cu o putere nouă Franţa.

Regele Franţei Filip cere împotriva papei Bonifaciu VIII Care este acuzat de cele mai grave crime bisericeşti, un conciliu ecumenic. Nu mai aste papa ce a fost, spune regele acesta; este conciliul superior şi papei! Vremea cea nouă bate cu putere şi la uşile zăvorite ale curiei papale. Şi când medievalismul lui Bonifaţiu se ridică pentru a pronunţa, la sfânta Marie, în mod solemn excomunicarea contra regetui Franţiei, cu o zi înainte cancelarul acestuia, Gulielm de Nogaret, ajutat de familia Colonna, îl arestează. In cele trei zile de captivitate s'a prăbuşit imperialismul politic al papei. Adânc jignit, slăbit, demoralizat, papa liberat se pogoară în mormânt, ducând cu sine evul mediu universal a papilor.

Tratează apoi concordatele încheiate în epoca conciliară şi modernă, arătându-ne în încheere că concordatele s'au născut într'o vreme când două puteri îşi discutau universalitatea şi stăpânirea: imperiul şi papalitatea, regalitatea şi preoţia.

De aici au rezultat apoi nesfârşitele lupte între biserică şi stat purtate veacuri dearândul. Cu cât s'au întărit mai mult statele în Europa apuseană şi s'a diferenţiat şi biserica latină, crescând influenţa bisericilor naţionale, cu atât mai mult s'a evidenţiat şi desacordul între pretenţiunile papei-suveran şi realităţile politice. Dacă Franţa a încheiat o convenţie cu papa, recunoscându-i acestuia numai drepturi spirituale asupra bisericii franceze, nu este mai puţin adevărat că acelaşi stat a privit întreg concordatul de o lege de stat care trebue executată după ordonanţele şi prescripţiile date de autoritatea statului. Acelaşi exemplu l-a urmat şi Bavaria.

In ţerile ortodoxe raportul bisericii faţă de stat s'a desvoltat cu totul altfel. Aici s'a înfăptuit cu mult mai mult cuvântul lui Hristos de însemnătate universală, cum zice Ranke: «Daţi lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu, şi che-

Cum a fost situaţia politică a papei, aşa a fost şi soartea concordatelor.

Fără a şti însă care a fost puterea politică a curiei romane, nu poţi înţelege şi aprecia concordatele după justa lor valoare.

Dr. R. Cândea

Nr. 201—1921 M.

CONCURS

Consistorul mitropolitan al bisericii ortodoxe române din Ardeal, Bănat şi părţile ungurene publică concurs pentru conferirea unei burse de Lei 12,000 din fondul **«Trandafil»** pe seama unui absolvent al cursurilor teologice dela seminariile noastre, care doreşte a şi continua studiile la vre-o universitate din străinătate. Terminul de concurs se fixează pe 25 Septemvrie (8 Octomvrie) a. c.

La petiţiile de concurs sânt a se alătura următoarele documente:

1. Extras de botez.
2. Certificat oficios despre starea materială.
3. Atestat de maturitate.
4. Absolutor teologic, eventual atestat de calificaţiune preoţească.
5. Declaraţie, că după terminarea studiilor teologice în străinătate, va rămânea în serviciul bisericii, în caz contrar se obligă a restitui bisericii bursele ridicate.

La bursă pot reflecta şi preoţi tineri, cari s'au distins pe teren pastoral sau literar.

Cererile sânt a se adresa şi trimite Consistorului mitropolitan al bisericii ort. române — Sibiu.

Notă. Organele diecezane «Biserica şi Şcoala» din Arad şi «Foaia Diecezană» din Caransebeş sânt rugate a reproduce acest concurs.

Sibiu, din şedinţa plenară a Consistorului mitropolitan, ţinută la 19 August (1 Sept.) 1921.

Consistorul mitropolitan.

Nr. 6820 Şcol.

CONCURS

Pentru întregirea catedrei de profesor de religiune la şcoala medie (civilă) din **Sebeşul-săsesc**, sistemizată în regulă, se publică concurs cu termin de 15 zile.

Profesorii de religiune titulari fac parte din corpul didactic al şcoalei respective şi vor fi retribuiţi întocmai. Concurenţii au să alăture la petiţie documentele despre calificaţiunea lor preoţească şi pedagogică. Preferinţă vor avea candidaţii cu studii academice şi aceia, cari au făcut examenul pedagogic profesoral la universitatea din Cluj. Petiţiile sânt a se înainta, în terminul fixat, la adresa Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 26 August 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 6953 Şcol.

Notificare oficială

Direcţiunea şcoalei de horticultură pentru femei, cu data Sibiu 1 Septemvrie a. c. notifică, că a hotărât a da 4 locuri cu eliberarea didactrului întreg, şi 4 cu eliberarea jumătate a didactrului pentru fete de preoţi şi învăţători.

Cererile eventuale să se adreseze Consistorului arhidiecezan, de unde vor fi transpuse la direcţiunea şcoalei.

Inceperea instrucţiunei se face la 15 Septemvrie a. c.

Pentru orientare dăm următoarele:

Pe lângă planul special deosebită atenţiune se va da lucrărilor practice, la care vor lua parte şi elevele.

Ingrijirea galiţelor şi a animalelor mici de casă aparţin elevelor.

Inspecţia grădinei o vor face zilnic, alternativ, 2 eleve.

Deocamdată nu se pot pune la dispoziţia elevelor camere de locuit, deoarece şcoala dispune numai de o sală de învăţământ.

Didactrul semestral este 400 Lei şi să plăteşte pe o jumătate an anticipativ.

Abzicerea trebue să se facă cu 3 luni înainte în caz contrar trebue plătit şi pentru următoarele 3 luni.

Didactrul şi alte taxe solvite nu se restitue nici în caz de absenţă mai îndelungată.

Deschderea şcoalei va fi în 15 Sept. a. c.

Taxele pentru întreţinere se plătesc anul acesta la 1 Octomvrie, 1 Ianuarie, 1 Aprilie şi 1 Iulie, iar în anii viitori la 1 Sept., 1 Decem., 1 Martie şi 1 Iunie.

Elevele au să aducă cu sine câte o haină de lucru pentru vară şi iarnă, şorţuri de lucru, ghete bune şi durabile. Hainele şi ghetele de lucru pot fi după terminarea lucrului depuse în edificiul şcoalei. Pentru eventualele pierderi însă şcoala nu ia nici o responzabilitate.

Următoarele unelte trebue procurate pe spesele proprii: Cosor, cuţit pentru oculat, foarfeci pentru tunsul arborilor, ferestraş de grădinărit, 1 hârleţ, o greblă mică, 1 stropitoare. Aceste unelte pot fi la părăsirea şcoalei eventual rescumpărate de către Direcţiunea şcoalei.

Condiţiunile de primire:

Anunţările se fac la direcţiunea şcoalei. Pentru primirea în şcoală se cere etatea minimală de 16 ani şi până la înfiinţarea claselor paralele române cunoaşterea limbii germane.

Sânt a se prezenta următoarele acte:

1. Atestat de botez sau de naştere.
2. Atestat medical.
3. Ultimul atestat de absolvire a unei şcoale civile sau a unei şcoale similare.

Primirea definitivă a unei eleve o decide direcţiunea după un timp de probă de 14 zile.

Anunţarea se face prin un formular anumit, care la minorene trebue iscălit de părinţi sau de tutori.

Anunţarea e obligătoare.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 26 August 1921.

Consistoriul arhidiecezan.

---

sarului ce este al chesarului». Bisericile naţionale care sânt şi dominante în stat în Rusia, în România, în regatul sârb, în Grecia şi Bulgaria, sânt rezultatul unui lung proces istoric. In ţerile acestea naţiunea se confundă cu religiunea. Aceasta nu însemnă că biserica trebue să fie roabă a statului. Biserica ajunge roabă a statului abia atunci, când nu-şi îndeplineşte misiunea ei divină cu mijloacele spirituale pe care i le-a hărăzit dumnezeescul ei întemeietor.

Am dat un mic resumat al scrierii dlui Cândea, care e un profund cunoscător al istoriei şi documentelor, făcând un real serviciu tuturor acelora, cari urmăresc soartea concordatelor.

Nu voim prin aceasta să facem elogii persoanei, accentuăm numai vredniciile muncii, care ne îndreptăţeşte să sperăm, că om tinăr fiind, dela autorul actualei scrieri mult putem să aşteptăm încă în viitor.

Introducerea bibliei în cultura românească

Profesorul şi criticul literar G. Ibrăileanu din Iaşi, în publicaţia sa acum apărută, *După războiu*, cere introducere bibliei în popor.

Eată ce scrie:

Inceputurile unei culturi adevărate la un popor — şi noi sântem încă în stadiul începuturilor — nu se pot face mai bine decât prin *biblie*. Aşa s'au petrecut lucrurile la toate popoarele de profundă cultură sufletească. N'o fi răspândirea bibliei cauza, pentru care poporul englez stă în fruntea culturii morale, dar nu se poate trece uşor peste faptul că cel dintâi popor din lume e cel mai mare cititor al bibliei. Cauză sau efect, lectura bibliei e legată cu superioritatea acestui popor.

Dar biblia nu are numai un rol moral. Ea are şi unul cultural şi unul pur estetic. Lectura acestei cărţi profunde şi multilaterare stârneşte în popor interese intelectuale şi nevoi estetice, pe care apoi le satisfac operile ştinţifice şi literare laice. De aceea literatura cultă nu este nicăieri aşa de răspândită până în straturile cele mai de jos, ca în ţările protestante, unde biblia e cartea fiecăruia.

Răspândirea bibliei se impune aşa dar cu toată necesitatea, ca cel dintâi pas decisiv spre o literatură pentru popor. Cartea sfântă trebue însă tradusă...

O biblie bine, frumos şi cuviincios tradusă, n'ar fi de folos numai pentru popor, ci şi pentru tot omul cult, ca un izvor de plăceri curate şi de meditaţii, de comparaţii. Ar fi de folos şi pentru scriitori, ca izvor de inspiraţie şi ca rezervoriu de expresii, de comparaţii, de metafore de apropieri minunate. In scrisul oamenilor din ţările unde biblia se citeşte, reminiscenţele biblice dau o savoare deosebită stilului literar.

Ştirile zilei

Predică în catedrală. Fiind Dumineca trecută şi sărbătoarea Tăierii capului sf. Ioan Botezătorul, I. P. S. nostru mitropolit *Nicolae* a rostit o înălţătoare predică, ascultată de numeroşii credincioşi cu încordată atenţiune.

Biserica albanesă s'a despărţit de patriarhul grec. Din Goriţa, se anunţă că mişcarea religioasă, începută în Albania de monseniorul Fan Noli, preşedintele delegaţiei albanese al Societatea Naţiunilor, a ajuns să deslipească biserica albanesă de biserica grecă. Despărţirea a fost primită cu entusiasm de populaţia ortodoxă.

Adunarea generală a posesorilor de împrumuturi de răsboi, de-ale fostei monarhii austro-ungare, aflători pe teritorul oraşului şi judeţului Sibiu, se ţine astăzi, *Marţi în 13 Septemvrie* la ora 6 d. a. în sala palatului judeţean din Sibiu. La ordinea zilei: Chestiunea rambursării împrumuturilor de răsboi.

† Gavril Precup. Fostul profesor şi directorul învăţământului secundar din Transilvania, *Gavril Precup*, a încetat din viaţă în Cluj. Răposatul era cunoscut ca unul dintre cei mai buni şi cei mai activi profesori în ţara noastră. S'a ocupat, pe lângă catedră, cu mult interes şi de soartea meseriaşilor români, şi a condus o astfel de societate ca prezident mai mulţi ani de-a rândul. Inmormântarea i s'a făcut în 9 l. c., la Blaj. Odihnească în pace.

Nou sistem de clădire. Lipsa de locuinţe a dat prilej unor arhitecţi de-a experimenta o metodă nouă de clădire, care să nu coste mult şi să se poată clădi în timp scurt. In Ardeal s'au făcut astfel de experienţe în Cluj şi în Sibiu. După părerea experţilor, clădirile acestea pot servi de locuinţe corespunzătoare, oferind şi soliditate şi confort. Casa clădită ca model în Sibiu de către arhitectul Bedeus (în grădina arhidiecezei) după părerea experţilor, corespunde nu numai pentru timpurile de azi cu criza lor de locuinţe, ci şi pentru timpuri normale. Marile avantagii ce le prezintă casele acestea construite din lemn, se pot cuprinde în următoarele: Preţul de clădire e abia a treia parte din preţul unei clădiri din cărămidă, şi o casă constătătoare din patru camere, bucătărie şi toate dependinţele se poate clădi în cel mult două luni, pe când la o clădire de cărămidă în aceleaş dimensiuni trebue cel puţin 6 luni. Casa aceasta e recoroasă vara şi foarte călduroasă earna. Părţii ei sânt îmblojiţi în nişte plăci patentate, prin ceeace sânt scutiţi de pericolul focului. In locul fundamentului de beton costisitor se folosesc la o casă pentru o familie opt columne de beton, pe care se reazimă întregul coperiş. Intre aceste columne se aşează pereţii. Prin metodul acesta se cruţă în timpurile de faţă săpatul pivniţei care costă foarte mult acum; pivniţa se poate însă săpa ori şi când, fără ca locuitorii să fie deranjaţi. Acestea sânt avantagiile mai însemnate ale noului sistem de clădire.

Carte de bucate. A apărut tocmai acum partea I din cea mai bună carte de bucate *Poftă Bună*, de *Zotti Hodoş*. Partea aceasta cuprinde 162 de reţete pentru: Supe, ciorbe, asiete, peşti, rasoluri şi sosuri, — la sfârşit menu-uri pentru zile comune şi pentru sărbători. Cartea costă 6 Lei. De vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu, şi în alte librării.

Poşta redacţiei

Dlui *G. R.* în *N.* Le vom utiliza. Aşteptăm continuarea, — dar să nu se peardă din vedere expunerea mai puţin întinsă şi cât mai obiectivă.

Nr. 365/1921 (168) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa I a **Brad**, parohia a II-a, protopopiatul Zarandului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenţii cu observarea dispoziţiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Brad, la 2 August 1921.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului.

Pompiliu Piso
protopop.

Nr. 364/1921 (169) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa III a **Ruda**, protopopiatul Zarandului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru venitele dela stat.

Cererile se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenţii cu observarea dispoziţiilor reglementare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică.

Brad, la 2 August 1921.

Oficiul protopopesc ortodox român al Zarandului.

Pompiliu Piso
protopop.

Nr. 468—1921 (160) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învăţător la şcoala noastră primară ort. română din comuna **Ruja**, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima anunţare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Dela comuna bisericeaseă 300 Lei anual, restul dela stat.
2. Cuartir în natură în edificiul şcoalei.
3. Crădină.
4. 5 stânjini lemne de foc din pădurea comunală, pe care învăţătorul are să şi-i şi aducă acasă.

Invăţătorul ales este obligat a conduce elevii Sâmbătă seara la vecernie şi în Dumineci şi sărbători la liturghie şi a cânta cu ei regulat.

Doritorii de a ocupa acest post să-şi înainteze cererile înzestrate cu documentele de calificaţiune subscrisului şi să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a face cunoştinţă cu poporul.

Agnita, 16 August 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Ioachim Muntean,
protopop.

Nr. 273/1921 (161) 2—3

Concurs

Pentru posturile învăţătoreşti dela şcoalele noastre confesionale din comunele mai jos notate se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Cotea**, trei posturi, cu salar 500 Lei dela comuna bisericească pentru toate 3 posturile, cuartir şi grădină.
2. **Măgina**, un post, cu salar 600 Lei dela comuna bisericească, cuartir şi grădină.
3. **Meteşiu**, un post, cu salar 180 Lei dela comuna bisericească, cuartir şi grădină.

Intregirea corespunzătoare la salar, se va primi dela stat.

Cererile se vor aşterne la subsemnatul oficiu, îndatorându-se cei aleşi a instrua elevii în cântările bisericeşti şi a-i conduce în Dumineci şi sărbători la biserică.

Oficiul protopresbiteral al tractului Albalulia în înţelegere cu comitetele parohiale.

Alba-Iulia 10 August 1921.

Ion Teculescu
protopop.

Nr. 322/921 (163) 2—3

Concurs

Pentru întregirea a două posturi vacante de învăţători la scoala primară ort. rom. din **Aciliu**, protopresbiteratul Săliştei, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele acestor posturi sânt cele legale, având a se cere întregirile dela stat.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele, se vor înainta subsemnatului oficiu în terminul fixat.

Săliştе, la 5 August 1921.

Oficiul protopopesc al Săliştei în înţelegere cu comitetul parohial din Aciliu.

Dr. Dumitru Borcia
protopop

Nr. 398—1921 (165) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia **Dăbârlău**, tractul Treiscaune, clasa I, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele şi întregirea dela stat sânt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul susindicat la subsemnatul oficiu, ear concurenţii, pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare, se vor prezenta în o Duminecă sau sărbătoare la sf. biserică, spre a cânta şi predica, respective a celebra.

Intorsura-Buzău, 2 Iulie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Treiscaune în înţelegere cu comitetul parohial.

G. Nesgovici-Negoescu,
adm. prot.

Nr. 2236/1921 p. (150) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan permanent sistemizat în conformitate cu dispoziţiile § 6 din regulamentul pentru parohii — pe lângă oficiul parohial şi protopopesc din **Turda**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela întâia inserare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Salarul, gradaţiile şi adaosele de scumpete statorite de ministerul cultelor conform calificaţiei preoţilor urbani.
2. Jumătate din venitele stolare şi administrative dela serviciile îndeplinite de capelan în parohie şi tract.
3. Remuneraţiile ce i-se vor da dela spitalul judeţean pentru îngrijirea bolnavilor şi dela înmormântări, pentru îngrijirea deţinuţilor dela închisoarea Tribualului şi remuneraţia pentru catehizaţia dela şcolele medii de fete, şcoala de meseriaşi şi şcoale primare de stat în cadrele instrucţiunei ministeriale.
4. Remuneraţia potrivită pentru serviciile permanente ce le va presta în cancelaria protopresbiterală dela protopopul.
5. Locuinţă confortabilă, încălzită cu gaz metan, apaduct şi iluminaţie electrică, provăzută cu supraedificate economice, în schimbul unei chirii modeste, ce se va statori de comitetul parohial.
6. Reflectanţii cu coalificaţie pentru parohii de clasa primă au să-şi înainteze cererile de concurs la Consistorul Diecezan în termin legal, şi va fi numit capelan de acest Consistor în înţelegere cu reprezentantul oficiului protopopesc din Turda.

Cluj, din şedinţa senatului bisericesc al Consistorului Diecezan, ţinută la 1 Aug. 1921.

Nicolae Ivan
arhim. preş. Consistorial.

Nr. 325—1921 (159) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învăţătoreşti dela şcoalele noastre confesionale din parohiile: **Banpotoc**, salar 225 Lei, restul dela stat, cuartir în natură şi lemne de foc, jumătate jugăr grădină;

Beholt, 300 Lei, restul dela stat, cuartir şi lemne;

Hondol, 500 Lei, restul dela stat, cuartir, grădină lemne;

Suligete, 400 Lei, restul dela stat, 2 stângini lemne de foc, toate din protopopiatul Deva, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Cei aleşi vor avea să cânte cu elevii răspunsurile liturghice la serviciul divin.

Cererile sânt a se aşterne în terminul deschis oficiului protopopesc al Devei.

Deva, la 10 August 1921.

Dr. Ioan Dobre,
protopresbiter.

Nr. 627/921 Prot. (162) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învăţătoreşti vacante, în comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Zărneşti**, cu salar de 50 lei, relut de cvartir şi grădină dela comuna bisericească. Restul şi celelalte adause dela stat.

2. **Vlădeni**, *a*) un post de învăţător cu salar de 300 lei şi bani de locuinţă dela comuna bisericească, restul şi celelalte adause dela stat;

b) Un post de învăţător cu salar dela biserică resp. din arunc 300 lei, relut de cvartir şi grădină 130 lei, eventual cvartir şi grădină în natură, restul de salar şi celelalte adause dela stat;

c) Un post de învăţător cu salar dela biserică respective din arunc 50 lei, relut de cvartir şi grădină 130 lei, eventual cvartir şi grădină în natură. Restul de salar şi celelalte adause dela stat.

Se observă că ajutoarele dela stat sânt deja asigurate şi le-au folosit foştii înv.

3 **Vulcani**, *a*) un post de învăţător cu salar de 200 lei şi bani de locuinţă dela comuna bisericească, 5 stânjini de lemne, restul şi celelalte adause dela stat;

b) Un post de învăţător cu salar de 100 lei, bani de locuinţă şi 5 stânjini de lemne, restul şi celelalte adause dela stat.

Ajutoarele dela stat, sânt deja asigurate.

Alegându-l învăţător va îndeplini şi serviciul de cantor la biserică, fără altă remuneraţiune din fondul bisericii, beneficiind numai de taxele stolare.

Invăţătorii aleşi vor fi datori să conducă în Dumineci şi sărbători copiii la biserică şi să cânte cu ei la sf. liturgie.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul deschis, subsemnatului oficiu şi înainte de alegere să se prezinte poporului în biserică spre a-i cunoaşte.

Zărneşti, la 10 August 1921.

Oficiul protopresbiteral al tractului Bran în înţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Ioan Hamsea
protopop.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Vizitaţi
Magazinul de pălării de dame
Moda
„Au bon goût", E. Jourca
Sibiu, str. Regina Maria (Cisnădiei) 25
asortat cu ultimele şi cele mai alese noutăţi
de Paris ale sesonului
(166) 2—4

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 3/16 Septemvrie 1921 Nr. 70

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Nr. 6 Procuratura de stat (Of.)
Str. Schewis Loco

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român». Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 2501/1921 Plen.

Convocare

Prin Inaltul Decret Regal Nr. 3235 dela 18 Iulie a. c. s'a promulgat legea votată de Corpurile legiuitoare ale României întregite despre reînființarea Episcopiei ortodoxe române a Vadului, Feleacului și Clujului, cu reședința în Cluj, și cu teritorul stabilit de Congresul național-bisericesc prin concluzul No. 58 dela Februare 1920.

Consistorul diecezan lând act despre aceasta, — în temeiul literilor și consensul Inalt Preasfinției Sale Domnului Arhiepiscop și Mitroplit Dr Nicolae Bălan dto 27 Iulie a. c. No. 200 M., convoacă și declară de convocat *Sinodul electoral eparhial pe ziua de Miercuri 15/28 Septemvrie 1921 la ora 9 dimineața*, pentru alegerea noului Episcop, potrivit dispozițiilor din Statutul Organic §§-ii 99–103, și anume în biserica ortodoxă parohială din Cluj.

Cluj, 6 Septemvrie (24 August) 1921.

Consistorul eparhial ortodox român:

Vasile Sava secretar consistorial. **Nicolae Ivan** arhimandrit, președinte.

La situație

— O temere bazată —

In zilele aceste s'a lățit prin părțile noastre svonul, că nu peste mult vom avea guvern nou și alegeri nouă de deputați.

Ce se dospește după culisele politice, nu știm, pentrucă tainele de stat numai puțini muritori le învârtesc cu mașinăria ce se zice diplomație. Pe noi ne interesează urmările, și mai ales mișcările ce vor avea loc în popor cu ocazia alegerilor și după aceea.

Două mișcări cunosc eu: a anului 1918, și cea din vara trecută când s'au reînoit actualele corpuri legiuitoare. Cea dintâi a avut caracterul de revoluțiune. Dezastrele revoluțiunilor se cunosc. Și lumea se împacă oarecum cu ele, pentrucă știe că sânt erupțiuni cauzate de legi ce nu atârnă de noi. Preste revoluțiune am trecut cum am putut, dar am trecut, și spiritele s'au domolit destul de grabnic.

A venit însă mișcarea a doua, alegerile. Nu le caracterisez aici, căci se cunoaște felul cum s'au pus la cale. Constat numai, că ponegririle reciproce, vorbele de ocară ce și le-au aruncat combatanții, au întrecut cu mult lozincile oamenilor din timpul mișcării revoluționare. Atâta lipsă de respect și dușmănie față de autorități și persoanele cu rol public au produs aceste alegeri, încât nici nu se poate spune. Poporul s'a înstrăinat de școală și biserică. Nu-l mai poți face să jertfească, cum a jertfit, pentrucă zice: Ajungă și pentru aceste din banii delapidați cu zecile de milioane! Și nu e putere omenească să-l poată dumeri.

Care ar fi acum efectul noualor alegeri? Presupunând, că partidele vor lupta cu aceleași arme ca în trecut și presupunând că și gazetele noastre vor ținea tonul vorbitorilor de prin adunările de corteșiri, alegerile nu pot să mai fie alegeri în înțelesul adevărat, ci mișcări de-a dreptul revoluționare. Spiritul public se va demoraliza și mai mult, și locul ordinei spirituale îl va ocupa anarhia spirituală, egală cu revoluția în urmări.

Iată de ce pe mine vestea alegerilor mă nedumerește și nu le doresc de loc, deși asupra politicei poate că aș avea una ori alta de zis și de făcut.

Să-și tragă bine seama, deci, toți luptătorii politici: cum pun la cale lucrurile, să se conducă în politică de adevăratele interese obștești și să pună la o parte rancunele personale. Cu mijloacele de luptă întrebuințate, acum când și o grămadă de dări nouă vin asupra publicului, să nu se mai pună la încercare poporul. Alegerile ar putea să aibă urmări contrare dela cele ce se intenționează cu ele. *Concentrarea forțelor, să fie lozinca, nu alegeri nouă.*

O, iubită pace, vie împărăția ta!

Vasile Oan
protopop.

FOIȘOARA

Acțiune de luminare și de refacere

După minunea măreață dela sfârșitul anului Domnului 1918, minunile mai mărunțele la exterior, dar importante în esență, se înșiră «ca mărgele pe ață», împodobind neamul românesc transilvănean, desrobit din ferecăturile seculare.

Pe întinsele plaiuri ale vieții naționale românești, printre burueni, care țintesc otrăvirea organismului social și național, cu satisfacție constatăm ici-colo încolțind și înflorind florile de leac, care, pe lângă decorul ce-l produc, tind la însănătoșirea și întărirea acestui organism.

Aceste șire au scopul de a scoate la iveală un modest buchet împletit din asemenea flori încolțite pe teritoriul socotit până acum neprielnic d'a produce astfel de plante. E vorba de romantica regiune a *Hunedoarei*, incadrată în protopresbiteratul Hunedoarei.

Este lucru cunoscut că împrejurimea de aici cu «nemeșii» săi mulți, cu școalele sale furate, prezenta în raza naționalismului un prea jalnic întunerec... Potopul barbarismelor eclipsea strălucirea limbii noastre dulci. Conștiința națională se cufundase într'un somn asemănător cu moartea. Jurul leagănului lui Matiaș, domnitorul cu sânge românesc, și cel mai mare rege al Ungariei, a fost luat ca țintă din partea puternicilor zilei: maghiarizarea a progresat faici destul de îngrijorător.

In atmosfera de dormitare a conștiinței naționale, — înainte cu două decenii și mai bine — s'au ivit câțiva cutezători și optimiști, încrezători în puterea de viață a oamenilor din partea locului.

Aceștia au căutat să pregătească poporul nostru pentru marea operă de transformare politică dela 1918...

*

Călătorind prin satele din apropierile Hunedoarei, am putut întimpina conversații și dialoguri între țăranii și țărancele noastre, cam în felul următor:

1. — Dee Dumnezeu bine, vere Ioane! Incotro așa grăbit?

— Dapoi, eată ca omul fără noroc... Ieri, având treburi la niște rude îndepărtate, n'am nimerit să fiu și eu de față la «strânsura satului», când fu chiar la noi în comună, ba tocmai lă biserică «comisia» noastră românească, să înscrie pe toți oamenii cinstiți între cei însoțiți la «Asociațiune», cum le spun dânșii..., tovărășia aceea mare românească, începută de vlădicul nostru Șaguna, care ne-a scăpat și de iobăgie... tovărășia care vrea să ne facă mai cumpătați în pofte... să se iubim mai mult vorba și portul și cântecele dela plug. Apoi eu încă aș voi să mă înscriu acolo, și mă grăbesc la oraș...

— Bine faci. Și eu m'am făcut membru de 3 săptămâni, când a fost și la noi părintele protopop cu preoții din vecini. La noi, în Sâncrai, s'au făcut membri la asociațiune peste 60 bărbați. In Călanul mic aproape tot satul s'a înscris...

*

2. — Bună dimineața soro Marto!

— Dumnezeu să te țină! Uite, sora Iudita din Nădăștie! Apoi tu, cum aici, odată cu ziua?

— Am venit, dragă Marto, că m'au trimis ortacele... adecă le-am spus că ar fi bine să viu la tine, că în satul nostru nu găsești o *spată* de cele în «douăzeci și două numărături». Le-am pomenit de spata ta, și așa toate m'au zorit să viu să o cer dela tine, pe puțină vreme.

— Foarte bucuros! Dar ce vrei să pui pe răsboi... pe asta vreme? Și ce spui de «ortace» care te-ar fi trimis?...

— Apoi, dragă, noi femeile din sat ne-am ortăcit la olaltă și am înființat, cum ne-au să-

La „Naşterea Maicii Domnului"

— Predică —

Eară Maria partea cea bună şi-a ales, care nu se va lua dela dânsa.

Luca 10. 42.

Iubiţi fii! Ne simţim bine în societatea persoanelor iubite. Societatea lor o căutăm cu totdinadinsul. Şi nu bucuros ne deslipim de cei ce ne plac. Ne încântă apoi, ba ne aduce în stare de însufleţire tovărăşia persoanelor cu aureolă, cu putere cerească.

Două ore întregi a trecut fiorul sfânt prin inimile voastre astăzi, două ore aţi petrecut în tovărăşia sfintei Fecioare Maria, pentrucă două ore aţi ascultat aici în biserică laudele îndreptate către Preacurata Maica Domnului. Am trăit împreună bucuria părinţilor Ioachim şi Ana, deasupra cărora s'a ridicat astăzi blamul stârpiciunii — prin naşterea fiicei, naştere atât de mult cerută în rugăciunea lor de toate zilele. Am însoţit împreună toţi paşii Născătoarei de Dumnezeu, din leagănul său şi până ce s'a suit la Fiul său iubit în ceruri, ca şi acolo să ne fie ceea ce ni-a fost pe pământ: *calda apărare, patroana noastră, mult cinstită.* «Nu mai sântem străini şi nemernici în lume!» şi-a zis fiecare din noi în gândul său. Nu sântem nemernici! Avem în ceruri patron. Tocmai lângă tronul Dumnezeesc este aşezat şi scaunul patronului. Acolo ajung rugăciunile creştinilor. Şi Preacurata, Maica cea bună a tuturor, le aude, simţeşte durerile şi năcazurile, cum şi noi le simţim, căci are inimă ca şi noi, şi toate cererile ni le împărtăşeşte Fiului său, cu milă şi cu multă părtinire pentru noi, şi Fiul — care şi El a avut parte de năcazuri în lume — tot ce cere maica sa, face până la marginile cele mai depărtate ale îngăduinţei şi milei, căci El a zis: «Nu voesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu!»

Mare bucurie am avut! Ferice de noi, cari am petrecut astăzi în societate aşa înaltă! Putem părăsi deplin liniştiţi şi plin de nădejde sfânta biserică.

Pe lângă mângâierea sufletească, sărbătoarea naşterii ne dă prilej a cunoaşte: cum se poate ridica creştinul la cinste şi nume bun, adecă cum poate ajunge fruntaş, urcând treptele măririi pământeşti şi a măririi cereşti. Şi ca să cunoaştem aceasta, trebue să înţelegem prin ce mijloace s'a putut urca Maica Domnului până a avea scaun lângă tronul Tatălui ceresc.

Aceste le aflaţi din cele următoare:

La mărire două căi duc: *naşterea* (rangul) şi *vrednicia personală.* Naşterea dă putinţă a intra în drepturile părinteşti. Fiii de domnitor, se ştie, devin domnitori. Averea bogaţilor trece în posesia fiilor. Se moştenesc şi însuşirile părinţilor. Măririle câştigate prin moşteniri nu sânt altfel, decât un fel de întabulare de drepturi. De aceea nici preţul lor nu e aşa mare, ca al măririlor câştigate prin vrednicie personală. Vrednicia personală însă poate aduce mărire numai dacă persoane, pe lângă însuşirile măreţe ce o impodobesc, nu îngroapă talantul în pământ ca sluga netrebnică din Evanghelie, ci-l înmulţeşte prin muncă. Şi fiindcă în toate timpurile preţul omului s'a măsurat după munca ce a desvoltat-o în folosul obştei (a mulţimii), se înţelege dece mărirea aceasta are aşa mare preţ în cer şi şi pe pământ. Persoanele ajunse sus, dacă prin vrednicie personală s'au ridicat, totdeauna sânt foarte iubite, ba numărate între sfinţi.

Pe care din cele două căi a dobândit Fecioara Maria loc lângă scaunul Tatălui? Prin naştere ori vrednicie personală s'a ridicat la înălţimea care nime nu a atins-o încă dintre muritori?

Cu raport la naştere, cuprind lămuriri următoarele două citate din Luca evanghelistul: «Fost-a în zilele lui Irod, împăratul Iudeei, un preot, anume Zaharia, din rândul preoţiei lui Avie, şi muierea lui din fetele lui Aron şi numele ei Elisabeta» (1, 5) şi altul: «Trimis a fost îngerul (Gavril) la fecioara cea logodită cu bărbat, al cărui nume Iosif, din casa lui David şi numele fecioarei Maria (1, 27)». Ce ne spun citatele? Intâiul ne spune că părinţii Mariei se trăgeau din familii vechi preoţeşti şi că şi tatăl ei purta această diregătorie; al doilea citat arată pe logodnicul Mariei ca scoborâtor din casa (familia) lui David, dar el însuşi — cum se ştie — de profesie lemnar, care îşi câştigă cu lucrul mânilor pânea cea de toate zilele — cu mare trudă, căci este obositor meşteşugul lemnăritului. Este iertat a scoate din citate concluzia, că Fecioara Maria era de *obârşie împărătească şi de aceea a devenit Maica,* sau cum se mai zice, *Împărăteasa lumii?* Cred că nu. Familiile, atât părinţii cât, şi logodnicul, aveau obârşie înaltă, trăgându-se din preoţi şi proroci, dar nici cum nu stau pe tronuri împărăteşti şi mai ales starea lor socială, de care vorbim noi, nu era de rangul care ar da nimb împărătesc fiicei. A umbla din sat în sat după câştig, a petrece în locuinţe în cari s'a îndeletnicit a petrece clasa cea mai săracă a omenimii — nu înseamnă a avea rang de împărătească. Evanghelistul, făcând amintire de preoţia lui Avie şi Aron şi casa lui David, vrea să ne spună numai atât, că Maria se trage din familii cucernice, iubitoare de Dumnezeu şi că a venit în lume ca păstrătoarea tradiţiilor bune familiare.

Trecutul familiar şi cinstea morală a familiei, sigur înalţă pe Maria ; dar ca să poată deveni Maică lui Dumnezeu şi Patroană întregii lumi creştine, la aceasta se cerea vrednicia personală. Şi a avut-o.

Personalitatea Maicii Domnului, — ca să mă restrâng la o singură idee, căci într'o cuvântare nu se prea poate lungi vorba, — personalitatea, zic, o arată Evanghelistul în următoarele prea adevărate cuvinte: «Când te vei chema de cineva la nuntă — zice — nu şedea în locul cel dintâi, ca nu cumva să fie chemat de el altul mai cinstit decât tine, şi venind celce şi pe tine şi pe acela a chemat, va zice ţie: dă locul acestuia, şi atunci vei începe cu ruşine a ţinea locul cel mai de pe urmă. Ci când te vei chema, mergi de şezi la locul cel de jos, ca venind celce te a chemat să-ţi zică ţie: pretine, mută-te mai sus. Atunci îţi va fi cinste înaintea celorce vor şedea cu tine» (Luca 14, 8—10).

Anume am ales citatul, ca să arăt o icoană a stărilor noastre sociale, La noi se face chiar întors la ce ar trebui: se îmbulzesc cei nechemaţi înainte; dau din mâni şi picioare, ca să ocupe ei locurile de frunte în afaceri, diregătorii şi pretutindeni unde se împart favoruri. Intreb însă: au poate păşi luntrea înainte printre valurile râului, când vâslaşii nu se pricep la cârmă. Nu! Şi e mare pacoste pe luntrea cu astfel de vâslaşi. E mare pacoste pe noi pe toţi, când ne cocoţăm să ţinem locul ce nu ni se cuvine, când nu ne cunoaştem vredniciile şi lăsăm ca alţii să ne desmeticească pe contul onoarei noastre.

Evanghelistul, referind citatul la Născătoarea de Dumnezeu, tocmai retragerea Preacuratei dela vremelnicii vrea să o scoată la iveală. Maica Domnului, deşi pregătită prin însuşirile măreţe şi prin creşterea aleasă ce i s'a dat de părinţi, nu căuta măririle ce le caută oamenii (creştinii) zilelor noastre. Timpul şi-l petrecea în evlavie şi cugetări religioase asupra rostului lumii. Nespus de mult o frământa gândul: cum să se scoată din ticăloşie mulţimea, robită de patimi. Pe când «fiii pământului» vânau plăcerile, desfrâul, — Dânsa căuta calea ce duce la ceriuri. Viaţa îi era chiar aşa cum o arată troparul bisericii: «Intru naştere fecioria ai păzit». Fecioria, adecă curăţenia trupului şi sufletului, i-a fost ţinta vieţii în toată vremea. Nici când vorbă deşartă n'a părăsit buzele sale, inima sa n'a purtat nici când duşmănie, mânile i au fugit de răsbunări, urechile nu i s'au plecat spre auzul vorbelor deşarte, şi nici picioarele nu au călcat locurile deşertăciunii, adeverind necontenit în faptă vorbele Apostolului: Mă bucur întru neputinţe, întru defaimări, în nevoi, în goane, întru strâmtorări pentru Hristos (II Cor. 12 10) şi altă vorbă: Fraţilor, bucuraţi-vă, fiţi desăvârşiţi, mângâiaţi-vă, una să gândiţi, pace să aveţi (Idem 13, 11).

Şi toate aceste fapte le săvârşea fără sgomot, fără a se îmbulzi înainte, vestindu-şi lumii vredniciile, ci în tăcere, ca să nu supere pe nime şi să nu ţină lumea că îşi trimbiţă vredniciile ca să fie auzite şi răsplătite. Nu. Virtutea dă destulă fericire celuice o are, şi fără a o lega de limba cea mare a clopotului. Pentrucă virtutea este putere sufletească şi puterea sufletească nu prin grai, ci prin suflet trece dela om la om. Nu-şi vestea mulţimii faptele şi de aceea, că ne spune Apostolul Pavel: Nu celce se laudă pe sine este ales, ci pe care laudă Domnul (II Cor. 10, 18). In aceste puţine cuvinte redă vrednicia personală a Preacuratei.

Ear Domnul i-a ştiut vrednicia, şi deşi nu s'a îmbulzit înainte între cei chemaţi la masa de nuntă, a venit Domnul la Dânsa şi i-a zis: mută-te mai sus! Şi s'a mutat, s'a mutat în cel mai de sus loc, locul care îl ocupă azi, locul de unde împarte darurile asupra lumii, căci

---

tuit părinţii preoţi: o *reuniune a femeilor pentru înfrumseţarea bisericii*.. Doamne, ce ruşine am răbdat când ni s'a spus: «In zile mari, ce frumos sânt împodobite casele Dvoastre. Cum le înfrumseţaţi cu ţăsături şi lucrări de mână care de care mai frumoase ; pe când biserica — casa lui Dumnezeu — este goală şi lipsită de ori ce podoabă!»... Acum ne-am însoţit în reuniune de femei pentru înfrumseţarea bisericii... Am împodobit faţa altarului (iconostasul) cu frumoase alesături; am aşezat răsboiul ca să ţesem — în şepte iţe — perdelele uşilor altarului, şi nu avem spată potrivită în tot satul... De aceea am venit să cer spata ta...

— Ţi-o dau cu tot dragul, şi mă bucur că aţi făcut şi voi, ceeace noi avem mai bine de un an.

*

3. — Măi ortace Todore, îmi pare bine că te întâlnesc. Să te întreb: Uite, nu am pace cu nepotul meu, Nuţu, de când fu la voi, la nedee. Ce fel de poveslire i-ai fost spus despre cutare «Marta a Mihului» El zice că tu ai avea o scriere. Apoi fii bun şi-mi dă hârtia aceea, să i-o dau.

— Dragă Rusaline, povestirea aceea e tipărită într'o carte, şi eu din aceea o am cetit când ne am adunat toţi feciorii şi fetele din sat în şezătoare culturală; aşa a auzit-o si nepotul tău, fiind atunci în satul nostru. Cartea aceea o poţi scoate şi tu din biblioteca noastră parohială din sat.

— Ce bibliotecă e aceea?

— Apoi, dragul meu, când fu la noi în sat adunarea preoţilor, ni s'a spus că învăţătura e astăzi aşa de trebuincioasă pentru noi românii ca pânea de toate zilele. Ne-a sfătuit să cetim şi să cetim. Ne-a îndemnat să adunăm ceva bănişori, să cumpărăm cărţi. Ni-au adus şi câteva cărţi cu învăţături, am mai cumpărat şi noi — şi aşa am înfiripat o bibliotecă, adecă un mic magazin de cărţi. Am adunat un fond pe lângă acea bibliotecă, numit «fondul bibliotecii». Mai avem o casă unde cetim: casa culturală; aici în fiecare Duminecă şi serbătoare ţinem şezători culturale...

— Mulţămim, Todore. Ne vom aduna şi noi tinerii din sat şi ne vom întocmi la fel ca voi.

*

4. — Ce zici, măi frate Mihai, de adunarea Asociaţiunii dela Hunedoara, din ziua de Sântămărie? Ce lume mai fu de faţă... Sânt de 46 ani, dar eu atâta cap de om la o strânsură n'am mai văzut! Ce crezi, câte suflete să fi fost acolo?

— Eu zic că au fost la 3000 de oameni.

— Poate şi mai bine. Da, uite frate, lumea multă calea-valea, dar ce graiuri şi învăţături!...

— Eu, frate Stoinicele, era să nu-mi cred ochilor... ai văzut tu ce «pădureancă» frumoasă şi minunată fu aceea, care arăta cu mânile cum să cânte pădurenii din Ghelari? Cică aceia au cântat în cor aşa de frumos. Vezi «pădureanca» aceea i-a învăţat... De ar da Dumnezeu în tot satul să răsară cât de multe de acelea... A fost minunat şi feciorul acela voinic care începu să strige cu putere către noi: «Neam român din patru unghiuri, fruntea ţi-o ridică sus, căci din somnul cel de moarte, înviat-ai ca Isus!» era din Nădăştie. Ce am văzut şi auzit noi în aceea zi, să dee Dumnezeu să mai vedem şi auzim în viaţa noastră de multe ori! Şi credem că vom vedea şi vom pricepe tot mai multe.

— Să te întreb ceva, frate Mihai. Ce crezi tu? de ce oare ne-or fi fotografiat la olaltă atâta lume, câtă nu încăpea în piaţa Hunedoarei?

— Uite de ce: Unii dintre oamenii cari văd scurt, ar fi zis că la adunare, iacă de ar fi fost 700—800 de inşi... Deci, ne-au fotografiat, ca unii ca aceia să vadă în chip miile de capuri...

*

Prin roade evidente se răsplăteşte energia valoroşilor luptători, cari au contribuit la obţinerea de asemenea bune rezultate.

Cronicar.

Născătoarea de Dumnezeu e aceea, care prin rugăciunile ce le face Fiului său, ne scapă de grindină, de potop, de boale şi «durerile cele amare»; prin a Ei rugăciuni se îndură Dumnezeu a îmbelşuga ţarinile, răsplătind munca omenească cu rod, şi scăpându ne de foamete. Şi dacă nu toate cererile ne sânt primite, vina noi o purtăm, noi cari ne purtăm mai rău ca păgânii şi vameşii, pentrucă nu ne întoarcem către cer cu faţa, decât când sântem în năcazuri mari, dar şi atunci rugăciunile noastre sânt mai mult mişcări de buze, decât isvorâte din evlavie adevărată.

Iubiţilor! Aflând voi, că Născătoarea de Dumnezeu prin vrednicia personală a dobândit scaunul, pe care şede în ceruri îmi place a crede, că vrednicia personală veţi căuta a o cultiva şi voi în toată viaţa. Nu cu numărul anilor se măsură viaţa, ci cu numărul faptelor. Bărbaţii istorici, de ar fi numărat anii vieţii lor numai 20—30, sânt nemuritori, pentrucă faptele îi fac nemuritori. Dar ca să fie cunoscute faptele cuiva, nu-i nici o lipsă de trimbiţarea lor din partea noastră. Ce e bun iese de sine la iveală, — mai curând ori mai târziu, — dar necondiţionat nu rămâne ascuns. Şi scriptura spune, că ce s'a petrecut în ascuns, se va vesti de pe coperişul caselor; dar şi fără scriptură vedem sub ochii noştri proprii răsărind vredniciile chiar şi când cei ce le-au săvârşit s'au mutat în altă lume. Şi dacă lumea nu ne-ar cunoaşte totuş? — Ne cunoaştem noi; şi conştiinţa faptei bune este pentru ori cine cea mai mare răsplată.

Idealul să ne fie, deci, Maica Domnului, care partea cea bună şi a ales, şi viaţa sa întreagă a petrecut-o în *smerenie, dar cu cinste.* Vrednicia ei totuş a străbătut în toate părţile, cum străbate mirosul viorelei de primăvară. Creşte la umbră, totuş o află oamenii şi se îmbată în parfumul ce-l răspândeşte floarea. Nime din cei vred nici nu rămâne nescris în cartea vieţii. Să nu purtăm de asta nici o teamă.

Ear Tu, Maica Domnului, care azi Te-ai născut, fii apărătoarea noastră, celor ce către tine alergăm! Amin. *Vasile Gan*
protopop.

Salarizarea preoţilor

Când statul ungar, în anul 1894, a introdus matriculele de stat, parlamentul de atunci a hotărât întregirea venitelor parohiale cu ajutor dela stat.

Intregirea aceasta s'a pus în aplicare în anul 1898, — dar nu în formă egală pentru toţi preoţii, — ci după calificaţia lor, aşa că preoţii cu opt clase de liceu şi maturitate (bacalaureat) erau retribuiţi mai bine decât preoţii cari aveau numai 6 sau 4 clase gimnasiale.

Deşi statul ungar considera preoţimea română ca cea mai mare pedecă la realizaraa planurilor sale de maghiarizare, totuşi împrejurările l-au silit, să nu lipsească preoţimea română de ajutorul ce-l primeau preoţii celoralalte confesiuni, chiar şi rabinii.

Statul român de astăzi, — la a cărui întregire noi preoţimea, şi mai ales cea cu calificaţie superioară, am contribuit mai mult ca ori şi care clasă socială a neamului nostru, şi am suferit cele mai crâncene şicanări şi prigoniri, — la salarizarea noastră nu face nici o deosebire de calificaţie, aplicând la toţi — afară de moralişti — aceeaş formă de salarizare.

Dacă statul ungar a recunoscut că preoţii cu calificaţie superioară, merită cu drept cuvânt salarizare mai bună, nu pricepem pentru ce statul român nu recunoaşte deosebirea de calificaţie, şi face salarizarea numai după anii de serviciu!

Intreb: ce mai trebue atunci maturitate, teologie, facultăţi? Pentruce să cheltuiască părinţii cu copiii lor să facă maturitatea, când şi cei cu 2—4 clase gimnaziale au acelaş salar ca cei cu maturitate?!

Cred că nu este necesar să aducem alte dovezi, pentru a constata că salarizarea în forma de acum e nejustă şi jignitoare. —

Nu numai atâta, dar cu modul de salariaare de acum, sântem puşi în o categorie cu cei mai de jos oficianţi ai statului, cu servitorii dela judecătorii, dela administraţie, siguranţă, ocrotiri, dela poştă etc., cari au salar ca şi noi.

Alt caz: un învăţător e plătit cu 1000 lei lunar dela începutul carierii sale, un paroh cu calificaţie superioară abia după 20 ani de serviciu are 900 lei lunar, pe când un învăţător la acel timp are 1400—1600 lei lunar. Nu e proporţiune, nici echitate.

Să căutăm cum sânt plătiţi lucrătorii şi servitorii, cari nu au calificaţie. Un servitor astăzi are pe lună 3—400 lei, plus întreţinerea, şi chiar mai mult. De lucrători la fabrici? nici nu mai amintim.

Mâhniţi ne întrebăm: oare ce am păcătuit noi, preoţimea, ca la salarizare să fim puşi îndărătul tuturor acestor salariaţi?

Ni se va zice că noi preoţimea avem venite din parohie.

Aşa ar trebui să fie; dar să nu se uite împrejurarea că astăzi ţăranul — din acest punct de vedere — nu mai este cel vechi. La aceasta au contribuit negreşit şi demagogii poporului porniţi împotriva preoţimii.

Este ridicolă suma încasată din taxele stolare, primite azi dela popor.

Sânt unele parohii mai bune şi mai mari în care poate şi venitele stolare să fie altele, cele mai multe parohii însă sânt mici, cu locuitori săraci, şi venite stolare extrem de restrânse.

Pe lângă acestea din salarul nostru se mai scade suma fasionată ca venit din parohie — apoi 6% dare şi 10% la fondul de pensiuni, — aşa că un preot care după 20 de ani de serviciu ar avea să zicem 10.800 lei, în realitate primeşte cam cu 2000 lei mai puţin.

Mi se va observa din partea unora, că toţi preoţii facem acelaş fel de serviciu bisericii, prin urmare nu se poate face deosebire de salarizare.

Aici să mi se permită o întrebare: Pentru ce b. o. poporul săsesc, ai cărui preoţi fac tot aceleaşi servicii bisericeşti, sânt salarizaţi după calificaţie? Pentru ce în biserica noastră se cere ca un candidat la parohii de cl. I şi la postul de protopop să aibă maturitatea şi teologia completă şi calificaţia cu calcul «foarte bine»?

S'ar putea aduce multe motive pentru deosebirea de salarizare. Nu voiesc însă a atinge ambiţiuni personale, şi nici să provoc discuţii fără folos. Cer însă o judecată dreaptă — sine ira et studio — a celor competenţi, căci acum ni se cere activitate cu mult mai întinsă ca altă dată. *Pr. Elisei Dan.*

Nr. 6820 Şcol.

CONCURS

Pentru întregirea catedrei de profesor de religiune la şcoala medie (civilă) din **Sebeşul-săsesc**, sistemizată în regulă, se publică concurs cu termin de 15 zile.

Profesorii de religiune titulari fac parte din corpul didactic al şcoalei respective şi vor fi retribuiţi întocmai. Concurenţii au să alăture la petiţie documentele despre calificaţiunea lor preoţească şi pedagogică. Preferinţă vor avea candidaţii cu studii academice şi aceia, cari au făcut examenul pedagogic profesoral la universitatea din Cluj. Petiţiile sânt a se înainta, în terminul fixat, la adresa Consistorului arhidiecezan.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 26 August 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 201—1921 M.

CONCURS

Consistorul mitropolitan al bisericii ortodoxe române din Ardeal, Bănat şi părţile ungurene publică concurs pentru conferirea unei burse de Lei 12,000 din fondul **«Trandafil»** pe seama unui absolvent al cursurilor teologice dela seminariile noastre, care doreşte a şi continua studiile la vre-o universitate din străinătate. Terminul de concurs se fixează pe 25 Septemvrie (8 Octomvrie) a. c.

La petiţiile de concurs sânt a se alătura următoarele documente:

1. Extras de botez.
2. Certificat oficios despre starea materială.
3. Atestat de maturitate.
4. Absolutor teologic, eventual atestat de calificaţiune preoţească.
5. Declaraţie, că după terminarea studiilor teologice în străinătate, va rămânea în serviciul bisericii, în caz contrar se obligă a restitui bisericii bursele ridicate.

La bursă pot reflecta şi preoţi tineri, cari s'au distins pe teren pastoral sau literar.

Cererile sânt a se adresa şi trimite Consistorului mitropolitan al bisericii ort. române — Sibiu.

Notă. Organele diecezane «Biserica şi Şcoala» din Arad şi «Foaia Diecezană» din Caransebeş sânt rugate a reproduce acest concurs.

Sibiu, din şedinţa plenară a Consistorului mitropolitan, ţinută la 19 August (1 Sept.) 1921.

Consistorul mitropolitan.

Nr. 7385 Şcol.

Concurs

La şcoala normală «Andrei Şaguna» din Sibiu e vacantă catedra de religie, pentru ocuparea căreia se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în ziarul «Telegraful Român».

Retribuţiunile sânt cele normate pentru profesorii titulari.

Cererile de concurs sânt a se timite la Consistorul arhidiecezan cu documentele:

1. Carte de botez.
2. Testimoniu de maturitate.
3. Absolutoriu teologic.
4. Alte eventuale documente recomandătoare.

Sibiu, din şedinţa sen. şcolar ţinută în 2 Septemvrie 1921.

Consistoriul arhidiecezan.

Ştirile zilei

Pentru martirii naţionali. In biserica ortodoxă din comuna Cărpiniş (prot. Abrudului), în satul de naştere al martirului dela 1785, Cloşca, s'a ţinut zilele acestea parastas pentru odihna sufletelor eroilor *Horia*, *Cloşca* şi *Crişan.* Deputatul Abrudului, dl Ion Rusu Abrudeanu, a dăruit acestei biserici un tablou în ulei, reprezentând capetele expresive ale acestor martiri. Tabloul este opera pictorului ardelean Albescu.

Martiri. O mare nenorocire s'a întâmplat Luni dimineaţa în escadrila I de bombardament cu sediul în oraşul Braşov. In timpul când soldaţii montau bombele de avioane, una din ele a căzut de pe suport şi explodând a comunicat explozia şi celorlalte bombe. Detunăturile au fost aşa de puternice, că sguduiturile s'au simţit în tot oraşul. Unul din cele 5 avioane a fost distrus complet. Accidentul a provocat moartea a 11 oşteni, căzuţi în slujba ţării.

Producţie în Sălciua de jos. Primim: Sub conducerea studentului de liceu, Virgil Gomboş, s'a aranjat aici în ziua Schimbării la faţă, în favorul orfanilor de război, o petrecere cu teatru, cântări, recitări şi danţuri naţionale. Executarea lor, deplin succesă, a surprins publicul venit în mare număr, şi ni-a procurat câteva clipe de elevaţie sufletească. Am constatat cât de dornic e ţăranul nostru să asculte produsele noastre literare şi câtă bucurie simţeşte el la auzirea lor. Manifestaţiile acestea stârnesc dragostea de carte, deschid ochii ţăranului şi-l îndeamnă să îmbrăţişeze azi mai mult ca orcând «plugul de aur», adecă meseriile şi industria. Piesa jucată, In sat la Tânguesti, are menirea de a potoli multele plângeri şi văicărări, a combate patimile ţăranului şi a-l îndruma şi spre cariera industriei şi meseriaşilor. Producţiunea a adus venit curat de 326 lei. Au plătit peste taxă: Nicolae Todea, Vasile Butură, dna Vàradi, Biró E., Mihail Gaja, Tulbure Gheorghe, Ràcz Ferencz, Iacob Făgărăşanu, Sim. Vasinca, Czupor István, Miron Gaja, P. Paşca, Vasile Gan, Lázár Izsó şi R. Gomboş.

Cinema Apollo, Piaţa Unirii, Sibiu. In 16 şi 17 Sept.: Marea patimă, film Nordisk, cu artista Elsa Fröhlich. In 18 şi 19 Sept.: Prima iubire, dramă cu Rosa Porten (sora artistei Henny Porten). Inceputul la ora 9 seara.

„Samsarlâcul". La articolul apărut sub acest titlu în ziarul nostru, răspunde părintele *Al. Vlad* din Mag într'o întâmpinare mai lungă, în care arată că anunţul său din *Dacia Traiană* (Nr. 163) l-a publicat pentru a veni în ajutorul unui părinte de familie şi prieten al său. N'a luat pentru aceasta nici o plată; din contra: publicarea s'a făcut pe cheltueala sa proprie. Cu lucruri de speculă nu s'a ocupat niciodată.

(172) 1—1

Publicaţiune

Pe baza permisiunei Ven. Cons. Diecezan Nr. 2122/1921 ep. prin aceasta se dă prin licitaţie publică o pădure de stejar de 10 jugăre catastrale în ziua de 15/28 Septemvrie a. c.

Doritorii de a licita, pot primi informaţii dela oficiul parohial din loc.

Pădurea e situată lângă drum, iar gara cea mai apropiată e Baia-mare.

Ofertele în scris a se adresa oficiului parohial din Cărpinis (Kövárgyertyám) jud. S. Dobâca. Ofertele sosite după termin nu se iau în considerare.

Cărpiniş, 6 Sept. 1921.

Ioan Teţişan
notar com. par.

Octavian Lador
paroh preş. com. par.

Nr. 987/1921 (167) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învăţător la şcoala primară ort. română din **Galaţi**, protopresbiteratul Făgăraş, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

Din cassa bisericii 100 Lei, dela comună 300 Lei, restul întregire dela stat.

Învăţătorul ales se obligă a instrua şi pe elevii de repetiţie şi a-i conduce în Dumineci şi sărbători la biserică şi a cânta cu ei la st. liturghie.

Concurenţii să producă document că sânt liberi de miliţie

Preferiţi vor fi cei apţi de a forma coruri cu elevi de repetiţie.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu comitetul parohial.

Făgăraş, la 31/VIII 1921.

Nicolae Borzea
protopop.

Nr. 357/1921 (157) 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învăţătoreşti la şcoalele confesionale ort. rom. din parohiile mai jos însemnate din protopopiatul **Cetatea de Piatră** se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Berinţa** cu 2 posturi. Salar dela biserică 300 Lei pentru fiecare post, grădină şi cvartir în natură.

2. **Tăureşti.** Salar dela biserică 300 Lei, cuartir şi grădină în natură. Lemne 8 metri.

3. **Surduc-Copainic.** Salar dela biserică 150 Lei, relut de cuartir legal, grădină în natură şi 5 metri lemne.

Intregirile de salar pentru fiecare post ocupat se vor cere dela stat.

Cererile se vor trimite în terminul fixat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Lăpuşul unguresc, la 8/21 1921. Aug.

Zaharie Manu
prot.

Nr. 391/921 (154) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de al treilea învăţător dela şcoala primară confesională gr.-or. română din **Arpaşul-de-sus**, protopresbiteratu Avrigului, prin aceasta se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în legile din vigoare şi sânt asigurate dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de învăţător să-şi subştearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiteral în Avrig judeţul Sibiu, până la terminul susindicat, având cel ales pe lângă şcoală de toate zilele să instrueze şi să conducă elevii de şcoală la biserică şi să cânte cu ei la sfânta liturgie, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a face cunoştinţă cu poporul şi poziţia comunei.

Avrig, 8 August 1921.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Avrigului în înţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cândea,
protopop.

Nr. 386/1921 (155) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învăţătoreşti la şcoalele confesionale ort. rom. din comunele **Săcămaş** şi **Teiu,** din protopopiatul Dobra, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Dotaţia este de câte 300 lei dela biserică şi restul dela stat, cuartir în natură sau relut de cuartir şi lemne de foc.

Învăţătorii aleşi sânt obligaţi a instrua şi elevii de repetiţie şi a cânta cu elevii în Dumineci şi sărbători la sfta liturgie.

Cei cari doresc să ocupe aceste posturi să-şi înainteze petiţiile subsemnatului oficiu în terminul arătat.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. în înţelegere cu comitetele parohiale.

Dobra, la 2/15 August 1921.

Iosif Moraru
protopop

Nr. 386/1921 (155) 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învăţătoreşti la şcoalele confesionale gr.-or. din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Târnava se publică concurs cu termin de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Lăslăul-român,** salar 300 lei, restul dela stat, cvartir şi grădină de legume.

2. **Şoimuşul-român,** salar 200 lei, ajutor consistorial 100 lei, şi restul dela stat, cvartir şi un stânjen de lemne de foc.

Învăţătorul ales este obligat a instrua elevii în cântări bisericeşti şi a-i conduce la sfânta Liturghie în Dumineci şi sărbători.

Rugările au să şi le înainteze la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Cetatea-de-baltă, în terminul deschis.

Cetatea-de-baltă, 20 August 1921.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 468—1921 (160) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învăţător la şcoala noastră primară ort. română din comuna **Ruja**, protopresbiteratul Agnita, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima anunţare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Dela comuna bisericeaseă 300 Lei anual, restul dela stat.

2. Cuartir în natură în edificiul şcoalei.

3. Crădină.

4. 5 stânjini lemne de foc din pădurea comunală, pe care învăţătorul are să şi-i şi aducă acasă.

Învăţătorul ales este obligat a conduce elevii Sâmbătă seara la vecernie şi în Dumineci şi sărbători la liturghie şi a cânta cu ei regulat.

Doritorii de a ocupa acest post să-şi înainteze cererile înzestrate cu documentele de calificaţiune subscrisului şi să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a face cunoştinţă cu poporul.

Agnita, 16 August 1921.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Ioachim Muntean,
protopop.

Nr. 322/921 (163) 3—3

Concurs

Pentru întregirea a două posturi vacante de învăţători la şcoala primară ort. rom. din **Aciliu**, protopresbiteratul Săliştei, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele acestor posturi sânt cele legale, având a se cere întregirile dela stat.

Cererile de concurs, provăzute cu toate documentele, se vor înainta subsemnatului oficiu în terminul fixat.

Săliştе, la 5 August 1921.

Oficiul protopopesc al Săliştei în înţelegere cu comitetul parohial din Aciliu.

Dr. Dumitru Borcia
protopop

Nr. 273/1921 (161) 3—3

Concurs

Pentru posturile învăţătoreşti dela şcoalele noastre confesionale din comunele mai jos notate se escrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Cetea,** trei posturi, cu salar 500 Lei dela comuna bisericească pentru toate 3 posturile, cuartir şi grădină.

2. **Măgina,** un post, cu salar 600 Lei dela comuna bisericească, cuartir şi grădină.

3. **Meteşiu,** un post, cu salar 180 Lei dela comuna bisericească, cuartir şi grădină.

Intregirea corespunzătoare la salar, se va primi dela stat.

Cererile se vor aşterne la subsemnatul oficiu, îndatorându-se cei aleşi a instrua elevii în cântările bisericeşti şi a-i conduce în Dumineci şi sărbători la biserică.

Alba-Iulia 10 August 1921.

Ion Teculescu
protopop.

Nr. 325—1921 (159) 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învăţătoreşti dela şcoalele noastre confesionale din parohiile:

Banpotoc, salar 225 Lei, restul dela stat, cuartir în natură şi lemne de foc, jumătate jugăr grădină;

Boholt, 300 Lei, restul dela stat, cuartir şi lemne;

Hondol, 500 Lei, restul dela stat, cuartir, grădină lemne;

Suligete, 400 Lei, restul dela stat, 2 stângini lemne de foc, toate din protopopiatul Deva, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Cei aleşi vor avea să cânte cu elevii răspunsurile liturghice la serviciul divin.

Cererile sânt a se aşterne în terminul deschis oficiului protopopesc al Devei.

Deva, la 10 August 1921.

Dr. Ioan Dobre,
protopresbiter.

Nr. 627/921 Prot. (162) 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învăţătoreşti vacante, în comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. **Zărneşti,** cu salar de 50 lei, relut de cvartir şi grădină dela comuna bisericească. Restul şi celelalte adause dela stat.

2. **Vlădeni,** *a*) un post de învăţător cu salar de 300 lei şi bani de locuinţă dela comuna bisericească, restul şi celelalte adause dela stat;

b) Un post de învăţător cu salar dela biserică resp. din arunc 300 lei, relut de cvartir şi grădină 130 lei, eventual cvartir şi grădină în natură, restul de salar şi celelalte adause dela stat;

c) Un post de învăţător cu salar dela biserică respective din arunc 50 lei, relut de cvartir şi grădină 130 lei, eventual cvartir şi grădină în natură. Restul de salar şi celelalte adause dela stat.

Se observă că ajutoarele dela stat sânt deja asigurate şi le-au folosit foştii înv.

3. **Vulcani,** *a*) un post de învăţător cu salar de 200 lei şi bani de locuinţă dela comuna bisericească, 5 stânjini de lemne, restul şi celelalte adause dela stat;

b) Un post de învăţător cu salar de 100 lei, bani de locuinţă şi 5 stânjini de lemne, restul şi celelalte adause dela stat.

Ajutoarele dela stat, sânt deja asigurate.

Alegându-l învăţător va îndeplini şi serviciul de cantor la biserică, fără altă remuneraţiune din fondul bisericii, beneficiind numai de taxele stolare.

Învăţătorii aleşi vor fi datori să conducă în Dumineci şi sărbători copiii la biserică şi să cânte cu ei la sf. liturgie.

Concurenţii au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul deschis, subsemnatului oficiu şi înainte de alegere să se prezinte poporului în biserică spre a-i cunoaşte.

Zărneşti, la 10 August 1921.

Ioan Hamsea
protopop.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: G. Poponea Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul LXIX. Sibiu, 26 Octomvrie (8 Noemvrie) 1921 Nr. 75

Telegraful Român

(Of.)
Nr. 6 Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Vorbirea

rostită de P. S. Sa Arhiereul Dr. Ilarion Pușcariu în 3/16 Octomvrie 1921 în catedrala Sibiului la hirotonirea Sa întru arhiereu

Inalt Preasfințite Domnule Arhiepiscop și Mitropolit!

Preasfințiți Părinți Episcopi!

Onorat și distins public!

Iubiți frați în Domnul nostru Isus Hristos!

In baza concluzului Preasfințitului sinod episcopesc al provinciei noastre mitropolitane, săvârșitu-s'a astăzi cu ajutorul lui Dumnezeu hirotonirea mea întru arhiereu prin Inalt Preasfinția Sa Domnul Arhiepiscop și Mitropolit Dr. Nicolae Bălan cu conlucrarea Preasfințiților Domni Episcopi: Ioan Pap, al Aradului, Dr. Iosif Badescu al Caransebeșului și Roman Ciorogariu al Orăzii-Mari.

Actul acesta este de mare însemnătate nu atât pentru umilita persoana mea, cât mai mult din punct de vedere bisericesc. S'a cuvenit ca Arhiepiscopia și Mitropolia noastră, lipsită până astăzi de un personal superior suficient în jurul său, care să-i ridice vaza și autoritatea ca unei Mitropolii de rangul întâiu, atât după numărul credincioșilor, ce cuprinde ea cât și după însemnătatea ei istorică, să țină pași și în desvoltarea sa din afară cu nimbul și strălucirea sa în rândul celorlalte Mitropolii prin o instituțiune nouă a promovării vicarului Arhiepiscopesc la rangul de arhiereu.

Nu este lucrul întâmplării, că după crearea acestei instituțiuni nouă întâiaoară chiar eu să fiu împărtășit cu acest dar al arhieriei prin Preasfințita lucrare a Preasfinților noștri arhierei. Incă înainte cu 21 de ani a fost luată în socotință promovarea persoanei mele de arhiereu, și sinodul arhidiecezan m'a și ales de atare rămânând ca să urmeze însași hirotonirea de arhiereu. Imprejurările din afară însă și cauze din lăuntru au adus cu sine amânarea îndelungată a realizării acestei hotărâri, — până ce astăzi brava armată română în frunte cu viteazul rege Maiestatea Sa Ferdinand I, ne a câștigat eliberarea țării noastre și pânăce în scaunul Mitropoliei noastre s'a întronat dreapta judecată, buna înțelegere iubirea creștinească, calmul vieții și nepreocuparea.

Am atins aci acestea pe scurt ca să fie știut, că actul sfințirii mele de arhiereu s'a făcut cu consimțământul și a sinodului nostru arhidiecezan.

Mulțumesc dară înainte de toate Prea bunului Dumnezeu, că și acum când mă apropiu de anul al 80-lea a vârstei mele m'a învrednicit să primesc darul arhieriei.

Mă voiu sili, după modestele mele puteri să port cu vrednicie această înaltă dignitate ierarhică, având pururea înaintea ochilor cuvintele apostolului Pavel către Timoteiu:

«Nu fi nebăgător de seamă de darul ce este întru tine, care Ți-s'a dat prin prorocie cu punerea mânilor preoției. De acestea să gândești, întru acestea fi, ca procopseala ta să fie arătată întru toate. Păzește-te pe tine și învățătura și rămâi întru acestea; că aceasta făcând și pe tine te vei mântui, și pe ceice te vor ascultă» (ep. I cap. IV vers 14—16.)

Ca creștin și preot am ținut cu tărie la cele trei virtuți evanghelice: credință, dragoste și nădejdea, de care am fost condus și adăpostit totdeauna ca de niște anghire tari în noianul vieții. Credința neclătită în bunul Dumnezeu m'a întărit sufletește și de câteori am fost amenințat de ispitele vieții, un duh stăpânitor de sine-mi m'a întărît și m'a îndrumat ca în toate împrejurări'e și bune, și mai puțin favoritoare să fiu mulțumit și împăcat cu soartea mea.

După explicarea lui Simeon, arhiepiscopul Tesalonicului, cele trei râuri desemnate pe covorul, pe care am călcat astăzi, simbolizează darul învățăturii despre credință, dragoste și nădejde, de care să fie chemat și adăpat un arhiereu, ca dintr'un izvor curat și limpede; iară vulturul desemnat pe covor însemnează înălțimea învățăturilor evanghelice, la care trebuie să stea un arhiereu.

După sfânta tradiție a bisericii ortodoxe tot vulturul servește ca o emblemă a sf. apostol și evanghelist Ioan, care în scrierile și evanghelia sa, se avântă la idei înalte despre Dumnezeirea Domnului nostru Isus Hristos, precum nici unul dintre ceialalți evangheliști nu au făcut. Credința tare în Dumnezeirea lui Hristos, pe care eu astăzi cu firmitate am mărturisit-o înaintea bisericii, este temeiul religiunii creștine. Fiindcă vulturul între paseri atinge în sborul său regiuni înalte, de aceea și sublimitatea științei teologice ce trebue să aibă un episcop, se aseamănă cu avântul și înălțimea la care se ridică vulturul.

Programul mai amănunțit al activității mele în viitor este însuși trecutul meu. In lucrările mele voiu fi corect — ferindu-mă de orice volnicie; mă voiu nizui ca și până acum să fiu cu dragoste și în armonie deplină cu Inalt Preasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit, observând cu rigoare linia de conduită și de competință, ce mi se va desemnă.

Faptele și întâmplările în decurs de 52 de ani ai activității mele, atât publice cât și private, trec astăzi înaintea ochilor mei sufletești ca prin un caleidoscop. Au fost momente însemnate în luptele date pentru binele bisericii și progresul moral și cultural în împrejurări critice din punct de vedere politic și național. Nădejdea spre mai bine nu ne-a părăsit. Dumnezeu a auzit rugăciunea noastră, căci ce am cerut a fost după dreptate și de aceea ne-a și răsplătit cu prisosință.

Dacă după puterile mele și după poziținea mea socială am fost și eu un muncitor sârguincios întru promovarea binelui obștesc, întărirea bisericii, îndreptarea moravurilor, sporirea instituțiunilor culturale și filantropice, în sânul poporului nostru român, aceasta a fost o datorință izvorâtă din simțul moral, ce m'a stăpânit totdeauna și dacă poate fi vorba de merite ce mi-am câștigat prin activitatea mea, pentru care m'am făcut vrednic de treapta arhierească, numai așa trebuie înțelese acele merite ca împlinirea datorințelor mele.

Că actul hirotonirii s'a putut face acum în toată libertatea cu observarea canoanelor și a dreptului bisericesc, avem de-a mulțămi Maiestății Sale regelui nostru, care prin înțelepciunea și vitejia Sa în fruntea armatei române cu arma în mână a eliberat țara și pe noi de jugul străin. Să urăm dară cu toții: Trăiască Maiestatea Sa, regele nostru Ferdinand I! Trăiască regina noastră Maria și întreaga strălucita dinastie!

Darul arhieresc primit astăzi îl privesc ca o grație Dumnezeească și ca un act de bunăvoință arătată mie din partea Inalt Preasfinției Sale Domnului Arhiepiscop și Mitropolit Dr. Nicolae Bălan și a Preasfințitului Sinod episcopesc.

Mulțumesc dară Providinței divine pentru acest dar Dumnezeesc invocat prin rugăciunile Preasfințiților arhierei. Mulțumesc Preasfințitului Sinod arhieresc, care m'a socotit vrednic de înalta treaptă a arhieriei și a hotărât promovarea în aceasta dignitate, primindu-mă și pre mine în rândul sfatului arhiereilor.

Mulțumesc Inalt Preasfințitului nostru Domn Arhiepiscop și Mitropolit. Mulțumesc Preasfințiților arhierei, care au conlucrat la actul hirotonirei mele și rog pe bunul Dumnezeu pentru îndelunga viață, sănătate și fericire a Preasfințiilor lor, întru mulți ani spre binele și salutea bisericii noastre.

Cu multă bucurie observez, că hirotonirea mea de arhiereu s'a săvârşit sub ochii şi în prezenţa unui public distins şi număros, — ceeace iar îmi serveşte de nouă dovadă a dragostei şi simpatiei faţă de mine ce mi-o arată şi la această ocaziune. Eu vă mulţumesc din adâncul inimii mele pentru această manifestaţiune; în deosebi mulţumesc Domnilor deputaţi congresuali, cu cari suntem chemaţi la conlucrare şi Vă rog să-mi păstraţi şi pentru viitor dragostea şi simpatia, ca prin noi şi prin faptele noastre să fie preamărit numele lui Dumnezeu, Amin.

Sfântul sinod al sfintei biserici Autocefale ortodoxe române a tost convocat pe ziua de Joi 10 Noemvrie 1921 în sesiune ordinară de toamnă.

Şcoalele confesionale. In consiliul de miniştri, ţinut în seara de 3 l. c. sub preşedinţia dlui general Averescu, s'a discutat chestiunea statificării şcoalelor confesionale. Dl ministru O. Goga a făcut un expozeu asupra chestiunii acesteia. Guvernul, cum arată ministrul, n'are încă date îndestulătoare pentru a resolvi această problemă. Este necesară instituirea unei comisiuni, care sub conducerea miniştrilor de culte şi instrucţie să elaboreze un proect de lege.

Detronată. Adunarea naţională din Budapesta în şedinţa sa de Joi 3 Noemvrie 1921, pentru a înconjura primejdia ce ameninţă existenţa Ungariei, a votat legea prin care dinastia habsburgică este detronată în Ungaria.

Dinastia habsburgilor s'a întemeiat în secolul al 13-lea prin *Rudolf I.* născut în anul 1218. Tocmai după şapte sute de ani, în 1918, s'a produs marea catastrofă: prăbuşirea monarhiei habsburgilor, cari, mai ales în ultimele decenii ale domniei lor, s'au opus curentelor democratice şi au cultivat neînţelegerile între popoarele monarhiei.

Congresul naţional-bisericesc

Şedinţa V

ţinută la 6/19 Octomvrie 1921.

Preşedinte: Mitropolitul. Notar: Petru E. Papp. Şedinţa s'a deschis la ora 9 a. m. Deputatul Dr. Aurel Lazăr face următoarea propunere:

Congresul naţional bisericesc, dorind a-şi preciza punctul de vedere în chestia concordatului ce statul român intenţionează să-l încheie cu curia papală din Roma, învită comisiunea organizatoare să elaboreze şi să înainteze congresului proiect de rezoluţiune.

Propunerea se transpune comisiunii organizatoare.

La ordinea zilei: comisiunea bisericească. Raportorul Dr. Ioan Marghita presentă actul consistorului mitropolitan Nr. 305/921 privitor la salarizarea preoţimii.

După o discuţiune meritorică mai lungă, la care iau parte mai mulţi deputaţi, se enunţă următorul concluz:

Congresul naţional bisericesc ia cu aprobare act despre raportul consistorului mitropolitan, iar în ceeace priveşte salariile roagă consistorul mitropolitan să intervină la guvern pentru urcarea salariilor preoţeşti.

Soluţiunea aceasta se admite numai ca o soluţie adhoc în actuala situaţie de transiţie, până ce biserica noastră autonomă va ajunge cu ajutorul statului în situaţia de a putea retribui din mijloacele proprii clerul şi întreg personalul aflător în serviciul bisericii.

Consistorul mitropolitan este invitat să susţină în aceste direcţii tratativele cu factorii de cădere ai statului. —

Aceeaşi comisie prin raportorul Dr. Vasile Saftu, cu privire la «Sentinela» cartea de cântări bisericeşti a părintelui Terenţie Bugariu, face iar congresul primeşte următoarea propunere:

Congresul regretă dar nu poate satisface cererea părintelui Tetentie Bugariu, pentrucă nu se ocupă cu editura de cărţi.

Acelaş raportor, în legătură cu cererea preotului T. Bugariu, cu privire la a doua căsătorie, presintă următoarea propunere:

Congresul având în vedere nenorocita soarte a preoţilor văduvi, având în vedere interesele sfintei noastre biserici, ale neamului şi ale patriei noastre, doreşte şi roagă sfântul Sinod al bisericii autocefale române ortodoxe să dea cât mai grabnic o soluţie favorabilă căsătoriei a doua a preoţilor.

Consistorul mitropolitan să comunice Sf. sinod această hotărîre a congresului.

P. S. Sa R. Ciorogariu face contra-propunerea următoare:

Actul preotului T. Bugariu se transpune sinodului episcopesc spre competentă resolvare.

In discuţia acestei chestii iau parte deputaţii: G. Bogdan Duică, Dr. Lazăr Popovici, Dr. N. Comşa, după care punându-se la vot propunerile de mai sus:

Congresul primeşte contra-propunerea P. S. Sale Dlui Episcop R. Ciorogariu.

Şedinţa VI

ţinută la 6/19 Octomvrie 1921.

Preşedinte: Mitropolitul. Notar: Dr. Ioan Radu. Şedinţa se deschide la ora 4 d. a.

La ordinea zilei urmează comisiunea organizătoare. Raportorul aceleia, deputatul Dr. Mihail Gropşianu, referează petiţia mai multor deputaţi adresată congresului şi înregistrată în protocolul de exibite sub Nr. 37 în chestiunea reînfiinţării episcopiei din Timişoara. După ce arată fazele prin care a trecut chestiunea episcopiei din Timişoara, în conformitate cu concluzele congresuale anterioare, în numele comisiunii face următoarea propunere:

Consistorul mitropolitan în sensul punctului ultim al conclusului congresual Nr. 67 din 1909 este îndatorat să intreprindă paşii necesari pentru inactivarea şi a episcopiei din Timişoara. Consistorul mitropolitan este totodată obligat a exmite imediat un delegat al său, care în vederea constituirii sinodului eparhial să arondeze cercurile electorale, să îndeplinească alegerile şi să convoace sinodul eparhial, care în conformitate cu dispoziţiile Statutului organic va avea să aleagă pe noul episcop şi pe asesorii consistorialii.

Paralel cu aceasta consistorul mitropolitan este invitat a intreveni la înaltul guvern pentru recunoaşterea şi inarticularea în lege şi a episcopiei din Timişoara —

Deputatul Dr. G. Dobrin atrage atenţiunea congresului asupra remonstraţiunii, pe care consistorul din Caransebeş a înaintat-o consistorului mitropolitan în contra înfiinţării episcopiei din Timişoara. Crede că înainte de a se resolva această remonstraţiune nu se poate decide inactivarea episcopiei din chestiune. Până atunci să se institue un consistor cu sediul în Timişoara, care să pregătească lucrările şi care să stea sub jurisdicţiunea episcopului din Caransebeş.

Deputatul Em. Ungureanu spune că înfiinţarea episcopiei din Timişoara este definitiv decisă prin concluzele congresuale anterioare; e fixat chiar şi teritorul noii eparhii. Remonstraţiune aici nu mai are loc, ci are să urmeze executarea hotărârilor luate după ce s'au înlăturat toate pedecile.

Deputatul Dr. V. Branişte îşi exprimă temerea asupra oportunităţii timpului de faţă pentru înfiinţarea episcopiei din Timişoara.

P. S. Sa părintele episcop Ioan I. Papp din Arad declară că a subscris cel dintâi în petiţia dată pentru reînfiinţarea episcopiei, dar nu-şi poate da învoirea la instituirea unui consistor în Timişoara sub jurisdicţiunea episcopului din Caransebeş.

P. S. Sa părintele episcop Dr. Iosif Tr. Bădescu din Caransebeş declară că nu e în contra înfiinţării episcopiei din Timişoara, dar ţine să accentueze că prin alăturarea protopresbiteratelor Buziaş şi Vârşeţ la noua eparhie, sub raport cultural eparhia Caransebeşului se slăbeşte foarte mult.

Mai vorbesc la chestiune deputaţii: Dr. I. Lupaş, Lazar Triteanu, Dr. Aurel Vlad, Dr. A. Lazar şi P. S. Sa părintele episcop Roman Ciorogariu.

După ce comisiunea îşi adaptează propunerea vederilor cristalizate în cursul desbaterilor, congresul cu unanimitatea voturilor enunţă următorul concluz:

Consistorul mitropolitan în sensul punctului ultim al concluzului congresual Nr. 67 din 1909 este îndatorat să intreprindă paşii necesari pentru inactivarea şi a episcopiei din Timişoara.

Consistorul mitropolitan este totodată obligat a exmite imediat un delegat al său, care în vederea constituirii sinodului eparhial, să arondeze cercurile electorale, să îndeplinească alegerile şi să convoace sinodul eparhial, care în conformitate cu dispoziţiunile Statutului organic va avea să aleagă pe noul episcop şi pe asesorii consistoriali.

Paralel cu acestea consistorul mitropolitan este invitat a intreveni la înaltul guvern pentru recunoaşterea şi inarticularea în lege şi a episcopiei din Timişoara.

In ce priveşte jurisdicţiunea spirituală, până la sfinţirea şi instalarea noului episcop, rămâne să decidă Preasfinţitul sinod episcopesc al provinciei noastre mitropolitane.

In cele administrative se susţine starea actuală, ear după alegerea şi constituirea consistorului eparhial din Timişoara, jurisdicţiunea administrativă asupra teritorului care formează noua eparhie, trece asupra acestuia. —

Acelaş raportor al comisiunii organizatoare prezintă actul consistorului mitropolitan de dto 19 August a. c. Nr. 150 M. privitor la schimbarea cercului IV Jebel din eparhia Caransebeşului. La propunerea comisiunii se enunţă ca concluz:

Cercul electoral IV din eparhia Caransebeşului primeşte numirea Buziaş, având ca centru comuna bisericească Buziaş.

La ordinea zilei raportul comisiunii şcolare. Raportorul acesteia Dr. Sextil Puşcariu, referează actul consistorului mitropolitan din 28 Septemvrie a. c. Nr. 278 M. Raportorul face un expozeu clar şi obiectiv al chestiunei privitor la situaţiunea şcoalelor confesionale, examinând situaţia lor sub raport bisericesc, şcolar şi naţional.

In urma acestora prezentează următorul proiect de rezoluţie:

1. Congresul naţional-bisericesc menţine indiscutabilul drept de a-şi întreţinea şi întemeia şcoli confesionale.

2. Congresul naţional-bisericesc este de convingere că susţinerea şcoalelor confesionale ortodoxe române serveşte azi ca şi în trecut interesele vitale ale neamului românesc, deci şi ale statului român.

3. De aceea biserica contează la sprijinul material al statului pentru menţinerea mai departe de şcoli confesionale.

4. Spre a se putea studia temeinic, în întregul complex de probleme în raportul dintre stat şi biserică, guvernul va fi rugat să îndrume o anchetă, la care reprezentanţii săi vor discuta cu delegaţi ai bisericii. Până la rezolvirea definitivă a chestiunii, guvernul va fi rugat să pună la dispoziţia bisericii cu putere retroactivă dela 1 Octomvrie 1920 mijloacele materiale necesare, pentruca corpul didactic al şcolilor confesionale să fie retribuit întocmai ca cel dela şcolile statului.

5. Congresul naţional-bisericesc autorizează consistorul mitropolitan a intreprinde paşii trebuincioşi în sensul acestor hotărâri congresuale, pentru armonică conlucrare a bisericii cu statul în soluţionarea chestiei şcolilor confesionale. —

Intrându-se în desbatarea specială ia cuvântul deputatul G. Bogdan-Duică şi după un discurs mai lung bazat pe motive de ordin şcolar, politic şi naţional, prezintă următoarea contrapropunere:

Având în vedere necesităţile desvoltării sufleteşti unitare ale naţiunii;

Văzând că ministrul de instrucţiune oferă condiţii care garantează educaţia confesională a tinerimii;

Ţinând seamă la atitudinea semnificativă a corpului didactic deoparte, şi de altă parte a autorităţilor şcolare:

Congresul naţional-bisericesc, aducându şi cu recunoştinţă şi duioşie aminte de serviciile făcute de şcoala confesională ortodoxă, decide să predea statului toate şcoalele laice ale bisericii reprezentate de congres, şi însărcinează consistorul mitropolitan să preciseze în forme cât

mai sigure condiţiile bisericii, aşa cum ele rees din desbaterile congresului şi din sentimentul public al credincioşilor ei. —

Cerând cuvântul mai mulţi membri la chestiune, şi fiind timpul inaintat, preşedintele ridică şedinţa la ora 7·45.

Şedinţa VII

ţinută la 7/20 Octomvrie 1921.

Preşedinte: Mitropolitul. Notar: Dr. George Gârda. Şedinţa se deschide la ora 9.30 a. m.

La ordinea zilei: continuarea discuţiei comisiunei şcolare asupra raportului mitropolitan Nr. 278/921 relativ la situaţia şcoalelor confesionale în România întregită.

După ce mai vorbesc la obiect deputatii Iosif Moldovan, Dr. Mihai Gropşianu, Ioan Marilă şi Dr. Valer Branişte, urmând a se face votarea congresul cu unanimitatea voturilor şi cu mare însufleţire s'a declarat pentru propunerea comisiunii susţinându-se ca conclus propunerea făcută de Dr. Sextil Puşcariu şi publicată în prot. şedinţei VI. —

Acelaş raportor relatează asupra raportului Consistorului mitropolitan cu privire la chestiunea redeschiderii şcoalelor ort. rom, din Braşov, adecă a şcoalei superioare de comerţ şi a şcoalei reale inferioare d n B aşov.

La propunerea comisiunii se primeşte următorul conclus: 1. Congresul să ia la cunoştinţă demersurile făcute la cons. mitrop. şi de eforia şcolară din Braşov pe lângă autoritatea competentă de stat în vederea redeschiderii şcoalei ort. rom. de comerţ din Braşov, cari demersuri în urma împrejurărilor date nu au putut duce la nici un rezultat. — 2. In ce priveşte chestiunea redeschiderii şcoalei reale inferioare, congresul apreciind situaţia creată de ordinul din anul trecut al On. Secretariat general din Cluj al ministerului de instrucţie prin care se desfiinţează şcoala reală decretându-se învăţământul secundar unitar pentru cursul inferior şi bifurcarea lui în secţie modernă şi reală pentru cursul superior, ceeace s'a aplicat cu începutul anului 1920/1921 şi la liceul ort. rom. din Braşov, constată că această chestiune a rămas fără actualitate şi deci o poate scoate din preocupările sale de acum. —

Comisia organizatoare prin referentul său Dr. Mihail Gropşian îşi prezintă raportul asupra actului consistorului mitropolitan de data 28 Septemvrie a. c. Nr. 268 M. pentru reîncorporarea oraşului Alba-Iulia la arhidieceză. In numele comisiunei face următoarea propunere: Având în vedere că reîncorporarea oraşului Alba Iulia reclamată de către consistorul arhidiecezan prin raportul său dta 6707/1921 Plen., congresul înainte de a aduce hotărârea în meritul chestiunii găseşte de bine să se consulte şi factorii constituţionali ai Eparhiei Clujului.

După-ce I. P. S. Sa părintele mitropolit expune motivele de ordin canonic carî au determinat factorii constituţionali din arhidieceză, ca să reclame reîncorporarea oraşului Alba-Iulia la arhidieceză, deputatul Emanuil Ungurean faţă cu propunerea comisiunii face următoarea contrapropunere: «Congresul decide reîncorpornrea oraşului Alba-Iulia la arhidieceză».

După încheerea discuţiei la care iau parte mai mulţi deputaţi, ordonându-se votarea, majoritatea se pronunţă pentru contrapropunerea deputatului Emanuil Ungurean, deci se enunţă ca concluz:

Congresul decide reîncorporarea oraşului Alba-Iulia la arhidieceză. —

Comisiunea organizatoare prin raportorul ei Gherasin Sârb referează cererea preoţimii ortodoxe române din Ţara Făgăraşului în chestiunea bisericii Brâncoveanu din Făgăraş. La propunerea comisiei:

Congresul ia la cunoştinţă demersurile făcute şi învită consistorul mitropolitan în sfera sa de drept să facă în chestie paşii ce-i va afla de bine.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Nr. 8563 Bis.

Circulară

către toate oficiile parohiale din protopresbiteratul Oituzului

Preaveneratul Consistor arhidiecezan, prin ordinul din 9 August 1921 Nr. 3934 Plen., a luat hotărârea de a crea pe teritorul protopopiatului actual al Treiscaunelor un nou protopopiat, în Târgul-Săcuilor.

Protopopiatul acesta se compune din comunele: 1. Barcan, 2. Boroşneul-mic, 3. Breţcu, 4. Cernatul-de-jos, 5. Chezdi-Mărtănuş, 6. Covasna, 7. Intorsura-Buzău, 8. Poiana-Sărată, 9. Sita-Buzău, 10. Vama-Buzău, 11. Zăbală, 12. Zagon, 13. Târgul-Săcuilor.

Prin ordinul din 20 Oct. 1921 Nr. 8563 Pl. sânt îndrumat, ca în calitate de comisar consistorial să iau dispoziţiunile necesare pentru organizarea tractului.

Urmând acestui ordin consistorial, în înţelesul Statutului organic §§ 39 şi 40, alinea a treia, dispun alegerea de membri mireni la sinodul protopresbiteral.

Protopresbiteratul se împarte în 16 cercuri electorale în modul următor:

Cercul I comuna Barcan.
Cercul II comuna Boroşneul-mic.
Cercul III şi IV comuna Breţcu.
Cercul V comunele Cernatul-de-jos, Târgul Săcuilor.
Cercul VI comuna Chezdi-Mărtănuş.
Cercul VII şi VIII comuna Covasna.
Cercul IX şi X comuna Intorsura-Buzău.
Cercul XI comuna Poiana-Sărată.
Cercul XII şi XIII comuna Sita Buzău.
Cercul XIV comuna Vama-Buzău.
Cercul XV comuna Zăbala.
Cercul XVI comuna Zagon.

In comunele cari formează unul sau mai multe cercuri, alegerile se pot face şi prin aclamaţiune.

Pentru înlesnirea lucrărilor se trimit de aici formulare.

Alegerile de deputaţi mireni se fac deodată în aceeaşi zi, mai întâi se face alegerea de deputat mirean la sinodul protopopesc ordinar, apoi cu protocol nou special alegerea unui deputat mirean la sinodul electoral.

Alegerile sânt a se face cu toată acurateţa sub responsabilitatea personală a respectivului paroh ca conducător al oficiului parohial.

Pentru alegere se dispun următoarele: Duminecă în 7/20 Nov. a. c. se face anunţarea sinodului parohial;

Duminecă în 14/27 Nov. a. c. se face alegerea.

Protocolul de alegere se va sigila în biserică, se va provedea cu subscrierea preşedintelui, a notarului şi a bărbaţilor de încredere, şi astfel subscris se pune în plic, separat cel pentru membrul ordinar, separat cel pentru membrul ales ad hoc, şi se dă la mâna bărbatului de încredere cu îndrumarea de a se prezenta la scrutiniu.

In ziua de Joi 18 Nov. st. v. bărbaţii de încredere se vor prezenta cu protocoalele electorale în oraşul Sfântul George la ora 10 a. m. în sala cea mare a judeţului, pentru scrutiniu.

Oficiile parohiale sânt poftite a ceti cu atenţiune această circulară şi a urma întru toate dispoziţiunilor ei sub cele mai grele urmări disciplinare.

Sibiu, 20 Octomvrie 1921.

Matei Voileanu
as. cons., comisar.

Nr. 8563 Plen.

Circulară

către toate oficiile parohiale din protopresbiteratul ortodox român al Sfântului George

Preaveneratul consistor arhidiecezan, prin ordinul său din şedinţa plenară dela 9 August 1921 Nr. 3934 Plen., a luat hotărârea de a crea pe teritoriul protopopiatului actual al Treiscaunelor un nou protopopiat în Târgul Săcuilor.

Astfel vom avea:

1. Protopopiatul *Sfântul George* cu sediul în oraşul Sf. George, ca continuare a protopopiatului de până acuma al Treiscaunelor, şi

2. Protopopiatul nou înfiinţat al *Oituzului* cu sediul în Târgul Săcuilor.

Protopopiatul Sf. George se compune din comunele: 1. Aita mare, 2. Arini, 3. Arpătac, 4. Bacitelec, 5. Belini, 6. Bicsad, 7. Budila, 8. Dobârlău, 9. Doboli de jos, 10. Hăghig, 11. Lisnău, 12. Marcoş, 13. Micouifalu, 14. Ozun, 15. Sf. George, 16 Teliu, 17. Vălcele, 18. Chichiş.

Prin ordinul consistorial din 20 Oct. a. c. Nr. 8563 Plen. sânt îndrumat eu ca în calitate de comisar consistorial să iau dispoziţiunile necesare pentru organizarea tractului.

Urmând acestui ordin consistorial, în înţelesul Statutului organic §§ 39 şi 40, alinea a treia, dispun alegerea de membri mireni la sinodul protopresbiteral.

Protopresbiteratul se împarte în 16 cercuri electorale în modul următor:

Cercul I comuna Aita mare.
Cercul II comuna Arini.
Cercul III comuna Arpatac.
Cercul IV comunele: Bacitelec-Chichiş.
Cercul V comuna Belini.
Cercul VI comuna Bicsad.
Cercul VII comuna Budila.
Cercul VIII comuna Dobârlău.
Cercul IX comuna Doboli de jos.
Cercul X comunele: Hăghig şi Lisnău.
Cercul XI comuna Marcoş.
Cercul XII comuna Micouifalu.
Cercul XIII comuna Ozun.
Cercul XIV comuna Sf. George.
Cercul XV comuna Teliu.
Cercul XVI comuna Vălcele,

In comunele care formează de sine un cerc electoral, alegerile se pot face şi prin aclamaţiune.

In comunele cari două compun un cerc electoral, alegerile sânt a se face prin votare nominală.

Pentru înlesnirea lucrărilor se trimit de aici formulare.

Alegerile sânt a se face cu toată acurateţa sub responsabilitatea personală a respectivului paroh ca conducător al oficiului parohial.

Pentru alegere se dispun următoarele:

Duminecă în 7/20 Noemvrie a. c. se face anunţarea sinodului parohial, Duminecă 14/27 Noemvrie a. c. se face alegerea pentru un membru mirean la sinodul protopresbiteral ordinar pe restul acestui period.

Protocolul de alegere se va sigila în biserică, se va provedea cu subscrierile preşedintelui, a notarului şi a bărbaţilor de încredere. Protocolul astfel subscris se pune în plic pe care se pune cu ceară şi sigilul oficiului parohial şi al unui bărbat de încredere, şi astfel sigilat se dă la mâna bărbatului de încredere, cu îndrumarea de a se prezenta la scrutiniu.

In ziua de Joi 18 Nov. st. v. bărbaţii de încredere se vor prezenta cu protocoalele electorale în oraşul Sf. George la ora 10. a. m. în sala cea mare a judeţului, pentru scrutiniu.

Oficiile parohiale sânt poftite a ceti cu atenţiune această circulară şi a urma întru toate dispoziţiunilor sale sub grele urmări disciplinare.

Sibiu, 20 Oct. 1921.

Matei Voileanu
com. consist.

Ştirile zilei

Conferenţa preoţească de toamnă a despărţământului *Hunedoara* al «Asociaţiei clerului» se ţine astăzi, *Marţi*, (sf. Dumitru) în Peştişulmare.

Conferenţa dezarmării de la *Washington* se inaugurează în ziua de 12 Noemvrie 1921. Preşedintele Harding va pronunţa discursul de deschidere. Şedinţele sânt publice. Vor lua parte la şedinţe 300 de delegaţi şi 300 de ziarişti; iar 300 de locuri sânt rezervate publicului. Lucrările conferinţei vor începe la 14 Noemvrie şi vor dura câteva luni.

Adunare bisericească în Sibiu. Reprezentanţii bisericii protestante germane din întreaga Românie s'au întrunit Duminecă în 6 l. c. şi zilele următoare la Sibiu, cu prilejul congresului al 29-lea al bisericii săseşti ardelene. Adunarea se va ocupa, între altele, şi cu unificarea bisericilor protestante germane din Transilvania, Bănat, Bucovina şi Basarabia.

Aniversarea de 200 de ani dela nașterea lui *Samuil Brukenthal*, unul dintre marii bărbați ai poporului săsesc, s'a serbat zilele acestea cu mare pompă din partea sașilor din Sibiu.

Nu mai este clasa a patra. Direcția căilor ferate române a hotărât să se sisteze circulația vagoanelor de clasa a patra, de oarece acestea nu se pot încălzi.

Minele dela Brad. Libertatea din Orăștie, aduce vestea că minele dela Brad, care se numeau «12 Apostoli» (numai apostoli nu erau cei ce le conduceau), au fost vândute unei societăți românești numite «Mica».

Calendarul arhidiecezan se tipărește acum și se va pune în curând în vânzare. Conține și de astă dată variată și aleasă materie, instructivă și de distracție: note de actualitate, povestiri interesante, sfaturi și îndrumări privitoare la sănătate, chestiuni economice, și alte însemnări folositoare, precum și partea calendaristică cu serbătorile tipărite în roșu, apoi șematismul bisericii noastre ortodoxe, însemnarea târgurilor s. a. Comenzile să se adreseze din vreme la Librăria Arhidiecezană în Sibiu.

Cinema Apollo. Piața Unirii, Sibiu. In fiecare zi două representații de filme dintre cele mai bune. Inceputul seara la ora 7 și 9.

Cărți și reviste

Revista ortodoxă română, care n'a mai ieșit la lumină din Septemvrie 1916, a reapărut acum în Octomvrie 1921 în seria II. anul al 40-lea. Nr. 1 are următorul cuprins: Cuvântul Sf. sinod. Cuvânt de începere. Tăria creștinismului și veșnicia lui, de Ep. Vartolomei. Originea Dumineci, de arhim. Scriban, — și alte articole, semnate de: Dr. St. Cioroianu, I. Mihălcescu, P. Roșca ș. a. Abonamentul: un an 100 lei. Un număr 10 lei. Secretar de redacție este: P. C. Sa arhim. Scriban, (București str. Cernica 3), primredactor: Prof. Dr. I. Mihălcescu. Abonamentele se trimit secretarului administrativ: D. Sireteanu, București, localul Sf. Sinod, la biserica Antim.

Intrarea triumfală a lui Mihai Viteazul în Alba-Julia

Evenimentul cel mai strălucit din trecutul nostru românesc, care a luminat conștiința noastră națională în besna veacurilor trecute, ca un fulger în noaptea întunecoasă, a fost întrarea triumfală a lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia, ca cel dintâi Domn al tuturor românilor.

Această întrare triumfală s'a întâmplat în 1 Noemvrie n. 1599. Episcopul romano-catolic din Alba-Iulia, Náprágyi, fostul cancelar al principelui Andrei Báthory, i-a trimis înainte cheile cetății; iar când marele voevod Mihai se apropia de «poarta Sf. George» i-a eșit el însuș înainte cu o ceată de preoți, îmbrăcați în toată parada bisericească, dorindu-i domnie lungă, și plină de biruințe nesfârșite. — Nu știm ce va fi răspuns voevodul, și peste tot dacă va fi răspuns. Deși era de 41 de ani, Mihai nu arăta mai mult de 36. «Cu părul negru, ochеș la față, de statură înaltă și uscățiv, el avea ochi negri, cufundați în cap și privirea fioroasă, — era tăcut și gânditor.» Așa îl descrie un Italian, care l-a văzut atunci. Domnul călărea pe un mândru cal sârbesc de coloare albă, frumoasă; înaintea lui erau purtați alți opt cai cu șele și frâne aurite și argintuite. El era îmbrăcat într'o manta albă de mătasă cu fire de aur țesute prin ea și mai purtând și o tunică de aceeaș materie. Șoimi de aur, semnele familiei sale, închideau ca niște copci late gura mantiei, prinzându-se în ciocuri. La brâu îi atârna o sabie scurtă turcească, încovoiată în teacă de aur ce sclipia de pietre scumpe. Capul i-l împodobia o căciulă ungurească cu tuf de pene negre de cocor. In picioare purta încălțăminte de piele fină gălbuie-roșcată. In loc de curele îi înfășurau pulpele și fluerele până la genunchi panglici de mătase galbină, bătute în pietre scumpe. Opt trâmbițași suflau un cântec, după obicei turcesc, însoțiți de sunetul tobelor de metal. Altul era rândul flautiștilor și al celor ce ziceau din fluer. Pe urmă o bandă de zece țigani cu capul gol, cântând din alăute și ghitare cântece naționale. La dreapta și la stânga Domnului mergeau pe jos câte opt pagi, îmbrăcați ușor ca de fugă, flușturând încoace și încolo. In urma voevodului veneau steagurile Báthoreștilor, luate ca trofee în bătaie. Apoi urmau boierii mari și mici, toți călări, și rândurile nesfârșite de ostași și de popor de rând. Se zice că pe drum Mihai ar fi întrebat pe Ștefan Bodoni, unde crede că trebuie să tragă în gazdă? «In palatul principelui Andrei, fără îndoială!» răspunse acesta. Mihai îi tăiă cuvântul: «Oare și acum mai e al principelui Andrei? Nu sânt eu învingătorul? (Vezi: Dr. Ion Sârbu, Istoria lui Mihai Vodă Viteazul II. Răzmiritele și politica lui din afară. Partea I. 1598 până 1599. Cuprinderea Ardealului. București «Carol Göbl» 1907, pag. 338—339)

Intrarea aceasta a învingătorului Mihai vrea s'o eternizeze «Asociațiunea» printr'un monument ce vrea să ridice la Alba-Iulia. De aceea tot românul este dator să-i dea ajutorul trebuincios, cumpărând cât mai multe bilete dela loteria «Asociațiunii» din Sibiu, strada Șaguna 6, ori dela băncile mai de seamă din toate centrele, — fiindcă această loterie are, între altele, și scopul de a da ființă vrednică acestui mare monument.

Nr. 315/1921. (186) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II **Pricaz**, protopresbit. Orăștiei, se publică concurs nou, cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele computate în fosia B. conform normelor în vigoare.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, având concurenții a se prezenta la biserică spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Orăștie, 13 Septemvrie 1921.

Oficiul protopopesc ort. român al Orăștiei, în înțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa
protopop.

---

(187) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Marcoș**, protopresbiteratul Treiscaune, se publcă de nou concurs, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sunt cele statorite în coala B. a întregirei dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au să și înainteze rugările cu documentele cerute, în terminul arătat mai sus, subsemnatului oficiu protopopesc și cu observarea regulamentului pentru parohii având prealabila încuviințare să se prezinte în vre-o Duminecă sâu sărbătoare la biserică spre a servi și a face cunoștință cu poporul.

Marcoș, 18 Octomvrie 1921.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Treiscaune, în înțelegere cu comitetul parohial.

Mihail Negruțu. **George Neagovici-Negoescu.**
adm. protop.

---

(191) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Boroșneul-mic** cu filia **Sărămași**, tractul Treiscaune, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele și întregirea dela stat sânt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul sus indicat, la subsemnatul oficiu, iar concurenții pe lângă observarea dispozițiunilor reglementare, se vor prezenta în o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta și predica sau a celebra.

Intorsura-Buzăului, la 29 August 1921.

Oficiul protopresbit. ortodox român al tractului Treiscaune, în înțelegere cu comitetul parohial.

George Neagoviciu Negoescu,
adm. protopop.

Nr. 745/1921 (189) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învățător la școala noastră confesională din **Cristian**, protopresbiteratul Branului, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dela comuna bisericească 227 Lei anual, restul dela stat.

2. Relut de cuartir, eventual cuartir în natură. Intregirea dela stat este asigurată prin decis ministerial și o a folosit fostul învățător.

Invățătorul ales este obligat a conduce elevii la biserică în Dumineci și sărbători și a cânta cu ei la sf. liturgie.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul deschis, subsemnatului oficiu și să se prezinte în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Zărnești, la 26 Septemvrie 1921.

Oficiul protopresbiteral al tractului Bran în înțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamsea
prot.

Nr. 1046/1921 (185) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învățător la școala noastră ort. română din comuna **Mândra**, protopresbiteratul **Făgăraș**, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima anunțare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

Dela comuna bisericească 400 Lei anual, restul dela stat.

Invățătorul ales este obligat a conduce elevii Sâmbătă seara la vecernie și în Dumineci și sărbători la liturghie și a cânta cu ei regulat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile înzestrate cu documentele de calificațiune subscrisului și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Făgăraș, la 18 Septemvrie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. român.

Nicolae Borzea
protop.

Nr. 544/921. (182) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră primară din **Albac**, — și pentru ocuparea postului de al II lea învățător la școala primară din **Vidra-mediu**, tractul Câmpeni, se escrie concurs.

Cererile, instruite conform normelor în vigoare, sunt a se înainta subsemnatului oficiu, în termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sunt: cvartir liber, 300 lei anual dela comuna bisericească, restul dela stat.

Oficiul protopresb. în înțelegere cu comitetul parohial.

Câmpeni, 28 Aug. 1921.

Iosif Gombos
adm. protopresb.

Instiințare

către Onor. oficii bisericești ortodoxe, catolice din Ardeal și Bănat

Subsemnatul se recomandă pentru executare artistică și de primul rang lucrările sale Tempera (Fresco), Ulei, în picturi bisericești, icoane pentru altare, steaguri bisericești etc. Prețurile cele mai convenabile pentru toate executările. Planuri artistice.

(175) 2—5 Cu stimă:

Emeric Profeta,
pictor, Sibiu, strada Schwimschul Nr. 24

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de: I. Iliu. Editura și tiparul tipografiei arhidiec

Anul LXIX. Sibiu, 29 Octomvrie (11 Noemvrie) 1921 Nr. 76

„ASOCIAȚIUNEA" CENTRALA SIBIIU

Telegraful Român

...ațional-bisericesc

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
...ze Redacției «Telegrafului Român», Strada Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — ...ticole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Petitorii poporului

In calea noastră, de a ridica nivelul cultural al credincioșilor și a le da principii de viață sănătoasă și trainică, se ridică mereu o nouă specie de contralucrători, pe cari nu-i putem numi mai potrivit, decât *petitorii poporului.*

Nu se petrece adunare publică, nu se ține întrunire ori sărbătoare națională, să nu avem a face cu oratori, cu îndrumători pretențioși, cari nu în baza unei munci de zeci de ani de cugetare și frământare ci numai mânați de dorul neastâmpărat de parvenire, vorbesc, critică, dau directive și aruncă la momeli cu scop de a aduna pe lângă sine mulțimea pe spatele căreia apoi voiesc să se ridice ușurel până la stele. Și oameni de carte, ca bunăoară Gustave Le Bon, ne arată că acești petitori ai mulțimii pot să devie foarte periculoși, dacă nu sânt puși la locul lor din bună vreme.

Vremea a adus cu sine să avem și noi un frumușel contingent din acești petitori cari, de dragul atingerii scopurilor personale, sânt în stare să dărâme la orașe și sate tot ce are mai bun ca gândire și moravuri poporul nostru.

Biserica noastră care sute de ani a muncit cu jertfe la luminarea și creșterea religioasă-morală a poporului nostru, este în primul rând aceea instituțiune, care trebuie să-și ridice cuvântul zdrobitor contra devalvatorilor tuturor valorilor. La din contră azi mâne vom ajunge timpul, când din cauza muncii destructive a petitorilor poporului oamenii serioși și cu dragoste adevărată pentru înaintarea culturală și morală a poporului vor trebui să se ascundă sub obroc, cedând fără voie rolul de conducere, oamenilor cari au o singură deviză:

«Să mă înalț eu, să mă fericesc eu, — și apoi după mine vie potopul».

Așa ne-am știut, și așa ne-au cunoscut și străinii, — între ei cei mai mari dușmani, — că sântem un popor blajin, credincios și moral, care în vremuri grele nu ne perdem cumpătul. Mentalitatea noastră cinstită, moravurile noastre curate ne-au conservat ca popor de sine stătător și au insuflat respect și dușmanilor.

De aceea când vedem că ni se atacă ceea ce avem mai bun și mai scump, nu ne ieste iertat să stăm cu brațele încrucișate.

Baza pe care a stat și stă biserica noastră este evangelia lui Hristos. In această evangelie stă scris, că fiecare ta...lant...re datorința sfântă, sub răspundere grea, să se manifesteze, să deie maximumul de bunătate, de știință, de muncă, pe care îl ascunde în sine; dar, condițiunea principală este ca în această muncă de înălțare, de fericire a noastră și a celor ce ne înconjură, să avem la bază, în toate acțiunile noastre, *cinstea și adevărul.*

Cine speculează acest talant în mod necinstit, se poate ridica sigur foarte sus, — dar terenul pe care stă este putred și ușor de răsturnat.

Adevărul acesta să-l facem să intre în conștiința ce o mai au petitorii poporului.

Dar ce poate face biserica în contra duhului timpului? vor zice mulți!

Sigur! Biserica nu poate judeca pe nimeni, pentrucă judecata este a lui Dumnezeu. Biserica nu are chemarea de a osândi pe nimeni, ci din contră a-l mântui.

Dar chiar din chemarea ei de-a mântui turma, derivă datorință de a arăta lumii până la cele mai mici amănunte, încotro merge, dacă abandonează cinstea și morala.

Cel mai frumos decor al bisericii noastre, iubirea de neam, trebue să-i fie stimulentul neadormit care să o îndemne cu vreme și fără vreme să facă apel la toate conștiințele de români să revie la respectarea și practicarea preceptelor bisericii, cari în ultima analiză țintesc numai la binele poporului și la înflorirea patriei.

Incepând dela poporul lui Israel până în zilele noastre, istoria ne oferă atâtea învățăminte prețioase în ce privește însemnătatea vieții curate și necurate.

Când un popor își părăsește curățenia vieții, pe lângă toată prosperarea vieții materiale nu poate ajunge la mântuire. Dușmanii din afară, înarmați cu cele mai perfecte arme, nu pot să distrugă în mod atât de îngrozitor viața unui popor, cum o distrug de repede și sigur păcatele dinlăuntru, ca egoismul, lăcomia și ura.

De aceea, în contra muncii nefaste a petitorilor poporului, datoare este biserica să accentueze îndeosebi crezul ei frumos și adevărat despre rostul vieții omenești. Acum este timpul de seceriș al amvonului. Preoția a fost și va fi carieră de jertfă. Nici când nu o să ajungem epoca de aur, când să putem zice că societatea ne-a răsplătit pentru munca noastră. Domnul nostru Isus Hristos ni-a prevăzut soartea prin toate veacurile și de aceea a zis: «Celce iubește pe tatăl său, sau pe mamă-sa mai mult decât pe mine, nu este vrednic de mine. Și cine iubește pe fecior sau pe fată mai mult decât pe mine, nu este vrednic de mine; și cela ce nu-și ia crucea sa și să vie după mine, nu este vrednic de mine».

Veacurile s'au succedat, au venit oameni și s'au dus, scenăria vieții a luat altă și altă înfățișare, — dar idealismul întrupat, Hristos cel crucificat, tot a rămas Iudeilor sminteală, ear Elinilor nebunie.

Și or cât ar cădea de departe lumea de astăzi de viața curată a lui Hristos, datori sântem să-i punem înainte viața Lui sfântă, curată, plină de idealism și de jertfă.

Vremurile sânt așa, că trebue să ne uităm pe noi de dragul neamului, pe care petitorii voesc să-l ducă la ruină morală. Prin amvon, prin presă, prin conferințe, prin convorbiri particulare, trebue să luăm lupta cu propagatorii dansului în jurul vițelului de aur. Și precum în trecut prin muncă și prin jertfă ni-a reușit să ne păstrăm credincioșii curați la minte și la inimă, așa ne va reuși și în prezent să scăpăm credincioșii de plaga petitorilor poporului, ceice nu vor să știe de dictonul: *Per aspera ad astra,* — căci Hristos cu noi este, în toate zilele, până la sfârșitul veacului.

Prot. Dr. Ștefan Cioroianu.

Cuvântarea

ținută de P. S. Sa Părintele Filaret Musta la hirotonirea Sa întru arhiereu, în catedrala mitropoliei, în 5/18 Octomvrie 1921

Inalt Preasfințite Domnule Arhiepiscop și Mitropolit!

Preasfințiților Episcopi diecezani!

Preasfințite Arhiereu al Arhiediecezei!

Venerabililor și Mult Stimaților deputați congresuali, preoțești și mireni!

Inainte de toate vin a mulțumi din profundul inimii mele Înalt Preasfinției Sale, Domnului arhiepiscop și mitropolit al nostru, Dr. Nicolae Bălan, pentru frumoasele și alesele cuvinte, ce a binevoit a mi le adresa mie, privitoare la neînsemnata mea persoană.

Apoi vin a mulțumi atât Inalt Prea Sfințitului Domn arhiepiscop și mitropolit al nostru, cât și Preasfinților episcopi diecezani Ioan I. Papp din Arad, Dr. Iosif Traian Badescu din Caransebeș și Roman Ciorogariu din Oradea-Mare, precum și Preasfințitului arhiereu Dr. Ilarion Pușcariu, pentru binevoitoarea conlucrare la hirotonirea umilitei mele persoane, ceeace s'a săvârșit conform prescripțiunilor sfintelor canoane ale sfintei noastre biserici ortodoxe, sobornicește, de preasfinții membri ai preasfințitului Sinod episcopesc, sub conducerea Înalt Preasfințitului arhiepiscop și mitropolit.

Actul sfințirii de astăzi este urmarea și executarea unui conclus al Preasfințitului Sinod

episcopesc al mitropoliei noastre, care concluz este cu atât de mai mare preţ pentru umila mea persoană, întrucât el, adecă concluzul, s'a adus fără vr'o cerere sau intervenire din partea mea, ci numai, — după nepretenziva mea părere — fiind condus Preasfinţitul Sinod episcopesc de înaltul simţ de dreptate distributivă, de a recunoaşte laboarea şi activitatea desfăşurată de mine în decursul unui restimp de peste 50 de ani în serviciul bisericii noastre, în posturi însemnate şi onorifice, dar totdeodată grele şi cu multă răspundere, precum sânt postul de profesor şi director la Institutul teologic în decurs de mulţi ani, apoi de asesor consistorial ordinar în Senatul strâns bisericesc.

La începutul activităţii mele episcopia noastră a Caranşebeşului s'a luptat cu multe greutăţi fiind ea de curând reînfiinţată şi ca atare fără o avere mobilă sau imobilă, fără reşedinţă episcopească, fără edificiu pentru Institutul teologic, fără edificiu pentru cancelariile consistoriale etc.

Aceste greutăţi şi lipsuri s'au înlăturat cu încetul, încetul, prin vrednicia şi zelul neîntrecut al episcopilor dela început de pie memorie Ioan Popasu şi Nicolae Popea.

Pe timpul acela, noi cari am fost pe lângă aceşti vrednici episcopi şi i-am ajutat în ajungerea scopurilor lor, am fost puţini, pentrucă lucrul a fost mult şi retribuţiunea mică, şi la astfel de stări de lucruri nu se prea îmbulzesc oamenii.

Acestea le amintesc acuma aici, nu ca să mă laud, ci pentru aceea, pentrucă presupun că acestea au fost motivul pentru care Preasfinţitul Sinod episcopesc s'a îndemnat a promova neînsemnata mea persoană la înalta demnitate de arhiereu.

Poate că la hotărârea sa Preasfinţitul Sinod a avut în vedere şi acea împrejurare, că eu sânt membru al Consistorului mitropolitan de 40 ani, că am condus în dieceza noastră trei sinoade eparhiale electorale, iar aici, la mitropolie, două congrese naţionale bisericeşti electorale. Pe timpul sedisvacanţelor episcopeşti din Caransebeş am condus dieceza Caransebeşului în trei rânduri, şi anume: întâia oară, după mutarea la cele veşnice a fericitului episcop Ioan Popasu, întâmplată la anul 1889; a doua oară, după moartea fericitului episcop Nicolae Popea, întâmplată la anul 1908; şi a treia oară în anul 1920, după alegerea episcopului nostru Dr. Miron Cristea de Mitropolit-Primat al Ungro-Vlahiei şi mutarea Preasfinţiei Sale la sediul său din Bucureşti.

Afară de aceste însărcinări onorifice, dar şi împreunate cu mari răspunderi, am mai dus la îndeplinire şi alte multe însărcinări grele de executat, spre deplina mulţumire a comitenţilor, dar nu mai puţin şi spre bucuria şi mângăierea proprie, pentrucă Atotputernicul şi Înduratul Dumnezeu m'a învrednicit să le duc la îndeplinire.

Deci, după constatarea acestor fapte, — toate adeverite prin actele oficiale ale Consistorului diecezan din Caransebeş şi protocoalelor eparhiale caransebeşene, apoi prin actele oficiale şi protocoalele Consistoriului mitropolitan şi ale Congresului nostru naţional bisericesc, — nu pot să tăgăduesc, că sufletul meu s'a înveselit, când mi s'a comunicat hotărârea sfântului nostru Sinod episcopesc, ca să fiu împărtăşit cu darul arhieriei.

In întreaga mea viaţă am căutat să-mi împlinesc datorinţele mele legate de posturile, ce mi s'au încredinţat de biserică, fără considerare la vr'o recunoştinţă şi fără a o aştepta. Recunoştinţa mea a fost conştiinţa liniştită, mulţumirea sufletească, că după puterile mele mi-am împlinit datorinţele, şi consideraţia generală din partea celor cari m'au cunoscut.

Trecutul îmi este martor, că n'am râvnit după episcopie. O puteam avea în 1889, dară din considerante binecuvântate am declinat-o dela mine. Biserica din eparhia Caransebeşului, prin votul sinodului eparhial, în anul 1908 m'a distins, alegându-mă episcop, — dorinţa bisericii eparhiale însă s'a zădărnicit prin guvernul unguresc.

Sufletul meu s'a mâhnit, dar nu s'a rănit, prin vrăşmăşia guvernului ostil bisericii şi neamului nostru, ba am fost mândru de această vrăşmăşie, bine ştiind că simţemintele mele naţionale, iubirea mea de biserică şi neam au fost spinul în ochii guvernului.

In etatea mea înaintată, cu care m'a binecuvântat Dumnezeu, înalta demnitate a arhieriei, prin darul sfântului Duh, îmi va da îndoită putere, ca în cercul meu de activitate să lucru în interesul bine priceput al bisericii noastre naţionale, şi implicit pentru binele neamului nostru românesc, şi astfel a patriei noastre române, pe care noi cu toţii, cu multă ârdoare o iubim.

Cu adâncă smerenie închinându-mă graţiei Atotputernicului Dumnezeu, care m'a încununat cu darul arhieriei, mulţumesc organului acestei preasfinte graţii — sfântului nostru Sinod episcopesc —, care m'a ridicat la demnitatea arhieriei prin votul său; mulţumesc Inalt Preasfinţitului arhiepiscop şi mitropolit şi Preasfinţiţilor episcopi pentru invocarea darului Duhului sfânt asupra umilitei mele persoane; mulţumesc domnilor deputaţi, şi tuturor credincioşilor, cari m'au distins participând la actul sfânt de astăzi.

Congresul naţional-bisericesc

Şedinţa VIII

ţinută la 7/20 Octomvrie 1921.

Preşedinte: I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*. Notar: Dumitru Coltofean. Şedinţa s'a deschis la ora 4 p. m.

La ordinea zilei se pune raportul comisiunii organizătoare, care prin raportorul Dr. V. Moldovan referează asupra raportului Consistorului mitropolitan Nr. 264 M. din 28 Sept. 1921 în chestiunea situaţiei bisericeşti ortodoxe din Iugoslavia şi Ungaria.

Luând parte la discusiune P. S. L. Dr. Iosif Tr. Badescu al Caransebeşului, Ioan I. Papp al Aradului şi deputaţii Traian Oprea, Dr. P. Cornean, Dr. A. Cosma, G. Bogdan-Duică, Dr. V. Branişte şi V. Goldiş, după explicaţiunile date de I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae privitor la modalitatea organizării bisericeşti şcolare a românilor ortodoxi rămaşi în Iugoslavia şi Ungaria, — în conformitate cu propunerea comisiunii congresul enunţă următorul concluz:

Congresul ia act de raportul Nr. 264 M. al Consistorului mitropolitan şi învită acel consistor să intrevină din nou la guvern, ca situaţia credincioşilor noştri din Iugoslavia şi Ungaria să fie rezolvită definitiv pe cale diplomatică ţinându-se seamă de următoarele considerante:

1. In ce priveşte Ungaria, congresul e de părerea că în urma ratificării tratatului de pace încheiat cu această ţară s'au rupt orice legături de jurisdicţie a mitropoliei noastre asupra credincioşilor noştri rămaşi sub stăpânirea ungurească. De aceea tot ce putem face în interesul lor este să le venim în ajutor ca să-şi recapete preoţii şi învăţătorii de cari de prezent sânt aproape cu desăvârşire lipsiţi, şi că şi faţă de ei să aplice hotărârile tratatelor de pace privitoare la minorităţi.

2. In ce priveşte Iugoslavia, având în vedere că până acum sau în prezent nu s'a stabilit definitiv frontiera între România şi statul Iugoslavia, şi astfel mai trăeşte în suflete nădejdea că credincioşii noştri vor veni la sinul patriei şi al bisericii, Congresul îi consideră ca stând sub jurisdicţia aceloraş eparhii de cari s'au ţinut până acum. In consecinţă intervenţia diplomatică va avea de obiect între altele de a asigura libera circulaţie şi contactul între organele noastre eparhiale de cădere şi conducătorii aflători temporal sub ocupaţia sârbească. —

Aceeaş comisiune prin acelaş raportor referează asupra raportului Consistorului mitropolitan Nr. 302 M. din 29 Sept. 1921 cu care se înaintează raportul delegaţiunii congresuale pentru despărţirea ierarhică de sârbi, despre starea cauzelor aparţinătoare sferei de activitate. La propunerea comisiunii: Raportul delegaţiunii se ia la cunoştinţă şi delegaţiunea congresuală se susţine şi pe viitor având a-şi continua activitatea cu atribuţiile de până acum şi pe mai departe. Ca membri ai delegaţiunii congresuale — la propunerea deputatului Dr. G Gârda — se aleg: P. S. L. episcopii Ioan I. Papp, Dr. Tr. Badescu, Filaret Musta, Dr. Em. Ungureanu, Dr. M. Gropşan, Tr. Oprea, Petru Truţa, Dr. A. Cosma şi Dr. G. Dobrin.

FOIŞOARA

O carte de preţ împotriva întunerecului

De Ilie Marin

Mulţi din preoţii noştri au petrecut vreme îndelungată în pribegie şi mulţi ar voi să fie informaţi despre stările din Rusia de astăzi. O carte, care le va da mult şi intensiv de gândit este colecţia de articole a scriitorului rus Maxim Gorki, adunate sub titlul de «*Un an de revoluţie rusească*» şi traduse bine în româneşte* de dl Eman. Popescu.

In urma traducerii acesteia, făcută din limba germană şi apărută acum 2 ani, şi-a câştigat institutul de editură recunoştinţa noastră. Preţul nespus de mic pentru referinţele de acum (2 lei) (cartea pe care o recensăm însemnează: a XXI mie), execuţia acceptabilă, totul ne îndeamnă să recomandăm cu insistenţă lectura aceasta preoţilor şi învăţătorilor noştri.

Autorul rus este — de sigur — una din personalităţile cele mai reprezentative ale Rusiei moderne. Nu numai poporul rusesc se făleşte cu el, ci şi cultura europeană, fiindcă în operele sale sbuciumate şi inegale se reflectă foarte bine o parte din omul zilelor noastre.

Scriitorul, care a descris atât de plastic pe «desculţii» ruşi, pe desmoşteniţii sorţii, s'a ridicat, din putere proprie, la o însemnătate hotărâtoare în evoluţia spiritului omenesc rusesc.

Dupăcum mărturiseşte singur în lucrarea de faţă, gândurile sale sânt considerate de «naive», — autorul are mulţi adversari pătimaşi — i se aruncă în faţă că «după o slujire a democraţiei timp de 25 de ani» ar fi «lăsat să cadă masca» şi ar fi ajuns necredincios poporului rus, că ar fi «duşmanul clasei muncitoare», că s'ar fi «vândut Nemţilor» şi «cadeţilor» — unii îl ameninţă chiar, în scris, cu moartea; — Gorki le răspunde însă respicat: «Cu omorul nu poţi să dovedeşti nimic, afară de prostia omenească.... Orcât de mulţi oameni ar fi omorâţi, cei cari rămân în viaţă merg pe drumurile arătate lor de istorie: moartea nu poate să oprească desvoltarea puterilor istorice». (pg. 77)

«Comisarii poporului», bolşevici, «zâmbesc» — dar aceasta «nu-l face ca să-şi piardă cumpătul» (48), fiindcă ştie că are o misiune de îndeplinit, misiunea de a rosti adevărul, ori cât de crud ar fi acesta.

«Oamenii, cari cred în biruinţa dela (din) urmă a idealului obşteştei înfrăţiri, sânt înfieraţi de derbedeii tuturor ţărilor ca smintiţi», scrie Gorki, «ca fantaşti vătămători şi lipsiţi de inimă, cari nu ştiu ce-i aceea iubire de neam. S'a uitat că printre aceşti fantaşti se numără şi Hristos, Ioan din Damasc, Francisc de Assisi, Leo Tolstoi şi mulţi alţi semizei, de cari omenirea e mândră» (21).

In schimbul acestor epitete «ornante» are mângăierea Gorki să primească şi alte scrisori, adresate «unui prietin al oamenilor», şi din ele escerptează el ce crede caracteristic, pentruca să formeze un mozaic cât se poate de elocuent pentru timpurile noastre.

Articolele din volum au apărut în ziarele ruseşti pe timpul revoluţiei ruseşti, 1917—1918, îndemnând la o înţelegere a problemelor sociale, cercând să cheme la suprafaţa conştiinţei omeneşti sentimentul de «om» în accepţia nobilă a cuvântului.

G. pune la inimă cetitorilor săi importanţa unei prese cinstite, lipsite de arţag şi de spirit de răsbunare, arată viciile de cari suferă populaţia: beţia, furtul, cruzimea, ura de rasă, ura între clasele sociale, egoismul feroce şi — ca un apostol — mărturiseşte, văzând fărădelegile răscoalei din Moscova (1917): «Infricoşători sânt oamenii aceştia, cari sânt în stare în aceeaşi măsură şi de fapte vitejeşti, de lăpădare de sine şi jertfă şi de nelegiuirile cele mai nerušinate şi de silniciile cele mai josnice

* Institutul de editură «Reforma socială», Bucureşti, strada Banca naţională, Nr. II — preţul 2 lei — 88 pagini.

Tot comisiunea organizatoare, prin acelaş raportor referează asupra propunerii de a se cumpăra în Bucureşti o casă potrivită pentru încvartirarea prelaţilor noştri bisericeşti de câte ori au să ia parte la şedinţele sfântului sinod şi ale senatului. La propunerea comisiunii: Congresul decide să se cumpere pe seama mitropoliei noastre o casă în Bucureşti potrivită pentru încvartirarea inalţilor dignitari bisericeşti de câte ori vor avea să ia parte la şedinţele sfântului Sinod şi ale senatului. In consecinţă învită Consistorul mitropolitan a se ocupa cu chestiunea aceasta şi aflând modalităţile necesare să o efectuiască după posibilitate.

Urmează comisiunea fundaţiunii Gozsdu. Raportorul Gavril Buzura referează asupra raportului consistorului mitropolitan Nr. 304 M. dela 29 Septemvrie 1921 privitor la schimbările de persoane cari au obvenit în sânul reprezentanţei fundaţiunii Gozsdu în cursul timpului dela 1 Februarie 1920 până azi şi despre socoţile fundaţiunii. In conformitate cu propunerea comisiunii: Congresul ia ca aprobare la cunoştinţă schimbările obvenite.

Raportul despre administraţia averilor fundaţionale aflătoare în Sibiu se ia la cunoştinţă. Congresul ia act despre demersurile făcute din partea reprezentanţei fundaţiunei Gozsdu pentru asigurarea averilor lundaţionale aflătoare pe teritorul Ungariei şi învită reprezentanţa ca să facă şi mai departe toate demersurile necesare ca averea fundaţională să poată fi folosită conform menirei ce i s'a dat din partea fundatorului.

Comisiunea financiara prin raportorul Aurel Moacă referează asupra raportului consistorului mitropolitan Nr. 298 M. din 29 Septemvrie 1921 în cauza fundaţiunei Ioan şi Maria Trandafil. Congresul enunţă: Consistorul mitropolitan se învită să continue demersurile făcute atât pentru asigurarea drepturilor cât şi pentru primirea arânzii restante, aprobându-se ca până la clarificarea definitivă a chestiunei să nu se mai distribue burse din această fundaţiune.

Se presintă bugetul pentru anii 1922, 23, şi 1924, şi se votează.

Aceeaşi comisiune prin raportorul Nicolae Macrea referează asupra raportului consistorului mitropolitan Nr. 267 M. cu care se înaintează socotelile fondurilor şi fundaţiunilor mitropolitane cu finea anului 1920, şi arată că comisiunea a scontrat cassa şi efectele şi le-a aflat toate în ordine. La propunerea comisiunei: Se aprobă socotelile fondurilor şi fundaţiunilor mitropolitane şi se dă absolutorul.

Serbarea dela Sighişoara

Am anunţat, că în 6 l. c. s'a făcut la Sighişoara inaugurarea unei serii de 125 biblioteci poporale pe teritorul judeţului Târnava-mare.

Cu prilejul acestei serbări, la care au participat A. S. R. prinţul moştenitor *Carol*, ministrul O. Goga, autorităţile locale şi un numeros public, principele nostru a rostit şi următoarele cuvinte: «V'am adus cărţi. Să le cetiţi cu toată luarea aminte, să învăţaţi să citiţi şi printre rânduri, să pătrundeţi până în adâncurile frământărilor sufleteşti din care s'au născut aceste cărţi. Toate străduinţele noastre sânt îndreptate spre ridicarea culturală a ţărănimii. Această mişcare stă deasupra partidelor politice. Toţi românii de bine trebue să-şi dee concursul».

O înmormântare

Zi de doliu, pentru poporaţia de toate confesiunile din oraşul Dej, a fost petrecerea la groapă a soţiei prezidentului de senat la tribunalul din loc: Dr. Augustin Bodea. Fiică a veneratului protopop ortodox Teodor Hermann, în viaţa ei scurtă de abia 33 de ani, ştiuse a şi câştiga simpatiile tuturora. Cu spiritul ei fin şi atent, cu temperamentul ei calm şi cumpănit, era o plăcere să i asculţi părerile originale, ce le avea despre chestiunile zilei.

Istovită de o boală grea şi îndelungată, şi-a căutat ultimul refugiu în sanatorul «Crucei Roşii» din Cluj. Toată măiestria medicală n'a fost capabilă însă a o reţinea în viaţă. In 10 Octomvrie la 8 ore seara şi-a dat tot acolo obştescul sfârşit. Transportată în dimineaţa zilei de 12 Octomvrie la Dej, sicriul ei a fost aşezat pe un frumos catafalc în biserica ortodoxă şi acoperit cu un noian de flori. Repede s'a lăţit în oraş vestea că la 2 ore d. a. îi va fi înmormântarea. Un mare număr de cununi au fost depuse pe sicriu în decursul zilei La ora fixată un imens public, din toate clasele societăţii (prefectura, tribunalul, miliţia, profesori etc.), au alergat să dea onorul în ultima sa cale pământească acestei femei stimate şi iubite de toţi. Prohodul a fost oficiat de preoţii Aug. Hermann, Aug. Bodea, I. Andrei, A. Baba, I. Goron şi preotul profesor de liceu Nicolae Şoneriu, care a rostit şi panegiricul. Răspunsurile duioase le-a dat corul bisericesc, instruit de prof. de muzică dela liceu M. Stanciu.

Indată după terminarea serviciului divin s'a format cortegiul nesfârşit, care în sunetele muzicei militare şi în dangătul trist al clopotelor dela toate bisericile s'a pus în mişcare. Toate corporaţiunile şi-au ţinut de datorie să fie reprezentate la acest act trist cu flamurile îndoliate. Astfel acest lung convoi a petrecut cu adânci păreri de rău, în această frumoasă zi de toamnă, pe soţia şi mama duioasă, pe fica înţeleaptă a bătrânilor săi părinţi şi pe sora dulce, care a fost: *Aurelia Dr. Bodea*, născ. *Herman*. In veci fie pomenirea ei!

Ştirile zilei

Ştire personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* s'a întors în 9 Noemvrie din vizitaţiunea canonică făcută în mai multe comune din Ţara Făgăraşului, iar în 11 Noemvrie a plecat la Bucureşti spre a lua parte la şedinţele Sf. sinod.

Raportul despre vizitaţiunea canonică făcută de I. P. S. Sa mitropolitul nostru în zilele trecute din lipsă pe spaţiu îl vom publica în numărul proxim al ziarului nostru.

Atentatorii prinşi. Siguranţa generală a statului a descoperit pe autorii atentatului de la Senat. Cei mai mulţi sânt în mânile autorităţilor şi au făcut mărturisiri complete; iar cei dispăruţi vor fi prinşi în curând. Odiosul atentat este opera comuniştilor, cari au lucrat din ordinul organizaţiei din Odesa. Autorii principali ai atentatului sânt: Max Goldstein, un schiop şi ciung dispărut, Lichtblau asemenea dispărut, Osias Saul, Paul Goldstein, Iulieta Holzmann şi alţi comunişti, cari sânt arestaţi.

Numiri. In Monitorul Oficial de azi au apărut decretele pentru numirea dlor: N. Iorga, director al şcoalei române din Paris; V. Pârvan, director al şcoalei române din Roma; Tr. Bratu, rector al universităţii din Iaşi; Lazăr Iacob, doctor în teologie, profesor de drept bisericesc la Academia de drept din Oradea-mare.

Parastas. Marţi în 26 Octomvrie a. c., ziua sf. marelui martir Dimitrie, s'a oficiat în biserica ort. română din Sibiu, suburbiul Iosefin, prin domnii preoţi Iosif Serafin şi Ioan B. Boiu — în faţa unui public număros — parastas pentru odihna sufletului fericitului fundator D. Andronic. In veci pomenirea lui!

† **Solomon Făgărăşan,** preot în Drăguş (prot. Avrig), a încetat din viaţă în 24 l. c. st. v. în etate de 58 ani, după scurte suferinţe, împărtăşit cu sf. taine. Rămăşiţele pământeşti ale răposatului s'au înmormântat în cimiterul bisericii ort. din Drăguş în 26 l. c. st. v. la 11 ore a. m. Fie-i memoria binecuvântată!

Zi de sărbătoare. Preşedintele Statelor-unite, Harding, a proclamat ca zi de sărbătoare ziua de 11 Noemvrie, aniversarea armistiţiului dela 1918.

Burse. Asociaţiunea pentru lit. rom. şi cultura poporului român (Sibiu str. Şaguna 6) publică concurs pentru: 2 burse, de câte 200 lei, pentru elevi din şcoalele secundare; o bursă de 250 lei pentru elevi din şcoalele industriale sau agronomice inferioare; şi 2 burse de câte 500 lei (fundaţia Petran) pentru universitari din Cluj. Petiţiile se adresează Asociaţiunii, în Sibiu, până în 15 Noemvrie 1921.

Instituţii de artă în Ardeal şi Bănat, — conform unui raport înaintat ministerului artelor de către inspectorul teatrelor, dl Emil Isac, — sânt următoarele: 15 teatre (3 româneşti, 1 săsesc, 11 ungureşti), 31 cinematografe, 18 conservatoare şi şcoale de muzică, 2 şcoale de coreografie, 4 varieturi.

Artistul Soreanu în Sibiu. Membri ai Teatrului naţional din Bucureşti, 25 la număr, sub conducerea maestrului *N. Soreanu*, vor da trei reprezentaţii în teatrul comunal din Sibiu. Şi anume: Vineri, în 11 Noemvrie, *Institutorii*, în 3 acte, Sâmbătă: *Avarul* şi *Nodul gordian*, comedii; Duminecă: *Rata sălbatică*, piesă în 5 acte de Ibsen. Credem, că sibienii, apreciind jertfele aduse de turneurile artiştilor dela Teatrul naţional din Bucureşti, pentru a răspândi artă adevărată în oraşele ţinuturilor noastre, se vor grăbi să vadă reprezentaţiile acestea, în care se disting fruntaşii scenei române.—Bilete se vând la: Librăria Foaia Poporului, str. Măcelarilor 12, şi seara la cassa teatrului. Inceputul reprezentaţiilor la ora 9 precis.

Serul antituberculos. Ziarele din capitală aduc ştirea, că dl Dr. Puţureanu, medic al băilor Olăneşti, a descoperit, după lungi cercetări, un ser antituberculos, ale cărui injecţii fac adevărate minuni: bolnavii de tuberculosă îşi recapătă puterea şi speranţa de viaţă, au poftă de mâncare, nu mai tuşesc, nu mai transpiră ca ofticoşi, şi încep a se îngrăşa. Cercetările ştiinţifice, asupra aces tui ser, se urmează, — şi nu este exclus să vorbim în curând despre vindecarea completă a tuberculozei chiar în cazurile desnădăjduite.

Act de mulţumire. Primim următoarele: Membrii parohiei ort. române din Mercurea-Ciuc, pătrunşi de dorinţa a vedea ridicată biserica ort. română cât mai curând în acest oraş, cu ocaziunea organizării acestei parohii au subscris, şi în parte şi vărsat, următoarele sume: Dr. Al. Vasu, prefect; Gal Stefan, comerciant şi Bărbat Oct., comerciant, câte 500 lei. Aurel Oţetea, prim-notar şi Dr. V. Oţetea, adv., câte 600 lei. Al. Ciurea, judecător 3100 lei. C. Romanescu, agronom 2100 lei. N. Comanici, revizor şi A. Ţeţu, primar orăşenesc, câte 1100 lei. Irimie Haralampie, secr. contab. 550 lei. Ioan Balta, adm. fin., Aldru Vladone, şef de secţie, Ilie Parfenrie, căpitan, câte 100 lei. Victor Anton, şef de birou 200 lei. V. Manovici, plutonier 60 lei. Văd. Ludovica Oţetea 50 lei. V. Lungu, comisar sig. 30 lei şi V. Căţănaş, ag. sig. 20 lei. Total 11,310 lei. Pe lângă însufleţirea şi jertfa din partea membrilor acestei parohii, — sprijiniţi de autorităţile chemate, — nădăjduim să vedem biserica ort. română în acest oraş cât mai curând clădită. Tuturor celor cari au contribuit la această muncă începută, în numele comitetulni şi sinodului parohial le aduc mulţumiri călduroase. *G. Cerbu*, preot.

Cinema Apollo. Piaţa Unirii, Sibiu. In 12 şi 13 Noemvrie: Sânge albastru, film american, cu Wiliam Farnum. Inceputul seara la ora 7 şi 9.

---

li urăşti şi-i compătimeşti în acelaş timp din toată inima şi simţi că n'ai puterea să înţelegi licărirea şi învălvorarea sufletului întunecat al propriului tău neam». (32) «In vreme însă ce trecem prin epidemia impresionismului politic şi ne aflăm în zodia întâmplărilor fugătoare ale zilei, cuvântul liber nu-l întrebuinţăm decât în gâlcevi furioase despre cine are vina sfărâmării Rusiei. Dar despre aceasta nici n'ar trebui gâlceavă: toţi sânt vinovaţi! Toţi se învinuiesc — mai muit sau mai puţin făţarnic — şi nimeni nu începe ceva care să pună împotriva acestei furtuni de izbucniri sentimentale puterea judecăţii şi a bunei voinţe». (6).

După cum vedem — o teză pusă limpede şi bărbăteşte, dar călcată în picioare din partea ruşilor ale căror patimi s'au deslănţuit ca nici când altădată.

Vom spicui din volumul acesta, preţios pentru ori ce om de bine, preţios şi pentru sociologul care vrea să-şi dea seama de starea de spirite, actuală, una-alta, sfătuind cu insistenţă pe cetitor să dea cei 2 lei pe cartea lui Maxim Gorki şi să se folosească de ideile sănătoase din ea de câte ori i se va da prilejul, în conversaţiile zilnice şi — dacă e preot — chiar şi de pe amvon. (Finea va urma)

N. 410/921. (195) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de classa III. **Slimnic**, tractul Sibiului, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs sânt a se înainta oficiului protopresbiteral în terminul normal.

Aspiranţii la această parohie se vor prezenta ca observarea dispoziţiunilor regulamentare în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică şi parohie spre a se face poporului cunoscuţi.

Sibiu, 22 Oct. 1921.

Oficiul protopresbiteral al tractului în înţelegere cu comitetul parohial.

Matei Voileanu
adm. prot.

Nr. 2772/921. (196) 1—3

Concurs din oficiu

Dupăce la concursul publicat în mai multe rânduri pentru postul de paroh din parohia de clasa III din *Valea Lupşei* nu şi a înaintat cererea nici un reflectant, prin aceasta se publică concurs din oficiu cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele arătate în coala B. pentru întregirea dotaţiunei dela stat conform normelor de acum.

Reflectanţii la acest post îşi vor înainta cererile susţinute cu documentele de calificaţie la Consistorul eparhial în Cluj (str. Iuliu Maniu Nr. 31) şi li-se dă voie a se prezenta şi în comună spre a şi arăta dexteritatea şi a face cunoştinţă cu poporul.

Cluj, din şedinţa Consistorului eparhial ca senat bisericesc ţinută la 21 Octomvrie — 3 Noemvrie 1921.

Consistorul Diecezan ort. rom.

Nicolae Ivan
arhim. preş.

Nr. 415/1921. (183) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului învăţătoresc la şcoala confesională greco-orientală română din comuna **Lepindea**, în protopresbiteratul **Târnava**, se publică concurs cu termin de 20 eventual 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sunt: Salar dela popor Lei 200. Dela consistor Lei 100. Restul dela stat. Cvartir în natură.

Concurenţii au să-şi înainteze rugările instruate cu documente în ordine subsemnatului oficiu protopresbiteral, — în termin deschis.

Cetatea-de-baltă, 24 Septemvrie 1921.

Nicolae Todoran
protopresbiter

Nr. 318/1921. (188) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. II. **Boşorod**, în protopresbiteratul Haţeg, se publică de nou concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele statorite în coala B. a dotaţiei dela stat.

Coneurenţii sunt poftiţi a-şi aşterne cererile provăzute cu toate documentele necesare subsemnatului oficiu protopresb. în terminul arătat, şi să se prezinte în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta şi eventual celebra.

Se observă, că întrucât nu se vor afla concurenţi cu calificaţie de cl. II, se vor admite în candidaţie şi concurenţi cu cualificaţie de cl. III.

Haţeg, la 18 Septemvrie 1921.

Oficiul protopresb. al tract. Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu
protopop.

Nr. 315/1921. (186) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II **Pricaz**, protopresbit. Orăştiei, se publică concurs nou, cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele computate în fosia B. conform normelor în vigoare.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, având concurenţii a se prezenta la biserică spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Orăştie, 13 Septemvrie 1921.

Oficiul protopopesc ort. român al Orăştiei, în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domşa
protopop.

---

(187) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Marcoş**, protopresbiteratul Treiscaune, se publcă de nou concurs, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sunt cele statorite în coala B. a întregirei dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au să şi înainteze rugările cu documentele cerute, în terminul arătat mai sus, subsemnatului oficiu protopopesc şi cu observarea regulamentului pentru parohii având prealabila încuviinţare să se prezinte în vre-o Duminecă sâu sărbătoare la biserică spre a servi şi a face cunoştinţă cu poporul.

Marcoş, 18 Octomvrie 1921.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Treiscaune, în înţelegere cu comitetul parohial.

Mihail Negruţu. **George Neagovici-Negoescu.**
adm. protop.

---

(191) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Boroşneul-mic** cu filia **Sărămaşi**, tractul Treiscaune, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Venitele şi întregirea dela stat sânt conform datelor din coala B.

Cererile de concurs se vor înainta în terminul sus indicat, la subsemnatul oficiu, iar concurenţii pe lângă observarea dispoziţiunilor reglementare, se vor prezenta în o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a cânta şi predica sau a celebra.

Intorsura-Buzăului, la 29 August 1921.

Oficiul protopresbit. ortodox român al tractului Treiscaune, în înţelegere cu comitetul parohial.

George Neagoviciu Negoescu,
adm. protopop.

Nr. 1046/1921 (185) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învăţător la şcoala noastră ort. română din comuna **Mândra**, protopresbiteratul **Făgăraş**, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima anunţare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

Dela comuna bisericească 400 Lei anual, restul dela stat.

Invăţătorul ales este obligat a conduce elevii Sâmbătă seara la vecernie şi în Dumineci şi sărbători la liturghie şi a cânta cu ei regulat.

Doritorii de a ocupa acest post să-şi înainteze cererile înzestrate cu documentele de calificaţiune subscrisului şi să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica din parohie spre a face cunoştinţă cu poporul.

Făgăraş, la 18 Septemvrie 1921.

Oficiul protopresbiteral ort. român.

Nicolae Borzea
protop.

Nr. 745/1921 (189) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învăţător la şcoala noastră confesională din **Cristian**, protopresbiteratul Branului, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dela comuna bisericească 227 Lei anual, restul dela stat.

2. Relut de cuartir, eventual cuartir în natură. Intregirea dela stat este asigurată prin decis ministerial şi o a folosit fostul învăţător.

Invăţătorul ales este obligat a conduce elevii la biserică în Dumineci şi sărbători şi a cânta cu ei la sf. liturgie.

Doritorii de a ocupa acest post să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, în terminul deschis, subsemnatului oficiu şi să se prezinte în biserică spre a face cunoştinţă cu poporul.

Zărneşti, la 26 Septemvrie 1921.

Oficiul protopresbiteral al tractului Bran în înţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamsea
prot.

Nr. 544/921. (182) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învăţător la şcoala noastră primară din **Albac**, — şi pentru ocuparea postului de al II lea învăţător la şcoala primară din **Vidra-mede**, tractul Câmpeni, se escrie concurs.

Cererile, instruite conform normelor în vigoare, sunt a se înainta subsemnatului oficiu, în termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sunt: cvartir liber, 300 lei anual dela comuna bisericească, restul dela stat.

Oficiul protopresb. în înţelegere cu comitetul parohial.

Câmpeni, 28 Aug. 1921.

Iosif Gomboş
adm. protopresb.

Băieţi

se primesc ca învăţăcei în franzelăria
(194) de **lux** şi **brutărie** 1-3
Stefan Moga, Sibiu

Inştiinţare

către Onor. oficii bisericeşti ortodoxe, catolice din Ardeal şi Bănat

Subsemnatul se recomandă pentru executare artistică şi de primul rang lucrările sale **Tempera (Fresco), Ulei, în picturi bisericeşti, icoane pentru altare, steaguri bisericeşti** etc. Preţurile cele mai convenabile pentru toate executările. Planuri artistice.

(175) 3—5 Cu stimă:

Emeric Profeta,
pictor, Sibiu, strada Schwimschul Nr. 24

Anunţuri şi reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuinţat pentru anunţuri şi reclame în cercurile preoţeşti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunţuri şi reclame se primesc la Administraţia ziarului, în Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de I. Iliu. Editura şi tiparul tipografiei arhidiec ezane.

Anul LXIX. Sibiu, 2/15 Noemvrie 1921 47—78

„ASOCIAȚIUNII" CENTRALA SIBIIU

Nr. 6
Procuratura de stat (Of.)
Str. Schewis
Loco

Telegraful

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Vizitațiune canonică

Tradiționala însuflețire a poporului nostru pentru acte de pietate creștinească, și legătura iubirii dintre popor și ierarhia noastră națională sunt și rămân pururia dovezi văzute și garanța sigură pentru înaintarea noastră în spirit creștinesc.

Inregistrăm astăzi o nouă și frumoasă dovadă de acest spirit din incidentul vizitațiunei canonice din țara Făgărașului și sfințirea bisericei din *Voila* din partea I. P. S. Sale Metropolitului nostru *Nicolae*.

Bucuria cu care poporul a întâmpinat pe păstorul său sufletesc — nu se poate descrie. A fost o sinceră manifestațiune de adevărată iubire a fiilor față de părinte.

In cele următoare vom da un scurt raport despre pogorârea părintelui în mijlocul fiilor săi sufletești, despre care se va vorbi încă multă vreme în țara Oltului, și va fi povestită din generațiune în generațiune.

I. P. S. Sa a plecat din Sibiu în 5 Noemvrie nou la orele 8 a. m. cu trenul însoțit de d-nii L. Triteanu, Dr. G. Proca, Dr. V. Stan și Ilie Beleuță.

Deși știrea despre vizitațiunea canonică a venit la cunoștința credincioșilor noștri pe unde avea să treacă abia în ultimul moment — ea s'a lățit ca fulgerul: cler și popor în haine de sărbătoare a ieșit spre întâmpinarea înaltului prelat, spre a asculta cuvântul lui și a se împărtăși de binecuvântarea sa arhierească.

La gara din Avrig.

I. P. S. Sa a fost întâmpinat de elevii școalei și credincioșii de aci în frunte cu preoțimea și antistia comunală. La sosire e întâmpinat cu strigăte de Să trăiască! iar protopresbiterul I. Cândea îi adresează următoarele:

Inaltpreasfințite Dle Arhiepiscop și Metropolite!
Preaîndurate Părinte!

Înțelegând că astăzi veți atinge comuna Avrig în călătoria oficioasă în cercul Făgărașului ni-am ținut de sfânta datorință a ne prezenta înaintea Inalt P. Sfinției Voastre.

Iubirea nețermurită ce o avem față de I. P. S. Voastră, alipirea neclătită ce o nutrim față de actualul demn cap al bisericei noastre ne-a întrunit astăzi aici cu mic și mare, tinăr și bătrân să Vă salutăm sărbătorește.

I. P. S. Părinte! Din inimă curată, sinceră și smerită, din dragoste adevărată, alipire și venerațiune nefățărită în numele preoțimei, învățătorimei, inteliginței și poporului dreptcredincios din Avrig, ca paroh și șef al cercului Avrig, ce prin îndurarea I. P. S. Voastre am norocirea a-l conduce, mă simt fericit a Vă putea saluta cu un bine ați venit în mijlocul nostru. Rugând pe bunul Dumnezeu, ca să vă țină la mulți ani fericiți spre a putea conduce naia bisericei și instituțiunile sfinte și poporul la limanul dorit; prea bunul Dumnezeu să Vă dăruiască noui puteri, ca să puteți apăra drepturile sfintei noastre biserici, căci preoțimea, învățătorimea, inteligința și poporul ce Vă iubește, înalță în continuu rugăciuni ferbinți către atotputernicul Dumnezeu ca să Vă stee într'ajutor de a feri biserica, instituțiunile ei sfinte, poporul și patria noastră întregită și iubită, de toate primejdiile, — ivească-se ele din orice parte.

Vă rugăm a ne împărtăși binecuvântarea arhierească.

I. P. S. Sa răspunde:

Vă mulțumesc din toată inima pentru primirea călduroasă ce mi-ați făcut-o. Dragostea și alipirea pe care clerul și poporul mi-o arată, îmi servește de un îndemn spre o muncă neobosită, de a conduce poporul la lumina evangheliei și la cultură. Dumnezeu prin nemărginita sa îndurare față de noi românii, a dat să se înfăptuiască tot ceeace a propoveduit marele nostru învățător George Lazar originar din Avrig. Scăpați fiind acum din robie, vremea aceasta trebue să o folosim bine, ca să ne întărim puterile pentru apărarea bisericii și patriei noastre. Sunt convins pe deplin, că poporul acestei comune e călăuzit de alipire către biserica noastră și așezămintele ei. Cu dragostea cu care mă gândesc totdeauna la voi toți, Vă împărtășesc acum binecuvântarea mea arhierească ca și bunul Dumnezeu sa coboare darul său asupra voastră spre propășirea voastră întru toate cele bune. Dumnezeu să vă binecuvinteze!

Până la plecarea trenului copiii sub conducerea învățătorului Toma Benchea cântă Deșteaptă-te române. Protopresbiterul I. Cândea s'a suit în tren atașându-se suitei I. P. S. Sale.

La Porumbacul-de-jos.

Fiind aici marginea județului Făgăraș I. P. S. Sa a fost întâmpinat de dl prefect *Varlaam* și conducătorul plasei Solomon, cari au însoțit pe înaltul prelat în tot drumul.

Gara frumos împodobită cu covoare naționale. Elevi și popor în frunte cu parohul local Mandeal și representanța comunală. Inaltul Prelat e salutat de secretarul comunal Ioan Marinescu. A rostit următoarele:

I. P. S. Dle Mitropolit!

Primăria ca reprezentanța comunei Porumbacul de-jos împreună cu școala și poporul ne-am prezentat să Vă întâmpinăm în această zi de bucurie în care Vă aflați în mijlocul nostru. Prezența D-voastră în mijlocul nostru e dovada cea mai mare de dragoste și iubire ce aveți față de poporul ce-l conduceți. Biserica noastră în trecut avea îndatorirea să apere credința, azi însă are chemare mai mare, căci e chemată de a întări credința și a promova știința la un grad dacă nu mai înalt, dar cel puțin până la un nivel cu al celorlalte popoare. Sceptrul bisericii fiind în mânile I. P. S. Voastre suntem convinși, că acest sceptru stă în mânile unei persoane, care are puterea și voința de a conduce biserica la realizarea menirii ei.

In numele comunei Porumbacul-de-jos dați-mi voe să vă zic un «bine ați venit» rugându-Vă să ne împărtășiți binecuvântarea arhierească.

I. P. S. Sa răspunde:

Vă mulțumesc din adâncul inimii mele pentru cuvintele ce mi-le-ați adresat, pe cari le socotesc adresate mai vârtos bisericii prin mine. Dumnezeu să vă întărească în iubirea, dragostea și alipirea față de biserică și față de învățăturile și așezămintele ei, ca prin aceste să vă puteți împlini și datorințele față de patrie. Impărtășindu-Vă binecuvântarea mea arhierească, rog pe bunul Dumnezeu să-și coboare darul său asupra voastră, asupra caselor voastre, asupra câmpiilor pe cari le lucrați în sudoarea feții voastre și asupra tuturor intențiunilor voastre bune. Dumnezeu să vă binecuvinteze.

Poporul până la plecarea trenului cântă «Pe-al nostru steag e scris unire». Trenul pleacă în mijlocul uralelor nesfârșite de «Să trăiască».

Arpașul-de-jos.

Gara deasemenea frumos împodobită cu covoare românești de o deosebită frumusețe. Popor mult și mult tineret și copii de școală. Aici e salutat de părintele Trandafir Dragomir:

I. P. S. Stăpâne!

Venindu ne la cunoștință că I. P. S. nostru stăpân are să cerceteze localitățile din țara Oltului, ne-a făcut o deosebită plăcere și bucurie vestea aceasta. Venind întru întâmpinarea I. P. S. Voastre, Vă prezint tineretul și poporul din comuna noastră în mijlocul cărora acum Vă aflați, și care Vă cunoaște încă din anul 1918, când ați avut bunăvoința e veni în mijlocul nostru și a ne organiza, — zicându-Vă «Bine ați venit». Să trăiți la mulți ani, ca să ne puteți conduce și apăra biserica noastră. Implorăm binecuvântarea arhierească.

I. P. S. Sa răspunde:

Noi românii prin biserică am trăit. Ea ne-a păstrat credința și conștiința noastră națională și tot ea ne va mângâia și de aici înainte. Ne va da mână de ajutor la întărirea noastra. Deci precum ați ținut la biserică și așezămintele ei în trecut, țineți și de aici înainte. Mulțumindu-vă pentru dragostea ce-mi arătați vă împărtășesc binecuvântarea mea arhierească, ca și bunul Dumnezeu să vă împărtășească harul său cel ceresc.

In timpul ce stă trenul I. P. S. Sa se întreține cu copiii școalei. Un cor sub conducerea dlui V. Bârsan cântă mai multe cântări naționale.

La gara Vișlea.

La gara din Vișlea frumos decorată tot cu covoare naționale primire grandioasă,

popor mult. Elevii şcoalei de arte şi meserii în frunte cu profesorii, elevii şcoalei primare cu învăţătorii, fanfara comunei etc.

Cuvântarea părintelui Pavel Borzea:

I. P. S. Stăpâne!

Biserica vie a Domnului Dumnezeului Mântuitorului nostru Isus Christos, Vă întâmpină azi, cerându-Vă binecuvântarea. Poporul şi şcoalele din această comună în vremile acestea nouă doresc duh nou în vechea şi sfânta noastră lege. In virtutea drepturilor cari le aveţi dela Mântuitorul nostru Isus Christos chemaţi la nouă viaţă biserica noastră. Pătrunşi de adânc respect şi sfântă bucurie, vă urăm: Să trăiţi mulţi fericiţi ani spre binele bisericii a poporului şi a patriei noastre.

I. P. S. Sa răspunde:

Impresionat de primirea ce mi-aţi făcut-o, vă mulţumesc pentru sentimentele de dragoste şi alipire ce mi-le arătaţi. Bunul Dumnezeu în nemărginita sa milostivire a făcut ca razele unui soare scump să se coboare asupra sufletelor noastre şi să încălzească inimile noastre ţinute atâta vreme în cătuşe. Biserica azi se veseleşte, scăpată fiind de robie. Datorinţa noastră deci este de a trăi în duhul graţiei ce a dat Dumnezeu nouă. Noi nu putem mulţumi lui Dumnezeu mai bine prin nimic pentru bunurile ce ni le-a dat, decât dacă ţinem la învăţăturile lui, cari sunt ca o mână de ajutor ce ne o întinde spre a ne duce la mântuire. Convins, că voi trăiţi în acest Duh aducător de fericire şi clăditor de cultură, ce se garantează prin nenumărate jertfe, rog pe bunul Dumnezeu să vă împărtăşească harul său cel ceresc. Dumnezeu să vă binecuvinteze.

Până la plecarea trenului, fanfara comunei Viştea cântă mai multe cântece naţionale.

Gara Voila.

Gara cu mult gust decorată. Inaintea ei o frumoasă poartă triumfală cu: «Bine ai venit».

De faţă mulţime de popor din comunele învecinate Sâmbăta-de-jos şi Cincşor şi întreg poporul din Voila cu mic cu mare. Aproape întreaga preoţime din tractele Făgăraş şi Avrig în frunte cu protopopul Borzea, îmbrăcaţi în ornate, întimpină pe înaltul oaspe.

La scoborârea din tren protopopul Borzea rosteşte următoarea cuvântare:

Inalt Preasfinţite Domnule Arhiepiscop şi Mitropolit!

O rară ocaziune avem astăzi de a putea întimpina pe Inalt Preasfinţia Voastră în mijlocul Ţărei Oltului — numită şi terra Blahorum în leagănul românismului — de unde a eşit multe roiuri spre întărirea românismului — spre răsărit şi apus, mează noapte şi mează zi, precum un Radu Negru. O astfeliu de ocaziune avem astăzi în această comună — când poporul dreptcredincios din Voila — 76 de familii cu 465 de suflete — popor mic, cu suflet mare — a înălţat Atotputernicului Dumnezeu o biserică măreaţă după puterile lor — şi în timpul cel mai greu al marelui războiu mondial — pentru întărirea credinţei şi legei noastre ortodoxe ca pildă de imitat şi pentru alte sate mai mari. Bucuria acestor dreptcredincioşi nu se poate descrie — ci se poate simţi — *când îşi văd biserica isprăvită.*

Sosirea Inaltpreasfinţiei Voastre Domnule Arhiepiscop şi Mitropolit în mijlocul turmei cuvântătoare spre scopul sfinţirei bisericei — ne umple inimile de bucurie şi nouă tuturora cari am putut lua cunoştinţă de aceasta rară serbare.

Suntem fericiţi că trăim în generaţia când s'a înfăptuit idealul dorit — când după secole de asupriri şi persecuţiuni politice şi bisericeşti — s'a înfăptuit unirea tuturor românilor sub un singur sceptru.

Sosirea Inaltpreasfinţiei Voastre în mijlocul nostru aci la Voila o venerăm cu mare cinste — şi Vă rugăm în numele întregului popor din acest ţinut, să binevoiţi a ne da binecuvântarea arhierească cu darurile cele cereşti când veniţi întru numele Domnului!

Să trăiţi la mulţi ani Inaltpreasfinţite Stăpâne!

I. P. S. Sa răspunde:

Prea iubiţii mei fii sufleteşti!

Cu inima plină de bucurie am venit pe pământul acesta binecuvântat de Dumnezeu, ca să sfinţesc noul lăcaş al Domnului, zidit de harnicii locuitori ai comunei Voila. Acest pământ, Ţara Oltului, e plin de amintiri preţioase pentru neamul nostru. Ea este leagănul nostru, ea e leagănul tuturor răbdărilor în dragostea către Biserică. Pe acest pământ şi azi ca şi în trecut, locueşte un popor harnic, care înţelegând că trebue să-şi lumineze sufletul şi să-şi încălzească inima prin credinţa mântuitoare, e pildă vie înaintea tuturor.

Convins că pe lângă toate nizuinţele unora de a i abate dela credinţa adevărată, ei nu vor lăsà să încolţească germenii învăţăturilor rele, ne vom ruga lui Dumnezeu, ca să se deschidă inimile credincioşilor pentru asigurarea binelui şi fericirii lor.

Ceeace ne-au câştigat strămoşii si ni le-au păstrat prin vitejia lor, datorinţa noastră e de a şi păstra şi a lăsa urmaşilor noştri întreagă această zestre, ceeace vom putea realiza numai aşa, dacă vom ţinea la Biserica, care ne-a fost scutul şi acoperitoarea noastră în trecut.

Dumnezeu să vă trimită harul său cel ceresc şi binecuvântarea sa peste familiile, casele şi ţarinile voastre, spre sporirea voastră întru toate cele bune.

Bună impresiune a făcut prezentarea deputaţiunei saşilor din comuna învecinată Cincşor.

Curatorul bisericei evanghelice, un ţăran fruntaş, binevenţează pe I. P. S. Sa în limba germană, aducându-i omagiile lor şi asigurându-l, că ei doresc să trăiască în înţelegere şi bună armonie cu românii, căci toţi suntem fii unei patrii comune, şi roagă pe I. P. S. Sa să aducă acestea şi la cunoştinţa factorilor de cădere. (Să trăiască).

I. P. S. Sa plăcut atins de această atenţiune, le răspnnde în limba germană asigurându-i, că românii nu vor cădea în greşelile foştilor stăpânitori ai ţării — ci în statul român, toţi cetăţenii loiali se bucură de aceleaşi favoruri.

De aici I. P. S. Sa e condus în procesiune până la biserică.

Pe o parte şi alta a străzii frumos împodobită, sunt înşiraţi elevii şcoalei, în capătul satului o a doua imposantă poartă triumfală. Inaintea procesiunii merg călăreţii.

I. P. S. Sa e condus la biserică. La uşa bisericei a treia poartă triumfală cu inscripţia: «Intru mulţi ani Stăpâne».

La uşa bisericei e întimpinat de parohul locului G. Vasu, cu următoarele:

Inalt Prea Sfinţite Stăpâne!

Urmând pilda moşilor şi a strămoşilor noştri cari pentru bunătăţile ce le dăruia bunul şi milostivul Dumnezeu îi aduceau jertfe de mulţumită, tot astfel şi noi scăpaţi de grozăviile războiului abia terminat, şi văzându ne alipiţi la sânul scumpei noastre mame ca cetăţeni români, ridicat-am acest nou loc de închinare.

Şi când Inalt Prea Sfinţia Voastră dând ascultare rugăciunii noastre, aţi venit să ne sfinţiţi acest nou lăcaş în numele acestei parochii, Vă zic fiţi bine venit în mijlocul nostru! Bunul Dumnezeu să Vă ţină cu sănătate mulţi ani ca să puteţi conduce biserica noastră, la sinul căreia, deşi încunjuraţi de atâţia duşmani, am putut exista 18 sute de ani.

Să trăiţi la mulţi ani!

Răspunsul I. P. S. Sale:

Părinte!

Am venit cu dragă inimă, ca prin rugăciunile ce le educem lui Dumnezeu să cerem, ca Dumnezeu să coboare darul său peste acest locaş nou zidit; am venit să mă închin înaintea lui Christos, care a revărsat darurile sale peste noi. Adevărurile ce ni-le-a adus Isus Christos în biserici s'au păstrat. Bisericile au fost locaşurile noastre de scăpare, ca corabia lui Noe. Prin biserică am ajuns la ce suntem azi. Azi, când am ajuns la libertate, înoindu-ne sufletul, ne înoim şi bisericile, ca prinos de mulţumită şi laudă Domnului. Dea Dumnezeu, ca acest nou lăcaş să fie plin de noianul virtuţilor, ca să se sporească comoara bunătăţilor sale într'ânsa şi să se reverse în ea harul ce aduce roadele vieţii vecinice.

FOIŞOARA

O carte de preţ împotriva întunerecului

De Ilie Marin

(Sfârşit)

Care sânt tezele principale ale lui Gorki?

La o viitoare «Serbare strălucitoare a popoarelor», la care un ziar duşmănos lui G. nu vrea să invite pe marele rus, fiind nevrednic de ea, nu vrea să ia parte nici G., căci declară: «Trebue să treacă zeci de ani de muncă culturală încăpăţinată şi cumpătată mai înainte ca să fie cu putinţă o asemenea serbare. Iar la o serbare la care despotismul unei mulţimi necioplite îşi sărbătoreşte biruinţa uşoară, şi la care personalitatea omenească tot ca până acum, şi ca totdeauna, rămâne încătuşată, la o astfel de serbare n'am ce să caut. Pentru mine nici nu e o serbare». (40)

Muncă, muncă fără de preget, muncă cu mâna, cu capul şi cu — inima!, eată scăparea din haosul acesta!

De Crăciun 1917 scria: «Trecem printr'o furtună de patimi întunecoase... bestia turbată de îndelungă închisoare, căsnită în chinuri seculare şi-a despicat gura larg şi urlă triumfător dornică de răsbunare, bucuroasă de rău.., Nici nu face să trăieşti dacă nu crezi în înfrăţirea tuturor oamenilor! viaţa n'are nici un rost dacă nu eşti încredinţat de biruinţa iubirii». (56)

«Hristos este ideia nemuritoare a îndurării şi a omenirii; Prometeu este duşmanul zeilor, întâiul răsvrătit împotriva ursitei, — omenirea n'a făurit nimic mai ales decât aceste două întrupări ale dorinţelor ei. Va veni odată vremea când cele două simboluri, — acela al îndurării şi al bunătăţii, şi acela al semeţiei şi al îndrăznelii nebune se vor topi în sufletul omului într'o singură mare simţire, şi în care toţi oamenii vor recunoaşte propria lor însemnătate frumuseţea năzuinţei lor şi legăturile sângelui, care-i strânge laolaltă». (57)

Indurare! Bunătate! strigă profetul rus — în pustiu, deocamdată, după cum a strigat un Tolstoi şi un Dostoievski.

Pentru ca să ajungem la vremurile când vor domni aceste lozince sănătoase, nu găseşte G. remediul în reţeta comunistă a lui Lenin. Pe Lenin şi pe Trotzki îi descrie în culori negre, ca pe neşte himişti, cari fac experienţe pe spinarea proletariatului desorientat.

Lenin este «robul dogmei»: «Clasa muncitoare este pentru el ceeace este pentru topitor metalul. Este oare cu putinţă ca din acest metal — în toate împrejurările date — să se toarne un stat socialist? Pe cât pare este cu desăvârşire cu neputinţă. Dar de ce să nu încerci? Ce pierde Lenin dacă nu isbuteşte experienţa?» (35)

G. susţine cu toată energia că «maximalismul practic al anarho-comuniştilor» este «vătămător ţării», căci «reformatorii... aduc cu sânge rece jertfă închipuirii despre o revoluţie a lumii sau o revoluţie europeană. In împrejurările de astăzi ale vieţii ruseşti nu se poate închipui o revoluţie socială: nu poţi să faci de azi pe mâne socialişti pe cei 85% din populaţia ţărănească, printre cari se mai află şi câteva zeci de milioane de nomazi de seminţii străine» (49).

Să păşim dar spre acest nou lăcaş, ca prin rugăciunile ce le vom săvârşi să cerem revărsarea darurilor asupra lui, spre întărirea credincioşilor.

După un scurt serviciu divin I. P. S. Sa e condus la casa preotului, unde încă e ridicată o poartă triumfală, şi unde a fost găzduit I. P. S. Sa.

La orele 4 s'a început vecernia împreunată cu privegherea.

Sfinţirea bisericii.

Duminecă dimineaţa la orele 8 a fost condus I. P. S. Sa dela casa părintelui Vasu de preoţime îmbrăcată în ornate, între cântări evlavioase executate de corul seminarial dirigiat de d-nul Candid Popa la biserică.

I. P. S. Sa în prezenţa întreg poporului din Voila şi satele din jur, a multor intelectuali, între cari am observat şi pe maiorul în retragere Spiridon Moian, cassar cons. fiu al acestei comune, a îndeplinit actul sfinţirii cu toată solemnitatea prescrisă de ritualul bisericei noastre.

După ocolirile prescrise şi după săvârşirea actului sfinţirii bisericii, I. P. S. Sa oficia sfânta liturgie.

La priceasnă I. P. S. Sa a eşit în faţa altarului şi a ţinut poporului care nu încăpea în biserică o înălţătoare cuvântare, spunând că cu bucurie a venit în mijlocul lor spre a le sfinţi noul lăcaş, ca prin rugăciunile sale să se pogoare din ceruri darul şi binecuvântarea lui Dumnezeu asupra noului lăcaş şi acelor ce cu dragoste şi cu credinţă vor întra într'însul.

După această introducere Inaltul prelat timp de o oră a explicat celor prezenţi pericopa zilei, Luca cap. 8,26: «Venit-a Isus cu corabia în latura Gadarenilor». I. P. S. Sa a arătat cum în această întâmplare, care la prima vedere se pare ciudată, se cuprinde învăţătura despre valoarea netrecătoare a sufletului omenesc, faţă de care lumea cu toate bunătăţile ei nimica nu înseamnă. Prin urmare datoria cea d'ntâi a noastră este de a ne mântui sufletul.

Predica I. P. S. Sale a făcut o adâncă impresie asupra celor prezenţi.

La fine, I. P. S. Sa a mulţumit tuturora, cari într'un mod sau altul s'a ostenit, au jertfit şi au ajutat la ridicarea noului Sion, în special a mulţumit parohului local G. Vasu, care a avut partea leului la întreaga zidire şi evlavioasei credincioase văduvei Paraschiva Moianu, care a procurat un clopot pe seama bisericii cu frumoasa sumă de 20,000 lei.

A urmat apoi stropirea credincioşilor şi împărţirea anaforei.

Trecuse de orele 2, când I. P. S. Sa a fost condus în procesiune de preoţii slujitori la casa preotului.

Banchetul.

La orele 2½ s'a dat în sala şcoalei un banchet, la care a participat peste 100 de persoane. S'au rostit mai multe toasturi frumoase. I. P. S. Sa a ridicat primul său toast în sănătatea M. Sale Regelui Ferdinand I. Dr. Octavian Vasu în sănătatea I. P. S. Sale, tot asemenea şi parohul gr.-cat. din loc. Parohul A. Popa a toastat în sănătatea parohului Gh. Vasu pentru ridicarea noului lăcaş, parohul Gh. Vasu a mulţumit tuturora cari l-au ajutat în munca sa şi în special I. P. S. Sale, care n'a pregetat să vie în persoană să sfinţească noul lăcaş

Au mai vorbit d-nii Codrea şi Şuteu carele a ridicat păharul în sănătatea arhitectului consistorial I. Pamfilie după al cărui plan s'a zidit biserica, şi în sănătatea Dlui Cabadaiev, care a pictat-o.

După ridicarea mesei I. P. S. Sa a făcut mai multe vizite la fruntaşii din Voila.

Spre Dridif.

Luni la orele 8 dimineaţa plecarea spre Dridif.

Trăsura I. P. S. Sale e încunjurată şi precedată de un frumos banderiu de călăreţi voinici, conduşi de primarul I. Şerban din Voila. La ieşirea din sat apar şi călăreţii din Dridif. In capul Dridifului o frumoasă poartă triumfală. Popor mult şi elevii de şcoală în frunte cu învăţătorul Opriş, carele rosteşte următoarele:

Inalt P. Sf. D-le Metropolit!

O bucurie nedescrisă a cuprins inimile credincioşilor ortodocşi ai comunei noastre, când ni s'a adus la cunoştinţă plăcuta ştire că cu ocaziunea sfinţirei bisericei ort. din Voila în treacăt către centrul judeţului nostru I. P. Sf. Voastră se va opri pentru vre-o câteva ore şi în comuna noastră.

Dacă se mai găseşte în întreagă ţeara Oltului sau pot zice în întreg Ardealul vre-o comună, care a dorit şi aşteptat mai mult sosirea I. P. Sf. Voastre, binevoiţi a lua cunoştinţă că credincioşii ort. ai comunei noastre sunt aceia care au aşteptat atât de ferbinte acest eveniment, pentrucă populaţia acestei comune deşi mică în numărul sufletelor este divizată în două confesiuni (ort. şi gr.-cat.) şi afară de aceştia s'a încuibat în mijlocul nostru şi unii rătăciţi, aşa numiţii pocăiţi.

Cu sosirea I. P. Sf. Voastre în comuna noastră sperăm, că parte din oile cari s'au abătut de sub conducerea păstorului lor sufletesc se vor întoarce iar la credinţa cea adevărată.

Daţi-mi deci voe I. P. Sfinţite Stăpâne ca în numele acestei comune să vă zic un călduros, «bine aţi venit» dorindu-vă să trăiţi întru mulţi, mulţi fericiţi ani!

I. P. Sf. Sa răspunde:

Auzind despre lucrurile din comuna voastră, am ţinut să mă opresc şi la voi, nădăjduind, că prăpastiile ce sunt între fiii comunei voastre se vor netezi, unindu-se iarăşi în una şi aceeaşi credinţă, pe care Dumnezeu nu o-a dat spre desbinare, ci spre împreunare.

Impărtăşindu-vă binecuvântarea mea arhierească, ne vom ruga pentru împreunarea voastră.

Dumnezeu să vă binecuvinteze.

La uşa bisericei a doua poartă triumfală. E întimpinat de protopopul Borzea şi parohul locului G. Lupu cu crucea şi evangelia.

In mijlocul comunei înaintea bisericii este ridicată o frumoasă poartă triumfală. I. P. S. Sa e întâmpinat de prot. Borza şi parohul locului G. Lupu care rosteşte următoarele:

I. P. Sfinţite Stăpâne!

Zi mare şi de bucurie e ziua aceasta pentru noi. Iubirea nemărginită ce o aveţi faţă de noi V'a îndemnat să descindeţi în mijlocul nostru, ca şi ucenicii lui Christos, venind să aruncaţi între noi razele luminoase ale evangheliei lui Christos. Ziua aceasta va rămâneà neuitată pentru noi; căci I. P. S. Voastră aţi venit ca un adevărat părinte să propovăduiţi dragostea şi buna înţelegere între fii acestei comune. Salutându-Vă în numele credincioşilor şi rugându Vă pentru binecuvântarea I. P. S. Voastre, Vă zic bine aţi venit.

Răspunsul I. P. S. Sale:

Am venit cu inimă dragă la voi, ca împreună luminându-ne sufletele şi încălzindu-ne inimile, împreună să şi umblăm pe calea arătată de evanghelia lui Christos, pe calea ce duce la mântuire şi pe care am venit să v'o vestesc vouă astăzi, care este Biserica lui Christos de care toţi trebue să ne alipim. Impărtăşindu-Vă binecuvântarea mea arhierească, rog pe bunul Dumnezeu să coboare peste voi bogăţia darurilor sale.

I. P. S. Sa întră în biserică şi cu asistenţă număroasă oficiază sfânta liturgie.

Fiindcă înainte cu vre-o 20 de ani s'a incuibat în Dridif secta pocăiţilor, I. P. S. Sa a ţinut după priceasnă credincioşilor cari nu încăpeau în biserică timp de o oră o frumoasă cuvântare, arătând că Mântuitorul ne-a descoperit numai o doctrină, Mântuitorul Hristos a instituit cele 7 taine, prin care ni-se împărtăşeşte graţia dumnezeească, iar cu propagarea doctrinei şi administrarea şi săvârşirea sfintelor taine a încredinţat biserica şi respective pe slujitorii ei. Deci numai în, şi prin biserică ne putem mântui. Punct de punct a combătut apoi I. P. S. Sa toate rătăcirile pocăiţilor, aducând număroase pilde. Cuvântarea I. P. S. Sale a făcut o adâncă impresie asupra mulţimei de popor.

După terminarea serviciului divin, I. P. S. Sa împreună cu suita a luat masa în casele parohului local Gh. Lupu.

Spre Beclean.

La 2 ore plecarea spre Beclean. I. P. S. Sa a fost însoţit dela Dridif la Beclean de un banderiu de peste 100 de călăreţi, condus de fostul deputat Gh. Taflan. La sosirea în comună e ridicat un frumos arc de triumf cu inscripţia: «Bine-aţi venit».

La uşa bisericii I. P. S. Sa e întimpinat de protopopul Borzea şi parohul local N. Clonţa, care rosteşte următoarea vorbire:

Mai elocuente argumente împotriva acestei «zăpăcite experienţe» nu sânt cu putinţă.

In ajutorul tezei: nu există evoluţie socială cu salturi mortale, ci numai dragostea reciprocă, stima reciprocă, colaborarea poate să ducă la ţinta dorită de toţi, cei cu inima bună şi cu simţ de responsabilitate, în urma unei transiţii neprecipitate, aduce G. un arsenal întreg de argumente, — care trebue citite.

Din paginile lui G. putem învăţa până unde poate ajunge un popor condus de lozinci false, — şi cazurile relatate de G. despre batjocurirea respingătoare a Ţarinei bolnave, după isbucnirea revoluţiei, despre prostia copilărească a «revoluţiei» din Moscova 1917, jafurile beciurilor de vin, în valoare de milioane nimicirea idioată de biblioteci de preţ, descrierea doctoresei care moare plină de bube, de foame, a ofiţerului silit să cerşească, toate amănuntele acestea şi multe altele, ne silesc să medităm asupra psihologiei mulţimii şi să încercăm în marginile puterii noastre, firește, să punem zăgaz primejdiei curentului, care se poate transplanta şi la noi.

G. dă sfatul: înfiinţaţi instituţii, caritative cari să aducă populaţia la resonamente mai sănătoase, scăpându-o din braţele disperării şi a demagogilor. G. proclamă: nu este omeneşte să te bucuri de durerea altuia, nu este bine să te laşi condus de «desfrânul de vorbe», ca să ureşti clase întregi, neamuri întregi, rase întregi. Nu generalizaţi! strigă el conştiinţei omeneşti. Ca omul care este sigur că după flux urmează reflux şi în istoria omenirii, i se pare, că «tocmai începem să creştem în noi o silă hotărît fiziologică împotriva a tot ce este sângeros crud şi murdar, această silă trebue să sporească şi să se schimbe într'o idiosincrasie a marei mulţimi» (69).

Cred că citatele de până acum vor convinge pe cetitor că este vorba de o carte care n'ar trebui să lipsească din nici o bibliotecă poporală (păcat că unele expresii nu le va pricepe poporul!), dar — mai cu seamă — să nu lipsească din mânile nici unui preot şi învăţător român.

Azi de fapt se împlineşte ce zice sfânta Scriptură, că proroc mare s'a arătat şi Dumnezeu cercetează pe aleşii săi. Astăzi Dumnazeu ne-a cercetat prin venirea I. P. S. Voastre în mijlocul nostru. In numele acestui popor dornic de a Vă vedea, de a asculta poveţele I. P. S. Voastre, cu iubire frăţească Vă zic bine-aţi venit. Dumnezeu să Vă ţină întru mulţi fericiţi ani spre mărirea Bisericei şi patriei noastre.

Răspunsul I. P. S. Sale:

Trecând în drumul meu dela Voila la Făgăraş, am ţinut să mă opresc şi în mijlocul vostru ca să vă văd. Mă bucur de ţăria voastră neclintită în credinţă şi de alipirea voastră de Biserică ce o manifestaţi prin iubirea şi alipirea către mine. Am venit ca să vă spun, să ţineţi şi mai departe credinţa strămoşilor voştri, căci precum credinţa ne-a susţinut până acuma, tot aşa şi de aici înainte, numai credinţa ne va putea susţinea.

Rugând pe bunul Dumnezeu să vă împărtăşească binecuvântarea sa şi darul său, vă împărtăşesc şi eu cu binecuvântarea mea.

Intrând în biserică s'a oficiat doxologia, la finea căreia I. P. S. Sa a ţinut poporului adunat în număr foarte mare o potrivită cuvântare, lăudând hărnicia lor şi îndemnându-i a vieţui conform învăţăturilor Mântuitorului Isus Christos.

După aceea Inaltul Prelat a examinat arhivul parohial din această comună, matricule, etc., găsindu-le toate în cea mai perfectă regulă.

La Făgăraş.

La orele 4 condus de acelaş banderiu de călăreţi din Dridif şi Beclean, I. P. S. Sa urmat de un lung şir de trăsuri ajunge în Făgăraş.

In capătul Făgăraşului e ridicată o impozantă poartă triumfală cu inscripţia: «Bine-aţi venit!»

Aici Inaltul prelat e aşteptat de întreg Făgăraşul în frunte cu autorităţile locale, iar preoţimea tractuală în frunte cu protopopul Borzea.

In numele oraşului primarul Dr. *Crişan* a salutat pe înaltul oaspe cu o avântată şi frumoasă vorbire, în care arătând însemnătatea venirii unui Arhiereu între credincioşi, îi urează bună venire.

Răspunsul I. P. S. Sale:

Mulţumindu-vă pentru bineventare, plin de bucurie întru în capitala judeţului Făgăraş, în centrul în care au ars flacările iubirii de lege, neam şi patrie. Poporul român din Ţara Oltului s'a distins totdeauna prin o judecată limpede, prin hărnicia puterii sale şi rezistenţa sa de nebiruit în iubirea de limbă şi lege. In rugăciunile noastre unindu-ne în credinţă, rog pe Dumnezeu să vă împărtăşească binecuvântarea sa cea cerească.

Apoi I. P. S. Sa s'a dat jos din trăsură şi îmbrăcat în mantie, cu cârja în mână a fost condus de preoţime şi corul seminarial până la biserică în procesiune.

Tot Făgăraşul îmbrăcase haine de sărbătoare. Pe toate edificiile publice şi pe multe case erau arborate steaguri naţionale, iar ferestrele erau împodobite cu flori şi covoare.

Pe o parte şi pe alta a străzii regale erau înşiraţi elevii şcoalei primare, ai şcoalei medii şi ai Liceului R. Negru.

Intrând în biserică s'a oficiat vecernia împreună cu litia. I. P. S. Sa a uns pe credincioşi cu mir.

In Făgăraş I. P. S. Sa a fost găzduit în casele prot. nostru Borzea, care Sâmbătă seara în onoarea Inaltului prelat a dat o masă, la care a participat suita I. P. S. Sale şi un număr însemnat de onoraţiori din oraş în frunte cu d-nul prefect Varlaam.

Marţi, în ziua sfântului Dumitru, la ora 9 înaintea bisericii noastre era postată o companie de jandarmi care în tot decursul serviciului divin a dat onorurile militare.

La orele 9 este condus I. P. S. Sa dela casa protopopească la biserică de preoţii slujitori îmbrăcaţi în ornate, L. Triteanu, Dr. G. Proca, N. Borzea, N. Aron, V. Literat, V. Stoicanea, T. Păcală, V. Floca, şi protodiaconul I. Beleuţă. Inainte mergea corul seminarial.

La Sf. Liturgie o parte a credincioşilor şi a elevilor n'a avut loc în biserică ci a trebuit să rămână în curtea bisericii. La Priceasnă I. P. S. Sa a ţinut celor prezenţi o frumoasă predică. Mânecând dela cuvintele Sf. Apostol Pavel: «să lăpădaţi pe omul cel vechiu şi să vă îmbrăcaţi în omul cel nou», a vorbit despre înnoirea conştiinţelor prin puterea de prefacere a credinţei, arătând în mod clar, şi cu multe pilde, că viaţa se poate regenera numai prin sufletul care este pătruns de adevăratele învăţături ale Mântuitorului, de duhul evangheliei ale căror daruri sunt şi astăzi neistovite. A vorbit apoi despre bunătăţile cele mari pe care le câştigăm prin primirea Mântuitorului în inima noastră şi întocmirea vieţii noastre în conformitate cu preceptele evangheliei.

Cuvântul arhieresc a făcut adâncă impresie asupra celor prezenţi. A urmat apoi ungerea cu sf. mir şi împărţirea anaforei.

S'apropia de orele 1 când I. P. S. Sa a fost condus dela biserică la locuinţa sa cu aceeaş solemnitate cu care a fost adus.

Recepţiunile.

La orele 1 a avut loc în sala prefecturii judeţului recepţiunile.

La întrarea în sală I. P. S. Sa Mitropolitul însoţit de Dl Prefect Varlaam a fost întâmpinat cu strigăte de: «Să trăiască».

S'a prezentat: biserica ortodoxă în frunte cu protopopul Borzea. Biserica gr.-cat. în frunte cu capelanul O. Popa. Comunitatea israilită. Armata în frunte cu Colonelul Montani. Jandarmeria în frunte cu Căpitan Ionescu. Judecătoria de ocol condusă de Dr. Pandrea. Administraţia judeţeană condusă de D. Frâncu. Primăria în trunte cu Dr. Crişanu, corpul profesoral dela Liceul R. Negru condus de Directorul Dr. Ştefan Damian, corpul profesoral dela şcoalele medii condus de Directorul Dragoş, funcţionarii dela poştă în frunte cu Directorul Pápai, Revizoratul judeţan în frunte cu Dnul M. Mateiu. Şcoala primară condusă de Directorul Rânea, comitetul parohial din Galaţi condus de parohul N. Aron. Meseriaşii din Făgăraş conduşi de preşedintele I. Lazăr şi comitetul judeţean al ocrotirii orfanilor din răsboiu condus de preşedintele A. Belle.

I. P. S. Sa s'a întreţinut în mod afabil şi cu mult interes cu toate delegaţiunile luându-şi imformaţii şi dând diferite sfaturi şi poveţe; iar la urmă mulţumindu-le tuturor pentru ocaziunea dată de a petrece câteva clipe în mijlocul lor, i-a îndemnat să păstreze tradiţiile de alipire şi dragoste către biserică, exprimându-şi convingerea că în Făgăraş se lucrează cu inimă şi devotament.

Impărtăşindu-le binecuvântarea arhierească, le doreşte dela Dumnezeu puteri pentruca fiecare la postul ce i-s'a încredinţat să-şi îndeplinească misiunea cât mai bine pentru aşezarea statului pe temelii puternice.

Aflând I. P. S. Sa dela reprezentantul bisericei gr.-cat. că părintele vicar Comşa e bolnav, îndată după recepţiuni i-a făcut o vizită.

Banchetul.

La orele 2 urmă banchetul aranjat în sala cea mare a hotelului Mercur, la care a luat parte peste 100 persoane.

In fruntea mesei I. P. S. Sa având la dreapta pe prefectul Varlaam, iar la stânga pe primarul Dr. Crişan.

Primul toast îl ridică I. P. S. Sa spunând, că-i creşte inima de bucurie când vede frumoasa cunună românească formată în jurul mesei, ştiindu-i în acelaş timp şi la munca obştească. A fost grele timpurile de tristă aducere aminte pentru noi. Şi în aceste timpuri am găsit energie şi putere în poporul nostru, care şi-a dat stăpânirilor streine din trecut tot, afară de suflet pe care l'a păstrat curat şi neprihănit. Forţele noastre, cari au stat până astăzi latente, avem acum fericitul prilej să le punem la lucru, să arătăm ce putem face.

Această situaţiune fericită avem a o mulţumi puterii de rezistentă a poporului nostru, şi cu deosebire jertfelor aduse de armata română, în fruntea căreia s'a găsit un viteaz căpitan, care s'a identificat cu aspiraţiunile întregului nostru popor. De aceea Vă rog să ridicăm păharul în sănătatea Majestăţii Sale Regelui tuturor românilor Ferdinand, în sănătatea slăvitei noastre Regine Maria şi a întregei dinastii române (puternice Să trăiască) iar corul seminarial a cântat imnul «Trăiască Regele».

D-nul prefect *Varlaam* în cuvinte alese spune, că în peregrinajele sale prin Ardeal a avut ocaziune să vadă biserici monumentale, zidite de un popor orgolios, — şi a văzut în umbra lor tainicele noastre biserici, ascunse modeste în toate satele. Acolo în micile bolţi ca o sentinelă neadormită veghea şi îngrija preotul pus, ca focul credinţei strămoşeşti să nu se stingă; cu crucea şi cu cartea propovăduia şi învăţa fiii acestui neam. El a fost păstrătorul acestei comoare sufleteşti, carea a contribuit ca astăzi să fim împreună. Credinţa în Dumnezeu ne a dus la triumful dreptăţii de azi când toţi ne aflăm sub acelaş sceptru.

De aceea m'am bucurat când am aflat, că I. P. S. Sa Metropolitul Nicolae va veni în mijlocul poporului — şi am luat parte cu dragă inimă la această sărbătoare a credinţei, la această rară sărbătoare de a auzi cuvintele înţelepte a le I. P. S. Sale de a admira marile sale învăţături, şi firea sa blândă — calităţi, cari ne servesc de chezăşie, că soartea bisericei ardelene este depusă în mâni sigure. Ridic păharul meu în sănătatea I. P. S. Sale Metropolitului Nicolae. (Vii aclamaţiuni de Să trăiască la adresa I. P. S. Sale). Corul seminarial cântă «Să trăiască».

Deputatul Dr. D. Vassu ridică un frumos toast pentru preoţimea ortodoxă care a salvat în trecut poporul nostru.

Ar fi mai urmat şi alte toaste frumoase, dar I. P. S. Sa ţinând cont de limita timpului — la orele 4 a ridicat masa.

La biserica lui Constantin Brâncoveanu.

După ridicarea mesei I. P. S. Sa a vizitat biserica lui Constantin Brâncoveanu, admirând vechea sculptură şi pictură, care spre a fi salvată de dintele vremii, tocmai acuma se repară din partea comisiunii însărcinată cu conservarea monumentelor istorice.

Aceste reparaturi se fac sub îngrijirea dlui arhitect Ştefănescu, care se afla la faţa locului dând I. P. S. Sale şi celorlalţi cari îl însoţiau deslusirile necesare.

In fortăreaţă.

De aici I. P. S. Sa s'a dus în vechea fortăreaţă din Făgăraş zidită în secolul al XIV şi XV. In trecut a fost o fortăreaţă însemnată, care a înfruntat multe vijelii. Aici a fost adăpostită pe timp mai scurt către finea secolului al XVI Doamna Stanca, soţia marelui Voivod Mihai Vi-

teazul, fiind întâmpinat la intrare de comandantul castelului Colonelul Montani şi o companie de onoare. In acest castel se află de prezent internaţi 600 ruşi între cari 160 de ofiţeri din armata lui Wranghel, mulţi dintre ei cu soţii şi copii.

In capela castelului I. P. S. Sa a oficiat un scurt serviciu divin. Cu această ocaziune ne-a fost dat să ascultăm un admirabil cor bisericesc condus cu multă artă din partea renumitului cântăreţ de operă din Moscova Baianoski.

La finea serviciului divin I. P. Sa a adresat prizonerilor cuvinte de mângăiere, pe cari le-a tălmăcit în limba lor Maiorul Ionescu, dorindu-le ca restabilindu-se pacea şi ordinea în Rusia să se poată întoarce la vetrele lor. Iar la fine le-a împărtăşit binecuvântarea în limba slavă.

Sara.

După aceea I. P. S. Sa a făcut mai multe vizite, iar la orele 6 a luat ceaiul oferit de Dna şi Dl Prefect *Varlaam* în saloanele prefecturei. Cina a luat-o în ospitala casă a Dlui deputat Dr. D. Vasu.

La liceul Radu Negru.

Miercuri a. m. I. P. S. Sa a vizitat liceul Radu Negru din Făgăraş, unde a fost întâmpinat de directorul *Dr. Ştefan Damian.*

I. P. S. Sa a fost condus în sala de gimnastică unde se aflau elevii în frunte cu corpul profesoral. La intrarea în sală I. P. S. Sa a fost întâmpinat cu strigăte de «Să trăiască». In numele elevilor şi a corpului profesoral a fost salutat înaltul prelat de profesorul O. Popa.

I. P. S. Sa s'a adresat apoi elevilor prin o cuvântare mai lungă plină de adevărate sfaturi părinteşti. I-a îndemnat la sârguinţă, diligenţă, şi purtare bună, la ascultarea de profesori, căci ei sunt părinţii lor spirituali, la cercetarea bisericei şi la rugăciune, arătându-le foloasele cele mari pe cari ni le putem câştiga prin îndeplinirea tuturor celor amintite. Şi în fine le împărtăşeşte binecuvântarea sa arhierească.

In numele corpului profesoral şi în numele elevilor directorul Damian mulţumeşte I. P. S. Sale pentru bunăvoinţa arătată şi onoarea ce li s'a făcut, asigurându-l că cuvintele părinteşti adresate atât elevilor cât şi corpului profesoral le vor servi la toţi de un puternic îndemn şi un nou stimul întru îndeplinirea datorinţelor lor. (Puternice «Să trăiască» la adresa I. P. S. Sale).

Corul tinerimii a cântat imnul «Trăiască Regele» cu toată preciziunea.

După aceea înaltul prelat a pus diferite întrebări elevilor, singuratici interesându-se mai aproape de starea lor. Gimnaziul «Radu Negru» este frecventat de peste 500 elevi toţi din jud. Făgăraş. Băieţi vioi şi chipeşi parte mare din ei, mai ales cei mici, încă în portul lor naţional adus de acasă.

Dela liceu a trecut

La şcoala medie de fete.

Feţele celor 200 fetiţe radiau de bucurie la sosirea înaltului oaspe. Bucuria lor a fost justificată. I. P. Sf. Sa într'o alocuţiune plină de gingăşie şi căldură le-a vorbit despre chemarea lor în familie şi în societate. La crucea Mântuitorului femeile au rămas cele din urmă, iar Mântuitorul după inviere femeilor s'a arătat întâia oară. Le-a îndemnat să primească pe Isus Hristos în sufletele lor plăpânde şi să nu se despartă de el nici pe o clipă. Atunci vor primi putere, vor învinge toate greutăţile vieţii şi vor aduce multă mângăiere şi fericire în mijlocul desnădăjduiţilor de azi.

Directorul *I. Dragoş*, crescut în secţiunea pedagogică a seminarului nostru «Andreian», asigură pe I. P. S. Sa, că educaţia şi instrucţia din această şcoală vor fi predominate de idealul creştin, care cuprinde în sine şi idealul nostru naţional.

Cu laudă trebue să menţionăm, că în legătură cu aceasta şcoală s'a înfiinţat şi un internat, deocamdată pentru 30 eleve. I. P. S. Sa a vizitat muzeul, dormitorul şi culina internatului aflând pretutindenea ordine şi curăţenie. Ne face o plăcere să constatăm, că şcoala medie de fete din Făgăraş sub conducerea directorului I. Dragoş şi a catechetului nostru Traian Păcală îndeplineşte o muncă reală, ale cărei rezultate binefăcătoare nu vor întârzia.

La spital.

La capătul oraşului înspre Beclean, în mijlocul unei grădini frumoase, se află pomposul edificiu al spitalului orăşenesc. Conducerea spitalului o are medicul Dr. Connerth, care emoţionat de înalta vizită cu multă durere a spus, că spitalul să resimte de trecerea armatelor. Toţi câţi au trecut pe acolo au ruinat şi au dus cu ei ce a fost mai bun. In lipsa de sprijin mai însemnat, acum cu greu se pot reface şi astfel se luptă cu mari greutăţi. In afară de instrumentele medicale cu deosebire se simte lipsa de *rufărie.*

I. P. S. Sa a cercetat apoi toate camerile bolnavilor stând cu fie-care de vorbă, interesându-se de proveniența şi stadiul morbului, dând încurajare şi mângăiere tuturora. Cercetarea bolnavilor a durat 1 oră.

*

După masă la ora 3, I. P. S. Sa s'a reîntors la reşedinţă cu automobilul d-lui N. Şomănescu, fiul marelui filantrop şi patriot român, care a fost *Sava Şomănescu*, preşedintele de odinioară al Ligei culturale.

*

Nu putem termina acest raport al nostru fără a constata din cele experiate, că poporul nostru din ţara Oltului este un popor plin de vieaţă, un popor de viţă veche, care are în frunte o preoţime conştie de misiunea sa.

*

Dee Dumnezeu, ca sfintele rugăciuni ridicate de I. P. S. Sa, în decursul acestei vizitaţiuni canonice să afle răsunet la tronul ceresc, pentru înaintarea sfintei noastre biserici şi a poporului credincios.

Congresul naţional-bisericesc

Şedinţa IX (ultimă)

ţinută la 8/21 Octomvrie 1921.

Preşedinte: I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae.* Notar: Lazar Triteanu. Şedinţa se deschide la orele 9 a. m.

Inainte de a întra în ordinea de zi deputatul Dr. Lazar Popovici propune: I. ca congresul naţional bisericesc să înainteze sf. sinod prin sinodul episcopesc dela noi cererea ca şi până la schimbarea sau cassarea canonului VI Trulan prin proximul sinod ecumenic să se dea dispensă de căsătorie preoţilor văduvi pe lângă ulterioara aprobare a sinodului ecumenic, II. congresul să înainteze sinodului episcopesc cererea ca să se schimbe durata serviciului divin, să se scurteze durata posturilor şi să se amelioreze asprimea lor, — de asemenea să se reducă numărul sărbătorilor punându-se sărbătorile sfinţilor şi mucenicilor pe duminecile care urmează; III. Congresul să înainteze sinodului episcopesc cererea ca toţi preoţi concediaţi să se recheme la serviciu, iar guvernului să se înainteze prin sinodul episcopesc rugarea ca în serviciul statului să nu primească preoţi fără prealabila învoire a Consistorului.

Propunerile deputatului Dr. Lazar Popoviciu să trec la Consistorul mitropolitan ca în chestiunile aparţinătoare atribuţiunilor congresului naţional-bisericesc să pregătească materialul necesar pentru a se putea aduce soluţiunea norocoasă, iar chestiile, cari nu aparţin acestui corp logiuitor să se treacă la forul în drept a hotărî.

Deputatul Dr. Ioan Lupaş face următoarea propunere: 1. Considerând că comisiunea pentru conservarea monumentelor istorice din vechiul regat şi-a estins activitatea şi în teritoriile cari stau din punct de vedere bisericesc sub jurisdicţiunea mitropoliei noastre transilvane;

Considerând că cele 2 comisiuni regionale înfiinţate una pentru Transilvania cu sediul în Cluj, alta în Bănat cu sediul în Lugoj, au iniţiat pregătirea unui inventar nou în care să fie însemnate toate monumentele istorice de valoare, propune ca congresul să îndrume toate consistoriile noastre eparhiale a da ordin oficiilor protopopeşti să pregătească consemnări exacte în dublu despre toate edificiile bisericeşti şi despre toate obiectele bisericeşti de valoare artistică şi istorică, indicând care dintre aceste merită să fie luate în inventarul monumentelor istorice.

2) Un exemplar se va păstra la oficiul protopopesc, iar al doilea să va trimite de consistoriile din Sibiu, Cluj, Oradea mare şi Arad la comisiunea regională a monumentelor istorice din Cluj, iar de consistoriile din Caransebeş şi Timişoara celei din Lugoj.

3) In cadrul fiecărei eparhii să se înfiinţeze câte un muzeu bisericesc în care să fie adunate şi conservate obiectele artistice mai de valoare, cari nu ar fi păstrate mai cu suficientă îngrijire prin bisericile parohiale.

4) Fiecare oficiu protopopesc să adune în un album fotografiile tuturor edificiilor bisericeşti şi şcolare cari formează proprietatea bisericii române ortodoxe, indicând la fiecare anul clădirii şi valoarea actuală.

Propunerea deputatului Dr. Ioan Lupaş se transpune în competinţa Consistorului mitropolitan spre studiare şi ulterioară dispunere. —

Intrând în ordinea de zi raportorul comisiunii organizatoare deputatul Dr. A. Lazar relatează asupra propunerii privitoare la chestiunea concordatului ce intenţionează a încheia statul român cu curia papală din Roma.

La propunerea comisiunii se enunţă următorul concluz:

Congresul mulţumeşte I. P. S. S. părintelui arhiepiscop şi mitropolit pentru cuvântarea luminoasă ţinută la senatul ţării în chestia concordatului şi aprobă acţiunea inaugurată în această chestiune de factorii şi organele bisericii.

Congresul aşteaptă dela fiii bisericii ortodoxe române, mai ales dela aceia, cari au cuvânt în viaţa publică a statului, să utilizeze toate mijloacele constituţionale pentru înlăturarea acestui pericol din calea desvoltării naţionale a statului român.

Invită Conaistorul mitropolitan şi roagă pe I. P. S. Sa părintele arhiepiscop şi mitropolit ca de urgenţă să intrevină la guvern, arătându-i dispoziţiile periculoase anticonstituţionale ale concordatului proectat, şi guvernul să întrerupă orce tratative pentru încheerea unui concordat între statul român şi curia papală din Roma. —

La ordinea silei urmează comisia de unificare bisericească. Raportorul acesteia Dr. Lucian Borcia, arată fazele principale prin cari a trecut această chestiune şi schiţează pe scurt activitatea delegaţiei congresuale în legătură cu concluzul 61/1920 prezintă apoi raportul Consistorului mitropolitan Nr. 25/1921 M. cu adnesele sale privitor la organizaţia unificării bisericeşti.

La propunerea comisiunii, congresul enunţă următorul concluz:

I. Congresul naţional-bisericesc ia act cu vie satisfacţie de rezultatul îmbucurător că iniţiativa pentru unificarea organică a bisericii or-

todoxe române din România întregită, luată de mitropolia noastră prin hotărârea din 23 Aprilie 1919 a Sinodului episcopesc şi prin concluzul Nr. 61 din 12/25 Februarie 1920 al congresului naţional-bisericesc, a fost îmbrăţişată cu căldură frăţească şi cu adâncă înţelegere atât de mitropolia Ungro-Valahiei, a Moldovei şi Sucevei, cât şi de arhiepiscopia Chişineului şi mitropolia Cernăuţilor, având ca urmare tratative temeinice în scopul găsirii unei forme potrivite pentru realizarea şi organizarea acestei unităţi.

Congresul examinând materialul întreg al desbaterilor comisiunii exmise pentru unificarea organizării bisericeşti constată:

1. că comisiunea compusă din delegaţii mitropoliei noastre şi din reprezentanţii bisericii ortodoxe din celelalte provincii unite în România întregită, au admis ca bază a desbaterilor principiile cuprinse în hotărârile sus citate, şi anume:

a) că reînoind mitropolia noastră vechile legături de unitate cu mitropolia Ungro-Vlahiei, a Moldovei şi a Sucevei, împreună cu biserica Basarabiei şi a Bucovinei să alcătuiască pă ţi int grante pentru vecie din *o singură, sfântă sobornicească, apostolică nedespărţită biserică autocefală, naţională a statului român;*

b) că principiile depuse în Statutul nostru organic să servească drept temelie la viitoarea organizaţiune unitară a bisericii ortodoxe din România întregită;

c) şi că organizaţiunea unitară nu se poate face prin octroare, ci numai prin acordul reprezentanţelor legale ale provinciilor bisericeşti.

2. că mitropoliile surori aflând că le lipsesc unele premise reale ale organizaţiunii mitropoliei noastre deocamdată nu pot înfăptui în întregime principiile depuse în Statutul nostru organic, îndeosebi autonomia în măsură cum o înfăptueşte Statutul nostru organic şi constituţionalismul bazat pe sistemul reprezentativ prin alegeri directe pe întreaga scară.

3. că întreaga comisiune a fost de acord, că mitropoliile fiind rezultatul evoluţiei istorice, trebue să se susţină împreună cu aşezămintele lor (proiect art. 27) şi că astfel unificarea organică nu reclamă uniformizarea geometrică a organizaţiunii şi că o asemenea uniformizare ne-ar aduce în flagrantă contrazicere cu rezultatele evoluţiei de până acum; această constatare este confirmată şi de I. P. S Sa Părintele Mitropolit Primat în adresa sa d n 24 Iunie a. c, când zice: «Dorinţa comisiunii ar fi fost să găsim principiile de unificare completă, ceeace a fost imposibil acum, dat fiindcă până acum bisericile din singuraticele provincii şi-au avut organizaţia lor întrată în sânge, în uz»;

4. că astfel — dupăcum constată şi raportul delegaţiei noastre — comisia a respectat aproape pe întreaga scară situaţia deosebită a mitropoliei din Ardeal şi Banat, admiţând ca aceasta să-şi susţină şi pe mai departe toate acelea instituţiuni, cari cel puţin deocamdată nu se pot introduce în celelalte mitropolii.

II. Congresul ia act de raportul Consistorului mitropolitan şi declară:

că organizaţia unitară are să se extindă în mod consecvent asupra tuturor instituţiunilor comune ale bisericii integrale, respectându-se în mod firesc numai la părţile integrante acele instituţiuni şi stări faptice, cari nu se pot înlătura deocamdată fără o adâncă pagubă a intereselor bisericeşti.

In consecinţă congresul naţional-bisericesc hotăreşte să se institue:

a) pe lângă Sfântul Sinod ca organ central spiritual al întregii biserici, Congresul general bisericesc ca for reprezentativ şi legislativ în chestiuni cari privesc biserica întreaga;

b) consistorul (consiliul) central bisericesc ca organ executiv al congresului general bisericesc;

c) consistorul spiritual central ca for suprem judiciar în procesele disciplinare ale clerului;

d) consistoarele spirituale eparhiale şi mitropolitane pentru judecarea membrilor;

dar consistoarele eparhiale vor fi în drept a delega şi scaunele protopopeşti în întâia instanţă. Consistoarele eparhiale (scaunul protopopesc delegat) şi cel mitropolitan vor fi instanţe de fond, ear Consistorul spiritual central va judeca în calitate de Curte de Cassaţie în caz de violare a dreptului formal şi material, garantând unitatea de drept.

2. Admite prelungirea duratei mandatelor corporaţiunilor alese dela 3 la 6 ani şi ca preoţii unei parohii să fie membri de drept ai comitetului parohial.

3. Astfel admite în vederea unificării modificarea Statutului nostru organic în următoarele:

a) înlocuirea articolelor introductivi cu textul cuprins în adnexa A;

b) întregirea Statutului organic după § 174 cu §§ noi 175—195 (art. 1—21) cu textul cuprins în anexa A) privitor la Sfântul Sinod, Congresul general bisericesc, Consistorul (Consiliul) central bisericesc şi Consistorul spiritual central;

c) modificarea §§ lor 18, 19, 40, 57, 88, 96, 150 152, 154, 158 conform textului din adnexa B).

4. Relativ la proectul de statut organic general al comisiunii exmise declară următoarele:

a) adoptă art. I—VIII din partea introductivă şi art. 1—21 din capitolele I—IV relativ la Sfântul Sinod, la Congresul general bisericesc, Consistorul spiritual central cu textul cuprins în adnexa A);

b) aprobă adaugerea capitolelor I—IV (art. 1—21) cu textul din adnexa A) în «Partea I» sub numirea: Dispoziţiuni relative la organizarea centrală;

c) aprobă ca restul dispoziţiilor cuprinse în proect cu eliminarea capitolului V, relativ la «Casa bisericii», să se cuprindă sub «Partea II» sub numirea de: Dispoziţiuni relative la organizaţia mitropoliilor;

d) ca aceasta «Partea II» să se împartă în două titluri.

«Titlul I» sub denumirea «Organizaţia mitropoliilor Ungro-Vlahiei, Moldovei şi Sucevei, Moldovei de sus (Bucovina) şi Moldovei dintre Prut şi Nistru (Basarabiei) «cuprinzând dispoziţiile relative la organizarea acestora, suprimându-se dispoziţiile relative la mitropolia noastră; ear «Titlul II» sub denumirea «Organizaţia mitropoliei din Ardeal şi Banat», cuprinzând §§ 1—174 din Statutul organic, precedaţi de un articol cu textul următor:

«Organizarea mitropoliei din Ardeal şi Banat, precum şi aşezarea ei în cadrele organizaţiei unitare a bisericii ortodoxe din România întregită este dreptul autonom şi exclusiv al acestei mitropolii. Organizarea se cuprinde în Statutul organic al acestei mitropolii».

După textul §§-lor 1—174 ale Statutului nostru organic va urma un articol final cu textul:

«Dispoziţiile introductive şi capitolele VI —IX din Statutul organic al mitropoliei Ardealului şi Bănatului sânt identice cu dispoziţiile cuprinse în partea introductivă şi partea I a statutului organic general şi sânt stabilite în comun acord de către toate mitropoliile unite în o singură biserică ortodoxă autocefală, naţională a României».

5. Congresul declară că legea de organizare bisericească nu poate fi luată în desbatere de nici o corporaţiune politică, nici de parlamentul ţării, fiindcă aceasta ar însemna desconsiderarea principiului de autonomie.

Statutului organic general trebue să-i premeargă un articol general de constituţiune sau o lege cu caracter de lege fundamentală, care pentru mitropolia noastra să înlocuiască legea IX ungară din 1868 recunoscându-i şi garantându i drepturile ce are, iar celelalte mitropolii şi biserici întregi recunoscând şi garantând asemenea drepturile autonome.

Acest articol de constituţiune sau lege va recunoaşte ca organe centrale: Sf. sinod, congresul general bisericesc, consistorul (consiliul) gen. bisericesc şi consistorul spiritual central. El va garanta bisericii dreptul ca prin organele sale autonome să şi stabilească însăşi organizaţia sa şi să-şi conducă şi administreze independent chestiuniie sale.

Statutul organic unitar stabilit din acordul comun al mitropoliilor, după promulgarea legii statului ratificat şi de congresul general bisericesc, va fi supus pe cale constituţională P. I. aprobări a M. S. Regelui.

III. Congresul susţine şi pe mai departe concluzul congresual Nr. 61 din 12/25 Februarie 1920 subliniind îndeosebi că până când se va perfecţiona în mod legal noua organizaţia a bisericii integrale, rămâne pentru biserica Ardealului şi Bănatului în deplină vigoare statutul organic din 1868 şi toate modificările ce au a se face în statutul organic, trebue să se facă prin congresul naţional-bisericesc, la adăpostul oricărei îngerinţe din afară, nerecunoscând biserica noastră afară de congresul naţional-bisericesc alt factor în drept a ne modifica organizaţia noastră bisericească ori a ne impune una nouă.

Cu redactarea modificărilor devenite inevitabile în textul statutului nostru organic atât în urma încadrării acestuia în statutul organic general al bisericii integrale, precum şi a acelor modificări, pe cari le reclamă experienţa şi timpul de astăzi, încredinţează congresul o delegaţie de 12 care are să pregătească propunerile sale în această privinţă. —

Se pune la ordinea zilei reconstituirea consistorului mitropolitan, şi anume alegerea a doi asesori onorari şi a doi suplenţi în senatul strâns bisericesc şi a asesorilor din senatul şcolar şi epitropesc.

Au fost aleşi I. în senatul bisericesc ordinari: Dr. Ioan Lupaş şi Dr. George Popovici. Suplenţi: Traian Oprea şi Andreiu Horvat.

II. In senatul şcolar ordinar: Dr. Vasile Saftu, Dr. Gheorghe Ciuhandu, Andrei Bârsean, Vasile Goldiş, Dr. Valer Branişte, Dr. Aurel Lazar. Suplenţi: Grigoriu Pletosu, Dr. Petru Barbu, Iosif Blaga, Dr. Nicolae Comşa, Dr. Nicolae Zigre, Dr. Val. Moldovan.

III. In senatul epitropesc: *a*) ordinari: Lazar Triteanu, Geras. Sârbu, Ioan Lăpădatu, Dr. G. Dobrin, Dr. Gavril Cosma, Dr. Justin Marşeu. *b*) suplenţi: Mateiu Voileanu, Petru E. Papp, Dr. Ioan Popp, Dr. Silviu Dragomir, Dr. Mihail Gropşan, Iosif Moldovan. —

Terminată fiind desbaterea tuturor chestiunilor luate în programa congresului din sesiunea actuală, I. P. S. Sa păr. mitropolit Nicolae mulţămeşte deputaţilor congresului pentru viul interes arătat faţă de biserică şi faţă de instituţiunile ei, pentru dragostea frăţească, cu care au conlucrat la soluţionarea problemelor dela ordinea zilei şi îi roagă, ca întorcându-se la căminurile lor, fiecare în cercul său de activitate să fie un apărător neînfrânt şi un propagator neobosit al intereselor noastre bisericeşti-naţionale. Cu acestea şedinţele congresului naţional bisericesc, care s'a declarat a fi în permanenţă, le declară ajurnate.

La cuvintele înaltului prezidiu în numele deputaţilor congresuali răspunde deputatul Emanuil Ungureanu, spunând că congresul naţional-bisericesc prin importanţa problemelor rezolvate în sesiunea actuală se ridică la însemnătatea istoriei congresului din 1868. Dacă chestiunile dela ordinea zilei au fost rezolvite în duhul înţelegerii al păcii şi al dragostei dintre fraţi, meritul principal revine I. P. S. Sale părintelui mitropolit pe care providenţa divină l'a trimis în fruntea bisericei noastre şi căruia îi doreşte mulţi ani şi deplină sănătate în vigoare spre binele bisericii şi al patriei sale iubite.

Cu acestea în aclamaţiuni de Să trăiască la adresa I. P. S. Sale — şedinţele congresului din sesiunea actuală s'au terminat la ora 2 p. m.

Sesiunea Sfântului Sinod

Sfântul Sinod al sfintei biserici autocefale ortodoxe române, convocat cu decret regal, s'a întrunit în sesiune extraordinară de toamnă în ziua de Joi, 10 Noemvrie 1921, în Bucureşti.

La ora 10 demineaţa s'a oficiat serviciul divin de arhiereul Platon Giossu, vicarul mitropoliei, cu mare asistenţă.

După terminarea serviciului divin, s'a deschis sesiunea siuodului în palatul din strada Antim.

Dl Octavian Goga, ministrul cultelor, a citit mesagiul de deschidere, după care Mitropolitul primat Miron Cristea a ţinut o cuvântare de deschidere în care a arătat lucrările mai importante ce vor veni în desbaterile sinodului, accentuând necesitatea unificării bisericeşti.

Aceste lucrări premergătoare vor fi întărite de constituanta bisericească, ce se va începe după terminarea lucrărilor sinodului.

Dl O. Goga, ministrul cultelor, a arătat marea importanţă a unificării bisericeşti.

Vorbeşte apoi despre convocarea celui de al 8-lea Sinod ecumenic, care ar urma să se ţină la Bucureşti.

La acesta vor fi invitaţi şi cei patru patriarhi: din Alexandria, Constantinopol, Ierusalim şi Antiohia.

Lucrările premergătoare sinodului ecumenic vor fi pregătite printr'un *congres* al teologilor ortodoxi, care e vorba să se ţină tot în capitala României-mari.

In şedinţa sa de Vineri Sf. Sinod s'a ocupat cu mai multe chestiuni curente, în vederea unificării bisericii.

«Constituanta» se va convoca pentru ziua de 25 Noemvrie a. c.

La şedinţa de Sâmbătă, în 12 l. c., a luat parte şi dl O. Goga, ministrul cultelor.

Au fost prezenţi toţi reprezentanţii bisericilor din vechiul regat şi provinciile alipite.

Sinodul a ascultat expunerea făcută de către dl Dragomir Demetrescu, decanul facultăţii de teologie din capitală, cu privire la demersurile făcute pe lângă patriarhatul din Constantinopol, bisericile ortodoxe din Grecia, Sârbia, Bulgaria şi toate celelalte biserici din Orient, în vederea ţinerii celui de al 8-lea Sinod ecumenic. Dsa spune că propunerea Sinodului românesc a fost primită cu bucurie de către toate bisericile ortodoxe.

Echipa Soreanu în Sibiu

(x) Trupa dramatică, venită dela Teatrul Naţional din capitală, sub conducerea măestrului N. Soreanu, a dat în teatrul Sibiului trei reprezentaţii în zilele de 12, 13 şi 14 Noemvrie 1921.

Deşi pentru sibieni, artistul Soreanu era un nume necunoscut, lumea oraşului nostru a venit în mare număr la toate reprezentaţiile date de neobosiţii artişti ai Teatrului Naţional.

Am asistat, în trei seri, la o manifestaţie de veritabilă artă, — în vremea din urmă cam puţin obişnuită pe scena teatrului dela Sibiu.

Seria reprezentaţiilor s'a început cu piesa *Institutorii* în 3 acte de O. Ernst. Sânt tablouri de pe natură, scoase din viaţa şcolară, cu moravuri bune şi slabe. Figurile dăscăleşti ale comediei, interesante în deosebi pentru ceice stau aproape de şcoală, ne arată de-o parte spiritul activ generos şi deştept al membrilor corpului didactic, de altă parte duhul de intriganţi, mincinoşi, leneşi şi tâmpiţi al multora dintre învăţători.

Nu mai insistăm asupra tălmăcirii superioare a rolurilor de această piesă şi din celelalte următoare. Inspectorul dlui N. Soreanu a fost cel mai bun, «deosebit de bun», din câţi s'au perindat în bătrânul teatru al Sibiului.

Buni au fost dnii Săvulescu, Duţulescu în rolurile acestei piese, — care nu este clădită pe conflicte puternice. Astfel tonul declamatoric din câteva scene ni s'a părut prea scos la iveală în vremea sentimentelor realiste d'acum.

In seara a doua s'a dat *Avarul* lui Moliere, cu dl Soreanu ca Harpagon, a cărui iubire de bani, în marea scenă din actul al patrulea, a fost redată magistral. *Nodul gordian*, într'un act de Valjean, se ocupă de mita ce o iau funcţionarii cari se încurcă cu femei uşoare.

In piesele acestea s'au deosebit dşoarele Brodier, Sonia, Radovici, dnii Mărculescu, Săvulescu ş. a.

Raţa sălbatică a lui Ibsen, jucată în ultima seară, a fost scrisă înainte cu aproape patru decenii. Ea dovedeşte, cum adevărul dus la extrem poate strica pacea familiei. Rolul puţin simpatic al lui Hialmar, cu sbuciumările sale zădarnice, a dat totuşi prilej măestrului Soreanu să ne uimească prin o creaţiune remarcabilă. Ansamblul l a ajutat cât se poate de mulţumitor.

Teatrul, foarte bine cercetat în fiecare seară, a răsplătit trupa cu ovaţiuni însufleţite. Reprezentaţiile s'au început, cum s'au anunţat, la ora 9 precis, — par'că şi venirile târzii s'ar mai împuţina...

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români.

Ştirile zilei

Hirotonire. In 27 Octomvrie a. c. a fost hirotonit întru diacon, prin Prea Sfinţia Sa arhiereul nostru *Ilarion*, asolventul de teologie Dumitru Antal.

Incercări de apropiere se fac în viaţa publică între românii şi saşii din Ţara Bârsei, ne scrie corespondentul nostru din Braşov; luptele, între unii şi alţii, nu se mai dau cu înverşunarea din trecut, bunăvoinţă şi prevenire se manifestă tot mai mult la conducătorii acestor două popoare. Cu toate acestea, se mai ivesc şi acum greşeli, scăpări din vedere, care pot da naştere la situaţii încordate şi nedorite. Un caz este, — scrie acelaş corespondent, — următorul: Un preot român dintr'un sat săsesc dorind ca copiii săi să înveţe şi limba germană i a înscris la şcoala săsească din localitate. Din partea presbiterului săsesc primeşte la câteva zile o adresă prin care i se pune în vedere că copiii sânt primiţi numai în mod excepţional în şcoala săsească. Ear taxa şcolară a fost stabilită de presbiteriu la suma de 1000 (una mie) lei de fiecare elev de confesiune străină. Aceasta este caracteristic. Proprietarul şcoalei are drept să stabilească taxe urcate pentru elevi, dar în cazul de faţă, a cere o taxă atât de mare pentru fiul sau fiii unui preot român, nu înseamnă altceva decât un refuz de a-i primi în şcoală săsească.

Faust de Goethe. La teatrul Naţional din Cluj se va pune în curând în repetiţie «Faust» după traducerea lui Ion Gorun.

Concurs. Zilele acestea scrie N. R. s'a ţinut concursul, pentru ocuparea catedrei de teologie practică, rămasă vacantă prin moartea profesorului Badea Cireşeanu. Au candidat pentru această catedră părintele arhimandrit Scriban şi preotul Provianu, directorul seminarului dela Buzău. Ambii candidaţi s'au prezentat în condiţii superioare. A fost o adevărată sărbătoare teologică acest examen. Prin el s'a dat măsura în care cultura a pătruns în cler, însemnând totdeodată şi o renaştere culturală bisericească.

Dar. Venerabilul domn I. G. Bibicescu, guvernatorul Băncii naţionale, a dăruit biblioteca sa preţioasă, stătătoare din 80 mii de volume, oraşului Turnu Severin.

Sucursale nouă. Consiliul de administraţiune a băncii «Albina» a decis deschiderea a două sucursale nouă: în Bucureşti şi în Timişoara. Ambele sucursale îşi vor începe activitatea încă în cursul anului curent. Directori ai acestor sucursale au fost numiţi dl Şofron Roşca, procuristul centralei, la Bucureşti, şi dl Alex. Lupu, funcţionar al sucursalei Lugoj, — la Timişoara.

Anunţ. Societatea Ocrotirea Orfanilor din răsboi are trebuinţă de o bucătăreasă şi o bonă pentru orfelinatul din Orlat. De preferit sânt văduve sau orfane de răsboi, femei cinstite şi devotate orfanilor. Condiţiile de angajare se pot afla la orfelinatul din Orlat, sau la secţia regională în Sibiu.

Madeira. Insula, în care sânt internaţi exîmpăratul Carol şi soţia sa Zitta, face parte dintr'un mic arhipelag în Oceanul Atlantic Acest archipelag, ale cărui insule au suprafaţa de 815 klm. p. cu 200.000 locuitori, este stăpânit dela 1420 de Portugalia. Insula Madeira e lungă de 55 klm. şi largă de 24 klm. Distanţa, dela coastă până la insulă, este de 545 klm. Are climă dulce, se cultivă viţa de vie şi trestia de zahăr. Vinul său este vestit în toată lumea. Expoartă anual peste 300 de mii kgr de zahăr. Locuitorii, în majoritate portughezi, sânt reprezentaţi în camera din Lisabona, prin câţiva deputaţi. Madeira este administrată de un guvernator civil, şi e împărţită în 9 districte. Capitala insulei este Funchal. Aici sânt internaţi exîmpăratul şi soţia sa.

Calendarul arhidecezan se tipăreşte acum şi se va pune în curând în vânzare. Conţine şi de astă dată variată şi aleasă materie, instructivă şi de distracţie: note de actualitate, povestiri interesante, sfaturi şi îndrumări privitoare la sănătate, chestiuni economice, şi alte însemnări folositoare, precum şi partea calendaristică cu serbătorile tipărite în roşu, apoi şematismul bisericii noastre ortodoxe, însemnarea târgurilor ş. a. Comenzile să se adreseze din vreme la Librăria Arhidiecezană în Sibiu.

Cinema Apollo. Piaţa Unirii, Sibiu. In curând se reprezintă renumita piesă a lui Rostand: Puiul de vultur (L'aiglon). Inceputul seara la ora 7 şi 9.

Muzeu istoric în Vidra

In 10 Septemvrie anul viitor (1922) se împlinesc 50 de ani dela moartea marelui erou naţional *Avram Iancu*, regele Munţilor Apuseni şi conducătorul românilor în anii vijelioşi 1848—1849. Peste alţi trei ani (1924) se împlinesc 100 de ani dela naşterea lui. Tot atâtea prilejuri, pentru a ne cugeta din bună vreme la o cât mai deamnă serbătoare.

«Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român» cu sediul în Sibiu şi cu ramificaţii în întreg Ardealul, Banat, Crişana şi Maramurăşul, voieşte să aranjeze, între altele, cu aceste prilejuri un muzeu istoric al Munţilor Apuseni, mai ales cu privire la marea mişcare din anii aceia, în casa lui Avram Iancu din Vidra, casă ce e în proprietatea «Asociaţiunii», întregită cu încăperi potrivite anume pentru muzeu.

Sânt atâtea lucruri de cules, care astăzi se mai găsesc ascunse prin casele vrednicilor noştri români de pretutindeni, mai ales prin ale bravilor noştri Moţi, dar ca mâne cine ştie dacă se vor mai păstra. De aceea credem că e datorie naţională, ca toate amintirile istorice, care le mai putem strânge încă, să le strângem cât mai neamânat în proiectatul muzeu.

Aşa ar fi *tablourile, desemnele, fotografiile, stampele, gravurile* etc. care reprezintă pe eroii noştri naţionali de atunci: Prefecţii Avram Iancu (sânt cunoscute mai multe portrete ale lui, dar nu toate) Simeon Balint, Axente Sever, Vlăduţ, Moldovan, Dobra, Buteanu ş. a., tribunii Andreica, Clemente Audeanul, Dragoş, Corcheş, Simionuţ; Ecaterina Varga, Pelagia Roşu, şi alţii, şi alţii.

Vederi de ale comunelor şi câmpurilor de luptă mai însemnate: Abrud, Mărişel, Fântânele, Buceş, Aiud, Mihalţ ş. a.

Arme din acel timp: puşti, pistoale, lănci, tunuri de cireş, buciume (tulnice), goarne, trompete, dobe, ghioage, măciuci, furci de fer, coase, pumnale ş. a.

Costume: (şăpci sau capele, pălării, sumane, cioareci, opinci de atunci, eventual uniforme diferite, de legionari şi glotaşi, inele ş. a.

Chipuri ce reprezintă grupuri de ostaşi, scene din viaţa de tabără, încăerări de luptă ş. a. lucrate în miniatură din ghips, din lemn ceară, sau alte materii.

Apeluri, proclamaţii, ziare, memorii, însemnări, notiţe, scrisori, eventual chiar *corespondenţa* întreagă a diferitelor personagii istorice. *Cărţi, studii, hărţi*, cu referinţă la trecutul istoric al Munţilor Apuseni, şi mai ales la mişcarea din 1848—1849.

Trebue culese apoi, până când le mai ştiu contemporanii sau cei ce le-au auzit dela contemporani, feluritele *tradiţii, legende, povestiri, anecdote, snoave, amintiri, versiuni* despre oameni mari de atunci, despre luptele din diferite localităţi, *poesii populare* ş. a.

Obiecte purtate ori folosite de personalităţile de seamă de atunci, arătându-se la fiecare *proveniența* lor (de unde şi dela cine sânt?) *data* (când s'au făcut sau întrebuinţat, împrejurările şi alte amănunte de interes pentru cunoaşterea oamenilor şi timpurilor de atunci.)

Aceste şi alte obiecte, risipite în atâtea case particulare, nu pot fi privite de toţi români, — adunate însă la un loc ele sânt un mare bun comun, un adevărat tesaur naţional.

Sperând că oamenii noştri vor înţelege însemnătatea lucrului şi ne vor da mână de ajutor la adunarea diferitelor obiecte, precum şi la aranjarea lor, rugăm pe toate persoanele, care au asemenea obiecte să le predea agenturii comunale a Asociaţiunii la adreasa d-lui Traian Banciu, preot în Vidra de jos, sau d-lui Iosif Gomboş, protopop în Câmpeni, sau d-lui Dr. Laurenţiu Pop, advocat, directorul despărţământului Abrud al Asociaţiunii, — unde vine la îndemână donatorului. Eventuale dorinţe şi informaţiuni sânt a se comunica, biroului central al Asociaţiunii, Sibiu, strada Şaguna Nr. 6.

Nr. 3018 B 1921 (200) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în nou înfiinţata parohie de clasa I. **Huedin**, tractul protopresbiteral al Clujului, se publică concurs din oficiu cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fixate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta Consistorului eparhial ortodox din Cluj.

Concurenţii se vor prezentà şi personal la Consistorul eparhial spre a primi lămuriri.

Cluj, la 11 Noemvrie 1921.

Consistorul eparhial

Nicolae Ivan
arhimandrit

Nr. 344 (197) 1—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Feleag**, tractul Sighişoarei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs sânt a se înainta oficiului protopresbiteral în terminul normal.

Aspiranţii la această parohie se vor prezenta cu observarea dispoziţiunilor regulamentare în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică şi parohie spre a se face poporului cunoscuţi.

Sighişoara, 19 Octomvrie 1921.

Oficiul protopresbiteral al tractului în înţelegere cu comitetul parohial.

Demetriu Moldovan,
protopop.

---

(198) 1—3

Concurs

Pentrn întregirea postului de învăţător la şcoala confesională gr.-or. din **Sebeşul mare.** (tract. Cluj) se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt 350 lei anual dela biserică, iar restul dela stat. Cuartir, grădină, lemne de foc, în natură.

Reflectanţii sânt datori a conduce elevii la biserică şi a cânta.

Concurenţii să-şi înainteze rugările instruate cu documentele necesare oficiului protopresbiteral al Clujului.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu oficiul parohial.

Cluj, 18 Octomvrie 1921.

A. Munteanu
preş. com, par.

Tuliu Roşescu
protopesbiter.

Nr. 4971/1921 (199) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia ort. rom. de cl. II **Armeni**, protopopiatul Mercurei, se escrie de nou concurs cu termin de 30 zile dela publicarea primă în Tel. Rom.

Emolumentele sânt cele prescrise de normele în vigoare, având parohul a primi dela parohie în decurs de 4 ani şi relut de cvartir, iar de aci încolo casă parohială.

Reflectanţii au să-şi înainteze cererile lor concursuale în terminul indicat mai sus la oficiul protopesc al Mercurei, având a se presenta în termin regulamentar la biserica spre a-şi arăta dexteritatea în cântări şi cuvântări.

Mercurea, 28 Octomvrie 1921.

Oficiul protopesc ort. în înţelegere cu comitetul şi sinodul parohial

Avram S. Pecurariu
protopresbiter

N. 410/921. (195) 2—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de classa III. **Slimnic**, tractul Sibiului, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs sânt a se înainta oficiului protopresbiteral în terminul normal.

Aspiranţii la această parohie se vor prezenta ca observarea dispoziţiunilor regulamentare în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică şi parohie spre a se face poporului cunoscuţi.

Sibiu, 22 Oct. 1921.

Oficiul protopresbiteral al tractului în înţelegere cu comitetul parohial.

Matei Voileanu
adm. prot.

Nr. 2772/921. (196) 2—3

Concurs din oficiu

Dupăce la concursul publicat în mai multe rânduri pentru postul de paroh din parohia de clasa III din *Valea Lupşei* nu şi-a înaintat cererea nici un reflectant, prin aceasta se publică concurs din oficiu cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele arătate în coala B. pentru întregirea dotaţiunei dela stat conform normelor de acum.

Reflectanţii la acest post îşi vor înainta cererile susţinute cu documentele de calificaţie la Consistorul eparhial în Cluj (str. Iuliu Maniu Nr. 31) şi li-se dă voie a se prezenta şi în comună spre a şi arăta dexteritatea şi a face cunoştinţă cu poporul.

Cluj, din şedinţa Consistorului eparhial ca senat bisericesc ţinută la 21 Octomvrie — 3 Noemvrie 1921.

Consistorul Diecezan ort. rom.

Nicolae Ivan
arhim. preş.

Nr. 415/1921. (183) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului învăţătoresc la şcoala confesională greco-orientală română din comuna **Lepindea**, în protopresbiteratul **Târnava**, se publică concurs cu termin de 20 eventual 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sunt: Salar dela popor Lei 200. Dela consistor Lei 100. Restul dela stat. Cvartir în natură.

Concurenţii au să-şi înainteze rugările instruate cu documente în ordine subsemnatului oficiu protopresbiteral, — în termin deschis.

Cetatea-de-baltă, 24 Septemvrie 1921.

Nicolae Todoran
protopresbiter

Nr. 318/1921. (188) 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl. II. **Boşorod**, în protopresbiteratul Haţeg, se publică de nou concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele statorite în coala B. a dotaţiei dela stat.

Concurenţii sunt poftiţi a-şi aşterne cererile provăzute cu toate documentele necesare subsemnatului oficiu protopresb. în terminul arătat, şi să se prezinte în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică, spre a cânta, cuvânta şi eventual celebra.

Se observă, că întrucât nu se vor afla concurenţi cu calificaţie de cl. II, se vor admite în candidaţie şi concurenţi cu cualificaţie de cl. III.

Haţeg, la 18 Septemvrie 1921.

Oficiul protopresb. al tract. Haţeg în înţelegere cu comitetul parohial.

Dr. C. Popescu
protopop.

Nr. 315/1921. (186) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa II **Pricaz**, protopresbit. Orăştiei, se publică concurs nou, cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele computate în foaia B. conform normelor în vigoare.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc, având concurenţii a se prezenta la biserică spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Orăştie, 13 Septemvrie 1921.

Oficiul protopopesc ort. român al Orăştiei, în înţelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domşa
protopop.

---

(187) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Marcoş**, protopresbiteratul Treiscaune, se publcă de nou concurs, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sunt cele statorite în coala B. a întregirei dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au să şi înainteze rugările cu documentele cerute, în terminul arătat mai sus, subsemnatului oficiu protopopesc şi cu observarea regulamentului pentru parohii având prealabila încuviinţare să se prezinte în vre-o Duminecă sâu sărbătoare la biserică spre a servì şi a face cunoştinţă cu poporul.

Marcoş, 18 Octomvrie 1921.

Oficiul protopopesc ortodox român al tractului Treiscaune, în înţelegere cu comitetul parohial.

Mihail Negruţu. **George Neagovici-Negoescu.**
adm. protop.

Băieţi

se primesc ca învăţăcei în franzelăria
(194) de **lux** şi **brutărie** 2-3
Stefan Moga, Sibiu

Inştiinţare

cătră Onor. oficii bisericeşti ortodoxe, catolice din Ardeal şi Bănat

Subsemnatul se recomandă pentru executare artistică şi de primul rang lucrările sale **Tempera (Fresco), Ulei, în picturi bisericeşti, icoane pentru altare, steaguri bisericeşti** etc. Preţurile cele mai convenabile pentru toate executările. Planuri artistice.

(175) 4—5 Cu stimă:

Emeric Profeta,
pictor, Sibiu, strada Schwimschul Nr. 24

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu a sosit şi se află de vânzare

Recvizite bisericeşti

dela

atelierul de argintării şi obiecte bisericeşti

Dim. D. Popescu din Bucureşti

fabrică sistematică de clopote, Argintărie, şi orice obiecte bisericeşti. — Furnizorul Curţii regale şi al sfintelor mitropolii, episcopii şi biserici din România-Mare. — Calea Moşilor Nr. 249.

Precum: **Potire, Disc, Stea, Linguriţe, Cădelniţe, Chivote, Candele, Cruci, Sfeşnice, Icoane din argint de China şi metal,** de tot felul etc. etc. cu

preţuri moderate.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de I. Iliu. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALA
ASOCIAȚIUNII
SIBIIU

Anul LXIX. Sibiu, 5/18 Noemvrie 1921 Nr. 79

Telegraful Român

Nr. 6 Procuratura de stat (Of.)
Str. Schewis Loco

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 7296

Circulară

către toate oficiile parohiale și protopopești din arhidieceza Transilvaniei.

E îndeobște cunoscută strădania și munca neobosită pe care a desfășurat-o biserica în decursul veacurilor pentru promovarea culturii neamului nostru. Pe viitor această muncă trebue intensificată prin creiarea de instituții nouă și prin lărgirea activității celor vechi.

Consistorul arhidiecezei noastre cumpănind sub acest raport necesitățile vremii, a crezut de bine să se gândească la înființarea *unui mare muzeu bisericesc*, în care să adune cât mai multe din scumpele reminiscențe ale vieții noastre bisericești de veacuri.

Pentru generațiile viitoare acest muzeu va fi o nouă biserică. Din el se va desprinde acea înțelepciune și curată cucernicie, care umple sufletele de cinste și venerație față de înaintașii cari au știut păzi «buna podoabă» a casei lui Dumnezeu.

Va fi și o carte deschisă a trecutului, în care citind cu luare aminte vom putea câștiga bune îndemnuri pentru viitor.

Dacă n'am cumpăni decât însemnătatea istorică-națională, — și ea ar fi în stare să pună în deplină lumină necesitatea înființării unui muzeu bisericesc. Iar adăogând laturea estetică a comorilor ce le va cuprinde, nu ne îndoim că ori cine va înțelege covârșitorul rol ce-l va avea acest muzeu în evoluția culturală a neamului nostru.

Pe cât de grandioasă este ideia, pe atât de ușoară ni se pare înfăptuirea ei, fiind că ea nu atârnă decât de bunăvoitoarea și înțeleapta conlucrare a preoților noștri și nu ne îndoim de loc de înalta înțelegere pe care o vor dovedi ei și cu prilejul acesta.

Și rugăm deci cu stăruință, ca adunând cu multă grijnicie, de pe unde vor putea: manuscrise și cărți vechi, vestminte, antimise, pânze pictate, icoane, cruci, hârne și ușișculptate, fotografii de pe biserici vechi, tâmple, (iconostase), candelabre, vase (sf. potire) feșnice, cădelnițe, și alte lucruri vechi bisericești, să le trimită Consistorului nostru arhidiecezan, care a pregătit toate cele de lipsă pentru organizarea muzeului.

Lucrurile trimise vor fi însoțite totdeauna de câte un raport amănunțit cu privire la istoricul lor.

Cheltuelile de transport vor fi acoperite de către Consistorul arhidiecezan.

Facem deci apel la strădania *solidară* a preoțimii noastre, pentru înfăptuirea acestei opere măreațe. Ea va împrumuta instituției și o semnificație simbolică, pentru care preoțimea noastră va fi binecuvântată de generațiile viitoare.

Sibiu, din ședința consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc ținută la 7 Septemvrie 1921.

Dr. Nicolae Bălan m. p.,
arhiepiscop și mitropolit.

Nicolae Colan m. p.,
secretar.

Școalele confesionale

Congresul național-bisericesc al provinciei noastre mitropolitane, întrunit anul acesta în sesiune ordinară la Sibiu, s'a rostit în unanimitate pentru menținerea caracterului confesional al școalelor sale.

Hotărârea supremului for bisericesc al românilor ortodoxi din ținuturile ardelene și bănățene își are neapărat însemnătatea unui act, asupra căruia nu se va putea trece la ordinea zilei.

O persoană politică, cu trecere în viața publică, s'a rostit — cum spune dl Lutz Korodi într'un articol al ziarului sibian D. T. — în următorul mod despre statificarea școalelor confesionale din statul român: «Decisiunea congresului ortodox dela Sibiu, în favoarea păstrării școalei confesionale, este evenimentul politic cel mai important în viața noastră publică actuală, este chiar mai important decât orce criză de guvern».

Cei cunoscători ai amănuntelor problemei școlare din ținuturile ardelene și bănățene, au accentuat la deosebite prilejuri, că interesele mari ale statului cer să acorde întreg sprijinul său pentru susținerea și pe mai departe a institutelor de învățământ confesionale românești, care sânt în stare să-și împlinească misiunea cu aceeaș râvnă, — în unele privințe chiar cu râvnă mai salutară, — ca școalele de stat.

FOIȘOARA

Intru pomenirea Voevodului Neagoe Basarab

— Cuvânt rostit în biserica din Deva, de protopopul Dr. Ioan Dobre* —

> Aduceți-vă aminte de mai marii vostri, cari au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu, și privind la săvârșirea vieții lor să le urmați credința și faptele.
> *Pavel, către Evrei.*

Onorat public, — A fost la loc tributul acesta de adâncă recunoștință, ce s'a înălțat din inimile unui popor, ca simbol de mulțămire către Părintele ceresc azi, cu prilejul comemorării a 400 ani dela moartea fericitului voevod al Munteniei *Neagoe Basarab.*

Fericită a tost clipa ce a inspirat părinților patriei gândul unei pomeniri a milostivului voevod și a faptelor pline de mare cinste și podoabă pentru neam. Dacă s'ar fi dat răgazul necesar, această sărbătoare trebuia să se încheie cu un pios pelegrinaj la sf. locaș al Curții dela Argeș, unde alesii tuturor ținuturilor din țara mărită să-și plece cucernica inimă înaintea lespedei, ce adăpostește osămintele milostivului Neagoe Vodă, și din privirea și contemplarea minunatei lui opere: Biserica Curții de Argeș, să coboare ca roua peste plantele vestejite, evlavia, dragostea și frica de Dumnezeu asupra mulțimii poporului, ridicându-l din toropeala, caosul și vârtejul în care se sbate acum.

Un poppr trăește din tradiția sa, care-i fundamentul viitorului. Precum solul dă hrană prin micile rădăcini, ca tot atâtea guri, arborelui uriaș, ce-și întinde larg ramurile sale, așa din tradiție isvorește energia, puterea de viață și avântul unui neam în evoluția istorică.

Intr'o vreme, când luptele dintre frați, munteni și moldoveni, nu erau rare, ear dușmanii hrăpăreți inundau în continuu cu oaste micile voevodate, și scaunele domnești se clătinau, — după un șir de domni slabi, pronia cerească urcă pe tronul Munteniei pe tinărul Neagoe Basarab. Dacă Ștefan cel mare a dus gloria țării prin lupte cu semiluna până în depărtatul apus, — milostivul Neagoe, crescut și împodobit cu cele mai alese simțiri creștinești, a însemnat sub steagul alb al păcii înflorirea țării prin reînvierea virtuților dumnezeești, prin ridicarea omului către o viață morală, — și așa a zidit cea mai frumoasă biserică în țara românească.

Cu drept cuvânt îl aseamănă dl Iorga cu marele David, care a dat împreună cu fiul său Solomon cel mai grandios templu poporului legii vechi. Tot așa, acea monumentală operă, plină de strălucire, biserica dela Curtea de Argeș, e cea mai însemnată operă arhitectonică a secolului a XVI, nu numai din regatul nostru, dar din tot Orientul, — înălțând astfel numele și cinstea neamului până departe peste hotare.

Insași doamna Despina Milița, spune istoria, văzând puținătatea mijloacelor materiale și-a dat inelele, cerceii și alte prețioase pentru terminarea bisericii. Câtă muncă, câtă silință și cât devotament plin de jertfă și-a depus evla-

*) Aniversarea a 400 de ani dela moartea lui Neagoe Basarab s'a serbat în 8 Oct. 1921 cu ceremonia cuvenită în țara întreagă. Au participat la serbări autoritățile civile, militare, bisericești, precum și tinerimea școlară. In aceeaș zi s'a săvârșit la Curtea de Argeș parastasul de 7 ani dela moartea regelui Carol.

Şcoala românească, primară şi secundară, scoasă cu desăvârşire de sub înrâurirea binefăcătoare a bisericii dominante, nu se va putea ridica la rolul greu, ce se aşteaptă dela dânsa atât acum, cât şi mai târziu.

Şcoala aceasta, din Ardeal şi Bănat, într'un lung şir de ani a slujit, numai sub scutul bisericii, cauza poporului şi a neamului românesc. Ar fi nu numai trist, ci şi nedrept să se zică astăzi bisericii noastre, ca unui muritor de rând: «Tu ţi-ai împlinit datoria, — acum poţi pleca!» Desfiinţarea şcoalelor confesionale româneşti ar însemna a rupe dintr'odată firul cu trecutul acestor instituţii.

Viaţa bisericii stă în legătură cu aşezămintele ei şcolare, la care nu poate nici decum să renunţe fără a-şi aduce pagube de neîndreptat.

Dacă învăţătorimea a pornit, de un timp încoace, acţiunea de statificare a învăţământului primar, — faptul se datoreşte împrejurării că învăţătorii confesionali nu sânt plătiţi la fel cu învăţătorimea şcoalelor statului, — mişcarea va să zică, este chestiune de salar. Din clipa când, prin subvenţiunile stăpânirii, se vor egala lefurile învăţătoreşti la toate şcoalele primare cu limba de propunere românească, agitaţia pe tema de statificare încetează, de oarece nu mai are stâlpul principal pe care s'a răzimat.

Mizeria de care au pătimit şi pătimesc multe şcoale primare din Ardeal şi Bănat, este resultatul lipselor de mijloace materiale. Avem însă şi şcoale, nu puţine, de model, prin comunele mai binişor situate, — ear şcoalele secundare ale bisericii ortodoxe din ţinuturile acestea au întrecut în progres — cum s'a constatat din partea organelor oficiale pe vremea de tristă aducere aminte, — chiar şi şcoalele bine întreţinute al fostului stat ungar.

O nobilă întrecere, în situaţie îmbunătăţită din orce punct de vedere pentru şcoalele româneşti, sub supravegherea şi sprijinul statului actual, va putea negreşit produce resultate mai îmbucurătoare, decât experienţele de centralizare şcolară şi uniformizare în cele exterioare.

Politica internă. Ziarele din capitală arată rolul determinant, ce-l are dl N. Iorga în desvoltarea tratativelor începute între partidele oposiţiei şi partidul liberal în vederea unei colaborări. Exminând diferitele posibilităţi de colaborare ale partidelor politice existente, dl Iorga crede că cea mai acceptabilă combinaţie rămâne alianţa cu partidul liberal, aşa ca baza acordului să fie precizată în toate amănuntele. Fără a cere pentru sine sau pentru partidul său vreun loc în viitorul cabinet, doreşte totuş ca la resorturile de specialitate să figureze specialiştii cei mai indicaţi, fie independenţi, fie aparţinând altor grupări politice decât cele angajate până acum în tratativele cu liberalii. Stabilit acordul cu privire la persoane, va urma întocmirea unui program de guvernământ. Intrevederile între şefi se continuă; — de remarcat este bunăvoinţa, ce stăpâneşte spiritele în cursul pertractărilor.

Internatele şcolare

In şedinţa ultimă a cercului religios Lisa s'a sulevat o chestiune de mare importanţă pentru preoţi: *chestiunea înfiinţării unei case a copiilor de preoţi pe lângă universitatea din Cluj.*

Ar fi de dorit ca pe lângă câteva licee să se înfiinţeze internate pentru fiii de liceu ai preoţilor sau în internatele actuale să se stabilească, dacă nu gratuitatea, cel puţin o reducere considerabilă de cheltueli.

Taxele internatelor de pe lângă liceele statului variază între 3 şi 4 sute de lei lunar. Aceste taxe sânt esagerat de mari pentru un preot de sat, care are 450 lei leafă de bază, ridicându-se la 675 lei, fără reţineri în vremea când preotul are copii de liceu. La internatul confesional din Braşov anomalia este şi mai mare, — la acest internat, înfiinţat din donaţiuni, făcute de inimi nobile care de sigur au avut în vedere când au făcut donaţiunile, ca prin internat, pe lângă educaţia bună şi hrana îndestulătoare, să se micşoreze totodată şi spesele de întreţinere ale elevilor.

Azi ce vedem? Internatul din Braşov, ca şi celelalte internate sânt împopulate din cauza taxelor prea mari, aproape numai cu băieţi de bani gata, cari şi pe altă cale şi-ar putea găsi case corespunzătoare. Ear copiii preoţilor şi ai celorlalţi părinţi cu situaţie mai modestă stau îngrămădiţi prin căsuţele oamenilor săraci, fără control şi fără supraveghere.

Astfel prin internatele de azi, în felul cum sânt întocmite, nu se ajunge scopul, pentru care sânt înfiinţate. Ear de bursele de 1000 şi 500 lei, ce le dă statul se poate bucura numai un număr foarte redus de elevi şi numai dacă au nota generală de cel puţin bine, pe câtă vreme se ştie, că nu totdeauna aceştia dau pe cei mai de valoare bărbaţi.

De bună seamă când statul ne lasă pe noi preoţii să tânjim pe lângă leafa neînsemnată de 450 lei lunar, are în vedere viaţa de sat a noastră, să zicem mai ieftină decât la oraş. Poate că n'am avea nimic de zis. Am fi mulţumiţi cu situaţia. Dar să ni se facă înlesniri la creşterea copiilor, căci nu-i mai puţin adevărat că cu spesele împrumutate cu susţinerea alor doi copii la şcoală, ar putea să trăiască preotul cu familia întreagă la oraş. Ce să mai zicem de cei ce au trei şi mai mulţi copii la şcoală?!

Pe de altă parte ar fi nedreptăţire din partea societăţii şi a statului, când preoţilor nu li s'ar da posibilitatea să-şi crească la şcoală copiii, pe câtă vreme e recunoscut că atât dincoace cât şi dincolo de Carpaţi din fiii preoţilor au ieşit relativ mai mulţi şi mai de valoare bărbaţi.

Aşadar noi socotim că ar fi de datoria statului să sară în ajutorul preoţilor cu copii la şcoală. Fiind însă deocamdată prea mare contingentul elevilor, fii de preoţi, ca statul să le înfiinţeze internate şi neputând nici noi să facem faţă cheltuelilor, împreunate cu înfiinţarea lor, ne-am mulţumi pentru moment, dacă am putea înfiinţa cel puţin o casă pentru studenţii universitari, fii de preoţi. Ar fi o instituţie similară casei învăţătorilor din Cluj.

Astfel a privit chestiunea cercul religios Lisa, când desbătut-o. S'a decis ca acest desiderat să fie înaintat comitetului central spre desbatere şi înfăptuire, oferind spre acest scop preoţii cercului câte un procent din leafă.

Sperăm că afacerea aceasta, fiind de aşa mare importanţă, va fi îmbrăţişată cu aceeaş căldură de toţi preoţii, iar pentru realizarea ei se vor afla mijloace suficiente, după ce ne vor veni în ajutor şi organele conducătoare ale bisericii. Ar înceta totodată şi nemulţămirile produse în sânul preoţimii de actualul proiect de salarizare.

Pr. Al. Popa

Şedinţele Sfântului Sinod

Membrii sf. Sinod au ţinut şedinţă Luni sub presidenţia I. P. S. S. mitropolitului primat Miron Cristea.

După deschiderea şedinţei P. S. Sa episcopul Nifon al Dunării-de-jos a cerut cuvântul spunând că din pricina rănilor nevindecate de pe urma atentatului dela Senat se simte obosit şi doreşte să se retragă ca să-şi caute sănătatea. In faţa stăruinţelor episcopului Nifon, Sinodul îi primeşte demisia.

Sinodul ia în discuţie chestiunea unificării bisericeşti. Dl ministru Goga expune punctul de vedere al guvernului şi cere ca proiectul de unificare să fie curând terminat.

Sinodul alege o comisiune compusă din mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului, arhiepiscopul Gurie al Basarabiei, arhiereul Hipolit Vorobchievici, vicarul mitropoliei din Bucovina, şi episcopul Vartolomeu Stănescu, să redacteze proiectul de unificare.

In şedinţa de Miercuri s'a luat în discuţiune proiectul de lege al unificării bisericilor ortodoxe din întreaga ţară.

S'au început discuţiunile pe articole ale proiectului, care cuprinde 22 de articole şi un statut ce face parte integrantă din lege.

---

viosul Neagoe! Numai peatra a fost adusă dela o depărtare de 95 km., dela Câmpulung, apoi marmora, bronzul, aurul ş. a.

Se spune că tot planul de construcţie a fost lucrat de însuşi talentatul voevod, un adevărat artist în arhitectură. El, trăind la curtea sultanului Selim, a făcut la cererea lui planul unei moşee cu 999 ferești şi 300 minarete. Şi în vederea giganticei sale opere de artă a călătorit însuşi prin diferite centre vizitând clădirile religioase. Când opera fu gata, însuş marele voevod lua parte însemnată la sfinţirea ei în 26 April 1520. Tot clerul orientului a fost chemat la acea măreaţă serbare. Pentru prima oară — zice dl Iorga — un patriarh de Constantinopol veni pe pământul românesc însoţit de episcopii de Seres, de Sarde, de Midia şi şi Melenia, apoi toţi egumenii vestitei mănăstiri a muntelui Atos.

A fost atâta podoabă şi strălucire, cât sigur nu va fi văzut nici odată românimea acelui timp.

Dărnicia marelui voevod nu s'a sfârşit cu aceasta. Din dragostea de Dumnezeu ca dintr'un izvor fermecat izvorâră alte multe locaşuri de închinare. La sf. munte: asemenea ridică o biserică a st. Nifon, apoi o mănăstire frumoasă unde şi azi îşi petrec viaţa în rugăciuni şi fapte bune mulţi cucernici.

Acoperi apoi pe spesele sale biserica patriarhiei din Constantinopol, iar pentru noi ardelenii, ridică în piaţa Prundului din Şcheii Braşovului o măreaţă biserică cu hramul sf. Nicolae, înzestrându-o cu mari bogăţii şi danii.

Dacă biserica românească a avut fericirea să aibe prin pronia divină un Domn cu inimă şi zel de apostol, care a ridicat atâtea altare de cinstire şi creştere în frica lui Dumnezeu poporului, — nici scrisul românesc templul culturii n'a rămas fără sprijin din partea lui. Cu drept e numit de dl Iorga, ca cel dintâi scriitor bisericesc, ridicat dintre români, — voevodul Neagoe. Puţini oameni ai timpului său au cunoscut aşa bine înţelepciunea sf. scripturi, care era cartea lui cea mai aleasă, — ca Neagoe Basarab.

In epistola sa, *Către fiul său Teodosie*, îi dă sfaturi care sânt florile cele mai alese ale sf. scripturi, unde îi arată poveţele ce să le observe ajungând la domnie.

Mintea este steagul trupului — zicea el — şi cum stă steagul în răsboi, aşa să stea mintea la conducere; — apoi ca un memento parcă pentru atmosfera de necinste a zilelor noastre, zicea în opul său:

«Răpirea e cea mai mare ruşine pentru un creştin. Rău e a şedea la respântii şi a cere dar mai rău este a se îmbogăţi omul pe nedreptate».

Aceasta e pe scurt opera mare ce-a erezit nemurirea şi recunoştinţa marelui voevod Neagoe, din partea neamului românesc.

Fie ca această nepretenţioasă pomenire să facă în fiecare roditoare dragostea şi frica de Dumnezeu, înălţarea omului din acest vârtej material spre culmile de fericire ale idealului, care este în legea şi biserica românească!

Aceasta ar fi cea mai frumoasă roadă a serbării comemorative de azi. Amin.

Vorbe înţelepte

Este mai bine să mori de foame decât să iei pita săracilor.

Memoriul

înaintat Ministerului cultelor de către delegaţii Asociaţiei clerului ortodox «Andrei Şaguna»

Domnule Ministru, — Răspunderea ce o avem faţă de Dumnezeu, faţă de istorie şi faţă de conştiinţa noastră, ne determină să Vă adresăm următorul memoriu:

Starea de demoralizare şi de decădere socială, starea de incultură în care se găseşte poporul nostru astăzi, ne îngrijorează pe noi preoţimea ortodoxă a Ardealului atât de mult, încât ca părinţi sufleteşti ai acestui popor ne dăm seama că munca noastră pe teren religios moral şi pe teren social-cultural trebue continuată cu energie îndoită.

Rolul pe care are să-l joace poporul românesc în teatrul istoriei universale, îl întrevedem atât de important, încât ne vedem siliţi ca cu toată energia sufletului nostru să punem stavilar pornirilor de demoralizare şi de decădere cari, lăsate să bântue acest popor, îi vor distruge toată vitalitatea şi-i vor nimici forţa sufletească, singură chizăşie a viitorului său.

Tradiţionala legătură dintre popor şi părinţii săi sufleteşti, care nu noi o afirmăm, ci istoria a remarcat-o, că a fost anghira puternică, ce-a păstrat naţionalitatea şi elementul moral în neamul nostru, o vedem astăzi clătinându-se.

Cauzele sânt multe şi înşirarea lor nu o vedem necesară, dar nu putem rămânea nepăsători în faţa primejdiei, ci ne întoarcem către DV., Dle ministru, şi dându-vă soluţionarea pentru restabilirea legăturii şi încrederii sufleteşti dintre popor şi cler, Vă rugăm să ne veniţi în ajutor.

In toată ziua şi din toate părţile preoţimea este învinovăţită că lipseşte dela datorie. Nu rar auzi că preotul cutare e negustor, altul funcţionar de bancă, altul că se ocupă cu alte îndeletniciri incompatibile. Dacă acestea sânt adevărate, nu-i mai puţin adevărat că spre ele e mânat de însaşi desconsiderarea, de care factorii conducători de stat împărtăşesc preoţimea. Cu toate acestea totuşi numai preoţimea prin însaşi misiunea sa şi prin contactul nemijlocit, pe care în urma acestei misiuni îl are cu poporul, e chemată să salveze neamul românesc de primejdia, spre care e mânat de destrămarea socială şi morală de azi.

Cum poate însă preoţimea să-şi revină la acest rol, decât dacă numai factorii conducători de stat li vor da însemnătatea care i se cuvine. Ce vedem însă? Pe urma venitelor stolare statul neagă salar cuviincios preoţimii. Pe tema salarului dela stat poporul neagă prestaţiile — însaşi cultura noastră şi a veacului ne îndeamnă să luminăm poporul şi dacă venitele stolare scad. — Astfel preotul, slab salariat de către stat, slab retribuit de către popor, supus aceloraşi necesităţi de viaţă materială, e silit prin forţa împrejurărilor să-şi caute resursele vieţii în alte direcţii, căci nu se poate aştepta ca să mergem cu idealismul nostru aşa de departe încât să renunţăm a trăi.

Pe de altă parte ne îngrijorează şi faptul, că până când toate instituţiile tind spre progres prin recrutarea luptătorilor celor mai buni şi mai bine pregătiţi, şcolile noastre pregătitoare de preoţi, împopulate înainte de războiu, aproape în întregime, de elevi bacalaureaţi, sânt cercetate azi de elevi fără pregătire corespunzătoare. De unde dar şi cu ce fel de elemente se va da lupta pentru restabilirea legăturii şi a încrederii sufleteşti dintre cler şi popor şi deci pentru întărirea şi refacerea morală a statului nostru?

Iată deci, Dle ministru, că nu din lăcomie, nici din poftă de îmbogăţire Vă punem în vedere o salarizare cinstită a preoţimii ortodoxe, ci numai şi numai din punctul de vedere al întregităţii statului şi al neamului nostru. Căci numai o preoţime bine considerată din partea factorilor conducători de stat va fi respectată şi de către popor, şi numai o preoţime pe deplin scăpată de grija zilei de mâne îşi poate depune toată energia în serviciul educării masselor.

Primiţi, Vă rugăm şcl.

In numele preoţimii ardelene ortodoxe:

Pr. Alexandru Popa. *Pr. Pavel Borzea.*

Sibiu, la 1/14 Octomvrie 1921.

O supărare de prisos

Sf. Sa păr. profesor Dr. Al. Rusu dela Blaj s'a supărat rău pe autorul broşurii «Schisma românească» şi ameninţă cu proces, sub cuvânt de a fi fost jignit în calitatea sa de secretar general al fostului Consiliu Dirigent Român. De aceea, în Nr. 41 al «Unirii» din Blaj, face o «chestiune personală de interes public», după specifica metodă de a incrimina un singur pasaj, pe care l scoate dintr'un alineat întreg, spre a-i da înţelesul pe care nu-l are în contextul întreg.

Iată întreg textul din chestiune (pag. 47 din broşură):

«7. La statorirea subvenţiilor dela stat pentru cultele din ţară să se aibă preste tot în vedere nu numai averile, de cari dispune una ori alta biserică (uniţii şi catolicii latini au averi mult mai însemnate decât noi), ci şi numărul de suflete al credincioşilor. Altmintrea făcând, ortodocşii fără de averi vor primi totdeauna mai puţin decât celelalte culte mult mai bogate, şi astfel prin subvenţiile statului se vor consolida materialiceşte celelalte confesiuni în detrimentul nostru. Saşii din Ardeal de ex. primesc subvenţie de stat, — ei, o mână de oameni toţi cu averi! — mult mai mare decât subvenţia pentru biserica ortodoxă din mitropolia ortodoxă stătătoare din aproape două milioane de suflete. Şi tocmai noi sântem cei mai avizaţi la subvenţia statului. *Uniţii încă au ştiut să şi dreagă la Consiliul Dirigent Român şi prin secretariatele generale, trebşoarele financiare ale confesiunii lor*».

Din acest context păr. profesor citează numai propoziţiile subliniate, privitoare la uniţi.

E clar, prin urmare, că numele părintelui profesor Rusu nu e implicat în textul reprodus şi sub raportul personal nu i se aduce nici o învinuire. *Autorul broşurii numai indică sistemul* ce trebue corectat, după care subvenţiile din vistieria statului se acordau şi se mai acordă în parte şi astăzi confesiunilor eterodoxe într'un mod neproporţional şi, mai pe sus de toate, jignitor pentru biserica ortodoxă a absolutei majorităţi a cetăţenilor din statul român.

Păr. profesor face foarte bine, că se provoacă la hotărârile dela Alba-Iulia privitoare la deplina egalitate a confesiunilor din Ardeal, spunând că C. D. R. a subvenţionat confesiunile din Ardeal amăsurat *«legilor în vigoare»* pe atunci. *Tocmai aici e nedreptatea*, ce trebue remediată, că biserica ortodoxă română, călcată în picioare de statul ungar pururea, şi umilită prin cele mai infime subvenţii de stat, a fost trecută şi tratată sub regim românesc după aceleaşi reţete restrictive — pe când biserica unită, pururea mai bine văzută şi sprijinită de statul ungar cu subvenţii mai grase, a trecut în statul român *cu privilegiile materiale de sub unguri.*

Sau, de n'o fi adevărată nici aceasta aserţiune, să ni-o spună păr. Rusu, fostul «secretar general»: de câte ori şi-au prezentat eparhiile unite bugetele lor, la organele de stat, spre a se constata *câte venite au*, şi de ce subvenţii *diferenţiale* au trebuinţă pentru provederea necesităţilor lor bisericeşti?

Noi aşa ştim, că biserica unită a primit subvenţii *integrale* dela stat, şi nu, ca biserica ortodoxă, numai subvenţii *diferenţiale* sau cu detragerea venitelor singuraticelor eparhii.

Celce scrie acest răspuns, este însuşi autorul broşurii împricinate. Pentru a evita discuţiile personale, sânt decis însă să-mi păstrez anonimatul, până atunci când, dacă se va mai insista pentru «acţiunea criminală» pusă în prospect, voiu verifica — acolo, unde se cuvine şi nu în polemii gazetăreşti — aserţiunile mele despre măsura inegală a felului cum se distribuia şi se mai distribue subvenţiile de stat bisericii noastre şi celorlalte confesiuni.

Căci de aceasta e vorba şi nu de persoana părintelui profesor. Distincţiunea aceasta trebue s'o facă cine vrea să vadă în adevărata sa lumină supărarea Sf. Sale.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Ştirile zilei

Copiii şi Crucea Roşie. La îndemnul M. Sale Reginei Maria, Crucea Roşie din România a hotărât să înfiinţeze o secţie a copiilor, cum există în America şi în alte locuri. Corpurile didactice vor trebui să explice copiilor şi tinerimii ce a făcut Crucea roşie în războiu, şi ce poate face în vreme de pace prin combaterea boalelor de multe feluri, care formează un pericol social. Principesa *Ileana* apelează către toţi copiii din ţară, ca în ziua de 18 Noemvrie a. c. fiecare să dea obolul său pentru Crucea roşie. Direcţiunile şcolare vor trimite la Crucea roşie toate sumele încasate în scopul menţionat.

Intors din străinătate. Dl N. Iorga, după o călătorie de două luni, în care a ţinut conferinţe la Paris, Geneva şi Roma, s'a napoiat în capitală. Ca reprezentant oficial al României, dl Iorga a făcut la congresul internaţional al artelor, ţinut la Paris, o comunicare despre artele din România, ear la Sorbona a rostit o conferinţă asupra ţării noastre mărite, înfăţişând publicului francez — în număr de peste două mii de persoane — trecutul neamului românesc, bogăţiile materiale şi culturale ale ţării; prin proecţiuni a arătat porturile şi datinele poporului, vederi de sate şi mănăstiri, vederi de bogăţiile miniere şi industriale. Tot la Paris, dl Iorga a îngrijit de organizarea institutului românesc. Plecând în Italia, a ţinut conferinţe la Roma în limba italiană despre: Isvoarele istoriei românilor, la Geneva despre Rase şi state în Europa orientală, asemenea cu proecţiuni. In aceeaş călătorie dl Iorga a terminat o piesă teatrală cu subiect ţărănesc în legătură cu reforma agrară; piesa poartă numele: Omul care ne trebue.

Dar. Dl I. Mircea, proprietar în Bucureşti, a dăruit liceului «Decebal» din Deva suma de 23 mii de lei.

Catedră de ziaristică se va înfiinţa pe lângă facultatea de drept dela universitatea din Cluj. Titularul catedrei va fi dl Valer Branişte.

Lui M. Kogălniceanu. Din iniţiativa Ateneului din Iaşi, s'a desvelit Duminecă bustul lui Mihai Kogălniceanu pe mormântul dela cimiterul Eternitatea. S'a oficiat un serviciu religios, la care a participat o mare mulţime.

Distincţie. Prin decretul regal Nr. 3440 de la 22 Iulie 1921 s'a conferit crucea Meritul Sanitar cl. I. dlui *Dr. Aurel Cândea*, directorul spitalelor de stat din Timişoara. Dr. Cândea este fiul părintelui protopop Cândea din Avrig.

Pentru cultură. In Săgetătorul Nr. 5, dl prof. universitar I. Atanasiu scrie: «N'avem cărţi pentru popor, n'avem traduceri, n'avem tablouri didactice, istorice, de igienă, morală, artă naţională, deşi avem scriitori, învăţaţi, pictori şi desemnatori de valoare. Poporul trăeşte cu acelaş capital de credinţe greşite ca în vechime, întunericul satelor noastre este îngrozitor. Trebue cărţi multe, bune şi ieftine. Ne trebue un serviciu de desfacere şi colportaj, care să asigure răspândirea, mai ales la sate a publicaţiilor. Trebue ca acestea să fie sub ochii sătenilor ori unde se adună: la biserică, bancă, primărie». Pentru deslegaree acestei chestiuni culturale autorul propune să se înfiinţeze o societate pe acţii.

Societatea de lectură a studenţilor în teologia ort. română din Arad s'a constituit pentru anul şcolar 1921/22, în 29 Oct. n. precum urmează: Preşedinte: F. Codreanu c. III. Secretar: O. Doboş c. II. Controlor: F. Popovici c. III. Econom: I. Drănău c. II. Cassier: I. Tisu c. II. Notar: I. Guiaşu c. II. In comisia literară: C. Cosma c. III. V. Corbu c. II. M. Anghel c. I. In comisia muzicală: I. Turcu c. III. O. Doboş c. II. D. Botău c. I.

Cununie. Dl Emilian Muscă şi d şoara Stănuţa Pinciu, îşi vor serba cununia religioasă, Duminecă, în 20 Nov. st. n. a. c., în biserica ort. rom. din Sibiu, suburbiul Iosefin, la 3 şi jum. ore d. am.

Adunarea membrilor aşa zisului stat catolic s'a ţinut zilele acestea la Cluj, sub preşedinţia episcopului romano catolic, contele Mailath. In vorbirea sa de deschidere, preşedintele a protestat în numele romano-catolicilor ardeleni împotriva preluării orfelinatului (Terezian) de către statul român şi a declarat că va insista pentru a se reda statului catolic orfelinatul amintit.

Pentru soldatul necunoscut. La serbătorirea memoriei soldatului necunoscut american, ce s'a ţinut la Washington, ministrul României, dl Bibescu, a depus pe sicriu o coroană care purta pe panglică următoarele cuvinte: *Omagiul Romămiei şi al provinciilor liberate: Basarabia, Transilvania, Bănatul, Bucovina.*

Tratamentul dlui Dr. Puţureanu, în afecţiunile tuberculoase, a fost adus la cunoştinţa Direcţiei Generale a serviciului sanitar, care a numit o comisie specială în scop de a urmări efectele tratamenţului asupra unui număr de bolnavi în diferite faze ale boalei. Resultatul cercetărilor se va publica fără întârziere

La fondul Victor şi Eugenia Tordăşianu pentru înzestrarea fetelor sărace, dar cu alipire către Reuniune, administrat de «Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu» au intrat următoarele sume, incassate de neobositul vornic Ioan Imbăruş dela nuntaşii ospeţelor: Ioan Braniştе, calfă argăsitor de piele cu Mărioara Sârbu, Lei 73·— şi Petru Meltzer cu Mărioara Barbu Lei 42·—. — Pentru prinos mulţumeşte: *George Poponea*, prezident *Şt. Duca*, secretar.

Publicaţiune. De oarece la concursul de bursă, ţinut în ziua de 26 Oct. a. c. la Academia Agricolă din Cluj, nu s'au ocupat toate locurile libere, se aduce la cunoştinţa generală că *în ziua de 1 Decemvrie a. c. ora 8 a. m.* se va ţinea un nou concurs pentru complectarea a 20 (douăzeci) locuri de bursieri. Materiile din care se vor examina vor fi: ştiinţele naturale, matematica şi ştiinţele fizico-chimice, după programul liceului. Inscrierile se primesc până în seara zilei de 30 Noemvrie a. c. la Academia Agricolă din Cluj. Solvenţii se primesc fără concurs. Intreţinerea în Căminul studenţilor variază până la 360 Lei lunar. Absolvenţii obţin titlul de inginer agricol şi vor fi primiţi în corpul agronomic. *Direcţiunea.*

Cinema Apollo. Piaţa Unirii, Sibiu. In 19 şi 20 Noemvrie: Noapte decisivă, mare dramă. In 21 şi 22 Noemvrie: Puiul de vultur, (L'aiglon) de Rostand. Tragedia tinărului Napoleon. Film de mare frumuseţă.

Poşta redacţiei

Olteanu. Mulţumiri. Dar a venit prea târziu.

Oficiul de închiriere al oraşului mun. Sibiu

Publicaţiune de concurs

cu termin până în 25 Noemvrie 1921

pentru întregirea alor 2—3 posturi de secretari de oficiu pentru oficiul de închiriere cu salar lunar de 450—550 Lei; un arhivar cu salar lunar de 300—400 Lei şi adausul de scumpete apoi alocaţie de chirie.

Sibiu, la 11 Noemvrie 1921.

G. Bărbat
Şeful oficiului.

202 1—1

Nr. 471/protop. 1921 (201) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Blăjel**. protopresbiteratul Mediaşului, se publică concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post, sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze subsemnatului în terminul susindicat.

Concurenţii, cu observarea dispoziţiilor din regulament, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, pentru a cânta, respective a celebra şi cuvânta.

Mediaş, la 29 Octomvrie st. v. 1921.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Mediaşului, în înţelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea
protopop

Nr. 3018 B 1921 (200) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în nou înfiinţata parohie de clasa I. **Huedin**, tractul protopresbiteral al Clujului, se publică concurs din oficiu cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fixate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta Consistorului eparhial ortodox din Cluj.

Concurenţii se vor prezentà şi personal la Consistorul eparhial spre a primi lămuriri.

Cluj, la 11 Noemvrie 1921.

Consistorul eparhial

Nicolae Ivan
arhimandrit

Nr. 344 (197) 2—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Feleag**, tractul Sighişoarei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs sânt a se înainta oficiului protopresbiteral în terminul normal.

Aspiranţii la această parohie se vor prezenta ca observarea dispoziţiunilor regulamentare în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică şi parohie spre a se face poporului cunoscuţi.

Sighişoara, 19 Octomvrie 1921.

Oficiul protopresbiteral al tractului în înţelegere cu comitetul parohial.

Demetriu Moldovan,
protopop.

(198) 2—3

Concurs

Pentrn întregirea postului de învăţător la şcoala confesională gr.-or. din **Sebeşul mare.** (tract. Cluj) se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt 350 lei anual dela biserică, iar restul dela stat. Cuartir, grădină, lemne de foc, în natură.

Reflectanţii sânt datori a conduce elevii la biserică şi a cânta.

Concurenţii să-şi înainteze rugările instruate cu documentele necesare oficiului protopresbiteral al Clujului.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu oficiul parohial.

Cluj, 18 Octomvrie 1921.

A. Munteanu
preş. com, par.

Tuliu Roşescu
protopesbiter.

Nr. 4971/1921 (199) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia ort. rom. de cl. II **Armeni**, protopopiatul Mercurei, se escrie de nou concurs cu termin de 30 zile dela publicarea primă în Tel. Rom.

Emolumentele sânt cele prescrise de normele în vigoare, având parohul a primi dela parohie în decurs de 4 ani şi relut de cvartir, iar de aci încolo casă parohială.

Reflectanţii au să-şi înainteze cererile lor concursuale în terminul indicat mai sus la oficiul protopesc al Mercurei, având a se presenta în termin regulamentar la biserica spre a-şi arăta dexteritatea în cântări şi cuvântări.

Mercurea, 28 Octomvrie 1921.

Oficiul protopesc ort. în înţelegere cu comitetul şi sinodul parohial

Avram S. Pecurariu
protopresbiter

N. 410/921. (195) 3—3

Concurs repeţit

Pentru întregirea parohiei de classa III. **Slimnic**, tractul Sibiului, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs sânt a se înainta oficiului protopresbiteral în terminul normal.

Aspiranţii la această parohie se vor prezenta ca observarea dispoziţiunilor regulamentare în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică şi parohie spre a se face poporului cunoscuţi.

Sibiu, 22 Oct. 1921.

Oficiul protopresbiteral al tractului în înţelegere cu comitetul parohial.

Matei Voileanu
adm. prot.

Nr. 2772/921. (196) 3—3

Concurs din oficiu

Dupăce la concursul publicat în mai multe rânduri pentru postul de paroh din parohia de clasa III din *Valea Lupşei* nu şi a înaintat cererea nici un reflectant, prin aceasta se publică concurs din oficiu cu termin de 30 de zile dela prima apariţie în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele arătate în coala B. pentru întregirea dotaţiunei dela stat conform normelor de acum.

Reflectanţii la acest post îşi vor înainta cererile susţinute cu documentele de calificaţie la Consistorul eparhial în Cluj (str. Iuliu Maniu Nr. 31) şi li-se dă voie a se prezenta şi în comună spre a şi arăta dexteritatea şi a face cunoştinţă cu poporul.

Cluj, din şedinţa Consistorului eparhial ca senat bisericesc ţinută la 21 Octomvrie — 3 Noemvrie 1921.

Consistorul Diecezan ort. rom.

Nicolae Ivan
arhim. preş.

Băieţi

se primesc ca învăţăcei în franzelăria (194) de **lux** şi **brutărie** 3-3

Stefan Moga, Sibiu

Inştiinţare

către Onor. oficii bisericeşti ortodoxe, catolice din Ardeal şi Bănat

Subsemnatul se recomandă pentru executare artistică şi de primul rang lucrările sale **Tempera (Fresco), Ulei, în picturi bisericeşti, icoane pentru altare, steaguri bisericeşti** etc. Preţurile cele mai convenabile pentru toate executările. Planuri artistice.

(175) 5—5 Cu stimă:

Emeric Profeta,
pictor, Sibiu, strada Schwimschul Nr. 24

La **Libraria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Rodica
povestire din răsboi
de
Constanţa Hodoş
în preţul original de **Lei 8·50**

La Libraria Arhidiecezană
:-: din Sibiu se găsesc :-:

Patrafire

din cele mai bune stofe şi
:-: cu preţuri moderate :-:

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de I. Iliu. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul LXIX. Sibiu, 9/22 Noemvrie 1921 Nr. 80

Telegraful Român

Organ național-biseri[ca]

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Str. Schewis Loco

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul i[n]pă învoeală
Abon[a]erțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Vorbirea

P. S. Sale Episcopului Roman Ciorogariu la deschiderea sinodului eparhiei Orăzii-mari

Venerat Sinod, — Din mila lui Dumnezeu s'a desăvârșit actul restaurării episcopiei noastre și mie mi-a hărăzit providința fericirea de a mă prezenta astăzi în plenitudinea atribuțiunilor mele episcopale. Zi istorică binecuvântată de Dumnezeu, să ne bucurăm și să ne veselim într'însa cu bucuria și veselia cea cerească.

Și ca să fie fericirea noastră deplină, a dat Domnul să fie între noi îndreptătorul credinței, de Hristos iubitorul nostru arhiepiscop și mitropolit Nicolae, conlucrătorul noului nostru așezământ episcopal și apostolicul meu hirotonisitor întru episcop, carele în ziua de eri m'a introdus în scaunul episcopal. Dați-mi voe să-i aduc omagiile recunoștinței noastre pentru iubirea cu care le-a împlinit pe toate.

Venerat Sinod, — Incercarea grea peste care am trecut prin atentatul dela Senat, nu mi-a dat posibilitatea de a convoca sinodul la termenul statutar dela Dumineca Tomii. Vă rog a lua iertător act despre această omisiune provenită din forța majoră a împrejurărilor.

Ori cât de greu îmi cade, a mă ocupa și de afecțiunile mele personale în cadrele agendelor sinodale, socotesc de ingratitudine, să nu relevez grația nemărginită a majestăților lor, Regele și Regina noastră, cari s'au îndurat a mă cerceta la patul suferințelor me'e; grațioasele cuvinte ce mi le-a adresat Maiestatea Sa Regele la învestitură și în audiența particulară. Grație, care să revarsă și asupra eparh'ei noastre.

Același irezistibil sentiment de gratitudine îmi dictează relevarea iubirii obștești, de care am fost încunjurat în nenorocirea ce m'a ajuns, în deosebi actul generos al Sinodului episcopesc care la hirotonisirea mea întru episcop, cu brațul fracturat, a admis practica hirotoniei celor nenorociți în exercițiul misiunii lor apostolice.

Și acelaș sentiment de gratitudine mă obligă la recunoștință față de guvernul țării, care fără preget a conlucrat la noua așezare a episcopiei noastre și din larga lui dărnicie sântem în posesiunea frumoasei case residențiale.

In rapoartele consistoriale sânt expuse fasele pe'e care a trecut eparhia noastră dela ultima sesiune sinodală, și perspectiva viitorului.

Pe timpul de transiție nu s'au îndeplinit în mod definitiv posturile de funcționari diecezani. Ne-am ajutat cu substituți până se va întruni această sesiune sinodală, care este chemată a restaura consistorul, date fiind acum condițiile de finansare din ajutorul de stat. Dela puritanismul, priceperea și armonioasa conlucrare a consistorului și funcționarilor cu capul eparhiei depinde bunul mers al administrației tehnice, a îndrumărilor culturale, religioase morale, depuse de statutul organic în mâna consistoarelor. Vă rog a lua în vedere aceste criterii călăuzitoare la restaurarea consistorului.

Viața religioasă-morală a credincioșilor zguduită de cataclisma războiului mondial reclamă o deosebită îngrijire sufletească. Și aceste zile de grea cumpănă stăm cu clerul redus de decese, de trecere la pensiune și în oficii de stat, de lipsa de sucreșcență. Statul ne stă întru ajutor prin conferirea burselor pentru candidații de preoți și prin îmbunătățirea dotației preoților. Sftul sinod episcopesc a luat inițiativă pentru reorganizarea învățământului teologic pe baze largi culturale. Dar toate aceste dispoziții privesc numai viitorul. Criza pastorală astăzi ne apasă ca un munte. Vom încerca a veni într'ajutorul preoțimei pastorale, care a ajuns să administreze câte 3—4 parohii, prin instituirea de misionari diecezani, dacă ne vom putea găsi oameni pregătiți. In criza aceasta a vieții pastorale apelez la dvoastră, dlor deputați mireni, și prin dvoastră la toți intelectualii crescuți la sinul bisericii ca, precum în trecut așa și în prezent, să ne stați întru ajutor cu influința ce o aveți asupra poporului și să întăriți temelia legii românești, care este și temelia statului român.

O altă criză tot la baza existenței poporului nostru este criza școalelor confesionale. Statul ne cere jertfirea lor din rezon de stat, iar biserica ține la ele, ca la așezăminte proprii misiunei sale culturale și pentrucă sânt cele mai potrivite școli de a crește generații religioase morale și patriotice. Litigiul e acum în sta-

FOIȘOARA

Predică

la Dumineca a XIII după Rusalii

Pe cei răi rău îi va pierde, și via o va da altor lucrători, cari îi vor da lui rodurile în vremile sale. *Mat. 21, 41.*

Iubiți fii, — Nu de mult, tot la acest loc, ați aflat dela mine adevărul, că două căi ne duc pe noi la aflarea regulelor de viață și la cunoașterea legilor de purtare în societatea creștină. O cale — am zis — este citirea bibliei și urmarea îndrumărilor ce ni le dă cartea aceasta sfântă, și altă cale pe care putem merge am hotărât-o: Potriviți-vă faptele învățăturilor, ce vi le împrumută judecata (mintea) voastră, condusă numai de adevăr și dreptate! Orcare din aceste două căi am apuca, — la un singur punct de întâlnire ajungem, și tot voia lui Dumnezeu o ducem la împlinire.

Astăzi vă dau nouă dovadă la aceste statoriri de mai înainte. Dovada o aflați în evanghelia cetită la sfânta liturghie, a cărei cuprins — cred — v'a rămas în memorie. Cruzimea lucrătorilor trimiși să lucre via stăpânului nici nu e lucru peste care se poate trece cu nepăsare. Cruzimea apasă greu sufletele bine simțitoare. De aceea nu v'au ieșit din minte cuvintele evanghelicești. Un stăpân — se zice — trimite lucrători în via sa ca să o lucreze și să scoată rod din vie. Via fiind proprietatea stăpânului, acela putea trimite lucrători în ea, căci în toate părțile așa se face: Nime nu trage la îndoială dreptul stăpânului la roada viei. Al cui e pământul, aceluia se cuvine și rodul. Acest adevăr îl simțim cu toții. Lucrătorii, da, au și ei plata muncii. «E vrednic lucrătorul de plata sa». Plata poate fi chiar o parte anumită din roadă. Nu aveau dreptul însă lucrătorii a pune stăpânire pe v e, ca moșie a lor, pentrucă nici un drept nu se poate câștiga pe cale de răpire. Unde am fi cu pacea și liniștea dintre oameni, atât de trebuincioase în mersul vieții noastre, dacă răpirea ar putea deveni cândva drept omenesc? Lucrătorii, — lacomi din fire și foarte iubitori de ce este al altuia, — nu-și bat capul cu cuviința, cu dreptul și dreptatea. Lor le trebue via cu roadă cu tot. Bat cu pietri pe trimișii să aducă roada la stăpân, îi ucid chiar. Sânt va să zică lucrătorii, — pe lângă oameni lacomi și tirani, — fără milă. Ear când pe fiul stăpânului de vie îl trimit la moarte, sălbătăcia lor întrece toate marginile. E grozavă crimă uciderea. E grozavă prin durerea ce o cauzează, și e grozavă, căci viața luată cu nici un fel de putere omenească nu se mai poate readuce, fiind ea darul lui Dumnezeu. Grozăvenia crimei întrece închipuirile noastre, când suflet nevinovat, unicul fiu al părinților, e trimis la moarte. Au este suflet de om, cu simțul la loc, care la țipetul părinților ce și-au perdut fiul, să nu se cutremure în toată ființa sa?

Ne-am revoltat, și ne revoltăm contra lucrătorilor păcătoși, și cerem pedepsirea lor. Pedeapsa a și urmat, căci ne spune Evanghelia: «Pe cei răi rău îi va pierde și via o va da altor lucrători» (Mat. 21, 41). S'a adeverit cu această ocazie zisa ce și noi o întrebuințăm cât de des: Cine sapă groapa altuia, însuș cade în ea. Iese la iveală, prin urmare, că și mintea sănătoasă poate conduce la judecăți biblice.

Am privit până aici, iubiților, spusele Evangheliei, fără a ne întreba cine e stăpânul viei și cine sânt lucrătorii? Veți pricepe însă, că sub chipul faptelor omenești, ni se descopere în Evanghelie taină mai mare, o lucrare dumnezeească: Via este pământul, stăpânul e Dumnezeu, ear lucrătorii sânt toți oamenii. Pământul a fost dat nouă ca o comoară (via), care să o înmulțim și să dăm rodul stăpânului. Stăpâniți pământul, ni s'a zis (Facere 1, 28) dar în acelaș timp s'au trimis la noi Patriarhii, Proro-

diul soluţiunii. Şi e de dorit să se soluţioneze cât mai curând, ca să ieie avânt învăţământul poporal, şi să înceteze înspăimântătorul analfabetism. Pe lângă chestiunea şcoalelor ne preocupă gândul înfiinţării unei şcoale cantorale.

Sinodul eparhial în sesiunea trecută a esmis o delegaţie pentru împărţirea fondurilor comune cu eparhia Aradului şi a fondului episcopiilor înfiinţat de marele arhiepiscop şi mitropolit Andrei Şaguna, administrat de sfta mitropolie din Sibiu. Cum însă eparhia Aradului abia în sinodul ordinar din acest an şi-a putut alege delegaţiunea similară, iar comisarul consistorului mitropolitan e în Sibiu, iniţiarea luată de curând pentru întrunirea delegaţiunilor eparhiale a rămas fără rezultat până acum. Intârzierea e în dauna noastră, căci nu putem dispune de fondurile noastre şi nu beneficiem de spesele de administrare a fundaţiunilor încredinţate administraţiunii eparhiale.

Aceste sânt greutăţile cărora trebuie să le facem faţă prin o viguroasă muncă.

Afară de chestiunile proprii eparhiei se agită mult chestiunea unificării bisericii noastre ortodoxe. Unificarea e proclamată de congresul nostru naţional-bisericesc ţinut la anul 1920. Cadrele noului statut de unificare încă sânt terminate de comisiunea de unificare şi stau sub deliberarea congresului ce se întruneşte la 1/14 Octomvrie, rămâne numai legiferarea constituţiei noui bisericeşti, ca să ne vedem real unificaţi într'o sftă biserică autocefală. Rog pe toţi aceia, cari au căderea de a promova înfăptuirea, să o facă, ca biserica ortodoxă astfel întărită să realizeze cu o zi mai înainte unirea sufletească a tuturor românilor într'o lege.

Ni se aruncă din Sinodul Arhidiecezan dela Blaj («Cuvântul Excelenţei Sale I. P. S. Mitropolit al Blajului rostit în Sinodul dela 22, 23, Iunie 1921,») cuvântul greu de ură împotriva unitilor. Nu e ură, ci iubirea de neam, care ne chiamă să rupem hotarele sufletesti trase de duşmani, între fraţii de-un sânge şi să ne reunim în legea românească a străbunilor noştri, că legea aceasta românească a susţinut neamul românesc, iar nu dialectica scolastică debitată excatedra. Acesta este adevărul istoric, şi această lege ortodoxă românească este garanţia viitorului nostru naţional. De s'ar scula Klein, Maior şi Şincai, n'ar mai cunoaşte de al lor Blajul de astăzi, deunde se numeşte «Sfatul celor fără de lege» sfatul acelora, cari îndrăsnesc a vorbi de ruperea peceţilor de pe fatalul act, ce ne desparte de douăsute de ani.

Atmosfera ce se face cu latinitatea Romei papale e o falacie. Roma papală e numai papală. Dovadă e sacrificarea românilor pentru înfiinţarea episcopiei maghiare unite de Haidudorog, şi apoi sacrificarea Romei latine, a patriei mame în războiul mondial.

Da. Avem rane adânci pe trupul bisericii noastre: sărăcia, analfabetismul poporului, cangrena sectarilor, defectuozitatea vieţii religioase, şi câte vreţi, — cam câte le au şi alţii, — afară de sărăcie.

Dar nu sânt boale din firea ortodoxiei, ci din vina neamurilor care în aceasta biserică vedeau piedica de desnaţionalizare a neamului românesc, şi toate fulgerile şi le-au îndreptat contra acestei biserici naţionale, în vreme ce alţii se bucurau de înaltele protecţii ale legăturilor lor religionare şi de vastele lor latifundii. Putem zice cu Apostolul Pavel: «Noi nebuni sântem pentru Hristos, iar voi înţelepţi întru Hristos, noi slabi iar voi tari, voi slăviţi iar noi necinstiţi, până în ceasul de acum şi flămânzim şi însetoşăm şi sântem goi şi pătimim şi nu sântem aşezaţi; Şi ostenim, lucrând cu mânile noastre, ocărâţi fiind grăim de bine, isgoniţi fiind răbdăm; Huliţi fiind mângâem, ca nişte gunoi ne-am făcut lumii, tuturor lăpădătură sântem până acum.»

Insă martirul acesta este gloria noastră, că nu ne-a frânt.

Toate le-am îndurat şi le îndurăm sub inspiraţia idealismului, propriu bisericii ortodoxe române,. Acest idealism ne conduce şi la idealul unirii bisericeşti, ca uniunea politică a neamului românesc să fie desăvârşită. Dacă nu sântem înţeleşi astăzi, vom fi înţeleşi mâne, — dar unirea bisericească trebuie să vie. Pentru acest ideal suferim şi hula şi ocara ce să aruncă asupra noastră, că este vrednic a suferi pentru un ideal atât de sfânt.

Venerat Sinod!

Stăm în faţa inoirii bisericeşti. Cu sufletul înălţat la idealul acestei înoiri, declar sesiunea a XVIII sinodală deschisă.

Hirotonirea

I. P. C. Sale arhimandritului Nicolae Ivan întru arhiereu.

Fiind alegerea arhimandritului Ivan de episcop al diecezei Vadului şi Feleacului, efectuită în sinodul eparhial ţinut în Cluj la 28 Septemvrie a. c., aprobată din partea Majestăţii Sale Regelui nostru ***Ferdinand I.*** *— I. P. S. Sa mitropolitul* ***Nicolae*** *a fixat terminul hirotonirii întru arhiereu a alesului pe ziua de 21 Noemvrie (4 Decemvrie) a. c. la praznicul Intrării în biserică, în Catedrala din Sibiu.*

Actul hirotonirii îl va îndeplini I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae, pe lângă solemnitatea obişnuită, cu conlucrarea episcopilor şi arhiereilor din mitropolia noastră.

Tratativele, suspendate şi apoi reluate, — între partidul liberal de o parte, şi partidele: naţional ardelenesc, al Unirii bucovinean, şi ţărănesc basarabean de altă parte, — au durat câteva luni, în vederea formării unui guvern de *colaborare* alcătuit din reprezentanţii acestor partide, la care ar fi de adaogat şi partidul naţionalist democrat de sub şefia dlui N. Iorga.

Un comunicat al partidului liberal constată, că înţelegerea s'a făcut numai între partidul acesta şi partidele din Bucovina şi Basarabia, — ear tratativele cu patidul naţional n'au izbutit.

Deşi asupra chestiunilor de principiu, dnii Ionel Brătianu şi Iuliu Maniu căzuseră de acord, dificultăţile s'au ivit îndată ce s'a făcut încercarea d'a se stabili precis şi în scris zonele de influenţă politică şi administrativă, ce s'ar fi cuvenit grupărilor în parte. Dl Ionel Brătianu a socotit, că nu sânt acceptabile condiţiile puse de partidul naţional.

Guvernamentalii se întăresc, de sine înţeles, în urma ruperii tratativelor dintre liberali şi naţionali; — o schimbare de regim este, prin urmare, deocamdată exclusă.

Cercurile din partidul poporului sânt preocupate de apropiata deschidere a corpurilor legiuitoare. Guvernul întocmeşte acum mesagiul, care va menţiona proectele de lege pregătite la fiecare departament.

Şedinţele Sfântului Sinod

După ziarele sosite acum din capitală, publicăm următoarele ştiri despre şedinţele Sfântului sinod:

Joi d. a. membrii sinodului au continuat şedinţele, sub preşedinţia I. P. S. Sale Mitropolitului primat Miron.

---

cii, ba Fiul lui Dumnezeu, ca să ducă dela noi roada. Bine înţeles, nu aurul, argintul, pietrile scumpe, ori altă avuţie pământească, pentrucă lui Dumnezeu noi nu datorim cu comori materiale, nici vrea să i dăm de aceste. Dumnezeu este duh, şi noi sântem lucrători duhovniceşti (lucrătorii duhului). Deci şi roada ce o dăm slujbaşilor trimişi la noi — în timpul de faţă se numesc servitorii bisericii, — trebue să fie duhovnicească. Roadă duhovnicească, de sine înţeles, sânt faptele noastre cele bune, la care ne îndeamnă şi apostolul zicând: Râvniţi cele duhovniceşti (I Cor. 4, 1). Faptele bune sânt măsura vredniciei omeneşti. Cu cât faptele noastre sânt mai măreţe, cu atât tributul ce l dăm lui Dumnezeu creşte, şi noi urcăm scara vredniciilor, căci ne apropiem din ce în ce de Făptuitorul cerului şi pământului.

Nu mai încape deci îndoială — mintea luminată ni-o spune — că trebue să dăm lui Dumnezeu roada faptelor noastre bune. A lui Dumnezeu e via (pământul ce-l locuim), ai lui Dumnezeu lucrători sântem noi. Oare să ne depărtăm totuş de Dumnezeu? Să ne tăvălim în noroi, când putem sbura în văzduh: cu aripile duhului? Ar fi prea mare nemernicia omenească, am sta cu totului în afară de creştinătate.

Şi totuşi, lumea de azi a apucat pe un povârniş, care din ce în ce o depărtează de Dumnezeu. Sudalmele, vorbele spurcate, bălăcăriile de tot felul, sânt par'că pânea zilnică a mulţimii. A huli în felul acesta pe Dumnezeu nu aduce nici o remuşcare nimănui. Ce să mai zic de cei ce şi-au pierdut cu totul credinţa în Dumnezeu, cari se poartă ca şi cum lumea aceasta ar fi alfa şi omega, ca şi cum n'ar exista duh. Deci afară de plăcerile trupului nu cunosc bucurie şi nici nu caută vre-o hrană pe seama sutletului lor. Aceştia, cu adevărat sânt ucigătorii lui Hristos. Nu pe cruce îi răstignesc ca jidovii, nu în mânile şi picioarele lui Isus bat piroanele, dar le bat în duhul ce l-a adus Isus în lume şi le bat în duhul ce ne înalţă şi asămănează lui Dumnezeu. Şi vai lor! Căci «toate păcatele se eartă», numai păcatele «contra Duhului» nu au iertare.

Aici e locul să vă arăt urmările rele ale necredinţei, adecă pedeapsa ce vine asupra noastră, dacă nu dăm lui Dumnezeu roada viei ce am primit o spre lucrare.

Nu fac filosofie. Vă îndrum a privi în jurul vostru şi a ceti ca în carte ceea ce se petrece acolo. Bisericile zi de zi sânt mai goale, glasul preoţilor tot mai mult sună pereţilor decât urechilor. Ear localurile de desfrâu? — Nu dela mine grăesc, voi mărturisiţi că localurile de petreceri şi în zilele de lucru şi cele de sărbătorii sânt pline de public, cu toate că sânt mai numeroase ca bisericile. La biserică nu avem timp să umblăm, la crâşme cât de mult, petrecerea de o oră în biserică se pare un an, petrecerea de o zi un crâşmă e un minut, care l-am lungi bucuros, dacă se poate pe veci. Dela biserică întârziem, câci nu ne putem pune în rând cu îmbrăcatul, sulemenitul, — ora crâşmei însă nici când nu o perdem. Cât ai bate în palme sântem gata. D'apoi spesele! Ce ne pasă de ele?! Pentru instituţiile: ca şcoala, biserica, asilurile de orfani ş. a. nu avem bani, — pentru petreceri: câţi trebue. Intrăm până în grumazi în datorii, numai să ne împlinim poftele.

Urmările? — Ni le spune înţeleptul: *Cui este vai, cui sânt gâlcevi, cui năcazuri şi sfezi, cui zdrobirea în zadar, cui sânt ochii urduroşi? Au nu celor ce zăbovesc la vin şi celor ce zăbovesc unde se fac ospeţe.* (Pilde 23, 29—30). Leghion se ţin relele pe urma vieţii păcătoase. Lângă cele ce le spune înţeleptul, numai unul vreau să-l amintesc, care cred ne va cutremura pe toţi. Au plâns mamele fiii lor duşi în războiu, nevestele şi-au plâns bărbaţii, şi copiii părinţii. Războiul a trecut. Mulţi au căzut în luptă, dar cei mai mulţi au sosit acasă. E bucurie totuş în familii? Nu se mai întâmplă moarte? Nu şi nu! Cu mult mai mulţi soţi cad acasă, ca în luptă. Cercetaţi casele oamenilor şi veţi afla că

După ce s'au făcut mai multe comunicări, episcopul *Vartolomeu Stănescu* a citit proectul statutului de lege al unificării bisericeşti.

Dl ministru *Oct. Goga* a făcut apel la înlăturarea divergenţelor de păreri, pentru ca proectul să fie cât de curând definitiv întocmit ca să poată fi votat de corpurile legiuitoare.

A arătat importanţa capitolelor principale din proiect şi a insistat asupra electivităţii bisericeşti, care va permite ca preoţii să nu fie numiţi, ci aleşi de către credincioşi. Protopopii vor fi aleşi de adunările preoţeşti. Sinoadele noastre eparhiale vor alege pe episcopi; mitropoliţii vor fi aleşi de congresele generale.

S'a discutat apoi participarea mirenilor în viaţa bisericească. şi s'a cerut ca ei să reprezinte două treimi. —

Mitropolitul Moldovei a citit o cerere a ministrului de răsboi prin care roagă sinodul să-i înainteze o listă de patru preoţi, din care să se aleagă unul ca episcop de Alba-Iulia al clerului militar.

Lista a fost înaintată şi cuprinde pe preoţii: Nazarie din vechiul regat, Vasile Saftu din Braşov, Ioan Tomoiagă din Cernăuţ şi Const. Popovici din Basarabia. —

In şedinţa de Vineri dupăce s'au rezolvat mai multe comunicări şi rapoarte, s'a luat în discuţiune proiectul de unificare a bisericilor ortodoxe din România-mare.

S'a dat cuvântul mitropolitului *Nicolae* al Ardealului, care a făcut un expozeu asupra actualei situaţii a bisericii ortodoxe de dincoaci de Carpaţi. Mitropolitul arată că unificarea bisericească a fost primită dela început cu entuziasm. Acest fapt s'a putut constata în congres şi în toate sinoadele eparhiale, care s'au ţinut dela începutul ideii de unificare a bisericilor.

Inaltul prelat, reprezentantul autorizat al clerului din Ardeal, cere să se respecte o autonomie în ceeace priveşte chestiunile locale. —

In şedinţa de Sâmbătă s'a discutat în continuare proiectul de unificare.

Mitropolitul Nicolae al Ardealului a terminat expunerea începută Vineri.

A vorbit apoi mitropolitul primat Miron şi mitropolitul Pimen al Moldovei, şi a rugat sinodul să voteze proiectul de unificare întocmit, pentruca lucrările să fie terminate cât de curând.

Şedinţa s'a ridicat la ora 1 şi jumătate, anunţându-se viitoarea pentru astăzi, Marţi dimineaţa.

Rugăciune

Cu ocazia serbării culturale dela 6 Noemvrie 1921 din Sighişoara, părintele protopop *Dimitrie Moldovan* a compus o frumoasă *Rugăciune de îngenunchere*, pe care a citit-o la serviciul divin ce s'a oficiat atunci. Rugăciunea este următoarea:

Cine e mare ca Dumnezeul nostru? Tu eşti Dumnezeu, celce ai făcut şi faci minuni! Tu, atotputernice Dumnezeule, Impăratul împăraţilor şi Domnul domnilor, ni-ai dăruit pe înţeleptul şi viteazul nostru Suveran, pe Maiestatea Sa Regele nostru *Ferdinand I*, celce cu mult slăvita Sa soţie, Maiestatea Sa Regina *Maria*, adevărata maică a supuşilor săi, şi cu fiiul Lor, viteazul prinţ moştenitor, Alteţa S. R. *Carol*, au infiltrat în ostaşii români iubirea de patrie, care iubire i-a determinat spre luptă fără seamăn pentru desrobirea noastră, a fraţilor lor români, şi i ai condus, preabunule cerescule Părinte, la Măreşti, Mărăşeşti şi Oituz, cu învingeri strălucite spre uimirea lumii întregi.

Cine e mare ca Dumnezeul nostru? Tu eşti, Dumnezeule, celce ai făcut minunea unirii românilor într'un stat, în România de astăzi.

Tu Dumnezeule, ai rupt cătuşele robiei în care a zăcut veacuri dearândul poporul român, — numai Tu eşti, Dumnezeule, celce ai făcut şi această minune.

Acum poporul român dela răsărit până la apus, dela miazăzi până la miazănoapte, se îmbrăţişează ca fraţi mulţumiţi.

Pentru toate aceste mari daruri de care ne-ai învrednicit, — precum până acum, aşa şi cu ocaziunea acestei festivităţi culturale iniţiate de zelosul nostru ministru al cultelor şi artelor, prin care s'a adaus o însemnată şi scumpă peatră pe altarul cultural al naţiunii române, — îţi proşternem tronului Tău, cerescule Părinte, mulţămirile noastre ferbinţi, şi Te rugăm cu genunchi plecaţi: binecuvântă milostive Părinte, patria noastră română, susţine în permanentă sănătate pe capul ei, preaiubitul şi gloriosul nostru Rege Ferdinand I, pe preaslăvita Sa soţie Regina Maria, pe Alteţa Sa Regală Carol, pe soţia Sa Alteţa Sa Principesa *Elena* şi pe noul vlăstar Principele *Mihai* şi întreaga preaiubita noastră dinastie, — brava armată română şi pe toţi sfetnicii ţării româneşti. Dă-le, Doamne, înţelepciunea lui Solomon spre a conduce la bine scumpa noastră patrie, câştigată cu multă vărsare de sânge şi nespuse jertfe. — Căci Tu, Doamne, numai Tu eşti celce ai făcut şi faci minuni. Tu Doamne, toate le faci câte le voieşti, şi ajutorul nostru dela Tine îl aşteptăm, celce ai făcut cerul şi pământul, şi Ţie îţi aducem mulţămirile noastre pentru toate facerile Tale de bine de care ne-ai învrednicit. Te rugăm nu ne părăsi, fii cu noi, acum şi în vecii vecilor. Amin.

Societatea biblică britanică

Despre raportul activităţii societăţii acesteia, pe anii 1920 şi 1921, P. C. Sa Arhimandritul *Scriban* împărtăşeşte în Universul următoarele preţioase ştiri privitoare la România şi Societatea biblică britanică:

In cursul răsboiului, activitatea societăţii a mers slab, din cauză că Ungaria a făcut mari greutăţi pentru aducerea bibliilor româneşti în ţara noastră din depozitele din Budapesta ale Societăţii biblice.

«De când s'a isprăvit răsboiul, zice raportul, a fost aproape tot atât de greu de a trimite cărţi la Bucureşti, din cauza grozavei desorganizări a transporturilor în această parte a Europei răsăritene. Greutăţile şi nesiguranţele de transport dela Berlin, Budapesta sau Belgrad, până la graniţa românească, nu sânt acum mai mari, decât greutăţile şi nesiguranţele de transport în România însăşi.

«Cu toate acestea, în cursul lui 1920, dl Cornilescu, cu ajutorul principesei Calimaki, a isbutit să tipărească traducerea sa, cuprinzând Noul testament şi Psalmii. Având în vedere ce rar se găseşte în România sf. Scriptură, Societatea biblică a procurat hârtie pentru tipărirea acestei traduceri. Din nefericire, primul transport trimis în acest scop nu s'a putut folosi din pricina felului grosolan cum a fost tratat pe drum.

«Noul testament şi Psalmii lui Cornilescu au fost tipăriţi şi legaţi în Bucureşti. Dar din această tipărire, depozitarul nostru din acel oraş n'a avut exemplare din Scriptura românească cu care să îndestuleze neîncetatul curent de cereri, făcute în cea mai mare parte din anul trecut. Să se noteze că dl Cornilescu şi-a terminat acum şi traducerea Vechiului testament, care acum e sub tipar.

Societatea se bucură că guvernul român, a admis ca Bibliile introduse în ţară să fie scutite de vamă, fără obligaţiune însă de a fi scutite şi cele care se vor aduce de acum înainte.»

In ultimele zece săptămâni din 1921, s'au vândut la Bucureşti nu mai puţin de 1906 biblii şi 1355 de exemplare din Noul Testament în limba românească, din vechiul şi neîncăpătorul depozit al societăţii, afară de alte exemplare în limbi străine.

Din cauza grelelor condiţiuni ale transportului, depozitul n'a putut fi decât slab înzestrat în 1920. Nu s'a vândut decât 772 de Biblii, 2172 de Testamente şi 1740 de cărţi izolate ale bibliei, în total 4684 de bucăţi.

Pe cât se vede, e foarte puţin. Dar situaţiunea, după cele de mai sus, se vede că a început a se îndrepta în 1921.

Convocare

Membrii organizaţiunii naţional-liberale, din oraşul şi judeţul Sibiu, sânt invitaţi a se întruni în *congres judeţean* Vineri, în 12/25 Noemvrie 1921, la ora 11 a. m. în sala «Unicum» din Sibiu. Congresul se va ţinea după următoarea ordine de zi:

1. Cuvântarea de deschidere a preşedintelui.
2. Darea de seamă asupra activităţii «Comitetului judeţean» în timpul dela Decemvrie 1920 încoace.
3. Expunerea situaţiunii politice.
4. Alegerea noului «Comitet judeţean» şi constituirea acestuia.

Sibiu, la 15 Noemvrie 1921.

Dr. N. Vecerdea vice-preş. — *A. Boiu* vice-preş. — *Dr. E. Piso* secretar gen.

Ştirile zilei

Mersul lucrărilor pentru încoronarea suveranilor la Alba-Iulia, — conform comunicatului făcut de dl general Averescu în ultima şedinţă a consiliului de miniştri, — este foarte înaintat. In curând întreg programul va fi complet executat.

Ştiri personale. Alteţele Lor Regale, Prinţul *Carol* şi Prinţesa *Elena*, sânt aşteptaţi pentru luna lui Decemvrie să sosească la Atena.

Festival Alecsandri. Săptămâna aceasta se vor sărbători la Teatrul Naţional din Bucureşti o sută de ani dela naşterea lui V. Alecsandri. Programul se compune din actul al III-lea al poemului «Fântâna Blanduziei», un act de dnii A. Moşoiu şi Mircea Rădulescu «O Noapte la Mirceşti», în care apar eroii pieselor lui Alecsandri; cuvântările ocazionale ale dlor: C. I. Nottara şi Ar. Demetriad. Cu acest prilej se va inaugura noul bust al lui Alecsandri, datorit sculptorului C. Medrea şi destinat să împodobească foyerul Teatrului Naţional.

Inaugurarea orfelinatului din Lugoj, «Principesa Ileana», s'a făcut zilele acestea. Actul sfinţirii l-a săvârşit P. S. Sa Episcopul diecezan *Iosif*, cu mare asistenţă.

---

aşa e. Şi de ce mor cei în puterea vieţi? Boalele, boalele desfrâului, le scurtă viaţa. Se stinge generaţie întreagă, pentrucă boalele sângelui rod firul vieţii şi l mistue pe încetul, cum mistue putreziciunea trunchiul arborelui în care şi-a făcut culcuş.

Vedeţi bine bătaia lui Dumnezeu, care vine numai de aceea, că prea tare ne lipim de lume şi am uitat de datorinţele ce ni le prescrie biserica. Şiruri întregi de oameni se sting. E primejduit neamul ajuns la stăpânire chiar acum. Şi e păcat strigător la cer să ne facem sinucigaşi şi ucigaşii neamului!

— De fapt ucigaşi şi sinucigaşi sântem, cari cu voia noastră introducem veninul boalelor în trupurile altădată pline de viaţă.

Eată cum se adevereşte la noi pilda cu lucrătorii viei. Jalnic adevăr! Perirea ta din tine, Israile, doar nici când n'a fost mai la loc a o rosti, decât în zilele noastre.

Iubiţilor! Medicii când vindecă spun întâi urmările boalelor, apoi prescriu «dieta» pentru bolnav. De ce? Pentrucă bolnavul prin «dietă» va să zică: prin urmarea sfaturilor medicului, se vindecă, nu prin leacuri. Leacurile uşurează vindecarea, «dieta» depărtează pentru totdeauna boala.

V'am arătat urmările depărtării de Dumnezeu. Vouă vă revine acum datorinţa a Vă întoarce şi a urma legile minţii bune, legile lui Dumnezeu, ca să scăpaţi de relele ce ne bat la poartă. Veţi face-o? Ca medic sufletesc mi-am făcut datorinţa. Una vă spun: Nu ascultaţi de amăgitori, de cei ce vă asmuţă contra bisericii, contra preoţilor, contra bunei rânduieli din societate. Aceştia sânt speculatorii patimilor voastre, cari de punga lor şi de interesele lor, declică ori personale, au milă, — nu de voi. Diavolul doar şi azi ia felurite forme: nu totdeauna e şerpe, ca în rai, nici vespe, ca să-i poţi cunoaşte acul, ci de mai multe ori — ales în timpul de faţă — se arată plin de daruri, ca apoi să ne înşele. Feriţi-vă de diavol, ori sub care formă v'ar ispiti.

Indemnul ce vi-l dau e: Fiţi treji! Atunci darul şi binecuvântarea lui Dumnezeu va fi cu noi cu toţi. Nimic nu ne va lipsi. Căci atunci de răsplată, nu de pedepse, sântem vrednici! Amin.

Vasile Oan
protopop

Vorbe înţelepte

Dumnezeu să facă milă cu celce ne arată răutăţile noastre!

Nou guvernator. Dl I. G. Bibicescu, guvernatorul Băncii Naţionale, trece la pensie. In 6 Decemvrie a. c. se va face alegerea noului guvernator.

Naţionalismul în Statele-unite. In şapte state ale republicei americane o nouă lege opreşte d'a se preda limba germană, şi orce altă limbă, afară de cea engleză, în şcoalele primare americane.

Pentru eroi. Societatea «Mormintele Eroilor» a făcut, cu aprobarea guvernului, plăci în email cu tricolor românesc şi cu inscripţia: «*România 1916—1919, pentru patrie, neam şi rege*» spre a fi puse pe crucile mormintelor. Societatea, afară de aceasta, a comandat şi plăci comemorative, destinate a se pune pe casele unde locuesc familiile celor morţi în războiu.

Ştire ziaristică. Eparhia ortodoxă română a Orăzii Mari îşi are cu ziua de 7/20 Noemvrie 1921 organul său oficial de publicitate, sub numele de *Legea Românească.* Paginile acestei publicaţiuni le deschide P. S. Sa episcopul Roman Ciorogariu, dorind ca noul organ să crească şi să înflorească spre binele bisericii şi al patriei. Ziarul, sub redacţiunea dlui Dr. A. Magier, va cuprinde pe lângă partea oficială, chestiuni ce interesează biserica şi şcoala. Apare Dumineca. Abonamentul: 80 lei pe an. — Urăm succes deplin noului confrate.

Noua episcopie reformată în Oradea-mare. Parohiile reformate, rămase dincoace de Tisa, s'au constituit într'o eparhie independentă alegându-şi de episcop pe Ştefan Sulyok. Ministerul cultelor a încunoştiinţat însă atât pe noul episcop Sulyok, cât şi pe episcopul reformat din Cluj Carol Nagy, că alegerea episcopului Sulyok nu a fost legală în sensul statutul bisericii reformate numai sinodul are drept a înfiinţa episcopie şi a alege episcopi. Credincioşii bisericii reformate din România nu s'au întrunit însă în sinod, şi prin urmare guvernul nu poate aproba înfiinţarea nouei episcopii şi alegerea episcopului Sulyok.

Premiul Nobel. Academia suedesă a hotărât să acorde lui *Anatole France* premiul Nobel pe anul 1921. Anatole France e născut la Paris în 1884; adevăratul său nume este Anatole Thibaut. Este fiul unui librar. La început a scris două volume de poesii, apoi urmează opera «Le crime de Silvestre Bonnard» «Le lys rouge», «Les sept femmes de Barbe Bleue» etc. In ultimii ani a publicat scrieri sociologice. A. France este membru al Academiei franceze.

La Fondul Victor Tordăşianu pentru căminul ucenicilor dela meserii, întemeiat de Reuniunea meseriaşilor români din Sibiu, în memoria mult regretatului ei preşedinte, a binevoit a dărui dna Eugenia Tordăşianu şi fiica Miorica 50 lei din prilejul zilei onomastice (24 Nov.) a neuitatului ei soţ, respective tată. — Pentru prinos mulţumeşte: *George Poponea*, prezident. *Şt. Duca*, secretar.

Revistă nouă. Un grup de scriitori a hotărât să publice o revistă literară ilustrată numită *Evoluţia,* cu scop d'a răspândi operele de artă: poezii, nuvele, romane, teatru, ştiinţă, cronice de interes social, copii de pe tablourile pictorilor noştri. Noua revistă apare de 2 ori pe lună în Cluj (strada N. Iorga 23). Director proprietar este dl Dr. Al. Murăşanu, secretar de redacţie dl Iustin Ilieş. Abonamentul: 3 luni 30 lei. Un număr 5 lei. — Primul număr, din 15 Noemvrie 1921, conţine articole, poezii şi cronice, semnate de I. Ilieş, V. Al. George, S. Popa, I. Bârsan ş. a. Mai are frumoase ilustraţii de actualitate. Nrul 2 apare la 1 Dec. a. c.

Aviz. Se aduce la cunoştinţă publicului din Sibiu, că declaraţiile asupra impozitului direct sânt a se înainta la percepţia urbană (edificiul administraţiei financiare) până la data de 1 Dec. 1921. Se observă că acei contribuabili cari încă nu au înaintat declaraţiile la percepţie la caz că comisiunea de evaluare se prezintă înainte de 1 Dec., pot preda declaraţia pe lângă revers până la data de sus şi comisiunii de evaluare pentru a uşura funcţionarea acestei comisiuni, ceeace e şi în interesul contribuabilului. *Dr. Tăbăcar.*

Cinema Apollo. Piaţa Unirii, Sibiu. In 23 şi 24 Noemvrie: Noaptea roşie. In 25 şi 26 Noemvrie: Film Sarpic. Inceputul seara la ora 7 şi 9.

Cinema Urania, strada Şevis, Sibiu. In fiecare zi două reprezentaţii de filme interesante, la ora 7 şi 9 seara.

Nr. 471/protop. 1921 (201) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Blăjel.** protopresbiteratul Mediaşului, se publică concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post, sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze subsemnatului în terminul susindicat.

Concurenţii, cu observarea dispoziţiilor din regulament, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, pentru a cânta, respective a celebra şi cuvânta.

Mediaş, la 29 Octomvrie st. v. 1921.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Mediaşului, în înţelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea
protopop

Nr. 3018 B 1921 (200) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în nou înfiinţata parohie de clasa I. **Huedin,** tractul protopresbiteral al Clujului, se publică concurs din oficiu cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fixate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta Consistorului eparhial ortodox din Cluj.

Concurenţii se vor prezentă şi personal la Consistorul eparhial spre a primi lămuriri.

Cluj, la 11 Noemvrie 1921.

Consistorul eparhial

Nicolae Ivan
arhimandrit

Nr. 344 (197) 3—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa III **Feleag,** tractul Sighişoarei, se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuţiunile împreunate cu acest post sânt cele fasionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoţeşti dela stat.

Cererile de concurs sânt a se înainta oficiului protopresbiteral în terminul normal.

Aspiranţii la această parohie se vor prezenta cu observarea dispoziţiunilor regulamentare în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică şi parohie spre a se face poporului cunoscuţi.

Sighişoara, 19 Octomvrie 1921.

Oficiul protopresbiteral al tractului în înţelegere cu comitetul parohial.

Demetriu Moldovan,
protopop.

(198) 3—3

Concurs

Pentrn întregirea postului de învăţător la şcoala confesională gr.-or. din **Sebeşul mare.** (tract. Cluj) se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt 350 lei anual dela biserică, iar restul dela stat. Cuartir, grădină, lemne de foc, în natură.

Reflectanţii sânt datori a conduce elevii la biserică şi a cânta.

Concurenţii să-şi înainteze rugările instruate cu documentele necesare oficiului protopresbiteral al Clujului.

Oficiul protopopesc în înţelegere cu oficiul parohial.

Cluj, 18 Octomvrie 1921.

A. Munteanu
preş. com, par.

Tuliu Roşescu
protopesbiter.

Nr. 4971/1921 (199) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia ort. rom. de cl. II **Armeni,** protopopiatul Mercurei, se escrie de nou concurs cu termin de 30 zile dela publicarea primă în Tel. Rom.

Emolumentele sânt cele prescrise de normele în vigoare, având parohul a primi dela parohie în decurs de 4 ani şi relut de cvartir, iar de aci încolo casă parohială.

Reflectanţii au să-şi înainteze cererile lor concursuale în terminul indicat mai sus la oficiul protopesc al Mercurei, având a se presenta în termin regulamentar la biserica spre a-şi arăta dexteritatea în cântări şi cuvântări.

Mercurea, 28 Octomvrie 1921.

Oficiul protopesc ort. în înţelegere cu comitetul şi sinodul parohial

Avram S. Pecurariu
protopresbiter

La **Librăria Arhidiecezană** în **Sibiu,** se află de vânzare

Noul Testament

(cu litere cirile)

de

Andrei baron de Şaguna

Preţul: crudo **Lei 2·—,** broşat **Lei 4·—,** plus porto postal **Lei 2·—.**

A apărut şi se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană** din Sibiu

Cântece pentru voce şi piano

de

Emil Monţia

Caetul IV:

15. Singur şi robit de jale, poezia de St. O. Iosif.
16. Dorobanţul, poezia de G. Coşbuc.
17. Nemurirea e un vis, poezia de Algeorge.
18. Cobzarul, poezia de St. O. Iosif.
19. Cântec de leagăn, poezia de I. U. Soricu.

Preţul **Lei 10·—,** plus porto postal **Lei 2·—**

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află **de vânzare** următoarele

Tipărituri

Pentru şcoalele secundare:

Ziarul de cassă.
Ziare de clasă pentru licee şi civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exibite.
Tipărituri pentru bugetele şcolare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor şcolare.
Bilet de informaţie la insinuări pt. fiecare elev.
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru şcoalele primare:

Registre pentru absenţii şi clasificaţii.
Matricole şcolare.

La **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu se află de vânzare

Album

de

brodării şi ţesături româneşti

Compus şi editat de

Minerva Cosma

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de I. Iliu. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 12/25 Noemvrie 1921 Nr. 81

ASOCIAȚIUNEA CENTRALĂ SIBIIU

Telegraful R[omân]

Organ național-bis[ericesc]

(Of.)
Loco
Procuratura de stat
Nr. 6
Str. Schewis
ROMANIA POSTA 3 Bani

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Distrugerea școalelor confesionale

Hotărârea congresului național-bisericesc, publicată în întregime în corpul ziarului nostru, fixează mai întâi în principiu incontestabilul drept al bisericii de a întemeia și întreținea școale cu caracter confesional; aceasta cu atât mai vârtos la noi, unde școala confesională a bisericii ortodoxe a fost, este și va rămânea prin escelență școală națională, pusă în serviciul celor mai vitale interese ale statului. După această constatare continuă hotărârea congresuală astfel:

«*Spre a se putea studia mai temeinic întregul complex de probleme în raportul dintre stat și biserică, guvernul este rugat să îndrume o anchetă, în care reprezentanții sei vor discuta chestiunea cu delegații bisericii. Până la rezolvirea definitivă a chestiunii, guvernul va fi rugat să pună la dispoziția bisericii, cu putere retroactivă dela 1 Octomvrie 1920, mijloacele materiale necesare pentruca corpul didactic al școalelor confesionale să fie retribuit întocmai ca cel dela școalele statului.*

«*Congresul național-bisericesc autorizează consistorul mitropolitan de a întreprinde pașii trebuincioși în sensul acestor hotărâri congresuale pentru o armonică conlucrare a bisericii cu statul în soluționarea chestiei școalelor confesionale*».

Orice român cu judecata dreaptă și cu durere pentru viitorul statului și al neamului românesc cu bucurie a trebuit să iee act de intenția curată și de tonul conciliant, ce să desprind din hotărârea congresuală. Biserica ortodoxă română a făcut o concesiune intransigenței sale conservative, când cu ramură de oliv în mâna dreaptă s'a apropiat de guvernul țării românești rugându-l să trimită o anchetă, în care reprezentanții bisericii și ai guvernului, umbriți de duhul păcii și de căldura dragostei dintre frați, să studieze complexul problemei și în armonică conlucrare să soluționeze chestia școalelor confesionale; ear până atunci învățătorilor confesionali să li se deie retribuție întru toate egală cu retribuția învățătorilor de stat.

Biserica deci a făcut o concesie punctului său de vedere rigid de mai nainte și de dragul intereselor superioare ale statului a lăsat să se întrevadă, că e gata a aduce chiar și suprema jertfă, dar prin studierea chestiunei în anchetă a dorit să știe: cum și pentruce?

Biserica a voit, ca din jocul acesta, pe care organele guvernului l'au înscenat în jurul școalelor noastre confesionale și care în timpul din urmă a devenit foarte frivol, să scoată corpul învățătoresc. Biserica n'a cerut vreun favor excepțional, la care o îndreptățiau suferințele trecutului, ci a pretins, ca în conformitate cu dispozițiile art. de lege XXVII din 1907, azi încă în deplină vigoare în Ardeal, și în conformitate cu ordonanța secretariatului general din Cluj Nr. 20,300/919 să se acoarde și corpului didactic în funcțiune la școalele confesionale aceiași retribuție, de care beneficiază învățătorii de stat, cu începere din 1 Octomvrie 1920. A pretins deci respectarea dispozițiilor legale în viață. Intenția bisericii a fost ca de o parte să asigure mersul normal al învățământului în școalele confesionale prin punerea învățătorilor la adăpostul grijilor de traiu, iar de altă parte să ferească corpul învățătoresc de săvârșirea unor acte, menite a-i micșora valoarea și a-i înfrâneca prestigiul.

Cu multă durere sufletească trebue să constatăm azi, că Biserica n'a fost înțeleasă, că mâna ei dreaptă, întinsă frățește spre pace a fost brusc refuzată. Deși ne lipsește o rezoluție categorică, în scris, dela ministerul instrucțiunei publice, sântem siliți să concludem la acest refuz din actele și faptele, cari ne-au surprins în zilele din urmă.

Dacă interesele superioare ale statului pretind imperios statificarea întregului învățământ, dacă școalele confesionale de azi constitue un pericol iminent pentru țară și dacă hotărîrea congresului național-bisericesc, între astfel de împrejurări, e inacceptabilă, trebuia să ni-se spună lucrul acesta, rupt-ales, așa cum vorbește românul, și în consecință să se fi prezentat corpurilor legiuitoare un proiect de lege. In loc însă de aceasta procedură logică și cu aparențe de legalitate, organele guvernului au recurs la subterfugii și pentru distrugerea școalelor noastre confesionale au inventat o formulă, într'adevăr «sui generis», căci n'are pereche în istoricul școalei române din Ardeal, bogat în lovituri piezișe. Formula e pe cât de simplă, pe atât de ilegală, absurdă și revoltătoare. Iată formula: Învățătorii confesionali, împinși de mizerie și amăgiți de lozinca statificării cu orice preț, dau petiții la secretariatul general din Cluj cerând să fie statificați. Neavând însă în Ardeal școale primare de stat după lege organizate, se ivește intrebarea: la ce școală să fie numit învățătorul statificat?

Intru resolvarea acestei probleme s'a iscodit fraza absurdă «*statificarea pe loc*» adecă fiecare învățător să statifică pentru comuna în care se găsește în prezent fără ca statul să aibă acolo școală organizată. In urma acestei «statificări pe loc» școala confesională rămâne fără învățători, deci instrucțiunea stagnează. Aci intervine apoi aplicarea ordonanței Nr. 33567 din 1 August 1921, prin care revizorii școlari au fost împuterniciți a rechiziționa cu ajutorul organelor administrative toate edificiile școalelor confesionale, în cari instrucțiunea stagnează și a le pune la dispoziția școalei de stat, în curs de organizare. Evident: Secretariatul general îr susși creiază motivul, pe care'l invoacă apoi pentru nimicirea școalei confesionale. In realitate instrucțiunea nici nu stagnează, căci în acelaș ordin, prin care se decretează statificarea pe loc a învățătorului Oprea Stan, să cuprinde și constatarea, că școala confesională nu funcționează, se ordonă deci rechiziționarea edificiului cu întreg inventarul și se pune la dispoziția învățătorului de stat. Când sosește ordinul revizorului, învățătorul întrerupe predarea îl cetește și apoi spune elevilor: din clipa aceasta sânt învățător de stat, iar școala confesională a încetat.

Statificarea pe loc înseamnă deci: prefacerea școalelor confesionale în școale de stat, ca prin farmec, fără tratative în anchete, fără stagnarea instrucțiunii, fără încunoștiințarea autorităților bisericești superioare, dar cu violarea dreptului de proprietate și cu totala desconsiderare a legilor în vigoare.

In zilele acestea a sosit la revizoratul școlar din Sibiu un ordin prin care peste cincizeci (50) de școale confesionale din județul Sibiului, cu peste 80 de învățători, se despoaie de caracterul lor confesional după calapodul indicat mai sus. E ilegală această procedură, deoarece ni-se desființează în massă școalele confesionale cu încălcarea dispozițiilor cuprinse în §§-ii 11, 12 și 13 art. de lege 38 din 1868 și a dispozițiilor categorice din §§-ii 25, 26 și 27 art. de lege XXVII din 1907 și ni-se expropiază edificiile școlare cu desconsiderarea §-lui 9 art. de lege 41 din 1881, care normează procedura de expropriere.

Prin o trăsătură de condeiu ni s'au desființat cele mai bune școale confesionale din Ardeal, mândria noastră și podoaba bisericii ortodoxe române, toate școalele din «margine» începând dela Șugag și până la Avrig, împreună cu Reșinarul istoric. Se poate admite așa ceva într'un stat de drept?

Şi uimiţi ne întrebăm, dacă acest tratament îl merită Biserica ortodoxă română, care a dat României întregite pe cei mai luminaţi şi mai devotaţi cetăţeni? Aceasta este calea, ce duce la soluţionarea învăţământului primar din Ardeal, unde cu deosebire în ţinuturile muntoase, procentul analfabeţilor atinge cifra de o sută, căci aşa a bineplăcut guvernelor ungureşti? Prin astfel de mijloace şi procedeuri se contemplează a se înfăptui acea putere nebiruită, care se chiamă *unirea sufletească* a neamului românesc? Cine *astfel crede*, se înşală amar, iar ceice *astfel lucrează* nu sânt prietinii poporului român.

Lazar Triteanu

La situaţie

Fruntaşii vieţii noastre publice atât din aşa zisa opoziţie unită, cât şi din partidul guvernului în numeroase adunări poporale ţinute în deosebite centre ale ţării au ţinut să se justifice şi să facă dări de seamă în faţa alegătorilor. In acelaş timp fiecare partid se organisează strângând aderenţii lor în jurul steagului, în vederea luptelor parlamentare şi poate a alegerilor care ar trebui să urmeze.

Această mişcare febrilă pornită din partea conducerii partidelor politice, nu poate să ne lase nepăsători pe noi, preoţii, şi conducătorii satelor, cu atât mai vârtos acum, în timpurile grele de criză economică şi financiară, în urma cărora poporul începe a se întreba tot mai mirat, cum de în ţară aşa bogată rămâne tot sărac?

Avem să ne punem întrebarea: Ce atitudine să luăm şi cum trebue să ferim poporul de-a cădea pradă unor peţitori nepoftiţi şi străini de durerile sale şi poate chiar duşmani ai legii lui strămoşeşti?

Pentru a lua hotărâre unitară, se cere din partea noastră oarecare jertfire de sine. Se cere ca lăsând la o parte patimile să încercăm o organizare cu program propriu de acţiune în cadrul statutelor asociaţiei clerului «Andrei Şaguna».

Să nu se creadă că vrem să înfiinţăm partid nou. Am dori numai să se statorească o selecţionare a persoanelor, cărora să le arătăm încrederea noastră, trimiţându-le să ne reprezinte în corpurile legiuitoare. In punctul prim, al programului nostru să cerem dela conducerea tuturor partidelor selecţionarea aceasta. In viitor voim să votăm numai pe acei candidaţi, fie de ori ce coloare politică, cari în viaţa lor publică au dat dovezi că s'au ştiut însufleţi pentru cauze de interes obştesc, contribuind cu cuvântul şi cu fapta la limpezirea problemelor cerute de cetăţenii cinstiţi ai acestei ţări.

Această pretenţie credem că e în asentimentul fiecărui om cu judecată serioasă şi neînfluinţată. Astfel noi voim să contribuim la consolidarea ţării, pe care o iubim mai mult decât mulţi alţii, cari s'au înfruptat din bunătăţile acestui Canaan românesc.

Voim să vedem, la conducerea ţării, şi în fruntea tuturor instituţiilor publice, numai oameni muncitori şi specialişti pentru postul la care sânt chemaţi, — scoţând din funcţii înalte pe cei ce numai în urma legăturilor de partid şi de nepotism au ajuns acolo.

Noi, conducătorii satelor, datorinţă avem să pornim o propagandă vie în vederea acestei premeniri a vieţii publice şi curăţirea ei de nechemaţii, închipuiţii şi demagogii, cari cearcă sau vor cerca prin promisiuni să se apropie de sufletul alegătorilor români.

Alegând neghina din grâu, sămânţa curată aruncată în pământ bun va aduce rod însutit. Să arătăm încredere deplină numai oamenilor cu caracter neprihănit, cari prin cuvântul şi acţiunile lor au servit obştei, scoţând în toate împrejurările dreptatea şi adevărul la lumina zilei.

Să ocolim a sprijini pe aceia cari umblă cu doi bani în trei pungi, să închidem satele noastre faţă de orce năimit sau străin de legea noastră, şi să nu lăsăm să între în staulul oilor noastre pe aceia cari în trecut prin acţiunea lor au căutat să discreteze instituţiunile noastre bisericeşti şi şcolare.

Făcând cu toţii aşa, orizontul politic al ţării se va lumina şi atunci numai cei vrednici vor avea posibilitatea să ocupe loc în parlamentul ţării şi în alte oficii, pentru care sânt anume pregătiţi. Numai aşa se vor împuţina duşmanii externi şi interni şi se vor înmulţi prietenii, cari ne vor ajuta să aranjăm finanţele ţării prin creditul pe care îl vom avea în ţările capitaliste. Atunci, în sfârşit, viaţa de stat se va normaliza în toate direcţiunile, căci fiecare funcţionar şi conducător politic pus la locul său, după ştiinţă şi conştiinţă sa, va munci cu dragoste pentru problemele reclamate în cercul său de activitate. O colaborare a tuturor luptătorilor probaţi şi a valorilor intelectuale şi morale ale României întregite, la o muncă unitară în folosul ţării şi a tronului, va aduce liniştea, bunăstarea şi fericirea mult dorită.

Pr. Ioan Crăciun

Schisma românească
sau
„Unirea cu Roma“

Dintr'o dare de seamă mai desvoltată, despre lucrarea aceasta apărută de curând, publicăm următoarele:

Sub acest titlu ne aduce Nr. 10 al «Bibliotecii bunului păstor» un studiu bine documentat.

Autorul — numele nu impoartă — e vrednic de laudă, având în vedere obositoarea muncă depusă în jurul adunării datelor împrăştiate în diferite isvoare de statistică bisericească şi profană.

Câtă vreme bisericile, şi cea ortodoxă, şi cea unită nu au câte un birou statistic central, trebue să alergăm la autori străini chiar şi în domeniul statisticei de cea mai mare importanţă pentru viaţa bisericească.

S'a făcut, în această broşură, un început de valoare pe terenul statisticei comparative bisericeşti şi şcolare.

In 5 capitole se tratează una dintre rănile corpului nostru naţional şi bisericesc, rană cauzată de duşmanii românismului prin sfâşiarea în două a credinţei strămoşeşti.

E vorba de biserica unită născută la 1700 din împreunarea urei duşmanilor milenari cu interesele materiale ale câtorva trădători ai intereselor unui neam necăjit şi huiduit. A spus o aceasta uniţi ca Petru Maior, Sincai, Bărnuţiu, etc., dar fără rezultat.

Faţă de biserica ortodoxă cea unită a fost totdeauna agresivă. Duhul blândeţei şi toleranţei, propagat de biserica noastră, a fost desconsiderat şi exploatat în scopuri proselitistice. Pe lângă aceste atentate, noi mai eram oprimaţi şi din partea puterii de stat. Aşa am trăit dela 1700 până la 1918 servind de nicovală ciocanului nemilos al «fratelui» şi al duşmanului deopotrivă. Ne-a durut mai mult acela ca acesta, pentrucă după proclamarea «sfintei uniri» biserica ortodoxă a rămas turmă fără păstor. Un Patachi, un Petru Paul Aron şi alţi episcopi ai unuţilor au ţinut de bine să ne persecute chiar cu puterea armată. Ne-au luat bisericile, eclejiile, ne-au batjocorit preoţii, ne-au pus fel şi fel de curse şi piedici.

Proselitismul catolic se desvăleşte în broşurica aceasta în toată golătatea sa. Este surprinzător cum de biserica ortodoxă nu s'a cugetat mai de vreme să contrabalanseze răul care roade în organismul său viu şi sănătos?

Cu drept cuvânt susţine autorul că biserica unită faţă de cea ortodoxă e agresivă, ba mai mult: are un caracter sectar. Ear numărul mic al parohiilor unite în comune cu parohii ortodoxe ne dovedeşte că în prea puţine locuri au acaparat un număr de credincioşi cu cari să formeze o parohie de sine stătătoare. Chiar şi parohiile acestea după şematismul din 1900 al mitropoliei din Blaj, sânt formate din 50—100—200 suflete şi prea puţine trec peste 1000. Evident, că existenţa astor fel de parohii îngreunează fără rost budgetul statului şi împedecă buhul mers al desvoltării noastre culturale şi naţionale. Pentrucă a susţinea în astfel de împrejurări două biserici şi două şcoli în mizerie e tot aşa o crimă ca şi obiceiul dea se folosi de unele neînţelegeri constituţionale ale credincioşilor bisericii ortodoxe ca să pescuiască în tulbure.

Ar fi interesant dacă am avea date precise şi asupra numărului comunelor curat ortodoxe şi unite, fie ele parohii sau filii, precum şi proporţiile numerice. Asemenea ar fi de dorit ca având statistica în mână să dovedim că paritatea cerută în concordat reclamă încă multe protopopiate şi episcopii ortodoxe ca să putem ajunge la paritate cu biserica unită.

Din datele statistice înşirate în studiul de faţă mai reese clar, că analfabetismul şi în general lipsa de cultură este răspândită mai ales în părţile nordice ale Ardealului, unde biserica unită e dominantă, cu peste 80% din locuitorii români. In cele mai multe comune mixte de pe teritoriul celor două mitropolii unde nu s'a putut susţinea şcoala confesională nu s'a susţinut din pricina uniţilor cari cu o condamnabilă consecvenţă respingeau colaborarea cu ortodocşi şi mai bucuros îmbrăţişau şcoalele de stat înfiinţate în coasta noastră.

Schisma românească sau unirea cu Roma se încheie cu 15 propuneri din cele mai sănătoase. Felicităm autorul pentru acest bun început în ogorul neluerat al statisticei şi îl rugăm să continue munca pe acest teren, căci multe chestiuni ar mai fi de lămurit. Dacă din partea uniţilor va fi numit pamfletar, să se bucure, că a ajuns pe o treaptă cu valorosul istoric Dr. Ioan Lupaş, din a cărui lucrare «Chestiunea concordatului», fraţii blăjeni nu pot răsturna nimic.

Dr. Ioan Stanciu
par. ort.

Dela Asociaţia clerului «Andrei Şaguna»

Comunicări

Pentru a putea înainta factorilor de cădere un memoriu sprijinit pe date exacte în cauza dotaţiei preoţimii din mitropolia noastră, onor. preoţime este poftită a trimite imediat, la adresa: Preot *P. Moruşca*, directorul ofic. statist. mitropolitan — Sibiu — scrise citeţ pe un cvart de hârtie, — următoarele date:

Eparhia . . . . . Protopopiatul . . . .

Parohia . . . . . .

cu filiile . . . . . .

Numele parohului / capelanului . . . . . calificaţia . . . .

clase de liceu / reale şi teologia sistematică / extraordinară Data intrării în oficiu bisericesc ori şcolar: ziua, luna, anul. Data introducerii de paroh / capelan ziua, luna, anul.

Este casă parohială? . . . . . Este eclejie (porţiune canonică), câte jugăre arător, fânaţ, vie, pădure, păşune, grădină etc. şi în total . . . . Suma venitelor fasionate la congruă: Cor. . . . . = Lei . . . . . Este preotul membru al Asociaţiei clerului?

Datele se vor da pentru filii separat, dacă au casă parohială şi eclejie. Ear preoţii administratori vor da şi datele parohiilor vacante.

In interesul cauzei răspunsurile se vor trimite recomandat, repede şi exact.

Secretarul general:
Preot. P. Moruşca

Nr. 7726 Şcol.

Notificare oficială

Prin ordinul Consistorului mitropolitan de dto 20 August a. c. Nr. 155 M. ni se face cunoscut, că statorirea planului de învăţământ şi a manualelor didactice pentru studiul religiunii aparţine exclusiv autorităţii bisericeşti şcolare. Acest drept este recunoscut şi prin alineatul al doilea al §-ului 1 din Regulamentul pentru cărţile didactice în şcoalele de stat, edat de către Ministerul instrucţiunii publice, Secretariatul general din Cluj sub Nr. 2000/1921.

In consecinţă, profesorii de religiune şi catecheţii noştri dela diferitele categorii de şcoale nu vor putea întrebuinţa decât manualele aprobate de către autoritatea bisericească competentă.

Această dispoziţie o comunicăm pe această cale atât profesorilor şi catecheţilor, cât şi organelor noastre de inspecţiune, spre ştire şi conformare.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 21 Oct. 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Adunarea generală

a foştilor grăniţeri din Regimentul rom. I.

Reprezentanţa generală a foştilor grăniceri din Regimentul Român I, şi-a ţinut adunarea generală în localităţile sale din Sibiu în 16 şi 17 Noemvrie a. c. sub prezidiul dlui General î. p. *Ioan Boieriu.*

In cuvântul de deschidere dl General aminteşte că fiind dl prezident, maiorul Nicolae Şandor morbos, a căzut sarcina pe Dsa de a deschide această adunare, care va avea să hotărască asupra unor chestiuni de importanţă deosebită pentru această instituţiune şi îşi exprimă convingerea, că adunarea generală va afla căile şi mijloacele potrivite pentru a da problemelor dela ordinea zilei soluţiunea potrivită.

Dintre concluzele mai însemnate ale acestei adunări amintim următoarele:

1. Drepturile avute asupra edificiilor şcoalelor grănicereşti le-a cedat statului român, cerând în schimb ministrului de răsboiu să acorde 8 burse la an pentru urmaşii grăniţerilor ca să poată studia în şcoalele militare ale României întregite.

2. Fondul în bani şi hârtiile de valori rămâne nealterat administrându-se şi mai departe după vechile statute fiind utilizat pentru creşterea băieţilor din vechea graniţă la şcoalele de arte şi meserii şi la şcoalele comerciale îndrumându-se în acest fel populaţia spre industrie şi comerţ.

3. Ministerul instrucţiei a fost rugat să înfiinţeze în vechea graniţă încă 3 şcoale de arte şi meserii.

Pentru tratativele ce vor urma cu statul în baza acestei hotărâri s'a numit o comisiune constătătoare din membrii: General Ioan Boieriu, Victor Stanciu şi Valeriu Florian, ca să trateze în numele fondului şi să facă reprezentanţei generale la timpul său un raport amănunţit.

4. A cenzurat socotelile dela ultima adunare generală din 1908 până 1921 şi aflându-le în perfectă ordine le-a aprobat, dând vechiului comitet absolutoriul; asemenea a aprobat bugetul pe anul 1922 exprimând mulţumită protocolară tuturor persoanelor cari au ajutat şi au chivernisit averea grănicerească.

5. Anză la discuţiune mai lungă a dat chestiunea revindecării munţilor pe cari i a avut în posesiune Regimentul I, român de graniţă timp de 90 de ani dela anul 1779—1864. Cu privire la aceste chestiuni a însărcinat noul comitet că cu ajutorul bărbaţilor competenţi să compună un memoriu care să cuprindă fazele prin care a trecut chestiunea acestor munţi, foşti în decurs de 95 ani în posesiunea Reg. I. român de graniţă, menţionându-se ilegala deposedare săvârşită de către administraţia politică în favorul grăniţerilor şi în favorul familiilor nobile Kendeffy etc.

Acest memoriu să se tipărească şi distribue Majestăţii Sale Regelui, membilor Camerei, Senatului, Guvernului român şi altor personagii marcante din România Mare, precum şi fostelor comune grăniţereşti.

6. S'a ales apoi comitetul cel nou în următorul mod:

Prezident: Generalul Ioan Boieriu. Vicepreziden: Andrei Bârseanu. Secretar: Arseniu Bunea. Cassar: Spiridon Moian. Membrii în comitet: Dr. Victor Mărgineanu, Valeriu Florian, Nicolae Vlad-Stejaru şi Ioan Georgescu.

Dl Prezident Generalul Ioan Boieriu mulţumeşte adunării generale pentru încrederea pusă într'însul promiţând că-şi va da toată silinţa să satisfacă aşteptărilor legate de persoana sa şi declarând totodată că întrucât postul de Prezident ar fi împreunat cu oareşicare remuneraţiune abzice de ea în favorul fondului.

Adunarea generală a luat cu plăcere la cunoştinţă declaraţiunea dlui Prezident prin aclamări de «să trăiască» la adresa D-Sale.

Rap,

Vorbe înţelepte

Datoria cea mai mare este ceea ce are ucenicul către dascălul său.

Nr. 9237 Bis.

Publicaţiune oficială

Sinodul episcopesc în şedinţa sa dela 22 Aug. a. c. Nr. 10 a luat următoarea hotărâre:

In legătură cu punctul 2 din hotărârea noastră dela 30 Martie a. c. Nr. 6 S. E. şi ca întregire a aceleia, comunicăm că preoţii cari funcţionează în învăţământ, ca profesori, catecheţi, învăţători, subrevizori şi revizori şcolari, oficiali în ministerul instrucţiunii sau al cultelor sânt obligaţi a cerceta biserica regulat, a liturgisi şi a se cumineca cât mai des, dar cel puţin la 2 luni odată, a se îmbrăca în reverenzi la întruniri şi la alte ocaziuni festive, pentru a şi manifesta caracterul lor preoţesc.

Publicăm aceste dispoziţiuni ale Sinodului episcopesc spre ştire şi conformare celor interesaţi.

Sibiu, din şedinţa consistorului arhidiecevan, ca senat bisericesc, ţinută la 9 Noemvrie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 9339. Bis.

Notificare oficială

Seminarul pedagogic universitar din Cluj, director Onisifor Ghibu, cu data 13 Noemvrie a. c. Nr. 21 cere câte un exemplar din toate regulamentele şi programele seminariilor, şcoalelor normale, liceelor şi şcoalelor primare de sub jurisdicţiunea Consistorului arhidiecezan. Cheltuielile de transport, eventual costul acestor publicaţiuni, la cerere, se va trimite imediat.

Având în vedere importanţa acestei biblioteci, prin aceasta îndrumăm Direcţiunile şcoalelor noastre confesionale, ca încât mai au la îndemână, să trimită câte un exemplar din regulamentele şi programele şcoalelor la adresa seminarului pedagogic universitar în Cluj, Piaţa Unirei Nr. 12 II.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ţnută la 9 Noemvrie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Convocare

Onor. membrii Societăţii de ocrotire a alienaţilor şi anormalilor mintali precum şi a familiilor lor sânt rugaţi a lua parte la *adunarea generală* a societăţii care va avea loc *Luni 5 Decemvrie a. c. ora 6 p. m.*, în sala cea mică a prefecturii cu următorul program:

1. Raport anual al comitetului dirigent.
2. Raport relativ la controlul cheltuelilor anuale ale societăţii.
3. Aprobarea bugetului pe anul 1922.
4. Intregirea comitetului.
5. Propuneri.

In cazul când la această adunare nu se vor întruni membrii în număr, în aceeaşi zi la ora 6 jum. se va ţinea a doua adunare generală cu ori şi ce număr de membri şi cu programul de mai sus.

Sibiu, 25 XI 921.

A. Bârseanu
preşedinte

Dr. Ionaşiu
secr. general

Ştirile zilei

Comemorarea lui Mihai Viteazul. La serbătoarea Arh. Mihail şi Gavril s'a oficiat la ora 10 un parastas pentru *Mihai Viteazul* în biserica Mihai Vodă din Bucureşti, zidită de marele voevod la anul 1598. Au vorbit cu acest prilej I. P. S. Sa *Pimen* mitropolitul Moldovei, arătând drepturile care le are înfăptuitorul de o clipă al idealului naţional la recunoştinţa întregului neam românesc. I. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae* al Ardealului, în cuvinte pline de căldură, evoacă figura lui Mihai Viteazul, aducându-i ca jertfă pe altarul celor mai sfinte aspiraţiuni ale neamului românesc a constituit un exemplu înălţător şi în acelaş timp un îndemn pentru generaţiile care l-au urmat. Mai vorbeşte generalul *Grigoriu* din partea ministrului de răsboi. Ceremonia a luat sfârşit la ora 12.

A treia aniversare. Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român organizează, cu concursul şcoalelor româneşti din Sibiu, cu prilejul zilei de 1 Decemvrie 1921, la aniversarea a treia a uniunii tuturor românilor, o serbare, cu următorul program: Joi (1 Dec. a. c.) la ora 10 a. m. serviciu divin în catedrala din loc. La ora 11 a. m. în sala mare dela «Urania» se va ţinea o serbare şcolară, cu o disertaţie, cântări şi recitări. La ora 8 seara urmează în Teatrul comunal reprezentaţia piesei «Baba Hârca» de Matei Millo. Programe speciale se vor afişa la timp. *Biroul Asociaţiunii.*

Decorarea drapelelor. In 21 l. c. la ora 4 s'a ţinut la Palatul regal în sala tronului, solemnitatea decorării drapelelor mai multor regimente, şi a mai multor ofiţeri, cu ordinul Mihai Viteazul, solemnitate ţinută în prezenta M. S. Regelui Ferdinand şi a Alteţei Sale Principele Carol. Au fost decorate drapelele următoarelor regimente: reg. 5 şi 6 vânători, reg. 1 infanterie, reg. 4 Artilerie, reg. 5 obuzerie, reg. 1 artilerie, reg. 6 roşiori, reg. 21 artilerie şi reg. 1 artilerie călăreaţă.

De asemenea au fost decoraţi cu ordinul Mihai Viteazul: generalii Tăutu, Holban şi locot. Iacoban. Seara s'a dat la Palat banchetul în onoarea ofiţerilor decoraţi cu medalia Mihai Viteazul.

Noul prezident al tribunalului din Sibiu. Trecând dl prezident al tribunalului din Sibiu, Iuliu Munteanu, în statul de pensiune, a fost numit de primprezident al acestui tribunal prin Decretul Regal din 9 Noemvrie a. c. Nr. 4495, dl *Leonida Petrescu*, carele de doi ani funcţionează deja aici în calitate de magistrat şi prezident de senat.

Deschiderea camerelor se face la 28 Noemvrie. Partidele opoziţiei, cum se vesteşte, nu vor lua parte la lucrările corpurilor legiuitoare.

Dela cassa arhidiecezană. Se aduce la cunoştinţa Onor. preoţimi, că chitanţele despre lefurile de pe trim. Iulie—Septemvrie a. c., expediate deja fiecărui preot în parte, nu mai trebue vidimate de protopresbiterul concernent. Această măsură s'a luat pentruca preoţimea să şi poată primi retribuţiunile cât mai curând posibil; de aceea Onor. preoţime este rugată să caute să-şi ridice aceste retribuţiuni în timpul cel mai scurt şi fără amânare, pentruca şi oficiul de cassă să poată încheia socotelile la timp. Plăţile se fac numai înainte de prânz.

Pentru orfelinatul nostru. Domnul dentist *E. Diecker* donează, întru amintirea părintelui său, fondului orfelinatului suma de o 100 Lei. Mulţumiri. *Cassa arhidiecezană.*

»Albina« institut de credit şi de economii în Sibiu a ţinut în 23 Noemvrie o adunare generală extraordinară, în care a decis urcarea capitalului social dela Lei 10 milioane la *Lei 25 milioane*, şi modificarea §§-lor 6 şi 62 din statute. Emisiunea nouă se face în următoarele condiţiuni: după 2 acţiuni vechi se vor da 3 acţiuni nouă; pentru fiecare acţiune nouă se va plăti valoarea nominală de Lei 100 şi o primă de Lei 35. Fixarea terminului pentru emisiune s'a lăsat la aprecierea Consiliului de administraţie.

Congresul grupării ţărăniste. Duminecă şi Luni s'au întrunit în sala «Transilvania» din Bucureşti reprezentanţii organizaţiei ţărăniste din România întreagă. Congresul a primit în unanimitate proectul de program al partidului ţărănist. Programul cere: drept de vot pentru toţi cetăţanii fără deosebire de sex, constituirea unui corp consultativ pe baza de reprezentare a corporaţiilor profesionale şi a sindicatelor muncitoreşti; autonomie comunală şi descentralizarea administrativă. Raportor a fost dl C. Stere. Au luat cuvântul, afară de raportor: Dr. Lupu, Mihalache, generalul Anastasiu, Spiridon Popescu, senatorul Dobrescu, mai mulţi săteni ş. a. Organizaţia ardeleană a fost reprezentată prin dl G. Bogdan Duică.

Societatea de lectură «Andrei Şaguna» a studenţilor în teologia ort. rom. din Sibiu, s'a constituit pentru anul şcolar 1921/22 în şedinţa ţinută la 12/25 Septemvrie 1921 sub prezidiul I. P. C. S. D-lui arhimandrit *Dr. Eusebiu R. Roşca*, director seminarial, în modul următor:

Preşedinte: Ilie Beleuţă, prof. sem. Vicepreşedinte: Eugen Bologa teolog a III. Notar: I Vasile Dobre, a. III. Notar: II Pavel Alişie, a. I. Cassier: Nicanor Filip, a. II. Bibliotecar: Nicolae Frateş, a. II. Vicebibliotecar: Olimpiu Russu, a. I. Controlor: Septimiu Brotea, a. III Econom: Şofronie Vlad a. II. Membri în comisia literară: Valer Boieriu, teolog a. III. N. Moldovan, a. II. G. Oniţiu, a. III. G. Cristea, a. II. Andrei Giurgiuca, a. II. Pavel Picu, a. II. Ionel Isacu a. I. Victor Susa a. I. G. Lemora a. I.

Autorul principal al atentatului dela senat, comunistul *Max Goldstein*, zis Stejarul sau Coca, a fost arestat în 20 l. c. După atentat Max Goldstein fugise la Odesa şi la Moscova. Intors în ţară, autorităţile au reuşit să-l prindă în pădurea dela Călugăreni. Criminalul a recunoscut în faţa directorului general al siguranţei că este autorul de căpetenie al atentatului dela senat.

Activitatea pentru răscumpărarea împrumutului austro-ungar de războiu se continuă. S'au ţinut şi se mai ţin adunări, în acest scop, în multe oraşe din Ardeal, Bănat şi Bucovina. După declaraţiile făcute de personalităţi conducătoare din statul nostru şi din republica cehoslovacă, posesorilor titlurilor împrumutului de războiu li se va face dreptate. In zilele acestea se va ţinea la Sibiu, cum sântem informaţi, adunarea constitutivă a comitetului central pentru Transilvania, Bănat şi Bucovina. Comitetul central se va compune din reprezentanţii tuturor ţinuturilor. Activitatea pentru răscumpărarea împrumutului de războiu, va avea cum se speră, rezultatul cuvenit.

Cât se bea în Sibiu? In ziarul sibian, D. Tagespost, se publică un articol privitor la consumaţia de băuturi alcolice în Sibiu, în ultimii ani. In 1920 sibienii, 32 mii locuitori (fără militari), — între cari sânt ceva peste jumătate saşi, restul români, unguri ş. a. — au băut: 771 hectolitri, à 3000 lei, licheruri; 1764 hectolitri, à 3 mii lei, rachiuri de calitate; 4116 hectolitri de alte rachiuri, à 1500 lei; bere 12 mii hectolitri à 8 sute lei. Pentru tutun au cheltuit peste 7 milioane de lei. Pentru băutură şi fumat s'a dat în Sibiu în anul trecut, după socoteala aceasta, suma de peste 42 milioane de lei. Dacă din această sumă se pune a treia parte în socoteala străinilor şi a celor veniţi la târguri, mai rămâne a treia parte (14 milioane) dată de saşi, alte 14 milioane cheltuite de ceilalţi locuitori.

Calendarul arhidecezan se tipăreşte acum şi se va pune în curând în vânzare. Conţine şi de astă dată variată şi aleasă materie, instructivă şi de distracţie: note de actualitate, povestiri interesante, sfaturi şi îndrumări privitoare la sănătate, chestiuni economice, şi alte însemnări folositoare, precum şi partea calendaristică cu serbătorile tipărite în roşu, apoi şematismul bisericii noastre ortodoxe, însemnarea târgurilor ş. a. Comenzile să se adreseze din vreme la Librăria Arhidiecezană în Sibiu.

Cinema Apollo. Piaţa Unirii, Sibiu. In 27 şi 28 Noemvrie: New York Express, film detectiv. In 29 şi 30 Noemvrie: Căsătorie pentru bani, dramă.

Cinema Urania, strada Şevis, Sibiu. Tot a doua zi program nou. Inceputul la ora 7 şi 9 seara. In 27 şi 28 Nov.: Prinţesa Draga.

La Mesteacăn

Străinul care cercetează părţile ardelene ale ţării, va rămânea uimit de numărul mic şi neînsemnat de amintiri istorice româneşti ce se leagă de aceste părţi.

Ca şi cum pe aici n'ar fi trăit nici un om de seamă şi nu s'ar fi întâmplat nici un lucru mare. Nimic nu aminteşte trecătorului de vrednicia înaintaşilor şi de datoria sfânta a urmaşilor.

Deşi n'am avea decât să răscolim puţin spuza uitării şi a nepăsării şi am vedea, cum isbucneşte de caldă şi de luminoasă din jaratecul trecutului para de foc a amintirilor înălţătoare.

Astfel ne gândim de astădată, la ţinutul românesc al *Zarandului*, de unde a pornit în toamna anului 1784 mişcarea de eliberare a lui Horia, Cloşca şi Crişan. Câte amintiri nu se leagă aici de aproape fiecare urmă din marea mişcare de atunci!

Par'că văd pe Horia, cum s'a întors din Viena dela împăratul Iosif II, încredinţat că împăratul le vrea binele, numai afurisiţii de domni unguri îl împiedică să le facă acest bine şi de aceea a vestit poporul, strâns în mare număr la târgul dela Brad, să se adune, cu mic cu mare la ziua de 1 Brumar (Noemvrie) 1784, la biserica din *Mesteacăn*, unde el va spune ştirile aduse dela împăratul. Aici dupăce li a povestit călătoria sa la Viena a zis: Fraţilor! a venit timpul să ne scăpăm de asupritori. Să jurăm cu toţi pe sfânta cruce că nu vrem să mai fim robii nimănui, cu atât mai puţin ai domnilor străini de neamul şi de limba noastră. Să ne adunăm în cete şi degrabă să mergem la Bălgrad (Alba-Iulia), unde vom găsi arme, cu care ne vom apăra drepturile împotriva ori şi cui!

Fiorii unei nouă vieţi a trezit în inimile iobagilor români cuvântul şi fapta desrobitorului Horia.

Pentruca însă chipul lui să grăiască pentru toate timpurile inimilor româneşti, el trebuie turnat în bronz ori cioplit în marmoră. De aceea toţi românii, cu tragerea de inimă pentru cauza noastră naţională, au datorie să cumpere bilete dela loteria «Asociaţiunii» din Sibiu str. Şaguna 6, ori dela băncile de frunte din toate centrele, fiindcă Asociaţiunea vrea să însemne cu o cruce măcar memorabilul loc dela Mesteacăn.

Nr. 356/1921 (205) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan permanent pe lângă oficiul parohial şi protopopesc din **Mediaş**, se publică în virtutea ven. ordin consistorial din 27 Iulie 1921 Nr. 5474 Bis. concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1) Salarul, gradaţiile şi adaosul de scumpete, statorite de ministrul cultelor conform calificaţiunii şi anilor de serviciu.

2) Jumătate din venitele sesiunei parohiale.

3) Jumătate din venitele stolare şi administrative dela serviciile îndeplinite de capelan în parohie şi în tract.

4) Renumeraţia pentru catehizaţia: dela şcoalele primare şi medii ev. lut.; şcoala de meseriaşi şi şcoala primară de stat, în cadrele instructiunei ministeriale.

5) Renumeraţie potrivită dela protopop pentru serviciile ce le va purta în cancelaria protopresbiterală.

Doritorii de a ocupa acest post, au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul legal.

Mediaş, la 28 August 1921.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Mediaşului în înţelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea
protopop.

---

(204) 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de parohi în parohiile vacante din comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român»:

1. **Căinel**, parohie de cl. III.
2. **Fornădia**, parohie dv cl. III.
3. **Cârjiţi** cu filia **Breteliu**, parohie de cl. III.
4. **Hondol**, parohie de cl, III.
5. **Chişcădaga** cu filia **Buruene**, parohie de cl. III.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt cele statorite în coala B de congruă.

Concurenţii să-şi înainteze petiţiile de concurs cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu în terminul indicat şi, pe lângă observarea restricţiilor § 33 din Reg. pentru parohii, să se prezinte în vre-o sărbătoare în parohii ca concurenţi.

Deva, la 1 Octomvrie 1921.

Oficiul protopopesc gr.-or. al tractului Deva în înţelegere cu organele parohiale.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Ad. Nr. pp. 534—1921. 203 1—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a II-a **Lona-săsească** cu filia **Stolna**, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român».

Emolumentele, împreunate cu acest post, sânt cele statorite în coala B. şi întregirea dela stat.

Doritorii de a concura la acest post, au aşi aşterne suplicele subsemnatului, în terminul susindicat, fiind instruite cu necesarele documente, şi, cu prealabila incuviinţare a acestuia, a se prezenta la biserică în vre-o zi de Duminecă sau sărbătoare.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral rom. ort.
Cluj, la 25 Octomvrie 1921.

Tullu Roşescu
protopresbiter

Nr. 471/protop. 1921 (201) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Blăjel**. protopresbiteratul Mediaşului, se publică concurs nou cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post, sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, să se înainteze subsemnatului în terminul susindicat.

Concurenţii, cu observarea dispoziţiilor din regulament, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică, pentru a cânta, respective a celebra şi cuvânta.

Mediaş, la 29 Octomvrie st. v. 1921.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Mediaşului, în înţelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea
protopop

Nr. 3018 B 1921 (200) 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în nou înfiinţata parohie de clasa I. **Huedin**, tractul protopresbiteral al Clujului, se publică concurs cu oficiu cu termin de 30 de zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fixate în coala pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta Consistorului eparhial ortodox din Cluj.

Concurenţii se vor prezentă şi personal la Consistorul eparhial spre a primi lămuriri.

Cluj, la 11 Noemvrie 1921.

Consistorul eparhial

Nicolae I
arhiman

La Librăria arhidiecezană se află de

Istoria bisericească a rom. ?

de

Dr. Ioan Lupaş,
profesor universitar şi membru al Ac

El apare ca

Ca să picure în inimi ce e bine, ce e

In editura **Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane** a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,
profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preţul 20 Lei.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de I. Iliu. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 16/29 Noemvrie 1921 Nr. 82

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

„ASOCIAȚIUNII" SIBIU

ROMANIA 3 BANI POSTA

Nr. 6 Procuratura de stat (Of.)

Str. Schewis Loco

Abonamentul:
Un an **80 Lei.** — Șase luni **40 Lei.**
Trei luni **20 Lei.**
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală
Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Analize sufletești

Nimic nu este mai ușor decât să faci complimente reverențioase bisericii: «Biserica ne-a conservat ca neam românesc, biserica este fundamentul viitorului», «dela felul cum va muncì biserica depinde sănătatea fizică și morală a poporului românesc». ...

Dar să băgăm de seamă noi «modeștii» slujitori ai bisericii, că deodată cu complimentele ni se atribuie și o uriașă responsabilitate pentru fața sufletească a poporului pe care îl păstorim.

O admit, și eu și Dta, și toată lumea, că religiositatea este factor cardinal în înflorirea unui popor, — dar greutatea problemei acesteia zace în întrebarea: *Cum să facem pe oameni religioși?*

Rețeta e aici. La 5000—6000 de credincioși institui bunăoară 3 preoți, și acești trei oameni vor muncì din răsputeri; vor predica, vor servì frumos, vor ținea conferințe. Vor avea familii cu exigențe materiale — și nu mai vorbim de cele sufletești, — cu care nu te poți târguì, dar să zicem, că de dragul apostolatului, nu se vor sinchisì de durerile familiei lor, ci se vor jertfi în tot chipul posibil, și să vedeți că toată lumea o să fie religioasă, și savantul profesor universitar, și economul, și meseriașul....

«Avem preoți curat ritualiști», carì nu muncesc și nu se jertfese deajuns; de aceea întimpinăm atâtea mizerii în viața noastră sufletească, — cam așa sună judecata multor critici binevoitori ai bisericii și ai credinții strămoșești. După modesta mea părere, judecata aceasta pe care o au cei mai mulți oameni de ai noștri, este cât se poate de simplistă și nedreaptă, pentrucă în felul acesta, ca doi sau trei preoți să muncească și să se jertfească până la nemurire, nu se poate face religiositate.

Viața religioasă își are psihologia ei, și dacă nu o cunoști, înzadar te frământi și jertfești, pentrucă resultatul muncii tale are să fie nul.

Un exemplu va arunca destulă lumină asupra adevărului, pe care vreau să-l apăr în șirele ce urmează.

Un preot, cu carte și cu destulă însufleție pentru cariera lui, mi-a istorisit de-unăzi următoarea întâmplare:

«Iți poți închipuì ce amărât sânt, două săptămâni m'am pregătit cu o predică, a cărei temă era: Influința duhului familiar curat asupra copiilor. Duminecă am predicat; dar ce să vezi, când eram mai încălzit și mai însuflețit, fruntașul satului și-a luat pălăria și a plecat afară. Și omul acesta, cu gestul său, mi-a stricat tot efectul. La ieșirea din biserică l-am întrebat: din ce motiv ai părăsit biserica în decursul predicii? La care întrebare, spre marea mea mirare, credinciosul mi-a răspuns: «Pentrucă ai predicat un neadevăr, părinte». Cum se poate? «Eată cum se poate; Dta ai spus că părinții sânt răspunzători înaintea lui Dumnezeu pentru soartea copiilor lor și că din părinți buni se nasc copii cum se cade, cari apoi dacă au și o creștere bună, vor ajunge oameni de model; dar în viață e altcum, nu într'un caz, ci în zeci de cazuri am văzut, că din părinții cei mai cum se cade au răsărit cei mai nemernici copii, și din contră, din cei mai răi părinți cei mai buni copii».

«Da, se poate! Vor fi și cazuri de acestea, dar preste tot cred că este așa cum am spus eu în predică».

«Nu, părinre, să-ți spun eu, așa e cum e *data* omului. Noi zicem că ori alergi, ori aștepți: ce ți-i scris, ai să o pățești».

«Ce zici, frate, la mentalitatea aceasta?» m'a întrebat pretinul. Ce să zic: Aceea ce știm noi, și aceea ce ar trebuì să știe aceia, cari apreciază activitatea preoților, este faptul că filozofia despre viață a poporului este așa de adânc înrădăcinată în sufletele care o mărtusisesc, încât adese pe lângă cele mai bune intențiuni, mai degrabă ajungi în acută contrazicere cu ea, decât să o poți schimba măcar cât de puțin.

Preotul care vrea să lumineze, să înalțe moralul, se lovește în primul rând ca de o stâncă tare de această filozofie a vieții credincioșilor săi.

Ce puternice stavile sânt în calea muncii preotului obiceiurile diferite! Mai degrabă poți cără cu poala un munte, decât să fi în stare să schimbi ceva din obiceiuri. Obiceiurile sânt privite de ceva sfânt.

Cât ar fi ele de greșite și periculoase, și tu, ca preot, trebue să ataci chiar filozofia vieții, chiar obiceiurile la care țin ca la ochii din cap credincioșii tăi, dacă vrei să creezi o lume nouă, curată și ideală în satul sau orașul unde ești.

Pe de o parte trebue să fii blând ca porumbul, pe de altă parte să fie înțelept ca șerpele. Și greutatea muncii preoțești atunci ni se desfășoară în toată dimensiunea ei, când ne gândim la noi înșine, că ce greu ni-ar cădea să ne schimbăm concepția de viață și obiceiurile cu care ne-am deprins.

Și tu ca preot ai chemarea, — și cere lumea dela tine, — să schimbi concepția de viață și obiceiurile nu numai la un individ, doi, ci la zeci și sute de indivizi.

In munca ta frumoasă și grea ai în față diferite concepții de viață concrescute cu viață, obiceiuri, instincte, interese și patimi. Și aici se naște întrebarea întrebărilor: pe unde să intri cu religiositatea în sufletele oamenilor? Cum să vorbești celui bogat, care în demersurile lui nu vrea să audă de abnegarea de sine, — cum să câștigi pe cel sărac care în lupta grea pentru existență și-a perdut orce iluzie de fericire; cum să apuci pe cel năcăjit, pe cel fericit, pe cel mulțumit cu sine, și pe cel pătimaș și interesat? Eată întrebări de psihologie religioasă, la care va trebuì să răspundem amănunțit înainte de ce ne-am apuca să reîncreștinăm lumea noastră. Cu însufleția singură nu am făcut nimic. Cel mai greu meșteșug pe lumea aceasta este al îndreptătorului de oameni; de aceea va trebui să studiem înainte de toate din temei sufletul omenesc, pentrucă numai așa vom putea da roade.

Civilizațiunea, cultura și starea economică au avut o formă și au înfluințat într'un chip lumea la începutul creștinismului, — și altă față și altă putere de înfluință au astăzi acești mari factori de direcționare a vieții.

Indemnurile spre o viață religioasă cu siguranță au prins mai repede în cercurile oamenilor, cari au trăit viață patriarhală și cari nu au cunoscut asprimea și neîndurarea luptei pentru existență a oamenilor de astăzi.

Altcum vor trebui atacate sufletele oamenilor de astăzi, pe care îi ispitește și îi aduce la rău civilizațiunea și cultura, decât s'au atacat pe vremea când nu era alt nutremânt pentru massele largi, decât poezia și farmecul religiunii.

Problema religioasă de astăzi ne impune fatal deslegarea a două întrebări principale și anume:

Intâi: E posibil ca în viața unui neam care vrea o renaștere religioasă frontul moral să-l susțină numai preoții, ear credincioșii să joace rol pasiv sau în cel mai bun caz rol receptiv?

Al doilea: Poți să răspândești religiositatea între intelectuali și țărani fără să cunoști temeinic psihologia vieții religioase?

Prot. Dr. Ștefan Cioroianu

Deschiderea parlamentului. Luni, în 28 l. c., s'au deschis adunările legiuitoare convocate în sesiunea ordinară a anului 1921—1922.

Mesajul regal arată, în termini generali, problemele ce vor forma obiectul preocupărilor guvernului în noua sesiune legislativă.

Se anunţă aleşilor ţării fericitul eveniment al naşterii prinţului Mihai, viitorul principe moştenitor.

Mesajul trece apoi la reformele: electorală, financiară şi administrativă.

Şedinţele Sfântului Sinod

In şedinţa de Marţi, raportorul proectului de unificare, P. S. Sa Episcopul *Vartolomeu Stănescu,* citeşte raportul alcătuit de comisiunea compusă din mitropoliţii Miron şi Nicolae, arhiepiscopul Gurie şi raportorul.

Raportul se ocupă de următoarele 5 puncte:

1. Sfântul Sinod, compus din toţi ierarhii în funcţiune ai ţării, este recunoscut ca reprezentând activitatea centrală şi supremă în întreaga noastră biserică ortodoxă română.

In acelaş timp li se recunoaşte şi mitropoliţilor dreptul de a se întruni cu episcopii lor, ori de câte ori se va găsi cu cale pentru chestiuni locale care nu încap în atribuţiile canonice şi legale ale Sf. Sinod;

2. Congresul naţional, — al întregii biserici, cu reunirea în capitala ţării;

3. Consistorul central, — în felul unei curţi de casaţie cu reşedinţa tot în capitala ţării.

4. Proporţia de două treimi mireni şi de o treime clerici se admite în chestiuni de administraţie bisericească.

5. Punctul al 5 lea se rapoartă la adunări (sinoade) şi alegeri în diferitele eparhii. —

La punctul întâi au luat cuvântul: Episcopul *Nicodem* al Huşilor, Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului şt Episcopul *Teodosie* al Râmnicului.

In şedinţele de Miercuri, înainte de amiazi şi după ameazi, s'a continuat discuţia proiectului. —

Joi d. a. membrii sinodului au ţinut o consfătuire intimă, despre care raportorul ziarului Universul află urmatoarele:

«Intrebând pe Inaltul prelat Nicolae Bălan al Ardealului asupra celor discutate, ni-a declarat că nu este vorba de nici o neînţelegere în ceeace priveşte unificarea bisericească. Lucrurile merg spre un acord nu numai de fond, cum a existat până în prezent, dar şi în formă: dovadă întocmirea proiectului de lege al unificării. Biserica din Ardeal — continuă Inaltul prelat — are de luptat astăzi mai mult decât sub dominaţia ungară cu alte confesiuni şi biserici. Pentru aceasta susţinem, că avem nevoe de o organizaţie locală, subordonată autorităţii supreme — Sinodul.

Nu e vorba de nici o neînţelegere şi divergenţele de păreri sânt inerente unei legiferări temeinice».

In şedinţa de Vineri s'a discutat chestiunea încoronării la Alba Iulia. Sinodul, cu unanimitate de voturi, a primit următoarele:

Sf. sinod lând în discuţie chestiunea bisericii de încoronare dela Alba Iulia, hotăreşte:

Actul încoronării aparţine competinţei Sf. sinod în frunte cu I. P. S. S. mitropolitul primat ca preşedinte, care are drept de dispoziţie asupra întregului act religios al încoronării. In consecinţă statoreşte în înţelegere cu toţi factorii hotărâtori, tot programul cu amănuntele privitoare la actul încoronării, — rămânând biserica aceasta în celelalte privinţe sub jurisdicţia canonică a chiriarhului pe a cărui teritoriu se află.

Din protopopiate

— Conferenţe preoţeşti —

Duminecă şi Luni în 31 Octomvrie şi 1 Noemvrie a. c. s'a ţinut conferenţa pastorală de toamnă a preoţimii ortodoxe române din protopopiatul *Cohalm.* Deşi conferenţa n'a fost cercetată de toţi preoţii şi s'au ivit nedumeriri pentru fixarea ei pe zi de Duminecă, totuşi cred, că comisia instituită pentru pregătirea acestei conferenţe a avut o bună inspiraţie acordând una din cele două zile propagandei religioase practice în popor. Absenţa din bisericile parohiale a tuturor preoţilor din protopopiat într'o Duminecă e deplin compensată prin efectul deosebit sub raport religios şi cultural ce-l produce prezenţa unui număr atât de însemnat de preoţi într'o comună la serviciul liturghic şi cuvântările rostite poporului, care numai Duminecа se întruneşte mai bucuros şi mai predispus spre meditaţii religioase de durată mai lungă.

Sfânta liturghie a fost celebrată prin preoţii tineri: Ilie Ciuleiu, capelan în Archita şi Nicolae Şolca din Valendorf cu deosebită pietate, ear răspunsurile le-a dat corul elevilor şcoalei primare, acompaniaţi de întreg tineretul sub conducerea învăţătorului dirigent local Z. Borcoman. Predica cu textul: «Cuvântul crucii celor pieritori nebunie este, ear nouă, celor ce ne mărturisim, puterea lui Dumnezeu este» (I — Cor. 118) a fost rostită de părintele Ilie Ciuleiu, care interpretând mai ales partea concretă, ce se poate scoate din textul: cinstirea crucii, a găsit accente potrivite spre a mişca inimile ascultătorilor, şi s'a dovedit bun predicator.

La vecernie a predicat păr. Nicolae Şolca cu motto: «Alegeţi-vă vouă astăzi cui veţi sluji» (Isus Navi 24, 15), inspirându-se dintr'un predicator francez. Predica a fost prea lungă şi rostită prea repede, a avut însă bune aplicări la viaţa actuală.

După vecernie poporul întrunit în şcoală a ascultat cu mult interes conferinţa rostită de dl Aurel Ştefan, ales capelan în Băişoara, cu subiectul «Biserica ortodoxă ocrotitoarea neamului românesc», în care s'a arătat cum biserica ortodoxă a fost [illegible] pazitor al neamului nostru de[illegible] şi până la maturitatea şi libertatea de azi, fermentul de desvoltare, închegare şi unitate al neamului. — Serviciile religioase şi cuvântările ţinute au transformat această Duminecă într'o înălţătoare serbare religioasă a poporului ortodox din parohia centrală Cohalm.

Conferenţa preoţească propriu zisă s'a deschis numai seara prin păr. protopop Emilian Stoica. In cuvântul său de deschidere a vorbit despre problema bisericii în legătură cu problemele sociale actuale. Biserica are astăzi mulţi detractori, cari îi contestă utilitatea şi necesitatea, voind să o reducă la rol de societate particulară. In faţa acestor atacuri, e necesar a ne lămuri problema şi a lua mijloace de apărare. Se arată că principala problemă a bisericii creştine este a asigura fericirea credincioşilor nu numai dincolo de mormânt, ci şi în această viaţă pentru toate stările sociale, însă mijloacele ce le pune la îndemâna credincioşilor nu sânt de ordin material, ci sufletesc, căutând să înroleze sub flamura iubirii, în care se resumă întreagă evanghelia lui Hristos, pe toţi creştinii. In vremea robiei, biserica ortodoxă română, întocmai ca biserica creştină pe timpul persecuţiunilor a păstrat o tactică defensivă, propoveduind credincioşilor răbdarea şi nădejdea, şi ridicând în întunerecul veacurilor trecute singurele oaze luminoase; bisericile. Astăzi, în vremea libertăţii biserica trebue să se coboare în arena vieţii, să facă din credinţa religioasă principiu de viaţă şi să concentreze în jurul bisericii întreaga viaţă sufletească a poporului.

In activitatea sa biserică întâlneşte alt factor important, care încă trebue să aibă ca ţintă fericirea cetăţenilor: statul. Studiază câteva din cele mai importante probleme sociale actuale: restabilirea echilibrului moral al oamenilor, lupta împotriva materialismului, democratizarea vieţii publice, problema educaţiei, şi arată că pentru rezolvirea acestor probleme biserica dă statului cel mai eficace concurs: sprijinul reciproc al acestor doi factori este deci firesc.

Dar, independent de concursul statului, biserica prin preoţii săi trebue să-şi împlinească chemarea sa între orce împrejurări. —

După cuvântul de deschidere, se discută punctele din program: critica serviciilor şi a cuvântărilor ţinute, precum şi raportul despre înscrierea preoţilor în societatea clerului «Andrei Şaguna».

Conferenţa continuă a doua zi cu disertaţia părintelui Dionisie Bucur din Crihalma: Dare de seamă despre literatura religioasă mai nouă, — care cuprinde o bogată bibliografie de peste 100 cărţi apărute în timpul din urmă in-

---

FOIŞOARA

Vântul trist...

Vântul trist, cu glas lugubru, plânge'n ramuri
[tremurate,
Picurii de ploaie rece cad în ritm deprimător,
In chilia îndopată de volume colbuite
Stă pe gânduri aurite fericitul visător.

Din a inimii adâncuri smulge raze de lumină,
Căci înseninează cerul vieţii lui cu rost deplin,
Şi din perlele desprinse din gândirile profunde
Face-altar de închinare pentru vremile ce vin.

Vuetul adânc, năpraznic, care bate la fereastră
Şi îl cheamă'n largul lumii după ranguri şi averi,
Nu îl clatină din visuri... El trăeşte singuratic,
Acordând un zimbet rece mincinoaselor momeli,

Căci cu fruntea răzimată'n patul palmii de
[zăpadă
Stă îngândurat, dar mândru, şi cu ochi pierduţi
[în vag,
un înger, coborât din sfere-al-
[bastre,
drag.
Il admir. Şi din adâncul ochilor lui plin de
[farmec
Vreau să smulg un fir de rază, să mă lumi-
[neze acum,
Când dup'o odihnă lungă plec spre zări împur-
[purate,
Plec cu inimă curată şi cu dor adânc, nebun.

Vasile Stoicanea

Un document vechi

Ieri căutând unele acte în arhiva consistorială, mi-a căzut în mână un plic vechi în care era pus un *Antimis.* Plicul avea indicaţie Nr. 88/897, dela oficiul protopopesc Braşov. Pe el era însemnat cu scrisoare citeaţă a mitropolitului Miron: «*Antimis dela Cetatea de Baltă*».

Am desfăcut Antimisul. Dela prima privire am cunoscut că este Antimis din veacul 17. Acelaş model, acelaş tipar legibil şi cu caractere frumoase. Pânza de calitate proastă. Inscripţia era:

Jertvelnicul dumnezeesc, preste care se obrişesc dumnezeeştile slujbe. Blagoslovitu-s'au şi sau sfinţit de Preasfinţitul mitropolit Atanasie al mitropoliei Belgradului, şi s'au dat.. în zilele Măriei Sale Craiului Leopold Iosif: 1698.

Este deci un Antimis dela ultimul mitropolit al nostru înainte de unire din anul 1698 dat bisericei din Cetatea de Baltă, Târnava mică.

Este al doilea Antimis de acest format şi cu acelaş tipar, cu aceeaş inscripţie. Primul mi-a venit în mână în 1902, sânt de atunci 20 de ani. Mi-a venit dela părintele Ioan Branişte din Toarcla şi despre el am luat notă în numărul 42 al Telegrafului Român din 1902. Antimisul era dat de mitropolitul Ioasaf dela 1682.

De atunci am tot căutat doar voi mai da de un asemenea Antimis.

Dl prof. N. Iorga în anul trecut, întâlnindu ne după mulţi ani, m'a întrebat, dacă mai caut după Antimise vechi, şi dacă n'am dat de vre-unul dela Varlaam. Am răspuns, că caut şi acuma să descifrez Antimise, dar dela mitropolitul Varlaam n'am aflat.

Am dat de urma unui Antimis vechi tot din 1682 dela Ioasaf în un raport dela biserica din Proştea, tractul Agnita. Cercetând după el, mi s'a spus că părintele Dumitru Pulcă l-a adus la Sibiu, şi l-a dat părintelui mitropolit Meţianu, care l-a aruncat în un coş, fără a avea timp să cerceteze ce Antimis este.

Am tot căutat după acel Antimis fără a-l afla. Voiam să desleg o chestie importantă. Pe

dicând cuprinsul şi apreţieri scurte asupra fiecărei cărţi. Disertaţia bine pregătită prezintă vast material pentru lectura de earnă şi pentru bibliotecile parohiale. Sub impresiunea ei s'a făcut propuneri comitetului central de a distribui despărţămintelor cele mai bune cărţi religioase spre recensiune şi pe baza rapoartelor a alcătui şi completa an de an o bună bibliografie religioasă.

In afară de program conferenţa dă cuvântul părintelui Aurel Nistor din Arpatac, a vorbit despre cooperaţii; expunerile sale au convins pe cei prezenţi că numai prin cooperaţie se poate regenera statul nostru şi în special lumea satelor sub raport material şi moral, — cooperaţia e cel mai bun mijioc de organizare care garantează un progres mai accelerat pe teren economic şi cultural.

Tema: «Raportul sufletesc al preotului cu Mântuitorul» pregătită în scris ca meditaţie de fiecare preot, cu menirea de a se rosti liber de un membru designat momentan de conferenţă, a fost predată de preoţii Greceanu, Bucur, Buzea, şi după o vie discuţie s'a stabilit că preotul trebue să fie în raport permanent şi intim cu Mântuitorul ca ucenic, fiu şi reprezentant al acestuia; mijloacele prin care se poate susţinea acest raport, sânt: rugăciunea, meditaţiunea şi citirea evangeliilor.

Punctul următor: Dare de seamă a cercurilor religioase despre activitatea lor colectivă şi a fiecărui preot în parte dela ultima conferenţă de toamnă încoace şi citirea predicilor mai de seamă întrate, fiind timpul înaintat, nu s'a putut pertracta cu răgaz nefiind tema pregătită de toate cercurile şi absentând unii preoţi.

In urmă s'au stabilit temele pentru viitoarea conferenţă de primăvară, precum: 1. Mijloacele pentru deşteptarea şi întărirea conştiinţei religioase în popor; 2. Importanţa meditaţiilor şi a exerciţiilor spirituale; 3. Dare de seamă despre cursul, ce se va ţinea în Februarie la Sibiu: 4. După ce s'au făcut unele comunicări presidiale, conferenţa s'a încheiat cu convingerea unanimă a celor prezenţi că ea a adus folos şi spor sufletesc atât poporului, cât şi preoţimii întrunite.

Raportor

Organizaţiunea naţional-liberală din oraşul şi judeţul Sibiu

Membrii şi delegaţii acesteia s'au întrunit în număr considerabil, Vineri, la 25 Noemvrie a. c. în al doilea *Congres judeţean* al lor.

Congresul a fost prezidat de dl *Dr. N. Vecerdea* care a făcut, în cuvântarea sa de deschidere, şi constatările că întemeietorii, conducătorii, întocmai ca şi toţi ceilalţi membri ai acestei organizaţiuni, au fost şi sânt de convingerea tare că «dintre toate partidele politice, vechi şi noui din România-Mare de azi, numai partidul Naţional Liberal condus de dl *Ioan I. C. Brătianu*, poate să dea fie deocamdată, în o colaborare transitorică cu celelalte partide politice ale unirei, ori fie, mai târziu şi numai singur, atât parlamentul cât şi guvernul capabil de a face aceea mare şi urgentă operă de consolidare de care ţara noastră acuma are marea şi urgenta necesitate»... şi că «ei, întemeietorii şi conducătorii organizaţiunii, numai ca membri ai P. N. L. — aşa precum este el azi reformat şi adaptat trebuinţelor de azi! — pot să fie şi să rămână atât nişte adevăraţi şi buni ardeleni cât şi, în acelaşi timp, şi cetăţeni sinceri şi devotaţi ai României Mari, împlinindu-şi toate datorinţele civice faţă de neamul întregit şi faţă de ţara mărită»...

După ce a ascultat, aplaudând de repetite ori, şi în fine aprobând întocmai atât raportul anual prezentat de dl *Dr. Eugen Piso*, cât şi expunerea situaţiunii politice pe care a făcut-o dl prof. *I. U. Soricu*, Congresul şi-ales, prin aclamaţie şi cu mare însufleţire: *a*) Noul comitet judeţean, constătător din 42 membri precum şi din acei membri pe cari îi vor mai alege singuraticile organizaţiuni comunale; *b*) iar de preşedinte al comitetului respective al organizaţiunii judeţene pe dl *I. G. Duca*, binecunoscutul bărbat de stat şi fost ministru de repetite-ori. Constituirea comitetului judeţan se va face în cea mai apropiată şedinţă a acestuia.

In fine a ascultat şi votat la propunerea dlui *A. Boiu*, tot cu unanimitate şi adresele de aderenţă şi devotament către dl *Ioan I. C. Brătianu*, şeful P. N. L. şi către dl *I. G. Duca*, noul preşedinte al organizaţiunii — precum şi frumoasa cuvântare prin care părintele asesor consistorial, *Lazar Triteanu*, şi-a făcut întrarea în organizaţia şi comitetul judeţean.

Congresul după aceasta s'a închis, iar membrii lui au plecat acasă ducând convingerea că în curând se va produce o schimbare spre mai bine în trebile ţării.

Raportorul

Antimisul dela Ioasaf era tipărit cu caractere cirilice 1680. Dam cu socoteală, că după acel 80 trebue să fie fost adaosă o literă, litera v, se iasă anul 1682.

Pe Antimisul dela Atanasie e indicat anul 1690. După cifra din urmă e adaos ceva, dară nu se poate descifra, e şters. Chestiunea e deslegată. Formularele de Antimise se făceau din 10 în 10 ani. 1680, 1690, 1700, 1720, 1740, 1760, 1780 etc. Anii intercalari dela unul până la zece se scriau la darea Antimisului. Aşa a scris Ioasaf după 1680 un v 1682. Atanasie după 1690 a pus un n, 1698.

Este deci acest Antimis unul dintre cele mai vechi, cari ni-a rămas şi cari s'a mai păstrat. In colecţia mea acesta vine la locul al 3: Mitropolitul Ioasaf 1682, Mitropolitul Varlaam 1690 şi Atanasie 1698.

La mitropolia noastră s'a deschis un museu bisericesc, anunţat în numărul 79 al ziarului nostru. E o întâmplare că azi mi-a căzut în mână Antimisul dela Atanasie. Il vom aşeza în museu cu alte relicvii vechi, şi le vom păstra ca moştenire sfântă dela vechii noştri arhierei.

Sibiu, 7 Noemvrie 1921.

Mateiu Voileanu.
asesor cons.

Nr. 450/1921.

Convocare

Onorata preoţime a tractului protopopesc al Săliştei se convoacă prin aceasta la *conferinţa preoţească*, care va avea loc în comuna Tilişca la 30 Noemvrie st. v. (ziua sf. Andrei, cu următorul program:

La 9 ore: săvârşirea sf. Liturgii în sobor.
Parastas în memoria mitropolitului Andrei.
Predică ocazională.
Ora 11 a. m. Şedinţă confidenţială.
1. Deschiderea şedinţei.
2. Lucrarea: Raportul sufletesc al preotului cu Mântuitorul.
3. Chestiuni bisericeşti-şcolare de actualitate.

Sălişte, la 12 Noemvrie 1921.

Dr. Dumitru Borcia
protopop

Notă: In aceeaşi zi d. a., îşi va ţinea desp. V. Sălişte al Asociaţiunii adunarea generală cu programul obişnuit şi o prelegere publică: *Păcatele sociale şi remediul lor.*

Convocare

Comitetul Reuniunii femeilor române din Sibiu, învită prin aceasta pe Onor. membri la a a doua

adunare generală extraordinară

care se va ţinea în *10 Decemvrie n. a. c.* la ora 4 d. a. în localul Asociaţiunii, cu observarea, că de data aceasta se va ţinea conform statutelor cu orce număr de membri ar fi prezenţi.

Ordinea de zi:

1. Cumpărarea unei case unde să fie instalată şcoala de menaj şi industrie casnică.
2. Eventuale propuneri.

Sibiu, 28 Noemvrie 1921.

Catinca A. Bârseanu.
prezidentă.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Dela Reuniunea română de înmormântare din Sibiu

Convocare

Membrii reuniunii sânt chemaţi la

adunarea generală

ce se va ţinea *Duminecă, 11 Decemvrie 1921 n.* la ora 3 d. a. în localul Reuniunii meseriaşilor români (str. Brukental 17) cu următoarea

Ordine de zi:

1. Raportul comitetului administrativ.
2. Raportul cassierului pe anii 1917—20, censurarea socotelilor şi darea descărcării comitetului şi cassierului pentru gestiunea acestor ani.
3. Modificarea statutului.
4. Alegerea comitetului administrativ.

Se pune în vedere, că pentru a putea lua hotărâri cu privire la modificarea statutului, se cere prezenţa la adunare a cel puţin $^2/_3$ din totalitatea membrilor.

Comitetul administrativ.

Ştirile zilei

Hirotonire. P. S. Sa Arhiereul nostru *Ilarion* a hirotonit în 26 Noemvrie n. a. c. întru diacon pe absolventul de teologie George Jurebiţă din Covasna.

Predică în catedrală. Dumineca trecută a ţinut o frumoasă predică în catedrala noastră confesorul militar Ioan Dăncilă.

Biblioteci pentru comune. Ministerul cultelor a hotărât să înzestreze comunele din judeţul Mureş-Turda cu 126 biblioteci. Distribuirea se face sub patronajul Maiestăţii Sale Regelui în ziua de 4 Decemvrie 1921. In vederea acestei serbări la Târgul Mureşului, se fac lucrările pregătitoare.

O tipografie la mănăstirea dela Neamţ. Mănăstirea, scrie dl N. Iorga în N. R., trebue să redevină factor cultural. «Mitropolitul Moldovei, părintele Pimen, care a stat de atâtea ori în fruntea iniţiativelor culturale, a înţeles aceasta. Prin îndemnul său, egumenul gloriosului lăcaş de la Neamţ a strâns fonduri însemnate pentru ca vechile teascuri să înceapă din nou a funcţiona întru folosul sufletului românesc. Şi, după câte mi-i s'a spus, nu va trece multă vreme şi vom vedea din nou cărţi cu frontispiciul nemţean. Nu putem lăuda în de ajuns această faptă bună, şi credem că se vor găsi destui cari să dea direcţia cea mai bună acţiunii culturale care stă să înceapă».

Declaraţiile de impozite se fac, — scriu ziarele din Bucureşti, — cu mare greutate. Până acum s'au făcut foarte puţine. Majoritatea declaraţiilor, atât de complicate, depuse la perceptorate şi la administraţiile financiare, sânt incomplete. — Dacă aşa e în capitala ţării, ne putem închipui cum va fi în provincie.

† **Anastasia Toma**, văduvă de protopresbiter ort. român, după grele şi îndelungate suferinţe a încetat din viaţă Marţi în 29 Noemvrie 1921 la ora $2^1/_4$ dimineaţa. Rămăşiţele pământeşti se vor ridica din capela mortuală Joi în 1 Decemvrie crt. la ora 3 p. m. şi se vor depune spre odihna de veci în cimiterul orăşenesc.

Aviz. Se aduce la cunoştinţa tuturor acelora cari în fosta armată austro-ungară au fost scutiţi de serviciul militar activ pe motivul că se vor face preoţi şi cari azi nu sânt preoţi sau cari au fost preoţi dar azi s'au aplicat în alte cariere, cari fac parte din comunile depe raza Cercului recrutare Sibiu să comunice cercului recrutare Sibiu, în scris până la 30/XI 1921, următoarele date: Numele şi Pronumele, gradul, anul naşterei, locul naşterei, dacă s'a prezentat la comisia de control şi posedă adeverinţă, în ce comună, ultimul domiciliu, şi dacă au fost preoţi. Cei ce nu vor comunica aceste date, vor suferi rigorile legii.

Podul peste Dunăre la Cernavoda, aruncat în aer în anul 1916, va fi redat circulaţinnii cu ziua de 5 Decemvrie 1921.

Aviz. Se aduce la cunoştinţa tuturor preoţilor până la etatea de 46 ani împliniţi, şi cari se găsesc de raza Cercului recrutare Sibiu (jud. Sibiu, plasa Agnita, şi Mediaş jud. Târnava-mare şi oraşul Ocna-Sibiului) să comunice în scris cercului de recrutare Sibiu până la 30/XI 1921, următoarele date: Numele şi pronumele, dacă a fost preot militar; gradul şi corpul de trupă, data naşterei şi localitatea, religia şi naţionalitatea, studiile ce are şi cunoştinţa de limbi, data recrutării (asentări) durata serviciului pe front şi ultimul domiciliu. Cei ce nu se vor conforma vor suferi rigorile legii.

Nouă linie ferată. Lucrările de construcţie a liniei ferate Arad—Oradea-mare s'au început. Lungimea acestei căi ferate va fi de 123 chilometri.

Noua monedă metalică. Guvernul fiind autorizat a bate monedă de metal de 0·50 şi 0·25 bani în valoare de 20 milioane lei, ministerul de finanţe aduce la cunoştinţa generală că pune în circulaţie cu începere dela 22 Noemvrie 1921 de-o camdată monede de 0·50 bani pe cari le-a primit dela Casa cu care a contractat baterea şi că toate casele publice au fost autorizate să dea şi să primească în plăţi noile monede bătute. Aceste monede de metal sânt găurite la mijloc şi poartă pe o parte, de asupra, un vultur cu aripile întinse şi cu o cruce în cioc: mai jos stă scris cuvântul «*România*» şi de desupt anul «1921» iar pe cealaltă parte la mijloc în stânga 50; în dreapta coroana regală şi jos scris cuvântul «bani».

Premiul de două sute de mii de lei, fixat de guvern pentru descoperirea şi prinderea autorilor atentatului dela senat, se cuvine, în partea cea mai mare bravului grănicer de origine bihorean, Alexandru *Haringea*, care împlinindu-şi datoria cu preţul vieţii, a fost rănit cu un glonte de revolver de comunistul arestat Max Goldstein.

† **Vasile Ciuta,** învăţător pensionat, în etate de 85 ani după scurte suferinţe a răposat în Domnul Duminecă în 7/22 Noemvrie 1921 la ora 8 seara. Inmormântarea s'a făcut Marţi 9/22 Noemvrie la ora 11 a. m. în cimiterul din Jebel. Fie-i ţărina uşoară şi memoria binecuvântată!

† **Teodora Cornelia Indreiu,** elevă cl. II la liceul «Carmen Silva» din Timişoara şi fiica preotului Ion Indrei, a răposat în Ţebea (tract. Zarand), Sâmbătă la 19 Noemvrie ora 5 dimineaţa în etate de 12 ani. Inmormântarea i s'a făcut Duminecă în 20 Noemvrie la ora 3 d. a. în cimitirul din Ţebea. Odihnească în pace!

† **Simeon Păcurariu,** funcţionar în pens. al Uzinelor de fier în Hunedoara, după scurte suferinţe, a răposat în Domnul Miercuri 23 l. c. ora 12 din zi, în etate de 75 ani. Inmormântarea răposatului s'a făcut Vineri la 25 Noemvrie c., ora 3 d. a. în cimitirul bisericii ort. din Hunedoara. Odihnească în pace!

Din munţii apuseni. Ziarul Dacia publică ştiri dureroase despre starea gravă materială a locuitorilor din munţii Abrudului. Oamenii sânt lipsiţi de hrana trebuincioasă şi n'au de unde să-şi cumpere bucate pentru earnă. S'au trimis delegaţii nouă la autorităţile superioare, care se speră că vor asculta în sfârşit plângerile moţilor ameninţaţi de foamete.

Aviz. Pentru efectuarea achitării sumelor depuse la casa de păstrare poştală «Postatakarékpénztár» din Budapesta, publicul este rugat, că în interesul său propriu, până la 10 Decemvrie 1921, să depună la oficiul poştal cel mai apropiat: libele de depuneri, precum şi livretele de rentă şi efectele, care nu au fost depuse la Direcţiunea Financiară, apoi mandatele ne achitate liberate de «Postatakarék pénztár» şi carnetele de cecuri întrebuinţate sau nu. *Direcţiunea*

In legătură cu Rusia sovietică. Ziarele bucureştene publică interesante documente, de unde se vede clar că toată mişcarea comunistă, pentru organizarea atentatelor din vechiul regat, este întreţinută din Rusia, care a plătit *sume foarte mari de bani* comuniştilor din Bucureşti. Sumele acestea uriaşe explică «insufleţirea» unui Goldstein şi a soţilor săi pentru ideile propagate de Rusia.

La Jocurile Olimpice de la Paris, care se ţin în 1924, vor lua parte în mod efectiv 36 naţiuni. Comitetul doreşte ca manifestarea aceasta să fie demnă de Franţa. Pentru aceasta se va celebra frumosul sub toate formele, cu participarea arhitecturii, artei dramatice, coreografiei, literaturii, sculpturii, picturii, musicei.

Averea Habsburgilor. Cu prilejul detronării dinastiei Habsburgilor se pune întrebarea ce se va face cu imensa avere a casei domnitoare. Din toate acţiunile Ungariei se vede că aceasta mai are în privinţa Habsburgilor anumite rezerve tăinuite. Republica austriacă în chestiunea aceasta a făcut o lege în 3 April 1919, prin care se declară confiscarea tuturor averilor casei de Habsburg pe seama republicei cu destinaţia, să fie folosite pentru ajutorarea orfanilor şi invalizilor de războiu. Ear după ce descedenţii foştilor domnitori habsburgi au protestat împotriva acestei legi şi confişcări, austriacii au făcut la 30 Octomvrie 1919 o altă lege, prin care se preciza şi mai mult confişcarea averilor aparţinătoare fostei dinastii.

Membri noi la «Reuniune meseriaşilor români din Sibiu» s'au înscris: *a) fundatori:* Octavian Popa, deputat. Ocna, dna Eugenia Popa, soţie de deputat, Ocna, Nicolae Armenean şi soţia Eugenia, ospătari, Sibiu şi Aurel Cintea, comerciant, Sibiu; *b) pe viaţă:* George Ilişian şi soţia Ana, ospătari, Sibiu, Mihail Turean, măestru tâmplar, Sibiu, George Apolzan, măestru bărdaş şi Efrem Şandru, ferar.

Comitetul.

Cinematografe în Sibiu. Cinema *Apollo* Piaţa Unirii: In 1 şi 2 Decemvrie: Pedeapsa' dramă senzaţională.

Cinema *Urania*, strada Şevis: In 30 Noemvrie: In mocirla societăţii.

Nr. 789/1921 206 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învăţători la şcoala noastră confesională din **Zărneşti**, devenite vacante prin trecerea învăţătorilor la stat, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. Un post de învăţător cu salar dela biserică 900 lei şi relut de cvartir, restul dela stat.

2. Salar dela biserică 1000 Lei, şi relut de cvartir restul întregire dela stat.

3. Salar dela biserică 700 Lei şi relut de cvartir, restul întregire dela stat.

4. Salar dela biserică 600 Lei şi relut de cvartir, restul întregire dela stat.

5. Salar dela biserică 200 Lei şi relut de cvartir, restul întregire dela stat.

6. Salar dela biserică 200 Lei şi relut de cvartir, restul întregire dela stat.

Invăţătorii aleşi, pe lângă îndatoriile prescrise de normele în vigoare, sânt datori să instrueze şi în şcoala de repetiţie, şi în Dumineci şi sărbători să conducă copiii la biserică şi să cânte cu ei în cor la sf. liturghie.

Concurenţi au să-şi înainteze cererile instruite, conform normelor în vigoare, în terminul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral, şi înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică spre a-şi arăta deatritatea în cântări.

Zărneşti, 2/15 Noemvrie 1921.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Bran în înţelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamsea
protopop

Nr. 356/1921 (205) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de capelan permanent pe lângă oficiul parohial şi protopopesc din **Mediaş**, se publică în virtutea ven. ordin consistorial din 27 Iulie 1921 Nr. 5474 Bis. concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1) Salarul, gradaţiile şi adaosul de scumpete, statorite de ministrul cultelor conform calificaţiunii şi anilor de serviciu.

2) Jumătate din venitele sesiunei parohiale.

3) Jumătate din venitele stolare şi administrative dela serviciile îndeplinite de capelan în parohie şi în tract.

4) Renumeraţia pentru catehizaţia: dela şcoalele primare şi medii ev. lut.; şcoala de meseriaşi şi şcoala primară de stat, în cadrele instructiunei ministeriale.

5) Renumeraţie potrivită dela protopop pentru serviciile ce le va purta în cancelaria protopresbiterală.

Doritorii de a ocupa acest post, au să-şi înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul legal.

Mediaş, la 28 August 1921.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Mediaşului în înţelegere cu comitetul parohial.

Romul Mircea
protopop.

---

(204) 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de parohi în parohiile vacante din comunele mai jos însemnate, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român»:

1. **Căinel**, parohie de cl. III.
2. **Fornadia**, parohie dv cl. III.
3. **Cârjiţi** cu filia **Bretelin**, parohie de cl. III.
4. **Hondol**, parohie de cl, III.
5. **Chişcădaga** cu filia **Buruene**, parohie de cl. III.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sânt cele statorite în coala B de congruă.

Concurenţii să-şi înainteze petiţiile de concurs cu documentele de lipsă subsemnatului oficiu în terminul indicat şi, pe lângă observarea restricţiilor § 33 din Reg. pentru parohii, să se prezinte în vre-o sărbătoare în parohii ca concurenţi.

Deva, la 1 Octomvrie 1921.

Oficiul protopopesc gr.-or. al tractului Deva în înţelegere cu organele parohiale.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Ad. Nr. pp. 534—1921. 203 2—3

Concurs repeţit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a II-a **Lona-săsească** cu filia **Stolna**, prin aceasta se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român».

Emolumentele, împreunate cu acest post, sânt cele statorite în coala B. şi întregirea dela stat. Doritorii de a concura la acest post, au aşi aşterne suplicele subsemnatului, în terminul susindicat, fiind instruite cu necesarele documente, şi, cu prealabila incuviinţare a acestuia, a se prezenta la biserică în vre-o zi de Duminecă sau sărbătoare.

In înţelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral rom. ort.
Cluj, la 25 Octomvrie 1921.

Tullu Roşescu
protopresbiter

Concert de violină Jean Prosteanu

Celebrul maestru violonist prin direcţiunea de concerte «Ostdeutsche Druckerei und Verlag A. G.» va da *două concerte mari de violină* cu acompaniamentul distinsei pianiste *D-na Mitzi Klein-Hintz.* Concertele vor avea loc la Sibiu, sala *Unicum la 9 şi 12 Decemvrie a. c.*

Marele violonist, care rândul trecut a fascinat publicul din Sibiu prin cântecul lui, înainte de a pleca spre a-şi începe proximul turneu din America, s'a angajat pentru încă un turneu din Transilvania cu două programe splendide.

Din toate criticele entuziastice, obţinute de acest artist adevărat, cea mai nimerită este a ziarului braşovean «Kronstädter Zeitung» din 10 Mai a. c., care l caracterizează în felul următor:

«Cântecul lui e ca oceanul: adânc, nemăsurat, mişcător, furtunos, domol, plin de secrete, teribil, nesecat».

Programul pentru ambele concerte de vioară se va publica la timp. (207) 1—1

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de I. Iliu. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.

Anul LXIX. Sibiu, 26 Noemvrie (9 Decemvrie) 1921 Nr. 85

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Telegraful Român

Organ național-biserice

Nr. 6 (Of.)
Procuratura de stat
Loco
Str. Schewis

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. Articole nepublicate nu se înapoiază.

Abonamentele și inserțiunile
se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Atitudinea politică a preoțimii

Ajunși, după sbuciumările de câțiva ani ai războiului uriaș, la binefacerile ce trebue să fie împreunate cu stările de pace, ni se pune întrebarea: Ce fel de activitate are să desfășoare preoțimea noastră în luptele politice astăzi, în situația total schimbată a noului stat român? In ce chip are preotul să participe la lupta de refacere și consolidare a țării, din punct de vedere sufletesc, și financiar, și economic, și cultural?

Merite recunoscute a avut elementul preoțesc în trecutul atât de vijelios al bisericii și neamului; — dar, muncă aspră și grea îl așteaptă de bună seamă și de aici înainte.

Judecând după unele fapte ivite în timpul din urmă, se pare că preoțimea română de dincoace de munți nu este lămurită d'ajuns cu raport la atitudinea politică ce trebue să urmeze în noua orientare de lucruri, în care din fericire ne găsim.

In conformitate cu programul acestui organ de publicitate, susținem că, în deosebi acum, în vremuri de transformare, chemarea duhovnicului este d'a nu se coborâ în vălmășagul patimilor politicei de partid.

Cea mai mare greșală ar fi să legăm interesele bisericii de interesele unui singur partid politic, și să ne oferim serviciile acelor șefi politici, cari pot să ne gădue[illegible]scă răsplătire mai consider[illegible]. Nu trebue să spunem, că asemenea atitudine este de-adreptul în contrazicere cu demnitatea omului, și în special cu a omului care poartă haina preoțească.

Biserica, dacă voește să rămâie și mai departe mântuitoare de suflete, n'are să intre în jugul politicei, slujind năzuințe străine de menirea ei.

Biserica, și oamenii săi, nu pot să fie pentru unul sau pentru altul, ci numai pentru toți. Biserica, întocmai ca școala, are să promoveze educația credincioșilor săi atât prin cuvânt, cât și prin *faptă;* ea are să privegheze ca, în vârtejul luptelor ce se deslănțuesc, să-și păstreze energiile pentru a desvolta munca sa, condusă de principiile moralei și ale creștinismului. Înrâurirea ei asupra oamenilor va fi cu atât mai trainică și mai binefăcătoare, cu cât slujitorii săi vor sta mai pe sus de luptele pătimașe ale partidelor, mai feriți de slăbiciunile mulțimii, mai curați în sentimente, mai puțin angajați în apărarea unor ambițiuni, ce nu se potrivesc cu chemarea și caracterul de preot adevărat.

Voința de a lucra pentru binele și [illegible]rea patriei se poate înfăptui pe numeroase căi: nu-i nevoie, în acest scop, de înrolare într'o grupare politică oarecare. In cazuri de alegeri parlamentare, — cazuri din norocire nu prea dese, — vom da voturile noastre candidaților, fără deosebire de partid, acelora cari au lucrat și promit a lucra pentru interesele generale ale bisericii dominante.

Priceperea politică, patriotismul și alte sentimente nobile, au atâtea și atâtea terenuri de manifestare pentru toți iubitorii de muncă, doritori de-a înlătura piedeci și d'a croi soarte mai bună pe seama acestei biserici și a păstoriților săi.

Intre astfel de mărgini, discuțiile lămuritoare în amănunte sânt, de sine înțeles, bine venite.

Serbare la Târgu-Mureș

Dumineca, în 11 Decemvrie 1921, se ține o mare sărbătoare națională în orașul Târgu-Mureș.

Se vor inaugura, în ziua aceasta, 150 biblioteci pentru popor.

Tot atunci se vor sfinți și distribui 45 clopote pentru biserici, — ear zece mii de copii au să fie împărtășiți cu cărți școlare complecte.

Va fi, la Târgu-Mureș, una din festivitățile cele mai înălțătoare din câte s'au ținut în Ardeal.

FOIȘOARA

Predică

la Dumineca XIX după Rusalii

Precum vreți să vă facă vouă oamenii, și voi să le faceți lor asemenea.

Luca 6, 31.

Iubiți fii, — Celce sufere nu poate avea astâmpăr, căci nu-l lasă boala să se pună la odihnă. Ia pe rând medicinele ca să și afle cumva leacul, care l-ar scoate din dureri. Nu-i pasă că obosește, că-și cheltuește averile în căutarea sănătății. Căci nu plătesc nimic averile fără sănătate. Și ce să întâmplă? Se întâmplă cu bolnavul, că leacul sau este foarte aproape, dar nu-l cunoaște în grabă; se întâmplă că leacul adevărat îl ia în seamă bolnavul numai în momentul din urmă, când altă scăpare nu mai este. Vorba trufașului din poveste: Toată viața am cheltuit o bând vin din greu, și nu știam câtă astâmpărare aduce trupului frământat un strop de apă dela isvorul de munte!

Ne bucură aflarea leacului, fie cât de târziu, fie chiar după ce ne-am cheltuit întreg avutul.

Ce se petrece cu bolnavii, se repetează în stările sociale ale neamurilor. De lungă vreme se zbuciumă societatea noastră după pace. Războiul a trecut, și totuș ranele sale nu se vindecă. Nu ne mai mor feciorii pe câmpul de luptă, — dar cădem noi sub povara greutăților, care din ce în ce ne apasă. Dela un capăt la altul al lumii românești străbate vaerul: scumpetea traiului și lipsurile, căror nu le putem face față, ne duc în pământ! Unii, copii ai norocului, adevărat, se îmbogățesc și înoată în belșug, dar mulțimea, fii nenorocului, trebue să treacă peste Calvarul ce-l aduce specula. Acapararea, ca nici când, s'a înălțat la rangul de dogmă. Fără acaparare, sau cum s'ar zice, fără lipitori, par'că nici nu mai putem fi astăzi. Acapararea o vrea zilerul, căci zice că fără ea nu poate trăi; acapararea o urmărește proprietarul de moșii, căci ea i-ar asigura traiul; după acaparare aleargă slujbașul, căindu-se mereu de lipsa de salar și de pâne.

Aruncând o privire asupra societății de azi ne încredințăm că nici când n'a fost mai potrivită asemănarea ei cu undele mării, de cum e chiar în zilele noastre. Unde, vârtejuri, loviri și sfărmări de stânci prin toate părțile; apoi năi sfărmate, naufragiați înecați sau dând cu mânile și picioarele și scoțind vaiete asurzitoare din piepturi. Cataclizme, nu altă. Pierirea par'că ni-o vedem cu ochii.

Și vin relele aceste sociale asupra capului nostru din lipsa de producție în țară? Nu avem pământ, care să-l muncim? Nu dă Dumnezeu roadă? Nu putem munci pământul, căci ne lipsesc brațele muncitoare? Dimpotrivă! Cea mai bogată țară din toate țările pământului este a noastră. Avem, har Domnului, și brațe muncitoare, căci românul din moși-strămoși a fost frate cu pământul și știe muncì! Și totuș, — mulțumirea nu vine.

De ce nu vine? — Nu vine, pentrucă o căutăm, ca bolnavul ce voia să-și potolească setea cu vin în loc de apă, și căutam fericirea în lucruri ce sânt înafară de noi, nu o căutam în noi în lăuntrul nostru, unde ar trebui să locuiască.

Războiul, cu opera patimei, a răscolit patimile tuturor; și astăzi patimile ne conduc, și de patimi nu ne lăsăm, lor le slujim. Eată izvorul nefericirilor!

Cum să ne vindecăm? Leacul la vindecările sociale nu e departe de noi, e cu noi, îl putem avea îndată Și după atâtea zbuciume prin care trecem, cred că îl vom și avea, cred că ne vom împrieteni ușor cu puterea sa vindecătoare. Care este acest leac? Vi l-a spus Domnul Hristos în cuvântul din sfânta sa Evangelie. Cuvântul sună: «Precum vreți să vă facă vouă oamenii, și voi să le faceți lor asemenel»

Drum greşit. Se ştie cât de mult indispunea pe toţi bunii români, fără deosebire de confesiune, participarea episcopilor uniţi la conferenţele episcopeşti ce le ţineau, sub regimul maghiar, în comun cu romano catolicii la Budapesta. Ce împărtăşire puteau să aibă păstorii unei biserici care se pretindea naţională, cu reprezentanţii şovinismului maghiar? Odată cu întronarea României mari credeam înlăturată pentru totdeauna această anomalie. Eată însă, că în ziua de 24 Noemvrie a. c. episcopii români uniţi se întrunesc la braţ cu cei romano-catolici în conferinţă la Bucureşti, sub conducerea nunţiului papal.

Fără îndoială, locul lor astăzi mai ales nu este acolo, ci spre mitropolia din Bucureşti, reparând păcatul călcării jurământului ce-l depusese Atanasie în faţa altarului ei. Nu înţeleg episcopii uniţi ce impresie detestabilă lasă asupra neamului românesc cauza comună pe care o fac P. Sf. Lor cu străinii?! Ori vreau să dea mereu dovezi, că biserica unită este şi rămâne un corp străin introdus în organismul neamului românesc? Noi vom continua a ne ruga bunului Dumnezeu să i întoarcă de pe acest drum greşit.

Milioane

pentru scopuri filantropice şi culturale în Ardeal

Cum se repartizează excedentele direcţiunii aprovizionării din Transilvania.

Consiliul de miniştri a hotărât să se repartizeze în felul următor excedentele direcţiunii aprovizionării din Transilvania şi a fostului resort al alimentării:

1. Pentru câte un cămin al ucenicilor industriaşi şi comercianţi la Arad, Sibiu, Lugoj, Alba-Iulia, câte 300,000 lei, iar pentru cel din Oradea-Mare 200,000 lei.

2. Pentru zidirea unei noui biserici gr.-or. şi gr.-cat. în Cluj, câte un milion de lei.

3. Pentru un monument al unirii la Alba-Iulia 500,000 lei.

4. Pentru Asociaţiunea din Sibiu ca să răspândească cărţi folositoare în popor 500,000 Lei.

5. Pentru Orfelinatul român din Sibiu 800,000 lei.

6. Pentru Orfelinatul rom. din Blaj 880,000.

7. Pentru liceul român din Brad 300,000.

8. Pentru şcolile de agricultură din Ardeal 300,000 Lei.

9. Pentru înfiinţarea unei şcoale industriale în Câmpeni (Munţii Apuseni) un milion.

10. Pentru un Internat al Politehnicei din Timişoara 500,000 Lei.

11. Pentru creşterea colecţiilor Universităţii din Cluj 150,000 Lei.

12. La dispoziţia directorului general al Instrucţiunii din Cluj pentru:

a) Căminurile studenţeşti pe lângă liceele din Transilvania 700,000 Lei.

b) Pentru procurarea de maşini pentru şcolile industriale din Ardeal 400,000 Lei.

c) Pentru Reuniunile Meseriaşilor Români din Ardeal 400,000 Lei.

d) Pentru Muzeul Etnografic din Cluj 600,000 lei.

e) Pentru scopurile filantropice şi culturale ale minorităţilor 700,000 lei.

f) Pentru Casa Naţională din Cluj 50,000.

g) Pentru Căminul Studenţilor Universitari din Cluj 150,000 lei.

h) Pentru Căminul Studentelor din Cluj 100,000 lei.

i) Pentru Căminul Studenţilor din Bucureşti 160 000 lei.

j) Pentru Căminul Studenţesc din Slatna 100,000 lei.

l) Pentru Internatul Principele Carol din Dej 100,000 lei.

m) Pentru Internatul şcoalei civile din Abrud 75,000 lei. Pentru masa studenţilor din Braşov, Blaj Sibiu câte 150,000 lei. Pentru căminul dela liceul din Petroşani 100,000 lei.

13. Pentru orfanii de războiu regiunea Cluj 300,000 lei.

14. Pentru invalizii de războiu 100,000 lei.

15. Pentru Căminul surdo-muţilor şi cel al orbilor câte 100,000 lei.

16. Pentru Căminul surorilor de ocrotire 50,000 lei.

17. Pentru Casa Naţională din Sibiu 100,000.

18. Pentru Casina rom. din Cluj 50 000 lei.

19. Pentru monumentul lui Avram Iancu la Cluj 200,000 lei.

20. Pentru monumentul Unirii la Arad 10,000 lei.

21. Pentru aranjarea Bibliotecii Centrale din Blaj 30,000 lei.

22. La fondul pentru înfiinţarea unui Cămin al ziariştilor din Ardeal 200,000 lei.

23. La dispoziţia ministerului Cultelor şi Artelor.

a) Pentru ajutorarea bisericilor din Ardeal 600,000 lei.

b) Pentru încurajarea artelor din Transilvania (turnee de teatru, muzee, biblioteci populare, burse artistice) 400,000 lei.

c) Pentru nevoile extra-bugetare ale Operei din Cluj şi pentru încurajarea mişcării muzicale din Transilvania 400 000 lei.

d) Pentru biserica ortodoxă din Târgul-Mureşului 300,000 lei.

e) Pentru Mărăşti şi Mărăşeşti câte două milioane 500,000 lei.

Un sinod ecumenic la Bucureşti

Sâmbătă, 12 Noemvrie a. c. dl profesor Dr. Dragomir Demetrescu a făcut la sfântul nostru Sinod o expunere cu dare de seamă amănunţită aspra misiunii, cu care a fost însărcinat şi demersurile, pe care le-a făcut pe lângă bisericile ortodoxe, pe care le-a vizitat în ultimul timp în vederea convocării unui sinod ecumenic.

Se ştie că agitându-se tot mai mult necesitatea unui sinod ecumenic, dl ministru al cultelor a sesizat Sf. Sinod asupra unei persoane, care să pregătească terenul pe lângă bisericile ortodoxe, pentru ţinerea acestui Sinod.

Sf. Sinod al ţării româneşti a desemnat pentru aceasta pe dl profesor Dr. Dragomir Demetrescu, care având la dispoziţie spesele de călătorie din partea ministerului a vizitat toate bisericile ortodoxe din peninsula balcanică.

Domnia Sa a vizitat în ziua de 3/16 Iulie a. c. biserica patriarhiei ecumenice, unde a stat de vorbă atât cu Prea Sfinţiţii membri patriarhali cât şi cu locţiitorul de Patriarh, I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Cesareei Capadociei. Cu toţii în anume şedinţă a sinodului patriarhal s'au rostit pentru ţinerea acestei adunări generale, socotind-o ca bine-venită şi binefăcătoare pentru ortodoxie şi au felicitat biserica română pentru iniţiativa luată.

In ziua de 14/27 Iulie dsa a fost la Atena, unde în şedinţa plenară a sinodului sub preşedenţia I. P. S. Sa Mitropolit Teoclit prezen fiind şi reprezentantul regelui, s'a discutat această chestiune în toate laturile şi amănuntele ei. Intreg sinodul a fost de perfect acord şi a salutat cu entusiasm iniţiativa luată de biserica română.

Acelaş succes l-a avut dl Dragomir Demetrescu şi pe lângă bisericile sârbă şi bulgară, cărora li-a făcut cunoscut iniţiativa luată de biserica română pentru convocarea sus numitului sinod, care va fi chemat să rezolve o mulţime de chestinni ivite în decursul veacurilor în sânul bisericii ortodoxe dela ultimul sinod ecumenic din Nicea la anul 787.

Patriarhia ecumenică motivată de mijlocirea formală a Inalt Prea Sfinţitului nostru Mitropolit Primat Dr. Miron Cristea făcută în numele Sf. sinod al bisericii autocefale române cu avizul guvernului şi cu încuviinţarea M. S. Regelui, va invita toate bisericile cerându-le lista tuturor chestiunilor, care se agită, spre a le comunica tuturor bisericilor şi a fi mai dinainte studiate în prealabil într'un congres al teologilor bisericii ortodoxe, care vor fi şi referenţi asupra lor la Sf. Sinod, rămânând ca ierarhia superioară să hotărască.

In adevăr sânt o mulţime de chestiuni, care-şi cer rezolvirea şi care dacă n'ar fi studiate mai dinainte ar face ca sinodul să continue prea mult.

Credem a şti că între chestiunile care se vor discuta, în afară de marea chestiune despre credinţă vor fi şi chestiunile ridicate de I. P. S. Sa Mitropolit Primat:

1. Inlocuirea calendarului Iulian cu altul mai nou; 2. Revizuirea unor momente rituale ţinându se seamă de dispoziţiunile sufleteşti ale creştinilor; 3. Examinarea din nou a posturilor în legătură cu higiena organismului; 4. Recăsătorirea preoţilor văduvi; 5. Organizarea în comun de către toate bisericile ortodoxe a unor instituţiuni de propagandă creştină ortodoxă.

Toate acestea şi alte chestiuni nu pot fi rezolvate de fiecare biserică particulară în parte, fără a nu se ştirbi unitatea credinţei ortodoxe, şi este deci interesul superior care cere a fi desbătute într'un imediat sinod ecumenic.

Ce ne spune această poruncă dumnezeiască? Faceţi altora numai ceea ce doriţi ca şi ei să vă facă vouă! Doriţi milă? — Fiţi şi voi milostivi. Doriţi ajutor? — Ajutoraţi şi voi pe cei slabi! Vreţi să vă aibă de bine lumea? Aveţ-o de bine voi mai întâi!

Este în firea lucrurilor, că cu ce monedă plăteşti, cu aceea să ţi se răsplătească şi ţie. Bunăvoinţa şi ajutorul între oameni naşte bunăvoinţă.

Când zice Domnul Isus Hristos: Precum voiţi să vă facă vouă oamenii, să le faceţi şi voi lor asemene, — vrea să întoarcă privirile creştinilor spre eul lor propriu; vrea să i constrângă a se examina pe sine înainte de a păşi la fapte. Şi de ce aceasta? Spre a ne sili, ca noi înşine să fim dascălii noştri. Căci este înţeles de sine, că om pornit spre vărsare de sânge nu poate exista, dacă cel ce se poartă cu gândul acesta îşi face socoteala cu sine: cât de tare m'ar durea pe mine, făcându-mă altul fără mâni picioare, ori fără ochi. Unde este acel om, care poate trece fără milă pe lângă cel ce sufere, când îşi aduce aminte de durerile — peste care şi el a trecut — ale foamei, setei, şi boalelor?

Precum vedeţi, zisa: faceţi şi voi oamenilor, cum doriţi să vă facă vouă alţii, — este un leac foarte potrivit la vindecarea stărilor bolnave ale societăţii noastre.

Cei ce din poftă de câştig mereu urcă preţurile pe toate pieţele, îşi fac socoteală cu sărăcia ce o aduc asupra publicului speculat?

Mitarnicii se cugetă oare că opera lor nimiceşte pe cei ce le-au căzut în ghiare? Ne dăm bine seama oare, de durerile ce le cauzăm izgonind dela noi pe cei ce se îndreaptă cu cereri de ajutor? — Intrebările se pot spori fără număr. Concluzia rămâne: Goana după câştiguri materiale aduce toate relele şi nefericirile, de care sufere ţara noastră astăzi.

Din îndemnul acesta nu avem negoţ cinstit, şi deci scumpirea traiului creşte ca pacoste mare pe noi; îndemnul acesta duce la fraude pe cei ce au în mână bani publici păgubind ţara; îndemnul câştigului cât se poate de mare dictează lucrătorilor nu numai a-şi urca la nesfârşit preţurile muncii, dar a se depărta dela munca din fabrici, întreprinderi ş. a., când cea mai mare lipsă o are ţara de braţele lor. Câte procese şi trageri pe sfoară nu au loc tot din acest îndemn! Sântem cu toţii martori vii ai răsturnătorilor. Duhul creştin par'că de tot s'a stâns şi un fel de luptă înfundată decurge între om şi om...

Se poate să dăinuiască mult aceste stări? — Nimicirea în acest caz este sigură!

E, prin urmare, sosit timpul să strigăm: Destul! Nici un pas mai departe pe clinul apucat, căci cădem, ne nimicim. Şi e păcat a nu afla mormântul într'o Românie mare şi bogată. De aceea cu Hristos strig la urechea tuturor' bine şi îndesat, ca şi cei ce au auz greu să înţeleagă: Precum voiţi să vă facă vouă oamenii, şi voi să le faceţi lor asemenea! Nu luaţi ce este al altuia, şi altul va cinsti ce e al vostru! Nu faceţi nimănui rău, ca şi voi să fiţi scutiţi de făcătorii de rele! Fiţi îngăduitori şi iubitori de aproape ca şi aproapele vostru să se poarte faţă de voi cu bunăvoinţa! Şi mai presus de toate: Jertfiţi-vă unii pentru alţii, din curată iubire de frate, căci în iubirea aceasta se împlineşte creştinismul!

«Darul Domnului nostru Isus Hristos şi dragostea lui Dumnezeu Tatăl să fie cu voi cu toţi!» Amin. *Prot. Vasile Gan.*

A apărut

Calendarul arhidiecezan

pe anul 1922

Dl Dragomir Demetrescu a pus la cale şi înfiinţarea unei reviste a tuturor bisericilor ortodoxe editată la Bucureşti, în care vor scrie teologii şi ierarhii tuturor bisericilor, precum şi o sinodie bisericească, care să slujească în limba română la Constantinopol, Atena şi în toate centrele bisericilor patriarhale.

Din toate cele anunţate nu va scăpa nimănui importanţa momentului. Par'că retraim timpurile de slavă ale creştinismului, când sufletul predomina trupul, când problemele spirituale aveau precăderea problemelor de ordin material.

Timpuri romantice, timpuri de visări reîntoarce-se vor? Noi în biserica ortodoxă avem şapte sinoade ecumenice. Aceste sinoade se convocau ori de câte ori nevoile cereau prin înţelegerea prealabilă a episcopilor, a tuturor episcopiior, căci trebuia ca toată biserica să fie reprezentată. Patriarhii toţi luau parte la asemenea sinoade fie personal, fie prin delegaţi.

Convocarea lor se făcea de către împărat în înţelegere cu Patriarhul, indicându se totdeauna locul şi t mpul, când erau să se ţie, cum şi persoana care avea să prezideze. Tot ce priveşte binele general al bisericii se discută în asemenea sinoade, şi deciziunile luate devin normative, au putere de lege pentru biserica universală.

Pornit din iniţiativa bisericii române, cu un congres prealabil al teologilor în Bucureşti şi având loc în România, *al VIII-lea Sinod ecumenic* va ridica gloria ţării noastre şi o va pune printre înainte-mergătoarele culturii umane.

V. G. Ispir.

Ţară săracă

In urma prăbuşirii monarhiei, Austriei nu i-au rămas decât regiuni muntoase, teritorii cu admirabile poziţii, cu staţiuni climaterice şi balneare, care din punct de vedere a frumuseţilor naturale sânt incomparabile, dar care în urma desimei locuitorilor şi a terenului mic cultivabil, nu pot produce nici a treia parte din cerealele necesare locuitorilor.

Fostele sale regiuni productive fac parte din ţările nou formate şi mărite de pe urma prăbuşirii monarhiei.

Viena şi Austria actuală înainte de războiu se alimenta din Moravia, Galiţia şi Ungaria.

Cartofii şi-i aducea cu deosebire din Moravia şi Galiţia, grâul, carnea şi laptele din Ungaria. Tot din Ungaria aducea şi unele materii prime pentru fabricile din Viena, ca lână, piei şi altele.

Din toate acestea azi nu mai are nimic. Totul trebue să importe din afară.

Dacă ne gândim, că din 6 milioane de locuitori, două milioane se află în Viena, ne putem da seamă de greutăţile cu alimentarea unei capitale atât de mari în raport cu sărăcia solului din provinciile care formează azi Austria.

Astfel este explicabil halul economic în care se sbate Austria din cauza depreţierii coroanei austriace.

Ca să ne facem idee despre depreţierea coroanei, amintim că un conducător de tramvai primeşte leafă lunară 40,000 coroane, din care nu-şi poate procura alimente nici pentru jumătate lună. In Austria se află de prezent 108 miliarde coroane de hârtie în circulaţie. Alimentele şi mărfurile se scumpesc pe zi ce merge.

Un călător, sosit din Viena acum câteva zile, ni-a istorisit despre enorma scumpete de acolo.

Eată câteva preţuri: O pălărie tare 15—20,000 coroane; o pălărie moale dela 5—10,000 coroane; un guler de cămaşă 2,500 coroane, 1 pereche ciorapi 1500 cor., o garnitură pentru dame 12—15,000 cor.; un şal 8000 cor., o duzină de batiste 6000 cor.; umbrelă 12—20,000 cor., un geamantan 20—40,000 cor.; pastă de dinţi 6000 coroane; o haină simplă de damă 140—160,000 cor.

Pocăiţii

Sectele rătăcite americane, prin propaganda unor români reîntorşi de acolo, — scrie un ziar din capitală, — şi-au revărsat acum mai mult ca ori şi când, veninul asupra mândrelor ţinuturi anexate ale României Mari. Aşa în vremea din urmă dintre aceste secte (de nazareni, anabaptişti, adventişti, sâmbotişti, pocăiţi) mai ales pocăiţii cearcă din răsputeri a prinde teren. Acum se răspândesc în ţinuturi, unde nici din veste nu i au cunoscut. Astfel în comunele din jurul Gataiei (plasa Deta) de vre-o doi ani ţin în ferbere populaţia română. Vre-o doi emigraţi reîntorşi din America au inundat comunele cu cărţi şi foi de propagandă, aşa în cât comunele din jurul Gataiei, (centrul Banatului) sânt tot mai dese cazurile de rupere a credincioşilor dela biserica strămoşească română, şi de alipirea la ceata pocăiţilor. Propogandiştii, având rudenii prin comunele vecine, atrag şi câştigă noi apostoli. In comuna Clopodia s'a pocăit de curând fratele unui american, aşezat în Ferendia. Acesta în curând şi a câştigat ortac în apostolie pe un individ, care pentru furt de cai de peste graniţă, e la parchet. Şi astfel de apostoli nechemaţi intră fără veste în casele creştinilor noştri, încep a le ceti şi a le spune lucruri nouă proprii sectarilor, colindă pe rând casele creştinilor, şi dacă nu au îndată succes, vin din nou în casa omului, ca să l scoată din minţi, să-l rupă de către biserică, şi să aducă vrajbă în familii.

In unele comune sânt numai începuturi de propagandă, în altele sânt numeroşi adicţi, făcând adunări publice, şi nebotezându-se.

Preoţii să fie la înălţimea vremilor!

Pentru zidirea bisericii ort. române din Breţcu

Apel către prietenii şi binevoitorii bisericii ort. rom. din Breţcu, judeţul Treiscaune

Fraţilor! Biserica noastră din Breţcu era odinioară cea mai pompoasă şi mai bogată din întreg judeţul Treiscaune. Era fala şi mândria noastră naţională. Şi tot ea era ghimpele nesuferit din ochiul străin de legea şi de neamul nostru. Războiul mondial a dat ocazie duşmanilor noştri seculari să ne batjocorească şi jăfuiască biserica, şcoala şi casa parohială, de tot ce au avut mai bun şi scump! Ni-au răpit tot ce au vrut! Ni-au ridicat şi luat cassa de bani cu documente, parale, cambii, obligaţiuni, etc. Ne-au târât la temniţe şi internare, iar pe alţii ne-au alungat în pribegie!

Repararea bisericii, adaptarea ei cu cele necesare era urgentă şi imperativă şi tot aşa şi a şcoalei şi casei parohiale. Înjumătăţiţi cum eram, săraci, şi goi, ne-am jertfit am mai avut. Am făcut o colectă de peste 24 mii lei. Am reparat în parte Sionul nostru românesc, şcoala şi casa parohială. Dar ca să le reînviem, avem trebuinţă de o sumă considerabilă, de 252,869 lei. Această sumă întrece puterile noastre. De aceea P. V. Consistor Arh diecezan sub Nr. 5018/921 Ep. ne-a încuviinţat «colectă în ţară prin lansare de apeluri».

Către Voi, fraţi iubiţi, ne întoarcem inimile noastre îndurerate! Către Voi, cei ce ne cunoaşteţi şi ştiţi suferinţele noaste milenare din acest colţ de ţară, către Voi cei favorizaţi de soartă, către Voi cari ştiţi necazurile noastre şi simţiţi ca noi, către Voi prietenii şi binevoitori noştri, — apelăm cu încredere rugându-Vă să Vă daţi obolul pentru refacerea bisericii noastre, tuturor scumpă şi sfântă! Şi pentru apartamentele ei!

Aduceţi-Vă aminte de Sf. Cruce, care aţi făcut-o, când aţi părăsit casa părintească şi V'aţi despărţit de biserica părinţilor, moşilor şi strămoşilor Voştri! Ea V-a ajutat, ajutaţi-o şi Voi pe ea, ca şi D-zeu să Vă ajute până la sfârşit!

Faceţi-Vă rugăm, colectă între prietinii şi cunoscuţii D voastră! Banii colectaţi îi veţi depune la o bancă, care voiţi, până ne vom apuca de lucru, iar coalele de colectă veţi avea bunăvoinţă a le restitui oficiului parohial pentru a fi pomeniţi la biserică şi a Vă publica numele şi pe cale ziaristică.

Numele celor cu sume mai mari le vom înscrie în cartea ctitorilor spre a fi veşnic pomeniţi la serviciile divine şi pentru a le conferi titlul de «cetăţean şi creştin de onoare al bisericii noastre din Breţcu».

Breţcu, 26 Octomvrie (8 Nov.) 1921.

Gh. Hamzea, paroh, preş. com. par., *Ghiţă Gociman*, epitrop I. *Vasile Fenechi*, epitrop II, *Ghiţă Spânu*, cassier.

Contribuirile sânt a se trimite d-lui Ghiţă Spânu, cassier, Breţcu, (jud. Treiscaune).

Ştirile zilei

Investitura Prea Sfinţiei Sale Episcopului Vadului, Feleacului şi Clujului *Nicolae Ivan* s'a făcut cu solemnitatea obişnuită în palatul regal din Bucureşti din partea Maiestăţii Sale Regelui *Ferdinand I*, în 8 Decemvrie a. c. la ora 12 a. m.

Omagiu lui Nicolae Iorga. Dl N. Iorga a împlinit în 18 Iunie 1921 vârsta de 50 de ani. Ziua aceasta a dat prilej stimătorilor săi să alcătuească o publicaţiune, în care să fie sărbătorită munca uriaşă, folositoare şi cinstită a profesorului şi istoricului nostru. Cartea omagială conţine lucrări semnate de dnii: Sextil Puşcariu, G. Bogdan-Duică, I. Agârbiceanu, Al. Lăpădatu, Volbură Poiană, N. Drăganu, Marin Stefănescu, N. Bănescu, D. Munteanu-Râmnic ş. a.

Licenţiat în teologie. Ni se scrie din Bucureşti, că diaconul *Dr. Gheorghe Comşa*, doctor în drept, sub-director general în Ministerul cultelor, în ziua de 23 Noemvrie a. c. a obţinut diploma de licenţă la facultatea teologică din Bucureşti. Felicitările noastre!

Opoziţia în parlament. La lucrările corpurilor legiuitoare române participă din opoziţie: Reprezentanţii partidului ţărănesc din vechiul regat, din Ardeal şi cei din Basarabia desfăcuţi de dl Inculeţ; social democraţii, conduşi de dl Grigorovici, partidul german şi partidul evreesc bucovinean. La senat au luat parte şi doi reprezentanţi ai partidului naţional ardelean.

Concurs. Ministerul cultelor şi artelor publică un concurs pentru ridicarea monumentului unirii la Alba-Iulia: Machetele se vor prezinta cel mai târziu până la 15 Ianuar 1922 în rotonda Ateneului Român. Dimensiunile proectelor sânt lăsate la apreţierea concurenţilor Juriul însărcinat cu examinarea şi clasarea lucrărilor se va întruni în ziua de 18 Ianuar 1922. Lucrarea clasată întâia va fi executată. Fondul destinat pentru acest monument este de 500,000 lei

Profesorul Clark în Ardeal. Cunoscutul conferenţiar american, dl Clark, profesor univ. din New-York, însoţit de dl profesor Vasile Stoica, a vizitat câteva centre din Ardeal pentru a-şi continua studiile începute în anul 1919, luând contact în deosebi cu reprezentanţii minorităţilor etnice dela noi. Dl Clark a avut convorbiri cu reprezentanţii românilor, saşilor şi ungurilor ardeleni. Savantul american părăseşte Ardealul deplin informat despre situaţia minorităţilor dela noi, cari prin agenţii lor din străinătate caută să prezinte poporul românesc în nefavorabile colori în faţa opiniei publice din America. — La Sibiu în ziua de 2 Decemvrie a fost oaspele I. P. S. Sale mitropolitul nostru.

Distincţii. Prin înalt decret regal a fost conferit ordinul Steaua României în gradul de ofiţer următorilor dnii: *Dr. Clement Barbul*, prefect al jud. Solnoc-Dobâca, *Dr. Nicolae Şerban*, prefect al jud. Sălagiu; locot.-colonel *V. Neamţu*, prefect al jud. Trei-Scaune; *Dr. I. Pop*, primarul oraşului Cluj şi *Dr. I. Poruţiu*, fost prefect al jud. Cluj; ear dlui *Dr. G. Baiulescu*, inspector general administrativ în Ardeal, ordinul «Coroana României» în gradul de Comandor.

Aniversare. Vineri s'a serbat în Bucureşti a 49 a aniversare dela fondarea Seminarului Nifon, fiind de faţă epitropii, profesorii şi elevii seminarului. Cu ocazia serbării s'a hotărât să se elaboreze un anuar, în care să se cuprindă activitatea absolvenţilor acestei şcoale şi operele de seamă săvârşite prin sprijinul aşezămintelor Nifon Mitropolitul.

Biserică pentru toate religiile. Se clădeşte acum pe ţărmul lacului Michigan, aproape de oraşul Chicago, o biserică, despre care se spune că are să întrunească pe credincioşii tuturor religiilor din lume, şi adecă pe aderenţii lui Budha, Krişna, Zoroastru, Moise, Isus, Mohamed ş. a. Marea clădire, care va înfăţişa idee cu totul nouă în arhitectură, poartă simbolurile deosebitelor religiuni: Crucea grecească, crucea romană, semiluna, treiunghiul iudaic ş. a. Constructorul acestui templu este L. Bourgeois. Cheltuelile fac peste un milion de dolari.

Turburările din Viena. In 3 l. c. s'au întâmplat în capitala austriacă, din cauza scumpirii traiului, mari demonstrații, care însă au fost potolite în aceeaș zi până la ora 6 seara. S'au devastat câteva hoteluri, restaurante și prăvălii. S'au făcut peste trei sute de arestări; au fost răniți câțiva polițiști și cetățeni. Vandalismele s'au săvârșit de comuniști, fără participarea muncitorilor organizați.

Liga chiriașilor în Sibiu. Duminecă în 11 l. c. la ora 11 a. m. se va ține în sala *Urania* o adunare a chiriașilor din Sibiu în scop de a înființa o ligă pentru apărarea intereselor lor, fără deosebire de naționalitate.

Trecere la «sfânta unire». Cetim în «Unirea» din Blaj, că «preotul neunit din eparhia Aradului Romul Rațiu, absolvent acum 21 de ani al liceului din Blaj, care de pe atunci a rămas atras de frumsețea ritului nostru, cum numai în Blaj se poate vedea, a primit apoi în sufletul său, picătură de picătură și adevărul credinții Blajului, trecând la biserica noastră. După profesiunea solemnă a credinții romane, păr. Rațiu a fost primit în clerul eparhiei greco-catolice a Orăzii-mari». — Ar fi să ne întristeze lăpădarea preotului Romul Rațiu, dar consultând dosarele din arhiva seminarială și din ceea a Consistorului dela Arad, ne bucurăm de selecționarea clerului nostru și felicităm Blajul pentru valoroasa achiziție. O întrebare, totuși, punem confraților dela Blaj și celor dela episcopia unită a Orăzii: Ce a primit noul papist «picătură de picătură?» Doar picături de — sănătate!

Tiparul în Rusia. Ziarul oficios rusesc, Izvestia, a introdus sistemul anunțurilor particulare, taxând șirul cu cinci mii de ruble.

Bancnote false. Se atrage atenția publicului să «xamineze cu luare aminte bancnotele de 500 lei, căci circulă earăși hârtii false. Bancnotele false au hârtia mai groasă de cât a celor veritabile; sânt litografiate cu culoare mai deschisă ca celelalte, ear seriile nu corespund una cu alta».

Reorganizare. La directoratul general al instrucției, mutat cu ziua de 1 Decemvrie a. c. dela Cluj la București, se lucrează la reorganizarea direcțiilor regionale din Sibiu, Cluj, Timișoara și Oradea-Mare.

Zahărul mai ieftin? Recolta sfeclei din anul acesta este dintre cele mai bogate. După socoteala celor chemați, zahărul din noua producție s'ar putea vinde cu 8—10 lei chilogramul.

In amintirea lui Iancu

Puțini eroi ai noștri au avut soarte atât de tristă, ca Avram Iancu.

Inteligent, frumos, cu maniere alese, cu avere frumoasă și, ca advocat, cu cunoștințe și legături întinse, el ar fi fost chemat să ajungă departe în viață și societate, — un «crai al munților», a cărui bogăție și fericire să o fi invidiat toți, dacă nu renunța el cu totul la binele și fericirea sa personală și nu se sacrifica pentru binele neamului. Sânt cunoscute cuvintele rostite de marele erou, când l-a întrebat colonelul baron Heydte, șeful cancelariei guvernului ardelean, ce dorință ar avea pentru persoana sa? întrebare la care Iancu a răspuns: «Pentru persoana mea nu doresc absolut nimic. M'am luptat pentru tron și pentru neamul românesc, nu pentru favoruri personale».

Și totuș, un astfel de idealist a fost maltratat în chip infam. El, salvatorul tronului habsburgic împotriva răsculaților unguri, el, care a fost îmbiat cu distincții și ranguri, el a fost prins și aruncat în temnița din Alba-Iulia, în temniță, unde au robit mai înainte Horia, Cloșca și Crișan și Catarina Varga. Intr'o după ameazi, când robii aveau voie să se plimbe și să se desfăteze în aerul și lumina lui Dumnezeu, ce-i trăzni prin cap supraveghetorului temniței, neamțului Höhn? Să scurteze lui Iancu și celorlalți robi, timpul de plimbare, ca să aibă el cu atât mai mult timp de petrecere. Iancu s'a împotrivit. Urmarea a fost, că Höhn a pus să-l ferece în lanțuri și, astfel legat, la pământ peste față.

Iancu pierzându-și orce credință în dreptatea, cinstea și omenia nemțească, ieșind din temniță și-a pierdut mințile și umbla, cuprins de o melancolie, din sat în sat. Fiuerul era tovarășul lui nedespărțit: lui îi împărtășea toată jalea sa și a neamului. Se spune că în clipele senine zicea către prietenii cari îl întrebau despre întâmplările din 1848: «Eu nu sânt Iancu. Eu sânt numai umbra lui Iancu. Iancu e mort!»

Și nici după moarte n'a avut soarte mai bună. Ziarele, revistele și cărțile străine nu l mai scoateau din «canalie», «duh necurat», «șef de bandă de tâlhari» etc. Când românii au început să colecteze bani, să i ridice monument la mormânt, guvernul unguresc a oprit orce colectă. Ear când, cu toate acestea, studenți universitari români dela Cluj au îndrăsnit să pună pe mormântul lui o coroană de flori, ei au trebuit să plece peste munți, în țara românească, fiindcă aici, la ei acasă, nu mai aveau loc în nici o școală.

Acum e timpul să se repare această nedreptate a celui mai nedreptățit dintre marii noștri oameni.

«Asociațiunea» din Sibiu vrea să ridice din venitele loteriei sale, între altele, o statuie, demnă de marele erou, în creerii munților apuseni (Abrud). De aceea e dator tot românul și omul adevărat să cumpere bilete dela această loterie, cu menire așa de nobilă.

Ad Nr. pp. 562—1921 (208) 2—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a II-a **Mănăștur-unguresc**, se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B pentru întregirea venitelor dela stat.

Reflectanții au a-și așterne în terminul sus indicat suplicele înzestrate cu documentele necesare, subsemnatului și, cu prealabila încuviințare a acestuia, a se prezenta la sf. biserică în vreo Duminecă sau sărbătoare, ca să funcționeze și să predice.

Oficiul protopresbiteral ortodox român în înțelegere cu comitetul parohial.

Cluj, la 10/23 Noemvrie 1921.

T. Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 789/1921 206 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învățători la școala noastră confesională din **Zărnești**, devenite vacante prin trecerea învățătorilor la stat, se publică concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. Un post de învățător cu salar dela biserică 900 lei și relut de cvartir, restul dela stat.

2. Salar dela biserică 1000 Lei, și relut de cvartir restul întregire dela stat.

3. Salar dela biserică 700 Lei și relut de cvartir, restul întregire dela stat.

4. Salar dela biserică 600 Lei și relut de cvartir, restul întregire dela stat.

5. Salar dela biserică 200 Lei și relut de cvartir, restul întregire dela stat.

6. Salar dela biserică 200 Lei și relut de cvartir, restul întregire dela stat.

Învățătorii aleși, pe lângă îndatoriile prescrise de normele în vigoare, sânt datori să instrueze și în școala de repetiție, și în Dumineci și sărbători să conducă copiii la biserică și să cânte cu ei în cor la sf. liturghie.

Concurenți au să-și înainteze cererile instruite, conform normelor în vigoare, în terminul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral, și înainte de alegere a se prezenta poporului în biserică spre a-și arăta deatritatea în cântări.

Zărnești, 2/15 Noemvrie 1921.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Bran în înțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Hamsea
protopop

Proprietatea imobilă din Sibiu, strada Șerpilor 2a (Schlangengasse 2a) se vinde la

Licitație

Sâmbătă în 17 Decemvrie 1921 ora 10 a. m. la Sedria orfanală a orașului Sibiu. Condițiile se pot afla tot acolo în fiecare zi de lucru între orele 8 și 12 a. m.

Sedria orfanală
(210) 2—3 **a orașului municipal Sibiu**

Nr. 9649 (209) 2—3

Concurs

In scopul conferirii de stipendii și ajutoare **pe anul 1922 din fundațiunea «Andronic»:**

I. Pentru învățăceii de orice meserie.

II. Pentru sodalii, deveniți atari în decursul anului 1921.

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor și au dat dovezi despre dexteritatea de a putea deveni măestri, — prin aceasta se escrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Toți petenții la ajutoare și stipendii să producă:

1. Extras din matricula botezaților;

2. Atestat dela comună, despre averea proprie ori a părinților;

3. Atestat familiar despre familia părinților concurentului ori, fiind el căsătorit, despre familia sa, având a se indica în acest atestat: câți prunci minoreni sânt în familie, câți cercetează școala și câți mai sânt la meserii.

Indreptățiți a petiționa sânt numai români ortodocși născuți în arhidieceza Transilvaniei și dieceza Clujului.

In special au să dovedească:

I. Invățăceii

a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;

b) că au cercetat școala poporală ori altă școală superioară;

c) că au încheiat contractul cu măestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură ori magistrat);

d) adeverință dela măestru despre sporul ce-l arată în măestrie, despre diligența și purtarea morală; vidimată de catihetul sau parohul local.

Contractul trebue aclus la cerere în original, sau în copie autentică.

II. Sodalii

a) că au terminat anii de învățăcel, ceeace vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XXVII din 1884 §. 67),

b) că au purtare bună și fac spor mulțumitor, ceeace vor dovedi ori cu carte de lucru, ori cu adeverință dela măestru;

c) ceice vor dovedi, că sânt membri ai vreunei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi, vor fi preferiți.

III. Sodalii cari sânt în condițiuni de a deveni măestri

a) să aibă certificat dela măestru;

b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere în calitate de calfă, ceeace vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adeverințe dela măestrii la cari au lucrat;

c) în cerere să arete anume locul unde voiesc să se așeze ca măestri, ce fel de mijloace mai are pentru a începe meseria pe socoteala lor

d) să dovedească cu atestat dela oficiul parohial că cercetează biserica și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se cere, ca cererile să fie scrise și subscrise cu mâna proprie, adresate Consistorului arhidiecezan ort. rom. din Sibiu și să le înainteze cel mult până la **31 Decemvrie 1921 st. v.**

Cererile neinstruite în regulă și cele intrate după termin nu se vor lua în considerare.

Sibiu, la 20 Noemvrie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de I. Iliu. Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Sibiu, 3/16 Decemvrie 1921 Nr. 87

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:
Un an 80 Lei. — Șase luni 40 Lei.
Trei luni 20 Lei.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Nr. 6
Procuratura de stat
Str. Schewis
Loco

Congresul național-bisericesc

Ședința XI

ținută în 30 Noemvrie (13 Dec.) 1921

Prezident: I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae*. Notar: Dumitru Coltofeanu.

Se ceteşte protocolul şedinţei X şi se autentică.

La ordinea zilei urmează referada comisiei organizătoare, care prin raportorul G. Sârbu prezentează actul I. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae din 27 Noemvrie a. c. Nr. 406 în care se arată că biserica ortodoxă română din mitropolia Ardealului, după normele Statutului organic, avea ca părți constitutive: arhidieceza Transilvaniei și cele două episcopii sufragane, a Aradului și Caransebeșului.

Având însă în vedere, că pe teritorul arhidiecezei, care acoperea noțiunea geografică a Transilvaniei s'a înființat o nouă eparhie, a Vadului, Feleacului și Clujului cu reședința în Cluj; — afară de aceasta s'a reînființat și vechea episcopie a Orăzii-mari, — astăzi mitropolia din Ardeal are ca părți constitutive: arhidieceza, apoi eparhiile Cluj, Oradea-mare, Arad și Caransebeș. Din titlul arhidiecezei însă a căzut atributul de «Transilvană», deoarece pe teritorul Transilvaniei se află și eparhia Clujului.

Este deci inomis necesar, ca Arhidiecezei să i se dee altă numire. Având în vedere, că arhiepiscopul este totodată și mitropolitul românilor ortodocși din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, crede potrivit și justificat a se reînvia titlul vechei noastre mitropolii, care după schisma dela 1700 ni s'a uzurpat din partea altora. Propune deci pentru Arhidieceză următorul titlu «Arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu» și se roagă, ca Măritul Congres prin o hotărâre să decreteze această numire.

La propunerea comisiunii congresul enunță, ca pe viitor să se întrebuințeze pentru arhidieceză titlul de: «*Arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu*».

In legătură cu concluzul anterior comisia organizătoare având în vedere, că arhiereii din vechiul regat poartă titlul unor orașe însemnate sau episcopii istorice, propune ca pe viitor P. S. Sa arhiereul Dr. Ilarion Puşcariu din arhidieceză să poarte titlul «Episcop titular de Făgăraș», ear arhiereul Filaret Musta din dieceza Caransebeșului titlul de «Episcop titular de Vârșet».

P. S. Sa Episcopul *Iosif* al Caransebeșului arată, că chestiunea aceasta nu este de competența măritului congres, — ci a Preasfințitului Sinod episcopesc, și deci propune a se transpune Sinodului spre rezolvare.

Congresul acceptează punctul de vedere al P. S. Sale Episcopului Iosif.

Tot comisiunea organizatoare prin raportorul Vasile Goldiș referează actul P. S. Sale părintelui Episcop Iosif Badescu de Caransebeș, prin care cere, ca protopopiatele Buziaș și Vârșeț să nu se dee episcopiei Timișoara, ci să se lase și pe mai departe episcopiei de Caransebeș.

Comisia propune a se susținea concluzul congresual Nr. 67 din 1909 prin care s'a hotărât ca protopopiatele Ciacovei, Panciovei, Vârșețului și Buziașului din dieceza Caransebeșului să fie incorporate la nou înființânda episcopie a Timișoarei.

P. S. Sa Episcopul Iosif într'o vorbire mai lungă arată, că dacă congresul rămâne pe lângă punctul său de vedere din 1909, cel puțin cu privire la cheia împărțirii fondurilor să se stabilească o normă corespunzătoare împrejurărilor de astăzi.

Congresul a primit propunerea comisiunii cu amandamentul P. S. Sale Episcopului Iosif, ca la timpul său să se revină asupra statoririi unei noui chei pentru împărțirea fondurilor și fundațiunilor între cele două eparhii.

La ordinea zilei urmează comisia de unificare bisericească. Raportorul acesteia Dr. V. Branişte, într'un exposeu mai lung arată fazele principale prin cari a trecut această chestiune din primăvara anului 1919; și propune următorul concluz:

I.

Congresul național-bisericesc cu respect devotios ia act de adresa Nr. 330 a I. P. S. Sale Mitropolitului Primat din 16/29 Nov. c. prin care i se comunică stăruințele Sf. Sinod de a ținea seamă la lucrările pentru unificarea organizației sfintei noastre biserici, că interese superioare nu numai ale bisericii, ci și ale țării și neamului nu admit a se legifera, și încă la începutul erei noastre de consolidare, în două feluri pentru o instituțiune atât de importantă cum este biserica, și încă biserica națională a însuș statului român și constată cu plăcere, că congresul nostru național-bisericesc, care a inițiat acțiunea de unificare a contemplat dela început ca întreaga organizație a bisericii noastre întregite să fie cuprinsă într'un statut unic a întregii biserici, după cum rezultă aceasta și din concluzul congresului național-bisericesc votat în ședința din 8/21 Octomvrie a actualei sesiuni sub Nr. 85.

II.

Congresul național-bisericesc mulțumește Sf. Sinod pentru marele rezultat ce l-a realizat reușind să obțină dela factorii cu cădere distincțiunea între proiectul legii fundamentale de organizare a bisericii autocefale ortodoxe române și proiectul de statut organic elaborat în amănunte pe temeiul principiilor fundamentale din lege, rezultat, pe care nu a reușit să-l obțină până acum delegațiunile trimise de singuraticele provincii ale bisericii unificate, așteptând cu drept cuvânt, ca acest rezultat să accelereze în mod esențial lucrările acestor delegațiuni, întrunite în așa zisa «Constituanta bisericească».

III.

Congresul național-bisericesc ține în consecuență să-și preciseze în cele următoare poziția sa față de proiectul de lege fundamentală de organizare a bisericii autocefale ortodoxe române convins, ca prin aceasta se împacă în cel mai armonic mod interesele binepricepute ale statului cu condițiile de existență ale bisericii autonome:

A) După dreptul constituțional al României, singura lege fundamentală e constituția.

Legea ordinară însă poate avea caracter de lege fundementală în alt înțeles decât deosebirea între lege ordinară și constituție, prin cuprinsul ei.

Legea relativă la organizația bisericească are acest caracter, dacă recunoaște și dă expresiune neîndoielnică:

1. că biserica însaşi din voință liberă a părților constitutive și-a dat unitatea;

2. că autonomia bisericii este un drept canonic al bisericii ortodoxe, drept pe care mitropolia noastră l-a exercitat și până acum, și al cărui exercițiu se extinde asupra bisericii întregi.

B) Legea să cuprindă toate dispozițiunile cari privesc raportul între stat și biserică. Astfel aparține legii statului dispozițiile relative la confirmarea prin Majestatea Sa Regele a alegerii chiriarchilor cu jurisdicție și la investitura lor; tot ei îi aparțin dispozițiile relative la deschiderea sesiunilor Sf. Sinod prin Mesaj Regal, dacă modalitatea aceasta se menține.

Nu aparține statului înființarea de episcopii. Statul prin legea sa le recunoaște.

Având în vedere, că numai mitropolia noastră are organizație autonomă bazată pe recunoașterea autonomiei sale prin legea statului, legea va cuprinde principiile mari ale organizării.

Considerând dispoziţiile §-lui 21 din vechea constituţie a României, legea trebue să arate şi modalitatea alegerii ierarhilor (mitropoliţilor şi episcopilor eparhiali), dar pentru a nu viola autonomia mitropoliei noastre pentru aceasta nu poate face alta decât să constate modalitatea aleasă de biserică. Extinzând exerciţiul acestui drept canonic asupra bisericii întregi, legea natural va ţinea seamă în privinţa aceasta de dorinţa bisericii în biserica întreagă.

Ca legea să nu fie anticonstituţională, art. V relativ la Sf. Sinod trebue redactat în conformitate cu textul Constituţiei.

C) Mitropolia noastră nu se poate lipsi de congres. Principiul constituţional al organizaţiei sale aduce cu sine, că autoritatea reprezentativă este adunarea reprezentanţilor aleşi ai părţilor constitutive. Intocmirile şi instituţiunile existente ale mitropoliei pretind imperativ menţinerea corpului reprezentativ împreună cu organul său executiv: Consistorul mitropolitan, şi lipsa lor ar avea drept urmare grave perturbaţiuni. După tehnica proiectului de lege ambele organe trebuie prevăzute în lege.

D) Pentru evitarea neînţelegerilor, legea să precizeze că Consistoarele spirituale sunt instanţe judecătoreşti pentru membrii clerului şi că procedura judiciară se regulamentează prin biserică.

E) Sistemul de alegere prevăzut în art. 9 al proiectului de fapt desfiinţează cel mai cardinal drept al eparhiei pe care-l are astăzi în virtutea Statutului nostru organic, dreptul de a-şi alege episcopul. Dar el se va dovedi şi impracticabil ducând la complecta centralizare a alegerilor.

F) Este în interesul bisericii, dar şi al statului, ca legea să nu întrebuinţeze cuvintele «controlul statului» ci «controlul Regelui» exercitat natural în înţelesul Constituţiei. Formula «controlul statului» duce în mod fatal la conflicte cu organe inferioare ale statului. Legea să prevadă controlul şi inspecţiunea supremă în mod principiar, cum o face art. 19 din proiect, suprimând formula în amănunte, cum este de pildă art. XIV, din proiect.

G) Dacă modalitatea prevăzută în proiectul de lege pentru sancţionarea statutului organic corespunde mai bine practicei constituţionale, nu este piedecă să se admită presupunând, că corpurile legiuitoare nu vor intra în desbaterea lui şi nu-i vor aduce modificări, ceeace ar fi negarea dreptului de autonomie. Modificările în Statut să fie rezervate exclusiv bisericii şi anume congresului. Statutul fiind constituţia bisericească este bine să se prevadă, că modificările se fac prin majoritate calificată, d. p. 2/3 sau 3/4 din totalitatea membrilor congresului, pe lângă vestiri prealabile. Când se tractează de drepturi particulare să se prevadă şi aderarea majorităţii reprezentanţilor părţii constitutive interesate.

Modalitatea sancţionării Statutului organic ca adnex al legii votate de stat ne obligă însă la revizuirea amănunţită a întregului text nu numai al Proiectului de lege, ci şi al Proiectului de Statut organic, operă care reclamă timp mai îndelungat.

Dacă există necesitate imperativă ca legea să se voteze cât mai grabnic şi fără sancţionarea simultană a Statutului organic, aceasta s'ar putea face prin o lege care,

1. constată unitatea bisericii proclamată de aceasta;

2. recunoscând şi garantând autonomia mitropoliei noastre, recunoaşte dreptul canonic al autonomiei bisericii întregi şi tuturor părţilor sale constitutive, garantându-le exerciţiul acestui drept;

3. stabileşte principiile după cari se va întocmi organizaţia centrală;

4. fixează principiile organizării mitropoliilor astăzi fără autorizaţie autonomă;

5. precizează detaliile raportului bisericii faţă de stat;

6. decretează că până la perfecţionarea organizaţiei noui prin organele bisericeşti, rămâne intactă organizaţia actuală recunoscând şi până atunci pe toţi ierarhii ca membrii ai Sf. Sinod în cadrele atribuţiunilor art. 21 din constituţiune şi ale normelor mitropoliei lor.

IV.

Congresul naţional-bisericesc dorind să evite orice neînţelegere şi eventuale conflicte de atribuţiuni între Sf. Sinod al bisericii autocefale naţionale române a statului român şi Sf. Sinod episcopesc din mitropolia Ardealului aderează ca în articolul ce ar avea să înlocuiască §-ul 174 al Statutului organic ardelenesc să se suprime pct. 2 care se cuprinde deja în atribuţiunile Sf. Sinod, iar pct. 1 să treacă din atribuţiunile sinodului episcopesc mitropolitan la atribuţiunile Sf. Sinod central astfel, că în noul statut vor mai rămânea între atribuţiunile sinodului episcopesc mitropolitan numai atribuţiunile de sub pct. 3—6 devenind bine înţeles în noul statut punctele 1—4 ale articolului din chestiune.

V.

Congresul naţional-bisericesc condus de aceeaş dorinţă este dispus a admite modificarea denumirei congresului nostru, având dela desăvârşirea organizaţiei bisericeşti încolo să fie Congresul central denumit: Congres naţional-bisericesc, iar Congresul nostru să ieie numele «Congresul mitropolitan», menţinându-se în sfera de atribuţiuni ale Congresului mitropolitan numai acele afaceri, cari nu sunt generale ale întregei biserici, ci proprii mitropoliei, cum sunt afacerile împreunate cu arondarea şi activitatea eparhiilor sufragane, afacerile electorale proprii sistemului de alegere a preoţilor, învăţătorilor, protopresbiterilor, profesorilor şi episcopilor, apoi afacerile şcolare, epitropeşti şi fundaţionale ale mitropoliei.

VI.

Congresul naţional bisericesc consimte ca la alegerea mitropolitului să se redacteze dispoziţiile noui astfel, ca să se ţină seamă nu numai de interesele Arhidiecezei şi a eparhiilor sufragane, ci şi de interesele generale bisericeşti, astfel, ca pe lângă membrii aleşi de Arhidieceză şi de eparhii să participe şi Congresul naţional-bisericesc la alegere cu atârea voturi cu câte participă mitropolia din Ardeal la alegerea de mitropolit Primat.

VII.

Congresul naţional-bisericesc susţinând hotărârea sa din 8/21 Octomvrie a. c. Nr. 85 întregită prin aceasta hotărâre, îndrumă delegaţiunea sa însărcinată cu lucrările de unificare să procedeze în conformitate.

*

FOIŞOARA

Un cuvânt

spus la masa întocmită cu prilejul adunării din anul acesta a cercului religios Pecica (diec. Aradului), de către prezidentul său, Dr. G. Ciuhandu.

Sânt vesel, cinstiţi conmeseni, că mă găsesc la această masă, împreună cu D-voastră. Ne hrănim aici cu cele trupeşti, trebuincioase pentru conservarea vieţii. Şi-mi vine, aici în minte un cuvânt al sfântului apostol Pavel, care zice (I Cor. ....): Ori de mâncaţi, ori de beţi sau ori care alt lucru de faceţi, toate să le faceţi spre mărirea lui Dumnezeu.

Ştiţi bine, ne-am întrunit aici, ca cerc religios al Pecichei, făcând parte din organizaţia preoţească, al căreia president am onoarea să fiu.

Imi veţi îngădui, deci, ca la prilejul acesta se împlinesc, dimpreună cu D-voastră toţi, cuvântul sfântului Pavel.

Organizaţia noastră preoţească, mai întâi, mulţumeşte prin graiul meu, fratelui nostru Simeon Pălincaş, president de comitet par. şi primar aici, pentru prilejul ce mi-a servit de a-i sfinţi crucea, ce a ridicat-o singur, întru memoria fiului său Gheorghe, victimă a războiului şi pentru pomenirea şi a celorlalţi camarazi din această comună, căzuţi în război.

Organizaţia noastră a răsărit din mintea luminată şi din gândul curat al I. P. Sfinţitului nostru mitropolit de astăzi; şi un lucru petrecut în legătură cu persoana Sa vreau să vi-l tâlcuiesc astăzi.

In Iunie ce trecu, iubiţii şi glorioşii noştri Suverani veniseră în Ardeal, la Sibiu. Celce înfruntase primejdii în lupte, ca nici unul din Voevozii trecutului, a mers să se închine lui Dumnezeu în catedrala noastră din Sibiu. Şi a îngenunchiat înaintea altarului, iar părintele mitropolit i-a cetit rugăciunile....

A doua zi, unul din ţăranii cari erau de faţă, îşi povestea cu lacrimi emoţiile zilei trecute, în cuvinte ca acestea: «Nici odată n'am să uit ce am văzut ieri, adecă pe Regele în genunchi înaintea altarului. «Şi adăugea despre sine: «Şi eu — nu m'am cuminecat de patru ani, — păcatele mele».

Fericit poate fi poporul, care are stăpânitorî, cari se închină înaintea celor sfinte; dar cu adevărat fericit va fi numai poporul acela, în al căruia suflet vor prinde asemenea pilde înălţătoare şi-şi va face socoteală cu sufletul aşa, ca ţăranul dela Sibiu.

Şi vreau s'o accentuez, că această pildă ne vine dela regele desrobitor, care ne-a chemat la libertate politică-naţională. Pilda lui ne spune de ce avem trebuinţă în marile prefaceri politice şi sociale prin care trecem. Pilda lui este care ne luminează cărările viitorului, pe care avem să-l pregătim prin străduinţele noastre de azi şi de mâne. Pilda regelui, care ne-a scos la viaţă liberă, trebuie să fie călăuza tuturor gândirilor şi acţiunilor noastre, oricine am fi: preoţi, ori administraţie publică, sau cetăţeni şi creştini singuratici.

In faţa acestei pilde de strălucită plecare înaintea lui Dumnezeu din partea celui ce azi n'are o coroană regală pe cap, dar are coroană — a credinţii — în sufletul său mare şi va avea ca mâne pe cap coroana de rege al tuturor românilor, — noi, preoţii, ne plecăm cu smerenie în faţa acestei grăitoare pilde a regelui nostru.

Ne închinăm şi vă grăesc cu Sf. apostol Pavel din nou: Voi, fraţilor, la libertate sânteţi chemaţi; dar să nu daţi libertatea voastră spre pretext trupului.

La temelia libertăţii noastre, şi noi trebue să punem credinţa în Dumnezeu şi în idealul nostru. Un popor fără credinţă şi fără ideal nu se poate susţinea.

Dacă nu vom avea credinţă tare în Dumnezeu şi în idealul nostru, şi nu ne vom conforma acestei credinţe, care este concretizată în «legea» noastră românească, libertatea nu ne foloseşte nimic. Nimic, dacă ea va fi pentru noi numai pretext sau mijlocire, de a trăi după poftele şi slăbiciunile trupului.

După ce mai vorbesc la acest obiect Prea Sfinţia Sa Episcopul Roman de Oradea mare şi deputatul Dr. Aurel Vlad, I. P. S. Sa Preşed ntele, punând propunerea comisiunii la vot, se primeşte unanim.

*

Notarul general Lazar Triteanu propune, ca diurnele şi spesele de călătorie ale deputaţilor să se plătească în conformitate cu concluzul congresual Nr. 80 din sesiunea actuală, iar spesele biroului să se repartizeze asupra diecezelor. Se primeşte.

Cu privire la autenticarea procesului verbel al şedinţei acesteia se enunţă a se face prin o comisiune constătătoare din deputaţii aflători în Sibiu în 14 Decemvrie a. c. la ora 11 a. m. în biroul Consistorului mitropolitan.

Terminată fiind desbaterea chestiunilor luate în program, I. P. S. Sa Părintele mitropolit mulţumeşte deputaţilor congresuali pentru viul interes ce l-au arătat şi de astădată faţă de biserică, participând în număr însemnat la şedinţele Congresului şi conlucrând cu dragoste frăţească la soluţionarea problemelor puse la ordinea zilei.

Cu acestea şedinţele Congresului naţional-bisericesc care s'a declarat a fi în permanenţă, le declară ajurnate la ora 8 seara. — Aclamări de Să trăiască din partea deputaţilor la adresa I. P. S. Sale Mitropolitului.

Instalarea Prea Sfinţiei Sale Episcopului Nicolae Ivan în scaunul restauratei episcopii a Vadului, Feleacului şi Clujului, se va face Luni în 6/19 Decemvrie a. c. la sărbătoarea Sf. Ierarh Nicolae, în biserica noastră din Cluj, prin Prea Sfinţia Sa episcopul Roman dela Oradea-Mare, în calitate de mandatar al Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae.

Criza de guvern. In urma neînţelegerilor ivite între membrii guvernului, — şi de sigur şi din cauza reformei financiare a ministrului Titulescu, — cabinetul generalului Averescu s'a văzut îndemnat să-şi dea demisia. Dl *Take Ionescu* a primit însărcinarea să formeze noul guvern. Suveranul i-a acordat termin de 3 zile, în care tratând cu toate grupările politice, are să compună lista noilor miniştri.

Problema şcolară

Ziarul săsesc sibian, D. Tagespost, discută la loc de frunte, în nrul din 4 l. c., problema şcolară din incidentul statificării şcoalelor confesionale româneşti.

Organul de frunte al saşilor scrie:

Dacă ne întrebăm: din ce fel de motive voeşte statul român — mai corect zis guvernul — să ocupe şcoalele confesionale române, pe lângă toată rezistenţa desfăşurată de autorităţile superioare bisericeşti ale românilor ardeleni, — răspunsul nu poate să fie că: statul ar fi lipsit de încredere, în ceeace priveşte creşterea dată de biserică din punct de vedere naţional şi moral.... Nu momentul naţional sau pedagogic îndeamnă guvernul în luarea măsurilor de statificare forţată, — ci exclusiv consideraţii politice. Viaţa de stat neatârnător a României este foarte tinără. In ultimii 50 de ani, în care au luat fiinţă legiuirile sale după model apusean, sub multe raporturi cetăţeanul român a aşteptat totul dela stat. Lovitura nimicitoare împotriva învăţământului confesional român este urmarea aceluiaş sistem, d'a impune cu sila teritoriilor alipite formele înapoiate ale vechiului regat, deşi teritoriile acestea au o lungă tradiţie istorică probată. Nu «statul» voeşte statificarea şcoalelor, — ci guvernul, ai cărui membri vreau să stăpânească şi asupra învăţământului din Ardeal. Experienţele războiului au dat dovezi, că statul este rău gospodar. Ca susţiitor de şcoale va lucra tot asemenea: cu ce'e mai mari cheltueli va realiza cele mai mici rezultate. Ţăranul român va pierde orce interes pentru şcoală, care nu mai este a lui. Invăţătorul nu va mai fi ales de comună, ci numit de stăpânire, şi prin aceasta el îşi pierde în cele mai multe locuri poziţia sa socială de conducător.

Acelaş ziar, în partea a doua a articolului său, vorbind despre şcoalele nemţeşti, afirmă şi aceea că statificarea ar avea de scop *romanizarea* şcoalelor acestora, — ceeace nu corespunde adevărului, căci în măsurile luate de guvern este vorba numai de şcoale confesionale româneşti, şi nu de ale minorităţilor.

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45.

Noutăţi literare: povestiri, călătorii, cărţi pentru copii, medicale, pedagogice, economice, poveşti; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toţi, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

Ştirile zilei

Ştire personală. Inalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat în 15 Decemvrie n. la Bucureşti spre a lua parte la şedinţele Constituantei bisericeşti, care se încep în 16 Decemvrie n. a. c.

Parastas. *Marţia trecută, în ziua Sfântului ANDREI, s'a oficiat în biserica noastră catedrală din Sibiu parastas solemn pentru odihna sufletului adormitului întru Domnul, Arhiepiscop şi Mitropolit ANDREI ŞAGUNA, din partea I. P. S. Sale Mitropolitului nostru NICOLAE, asistat de P. C. Sa arhimandritul Dr. Eusebiu Roşca, preoţii Matei Voileanu, Dr. Aurel Crăciunescu, Iosif Trifa şi protodiaconul Ilie Beleuţă. A cântat corul clericilor, condus de prof. N. Topolog.*

La parastas au asistat membrii congresului în corpore, în frunte cu Prea Sfinţiţii noştri episcopi şi arhierei.

La finea serviciului divin I. P. S. Sa Mitropolitul, într'o pătrunzătoare vorbire a arătat meritele mari şi neperitoare ce le are fericitul defunct, marele Arhiepiscop şi Mitropolit Andrei, pentru neamul şi biserica noastră, pe care a adus-o l viaţă. A îndemnat apoi pe elevii s riali a studia şi a se aprofunda î rile lui, pe care cu multă trudă, în cul atâtor ocupaţiuni, a putut să Cuvântarea I. P. S. Sale a făcut rată impresie asupra tuturor celor p

Sfinţire de catedrală. Biserica cated Arad a fost zugrăvită şi reparată din 12/25 Dec. a. c. se va sfinţi şi reda se divin. Sfinţirea se va face cu mare sole P. S. Sa Episcopul Aradului a invitat acesta şi pe I. P. S. Sa Mitropolitul N pe ceilalţi arhierei ai mitropoliei.

Serbarea culturală dela Târgu-Mur rani şi ţărance, în mare număr, din rimea oraşului Târgu-Mureş, s'au adunat Duminecă în acest centru ardelenesc, pentru a lua parte la serbarea anunţată a distribuirii bibliotecilor săteşti şi a clopotelor pentru biserici. In piaţa oraşului, într'o capelă improvizată, s'a oficiat la ora 9 serviciu div n şi s'au sfinţit clopotele şi bibliotecile. Au vorbit poporului dnii: *Şerban Ionescu*, reprezentantul ministerului de culte, *Comşa*, *Georgescu* din partea Asociaţiunii din Sibiu, deputatul *P. Brătăşanu*, care aduce omagii M. Sale Regelui. Delegaţii comunelor, aşează fiecare clopotele şi bibliotecile în care trase de câte şease boi şi împodobite cu covoare ţărăneşti. Clopotele sânt lucrate din material foarte solid şi poartă inscripţia: «*Turnarea acestor clopote s'a făcut sub domnia Regelui Ferdinand I al tuturor românilor dintre Nistru şi Tisa, din schijele obuzelor, pentru a suna dragostea, pacea, armonia, şi întru amintirea vitejilor cari s'au jertfit pentru înfăptuirea României-Mari*». Bibliotecile se compun din literatură pentru ţărănime.

Incercare zădarnică. Din parohia Feredeu (băile Geoagiului) ni se comunică următoarele: Duminecă, în 4 l. c., după terminarea serviciului divin, pe la ora 11 a. m., au sosit în comună vre-o 50 de indivizi, sectari pocăiţi, în mână având cărţi de cetit, şi au întrat în parcul băilor, proprietatea băncii «Ardeleana». Aici, la baia Diana, cu izvor de apă caldă, au botezat pe şapte rătăciţi, oameni slabi de credinţă, aduşi din alte sate. Pe lângă toată predica de ademenire, şi pe lângă toate cântările lor înşelătoare, pocăiţii n'au isbutit să câştige nici un singur credincios din parohia Feredeu. Cu toate acestea, astfel de pregrinare a sectarilor ar trebui oprită din partea forului administrat v.

Organizarea chiriaşilor din Sibiu. Duminecă s'au adunat în sala Urania locuitorii sibieni, în număr impunător, pentru a întemeia liga chiriaşilor din Sibiu. Adunarea a ales un comitet, în frunte cu generalul Hofbauer ca preşedinte, Dr. Stoich ţa ca vicepreşedinte, secretar general A. Fuss, secretar N. Bratu, cassier I.

Libertatea noastră trebue să lucre împreună cu credinţa în Dumnezeu. Dacă nu astfel ne vom întocmi lucrurile din viaţa noastră cetăţenească, s'o ştim cu toţii: vom ajunge să fim iarăşi stăpâniţi de aceia slabi astăzi, care ca mâne se pot ridica prin puterea credinţii în Dumnezeu şi într'un ideal.

Liberi fiind noi astăzi, să nu uităm un cuvânt al unui mare bărbat de stat, din veacul al XVIII, din Franţa, unde s'a pornit mai întâi lupta pentru libertate şi democraţie, şi de unde ni-a venit cel mai tare sprijin în năzuinţele noastre spre libertate naţională. Mirabeau adecă rostia un adevăr, vrednice a sta alături de cuvântul ce vi l am spus, al sfântului Pavel, despre libertate. Bărbatul de stat francez zicea: «Credinţa e tot aşa de necesară pentru popor, ca tocmai libertatea».

In acest semn, al credinţii, am venit şi noi, preoţii, cu asociaţia noastră preoţească, până aici la marginea extremă a românismului. Şi am venit, ca să vă aducem câteva îndemnuri despre ceeace trebuie să facem cu toţii pentru consolidarea credinţii, pentru restabilirea moravurilor curate, ca prin mijlocirea aceasta să ne întărim credinţa în Dumnezeu şi în idealul nostru naţional şi să tindem a croi temeliile morale ale viitorului nostru ca lege şi ţară.

Şi dacă pilda frumoasă a fratelui nostru şi a fiului nostru sufletesc Simion Pălincaş ni-a prilejit această venire încoaci, ridicând singur crucea ce-am sfinţit-o azi, — noi am venit la Pecica şi cu gândul de a spune o datorie specială a fraţilor din Pecica, pe cari Dumnezeu i-a aşezat în această parte a Canaanului românesc.

Noi vrem adecă să ştie fraţii noştri de aici, că mai ales la graniţă fiind ei, au o datorie cu atât mai mare: să pună bunătăţile pământeşti ce le au, în slujba credinţii, după vorba sfântului Pavel, că ori de mâncăm, ori de bem, sau ori care alt lucru de facem, să fie spre mărirea lui Dumnezeu.

Aici, în Pecica, am aflat cu multă bucurie sufletească, o armonie între intelectuali: preoţi, învăţători, administraţie şi popor.

Sânt date deci, toate condiţiile necesare pentru o muncă rodnică.

Şi vreau să închei cu un apel către toţi, de a-şi face frumoasa datorie până în capăt. In special, mă adresez fraţilor preoţi de aici şi celor prezenţi din jur.

Faceţi prin rugăciunile şi prin străduinţele voastre ca, cu ajutorul lui Dumnezeu şi al oamenilor, acest colţ de Canaan pământesc al României să se prefacă în un colţ de Ierusalim ceresc al neamului nostru. Dumnezeu să v'ajute tuturora!

Haber, şi afară de aceştia 12 membri în comitet. Secretarul general a citit statutele societăţii nou înfiinţate şi un proect de resoluţie, care au fost primite în unanimitate. Proectul de resoluţie cere: sistarea rechiziţionărilor de locuinţe; adăpostirea subofiţerilor şi a ofiţerilor necăsătoriţi, până la locotenent, în casarme, pentru a creia pe seama cetăţenilor civili locuinţele trebuincioase; procedare dreaptă a comisiunilor de evaluări pentru impozite ş. a.

Bacşiş refuzat. Un anonim, funcţionar la un oficiu de stat în Cernăuţ, a trimis sub titlul de mai sus 500 lei ziarul Glasul Bucovinei, care a dispus asupra sumei aşa că 250 lei i-a dăruit internatului de fetiţe, şi 250 internatului de meseriaşi din acel oraş. — Dacă *toate* bacşişurile din ţară ar fi întrebuinţate în scopuri culturale şi filantropice, bunul nume al funcţionarilor s'ar întări.

Schimbul deţinuţilor politici între România şi Ungaria s'a făcut Vineri în gara Borş, — aici s'a semnat procesul verbal despre primirea a 13 români şi predarea a 25 unguri. Lista românilor este următoarea: Teodorescu proprietar din Romanaţi, Dr. Pulca din Stena, Camil Manoilă din Lipova, Terfea din Cluj, Cerna locotenent din Timişoara, Ardelean din Arad, Avramescu din Deva, Firu, Şuta din Oradea-mare, Crăciunescu din Craiova, Cioara din Roşia, Popovici din Beiuş, Romeo Popescu din Bucureşti. Liberaţii spun că au suferit în temniţele din Ungaria cel mai neomenos tratament.

Congresul sionist ţinut zilele acestea în Cluj, a adus hotărâri privitoare la drepturile limbii ebraice în şcoale şi la ajutorarea institutelor de învăţământ confesionale. Congresul s'a ocupat şi cu probleme economice şi politice, cu raport la evreimea din ţară. Sioniştii cer crearea unei catedre de limba ebraică la universitatea din Cluj; mai cer să nu fie obligaţi a respecta sărbătoarea Duminecilor ş. a.

O piesă teatrală pentru satele noastre. In editura «Librăriei Săteanului», Sălişte şi Sibiu, a apărut «drama ţărănească» într'un act: «*In seara de Crăciun*» (2 lei) Se poate juca cu efect, la sărbători sau cu alte ocazii, chiar şi din partea diletanţilor, având 3 roluri principale şi 5 secundare (2 bărbaţi 1 femeie, principale; 5 copii secundare) odaie ţărănească. Conflictul este după războiu. Bărbatul a fost în Rusia, prisonier, ani de zile, şi autorităţile l-au declarat mort. Se întoarce în sat tocmai în seara de Crăciun, la copiii, cari nu l mai recunosc şi la nevasta maltratată de primarul, care s'a îmbogăţit în decursul războiului pe spinarea femeilor rămase fără de sprijin. Femeia e gata să se şi căsătorească cu el, pentru copilaşii ei. Lupta se dă între bărbatul legitim şi omul lipsit de scrupul, care vine, aproape beat, să brutalizeze din nou. «Eşti tu *om?!*» i strigă bărbatul. Cel fără de milă i râde în faţă. Intărâtatul bărbat omoară pe jefuitorul satului şi chiamă pe cei 3 copii cu steaua, cari vreau să colinde, să cânte «O ce veste minunată» la căpătâiul mortului. Tendinţa evidentă. Tema e tratată naturalist. Cinismul omului crud îşi află răspunsul logic în revolta omului bun şi blând, revoltat.

Pentru ofiţerii de rezervă. Ofiţerii de rezervă concentrabili prin decizia M. Nr. 731/921 şi cari au obţinut amânări până la 15 Decemvrie 1921, vor fi concentraţi în luna *Martie 1922*, când vor fi adunaţi la câteva centre de instrucţie şi pentru care se va da ulterior directive de organizare şi funcţionare. — Cercul de recrutare Sibiu.

Cruzimile comise în ascuns, din partea ungurilor, la intrarea în războiu a României, încep a fi desvelite. La tribunalul din Braşov se va judeca zilele acestea procesul împotriva lui Teglicht din Făgăraş, unul dintre omorâtorii românilor făgărăşeni. Jertfă a acestui asasinat a căzut şi advocatul Dr. Ioan Şenchea, fruntaş în mişcările naţionale din partea locului.

Maghiari din Budapesta. Ziarul cu caracter pretins religios, Tén Ujság, din Budapeşta scrie: «Nepoţii şi strănepoţii maghiarilor eroici vor sfâşia în bucăţi zdrenţele tratatului dela Trianon, zdrobind lanţurile care încătuşează munţii Ardealului, pădurile Slovaciei şi grânarele Bănatului... A trecut vara (şi chiar toamna) şi noi maghiarii, nu sântem încă mântuiţi»... — Când aşa vorbeşte un ziar religios, mântuirea nici n'are să vie, în veci.

Calendarul arhidiecezan a apărut şi s'a pus în vânzare. Conţine, şi de astă dată, variată şi aleasă materie, intructivă şi de distracţie: note de actualitate, povestiri interesante, sfaturi şi îndrumări privitoare la sănătate, chestiuni economice, şi alte însemnări folositoare, — precum şi partea calendaristică cu serbătorile tipărite în roşu, apoi şematismul bisericii noastre ortodoxe, însemnarea târgurilor ş. a. Comenzile să se adreseze la: *Librăria Arhidiecezană*, în Sibiu.

Calendare. In editura W. Krafft din Sibiu a apărut calendarul «Amicul Poporului» sub îngrijirea dlui N. Petra Petrescu. Cuprinde material variat şi interesant, în proză şi poezie. In aceiaş editură s'a tipărit şi «Calendarul Săteanului», cu ilustraţiuni şi material potrivit. Preţurile nu sânt indicate.

Câţi se nasc, câţi mor. In anul 1920, conform datelor statistice acum apărute, în vechiul regat s'au născut 258,759 copii, (în 1919 cifra naşterilor a fost 260.839). In 1920 au murit 212,912; căsătorii au fost 97,263, divorţuri 4400.

Necrolog. Sextilia Sglimbea fostă funcţionară la rafineria petroliferă din Braşov şi fiica regretatului preot răposat George Sglimbea, a adormit în Domnul Vineri în 2 Decemvrie n. 1921 la ora 11 p. m. în Cuciulata, judeţul Făgăraşului în etate de 30 ani după un morb îndelungat. Inmormântarea răposatei s'a făcut Luni la 5 Decemvrie n. 1921 la ora 1 p. m. în cimiterul bisericii române ortodoxe din Cuciulata prin preoţii Septimiu Popa şi George Vasu. Fie-i ţărâna uşoară şi memoria binecuvântată!

Noul tarif pentru telegramele în străinătate. Cu începere dela 1 Decemvrie, în virtutea unei decisiuni luate de direcţiunea generală a Poştelor, taxa pentru telegramele destinate străinătăţii e mărită la 75 centime. — Francul aur a fost calculat la 25 lei hârtie. Taxa de cuvânt, pentru telegrame va fi deacum înainte: Austria: lei 6·25; Belgia: lei 7·22; Marea Britanie: lei 10; — Bulgaria: lei 3·75; Ceho-Slovacia: lei 4·50; Elveţia: lei 7·52; Franţa: lei 8·— Germania: lei 6·25; Grecia: lei 6·25; Italia: lei 6·25; Luxenburg: lei 7·25; Norvegia: lei 9·25; Olanda: lei 7·25; Polonia: lei 4·50; Portugalia: lei 10·75; Spania: lei 9·75; Suedia: lei 8·— Turcia europeană: lei 14·75; Turcia-asiatică: lei 18·50; Ungaria: lei 4·50; Jugo-Slavia: lei 4·50.

Deschiderea bisericii române din Bitolia. Bisericile şi şcoalele din Macedonia au fost mult timp prigonite de stăpânirile acelei ţări. Acum se vesteşte dela Belgrad, că guvernul iugoslav a hotărât deschiderea bisericii române din *Bitolia*. Dacă guvernul sârbesc va continua calea această nouă, relaţiunile dintre români şi sârbi s'ar îmbunătăţi în interesul general al acestor două popoare.

Fost cizmar — doctor în filosofie. La universitatea din Praga s'a promovat zilele acestea doctor în filosofie un fost ucenic de cismărie, Adolf Fischer, dintr'o comună din Bohemia. In orele sale libere învăţăturii, începuse a studia gimnaziale, a trecut examenul de bacalaureat, şi s'a înscris la universitatea din Praga, unde acum, la vârstă de 28 de ani, a luat doctoratul, — şi are de gând să studieze mai departe. Specialităţile sale sânt limbile moderne, dintre care vorbeşte şapte.

Urmările. Turburările ultime vieneze au de urmare faptul că străinii părăsesc în mare număr oraşul, unde nu se mai simţesc în siguranţă. Magazinele Vienei îşi pierd clienţii cei mai buni, şi sânt astfel nevoite să-şi concedieze oamenii de serviciu. Restaurante şi cafenele d'asemenea îşi concediază personalul, care nu mai are ocupaţie. Mii de vienezi au ajuns în stare desnădăjduită.

Dela Asociaţiunea din Sibiu. Grăbiţi şi cumpăraţi biletele dela loteria «Asociaţiunii». Tragerea dintâi irevocabil la 31 Decemvrie 1921. Cu douăzeci (20) Lei puteţi câştiga 100,000 Lei. Biletele sânt de vânzare la toate băncile din din toate centrele. — Domnii depositari ai loteriei «Asociaţiunii», sânt rugaţi a comunica biuroului central, Sibiu, strada Şaguna 6, până la 25 Decemvrie a. c. seriile şi numerii biletelor vândute, trimiţând totodată şi costul lor. Biletele nevândute le vor reţinea pentru desfacere în anul viitor.

Imobilizarea grâului. Pentru a face faţă trebuinţelor consumaţiei interne, imobilizarea grâului, secarei şi a derivatelor lor, la producătorii şi la deţinătorii lor, a fost pusă din nou în vigoare cu începere dela 1 l. c.

Cinematografele Sibiului. La *Apollo*, Piaţa Unirii, în 17 Decemvrie: Istoria unui suflet rătăcit, dramă. In 18 şi 19 Decemvrie: Film cu subiect italian. — La *Urania*, strada Şevis: Zilnic două reprezentaţii, la ora 7 şi 9 seara.

Nr. 9867 Şcol.

Notificare oficială

către toate Direcţiunile şcoalelor noastre confesionale

Ne-a venit la cunoştinţă, că foarte mulţi elevi, când se prezintă la înscriere nu aduc decât certificat de naştere dela oficiul stării civile (matriculant); astfel, că nu se poate constata, dacă elevul cutare e botezat sau ba. Ordonăm deci tuturor Direcţiunilor noastre şcolare, ca totdeauna şi în toate cazurile de înscriere să pretindă extras din matricula botezaţilor (carte de botez); lipsa acestui document împedecă înscrierea.

Sibiu, din şedinţa Consistorului arhidiecezan, ca senat şcolar, ţinută la 22 Noemvrie 1921.

Consistorul arhidiecezan.

A apărut şi se găseşte de vânzare la **Librăria Arhidiecezană în Sibiu**

Calendarul arhidiecezan
pe anul comun 1922

cu bogat şi interesant cuprins, din care amintim următoarele: O frumoasă *colindă* şi alte versuri alese; P. S. Sa noul arhiereu, *Dr. Ilarion Puşcariu; Din zile grele*, amintiri; *Cum să ne îngrijim sănătatea:* 1. Despre răniri; 2. Copii nervoşi; 3. Sfaturi; 4. Lămâea. — *Morţilor noştri. — Apa vieţii*, poveste. — *Gâcitori. — Fel de fel:* 1. Copii şi mame; 2. Greutatea corpului; 3. Respândirea religiilor; 4. Bisericile cele mai mari; 5. Eparhiile vechiului regat; 6. A lucra şi a nu lucra; 7. Om sălbătăcit; 8. Cine stăpâneşte în Rusia? 9. Cum se păstrează banii; 10. Cel mai înapoiat popor, — *Cântec* etc. — *Un cortegiu istoric* (la încoronare). — *Umblat în lume. — D'ale economiei:* 1. Să ne apărăm pădurile; 2. Pomăritul; 3. Grijiţi de pomi; 4. Sfecle de zahăr.

In celelalte părţi ale calendarului se află: Cronologia, zilele şi lunile de peste an, mersul vremii; Insemnarea târgurilor, întocmite după luni ş. a. ş. a.

Calendarul s'a tipărit în două ediţii: o ediţie cu *Şematismul* bisericii ort. rom. din Transilvania, Bănat şi părţile anexate din Ungaria, cu «Evidenţă» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheţi şi învăţători, — şi altă ediţie, *fără Şematism.*

Preţul: { Ediţia cu Şematism **10 Lei** / „ fără „ **6 Lei** } plus porto postal **Lei 2·50** şi sânt a se trimite înainte prin mandat postal.

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat

Redactor responsabil: Dr. George Proca. Censurat de I. Iliu. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.